138396

A L E.
Aphrod
in. top.

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Sala 1 Est. 37 Tab. 3 Núm. 30

Alexander in Topica

30000
51900
81900
40800
3000
10200
15000
69000

b16111515

1ª
13839

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ ΕΙΣ ΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ.

ALEXANDRI APHRODISIEI IN TOPICA ARISTOTELIS, COMMENTARII.

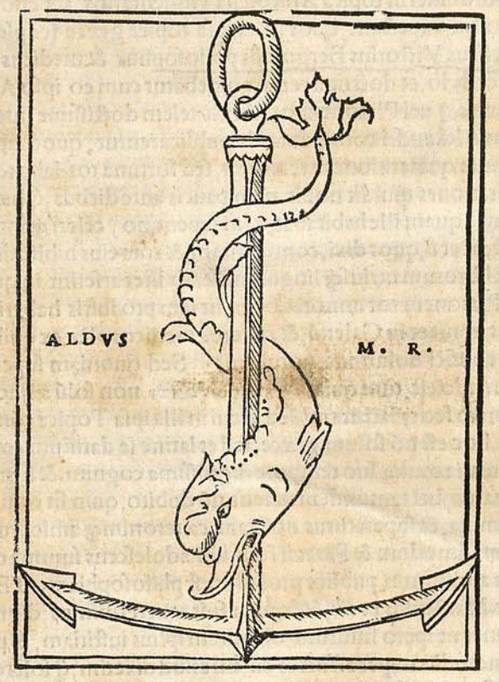

num. 37. cap. 6. num. 38.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA · SALAMANCA

ALDVS PIVS MANVTIVS ALBERTO PIO CARPORVM
PRINCIPI, AC CAESAREAE MAIESTATIS
APVD PONT. MAX. ORA
TORI. S. P. D.

OPTIMA quæq; difficillima factu esse, cum aliis plurimis, tũ præcipue in dura hac prouincia nostra emittendorum libro
o rum utriusq; linguæ in manus studiosorum sum sæpe expertus. alia. n. ex aliis impedimenta, & incommoda non cessant obstare iam multos annos, ne, ut cupimus, prodesse possimus bonarum literarum studiosis, ut nuper accidit. Differrebam edere Alexandri Aphrodisiei in topica Aristotelis cõmentarios, superiore anno excusos cura nostra, expectans, quos in ea ipsa topica græce scripserat commentarios Frãciscus Victorius Bergomãs philosophus, & medicus q̃doctissim⁹, in quibus et stylo, et doctrina certare uidebatur cum eo ipso Alexandro, & cæteris græcis, q̃ uel Platonem, uel Aristotelem doctissime interpretati sunt, ut unà cum Alexandri commentariis publicarentur, quod opus ad circiter quinquaginta quaterniones excreuerat, sed fortuna tot labores, & tam doctas lucubrationes inuidit nobis. nam paucis ante diebus, q̃ hæc ad te scribe rem, domus, quam ille habitabat, tam repentino, celeri'q; incẽdio tota absumpta est, ut et ii, quos dixi, commentarii, & tota eius bibliotheca optimorum plena librorum utriusq; linguæ miserabiliter arserint. in quibus erant et in totum Platonem tot annotationes, ut iam pro iustis haberi commentariis possent. erant et in Galenũ, & cæteros medicos aliæ, ex quibus non unũ, sed multa confici uolumina potuissent. Sed quoniam superanda omnis fortuna ferendo est, tum quia ἐλπίδες οὐ ζωοῖσιν, non solũ æquo, forti'q; animo fert, quam fecit, iacturam, sed breui in illa ipsa Topica cõmentarios uel cum usura, hoc est nõ solum græce, sed et latine se daturum confidit, et pollicetur, tum alia multa suo tempore dignissima cognitu. & si, nõdum triginta annos natus, uel tantundem uixerit, nõ dubito, quin sit et quæ pollicetur, daturus omnia, & superaturus nostram, cæterorúmq; amicorum expectationem, quemadmodnm & Patauii fecit, ubi adolescens summa cum laude, & frequentia auditorum, publice professus est philosophiam. IESVS igitur Deus Opt. Max. cuius et est, & semper fuit reuerẽtissimus, dignos illius incptus fortunet, ut spero futurum, ob miram ipsius iustitiam, & probitatem. Quod si incendio nuper afflictus est, nil aliud dixerim, q̃ solere Deum sic experiri constantiam seruorum suorum, ut de Iobo legimus, qui et si uir erat omnium optimus, Dei'q; obseruantissimus, nihil non mali tamen, & calamitatis perpessus ẽ. Talis & Homeri Vlysses. πολύτροπος, ὃς μάλα πολλὰ

Franciscus Victorius Bergomãs scripsit in topica Aristotelis

Γ λάγχθη, ἐπεὶ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἔπερσεν,
Γ ὃλλων δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω,
Γ πολλὰ δ' ὅγ' ὃ πόντῳ πάθεν ἄλγεα, ὃν κατὰ θυμὸν,
Λ ρύμνους λῶ τε ψυχὴν, καὶ νόστον ἑταίρων. Et, ut idẽ latine subiunxerim,

Qui domitor Troiæ, multorum prouidus, urbes,
Et mores hominum inspexit, latúmq; per æquor,
Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
Pertulit, aduersis rerum immersabilis undis. Talis & Vergilii pius æneas. Vergs.
Multum ille et terris iactatus & alto,
Multa quoq; & bello passus.
Quæ nam igitur uox in malis dignior uiro forti, quàm uel illa? Homerus
Τ έτλαθι δὴ κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλό ποτ' ἔτλης. uel illa?
O socii, (neq; n. ignari sumus antemalorum)
O passi graviora dabit Deus his quoq; finem.
Vos & scyllæam rabiem, penitúsq; sonantes
Accestis scopulos, uos & cyclópea saxa
Experti, reuocate animos, mœstúmq; timorem
Mittite, forsan & hæc olim meminisse iuuabit.
Per uarios casus, per tot discrimina rerum
Tendimus in latium, sedes ubi fata quietas
Ostendunt, illic fas regna resurgere Troiæ.
Durate, & uosmet rebus seruate secundis.

Hercules præterea ille, sceleratorum omnium hostis acerrimus, ac domitor, quia depellendis malis, ἀλεξίκακος cognomento appellatus est, aduersa omnia inuictissimo animo tulit. quamobrem meruisse cœlum fingitur a poetis. Quid? quod ipse Christus Deus Opt. Max. cum in humanis ageret, labores, et mala pati uoluit. idem & nobis suo exemplo cẽsuit faciendũ, quem eius discipuli, & alii innumerabiles per labores, per erumnas constantissime imitati, in diuorum cœtum tandem recepti, bono, & quiete fruuntur sempiterna. Quibus ergo, ut sunt casus humani, aduersa contingũt, boni, ac pii potius, deóq; acceptissimi habendi, q̃ secus. nam quos Deus amat, corrigit, & castigat. Id quod adeo uerum est, ut maxime timendum sit iis, qui longissimo uitæ cursu nihil unq̃ aduersi experti, felices uidentur. nam quo diutius, ne minimis quidẽ incommodis afficiuntur, tãto maiora illos mala, infortuniáq; expectant. quemadmodum Policrati Samiorum Tyranno accidit, cui tam feliciter omnia succedebant, ut cum annulum q̃gratissimum sibi, in mare abiecisset, ut illius saltem desyderio tristaretur, cõtinuo capto pisce, qui annulum deuorauerat, illum recuperauit. Τέρμα δ' ὁρᾶν βιότοιο Σόλων. hic enim ipse, qui fortunatus præter cæteros omnes semper fuerat, cui ne uolenti quidem aduersi quicq̃ accidere poterat, ab Oronte Darii Regis præfecto i Mycalensis montis uertice cruci affixus, Samiis dura tandem seruitute liberatis, lætissimum diu spectaculum fuit. Cum igitur alia ex aliis nobis aduersa contingunt, salutis est signum, & summæ dei in nos beneuolentiæ. Quare non est unq̃ cedendũ malis, sed eundũ contra audentius. sic tollimur humo. sic itur ad astra. sic dii immortales euadimus. Hoc idẽ & illa innuũt. Hesiodus

Τ ὣς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Λ ἀθάνατοι· μακρὸς δὲ, καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν,
Κ αἰπὺς τὸ πρῶτον· ἐπὴν δ' ἐς ἄκρον ἵκηται,
Ρ ῥηϊδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπὴ περ ἐοῦσα.

Polycrates
Solon
Orontes
Mycalensis mons

Et quanquam mirum est, quam fortiter ferat, quæ sibi ex crudeli illo incendio euenere incommoda Victorius noster, & uere Victorius, cũ sic facile uincat affectus animi, ut ne minimum quidem signum ex tanta iactura in eo sit mœroris, eáq; nos conditione nasci dicat, ut nihil, quod homini accidere possit, recusare debeamus, & si mira est inquam illius in tantis malis tolerantia, tamen sint hæc illi, uel mihi potius, qui magis amicorum, quam propriis

moueor incommodis, qualiacunq; duri solatia casus. Equidem quanto illũ amore prosequar, non facile dixerim, cum ob peracre eius ingeniũ. flagrans studium. eximiam doctrinam. singulare iudicium. diuinam propè memoriam, quæ simul omnia non alii cuiq̃ hac ætate uideo contigisse. uix. n. singula singulis inuenias, tum præcipue, quia non solum optimus homo est, sed et Christi cultor optimus. Qui si fuisset temporibus Socratis uel unus facile potuisset eorum opponi calumniæ, qui dicebant, philosophos negare esse deos, Socratémq; ipsum, q̃ Apollinis oraculo, quod tunc uerissimum habebatur, sapientissimus est iudicatus, ἄθεον, iuuentutis'q; corruptorẽ esse prædicabant. Sunt tamen & nunc nõnulli, qui hoc idem existiment, quod uideant quosdam, qui profitentur se esse philosophos, & nõ sunt, pessime uitã agere, & scatere uitiis, ob eámq; causam dicere non esse deum, uel si sit, nullã illi rerum humanarum esse curam, tum animos hominum unà cum corporib. interire. Sed tota errãt uia. mea quidem sententia, sunt primum uiri q̃optimi ueri philosophi, expertésq; uitiorum omnium, ex quibus te unum esse, possum esse ipse optimus testis, qui te à puero institui, & erudiui. quanq̃ & me, et cæteris deinceps longe melior, & doctior tuis euasisti præceptorib. πολλοὶ δὲ μαθηταὶ κρείττονες διδασκάλων, Sunt inquam primum optimi uiri ueri philosophi, deinde non modo ipsi Deũ esse credunt, ab eóq; uno & mũdum, & quæ in eo sunt omnia perpetuo regi, & gubernari, sed id ipsum & docent alios sedulo, & memoriæ produnt. id quod ex apologia Socratis facile est cognoscere, in qua diuinus ille philosophus, & gratissimus omniũ discipulus Plato, aduersus illam ipsam improborum, et maleuolorum calumniam Socratem inducit disputantem. Sed γλαῦκας εἰς ἀθήνας, qui hæc ad te. De Victorio autem nostro an uera scripserim, & ex doctis eius lucubrationibus breui, ut spero, cognosces, & coràm aliquando. Interea hosce Alexandri commentarios sub tuo nomine à nobis editos in manus hominum, siquid occupatissimo tibi maximæ molestiarum, & turbulentissimæ tempestates nostrorum temporum tribuent otii, cum ipsorum doctrina, & excellẽtia studiose leges, tum etiam, quia Musurus noster eos cum antiquis conferens exemplaribus accuratissime recognouit. Dabuntur deinceps Deo uolente cætera omnia in Aristotelem, ut olim memini polliceri, cum primum absoluti fuerint Strabo, Athenæus, Pausanias, Xenophôn, quos multorum rogatu nunc imprimendos curamus. Dabuntur et alia suo tẽpore. nametsi

Vicinæ ruptis iter se legibus urbes
Arma ferunt, sæuit toto Mars impius orbe,

tamen quieturi nunquam sumus, nisi pollicita præstiterimus, saxumq; illud grauissimum, quod tot annos assidue uoluimus, in montis apicem perduxerimus. Vale Decus ingens Principum, & gloria huius ætatis philosophorum.

VEN. XV. FEBR. M. D. XIIII.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ. ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Τ

ην μὲν πρόθεσιν τὴν κατὰ τὴν τοπικὴν πραγματείαν, καὶ πρὸς πόσα τε, καὶ τίνα χρήσιμος ἔστι τῷ φιλοσόφῳ ἥδε ἡ μέθοδος, καὶ τὶ τὸ τέλος αὐτῆς, αὐτὸς λέγει. δὲ μὲν, ἀρχόμενος εὐθύς. τὸ δὲ ὀλίγον προελθών. δι' ὧν γνώριμον ποιεῖται ὅτι καὶ τοῖς προηγουμένως φιλοσοφοῦσιν, ἀξία σπουδῆς ἡ διαλεκτικὴ, πρὸς τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθείας αὐτῆς συντελοῦσα. ὃ τέλος ἐστὶ τῆς φιλοσόφου θεωρίας. ἡμᾶς δὲ καλῶς ἔχει προειδέναι, ὅτι τὸ τῆς διαλεκτικῆς ὄνομα, οὐκ ἐπὶ ταὐτὸν σημαινόμενον πάντες οἱ φιλόσοφοι φέρουσιν, ἀλλ' οἱ μὲν ἀπὸ τῆς στοᾶς ὁριζόμενοι, τὴν διαλεκτικὴν ἐπιστήμην τοῦ εὖ λέγειν. ὁρίζονται τὸ δὲ εὖ λέγειν, ἐν τῷ τἀληθῆ, καὶ προσήκοντα λέγειν εἶναι τιθέμενοι, τοῦτο δὲ ἴδιον ἡγούμενοι τοῦ φιλοσόφου, κατὰ τῆς τελεωτάτης φιλοσοφίας φέρουσιν αὐτὸ, καὶ διαιροῦντο, μόνος ὁ φιλόσοφος κατ' αὐτοὺς διαλεκτικός. πλάτων δὲ τὴν διαιρετικὴν μέθοδον ἐξυμνῶν, καὶ θριγκὸν αὐτὴν φιλοσοφίας λέγων, ταύτης δὲ θέμενος ἔργον εἶναι τὸ δύνασθαι τό, τε ἐν πολλὰ ποιεῖν, καὶ τὰ πολλὰ εἰς ἓν συνάγειν. ὃ περ ἂν εἴη ἴσον, τῷ τὰ γένη δύνασθαι διαιρεῖν εἰς εἴδη, καὶ εἰς τὰ ὑπὸ ταῦτα, καὶ πάλιν τὰ ἄτομα συντιθέναι τε, καὶ εἰς ἓν γένος ἀνάγειν τε, καὶ συγκεφαλαιοῦσθαι, τὴν αὐτὴν ταύτην, καὶ διαλεκτικὴν καλεῖ. ἀριστοτέλης δὲ, καὶ οἱ ἀπ' αὐτοῦ, οὐ ταῦτα πᾶς τῆς διαλεκτικῆς φέρουσιν, ἀλλὰ τίθενται μὲν αὐτὴν, μέθοδόν τινα εἶναι συλλογιστικὴν, ἡγούμενοι δὲ τὸν συλλογισμὸν, καθὸ συλλογισμός ἐστι μηδὲν ἄλλον ἄλλου διαφέρειν, εἶναι δὲ αὐτῶν τὴν διαφορὰν τὴν μὲν, κατὰ τὰ εἴδη τῶν προτάσεων, τὴν δὲ κατὰ τοὺς τρόπους, καὶ τὰ σχήματα, τὴν δὲ κατὰ τὴν ὕλην, περὶ ἣν εἰσιν. ὧν ἡ μὲν πρώτη διαφορὰ, ποιεῖ τῶν συλλογισμῶν τοὺς μὲν, διαλεκτικοὺς, οὓς κατηγορικοὺς καλοῦμεν, τοὺς δὲ ὑποθετικούς. ἡ δὲ δευτέρα καθ' ἣν τοὺς μὲν τελείους, τοὺς δὲ ἀτελεῖς. καὶ τοὺς μὲν ἐν πρώτῳ τοὺς δὲ ἐν δευτέρῳ. τοὺς δὲ ἐν τρίτῳ σχήματι, ὡς ἐν τοῖς προτέροις ἀναλυτικοῖς δείκνυται, οἱ γὰρ δὴ συλλογισμοὶ, ὅ, τε λέγων πᾶς ἄνθρωπος γελαστικὸν, οὐδὲν γελαστικὸν, ἵππος. ἔτι τε ὁ λέγων, πᾶν γελαστικὸν ἄνθρωπος, οὐδὲν γελαστικὸν ἵππος, τὴν αὐτὴν ὕλην ἔχοντες, οὐκ εἰσὶν ἀλλήλοις οἱ αὐτοὶ, παρὰ τὴν διάφορον τῶν προτάσεων λῆψιν τε, καὶ θέσιν. ἔστι γὰρ αὐτῶν, ὁ μὲν ἐν τῷ πρώτῳ, ὁ δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ, ὁ δὲ ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι. ἡ δὲ τρίτη ἡ κατὰ τὴν ὕλην, τοὺς μὲν ποιεῖ ἀποδεικτικοὺς, τοὺς δὲ διαλεκτικούς. ὡς γὰρ αἱ τέχναι, καθὸ τέχναι, μηδὲν ἀλλήλων διαφέρουσαι παρὰ τὴν τῆς ὕλης, περὶ ἣν εἰσι, διαφορὰν, καὶ τὸν τῆς χρήσεως τρόπον τὴν διαφορὰν λαμβάνουσιν. ὡς εἶναι τὴν μὲν αὐτῶν, τέχνην τεκτονικὴν, τὴν δὲ, οἰκοδομικὴν, τὴν δὲ ἄλλην τινὰ οὕτω καὶ οἱ συλλογισμοὶ, ὁ μὲν ἐξ ἀληθῶν τε, καὶ οἰκείων τῷ προκειμένῳ, καὶ πρώτων τε, καὶ γνωριμωτέρων δεικνὺς, καὶ συνάγων τὸ προκείμενον συλλογισμὸς ἀποδεικτικὸς ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν καλεῖται. καὶ ἀπόδειξιν λέγουσιν αὐτὴν τὴν μέθοδον, τὴν διὰ τοιούτου συλλογιστικήν. τὸν δὲ δι' ἐνδόξων συλλογιζόμενον, διαλεκτικὸν, καὶ διαλεκτικὴν ἀκολούθως, τὴν διὰ τοιούτων συλλογιστικήν. τὸν δὲ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων, σοφιστικὸν. καὶ σοφιστικὴν τὴν τούτοις χρωμένην. κατὰ δὲ τὸ εἶδος μηδὲν ἀλλήλων διαφέροντες οἱ συλλογισμοὶ, ὅ, τε λέγων ἡ ἡδονὴ ἀτελὲς, οὐδὲν ἀγαθὸν ἀτελὲς, καὶ ὁ λέγων, τὸ ἀγαθὸν ἀγαθοὺς ποιεῖ, ἡ ἡδονὴ δὲ οὐ ποιεῖ ἀγαθούς. ἀμφότεροι γὰρ ἐν δευτέρῳ σχήματι κατὰ τὴν ὕλην ἔχουσι τὴν διαφορὰν. ὁ μὲν γὰρ πρῶτος, ἀποδεικτικὸς εἶναι βούλεται. ἐκ γὰρ τοῦ ἀποδεδομένου τῆς ἡδονῆς ὁρισμοῦ, τὴν ἀρχὴν ἔχει. λέγουσι γὰρ τὴν ἡδονὴν εἶναι γένεσιν εἰς φυσὶν αἰσθητὴν, ἡ δὲ γένεσις, ἀτελής.

Philosophiae finis inuentio ueritatis
Stoici
Dialecticae diff°
Plato
Bene dicere. i. uera dicere
Aristoteles
Syllogismorum gña
Syllogismus dialecticus alias categoricus
Tectonica
Oecodomica
Demonstratiuus
Dialecticus
Sophisticus
Syll.
Voluptatis diff°

ὁ δὲ δεύτερος, δι' ἐνδόξων· τὸ γὰρ ἀγαθὸν ἀγαθοὺς ποιεῖν, οὐκ ὂν ἀληθὲς, ἔνδοξόν ἐστι, φέροντες δὲ τὸ τῆς διαλεκτικῆς ὄνομα ἐπὶ τῆς οὕτω, καὶ διὰ τοιούτων συλλογιζομένης μεθόδου, ἀκολούθως ὁρίζοντ' διαλεκτικὴν εἶναι μέθοδον δι' ἐνδόξων, περὶ πανὸς τοῦ προκειμένου συλλογιστικήν· καὶ εἰκότως ἡ τοιαύτη μέθοδος, διαλεκτικὴ καλεῖται. ἡ γὰρ διαλεκτικὴ, ἀπὸ τοῦ διαλέγεσθαι. τὸ δὲ διαλέγεσθαι, ἐν ἐρωτήσει τε, καὶ ἀποκρίσει. ὁ δὲ ἐρωτῶν, ἐρωτᾷ περὶ πανὸς τοῦ προβεβλημένου ἀπὸ τοῦ ἀποκρινομένου, δι' ὧν ἂν ἐκ τῆς ἐρωτήσεως παρ' αὐτοῦ πάντως λάβῃ συλλογιούμενος, καθόσον μὲν περὶ πανὸς τοῦ προτεθέντος πειρᾶται συλλογίζεσθαι, οὐκ ἐξ ἀληθῶν ἔσται συλλογιζόμενος. οὔτε γὰρ πᾶν τὸ προτιθέμενον ἀληθές. προτίθεται γὰρ καὶ τὰ ἀντικείμενα. οἷον, ὅτι ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν. καὶ πάλιν, ὅτι οὐκ ἀγαθόν. καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος. καὶ πάλιν, ὅτι οὐκ ἀθάνατος. ἀδύνατον δὲ τὰ ἀντικείμενα ἀλλήλοις ἄμφω ἀληθῆ εἶναι· οὔτε τὸ μὴ ἀληθὲς, δι' ἀληθῶν οἷόν τε συλλογίζεσθαι. πᾶν γὰρ τὸ δι' ἀληθῶν δεικνύμενον, ἀλήθεια. καθόσον δ' αὖ διὰ τῶν ἐκ τῶν ἐρωτήσεων συγχωρουμένων δι' ἐνδόξων. τὰ γὰρ ἔνδοξα, καὶ πιθανὰ διδόασί τε, καὶ συγχωροῦσιν οἱ ἀποκρινόμενοι. οὐ πάντως δὲ τὰ ἔνδοξα, καὶ κυρίως ἀληθῆ. ἔργον οὖν τῶν ἐρωτώντων ἐστὶ, καὶ εἰς παραδόξους ἀποκρίσεις ἀγαγεῖν τοὺς ἀποκρινομένους, ὥσπερ καὶ τὸ εἰς ἀντίφασιν ὥστε οὐκ ἐν ᾧ δι' ἀληθῶν συλλογίζεσθαι, ἡ διαλεκτικὴ τὸ ᾗ. ἂν ἔχοι ἀλλὰ ἐν ᾧ δι' ἐνδόξων. διὸ οἱ ἐπ' ἄλλο τι, σημαινόμενον μεταφέροντες αὐτὴν, οὐκ οἰκείως καταχρῶντ' ᾧ τῆς διαλεκτικῆς ὀνόματι. τοιαύτην δὲ οὖσαν αὐτὴν, εἰκότως, καὶ ἀντίστροφόν φησιν ὁ ἀριστοτέλης εἶναι τῇ ῥητορικῇ. ἐπειδὴ κἀκείνη περὶ τὰ πιθανά· ἃ, τῷ ἔνδοξα εἶναι, καὶ αὐτά ἐστι τοιαῦτα. τὸ γὰρ ἀντίστροφον, ἐν τῇ ἰσόστροφόν τε, καὶ περὶ τὰ αὐτὰ στρεφομένην, καὶ καταγινομένην λέγει. οὐ γὰρ ὡς τῶν ἐπιστημῶν ἑκάστη, περί, τι γένος ἀφωρισμένων οὖσα, τὰ οἰκεῖα ἐκείνῳ τῷ γένει, καὶ καθ' αὑτὸ ὑπάρχοντα, δείκνυσί τε, καὶ λαμβάνει, διὰ τῶν οἰκείων ἀρχῶν ἐκείνῳ τῷ γένει, οὕτως καὶ αὗται. οὔτε γὰρ ἕν, τι γένος τὸ ὑποκείμενον αὐτῶν ἑκατέρα, οὔτε περὶ οὗ ἂν τὸν λόγον ποιῶνται διὰ τῶν οἰκείων ἐκείνῳ, καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ ὄντων αὐτοῦ, δεικνύουσιν ἃ δεικνύουσιν, ἀλλ' ἥ τε πραγματεία αὐταῖς περὶ κοινά. διαλεκτικοῦ γὰρ ὁμοίως μὲν περὶ μουσικῶν, ὁμοίως δὲ περὶ ἰατρικῶν· ἔτι δὲ περὶ γεωμετρικῶν· φυσικῶν τε καὶ ἠθικῶν· καὶ λογικῶν· καὶ περὶ πάντων τῶν προτεθέντων ἐπιχειρεῖν· αἵ τε γὰρ δείξεις, ἐκ κοινῶν τε, καὶ ἐνδόξων, καὶ οὐκ οἰκείων τοῖς προκειμένοις. οὐ γὰρ δι' ἰατρικῶν ἀρχῶν, ὁ διαλεκτικὸς τῶν κατὰ ἰατρικὴν τὶ δείκνυσιν. ἰατροῦ γὰρ τοῦτο· οὐδὲ διὰ γεωμετρικῶν, τὰ γεωμετρικά. ἢν γὰρ ἂν γεωμέτρης, ἀλλ' ἔστιν ἴδιον αὐτῷ, τὸ περὶ πάντων τῶν προτεθέντων δι' ἐνδόξων συλλογίζεσθαι. τίνα δὲ ἐστὶ τὰ ἔνδοξα, ὀλίγον ὕστερον ἔσται γνώριμον. καὶ ὁ ῥήτωρ δὲ, εἰ καὶ μὴ περὶ πανὸς, ὁμοίως τῷ διαλεκτικῷ, ἀλλ' οὖν οὐδὲ αὐτὸς περὶ ἕν τι γένος ἀφωρισμένον. καὶ γὰρ περὶ ἰατρικῶν ὁ ῥήτωρ λέγει, καὶ περὶ φιλοσόφων, καὶ περὶ μουσικῶν. μάλιστα δὲ περὶ τῶν πολιτικῶν. δοκεῖ γὰρ τοῦ ῥήτορος οἰκεία ὕλη εἶναι ἡ ἐν τοῖς πολιτικοῖς τε, καὶ πρακτοῖς, καὶ περὶ ἁπάντων, περὶ ὧν ἂν λέγῃ καὶ αὐτὸς ἐκ πιθανῶν τινων, καὶ ἐνδόξων τὰς ἐπιχειρήσεις ποιήσεται ὁμοίως τῷ διαλεκτικῷ· καὶ ἡ καὶ αὐτὸς εἰς τὰ ἀντικείμενα ἐπιχειρεῖ. τὸ αὐτὸ, ποτὲ μὲν καλὸν, ποτὲ δὲ οὐ καλόν· καὶ ποτὲ μὲν συμφέρον, ποτὲ δὲ μή· καὶ ποτὲ μὲν δίκαιον, ποτὲ δὲ μὴ, δεικνύς. ὥστε κοινὸν αὐταῖς καὶ τοῦτο· τὸ, ὁμοίως πρὸς ἀμφότερα τὰ ἀντικείμενα ταῖς δυνάμεσι χρῆσθαι. οἱ μὲν γὰρ κατὰ τὰς ἐπιστήμας, εἰ καὶ γνῶσιν ἔχουσι τῶν ἀντικειμένων, ἀλλὰ σκοπός γε αὐτοῖς ὁ κατὰ τὴν ἐπιστήμην θάτερον μέρος τῶν ἀντικειμένων ἀφωρισμένως τὸ βέλτιον. ἰατροῦ μὲν τὸ ὑγιάζειν· ἀλείπτου δὲ τὸ εὐεξίαν περιποιεῖν. ἄλλῳ δὲ ἄλλό, τι ἀφωρισμένως, τὸ βέλτιον τῶν ἀντικειμένων τῶν περὶ ἃ πραγματεύεται· καὶ γὰρ ἡ γνῶσις αὐτοῖς ἡ τῶν ἀντικειμένων, οὐ προηγουμένη, ἀλλ' ἑπομένη τῇ τούτων γνώσει. ἕπεται γὰρ τῇ τῶν ὑγιείας ποιητικῶν ἐπιστήμῃ καὶ ἡ τῶν νοσοποιεῖν δυναμένων γνῶσις. ὁ δὲ διαλεκτικός τε, καὶ ὁ ῥήτωρ, ὁμοίως τὴν τῶν ἀντικειμένων

Dialecticae diff°

Veri similia nō continua & uera sunt.

Aristot

Quo pacto intelligatur illud aristotelicū. Dialecticā & rhetoricā conuerti

Nō p principia medicinae demonstrat dialecticus sed medicus neq: p geometriae sed geometra. sed pprium dialectici p probabilia de omnib' propositis syllogizare

Rhetorū propria materia

Aliptae officiū

ἀντὶ

κειμένων δεῖξιν σκοπὸν ἔχουσι. διὸ καὶ δυνάμεις αὐτὰς καλοῦσι. τὸ γὰρ κυρίως δυνάμενόν τι, τὰ ἀντικείμενα δύναται. λέγουσι μὲν γάρ τινες αὐτὰς δυνάμεις καλεῖσθαι, ἀπὸ τὸ ἐν δυνάμει τινὶ καὶ ὑπεροχῇ ποιεῖν τοὺς χρωμένους αὐταῖς. οἱ γὰρ πολλοὶ τοὺς τοιούτους τεθαυμάκασιν, ὡς πλέον τῶν ἄλλων δυναμένους, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ δύνασθαι καὶ δὴ καὶ κακῶς αὐταῖς χρῆσθαι τοὺς ἔχοντας, διὰ τοῦτο γὰρ, καὶ τῶν ἀγαθῶν τὰ ὀργανικὰ δυνάμεις καλεῖσθαι. ἀλλ' οὖν εἰ καὶ ταῦτα αὐταῖς παρακολουθεῖ, ἀλλὰ κυρίως εἰσὶ δυνάμεις, διὰ τὸ ὁμοίως τὰ ἀντικείμενα δύνασθαι. οὐδὲ γὰρ μᾶλλον ὁ διαλεκτικὸς καθὸ τοιοῦτος, τόδε ἢ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ συλλογίζεται. ὁμοίως δὲ, καὶ ὁ ῥήτωρ. κοινὸν γοῦν αὐταῖς, τό, τε μὴ περὶ ἕν, τι γένος ἀφωρισμένον πραγματεύεσθαι, καὶ τὸ δι' ἐνδόξων, καὶ πιθανῶν, καὶ μὴ δι' οἰκείων ἀρχῶν τῷ προκειμένῳ. καὶ τὸ, ὁμοίως περὶ τὰ ἀντικείμενα ἀλλήλοις εἶναι. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων τῷ, τὴν μὲν διαλεκτικὴν, περὶ πᾶσαν ὕλην τῇ δυνάμει χρῆσθαι, καὶ μὴ διεξοδικοὺς ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ἀλλ' ἐν ἐρωτήσει τε, καὶ ἀποκρίσει. ἀπὸ γὰρ τούτου μᾶλλον τὸ ὄνομα αὐτῇ, καὶ καθολικωτέρας, καὶ κοινοτέρας τὰς ἀποφάνσεις ποιεῖσθαι. τὴν δὲ ῥητορικὴν, μήτε περὶ πᾶσαν ὕλην ὁμοίως εἶναι τῇ διαλεκτικῇ, περὶ γὰρ τὴν πολιτικὴν μᾶλλον ὁ ῥήτωρ ὡς προείρηται, καὶ διεξοδικῶς γε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, χρῆται τῷ λόγῳ. καὶ περὶ τῶν καθ' ἕκαστα μᾶλλον λέγει. πρὸς γὰρ τὰς περιστάσεις καὶ τὰς τύχας τε, καὶ τοὺς καιροὺς, καὶ τὰ πρόσωπα, καὶ τοὺς τόπους, καὶ τὰ τοιαῦτα, τοὺς λόγους σχηματίζει. ἃ περὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστά ἐστι. περὶ τῶν τοιούτων ἡ αἵ, τε δίκαι, καὶ αἱ συμβουλαὶ, καὶ τὰ ἐγκώμια. περὶ δὲ τῆς οὕτω λεγομένης διαλεκτικῆς, ἀριστοτέλης μὲν καὶ ἐν ἄλλοις βιβλίοις πεπραγμάτευται, μάλιστα δὲ ἐν τούτοις, ἃ ἐπιγράφεται τοπικὰ, ἀπὸ τοῦ τόπους τινὰς ἐν αὐτῇ παραδίδοσθαι. ἀφ' ὧν ὁρμώμενοι, δυνησόμεθα περὶ πανὸς τοῦ προτεθέντος, δι' ἐνδόξων συλλογίζεσθαι, ὥς φησιν αὐτός. ἔστι δὲ ὁ τόπος, ὡς λέγει θεόφραστος, ἀρχή τις ἢ στοιχεῖον, ἀφ' οὗ λαμβάνομεν τὰς περὶ ἕκαστον ἀρχὰς, ἐπιστήσαντες τὴν διάνοιαν τῇ περιγραφῇ μὲν ὡρισμένως. ἢ γὰρ περὶ λαμβάνει τὰ κοινὰ, καὶ καθόλου (ἃ ἐστι κύρια τῶν συλλογισμῶν) ἢ δυνάταί γε ἐξ αὐτῶν τὰ τοιαῦτα δείκνυσθαί τε, καὶ λαμβάνεσθαι. τοῖς δὲ καθέκαστα ἀορίστως, ἀπὸ τούτων γὰρ ὁρμώμενον, ἔστιν εὐπορεῖν προτάσεως ἐνδόξου πρὸς τὸ προκείμενον. τοῦτο δὲ ἡ ἀρχή. ἐνίοτε ὅσα ἀναγκαῖα τὸ ἐξ ἐνδόξων, οὐ δὲ οἷόν τε περὶ πανὸς τοῦ προτεθέντος ἐξ ἀληθῶν συλλογίζεσθαι, ὡς προείρηται. τὸ γὰρ, ὅτι ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν τέλος, δι' ἀληθῶν μὲν οὐχ οἷόν τε δεῖξαι, ὅτι μὴ δὲ ἀληθὲς ἐστὶ τὸ δεικνύμενον. δι' ἐνδόξων μέντοι οἷόν τε. ἂν δὲ λάβωμεν, ὅτι πᾶν τὸ αἱρετὸν ὂν μὴ δι' ἄλλο τι, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ τοιοῦτο, τελικὸν ἀγαθόν ἐστι. καὶ προσλάβωμεν τὸ ἡ δὲ ἡδονὴ τοιοῦτον ἔνδοξον ὄν, συνάξομεν τὸ προκείμενον. πάλιν ἂν λάβωμεν ὅτι, ὃ πάντα τὰ ζῶα αἱρεῖται, ὁμοίως λογικά τε, καὶ ἄλογα. τοῦτο μάλιστα κατὰ φύσιν. τὸ δὲ μάλιστα κατὰ φύσιν, τελικώτατον, καὶ συλλογισάμενοι, ὅτι ὃ πάντα τὰ ζῶα ὁμοίως λογικά τε, καὶ ἄλογα αἱρεῖται, τοῦτο μάλιστα κατὰ φύσιν ἔστι τελικώτατον. εἶτα προσλάβωμεν, τὴν δὲ ἡδονὴν πάντα ὁμοίως λογικά τε, καὶ ἄλογα αἱρεῖται, πάλιν τὸ αὐτὸ ἐσόμεθα συλλογισάμενοι. ἐπεὶ γὰρ περὶ πανὸς πρόκειται τῷ διαλεκτικῷ συλλογίζεσθαι, ἐν δὲ τοῖς πᾶσίν ἐστι καὶ τὰ ψευδῆ, οὐχ οἷόν τε δι' ἀληθῶν ψεῦδος συλλογίζεσθαι, δῆλον ὡς δι' ἀληθῶν μὲν οὐ συλλογιεῖται τὰ τοιαῦτα τῶν προβλημάτων. δι' ἐνδόξων δὲ, οὐ γὰρ ἀδύνατον καὶ ψευδῆ τινα ὄντα, ἔνδοξα εἶναι. εἰ γὰρ πάλιν μὴ δι' ἐνδόξων, ἀλλὰ φαινομένων ἐνδόξων, οὐκ ἔστι διαλεκτικὸς, ἀλλὰ σοφιστικὸς, ὡς δέδειχεν ἐν τοῖς σοφιστικοῖς ἐλέγχοις. ἡ δὲ προκειμένη πραγματεία, διαλεκτική. ἡ μὲν οὖν πρόθεσις τῆς πραγματείας ἐστὶ μέθοδον εὑρεῖν, ἀφ' ἧς δυνησόμεθα περὶ πανὸς συλλογίζεσθαι. προσκείμενον δὲ τὸ περὶ πανὸς, χωρίζει πως τῆς ῥητορικῆς τὴν διαλεκτικήν· οὐ γὰρ ὁμοίως περὶ πανὸς προβλήματος ἡ ῥητορικὴ, συλλογιστική. ὕλη γὰρ μᾶλλον τῷ ῥήτορι τὰ ἠθικά τε, καὶ πολιτικὰ προβλήματα, ὡς προειρήκαμεν. ἃ δι' ἐνδόξων πειρᾶται καὶ

Facultas qd pprie

Cōmune dialecticae & rhetoricae

Diff^a. inter dialecticā & rhetoricam

De dialectica Aristoteles maxime in his libris differit

Theophrastus

Locus qd

Institutū dialecticae quod sit

περιγραφῇ

αὐτὴ ἀποδείκνυσι, κοινότερον δὲ τῶν περὶ παντὸς εἴπε, καθόσον καὶ περὶ φυσικῶν, καὶ περὶ ἠθικῶν, καὶ περὶ λογικῶν προβλημάτων ὁ διαλεκτικὸς διαλαμβάνει. ἔστι μέν τινα καὶ τούτοις οὐ διαλεκτικὰ προβλήματα. περὶ ὧν δῆλον ὅτι οὐκέτι ὁ διαλεκτικὸς ὁρᾷ· ὥστε οὐχ ἁπλῶς περὶ παντῶν. οὐ γὰρ περὶ τῶν αἰσθήσεως ἢ κολάσεως δεομένων, ἀλλ' οὐδ' ὧν σώζεσθαι ἢ ἀπόλλυσθαι οὐδ' ὧν λίαν φθορά, ὡς ὁ αὐτὸς μετ' ὀλίγον ὁρᾷ, λέγων περὶ τοῦ διαλεκτικοῦ προβλήματος, ἢ περὶ τῶν φαύλων ἃ λέγει, ὅτι μὴ δὲ προβλήματα ταῦτα πάντως ἀρχήν. εἶπε δὲ περὶ παντὸς τοῦ προτεθέντος προβλήματος καὶ προβλήματος ἁπλουστὶ διαλεκτικοῦ. γνῶναι οὖν ῥητέον τί ἐστι συλλογισμὸς εἰπών· ὅτι ἔστιν ἡ θέσις περὶ παντὸς τοῦ προτεθέντος προβλήματος, δι' ὧν ἤξεσι συλλογίζεσθαι, αὐτὸ τοῦτο συλλογισμὸς λέγει. εἶπε τὰ τοὺς διαφορὰς τῶν συλλογισμῶν ὁρᾷ· ἵν' ὁρῶμεν τίς ἐστιν ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμὸς ὁ δι' ὧν ἤξεσι γινόμενος, περὶ οὗ νῦν πραγματευόμεθα· καὶ τίνι τῶν ἄλλων διαφορᾷ, φανερὸν γένηται. ἔστι δὲ συλλογισμὸς, λόγος ᾧ ὑφ' τεθέντων τινῶν, ἕτερόν τι τῶν κειμένων συμβαίνει τῷ ταῦτα εἶναι. λέγω δὲ τῷ ταῦτα εἶναι, ὅτι καὶ ταῦτα εἶναι. πρὸς τὸν ὅρον τοῦ συλλογισμοῦ, καὶ τῶν πρὸς αὐτὸν ὑπό τινων προσαπορουμένων. εἴρηται μὲν ἡμῖν, καὶ ἐν τοῖς εἰς τὰ πρότερα ἀναλυτικὰ ὑπομνήμασι. καὶ γὰρ προηγουμένως καὶ ὁ περὶ συλλογισμῶν λόγος αὐτὸς ἐκείνοις, ἐν οἷς παρασκευάζουσιν ὁ ἀριστοτέλης πᾶσαν πᾶν συλλογιστικὴν μέθοδον· καὶ ναὶ δὲ ὅσα πρὸς σαφήνειαν τοῦ ὅρου φέρει τούτων, μνημονεύσομεν. ἐν γοῦν μὲν οὖν τῷ λόγῳ, τὸν συλλογισμὸν ἐλέγετο· ἐπεὶ ὁ λόγος κατηγορούμενος τοῦ συλλογισμοῦ, σωζωνύμως, οὐ κατὰ τούτου μόνου κατηγορεῖται, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἄλλων κατ' εἴδος τοῦ συλλογισμοῦ διαφερόντων· καὶ κατὰ μύθου, κατὰ διήγησιν, κατὰ δημηγορίας, καὶ κατὰ ἄλλων μυρίων κατ' εἴδος ἀλλήλων διαφερόντων, ὁ λόγος συνωνύμως τε, καὶ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. ταῖς δὲ προστιθεμέναις τῷ λόγῳ διαφοραῖς χωρίζει τῶν ἄλλων λόγων τὸν συλλογισμόν· καὶ ἐν τί ἐστιν αὐτῷ εἶναι δηλοῖ. ἐν ᾧ δὲ λόγῳ τεθέντων τινῶν, ἕτερόν τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει ὁλῷ τῶν κειμένων, ταῦτον ἔστιν φησὶν ὁ συλλογισμός. ὁλῷ μὲν τῷ τεθέντων χωρίζων τὸν συλλογισμὸν τῶν ἄλλων λόγων, ἐν οἷς οὐδὲν τέθεται· διόπερ ἐστὶ καὶ ὁ ὁρισμὸς τοιοῦτος. σημαίνει δὲ αὐτῷ τὸ, τεθέντων, ληφθέντων τε καὶ συγχωρηθέντων· συγχωρηθέντων δέ, ἤτοι ἀπὸ τοῦ προσδιαλεγομένου, εἰ πρὸς ἄλλον ὁ συλλογισμὸς γίγνοιτο, ἢ ὑφ' ἑαυτοῦ, εἰ ἐφ' ἑαυτοῦ τις διαλογίζοιτο· καὶ ἐν οὕτως δεικνύοντα, δεῖ λαβεῖν τινα καὶ συγχωρῆσαί τισιν, ὡς οὕτως ἔχουσιν· ἔπειτα διὰ τούτων ὡς ὁμολογουμένων ἄλλο τι δείξαι. ὅτι δὲ καλῶς τῇ τεθέντων φωνῇ κέχρηται, δῆλον ἐκ τοῦ μὴ οἷόν τε αὐτῷ εἰς ᾠδὴν μετάβασιν μεταλαβεῖν. συγχωρῆσαι δὲ καὶ λαβεῖν, οὐ πάντως καταφατικόν. τίθεται γάρ καὶ συγχωρεῖται, οὐδὲν ἧττον τῶν καταφατικῶν καὶ τὸ ἀποφατικόν. καὶ οὐ πάντως ὁ συλλογισμὸς καταφατικῶν πάντων δεῖται ὧν τίθεμένων· δῆλόν τε, τεθέντων, ἐμφαίνειν καὶ τὴν κατηγορικήν. τίθενται δὲ κυρίως ταῦτα οἷς τῷ ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν λαμβανόμενα. τὰ δὲ ὑποδέχεται, οὐ τίθεται, ἀλλ' ὑποτίθεται. δοκοῦσι δὲ τῷ ἀριστοτέλει ἀλόγως μὴ κυρίως ἔχειν συλλογισμοὶ (ὡς φησὶν οἱ προτέροις ἀναλυτικοῖς δείκνυσιν) οἱ κατηγορικοί. οἱ δὲ ὑποθετικοὶ, οὐχ ἁπλῶς εἰσι συλλογισμοὶ, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς ἡμᾶς. ὅπως δ' αὖ εἴη τὸ ἁπλῶς μὴ κυρίως συλλογισμὸν λόγον ἀποδιδούς.

τεθέντων δὲ εἶπεν ἀλλ' οὐ τεθέντος, ὡς τινὸς ἀξιοῦσιν, αἰτιώμενοι τὸν λόγον, ὅτι μηδὲν συλλογιστικῶς δι' οὗ τεθέντος δείκνυται, ἀλλ' ἐκ δύο τὰ ἐλάχιστον. οὓς μὲν οἱ περὶ αὐτὸν παῖζον μονολημμάτους συλλογισμοὺς λέγουσιν, οὐκ εἰσὶ συλλογισμοί, ἀλλ' ἁπλῶς ὁρῶντων ὡς οὐκ εἰσὶ ἀναπνεῖς, ζῇς ἄρα. διότι γὰρ ἡμέρα σύ ἐστι, φῶς ἐστιν. ἡμέρα δέ ἐστι, ὅτι ἔστιν φῶς ἐστι, συλλογιστικῶς δείκνυται. καὶ ὅτι ὁ ἀναπνέων ζῇ, σὺ δὲ ἀναπνεῖς, ἀλλ' οὐκ ἁπλῶς ὅτι τὸ ἡμέρα ἐστὶ τὸ φῶς ἐστιν, ἀλλ' οὐδὲ ὅτι τῷ ἀναπνεῖς, τὸ ζῇς ἐφ' ὧν οὕτω μὴ ἔστι τὸ σημαινόμενον γνώριμον, οὐκ ἀρκεῖ πρὸς τὸ συμπέρασμα ληφθεῖσα μόνη ἡ πρόσληψις τῷ τοῦ κίνησις ἐστιν, οὐ δοκεῖ ἐπιτάσσειν τὸ ἐκ τοῦ κινεῖσθαι τὸ

κολάσεις

Syllogism diff°

Syllogistica methodus praecipue traditur ab aristotele in priorib) analyticis

καταφατικά ἀποφατικά

ἡμέρα ἐστίν

τεθέντων οὐ τίθεται ἀλλὰ ὑποτίθεται

Hypothetici syllogismi non proprie syllogismi sed categorici

Antipater

Monolemmati syllogismi antipatri

νόν. καί τοι καὶ ὅδε δείκνυται ὑπὸ ἀριστοτέλους ἀληθὲς ὂν τῷ οὖν γνωρίμῳ τοῦ συνημμένου, καὶ σφαρῆ χρώμενοι, ἢ τῷ τῆς καθόλου προτάσεως φανερῷ ἡγοῦνται δι' οὗ τεθέντος συλλογίζεταί τι. σημεῖον δὲ τούτου φανερώτατον, τὸ μὴ γίνεσθαι παρέλκοντα τὸν λόγον τὸν μετὰ τοῦ συνημμένου λαμβανόμενον. τὸν εἰ ἡμέρα ἐστί, φῶς ἐστιν. ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστί, φῶς ἄρα ἐστί· καί τοι, εἰ ὅλῳ τῷ, ἡμέρα ἐστί, τὸ φῶς δείκνυται, παρέλκων γίνεται ὁ συνημμένος. τὸ δὲ πρὸς συλλογιστικῶς δεικνύουσιν ἔξωθεν προστιθέμενον, πρὸς πᾶν τὸ αὐτὸ δείξειν, παρέλκον. οὐκ ὂν δὲ παρέλκον, οὐ τούτῳ τῷ λόγῳ δείκνυσιν, ὅτι οὐ ἐκείνῳ λείπει· ἢ οὐδενὸς ὁ λόγος καὶ ὁ συλλογισμός. ἀεὶ γὰρ πάντως εἴ τι ἕπεταί τινι ἐξ ἀνάγκης, ἤδη καὶ συλλογιστικῶς ἕπεται. οὐ γὰρ ἐπεὶ ὁ συλλογιστικῶς ἐπόμενον, ἐξ ἀνάγκης ἕπεται, ἤδη καὶ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ἕπεταί τινι, συλλογιστικῶς ἕπεται. οὐ γὰρ αἱ τροφεῖαι. ὧδε πολέμιον τὸ ἀναγκαῖον, τῆς οὖν συλλογισμοῦ ἀνάγκης. τοιοῦν δὲ εἰσι μὴ οἱ ῥητορικοὶ συλλογισμοί, οὓς ἐνθυμήματα λέγομεν· καὶ γὰρ οὐ ἐκείνοις δοκεῖ γίνεσθαι ὅλῳ μιᾶς προτάσεως συλλογισμὸς, τῷ πὼ ἑτέραν γνώριμον οὖσαν κατὰ τῶν διωκτῶν, ἢ τῶν ἀκροατῶν προστίθεσθαι. ὅσον οὐδὲ ἀξιός ἐστι καλάσεως· προσδεῖται γάρ· προστίθησι γὰρ ὁ διωκτὴν, ὡς ἐναργὴς, τὸ, πάντα τὸν προσδεῖται καλάσεως ἄξιον εἶναι· ἔχει γοῦν τὸ κατὰ τὸ νόμου λεγόμενόν τε, μὴ τιθέμενον· διὸ οὐδὲ οἱ τοιοῦτοι κυρίως συλλογισμοί, ἀλλὰ τὸ ὅλον, ῥητορικοὶ συλλογισμοὶ ἐφ' ὧν οὖν μὴ γνώριμόν ἐστι τὸ παραλειπόμενον, οὐκ ἔστιν ὡδὶ τούτων δίχα τε τὸν δι' ὧν μήκους γίνεσθαι συλλογισμόν· καὶ τὸ μὴ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος συλλογισμὸς σώζεσθαι τινα λόγων ἔοικε σημαίνειν. ὡς πρὸς καὶ ὁ συμπεριφορισμὸς, ψήφων. τὸ δὲ ἕτερόν τι τῶν κειμένων, ὀφέλειν τὸ σωζόμενον εἶναι προκείμενον, τοῦ χρήσιμου τε, καὶ χρησίμου τῶν συλλογισμῶν ἐστὶ διδακτικόν· καὶ ἀεδὲν, ὅλῳ τῆς τούτου προσθήκης δείκνυσιν ὁ ἀριστοτέλης, ὅτι ὄργανόν ἐστιν ὁ συλλογισμός· ἐστὶ γὰρ πρὸς τὸ φανερόν τί ποιῆσαι, μὴ δῆλον εἶναι γνώριμον. διά τινων γνωρίμων τε, καὶ φανερῶν ἡ τοῦ συλλογισμοῦ χρεία ὥστε εἰ μή οἷόν τε τῶν ἅμα φανερόν τε, καὶ ἀφανὲς εἶναί τι, οὐδ' ἂν ἡ τοῦ συλλογισμοῦ σώζοιτο χρεία· ὧν ὅς μὴ ἑτέρου ἐστὶ τὸ διδακτὸν τὸ δεικνύμενον. ὁ ᾗ μὴ πρὸς ἡμᾶς πῶς συλλογισμὸς χρεία λόγος, οὐ δὲ συλλογισμός· εἰ τὸ συλλογισμὸς ὄργανον πᾶν δὲ ὄργανον χρήσιμον, ὁ συλλογισμὸς, χρήσιμον. ὧν ὅς δὲ λόγοις τινὸ τό τινι τῶν κειμένων ἐπιφέρεται, οὗτοι ὁ χρήσιμοι. ὧν ὅς ἁπλῶς λόγοις ὁ αὐτὸ, τινι τῶν κειμένων ἐπιφέρεται, οὗτοι οὐ συλλογισμοί. ὅτι δὲ τὸ ὄργανον χρήσιμον, δῆλον. ὧν πᾶσι γὰρ τοῖς ὀργάνοις ὁρῶμεν, τί αὖ μὴ πῶς οἱ κέαν χρείαν παρέχεσθαι δεώμενοι, ἀνδρόμεον αὐτά. οὔτε τὸ λύραν αὖ τις εἴποι, ἢ οὐκ οἷόν τε μουσικῶς χρῆσθαι. ὅτε σιμὴ παρῆν, ὧ μὴ τεκτονικῶς. ὁπότε καὶ τὰ ἐκπίπτοντα τῆς χρείας ἐπιλέγων οἷς αὐτοῖς ὀνόμασιν, ὁμωνύμως λέγει. ὡς καὶ τὰ γεγραμμένα, ἢ πεπλασμένα, ὡς χεῖρα πῶ λιθίνω. οὐ δὲ συλλογισμὸς οὖν ἔτι ἐὰν αὖ, ὁ μὴ πῶς χρείαν σώζων πῶ τῆς συλλοπσμοῦ. διοῦ τος δὲ ὁ λόγος, ὧ ᾧ τὸ αὐτὸ συμπέρασμά τινι τῶν κειμένων οἷοί εἰσι καὶ τὰ τοὺς ἀπὸ τῆς σοᾶς, οἱ διαφορούμενοί τε, καὶ οἱ διαφέρως πεφαίνειν ὑπ' αὐτῶν λεγόμενοι· διαφορούμενοι μὲν ἐπὶ εἰσὶ καὶ τ' αὐτὰ, οἱ ῥιθροὶ. εἰ ἡμέρα ἐστὶν, ἡμέρα ἐστίν. ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστὶν, ἡμέρα ἄρα ἐστίν. διαφόρως δὲ πεφαίνοντες, ὧν οἷς τὸ συμπέρασμα τῶν τόν ἐστιν οὐ τῶν λημμάτων, ὡς ὡδὶ τῶν τοιούτων. ἢ ῥιθροὶ ἡμέρα ἐστὶν, ἢ φῶς ἐστιν. ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστίν. ἡμέρα ἄρα ἐστίν. εἰ δέ τις λέγοι μὴ τὸν τοιούτους λόγους συλλογισμοὺς, ὁμωνύμως ἂν λέγοι. πῶς δ' οὐκ ἄν ποτε τὸ ἤδη κείμενον, σωλάγεσθαι καὶ ὠδὶ δείκνυσθαι λέγειν. πῶς δ' οὐ τὰ ὠ ἀρχῇ λαμβανόντει. ὁ δ' ἐπὶ δείκνυμενον ὠ ταῖς προδήλοις σι αὐτὸ προτάσεσι λαμβάνων, ἐπ' ἀρχῇ λαμβανή. ἄλοπον δὲ καὶ ἐπαπορῆσαι μὴ λέγειν, ὠ ᾗ συμπέρασμα τῶν εἰρημένων τινὶ εἰς δείξιν τοῦ τόν ἐστιν· ἐπεὶ μὴ παρέχει τὸ δῆλον τῆς ἐπαπορῆς χρήσιμον, συλλογισμὸν δὲ λέγειν ἐν μηδὲν δηλοῦντα. οὐ γὰρ ἱκανὸν τὸ σχῆμα τῆς λέξεως ποιῆσαι συλλοπσμόν. ἀλλ' ἔστιν δεῖ πρῶτον τὸ σημαινόμενον δῆλον τῆς λέξεως δεῖξαι τί σὺν ἀμένον. οὐ δὲ χαρ ὠδὶ τῶν ἄλλων ὀργάνων ἱκανὸν τὸ σχῆμα, πῶ τὸ ὀργάνου

Aristoteles

Plutarchus hoc

Enthymemata nō simpliciter ee syllogismos sed rhetoricos syllogismos

Syllogismū esse organū q̄ nō probetur

Syllogismi stoicoq

Τὸ γὰρ ἐχῶ λαμβάνειν

δηλῶσαι φύσιν. ἀλλὰ δεῖ καὶ τῆς οἰκείας ὕλης, σωϛ ἢ τὸ οἰκεῖον ἔργον ἀποδώσει · τῷ τοιῷ δὲ τοιάνδε ὕλην · οὐδεὶς γὰρ ἂν δρεῖ πρίονα τὸ ὠὴ κηρῷ σχῆμα τοιοῦτον. δεῖ οὖν καὶ τὸν τῆϛ συλλογισμοῦ ὅρον ὀργάνου ὄντος, ὠὴ αὐτῷ ἔχειν καὶ πῶϛ οἰκείαν ὕλην. ὅτι δὲ ἄχρηϛοϛ ὁ τοῖϛ τῶν κειμένων τί ἐπιφέρων, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ μήτε πρὸϛ ἀδιείξιν, μήτε πρὸϛ τὸν διαλεκτικὸν συλλογισμὸν, μήτε πρὸϛ τὸν σοφιστὴν, χρῆσθαι τινὰ δύνασθαι τούτῳ · ταῦτα δὲ εἴδη συλλογισμοῦ. ἔτι οἱ διφορούμενοι ἀσυλλόγιστοι, καθόσον, ἢ ἀμφότερα προσλαμβάνουσιν, ἢ τὸ ἐπόμενον. τί γὰρ μᾶλλον, τὸ ἡγούμενον, ἢ τὸ ἑπόμενον. οἱ δὲ ἐξ αὐτιφάσεωϛ διαιρετικοί, οὐ τῶν τὸν τῶν κειμένων τινὶ ἐπιφέρουσιν, ἀλλὰ τὸ αὐτικείμενον τῷ λοιποῦ λόγου, ᾧ συμβαίνει δῆλα τὸ ἐκ τοιούτων εἶναι τὸ διαιρετικὸν, τὸ αὐτὸ γίνεσθαι τῇ προσλήψει. ὧδὶ γοῦν τῶν μὴ ἐκ τοιούτων διαιρετικῶν, ἀσυλλόγιστοϛ ὁ μὴ τὸ αὐτικείμενον τοῦ λοιποῦ ἐπιφέρων. ἀλλ' οὐδὲ λέγοι τίϛ συλλογισμὸν εἶναι τὸν ἐκ διαιρετικοῦ, καὶ ἑνὸϛ τῶν ὠὴ τῷ διαιρετικῷ τὸ λοιπὸν ἐπιφέροντα. ἐπεὶ γὰρ τῷ ἐπιφερομένῳ ὠὴ τῷ δῆλα τοιούτου διαιρετικοῦ συλλογισμῷ συμβέβηκεν ὕστερον αὐτικεῖσθαι τῷ ἑτέρου τῶν ὠὴ τῷ διαιρετικῷ τῷ αὐτῷ ἢ ὠὴ κατὰ τὸ λέγειν εἶναι ᾧ προσειλημμένῳ · ὃ μὴ ταὐτόν ἐστι μὴ δὲ ὠὴ κατὰ ταὐτὸν, αὐτικείμενόν τε τῷ ἑτέρῳ τῷ ὠὴ παραλαμβανομένῳ ἐκ τοῦ διαιρετικοῦ, καὶ ταῦτὸν τῷ προσειλημμένῳ, δεῖ ζητῆσαι κατὰ πότερον λαμβανόμενον τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ, καὶ εἰϛ ταὐτὸν συνδρομικόν τι, ποιεῖ συλλογιστὸν τὸν λόγον. ὅτι γοῦν μὴ ταὐτόν ἐστιν ἄμφω, μὴ δὲ κατὰ ταὐτὸν αὐτῷ ὑπάρχει, δῆλον ἐκ τοῦ μὴ ὠὴ πᾶσι τοῖϛ διαιρετικοῖϛ τῷ αὐτῷ ἄμφω ὑπάρχειν · καίτοι εἰ τὰ αὐτὰ, ἰῷ ἀλλήλοις, καὶ ἰῷ ταὐτὸν αὐτικειμένῳ τε εἶναι τῷ ἑτέρῳ τῶν ὠὴ τῇ διαιρέσει. καὶ τῷ αὐτῷ, τῷ ἑτέρῳ τῶν ὠὴ αὐτῷ, ἐν ᾧ ἢ ἕτερον ὑπάρχει, καὶ θάτερον · εἰ δ' ἔστιν οἷϛ, ἢ μὲν αὐτικειμένοιϛ ἐὰν ᾖϛ ἑτέροιϛ τοῖϛ προσειλημμένοιϛ οὐχ ὑπάρχει, οὐκ ἂν εἴη ὠὴ τοῖϛ διαιρετικοῖϛ ταὐτὸν, ἢ αὐτικειμένῳ εἶναι τῷ ἑτέρῳ τῷ ἐκ τῆϛ διαιρέσεωϛ, ᾗ ἢ ἑτέρῳ τῷ προσειλημμένῳ ταὐτῷ · ὥστ' ἀδιέφθων ἂν σωϛ ὑπάρχει, ὡϛ ταὐτὰ ἀλλήλοιϛ ὄντα σωϛ ὑπάρχει. εἰ δὲ μὴ ταὐτὸ, χρὴ ζητεῖν, κατὰ πότερον αὐτῶν τῆϛ ἐπιφορᾶϛ γινομένηϛ ὁ συλλογισμόϛ. τοῦτο δὴ λάβοι τίϛ ἂν ἐκ τῆϛ πορισχῆϛ τὸ εἴδουϛ τὸ συλλογισμοῦ. ἔστι δὲ ἡ πορισχὴ αὕτη τοῦ τοιάσδε συλλογισμοῦ, ὃ ἐκ διαιρετικοῦ, ᾗ οὐδὲ τῶν ὠὴ τῇ διαιρέσει τὸ αὐτικείμενον ἐπιφέρων τῷ λοιποῦ · ἀλλ' εἰ ἔστιν, δῆλον ὅτι, ὡϛ αὐτικείμενον λαμβανόμενον ποιεῖ τὸν συλλογισμόν. ἀλλ' οὐχ ὡϛ ταὐτὸν ᾧ προσειλημμένῳ. οὐ γοῦν ἔστιν ἡ πορισχὴ βούλεται. ὡϛ τὸ ὠὴ οἷϛ ἄλλο τὸ αὐτικείμενον καὶ ἄλλο τὸ προσλαμβανόμενον, ὁ μὲν τὸ αὐτικείμενον τῷ ἑτέρῳ ἐπιφέρων, ἐμμένει τῇ πορισχῇ τῇ τοῦ συλλογισμοῦ τοῦ κάμνοντοϛ, καὶ συλλογίζεται κατ' αὐτὸ, ὁ δὲ τὸ προσειλημμένον ἐπιφέρων, ὅτε μὲ ταὐτὸν ἐν αὐτοῖϛ τὸ προσειλημμένον, καὶ τὸ αὐτικείμενον, οὔτε ἐμμένει, οὔτε συλλογίζεται, οὕτωϛ καὶ ἐφ' ὧν ἄμφω σωϛ ὑπάρχειν, ὁ συλλογισμὸϛ αὖ γένοιτο, ὡϛ αὐτικειμένου ᾧ ἑτέρῳ λαμβανομένου τοῦ ἐπιφέροντοϛ, ἀλλ' οὐχ ὡϛ τοῦ αὐτοῦ ᾧ προσειλημμένῳ. ὅτι δὲ μὴ δὲ ταὐτὸν τὸ αὐτοῖϛ ᾧ προσειλημμένῳ τὸ ἐπιφερόμενον, ἐκ τούτων αὖ τίϛ μάθοι. ὥϛπερ ἐν τοῖϛ οὐκ ἐξ αὐτικειμένων αὐτιφατικῶϛ διαιρετικοῖϛ. οἷόν ἐστι τὸ, ἢ θοἰ ἡμέρα ἐστὶν, ἢ νὺξ ἐστι, τὸ αὐτικείμενον ᾧ νύξ ἐστιν, ὥσπερ ἔστιν ἐκ ἔστι νύξ, σημαίνει μὲν, ἢ ἡμέραν εἶναι. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ προηγουμένωϛ, τὸ ἡμέραν εἶναι σημαίνει, ὃ ταὐτὸν τῷ λέγεται ᾧ προσειλημμένῳ, ᾧ ἡμέρα ἐστίν. οὐ γὰρ διότι ἕτερον τῇ λέξει, τὸ οὐκ ἔστι νύξ, τῷ ἡμέρα ἐστὶ, διὰ τοῦθ' οὐκ ἔστιν αὐᾧ ταὐτόν. Εν οἷϛ γὰρ διαφέροντά τινα κατὰ πῶϛ λέξιν, τὰ αὐτοῦ τινοὺϛ ὁμοίωϛ καὶ προηγουμένωϛ ἐστὶ δηλωτικά, ταῦτα πῶϛ αὐ πῶϛ πρότασιν ποιεῖ, εἰ μὴ φωνὴν ἔχει διάφορον. ἡ γὰρ οὖσα ξίφοϛ ἔχει, ᾧ οὗτοϛ μάχαιραν ἔχει ταὐτόν. καὶ εἰ αὖθιϛ τοῦ αὐτοῦ λέγοιτο, ἢ αὐτὴ πρότασιϛ. ὅτι ξίφοϛ ἐστὶ τοῦ ξίφουϛ, καὶ τῆϛ μαχαίραϛ, ταὐτὸν προηγουμένωϛ δηλοῦται. οὕτωϛ οὖν καὶ τὸ οὐκ ἔστι νύξ εἰ ἡ ἡμέρα ἐστὶν ὁμοίωϛ ἐσήμαινεν ἐν ᾧ ἡμέρα ἐστὶν, οὐ δῆλον τὸ ἑτέραν ἐστὶν πῶϛ λέξιν, ἑτέραί γε αὖ αἱ προτάσειϛ ἐγένοντο. ἢ τὸ λέγουσα ἡμέρα ἐστὶ, ἢ λέγουσα οὐκ ἔστι νύξ. ἀλλ' ἐπεὶ ὁ ταὐτὸν προηγουμένωϛ

οὐκ ἔστι νύξ — ἀντικέμενον — ἔστι νύξ

γουμένωϛ ἑνός τόρον σημαίνει, τό, τε ἡμέρα ἐστὶ, καὶ τὸ οὐκ ἔστι νύξ, δῆλον ὅτορ ἕτερα καὶ οὐ ταὐτὰ ἀλλήλοιϛ. τὸ μὲν γὰρ ἡμέρα ἐστὶ, προηγουμένωϛ μὲν τίθησι τὸ, ἡμέραν εἶναι. κατὰ συμβεβηκὸϛ δὲ ἀναιρεῖ, τὸ εἶναι νύκτα. τὸ δὲ μὴ εἶναι νύκτα, προηγουμένωϛ μὲν ἀναιρεῖ πῶϛ νύκτα, κατὰ συμβεβηκὸϛ δὲ τίθησι πῶϛ ἡμέραν, τῷ μὴ οὖσης νυκτὸϛ, ἐξ ἀνάγκησ ἡμέραν εἶναι. ὡϛ οὖν ὧδὶ τούτων οὕτως ἔχει, καὶ τὸ ἡμέρα ἐστί, τοιοῦτόν, τό, τε προσλαμβανόμενον, καὶ τὸ ἐπιφερόμενον ὠὴ τῷ προειρημένῳ ἐξ αὐτιφάσεωϛ διαιρετικῷ. οὐ πᾶϛ τῶν τὸ προηγουμένωϛ σημαίνοντα λαμβάνεται. εἰ δὲ τοῦτο, οὐχ ὅτι τῇ λέξει ἐστὶ τὰ αὐτὰ, ἢ δὴ καὶ ἁπλῶϛ ταὐτὰ αὐ εἴη, ἀλλ' ὅτι μὴ τὸ αὐτὸ προηγουμένωϛ δηλωτικὸ, ἕτερα. ὅτι γὰρ ἔχ ἱκανὴ ἡ ταυτότηϛ τῆϛ λέξεωϛ πῶϛ αὐτῷ πρόταϛιν ποιεῖν. ὡϛ πρᾶ δὲ ἡ ἑτερότηϛ διαφθάσαν δηλοῦσιν αἱ ὁμωνυμίαι, ὅτι ὃ μὴ ὡϛ τοῦ αὐ τοῦ δηλωτικὸν ἀμφοτέρως λαμβάνεται, δῆλον ἐκ τοῦ τὸ μὲν, ὠὴ τῇ προσλήψει λαμβανόμενον ἡμέρα ἐστὶν, ὡϛ προηγουμένωϛ τὸ ἔστιν ἡμέραν δηλωτικὸν προσλαμβάνεσθαι. τὸ δὲ ἐπιφερόμενον, ὡϛ τοῦ οὐκ ἔστιν ἡμέρα αἱρετικὸν ἐπιφέρεσθαι. ὡϛ ἴσον οὖν, τῷ ἐκ ἀρα ἐκ ἔστιν ἡμέρα. ὡϛ οὖν τοῦτο οὐ προηγουμένωϛ τὸ ἡμέραν εἶναι τίθησιν, ἀλλ' αἱρεῖ τὸ, οὐκ ἔστιν ἡμέρα, οὕτωϛ καὶ τὸ ἀλλαμὲν ἡμέρα ἐστὶ, αὐτ' αὖ τὸ λαμβανόμενον λαμβάνεται γὰρ οὐ τῇ ἐπιφορᾷ, ὡϛ αἱρουμένου, ἐκεῖνο οὐ ταὐτὸν δὲ, τὸ ἢ ὡϛ αἱρετικῷ τοῦ μὴ εἶναι ἡμέραν, χρῆσθαι αὐτῷ, ἢ ὡϛ ἡμέραν ἔστι τινὶ θέντι. ὁ μὲν γὰρ τοῦ ἀπελεῖν τὸ μὴ ἡμέραν ἔστι χρώμενοϛ αὐτῷ, εἰ ἄλλοτι ἴσ τὸ αἱρουμένῳ αὐτὸ, καὶ μὴ τὸ ἡμέραν ἔστιν, ἐκείνῳ αὖ κεῖ οὐ τούτῳ ἐχρήσατο. ὁ δὲ βουλόμενοϛ τὸ ἡμέραν εἶναι σημῆναι, οὐκ αὖ ἄλλῳ τινὶ, ἢ τῷ τούτου δηλωτικῷ χρήσεται τῷ αὖ. Τὸ δ' ἐξ ἀνάγκησ προκείμενον οὐ τῷ ὅρῳ, τῆϛ ἐπαγωγῆϛ χωρίζει τὸν συλλογισμόν. ἔστι μὲν γὰρ καὶ ἐπαγωγὴ λόγοϛ, οὐ τῷ τε θέντων τινῶν, ἕτερόν τι τῶν κειμένων συμβαίνει. ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκησ. οὐ γὰρ ἀναγκαῖον τὸ δεικνύμενον ἐν ταῖϛ ἐπαγωγαῖϛ, ᾧ μήτε πάντα δι' ὧν ἡ δεῖξιϛ τῷ προκειμένου δύνασθαι ληφθῆναι, μήτ' εἰ μὴ πάντα ληφθείη ἐξ ἀνάγκησ οὕτωϛ ἔχειν, ὡϛ ἔλαττον ἢ τῶν εἰλημμένων, καὶ τὸ κατ' ὅλου. ἔστι γὰρ τὸ ἐξ ἀνάγκησ συμβαῖνον, οὐ τοῦ ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ὠὴ τοῖϛ συλλογισμοῖϛ δηλωτικόν. ᾧ γὰρ ὠὴ πᾶσι τοῖϛ συλλογισμοῖϛ ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. ἔστι γὰρ ὠὴ πολλοῖϛ, καὶ ἀνδεχόμενον συμπέρασμα. τὸ γὰρ ἐξ ἐνδεχομένων προτάσεων δεικνύμενον, οὐδὲ χόμενον, ἀλλὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκησ ἔπεσθαι ταῖϛ προτάσεσι τὸ δεικνύμενον δι' αὐτῶν, ὁρίσασ αὖ ἡ ἀχέσεωϛ τῶν τε δέντων πρὸϛ τὸ συμπέρασμα, δηλωτικὸν τοῦ ἐξ ἀνάγκησ. εἰ γοῦν μὴ ἔποιτο τοῖϛ κάμνουσιν ἐξ ἀνάγκησ τὸ ἐπιφερόμενον, καὶ ἀναγκαῖον ἦ, οὐ συλλογισμὸϛ τοῦτό ὅτι. Τὸ δὲ δι' ὧν κειμένων προσειμένου εἴη μὲν αὖ καὶ τοὺϛ μονολήμμα τους λόγουϛ λεγομένουϛ, ἀποκείνου τῶν συλλογισμῶν. οὐ γὰρ δι' ὧν κειμένων τὸ ἐπιφερόμενον αὖ τοῖϛ δείκνυται. λείπει γὰρ ὠὴ αὖ τοῖϛ, πρὸϛ πῶϛ συλλογιστικῶϛ δεῖξιν, τὸ παραληφθέν, ὡϛ εἰρήκαμεν, ἀλλὰ καὶ τοὺϛ παρέλκοντας. ἐν οἷϛ γὰρ λόγοιϛ πρότασίϛ τιϛ εἴληπται παρέλκουσα, οὐ τοῦ δι' ὧν κειμένων σωϛάγουσιν τὸ συμπέρασμα, εἰ γε καὶ ἀφαιρεθείσησ ἐκείνησ, ἔτι οἷόν τε τὸ αὐτὸ σωϛάγεσθαι. εἰ γὰρ ἐκ τῶν πᾶν δίκαιον καλὸν, πᾶν καλὸν ἀγαθὸν, σωϛάγει ἢ πᾶν δίκαιον ἀγαθὸν, πρότερον τὸ πρὸϛ πῶϛ τοῦ αὐτοῦ δεῖξιν προστιθέναι τὸ, πᾶν ἀγαθὸν, δι' αὐτὸ αἱρετὸν, ἢ εἴ τι ἄλλο. ἀλλ' οὐδὲ ἐν οἷϛ μὴ τὸ οἰκεῖον συμπέρασμα ἐπιφέρεται. ἄλλο δέ τι ἑπόμενον ἐκείνῳ ἢ συμβεβηκὸϛ, οὐδ' οὕτω συλλογισμοί. οὐ γὰρ δι' ὧν κειμένων. οἷ), εἰ λαβή τίϛ πῶϛ ἡδονὴν κατὰ φύσιν, καὶ τὸ κατὰ φύσιν αἱρετὸν, συμπεράνοιτο πῶϛ ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι. οὐ γὰρ τοῦτο δεικνύται ἐκ τῶν κειμένων, εἰ καὶ ἕπεται ἐξ ἀνάγκησ ᾧ σωϛαγομένῳ τοιοῦτοϛ καὶ ὁ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ ἐπικούρου λόγοϛ εἰρημένοϛ. οὐ γὰρ ἐκ τῶν λεγομένων προτάσεων τὸ δεικνύμενον, ὅτι ἀναισθητεῖ, τὸ ἀναισθητοῦν οὐδὲν πρὸϛ ἡμᾶϛ, σωϛάγεται τὸ, ὁ θάνατοϛ οὐδὲν πρὸϛ ἡμᾶϛ, ὡϛ αὐτὸϛ ἡγεῖται, ἀλλ' ὅτι τὸ διαλυθὲν, οὐδὲν πρὸϛ ἡμᾶϛ. ἀλλ' οὐδὲ ὁ θάνατοϛ τὸ διαλυθὲν ἐστίν, ἀλλὰ διάλυσιϛ. οὐκ ἔδωκε δὲ ὁ δοὺϛ τὸ διαλυθὲν, ἀναισθητεῖν τε, καὶ πῶϛ διάλυσιν γενέσθαι ἀναισθήτωϛ. οὐ γὰρ ἡ διάλυσιϛ ᾧ ζῴῳ, ἢ τῆϛ

Notandú

Pulchrú hoc

Epicur)

Inductio. Enarratio q differat a syllogismo

Nó in omnibus syllogismis necessaria conclusio

Necessariú in syllogismis aliqua propositioné esse generalé

ἐστὶ τὸ ἀποθνήσκειν ἀνάιθηρος. διὸ πρὸς ἡμᾶς τὸ ἀθανάτους τὸ ἀποθνήσκειν, καὶ τὸ μὴ τεθνηκέναι, ἐ
καὶ μὴ τὸ ἀποθνήσκειν ἀεί. διὸ καὶ διπλοῦς ὁ θανάτος, ἢ γὰρ ὁ γεγονὼς, ἢ ὁ γινόμενος. ὁ μὲν
γεγονὼς, οὐκ αὖ εἴη πρὸς ἡμᾶς. ὁ δὲ γινόμενος, πρόσω ἡμᾶς. ὥστον δὲ μὴ φοβούμεθα, ἀλλ'
οὐδὲ ὧν λόγοις μηδεμία πρότασις ἐλπίσαι καθόλου, οὐ δὲ οὗτοι συλλογισμοί· καὶ
γὰρ οὗτοις τὸ ἀδιαίρετον, οὐ διὰ τῶν κριμένων δείκνυντας, ἀλλὰ διὰ τὸ καθόλου
πρότασιν τὸ παρειλήφθαι. τοιοῦδε δέ εἰσι λόγοι καὶ οἱ ληφθὲν τῶν ἀπὸ τῆς σο-
φιστοῦ λεγόμενοι, ἀμεθόδως πραίνοντες. οὐ γὰρ εἰ τὸ α ἴσον τῷ β, ὁμοίως δὲ καὶ τῷ γ
τὸ β ἴσον. διὰ τοῦτο καὶ τὸ α τῷ γ ἴσον αὖ εἴη δεδειγμένον συλλογιστικῶς. οὐ γὰρ
διὰ τῶν κειμένων, τὸ ἀναγκαῖον. ἔπεται γὰρ τοῖς κριμένοις ὑπὸ, διὰ τὸ ἀληθὲς εἶναι
τὸ καθόλου τὸ, τὰ αὐτῷ ἴσα, καὶ ἀλλήλοις εἶναι ἴσα. διὸ ἐκείνου τε κειμένου καὶ
τὸ καθόλου τὸ, τὰ αὐτῷ ἴσα, καὶ ἀλλήλοις εἶναι ἴσα. διὸ ἐκείνου τε κειμένου καὶ
τοῦ διηρημένου τούτου συντεθέντος, καὶ συναχθέντος εἰς μίαν πρότασιν, πλὴν τὸ δὲ α
καὶ γ τὰ αὐτὰ τῷ β ἐστὶν ἴσα, συνάγεται συλλογιστικῶς ἤδη, καὶ τὸ α τῷ γ
εἶναι ἴσον. τοιοῦδε καὶ τὸ λέγειν, ὅτι ἡμέρα ἐστίν. ἀλλὰ καὶ σὺ λέγεις ὡς ἡμέρα ἐστίν,
ἀληθὴς ἄρα. ἔπεται μὲν τὸ καὶ σὺ ταῦτα τοῖς κειμένοις τὸ ἐπενεχθέν. οὐ μὴν ὅτι τοῦ-
το τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλὰ ὅτι τὸ, τὸ καθόλου ἀληθὲς εἶναι τὸ, πᾶς ὃς ἡμέρα ὄσης ἡμέ
ραν εἶναι λέγει, ἀληθεύει. τούτου γὰρ ληφθέντος, αὖ συμβαίνει τὸ κείμενα εἰς μίαν
πρότασιν, πλὴν σὺ δὲ ἡμέρα οὔσης, λέγεις ἡμέραν εἶναι, συλλογιστικῶς συνάγει τὸ, σὺ
ἄρα ἀληθεύεις. ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς διοὐδὲν λόγοις, τὸ μὲν καθόλου ἀληθὲς ὄν, παραλέ
λειπται. ἡ δὲ ἑτέρα πρότασις, εἰς δύο διαιρεῖται, ἢ καὶ πλείω, ὡς ἐπὶ τοῦδε
τοῦ λόγου. νόμος ἀνομία ἐναντίον· ἀλλὰ καὶ ὁ νόμος οὐ κακόν. ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνομία κα-
κόν. ἀγαθὸν ἄρα ὁ νόμος. ἐν γὰρ τούτῳ παρεῖται μὲν τὸ καθόλου, ὃν τοιοῦτον. ὁ μὴ ὂν
κακὸν, ἐναντίον ἐστὶ κακῷ, ἀγαθόν ὅτι. διήρηται δὲ εἰς τετὰ ἡ πρότασις ἡ ἑτέρα ἔχου-
σα οὕτως. ὁ δὲ νόμος οὐκ ὂν κακὸν, κακῷ οὖσι τῇ ἀνομία, ἐναντίος ἐστὶν. ταύτης τ' μέρη·
τε, τε ὁ νόμος ἀνομία ἐναντίον, καὶ τὸ, ἀλλὰ καὶ ὁ νόμος οὐ κακόν. καὶ ἔτι, τὸ, ἀλ
λὰ καὶ ἡ ἀνομία κακόν. ἐκ γὰρ τῶν προειρημένων δύο προτάσεων συλλογιστικῶς συνά
γεται τὸ, ἀγαθὸν εἶναι τὸν νόμον. ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μιᾶς τῆς εἰς τετὰ διηρημένης.

77 Ἀπόδειξις μὲν οὖν ὅτιν, ὅταν ἐξ ἀληθῶν καὶ πρώτων ὁ συλλογισμὸς ᾖ· ἐπισταμένως τε
συλλογισμόν, ἐξῆς τὰ εἴδη τοῦ συλλογισμοῦ λαμβάνῃ, τὰ καὶ τὰ πῶς τῆς ὕλης διαφο
ραὶ δεικνύμενα, καὶ ἑκάστου αὐτῶν, ὅτι ποτ' ἐστὶ, καὶ ἐν τίνι τὸ εἶναι ἔχει, δείκνυσί τε, καὶ
ὁρίζεται. οὕτως γὰρ τὰς τῶν συλλογισμῶν διαφορὰς τὰς καὶ τὰ εἴδος λαμβάνων,
ᾧ διαφέρει τῶν ἄλλων συλλογισμῶν, ὁ διαλεκτικὸς λείξει. ἔστι γὰρ εἴδη συλλο-
γισμοῦ παρὰ πῶς τῆς ὕλης διαφορὰν γινόμενα, ἀπόδειξις. διαλεκτικὸς συλλογισμός.
σόφισμα. ὁ μὲν γὰρ συλλογίζόμενος, ἢ ἐξ ἀληθῶν δείκνυσιν, ἢ ἐξ ἐνδόξων. ἢ ἐκ φαινομένων
ἐνδόξων· οὐδεὶς γὰρ ἐκ ψευδῶν, καὶ ἀδόξων ἅμα συλλογίζεται, καὶ πρώτου γε ὄντος
ἀποδείξεως λέγει. οὐ δὲ ὁσ γὰρ τῶν συλλογισμῶν κυριώτατος. ἔστι δὲ ἡ ἀπόδειξις, ἐπι-
στημονικὸς συλλογισμός. φησὶ δὴ πῶς ἀπόδειξιν εἶναι ἐξ ἀληθῶν συλλογισμῶν καὶ πρώ
των, ἢ ἐκ τοιούτων, ἃ ὅλῳ τῶν πρώτων καὶ ἀληθῶν τῆς ὅδε αὐτὰ γνώσεως εἴληφε
πῶς ἀρχήν. τοιοῦτον, εἰ ὅλῳ τοῦτον εἴη δεικνύμενόν τε, καὶ συλλογιζόμενον τὸ προκείμε
νον, ὅθεν ἀρχεῖ, καὶ αἴτια τῆς γνώσεως, τὰ ἀληθῆ τε, καὶ πρῶτα, οὐ γὰρ πᾶς ὁ ἐξ
ἀληθῶν συλλογισμὸς, ἡ κυρίως ἀπόδειξις. ἀλλ' εἰ πρὸς τῷ ἀληθῆ εἶναι, τὰ δι' ὧν ὁ τοι
οὗτος δείκνυται συλλοπισμὸς, καὶ πρῶτα εἴη. οὕτως γὰρ ἔσται δι' αὐτῶν. ὁ γὰρ δι' αὐ
τίων συλλοπισμὸς, ἀπόδειξις. τὰ γὰρ πρῶτα, τῶν μεθ' ταῦτά ὅτιν αἴτια. οὐ μόνον δὲ
δεῖ τὰ λαμβανόμενα πρῶτα εἶναι τῇ φύσει τῶν δι' αὐτῶν δεικνυμένων, ἀλλὰ καὶ πρῶ
τα ᾖ, ἄμεσα εἶναι, καὶ μὴ δι' ἄλλων δεικνύντα. τοιαῦτα γὰρ ὄντα, ἔστιν γνώριμα ἐξ
αὐτῶν τῇ φύσει· ἀρχεῖ δὲ ἀποδείξεως τὰ ἐξ ἑαυτῶν γνώριμα. τὰ δὲ ἄμεσα, ἐξ ἑ-
αυτῶν γνώριμα, ἀνάποδεικτα γάρ. ὅθεν τοῦτο ὁ μὲν δεικνὺς ὅτι ἐκλείπει ἡ σελήνη,
διὰ τὸ ἀντιφράττειν αὐτῇ πῶς γῆν ἀποδείκνυσιν. οἷον, σελήνη ἀντιφράττεται. ἡ ἐπι-
σκοτεῖται ὑπὸ τῆς γῆς, τὸ ἀντιφραττόμενον, ἢ ἐπισκοτούμενον, ἐκλείπει. αἴτιον δὲ

Exempla demóstratiónu

συλλογισμόν

τῆς ἐκλείψεως ἡ ἀντίφραξις. αὖ δὲ τίς τὸ ἀντιφράττειν τὴν γῆν τῇ σελήνῃ δεικνύη ὅθ'
τὸ ἐκλείπειν αὐτὴν, οὐκέτ' ἀποδείκνυσι κυρίως, καίτοι λαμβάνων ἀληθὲς. οὐ γὰρ
ὅθ' πρώτου, ἀλλὰ δι' αἰτίας δείκνυσι κυρίως, τὸ ἑτέρου τε, μὴ αἰτιατὸν, ἀλλὰ ὅθ' τ' ὑστέρ
τὸ πρώτου. ὕστερον δ' ἡ ἔκλειψις τ' ἀντιφράξεως· μὴ δι' ἐκείνην γινομένη. ὅτως δείκνυ
δι' ὑστέρ ὁ δείκνυς τὸ, αὐτὴ τέτοκε, ὅθ' τ' γάλα ἔχειν. ἀλλ' τὸ γάλα ἔχειν αἴτιον τ' τε τὸ
κέναι, ἀλλὰ τὸ τετοκέναι τῷ γάλα ἔχειν. οἷον, ὁ ὅθ' τ' τετοκέναι δεικνὺς τὸ γάλα ἔχειν,
δι' αἰτίου καὶ πρώτου δείκνυσιν. ὁμοίως καὶ ὁ δείκνυς, ὅτι αὖσο πνεύμονα ἔχει, ὅθ' τῷ
αὐαπνευστικὸν αὐτὸν εἶναι, δι' ἀληθοῦς μὲν συλλογίζεται, οὐ μὲν ὅθ' πρώτου. διὸ οὐ
δὲ ἀποδείκνυσιν· αὖ ὁ ἔμπαλιν ὅθ' τῷ πνεύμονα ἔχειν αὖτὸν δείξῃ, ὅτι ἔστιν αὐαπνευστι
κὸς, ἀποδείκνυσιν ἤδη. ἀλλὰ μὴ ὁ τὸ ζῷον δεικνὺς ὅθ' τῷ αἰσθητικοῦ, ὅτι αἰσθησιν ἔχει,
οὐκ ἀποδείκνυσιν· αὖ μόνοι τοι ὅθ' τῷ αἴσθησιν ἔχειν δείξῃ, ὅτι μὴ αἰσθητικὸν ἀπέδειξεν.
ἐπιζητήσαι δ' αὖ τιο, εἰ ἡ ἀπόδειξις ὅθ' πρώτων. ὁ δι' ἀληθῶν μὲν, ὑστέρων δὲ, συλλο
γισμὸς, πῶς αὖ εἴη, ἢ καὶ οὗτος διαλεκτικὸς. τὰ γὰρ οὕτως ἀληθῆ, ὡς οὐδὲν λαμβάνε-
ται. οὐδὲν γὰρ τό, τε πῶς γάλα ἔχουσαν τετοκέναι, μὴ τὸ ἐκλεῖπον ἐπισκοτεῖσθαι.
ἡ κυρίως μὲν ἐκεῖνος ἀπόδειξις. διὸ τρόπος δὲ καὶ οὗτος, ὡς γ' πρὸς ἡμᾶς, ἐπεὶ ἡμῖν,
γνωρισμώτερα τὰ λαμβανόμενα. πρώτως μὲν οὖν καὶ κυρίως ἀπόδειξις, ὁ ὅθ' πρώ
των, ὡς εἴρηται συλλογισμός. παράδειγμα δὲ τοῦ ὅθ' πρώτων, καὶ ἀμέσου συλλογι
σμοῦ, καὶ τὸ τοιοῦδε αὖ εἴη ἑκάστου τῶν ὄντων εἴδους ὅτι. τοῦδε, καθ' ὅτιν. αὖτη γ' ἡ πρό
τασις, δι' ἐπαγωγῆς μὲν σωίσταται. ἀναποδείκτος δ' ἐστὶ καὶ πρώτη. κειμένου τ' παν
τὸ σώματος εἶναι, ἕξ ὕλης καὶ εἴδους ὅτιν. ἐπεται γὰρ τούτου κειμένου, τὸ παντὶ τῷ ἐξ
ὕλης, καὶ εἴδους ὄντι, τὸ καθ' τὸ εἴδος εἶναι τοῦδ' ὅτι. τούτῳ εἰ προσληφθείη πρότασις
ἡ λέγουσα, τὸ δὲ ζῷον ἐκ τούτων, ἀναρχῆς καὶ αὕτη, καὶ ἀναποδείκτος, σωμάτου τὸ
αὖ τὸ ξώου εἶδος εἶναι τοῦδ', καθ' ὃ ζῷόν ὅτιν. ᾧ συμπεράσματι εἰ προσληφθείη πάλ
λιν ἀναρχῆς πρότασις ἡ λέγουσα, ἀλλὰ μὲν τὸ ζῷον ἔστι καθ' τὸ πῶς ψυχὴν αἰσθητικὸν
καθ' τὸ πῶς ψυχὴν αὖ ζῷον εἴη. ὧν κριμένων, σωμάτου τὸ αὖ, οὐκέτι ὅθ' πρώτων, ἀλλὰ ὅθ'
τῶν δεδειγμένων ὅθ' τῶν πρώτων, τὸ τοῦ ζώου εἶδος εἶναι πῶς ψυχήν. πάλιν εἰ προσ-
λάβοιμεν τὸ, ὅτι τὸ ζώου εἶδος σῶμα ζωτικὸν εἶδος σῶμα ὅτιν ἀναρχές, καὶ προσ-
θείημεν αὖ τῷ τό, τε σῶμα εἶδος ἀχώριστον εἶναι, σωμάτου τὸ αὖ ἡ ψυχὴ, ἡ τις ἰδὼ εἶδος
τοῦ ζώου ἀχώριστος εἶναι τοῦ σώματος. καὶ γὰρ εἰ μὴ ὅθ' πρώτων, καὶ ἀμέσων δέδει-
κται, ἀποδείκνυται καὶ τοῦτο. ὁ γὰρ δεικνὺς, ὅτι ἡ σελήνη ἑστέρηται φωτὸς, ὅθ' τὸ
ἐκλείπειν αὐτὴν, δι' ἀμέσου μὲν οὐ δείκνυσιν, οὐδὲ ἀναποδείκτου. οὐ γὰρ ἀναποδείκτου
τὸ ἐκλείπειν πῶς σελήνην, ἀλλὰ δεικνύμενον ὡς προειρήκαμεν, ὅθ' τοῦ αὐτιφράττειν
αὐτὴν πῶς γῆν. καὶ ὅθ' τὸ ἐπισκοτεῖσθαι. τῷ μὲν οἱ ἔλαττον δι' ἀμέσων τε, καὶ πρώτων
δεδεῖχθαι, γίνεται καὶ ὁ ὅθ' τούτου συλλογισμὸς ἀποδείξεις. τόδον γάρ πινα καὶ αὐτὸς
γίνεται, δι' ἀμέσων δεικνύμενος. τῷ τὰ δι' ὧν δείκνυται ὅθ' τοιούτων εἶναι προδεδει
γμένα. σαφῆς δὲ δι' οὗ παρεθέμεθα τοῦδε τῆς ψυχῆς λόγου· οἵ, τε δι' ἀναποδείκτων καὶ
οἱ ἀπὸ τῶν δεδειγμένων, ὅθ' τῶν ἀναποδείκτων· οἱ γὰρ θεωτροι, τοιοῦτοι. ὅτως
καὶ οἱ γεωμετρεῖα. τὸ μὲν πρῶτον θεώρημα τῶν οἷς τοῖς εὐκλείδου στοιχείοις, δι' ἀναπο-
δείκτων δείκνυται. ὅθ' γὰρ τῶν ἀρχῶν. τὸ δὲ, ὅτι αἱ τοῦ τετράγωνου δύο τριάδες ἴσαι τοῦ
θαῖς ἴσαι, οὐκέτι δι' ἀναποδείκτων. ὅθ' γὰρ τοῦ, τῶν εἰς τὰς παραλλήλους ἐμπιπτου
σῶν εὐθειῶν, τὰς ἐναλλὰξ ἴσας ἀλλήλαις εἶναι. καὶ δὴ τοῦ, τῶν εἰς τὰς παραλλήλους
ἐμπιπτουσῶν εὐθῶν, πῶς ἐκτὸς τῇ ἐντὸς, καὶ ἀπεναντίαν ἴσην εἶναι, ἃ οὐκ εἰσὶν ἀρχαί.
ἀλλὰ δι' ἀποδείξεως ἐλημμένα. κοινότερον μέν τοι καὶ πάντα τὸν ἐξ ἀληθῶν συλλο-
γισμὸν, ἀποδείξιν λέγει. λέγει μὲν οὖν τοῦδε ἀποδείξεως, καὶ τοῦ ἀποδεικτικοῦ συλ
λογισμοῦ, προηγουμένως τε καὶ ὡδὶ πολέου, ὡς τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς. νῦν δὲ ὡδὶ
ποσοῦτον τοῦδε αὖτοῦ εἴρηκεν, ἐφ' ὅσον αὖ τῷ χρήσιμόν ὅτι πρὸς τὸ χωρίσαι τῶν ἄλλων
συλλογισμῶν τὸν διαλεκτικόν. ἔστι δὲ συλλοπισμὸς αἱ προτάσεις μεθ' οὗ συμπράσ-
ματος. Εἰ πῶν δὲ τοῦδε ἀποδείξεως, ἐξῆς λέγει τοῦδε ἀποδεικτικοῦ συλλογι-

Euclides

Latiore significatióe omnis syllogismus ex ueris demóstratio uocatur.

Syllogismus ÷ præmissæ cú cōclusiōe

Euclidis elementa

Docere p̄ priusDocere p̄ posteriusQuestio

σμοῦ. καὶ φησὶ τὸν δι' ἐνδόξων γινόμενον συλλογισμὸν, διαλεκτικὸν εἶναι. ὃ ἀπὸ τῶν ἐνδόξων, τίνα μέν ἐστιν ἀληθῆ καὶ πρῶτα. δι' ὧν εἰπε γίνεσθαι τὸν ἀποδεικτικὸν συλλογισμὸν, τίνα δὲ τὰ ἔνδοξα. δι' ὧν τὸν διαλεκτικὸν ὀφείλει τις διεκνύς αὐτῶν πῶς διαφοραί. ἀληθῆ οὖν καὶ πρῶτα τοῦτό φησιν εἶναι, ἃ μὴ δι' ἑτέρων, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν ἔχει πῶς πίστιν. τοιαῦται δέ εἰσιν αἱ ἄμεσοι προτάσεις. τὰς γὰρ ἐπιστημονικὰς ἀρχὰς, ἐξ αὐτῶν φησι δεῖν ἔχειν τὸν πιστὸν, καὶ μὴ ξητεῖσθαι τῶν τοιαύτας εἶναι αὐτὰς πῶς αἰτίαν. οὐ γὰρ ἂν ἔτι αὐτὰ οὕτως ἔχοντα ἀρχαὶ εἶεν ἔχοντα ἄλλας τινὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας. οἷον δὲ τὰς τοιαύτας ἀποδείξεως τὰ ἐν τοῖς ὁρισικοῖς λόγοις λαμβανόμενα, ἀλλὰ καὶ αἱ φυσικαὶ, καὶ κοιναὶ ἔννοιαι λεγόμεναι. οἷα ἐστὶ τὰ ἀξιώματα. ἀλλὰ καὶ ὅτι ὁ θερμὸν θερμαίνει, καὶ ὃ ψυχρὸν ψύχει ἀρχή. ἀλλὰ καὶ ὅτι πᾶν ὁ γινόμενον ἔκτινος γίνεται τόδε. οὐ δεῖ γ' ὡς ταῖς ἐπιστημονικαῖς ἀρχαῖς ἐπιζητεῖσθαι ὁ διατί. οὐχ ὡς νομοθετῶν εἶπεν, ἀλλὰ δηλῶν, ὅτι ἐφ' ὧν αὐ ζητῆται ὁ διατί. ἐκεῖ ἐστιν ἀπόδειξις ὄντως. δεῖ γὰρ πῶ ἀπόδειξιν ἔχειν ὀφθ γνωρίμων. ἔνδοξα δὲ τινὰ εἰσὶν, δι' ὧν ὁ διαλεκτικὸς γίνεται συλλογισμός, ἐξῆς λέγει καὶ φησὶν ἔνδοξα εἶναι τὰ δοκοῦντα πᾶσιν, ἢ τοῖς πλείοσις, ἢ τοῖς σοφοῖς. καὶ τοὔτοις, ἢ πᾶσιν ἢ τοῖς πλείοσις, ἢ τοῖς μάλισα γνωρίμοις τε καὶ ἐνδόξοις. καὶ εἰ μὴ αὖ κυριώτατα μὲν καὶ πάντως ἔνδοξα, τὰ πᾶσιν, ἢ τοῖς πλείοσις δοκοῦντα. πᾶσι μὲν ὁ αἱρετὸν ἀγαθὸν εἶναι. τὸ δὲ αἱρετὸν εἶναι, ὑγίειαν. πλοῦτον. τὸ χίῶ. οἱ γὰρ ἄλλως λέγοντες, οὐχ ὡς διακέμενοι λέγουσιν, ἀλλὰ δόσει πρίσαντες. μαρτυροῦσι δὲ αὐτοῖς ὡς βιούβις ὀφ τῆς αἱρέσεως αὐτῶν γριαῦτα καὶ τὸ ἀγαθὸν ὠφελεῖν. καὶ τὸ, δεῖν τοὺς γονεῖς τιμᾶν. τοῖς δὲ πλείοσις, τὸ μὲν φρόνησιν πλούτου αἱρετωτέραν εἶναι. ἢ τὸ ψυχὴν σώματος εἶναι τιμιωτέραν. τὸ, θεὸς εἶναι. Εἰ μὲν οὖν πῶδι τῶν ἐν ταῖς κοιναῖς δόξαις κειμένων λῶ ὁ λόγος τοῖς διαλεκτικοῖς μόνοις, μόνον ἂν ἢ τὸ πᾶσι δοκοῦ, ἢ τὸ τοῖς πλείστοις. λῶ ἂν αὐτοῖς πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι χρήσιμον, καὶ τὸ οὕτως ἔνδοξον. ἐπεὶ δὲ ἤδη καὶ πῶδι τοιούτων οἱ λόγοι τῷ διαλεκτικῷ, πῶδι ὧν οὐδὲν οἱ πολλοὶ διέξεισι, ἀλλὰ ἄλλοις πῶδι αὐτῶν πιστεύουσι μᾶλλον. τοῖς γὰρ σοφοῖς, καὶ πῶδι ταῦτα ἔχουσι. πῶδι πάντως ἄρ' ἔσται συλλογιστικὸς, ὁ διαλεκτικός. πάλιν ὡς εἴρηται καὶ τὸ οὐ βούβις τοῖς σοφοῖς ἔνδοξον. ἔστι δὲ ἐν βούβις ἔνδοξον, πρῶβον μὲν, τὸ πᾶσι δοκοῦ τοῖς σοφοῖς. οἷόν ὅτι τὸ, τὰ τῆς ψυχῆς ἀγαθὰ, μείζω εἶναι τῶν τοῦ σώματος. τὸ μηδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γίνεσθαι, τὸ τὰς αἱρετὰς ἀγαθὰς εἶναι. ἢ τὸ τοῖς πλείοσι αὐτῶν, ὡς τὸ πῶ αἱρετὸν, οἱ αὐπῶ αἱρετὸν εἶναι, εἰ καὶ μὴ ἐπικούρῳ δοκεῖ, καὶ πῶ δύσασθαι μονίαν ὑπ' αἱρετῆς γίνεσθαι. ὁμοίως τὸ μὴ εἶναι τὰ σῶμα ἀμερές. μὴ δὲ κόσμους ἀπείρους. ἢ γοῦ πλείοσι, τοῖς ἐνδόξωτάβις ὡς τὸ πῶ ψυχὴν ἀθάνατον ὀφ πλάτωνα, ἢ πέμπτον τι εἶναι σῶμα δι' ἀριστοτέλη. καὶ γὰρ οἱ ἔνδοξοι κατὰ σοφίαν τῷ ΔΔΔ τῶν πολλῶν ἐπαινεῖσθαί τε, καὶ θαυμάζεσθαι βιούβι. βιούβου αὖ ἐᾶν καὶ τὸ ὑπ' ἐκείνων λεγόμενον τόπον τινὰ ΔΔΔ τῶν πολλῶν τιθέμενον. ὧδι γὰρ τοῖς διαύταις δόξαις, αὐβὺς ἀποδέχονται δι' ἃ γὰρ οὕβι ἔνδοξοι ἔνδοξα καὶκεῖνα. ὀφ δὲ τὰς διαύτας δόξασ ἔνδοξοι οἱ σοφοί. παραδώσει δὲ ἡμῖν καὶ πόπους ἐν τῷ διαλεκτικῶν προτέρων λόγῳ, δι' ὧν οἷοί τε ἐσόμεθα τὰ ἔνδοξα λαμβάνειν. Διαφορᾷ δὲ τὸ ἔνδοξον τοῦ ἀληθοῦς, οὐ τῷ ψευδῆ εἶναι, ἔστι γάρ τινα ἔνδοξα καὶ ἀληθῆ, ἀλλὰ τῇ ἐπικρίσει. ἔστι γὰρ τῷ μὲν ἀληθεῖ ἀφ' ὧν πράγματος, πῶδι οὗ ἔστιν ἡ ἐπίκρισις. ὅτε γὰρ αὐτῷ ὁμολογῆ, τότε ἔστιν ἀληθές. τῷ δὲ ἐνδόξῳ οὐκ ἀφ' ὧν πραγμάτων ἡ ἐπίκρισις, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἀκουόντων, καὶ τῶν βούτων ὑπολήψεων ἃς ἕαυτοῖ πῶδι τῶν πραγμάτων. ἐριστικὸς δέ ἐστι συλλογισμὸς, ὁ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων φαινόμενος. Εἴρηκε μὲν πῶδι τῶν ἐριστικῶν ἐν τοῖς σοφιστικοῖς ἐλέγχοις. ἔνθα λῶ καὶ προηγουμένως πῶδι τῶν διούτων αὐτῷ ὁ λόγος. ὁρίζεται δὲ καὶ τοῦθα ὁμοίως, ὡς καὶκεῖ τὸν ἐριστικὸν συλλογισμόν. διττὸν δέ φησιν εἶναι τὸν τοιοῦτον συλλογισμόν. τὸν μὲν παρὰ πῶ ὕλῳ. ἡμαρτημένον τὸ ἐριστικὸν ἔχοντα. οὐκέτι δὲ παρὰ τὸ σχῆμα. διοιοῦτος γὰρ ὁ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων μὴ ὄντων δὲ

οὐχ ὡς διαφέροντες λέγουσιν
ἀλλὰ δόσει πρίσαντες

Prima & uera quæ.

Probabilia ἔνδοξα quæ

Probabile à uero quo differat

ἐπίκρισις

συλλογισμός. τίνα δέ ἐστι τὰ φαινόμενα μὲν ὄντα δὲ ἔνδοξα, μὴ ὄντα δὲ ἔνδοξα, αὐτὸς λέγει. οὐ γὰρ πᾶν φησὶ τὸ φαινόμενον ἔνδοξον, καὶ ἔστιν ἔνδοξον. καὶ διότι, ἐπιφορᾷ. δῆλον τῶν ἀληθῶς ἔνδοξον, ἐπὶ πόλαιον ἔχει παντελῶς πῶ φαντασίαν. ἐπὶ πόλαιον δέ ἐστι, τὸ ἐκ βραχέων ἐπιστάσεως ἐλεγχόμενον. διοῦβυ δὲ τὸ εἶδος τῶν προτάσεων τῶν ἐριστικῶν συλλογισμῶν. δῆλ), φαινόμενόν ἐστιν ἔνδοξον, τὸ ἔχον ὁρῶντα ὀφθαλμοὺς ἔχειν, καὶ τὸ, ἃ λαλεῖς, ὀφ τῷ γόμφος ἐρίχεσθαι. ὁ λαβών τις σωλῆνα τὸ πῶ ἄμαξαν ὀφ τῷ γόμφος ἐρίχεσθαι, πῶ ἄμαξαν λαλοῦσ. ἢ ἃ οὐκ ἀποβέβληκας, ἔχεις. οὕτω γάρ τις λαβὼν σωλῆνα, ὅτι κέρατα ἔχει σ. οὐκ ἀποβέβληκας γὰρ τὰ κέρατα. ὁμοίως ἢ τὸ, πῶ ὄ,ιν ἔχοντα ὁρᾷ, τὸν δὲ κοιμώμενον ὄ,ιν ἔχειν. τὰ γὰρ τοιαῦτα, ἐπὶ πόλαιον ἔχει τὸ πιθανὸν, καὶ ὡς φησιν αὐβὺς παραχρῆμα βῖς καὶ μικρὰ σωορᾶν δυναμένοις καταδήλον ὢν αὐτοῖς τὸ ψεῦδος ἔπεται, ὃ οὐκ ἔχει τὸ ἀληθὲς ἔνδοξον. οὐ τὸ ῥᾴδιον οὖ ἐκένου φωρᾶσθαι τὸ ψεῦδος. τὸ τοὺς θεοὺς πάντα δύνασθαι ἔνδοξον ὂν οὐκ ἀληθὲς δέ, ὡ ῥᾴδιον ὅτιν ἐλεγχθῆναι. ὁμοίως καὶ τὸ τῷ μείζονι ἀγαθῷ ἐναντίον μεῖζον ὄντι κακόν. ἐᾶ ὀλίγων γὰρ αὖ τις οὖροι ὅτε μὴ ἔχειν ὅπως. ὡς δοκεῖ ἐνδὺ τῆς εὐεξίας ἔχειν καὶ τῆσ ὑγιείασ. ἐ γὰρ ᾧ μείζονι ἀγαθῷ, ἐναντίον. ὅτε δέ ἐστιν ἡ κακεξία, ἔλαττον εἶναι δοκεῖ κακὸν τῆς νόσου, ἢ τις ἐστὶν ἐναντίον τῇ ὑγιείᾳ τῷ ἐλάττονι ἀγαθῷ. ἐ οὖ μὲν νοσοῦντας πάντας κακεκτεῖν. ἐ πάντας δὲ τοὺς κακεκτοῦντας ἤδη καὶ νοσεῖν. ἐ δὲ ἄτιον τούτου ὅτιν, ὅτι ἡ μὲν εὐεξία, τοδεὶ ἐλληφυσὶ αὐτῇ καὶ πῶ ὑγιείαν. ἔστι δ' ὑγιείας ἡ εὐεξία. διὸ τοδεὶ ἔχουσα αὐτῇ ὑγιείαν, μεῖζόν ἐστιν αὐτῆς ἀγαθόν. πρόσεστι γὰρ αὐτῇ τὸ εἶναι αὐπῶ τῶν δ' ἑαυτὰ αἱρετῶν. ἡ δὲ κακεξία δικέτι αὐ ἑαυτῇ τοδεί χει πῶ νόσον. ἀλλ' ἔστι μόνῳ ἐκείνῳ αὐ ᾧ ὑπῆρξεν ἡ εὐεξία τῆς ὑγιείασ. ἡ δὲ νόσος αὐ ἑαυτῇ πάλιν τοδεί χει πῶ κακεξίαν. ὧδὶ γὰρ κακεξία γίνεται νόσος. ὡς καὶ ἡ εὐεξία ὧδὶ τῇ ὑπεία. βοῦς μὲν οὖν τῶν ἐριστικῶν συλλογισμῶν παρὰ πῶ ὕλῳ φησὶ καὶ συλλογισμὸς εἶναι. ὅταν γὰρ συλλογίσηται τις τὰ αὐ συζυγία συλλογιστικῇ, ὀφ διούτων προτάσεων ἐριστικὸς συλλογισμὸς γίνεται. ὡς οἵ τε προειρημένοι ἔχουσί καὶ ὁ τοιοῦτος. πᾶς ὠνοῤῥεῖας ὁρᾶ ὀροβεάν ἔχει. ἔστι δὲ χιτὼν ὠνοῤῥεῖος, ὁ χιτὼν αὖρα ὠνοῤῥεάν ἔχει. ὅτ>ς γὰρ ἐριστικὸς ὁ συλλογισμὸς ὁ παρ' ἄλλότι, ἢ παρὰ τὸ ληφθῆναι ὡς ἔνδοξον τὸ πάντα τὸν ὠνοῤῥεῖον ὀροβεάν ἔχειν. ἐπεὶ αὐ συζυγία συλλογιστικῇ αὐ πρῶτῳ ἔσχηματι ἐκ δύο καταφατικῶν, τῆς μὲν ΔΔ μόρους, τῆ δὲ καθόλου τῆ μέζονος. ἔστι δέ τις ἐριστικὸς συλλογισμὸς ὁ κατὰ τὸ εἶδος ἡμαρτημένος. ΔΔς ὃ ὀκέτι ἁ ὃ συλλογισμὸς ἁπλῶς ἐστιν, ἀλλὰ τὸ ὅλον τοῦτο, ἐριστικὸς συλλογισμὸς τοιοῦβς. δοῖ εἰσὶν οἱ αὐ ἀσυλλογίστῳ συζυγίᾳ ὁρῶ τόμενοι λόγοι. δῖ), σωκράτη τίς ἢ τοι τὸ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἴ' ἴσως ἐστὶ δῆλ. τὸ λαβεῖν πάντα ἄνθρωπον ζῷον εἶναι. ἰῇ πάντα ἵ' ἴσων ζῷον. ἀσυλλόγιστος ΔΔς ἡ διαύτη συμπλοκή. καίτοι ἔξ ἀληθῶν οὖσα προτάσεων τῷ εἶν δύο καταφάσεις αὐ ἀλυτέρῳ σχήματι ὁμοίως καὶ εἰ λάβοι τις τὰ νεκρὰ τῶν σωμάτων κινεῖσθαι καὶ ἀλλοιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ αἰσθανόμενα κινεῖσθαι. καὶ ἐκ βούτων δῆλον ὅτι τὰ νεκρὰ τῶν σωμάτων αἰσθάνεται, ὡς ὦεν δημόκριτος. ὁ διοῦβς παραλογισμὸς, γίνεσθαι μὲν δύναται καὶ ἔξ ἀληθῶν, ὡς πρ οὖς προειρήκαμεν. ὅμοιοι δὲ τούτοις οἱ διοῦβι. ἄνθρωποσ ζῷόν ἐστιν. τὸ ξῷον γένος ἐστί. ὁ ἄρα ἄνθρωπος γένος ἐστίν. ἔνδοξοι μὲν ΔΔς καὶ ἀληθεῖς αἱ προτάσεις, ἀσυλλόγιστος δὲ ἡ συμπλοκή. ὅτι οὐ τεί τῳ σχήματι, οὐκ ἔστιν ἡ μείζων πρότασις καθόλου. τοιοῦβς καὶ ὁ πῶ ἐγκρατείαν σωφροσύνῃ οἰόμενος δεικνύναι, δῆλ. ὅτι ἀμφότεραι κρείττους ἡδονῶν φασὶν. ἀληθεῖς μὲν γ' αἱ προτάσεις καὶ ἔνδοξοι, καὶ εἰδοποιοί, ἀλλ' οὐ ἀλυτέρῳ σχήματι. δύο καταφάσεις πάλιν εἰσὶν ἐλλημμέναι. ὀφ ταῦτα δὲ οὐ δεῖ ὁ ἀνοῤῥεῖος ἐπιῆμων. ἐπεὶ καὶ ἑκατέρῳ αὐτῶν ὑπάρχει θαῤῥαλέον. Δεῖ δὲ πῶδι τῶν ἐνδόξων ἕξιν προειληφέναι, ὅτι τὰ ἔνδοξα καὶ ὅσον ἐστὶν ἔνδοξα, οὔτε ἀληθῆ ἐστὶν, οὔτε ψευδῆ. καὶ γ' ἀληθῆ τινά ἐστιν ἔνδοξα. ὡς ἢ, θεοὺς εἶναι. καὶ ψευδῆ, ὡς ἢ, θεοὺς δύνασθαι πάντα. οὐ γὰρ τὰ κοινῇ. ἃ ἐστὶ καὶ αὐτὰ τῶν πάντων. ὡς πρ οὕω καὶ ἀληθῆ πάλιν ἐστί τινα ἔνδοξα. ὡς μὴ ὀφ πῶ

Lwi πόλαιον gd

Quæ nó amissitiabes ergo cornua habes

καχεκτῶν

Syllogismus cótentiosus peccans in forma

Duæ affirmationes nequeunt esse in 2. figura

Democritus

De probabilib) notandũ

μὴ διὰ τὴν ἀπλανῆ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ εἶναι

Tentativus syllogismus quo differat a dialectico

ψευδογραφήματα

ἀπλανῆ πᾶν σῶμα ἐν τόπῳ εἶναι. ἀπὸ γὰρ τοῦ δοκεῖν ἡ τοῦ ἐνδόξου ἐπίκρισις ὥς περ εἴρηται. εἰ πῶν δὲ ταῦτα καὶ περὶ τοῦ ἐρίστικοῦ συλλογισμοῦ, καὶ δείξας τὰς περὶ τὴν ὕλην τῶν συλλογισμῶν γινομένας διαφοράς. οὐδεὶς γὰρ ἐκ ψευδῶν, καὶ ἀδόξων συλλογίζεται, ὡς προεῖπον. αὕτη γάρ ἐστι παρὰ τὰς εἰρημένας ὕλας τῶν προτάσεων διαφορά. καὶ γὰρ ὁ πειραστικὸς ὃν ἐν ἄλλοις τόποις προτίθησιν ἐξ ἐνδόξων πῶς καὶ οὗτός ἐστι, τούτῳ διαφέρων τοῦ διαλεκτικοῦ, ὅτι ὁ μὲν διαλεκτικὸς ἐκ τῶν ἁπλῶς ἐνδόξων, ὁ δὲ πειραστικὸς ἐκ τῶν τῷ ἀποκρινομένῳ δοκούντων, τόντε ἔλεγχον καὶ τὸν συλλογισμὸν ποιεῖται πείρας χάριν. ἐκ τῶν οὖν ἐνδόξων ἐκείνῳ ἐστίν. εἰ πῶν δὲ περὶ τούτων, παρὰ τοὺς προειρημένους φησὶ πάντας συλλογισμοὺς τὸν ἀποδεικτικὸν, ὃς ἐξ ἀληθῶν ἢ καὶ πρώτων τὸν διαλεκτικὸν ὃς ἐξ ἐνδόξων. τὸν ἐρίστικὸν ὃς ἐκ φαινομένων ἐνδόξων συλλογίζεται, ἄλλο φησὶν εἶδος εἶναι συλλογισμῶν. τὸν γὰρ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τῇ ἐπιστήμῃ γινόμενον παραλογισμόν. ὁ ποῖα φαμὲν εἶναι ἐν γεωμετρίᾳ τὰ ψευδογραφήματα. συγγενεῖς δὲ λέγοι ἀν γεωμετρίᾳ, ἐπιστήμας ἀριθμητικὴν καὶ γὰρ αὕτη περὶ ποσόν, ἀλλὰ διωρισμένον, ἔτι δὲ ἀστρολογίαν καὶ ὀπτικὴν καὶ μηχανικήν. προσχρῶνται γὰρ αὗται ταῖς γεωμετρικαῖς ἀρχαῖς. οὗτος δὲ τὸ εἶδος τῶν συλλογισμῶν, ὅτι τῶν προειρημένων ἐστὶν ἄλλο, δείκνυσιν ἐκ τοῦ μηδένα τῶν λόγων τῶν ἀποδεδειγμένων ἐφαρμόζειν αὐτῷ ὁ γὰρ ψευδογραφῶν, οὔτε ἐξ ἀληθῶν καὶ πρώτων ψευδογραφεῖ. ἀδύνατον γὰρ ἐξ ἀληθῶν ψεῦδος συναχθῆναι, οὔτε ἐξ ἐνδόξων, οὐ γὰρ ὑποπίπτει τῷ τῶν ἐνδόξων λόγῳ, ἐξ ὧν γίνεται τὰ ψευδογραφήματα ὁ γὰρ ψευδογραφῶν, οὔτε τὰ πᾶσι δοκοῦντα λαμβάνει, οὔτε τὰ τοῖς πολλοῖς. τὴν ἀρχὴν γὰρ οὐδὲ ἐπαΐουσιν οἱ πάντες, ἢ οἱ πολλοὶ περὶ τούτων. ἀλλ' οὐδὲ τὰ πᾶσι τοῖς σοφοῖς, ἀλλ' οὐδὲ τὰ τοῖς πλείστοις, οὐδὲ τὰ τοῖς γνωριμωτάτοις. καὶ γὰρ εἴ τινος τῶν σοφῶν δόγμα τὶ τοιοῦτόν ἐστιν, ἀλλ' ὁ ψευδογραφῶν, οὐ τὸν τινὶ δοκοῦν λαβὼν τίθησιν, ἀλλ' ἐν τῷ περὶ αὐτῶν λόγῳ τὴν παραγωγὴν ποιεῖται. ἀλλ' οὐδὲ ὁ τοῦ ἐρίστικοῦ συλλογισμοῦ λόγος ἐφαρμόζοι ἂν τοῖς τοιούτοις παραλογισμοῖς. οὔτε γὰρ διὰ τὸ ἔνδοξον δοκεῖν τε καὶ φαίνεσθαι τὸ οὕτω πῶς περιγράφειν, τὶ περιγράφει, οὔτε διὰ τὸ μὴ συλλογίζεσθαι ψευδογραφεῖ. ὅτι δὲ μὴ τοιοῦτος ὁ τοῦ ψευδογραφοῦντος λόγος, ἐδήλωσεν διὰ τοῦ εἰπεῖν, ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων μὲν τῇ ἐπιστήμῃ λημμάτων, οὐκ ἀληθῶν δὲ, τὸν συλλογισμὸν ποιεῖται. οὐ γὰρ διὰ τοιούτων ὁ ἐρίστικὸς συλλογισμός. ἄλλο ἄρα τὶ εἶδος τοῦτο παραλογισμῶν ἐστιν ᾧ οὔτε ὁ διαλεκτικὸς, οὔτε ὁ σοφιστικὸς χρῆται, ἀλλ' οἱ κατὰ τὰς ἐπιστήμας πείρας χάριν τῶν περὶ αὐτὰς καταγινομένων καὶ γυμνασίας, πρὸς τὸ διορατικωτέρους αὐτοὺς γίνεσθαι τῶν ἐν αὐτοῖς ἀληθῶν. τοῦ δ' ἐκ τῶν οἰκείων ἀρχῶν τοὺς παραλογισμοὺς τοὺς κατὰ γεωμετρίαν γίνεσθαι παρέθετο δεικτικόν. τὸν, ᾧ γὰρ τὰ ἡμικύκλια γράφειν μὴ ὡς δεῖ ἢ γραμμάς τινας ἄγειν, μὴ ὡς ἂν ἀχθείησαν, τὸν παραλογισμὸν ὁ ψευδογραφῶν ποιεῖται. οἱ δὲ οὕτως γινόμενοι παραλογισμοὶ, χρωμένων ταῖς γεωμετρικαῖς ἀρχαῖς γίνονται, οὐ γὰρ ὡς ἄλλοις τισὶ δοκοῦν λαμβάνει τὶ τούτων ὁ δεικνὺς διὰ τούτων, ἀλλ' ὡς ἑπόμενα ταῖς γεωμετρικαῖς ἀρχαῖς, καὶ οὐ παρὰ τῶν λεγομένων τὴν παραγωγὴν ποιεῖται, ἀλλὰ παρὰ τὴν μὴ δέουσαν καταγραφήν. τὸν γὰρ παντὶ κέντρῳ καὶ διαστήματι κύκλον γράφεσθαι, καὶ ἀπὸ παντὸς σημείου ἐπὶ πᾶν σημεῖον εὐθεῖαν ἐπιζευγνῦναι, οἷς προσχρῆται ὁ τὰ ἡμικύκλια περιγράφων μὴ ὡς δεῖ καὶ γραμμὰς ἄγων μὴ ὡς ἂν ἀχθείησαν, ἐν ταῖς γεωμετρικαῖς εἰσιν ἀρχαῖς. ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων μὲν τῇ ἐπιστήμῃ λημμάτων. ὅτι λήμματα αἱ προτάσεις παρὰ ἀριστοτέλει σημειωτέον. τὸν δὲ, ᾧ γὰρ ἢ τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν, μὴ ὡς δεῖ ἢ γραμμάς τινας ἄγειν, μὴ ὡς ἂν ἀχθείησαν, δύναται καὶ ἁπλῶς κεχρῆσθαι.

Lemmata uocat Aristo propositiones

Καθόλου περὶ τὰ τοιαῦτα γινομένων τῶν ψευδογραφημάτων, δύναται καὶ ὡς παράδειγμα αὐτὸν εἰρηκέναι ψευδογραφήματος. ἔστι γὰρ κατὰ γεωμετρίαν ψευδογράφημα, παρὰ τὸ μήτε τὰ ἡμικύκλια περιγράφειν ὡς δεῖ, μήτε τὰς γραμμὰς ἄγειν, ὡς ἂν ἀχθείησαν. τὸ μὲν, δεικνύον τὰς δύο πλευρὰς τοῦ τριγώνου τῇ λοιπῇ ἴσας. τὸν δὲ καὶ

καὶ ἐλάττους τὰς δύο τῆς λοιπῆς, κεῖται δὲ δεδειγμένον ἐν γεωμετρίᾳ, ὅτι παντὸς τριγώνου αἱ δύο πλευραὶ τῆς λοιπῆς μείζους εἰσὶ πάντη μεταλαμβανόμεναι. ἴσας μὲν οὖν τὰς δύο τῇ λοιπῇ ὁ ψευδογραφῶν, διά τε τῆς τῶν ἡμικυκλίων μὴ δεούσης περιγραφῆς, καὶ τῆς τῶν γραμμῶν ἐπιζεύξεως, μὴ προσηκούσης, οὕτω δείκνυσι. λαβὼν εὐθεῖαν τὴν α β, δίχα τέμνει κατὰ τὸν γ. καὶ περὶ ἑκατέραν τῶν α γ β, ἡμικύκλια περιγράφει, ἁπτόμενα ἀλλήλων κατὰ τὸν θ σημεῖον τεμνόντα ἄλληλα κατὰ τοῦτο τῶν α θ γ. γ θ β. καὶ τὰ κέντρα λαβὼν τῶν ἡμικυκλίων. τὸν μὲν α θ γ, τὸν δ. τοῦ δὲ γ θ β, τὸν ε, ἀπὸ τοῦ θ καθ' ὃ ἅπτετο ἀλλήλων τὰ ἡμικύκλια εὐθείας, τὰ τὰ κέντρα τὰ δ ε, ἐπιζεύγνυσι. γίγνετο δὲ τρίγωνον, τὸν δ θ ε. καὶ ἐπεὶ ἐκ τοῦ κέντρου εἰσὶν δ θ, θ γ, ἐν τῷ α θ γ ἡμικυκλίῳ, ἴσαι εἰσὶν ἀλλήλαις. διὰ τὰ αὐτὰ δὲ καὶ αἱ ε θ. ε γ. καὶ γὰρ αὗται ἐκ τοῦ κέντρου εἰσίν. ἐν ᾧ γ θ β ἡμικυκλίῳ αἱ ἄρα δύο πλευραὶ τοῦ τριγώνου αἱ δ θ, θ ε τῇ βάσει τοῦ τριγώνου, τῇ δ ε εἰσὶν ἴσαι. καὶ διὰ μὲν τούτου δείκνυσι τὰς δύο τοῦ τριγώνου πλευρὰς, ἴσας τῇ λοιπῇ. οὔτε τὰ ἡμικύκλια περιγράψας, ὡς δεῖ. οὐ γὰρ οἷόν τε αὐτὰ ἅπτεσθαι κατὰ τὸν θ σημεῖον ἀλλήλων, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸν γ ἀφ' οὗ ἤρξαντο περιγράφεσθαι, οὔτε τὰς γραμμὰς ἄγων, ὡς ἂν ἀχθείησαν. οὐ γὰρ οἷόν τε ἀπὸ τῆς ἁφῆς τῶν ἡμικυκλίων ἀχθῆναί τινας γραμμὰς ἐπὶ τὰ κέντρα τῶν ἡμικυκλίων ποιούσας τρίγωνον. αἱ γὰρ ἀγόμεναι ἀπὸ τῆς ἁφῆς, οὐκ ἄλλαι τινές εἰσιν, ἢ ἐφ' ᾧ τὰ κέντρα. ἡ γὰρ ἁφὴ αὐτῶν, κατὰ τὸν γ. πάλιν δὲ οἱ μείζω τὴν μίαν τῶν δύο ψευδογραφοῦντες, οὕτω δεικνύουσι διὰ τῆς τῶν ἡμικυκλίων περιγραφῆς, καὶ τῆς τῶν γραμμῶν ἐπιζεύξεως, λαβόντες εὐθεῖαν τὴν α β ἐπ' αὐτῆς συνέγγυς ἀλλήλων, λαμβάνουσι σημεῖα τὰ γ δ. καὶ περὶ ἑκατέραν τῶν α γ, β δ εὐθειῶν ἡμικύκλια περιγράφουσι τέμνοντα ἄλληλα, ἢ ἁπτόμενα ἀλλήλων κατὰ τὸν ε σημεῖον. καὶ ἀπὸ τοῦ ε σημείου, καθ' ὃ ἅπτοντο ἀλλήλων τὰ ἡμικύκλια. ἐπεὶ τὰ κέντρα τῶν ἡμικυκλίων τὰ ζ η εὐθείας ἐπιζευγνύουσι, γίνετο δὴ τρίγωνον, τὰ ε ζ η, καὶ ἐπεὶ ἐκ τοῦ κέντρου αἱ ε ζ γ ἴσαι ἀλλήλαις, ἴσαι δὲ καὶ αἱ η ε. η δ ἀλλήλαις. καὶ γὰρ αὗται ἐκ τῶν κέντρου εἰσὶ τῶν η, ἐν ᾧ β ε δ ἡμικυκλίῳ. αἱ δύο δὴ πλευραὶ τοῦ τριγώνου αἱ ζ ε, ε η ἴσαι εἰσὶ ταῖς ζ γ. δ η, αἵ εἰσιν ἐλάττους τῆς ζ η βάσεως τοῦ τριγώνου. ὥς τε καὶ αἱ δύο τοῦ τριγώνου πλευραὶ, αἱ ζ ε. ε η, γίνονται τῆς λοιπῆς ζ η ἐλάττους. πάλιν οὖν τὸν ψευδογράφημα παρά τε τὴν περιγραφὴν τῶν ἡμικυκλίων. οὐ γὰρ οἷόν τε τὰ οὕτως περιγραφόμενα ἡμικύκλια ἢ τέμνειν ἄλληλα, ἢ ὅλως ἅπτεσθαι ἀλλήλων, καὶ παρὰ τὴν τῶν γραμμῶν ἐπίζευξιν. οὐ γὰρ δεόντως ἤχθησαν αἱ ε ζ. ε η εὐθεῖαι ὡς ἀπὸ τῆς τῶν ἡμικυκλίων τομῆς. αὗται δὲ ἦσαν αἱ τὸν τρίγωνον ποιοῦσαι. εἴη δ' ἂν ὡς τῷ διαλεκτικῷ παράκειται ὁ σοφιστικὸς, ὁ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων, οὕτω καὶ οὗτος ὁ παραλογισμὸς τῷ ἀποδεικτικῷ, τῷ ἐκ τῶν οἰκείων ᾧ προκειμένῳ ἀρχῶν ποιούμενος τοῦ λόγους, ἄγειν ἐπὶ ψεῦδος, διά τινων ψευδῶν. Εἴδη μὲν οὖν τῶν συλλογισμῶν ὡς τύπῳ περιλαβεῖν ἔστω τὰ εἰρημένα. Ὡς ἐπογραφῇ τινὶ καὶ οὐκ ἀκριβῶς. οὕτως δὲ ἴσως εἶπεν, ἤτοι ὡς μὴ ἀκριβῆ τὸν ὁρισμὸν ἀποδεδωκὼς ἑκάστου, ἢ μᾶλλον ὡς μὴ ἐξειργασμένος αὐτὰ διὰ τὸν μὴ περὶ τούτων αὐτῷ τὴν πρόθεσιν λ, ἢ ἐπεὶ προστίθησι τοῖς τρισὶ τοῖς πρώτοις εἰρημένοις ἐν ἄλλοις, καὶ τὸν πειραστικὸν ὡς ἄλλον ὄντα περὶ τοῦ νῦν εἰρημένους, ἢ ὁ αὐτός ἐστιν ὁ πειραστικὸς τῷ προειρημένῳ ᾧ ἐκ τῶν περί τινας ἐπιστήμας οἰκείων γινομένῳ παραλογισμῷ. καὶ γὰρ τῶν πειραστικοῦ τὸν λόγον ἀποδιδοὺς ἐν τοῖς σοφιστικοῖς ἐλέγχοις, οὕτως ἀποδέδωκε. πειραστικοὶ δὲ οἱ ἐκ τῶν δοκούντων ᾧ ἀποκρινομένῳ καὶ ἀναγκαίων εἰδέναι ᾧ προσποιουμένῳ ἔχειν τὴν ἐπιστήμην. ὁ ἴσον ἂν εἴη ᾧ τε, καὶ ἐκ τῶν περί τινας ἐπιστήμας οἰκείων γενόμενοι παραλογισμοὶ, καὶ ᾧ, ἀλλ' ἐκ τῶν οἰκείων μὲν τῇ ἐπιστήμῃ λημμάτων. τῷ γὰρ προσποιουμένῳ τὴν ἐπιστήμην ἔχειν δεῖ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ οἰκεῖα ἐκείνῃ τῇ ἐπιστήμῃ εἰδέναι, καὶ κατ' ἐκεῖνα ἀποκρίνασθαι. καὶ εἴη ἂν πειραστικὸς μὲν ἀπὸ τοῦ τῶν ἐρωτῶντος προθέσεως λεγόμενος. ψευδογράφημα δὲ καὶ παραλογισμὸς, ἀπὸ τῶν γενομένου.

Pirasticus syllogismus

ἀλλὰ καὶ τὸ ἐνθύμημα εἰ καὶ μὴ ἁπλῶς συλλογισμὸς, ἀλλὰ ῥητορικός γε, οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ μνημονεύσας, εἰκότως ἂν λέγοιτο ὡς τύπῳ εἰπεῖν. ἢ ὡς τύπῳ εἶπε, δὴ τὸ κατὰ τὰς τῶν σχημάτων διαφορὰς, εἴδη γίνεσθαι συλλογισμῶν. Καθόλου δὲ εἰπεῖν περὶ πάντων τῶν εἰρημένων καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ῥηθησομένων. Εἰ πῶν περὶ τῶν συλλογισμῶν. ὅτι εἴδη αὐτῶν, ὡς τύπῳ περιλαβεῖν ἔστω τὰ εἰρημένα, ἐπιφέρει ὅτι, καὶ καθόλου δὴ χρὴ περὶ πάντων τῶν τε εἰρημένων, καὶ τῶν ῥηθησομένων διωρίσθαι καὶ μεμνῆσθαι. ὅτι περὶ μηδενὸς τὸν ἀκριβῆ λόγον καὶ τὸν ἐπιστημονικόν τε καὶ ἀποδεικτικὸν, ἀποδοῦναι προαιρούμεθα ἀλλὰ κοινότερον καὶ ἐν ὑποτυπώσει τινὶ διὰ τὸ κατὰ τὴν προκειμένην μέθοδον οὖσαν διαλεκτικὴν, αὔταρκες παντελῶς τὸ ὁπωσοῦν γνωρίζειν ἕκαστον τῶν λεγομένων. τὰ δὲ ἔνδοξα καὶ δι' ἐνδόξων δεικνύμενα, κεχώρισται τῆς ἐπιστημονικῆς ἀκριβολογίας. τοιαῦτα δὲ τὰ προκείμενα. Περὶ μὲν δὴ συλλογισμῶν, πῶς τε γίνοντες καὶ κατὰ πόσα σχήματα καὶ πόσοι καθ' ἕκαστον καὶ τίνες μὲν ἀποδεικτικοὶ, τίνες δ' οὔ. καὶ τίνες μὲν τέλειοι συλλογισμοὶ, τίνες δὲ ἀτελεῖς, καὶ τίνες μὲν συλλογιστικοὶ, τίνες δὲ ἀσυλλόγιστοι συμπλοκαὶ ὧν ἐμνημόνευσέ πως ὁριζόμενος τὸν στερητικὸν συλλογισμὸν, καὶ ὅλως τῶν εἰς τὴν συλλογιστικὴν πραγματείαν χρησίμων, ἐν τοῖς προτέροις ἀναλυτικοῖς εἰρήκαμεν ἀκριβῶς. περὶ δὲ γε ἀποδείξεως, καὶ ὅρων, ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς. λέγει δὲ περὶ ὁρισμῶν καὶ ἐν τοῖς μετὰ τὰ φυσικά. ἀλλὰ καὶ περὶ γενῶν ἁπάντων, καὶ ἐν τούτοις μὲν μνημονεύει. ἀλλὰ ἐπιπολαιότερον. εἰ δὲ τὰ ἐν ἐκείνοις εἰρημένα, ἐνταῦθά τις μεταφέροι, ἐκβαίνοι ἂν τὸν ὅρον τῆς διαλεκτικῆς, οὔσης ὡς εἶπεν ἐξ ἐνδόξων συλλογιστικῆς. Ἑπόμενον δ' ἂν εἴη τοῖς εἰρημένοις εἰπεῖν, πρὸς πόσα τε, καὶ τίνα χρήσιμος ἡ πραγματεία. Εἰ πῶν τὶς ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμὸς, καὶ τίνι τῶν ἄλλων συλλογισμῶν διαφέρει, ὅτι τῷ δι' ἐνδόξων συλλογίζεσθαι, ἀκολούθως ἐφεξῆς πρὸς πόσα καὶ τίνα χρήσιμος ἡ διαλεκτικὴ δείκνυσι. πρὸς δὲ τὴν μέθοδον ταύτην παραδοῦναι, ἀναγκαία ἡ τοῦτο διδασκαλία. οἱ δὲ τὸ χρήσιμον τῶν λεγομένων εἰδότες, προθυμότεροι περὶ ταῦτα γίνοντες. ἅμα δὲ καὶ ἐπεὶ κεῖται δι' ἐνδόξων λ. συλλογιστικὴ, δοκεῖ δὲ ἡ φιλοσοφία περὶ τὰ ἀληθῆ καὶ τὴν δι' ἀληθῶν δεῖξιν πραγματεύεσθαι. ἃ κεχώρισται τῆς περὶ τὰ ἔνδοξα πραγματείας, δείκνυσιν. ὅτι πρὸς φιλοσοφίαν καὶ τὴν εὕρεσιν τῶν ἀληθῶν χρήσιμος ἡ διαλεκτικὴ καὶ οὐκ ἔξω φιλοσοφίας ἡ προκειμένη πραγματεία. Ἔστι δὲ πρὸς τρία. πρὸς γυμνασίαν. πρὸς τὰς ἐντεύξεις. πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμας. Πρὸς τρία φησὶν λ. χρήσιμον τὴν διαλεκτικὴν πραγματείαν. πρός τε γυμνασίαν. λέγει δὲ γυμνασίαν, ἤτοι τὴν γινομένην ἐν τῷ διαλέγεσθαι πρός τινας. δεχόμενοι δὲ τινὰ προβλήματα περὶ τῶν προσδιαλεγομένων, γυμναζόμενοι, πειρῶντες, τούτοις παρίστασθαι, δι' ἐνδόξων τὰς ἐπιχειρήσεις ποιούμενοι. ἢ γυμνασίαν λέγοι ἂν τὴν εἰς ἑκάτερον μέρος ἐπιχείρησιν. ἢν δὲ σύνηθες τὸν τοιοῦτον εἶδος τῶν λόγων τοῖς ἀρχαίοις. καὶ τὰς συνουσίας τὰς πλείστας τοῦτον ἐποιοῦντο τὸν τρόπον, οὐκ τῶν βιβλίων ὥσπερ νῦν. οὐ γὰρ ἦν πω τότε τοιαῦτα βιβλία. ἀλλὰ θέσεως τινὸς τεθείσης εἰς ταῦτα γυμνάζοντες αὐτῶν τὸν πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις εὑρετικὸν ἐπεχείρων, κατασκευάζοντες καὶ ἀνασκευάζοντες δι' ἐνδόξων τὸν κείμενον. καὶ ἔστι δὲ βιβλία τοιαῦτα ἀριστοτέλους τε καὶ θεοφράστου γεγραμμένα ἔχοντα τὴν εἰς τὰ ἀντικείμενα δι' ἐνδόξων ἐπιχείρησιν. πρὸς δὴ τὴν τοιαύτην γυμνασίαν, χρήσιμον λ. φησὶ τὴν διαλεκτικήν. μέθοδον γάρ τινα εὑρετικὴν τῶν ἐπιχειρημάτων ἔχοντες, αὕτη δέ ἐστιν ἡ τῶν τόπων γνῶσις, ῥᾷον ἐπιχειρεῖν δυνησόμεθα. ὡς δὲ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς ἐπυμνάσμασιν οἱ διαιρεῖν δυνάμενοι τὰ προβλήματα καὶ τὴν τάξιν τῶν κεφαλαίων συνορῶντες, ῥᾷον ἐπιχειροῦσιν, οὕτωσί καὶ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς οἱ τὴν μέθοδον εἰδότες, ῥᾷον ἐπιχειρημάτων εὐποροῦσι πρὸς τὰ προκείμενα. χρήσιμος δὲ ἡ τοιαύτη κατὰ τοὺς λόγους γυμνασία πρὸς εὕρεσιν τῶν ζητουμένων τε καὶ ἀληθῶν, ὡς καὶ αὐτὸς ἐρεῖ δι' ὧν τὸν πρὸς φιλοσοφίαν αὐτῆς ἐκθήσεται χρήσιμον. πρὸς παρασκευάζει δὲ τὴν ψυχήν. ὡς γὰρ τὰ τοῦ σώματος γυμνάσια γινόμενα κατὰ τέχνην, εὐεξίαν ποιεῖ τῷ σώματι,

Materia priorum & posteriorum analyticorum.

γυμνασία qd

κατασκευάζοντες asserentes
ἀνασκευάζοντες euertentes

παρίστασθαι τούτοις

Quintilianus 2. li. de ἀνασκευῆς καὶ κατασκευῆς

σώματι, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἐν λόγοις γυμνασία, κατὰ μέθοδον γινόμενα, τὴν οἰκείαν εὐεξίαν τῇ ψυχῇ περιποιεῖ. οἰκεία δὲ εὐεξία ψυχῆς, λογικῆς ἡ δύναμις. καθ' ἣν εὑρετική τε τοῦ ἀληθοῦς καὶ κριτικὴ γίνεται. Δεύτερον τρόπον τῆς ὠφελείας αὐτῆς προεκτίθεται, τὸν πρὸς τὰς ἐντεύξεις, ἐντεύξεις λέγων τὰς πρὸς τοὺς πολλοὺς συνουσίας. οἷς δεῖ μὲν ἐν τυγχάνειν κοινωνικούς τε ὄντας καὶ φιλανθρώπους. καὶ ἐν τυγχάνειν ὠφελίμως. διὰ μὲν οὖν ἀληθῶν καὶ ἀποδεικτικῶν, οὐχ οἷόν τε κοινολογεῖσθαι πρὸς αὐτούς. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν συνιέναι τῶν τοιούτων δύνανται. ἀλλ' οὐδὲ μανθάνειν ὑπομένουσι. διὸ οὐδὲ ὠφελεῖσθαι δύναιντ' ἂν ὑπό τινος τῶν τοιούτων. ὧν γε τὴν ἀρχὴν μὴ δὲ συνιέναι δύνανται. εἰ δὲ διὰ τῶν ἐνδόξων καὶ δοκούντων καὶ αὐτοῖς ἐκείνοις τὰς πρὸς τοὺς πολλοὺς συνουσίας ποιούμεθα, παρακολουθεῖέν τε ἂν τοῖς λεγομένοις καὶ ῥαδίως μεταβιβάζοιντο διὰ τῶν τοιούτων λόγων. εἴ τι μὴ εἶεν ὀρθῶς τιθέμενοι. τῷ γὰρ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ἡγουμένῳ, καὶ δουλεύοντι ταύτῃ, ἂν μέν τις διὰ τοῦ λέγειν τὴν ἡδονὴν γένεσιν εἰς φύσιν αἴσθη τὴν εἶναι τὴν δὲ τοιαύτην φύσιν μὴ δύνασθαι ἀγαθὸν λ., τῷ τὴν γένεσιν ἀτελῆ λ. μηδὲν δὲ ἀγαθὸν ἀτελές, ἂν οὖν διὰ τούτου τὶς δεικνύναι θέλῃ τῷ τοιούτῳ ὅτι μὴ ἔστιν ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν, οὐδὲν ἂν πλέον ποιοῖ τῷ μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν εἰδέναι τί ποτέ ἐστι τὸ λεγόμενον. ἂν δὲ ἀπὸ τῶν κοινῶν τε καὶ ἐνδόξων ὁρμώμενος ἐξετάζῃ αὐτὸν, εἰ μὴ δοκῇ αὐτῷ τὸν ἀγαθὸν ἀγαθοὺς ποιεῖν. ὥσπερ καὶ τὸν λευκὸν λευκούς. καὶ τὸν θερμὸν, θερμούς. καὶ τούτου τεθέντος προσανερῆται, εἰ ἡ ἡδονὴ δοκεῖ αὐτῷ ἀγαθοὺς ποιεῖν. λήψεται μὲν ὅτι μὴ ποιεῖ. ἐναργὲς δὲ καὶ τοῦτο. συνάξει δὲ ὅτι μὴ ἀγαθὸν ἡ ἡδονὴ ἐκ τῶν ἐκείνου δοξῶν τε καὶ ἀποκρίσεων. διὸ καὶ μεταπείσειεν ἂν αὐτόν. εἴκει γάρ πως πᾶς τῷ ὑπ' αὐτῶν τεθέντι. Τρίτον τῆς ὠφελείας αὐτῆς ἐκτίθεται τρόπον, τὸν πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμας καὶ τὴν κατ' ἐπιστήμην γνῶσιν. τουτέστι πρὸς τὴν τἀληθοῦς εὕρεσίν τε καὶ γνῶσιν. κατὰ φιλοσοφίαν δὲ ἐπιστήμας εἶπε, τὴν φυσικήν. τὴν ἠθικὴν, τὴν λογικὴν, τὴν μετὰ τὰ φυσικά. οἱ δὲ δυνάμενοι τὰ πιθανὰ πρὸς τὰ ἀντικείμενα συντελοῦντα διορᾶν, καὶ εἰς ἀμφότερα ἐπιχειρεῖν, ῥᾷον ἂν εὑρίσκοιεν ἐν ποτέρῳ αὐτῶν μέρει τῆς ἀντιφάσεως τὸ ἀληθές ἐστιν. ὥσπερ ἀντιδίκων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ἀκηκοότες. ὡς γὰρ ὁ δικαστὴς διὰ τὸ, ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι τὸ δίκαιον γνωρίζει, οὕτω καὶ ἐν τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν ζητήσεσιν, τῶν πολλῶν οὐχ οἷόν τε εὑρεῖν ῥαδίως, μὴ πρῶτον εἰς ἑκάτερον ἐπιχειρήσαντα. συνάδει τούτῳ καὶ τὸ ὑπὸ πλάτωνος εἰρημένον ἐν τῷ πρὰ μενίδῃ. τὸ, ἔθισον σαυτὸν καὶ γύμνασον μᾶλλον διὰ τῆς δοκούσης ἀχρήστου εἶναι. καὶ καλουμένης ὑπὸ τῶν πολλῶν ἀδολεσχίας, ἕως ἔτι νέος εἶ. εἰ δὲ μὴ διαφεύξεταί σε ἡ ἀλήθεια. ἔτι ὁ εἰδὼς τὴν τῶν πιθανοῦ φύσιν, οὐκ ἂν ὑπ' αὐτοῦ ταραχθείη ποτὲ ὡς ἀληθοῦς ὄντος, ἀλλὰ προκρίνοι ἂν τὰ φαινόμενα ἀληθῆ τῶν μὴ ἀληθῶν τῇ παραβολῇ αὐτῶν τῇ πρὸς ἄλληλα. δι' ὧν γὰρ τὸ ἀληθές τινες ἀφανίζειν πειρῶνται, τούτοις τίς ἐγγεγυμνασμένος, οὐκ ἂν ὑπ' αὐτῶν παράγοιτο. πρὸς δὲ τούτοις, ὁ τῶν ὁμοίως φαινομένων τῷ ἀληθεῖ εὑρετικός. τοιαῦτα δὲ τὰ πιθανά. καὶ πρὸς τὴν τῶν ἀληθοῦς εὕρεσιν ἑτοιμότερος. ἔτι δὲ εἰδεῖ τὸν περί τινος ὑγιῶς τε καὶ ὀρθῶς λέγοντα τοιούτους τοὺς περὶ αὐτῶν ποιεῖσθαι λόγους, ὡς δύνασθαι δι' αὐτῶν λύεσθαι καὶ τὰ ἀπορούμενα περὶ αὐτῶν, δῆλον ὡς χρήσιμον τὸν γεγυμνᾶσθαι ἐν τοῖς πρὸς αὐτὸν ἀπορεῖσθαι δυναμένοις. οὕτω δὲ συνορᾶν δύναιτ' ἂν καὶ τὰς λύσεις τῶν ἀπορουμένων. Ἔτι πρὸς τὰ πρῶτα τῶν περὶ ἑκάστην ἐπιστήμην. Προειπὼν πρὸς τρία ταῦτα χρήσιμον λ. τὴν διαλεκτικὴν καὶ ἐκθέμενός τινα, προστίθησι τοῖς τρισὶ καὶ τέταρτον ἤτοι ὑποδιαίρεσίν τινα τῶν τρίτου ποιούμενος. ἢν δὲ τοῦτο πρὸς τὰς κατὰ φιλοσοφίαν ἐπιστήμας εἰ δὲ περὶ τὰ πρῶτα τῶν περὶ ἑκάστην ἐπιστήμην, εἴη ἂν καὶ πρὸς τὰ κατὰ φιλοσοφίαν πρῶτα. ἢ προστιθεὶς ὡς ἄλλο τοῦτο παρὰ τὰ προειρημένα. ἔστι δὲ ὃ προστίθησι. χρήσιμόν φησι εἶναι τὴν διαλεκτικὴν καὶ πρὸς τὰς καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην ἀρχάς. περὶ δὲ τῶν οἰκείων ἀρχῶν οὐδεμία τῶν ἐπιστημῶν οἵα τε λέγειν, διὰ τὸ δεῖν μὲν εἰ ἐπιστημονικῶς λέγοι περὶ αὐτῶν καὶ δεικνύοι, ταῦτα ἐκ πρώτων αὐτῶν δεικνύναι. τοιαῦτα δὲ αἱ ἐπιστημονικαί τε καὶ ἀποδεικτικαὶ δείξεις. μηδὲν δὲ ἔχειν τῶν ἀρχῶν πρῶτον. τὰς τοῦν δεομένας τῶν ἀρχῶν τῶν κατὰ τὰς ἐπιστήμας συστάσεώς τινος τῷ μὴ δύνασθαι δεί-

ἐντεύξεις qd.

Scientiae secundum philosophiam quae sint

Plato

παράγοιτο

Quomodo dialectica sit utilis ad omnium scientiarum principia

Nulla scientia de propriis principiis disserere potest

κνυσθαι δ' ἀληθῶν τε καὶ πρώτων ἢ δι' ἐνδόξων τινῶν δεῖ δείκνυσθαί τε ἢ πιστοῦσθαι. ἡ δὲ διαλεκτικὴ συλλογίζεσθαι, διαλεκτικῆς ἴδιον· ἴδιον δὲ αὐτῆς καὶ ἡ δι' ἐπαγωγῆς τῶν προκειμένου σύστασις, ὡς προϊόντι δῆλον μάλιστα δὲ ἡ πίστις αὕτη ἀρχῆς δι' ἐπαγωγῆς περιγίνεται· ὡς διαλεκτικὴς οὖν ἐστὶ τοῦ τῶν ἀρχῶν τῶν ἰδίων ὁ ἐπιστήμων δρᾶν. ἢ ὁ διαλεκτικὸς ἐστὶ αὐτῷ· εἰ δὲ πρὸς τὰ πρῶτα καὶ τὰς ἀρχὰς τὰς κατ' ἐφόδους ἐπιστήμῃ ἔστι χρήσιμος, εἴη ἂν ὡς εἶπε καὶ πρὸς φιλοσοφίαν τε καὶ τὰς ταύτης ἀρχὰς παρεσκευασμένη καὶ ταύτῃ ἡ χρήσιμον· καὶ οὕτως ἂν δύναιτο καὶ ἡ τέταρτον εἶδος ὑπάγεσθαι τῷ πρὸς φιλοσοφίαν χρήσιμῳ· προσηκέσθαι δὲ αὐτῷ ἡ ὅλως ὁμοίως φιλοσοφίᾳ, κατὰ τοῦτο καὶ πρὸς ἄλλας ἐπιστήμας ἔστι χρήσιμος ἡ διαλεκτική· καὶ αὐτὸς ἡ πολλάκις δείκνυσι τινα τῶν κατὰ φιλοσοφίαν προσήκοντα ἡ λογικῶς λέγων διαλεκτικῶς· ὡς θεωρούντων τινῶν τῶν κατὰ φιλοσοφίαν, ἢ τοιούτων δύξεων, οἷαι ἔστι ἢ ἡ διαιρετική· πᾶν σῶμα ἐπιπέδῳ ὠφελῆσαι ὅ ἔστιν ἔνδοξον δρᾶν ἡ κεῖσθαι σώματος πέρας εἶναι πλὴ ἐπιφάνειαν. ὡς ἐχρήσατο οἱ φυσικοῖς· δείκνυσι ὅτι μὴ ἔστιν ἄπειρόν τι σῶμα· ᾧ προσθεὶς ἡ, οὐδὲν δὲ ὠφελησόμενον ἄπειρον, οὐδὲν ἄρα σῶμα ἄπειρον συμπήγνυται· ὅτι δὲ διαλεκτικοῦ ἔστι περὶ ἀρχῶν λέγειν, αὐτοῦθεν δῆλον αὐτὸ γένοιτο· ὁ γεωμέτρης πίθεται μὲν αἰτήσεις ἀρχὰς, καὶ ἡ ἐπιφάνειαν μὲν εἶναι, ὃ μῆκος μὴ πλάτος ἔχει μόνον· γραμμὴν δὲ μῆκος ἀπλατές· σημεῖον δ' οὗ μέρος οὐδέν, οἱ στάντες δὲ πρὸς ταῦτά τινος λέγοντες μήτε τι μέγεθος δεικνύσθαι διαστήματα δύο ἔχειν μόνα· ἔτι δὲ ἢ ἧττον, οὐκ ἀλλὰ μὴν δὲ σημεῖον, τί ὅλως εἶναι· μηδὲν γὰρ εἶναι ὃ μήτε ἀφαιρούμενον μειοῦ τί, μήτε προστιθέμενον αὔξει· ὡς ὁ Ἐλεάτης ζήλωσας ἔλεγεν· ἀδιαστάτου γ', μήδε φαντασιάντινα δεικνύσθαι λαβεῖν· γεωμετρικῶς μὲν οὖν οὐκ οἷόν τε ἔτι τοῦτο ὡς ὂν λῆξαι· ὁ δὲ διαλεκτικὸς, ὃν ἀπορήσει δι' ἐνδόξων αὐτὸ συστήσαι· λαβὼν γὰρ ἔνδοξον ἡ πᾶν ἐπιφάνειαν πρᾶσσον εἶναι τὸ σώματος, καὶ ἡ πρᾶσσον εἶναι ἄλλο οὗ ἔστι πρᾶσσον, καὶ τοῦτ' ἔπαγωγῇ συστήσας, σωκράτει πᾶν ἐπιφάνειαν ἄλλο εἶναι σώματος· τουτέστι, δοῦ τεκμηρίου ὄντος· εἰ δὲ ἄλλη οὐκ οἷόν τε ἔχειν αὐτῇ διαστάσεις ἕξεις· ἰδοὺ γ' αὖ οὕτως ἡ αὐτὴ τῷ σώματι· οὐκοῦν γ' ἐκείνῳ ἡ εἶναι· ἀλλὰ μὴν ὁρᾶται μῆκος καὶ πλάτος ἔχουσα· δεικνύσθω ἄρα καὶ βάθος ἔχειν· τὰς δύο ἄρα μόνας ἔχει διαστάσεις, μῆκος καὶ πλάτος· ᾧ δ' αὐτῷ λόγῳ χρώμενος, λείψει καὶ πᾶν γραμμὴν μῆκος ἀπλατές· πρᾶσσον γ' οὖσα ἐπιφανείας, ἐπιφάνειαν οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ μὴν ὁρᾶται μῆκος ἔχουσα, ἀπλατὲς ἄρα μῆκος ἔσται καὶ ἡ σιγμὴ δὲ ἐπεὶ τῆς γραμμῆς μῆκος ἔχούσης μόνον, πρᾶσσον ἔστι, ἔτερον αὐτοῦ ὄν, ὃ δὲ ταύτην αὖ ἔχοι πᾶν διάστασιν· ὃ δὲ μὴ ἔχει μῆκος, τοῦτο ἀδιάστατον· πόσα γὰρ διάστασις μεθ' μήκους· ὥστ' ἂν οὕτως ἔστι τὸ σημείου λέγειν ἐνδόξως· τὸ σημεῖον ἐκ διέστηκεν, ἢ ᾧ ἐφ' οὗ διέστηκεν, ἢ ἐφ' ᾧ δύο, ἢ ἐφ' ᾧ τρία· ἀλλ' ἐκ μὲν ἐφ' ᾧ τρία, σῶμα τ' ἔσται· ἐκ δ' ἐφ' ᾧ δύο, ἐπιφάνεια· ἐκ δὲ ἐφ' οὗ γραμμὴ· ἀλλ' οὐδὲν ἔστι τούτων, τὸ σημεῖον ἄρα ἀδιάστατον· καὶ ὄντως τῶν πρᾶσσον μεγέθους τινὸς οὐ διαστήματι ἐλαττοῦται αὐτό· ὥσπερ ἡ ἐπιφάνεια μὲν σώματος· τούτου γὰρ αὕτη πρᾶσσον ἡ γραμμὴ δὲ τῆς ἐπιφανείας· ἔστι δὲ καὶ τὸ σημεῖον, πρᾶσσον τῆς γραμμῆς· ἐλαττοῦται ἄρα καὶ τοῦτο τῆς γραμμῆς διαστήματι· ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔχει ἡ γραμμὴ διάστημα· οὗ τὸ πρᾶσσον αὐτῆς ἀπολειπόμενον, ἀδιάστατον αὖ εἴη, καὶ οὕτως ἡ ἀρχὴ, οὐδέ πω δῆλον τοῦτο οὗ ἔστιν ἀρχή· ἀλλὰ μὴν δ' σημεῖον ἀρχὴ τῆ πρώτου διαστήματος· τοῦδε δέ ἔστι τὸ μῆκος· ἀδιάστατον ἄρα τὸ σημεῖον· ὅτι δὲ καὶ ἔστι τὸ σημεῖον, οὕτως ἂν δειχνύοιτο διαλεκτικῶς· πάντες πεπράσμεθα, πρᾶσσας τί ἔστι τὸ δὲ πρᾶσσον ἄλλο ἔστιν τῶ, οὗ ἔστι πρᾶσσον· οὐ γὰρ ταὐτὸν τὸ πρᾶσσον τε καὶ τὸ οὗ πρᾶσσον καὶ τῆς γραμμῆς δὲ τῆς πεπρασμένης, ἔστι τι πρᾶσσον· καὶ ἄλλο τῆς γραμμῆς· ἀλλὰ μὴν εἰ μὴ ἡ γραμμὴ, σημεῖον· οὐ γ' ἂν ἐπίπεδον, ἢ σῶμα οἷόν τε λέγειν τὸ τῆς γραμμῆς πρᾶσσον· μόνα δὲ ταῦτα διαστήματι ταῦτα· ὁμοίως αὖ διαλεκτικὸς καὶ πολλὰ μονάδος, ὅτι ἔστιν ἀμοιρὴς δειχνύοι· ᾧ καταμεμερῆσθαι πᾶς ἀριθμὸς· ἐκεῖνο ἐλάχιστόν ἔστιν οὗ ἀριθμῷ· μονὰς δὲ πᾶς ἀριθμὸς καταμεμερῆται· ἐλάχιστον ἄρα οὗ ἀριθμῷ ἡ μονὰς, καὶ ἀμοιρὲς ἄρα, καὶ οὕτως, ὃ οὗ ἀριθμῷ οὖν μὴ ἔστιν ἀριθμὸς, τοῦτο ἀδιαίρετόν ἔστι.

τοιοῦν

Dialectici est p inductione cōfirmare propositū fidē principijs maxime inductio conciliat

Quomodo ꝓbet dialectici esse de principijs disserre

Νίκαιαν πρὸς ταῦτ· Zenō eleates ἀδιαστατου ουσῆσαι. confirmare affirmare

σιγμὴ a Dr

σημεῖον πέρας τῆς γραμμῆς. ἢ αἰρεῖ τοῦ πέρατος σήματος

ἐπίπεδον σῶμα

/// docet aliū modū probandi dari primū quod modo σιγμὴν modo σημεῖον uocat

τοιοῦν δὲ ἡ μονάς. τὸ δὲ ἔδιον δὲ ἴδιον, ἢ μάλιστα οἰκεῖον τῆς διαλεκτικῆς ἔστι, ἡ δὲ ἐνδόξων συλλογίζεσθαι εἶπεν, ἤτοι διὰ τὸ ῥητορικὸν, ἐπειδὴ καὶ αὕτη διά τοιούτων, καὶ ὅτι καὶ ὁ φιλόσοφός ποτε διά τοιούτων διείκνυσί τινα ὡς προήρηται· ἰδέτασις δὲ οὖσα πρὸς τὰς ἁπασῶν τῶν μεθόδων ἀρχὰς ὁδὸν ἔχειν. ὅτι μὲν μεθόδους καὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας λέγει, γνώριμον ἐποίησεν αὐτός· εἰπὼν γὰρ ἔπειτα πρὸς τὰ πρῶτα τῶν καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην, τὰς ἐπιστήμας μεταλαβών, μεθόδους εἶπεν· ἐξεταστικὴ δέ, αὐτὴ τὸ, ζητητική, καὶ ἐπιχειρηματική· ἐξομεν τελέως πῶ μέθοδον. εἰ πῶν τίς ἔστιν ὁ ἔνδοξος συλλογισμός· καὶ ὅτι ἡ διαλεκτικὴ περὶ ἓν τοιοῦν συλλογισμὸν, δείξας δὲ τῷ πρὸς πόσα καὶ τίνα χρήσιμός ἔστι, νῦν λέγει τί ἔργον ἔστι τῆς διαλεκτικῆς· καὶ πότε καὶ πῶς ἐχοντες, τελείως ἐχομεν τήνδε πῶ μέθοδον· δυνάμεις δὲ εἶπε πῶ ἰατρικῶ, καὶ πῶ κυβερνητικῶ τε, καὶ διαλεκτικῶ· ἤτοι ὅτι ἔνεστιν αὐ ταῖς καὶ δι' αὐ καὶ καλῶς χρῆσθαι· ἢ μᾶλλον ὅτι συνεστικαὶ οὖσαι, ἃ κατὰ ἕξεις συμφώνα τινὰ προϊασιν· ἀλλὰ δεῖ καὶ οἰκείας σωτέσεως αὐταῖς, πρὸς ἃ ἁρμόσασθαί τε πρὸς τὰ προσπίπτοντα, καὶ τάξαι τὰ γνώμενά τε καὶ λεγόμενα· ὥστε τὰ χρόνου χρήσιμα· ἢ δυνάμεις καινοῦσθον τὰς τέχνας, ὡσανεὶ ἐξεῖς ἔλεγεν αὐτὰς, ἢ εἴη ἂν ἕξις τοιοῦτ τεχνῶν τουτέστι τῶν συνεστικῶν· φησὶ δὴ τότε ἡμᾶς τελείως ἔξειν αὐ πῶ, ὅταν τῶν αὐξημένων εἰς τὸ προκείμενον αὐξεως ἐπιχειρηθῆναι, μηδὲν παραλίπωμεν· ἔδει γὰρ πάντως εἰσαὐτὰ φασὶν πρᾶγμα τὸν λόγον τὸ διαλεκτικοῦ, ὡς πρᾶσσον τὸ ῥήτορος ἢ πεῖσαι· ἀλλὰ καὶ τοῦδ μηδὲν τῶν εἰς πίστιν τῷ προκειμένου πιθανῶν παραλιπεῖν· οὕτω δὲ ἔχει καὶ ὧδε ἰατρικῆς τε καὶ κυβερνητικῆς, καὶ πασῶν συνεστικῶν τεχνῶν· τῷ τε γ' ἰατροῦ ἔργου, τὸ πάντα τὰ ἀνήκοντα ποιῆσαι πρὸς τὸ σῶμα, ἀλλ' οὐ τὸ σῶσαι· εἰ μὴ ἄρα τῆς λέγοι ἔργον ἢ τὸ ἰατροῦ, καὶ ὁ αὐλητὸς, ἰατρὸς ἄρα, καὶ ὁ ἰατρὸς οὐκ ἰατρός· σώζουσι γὰρ πολλάκις καὶ οἱ αὐλητοὶ τινὰς νοσοῦντας, δύτυχῶς τινα προσενεγκόντες αὐτοῖς· καὶ οὐ σώζουσιν οἱ ἰατροὶ, ὅταν ἢ μεῖζον τὸ πάθος τῆς ἰατρικῆς βοηθείας· ἢ μὴ σημειώσει ὑποπεσεῖν ἐράδιον· ὁμοίως καὶ ὧδε κυβερνητικῆς· ὁ αὐτὸς δὴ λόγος καὶ ὧδε ῥητορικῆς τε καὶ διαλεκτικῆς· πολλάκις γὰρ ἂν μὴ δύνασθαι ἐπιχειρήσαντος, ἢ πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι τὸ προκείμενον, ἢ πρὸς τὸ πεῖσαι ταῦτ' ἀκούοντας· παρὰ πῶ τοῦ προβλήματος γίνεται φύσιν· ἀλλ' οὐ παρὰ τὸν διαλεκτικὸν, ἢ τὸν ῥήτορα. ὧδε δ' ἐν τῶν τοιούτων τεχνῶν, οὐκ ἀπὸ τῶν ἐπιγινομένων τελῶν ἡ κρίσις ὡς ἔνεστι ὧδε οἰκοδομικῆς τε, καὶ ὑφαντικῆς, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ποιητικῶν τεχνῶν. ἐφ' ὧν κατά τινα ὡρισμένας τε καὶ τεταγμένας ὁδοὺς, ἢ κατὰ ταύτας σὺν ῥᾳστώνῃ γίνεται πᾶσι, καὶ οὐκ οἷόν τε καὶ ἀπὸ τύχης αὐτῶν τὸ ὄργον γίνεσθαι· σὺν γ' ταύταις τέλος τὸ προκείμενον ὄργου τὸ ἐπεσθαι τὸ ἔργου, ᾗς χάριν αὐτῆ γινομένοις, διὸ τῆ καλῶς καὶ τεχνικῶς γεγονέναι, καὶ τὰ πρὸ αὐτῆ, σημεῖον τὸ ἔργου γίνεται· οὐ δὲ ταῖς συνεστικαῖς τῶν τεχνῶν, οὐ πάντως ὧδε γινομένοις τοῖς κατὰ τέχνῃ ἅπαντα τὰ ὧν χάριν ἐκεῖνα γίνεται· αἴτιον δὲ τὸ σὺ ταύταις μὴ ἀπὸ τύχης τινὰ γίνεσθαι· μὴ εἶναι ὡρισμένα· διὸ ὧν τὰ ὑπ' αὐτῶν πινόμενα γίνεται· διὸ οὐκ ἔστι τὸ γινόμενον ὑπὸ τῆ τεχνῶν τῶν τοιούτων, τέλος τῶν τεχνῶν· ὥσπερ σὺ αἷς διωρισμένων τινῶν, γίνεταί τι, καὶ χωρεὶς ταύτων οὐκ ἂν γένοιτο, σὺ ταύταις ἢ τὸ ἔργον τέλος ὂν καὶ σημεῖον ὡς εἶπον τῆ, πάντα τὰ κατὰ τέχνῃ γεγονέναι· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἐγένετο, ἢ ἔργον μὲν σὺ πάσαις ταῖς τέχναις, ἢ κατὰ πῶ εἶναι τὸ μὴ τέχνῃ κατὰ τὰ οἰκεῖα σὺν ῥᾳστώνῃ γινομένη, ὄργ τῆ οἰκείων ὀργάνων· τέλος δὲ σὺ αἷς καὶ ποιᾶς ὕλης καὶ οὐ τῆς τυχούσης τινὸς χρεία, οὐ τὸ ὄργον μόνον, ἀλλὰ τὸ μετὰ τῆ ὄργου καὶ ταῦτα ἔχον· τῷ γ' ἰατροῦ, ὄργον μὲν, τὸ ποιεῖν πάντα τὰ ἀνήκοντα γενέσθαι κατὰ τέχνῃ πρὸς τὸ σωθῆναι τὸν κάμνοντα· τέλος δὲ, τὸ σῶσαι· οὐ χάριν καὶ ταῦτα ποιεῖ· ὃ λέγεται καὶ ἄλλων τινῶν, πρὸς τοῖς γινομένοις κατὰ πῶ ἰατρικῶ εἶναι· ᾗ μὲν τῆ ὡρισμένων, ὁμοίως καὶ τὸ τέλος τὸ αὐτοῖς, ὥσπερ καὶ τὸ ποῆσαι κατὰ τέχνῃ· ᾗ δὲ τῆ συνεστικῶν ἐκ ἔστι τὸ τέλος ᾗ τοῖς τεχνίταις ὡς ἀεὶ τὸ δύνασθαι μονεῖν ὧδε τοῖς αὐτοῖς καὶ ὡσαύτως. εἰ μὴ μόνον, τὸ καλὸν καὶ ἀγαθόν.

Methodus apud Aristotelē artem uel scientiā significat

δυνάμεις qd. Rectificatiue

ἀνῃφασις cōtradictio

Medici & rhetores propriū munus

Problema qd

Protasis

Nō ex omni protasi dialectū fieri syllogismum

Πρῶτον οὖν θεωρητέον ἐκ τίνων ἡ μέθοδος. Εἰ πῶν πρῶτον τὰ ᾠδὲ τῆς διαλεκτικῆς, ταῦτα δὲ ὧν ἡ πρόθεσις τῆς μεθόδου ἡ πρὸς τὰς ἄλλας τὰς συλλογιστικὰς μεθόδους αὐτῆς διαφορά, ἃ χρήσιμον ἀπ' αὐτῆς. ἡ τὸ τέλους ἐπίκρισις, ἀκολούθως λοιπὸν λέγει ᾠδὲ τούτων ἐξ ὧν αὐτῇ ἃ εἶναι, καὶ ἐκτίνων συνέστηκε, καὶ ᾠδὲ τίνα χρὴ δυνασθαι ἐν ἑσόμενον διαλεκτικόν· καὶ τίνα εἰδότες τε καὶ ποιεῖν δυνάμενοι, ἐσόμεθα διαλεκτικοί. πῶ μὲν γὰρ κτῆσιν τῶν χρησίμων ἡ μῖν παρέξει, ἡ τῶν τίσιν αὐτῇ ἃ εἶναι ὄντων· πῶ δὲ χρῆσιν τούτων, ἡ παράδοσις τῶν τόπων. πρῶτον οὖν φησι δεῖ θεωρῆσαι, ἐκ τίνων ὄντων ἡ μέθοδος· ὃ προσθεὶς, ἐπιφορᾷ· εἰ δὴ λάβοιμεν πρὸς πόσα καὶ ποῖα καὶ ἐκ τίνων οἱ λόγοι, καὶ πῶς τούτων δυνησόμεθα, ἔχοιμεν ἂν ἱκανῶς ἃ προκείμενον θεωρῆσαι. Εκτίνων ἡ μέθοδος. Εἰ γὰρ μὴ παραληφθείη τίσιν εἴδεσι τὰ ἐξ ὧν καὶ ὡδὶς ἡ μέθοδος, οὔτ' ἂν μάθησις αὐτῶν οὔτε γνῶσις γενέσθαι δυνατὸς. τὰ γὰρ καθ' ἕκαστα ἄπειρα· εἴη δ' ἂν ἃ λεγόμενον, εἰ ἐδείκνυεν ἐκ τίνων ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος, καὶ οὐ τίσιν αὐτῇ ἃ εἶναι. καὶ μάθοιμεν πρὸς πόσα τὰ μὴ ποῖα οἱ κατ' αὐτὴν συλλογισμοὶ γίνονται, καὶ ἐκ τίνων. Εστι δὲ ἃ μὲν πρὸς πόσα τὰ καὶ ποῖα εἰρημένον, ᾠδὲ τῶν προβλημάτων ὡσαύτως ὁρᾶν· ᾠδὲ γάρ τινος προκειμένου προβλήματος ὁ διαλεκτικὸς ἃν λόγου κινεῖ, καὶ ἃν συλλογισμὸν ποιεῖται. δεῖ οὖν εἰδέναι πόσα τε καὶ τίνα δεῖ τὰ γένη τῶν προβλημάτων τῶν διαλεκτικῶν. ἅ δ' ἐκτίνων, ᾠδὲ τῶν προτάσεων. οὐχ ἁπλῶς δὲ σημαίνει αὖ ἃ ἐκ τίνων ἃ, ὅτι ἐκ προτάσεων. ἀλλὰ λέγει αὖ καὶ ὧδὶ τούτων, ἅ ἐκ πόσων καὶ τίνων. οὐ γὰρ ἐκ πάσης προτάσεως ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμός. Αν οὖν εἰδῶμεν, τά τε προβλήματα τὰ διαλεκτικὰ πόσα δεῖ καὶ ποῖα. Γόσα μὲν τῷ γένει ὅλον ὅτι ποῖα δὲ, αὐτὴ τὸ τίνα· οὐ δέ πω γ' οἶδε τίνα δεῖ τὰ γένη τῶν προβλημάτων, ὁ μόνον εἰδὼς ὅτι τέσσαρα, εἰδὼς δὲ καὶ τὰς προτάσεις ἐξ ὧν οἱ πρὸς τὰ ποιαῦτα προβλήματα γίνονται συλλογισμοὶ, λόγους γ' ἂν λέγοι τοὺς συλλογισμούς, ἡ καὶ τὰς ἐπαγωγὰς, καὶ γὰρ ὁ ἐπακτικὸς λόγος διαλεκτικὸς ὡς ὁρᾷ, πρὸς δὲ τούτοις εἰ εἰδείημεν καὶ ταῦτα, δι' ὧν δίοδός τέ ἐστιν εὐπορεῖν τούτων, λέγοι δ' ἂν ὄντως, ἡ ὅτι καὶ ᾠδὲ τῶν προβλημάτων καὶ τῶν προτάσεων, ἐπεὶ μή πῶν πρόβλημα διαλεκτικὸν, ἀλλὰ καὶ ἃ ποιόν τιν, οἷον ὁρᾷ προελθών, ἡ ᾠδὲ τ' προτάσεων δι' ὧν οἱ συλλογισμοὶ μόνον λέγει, ἃ πῶς τούτων εὐπορήσομεν· σὺν γ' τῇ τῶν προτάσεων εὐπορίᾳ ἃ πλεῖστον τὸ συλλογίζεσθαι. ἡ λέγει αὖ ἃ καὶ πῶς τούτων εὐπορήσομεν, ᾠδὲ τῶν διαλεκτικῶν λόγων· τουτέστι, τῶν τε συλλογισμῶν, καὶ τῶν ἐπαγωγῶν, εἴημεν αὖ τε θεωρητικὸς, ἐκτίνων ἡ μέθοδός ἐστιν ἡ διαλεκτική· ὅτι γὰρ ὄντων λέγει, δοκεῖ δῆ· τὸ καὶ πῶς τούτων εὐπορήσομεν· τῶν γὰρ λόγων ᾠδὲ ὧν προείρηκεν, ἀλλ' οὐ τῶν προβλημάτων τε καὶ προτάσεων, δηλοῖ δ' αὖ, ἐκ τοῦ μετὰ ἃ εἰπεῖν αὐτὴν περί τε τῶν προβλημάτων τῶν διαλεκτικῶν καὶ τῶν προτάσεων καὶ τί ἐστιν ἑκάτερον αὐτῶν ἐπιδεῖξαι· ὅτι πᾶν ἃ διαλεκτικὸν πρόβλημα, ὁμοίως δὲ καὶ πρότασις ἡ περί τινος τῶν πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν πῶ ἀναφορὰν ἐχόντων ἐστὶν· ἡ περί τινος τῶν πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνῶσιν· ἡ περί τινος τῶν συνόρων πρός τι τούτων, λέγειν αὐτὴν τὰ δὲ ὄργανα δι' ὧν εὐπορήσομεν τῶν συλλογισμῶν, ἔστι τέσσαρα. εἴρηκε γὰρ εἰρηκέναι δοκεῖ, ἀποδιδοὺς πρὸς τὸ, καὶ πῶς τούτων εὐπορήσομεν. δεῖ γὰρ τῶν ὀργάνων καὶ τῶν τόπων ἡ τούτων εὐπορία· ἡ καὶ ἡ τῶν προτάσεών τε καὶ προβλημάτων εὐπορία εἰς πῶ τῶν συλλογισμῶν εὐπορίαν συντελεῖ, ὡς ὁρᾷ καὶ αὐτὸς προελθών. διώκηται δὲ ἃ, πρῶτον οὖν θεωρητέον ἐκτίνων ἐστὶν ἡ μέθοδος, ἴσον τῷ, πρῶτον οὖν θεωρητέον ἐκτίνων αὖ τις διαλεκτικὸς γένοιτο. ἐ γὰρ εἰδὼς αὐτίσι τῇ διαλεκτικῇ τὸ εἶναι, δῆλ καὶ δῆ· τίνων αὖ διαλεκτικὸς τις γένοιτο. Πρῶτον γὰρ δεῖ διεκνώσαι, ἐκτίνων δίον τε γένεσθαι διαλεκτικὸν ἔπειτα μετιόντα ταῦτα πρὸς τὸ γένεσθαι διαλεκτικόν· οὐ γὰρ αὐτάρκως τὸ εἰδέναι αὐτίσι ἁφᾷ διαλεκτική, πρὸς τὸ διαλεκτικοὺς εἶναι· ἡ τὸ πρῶτον οὖν θεωρητέον, ἐκτίνων ἐστὶν ἡ μέθοδος, ἴσον ἐστὶ τῷ αὐτίσιν ἐστὶ τῇ μεθόδῳ, ὡς ὕλῃ τε καὶ ὀργάνοις τὸ εἶναι. μεθὸ

Copia & abundátia protaseō magnā partē syllogizandi nerti

Problematū & protaseō quæsit materia

μεθὸ γὰρ πῶ τούτων γνώσιν, ἡ τῶν τόπων παράδοσις· καθ' οὓς ἡ χθῆσις αὐτῶν δύναται καὶ τὸ, εἰ δὴ λάβοιμεν πρὸς πόσα τε καὶ ποῖα, καὶ ἐκ τίνων οἱ λόγοι, μὴ ᾠδὲ τ' συλλογισμῶν λέγειν μόνον, ἀλλὰ κοινότερον, ᾠδὲ τῶν λόγων τῶν διαλεκτικῶν· γίνεται μὲν γὰρ ὁμολογουμένως ᾠδὲ τῶν προβλημάτων οἱ συλλογισμοὶ τῶν διαλεκτικῶν. Η γὰρ διαλεκτικὴ πρότασις ὁρώτησίς ἐστιν ἀντιφάσεως, ἧς ὁρώτησεως δὲ οὐδεὶς γίνεται συλλογισμὸς, ἀλλ' ἐκ τῆς πρὸς πῶ τοιαύτην ὁρώτησιν ἀποκρίσεως. ὅθεν γὰρ ἤδη πρότασίς ἐστι συλλογιστική· λέγει δὲ νῦν, οὐ ᾠδὲ τῶν τοιούτων προτάσεων, ἀλλὰ ᾠδὲ τῶν διαλεκτικῶν, αἵ εἰσιν ὁρωτήσεις· ὅθεν γὰρ καὶ λέγει, ἴσα καὶ ταῦτα εἶναι τὰ προβλήματα καὶ τὰς προτάσεις. καὶ ᾧ τόπῳ μόνῳ διαφέρειν πῶ πρότασιν καὶ τὸ πρόβλημα. εἴη αὖ οὖν ἃ λεγόμενον, εἰ λάβοιμεν πρὸς πόσα τε καὶ ποῖα καὶ ἐκ τίνων οἱ διαλεκτικοὶ γίνονται λόγοι· ἡ εἰ καὶ μὴ ὧδ' αὐτῶν τῶν διαλεκτικῶν προτάσεων συμπτωμάτων οἱ συλλογισμοί, ἀλλὰ ἀφ' οὗτόν γε ἂν πρὸς ἃν γινόμενον συλλογισμὸν προτάσεις λαμβάνουσι. ἡ γὰρ ὁρώτησις, αἰτία τῆς ἀποκρίσεως. ἡ τίς ἐστιν, ἐξ ἧς ὁ συλλογισμός, ὧν καὶ λῆμμα λέγουσιν· ἡ ἃ εἰ δὴ λάβοιμεν πρὸς πόσα τε καὶ ποῖα καὶ ἐκ τίνων οἱ λόγοι· εἰπὼν οὖ ᾠδὲ τῶν διαλεκτικῶν λόγων ἁπλῶς, ἔστι δὲ ἀριθμῶν ἴσα καὶ ταῦτα λέγει, ἀλλὰ κοινῶς καὶ καθόλου· ἁπλῶς μὲν γὰρ ἴσα καὶ ταὐτὰ αἱ προτάσεις καὶ τὰ προβλήματα τοιαῦτα, ὁποῖα ἐστὶ τὰ ἀποφάσει προτεινόμενά τε καὶ προβαλλόμενα. οὐκέτι δὲ τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα τῶν τοῖς διαλεκτικοῖς προτάσεσιν ὡς προελθὼν λέξει. λέξει δ' οὖν γὰρ καθόλου μὲν πόσα γένη τῶν προτάσεών τε καὶ προβλημάτων, ᾗ τίνι διαφέρῃ τὰ προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις, ὕστερον ἀφ' τούτων ἀποκρίνει τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα, καὶ τοῖς διαλεκτικοῖς προτάσεσι. ἀλλὰ ἡ πρότασις ᾠδὲ ἧς νῦν λέγει, ὧν φησι πῶ αὐτῶ ἧ. ᾧ προβλήματι, ἡ διαλεκτικὴ ἐστιν. ἡ Α διαλεκτικὴ πρότασις ὁρώτησις ἀποφάσεως ἡ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' αὐτοῦτῃ μὲν ἐστὶν ἡ διαλεκτική· γίνεται δὲ διαλεκτικὴ, ὅταν ἐ ἔχῃ τὸ μὲν, τὸ ἀμφίδοξον καὶ τὰ ἄλλα, ἃ ὁρᾷ· ἡ δὲ, τὸ εἶναι οἴδοξος. Εἰ πῶν δὲ τὸ δεῖν εἰδέναι ἐν ἑσόμενον διαλεκτικὸν πρὸς τίνα καὶ πόσα οἱ διαλεκτικοὶ γίνονται λόγοι, καὶ ὀφ' τίνων ἄπορ ἐστὶ τὰ προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις, ᾠδὲ αὐτῶν ποιεῖται τὸν λόγον καθόλου καὶ φησίν. ἴσα καὶ κατ' ἀριθμὸν καὶ ταυτὰ εἶναι τὰ προβλήματα, ἃ ἐστὶ ᾠδὲ ὧν οἱ συλλογισμοί. καὶ τὰς προτάσεις αἰεἰσιν ἐξ ὧν οἱ λόγοι αἱ αἰτίαι καὶ τῶν συλλογιστικῶν προτάσεων· ἐκ τούτων γὰρ οἱ συλλογισμοί· εἰπὼν δὲ καὶ ταῦτα ἴσα εἶναι τό τε ᾠδὲ ὧν οἱ λόγοι καὶ τὸ ὀφ' ὧν οἱ λόγοι, καὶ δηλώσας τίνα ᾠδὲ ὧν οἱ λόγοι, ὅτι τὰ προβλήματα· τίνα δὲ ἐξ ὧν οἱ λόγοι· ὅτι αἱ προτάσεις, ὅτι ταῦτα ἴσά τε καὶ ταυτά ἐστι δείκνυσι λέγων· πόσα δὲ πρότασις ἡ πᾶν πρόβλημα. εἰ γὰρ τῶν αὐτῶν δηλωτικὰ καὶ σὺν τῇ αὐτῇ ἡ, τε πρότασις καὶ τὸ πρόβλημα. ἔτι δὲ ὡς προσθήσει τῷ τρόπῳ τῆς ἐκφορᾶς τῆς κατὰ πῶ λέξιν μόνον αὐτῇς ἡ διαφορά· τὸ γὰρ αὐτὸ ὁρώτημα μὲν ἐστὶ πότερον λεγόμενον, πρόβλημά ἐστι. μετὰ δὲ τοῦ ἀρᾶγε πρότασις, φανερὸν ὅτι ἴσά τε καὶ ταυτά ἐστι τά τε προβλήματα τὰ διαλεκτικὰ, καὶ αἱ προτάσεις αἱ διαλεκτικαί. Γόρι γὰρ τούτων ὁ λόγος αὐτῷ. διαιρεῖ δὲ τὰ γένη τῶν διαλεκτικῶν προβλημάτων καὶ δείκνυσί τινα, εἰς μέθοδον αὐτά τε καὶ πρῶτον μὲν εἰς τέσσα ἡ διαίρεσις αὐτῶν γίνεται, εἰς γένος. εἰς ἴδιον. εἰς συμβεβηκός. ἔπειτα τὸ ἴδιον τέμνων, εἰς τε τὸν ὁρισμὸν, καὶ ὃ παρὰ τὸν ὁρισμὸν ἴδιον, ὁμωνύμως ᾧ κοινῷ ἰδίῳ λεγόμενον τέσσαρα ὄντα ᾧ γένει δείξῃ τὸ προβλήματα. τῷ δὲ τοσαῦτά τε καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα, νῦν μὲν πίστιν λαμβάνει πῶ ἧς ἐπαγωγῆς· ὅτι εἰ πᾶν πρόβλημα καὶ πᾶσα πρότασις τούτων τί σημαίνει, καὶ μηδὲν παρὰ ταῦτα ἔσται πρόβλημάτος τινος δηλοῦται εἴη

προτάσις dialectica

προτάσεις syllogistikai

Lēma qd

Totidē & eadem protasis & problemata

Protasis dialectica eadē cū problemate

De problematis sermones · & sermones ex protasibus

Γρώμημα μετὰ τοῦ προβλήματός ἐστι, μετὰ δὲ τοῦ ἀποφατικῆς

Problemata dialectica · 4 ·

αὖ ταῦτά τε καὶ τοσαῦτα γλύη τῶν προβλημάτων· πειράσεται δὲ αὖ τὸ προειλθὸν
δεῖξαι καὶ δι' συλλογισμοῦ. ὁ μὲν οὖν αὐτὸς τίθησιν, ὅρου μὲν ὅταν καὶ αὐτὸς αὐτῆ
μνημονεύῃ. ἔνεστι δὲ καὶ οὕτω συλλογίσασθαι· πᾶν πρόβλημα διαλεκτικόν, ὅρον τινὰ
ἔχει κατηγορούμενον, ὃς κατηγορεῖται κατά τινος ὅρου ὑποκειμένου αὐτῷ· πᾶς δ' ὅρος
κατηγορούμενος κατά τινος ὑποκειμένου αὐτῷ, ἢ ὡς τῇ οὐσίᾳ κατηγορεῖται καὶ οὗτος,
ἢ οὔ. ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς τῇ οὐσίᾳ, ἢ ὡς ὅρος. ἢ ὡς γένος κατηγορεῖται καὶ οὐκ ἄλλως. ὃ δὲ
μὴ ὡς τῇ οὐσίᾳ, ἢ ὡς ἴδιον, ἢ ὡς συμβεβηκός· καὶ οὐκ ἄλλως. ὥστε πᾶν δ' ὡς τῇ οὐσίᾳ τι
νὸς κατηγορούμενον, καὶ τὸ μή, ἢ ὡς ὅρος κατηγορεῖται, ἢ ὡς γένος, ἢ ὡς ἴδιον, ἢ ὡς
συμβεβηκός, καὶ οὐκ ἄλλως. πᾶν ἄρα πρόβλημα διαλεκτικὸν ὅρον τινὰ ἔχον κατη-
γορούμενόν τινος, ἢ ὡς ὅρος, ἢ ὡς γένος, ἢ ὡς ἴδιον, ἢ ὡς συμβεβηκός ἔχει καὶ ὄκ ἄλλως·
τὸ μὲν γὰρ ὡς τῇ οὐσίᾳ κατηγορούμενον, εἰ ἐπίσης, ὁ ὁρισμός ἐστιν αὐτοῦ· εἰδ' ὡδὶ
πλέον, γένος· καὶ γὰρ ἡ διαφορὰ διοῦσα· οὐδὲν δὲ ἔσσ' ἐλάττον ὂν τινός, κατηγορεῖται
αὐτοῦ κατὰ φύσιν· ὥστε εἴη ἂν καὶ τὸ ὡς τῇ οὐσίᾳ κατηγορούμενα τοῦ ὑποκειμένου
ὡς ἔλεγον· ἢ ὡς ὁρισμοὶ κατηγορούμενα, ἢ ὡς γλύη κατηγορούμενα. εἰ δὲ μὴ ὡς τῇ οὐσίᾳ
τὸ κατηγορούμενον εἴη τοῦ ὑποκειμένου, ἢ μόνῳ ὑπάρχει αὐτῷ καὶ αὐτὸ κατηγορεῖται
αὐτοῦ καὶ ἔστιν ἴδιον, ἢ οὔτε μόνῳ, οὔτε παντί, καὶ ἔστι συμβεβηκός· καὶ παρ' ταῦ-
τα οὐκ δίον τε ἄλλον κατηγορίαν χρόπον γενέσθαι ὡς κατὰφάσει. ἔοικε γὰρ τὸ ἴδιον
τοῦ συμβεβηκότος διαφέρειν μόνῳ τῷ παντί, καὶ μόνῳ ὑπάρχειν.

Ωστε πᾶν πρόβλημα σημαίνει ἢ τοῦ κατηγορουμένου ἀναγκαῖον· ἢ γένος· ἢ ὅρον· ἢ
ἴδιον· ἢ συμβεβηκός. καὶ ἔστιν ὁ συλλογισμὸς ὡ πρώτῳ σχήματι ἀλλὰ τοδὶ μὲν δύ-
τοῦ, ἔστι μᾶλλον προϊόντες εἰσόμεθα· καὶ γὰρ αὖ ὡς αὐτὸ δείξει δι' συλλογισμοῦ ἄλ-
λου, παρ' ὃν νῦν ἡμεῖς εἰρήκαμεν. Εἰ πῶν δὲ πᾶν πρόβλημα καὶ πᾶσαν πρότα
σιν δηλοῖ, ἢ γλύος· ἢ ὅρον· ἢ ἴδιον· ἢ συμβεβηκός, ἐπεὶ διώσασται καὶ διαφορᾶς εἶναι
τὸ κατηγορούμενον δηλωτικόν, ἵνα μή τις οἰηθῇ ἔξω πίπτειν πῶ διαφορὰ τῶν εἰρη-
μένων, καὶ μὴ γεγονέναι αὐτῷ πῶ τῶν προβλημάτων διαίρεσιν ὁλόκληρον, προσθῆ-
κε· καὶ γὰρ πῶ διαφορὰν ὡς οὖσαν γενικῶ ὁμοῦ τῷ γλύῃ τακτέον· διατὶ δὲ ἡ διαφο
ρὰ γενικὴ, ὅτι ἐν τῇ οὐσίᾳ δεῖ δύο οὖν κατηγορεῖται ὥσπερ καὶ τὸ γλύος καὶ ἔστιν
ἀμφω συμπληρωτικὰ τοῦ εἶναι ἑκάτερον ὧν ἔστιν οἰκεῖα. Οτι τε καὶ ὡδὶ πλέονα
ἔστι καὶ αὐτὴ, καὶ κατὰ πλόνων καὶ κατὰ τὰ εἴδος διαφερόντων κατηγορεῖται· μό-
νῳ γὰρ τῷ μὴ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι ἡ διαφορὰ τοῦ γλύους διαφέρει. ἐπεὶ ἡ διαφο-
ρὰ δοκεῖ καὶ καθ' αὑτὸ λαμβανομένη τοῦ εἴδους εἶναι μᾶλλον, ἀλλ' οὐ τοῦ συναμφο-
τέρου δηλοτική· ἃ οἷς ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον διοῦσιν. τὸ δὲ γένος τοῦ συναμφοτέρου τὸ
δὲ εἴδος οὐκέτι συνέταξε διότις. ἐπεὶ ἡ τοδὶ τῶν γλύων μὴ διαφορῶν ζήτησις τοδὶ
διούτων γίνεται ὑποκειμένων, ὧν εἰσι καὶ οἱ ὁρισμοί· ἐκ γὰρ τοῦ γλύους καὶ τῶν δια-
φορῶν, ὁ ὁρισμός· τοιαῦτα δὲ τὰ εἴδη· δεῖ οὖν τὰ ὑποκείμενα τοιαῦτα εἶναι·
εἰ δὲ εἴη τὸ εἶδος τῆς κατηγορῶν, ἄτομον αὖ τὸ ὑποκείμενον λαμβάνοι οὗ, οὔτε δια-
φορά ἐστιν, οὔτε ὁρισμός· εἰ δὲ καὶ τοδὶ εἴδους τινὸς πρόβλημα εἴη πῶ ζήτη-
σιν ἔχον, πρόδηλον ὅτι γλυκὺν καὶ τὸ διούσιον· καὶ γὰρ πλεόνων τὸ εἶδος καὶ αὐ-
τὸ κατηγορεῖται, καὶ οὐ τῷ τί ἐστιν, ὥσπερ καὶ τὸ γλύος· γλύη τε καὶ εἴδη ἐπαλ-
λάσσειν αὐτοῖς ἔθος, ὡς κατὰ τῶν αὐτῶν φορεῖν αὐτά. ἐπεὶ δὲ τοῦ ἰδίου τὸ μὲν
ὅτι μόνῳ εἶναι σημαίνει, πῶ διαίρεσιν ποιεῖται τοῦ ἰδίου. καὶ δεήκνυσι δύο εἴδη προ-
βλημάτων τὸ ἴδιον περιέχον. Επεὶ γὰρ τῶ ἰδίου τὸ μὲν τὸ τί ἐστι σημαίνει οὐ πῶ
οὐσίαν δηλοῖ τῶ πράγματος οὗ ἔστιν ἴδιον, τὸ δ' οὐ σημαίνει. καὶ ἔστι τὸ τί ἐστιν ὁρισμός,
τὸ ἴδιον διηρήσθω, εἴτε τὸ ὁρισμὸν οὐ εἰς τὸ ἴδιον, τὸ μὴ σημαῖνον πῶ οὐσίαν ἔστιν ἴδιον.
ὃ τῷ κοινῷ, ὁμωνύμως καλείσθω ἴδιον· πολλὰ δὲ πρὸς τὰ κοινὰ καὶ τὰ γένη ὁμωνυ-
μίαν ἔχει· ὡς ὁ μέλαν ᾧ γράφομεν, πρὸς μὲν κοινὸν μέλαν· ὡς ἄνθρωπος ὀλυμπιο-
νίκης πρὸς μὲν κοινὸν ἄνθρωπον· ὡς δικαιοσύνη, ἡ κοινή τε καὶ ἡ ὠ μόρει· εἴη ἂν οὖν ἁ-
πλῶς μὲν ἴδιον, ὃ μόνῳ τε καὶ παντὶ ὑπάρχον· διαίρεσις δὲ αὐτῶ, κατὰ δὲ σημαίνειν

μαίνειν πῶ οὐσίαν τοῦ ὑποκειμένου ὄντος τοῦ λόγου, ἢ μή· διελὼν δὲ τὸ ἴδιον εἰς δύο· δηλόν
φησιν εἶναι ὅτι κατὰ πῶ ναῦ διαίρεσιν τέσσαρα τὰ πάντα ἔστι γένη τῶν προβλημά-
των· εἰπὼν δὲ τὸ ὄνομα τῶν προβλημάτων, ἐπιφέρει. μηδεὶς δ' ἡμᾶς ὑπολάβῃ
λέγειν ὅτι ἕκαστον τῶν ὄντων καθ' αὑτὸ λεγόμενον, πρόβλημά ἢ πρότασίς ἐστιν. ἢ οἱ τοῦτο
λέγων ὅτι μηδεὶς ὑπολαμβανέτω λέγειν ἡμᾶς, ὅτι αὐτὰ τὰ ὀνόματα τὰ ῥηθέντα
προβλήματά ἐστι· ἐπεὶ εἰ πάντων οὕτω τέσσαρα τὰ πάντα συμβαίνει γενέσθαι προ-
βλήματα, ἢ ὅρον, ἢ ἴδιον, ἢ γένος, ἢ συμβεβηκός· οὐ γὰρ οἷόν τε ὄνομα, ἢ πρόβλημα, ἢ
πρότασιν εἶναι· ἢ ἔστι δὲ λεγόμενον· ὅτι μηδεὶς ὑπολαμβανέτω ἐν ὁρισμοῦ ἁπλῶς
ῥηθέντα, ἢ ὃ ἴδιον, ἢ δ' γένος, ἢ ὃ συμβεβηκός, ἢ πρόβλημα, ἢ πρότασιν εἶναι διαλε-
κτικὴν· δεῖ γὰρ αὐτοῖς ποιᾶς σωτάξεώς τε καὶ προφορᾶς, ἵνα γένηται πρόβλη
μα ἢ πρότασις. ὁ γὰρ εἰπὼν ἄνθρωπος ὅτι ζῷόν πεζὸν δίπουν, οὔτε πρόβλημα, οὔ-
τε πρότασιν εἴρηκε διαλεκτικήν· ὁμοίως οὐ δὲ ὁ εἰπὼν ἄνθρωπος μοιρικός ἐστιν, ἢ
ἄνθρωπος ζῷόν ἐστιν, ἢ ἄνθρωπος γελαστικόν ἐστιν· ἀλλὰ ἀπὸ τούτων πῶς σχηματισθέν-
των γίνεται, τά τε προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις. ὃ γὰρ πρόβλημα ἐστὶ, πότερον
ἄνθρωπος ζῷόν πεζὸν δίπουν ἐστὶν ἢ οὔ, ἀπὸ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου γέγονεν, οὐκ ὂν
αὐτοῦ ὁρισμός· ὁμοίως καὶ ὠδὶ τῶν ἄλλων· ὡς αὐτὸ δ' ὧν ἐπιφέρει, δηλοῖ· διαφέ-
ρει δὲ τὸ πρόβλημα καὶ ἡ πρότασις τῇ φορᾷ. Εἰ πῶν ταυτὸ τό, τε πρόβλη-
μα καὶ πῶ πρότασιν· ἕκαστον γὰρ αὐτῶν τῶν τεσσάρων προβλημάτων, τί σημαίνει,
νῦν λέγει πῶ διαφορὰν αὐτῶν, καθ' ἣν ὁ μὲν αὐτῶν πρόβλημα, ὁ δὲ πρότασις κα-
λεῖται· ἅμα δὲ καὶ πῶς ἀπὸ τῶν προειρημένων τεσσάρων τὸ προβλήματα γίνεται
διέκνυσι· λέγει δὲ τοδὶ προτάσεως τῆς διαλεκτικῆς· αὕτη γάρ, ὁρώτησίς ἐστι· τῷ
δὴ φορᾷ τῇ τῆς ἐκφορᾶς φησιν αὐτοῖς εἶναι πῶ διαφοράν· τῆς γὰρ αὐτιφάσε-
ως, αὖ μὲν τὸ πότερον προτάξωμεν, πρόβλημα· οἷον, πότερον ὁ κόσμος σφαιροει-
δής ἐστιν, ἢ οὔ· αὖ δὲ ἄρα πρότασις· οἷον, ἀρά γε ὁ κόσμος σφαιροειδής ἐστιν, ἢ οὔ, ὃ δ' προ
σθῆκεν ἐλλειπέστερον εἰπών· ἔστι δὲ ᾗ ἐξέθετο διαφορὰ προβλήματός τε καὶ προ-
τάσεως, κατά τινα χρῆσιν καὶ συνήθειαν· καὶ γὰρ τῷ προβλήματι ἐφαρμόζει ὁ τῆς
προτάσεως τῆς ἀποκρισεως λόγος· ὁρώτησις γάρ ἐστι τῆς αὐτιφάσεως ἡ ὁρώτησις, ἐξ
ἧς δίδοται τῷ ἀποκρινομένῳ ἑλέσθαι ὁπότερον βούλεται μόριος τῆς αὐτιφάσεως.
Διοῦσιν δὲ καὶ ὁ πρόβλημα ἢ διαφορὰ οἰ, ὅτι ἡ μὲν ὁρώτησις, ἀσυκείσως ἐστὶν αἴτη-
σις τοῦ ἑτέρου μορίου τῆς αὐτιφάσεως· ὁ δὲ πρόβλημα, οὐκ ἀσυκείσως, ἀλλὰ δεήξε-
ως τοῦ ἑτέρου μορίου τῆς αὐτιφάσεως αἴτησίς ἐστιν· διὸ καὶ δοκεῖ πυσματικὴν μὲν ὁρώ
τησει τὸ πρόβλημα ἐοικέναι. αἴτησις γὰρ καταπυθῆς ἐστι καὶ λήξεως, καὶ διαλεκτι-
κοῦ λόγου· διαλεκτικὴ δὲ ὁρώτησις ἡ πρότασις· αὖ δὲ ἵς τούτῳ βούλονται διακρίνειν,
τῷ, ὁ μὲν πρόβλημα πῶ αὐτιφάσιν ὁρωτᾶν, πῶ δὲ πρότασιν, τὸ ἕτερον μόριος τῆς αὐ-
τιφάσεως, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς οὕτως εἶπεν, ὡδὶ μὲν γὰρ τοῦ προβλήματος εἶπεν, πότε-
ρον ὁ ζῷον, πεζὸν δίπουν, ὁρισμός ἐστιν ἀνθρώπου, ἢ οὔ· προσθεὶς καὶ τὸ ἢ οὔ· ὡδὶ δὲ τ'
προτάσεως ἠρκέσθη μόνῳ ᾧ ἑτέρῳ, εἰπὼν ἁρά γε τὸ ζῷον γένος τοῦ ἀνθρώπου, ἐλλει-
πῶς εἰπών, αὖθις ταύτην τις αὐτῶν διαφορὰν λέγῃ, πῶς ἔτι ἔσται ὅρος τῆς διαλεκτι
κῆς προτάσεως, ἐρώτησις αὐτιφάσεως, οὐ ἀποδίδωσιν αὐτῆς ὅρον αὐτός· ἀλλ' οὐ δῆ
δόσῳ μόνον ἐπιγίνεται αὐτῶν ἡ διαφορά· εἴγε τὸ μὲν πρόβλημα, καὶ αὐτιφασιν περι
ἔχει· ἡ δὲ πρότασις, ἐ ἑτέρου μόριος τῆς αὐτιφάσεως· λείξασ' δὲ ὡδὶ ὁρισμὸν ἡ γένος
πῶ κατὰ τὸν δόξαν τῆς ἐκφορᾶς διαφορὰν προβλήματός τε καὶ προτάσεως, προσέ-
θηκεν· ὁμοίως δὲ καὶ ὡδὶ τῶν ἄλλων ἔχει· λέγει, τῶ τε ἰδίου καὶ τῶ συμβεβηκότος
δηλονότι ἔξειν αὐτοὺς τὰς διαφοράς· εἰπὼν δὲ μόνῳ τῷ χρόπῳ τῆς ἐκφορᾶς τὴν
διαφορὰν αὐτῶν εἶναι, βλέπων ἐπήνεγκεν· ὥστε εἰκότως ἴσα τῷ ἀριθμῷ τὰ προ-
βλήματα καὶ αἱ προτάσεις εἰσί· ἡ πῶ αἰτίαν αὐτῶν πᾶσαν προσέθηκεν· λεκτέ
ον ἢ τί ὅρος· τί ἴδιον· τί γένος· τί συμβεβηκός· Δέξασ' τέσσαρα εἴδη ὄντα τῶν
προβλημάτων καὶ ἐπών τινα, νῦν δοδὶ ἑκάστου αὐτῶν τί ποτέ ἐστι προσίθεται εἰ-

Omne ꝓblem & ꝓtasis significat. 4. Genus Diffinitionē Proprīū Accidens

Differentia inter ꝓprīū & accidens

Differentiā generica esse & quopacto

Differentia solo hoc differt a genere quod nō prædicatur in qd.

Ex genere & differētia constituitur diffinitio

Proprīū duplex

videt fr̃ ꝓfluere

Homo ÷ animal ter restre bipes. nō ÷ problema neq; protasis.

Problematis formula

Ꝓ. inter ꝓtasin & ꝓblema.

ꝓtasis qd hinc patet

ὀνοματικὴ ꝓ. ὅτι

Problematū 4. genera

Diff. inter problema & protasin magis videtur sumpta ex usu & consuetudine quā ratione alia

πεῖν, καὶ λέγει. Ἔστι δὲ ὅρος μὲν λόγος ὁ τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνων. πρῶτον
μὲν οὖν τὸν ὁρισμοῦ φανερὸν ποιεῖται. τελειότερον γὰρ ὁ ὁρισμός. καὶ πάντα τὰ ὡ-
αὐτῷ ἔχων καὶ γὰρ τὸ γένος αὐτῷ ὅρος, καὶ τὸ ἴδιον, καὶ τὸ ὑπάρχον. τοῦτ' ἔστι, τὸ συμ-
βεβηκός. τοῦτῳ γὰρ δεῖ ζεται καὶ ταῦτα. καὶ τί ποτε σημαίνει τὸ ὄνομα, ὁ ὁρισμὸς
ἀποδίδωσι. μετενήνεκται δὲ τὸ τοῦ ὁρισμοῦ καὶ ὁ ὅρου ὄνομα, ἀπὸ τῶν ὅρων τῶν ἐπὶ
τῶν χωρίων, ὅς φασιν οἱ γράφοντες αὐτά, καὶ τῶν ἄλλων χωρίζουσιν οὕτω καὶ εἰ ὁρισμοῦ δὲ
τῶν ὁρισμὸν ἀποδίδωσι, ὅλῳ τοῦτο εἰς ἄπειρον προελθεῖσθαι. πανταχοῦ γὰρ ὁρισμοῦ καὶ τὸ
ὁ ἔστιν ὁρισμός, οὗτος ἔσται λόγος, καὶ οὐκ ἄλλος ἄλλου. λόγου δέ φησιν εἶναι τὸν ὁρι-
σμὸν τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνοντα, ὃ μόνῳ τῷ λόγῳ ὑπάρχει. ἔστω δὲ τὸ τί ἦν εἶναι,
ὡς ὀνομαστὸν μὲν συλλαβὼν ἰσχνόχε. σημαίνει δὲ ὁ τὸ τί ἐστι, τὸ εἶναι σημαίνων τὸ
τῷ ὁρισῷ. τοῦτ' ἔστι, λόγος ἐστὶ δηλωτικὸς τοῦ τί ποτέ ἐστι τὸ εἶναι ἐκείνῳ οὗ ἐστὶν ὅρος. ὧ
γὰρ ὧ, οὐχ ὡς ὧν παρελθόντος χρόνου δηλωτικῷ κέχρηται νυνί, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἔστιν.
σημήνῃ δὲ ἡ τοιαύτη ἐστὶ χρῆσις. ὁ γὰρ λέγων τὸν ὧ τὸ τί ἦν εἶναι ὧ, ἴσον λέγει τῷ τοῦτό ἐστι. τῷ
ὧ αὐτὸ τοῦ ἔστι χρώμενος. καὶ ὁ λέγων τὸν ὧ τὸ πῶν πλὴ θύραν, αὐτὸ τὸ, τὸν ἐστὶ
ὁ τὸ πῶν πλὴ θύραν. λέγει γὰρ ὅρον, πλὴ οὐσίαν. καὶ οὐ ᾧ ἐστὶ σημαίνει τὸν εἶναι τοῦτο δη-
λοῖ. οὐ συμβεβηκός τι οὐδὲ παρεπόμενον ἄλλως. πλειόνων γὰρ ὄντων τῶν ὑπάρ-
χόντων ἑκάστῳ, ὁ ὅρος τὸν εἶναι ἀποκρίνων, τἄλλα μόνα δηλοῖ ταῦτα τῶν ὑπαρχόν-
των ὅς ὁρίζεται, καὶ οὐ ὅς ἐστὶ τῷ εἶναι. καὶ καθ' ὃ διάφορον τῶν ἄλλων ἐστὶ τού-
τῳ ᾧ εἶναι λέγεται. οὐ μάτην δὲ οὐδὲ ἐκ τοῦ διωνύμου τῷ ὧ τὸν εἶναι πρόσκειται. ἀλλὰ
ἀναγκαίως. εἰ γὰρ τὸ ὧ τὸν ἐστὶ σημαίνει, εἴη καὶ ὁ λόγος, ὁ τὸ τί ἦν σημαίνων, ὁ αὐτὸς
τῷ λόγος, ὁ τῷ τί ἐστι σημαίνων. δῆλον ὅτι τὸν προκείμενον πρᾶγμα οὐ ἀποδίδοται.
ἀλλ' εἰ τοῦτο, πᾶς ὁ τῶν οὐ τῷ τί ἐστι καθηγορουμένων τοῦ προκειμένου ἔχων τί λόγος,
ὁρισμός αὐτοῦ ἔσται. οὐ τῷ τί ἐστι δὲ καθηγορεῖται τῶν εἰδῶν τὰ γένη. σωωύμως
γὰρ. ὁ οὖν τῷ γένει ἁρμὸν τιθεὶς λόγος εἴη ἂν ὁρισμὸς τοῦ εἴδους δηλῶν τὸ τί ἐστιν.
ὅπερ οὐκ ἀληθές. οὐκ ἄρα αὐταρκεῖς τὸν ὡς τινος ἠκούσται. ὧν δοκεῖ πρῶτος μὲν
αὐτοδένης εἶναι. εἶτα δὲ καὶ τῶν ἀπὸ τῆς στοᾶς τινος. ἀλλὰ δύλοτως τὸν εἶναι πρόσκειται.
ὁ γὰρ τί ἐστὶ τὸν εἶναι αὐτῷ δηλῶν λόγος οὐκ ἔστιν ὁ τὸν γένος, ἢ ἄλλοτι τῶν οὐ τῷ τί ἐστι
καθηγορῶν αὐτῶ. οὐ γὰρ τοῦτό ἐστὶ τὸν εἶναι τῷ εἴδει τὸ γένος αὐτῷ καθηγορεῖσθαι. ὅτι
μὴ τῶν τὸν ἐστὶ τὸ εἶδος τῷ γένει τῷ αὐτοῦ. καὶ ἔστιν ἴσον ὁ ἐρημένον, τῷ, λόγος ὁ τῆς
τοῦ πράγματος οὐσίας δηλωτικός. καὶ καθ' ὃ ἐστὶ καὶ τὸν εἶναι φοί δὲ λέγοντες ὅρον
εἶναι λόγον κατὰ ἀνάλυσιν ὑπαρτιζόντως ἑκφερόμενον, ἀνάλυσιν μὲν λέγοντες πῶ
ὀξάπλωσιν τῶν ὁρισοῦ καὶ κεφαλαιωδῶς, ἀπαρτιζόντως δὲ, τὸ μήτε ὑπερβάλλειν
μήτε ἐλλεῖν, ἅδεν ἂν λέγοιεν τὸν ὅρον διαφέρειν τῆς τοῦ ἰδίας ἀποδόσεως. λόγος τί, ᾗ ὃ
ζῶον πεζὸν δίπουν. καὶ ἀπρίβως τὸ καὶ ἀνελλιπῶς σημαίνῃ τὸν ἄνθρωπον. οὔτε γὰρ ἂν
πλέον οὔτε ἐπ' ἔλαττόν ἐστι τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ πλεῖσον ὁρισμοῦ, ὁ δηλῶν ὃ ἰδίου λό
γος ἀποδίδομενος, διαφέρει, ὅτι μὴ σημαίνει ὧ τίνι ἐστὶ τὸ εἶναι τῷ ἀνθρώπῳ. ὅτι γὰρ
μὴ ὧ τῷ ζωικῷ τῷ ἀνθρώπῳ τε εἶναι, δῆλον ἐκ τοῦ, τὰς καὶ ὃ ἐστιν ἕκαστον ἀνάγκη
ἀσ ταῦτα τελφοῦ αὐτό. οὐκ ἔστι δὲ τελειότης ἀνθρώπου τὸ ζωικὸν ἀποδίδοται δὲ ἡ
λόγος αὐτὶ ὀνόματος, ἢ λόγος αὐτὶ λόγου. Ὁρισάμενος δὲν ὁρισμὸν πῶς ἡ ἀπόδο
σις αὐτοῦ γίνεται, καὶ αὐτὶ τίνος, καὶ ἐκ τίνος μεταλαμβάνεται, λέγει. ἡ δ' αὐτὶ ὀνό
ματος ὅρος ἀποδίδοται, τὸ δ' ἀποδιδόται, ἢ λόγος αὐτὶ ὀνόματος, εἴρηκεν, ὡς ἴσον τῷ
ἀποδίδοῖ δὲ ὁ διὰ τοῦτος λόγος ὁποῖον εἰρήκαμεν τὸ ὁρισμὸν, ἢ αὐτὶ ὀνόματος, ὡς ὅταν τὸ
ἀνόον ὁριζόμενοι εἴπωμεν. ὁ ἀνὸς ζῶόν ἐστι πεζὸν δίπουν. αὐτὶ δὲ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀνὸς
ἐν λόγου, ἴσυτέστι ἐν ὅρου ἀποδοῦναι θέλομεν, τὸ, ζῶον πεζὸν δίπου. ἢ λόγος αὐτὶ λόγου,
τουτέστιν ὁ ὁρισμὸς αὐτὶ λόγου. ὅτε δὲ γίνεται μὲν καὶ ἐπὶ φύτων, ἐφ' ὧν μὴ ἔστι τὸ ὁ
ἐστὶν γένος ὠὶ ὀνόματι ἀποδιλαβεῖν. ὡς τὸ ξύλον πεζόν. ἢ ζῶον πτηνόν. ἢ ζῶον εὔυοσρου.
ἕκαστον γὰρ ἴσυτων ὁριζόμενοι λόγῳ, εἰς λόγον καὶ ὅρον πῶ μετάληψιν ποιούμεθα. τῷ
γ' ξύλου πεζοῦ λόγου ὄντος, τὸν ὁρισμὸν ἀποδίδομεν. λέγοντες αὐτὸ εἶναι οὐσίαν ἔμ

ψυχον ἀιοθητικὸν ἐπὶ γῆς τὰς διατειβὰς ποιεῖσθαι πεφυκός. δύναται δὲ καὶ ἐκ τῶ
λόγων τῶν ὅλῳ τὸ ἰδίου ἀποδιδομένων οἱ οὐκ εἰσὶν ὁρισμοὶ εἰς τὸν ὁρισμὸν, μεταλήψις
γίνεσθαι. οἷ), ζῴου γελαστικοῦ εἰς ζῷον λογικὸν θνητὸν. ἢ ζῴου ἐπιστήμης δεκτικοῦ. καὶ
γὰρ ὁ ἐπιστήμης δεκτικὸν, ἴσιον αὐθρώπου. οὐ γὰρ δεκτικὸν ἰδίου θεοί. οὐ γάρ ἐστιν οὐ αὐτοῖς
ὁ σωώμενος δύναται δὲ καὶ λόγος, αὐτὶ λόγου λαμβάνεσθαι, ὅταν ἑκατέρου, ἢ ἑκάτου
ᾗ ὧν ὁ λόγος ἐστὶν ὁρισμὸν ἴις ἀποδιδῶ. εἰ γὰρ ἑκάτερον, τῶν οὐ τῷ λόγῳ ἐστὶν ὁρίσα-
σθαι, ἔστι καὶ τὸν λόγου ὅρον ἀποδοῦναι. τὸ γὰρ αὐθρωπος τοδὶ πατεῖ, λόγου ὁρισμὸς
αὐτὸν εἴη, ζῷον πεζὸν, λίπουν. ὃ δὲ σημαίνων κινεῖται μεταβατικῶς. οὐ γὰρ δὴ λέγει αὐ
τὶ τὸ ὁρισμὸ ὁρισμὸν ἀποδίδοσθαι. ἐπεὶ δὲ ἀποδίδοται τοδὶ σαφωείας τινὸς ἡ
αὐτὶ ὀνόματος ὄνομα· ὡς ὅταν τὸ πλάκις εἴπῃ τὶς, ἀγαθὸν εἶναι τὸ ὠφέλιμον. ἢ δίκαι-
ον, τὸ ἴσον, ἅ φησι τοὺς τοιαύτας ἀποδόσεις, ὁρισμοῦ ἀποδόσεις εἶναι. ὁ γὰρ ὁρισμὸς
κεῖται ἡμῖν, ὅτι λόγος ἐστί. δῆλον δὲ ὅτι οὐ δ' αὐτὶ λόγου τὶς ὄνομ' ἀποδῶ, ὁρισμὸν ἀπο
δέδωκε. γίνεται γὰρ καὶ αὐτὶ λόγου ὄνομα ἀποδεδομένον. ὁ γὰρ εἰπὼν τὸ ἐπαινετὸν ἀ
γαθὸν, καλὸν ἐστιν, λόγου ἐς ὄνομα πῶ μεταλήψιν πεποίηται. ὅρον μὲν οὖν ἔχ οἵόν τε
τὸ ὄνομα εἶναι ὁρισμὸς μέν τοι φησὶν εἶναι, καὶ τὰς τοιαύτας ἀποδόσεις, τὰς ἐς δήλ
λωσιν ὀνόματός τινος ἀσαφεστέρου, ὄνομα μεταλαμβανούσας εἰς γνωριμώτερον. ὡς
τε μὴ τὰ τοιαῦτα ἐπαίτιοι ἦν τοῖς ὁρισμοῖς προβλήμασιν. ὁρισμὸς δὲ λέγει προβλή
ματα εἶναι, μὴ ὧδις ζητεῖται, εἰ τόδε τῷδε τὸν τόν. οἷ), εἰ ταὐτὸν αἴσθησις ἐπιστήμη,
ἢ ἕτερον. καὶ πότερον, ταὐτὸν ἀκρασία καὶ ἀκρασία, ἢ ἐγκράτεια καὶ σωφροσύνη, ἢ
οὔ. καὶ τὸ καὶ ταῦτα ὁρισμὸν εἶναι, πῶ αἰτίαν ἀποδέδωκε. δῆλον γ' ὡς οὐ ζῆς περὶ
τῶν ὁρισμῶν προβλήμασι, πότερον, ἢ αὐτὸ ὃ ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς σημαίνει καὶ ἢ αὐθ'
οὗ ἀποδόθη ὀνόματος ἢ λόγου. ἢ ἕτερον, ἢ πλείση γίνεται ζήτησις. ἐν γ' ὁρισμὸν πρῶ
τον δεῖ ἢ ταὐτὸν ἔχειν. καὶ καθόλου φησὶν ὁρισμὸν προβλήματα πάντα λέγεσθαι
τὰ πῶ αὐτῶ μεδοδον πίπουται τοῖς ὅροις. τὰ γὰρ πῶ τοδὶ ὁρισμὸν μέ
δοδον πίπουται, ὁμοίως. πάντα δὲ ταῦτ' ἐν οἷς ἡ ζήτησις, πότερον, ταυτὸ, ἢ οὐ ταυτό
ἐστιν ἀλλήλοις πῶ τοδὶ ὁρισμῶν μέδοδον ἐστιν. εἶτα διὰ τί πῶ αὐτὰν ἐδήλωσεν. τῇ
γὰρ μεδόλῳ καθ' ἣν δυνάμεθα ὅτι ταὐτὸν ἢ ὅτι ἕτερον, ἄλλο ἄλλου διακωύσαι, ἵνα πρὸς
τοὺς ὁρισμοὺς χρώμεθα. καὶ πῶς χρώμεθα προσέσηκε. διέξαντες γὰρ ἂν ἀποδῶ ἕκα-
τα λόγον ὡς ὁρισμὸν ὅτι μὴ ὁ αὐτὸς ἐκείνῳ οὗ ἀπεδόθη, δειλήφθαι ἂν εἴημεν ὅτι μὴ ὁ
ὁρισμός ἐστιν ὁ λόγος οὗτος. οὐ μὴν ἂν διέξωμεν ὅτι ταὐτὸν σημαίνει ὁ λόγος τῷ οὗ ἐστὶ
ἀποδεδομένοι, ἢ δῆ ἂν εἴημεν δειλεχότες ὅτι ὁρισμός. καὶ γὰρ οὐ ἄλλοις ἐ ταὐτὸν. δεῖ
μὲν γὰρ ἓν ὅρου ἐ ταὐτὸν ἔχειν. οὐ μὴν ἐπεὶ ταὐτὸν, ἤδη καὶ ὅρος. οὐ γὰρ αὐτιστρέφε.
οὐδὲ ἐπίσης ἐστίν. οὐδὲ ἀντικατηγορεῖται, ὅ, τε ὅρος ἢ ἐ ταὐτὸν. δῆλον μὲν μὴ ταὐτὸν,
οὐχ ὅρος. εἰ δὲ ταὐτὸν, οὐ πάντως ὅρος. λέγεται γὰρ ἐ ταὐτὸν ὡς ὀλίγον προελθὼν
διέξεσι πλεοναχῶς, καὶ οὔτε ἐ, τῷ γένει ταὐτὸν, οὔτε ὃ, τῷ εἴδει ὁρισμός, ἀλλ' ὅδε ἐ
τῷ ἀριθμῷ πάντως. ὅτι τὸ οὖν ἐ ταὐτὸν χρήσιμον πρὸς τὰ ὁρισμοὶ προβλήματα
δέδεικται. καὶ ὅτι μὴ πάντη ταυτόν ἐστιν ἢ τὸ τοδὶ ταυτῷ ζήτησις καὶ ἡ τοδὶ τῷ ὁ-
ρισμοῦ. ὁ γὰρ ἐπεὶ τὸν τόν ἐστὶ ἐ ὁρατόν τε καθ' αὑὸ, καὶ χρῶμα, ἢ ἀκουστὸν, καὶ φό-
φος. καὶ χυμὸς, ὁμοίως καὶ γευστὸν, ὅλῳ δεῖ ἢ τῷ χρώματος ὅρος ἐστὶ δ' καθ' αὑὸ ἐ
ὁρατὸν, ἢ ὡς τινος ὁρίζονται, ἐ ἴδιον ὄψεως αἰσθητὸν. οὐ γὰρ καθ' χρῶμα, καὶ καθ'
φόφος διαῦτά ἐστιν, ἀλλὰ καὶ κατὰ πῶ σχῖσιν πῶ πρὸς ἐν αἰσθανόμενον αὐτῷ ταῦτα εἰ
πῶν τοδὶ τῷ ὁρισμοῦ ὡς πρὸς πῶ προκμλίλω μέδοδον αὐτάρκη. ἐπεὶ πρί γε ὁ-
ρισμοῦ, καὶ οὔτε τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς καὶ οὐ τοῖς μετὰ τὰ φυσικὰ, πραγματεύ-
ται μεδὲ ἀκριβείας τε καὶ θεωρίας πλείονος, μέτεισιν ἐπὶ ἐν τοδὶ τῷ ἰδίου λό-
γου. δεῖ δὲ μὴ ἀγνοεῖν, ὅτι Θεόφραστος τὰ τοδὶ ταυτῷ προβλήματα ὑποτάσσει τοῖς
γενικοῖς, ὡς πρὸ καὶ τὰ ἀφ' τῶν διαφορῶν, λέγει γὰρ καὶ πῶ διαφορᾶν καὶ πῶ ταυ
τότητα γενικὰ θεῶμεν. ἢ δεῖ μὲν ἐξωθεν προσισρείαθαι. δεῖ δὲ πάλιν ἐ ἴ-
διον οὕτως. ἴδιον δέ ἐστιν, ὃ μὴ δηλοῖ μὲν ἐ τί ἐστὶν ἢ. μόνῳ δὲ ὑπάρχει, καὶ ἀντικατη-

Διαφ° qd.

ὅρος. 1. diffinitio
dicta

τοδ. ἦν. ἀντὶ τοῦ ἐστὶ
κεχρῆται

Proprié nō pfecte significat substantiá eius rei cuiꝰ ꝓpreiú

Antiqui Stoici

οὐκ ἔστιν ἐν θεοῖς
τὸ σωαμφ

ἀποδίδοσθαι qd
hinc patet

Bonú est utile. uel
iustum est æquú
non ÷ diffinitio
neq; item. Laudabi
le bonú honestú ÷

Problemata indica
tiua quæ sint uel
potiuſ diffinitiua

Diffinitioné oportet
idem habere. nō
tamé quod est
idé est & diffi
nō. n. reciprocat

Ide. multipliciter
dici

Theophrastus

Proprij diffº

De diffinitione & in poste
rioribus & in metaphysicis
accuratiꝰ disserit. Arist.

// τοῦτο

/.i. multa possint esse propria uni & eiusdẽ. ut hominis risibile. susceptibile disciplinę

Cõmune & differens inter propriũ & ~~accidẽs~~ diffinitionẽ

γορεῖται τοῦ πράγματος. Κοινὸν μὲν οὖν ἔχει πρὸς τὸν ὁρισμὸν τὸ ἴδιον, τό τε μόνῳ ὑπάρχειν, καὶ τὸ ἀντικατηγορεῖσθαι. τουτέστι τὸ, παντὶ ὑπάρχειν, τὸ γὰρ μόνῳ καὶ παντὶ ὑπάρχον, ἀντικατηγορεῖται. ἡ δὲ διαφορὰ αὐτῶν, καθὸ ὁ μὲν ὁρισμὸς, τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ τὴν οὐσίαν δηλοῖ τοῦ πράγματος. καὶ ἔστι πάντως λόγος. τὸ δὲ ἴδιον, οὔτε ἀνάγκη λόγον εἶναι, οὔτε τὴν οὐσίαν δηλοῦν τοῦ πράγματος οὗ ἐστιν ἴδιον. ἀλλὰ ἢ διάθεσιν τινὰ αὐτοῦ σημαίνει ὡς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ πλατυώνυχον. καὶ τὸ ὄρθιον. ἢ δύναμιν, ὡς τὸ, ἐπιστήμης δεκτικὸν καὶ γελαστικόν. ἢ ἐνέργειαν, ὡς τοῦ θείου σώματος, τὸ ἀεὶ κινούμενον. διὸ ἴδια μὲν οἷόν τε πλείω τοῦ αὐτοῦ εἶναι. ὁρισμοὺς δὲ οὐκέτι, εἴ τις ἀκριβολογοῖτο. εἴ γε μία ἡ ἑκάστου οὐσία, ἧς ὁ ὁρισμὸς δηλωτικός. ὅτι δὲ τὸ ἴδιον οὐ δηλοῖ τὴν οὐσίαν τούτου οὗ ἐστιν ἴδιον. δῆλον, τὸ γελαστικὸν τὴν τοῦ ἀνθρώπου. ἢ τὸ γραμματικῆς δεκτικόν. δῆλον ὡς ἤδη προείρηται, ὅτι καθ' ἣν δύναμιν ἑκάστῳ τῶν ζώων ἐστὶ τὸ εἶναι, ὅταν καθ' αὐτὴν ἀνεμποδίστως ἐνεργῇ, τότε τὴν τελειότητα αὐτοῦ δοκεῖ ἀπειληφέναι. τέλειος γὰρ ὁ ἵππος ὁ καθ' ἣν δύναμιν ἐστιν αὐτῷ τὸ εἶναι ἵππῳ, κατ' αὐτὴν ἐνεργῶν ἀνεμποδίστως. ὥστε εἰ καὶ ἦν ἡ τοῦ ἀνθρώπου οὐσία ἐν τῇ τοῦ γελᾶν δυνάμει, τέλειος ἄνθρωπος ἂν εἴη, ὁ ἀνεμποδίστως τε καὶ ἀεὶ γελῶν. ἀλλὰ ἄτοπον τὸ τοῦ ἀνθρώπου τέλος, ἐν τῷ ἀνεμποδίστως γελᾶν τίθεσθαι. τί οὖν ἐπὶ τοῦ πεζοῦ καὶ δίποδος λέγοι τις ἂν ὡς ὁ ἄνθρωπος ὁρίζεται. μή ποτε οὖν ἢ οὐκ ἀληθὲς τὸ κατὰ τοῦτο διαιρεῖν τὸ ἴδιόν τε καὶ τὸν ὁρισμόν. ἢ οἱ μὲν τοιοῦτοι λόγοι ὅροι δοκοῦσιν εἶναι, τῷ χωρίζειν διὰ τῶν ὑπαρχόντων τὸ προκείμενον ἀπὸ πάντων αὐτὸ τῶν ἄλλων. κυρίως δ' ἂν εἶεν ὅροι ὡς ἔχοντες πρὸς τούτῳ καὶ καθ' ὃ μάλιστα ἐστὶ τῷ ὁριστῷ τὸ εἶναι. ὡς τῷ ἀνθρώπῳ κατὰ τὸ λογικόν. διὸ καὶ εἷς, ὁ κυρίως ὁρισμὸς ἑκάστου ἐστίν. τὸν γὰρ ὅρον, δεῖ ἐκ διαφορῶν εἶναι. αὗται γὰρ τὸ γένος εἰς τὰ εἴδη διαιροῦσιν, οὐ κατὰ συμβεβηκότα τινὰ, ἀλλὰ κατὰ τὴν οὐσίαν. τὸ δὲ ἴδιον, οὐ διαφορά. ὅτι δὲ δεῖ ἀντικατηγορεῖσθαι τὸ ἴδιον τοῦ πράγματος, συνέστησε διὰ τοῦ εἰπεῖν, οὐδεὶς γὰρ λέγει ἴδιον τὸ ἐνδεχόμενον ἄλλῳ ὑπάρχειν. ὡς τὸ καθεύδειν ἀνθρώπῳ. οὐδ' ἂν τύχῃ κατά τινα χρόνον μόνῳ ὑπάρχον. προστίθησι δὲ τοῦτο, ὅτι κἂν λέγηταί ποτε τῶν μὴ μόνῳ τῷ πράγματι ὑπαρχόντων μὴ δὲ ἀντικατηγορουμένων αὐτοῦ ἴδιόν τι, ὅτι μὴ ἁπλῶς τοῦτο λέγεται ἴδιον ἀλλὰ ποτέ. ὡς τὸ ἐκ δεξιᾶς τινὰ εἶναί, τινος ποτὲ ἴδιον, οὕτως καὶ τὸ καθέζεσθαι, δύναταί ποτε ἴδιον τινὸς εἶναι. οὐ γὰρ ἂν εἴη πρός τι. τὸ γὰρ δίπουν τοῦ ἀνθρώπου, πρὸς τὰ μὴ δίποδα ἴδιον. ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς. πρὸς γὰρ ἵππον καὶ κύνα, καὶ ὅσα μὴ δίποδα. οὐ μὴν καὶ πρὸς ὄρνεον, ἀεὶ μὲν οὖν τοῦτο. ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' ἢ πρὸς ταῦτα ἴδιον. δύναται δέ τινα καὶ μόνῳ μὲν ὑπάρχειν οὐ μὴν ὡς ἴδια. ὡς αἱ ἀπὸ τῶν δυνάμεων τῶν ἰδίων ἐνέργειαι τὸ ἀριθμεῖν. τὸ, λόγῳ χρῆσθαι. τὸ γελᾶν. τὸ ταριχοπωλεῖν. ταῦτα γὰρ οὐκ ἴδια, ὅτι μὴ παντί. αἱ μὲν γὰρ δυνάμεις, παντί τε καὶ ἀεί. αἱ δὲ ἐνέργειαι, οὐ παντὶ ἅμα. οὐ δὲ ἀεί. δῆλον δὲ ὅτι, οὐ δὲ τῶν ἐνδεχομένων καὶ ἄλλῳ ὑπάρχειν, οὐδὲν ἀντικατηγορεῖσθαι δύναται. τὸ γὰρ ἀντικατηγορούμενον, ἐπίσης ἀνάγκη εἶναι. τὸ δὲ ἴδιον κεῖται ἡμῖν, ὅτι ἀντικατηγορεῖται τοῦ πράγματος.

Propriј .i. τοῦ ἰδίου significatio. uel dispositio quędã uel potentia uel energia

Probat pprium nõ sgnificare substantiam rei cuius est propriũ

Aliud diffo. Aliud diffinitio propria

ut dicim' πρός τι ad aliqd

Quędã propria esse ad temp'. Quędã semp. Nõ tamẽ esse simpliciter ppria

Genus Quid

„ Γένος δέ ἐστι τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει, „ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, καὶ τὸν τοῦ γένους ὁρισμὸν ἀποδέδωκε, δι' οὗ κεχώρικεν αὐτὸ τῶν ἄλλων. οἷς καὶ αὐτοῖς ὑπάρχει τὸ κατὰ πλειόνων κατηγορεῖσθαι. ἀλλὰ καὶ ταῖς διαφοραῖς. τῶν μὲν οὖν εἰδῶν χωρίζει τὸ γένος, τῇ προσθήκῃ τοῦ, καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει. ὅταν γὰρ τὰ ὑπ' ἐκεῖνα κατ' εἶδος ἀλλήλων διαφέρουσιν ὡς ἄνθρωπος. κύων. ἵππος τότε γένος τὸ ἐν τῷ τί ἐστι τούτων κατηγορούμενον. οὐ γὰρ καὶ τὸ εἶδος κατὰ διαφερόντων τῷ εἴδει κατηγορεῖται, ἀλλὰ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ κατηγορεῖται ἐν τῷ τί ἐστι καθ' ὃ ἐστιν εἶδος. οὐ γὰρ κατηγορουμένου πλειόνων ἐν τῷ τί ἐστι, τὰ ὑποκείμενα, κατ' εἶδος ἀλλήλων δύναται διαφέρειν, τοῦτο ἀνάγκη γένος εἶναι.

Differentia Quid

Ἡ δέ γε διαφορὰ, κατὰ πλειόνων μὲν καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει κατηγορεῖται καὶ αὐτή. οὐ μὴν ἐν τῷ τί ἐστιν. ἐπεὶ οὕτως ἂν, ὁ αὐτὸς λόγος εἴη γένους τε καὶ διαφορᾶς. ἀλλ' ὡς ἐν ἄλλοις λέγει ἡ διαφορὰ ἐν τῷ ποῖόν τι μᾶλλον κατηγορεῖται, ὡς

+ ἀλ

μήποτε

//. quasi uelit dicere quod prædicatur in quale nõ prædicari de subiecto sed de subiecti parte

:: τί

Propriæ dictæ differentiæ

ἂν ὡς διαφορὰ κατηγορεῖται. ποῖον γάρ τι τὸ πρᾶγμά ἐστι δηλοῖ. ὅθεν οὐχ ἡγητέον τὸ ἐν κατηγορίαις εἰρημένον ἀναγκαιότατον, τὸ ὅτι αἱ διαφοραὶ καθ' ὑποκειμένου κατηγοροῦνται περὶ τῶν κυρίως λεγομένων εἰρῆσθαι διαφορῶν, ἀλλὰ τῶν ἤδη συνειλημμένων τῇ ὕλῃ. τὸ γὰρ καθ' ὑποκειμένου κατηγορούμενον ἅπαν ἐν τῷ τί ἐστιν ἐκείνου κατηγορεῖται. κατηγορούμεναι δὲ ἐν τῷ τί ἐστιν αἱ διαφοραί, γένη ἂν εἶεν, ἀλλ' οὐ διαφοραί. καὶ εἰ συμβεβηκὸς δὲ πλειόνων κατηγοροῖτο, καὶ διαφόρων τῷ εἴδει, ταύτῃ τοῦ γένους διαφέροι ἂν, ὅτι μὴ ἐν τῷ τί ἐστι. τὸ δὲ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι, αὐτὸς ἐξηγεῖται. ὅσα γὰρ ἁρμόττει ἀποδοῦναι ἐρωτηθέντας τί ἐστι τὸ προκείμενον, ταῦτα ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. ὅτι δὲ καὶ ἡ διαφορὰ καὶ τὰ ἀπὸ διαφορῶν προβλήματα γενικά, φθάνει εἰρηκέναι. οἷόν ἐστι καὶ τὸ, πότερον, ὁ κύων, λογικόν ἐστιν ἢ οὔ. ἔστι δὲ διαφορὰ κυρίως, καθ' ἣν γένος τι εἰς εἴδη τέμνεται. οὐ γὰρ πᾶν τὸ διαφέρον τινὸς, τῇ κυρίως λεγομένῃ διαφορᾷ διαφέρει. ἐπεὶ τοῖς πλείστοις γε κατὰ συμβεβηκότα τινὰ ἡ πρὸς ἄλληλα διαφορά. ἀλλὰ κοινότερον, τὰ τοιαῦτα καλοῦνται διαφοραί. γενικὰ δέ φησιν εἶναι προβλήματα, καὶ ἐν οἷς ζητεῖται, πότερον τόδε τῷδε ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐστὶν ἢ οὔ; ὡς περ ἦν ὁριστικὸν καὶ τὸ ζητεῖν, εἰ τόδε τῷδε ταυτόν. καὶ δείκνυσί γε πῶς ἐστι γενικά. δεῖ γὰρ τὸν μέλλοντα δεικνύναι ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ γένει τάδε τινά. οἷον, ἵππος καὶ ἄνθρωπος, δεῖξαι ὅτι τὸ ζῷον γένος ἐστὶ καὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἵππου. ταῦτα δὲ γενικὰ προβλήματα. καὶ τὸ δεικνύναι δὲ τὸ δέ, τι μὴ ἐν τῷ αὐτῷ γένει γενικόν. δῆλον, ὅτι τὸ ὁρᾶν οὐκ ἔστιν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος τῷ βοᾶν. τοῦτο μὲν γὰρ ὑπὸ τὸ ποιεῖν. τὸ δὲ ὁρᾶν, οὐχ ἔστιν γένος τὸ ποιεῖν. πάσχειν γάρ τι ἐστὶ τὸ ὁρᾶν. ὅτι γὰρ μὴ ἐν τῷ αὐτῷ γένει τὸ ὁρᾶν τοῦ βοᾶν, καίτοι τῷ σχήματι τῆς λέξεως ὅμοιον, οὕτως δείκνυται. τὰ δὲ τοιαῦτα διὰ τῶν πρὸς τὸ γένος τόπων δείκνυται.

Quod de subiecto prædicatur in quod qd est prædicatur

Quid sit prædicari in qd

Differẽtia ppriæ quę

Accidens

„ Συμβεβηκὸς δέ ἐστιν, ὃ μηδὲν μὲν τούτων ἐστὶ μήτε ὅρος. „ μήτε ἴδιον. μήτε γένος. ὑπάρχει δὲ τῷ πράγματι, ἢ ὃ ἐνδέχεται ὑπάρχειν ὁτῳοῦν ἑνὶ „ καὶ τῷ αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν. Δύο λόγους τοῦ συμβεβηκότος ἀποδέδωκε. τὸν μὲν, ἐκ τῆς τῶν προειρημένων ἀποφάσεως δεικνύντα τὸ συμβεβηκός. ὃ γὰρ ὑπάρχον τῷ πράγματι, κατὰ μηδένα τῶν προειρημένων τρόπων ὑπάρχει, τοῦτό ἐστι συμβεβηκός. τὸν δὲ ἀπ' αὐτῆς τῆς τοῦ συμβεβηκότος φύσεως. ὃ γὰρ οὕτως ὑπάρχει ὡς ἐνδέχεσθαι αὐτῷ τούτῳ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, συμβεβηκός ἐστι. καὶ προκρίνει γε τοῦτον τὸν λόγον. διὸ καὶ λέγει. ὁ μὲν γὰρ δι' ἀποφάσεων τινῶν μέλλων τι γνωρίζειν, πρῶτον ἀνάγκην ἔχει γνωρίζειν ἐκεῖνα ὧν τῇ ἀποφάσει τοῦτο δηλοῦται. ὁ δὲ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος, οὐδενὸς ἄλλου χρείαν εἰς γνῶσιν ἔχει τοῦ προκειμένου. τὴν γὰρ αὐτοῦ τοῦ πράγματος οὐσίαν τε καὶ φύσιν, ὁ τοιοῦτος σημαίνει λόγος. ἐπεὶ ὁρισμός ἐστι λόγος, ὁ τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνων ὡς πρόσθεν εἴρηται. τὸ δὲ εἶναι ἑκάστῳ ἐν ὑπάρξει τινὶ καὶ ἐν καταφάσει. οὐκ ἂν οὖν ὁ ἐξ ἀποφάσεως λόγος τινῶν, κυρίως ὁρισμὸς εἴη. τί δή ποτε οὖν ἀμφοτέρους ἔθηκε, καὶ οὐ μόνον ὃν προέκρινεν; ὑπὲρ τοῦ ἐνδείξασθαι ὅτι καὶ τοιαύτη τις ἀπόδοσις γίνεται λόγων. ἢ ἐπεὶ χρήσεται πρὸς τὰ ἑξῆς τῷ τοιούτῳ λόγῳ τοῦ συμβεβηκότος. διὰ γὰρ τοῦ λόγου τοῦ συμβεβηκότος κατασκευάζεται. τοσαῦτα εἶναι τῶν προβλημάτων γένη. τάχα δὲ καθόλου μὲν ἀμείνων ἐκεῖνος ὁ τρόπος τῆς τῶν ὅρων ἀποδόσεως, ἐπ' ἐνίων δὲ ἀναγκαῖος οὗτος. ὡς περ ἐπὶ τοῦ σιμοῦ. καὶ γὰρ ὁ δεύτερος ὁρισμὸς, μέρος τι τοῦ συμβεβηκότος περιλαμβάνει. ὁ δὲ πρῶτος, πᾶν. ἐπιζητήσαι γὰρ ἄν τις εἰ ὁ λέγων λόγος συμβεβηκὸς εἶναι ὃ οἷόν τε ὑπάρχειν, ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν, πᾶσαν τὴν τοῦ συμβεβηκότος περιείληφε φύσιν. εἰ γὰρ τοῦτό ἐστι, τὰ συμβεβηκότα τὰ ἀχωρίστως μὲν ὑπάρχοντα τισί. μήτε δ' ἐν τῇ οὐσίᾳ μήτε ὡς ἴδια, ὑπὸ τί ἂν εἴη γένος. δῆλον, ἡ σιμότης τῇ ῥινί. εἰ γὰρ μὴ συμβεβηκότα, ἢ γένη ἔσται. ἢ ἴδια. ἢ διαφορά. ἢ ὁρισμοί. ἄτοπον δὲ τούτων τι λέγειν αὐτὰ εἶναι. ἄλλη ἄρα φύσις ὑπαρχόντων παρὰ τὰς εἰρημένας τέσσαρας, ἡ τοιαύτη ἂν εἴη. εἰ δὲ τοῦτο, οὐδ' ἂν ὁ ἀριθμὸς τῶν προβλημάτων τε καὶ προτάσεων, οὗτος ἂν εἴη, ἀλλὰ καὶ πέμπτον ἂν εἴη γένος τι προβλημάτων, ἐν ᾧ τὰ οὕτως ὑπάρχοντα κατηγορεῖται. διὸ καὶ τὰ τοιαῦτα ὁ πρῶ-

ἀπόφασις qd .i. negatio & remotio

Diffinitio ex assertione propriæ datur nõ ex negatione

Quæstio

τος ἀποδοθεὶς λόγος ἀμείνων, ἢ ἀχώριστον ῥινὸς τὸ σιμόν· οὐχ ὅτι μὴ ῥὶς, ἡ αὐτὴ καὶ σιμὴ καὶ γρυπὴ γίνεται. διὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲ διαφορὰ ῥινὸς τὸ σιμόν· ἀλλ' ὅτι δοκεῖ τὸ σιμὸν ἐν αὐτῷ συνειληφέναι καὶ τὴν ῥῖνα· εἰ γὰρ καὶ κοιλότης ἡ σιμότης ἐν ῥινὶ, τὸ συναμφότερον οὖσα, εἰκότως μετὰ τῆς ῥινὸς καὶ ἐν ταύτῃ ἐστί· καὶ ἀχώριστον αὐτῆς, ὥς περ καὶ τῆς κοιλότητος· τὸ γὰρ συναμφότερον σιμόν· οὕτως δὲ οὐκέτ' ἂν εἴη συμβεβηκὸς ἡ σιμότης· ἀλλὰ τὸ συμβεβηκὸς μετὰ τοῦ ᾧ συμβέβηκεν· ἡ δὲ κοιλότης συμβεβηκὸς οὖσα, οἷά τε καὶ παρεῖναι τῇ ῥινὶ, καὶ μὴ δύναται δὲ τὸ ἐνδέχεται ὑπάρχειν ὁπωσοῦν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ, καὶ μὴ ὑπάρχειν, οὐ τοῦ πάντως καὶ ὑπάρχειν δύνασθαι καὶ μὴ ὑπάρχειν ᾧ αὐτῷ, τὸ πρότερον ὑπάρξαν, δηλωτικὸν εἶναι, ἀλλὰ τῶν μηδὲν τὸ πρᾶγμα πρὸς τὸ εἶναι τὶ ἢ μὴ εἶναι δεῖσθαι τῆς τοῦ συμβεβηκότος παρουσίας· καὶ γὰρ χωρὶς τούτου ταῦτα ἂν ἦν· ἡ γὰρ ῥὶς ἂν ἦν καὶ χωρὶς σιμότητος· ὁ οὖν καὶ μὴ ὑπάρχον, οὐκ ἀναιρεῖ τὸ πρᾶγμα τοῦτο καὶ ἀχωρίστως ὑπάρχῃ, οἷόν τε ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, τὸ γὰρ ἐκτός τε εἶναι τῆς οὐσίας καὶ φύσεως τοῦ πράγματος, καὶ μὴ δυνατὸν ἢ μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ, σημαίνει τὸ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν ᾧ αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν, καὶ εἴη ἂν συμβεβηκὸς τοῦτο· τοῦ ὑπάρχοντος ᾧ πράγματι, ἡ ἀναίρεσις οὐκ ἀναιρεῖ τὸ ᾧ ὑπάρχει.

Quid significet quomodo q: intelligendū illud. Potest uni & eidē esse & nō esse

Quæstio

ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις, εἰ οὕτως καὶ τῇ χιόνι καὶ ᾧ κύκνῳ τὸ λευκόν· καὶ τῇ πίττῃ τὸ μέλαν· δοκεῖ γὰρ τὰ τοιαῦτα τῆς οὐσίας πως εἶναι τοῦ πράγματος, δεῖ δὲ λέγειν συμβεβηκότα καὶ ταῦτα· ᾧ γε μὴ ἐν τῇ οὐσίᾳ εἶναι τούτων οἷς ὑπάρχει· οὐ γὰρ ἡ οὐσία τῆς χιόνος ἐν ᾧ λευκὴν εἶναι· ἢ τῆς πίττης ἐν τῷ μέλαιναν, ἀλλ' ἔστιν ἐπακολουθοῦντα τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν, καὶ ἀχώριστα συμβεβηκότα ἐστίν· ἔτι λέγοιτ' ἂν ὅτι εἰ καὶ μὴ τούτοις οἷά τε ὑπάρχειν τὲ καὶ μὴ, ἀλλ' ἄλλοις γε δύναται τισὶν, καὶ ὑπάρχειν καὶ μή· ἃ δὲ οὕτως ἔχει πρός τινα τῶν ὄντων, συμβεβηκότα ἔσται· ἢ οὐδὲ τοῦτο ἀληθές· τὸ γοῦν θερμὸν ὑπάρχον οὕτως ὡς δύνασθαι καὶ μὴ ὑπάρχειν, οὐκ ἔστι ᾧ πυρὶ συμβεβηκός· τὸ δὲ λευκὸν, ἐν τῇ χιόνι· ἢ γένος αὐτῆς, ἢ ὁρισμὸς, ἢ ἴδιον ἂν εἴη· οὐδὲν δὲ τούτων οἷόν τε λέγειν ἐπ' αὐτῆς· ἀλλ' οὐδὲ διαφορὰ ἂν εἴη· οὐ γὰρ δοκεῖ εἰδοποιὸς διαφορὰ σώματος εἶναι τὸ χρῶμα· πλέον μὲν οὖν, τι ἢ κατὰ τὰ ἄλλα συμβεβηκότα ταῦτα ἂν ἔχοι, ᾧ τῇ ὕλῃ καὶ ταῖς ταύτης ποιότησί τε καὶ πάθεσιν, ἐξ ὧν τούτοις γε τὸ εἶναι, ἐξ ἀνάγκης παρακολουθεῖν· τῇ γὰρ τοῦ τοιοῦδε σώματος, οἷον τῇ νέφους, ὅ ἐστι χιόνος ὕλη τοιᾷδε πήξει τῇ δι' ὑπερβολὴν ψυχρότητος γινομένῃ μετὰ ἐναπολήψεως πνεύματός τινος, ἡ λευκότης ἐξ ἀνάγκης ἕπεται· ἡ γὰρ τοῦ ἀέρος τοῦ ἐνόντος ἐν τῷ νέφει ἐναπόληψίς τε καὶ πῆξις καὶ τρίψις, ἐν τῇ τοῦ νέφους πήξει· ἥ τις δι' ὑπερβολὴν ψυχρότητος γινομένη, φθάνει τὴν ἔκκρισιν αὐτῶν, τοῦ τοιούτου χρώματος αἰτία· τριβόμενον γὰρ καὶ κινούμενον τὸ πνεῦμα λευκένεται· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ ἀφρὸς λευκός· τρίψις δέ τις καὶ κίνησις γίνεται ἐν τῇ πήξει τῶν νέφους τοῦ ἐν αὐτῷ πνεύματος συστελλομένου, καὶ εἰς τὸ βάθος ἀποκλειομένου, καὶ τὴν ἔκκρισιν ἐμποδιζομένου, καὶ ἔστιν ἐκεῖνα μὲν τῆς οὐσίας τῆς χιόνος· τὸ δὲ λευκὸν ἐπακόλουθον ἐκείνοις, καὶ πάθος τι καὶ συμβεβηκὸς, καὶ τῇ χιόνι ἂν εἴη συμβεβηκὸς, ᾧ μὴ εἶναι τῆς χιόνος συμπληρωτικὸν τῆς οὐσίας· εἰ γὰρ μήτε ὕλη τῆς χιόνος τὸ λευκὸν, μήτε εἶδος, οὐκ ἔστιν ἐν τῇ οὐσίᾳ τῆς χιόνος· ᾧ δὲ συμπτώματι τῆς ὕλης ἐπιγινόμενον ἐν τῇ εἰς τοιοῦτον εἶδος μεταβολῇ, τούτῳ ἀχώριστόν ἐστιν αὐτῆς· οὐ μήν ἐστιν ἔτι ἐνθὶ τούτου εἰπεῖν, ὅτι ἐνδέχεται καὶ μὴ ὑπάρχειν αὐτὸ τῷ πράγματι, οὕτω καὶ τὸ θῆλυ πάθος ὄν, καὶ συμβεβηκὸς δείκνυται· διὸ ἔοικεν ἐκ τῆς τῶν ἄλλων ἀποφάσεως ὁ δηλῶν τὸ συμβεβηκὸς λόγος μᾶλλον, περὶ λαμβάνειν πάντα τὰ συμβεβηκότα τῶν δευτέρου κειμένου· διὸ καὶ ἐχρήσατο αὐτῷ· ἄμεινον μὲν γὰρ ὡς εἰπεῖν ἐκείνως ὁρίζεσθαι, ἐφ' ὧν δὲ μὴ οἷόν τε ἐστὶ τοιούτῳ λόγῳ περιλαβεῖν πᾶν τὸ ὁριστόν· ἀγαπητὸν καὶ δι' ἀποφάσεως αὐτὸ δηλῶσαι· πέπονθε δὲ οὕτω τὸ συμβεβηκὸς, διότι μὴ ἔστι μιᾶς φύσεως· τὰ γὰρ ἐννέα γένη τὰ παρὰ τὴν οὐσίαν συμβεβηκότα· διὸ οὐδὲ οἷόν τε ἐνά τινα λόγον ἀποδοῦναι αὐτῷ· ἴδιον δ' ἂν εἴη αὐτοῦ τὸ ἐν ὑποκειμένῳ, εἰ πᾶσα οὐσία μὴ ἐν ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ εἴδη καὶ αἱ διαφοραὶ ἐν αὐτῇ ἀποκρίνονται

Albedo in niue & calor, in igne plus qddā hnt qm alia accidentia

Accidens nō simplex & unius natu[illegible] esse sed multiplex quod ostē dūt nouē illa extra substantiam genera

ᾧ ἐν ὑποκειμένῳ· αὐτὸς μέν τοι τὴν τοιαύτην ἀκριβολογίαν παραιτούμενος ὡς οὐκ οἰκείαν τῇ προκειμένῃ πραγματείᾳ, ἀρκεῖται τοῖς ἀποδεδομένοις λόγοις τῶν συμβεβηκότος.

Προσκείσθωσαν δὲ τῷ συμβεβηκότι, καὶ αἱ πρὸς ἄλληλα συγκρίσεις ὁ πωσοῦν ἀφὸ τοῦ συμβεβηκότος λεγόμεναι. Ὡς τοῖς ἀφὸ τοῦ ὅρου προβλήμασιν ὑπῆγε καὶ τὰ περὶ ταυτοῦ, καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ γένους τὰ ἀφὸ τῶν διαφορῶν, καὶ τοῖς ἀφὸ τοῦ ἰδίου, τὰ ποτὲ καὶ πρός τι ἴδια, οὕτω καὶ τοῖς ἀφὸ τοῦ συμβεβηκότος τὰ συγκριτικὰ πάντα· κατὰ γὰρ τὰ συμβεβηκότα μόνα ἡ σύγκρισις· ἢ καὶ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἔστι τινὸς γένος, οὔτε ὁρισμὸς, οὔτε ἴδιον· ἀλλὰ τῶν συμβεβηκότων μόνων τὸ τοιοῦτον πάθος· τούτων γὰρ, ποτὲ μὲν ζητεῖται, εἰ ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει τινὶ, ὡς ὅταν ζητῶμεν, εἰ ὁ πλοῦτος ἀγαθὸν ἢ οὔ· εἰ ἡ ἐγκρατεία ἀρετὴ, ἢ οὔ· τὰ δὲ, πότερῳ μᾶλλον ὑπάρχει τῶν δὲ τινῶν, οἷον τὸ ἀγαθὸν ὑγείᾳ, ἢ πλούτῳ, καὶ τὸ ἡδέως ζῆν, ποτέρῳ μᾶλλον τῷ κατ' ἀρετὴν βίῳ, ἢ τῷ ἀπολαυστικῷ· ἐν γὰρ ᾧ τοιούτῳ ποτέρῳ μᾶλλον ὑπάρχει τὸ προκείμενον ὅ ἐστι συμβεβηκὸς, ἡ ζήτησις γίνεται· τὸ δὲ ὁ πωσοῦν πρόσκειται, ἢ τοι ἀντὶ τοῦ, καθ' ὃ ἂν ἡ σύγκρισις γένηται· ὡς καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν παραδειγμάτων ἐνδείκνυται· ἢ ἐπεὶ ἡ σύγκρισις κατὰ πλείους γίνεται τρόπους· ἢ γὰρ ποτέρῳ μᾶλλον τῶν ὑποκειμένων τὸ κατηγορούμενον, ὡς ἐνθὶ τοῦ πότερον, ὁ πλοῦτος ἢ ἡ ὑγεία αἱρετώτερον· ἢ πότερον μᾶλλον τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχει· οἷον, τῇ ὑγείᾳ, τὸ ἡδὺ, ἢ τὸ χρήσιμον· ποτὲ δὲ πότερον, τῷδε τόδε, ἢ τόδε τῷδε· οἷον, πότερον τῇ ὑγιείᾳ μᾶλλον ὑπάρχει τὸ ἀγαθὸν, ἢ τῇ νόσῳ τὸ κακὸν, ὅπως γὰρ ἂν αἱ συγκρίσεις γίνωνται, ἀφὸ τοῦ συμβεβηκότος λέγονται, καὶ κατὰ τὸ μᾶλλον δὲ γίνεται καὶ κατὰ τὸ ἧττον, καὶ κατὰ τὸ ὁμοίως ἡ σύγκρισις· συγκριτικὰ γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα· εἰ ὑγιεία μᾶλλον πλούτου ὅσα αἱρετὴ, μὴ ἔστι δι' αὐτὴν αἱρετὴ, οὐδὲ ὁ πλοῦτος· καὶ εἰ ἡδονὴ μᾶλλον ὅσα ἀγαθὸν ἢ τέλος, μὴ ἔστιν ἀγαθὸν, οὐδ' ἂν τέλος εἴη· καὶ πάλιν εἰ ὁ πλοῦτος ἧττον ὑγιείας ὢν ἀγαθὸν, ἀγαθόν τί ἐστι καὶ ἡ ὑγιεία, καὶ εἰ ἡ ὑγιεία ἧττον ὅσα ἀγαθὸν τοῖς ἐν εἰρήνῃ οὖσιν, ἢ τοῖς πολεμοῦσιν, ἀγαθόν ἐστι τούτοις, κἀκείνου τοιαῦται δὲ αἱ κατὰ τὸ ὅμοιον συγκρίσεις· ἢ ἑνὸς περὶ δύο, ἢ δύο περὶ ἑνός· ἢ δύο περὶ δύο λεγομένων· ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς συγκριτικοῖς τόποις μνημονεύει, δύναται τὸ ὁπωσοῦν καὶ κατὰ τοῦτο προσκεῖσθαι· ὅτι καὶ τὰ συμβουλῆς ἐχόμενα προβλήματα καὶ αὐτὰ συγκριτικά πως ἐστί· διὸ καὶ ὑπάγοιτ' ἂν τοῖς ἀφὸ τοῦ συμβεβηκότος· τὸ γὰρ πότερον, γαμητέον ἢ οὔ, καὶ πότερον, παῖδας ποιητέον ἢ οὔ, συγκριτικὰ καὶ αὐτά, ζητεῖται γὰρ ἐν αὐτοῖς, πότερον αἱρετώτερον τῶν ἐν ᾧ προβλήματι εἰ γὰρ τοῦτο ἐστὶ ζητούμενον εἰ αἱρετώτερόν ἐστι τὸ γαμεῖν ἢ παῖδας ἔχειν· ἢ ὅτι ἂν ἦν ἐν τῷ προβλήματι κείμενον, τὸ δὲ τοιοῦτον πᾶν συμβεβηκὸς, ζητεῖται γὰρ εἰ συμβέβηκε ᾧ ὑποκειμένῳ τὸ αἱρετόν· ὥς τε ὑπάγοιτ' ἂν καὶ τὰ τοιαῦτα ᾧ συμβεβηκότι· εἰσὶ δὲ οἱ λέγουσι τὰ τοιαῦτα προβλήματα ἀφὸ γένους εἶναι· ζητεῖσθαι γὰρ ἐν αὐτοῖς εἰ τὸ αἱρετὸν γένος, καὶ τοι οὐ ζητεῖται εἰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται αὐτῶν τὸ αἱρετὸν, ἀλλ' εἰ μόνον ὑπάρχει αὐτοῖς καὶ οἱ ἀνασκευάζοντες, οὐχ ὅτι μὴ γένος ἐστὶ δεικνύουσι τὸ ἀγαθὸν φέρε εἰπεῖν τῆς ἡδονῆς, ἀλλ' ὅτι μὴ ὑπάρχει αὐτῇ· δεῖ δὲ ἐν τοῖς ἀφὸ τοῦ γένους προβλήμασι προσκεῖσθαι τὸ γένος· οἷον, πότερον τοῦτο τοῦδε γένος ἐστὶν, ἢ οὔ· τὰ δὲ χωρὶς τῶν τοιούτων προσθηκῶν προτεινόμενα, ὡς συμβεβηκότα προτείνεται· ζητεῖται δὲ καὶ περὶ τῶν τοιούτων προβλημάτων, ὑπότι δεῖ συντάσσειν αὐτά· εἰ θεοί εἰσιν· εἰ ψυχή ἐστι, καὶ τινὸς μὲν λέγουσι γενικὰ εἶναι πάντα τὰ τοιαῦτα· ζητεῖσθαι γὰρ ἐν αὐτοῖς, εἰ τὸ προκείμενον ἐν γένει ᾧ ὄντι ἐστίν· ἢ εἴη ἂν ὑπὸ τὸ συμβεβηκὸς καὶ ταῦτα, καὶ τὰ οἷς οὐδοκεῖ γένος τὸ ὂν εἶναι, ὅμως ζητοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα ζητοῦντες, εἰ συμβέβηκεν αὐτοῖς εἶναι, ἢ τὸ ἐν τοῖς οὖσιν εἶναι· περὶ γὰρ ὑπάρξεως ἁπλῆς ἡ ζήτησις, καὶ ἐνθὶ τούτων οὐ περὶ τρόπου ὑπάρξεως· ἡ δὲ περὶ ἁπλῆς ὑπάρξεως ἁπλῆ ζήτησις, διὰ τοῦ συμβεβηκότος, καὶ οὐδὲ πρόσκειται τῷ προβλήματι τὸ εἰ ὡς ἐν γένει οἱ θεοὶ τῷ ὄντι. Δῆλον δὲ ἐξ αὐτῶν ὅτι τὸ συμβεβηκὸς οὐδὲν κωλύει καὶ ποτε καὶ πρός τι ἴδιον γίνεσθαι. Ἐξ αὐτῶν τῶν συμβεβηκότων καὶ τοῦ ὁρισμοῦ αὐτῶν, δῆλόν

x. s. sequentiū

Comparatio multis rationibus fit

Τὰ συμβουλῆς ἐχόμενα προβλήματι

Quæ leges sint problematū generi corū

Cns qbusdā uidetur genus nō esse

1. ff. Τόδε

φησιν εἶναι τὸ εἰρημένον, εἰ γὰρ συμβεβηκός ἐστιν ὃ οἷόν τε ὑπάρχειν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ καὶ μὴ ὑπάρχειν, δῆλον ὡς ἐνδέχεται τὸ πλείοσιν οἷόν τε ὂν ὑπάρχειν, ἑνὶ μόνῳ αὐτῶν ὑπάρξαι ποτέ· τὸ γὰρ καθέζεσθαι συμβεβηκὸς ὄν τῳ δή ποτε, δύναται αὐτοῦ ἴδιον γενέσθαι, ὅταν οὐδεὶς ἄλλος ᾖ καθεζόμενος, ἢ πρός τι· πρὸς γὰρ τοὺς μὴ καθεζομένους, ἁπλῶς μέντοι οὐδὲν τῶν οὕτως συμβεβηκότων ἴδιον. προεῖπε δὲ καὶ περὶ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς ἰδίου. λέγων ὅτι οὐδεὶς ἴδιον λέγει τὸ ἐνδεχόμενον ἄλλῳ ὑπάρχειν. εἰ δὲ καὶ λέγοι τό, τι τῶν τοιούτων ἴδιον, οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ ποτέ, ἢ πρός τι ἴδιον ῥηθήσεται. Μὴ λανθανέτω δὲ ἡμᾶς ὅτι τὰ πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ συμβεβηκὸς πάντα καὶ πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς ἁρμόσει λέγεσθαι. Διαίρεσιν ποιησάμενος τῶν προβλημάτων, καὶ δείξας ὅτι ἔστιν αὐτῶν γένη τέσσαρα, καὶ τί ἐστιν ἕκαστον αὐτῶν, δηλώσας, καὶ τίς ἐστιν αὐτῶν πρὸς ἄλληλα διαφορά, μὴ λανθανέτω φησὶν ἡμᾶς, ὅτι καὶ τὰ πρὸς τὸ γένος καὶ τὰ πρὸς τὸ ἴδιον, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς λεγόμενα, τουτέστι δι᾽ ὧν οἷόν τε εὑρίσκειν τε καὶ δεικνύναι, ὅτι μὴ ἴδιον τὸ ἀποδιδόμενον ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι μὴ γένος, ἢ ὅτι μὴ συμβεβηκός, πάντα καὶ πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς ἁρμόσει λέγεσθαι. δι᾽ ὧν γὰρ ἕκαστον τούτων ἀναιρεῖται, δι᾽ αὐτῶν τούτων ἔστι καὶ τὸν ὁρισμὸν ἀνελεῖν. ἀναιρεῖται γὰρ τὸ μὲν συμβεβηκὸς ἂν δειχθῇ μὴ ὑπάρχον τῷ πράγματι· τὸ γὰρ μὴ ὑπάρχον τινί, οὐχ οἷόν τε αὐτῷ συμβεβηκέναι. τὸ δὲ γένος ἀναιρεῖται μὲν εἰ καὶ μὴ ὑπάρχει· ἀλλὰ οἰκεία τοῦ γένους ἀναίρεσις ἂν μὴ ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ τί ἐστι κατηγορῆται. τὸ δὲ ἴδιον κἂν μὴ ὑπάρχῃ μέν, ἀναιρεῖται, ἀλλὰ οἰκείως γε, ἂν μὴ μόνῳ καὶ παντὶ ὑπάρχῃ· τὸ γὰρ μὴ οὕτως ὑπάρχον, οὐκ ἴδιον. δι᾽ ἑκάστου δὲ τούτων ἀνασκευάζειν οἷόν τε καὶ τὸν ὁρισμόν, ἄν τε γὰρ μὴ ὑπάρχῃ τῷ πράγματι ὁ ἀποδιδόμενος αὐτοῦ λόγος, οὐκ ἂν εἴη αὐτοῦ ὁρισμός· ἄν τε ὑπάρχῃ μέν, μὴ ἐν τῇ οὐσίᾳ δὲ ὑπάρχῃ, μὴ δὲ εἴη γένος τοῦ πράγματος, τὸ ἐν τῷ ὁρισμῷ ἀποδιδόμενον, ἢ διαφορά οὐκ ἔσται ὁρισμός, ἀλλὰ κἂν γένος μὲν αὐτοῦ ᾖ ἐν αὐτῷ τῷ ὁρισμῷ ἀποδεδομένον εἴη. κἂν διαφορά, μὴ μόνῳ δὲ αὐτῷ καὶ παντὶ ὁ λόγος ὑπάρχῃ, οὐκ ἔσται ὁρισμός, δεῖ γὰρ καὶ τὸν ὁρισμὸν ἐνυπάρχειν τῷ πράγματι οὗ ἀποδίδοται, καὶ τὸ ὡς γένος ἐν τῷ ὁρισμῷ ἀποδιδόμενον, καὶ τὰς διαφοράς, γένος τε εἶναι τοῦ πράγματος καὶ διαφοράς, καὶ μόνῳ καὶ παντὶ ὑπάρχειν αὐτῷ τούτῳ οὗ ἀποδίδοται, καὶ παρὰ ταῦτα ἔτι τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν σημαίνειν αὐτοῦ. τοῦτο γὰρ ἴδιόν τέ ἐστιν αὐτοῦ καὶ ἐξαίρετον παρὰ τὰ ἄλλα· τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος ἅπαντα ἂν εἴη τὰ κατηριθμημένα γένη τρόπον τινὰ ὁρικά, κατὰ τὸν ἔμπροσθεν ἀποδοθέντα λόγον· ἐρρέθη γὰρ πρὸ ὀλίγου, ὅτι ἁπλῶς ὁρικὰ πάντα γίνεται τὰ ὑπὸ τὴν αὐτὴν μέθοδον τοῖς ὁρισμοῖς ὄντα ὡς ἂν ἡ περὶ αὐτοῦ ζήτησις ὁρικὴ ᾖ κατὰ τοῦτο. δείξαντες γὰρ ὅτι μὴ ταὐτόν, δεδειχότες ἂν εἴημεν, ὅτι οὐδὲ ὅρος, οὕτως καὶ πάντα τὰ προβλήματα ὁρικὰ ἂν εἴη· τῇ γὰρ ἑκάστου αὐτῶν ἀναιρέσει, ἀναιρεῖται καὶ ὁ ὁρισμός, ὥς τε κατὰ τοῦτο, ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἂν εἴη καὶ ταῦτα μέθοδον τοῖς ὁρισμοῖς. τοῦτο δ᾽ εἰπών, καὶ δείξας πῶς τρόπον τινὰ ἔστι λέγειν πάντα τὰ προβλήματα ὁρικά, ἐπήνεγκεν, ἀλλ᾽ οὐ διὰ τοῦτο μίαν ἐπὶ πάντων καθόλου μέθοδον ζητητέον. οὐ γὰρ εἰ χρήσιμα τὰ ἐκείνων ἀνασκευαστικὰ καὶ πρὸς τὴν τῶν ὁρισμῶν ἀνασκευήν, ἤδη χρὴ κἀκεῖνα συντάσσειν τοῖς ὁρισμοῖς ὁρικὰ λέγοντες αὐτά, οὔτε γὰρ ῥᾴδιον εὑρεῖν τοῦτ᾽ ἐστιν. εἴθ᾽ εὑρεθείη, παντελῶς ἀσαφής, καὶ δύσχρηστος ἂν εἴη πρὸς τὴν προκειμένην πραγματείαν. ἔστι δὲ ὃ λέγει, ὅτι μὴ δεῖ μίαν τινὰ μέθοδον καθόλου περὶ πάντων ζητεῖν, ὡς λέγειν πάντα τὰ προβλήματα ὁρικά, καὶ ὡς ὁρικῶν αὐτῶν, τάς τε ἀνασκευὰς καὶ κατασκευὰς ποιεῖσθαι, ὡς τῶν πρὸς τὸν ὁρισμὸν τόπων δυναμένων πρὸς πάντα ἁρμόζειν. οὔτε γὰρ ῥᾴδιον τοῦτο, οὐδὲ δυνατόν. οὐ γὰρ εἰ αἱ ἀνασκευαὶ τῶν ἄλλων ἀνασκευάζουσι καὶ τὸν ὁρισμόν, ἤδη καὶ αἱ κατασκευαὶ αὐτῶν πρὸς τὴν τοῦ ὁρισμοῦ κατασκευὴν χρήσιμοι. ὁ γὰρ κατασκευάζων συμβεβηκὸς εἶναι τὸ ἀποδιδόμενον διὰ τοῦ δεικνύναι οἷόν τε αὐτὸ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ πράγματι, ἔστι μὲν ὑπὸ τὸ συμβεβηκός, οὐ μόνον δὲ οὐ συντελεῖ τι πρὸς

[Marginal notes: ἴσ. τὸ συμβεβηκός · ἀνασκευάζειν. ἴσ. ἀναιρεῖν · γρ. ἐρρήθη · ἴσ. τοῦ · γρ. ἐρρήθη · ἴσ. εὑρεθείη]

Nota modū locutionis. significat .n. p unā negatione quod latini dicerent p duplicē. i: Itaq. non solum quæ conferunt astructioni aliorum non conferunt asteuedæ diffinitioni. Patet hoc ex fine faciei præcedentis

τὴν τοῦ ὁρισμοῦ δεῖξιν, ἀλλὰ καὶ ἀναιρετικὸν αὐτοῦ. οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς τρόπος τῆς τε τοῦ συμβεβηκότος ὑπάρξεως, καὶ τῆς τοῦ ὁρισμοῦ. ἔτι δὲ οὐδὲ συμβεβηκότος πᾶσα ἀνασκευὴ ἀναιρεῖ τὸν ὅρον. ὁ γὰρ δείξας ὡς ἴδιον τὸ ὑπάρχον τινί, ἀνῄρηκε μὲν τὸ συμβεβηκός. οὐκ ἀνῄρηκε δὲ τὸν ὅρον. ὥς τε οὐκ ἀληθὲς πάντα καὶ πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς ἁρμόζειν. ἀλλὰ καὶ ὁ δείξας ὅτι ἐν τῷ τί ἐστι μέν, καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ κατηγορεῖται τοῦ πράγματος, ἐπίσης δὲ ἀλλ᾽ οὐ κατὰ πλειόνων ἀνῄρηκε μὲν τὸ γένος οὐκ ἀνῄρηκε δὲ τὸν ὁρισμόν. ὥς τε οὐ μόνον τὰ πρὸς κατασκευὴν τῶν ἄλλων χρήσιμα πρὸς τοὺς ὅρους, ἀλλ᾽ οὐδὲ τὰ πρὸς ἀνασκευὴν τούτων ῥηθέντα χρήσιμα πάντα πρὸς τὴν τοῦ ὁρισμοῦ ἀνασκευήν. δεῖ μὲν οὖν ταῦτα, οὔτε οἷόν τε ὁρικὰ πάντα λέγειν τὰ προβλήματα, οὔτε μίαν τινὰ καθόλου μέθοδον περὶ αὐτῶν εὑρεῖν, καὶ Θεόφραστος δὲ ἐν τοῖς αὐτοῦ τοπικοῖς καθὸ μίαν μέθοδον παραδιδόναι σπουδάσας, ἐχώρισε μὲν τῶν ἄλλων τὸ συμβεβηκός, ὡς μὴ ὑπαγόμενον τῷ ὅρῳ. τὰ ἄλλα δὲ πειραθεὶς τῷ ὁρισμῷ ὑποτάσσειν, ἀσαφεστέραν ἐποίησε τὴν πραγματείαν, ἀλλὰ καὶ εἰ εὑρεθείη φησὶ μέθοδός τις μία, ἀλλὰ παντελῶς ἀσαφής τε καὶ δύσχρηστος ἂν ὁ τρόπος εἴη. εἰ γὰρ δεήσει τὸν δεῖξαι βουλόμενόν τι παρὰ τὸν ὁρισμόν, διὰ τούτων μόνων αὐτὸ δεικνύναι, ἃ δύναται καὶ εἰς τὴν τοῦ ὁρισμοῦ κατασκευὴν συντελεῖν. οἷον, τὸν τὸ συμβεβηκὸς δεικνύντα, δεικνύναι ὅτι ὑπάρχει. οὐκέτι δὲ καὶ ὅτι ἐνδέχεται καὶ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, ἔξω τοῦ ὁρισμοῦ τὰ οὕτως ὑπάρχοντα. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, δύσχρηστος δὴ καὶ ἀπεστενωμένη ἡ περὶ ἑκάστου ἡ ἐπιχείρησις γίνεται, καὶ ἔτι τὰ οἰκειότατα ἀφῄρηκεν, καὶ οἷς τῶν ἄλλων ἕκαστον αὐτῶν διαφέρει. ἐπεὶ μὴ τὰ τοιαῦτα οἷόν τέ ἐστιν ὁρικὰ λέγειν, ἢ ἂν λέγοι τὶς πάντα μὲν ἐν τοῖς ὁρισμοῖς εἶναι, καὶ τὰ ἕκαστα τούτων ἀνασκευαστικά τε, καὶ κατασκευαστικά, μὴ ὁμοίως μέντοι ἔχειν, ἀλλὰ τὰ μέν τινα τῶν τοῦ συμβεβηκότος ἀνασκευαστικῶν, ἀνασκευαστικὰ εἶναι καὶ τοῦ ὅρου, ὡς τὸ μὴ ὑπάρχειν. τὰ δὲ ἔμπαλιν, ἔχειν. ἀνασκευαστικὰ γὰρ ὄντα τοῦ συμβεβηκότος εἰς κατασκευὴν τοῦ ὅρου χρησιμεύει. τὸ γὰρ ὑπάρχον μέν, μὴ οὕτως δὲ ὡς οἷόν τε ὑπάρχειν τε καὶ μή, ἀναιρετικὸν μὲν τοῦ συμβεβηκότος. χρήσιμον δὲ πρὸς ὅρου κατασκευήν. δεῖ γὰρ τὰ ἐν τῷ ὁρισμῷ μὴ οὕτως ὑπάρχειν, ὡς δύνασθαι ὑπάρχειν καὶ μή. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ γένους. ὁ μὲν ἀνασκευάζων αὐτό, διὰ τοῦ μὴ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι· τῷ αὐτῷ καὶ τὸν ὁρισμὸν ἀνασκευάζει. ὁ δὲ διὰ τοῦ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον μὴ ἐπὶ πλέον αὐτοῦ εἶναι διὰ τούτων ἀνασκευάζει. αὐτὰ δέ ἐστι κατασκευαστικὰ τοῦ ὁρισμοῦ, καὶ ὁ τὸ ἴδιον δὲ ἀνασκευάζων διὰ τοῦ ἐπίσης μὲν εἶναι, σημαίνειν δέ, τὸ τί ἦν εἶναι, ἄντικρυς τοῖς τοῦ ὁρισμοῦ κατασκευαστικοῖς χρῆται, πρὸς ἀναίρεσιν τοῦ ἰδίου. ὡς τὰ τούτων ἀνασκευαστικὰ ὄντα, αὐτῷ ᾖ κατασκευαστικά. οὕτω πάλιν καί τινα τῶν ἀνασκευαζόντων τὸν ὅρον, πρὸς τὴν τούτων ἐστὶ κατασκευὴν χρήσιμα. ὁ γὰρ ἀναιρῶν τὸν ὁρισμὸν διὰ τοῦ οἷόν τε ὑπάρχειν τε καὶ μή, κατασκευάζει διὰ τούτων τὸ συμβεβηκός ὁμοίως καὶ ὁ ἀναιρῶν διὰ τοῦ ἐν τῷ τί ἐστιν ἐπὶ πλέον εἶναι, τὸ γένος κατασκευάσει, καὶ ὁ διὰ τοῦ ἐπίσης ὂν μὴ σημαίνειν τὸ τί ἦν εἶναι ἀνασκευάζων τὸν ὅρον, τὸ ἴδιον κατασκευάζει, καὶ πάλιν ὁ κατασκευάζων ὅτι τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνει ὁ ἀποδιδόμενος λόγος, καὶ διὰ τοῦτο ὁρισμός ἐστιν, ἀνασκευάζει τῶν ἄλλων ἕκαστον. ὁ δὴ τούτῳ τῷ τρόπῳ πειρώμενος πάντα μιᾷ μεθόδῳ ὑπάγειν, ἀσαφῆ καὶ δύσχρηστον ἐνστήσεται πραγματείαν. ἐκείνως μὲν οὖν ἦν ἀδύνατον τὸ εὑρεῖν. οὕτως δὲ ἀσαφὴς καὶ δύσχρηστος εἴη ἂν ἡ μέθοδος ὡς ἐδείξαμεν εἰ καὶ εὑρεθείη εἰ δὲ ἰδίᾳ καθ᾽ ἕκαστον τῶν ἐγκειμένων τεσσάρων γενῶν ἀποδίδοιτό τις μέθοδος, ῥᾴων ἂν καὶ σαφεστέρα εἴη ἐκ τῶν περὶ ἕκαστον οἰκείων γινομένη καὶ διακεκριμένη, καὶ ἔχουσα ὅρον εὐσύνοπτα. εὐκολώτερον γὰρ καὶ σαφέστερον ἰδίᾳ περὶ τοῦ συμβεβηκότος λέγειν, δι᾽ ὧν αὐτὸ κατασκευάζειν ἢ ἀνασκευάζειν οἷόν τε, ἢ ὡς καὶ πρὸς τὸν ὁρισμὸν ἐπιχειροῦντας λέγειν, ταῦτα μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ ὁρισμοῦ λεγομένων, κατασκευαστικὰ τοῦ συμβεβηκότος ἐστί. ταῦτα δὲ ἀνασκευαστικά. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. διό φησιν, ὡς πρότερον εἴρηται, καθόλου μὲν εἰς τὰ προειρημένα γένη τέσσαρα τὴν διαίρεσιν ποιητέον. τὸ γὰρ τύπῳ τοῦ καθόλου δηλωτικόν. τῶν δὲ ἄλλων,

[Marginal notes: ~~ἐπίσης adæquate~~ · Theophrasti topica · ἐπιχείρησις · διὰ τοῦ ἐν τῷ τί ἐστι ἐπὶ πλέον εἶναι · τὸ τύπῳ τοῦ καθόλου δηλωτικόν.]

τὸ μάλιστα οἰκεῖα ἑκάστῳ προσαπέον τε καὶ ὑπακτέον. τῷ μὲν ἴδρῳ καὶ πλὴ τῶν σαφεστέρων ὀνομάτων, ἐκ τῶν ἀσαφεστέρων μεταλαμβανομένῳ πλὴ τοῦδε τοῦ τῆδε ζήτησιν, τῷ δὲ γένει τὰ ἀφ' ὧν διαφορῶν, καὶ τῷ ἰδίῳ, τά ποτε καὶ πρός τι ἴδια. τῷ δὲ συμβε
βηκότι, τὰ συμπτωτικά. γ ρῶτον δὲ πάντων τοῦδε τοῦδε διοριστέον ποσαχῶς λέγεται. γ ποιησάμενος πλὴ διαίρεσιν τῶν γενῶν, οἷς δὴς τά, τε προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις, μέλλων διηκριβοῦσθαι ὁ ταῦτα μόνα γίνη τῶν προβλημάτων, καὶ ἐφ' οὗ τούτοις, οἷ τίσιν ὄντα τὰ γένη τῶν προβλημάτων, ταῦτα καὶ τά ἄλλα ὅσα χρήσιμα ὄντα πρὸς τοιαῦτα, διὰ τῶν ἑξῆς προστίθησι, πρῶτον φησὶ τῶν ἄλλων δεῖν τοῦδε τοῦδε διορίσασθαι ποσαχῶς λέγεται. ἐπεὶ γὰρ τά τε ἄλλα πρὸς πολλὰ χρήσιμος ἦ κατὰ διαλεκτικὴν, ἡ τῆδε τοῦδε διαίρεσις· προεῖρηκε δὲ καὶ ὅτι προβλήματα τινά ἐστιν ἔχοντα ζήτησιν τοῦδε τοῦδε, ἃ ὑπάγεσθαι δεῖν εἰς τοὺς διαλεκτικοὺς προβλήματα, οὐχ οἷόν τε δὲ ζητεῖν ὅλως εἰ ἄλλῳ ἄλλο τοῦτόν ἐστιν, ἢ ἕτερον, ἀγνοοῦντα πλὴ τοῦ τῆδε διαίρεσιν, διὰ λόγου τε τὰ γένη τῶν προβλημάτων ὡρίσαντο, τοῦδε τῆδε εἶναι τὰ κατ' αὐτὰ προβλήματα, οὕτω καὶ πλὴ τῆς τοῦδε διαίρεσιν ποιεῖται πρὸς δ γνώριμα γενέσθαι τὰ τοῦδε τοῦδε προβλήματα. οὐχ οἷόν τε γὰρ διαλέγεσθαι τοῦδε τοῦδε, μὴ εἰδότας ποσαχῶς λέγεται. δύσεις τ' ἂν ἐκ τοῦδε τὸν ὡς τύπῳ τοῦδε λαβεῖν, τε χὴ διαιρεῖσθαι. ἐκ μὲν ὡς τύπῳ ἐπεῖπεν εἶπεν, αὐτὶ τοῦδε, ὡς κοινότερον καὶ καθόλου εἰπεῖν· οἱ ἄλλοις γὰρ εἴωθε πρὸς τοῖς τελευταίοις οἷς ναῦς ἐκπίπτειν σημαινομένοις χρῆσις τοῦ τοῦδε, καὶ τέταρτόν τινα προσπίπτειν ἐκ κατ' ἀναλογίαν προῤῥᾳδίστερον ὄντα τῶν ἐκ ταῦθα ναῦς ἐρημιῶν· εἰς οὓς δὲ ναῦς διαιρεῖ ἐκ τοῦδε τὸν, καὶ οἷς σωτήριος χρῆται εἰσὶ βοῆς. τοῦδε τὸν γάρ, ἐκ μὲν κατ' ἀριθμὸν λέγεται· ἐκ δὲ κατὰ εἶδος· ἐκ δὲ τῷ γένει, ἀριθμῷ μὲν οὖν τοῦτό ἐστιν ἀλλήλοις ὧν ὀνόματα ἑτέρα· ἐκ δὲ πρᾶγμα ἐκ ὑπ' αὐτῶν σημαινόμενον, οἷ· οἷά ἐστι τὰ πολυώνυμα· ἀριθμῷ γ' οὖ ἐκ λώπιον καὶ ἱμάτιον. ὅτι δ' οὐ τῷ μὴ ὄντος κατ' ἀριθμόν ἐστι δηλωτικά· καὶ λόγος δὲ καὶ ὄνομα τοῦ ἐκ σημαίνει, οὐ κατ' ἀριθμὸν καὶ ὄντος. καὶ λόγοι ἑτέρου σημαίνουσι τοῦδε, μὴ ταῦτα ἀριθμῷ τοῦτό. τῷ γὰρ ἀριθμῷ τοῖς αὐτοῖς εἶναί ἐστι τούτοις τοῖς ὀνόμασιν ἢ λόγοις εἶναι σημαντικοῖς. εἴδει δὲ τοῦτό ἐστιν ὅσα κατ' ἀριθμὸν ὄντα ἑτέρα, ἀδιάφορα κατὰ ἐκ εἶδός ἐστι. τοῦτό ἐστιν ὃ καὶ ταῦτον ἐστὶν εἴδεσι, ὡς σωκράτης καὶ ἑτέρα τῶν· εἴδει γὰρ οἱ αὐτοί, καὶ ἴσασι, ξανθός καὶ πόδαργος γένει δὲ ταῦτό, ὃν ταῦτόν ἐστι γένος. οὕτως ἄνθρωπος ἴσασος ὁ αὐτός· γένος γ' ἁπάντων ταῦτόν ζῷον· τὰ μὲν οὖν ταῦτὰ ᾧ εἴδει, πάντως καὶ τῷ γένει ταῦτό ἐστιν. οὐ μὴν ὅσα ᾧ γένει ταῦτό, ἤδη καὶ ᾧ εἴδει. σωκράτης μὲν ἑτέρων εἴδει ὁ αὐτός ὢν, ἄνθρωπος γάρ ἐστιν εἶδος αὐτῶν, καὶ ᾧ γένει ἐστὶν ὁ αὐτός αὐτῷ ὁ γὰρ ἄνθρωπος καὶ ζῷον· ἄνθρωπος δὲ καὶ ἴσασος, ᾧ μὲν γένει οἱ αὐτοί, ζῷα ἐστί, κατὰ δὲ τὸ εἶδος ἕτεροι. ἄλλος γ' εἴδει ἴσασος καὶ ἄνθρωπος. κατ' ἀναλογίαν δὲ λέγει ταῦτὰ ἀλλήλοις οἷ ἄλλοις, ὅσα κατὰ γένος διαφέροντα, οἷ λόγῳ πλὴ ὁμοιότητα ἔχει. διὸ προῤῥᾳδίστερον οὕτως ὁ τόπος ἢ τοῦ τῆδε τὸ τοῦδε ταῦθα λεγομένων, κατ' ἀναλογίαν δὲ ταῦτό. καρδία· πηγή· μονὰς· ὅτι ὡς ἔχει πηγὴ πρὸς ποταμὸν, δεῖ πως καὶ μονὰς ἀριθμῷ· καρδία δὲ οἷ ζῴῳ ἀρχικὸν γὰρ τῶν οἷς εἰσι πάντα. πάλιν ὅμως καὶ νοῦς, κατ' ἀναλογίαν τοῦ τὰ ᾧ ὂν λόγου ἔχει ὄψις οἷ ὀφθαλμῷ, ὅσον ἔχειν, νοεῖ οἷ ψυχῇ ὅπου γαλήνη νηνεμία ἡ αὐτή· ὁ γὰρ γαλήνη οἷ θαλάττῃ, ὅσον νηνεμία οἷ ἀέρι. ἡσυχία γὰρ ἄμφω. ποιησάμενος δὲ πλὴ διαίρεσιν τοῦδε τοῦτ', ζητεῖ εἰ ᾧ ἀφ' οὗ αὐτῆς κρίνης ὕδωρ ἄλλο καὶ ἄλλο κατ' ἀριθμὸν λαμβανόμενον, ἢ ἑνὶ ταυτόν ἐστι, κατά τι τῶν προειρημένων, ἢ ἄλλος τις οὗτος ταυτοῦ τόπος παρὰ τοὺς εἰρημένους ἔστι. ἀριθμῷ μὲν γὰρ οὐκ ἔστι ταυτό. κεχώρισται γὰρ ἀφ' ἀλλήλων, ἀλλ' οὐδὲ εἴδει πάλιν ἁπλῶς δόξαιεν ἂν εἶναι τὰ αὐτά. εἴδει γὰρ ταυτόν ἐστι καὶ ἀφ' διαφόρων κρηνῶν καὶ ἀφ' τοῦ ποταμοῦ καὶ πηγῆς καὶ λήμνης. καθόλας γὰρ πᾶν ὕδωρ παντὶ ὕδατι ὁμοειδές, καὶ μάλιστα ἐν αὐτῇ τῆς αὐτῆς φιότητος ἔστι· γλυκὺ γλυκεῖ· ἀφ' δὲ τῆς αὐτῆς κρήνης, πολεῖ δὴ κεῖ ἔχειν τῆς κατὰ ἐκ εἶδος ὁμοιότητος, ᾗ εἶναι μεταξύ, τοῦ τε ἀριθμῷ ταυτοῦ, καὶ τοῦ τῷ

πρὸς δὲ τὸ accusandi casu · 7 · præter

ὡς τύπῳ φησὶν ἀντὶ τοῦ ὡς κοινότερον καὶ καθόλου φησὶν

Idem · quot modis capiatur

Polyonyma

λώπιον

Xanthus — eq
Podagrus

Secundū analogiá quæ ~~sint~~ eadē quæ sint ?

καὶ τῷ τῷ εἴδει. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ οὕτως ταυτά, τῷ εἴδει ταυτά φησιν εἶναι. ἐδὲν γ' ἄλλο αὐτοῖς ὑπάρχει, ἢ ἡ κατὰ ἐκ εἶδος ταυτότης ἐπιτεταμένη τε καὶ σφοδροτέρα, ὡς ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν διδύμων· καὶ γὰρ κάστωρ καὶ πολυδεύκης, οἱ αὐτοὶ τῷ εἴδει παρηλλαγμένη γὰρ ἡ τούτων κατὰ ἐκ εἶδος τῆς τῶν ἄλλων ὁμοιότητος ἀνθρώπων πρὸς ἀλλήλους. οὐ μὴν ἡ τῆς ὁμοιότητος ἐπίτασις, οἵ αὐτοὺς ἐποίησε κατ' ἀριθμόν· ἐκ δὲ ὅτῳ ἐκ ἔχειν τινὰ ὁμοιότητα, ἐπὶ τῷ ὕδατος εἶπεν, αὐτὶ τοῦ ὅτῳ ἐκ ἐν αὐτὸν εἶναι
λόγον ἐν καθ' ὕδωρ. τοιαῦτα γὰρ τὰ ὁμοειδῆ. μάλιστα δὲ ὁμολογουμένως
ἐκ αὖ ἀριθμῷ ταυτὸν, παρὰ πᾶσι δοκεῖ λέγεσθαι. δείξας πλὴ τῷ ταυτῷ διαίρεσιν, μάλιστα φησὶν ἁπάντων συγχωρεῖσθαι, ἃ τὰ τῷ ἀριθμῷ αὖ ταυτὰ εἶναι. ἐπὶ μὲν γ' τῶν κατ' εἶδος ἡ γένος ταυτῶν, οὐκ εὐθέως ἡ ταυτότης προσπίπτει· ἀλλὰ δεῖ λόγου πρὸς ἐ συγχωρεῖν τινα τὰ τοιαῦτα, ταυτὰ ἀλλήλοις εἶναι· οὔτε γὰρ σωκράτης πλάτωνι ἁπλῶς αὖ τις συγχωρήσαι ἂν αὐτὸν εἶναι, ἐπεὶ δηλοί εἰσι καὶ διαφέροντες ἀλλήλων. οὔτε ἔτι μᾶλλον αὖ ἄνθρωπον ἵππῳ. ἐ δέ γε κατ' ἀριθμὸν αὖ ὁμολογεῖται ἁπλῶς πάντων ταὐτὸν εἶναι, καὶ ἕκαστον δέ φησι ἐ κατ' ἀριθμὸν αὖ πλεονεκτῶς λέγεται. κυριώτατα μὲν γὰρ καὶ πρώτως, ὅταν ἡ αὐτὶ ὀνόματος ὄνομα ληφθῇ τοῦ τῆ σημαντικόν. εἰς ἃ ταυτὸν ἡ μετάληψις ἡ οὐ ταὐθαὶ κατ' ἀριθμ. ἡ αντὶ ὀνόματος, ὅρος τοῦδε γὰρ αὐτοῦ κατ' ἀριθμὸν ταῦτα ὄντα δηλωτικά, ταυτὰ κατ' ἀριθμὸν λέγεται ἀλλήλοιν· ἐπεὶ αὐτά γε τὰ ὀνόματα καθ' αὐτὰ τὸ οὐ ταυτὸν κατ' ἀριθμόν. τό, τε ὑπὸ τοῦδε ὀνόματος καὶ ὑφ' οὗ ὁρισμοῦ σημαινόμενον· εἰκότως ὁ διέξασ' ὅτι μὴ ταυτὸν, ἐδιεξελθ' ὅτι μὴ δὲ ὁρισμός. ἔστι μὲν οὖν ὡς ἐπιφέρει καὶ τὸ ἴδιον, τῷ ὀνόματι ταυτὸν κατ' ἀριθμὸν δηλοῦ. ἀλλ' ἐπεὶ κυριώτερον καὶ πρώτως ὡς εἰπεῖν ὁρισμός, εἰκότως ᾧ ὁρισμῷ ὑπέταξε τὰ τοῦδε τοῦδε προβλήματα, ἀλλὰ οὐ τῷ ἰδίῳ. μᾶλλον γὰρ ὁ ὁρισμὸς τὸ πρᾶγμα δηλοῖ, καὶ φανερώτερον δ' κύριον ὄνομα. οὐκ οὕτως τὸ ἴδιον. διὸ δεύτερως ταυτὸν ἔχει τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἴδιον. δευτέρως γὰρ κατ' ἀριθμὸν ταυτό. τό, τε ὄνομα καὶ τὸ ἴδιον τῶ πράγματος οὗ τὸ ὄνομα· ἀνθρώπῳ γὰρ ταυτὸν κατ' ἀριθμὸν τὸ ζῷον γελαστικόν. ὅτι αὖ κατ' ἀριθμὸν τὸ ὑπ' ἀμφοτέρων σημαινόμενον οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν εἰ αὖ ἀριθμῷ ἓν ἀνθρώπων εἶπεν· ᾗ τὸ εἶδος αὐτὸ πρὸς αὐτὸ συγκεινόμενον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ γένος αὖ κατ' ἀριθμὸν ἓν δὴ κεῖ· εἰ γὰρ μὴ ἓν τὸ εἶδος ταυτὸν τῷ ἀριθμῷ, ἓν αὖ τῷ εἴδει τὸ αὐτό. ἀλλὰ μὲν τοὶ ᾧ εἴδει ταυτοί, πολέω καθ' ἀριθμόν· ὡς σωκράτης πλάτων, αὐτὸ ἄρα αὐτοῦ ἔσται κεχωρισμένον· ᾗ ἐπεὶ τοὶ ὁμοειδῆ ὑπ' τ' αὐτ' ὕλης χωρίζεται, ἔσται τὸ κοινὸν εἶδος καθ' κοινὸν, αὖ ἄλλη καὶ ἄλλη ὕλη. ἐ δὲ αὖ ὕλη ἄτομον, καὶ ἐ κοινὸν ἄρα ἄτομον ἔσται. ὧδὲ δέ γε τοῦ γένους, τοῦτό τε ἀπαντήσεται καὶ τὸ ἕτερον τῷ εἴδει αὐτὸ αὐτοῦ εἶναι· εἴγε τὰ τῷ γένει ταυτὰ μόνῳ ἕτερα καὶ κατὰ τὸ εἶδος ὄντα ᾗ εἰ μὲν τὸ εἶδος αὐτὸ καθ' αὐτὸ ὧδ ἡ τὸ γένος, ἐλέγετο αὖ τί· εἰ δὲ αὖ ἄλλοις ὄντα, ὡς τὰ αὖ οἷς ὄντα ὁ ἄνθρωπος εἶδος ὤν. ἡ ἐ ζῷον γένος ὄν, ταυτὰ ὄντα ἀλλήλοις, οὕτω καὶ ταῦτα ἀλλήλοις ταυτὰ ἔσται. ὡς γὰρ οἱ ἄνθρωποι ἀλλήλοις οἱ αὐτοὶ, οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς αὐτῷ ὡς γένος καὶ ὡς εἶδος. αὖ ἐκεῖνο γὰρ τὸ εἶναι αὐτῷ. αὖ οὖν λέγοι αὖ κατ' ἀριθμὸν σημαίνεσθαι ὑπό τε τοῦ ὁρισμοῦ καὶ τοῦ ἰδίου· οὐχ ὅτι αὖ κατ' ἀριθμὸν τὸ εἶδος, ἡ τὸ γένος, οὗ ὁ ὁρισμὸς ἡ τὸ ἴδιον· ἀλλ' ὅτι ἀφ' τοῦ αὐτῷ τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὸ γένος, ἡ ᾧ εἶδος, ὁμοίως ὄντων ἀμφοτέρων ἀληθῆ καὶ οὐκ ἄλλο καὶ' ἄλλου φέρειν δέ φησιν ἀποδίδοσθαι τὸ αὖ κατ' ἀριθμόν· ἀφ' τοῦ συμβεβηκότος· ἅτ' ἂν γὰρ συμβεβηκός τινος ληφθῇ τι, ἡ τῷ μόνῳ πότε ὑπάρχειν, ἴδιον αὐτοῦ γίνεται, τότε αὖ κατ' ἀριθμὸν τῷ ὀνόματι τοῦ πράγματος τὸ οὕτω συμβεβηκός. ὅτι ὡς τὸν αὐτῷ κατ' ἀριθμὸν σημαντικόν ὄντων. ὅτι δὲ τὸ συμβεβηκός ποτε οἷόν τε ἰδίου χώραν ἐπέχειν καὶ πρότερον εἶπε, καὶ νῦν πάλιν λέγει· δι' ὧν δείκνυσιν ὅτι πολλάκις ὡς τῷ κυρίῳ ὀνόματι τοῦ τὸν σημαίνοντι χρώμεθα συμβεβηκότι ᾧ τὸν καθήμενον προσταττόντες καλέσαι, εἰ εἴη ἀγνοῶν αὐτοῦ τοὔνομα ὁ προσταττόμενος ὅσαχῶς δὲ τὸ ταυτὸν λέγεται ὅσαυταχῶς αὖ καὶ τὸ ἕτερον λέγοιτο· ἢ γὰρ τῷ ἀριθμῷ, ὡς σωκράτης πλάτωνος· ἢ

C

Τὸ ἐν ὑλικὰ τόμον

1 : 2 · fuerint pbare. hominē si sit idem numero esse idem genere

:: ff. ζῷον ταυτὸν

Vni numero multipliciter dici

Nō oportet mirari quod homo dicatur esse unū numero

Species ipsa ipsa ipsam aut genus mihi ÷ sed in aliis

Accidens sepe numero proprij locū occupat

τῷ εἴδει, ὡς ἄνθρωπος ἵππου. ἢ τῷ γένει ὡς ζῴου ἐπιστήμη. ἐμπαλιν δ' ἔχει αὖ ἐπὶ γε
τῶν ταυτῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἑτέρων ἡ ἀκολουθία. εἰ δὴ μὲν γὰρ τοῦ ταυτοῦ τὸ τῷ ἀρι-
θμῷ ταυτὸ καὶ κατὰ τοὺς ἄλλους χρόπους ἦν ταυτοῦ, ταυτὰ ἀλλήλοις εἶναι ἀνάγ
κη. καὶ γὰρ εἴδει καὶ γένει ταυτὸν τὸ ἀριθμῷ ταυτόν. οὐ γὰρ δή ἕτερον τῷ εἴδει ἔσαι
αὐτοῦ, ἢ τῷ γένει· τὰ μὲν δὴ τῷ εἴδει ταυτὰ, ἀριθμῷ μὲν οὐκ ἀνάγκη ταυτὰ εἶναι. γέ
νει δὲ ἀνάγκη. τὰ δὲ ᾧ γένει ταυτὰ, οὔτε εἴδει, οὔτε ἀριθμῷ ἀνάγκη ταυτὰ εἶναι. τῶν δὲ
τῶν ἑτέρων, τὰ μὲν τῷ γένει ἕτερα, ἀνάγκη καὶ ἀριθμῷ καὶ εἴδει ἕτερα εἶναι. τὰ δὲ
τῷ ἀριθμῷ ἕτερα, γένει μὲν οὐκ ἀνάγκη, ἀριθμῷ δὲ ἀνάγκη. τὰ δὲ τῷ ἀριθμῷ ἕτερα, οὔτε
εἴδει, οὔτε γένει ἀνάγκη ἕτερα εἶναι. ΟΤΙ δὲ ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων οἱ λό-
γοι, καὶ ὅλῳ τούτων καὶ πρὸς ταῦτα. Εἰ πᾶν οὗ ἔστι ἑπάνω τέσσαρα γένη εἶναι
οἷς τάδε προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις, ὅρον ἴδιον· γένος· συμβεβηκὸς, καὶ ἕν
των ἕκαστον λείπεται, καὶ πῶς ἀπ' αὐτῶν τάδε προβλήματα καὶ αἱ προτάσεις γί
νονται, νοῦν λέγομεν ὅτι μὴ τελείως δίον τε εἶναι γένη τῶν τε προβλημάτων καὶ τῶν
προτάσεων. ἀλλ' ἀεὶ ἐκ τούτων τε καὶ τοῦδε τούτων οἱ λόγοι καὶ οἱ συλλογισμοί.
Εἰ πᾶν δὲ ἐκ τούτων οἱ λόγοι, πῶς ἐκ τούτων ἐδήλωσεν ἐπενεγκών. καὶ ὅλῳ τούτων καὶ
πρὸς ταῦτα· ὅλῳ τούτων μὲν λέγων τῶν προτάσεων· πρὸς ταῦτα δὲ, τὸ προβλήμα
τα· τῷ δ' τὰ προβλήματα τοῦδε ὧν οἱ λόγοι, καὶ τῷ τὰς προτάσεις ὧδε ὧν οἱ λόγοι.
ἐκ τούτων εἶναι τοῖς ἐρημένοις τέσσαρσι γένεσι· τούτῳ ἐκ τούτων οἱ λόγοι. πῶς δὲ δεῖ-
ξειν ποιεῖται, δῆλα τε ἐπαγωγῆς καὶ συλλογισμοῦ· αἱ μόναι κυρίως πίστεις αἱ λόγοις·
καὶ γὰρ καὶ ὁ παράδειγμα πίστις ὤν, καὶ αὖ ὁ τῇ ἐπαγωγῇ σωτάσεται. λέγε-
ται γὰρ ἐπαγωγὴ ἡ ῥητορικὴ καὶ ὁ ἐθύμημα. καὶ αὖ ἡ πίστις ὢν τῷ συλλογισμῷ. ἔστι
γὰρ καὶ ἔστιν ῥητορικὸς συλλογισμὸς, ἐνιαχόθεν αὐτῶν ἀφηρημένον, ὁ τέλειον καὶ
ὁ ἀπλῶς εἶναι τοιοῦτον, ἐφ' ὃ δεῖ ὅλῳ πῶς ἐς ὁ ἔλαττον συστολή. ὡς δῆλόν ἐστιν ἐκ
τῶν τοῦδε αὐτῶν οἱ ἄλλοις πολλάκις εἰρημένων. Τί μὲν οὖν ἐστι συλλογισμὸς εἴρη-
κεν. τοῦδε δὲ ἐπαγωγῆς, ὀλίγον προελθὼν δηλοῖ. ἐπεὶ δὴ τῆς διαλεκτικῆς οἰκεία καὶ
ἡ δι' ἐπαγωγῆς πίστις. ὁ γὰρ πιθανὸν ἔχει, οὗ μάλιστα, ὁ διαλεκτικὸς στοχάζεται. ὅτι
δὲ μόνα ταῦτα γένη τῶν προβλημάτων, δι' ἐπαγωγῆς δειχνύοιθ' ἂν, εἰ ἕκαστον πρό-
βλημα καὶ ἐκάστην πρότασιν προχειρίζομεν ζητοίημεν ἀφ' τίνος ἔστιν. οὐ γὰρ ἐν ἄλ-
λῳ τινὶ εὑρεθεῖεν ἂν προβλήματι παρὰ τὰ προειρημένα· τὰ μὲν δὴ διαιροῦντα προβλή
ματα, πότερον ὁ χρόνος κίνησίς ἐστιν οὐρανοῦ, ἢ οὔ· θεικόν, ζητεῖται γάρ· εἰ ὅρος τοῦ χρό
νου ὁ ἀποδιδόμενος λόγος. ὁ δὲ πότερον ὁ ἀγαθὸν ἢ οὐσία, ἢ οὔ; γενικῶν ζητεῖται γάρ·
εἰ τοῦ ἀγαθοῦ γένος ἐστὶν ἡ οὐσία. ὁ δὲ πότερον τῷ πυρὶ μόνῳ ἢ ἀεὶ κίνησις κατὰ φύ-
σιν ἢ οὔ; ἴδιον πῶς ζήτησιν ἔχει. ὁ δὲ πότερον ὁ πῦρ ἀεὶ κινεῖται ἢ οὔ; πρὸς συμ
βεβηκότος. ζητεῖται γάρ εἰ ὑπάρχει αὐτῷ ὁ κινεῖσθαι ἀεί. ὁμοίως δὲ τούτοις ἔστι
καὶ πᾶν πρόβλημα λαμβάνοντας δειχνύναι ὅτι τί τούτων ἐν τῶν γενῶν. ὥσ' ἡ τὰ
προβλήματα, καὶ αἱ προτάσεις· ἡ γὰρ διαφορὰ αὐτῶν ὡς εἶπε, κατὰ μόνον ὁ τῆς
ἐκφορᾶς χρόπον· καὶ ἡ μὲν δι' ἐπαγωγῆς δείξις, τοῦ μόνα εἶναι τὰ προειρημένα
τέσσαρα γένη τῶν προβλημάτων, διαιοῦντα ἐπιζητήσει δ' ἄν τις, ὅσα τί γένος τῶν
προβλημάτων ὑπαρχήσεται τὰ τοιαῦτα προβλήματα· διατὶ ἡλίθιος ἡ μαγῶττις
λεγομένη ἕλκει τὸν σίδηρον· καὶ τίς φύσις μαντικῶν ὑδάτων· δοκεῖ γάρ μηδενὶ τῶν κει
μένων ὑπάγεσθαι ταῦτα· ἢ οὐ δὲ διαλεκτικὰ προβλήματα ταῦτα· τοῦδε δὲ τού-
των ὁ λόγος, καὶ τούτων αἱ διαιρέσεις· τὰ γὰρ διαλεκτικὰ προβλήματα, ἴσα
καὶ τὰ αὐτὰ ταῖς προτάσεσιν· αὗται δὲ ἦσαν ἐρωτήσεις ἀντιφάσεως καὶ τῶν
τοιούτων προβλημάτων τε καὶ προτάσεων ἡ διαφορὰ κατὰ τὸν τρόπον· ὥσπερ
οὖν οὐ διαλεκτικὴ ἐρώτησίς ἐστι τί ἔστιν ἄνθρωπος, οὕτως οὐδὲ διαλεκτικὸν πρό-
βλημα, ὁ τίς φύσις μαντικῶν ὑδάτων· ἐπεὶ οὖν μὴ δὲ πῶς ἀρχὴν προτάσεις τοῦ
οὕτω λεγόμενα· διατὶ τόδε ἢ τί ἔστι τόδε, δι' ἃν διαλεκτικὰ εἴη προβλήματα, ἀλλὰ
ἐστὶ τοῦ οὕτω προβαλλόμενα φυσικὰ προβλήματα· ὡς οὐ τῷ τοῦδε προβλημάτων
εἴρηκεν. ὧν γὰρ φυσικῶν ὄντων τὰ αὐτὰ ἀγωνοῦνται, ταῦτα φυσικὰ προβλήματα· γί-
νεται

νεται μὲν οὖν καὶ φυσικῶν τοῦδὲ διαλεκτικὰ προβλήματα· ὡς πρὸ οὖν καὶ τοῦδὲ ἠ-
θικῶν τε καὶ λογικῶν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐκείνως ἔχοντα διαλεκτικά, τὰ δ' ὅπως φυσικά.
καὶ εἴη ἂν τὸ διαλεκτικὸν προβλήματα πάντα ἀναγόμενα εἰς πῶ ζήτησιν· ἢ τε ὅτι
ὄδε καὶ τόδε ἐστὶν ἃ ὄδε δύο τῶν τεττάρων ἀεί φεν ἀρχόμενος τῶ διαιρέσεων τῶν ὑστέρων
ἀνελυτικῶν· ἢ γὰρ διότι ὄδε καὶ τί ὄδε, οὐ διαλεκτικὰ προβλήματα· ἀλλ' συλλογι-
σμῶ δὲ τοσαῦτα γένη τῶν προβλημάτων εἶναι, ἢ δὴ μὲν καὶ ἡμεῖς ἐφθάσαμεν ἐφ' ἑμε-
νοι τοῖς δοκοῦσιν αὐτῷ δ' ἐλείχθαι. αὐτὸς δὲ ᾧ χρῆται συλλογισμῷ, τοιοῦτός ὄδε ἐστίν,
ἐπεὶ δὴ οὐ παντὶ προβλήματι καὶ πάσῃ προτάσει, ἔστι τι κατηγορούμενον τινος, ἢ
ἀφ' τῶν κατηγορουμένων, αἵτε διαφοραὶ καὶ τὰ εἴδη τῶν προτάσεων καὶ τῶν προ-
βλημάτων. λέγω δ' αὖ αὐτὸς καὶ τοῦδε τῶν ὑποθετικῶν προτάσεων, καὶ γὰρ οὐ ἐκεί
νους ἐπόμενον ὄ, κατηγορουμένου χώραν ἔχει, τούτων τί ὄδε λαμβάνειν, ὅτι πᾶν κα
τηγορούμενόν τινος, ἀνάκη ἢ ἐπίσης αὐτῷ λέγεσθαι καὶ αὐτὸ κατηγορεῖσθαι ταῦτα
ἀλλήλων ἢ μὴ ἐπίσης· ὧν ὁ μὲν αὐτὸ κατηγορούμενον ἢ ὅρος, ἢ ἴδιον· ὁ δὲ μὴ, ἢ οὐ τῇ οὐ-
σίᾳ καὶ τῷ ὁρισμῷ τὸ πράγματός ὄδε, ἢ οὔ· καὶ εἰ μὲν τῶν οὐ ὁρισμῷ γένος, ἢ διαφο
ρὰ αὖ εἴη· εἰ δὲ μὴ, συμβεβηκός· ὁ γὰρ συμβεβηκὸς, ὧδ' ὁ μήτε ὅρος μήτε ἴδιον· μήτε γέ
νος ὂν ὑπάρχει ᾧ πράγματι. εἴη δ' αὖ ὁ συλλογισμὸς κατηγορικὸς οὐ πρώτῳ σχήματι,
ἐκ διαιρέσεως ἓν ὧν ὅτως πᾶν ὁ κατηγορούμενον τινός, ἢ ἐπίσης αὐτῷ κατηγορεῖται,
ἢ οὔ· πᾶν ὁ ἐπίσης ἢ μὴ ἐπίσης τινὸς κατηγορούμενον, κατηγορεῖται αὐτὸς, ἢ ὡς ὅρος
ἢ ὡς ἴδιον, ἢ ὡς γένος, ἢ ὡς συμβεβηκός· πᾶν ἁρ' ὁ κατηγορούμενον, ἢ ὡς γένος, ἢ ὡς
ὅρος, ἢ ὡς ἴδιον, ἢ ὡς συμβεβηκὸς κατηγορεῖται· ᾧ συμπράσματι ἐλήφθη ὁ, οὐ
παντὶ προβλήματι ὁ κατηγορούμενον, ἢ ὅρον εἶναι, ἢ ἴδιον, ἢ γένος, ἢ συμβεβηκός,
αὐτὸς δὲ πῶ δεῖ τρίτην πρότασιν μετὰ τὴν κατασκευῆς τῆς οἰκείας τιθεὶς, δῆλον ὡς τέλε
ον εἰρηκέναι· ἔστι δὲ καὶ ὡς σωθῆναι λόγον ποιήσασθαι· οὕτως, ὁ μὲν τελευταῖος λό-
γος πᾶν ὁ κατηγορούμενόν τινος, ἢ αὐτὸ κατηγορεῖται, αὐτὸς, ἢ μόνον κατηγορεῖται.
πᾶν ὁ αὐτικείμενον ᾧ οὗ κατηγορεῖται, ἢ κατηγορούμενον μόνον, ἔστιν ἢ ὅρος, ἢ ἴδιον,
ἢ γένος, ἢ διαφορὰ, ἢ συμβεβηκός· πᾶν ἁρ' ὁ κατηγορούμενόν τινος, ἢ ὅρος ἢ ἴδιον,
ἢ γένος, ἢ διαφορὰ, ἢ συμβεβηκός· τούτου δὲ τὸ λόγε πῶ δευτέραν πρότασιν κατασκευῆς
ασε, δῆλ. δύο συλλογισμῶν γένος μὲν τὸ πᾶν εἴτι αὐτὸ κατηγορεῖταί τινος ἢ τι τό τι ἦν
εἶναι σημαίνει, τούτου οὗ αὐτὸ κατηγορεῖται ἢ μή· ὄδε δὲ ὁ ὁρισμός ὄδε ἐστὶν, ἢ ἴδιον αὐτοῦ· πᾶν
ἁρ' ὁ αὐτὸ κατηγορεῖται τὸ ὑποκειμένου, ἢ ὁρισμός ὄδε ἐστὶν, ἢ ἴδιον αὐτοῦ, ἄλλου δὲ πᾶν
εἴτι ἀπλῶς κατηγορεῖ τὸ ὑποκειμένου ᾗ μὴ ἐπίσης ὄδε ἐστὶν αὐτῷ ἢ τὸ τῷ ὁρισμῷ τὸ
ὑποκειμένου λεγομένων ὄδε ἐστὶν ἢ τῶν ἁπλῶς κατηγορουμένων, ἀλλ' εἰ μὲν τὸ ᾧ ὁρισμῷ
τὸ ὑποκειμένου λεγομένων ὄδε ἐστὶν, ἢ γένος, ἢ διαφορὰ αὐτοῦ. εἰ δὲ μὴ, συμβεβηκὸς αὐτοῦ εἴη,
πᾶν ἁρ' ὁ ἁπλῶς κατηγορεῖταί τινος, ἢ ὡς γένος αὐτὸ κατηγορεῖται αὐτὸ, ἢ ὡς δι
αφορὰ, ἢ ὡς συμβεβηκὸς, ἃ συμπεράσματα τῶν συλλογισμῶν σωτεθέντα, πῶ δευ-
τέραν ποιεῖ πρότασιν, πῶ τὸ συλλογισμοῦ, πῶ, πᾶν εἴτι ὡς αὐτῷ κατηγορούμενον κα
τηγορεῖταί τινος, ἢ ἁπλῶς, ἢ ὅρος ὄδε ἐστὶν αὐτὸ, ἢ ἴδιον, ἢ γένος· ἢ διαφορά· ἢ συμβεβη
κὸς, ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ ἐπὶ τ' προτάσεως μετὰ ταῦτα δεῖ θείσας τὰ γένη τῶν κατηγορεῖν, οἷς ὑπάρχοι ἂν αἱ ῥηθεῖσαι τέσσαρες, δείξαι τὸ προβλήμα
τα καὶ τὰς προτάσεις, οἷς τοῖς προειρημένοις τέσσαρσι γένεσιν οὖσας, ἐπεὶ τὰ προει-
ρημένα γένη τέσσαρα, οὐκ ἔστιν ἀνώτατα γένη ὄντα, ἀλλ' ἔστι πάλιν αὐτὰ οἷ ἄλλοις. ἔ-
στι γὰρ οἷς οὖσιν. ὧν τὰ ἀνώτατα γένη ἔστι δέκα, ἃ κατηγορίαι ἰδίως ἔθος αὐτῷ κα
λεῖν, δεῖν φησιν ἐφεξῆς τοῖς εἰρημένοις διορίσαι καὶ ἐκθέσθαι τὰ γένη τῶν κατηγορι
ῶν. οἷ αἷς κατηγορίαις ὑπάρχουσιν αἱ ῥηθεῖσαι τέσσαρες διαφοραὶ τῶν προβλημάτ
τε καὶ προτάσεων. ᾧ δὲ οἷ αἷς ὑπάρχουσιν αἱ ῥηθεῖσαι τέσσαρες, ἐλλειπῶς εἶπε. λέ-
λειπει γὰρ, διαφοραὶ τῶν προβλημάτων τε καὶ προτάσεων. ἔστι δέ φησι ταῦτα λέγειν
τὰ γένη τῶν κατηγοριῶν, δέκα. τοῦδε ὧν εἴρηκεν μὲν οἷ ᾧ τοῦδε ὧν δέκα κατηγοριῶν.
ἐκτίθεται δὲ καὶ νῦν αὐτὰ· ἅμα δὲ καὶ ὁ πρὸς διαλεκτικὸν χρήσιμον ἐκείνου τῷ

Dialectica ꝓblemata omnia reducuntur ad quod est &ca.

Ab his que prædicãt fumt differentiæ protaseō & ꝓblematum

Syllogismus cathegoricus in prima figura ex diuisione se habens

Probatur nullū problema esse nisi in quattuor supra dictis rebus ꝑ inductionē

Quæstio

Nō ee dialectica interrogationē qd est homo

Physica problemata quomodo differunt à dialecticis

Proprie substantia est ens

Quod de alio praedicatur aut ÷ substantia

βιβλίου, διὰ τούτων ἐν δείκνυται. αὐτὶ δὲ τῆς οὐσίας, τὸ τί ἐστιν ἔλαβε, κυρίως τὲ γὰρ ὂν ἡ οὐσία, καὶ κυρίως τὸ τί ἐστι καὶ ὁ ὁρισμὸς οὐσίας, εἰ καὶ πλεοναχῶς τὸ τί ἐστιν. τοῦ δὲ ἐν ταῖς δέκα κατηγορίαις εἶναι τὰ γένη τὰ προειρημένα τῶν τε προβλημάτων καὶ τῶν προτάσεων, δεικτικὸν παρέθετο. δ', καὶ τὸ συμβεβηκὸς, καὶ τὸ γένος, καὶ τὸ ἴδιον, καὶ τὸν ὁρισμὸν, τούτων τὶ σημαίνειν. πᾶσαι γὰρ αἱ διὰ τούτων τῶν γενῶν προτάσεις, οὗτοι γὰρ τὸ τῆς λέξεως πλῆρες ἢ οὐσίαν ἔχοισι τὸ κατηγορούμενον, ἢ ποιότητα, ἢ τινὰ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν. πᾶς ἢ ὁρισμός τινός ἐστιν. ὃ πάντως ἢ οὐσία ἐστὶν, ἢ ποσὸν, ἢ ποιὸν, ἢ πρός τι, ἢ ποῦ, ἢ ποτε, ἢ κεῖσθαι, ἢ ἔχειν, ἢ ποιεῖν, ἢ πάσχειν, τὸν μὲν οὖν ὁρισμὸν, καὶ τὸ ὁριστικὸν πρόβλημα, ἐν πάσαις ἐνδέχεται ταῖς κατηγορίαις εἶναι. ἐπεὶ οἷόν τε ὁρίσασθαί τινα τῶν ὑφ' ἑκάστην κατηγορίαν. ὁμοίως καὶ τὰ γένη, καὶ τὰ γενικὰ προβλήματα, καθ' ἑκάστην γὰρ κατηγορίαν, ἔστι καὶ γένος καὶ διαφορὰν λαβεῖν. ἐν αἷς γὰρ κατηγορίαις ἐστὶ τὰ λαμβανόμενα γένη περὶ ὧν ὁ λόγος, ἐν ταύταις καὶ αἱ τῶν γενῶν τούτων διαφοραὶ, ὡς ἐν ἄλλοις ἡμῖν εἴρηται. διὸ καὶ ἐν οὐσίᾳ διαφοραὶ οὖσαι καὶ αὗται, καὶ τὰ ἀπὸ τῶν διαφορῶν προβλήματα ἐν οὐσίᾳ ἔσται προβλήματα. τὸ μὲν ὁριστικὸν, ἐν οὐσίᾳ. τὸ δὲ ὁριστὸν ἐν ποιότητι, ἢ ποσότητι καὶ ὠθὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. πάλιν ἀπὸ γένους ἐν οὐσίᾳ ἢ ἀπὸ γένους ἐν ποιῷ, καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κατηγορίας ὁμοίως. ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ τῶν προτάσεων, ὡς γὰρ ἀπὸ τοῦ κατηγορουμένου ὅρου ἐν τῷ προβλήματι, ἢ ἐν τῇ προτάσει τὸ γένος γνωρίζεται αὐτῶν. εἰ μὲν γὰρ ὁρισμὸς τὸ κατηγορούμενον, ὁρικὸν. εἰ δὲ γένος ἀπὸ γένους, καὶ ὠθὶ τῶν ἄλλων οὕτως, ὁμοίως ἀπὸ τοῦ κατηγορουμένου, καὶ τὸ ἐν ποίᾳ κατηγορίᾳ τὸ πρόβλημα γνωρίζεται. ἂν μὲν γὰρ οὐσίας ἢ ἐν οὐσίᾳ τὸ πρόβλημα γνωρίζεται. ἂν δὲ ποιότητος ἐν ποιότητι, καὶ ὠθὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. τὰ μὲν οὖν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα τοῦ αὐτοῦ γένους, ἔχει καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῖς. ὡς τε οὐδὲν μᾶλλον ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου, ἢ ἀπὸ τοῦ κατηγορουμένου, ἡ κατηγορία καὶ τὸ γένος ἐν ᾧ τὸ πρόβλημα γνωρισθήσεται. ἐν οἷς δὲ ἄλλο ἄλλου κατηγορεῖται. ταῦτα δέ ἐστιν ἐν οἷς περὶ συμβεβηκότος ἡ κατηγορία καὶ τὸ γένος ἀπὸ τοῦ κατηγορουμένου λαμβάνεται. ἐπεὶ δὴ οὐδεμία οὐσία οὐδεμιᾷ οὐσίᾳ συμβέβηκεν, οὐ γὰρ οἷόν τε συμβεβηκότος τινὸς οὐσίαν εἶναι, τὰ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος προβλήματα, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις γένεσιν ἔστι λαβεῖν. ἐν οὐσίᾳ δὲ οὐδαμῶς. τὸ δὲ τοῦ ἰδίου εἰ μὲν τὰ ἴδια τῶν οὐσιῶν, οὐσίας οἷόν τε εἶναι, ὁμοίως καὶ ὠθὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν ἔσται, καὶ ἐν οὐσίᾳ τὰ ἀπὸ τοῦ ἰδίου προβλήματα, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς γένεσιν. εἰ δὲ ἔστι πᾶν ἴδιον συμβεβηκὸς, τοῦ συμβεβηκότος εἶναι τρόπον τὸ ἴδιον. οὐδ' ἂν τὰ ἀπὸ τοῦ ἰδίου προβλήματα ἐν οὐσίᾳ εἴη, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ οὗ ἂν ᾖ γένους τὸ ἴδιον. ὅτι δὲ ἐν τοῖς δέκα γένεσίν ἐστι τὰ προειρημένα τέσσαρα προβλήματα καὶ οὐκ ἔξω πίπτει αὐτῶν, εἰ καὶ μὴ οἷόν τε πάντα ἐν πᾶσιν εἶναι, τῷ μὴ δυνάσθαι ἐν οὐσίᾳ εἶναι τὰ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος δεικνὺς λέγει. πᾶσαι γὰρ αἱ διὰ τούτων προτάσεις, ἢ τί ἐστι, τουτέστιν ἢ ἐν τῇ οὐσίᾳ κατηγοροῦσί τινος τί, ἢ ἐν τῷ ποιῷ. ἢ τί τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις σημαίνουσιν. ἐν ᾗ δὲ κατηγορίᾳ τὸ σημαινόμενον ὑπὸ τοῦ προβλήματος ἢ τῆς προτάσεώς ἐστιν, ἐν ταυτῷ ἀνάγκη καὶ τὸ γένος εἶναι τῶν προβλημάτων καὶ τῶν προτάσεων. καὶ δείκνυσί γε τοῦτο καὶ τῇ ἐπαγωγῇ. ὁ γὰρ τὸ τί ἐστι σημαίνων, τουτέστι κατηγορῶν τινος, ἢ οὐσίας τὸ τί ἐστι σημαίνει, ἢ ποιοῦ, ἢ ποσοῦ, ἢ τινὸς τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις κατηγορίαις. τὸ γὰρ τί ἐστι, τῶν πολλαχῶς λεγομένων. ὅταν μὲν γὰρ ἐκκειμένου ἀνθρώπου, φησὶ τὸ ἐκκείμενον ἄνθρωπον εἶναι, ἢ ζῷον. ὅτι καθ' ἑκάστην κατηγορίαν, τὸ τί ἐστιν ἀποδίδοται. καὶ ὅτι τὸ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον καθ' ἑκάστην λαμβάνεται, τῇ ἐπαγωγῇ ὡς εἶπον δείκνυσιν. ἕκαστον γὰρ τῶν ὑφ' ἑκάστην κατηγορίαν, ἄν τε αὐτὸ περὶ ἑαυτοῦ λέγηται. οἷον, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἄνθρωπός ἐστιν, ἢ τὸ λευκὸν, λευκόν ἐστι. καὶ ὠθὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. τὸ οἰκεῖον γένος αὐτοῦ ἀποδιδῶ, τί ἐστι σημαίνει. ὁμοίως δὲ κἂν τὸν ὁρισμόν τις τὸν ἑκάστου ἀποδιδῶ, τὸ τί ἐστιν αὐτὸ λέγει. ἴσον γάρ ἐστι τὸν ἄνθρωπον, ἄνθρωπον εἰπεῖν, ἢ ζῷον πεζὸν δίπουν, ἐν ἀμφοτέροις γὰρ αὐτὸ περὶ αὐτοῦ λέγετε. καὶ

Nihilo magis a subiecto quam a praedicato. & praedicamentum

Substantia non contingit substantiae

Dubitat an proprium sit substantia an accidens

Quid est ex eorum numero quae multipliciter dicuntur

ἐπίσης

ἐπίσης ἀμφότερα. διὸ ἀντὶ τοῦ ὁρισμοῦ, τὸ ὄνομα ἔλαβεν. ὅταν δὲ τὸ κατηγορούμενον μὴ τοῦ αὐτοῦ γένους ᾖ τῷ ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ περὶ ἄλλου λέγηται. τοῦτο γάρ ἐστι, τὸ ὅταν δὲ περὶ ἑτέρου. ἐξ ἧς ἂν κατηγορίας ᾖ τὸ κατηγορούμενον, ἐξ ἐκείνης καὶ τὸ γένος τοῦ προβλήματος ἔσται. καὶ οὐκέτι τὸ τί ἐστι, τὸ ὑποκείμενον σημαίνει. οὐ γὰρ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. τὸ ἐξ ἄλλης κατηγορίας τοῦ ἐξ ἄλλης. περὶ ἑτέρου δὲ ἕτερον λέγεται. ἐν αἷς συμβεβηκός ἐστι τὸ κατηγορούμενον. διὸ ἀδύνατον ὡς ἔφην προβλήματα ἐν οὐσίᾳ τινὶ εἶναι ἀπὸ συμβεβηκότος εἰπεῖν. ὅτι μηδεμία οὐσία, οὐσίᾳ συμβέβηκεν. ἢ συμβεβηκέναι μὲν οὐχ οἷόν τε οὐσίαν δύναται μέντοι ζητεῖν τις, εἰ συμβέβηκεν οὐσίᾳ τίς οὐσία, ἢ συμβεβηκότι οὐσία. ὡς ἐν ταῖς παρὰ φύσιν ἔχει προτάσεσιν. εἰ δὲ τοῦτο, εἴη ἂν καὶ τὰ ἀπὸ συμβεβηκότος προβλήματα, καὶ ἐν οὐσίᾳ. εἰ δὲ τὰ προβλήματα καὶ τὰ γένη τῶν προβλημάτων ἐν ταῖς κατηγορίαις, δῆλον ὡς χρήσιμος ἡ περὶ τὰς κατηγορίας πραγματεία πρὸς διαλεκτικὴν, εἴγε χρήσιμον τὸ εἰδέναι ἐν ποίῳ γένει τῶν ὄντων τὸ προκείμενον πρόβλημα. εἰπὼν δὲ τὰ τέσσαρα γένη, ἐν οἷς αἱ προτάσεις καὶ τὰ προβλήματα, εἰπὼν δὲ καὶ τὰς κατηγορίας ἐν αἷς τέσσαρα γένη τῶν προβλημάτων τε καὶ προτάσεων, ἐπιφέρει, ὅτι περὶ ὧν μὲν οἱ λόγοι, καὶ ἐξ ὧν ταῦτα καὶ τοσαῦτά ἐστι, λέγων τὰ προβλήματα καὶ τὰς προτάσεις. ταῦτα δὲ καὶ τοσαῦτα τῷ γένει δηλονότι. ἣν δὲ προκείμενον αὐτῷ ζητῆσαι πρὸς πόσα καὶ ποῖα καὶ ἐκ τίνων οἱ λόγοι οἱ διαλεκτικοί. καὶ πῶς τῶν λόγων τούτων εὐπορήσομεν. ἡ γὰρ μέθοδος ἐν τούτοις. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν πρώτων περὶ τοῦ πῶς καὶ δι' ὧν εὐπορήσομεν τῶν διαλεκτικῶν λόγων, ὃ τὸ λοιπὸν ὧν προέθετο ὑπολείπεται, μετὰ ταῦτά φησι, λεκτέον.

περὶ ἑτέρου δὲ ἕτερον λέγεται, ἐν αἷς συμβεβηκός ἐστι τὸ κατηγορούμενον

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΤΟΜΟΥ.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ, ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Πρῶτον τοίνυν διωρίσθω τί ἐστι πρότασις διαλεκτική, καὶ τί πρόβλημα διαλεκτικόν. Μέλλων δεικνύναι πῶς ἂν εὐποροίημεν προτάσεων διαλεκτικῶν· ἡ γὰρ εὐπορία τῶν προτάσεων συντελεῖ καὶ αὐτὴ πρὸς τὴν τῶν διαλεκτικῶν λόγων εὐπορίαν, περὶ οὗ πρόκειται λέγειν αὐτῷ ὡς ἐρεῖ· ἓν γὰρ τῶν τεττάρων ὀργάνων ὧν ἐρεῖ· καὶ πρότερον κοινότερον εἰρηκὼς περὶ προτάσεών τε καὶ προβλημάτων, πρῶτόν φησι δεῖν ὁρίσασθαι τί ἐστι πρότασις διαλεκτική, καὶ τί πρόβλημα διαλεκτικόν· ἵνα γνώριμον ᾖ ποίων προτάσεων εὐπορεῖν δεῖ, καὶ περὶ ποίων ζητεῖν προβλημάτων· ὧν γὰρ χρὴ πρὸς τὴν εὐπορίαν ζητεῖν μέθοδον, ταῦτα ὡρίσθαι δεῖ καὶ γνώριμα εἶναι πρῶτον· οὔτε γὰρ πᾶσα πρότασις διαλεκτική, οὔτε πᾶν πρόβλημα, οὔτε ἂν προτείναι τις νοῦν ἔχων καὶ ἐρωτήσειεν ἐν προτάσει τὸ μηδενὶ δοκοῦν· οἷον, ἆρά γε χρὴ ὑβρίζειν τοὺς γονεῖς, ἢ ἀσεβεῖν εἰς τοὺς θεούς· προτείνει γὰρ ὁ διαλεκτικὸς ὃ λαβεῖν βούλεται· οὐδεὶς δὲ τὰ τοιαῦτα συγχωρεῖ· οὔτ' ἂν προβάλλοι πρόβλημα τὸ πᾶσι φανερὸν καὶ μὴ δεόμενον δείξεως· οἷον, ἡμέρας οὔσης, πότερον ἡμέρα ἐστὶν ἢ οὔ; τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει ἀπορίαν, δηλονότι ὡς πᾶσι γνώριμα· διὸ οὐ προβλήματα, αἱ δὲ δείξεις τε καὶ ζητήσεις, περὶ ἀπορουμένων τινῶν, ἢ ἀγνοουμένων· τὰ δέ, οὐδεὶς ἂν θείη καὶ συγχωρήσειε, τὰ δηλονότι μηδενὶ δοκοῦντα· διὸ οὐδὲ προτάσεις. Ζητήσαι δ' ἄν τις, πῶς εἰπὼν ἴσα καὶ ταὐτὰ τά τε προβλήματα καὶ τὰς προτάσεις καὶ τῷ τρόπῳ μόνῳ τὴν διαφορὰν αὐτῶν εἶναι, νῦν ὑπεναντίον πώς φησιν εἶναι τὸ διαλεκτικὸν πρόβλημα καὶ τὴν διαλεκτικὴν πρότασιν· τὸ μὲν ἀπορεῖσθαι, τὴν δὲ γνώριμον εἶναι. ἢ οὐ τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα ταῖς διαλεκτικαῖς προτάσεσιν, ἴσα καὶ τὰ αὐτὰ εἶπεν, ἀλλὰ καθόλου τὰ προβλήματα καὶ τὰς προτάσεις τὰς ἐν τῇ τῆς ἀντιφάσεως ἐρωτήσει· ἐν οἷς προβλήμασι καὶ ἐν αἷς προτάσεσιν, ἐστὶ καὶ τὰ διαλεκτικὰ προβλήματά τε καὶ αἱ προτάσεις· ὧν νῦν λέγει τὴν διαφοράν. τό, τε γὰρ γνώριμον καὶ ἔνδοξον ὁποία ἡ πρότασις, ἡ διαλεκτικὴ εἶναι βούλεται, καὶ τὸ ἀμφιδοξούμενόν τε, καὶ ἀπορούμενον· ὁποῖον δεῖ φησιν εἶναι καὶ τὸ διαλεκτικὸν πρόβλημα, πάντα ἐν ἀντιφάσει προτείνεταί τε καὶ προβάλλεται· ὧν τὰ μὲν ἔνδοξα, προτάσεις, τὰ δὲ ζητούμενα προβλήματα. τὴν δὲ κατὰ τοὺς τρόπους διαφορὰν εἶπε, τὴν κατὰ τὸ ἄρα καὶ πότερον ὑπὲρ τοῦ ἐνδείξασθαι τὴν κατὰ τὴν λέξιν ὁμοιότητα αὐτῶν. καὶ πῶς ἕκαστον αὐτῶν, προτείνεταί τε, καὶ προβάλλεται· πᾶσα γὰρ πρότασις, πρόβλημα γίνεται· ἀλλὰ γένος τοῦ κατὰ τὴν ἐκφορὰν τρόπου, κατὰ τὴν λέξιν· οὐ μὴν διαλεκτικὸν ἤδη τὸ ἀπὸ προτάσεως μεταληφθέν, ὅτι μὴ ζητούμενον. Ἔστι μὲν οὖν πρότασις διαλεκτική, ἐρώτησις ἔνδοξος· οὔτε οὖν πᾶσα πρότασις ἐρώτησις, ἀλλ' ἡ διαλεκτική· οὐδὲ πᾶσα ἐρώτησις πρότασις, ἀλλ' ἡ διαλεκτική· ἔστι γὰρ εἴδη πλείω τῶν ἐρωτήσεων· οὐ γὰρ μόνον ἐρώτησις προτάσεων γίνεται, ἀλλ' ὡς Εὔδημος ἐν τοῖς περὶ λέξεως διήρηκεν· οἱ ἐρωτῶντες, ἢ περὶ συμβεβηκότος ἐρωτῶσιν· ἢ γὰρ προθέντες τι καὶ ὁρίσαντες πυνθάνονται τὸ τούτων συμβεβηκός· ὡς οἱ ἐρωτῶντες τίς τοῦ πυρὸς ἡ κατὰ φύσιν κίνησις· ἢ τί Σωκράτει συμβέβηκεν· ἢ ἔμπαλιν τὸ μὲν συμβεβηκὸς ὁρίζουσί τε καὶ λαμβάνουσιν ἐν τῇ ἐρωτήσει· ᾧ δὲ τοῦτο συμβέβηκεν ἀξιοῦσι μαθεῖν· ὡς ὁ ἐρωτῶν τίνι τὸ λευκόν, ἢ τὸ μέλαν τῶν ζῴων συμβέβηκε· καὶ τί τῶν ἀγαθῶν δι' αὐτὸ ἐστὶν αἱρετόν· καὶ τίς ἐστιν ὁ καθήμενος· καὶ τοῦτο μέν, ἓν εἶδος ἐρωτήσεως· ἄλλο δὲ περὶ οὐσίαν· ὅταν προενεγκάμενοι τί ποτέ ἐστι τοῦτο διὰ τῆς ἐρωτήσεως ἐξετάζωμεν ὡς ὁ ἐρωτῶν, τί ἐστιν ἄνθρωπος, ὁ γὰρ οὕτως ἐρωτῶν, τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος ἀξιοῖ ἀλλ' οὐχ ὃ συμβέβηκεν αὐτῷ μαθεῖν. Τρίτον εἶδος ἐρωτήσεώς ἐστιν ὅταν περὶ προτάσεώς τις τὴν ἐρώτησιν ποιῆται εἶτα ἀπόκρισιν αὐτῆς αἰτῶν τὸ ἕτερον τῆς ἀντιφάσεως μόριον προτείνῃ οἷον, ἆρά γε ὁ κόσμος σφαιροειδής. ὑπὸ τοῦτο τὸ εἶδος τῆς ἐρωτήσεώς ἐστι καὶ ἡ διαλεκτικὴ πρότασις· οὐ γὰρ πᾶσα ἐρώτησις, πρότασις διαλεκτική

Demonstrationes & quaestiones de ignoratis & dubijs sunt

ἢ. τ. Nungd. An nota p[ro] theodoro contra Trapezuntium

Diff[erenti]a inter problema dialecticu[m] & protasin dialectica[m]

Species plures interrogationu[m] esse

Eudem[us]

κτική ἐστιν· ἐν ἐρωτήσει μέντοι ἡ πρότασις ἡ διαλεκτική· τῶν γοῦν προτάσεων ὡς προείρηται, αἱ μέν εἰσιν ἀποδεικτικαί· οἷαί εἰσιν αἱ ἄμεσοι καὶ πρῶται· αἱ δέ, διαλεκτικαὶ οἷαί εἰσιν αἱ ἔνδοξοι· αἱ δὲ ἐριστικαί, οὔτε δὲ αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐν ἐρωτήσει οὖσαι διαλεκτικαὶ γίνονται· οὐ γοῦν διαλεκτικὴ ἡ τοιαύτη· οἷον, ἆρα στοιχεῖα τῶν ὄντων εἶδος καὶ ὕλη, ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐριστική· οἷον, ἆρά γε ὁ ὁρῶν ὀφθαλμοὺς ἔχει, ἢ οὔ· ἀλλά εἰσι προτάσεις διαλεκτικαὶ τῶν ἐν ἐρωτήσει προτάσεων, αἱ ἔνδοξοι· οἷον, ἆρά γε ἡ ὑγίεια ἀγαθόν, ἢ οὔ. ἆρά γε αἱ τῆς ψυχῆς ἀρεταὶ αἱρεταί, ἢ οὔ; ἆρά γε οἷόν τε τι ἐκ τοῦ μὴ ὄντος γενέσθαι, ἢ οὔ· οὐδεὶς γὰρ προτείνειεν ἔχων τὸ μηδενὶ δοκοῦν· ἡ γὰρ ἔνδοξος ἐρώτησις, διαλεκτική πρότασίς ἐστιν· εἰπὼν δὲ τοῦτο, τίνα ἐστὶ τὰ ἔνδοξα, πάλιν ὑπομιμνήσκων ἡμᾶς προστίθησιν· ἔνδοξον γὰρ ὡς εἴρηται, ἢ τὸ πᾶσι δοκοῦν, ἢ τὸ τοῖς πλείστοις. ἢ τοῖς σοφοῖς· καὶ τούτοις, ἢ πᾶσιν, ἢ τοῖς πλείστοις, ἢ τοῖς μάλιστα γνωρίμοις. εἰπὼν δὲ ἔνδοξα εἶναι καὶ τὰ τοῖς γνωρίμοις τῶν σοφῶν, ἐπεὶ δύναταί τις γνωρίμου σοφοῦ δόξα μαχομένη ταῖς τῶν πολλῶν δόξαις εἶναι· αἷς δόξαις, οὐκ ἔθ' οἱ πολλοὶ συγχωροῦσι, προσέθηκε, τὸ μὴ παράδοξος· ἅμα διδάσκων ἡμᾶς, ὅτι ταῖς τῶν σοφῶν δόξαις ὡς ἐνδόξοις χρηστέον ταῖς περὶ τούτων, περὶ ὧν οὐκ ἔχουσιν οἱ πολλοὶ δόξας. ἔνθα δὲ μάχεται ἡ τῶν πολλῶν δόξα, τῇ σοφοῦ τινος· ἐνταῦθα ἔνδοξον μᾶλλον τὸ τοῖς πολλοῖς δοκοῦν· ἐπεὶ ὅτι γε μή ἐστιν ἡ ὑγίεια ἀγαθόν, σοφῶν τινῶν ἐστι δόξα· ἀλλ' οὐδεὶς ἂν τοῦτο ἔνδοξον εἴποι· μάχεται γοῦν ταῖς πάντων προλήψεσιν· ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸ ὂν ἀκίνητόν τε καὶ ἕν· Παρμενίδου γάρ, καὶ ὅτι τὰ ἐναντία ταὐτά· Ἡρακλείτου γοῦν, καὶ ὅτι οὐκ ἔστιν ἀντιλέγειν· Ἀντισθένους γάρ, προτάσεις μὲν οὖν οὐκ εἰσὶ τὰ τοιαῦτα· θέσεις δὲ ὡς προϊὼν ἐρεῖ. Εἰσὶ δὲ προτάσεις, καὶ τὰ τοῖς ἐνδόξοις ὅμοια. Εἰπὼν τὴν διαλεκτικὴν πρότασιν ἐρώτησιν ἔνδοξον εἶναι, λέγει καὶ τὰ τοῖς ἐνδόξοις ὅμοια διαλεκτικὰς προτάσεις εἶναι, εὐπορίαν τινὰ ἡμῖν ὑποβάλλων διαλεκτικῶν προτάσεων· εἰ γοῦν ἔνδοξον τὸ τὴν αὐτὴν εἶναι τῶν ἐναντίων ἐπιστήμην, ἔνδοξον ἂν φανείη καὶ τὸ τὴν αὐτὴν αἴσθησιν τῶν ἐναντίων εἶναι, ὅτι δὲ ἔνδοξον τὸ τὴν ἐπιστήμην τὴν αὐτὴν τῶν ἐναντίων εἶναι δῆλον· ἥ τε γοῦν ἰατρική, ὑγιεινῶν καὶ νοσερῶν ἐπιστήμη· καὶ ἡ ἀριθμητική, περιττοῦ καὶ ἀρτίου· καὶ ἡ μουσική, ἐμμελῶν καὶ ἐκμελῶν· καὶ ἡ γυμναστική εὐεκτικῶν τε καὶ μή· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως, ὁμοίως δέ γε ἔχει ἡ ἐπιστήμη πρὸς τὰ ἐπιστητά· καὶ ἡ αἴσθησις πρὸς τὰ αἰσθητά· ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν, κριτικόν ἐστι τῶν ὑφ' αὐτά. καὶ ἔστι τὸ ὅμοιον αὐταῖς, κατ' ἀναλογίαν, ᾗ καὶ αὐταὶ συγγενεῖς· εἴ γε καὶ ἡ αἴσθησις ὑπὸ τὴν ἕξιν καὶ ὅλως ὑπὸ τὰ πρός τι. Χρὴ δὲ τῶν παραδειγμάτων μὴ ἀκριβολογουμένους ἀκούειν· ἐπεὶ δόξει γε ἐναργέστερόν τε καὶ ἐνδοξότερον εἶναι τὸ τὴν αἴσθησιν τῶν ἐναντίων εἶναι, ἢ τὴν ἐπιστήμην. Πάλιν εἰ ἔνδοξον τὸ μίαν ἀριθμῷ τὴν γραμματικὴν εἶναι, ἔνδοξον ἂν φανείη καὶ τὸ τὴν αὐλητικὴν μίαν τῷ ἀριθμῷ εἶναι· καὶ εἰ πλείους γραμματικὰς εἶναι ἔνδοξον, καὶ τὸ αὐλητικὰς πλείους εἶναι ἔνδοξον ἔσται· ὅμοια γοῦν, καὶ τοῦ αὐτοῦ λόγου τὴν τινοῦν τέχνην εἶναι ἢ ἀριθμῷ μίαν· ἢ εἴδει· συγγενῆ γὰρ τὰ τοιαῦτα καὶ ὑπὸ ταὐτὸ γένος· καὶ ὥσπερ τὸ πρῶτον παράδειγμα τῇ ἀναλογίᾳ ὅμοιον, οὕτως τοῦτο τῷ γένει· διὸ εἶπε συγγενῆ. εἴη δ' ἂν τὸ μίαν τῷ ἀριθμῷ γραμματικὴν ἢ πλείους, τοιοῦτον· εἰ λέγοι τις τὴν Ἀριστάρχου γραμματικὴν καὶ ὅλως ἑκάστην τῶν ἐν τῷ ἀτόμῳ μίαν κατ' ἀριθμὸν εἶναι· ὅτι καὶ τὸ ὑποκείμενον αὐτοῦ τοιοῦτον· ἢ εἰ πάλιν λέγοι τις μίαν εἶναι τῷ εἴδει αὐτήν, τῷ ταῖς ἐνεργείαις συνδιαιρεῖσθαι αὐτὴν τὰς δὲ ἐνεργείας πλείους κατ' ἀριθμὸν εἶναι. λέγει δὲ ἔνδοξα εἶναι καὶ τὰ ἐναντία τοῖς ἐνδόξοις κατὰ ἀντίφασιν προτεινόμενα. τουτέστι τὰς ἀποφάσεις τῶν ἐναντίων τοῖς ἐνδόξοις. ἐπεὶ γὰρ τὰ ἐναντία τοῖς ἐνδόξοις παράδοξα, εἶεν ἂν αἱ τῶν παραδόξων ἀποφάσεις ἔνδοξοι· οἷον εἰ ἔνδοξόν ἐστι, τὸ δεῖν τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν· τὸ τούτῳ ἐναντίον, τὸ δεῖν τοὺς φίλους κακῶς ποιεῖν, ἄδοξόν ἐστιν· ἡ δὴ τούτου ἀδόξου ὄντος ἀπόφασις, ἔνδοξος ἂν καὶ αὕτη εἴη· ἔστι δὲ ἀπόφασις αὐτοῦ· τὸ οὐ δεῖ τοὺς φίλους κακῶς ποιεῖν· πάλιν ἔνδοξον μέν, τὸ δεῖν τοὺς φίλους εὖ

Protaseo[n] species multae

Protasis dialectica quae

ἔνδοξον q[uo]d i. probabile

Protasis — Thesis — D[iffere]n[ti]a

Parmenides

Heraclitus

Antisthenes

Contrarioru[m] eade[m] disciplina[m] esse e[x]emplis mostrat

Exempla no[n] esse ad unu[m] expe[n]de[n]da

Aristarch[us]

ἀπόφασις

ποιεῖν· ἐναντίον δὲ τούτῳ καὶ ἄδοξον, ἐστὶ δεῖν τοὺς ἐχθροὺς δυσποιεῖν. οὐ γὰρ ἀπόφασις, ἐστὶ μὴ δεῖν τοὺς ἐχθροὺς δυσποιεῖν, οὐδοξον αὖ εἶναι πλὴν μᾶλλον οὕτω πρώτην ἐναντίωσιν ἔλαβε τὸ προτάσεων καὶ τὸ κακῶς ποιεῖν μᾶλλον· ἐναντίον γὰρ τῷ δυσποιεῖν, τὸ κακῶς ποιεῖν· ὁ δὲ ὑποκείμενος ὅρος, ὁ φίλος ὁ αὐτὸς ἐναμφοῖν· ἡ δὲ διαστροφὴ ἐναντιώσις, ἡ μᾶλλον καὶ τὸ ῥᾴμενον ἐν αὐτῷ ἔχει. τὸ γὰρ δυσποιεῖν· οἱ δὲ ὑποκείμενοι ὅροι, ἐναντίοι· ἐναντίοις γάρ οἱ φίλοι καὶ οἱ ἐχθροί· οὐδοξον δὲ φησιν οὐ παραβολὴν δόξειν αὖ εἶναι καὶ τὸ ἐναντίον περὶ τὸ ἐναντίον λεγόμενον· ἔστι δὲ ἃ οὐ παραβολή, ἃ οὐ παραδόσει· ἐπεὶ οὐδοξον τὸ νῦς φίλος δυσποιεῖν, οὐδοξον ἔσται καὶ τὸ ἐναντίον τὸ κακῶς ποιεῖν τοῦ κακῶς ποιεῖν λεγόμενον. οὔτοι δέ εἰσιν οἱ ἐχθροὶ ἐναντίον δὲ τὸ δυσποιεῖν τῷ κακῶς ποιεῖν· τῷ δὴ οὐδοξον εἶναι τὸ νῦς φίλους δυσποιεῖν προσχωμιλοῦσι, οἵτινες διακωλύουσι καὶ τοὺς ἐχθροὺς δεῖν κακῶς ποιεῖν. εἰ γὰρ νῦς φίλους δυ, τοὺς ἐχθροὺς κακῶς· ἡ δὲ ἀρετὴ ὠφελεῖ, ἡ κακία βλάπτει. διὸ οὐδοξον δοκεῖ, καὶ τὸ εἰ ἡ κακία αὐτάρκης πρὸς κακοδαιμονίαν, καὶ ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν· καὶ γὰρ εἰ καθ' αὑτὸ ῥηθὲν δεῖν νῦς ἐχθροὺς κακῶς ποιεῖν μὴ οὐδοξον, ἀλλὰ οὐδοξον αὖ φαίνεσθαι ῥᾳδίᾳ παρατεθέν, τὸ δεῖν νῦς φίλους δυποιεῖν, ὅθεν γε σημαίνει τὸ παραβολὴν καὶ σημειωτέον ὅτι τὰς μὲν πρώτας προτάσεις τήν τε νῦς φίλους κακῶς ποιεῖν, καὶ πλὴν νῦς ἐχθροὺς δυ, ἐναντίας εἶπε τῇ τοῦ φίλους δυ ποιεῖν· ὅτι τὸ ἕτερον ἑκατέρων τῶν αὐτὰς προτάσεων ἐναντίον· πλὴν δὲ ἀμφότερα ἔχουσαν ἐναντία, οὐκέτι ἐναντίαν· ἀλλ' ὅσαι γὰρ καὶ ἀμφότεραι οὐδοξοι καὶ ἄμα ἀληθεῖς· τὸ δὲ τῷ οὐδόξῳ ἐναντία, οὐχ οἷόν τε οὐδοξον εἶναι· φανερὸν μὲν οὖν καὶ τισὶ φησὶ καὶ ταῦτα ἐναντία εἶναι· πότερον δὲ ἔχει, ἢ οὔ, ὑποτίθεται σαφῆ ποιῆσαι εἰς ὃν ἀνάγει τῶν ἐναντίων λόγον· ὁρᾷ γὰρ ἀνάγει αὐτῶν οὗ ἄν δυτέρῳ εἴρηκε δὲ πρὸς τοῦτο καὶ ἐν τῷ πρὸς δρμηνέας ὡδὶ τέλει· οὐδὲς λέγει· τὸ μὲν δὴ δύ τῷ οἴεσθαι τοὺς ἐναντίας δόξας ὠφέλιμα ἂν τῶν ἐναντίων εἶναι, ψεῦδος· τὸ γὰρ ἀγαθὸν, ὅτι ἀγαθὸν, καὶ τὸ κακὸν, ὅτι κακὸν ἡ αὐτὴ ἴσως καὶ ἀληθὴς, εἴτε τελείους, εἴτε μία ἐστὶν· ἐναντία δὲ ταῦτα, ἀλλ' οὐ ἂν ἐναντίων εἶναι τὰ ἐναντία, ἀλλὰ μᾶλλον τὸ ἐναντίως· δῆλον δὲ ὅτι καὶ ὅσαι κατὰ τὰς τέχνας εἰσὶν δυρημέναι δόξαι, λέγω τῶν ἐπιστημόνων τὸ μὴ τυχεῖν τῶν, καὶ αὗται διαλεκτικαὶ προτάσεις εἰσί. θυτέον οὐδοξοι, μὴ διαπί, δῆλον, πρὸς τί ἔθησι. θείη γὰρ ἄν τις καὶ συγχωρήσειε τὰ δοκοῦντα τοῖς ὑπὸ τῶν ἐπιστημένοις, καὶ ἀκόλουθον δὲ τοῖς προειρημένοις θυτ' αὖ εἶη· αἱ γὰρ τῶν σοφῶν δόξαι ἦσαν οὐδοξοι. σοφοὶ δὲ οἱ τεχνῖται ὡδὶ τὰ οἰκεῖα· ὡς τε καὶ τὰ λεγόμενα τούτων δυερισκόμενα οὐδοξα ἂν εἶη, ὅτι κοινὴ δόξα, ἐστὶ δεῖν ὡδὶ ὧν μὴ ἐπίστασταί τις πιστεύειν τοῖς ἐπισταμένοις· διὸ οὐδοξα· ὡδὶ μὲν ἰατρικῶν, τὰ τοῖς ἰατροῖς δοκοῦντα· ὡδὶ γεωμετρικῶν δὲ τὰ τοῖς γεωμέτραις. λέγοιτο γὰρ πρὸς θυὺς ἄλλως λέγοντας· ἀλλὰ τοῦτο οὐ λέγοιτ' ἂν οἱ ἰατροί, ἢ οἱ γεωμέτραι. τὸ δὲ λέγει, ὅτι αὕτη ἡ δυρεσις ἡ κατὰ πλὴν ἐπιστήμην ἢ τὸ χλιν οὐδοξος· ἀποδεικτικὴ γὰρ αὕτη γε, ἀλλ' ὅτι ταῖς δυρεσιομέναις λεγο τὸ περὶ τι καταγινομένων ὡς οὕτως ἔχοισιν, συγχωροῦσιν οἱ πολλοὶ αὖ δηλονότι μὴ ἢ μαχόμεναι ταῖς κοιναῖς προσλήψεσι· ὡδὶ τούτου γ' προείρηται· ἢ οὐδὲ ἔστι ὡδὶ τῶν κατὰ τὰς ἐπιστήμας τὸ καὶ τέχνας οἰκείων δοξῶν μάχη θοῖς πολλοῖς πρὸς τοὺς ἐπιστήμονας· ὅτι πλὴ ἀρχήν, ἀδόξαστοι ὡδὶ θύτων οἱ πολλοί· θιαιότατα γὰρ ἄλλα δεῖ λαβεῖν ἰατρικὰ ἐκ τῶν ἱπποκράτους ἀφορισμῶν· οἷον τόνδε δεῖ τὸν κόπον αὐτόματοι φράζοισι νόσοι· καὶ τὸ ὑγραὶ δὶ αὐται τοῖς πυρέτοις νοῦσι σύμφοροι· πάλιν κατὰ γεωμετρείαν, ὅτι αἱ τῶν τετιώνου ζῆς γωνίαι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαί εἰσιν· καὶ ὅτι παντὸς τετιώνου αἱ δύο πλευραὶ τῆς λοιπῆς μείζους εἰσὶ πάντη μεταλαμβανόμεναι. πρόβλημα δέ ἐστι διαλεκτικὸν ἐστὶ θεώρημα τὸ σωπευτικὸν, ἢ πρὸς αἵρεσιν, ἢ φυγὴν, ἢ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνῶσιν, ἢ αὐτὸ, ἢ ὡς συμβρηγὸν, πρός τι ἕτερον τῶν θιούτων. εἰπὼν δὲ τῆς διαλεκτικῆς προτάσεως, ὅτι ἔστιν οὐδοξος ὁρώτησις, καὶ κατὰ ποσοὺς τρόπους οἵδντε τὸ οὐδοξον λαμβάνειν, ἀκολούθως ἐξῆς πάλιν τὸ διαλεκτικοῦ προβλήματος λέγει· φησὶ δεῖν δὲ διαλεκτικὸν πρόβλημα εἶναι θεώρημα, λέγων θεώρημα αὐτὶ τοῦ ζήτημα, καὶ ἐπὶ τὸ θεωρεῖν

θεώρημα αὐτὶ τοῦ ζήτημα

ηδη

ωρεῖν, αὐτὶ τοῦ ζητεῖν ἔθος αὐτοῖς λέγειν· φησὶν οὖν τὸ λεγόμενον ζήτησις πάλιν θεώρημά ἐστι σωπευτικὸν πρὸς ἢ πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν, ἢ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνῶσιν, ἢ αὐτὸ, ἢ ὡς συμβρηγὸν πρός τι ἕτερον τῶν τοιούτων ζητούμενον. ὅπου γὰρ ζήτησιν δηλωτικὸν τὸ ἢ οὐ, ἢ μηδετέρως δοξάζουσιν, ἢ ἐναντίως οἱ πολλοὶ τοῖς σοφοῖς, ἢ οἱ σοφοὶ θοῖς πολλοῖς, ἢ ἐνδόξοι αὐτοὶ ἑαυτοῖς ὁ λέγει, διαλεκτικὴν εἶναι πρόβλημα, εἴη δ' ἂν τὸ θεώρημα λόγος γνώσεως τινὸς τῶν προειρημένων αἵτιος ἀπὸ τοῦ θεωρεῖσθαι καὶ γνώσεως αἴτιον ἡ μὲν εἶναι, ὄνομα μᾶλλον θεώρημα, καὶ ἔστι πᾶν μὲν πρόβλημα διαλεκτικὸν, θεώρημα δ' ἡ ἧττον, ἢ φιλόσοφον, ἢ λογικὸν θύτων γὰρ διαλωτικὰ τὰ προειρημένα. οὐ μὴν θύμπαλιν· ἀλλ' ὅσα τῶν θεωρημάτων ἔχει τῶν προκειμένων τινὰ ἀφορισμόν. οὗτοι δέ εἰσι πρὸ οὗ ἢ μηδετέρως δοξάζουσιν, ἢ ἐναντίως οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς ἢ ἐνδόξοι αὐτοὶ ἑαυτοῖς. ὅσα μὲν οὖν τῶν ζητουμένων, εἰς αἵρεσιν ἢ φυγὴν πλὴ οἰκφορὰν ἔχει, ἢ θεωρητὰ θικὰ τὰ προβλήματα· ἡ γὰρ πρὸ ἀγαθόν τε καὶ κακὸν καὶ αἱρετόν τε καὶ φευκτὸν ζήτησις οὖσα ἠθική, εἰς αἵρεσιν καὶ φυγὴν πλὴ οἰκφορὰν ἔχει. οὐκ εἰς φιλοσοφίαν· ὁ γὰρ ζητῶν πότερον ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστιν ἢ οὔ, ἢ ὅλως πρί τινος τῶν ἐπικτήτων ἀγαθῶν, ἢ πρὸ θυ αἱρεῖσθαι ἢ φεύγειν αὐτό, πλὴ ζήτησιν ποιεῖται. πάλιν ὁ ζητῶν, πότερος ὁ κόσμος σφαιροειδής, ἢ ἔ. ἢ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἢ οὔ. ἢ τι ἄλλο τῶν φυσιολογουμένων τε καὶ ὄντων, τέλος ποιεῖται πλὴ τοῦ ἀληθοῦς γνῶσιν. ὁ τῆς θεωρητικῆς ἐστιν ἴδιον. ἡ γὰρ γνῶσις τῆς οὐ τοῖς αἱρίστοις ἀληθείας, τῆς θεωρείας τέλος. ὅσα δὲ μὴ τοιαῦτα πρακτικὰ ζητεῖται, μή τε τέλος ἔχει πλὴ γνῶσιν τῆς οὐ τοῖς ἀληθείας, ἀλλ' ὡς σωβρηγά, ἢ πρὸς πλὴ τῶν αἱρετῶν τε καὶ μὴ, γνῶσιν, ἢ πρὸς πλὴ τῶν ἀληθῶν τε καὶ ψευδῶν θύρεσιν ζητεῖται. τοῦτα προβλήματα λογικά. ἡ γὰρ λογικὴ πραγματεία, ὀργάνου χώραν ἔχει οὐ φιλοσοφίας. ὅσα δὴ κατὰ ταύτην ζητεῖται, τοῦ πρὸς ἐκείνην χρησίμου ζητεῖται χάριν. ὁ γὰρ ζητῶν πότερ' ἀντιστροφὴς φόρε ἐπείν προτάσεως, ἢ πότερ' συλλογιστικῆς, ἢ ἀσυλλογίστου συζυγίας, ὡς σωβρηγὰ ταῦτα ἂν τελοῦτα πρὸς πλὴ τῶν προειρημένων θύρεσίν τε καὶ γνῶσιν ζητεῖ. σαφῶς δὲ καὶ οὗτα θα πλὴ λογικὴν πραγματείαν, ὄργανον εἶναι λέγει, ὡς ἂν σωβρηγὸν αὐτὴ πρὸς πλὴ τῶν πρώτων ἐρωτήσεων θύρεσίν τε καὶ γνῶσιν ἀξίαν εἶναι τὸ ζητεῖσθαι λέγων. εἰπὼν δὲ καὶ οὗτίσιν ὅτι ὁ διαλεκτικὸς πρόβλημα, ἐφεξῆς προστίθησι τοὺς διορισμούς οὓς εἶπε δ' ὧν χωρίζει τῶν οὗ τούτοις μὲν ὄντων θεωρημάτων, ἃ δ' ὄντων διαλεκτικῶν προβλημάτων, ἐπρόβλημα. οὐχ ὡς οὐκ ἄδοξος δὲ καὶ τῆς προτάσεως τῆς διαλεκτικῆς οὗ θύτοις, οὗ οἷς εἴρηκεν εἶναι ὁ πρόβλημα, οὐ προσέθηκεν τῇ προτάσει αὐτό· ἔστι γὰρ ἀμφότερα οὗ τοῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ αἱ μὲν προτάσεις, αὐτὸ θεν ἔχοισ' ὁ οὗ οἷς καὶ ὡδὶ ἀεισι γνώριμα· τὰ γὰρ ἄδοξα καὶ τὰ τοῖσ πολλοῖς, οἷς δὲ ὁ ἄδοξον καὶ δὴ τούτων αὖ εἴη δηλωτικόν. οὗτοις μὲν οὖν καὶ αἱ προτάσεις εἰσὶν, οὐ μὴν ζητήματα· τὰ δὲ προβλήματα τὰ οὗ θύτοις, ἔστι ζητήματα. ἔτι αἱ μὲν προτάσεις εἰ καὶ ὅτι μάλιστα οὗ τούτοις· πᾶν γὰρ ὁ ἄδοξον, ὡδὶ τούτων τινὲς ἀλλ' οὐκ ἀφ' τῶ, πρὸ τούτων τινὸς εἶναι, ὁ εἶναι διαλεκτικαὶ προτάσεις ἔμοιον, ἀλλ' ἀφ' τῶ ἀδόξου. διὸ ῥᾷον ἐχρήσατο πρὸς θν ὁρισμὸν αὐτῶν· τὰ δὲ προβλήματα ἐπεὶ προβλήματά ἐστι τῷ ἄξια εἶναι ζητήσεως· ἄξια δὲ ζητήσεως, ἃ κἄλλα τινὰ παρὰ τὰ, ἢ πρὸς αἵρεσιν ἢ φυγὴν σωτελοῦντα, ἢ πρὸς γνῶσιν καὶ ἀλήθειαν, καὶ τὰ θύτοις σωβρηγοῦντα, εἰκότως ὁριζόμενος ὁ πρόβλημα τούτοις πάλιν ἐχρήσατο· οἱ δὲ προστιθέμενοι τῷ προβλήματι διορισμοί, χωρίζουσι φανερῶσ πλὴ πρότασιν ἀπ' αὐτό. εἰπὼν δὲ ὁ πρόβλημα θεώρημά τι καὶ ζήτημα εἶναι, καὶ οὐ γένει θύτῳ ἀκολούθως προσέθηκε τὰς διαφορὰς καθ' ἃς ὁ πρί τινος τούτων θεώρημα καὶ ζήτημα, ἤδη καὶ πρόβλημα γίνεται· οὐ πᾶν θεώρημα καὶ ζήτημα ἤδη καὶ πρόβλημα διαλεκτικόν. εἶναι δὲ φησι πρόβλημα διαλεκτικὸν δ' οὗ τούτοις θεώρημα· τοῦτ' οὖν ἢ μηδετέρως δοξάζουσιν, ἢ ἐναντίως οἱ πολλοὶ τοῖς σοφοῖς, ἢ οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς· ἢ ἐνδόξοι αὐτοὶ ἑαυτοῖς· οὐδετέρως μὲν οὖν δοξάζουσιν οἱ πολλοί· τοῦτ οὖν οὐδετέρῳ μόρει τῆς ἀντιφάσεως ἔχοισ'

θεωρεῖν ἢ ζητεῖν

Theorema gd Problematú materia

λογικὴ πραγματεία ὀργάνου χώραν ἔχει οὐ φιλοσοφία

Diffa inter protases & ꝓblemata

συγκατάθεσιν. εἰ μὲν ἡ διὰ τοῖς φθάρτοις εἰπεῖν εἰ αὐτὰ κολουθοῦσιν αἱ αἱρέσεις ἀλλήλαις ἢ εἰ δι' αὐτὰς εἰσιν αἱρεταί, ἢ οὔ. ἢ εἰ μὲν τῷ λογιστικῷ τῆς ψυχῆς ἢ μὲν τῷ παθητικῷ γίνονται. εἰ δὲ φυσικοῖς ἐστὶ κόσμος ἄπειρος ἢ οὔ. εἰ σφαιροειδὴς ἢ οὔ. εἰ ψυχὴ ἀθάνατος, εἰ λογικοῖς, εἰ τεταγμένως τὰ ἀντικείμενα. εἰ σχήματα τρία καθ' ἃ αἱ συλλογιστικαὶ συζυγίαι. δύναται καὶ ὧδὶ πάντων τὸ οὐδέτερον λέγειν οὐ μόνον τῶν πολλῶν. εἴη γ' ἂν τινα, ὧδὶ ὧν οὐδὲ οἱ σοφοὶ πρὸς συγκατάθεσιν ἔχουσιν. οἷον, ὧδὶ τὸ ἀρτίους ἢ περιττούς εἶναι τοὺς ἀστέρας ἢ ὧδὶ ὧν ὀλίγα πρὸς ἀσέραστον ἢ ὧδὶ ὧν ὀλίγα πρὸς ἀσέβειαν καὶ τὸ μέγεθος οὐκ ἔχουσιν οὐ δὲ οἱ σοφοὶ διατείνουσι συγκατάθεσιν. οἷον, περὶ τοὺς ἀρτίους ἢ ὧδὶ περιττούς ἐστιν τοὺς ἀστέρας, τῷ τὸ δοξάζειν ὧδὶ τοῦτο νενικῆσθαι. διὰ ὅτι πολλὰ συνήθη κέχρηται. διὰ ὅτι πολλὰ συνήθη φυσικοῖς ξυνήμασται. διὰ ἐνίοτων τὰς πίστεις λαμβάνοντα. διαλεκτικοῦ γὰρ τὸ συνήθη τοῖς τοιούτοις διά τινων συνδοξεῶν ροπήν τινα καὶ πρόσκλισιν ἐμποιεῖν, πρὸς θάτερον τῶν ἀντικειμένων. οἷον, ὅτι ἀΐδιος ὁ κόσμος, ἢ ὅτι σφαιροειδής, ἐπιχειρήσαι γ' ἄν τις διαλεκτικὸς εἰς ὅτι, εἰ τῷ τελειοτάτῳ τῶν σωμάτων, οἰκεῖον τὸ τελειότατον σχῆμα. ὁ δὲ κόσμος τελειότατόν τῶν σωμάτων. πόντα γ' τὰ ἄλλα σὺ ἑαυτῷ ἔχει τῷ κόσμῳ ἁρμόττον τὸ τελειότατον τῶν σωμάτων οἰκεῖον, ἀλλὰ μὴν τελειοτάτη ἡ σφαῖρα τῶν σχημάτων. ὅτι γὰρ προσθήκην, οὔ τε ἀφαίρεσιν δέχεται. οἰκεῖον ἁρμόττον τῷ κόσμῳ τὸ σφαιρικὸν σχῆμα. ἀλλὰ καὶ ὧδὶ τὸ ὧδὶ ἢ ἀρτίους εἶναι τοὺς ἀστέρας, ἀδόξαστοι μὲν ἅπαντες. ὁ διαλεκτικὸς δὲ ἢ πρὸς ὅδε ἢ συνδόξεων ἐπιχειρήσαι ἂν λαμβάνων τὸ σὺ ἀριθμῷ ἄρτιον, οἰκεῖον τοῖς ἄρτιοις, ἄτε γε οὖσι θεοῖς, τὸ δὲ ἄρτιον σὺ ἀριθμῷ μέγιστον. οἰκεῖος ἁρμόττει τοῖς ἄρτιοις ὁ ἄρτιος ἀριθμός. ἐναντίως δὲ οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς ὧδὶ τῶν τοιούτων δοξάζουσιν. πότερον, βούλοιό κ' ὐτυχεῖσθαι αἱρετώτερον, ἢ ἄ. καὶ ὅλως τὸ τῆς ψυχῆς ἀγαθὸν τῶν τοῦ σώματος, ἢ ἄ. καὶ πότερον, ἡδονὴ τὸ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν, ἢ ὅλως ἀγαθόν, ἢ οὔ. τοῖς μὲν γὰρ πολλοῖς, εὐτυχία μὲν βουλοίατ' ἂν εὐλογίστως δὲ αἱρετῆς, αἱρετώτερον δοκεῖ. τοῖς δὲ σοφοῖς, ἀνάπαλιν, καὶ τοῖς μὲν πολλοῖς ἡ ἡδονὴ μέγιστον ἀγαθόν. τοῖς δὲ σοφοῖς, τοῖς μὲν ὅτι τὸ μέγιστον ἀγαθόν. τοῖς δὲ, ἀδιάφορον. ἤδη δέ τισι καὶ κακόν, ἑκάτεροι δὲ αὐτοῖς, ἐναντίως δοξάζουσιν. σὺ μὲν τοῖς σοφοῖς, πρὸ τῆς εἰμαρμένης, πρὸ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. πρὸ ἀπείρου. πρὸ κενοῦ. πρὸ τῶν τοιούτων. οἱ δὲ πολλοὶ πρὸς ἀλλήλους. σὺ οἷς οἱ μὲν αὐτῶν πᾶν ὑπὲρ τὸ ἁπλοῦν αἰρετώτερον. οἱ δὲ ἔμπαλιν λέγουσι. καὶ οἱ μὲν ἰσχὺν κάλλους. οἱ δὲ κάλλος, ἰσχύος προτιμῶσι, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἔστι δὲ προβλήματα μὴ ὧν εἰσιν ἐναντίοι συλλογισμοί. ἐπῶν δὲ διαλεκτικὸν εἶναι προβλήματα περὶ ὧν οὔτοι, ἢ μηδετέρως δοξάζουσι, δηλονότι οἱ πολλοὶ ἢ τοι περὶ ὧν οὔτοι, μηδετέρῳ μέρει συγκατατίθενται καὶ τὰ χρηστικῶς, προβλήματα ταῦτα. εἴη δ' ἂν ὅτε ὡς εἶπον, μὴ περὶ τῶν σοφῶν λεγόμενον. ἢ ἐναντίως οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς, ἢ ἑκάτεροι αὐτοὶ αὑτοῖς, προστίθησι τοῖσι προειρημένοις καὶ τὰ ὧν εἰσιν ἐναντίοι συλλογισμοί, καίτοι γε καὶ τὰ ταῦτα ἔστιν ἐν τοῖς προβλήμασι, πλὴν αἰτίαν ἀπέδωκεν αὐτὸς προσθείς. ἀπορείαν γὰρ ἔχει, πότερον οὕτως ἔχει, ἢ οὐχ οὕτως, δῆλον δὲ περὶ ἀμφοτέρων ἔστιν λόγους πιθανοὺς. ἐν γὰρ πότερον ἢ ἡδονὴ ἀγαθὸν ἢ οὔ. διαλεκτικὸν αὖ εἴη πρόβλημα. δῆλον δὲ ἔστιν περὶ ἑκατέρου μορίου τῆς αὐτοφάσεως συλλογισμὸν εὖ δοξεῖν ὅτι μὲν γὰρ ἀγαθὸν, δείκνυσιν ὁ συλλογισμὸς ὁ διοῦβος. οὐ πάντα ἐφίεται, ἀγαθοῦ, τῆς δὲ ἡδονῆς πάντα ἐφίεται. ἡ ἡδονὴ ἄρα ἀγαθόν, τὸ δὲ μὴ εἶναι αὐτὴν ἀγαθὸν, ὁ τοιοῦτος. ἡ ἀγαθὸν ἀγαθὸς ποιεῖ, ἡ ἡδονὴ ἀγαθοὺς δ' ποιεῖ. ἡ οὐκ ἄρα ἀγαθὸν ἡ ἡδονή. ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις, εἰ μὴ καὶ ὅδε ἐμωδδείληπται τοῖς εἰρημένοις. οἱ γὰρ ἐναντίοι συλλογισμοὶ εἰσιν αὖ, οἷς οἱ ἐναντίως οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς δοξάζουσιν, ἢ ἑκάτεροι αὐτοὶ αὑτοῖς. ἢ ἐκεῖνα μὲν εἶχεν ἐν τῇ μάχῃ. πλὴν ἑκατέρου τῶν μαχομένων συγκατάθεσιν μόνην χωρεῖς συλλογισθέντα δὲ δῆλα τοὺς αὐτικειμένους λόγους ἐπέχει τὶς οὐ δῆλα τοὺς προσάτας ἑαυτῶν. διὸ καὶ ὧδὶ τούτων, ὧν μηδέπω συγκατάθεσιν τινὰ εἶναι διαλεκτικὴν πρόβλημα ἃ ζητούμενον λέγει δὲ διαλεκτικῷ εἶναι προβλήματα καὶ περὶ ὧν μὴ ἔχομεν λόγον τινὰ καὶ συλλογισμόν. πότερον, οὕτως ἔχει ἢ οὔ. ὄντων μεγάλων καὶ ἀξίων γνώσεως.

Quaestio

? d μή. 7. Nmgd.

καὶ δηλονότι ἀγνώστων. καὶ ἐκόντων τινὰς λόγους. τῶν γὰρ μικρῶν καὶ καταφρονουμένων, ὡς δὲ πλὴν ἀρχὴν ἀξίων ζητήσεώς τε καὶ γνώσεως. παράδειγμα δὲ αὖ πρὸς σὲ γὰρ παρέθεντο τῶν μεγάλων μὲν καὶ ἀξίων γνώσεως. ἀσφαλῶν δὲ καὶ ζητουμένων δὴ. ἃ μὴ ἔχειν πρὸς αὐτῶν συλλογισμὸν διεκτικόν. τουτέστιν ἀποδείξειν πῶς ἔχει, πότερον, ὁ κόσμος ἀΐδιός ὅστιν ἢ οὔ. διατί γὰρ ἀΐδιος, χαλεπὸν εἰδέναι, καὶ ἄξιον ζητεῖσθαι δύναται. ἃ ἔστι δὲ προβλήματα καὶ ὧν εἰσιν ἐναντίοι συλλογισμοὶ εἰρῆσθαι. οὐχ ὡς προστιθέντος αὐτὰ ἀλλά τινα προβλημάτων εἴδη. ἀλλ' ὡς πρὶ τῶν προειρημένων λέγοντος. σὺ ἴσως δὲ τῷ ἔστι καὶ ταῦτα καὶ κεῖνα προβλήματα ἐναντία. οἱ μὲν γὰρ συλλογισμοὶ, σὺ οἷς ἐναντίως δοξάζουσιν οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς. ἢ ἑκάτεροι αὐτοὶ αὑτοῖς. πρὶ ὧν δὲ λόγον μὴ ἔχομεν ὄντ' μεγάλων, εἴη ἂν ταῦτα τὰ αὐτὰ, τοῖς π' ὧν μηδετέρως δοξάζουσιν, ὡς εἶναι τῶν προειρημένων ὡς καλῶς εἰρημένων ὑπόμνημα. ἴσως οὖν ὡς εἶπον, τῷ ἔστι γὰρ καὶ ταῦτα προβλήματα. σὺ δὲ τούδις, τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα. ὅτι π' ὧν οὐδετέρως δοξάζουσιν οἱ πολλοὶ, δοξαστὸν μόριον τ' αὐτιφάσεως προείληπται ὡς οὐδοξον εἶναι. γίνεται γὰρ οὕτως, δῆλα δὲ προειλῆφθαι οὐδοξόν τε καὶ πρότασις μᾶλλον ἢ πρόβλημα. ἐστὶ δ' αὐτικείμενον αὐτῷ ἄδοξον. ἐστὶ γὰρ οὐδοξῶ αὐτῷ κείμενον, ἄδοξον, ἀλλὰ καὶ ὧδὶ ὧν οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς διαφέρονται, ἢ ἑκάτεροι αὐτοῖς ὁμοία. καὶ γ' ὧδὶ τούτων οὐδέτερον μόριον, οὔτε ἁπλῶς οὐδοξόν ὅστι, δῆλα δὲ ἑκατέρων αὐτῶν τοὺς προϊσταμένους, ὡς πρὸς τὸ οὐδοξόν ὄν, ἴσους πως ἔστιν. θέσις δέ ὅστιν ὑπόληψις, παράδοξος τῶν γνωρίμων τινὸς κατὰ φιλοσοφίαν. εἰπῶν ὧδὶ τὸ διαλεκτικοῦ προβλήματος, ἐξῆς λέγει ὧδὶ θέσεως. ἐπεὶ δοκεῖ καὶ θέσις ἃ πρόβλημα εἶναι. καὶ διείκνυσι τὸ ποῖον πρόβλημα θέσις ὅστιν. οὐ γ' πᾶν πρόβλημα θέσις ὅστιν. ἀ γ' παρὰ τοὺς κοινὰς δόξας ὑπόληψίς τινος τῶν οὐδόξων κατὰ φιλοσοφίαν, θέσις κατ' αὐτὸν οὖσα παράδοξος δῆλα πλὴν πρὸς τὰς κοινὰς προλήψεις μάχην, ἃ ἄξιον εἶναι ζητεῖσθαι ὧδὶ αὐτῆς δῆλα ἐν προσάτην, ὄντα γνώριμον κατὰ φιλοσοφίαν ἔχει. διὸ διεκεῖ καὶ ἐν προσάτην τῆς δόξης ἐν συνιστάντα πλὴν θέσιν, προσκεῖσθαι τῷ τοιούτῳ προβλήματι. οἷον, πότερον, πάντα συνεχῶς ῥεῖ καὶ ἀεὶ γίνεται οὐδέ ποτε δὲ οὐδὲν ὅστι καθ' ἡράκλειτον ἢ οὔ. καὶ πότερον ὅστιν ἢ οὔ. καὶ πότερον κίνησίς ὅστιν ἢ οὔ. ὡς δοκεῖ ζήνωνι. καὶ πότερον, ἡ ὑγίεια ἀγαθόν ἢ οὔ, ὡς χρύσιππος λέγει. καὶ πότερον ἔστιν αὐτιλέγειν, ἢ οὔ, ὡς αὐτιθένει δοκεῖ. αὐαιρῶν γ' αὐτιθένης ἂν εἶναι αὐτιλέγειν, ἔλεγε δεῖν μὲν τοὺς περί τινος λέγοντας, ἐκεῖνο λέγειν καὶ σημαίνειν δι' ὧν λέγουσι δ' ὧδὶ οὐ λέγουσιν. ἀλλὰ καὶ τοὺς αὐτιλέγοντας, ἀλλήλοις, ὧδὶ τὸ αὐτὸ ὀφείλειν λέγειν. ταῦτα προλαμβάνων ἔλεγεν, οἱ αὐτιλέγειν δοκοῦντες ἀλλήλοις περί τινος. ἢ οὐ περὶ ἀμφότερα λέγοντες ἐν τοῦ πράγματος λόγου αὐτιλέγουσιν, ἢ οὐδέτερα. ἢ ὁ μὲν, λέγων. ὁ δὲ οὐ λέγων. ἀλλ' οὔτε ἐὰν ἀμφότεροι λέγωσιν ἐν τῷ πράγματος λόγου, αὐτιλέγωσιν αὖ, ταυτὰ γ' αὖ λέγουσιν ἔτε μηδέτερος ἐν τῷ πράγματος λέγοι λόγον. οὐ δὲ πῶς ἀρχὴν αὐτιλέγωσιν περὶ τοῦ. οἱ δὲ μὴ λέγοντες ὧδὶ αὐτῷ τούτου, οὐδ' αὐτιλέγουσιν ὧδὶ αὐτοῦ. εἰ δ' ὁ μὲν λέγοι ὁ δὲ μὴ, οὐδ' οὕτως αὖ αὐτιλέγουσιν. ὁ γὰρ μὴ λέγων ἐν τῷ πράγματος λόγου, οὐδ' ὅλως αὐτιλέγοι ὧδὶ αὐτῷ. ἀλλὰ ὧδὶ ἐκείνου, ὃ σημαίνει δι' ὧν λέγει. οὕτως δὲ οὐδ' αὖ αὐτὶ λέγοι περὶ αὐτοῦ. τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων οὐδ' αὖ αὐτιλέγειν εἴη. ψεῦδος δὲ λαμβάνει ὁ τοὺς μὴ λέγοντας ἐν τῷ πράγματος λόγου. ἢ ἐν μὴ λέγοντα, μὴ δ' ὅλως αὐτιλέγειν περὶ αὐτῷ. οὐ γὰρ εἴ τις μὴ ἀληθῆ λέγει, οὗτος οὐδὲ περί τινος λέγει. εἶγε ἔστι λέγειν περὶ τινος καὶ ψευδῆ λέγοντα. οὐ δὲ γὰρ αὖ εἴη ὁ ψεύδεσθαι ὅλως, ἐὰ μόνος εἴη λέγων περί τινος, ὁ τἀληθῆ περὶ αὐτοῦ λέγων. εἶγε πᾶς μὲν ὁ ψευδόμενος, περί τινος λέγει, περί τινος ψεύδεται. εἰ δὲ ἔστι ψεύδεσθαι, εἴη αὖ καὶ αὐτιλέγειν τινὰ ψευδόμενον. καθόλου γὰρ ὁ αὐτιλέγειν ὅστι ὁ περὶ τῷ αὐτοῦ τὰ αὐτικείμενα λέγειν. οὐδὲ ναὶν δὲ τοὺς τὰ αὐτικείμενα περὶ τῷ αὐτῷ λέγοντας, ἀληθεύειν ἀμφοτέρους. οὐ τοῖς συλλογισμοῖς δὲ καὶ λόγοις αὐτῶν χρῆσθαι λέγει. ἀλλὰ ταῖς δόξαις ψευδαῖς. εἰ πῶν

Thesis qd προσάτης

Heraclitus
Parmenides
Zeno
Chrysipp?
Antisthenes

Probatur nullá ee contradictionem juxta antisthené

Contradicere q̃ modo dissimat

πῶ γωνεί μου τινὸς κατὰ φιλοσοφίαν παράδοξον ὑπόληψιν, θέσιν εἶναι. διὸ γ' ἂν προσάτην ἀξίαν ζητήσεως ἡ δόξα γίνεται· καὶ διὸ οὐδεὶς πρόβλημα οὐκ οὖσα καθ' αὑ-
" πῶ, ἰδιώτη γίνεται, βυλόμενος προσθῆκαι, ἃ γὰρ τοῦ τυχόντος ἐναντία ταῖς δόξαις "
" ἀποφωσκομένου, φρονοῦντί γε, οὐκ ἔστι πάντα ἁπλῶς· πάντα γὰρ οὐκ ἂν φρόνησειν οὐδὲ ἃ αὐτῷ ἐ "
" ἄδοξον ἔλαβε καὶ ἐκ τοῦ προσάγειν· ἐὰν δὲ ἀποφωσκομένου εἴπε δηλῶν ὅτι εἰ μὴ χωρὶς συλ λογισμοῦ λέγοι· ἐπεὶ δρᾶγε πρόβλημα γίνεσθαι καὶ πῶ τοιαύτην δόξαν· ὅταν μὲν συλλογισμοῦ τιθῆται λέγει οἷον θέσεις εἶναι καὶ ταῦτα περὶ ὧν ταῖς κοιναῖς δό ξαις ἐναντίοι τινές εἰσι λόγοι τε καὶ συλλογισμοί. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἄδοξον ἔλαβε τὸ ἰδιαῦτα προσάτην, ἀλλ' οἱ ἐπ' αὐτῶν συλλογισμοὶ ἐναντίοι ταῖς προκατα βεβλημέ ναις δόξαις περὶ αὐτῶν ὄντες, ἀξίαν αὐτὸ παρέχονται ζητήσεως. ὁ γὰρ ἡ τῶν σοφῶν κ ἐκείνοις ποιεῖ δόξα, ἄξιον ἐν τούτοις ἡ διὰ τοῦ συλλογισμοῦ δεῖξις τε καὶ πίστις· καὶ παρατίθεται δὲ τῆς ἰδιαύτης δείξεως διεκτικὸν παράδειγμα τοιοῦτον· πᾶν τὸ ὂν "
ἢ γι ἀΐδιόν ἐστιν ἢ γενητόν. οἱ δὲ σοφισταὶ ἄξιον αἱρεῖν περῶνται διὰ λόγου τινὸς πα ρεχόμενοί τινα, ὅτε ἀεὶ ὄντα ὅτε γενητόν· λαμβάνοντες γὰρ τῶν ὄντων τὸ εἶναι τὸ μοισκὸν γραμματικὸν ἢ, διακινοῦσιν ὅτι οὔτε ἀΐδιόν ἐστιν· ἀεὶ μὲν γὰρ ὁ μου σικὸς γραμματικός· ἀλλ' οὐ ποτε ὅτε οὐκ ἦν· ἀλλ' οὐδὲ γενόμενον, οὐ γὰρ γίνεται ὁ μα σικὸς γραμματικός· εἰ γὰρ γίνεται ἢ γι ὡς ὕλης τὸ μοισκοῦ γίνοιτ' ἂν ὁ γραμματι κὸς, ὡς ἐκ τοῦ χαλκοῦ ἀνδριάς· καὶ ὡς ὁ ἄνθρωπος, γραμματικός. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ὕλη δ' γραμματικοῦ τὸ μοισκόν, ἢ ὡς ἐναντίου, οὐκ ἔστι δὲ ἐναντίον τῷ μουσικῷ τὸ γραμ ματικόν. ὅτε καὶ συμπάρχει αὐτῷ ἐκ ἀρα δ' μουσικὸν, γραμματικὸν γίνεται, ἐξ ὧν συμπάρχει τὸ οὐ πᾶν ἀρα τὸ ὄν, ἢ γενόμενόν ἐστιν ἢ ἀΐδιον. ἔτι εἰμήτε ὁ γραμματικὸς γι νόμενος μουσικὸς, γραμματικῷ μουσικὸς ἐγίνετο. ἔστι δὲ ὁ μουσικὸς γραμματικός, ὃ μὴ γένοιτο, ἐστὶν. ἔτι δὲ μία τέχνη ἐστὶν ἢ ἐπιστήμη, ἢ διδάσκει τὸν μουσικὸν γραμματικόν· οὐδεὶς γ' ἂν καθὸ μουσικός ἐστι, γραμματικός ἐστι. οὐ γὰρ ἀπὸ τούτου εἰς ἐκεῖνο ἡ μεταβο λή, ἀλλ' ἀμφότερα καθ' αὑτὸν ἄνθρωπος· δύναται δὲ λεγόμενον ἀπὸ τῶν σοφιστῶν καὶ οὕ τω λέγεσθαι, αὖ ἢ γεγονὼς τις γραμματικὸς πρῶτον, εἶτα μουσικός· ἀγένοντο μὲν μα σικὸς οὔτως ὢν γραμματικός· ἔστι δὲ μουσικὸς ὢν γραμματικός· ὁ οἷον λέγων μουσικὸς ὢν, γραμματικός ἐστι, λέγει καὶ μουσικός ἐστι γραμματικός· πολλὰ δὲ τῶν καθ' αὑτὰ ἔν των ἦν λεγόμενον ἀΐδια αὐτὰ ἢ γενόμενα εἶναι. ἔτι ὡς ἔστι κατὰ συμβεβηκὸς δέ ἐστιν οὕτως καὶ ἐγένετο· ὁ γὰρ μουσικὸς γινόμενος ἐπροὐπάρχειν ὢν γραμματικός, ἀγαθὸν γὰρ ἄμφω γίνεται μουσικός, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὁ γραμματικὸς μουσικὸς ἐγίνετο, ὡς οἷον τὰ ἰδιαῦτά ἐστιν ἅπερ καὶ γίνεται· τὰ γὰρ τοιαῦτα φησι λέγων τὰ παράδο ξα, εἰ καὶ μὴ ἀπλῶς δοκεῖ τινι ἄξια ζητήσεως εἶναι, ἀλλὰ τῷ συλλογισμῷ ἴνα αὐτῷ εἶναι, δόξαι αὖ καὶ αὐτὰ διὰ ταῦτα ἄξια γενέσθαι ζητήσεως. ὅτι μὲν οὖν ἡ θέσις ἀν τῷ προβλήματί ἐστι γνώριμον. ὧν γ' πρόβλημα δὲ ἐναντίως δοξάζουσιν οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς, καὶ ἡ θέσις δέ παράδοξος ἔσται, ὑπόληψις τῶν γνωρίμων τινὸς κατὰ φι λοσοφίαν, ἢ διὰ τῶν αἱρετῶν καὶ φυσικῶν καὶ διὰ τῶν θεωρητῶν ἢ διὰ τῶν συν τελούντων πρός τι ἐκείνων ἔχει δὲ ἐναντίως δοξάζειν τοῖς πολλοῖς τὸ σοφὸν τινα. ὑπό θεσιν δ' αὖ ὑπάγοιτο εἴδους τῶν προβλημάτων καὶ τὸ προσκείμενον τῇ θέσει· διὰ δὲ ὧν λόγων ἔχομεν ἐναντίον τοῖς δόξαις· ὁ γὰρ λόγος καὶ ὁ συλλογισμὸς, πῶ τὸ σοφοῦ χώραν μεταλαμβάνων, πρόβλημα καὶ δὲ τοιοῦτον φησὶ διὸ εἶπεν, ἢ ὁ ποτερωσοῦν ἔσω τοῖς. οἱ γὰρ λόγον καὶ οἱ δὲ συλλογισμὸν λέγοντες, ἢ σοφοὶ ὄντες, πρὸς σοφοὺς αὖ μάχεσθαι. ἢ πρὸς τοὺς πολλούς, ἢ τῶν πολλῶν ὄντες μάχονται ταῖς δόξαις ταῖς τε τῶν σοφῶν καὶ ταῖς τῶν πολλῶν· ὁ γ' τοιοῦτος συλλογισμὸς, παράδοξος ὑπόληψίς ἐστι καὶ αὐτός· ἔστι μὲν οὖν καὶ ἡ θέσις πρόβλημα· διαμὲν αὐτισχέφον· οὐ γὰρ ὡς πρός φησι πᾶσα θέσις πρόβλημα, οὔτε καὶ πᾶν πρόβλημα θέσις ἐστίν· εἰσὶ γὰρ ὧν τοῖς προβλήμα σι καὶ τοὐπρὸς ἃ οὐδετέρως δοξάζομεν· ὃ, οὐκ ἂν εἴη θέσις. διὸ δικτέον τὸν δόπον τὸ πρόβλημα ἀπὸ τῆς θέσεως χωρίσας, ὡς διαμένης τῆς θέσεως

Sophistae

ὑπάγεσθαί τινι τῶν ἄλλων προβλημάτων, τῶν διὸ τὸ αὐτικειμένως εἶναι περὶ αὐ τῶν δόξεως, ὄντων διαλεκτικῶν προβλημάτων, καὶ προσκατασκευάζει ἴσως καὶ δί "
" κνυσι δι' ὧν ἐπιφέρει ἐκ γὰρ τῶν εἰρημένων περὶ τῆς θέσεως ἀνάγκη ἢ ὑσὸ πολλὰς ἴσ "
" σοφοὶς ἀμφισφτεῖν· ἢ ὁ ποτερουσοῦν ἑαυτοῖς ἐπειδὴ παράδοξος ὑπόληψις ἡ θέσις "
ἴσην· ἡ γὰρ παράδοξος ὑπόληψις ἰδιαύτη, τῷ εἶναι αὐ τῇ αὐτικειμένην τινὰ ὑπόλη ψιν αὖδοξον· ἡ γὰρ παράδοξος ὑπόληψις, ὅταν μὲν ἔχῃ προσκείμενον τῶν γνωρίμων τινὰ κατὰ φιλοσοφίαν, ἕξει τῶν σοφῶν τινα ἀμφισβητοῦντα ἢ τοῖς πολλοῖς ἢ τοῖς σοφοῖς ὅταν δὲ ᾖ ἡ θέσις λαμβανομένη αὐδὲ τοῦτον, ἐφ' ὧν ἔλαβεν ἐναντίον συλλογισμὸν ταῖς δόξαις, λώβατα καὶ οὐ τῇ τῶν πολλῶν καὶ κατὰ πῶ δόξαν διαφορᾷ εἶναι· εἴγε μὴ σο φὸς ἐστιν ὁ προσάτης τοῦ συλλογισμοῦ· ὁ γὰρ μὴ σοφὸς τῶν πολλῶν. ὅτι δὲ πρὸ ὀλίγου λέγων περὶ τοῦ προβλήματος οὐχ ὡς ἀλλά τινα εἴδη προβλημάτων, προσέθηκε, ἐ ἔστι δὲ προβλήματα, καὶ ἐν οἷσιν εἰσὶν ἐναντίοι συλλογισμοὶ, καὶ ἐ πρὸ ἃ ὧν λόγον μὴ ἔχο μεν ὄντων μεγάλων· ἀλλ' ὡς τὰ προειρημένα ἀνάκε φαλαιούμενος, ἰδιώτατά τις πιστοῦ σθαι καὶ ἐκ τῶν νῦν περὶ τῆς θέσεως εἰρημένων. ὅτι γὰρ μὴ ἐπίσης ἡ θέσις τῷ προβλή ματι λέγεται οὔτε ἐκεῖνα λέγων τὰ ὧν ἐστι προβλήματα οὐσιν, οὐκ ἔστιν ἡ θέσις, ἐμνημό νευσε τούτων. οὔτε ταῦτα ὧν ἐστιν ἰδιώτατα τῶν προβλημάτων· εἰπὼν δὲ τὰ προ ειρημένα περὶ τῆς θέσεως, καὶ ὁποῖόν τι αὐτῷ ἡ θέσις εἶναι δυνατὸν παρασῆσας, ὃ γὰρ οὐκ ἂν αὐ τὸ καθ' αὑτὸ, οὐ δὲ τῇ αὐτοῦ φύσει ζητήσεως ἄξιον, ἢ διὰ τὸ ἐν προσάτην· ἢ διὰ τὸν λόγον ἐγκείνεται τοῖς προβλήμασί τε καὶ ζητήμασι θέσις. αὐτιδιαιρουμένου καὶ αὐταῦθα τοῦ θέσει τῷ φύσει· ὡς πρὸ καὶ διὰ τῆς τῶν ὀνομάτων θέσεως· καὶ γὰρ ἐκεῖ θέσει λέγομεν τὰ ὀνόματα, σημαίνοντες ὅτι μὴ φύσει· προστίθησι δὲ τοῦτο, ὅτι ἡ συ νήθεια κεῖται πάντα τὰ διαλεκτικὰ προβλήματα, θέσεις λέγει· τοὺς γοῦν εἰς πρό βλημα λέγοντας, εἰς θέσιν λέγειν φασὶν ἤδη δέ τινες, θέσεις, καὶ τὰ ῥητορικὰ καλὸ σι προβλήματα, ἐφ' ὧν ἐστὶ τῆς ὑποθέσεως ὄνομα σωθῆναι, ὃ δοκεῖ τὰ ἰδιαῦτα διὰ τοῦ κειμένοις τισὶ καὶ ὡρισμένοις σωθῆναι· κοινότερα γὰρ τὰ διαλεκτικὰ καὶ καθολικώτερα· ὅτι δὲ θέσεις καλοῦσι καὶ ταῦτ' οἱ αὐτοῦντες τὰς ὑποθέσεις λέ γουσιν. οὐδὲν δὲ φησι διαφέρεσθαι περὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ τῆς θέσεως, εἴτε "
κατὰ πάντες προβλήματος αὐτὸ διαλεκτικὸς φέρει ὡς ἡ σωνήθεια, εἴτε καὶ κατὰ "
τοῦ νῦν διωρισμένου προβλήματος, οὐ γὰρ ὀνομαστέον βουληθέντες, πῶ θέσιν οὕ τως ὡρισάμεθα. ἀλλ' ἐπεὶ τοῦ διέξει πῶς αὐτῆς προβλήμασι διαφορᾶς ἕξοις γνω ρίμου, οὐδὲν ἔτι διὰ περὶ τοῦ ὀνόματος φιλοτιμεῖσθαι. συνδιακινούμενος ἡμῖν καὶ διὰ τούτων, ὅτι διὰ τῇ σωνήθει χρήσει τῶν ὀνομάτων ἐπακολουθοῦντας διακινεῖσαι, τὰς τῶν σημαινομένων διαφοράς. ἀλλὰ μὴ νομοθετεῖν αὐτοὺς καὶ ὀνομαζοποιεῖν· καθ' ἃς αὖ ἐπινοήσωμεν πραγμάτων διαφορὰς ὀνόματα· ὡς ἐώθασι ποιεῖν, οἱ ἄλλο μὲν ἡ δοκῶ "
" ἄλλο δὲ χαρακτὴρ λέγοντες· καὶ ἄλλο μὲν αἱρετὸν, ἄλλο δὲ λυπηρόν· οὐδὲ δεῖ πᾶν πρόβλη "
" μα, οὐδὲ πᾶσιν θέσιν ἐπισκοπεῖν. ἐπὶ πῶν ὁποῖόν τί ἐστιν ἐ διαλεκτικὸν πρόβλημα, καὶ "
τί ποτε τῶν προβλημάτων ἰδίως θέσις καλεῖται, προσδιορίζει ταῦτα, καὶ δείκνυ σιν ὅτι βυλόμενος τὸ πρόβλημα τὸ διαλεκτικὸν ποιοῦσιν ἡμῖν κεῖται· οὐ γὰρ πᾶν πρό βλημα οὐδὲ πᾶσιν θέσιν ἐπισκοπεῖν δεῖ· λέγει δ' αὖ ναῦν ἐκ παραλλήλου ἐ πρόβλη μα καὶ πῶ θέσιν· ἀλλὰ πρὸ τούτων τῶν προβλημάτων, ἃ λόγου τοῦ κατασκευάσοντος αὐτὰ καὶ δείξοντος δεῖται. ἀλλ' οὐκ ἀποθέσεως ἢ κολάσεως· τὰ δὲ ἀποθέσεως ἢ κολά σεως δεόμενα οὔτε σὺν τούτοις ἐστὶ πρὸ ἃ ὧν οὐδετέρως δοξάζουσιν οἱ ἄνθρωποι, οὔτε σὺν τούτοις πρὸ ἃ ὧν ἐναντίως οἱ σοφοὶ τοῖς πολλοῖς, ἢ ἑνοτέροις αὐτοὶ αὐτοῖς· ἢ λέγοι αὖ ὅτι εἰ καὶ λόγοι καὶ συλλογισμοὶ τῶν ἰδιούτων εἶεν παράδοξοι κατα βεβλημένοι, ὡς διὰ τοῦτο ὑποπίπτειν αὐτὰ ᾧ τῆς θέσεως λόγῳ, ὁμως ἐχρὴ τὰ ἰδιαῦτα προσίεσθαι. διορίζων ἐπροειρημένου, τίνα τί ἐστι τὰ ἀποθέσεως δεόμενα, καὶ τίνα τὰ κολάσεως, σα φῶς διὰ τῶν παραλειγμάτων ἐπιζητήσει. ἐπιζητήσει δ' αὖ τις διὰ τί μὴ καὶ τὰ ἰδιαῦτα προβλήματα· εἰ γὰρ τὸ πρόβλημα πῶ αὐτίφασιν ποιεῖ ἔχει, οὐχ οὕτως ὁ προ-

Thesis rhetorica problemata Hypotheses

No oportet nova nomina excogitare

καταχρῆσθαι αὐτοῦ affluentis

Quaestio

ἐπιζητήσου

τείνων. πότερα δεῖ τοὺς θεοὺς σέβειν, ἢ μή, καὶ πότερα, δεῖ τοὺς γονεῖς τιμᾶν, ἢ οὔ. τὸ μὴ δεῖν σέβειν τοὺς θεοὺς ἀξιοῖ δείκνυσθαι, ἢ τὸ μηδεῖν τοὺς γονεῖς τιμᾶν. ἢ τοῖ οὖν λέγει, ὅτι τὰ τοιαῦτα μέρη τῶν προβλημάτων, οὐ δεῖ ἐπισκοπεῖν, ἢ οὐ δόλως τὰ τοιαῦτα προβλήματα διαλεκτικά. ὧν γὰρ ἀντιφάσεων τὸ ἕτερον μόριον, οὐ λόγων, ἀλλὰ κολάσεως δεῖται διὰ τὸ ἄδοξον εἶναι, τούτων οὐδὲ τὸ ἕτερον δεῖται λόγων, διὰ τὸ ἐναργές τε καὶ ἔνδοξον. πρόβλημα γάρ ἐστι τὸ δεόμενον δείξεως. τὰ γὰρ οὕτω πεπιστευμένα, ὁ πειρώμενος κατασκευάζειν διὰ λόγων, πολὺ τῆς περὶ αὐτῶν προειλημμένης πίστεως, ἀσθενεστέραν τὴν διὰ τῶν λόγων παρέξεται σύστασιν. διὸ οὐ δόλως τὰ τοιαῦτα τῶν προβλήματα διαλεκτικά, ἀλλὰ προτάσεις μᾶλλον διὰ τὸ ἔνδοξον. ἔτι καὶ διὰ τοῦτο χρὴ τὰ τοιαῦτα τῶν προβλημάτων φυλάσσεσθαι. ὅτι ἡ πρὸς ταῦτα εὐπορία τῶν ἐπιχειρημάτων, χείρους τὰ ἤθη ποιεῖ πολλάκις καὶ τοὺς λέγοντας καὶ τοὺς ἀκούοντας. ὅ περ ἐναντιώτατόν ἐστι τῇ γυμναστικῇ, εἴγε προπαρασκευὴ πρὸς φιλοσοφίαν ἐστίν. ἢ εἰ καὶ μὴ ποιεῖ χείρους, ἀλλὰ φαίνεσθαί γε χείρους ποιεῖ. ἄτοπον δὲ λόγους ἐνδόξους παρέχεσθαι πειρώμενον, αὐτὸν ἄδοξον ποιεῖν δι' αὐτῶν. πρότασις μὲν οὖν ἐστι διαλεκτική, τὸ ἀντικείμενον τῷ κολάσεως δεομένῳ μορίῳ τοῦ προβλήματος. πρόβλημα δὲ οὐδέτερον. εἰ γὰρ οὐδὲ ὧν συνέγγυς ἡ ἀπόδειξις προβλήματα ὡς ἑξῆς λέγει, πολὺ μᾶλλον οὐκ ἂν εἴη προβλήματα. ἃ διὰ τὴν ἐναργείαν, κολάσεως ἀξίους παρέχεται τοὺς ἀντιλέγοντας αὐτοῖς. ἢ διὰ τοῦτο τὰ τοιαῦτα οὐ προβλήματα. ὅτι ἡ εἰς τὰ προβλήματα ἐπιχείρησις, εἰς ἀμφότερα ἐγίνετο. ἀσύστατα γὰρ τὰ εἰς τὸ ἕτερον τῶν ἀντικειμένων ἐπιχείρησιν ἀφηρημένα. οὐδὲ δὴ ὧν συνέγγυς ἡ ἀπόδειξις. οὐδ' ὧν λίαν πόρρω. τοῦ δὲ μὴ τὰ τοιαῦτα προβλήματα εἶναι διαλεκτικά, ὧν τε ἡ ἀπόδειξις ἐμφανής τε καὶ γνώριμος, καὶ ὧν πόρρω τε καὶ σφόδρα ἀσαφής, αὐτὸς τὰς αἰτίας παρέθετο εἰπών. τὰ μὲν γὰρ οὐκ ἔχει ἀπορίαν. τὰ δὲ πλείω, ἢ κατὰ γυμναστικήν. τὰ μὲν γὰρ ὧν συνέγγυς ἡ ἀπόδειξις, ῥάδια καὶ εὔγνωστα καὶ διὰ βραχείας ἐπιστάσεως γνωριζόμενα. οἷον, εἰ προτείνοι τίς, πότερον ὁ ἄνθρωπος ζῶόν ἐστιν, ἢ οὔ. τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ ἐν τοῖς περὶ καθηκόντων ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς στοᾶς ζητούμενα. οἷον, πότερον χρὴ συναριστῶντά τισιν, ἢ τῷ πατρί, ἐκτείνειν ἐπὶ τὰ πορρωτέρω μέρη ἂν ᾖ μείζω ἢ μή. ἀλλὰ ἀρκεῖσθαι τοῖς παρακειμένοις. ἢ εἰ χρὴ ἀκούοντας φιλοσόφου, ἐπηλλαχέναι τοὺς πόδας. ἀλλ' οὐδὲ περὶ τῶν σοφιστικῶς καὶ ἐπιπολαίως συγκειμένων προβλημάτων ποιήσεται τὸν λόγον. παραχρῆμα γὰρ κατάφωρον γίνεται τὸ ἐν αὐτοῖς ἀμφισβητεῖσθαι δοκοῦν. οἷον, πότερον ὁ ἀνδρεῖος ἀνδρείαν ἔχει, ἢ οὔ. καὶ πότερον, ὁ δίκαιος ἀδικήσει ἢ οὔ, καὶ πότερον, ὁ σοφὸς ἀμαθής, ἢ οὔ. δόξει γὰρ μήτε ὁ ἀνδρεῖος ἀνδρείαν ἔχειν διὰ τὸν χιτῶνα τὸν ἀνδρεῖον. καὶ ὁ δίκαιος ἄδικος, διὰ τὸ ἄδικά ποτε πράττειν, καὶ ὁ σοφὸς ἀμαθὴς εἶναι, διὰ τὸ μανθάνειν μὲν τὸν ἀμαθῆ, τὸν δὲ σοφὸν μὴ μανθάνειν. τοιαῦτα καὶ τὰ πότερον, τὸν τυφλὸν οἷόν τ' ἐστὶν ὁρᾶν ἢ οὔ, ἢ τὸν σιγῶντα λέγειν. τὰ γὰρ τοιαῦτα, ἐριστικά τε καὶ ἐπιπόλαια, καὶ παρὰ τὸ τῆς λέξεως διττόν, ἔχοντα τὴν κακουργίαν. ἐκλέγεσθαι δὲ δοκεῖ, καὶ κατὰ τὰς ἐπιστήμας τε καὶ τέχνας προβλήματα τῶν διαλεκτικῶν, ὅτι κεῖται τὰ διαλεκτικά, ἢ περὶ τῶν πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν εἶναι, ἢ περὶ τῶν πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνῶσιν, ἢ περὶ τῶν συνεργῶν πρός τι τοιοῦτον. τὰ γὰρ κατὰ τὰς ἐπιστήμας τε καὶ τέχνας, ἢ πρὸς αἵρεσιν, ὡς τὰ ἐν ἰατρικῇ, ἢ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνῶσιν ὡς τὰ ἐν γεωμετρίᾳ. συντελεῖ. διὸ καὶ ταῦτα ἔσται διαλεκτικὰ προβλήματα, ἂν ἔχῃ τὰ προειρημένα τοῦ διαλεκτικοῦ. οὐ διὰ τῶν οἰκείων ἀρχῶν αὐτὰ δεικνύντος, ἀλλὰ δι' ἐνδόξων τινῶν. προείρηται γὰρ τὴν διαλεκτικὴν μέθοδον περὶ παντὸς τοῦ προβλήματος ἐξ ἐνδόξων εἶναι συλλογιστικήν. διὸ ὅσα μὴ τῶν κατὰ τὰς ἐπιστήμας τε καὶ τὰ μαθήματα κοινοτέρας ἐπιχειρήσεις δέχεται, διαλεκτικὰ ἂν εἴη προβλήματα. ὅσα δὲ μὴ τοιαῦτα τῷ πλείω θεωρίαν ἔχειν ἢ κατὰ γυμναστικήν, ἐκπίπτοι ἂν τῶν διαλεκτικῶν προβλημάτων. οὐ γὰρ διαλεκτικὸς τὸ, πότερον, πᾶν τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς τρεῖς γωνίας ἢ οὔ. κρείττο-

πρόβλημά ἐστι τὸ δεόμενον δείξεως

γυμναστικῇ. i. dialecticae ut apparet ex facie sequente

Assistata esse quae neutra parte oppositorum probabile habent

Problema non esse cuius in propinquo ÷ probatio aut in nimis remoto

Dialecticae methodi partes

Gymnastice.

Non esse dialecticum problema. Numquid omnis triangulus habet tres angulos aequales duobus rectis an non?

νος γὰρ καὶ ἀκριβεστέρας μεθόδου δεῖ πρὸς τὴν τῶν τοιούτων προβλημάτων κατασκευήν. τοῦ γὰρ γεωμέτρου, τὸ δεῖξαι τοῦτο ὅπως ἔχει. διὸ, οὐδὲ τῶν κατὰ φιλοσοφίαν ἐστὶ πάντα τὰ τοιαῦτα διαλεκτικὰ προβλήματα. οἷον, πότερον μία ὕλη πάντων ἢ οὔ. καὶ πότερον ἡ ὕλη ἡνῶται ἢ οὔ. καὶ πότερον, αἱ ἄτομοι ἀρχαὶ τῶν ὄντων, ἢ οὔ. καὶ πότερος, πᾶν τὸ κινοῦν κινούμενον κινεῖ, ἢ οὔ. καὶ πότερον, ἀΐδιός ἐστιν ἡ κίνησις, ἢ οὔ. πλείονος γὰρ καὶ ἀκριβεστέρας τὰ τοιαῦτα ἐπιστάσεως δεῖται. τῶν οὖν περί τε τὰ αἱρετὰ καὶ φευκτὰ, καὶ τῶν πρὸς ἀλήθειαν τε καὶ γνῶσιν, καὶ τῶν πρός τι τούτων συντελούντων, ὅσα μὲν ἔνδοξά ἐστι, ταῦτα προτάσεις διαλεκτικαί. ὅσα δὲ τοιαῦτά ἐστιν, ὡς μηδετέρως περὶ αὐτῶν δοξάζειν, ἢ ὑπεναντίως τοὺς σοφοὺς τοῖς πολλοῖς, ἢ ἑκατέρους αὐτοῖς, ταῦτα δὴ προβλήματα. διωρισμένων δὲ τούτων, χρὴ διελέσθαι.

Προτίθεται εἰπεῖν, πόσα καὶ τίνα εἴδη τῶν λόγων ἐστὶ τῶν διαλεκτικῶν, καθ' οὓς δὲ γυμνάζεσθαι γίνεται. καὶ πρὸς οὓς χρήσιμα τὰ παραδοθησόμενα ὄργανα δύο δή φησιν εἶναι, ἐπαγωγήν τε καὶ συλλογισμόν. ὧν τὶ μὲν ἐστὶ συλλογισμὸς, εἴρηκε φθάσας. περὶ δὲ ἐπαγωγῆς, νῦν τὸν λόγον ποιεῖται. ὅτι δὲ ταῦτα τῶν λόγων δι' ὧν αἱ δείξεις γίνονταί τινων τὰ ἀνωτάτω γένη, δῆλον ἐκ τοῦ πάντα τὰ δεικνύντα τί ἢ διά τινος καθόλου τὸ καὶ κοινοτέρου δεικνύναι αὐτὸν, ἢ διά τινων τῶν ὑπ' αὐτό. αὐτὸν γὰρ δι' αὐτῶν οὐδὲν δείκνυται. εἴη δ' ἂν καὶ τὸν ἴσον καθόλου. ἡ μὲν οὖν διὰ τοῦ καθόλου δεῖξις, συλλογιστικὴ ἡ δὲ διὰ τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου, ἐπακτική. ὑποτάσσεται δὲ τῷ μὲν συλλογισμῷ τὸ ἐνθύμημα. τῇ δὲ ἐπαγωγῇ τὸ παράδειγμα, τὸ μὲν ἐνθύμημα ῥητορικὸς συλλογισμὸς ὄν, τὸ δὲ παράδειγμα, ῥητορικὴ ἐπαγωγή. λέγει δὲ τὴν ἐπαγωγὴν εἶναι, τὴν διὰ τῶν καθέκαστα ἐπὶ τὸ καθόλου πρόοδον. διὸ οὐχ ὑγιῶς λέγουσιν οἱ λέγοντες τὴν ἐπαγωγὴν λόγον εἶναι τὴν ἀπὸ ὁμοίου ἐπὶ ὅμοιον. οὐ γὰρ ὅμοιον τὸ καθόλου τοῖς ὑπ' αὐτὸ. τῆς δὲ τοῦ καθόλου δείξεως χάριν, ἡ ἐπαγωγὴ μάλιστα. ὁ δὲ ἀπὸ ὁμοίων ἐπὶ ὅμοιον λόγος, μᾶλλον ἂν τὸ παράδειγμα σημαίνοι. ὁ γὰρ λόγος ὁ διὰ τῶν καθέκαστα τὸ καθόλου συνίστασθαι δεικνὺς, καὶ πιστούμενος, οὗτός ἐστιν ἐπαγωγή. ὁ γὰρ δεικνὺς καθόλου ὅτι ἐν πᾶσιν ἄριστος ὁ ἐπιστάμενος, διὰ τοῦ λαβεῖν ὅτι κυβερνήτης ἄριστος ὁ ἐπιστάμενος. ὁμοίως καὶ ἡνίοχος. ὁμοίως καὶ ἰατρὸς, ὁμοίως καὶ στρατηγὸς. ὁμοίως γεωμέτρης. μουσικὸς, τέκτων. δι' ἐπαγωγῆς τοῦ ἐν πᾶσιν ἄριστον τὸν ἐπίσταμενον εἶναι τὴν δεῖξιν ποιεῖται. λέγει δὲ καὶ τὴν διαφορὰν τὴν κατὰ τὸ χρήσιμον τοῦ, τε συλλογισμοῦ, καὶ τῆς ἐπαγωγῆς ἥτις ἐστί. τὴν μὲν γὰρ ἐπαγωγὴν, τὸ πιθανώτερόν φησιν ἔχειν καὶ σαφέστερον, καὶ ὅπως σαφέστερον προσέθηκε. διὰ γὰρ τὸ κατὰ τὴν αἴσθησιν, γνωριμώτερον, ὃ κοινὸν τοῖς πολλοῖς ἐστιν. ἡ γὰρ ἐπαγωγὴ, διὰ τῶν καθέκαστα γίνεται, ἃ ἐστὶν αἰσθητὰ τὰ δὲ αἰσθητὰ, καὶ τοῖς πολλοῖς κοινά τε καὶ γνώριμα. τὸ μὲν οὖν πιθανὸν, ἡ ἐπαγωγὴ ἔχει. οὐ μὴν καὶ τὸ ἀναγκαῖον. οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης, ἐπὶ τοῖς κατὰ μέρος συγχωρηθεῖσι τὸ καθόλου διὰ τὸ μὴ οἷόν τε πάντα τὰ καθέκαστα ἐπεξελθόντας, διὰ τῆς ἐπαγωγῆς λαβεῖν. ἀδιεξίτητα γὰρ τὰ καθέκαστα, καὶ γὰρ εἰ πάντα, ἤ τοι καὶ τοῦτο λήψεται, οὗ χάριν χρῆται τῇ ἐπαγωγῇ. καὶ οὐκ ἔτι αὐτῷ τῆς τοῦ καθόλου λήψεως χρεία. ἀφ' οὗ ἐπὶ τοῦτο μεταβήσεται. ὥστε ὡς ἐπακτικὸς ὁ λόγος ἐστίν. ἢ οὐκ ἔστι τοῦτο ἐν τοῖς λαμβανομένοις, καὶ ἔστιν ἐν στάσεως ἀφορμὴ πρὸς τὴν τοῦ καθόλου λῆψιν ἐπ' αὐτοῦ τούτου, ὡς οὐχ ὁμοίως ἔχοντος τοῖς συγκεχωρημένοις. ὁ δὲ συλλογισμὸς, ἧττον ἔχειν τὸ πιθανὸν, τὸ ἀναγκαίον τε καὶ τὸ βιαστικὸν ἔχει. καὶ ἔστι πρὸς τοὺς ἀντιλέγειν πειρωμένους ἐνεργότερον. καὶ μᾶλλον τὸ προκείμενον ἐργαζόμενόν τε καὶ περαινόμενον. οὐ γάρ ἐστι χώρα ἀντιλογίας τοῖς τὰς συλλογιστικὰς συγχωρήσασιν. ὃ ἐπὶ τῆς ἐπαγωγῆς χώραν ἔχει τῷ μὴ οἷόν τε πάντα ἐπεξελθεῖν τὰ καθέκαστα ὡς εἶπον. ὥσπερ δὲ οὐ πᾶς συλλογισμὸς διαλεκτικὸς, οὕτως οὐδὲ πᾶσα ἐπαγωγὴ, καὶ γὰρ ἡ πᾶσα τὸ πιθανὸν ἔχει. ὁ οἰκεῖόν ἐστι τῆς διαλελτικῆς, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο διαλεκτικοῦ μόνου ἡ δι' ἐπαγωγῆς δεῖξις ἢ ἡ μὲν χάριν λήψεώς τε καὶ δείξεως τοῦ καθόλου λαμβανομένη ἡ ἐπαγωγὴ μόνη ἡ μάλιστα τῆς διαλεκτικῆς οἰκεία. τῶν γὰρ πιστάσαντα τοῖς λαμβανομένοις τὸ καθό-

γυμνάζεσθαι

Problemata a philosophia petita non esse problemata diale.

Protasis dialectica

Problem. diale.

γυμνάζεσθαι

Syllogismo subijcitur enthymema

Inductioni subijcitur exemplum

Enthymema. Syllogismus ÷ rhetoricus

Exemplum rhetorica est inductio

Inductio

Syllogismus

Inductio non omnis est dialectica

λου συγχωρῆσαι, χρώμεθα αὐτῇ· ἡ δὲ πρὸς τὴν τῶν ἀξιωμένων λῆψιν συντελοῦσα, χάριν τοῦ σαφῶς ποιῆσαι τὸ λεγόμενον περὶ λαμβανομένη, ἀλλ' οὐ τὸ καθόλου δεῖξαι, ἐξ αὐτοῦ γὰρ γνώριμον ἔσται νοηθὸν, οὔτε διαλεκτικόν ἐστιν οὔτε κυρίως ἐπαγωγή. τὰ μὲν οὖν γένη λέγει ἃ ἐξέθετο τέσσαρα· τὸν ὅρον· τὸ ἴδιον· τὸ γένος· τὸ συμβεβηκός· περί τε γὰρ ὧν οἱ λόγοι ἃ περί ἐστι τὰ προβλήματα τὰ ἐν τοῖς γένεσι τούτοις, καὶ ὁμοίως ἐξ ὧν οἱ λόγοι ἃ εἰσιν αἱ προτάσεις, ἐν τούτοις καὶ αὗται. εἴρηκε δὲ καὶ τὶ ἑκάτερον τούτων· ἐν ἀρχῇ δὲ ἔσται εἶπεν δεῖν διορισθῆναι τίνα ἐστὶ περὶ ὧν τε οἱ λόγοι καὶ ἐξ ὧν. Τὰ δ' ὄργανα περὶ ὧν εὐπορήσομεν συλλογισμῶν εἰσι τέσσαρα. περὶ τεῦον ἦν ἔτι ἔσται καὶ τελευταῖον τῶν ἐν οἷς εἶπεν εἶναι τὴν μέθοδον τὴν διαλεκτικήν. εἰπὼν γὰρ πρῶτον οὗ θεωρητέον ἐκ τίνων ἡ μέθοδος, ἐπήνεγκεν εἰ δὴ λάβοιμεν πρὸς πόσα καὶ ποῖα καὶ ἐκ τίνων οἱ λόγοι καὶ πῶς τούτων εὐπορήσομεν, ἔχοιμεν ἂν ἱκανῶς τὸ προκείμενον. εἰπὼν οὖν περί τε τῶν προτάσεων, ὧν ἦν δηλωτικὸν τὸ ἐκ τίνων, καὶ περὶ τῶν προβλημάτων ὃ ἐδήλου διὰ τοῦ πρὸς πόσα τε καὶ ποῖα, νῦν καὶ περὶ τῶν ὀργάνων προτίθεσθαι λέγειν, ἃ ἔστι συντελοῦντα πρὸς τὴν εὕρεσίν τε καὶ εὐπορίαν τῶν διαλεκτικῶν λόγων. ταῦτα δέ ἐστι συλλογισμός τε καὶ ἐπαγωγὴ ὡς προείρηκεν, αὐτὸς μέν τοι τῶν συλλογισμῶν ἐμνημόνευσε μόνων, καὶ ἔστι τὸ λεγόμενον ἴσον τῷ, τὰ δὲ ὄργανα δι' ὧν εὐπορήσομεν τῶν διαλεκτικῶν λόγων, ἐστὶ τέσσαρα. ὧν ἓν μέν φησι. εἶναι τὸ προτάσεις λαβεῖν, οὐ τὰς προτάσεις λέγων ὄργανα τῶν διαλεκτικῶν λόγων. μέρη γὰρ αὗται καὶ τῶν συλλογισμῶν καὶ τῶν ἐπαγωγῶν· οὐκ ἔστι δὲ τὰ μέρη τινὸς, ὄργανα ἐκείνου, ἀλλὰ ὄργανον λέγει τὸ δι' οὗ δυνησόμεθα προτάσεων εὐπορεῖν· οὐ γὰρ αἱ προτάσεις ἀλλὰ τὸ εὐπορεῖν δύνασθαι προτάσεων, ὄργανον. δεύτερον δέ φησιν εἶναι τῶν ὀργάνων τῶν πρὸς τὴν εὐπορίαν τῶν προτάσεων συντελούντων, τὸ δύνασθαι τὰ πολλαχῶς λεγόμενα γνωρίζειν τε καὶ διαιρεῖσθαι εἴτε ἐν ὀνόμασιν εἴη ταῦτα εἴτε ἐν λόγοις. τρίτον τὸ δύνασθαι τὰς διαφορὰς γνωρίζειν τινῶν καθ' ἃς ἀλλήλων διαφέρει. τέταρτον τὸ τὰς ὁμοιότητας τὰς ἐν τοῖς διαφέρουσιν εὑρίσκειν δύνασθαι. ὅτι μὲν οὖν ἡ τῶν προτάσεων ἐκλογή τε καὶ παρασκευὴ χρήσιμος πρὸς τοὺς συλλογισμοὺς, δῆλον. ἔχοντες γὰρ προτάσεις ἐκλελεγμένας διαλεκτικάς. τουτέστιν ἐνδόξους, ῥαδίως δυνησόμεθα περὶ τοῦ προτεθέντος προβλήματος συλλογίζεσθαι. τὴν δὲ τῶν ἄλλων ὀργάνων χρείαν, τήν τε τοῦ ἐπεσκέφθαι τὴν τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαίρεσιν καὶ τὴν τοῦ τὰς διαφορὰς δύνασθαι γνωρίζειν τε καὶ εὑρίσκειν τὴν τοῦ ὁμοίου θεωρίαν, αὐτὸς προελθὼν λέγει μετὰ τὸ γράψαι τὰς καθέκαστον αὐτῶν μεθόδους. ἔστι δὲ τρόπον τινὰ καὶ τὰ τρία τούτων προτάσεις τουτέστιν ἔστι δὲ καὶ τὰ τρία τούτων τρόπον τινὰ εἰς τὴν τῶν προτάσεων ἐκλογὴν συντελοῦντα. ἐξ ὧν οἵτε συλλογισμοὶ καὶ ἐπαγωγαί. ἔκ τε γὰρ τῆς διαιρέσεως τῶν πολλαχῶς λεγομένων, προτάσεων, εὐπορία γίνηται, καὶ ἐκ τῆς τῶν διαφορῶν εὑρέσεως. καὶ ἐκ τῆς τῶν ὁμοίων θεωρίας. αὐτὸ δὲ διαιρεθὲν τὸ πολλαχῶς λεγόμενον, πρότασις γίνεται. ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον καὶ δείκνυσι ἔσται διὰ παραδείγματος, τοῦ, ὅτι τὸ αἱρετόν ἐστι τὸ καλόν. ἢ τὸ ἡδὺ, ἢ τὸ συμφέρον. ἐκ γὰρ τῆς τούτου διαιρέσεως ἔχοντες τὴν πρότασιν ταύτην, ἐπιχειροίημεν ἄν, πρὸς τὸ πρόβλημα· τὸ πότερον τὸ τυραννεῖν αἱρετὸν ἢ οὔ· εἰ γὰρ πᾶν μὲν αἱρετὸν, ἢ καλὸν ἢ ἡδὺ, ἢ συμφέρον. ἡ δὲ τυραννὶς, οὐδὲν τούτων ἔχει, οὐκ ἂν εἴη αἱρετή. πάλιν, ἐκ τῆς τοῦ σώματος διαιρέσεως ἔχοντες ὅτι τὸ σῶμα ἢ φυσικόν ἐστιν ἢ μαθηματικὸν, πρὸς τὸ πρόβλημα τὸ πότερον ἡ ψυχὴ σῶμα ἢ οὔ, εὐπορήσομεν συλλογισμοῦ. δεικνύντες ὅτι μή τε φυσικὸν σῶμα. μήτε μαθηματικὸν ἡ ψυχή. ὁμοίως καὶ ἐκ τῆς τοῦ ἀγαθοῦ διαιρέσεως, πρὸς τὸ ὅτι μὴ μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν, ἢ ὅτι μὴ μόνον τὸ ἀγαθὸν ἐν τῇ ψυχῇ. καὶ ἐκ τῆς τῶν διαφορῶν δὲ γνώσεως, δείκνυσιν πάλιν διὰ παραδείγματος πῶς εὐπορία προτάσεων γίνεται. ὅτι γὰρ διαφέρει αἴσθησις ἐπιστήμης. ᾧ τὴν μὲν ἀποβάλλοντα δυνατὸν εἶναι πάλιν λαβεῖν. τὴν δὲ αἴσθησιν ἀδύνατον, εἰδότες εὐπορείημεν ἂν προτάσεων πρὸς τὸ πρόβλημα τὸ, πότερον ταὐτὸν αἴσθησις ἐπιστήμη, ἢ οὔ. εἰδότες γὰρ αὐτῶν τὰς

περὶ ὧν οἱ λόγοι. i. problemata

ἐξ ὧν οἱ λόγοι. i. protasis

λόγοι διαλεκτικοὶ συλλογισμὸς ἢ ἐπαγωγή

Quattuor organa ad inueniendā syllogismorū copiam

Protasib⁹ dialecticis abūdans facile poterit de propositis problematis disserere.

αὐτὸ διαιρεθὲν τὸ πολλαχῶς λεγόμενον πρότασις γίνεται

Quomodo ex protaseos inuentione gradus fiat ad problema.

Differentia inter scientiam & sensum

αὐτῶν τὰς πρὸς ἄλληλα διαφορὰς, δεικνύοιμεν ἂν, ὅτι μὴ ταυτόν. ὁμοίως δὲ τῷ ὑπ' αὐτοῦ εἰρημένῳ, καὶ διὰ τοῦ τὴν μὲν ἐπιστήμην δύνασθαι παρ' ἄλλου λαβεῖν· τὴν δὲ αἴσθησιν μή· ἀλλὰ καὶ ὅτι αἴσθησιν μὲν μᾶλλον καὶ ἧττον ἔχειν ἐστὶν, ἐπιστήμην δὲ οὔ· καὶ ὅτι ἡ μὲν αἴσθησις, ἐκ γενετῆς, ἡ δὲ ἐπιστήμη ὕστερον. καὶ ἡ μὲν, φύσει, ἡ δὲ οὔ· καὶ τῆς μὲν, πάντα τὰ ζῶα κοινωνεῖ, τῆς δὲ, τὰ λόγον ἔχοντα μόνα. ὁμοίως δὲ καὶ τῆς δόξης καὶ τῆς ἐπιστήμης εἰδότες διαφορὰν, ἔχοιμεν ἂν προτάσεις πρὸς τὸ δεικνύναι, ὅτι μὴ αἱ αὐταί. εἴγε ἡ μὲν, περὶ τῶν ἐνδεχομένων καὶ ἄλλως ἔχειν, ἐπιστήμη δ' οὔ. πάλιν ἀπὸ τῆς τοῦ ὁμοίου θεωρίας παρέθετο πρότασιν εὑρισκομένην, τὴν, ὅτι ὁμοίως ἔχει ὁ ὑγιαίνων πρὸς ὑγίειαν, καὶ τὸ εὐκτικὸν πρὸς εὐεξίαν. ἔχοντες γὰρ ταύτην τὴν πρότασιν, εὐπορείημεν ἂν πρὸς τὸ πρόβλημα, τὸ, πότερον, τὰ εὐεκτικὰ ποιητικά ἐστιν εὐεξίας, ἢ οὔ. εἰ δὲ ὁμοίως μὲν ἔχει ταῦτα πρὸς εὐεξίαν, καὶ τὰ ὑγιεινὰ πρὸς ὑγίειαν. ποιητικὰ δὲ ὑγιείας τὰ ὑγιεινά. ποιητικὰ ἂν εὐεξίας εἴη καὶ τὰ εὐεκτικά. πάλιν ζητουμένου, πότερον ἡ γαλήνη ἡσυχία ἐστὶν ἢ οὔ, διὰ τῆς τοῦ ὁμοίου θεωρίας ἔχοντες πρότασιν τὴν ὁμοίως ἔχειν νηνεμίαν ἐν ἀέρι, καὶ γαλήνην ἐν θαλάττῃ, προσλαβόντες ὅτι, ἡ δὲ νηνεμία ἡσυχία, εἴημεν ἂν καὶ ὅτι ἡ γαλήνη ἡσυχία δεδειχότες. εἰ δὲ καὶ τὰ τρία τῶν ὀργάνων πρὸς τὴν εὐπορίαν τῶν προτάσεων ἔχει τὴν συντέλειαν, εὐλόγως κατὰ τὴν ἀρχὴν λέγων περὶ τίνα τῇ διαλεκτικῇ τὸ εἶναι, εἰπὼν ὅτι εἰ δὴ λάβοιμεν πρὸς πόσα τε καὶ ποῖα καὶ ἐκ τίνων οἱ λόγοι, προσέθηκε τὸ, καὶ πῶς τούτου εὐπορήσομεν. εἴγε τὰ ὄργανα πάντα πρὸς τὴν τῶν προτάσεων εὐπορίαν συντελεῖ, αἱ δὲ προτάσεις, ὕλη τῶν συλλογισμῶν. Τὰς μὲν οὖν προτάσεις ἐκλεκτέον ὁσαχῶς διωρίσθη περὶ προτάσεων. Περὶ τῆς τῶν προτάσεων ἐκλογῆς πρῶτον λέγων, τόπους τινὰς καὶ ἀφορμὰς τῆς τε ἐκλογῆς, καὶ τῆς εὐπορίας αὐτῶν παραδίδωσιν. ὁσαχῶς γὰρ ὡρίσθη ἡ ἔνδοξός τε καὶ διαλεκτικὴ πρότασις, κατὰ πάντα χρὴ ταῦτα τὰς ἐκλογὰς αὐτῶν ποιεῖσθαι. καὶ δὲ τὰ πᾶσι δοκοῦντα χρὴ ἔχειν ἐκλελεγμένα, καὶ τὰ τοῖς πλείστοις. ὁμοίως καὶ τῶν τῶν σοφῶν, καὶ τὰ πᾶσι δοκοῦντα, καὶ τὰ τοῖς πλείστοις, καὶ τὰ τοῖς ἐνδοξοτάτοις, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐναντία ταῖς ἐνδόξοις φησὶ δεῖν ἐκλέγειν. ἐκ δὲ τῆς τούτου ἐκλογῆς, εὐπορία προτάσεων διαλεκτικῶν γίνεται, κατὰ ἀντίφασιν προτεινομένων. ὁ δὲ ἔχων τὴν ὅτι οὐ δεῖ τοὺς φίλους κακῶς ποιεῖν, ἐναντίαν οὖσαν ἐνδόξῳ προτάσει, ἐν τῇ χρείᾳ ἀποφατικῶς αὐτὴν προτείνας, εὐπορήσει διαλεκτικῆς προτάσεως, ὃ καὶ αὐτὸς ἐδήλωσε διὰ τοῦ ἐπενεγκεῖν. τὸ, δεῖ δὲ προτείνειν καὶ τὰς ἐναντίας ταῖς φαινομέναις ἐνδόξοις κατ' ἀντίφασιν. πῶς γὰρ δεῖ χρῆσθαι καὶ λαμβάνειν τὰς ἐναντίας ταῖς φαινομέναις, διώρισε διὰ τούτου. Δεῖν δέ φησι καὶ ὅσαι κατὰ τὰς τέχνας δόξαι εὑρημέναι εἰσὶ καὶ ταύτας ἐκλέγειν. οἷον, τὰς ἐν γεωμετρίᾳ ὑπὸ τῶν γεωμετρῶν, καὶ τὰς ἐν μουσικῇ, ὑπὸ τῶν μουσικῶν, ἢ τῶν διαφερόντων ἐν αὐταῖς. Θείη δὲ ἄν τις ὡς ἔνδοξον τὸ ὑπὸ Ἱπποκράτους λεγόμενον ἐν ἰατρικῇ, καὶ τὸ ὑπὸ Ἀρχιμήδους ἐν γεωμετρίᾳ, καὶ τὸ ὑπὸ Ἀριστοξένου ἐν μουσικῇ. χρήσιμον δὲ λέγει πρὸς τὴν ἐκλογήν τε καὶ παρασκευὴν τῶν ἐνδόξων προτάσεων, καὶ τὸ μὴ μόνον τὰς ἐνδόξους ἐκλέγειν, ἀλλὰ καὶ τὸ, τὰς ὁμοίας ταῖς ἐνδόξοις τῇ παραθέσει τῇ τῶν ἐνδόξων, ἐνδόξους αὐτὰς ποιοῦντας. ὡς εἶπε καὶ ἐν τῷ περὶ τῶν προτάσεων λόγῳ. ὄντος δὲ ἐνδόξου τοῦ τῶν ἐναντίων τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην εἶναι, ὅμοιον μέν ἐστιν αὐτῇ, τὸ, αἴσθησιν τῶν ἐναντίων τὴν αὐτὴν εἶναι, ἔνδοξον δ' ἂν γένοιτο τῶν τοιούτων ἕκαστον, τῇ τοῦ ὁμοίου παραθέσει ὄντος ἐνδόξου. δεῖ γὰρ προτείνοντας λέγειν, ἆρά γε τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ αἴσθησις, ὥσπερ καὶ ἐπιστήμη· ἢ οὕτως, ἆρά γε τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ αἴσθησις. ἐπεὶ καὶ ἐπιστήμη ἡ αὐτὴ τῶν ἐναντίων, καὶ ἆρά γε ὁρῶμεν πασχούσης τὶ τῆς ὄψεως. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, ἡ ἀντίληψις οὕτως. ῥᾷον γὰρ συγχωροῦνται διὰ τὴν πρὸς τὰς ἐνδόξους ὁμοιότητας. οἷόν ἐστι καὶ τὸ τοιοῦτον, ἆρά γε ὥσπερ δεῖ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, οὕτως χρὴ αὐτοὺς καὶ μὴ ποιεῖν κακῶς. Ἔτι ὅσα τῶν πάντων ἢ τῶν πλείστων φαίνεται, λήπτέον ὡς ἀρχὴν καὶ δοκοῦσαν θέσιν. Δεῖν φησι καὶ τὰ ἢ τῶν πάντων, ἢ τῶν πλείστων οὕτως ἔχει φαινόμενα καθόλου λαμβάνειν. ὡς ἀρχὰς ὄντα καὶ ἀληθῆ καὶ δοκοῦντα πᾶσιν καὶ οὕτω

Opinio & scientia q̄ differant

Protasis materia syllogismorū

Hippocrates

Archimedes

Aristoxenus

D

Lege retro · 39

Thesis in alia significatione qd.

τιθέμενα· τῷ γὰρ τῆς θέσεως ὀνόματι, νῦν ἐπὶ τοῦ συγχωρεῖσθαι καὶ τίθεσθαι κέχρηται.
τουτέστι χρῆσθαι δεῖ καὶ ταῖς τοιαύταις προτάσεσιν ὡς ὁμολογουμέναις καὶ ἀρχαῖς
καὶ μὴ τῶν πάντων ὅτως πρὸς ἀλήθειαν τὸ λεγόμενον ἔχῃ· τοιαῦτα δ' ἂν εἴη, τὸ, ᾧ μείζονι
ἀγαθῷ, ἐναντίον μεῖζόν ἐστι κακόν· οὗτος γὰρ εἰ καὶ μὴ τῶν πάντων ὅτως ἔχει, ἀλλὰ φαί-
νεταί γε τῷ ἐπὶ τῶν πλείστων ὅτως ἔχειν. Ἐστι μέν τοι τινα, δι' ἃ οὐκ ἀληθὲς τὸ καθό-
λου· ἐπὶ τὴν ὑγιείας καὶ νόσου καὶ καχεξίας καὶ εὐεξίας, ἔμπαλιν ἔχει δείκνυσθαι, ὡς καὶ ἐν
τοῖς πρώτοις ἐπεσημηνάμεθα· ἡ μὲν τὴν εὐεξία, τῆς ὑγιείας μεῖζον ἀγαθόν· συνεπιφέρει
γοῦν ἡ εὐεξία τὴν ὑγίειαν· ἡ μέν τοι ὑγίεια, οὐκέτι τὴν εὐεξίαν· διὸ μεῖζον ἀγαθὸν ἡ εὐε-
ξία· τὸ τὴν συνεπιφέρον τι, μεῖζον, καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν, τοῦ συνεπιφερομένου μὲν, μὴ
συνεπιφέρον τος δὲ, οὐκέτι δὲ ἡ καχεξία ἥ τις ἐστὶν ἐναντία τῇ εὐεξίᾳ μεῖζόν ἐστι κακὸν
τῆς νόσου, ἥ ἐστιν ἐναντίον τῇ ὑγιείᾳ· ἀλλ' ἔμπαλιν ἡ νόσος τῆς καχεξίας· ἡ μὲν τὴν νόσος,
τὴν καχεξίαν συνεπιφέρει· πᾶς τὴν νοσῶν ἐν καχεξίᾳ· οὐκέτι δὲ ἡ καχεξία τὴν νόσον.
εἰσὶ γάρ τινες καὶ ὑγιαίνοντες καχέκται· ὅμοιον τῷ προειρημένῳ, καὶ τὸ, ἐν δύο συζυ-
γίαις ἐναντίον, ἂν θάτερον ἕπηται τῶν ἐκ τῆς ἑτέρας συζυγίας ἐναντίων τῷ ἑτέρῳ
τῶν ἐκ τῆς ἄλλης συζυγίας ἐναντίων καὶ τὸ λοιπὸν τῶν ἐκ τῆς πρώτης τῷ λοιπῷ τῶν
ἐκ τῆς δευτέρας ἕπεσθαι· οὕτως ἐπεὶ τῷ λευκῷ τὸ διακριτικὸν, ᾧ μέλανι τὸ συγκριτι-
κόν· καὶ ἐπεὶ τῷ γλυκεῖ τὸ ἡδὺ, τῷ πικρῷ τὸ λυπηρόν· ἐπὶ μὲν τὴν τῶν πλείστων, ὅτως ἔχει
οὐμὴν ἐπὶ πάντων· ἔστι δὲ ἐφ' ὧν ἔμπαλιν· ὥσπερ ἐπὶ τῶν προειρημένων, ὑγιείας, καὶ
νόσου, καὶ εὐεξίας καὶ καχεξίας· οὐ τὴν ἐπεὶ τῇ εὐεξίᾳ ἡ ὑγίεια ἕπεται, ἤδη καὶ τῇ
καχεξίᾳ ἡ νόσος, ἀλλ' ἔμπαλιν ἡ καχεξία τῇ νόσῳ· ὅμοιον τούτοις, καὶ τὸ, οὗ ἡ ἀκρό-
της καὶ τὸ εὖ αἱρετώτερον, καὶ αὐτὸ αἱρετώτερον· ἐπὶ τὴν τῶν πλείστων οὕτως ἔχει· οὐ-
μὴν ἐπὶ πάντων· τὸ μὲν γὰρ εὖ ἀποθνήσκειν τοῦ εὖ γράφειν, αἱρετώτερον· τοιοῦτόν ἐστι
καὶ τὸ καθόλου λαμβανόμενον· τὸ, τὴν καρδίαν ἀρχὴν τῶν ζώων εἶναι· ἐπὶ μὲν τὴν
τῶν πλείστων οὕτως ἔχει· οὐμὴν καὶ καθόλου· ἔστι γάρ τινα ζῷα ἃ τὴν ἀρχὴν, οὐκ ἔχει
καρδίαν· ἐπιζητήσαι δὲ ἄν τις, τίνι διαφέρει τὰ τοιαῦτα τῶν πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις
δοκούντων, ἢ λέγοι ἄν, ὅτι τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ ἐρωτᾶν τὴν ἀρχὴν δεῖ· ἀλλὰ χρῆσθαι αὐ-
τοῖς ὡς ὁμολογουμένοις καὶ ὡς ἀρχαῖς· οὐδὲ τὴν τὰς ἀρχὰς οὐδεὶς ἐρωτᾷ· ἀλλ' ὡς ὁμο-
λογουμέναις χρῆται· ἢν ἂν μὴ δοκῇ τὰ τοιαῦτα ἐπακτικῶς αὐτὰ δεῖν φησι λαμβάνειν
ὡς τοιαῦτα. Ἐκλέγειν δὲ χρὴ καὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων λόγων. Εἰ πῶν πῶς
χρὴ θηρᾶν τε καὶ ἀθροίζειν τὰς διαλεκτικὰς προτάσεις, δεῖν φησι μὴ μόνον ἐκ τῶν περι-
φερομένων δοξῶν τὰς προτάσεις τὰς διαλεκτικὰς λαμβάνειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν γε-
γραμμένων λόγων· ὅσα ἐνδόξως ἐν αὐτοῖς γέγραπται, ἐκλέγειν καὶ ἔχειν παρασκευα-
σμένα· οὐ τὴν ῥᾴδιον ἐκ τοῦ παραχρῆμα, τῶν χρησίμων πρὸς τὸ προκείμενον πρόβλημα
προτάσεων εὐπορεῖν, μὴ προπαρεσκευασμένον· δεῖν δέ φησι τὰς ἐκλογὰς ποιεῖσθαι μὴ
πεφυρμένως, ἀλλὰ κατὰ διαγραφάς· καὶ κεχωρισμένως, καὶ ἰδίᾳ καθέκαστον γένος,
οὕτως τὴν ἡμῖν ἔσοντα χρήσιμοι εἰδόσιν, ἐν οἷς εὑρεῖν αὐτὰς δυνησόμεθα ὅταν δεηθῶμεν
ἀλλὰ καὶ καθ' ἕκαστον γένος τάξιν τινὰ ἐπιτιθέντας· οἷον, ἰδίᾳ περὶ ζώου, καὶ ἰδίᾳ
περὶ ἀγαθοῦ, καὶ ἀγαθοῦ πάντος ἰδίᾳ, καὶ περὶ ἑκάστου καθέκαστον γένος· πρῶτον
μὲν, τὸ τί ἐστι τάσσοντας· οἷον, ὅτι πᾶν ζῷον, οὐσία ἐστὶν ἔμψυχος αἰσθητικὴ, ἢ ὅτι οὐσία·
εἶτα ποῖόν τι ὅτι ἔμψυχον· ὅτι αἰσθητικὸν, ἢ ὅλως τί αὐτῷ ὑπάρχει· οἷον, ὅτι πᾶν
ζῷον, ἢ πεζὸν ἢ ἔνυδρον, ἢ πτηνὸν, ἢ ὅτι οὐ πᾶν ζῷον ἀναπνεῖ, ἢ ὅτι οὐ πᾶν ζῷον κερας-
φόρον, ἀμφόδουν, ἀλλὰ καὶ εἰ ἐναντίον τί ἐστιν τῷ προκειμένῳ· καὶ τί ποτέ ἐστιν αὐτῷ
ἐναντίον, ἢ τίνι ἀκολουθεῖ αὐτό, ἢ τί αὐτῷ ἀκολουθεῖ· χρήσιμα δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα· οἷον,
ὅτι καὶ ἡ ἀγχίνοια ἐστὶν εὐστοχία τὶς ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ, ἢ ὅτι ὁ ἥλιος, ἄστρον ἡμεροφα-
νὲς, ἢ τὸ ἀγαθὸν τὸ πᾶσιν ἐφεκτόν· ἢ τὴν ἀρετὴν βελτίστην ἕξιν, ἢ τὴν εὐδαιμονίαν· εὔ-
ροιαν βίου, καὶ ὅτι ἀκόλουθον μέν ἐστιν ὃ ἀναγκαῖον εἶναι τῷ ἕτερον εἶναι· μαχόμε-
νον δὲ ὃ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι, οὕτως πεποίηκε καὶ ἐν ταῖς δέκα κατηγορίαις, περὶ ἑκά-
στης κατηγορίας λέγων· τὰ τὴν τοιαῦτα τῷ ἐναργῶς ἀποδίδοσθαι, προσάγεται τὸν

προσδιαλε-

εἰς τὸ α τῶν τοπικῶν. 51

προσδιαλεγόμενον· διὸ δεῖ αὐτὰ ἔχειν ἐκλελεγμένα· δύναται τὸ ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ
τί ἐστιν, περὶ τοῦ ἀγαθοῦ εἰρῆσθαι· ἐπεὶ δοκεῖ ἐν τοῖς δέκα γένεσιν εἶναι· περὶ πάντος
γὰρ τοῦ ἀγαθοῦ λέγων, φησὶ δεῖν ἀρξάμενον ἀπὸ τοῦ ἐν οὐσίᾳ ἀγαθοῦ· τὸ γὰρ τί ἐστι, κυ-
ρίως ἐν οὐσίᾳ· δεῖν δέ φησιν ἐν ταῖς ἐκλογαῖς παρασημαίνεσθαι καὶ παραγράφειν
τὰς ἑκάστων δόξας· ῥᾷον γὰρ συγχωροῦσι τοῖς λεγομένοις πολλάκις μαθόντες τὸν
εἰρηκότα· καὶ οἷς ἁπλῶς λεγομένοις οὐ συγχωροῦσι, ταῦτα τιθέασι μαθόντες τὸν εἰπόν-
τα· ἔστι δ' ὡς τούτῳ περιλαβεῖν τῶν προτάσεων καὶ τῶν προβλημάτων μέρη τρία.
πρὸ ὀλίγου λέγων, περὶ τοῦ προβλήματος, εἶπε· πρόβλημα δέ ἐστι διαλεκτικὸν θεώ-
ρημα, τὸ συντεῖνον ἢ πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν, ἢ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνῶσιν, ἢ αὐτὸ, ἢ ὡς
συνεργὸν πρός τι ἕτερον τῶν τοιούτων· ὃ δὴ τότε περὶ τοῦ προβλήματος εἶπε, καὶ ἐπε-
σημηνάμεθα, ὅτι οὐ τὰ προβλήματα μόνον, ἀλλὰ καὶ αἱ προτάσεις ἐν τούτοις, οὗτος
καὶ αὐτὸς νῦν λέγει, μέρη γὰρ ἀντὶ τοῦ εἴδη καὶ τῶν προτάσεων καὶ τῶν προβλη-
μάτων κοινὰ καθόλου φησὶν εἶναι ταῦτα λέγων τῶν διαλεκτικῶν· ἐπεί ἐστι τινα καὶ
προβλήματα καὶ προτάσεις, οὔτε ἠθικαὶ, οὔτε φυσικαὶ, οὔτε λογικαὶ· αἱ γὰρ κατὰ
τὰς τέχνας τε καὶ ἐπιστήμας· οἷον, ἐν γεωμετρίᾳ, ἐν μουσικῇ· τῶν δὴ προτάσεων
ὁμοίως καὶ τῶν προβλημάτων· αἱ μέν εἰσιν ὥς φησιν ἠθικαί· ἠθικὰς λέγων, τὰς πρὸς τῶν
πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν συντελούντων, αἱ δὲ φυσικαί· οὗτος δὲ ταὐτὸν ᾧ πρὸς ἀλήθειαν
καὶ γνῶσιν· πάντα γὰρ τὰ φυσικὰ πρὸς τὴν γνῶσιν τἀληθοῦς τοῦ ἐν αὐτοῖς, ἔχει τὴν
κυριωτάτην ἀναφοράν· εἰ καί τινες ἤδη τῇ περὶ αὐτὰ ἐμπειρίᾳ καὶ πρὸς πράξεις τι-
νὰς χρῶντες· τὰς δὲ λογικὰς ὃ ἐκεῖ εἶπεν, ἢ ὡς συνεργὸν πρός τι ἕτερον τῶν τοιούτων νῦν
λογικὸν ὀνομάσας· ὅτι τὸ λογικὸν, ὀργανικόν ἐστιν καὶ ὡς συντελοῦν τι πρὸς τἄλλα πα-
ραλαμβανόμενον δεικνύς· διὰ δὲ τῶν παραδειγμάτων ἔδειξε, τίνες μέν εἰσιν ἠθικαί,
τίνες δ' αἱ φυσικαὶ, τίνες δὲ αἱ λογικαί· τὸ δὲ ὡς τύπῳ περιλαβεῖν προσέθηκεν· ὅτι
μὴ ἔστιν ἀκριβῶς ἀφορίσαντας εἰπεῖν· τὰς μὲν πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν συντεινούσας,
ἠθικὰς εἶναι, τὰς δὲ πρὸς ἀλήθειαν καὶ γνῶσιν, φυσικάς· ἔστι γὰρ ἐφ' ὧν ὑπαλλάσσει,
ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται· ὡς δὲ περὶ προτάσεων μέλλων λέγειν προστιθεὶς, τὸ, αἱ μὲν
γὰρ ἠθικαὶ προτάσεις εἰσίν· ἀλλὰ καὶ ἐπιφέρων, τὸ, ὁμοίως καὶ τὰ προβλήματα καὶ
τὰ παραδείγματα λέγων, ἐσχημάτισεν ὡς προβλήματα· τὸ γὰρ πότερον εἶπεν, ὅτι
προβλήματος οἰκεῖον· ὥσπερ τὸ, ἀρά γε προτάσεως ἴσως οὐκέτι τῇ λέξει τὴν διαφο-
ρὰν αὐτῶν τηρῶν· καθόλου μὲν τὴν πρόβλημα διαλεκτικὸν, ὅσον, ἐπὶ τῇ λέξει, πρότασίν
ἐστι ποιῆσαι· καὶ πᾶσαν πρότασιν πρόβλημα, τῇ τοῦ πότερον, καὶ τῇ τοῦ ἀρά γε ὑπαλ-
λαγῇ· οὐκέτι μέν τοι ἡ κατὰ τὰ πράγματα αὐτῶν διαφορὰ, ταύτην ἐπιδέχεται τὴν
ὑπαλλαγήν· τὰ μὲν τὴν προβλήματα ἀμφισβητούμενα λ. δεῖ· τὰς δὲ προτάσεις, ἐξ
αὐτῶν ἔχειν δεῖ τὸ πιστόν· καθόλου δὲ περιλαβεῖν ὁρισμῷ τὰ προειρημένα εἴδη τῶν προ-
τάσεων, οὔ φησιν εἶναι ῥᾴδιον· δεῖν δὲ κατὰ τὰ προειρημένα παραδείγματα συνεθίζειν
αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς τοῦ δύνασθαι γνωρίζειν τὰς διαφορὰς αὐτῶν· οὔτε γὰρ ὁ λέγων
ἠθικὰ εἶναι τὰ πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν, συντείνοντα ὡς ἐρρήθη πρὸ ὀλίγου, πάντα τὰ
ἠθικὰ περιλήψεται· τὸ γοῦν πρὸς τοῦ εἰ ἀντακολουθοῦσιν ἀλλήλαις αἱ ἀρεταὶ πρόβλη-
μα, ἔστι μὲν, ἠθικόν· οὐμὴν ἡ γνῶσις αὐτοῦ πρὸς αἵρεσιν ἔχει τὴν ἀναφορὰν, ἀλλὰ πρὸς
γνῶσιν· ὁμοίως καὶ τὸ πότερον, ἡ ἡδονὴ ἡδεία κίνησίς ἐστιν, ἢ οὔ· ἔστι μὲν ἠθικὸν πρόβλη-
μα· οὐμὴν πρὸς αἵρεσίν τινα ἡ γνῶσις αὐτοῦ συντελεῖ ἢ φυγήν· διὸ εὐλόγως εἶπεν, τὸ,
ποῖαι δὲ ἕκασται τῶν προειρημένων, ὁρισμῷ μὲν οὐκ εὐπετὲς ἀποδοῦναι περὶ αὐτῶν· ἠθι-
κὰς μὲν γὰρ ἐροῦμεν τὰς τοιαύτας· ὅτι ὁ μὴ τοῦ καλοῦ χάριν κοινωνῶν, οὐκ ἐλευθέριος·
ὅτι ἡ ἀρετὴ δι' αὑτὴν αἱρετή· ὅσα περὶ αἱρετῶν· ὅσα περὶ πρακτῶν· φυσικὰς δὲ ὅσαι
περὶ αὐξήσεως, καὶ ὅσαι περὶ κινήσεως, καὶ ὅσαι περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, καὶ ὅτι
πᾶν τὸ γενητὸν, φθαρτόν· καὶ τὰς τούτων ἐχομένας· ἔστι γάρ τινα προβλήματα καὶ
προτάσεις καὶ ἐν τοῖς φυσικοῖς πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγὴν τὴν ἀναφορὰν ἔχοντα· τὸ τὴν πότε-
ρον πάντα καθ' εἱμαρμένην καὶ κατηναγκασμένως φέρον τῶν φυσικὸν ὄν, τὴν ἀναφορὰν ἔχει

Protaseo & problema tu species

D^a. inter problema & protasin

Logicæ protases

πρὸς αἵρεσιν καὶ φυγήν. εἰ γὰρ δοκεῖ βουλεύεσθαι περὶ τῶν πρακτέων ἢ μή, ἐντεῦθεν ἤρτηται. λογικὰς δέ, ὅτι τὰ πρός τι ἅμα τῇ φύσει, ὅτι τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ὅτι ἡ ἀντίφασις διαιρεῖται τἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος, τὰ περὶ γένους καὶ εἴδους· τὰ περὶ τῶν συλλογιστικῶν σχημάτων· τὰ περὶ τῶν συζυγιῶν· τὰ περὶ προτάσεων. ἐνδεικνύμενος ὅτι ἰδίᾳ περὶ ἑκάστου χρὴ ἐκλέγειν εἴδους. ἠθικάς, ἰδίᾳ· φυσικάς, ἰδίᾳ· καὶ λογικάς, ἰδίᾳ. Πρὸς μὲν οὖν φιλοσοφίαν κατ' ἀλήθειαν περὶ αὐτῶν πραγματευτέον. Εἰπὼν τῶν προβλημάτων τε καὶ προτάσεων τὰ μὲν ἠθικὰ εἶναι τὰ δὲ φυσικά, τὰ δὲ λογικά, προστίθησιν ὅτι τῷ μὲν φιλοσόφῳ κατὰ τὸ ἀληθὲς δεῖ τὴν περὶ τούτων γίνεσθαι ἐξέτασίν τε καὶ πραγματείαν. καθ' ἕκαστον γὰρ εἶδος τῶν προειρημένων, τῆς τοῦ ἀληθοῦς χάριν εὑρέσεως τὴν κατὰ ταῦτα πραγματείαν ποιεῖται. ἐν μὲν ταῖς πολιτικαῖς τε καὶ ἠθικαῖς ἀκροάσεσι, περὶ τῶν ἠθικῶν· ὥστε τὰς ἀληθῶς πρὸς αἵρεσιν καὶ ἀληθῶς πρὸς φυγὴν συντεινούσας προτάσεις, ἐκλέξει καὶ περὶ τῶν ἀληθῶς αἱρετῶν· ἐν δὲ ταῖς θεωρητικαῖς τε καὶ φυσικαῖς, τὰ ὡς ἀληθῶς ἀληθῆ ζητήσει. ἐν δὲ τοῖς ἀναλυτικοῖς, καὶ ἐν τοῖς περὶ προτάσεων καὶ ἐν τῇ τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαιρέσει, καὶ ὅσα τοιαῦτα τῶν ἀληθῶς χρησίμων τὴν ἐκλογὴν ποιήσεται λογικῶς. διαλεκτικῶς δὲ πρὸς δόξαν. ὡς ἔν τε ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ καὶ ἐν τοῖς ῥητορικοῖς καὶ ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς. καὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις πλεῖστα καὶ περὶ τῶν ἠθικῶν καὶ περὶ τῶν φυσικῶν ἐνδόξως λέγεται.

ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς

Ληπτέον δὲ ὅτι μάλιστα καθόλου πάσας τὰς προτάσεις. Πρὸς τὸ πλειόνων ἡμᾶς εὐπορεῖν προτάσεων καὶ λόγων, φησὶν εἶναι χρήσιμον τὸ πειρᾶσθαι ὡς ὅτι μάλιστα καθόλου λαμβάνειν τὰς προτάσεις ἐν ταῖς ἐκλογαῖς. οὕτω γὰρ ἀπὸ μιᾶς ληφθείσης, πλειόνων εὐπορήσομεν. δεῖ μὴ ὅτι τῶν ἐναντίων μία ἐπιστήμη, ἀλλ' ὅτι τῶν ἀντικειμένων. ἔχοντες γὰρ τοῦτο, ἕξομεν δι' αὐτοῦ καὶ ὅτι τῶν ἐναντίων καὶ ὅτι τῶν κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν καὶ τῶν πρός τι, καὶ τῶν κατ' ἀντίφασιν ἀντικειμένων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. ἀλλὰ καὶ τούτων ἑκάστην πάλιν διαιρήσομεν, λαμβάνοντες τὰ ὑφ' ἕκαστον αὐτῶν. δεῖ, τὰ ὑπὸ τὰ ἐναντία· ἀγαθοῦ γὰρ καὶ κακοῦ, ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, καὶ λευκοῦ καὶ μέλανος ἡ αὐτὴ αἴσθησις· ὄψις γάρ· ἀλλὰ καὶ ψυχροῦ καὶ θερμοῦ ἡ αὐτή· ἁφὴ γάρ· ὁμοίως καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ. ἐπιστήμην δ' ἂν κοινότερον, τὴν γνῶσιν λέγει· ἥτις γνῶσις δι' αἰσθήσεως γίνεται. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν πρός τι, διπλασίου καὶ ἡμίσεος ἡ αὐτή· καὶ βαρυτέρου καὶ κουφοτέρου, ἡ αὐτή· ἀλλὰ καὶ τῶν ὁμοίων ἡ αὐτή. καὶ ἐπὶ ἕξεως δὲ καὶ στερήσεως, τυφλοῦ καὶ βλέποντος, ἡ αὐτὴ γνωστική, καὶ κωφοῦ καὶ ἀκούοντος· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀντιφάσεως τοῦ εἰδότος, ὅτι ἥδε ἡ κατάφασις ἀληθής ἐστι, τὸ καὶ τὴν ἀντικειμένην αὐτῇ ἀπόφασιν εἰδέναι ὅτι ψευδής. καὶ ἔμπαλιν. Πάλιν ὅτι πᾶσα κίνησις, μεταβολὴ πόθεν ποι ληπτέον· ἀλλ' οὐχ ὅτι ἡ τοπικὴ κίνησις· ἔχοντες γὰρ ἐκεῖνο, ἕξομεν ὅτι καὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορὰ καὶ ἡ ἀλλοίωσις καὶ ἡ αὔξησις καὶ ἡ φθίσις.

ἀντικείμενα habet sub se
ἐναντία
κατὰ τὴν στέρησιν ἢ ἕξιν
τὰ πρός τι
κατὰ ἀντίφασιν ἀντικείμενα

Τὸ δὲ ποσαχῶς πραγματευτέον μὴ μόνον ὅσα λέγεται τῶν τεσσάρων ὧν ὡς ὀργάνων χρησίμων εἶπεν εἶναι πρὸς τοὺς συλλογισμούς, δεύτερον ἦν τὸ δύνασθαι τὸ πολλαχῶς λεγόμενον διαιρεῖν τε καὶ γνωρίζειν. ἐφ' ὃ μετὰ τὸ ὑποθέσθαι πῶς δεῖ τε ἐστὶ τῶν προτάσεων εὐπορεῖν, μέτεισι, καὶ παραδίδωσι τόπους ἡμῖν τινας καὶ ἀφορμάς, δι' ὧν γνωρίζειν δυνησόμεθα, εἴτε τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἐστὶ τὸ προκείμενον, εἴτε καὶ μοναχῶς λέγεται. διττοῦ δὲ ὄντος τοῦ πολλαχῶς, τοῦ μὲν ἐν ὀνόμασιν ἃ ὁμώνυμα καλεῖται, τοῦ δὲ ἐν λόγῳ, ἃ εἰώθαμεν ἀμφίβολα λέγειν. πῶς τὸ ἐν ὀνόμασι διττὸν γνωρίζειν δυνησόμεθα, νῦν δείκνυσι. πρὸ δὲ τούτων, πρῶτον παράγγελμά τι ἡμῖν παραδίδωσι διδάσκων πῶς δεῖ τὴν τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαίρεσίν τε καὶ ἀπόδοσιν ποιεῖσθαι. οὐ γὰρ μόνον φησὶ δεῖν αὐτὰ τὰ διαφέροντα μὲν ἀλλήλων, σημαινόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, παρέχεσθαι λέγοντας ἢ γράφοντας. ὅτι ἄλλως μὲν φέρ' εἰπεῖν τὸ ἀγαθὸν λέγεται, κατὰ δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας, ἄλλως δὲ κατὰ τοῦ εὐεκτικοῦ τε καὶ ὑγιεινοῦ λέγεται γὰρ καὶ ταῦτα ἀγαθά, ἀλλὰ καὶ προστιθέντας, ὅτι τὰ μὲν ὡς ἕξεις ἀγαθὰ λέγεται καὶ καθ' αὑτὰ τοιαῦτα, ὡς αἱ ἀρεταί· τοιὰ δὲ ἀντὶ τοῦ ἀγαθὰ εἶπεν. ἐπεὶ ἁπλῶς γε τοιὰ καὶ τὰ

Τὸ πολλαχῶς διττόν ἐστι
Homonyma
Amphibola

ἐν τοῖς ἐξωτερικοῖς

ἀπόδοσιν. i. redditione vel attributione eius rei aut naturæ quæ cuiusq: ppria

καὶ τὰ ὑγιεινά. τὰ δὲ ὡς ποιητικὰ ἀγαθοῦ τινος, ὡς τὰ εὐεκτικά τε καὶ ὑγιεινά. ταῦτα δὲ ἀγαθά, ὅτι ἀγαθοῦ ποιητικά. ὡς εἴωθεν αὐτὸς ποιεῖσθαι τὴν διαίρεσιν τῶν ἀγαθῶν. διὸ καὶ τὰ μὲν ὡς ἕξεις λεγόμενα, καὶ τῷ αὐτὰ ποιὰ εἶναι, τοὺς ἔχοντας αὐτὰ ἀγαθοὺς ποιεῖ. τὰ δὲ οὕτως λεγόμενα ἀγαθὰ ὡς ποιητικά τινος ἀγαθοῦ, οὔτε καθ' αὑτὰ ἀγαθά ἐστιν, οὔτε τοὺς ἔχοντας αὐτὰ ἀγαθοὺς ποιεῖ· ἀλλὰ ἔχοντας ἀγαθὰ ἢ δυναμένους ἀγαθόν τι ποιῆσαι. ἐξ οὗ σημαίνει δηλονότι τὰ καθ' αὑτὰ ἀγαθὰ τοῖς μετέχουσιν αὐτῶν, ἕξιν ἢ διάθεσιν ἐκποιοῦσιν. ἕξεις γὰρ καὶ αὗται ὡς ἀρεταί. ὅσα δὲ ποιητικά ἐστι τοῖς ἔχουσιν αὐτὰ τὴν ἐπιτηδειότητα μόνην πρὸς τὴν τῶν καλῶν ἐνέργειαν ἣν δύναμιν λέγομεν ἐκποιεῖ. οὕτως γάρ ἐστιν εἰδέναι σαφῶς, ὅτι πολλαχῶς λέγεται· εἰ κατὰ τὸν οἰκεῖον λόγον διαφόροις τοῖς σημαινομένοις τὴν ἀπόδοσιν ποιούμεθα ἑκάστου. Πότερον δέ, πολλαχῶς, ἢ μοναχῶς. Εἰπὼν πῶς χρὴ ποιεῖσθαι τὴν διαίρεσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων, ὅτι τὸ τὴν μέθοδον ἡμῖν παραδιδόναι, πῶς γνωρίσομεν αὐτά, μέτεισι. τῷ δὲ πότερον πολλαχῶς, ἢ μοναχῶς, τό, τῷ εἴδει προσέθηκεν εὐλόγως. ὅταν γὰρ τῷ εἴδει καὶ τῷ λόγῳ, καὶ αὐτῷ τῷ ὁρισμῷ διαφέρῃ ἀλλήλων τὰ σημαινόμενα, τότε ἐστὶν ὁμώνυμα καὶ ἀμφίβολα καὶ πολλαχῶς λεγόμενα. ἐπεὶ πολλαχῶς γε, καὶ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος λέγεται· κατὰ πλειόνων γὰρ ἑκατέρου κατηγορεῖται· ἀλλ' ἐπεὶ μὴ τά, ὧν κατηγορεῖται κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὸν λόγον τὸν κατὰ τοὔνομα τὸ κοινόν, διαφέρει, οὐ λέγεται ὁμώνυμα ἢ ἀμφίβολα, οὔτε τὸ γένος, οὔτε τὸ εἶδος. ὁμώνυμα γάρ ἐστιν ὡς ἐν κατηγορίαις εἶπεν, ὧν ὄνομα μόνον κοινόν· ὁ δὲ κατὰ τοὔνομα τῆς οὐσίας λόγος, ἕτερος. ὃ νῦν εἶδος εἴρηκεν. ὅτι δὲ τῷ εἴδει ἀντὶ τοῦ τῷ λόγῳ εἶπεν, αὐτὸς ἐδήλωσε δι' ὧν ἐπιφέρει. ἄν τε τῷ εἴδει λέγων, ἄν τε καὶ τῷ ὀνόματι διαφωνῇ.

δύναμιν

Πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ ἐναντίου σκοπεῖν εἰ πολλαχῶς λέγεται. ἀπὸ τῶν ἀντικειμένων ἀφορμὰς παραδιδοὺς τῆς τῶν πολλαχῶς λεγομένων εὑρέσεώς τε καὶ κρίσεως. πρῶτον, πῶς ἀπὸ τῶν ἐναντίων οἷόν τε γνωρίζειν τὸ πολλαχῶς λεγόμενον δείκνυσι. δεῖν γάρ φησιν αὐτὸν εἰ ἔστιν ἐναντίον τι τῷ προκειμένῳ τε καὶ ζητουμένῳ· εἰ πολλαχῶς λέγεται, σκοπεῖν. εἰ τὸ ἐναντίον αὐτῷ πολλαχῶς λέγεται, ἢ κατὰ τὸ πρᾶγμα μόνον, ἢ κατὰ τοὔνομα. οἷς καὶ πλείοσιν οὖσι τοῦτο λέγεται εἶναι. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἄν τε τῷ εἴδει ἄν τε τῷ ὀνόματι διαφωνῇ. λέγει γὰρ ἄν τε καὶ τῷ ὀνόματι μὴ τῷ εἴδει μόνῳ. ἔστι γὰρ ἐφ' ὧν καὶ τὰ ὀνόματα εὐθὺς τῶν ἐναντίων, τινὶ διαφέροντά ἐστιν. ὥσπερ ἐφ' ὧν αὐτὸς παρατίθεται. τῷ γὰρ ὀξεῖ, ἐναντίον ἐστὶ καὶ τὸ βαρὺ καὶ τὸ ἀμβλύ· ἐν φωνῇ μέν, τὸ βαρύ, ἐν ὄγκῳ δὲ τὸ ἀμβλύ. ἀλλὰ καὶ ἐν χυμῷ, τὸ γλυκύ, οὐ μόνον τῷ εἴδει, τουτέστι τῷ ὑποκειμένῳ πράγματι διαφέροντα ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ὀνόμασιν. ἄλλο δὲ ὄνομα τὸ βαρύ, καὶ ἄλλο τὸ ἀμβλύ, καὶ ἄλλο τὸ γλυκύ. καὶ τὸ ὀξὺ ἄρα πλεοναχῶς λέγεται. ἔν γε ἢ ἀμφοτέροις ἢ πᾶσιν ἐναντίον, καὶ ἔσται αὐτῶν, τὸ μὲν ἐν φωνῇ, ὃ ἔσται ἐναντίον τῷ βαρεῖ, τὸ δὲ ἐν ὄγκῳ ὃ ἔσται ἐναντίον τῷ ἀμβλεῖ· τὸ δέ, ἐν χυμῷ, ὅ ἐστιν ἐναντίον τῷ γλυκεῖ· οὐ γὰρ ἀεὶ τὸ αὐτὸ ὀξύ· καὶ τῷ βαρεῖ, καὶ τῷ ἀμβλεῖ, καὶ τῷ γλυκεῖ, οἷόν τε εἶναι ἐναντίον. ἔστι δὲ ἑκάστῳ αὐτῶν, ὀξὺ ἐναντίον. ὥστε διαφέροντα τὰ ὀξέα. σημειωτέον δὲ ὅτι διὰ τῶν ἑξῆς αὐτὸς τῷ χυμῷ ὀξεῖ τὸ ἐναντίον ἀμβλὺ ὀνομάζει. ὁμοίως πάλιν τῷ βαρεῖ καὶ τὸ ὀξὺ καὶ τὸ κοῦφον ἐστὶν ἐναντία. ἐν μὲν φωνῇ, τὸ ὀξύ, ἐν ὄγκῳ δὲ τὸ κοῦφον. πολλαχῶς ἄρα καὶ τὸ βαρύ. ὁμοίως καὶ τὸ καλὸν δειχθήσεται τῶν πολλαχῶς λεγομένων ὄν. ἐπειδὴ ἐναντίον ἐστὶν αὐτῷ τό τε αἰσχρόν, καὶ τὸ μοχθηρόν· τῷ μὲν ζῴου καὶ τῆς τοῦ ζῴου μορφῆς, τὸ αἰσχρόν· λέγεται δὲ ζῷον καλὸν καὶ αἰσχρόν, τῷ δὲ οἰκίας τὸ μοχθηρόν. οὐκέτι γὰρ οἰκία λέγεται αἰσχρὰ ἢ οὐ καλὴ λέγεται, ἀλλὰ μοχθηρά. ἀλλὰ τούτῳ γε ἔνεστι τῷ τόπῳ χρωμένους, δεικνύναι καὶ τὴν δειλίαν τῶν πολλαχῶς λεγομένων οὖσαν. ἐναντία δὲ αὐτῇ, ἥ τε ἀνδρεία καὶ ἡ θρασύτης, πλείω ὄντα καὶ διαφέροντα ἀλλήλων, ἢ οὐκ ἀνάγκη. οὐ δὲ ὥσπερ ἐπ' ἐκείνων καθ' ἑκάτερον ἦν τι ὁλοκλήρως ὑπὸ τοῦ ὀνόματος σημαινόμενον ἐναντίον οὕτως καὶ ἐπὶ τούτων. τὸ δὲ αὐτό, ἀμφοτέροις ἐναντίον. οὐ μὴν κατὰ ταυτόν. ἐν οἷς γὰρ τῇ δειλίᾳ τὸ εἶναι, τούτων, κατὰ μέν τι τῇ ἀνδρείᾳ ἐστὶν ἐναντία, κατὰ δέ τι, τῇ θρασύτητι. εἴγε ἐστὶν ἡ δειλία κακία ἐν ἐνδείᾳ τῇ περὶ τάδε τινὰ τὰ πάθη. καὶ γὰρ κατὰ μὲν τὸ κακία εἶναι καὶ ἀσυμμετρία περὶ τάδε

δηλ. ἤτοι τῷ ὑποκειμένῳ πράγματι.

ἢ οὐκ ἀνάγκη. an.

δειλία < ἀνδρεία / θρασύτης

καλόν < αἰσχρόν / μοχθηρόν

ἢ. an.

ἢ. f. τούτῳ sed recte τόπῳ ut fere sequitur

τὰ πάθη, ἐναντία ὄντι τῇ ἀνομοιότητι· καὶ τὰ δὲ ἀόριστα τοῖς ἐναντίοις, τῇ θρασύτητι τὸ
οὔτε γὰρ τῇ θρασύτητι ἡ δειλία ἐναντία καὶ τὰ μὲν ἀόριστα εἶναι τοῖδε τὰ πάθη·
κοινωνεῖ γὰρ αὐτῇ πρώτου· οὔτε τῇ ἀνομοιότητι καὶ τὰ μὲν ἀόριστα εἶναι καὶ τάδε. ἀ γὰρ ὄντι
ἐναντίον τὸ τοῖδε τάδε οὐδενὶ, τῷ τοῖδε τὰ αὐτὰ μέσα οὐ μόνον ἐνδέχεται ἰδία λαμβά
νόμενον ἡδονὴ ἀλλ' αὐτὸ σωματοφόρον ἡ δειλία. διὸ, συμβαῖνον μὲν ἂν ἡδονὴν εἶναι τὸ
μόνον καὶ πολλαχῶς λεγόμενον· ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνομοιότητα ἐναντία οὖσα τῇ τε ἡδονῇ καὶ τῇ
θρασύτητι, ἑτέραις οὔσαις, ἐναντία αὐτοῖς ὄντα, καὶ τὰ μὲν κοινωνοῦσιν ἀλλήλαις καὶ τοσοῦτον
κἂν συμμετέχοι καὶ καὶ ταῦτα τοῖδε τὰ πάθη, ἡ ἀνομοιότητα αὐτοῖς ἐναντία. ὥστε, ὡς
μία ἀμφοτέραις. Ἔτι οἷον δὲ ὀνόματα μὲν οὐ κεῖται διαφθείροντα τοῖς ἐναντίοις. 77
φανερᾶς μὲν οὖσης τῆς κατὰ τὰ πράγματα λέξεως διαφορᾶς, δεικνύοιτο ἂν ἡ
προκείμενον τῶν πολλαχῶς λεγομένων ὄν· ἡ διαφθείρουσι πράγμασιν ἐναντίον. τῷ γὰρ
λευκῷ, ἐναντίον μή ὄντι τὸ μέλαν, τὸ μή ὄντιν οὐ φωνὴ· λέγεται γὰρ μέ
λαινα φωνή. τὸ δὲ οὐ χρώματι. ἃ, ἐπεὶ διαφθείρει ἀλλήλων τῷ εἴδει τε καὶ τῷ λόγῳ, δῆ
λον ὡς καὶ τὸ λευκὸν, βέλτιον ἔσται λεγόμενον ἑκατέρῳ γὰρ τῶν μελαίνων, οἰκεῖόν
τι λευκὸν, ἐναντίον ὄντιν. τὸ μὲν οὐ φωνεῖ ὄν, τὸ δὲ οὐ χρώματι. ὅτι δὲ ἄλλο τὸ οὐ φωνῇ μέ
λαν τοῦ οὐ χρώματι, δῆλον ἐξ, ἅμα καὶ μέθοδον ἡμᾶς διδάσκων τῆς τῶν διαφθόντων
ἐπικρίσεως. τὸ γὰρ αὐτὸ τῷ εἴδει, ἡ αὐτὴ αἴσθησις· εἰ δὲ ἕτερον ὧν μὴ ἡ αὐτὴ αἴσθησις,
ταῦτα οὐκ ἔστι ταυτὰ τῷ εἴδει. οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ αἴσθησις κριτικὴ τό τε οὐ φωνῇ μέλανος
καὶ τὸ οὐ χρώματι· ἀλλὰ τοῦτον μὲν ὅλις ἐκείνου δὲ ἀκοή· εἰ δὲ ὧν διαφέρουσα τὰ κρι
τήρια, ταῦτα ἑτέρα ἀλλήλων, καὶ ταῦτα ἄρα ἑτέρα ἀλλήλων ἔσαι σῶμεν, μὴ ἐνδὲ
ἐναντίων χρώμενον τούτῳ ἀλλ' ἐπ' αὐτοῖς τὸ προκειμένου μόνον διδάσκειν τινα ὅτι ἔστιν
ὁμώνυμα. οἷον, ἐνδὲ χρώματος· ἐπεὶ τὸ μὲν ὅλις ἐστὶ κριτικὸν· τὸ δὲ, ἡ τὸ μουσικοῦ ἀκοή,
ὁμώνυμον· καὶ τοι οὐδὲν αὐτῷ ἐστιν ἐναντίον· μὴ εἴη ἂν ἡ οὗτος τόπος πρὸς τὸν
τὸ πολλαχῶς λεγόμενον δῆλον, ὅμοιος τοῖς φαίνουσιν εἰρῆσθαι. διαχθήσεται δὲ καὶ ἡ
ἀμβλὺ πολλαχῶς λεγόμενον· ὅτι καὶ τὸ ὀξὺ ἐναντίον ὂν αὐτῷ πολλαχῶς λέγεται. ὀξὺ
γὰρ μέν ἐστιν οὐ φωνῇ, τὸ δὲ οὐ ὄγκῳ, καὶ τὸ ἀμβλὺ ἄρα διῄρηται. τὸ μὲν οὐ φωνῇ· λέγε
ται γὰρ ἀμβλεῖα φωνή· τὸ δὲ οὐ ὄγκῳ· εἰ πῶν δὲ οὔτε ἐπ' αὐτῶν ἔτε ἐνδὲ τῶ ἐναντίων, πῶς
οὖ δὲ ἐνδὲ τῶν ἐναντίων διαφωνεῖ τοῖς ὀνόμασιν ἔλαβεν εἰπών· ἀμβλὺ γὰρ καὶ τὸ ἐναν
τίον ἑκατέρῳ. αὐτὸς δὲ οὐ τὸ οὐ ὄγκῳ ἔλαβον, ἀλλὰ τὸ οὐ χυμῷ. Ἔτι εἰ τῷ μὲν ὄντι 77
τί ἐναντίον· τῷ δὲ ἁπλῶς μηδέν. Δύτερον τόδον τῆς τοῦ πολλαχῶς λεγομένου διαίρε
σεως ὄντα καὶ αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἐναντίων τοῦτον ἐκτίθεται εἰ τῶν σημαινομένων ὑπὸ τοῦ
προκειμένου ἐνδὲ οὗ ἡ ζήτησις, εἴτε πολλαχῶς λέγεται εἴτε μή· τῷ μὲν εἶη τι ἐναντί
ον· τῷ δὲ μηδέν, δῆλον γὰρ ὅτι τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἔσαι τοῦτο σημαίνου γε φύ
σεις διαφόρους· οἷ, ᾧ ἡδονῆς· ἐπεὶ τῇ μὲν ἀπὸ τοῦ πίνειν ἡδονῇ ἔστιν ἐναντία λύπη, ἡ ἀπὸ
τοῦ δηλῆν· τῇ δὲ ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν τῶν κατὰ γεωμετρείαν τί, οἷον, ὅτι ἡ διάμεσος ἀσύμ
μετος τῇ πλευρᾷ, ἡ τῶν κατὰ φιλοσοφίαν τί, ἡ τῶν κατά τινα ἄλλην τινα ἐπιστή
μην μηδέν ἐστιν ἐναντίον, ἡ ἡδονὴ ἔσαι τῶν πολλαχῶς λεγομένων· διαφέρει γὰρ κατ'
εἶδος τὸ, ᾧ μηδέν ἐστιν ἐναντίον, τοῦ ἔχοντός τι ἐναντίον· ὁμοίως δεικνύοιτ' ἂν καὶ τὸ φι
λεῖν, οὐν ὁμώνυμον· διὸ τῷ μὲν κατὰ πὼ διάνοιαν φιλεῖν, τὸ μισεῖν ἐστιν ἐναντίον· τῷ
δὲ κατὰ πὼ σωματικὴν εὐφράνειαν, ἐφ' ἧς ἐμάθομεν καὶ τὸ κατὰ φιλεῖν κατηγορεῖν,
οὐδέν ἐστιν ἐναντίον· οὕτως ἂν δεικνύοιτο καὶ ἡ οὐσία ὁμώνυμος· εἰ τῇ μὲν κατὰ τὸ εἶ-
δος ἐναντίον ἡ στέρησις· τῇ δὲ κατὰ τὴν ὕλλω οὐδὲν ἐπιζητήσαι δ' αὖ τις, μή ποτε ὁ δεύ
τερος οὗτος τόπος ἀναιρετικὸς ἐστι τοῦ πρὸ αὐτοῦ ῥηθέντος· ὁ μὲν γὰρ ἐδείκνυεν ὅτι,
αὖ τὸ ἐναντίον πολλαχῶς, καὶ τὸ ἐναντίον· ἐκ δὲ τούτου δείκνυται, ὅτι ἐνδέχεταί τι
τοῦ ἐναντίου αὐτῷ πολλαχῶς λεγομένου τὸ ἐναντίον μὴ λέγεσθαι πολλαχῶς· αὖ γὰρ
αὐτιτιθέντας λάβωμεν τὸ μισεῖν, δυρήσομεν τὸ μὲν ἐναντίον αὐτῷ τὸ φιλεῖν, πολλα
χῶς λεγόμενον, αὐτὸ μέν τοι τὸ μισεῖν ἁπλῶς ἐστιν ἕτος ὁ τόδος ἀναιρετικὸς ἐκείνο.
ἐνδὲ γὰρ ἐκείνο ἐλαμβάνετο. εἰ τὸ ἐναντίον τῷ προκειμένῳ πολλαχῶς, μὴ πᾶσι τοῦτο
ἐναντίον κτλ.

ἐναντίον ἐκείνοις, καὶ ἕξιν πολλαχῶς· ἐνδέχεται γὰρ εἶπε τὸ ὀξὺ ἐναντίον· διὸ πολλα
χῶς· οὐ τοῦθα δὲ οὐκέτι γίνεται τὸ εἰλημμένον πᾶσιν ἐναντίον ὅτις ἐστὶ τοῦ ἐναντίου
σημαινομένοις· μᾶλλον δὲ οὐδέ ὅτι τῷ μισεῖν ἐναντίον τὸ φιλεῖν, πολλαχῶς λεγόμενον,
μόριος γάρ τι τοῦ φιλεῖν τοῦ πολλαχῶς λεγομένου, ἐναντίον ὅτι τῷ μισεῖν, διὸ, οὐ δια
βληθήσεται ὁ τόπος ἐκεῖνος, ὡς μὴ ἱκανὸς τὸ προκείμενον. Ἔτι καὶ ἐνδὲ τῶν
ἀνὰ μέσου, εἰ τῷ μέν ὅτι τι ἀνὰ μέσου· τῷ δὲ μηδέν. Οἱ μὲν προειρημένοι δύο τό
ποι, ἀπὸ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον ἐδείκνυσαν πολλαχῶς λεγόμενον· οὗτος δὲ τρίτος ὢν
ἀπὸ τῶν μεταξὺ τῶν ἐναντίων ἀμφοτέρα τὰ ἐναντία δείκνυσιν ὁμώνυμα. ἐπεὶ γὰρ
τῶν ἐναντίων τὰ μὲν ἄμεσά ὅτι, τὰ δὲ ἔμμεσα· ὡσαύτως καὶ κατηγορίαισ δέδεικται, καὶ οὐκ
ἔστι τὰ αὐτὰ τὰ ἔμμεσα τοῖς ἀμέσοις· ἀλλ' οὐδὲ ὧν διαφέρουσα τὰ μέσα, οὐδὲ ταῦτα
τὰ αὐτά ὅτιν, ἐπιβλέπειν φησὶ δεῖν ἐνδὲ τὰ ἐκκείμενα ἐναντία· καὶ ὧν δύ' εἰσὶν ὁμώνυ
σημαινομένων ὑπ' αὐτῶν, τὰ μὲν ἔμμεσα ὄντα, τὰ δὲ, ἄμεσα· ἑκάτερον τῶν ἐναντίων
τῶν εἰλημμένων, ὁμώνυμον ἂν εἶναι· οἷ, λευκὸν καὶ μέλαν ἐναντία, καὶ σημαί
νει γε ἑκάτερον αὐτῶν καὶ τὸ οὐ χρώμασι λευκόν τε καὶ μέλαν, καὶ τὸ οὐ φωνῇ· ὅτι δ' ἂν
ταῦτα ἕτερα ἀλλήλων, τῷ εἴδει, γνωσθήσομεν ἐκ τοῦ, τὰ μὲν οὐ τοῖς χρώμασιν ἔχειν αὐ
τῶν μεταξύ τινα, τὰ δὲ οὐ τῇ φωνῇ· οὗ. ὅτι μὲν ταῦτα ἕτερα ἀλλήλων, ἡ μηδέν, ἢ εἴ πρ
αρχὴ σομφὸν ὃ ἄλλο ὅτι φανοῦ καὶ ὠχροῦ, καὶ τῶν ἄλλων ἃ τῶν οὐ χρώμασιν ἐναντί
ον ὅτι μεταξύ. καὶ ὅλου γὰρ αὖ τε τῶν μὲν ἧ τί ἐναντίον τῶν δὲ μή· αὖ τε τῶ μὲν πλέω
τῶν δὲ οὖ ἢ ἧ ὅλως διαφέρουσα καὶ μὴ ταυτὰ, ὁμώνυμα ἔσαι τὰ οὐ τοῖς τοιαύτοις
διαφοραῖς ἐναντία. Πάλιν ἐνδὲ τῶ κατὰ αὐτίφασιν αὐτικειμένου. Παρα- 77
δοὺς ἡμῖν τόδους τῆς τῶν ὁμωνύμων ὑρέσεως ἀφ' τῶν ἐναντίων πάλιν ἀφ' τῶν κατὰ
αὐτίφασιν αὐτικειμένων παραδίδωσι καὶ φησιν· εἰ δὲ κατὰ αὐτίφασίν τινι αὐτικείμε
νον πλεοναχῶς λέγεται, καὶ αὐτὸ πλεοναχῶς· οἷ, εἰ μὲν βλέπειν πλεοναχῶς, λέ
γεται, καὶ τὸ βλέπειν πλεοναχῶς ἐκληθήσεται· λέγω δὲ τὸ μὲν βλέπειν πλεοναχῶς, καὶ
γὰρ τὸ μὲν ἔχειν ὄψιν σημαίνει, καὶ τὸ μὴ ὑπάρχειν τι τῇ ὄψει, καὶ τὸ βλέπειν ἁπλῶς σημ
αίνει καὶ τὸ ἔχειν ὄψιν, καὶ τὸ ὑπάρχειν τῇ ὄψει· διὸ ἢ προστίθεναι τοῖς κειμένοις ὑπο
κείμενόν τινα ὅρον· οὕτως γὰρ ἔσαι κατάφασις καὶ ἀπόφασις· ὡς δὲ ἐνδὲ τὸ βλέπειν
καὶ μὴ βλέπειν, οὕτω καὶ ἐφ' ἑκάστης αἰσθήσεως ὅτι δείκνυσθαι πᾶν κατάφασιν πλεονα
χῶς, ἐπεὶ καὶ ἡ ἀπόφασιν οὕτως, καὶ καθόλου ἐνδὲ τοῦ αἰσθάνεσθαι· λέγεται γὰρ τὸ
αἰσθάνεσθαί τινος αἰσθητοῦ· δι' αἰσθητηρίου, καὶ ὅλῳ τοῦ νοός τινος νοητοῦ καὶ τὸ μὴ αἰ-
σθάνεσθαι ἁπλῶς ὑποτιθέντας χῶς· τὸ αὐτὸ δὲ ταῦτα καὶ ἐνδὲ τῶν κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν
αὐτικειμένων, δικαίως λέγεσθαι ὡς ὁρίζουσιν μὲν οἷον ὁ τόπος κοινός, ὃς αὐτικα-
τικῶς αὐτικειμένοις πρὸς τὰ ἐναντία· οὐκέτι δὲ ἐνδὲ τούτων αἱρόμενοι οἱ ἄλλοι οὓς
παρέδωκεν ἐνδὲ τῶν ἐναντίων τόπους· οὔτε γὰρ οἷόν τε ἀπὸ τινὶ μόριον τῆς κατα φάσε
ως ἀπόφασιν αὐτικεῖσθαι. οὔτε ἔτι μᾶλλον οἷόν τε ἀπὸ τῶν ἀμέσων· τὸ γὰρ κατὰ αὐτί
φασιν αὐτικείμενα, ἄμεσα. Ἔτι ἐνδὲ τῶν κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν λεγομένων· 77
μεταβέβηκεν ἐνδὲ τὸ κατὰ ἕξιν καὶ στέρησιν αὐτικείμενα, καὶ λέγει καὶ ἐνδὲ τούτων
αὖ θάτερον αὐτῶν πολλαχῶς λέγεται, καὶ θάτερον πολλαχῶς ῥηθήσεται· εἰ γὰρ
ἀναίσθησιαν πολλαχῶς λέγεται, καὶ ἀναισθητεῖν, στέρησις ὂν τοῦ αἰσθάνεσθαι, πολλαχῶς
ῥηθήσεται· λέγεται δὲ ἀναίσθησιαν καὶ κατὰ πὼ ψυχήν· ἐπεὶ γὰρ σωιζόναι τε καὶ μὴ
νοεῖν αἰσθάνεσθαι λέγεται καὶ κατὰ τὸ σῶμα, ἐπὶ δ' αἰσθητηρίου, αἰσθητοῦ τινος αὐτὶ
λαμβανομένου αἰσθητοῦ τινος δι' αἰσθητηρίου, ῥηθήσεται. Οτι δὲ καὶ ἐνδὲ τῆς ψυχῆς
ἐπὶ αἰσθάνεσθαι καὶ ἀναισθητεῖν, καὶ ἐνδὲ τοῦ σώματος ὡς ἕξις καὶ στέρησις αὐτίκειται.
ἔλεξεν εἰπών, ἑκάτερον τῶν εἰρημένων αἰσθήσεων ἔχειν τὸ ζῷον· ἐπὶ δὲ πέφυκός τι ἔ-
χειν, ὅτε πέφυκεν ἔχειν εἰ μὴ ἔχοι, ἐστέρηται αὐτοῦ· ὥστε δῆλον γὰρ ἐνδὲ τοῦ ζῴου, ἃ
ἀναίσθητον οὐ κατηγορεῖται, ὅτι μὴ πέφυκεν αἰσθάνεσθαι. ἢ εἰ λέγοιτο, οὐκ ὡς ὑβριστι-
κὸν αὖ ἐπὶ ἐκείνου λέγοιτο. ἀλλ' ὡς ἀποφατικόν. εἴη δ' ἂν αὐτῷ δεικτικὸν τοῦδ', ᾗ βλέ-

τως γὰρ τῷ ὃ παραλείγματι κεχρῆσθαι τῶν κατὰ ἕξιν πρὸς τὰ ἀντικείμενα. ἅμα δὲ
δῆλον ἐκ τῆς προσθήκης ταύτης ἔδειξεν ὅτι πάντων τῶν εἰδῶν τὸ αὐτὸ κεῖται,
ὅτι ὅταν κατὰ πάντα τὰ σημαινόμενα ὑπὸ τοῦ ἑτέρου, ἢ ἕτερον ἀντικείμενον ἢ αὐτῷ, τότε
πλεοναχῶς ἐρεῖται, καὶ αὐτὸ λύων τῇ ἰδιαιτέρᾳ προσθήκῃ πῶς δυναμένην οὖσαν
ἐπὶ τῶν ἐναντίων, ἢ πρὸς ἓν πρῶτον τόπον, ἢ πρὸς ἓν λαβόντα, ὡς ἀλλήλων ὄντα
αἱρετικοὺς φορέσθαι ἡμᾶς ἐμνημόνευσεν. Εἰ πῶν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ στέρησιν
καὶ ἕξιν ἀντικειμένων, οὐκέτι τῶν κατὰ πρός τι ἀντικειμένων ἐμνημόνευσεν· πρόδηλον
γὰρ ἐπ' ἐκείνων ἀπ' αὐτοῦ τοῦ τῶν πρός τι λόγου ὅτι ἀνάγκη αὖ θάτερον αὐτῶν
λέγηται πλεοναχῶς, καὶ θάτερον οὕτω λέγεσθαι. ἐπεὶ τοῖς πρός τι ἐστὶ ταυ-
τὸν ὅτι τῷ πρός τι πῶς ἔχειν. διὸ ἐπεὶ τὸ φιλητὸν πλεοναχῶς, καὶ ἡ φιλία τοσαυτα-
χῶς, εἴη ἂν φιλία πρὸς τὸ φιλούμενον. Ετι δὲ φανερώτερον ἐπεὶ ἡ ἐπιστήμη δι-
χῶς, καθ' ἣν μὲν καὶ ἀφορίζει, καθ' ἣν ἐπιστήμη ἁπλῶς· ὁ αὐτὸς καὶ περὶ τῆς αἰσθή-
σεως λόγος. ἔτι τὸ ὑπάρχον πολλαχῶς· καὶ γὰρ κατὰ ποσὸν καὶ κατά τινα δυνά-
μεν ἢ ἕξιν ἢ ἀφορίζει ἢ τὸ ὑπάρχον, ἁπλῶς λεγόμενον. καὶ ἐπεὶ δ' κινητὸν
πολλαχῶς· καθ' ὃ ἐκάστου γὰρ τῶν διαιρουμένων ἐστὶ κινητὸν καὶ ἀκίνητον. καὶ
ἐπὶ τῶν πάντων ἐπισκεπτέον, πῶσις λέγοιτ' ἂν κοινόν τε καὶ τὰς ὁπωσοῦν ἐγ-
κλίσεις τε καὶ ἐκφοράς· οὐμὲν καὶ ναῦ οὕτως· ἀλλ' ἔστι σύσοιχα, καθ' ἣν πῶσις, ἢ πα-
ρώνυμα. παρακεῖσθαι μὲν ἀλλήλοις δοκοῦντα διαφέροντα δὲ σύσοιχα μὲν λέγω
ἀλλήλοις, καὶ τὰ ὁμοίως ἔχοντα πρός τινα· ἢ καὶ κατ' ἀναλογίαν εἴη ἄν, ὡς τὸ τοι
αὐτὰ ἡ ἐπιστήμη καθ' ἣν ἡ αἴσθησις. ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν, ὁμοίως ἔχει πρὸς τὰ ὑφ' αὐτὸ
ὁμοίως καὶ ἡ αἰσθησιν, καὶ ἡ ἐπιστητόν· ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν ὁμοίως ἔχει πρὸς τὸ
ὧν ὅτι σύσοιχα. λέγουσι καὶ πάντα τὰ ἀφ' τινος παρωνομασμένα ἀλλήλοις τε ἢ ἐκεί
νῳ ἀφ' οὗ παρωνόμασται· οἷον, ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης παρωνόμασται ὁ δίκαιος, ἡ δί-
καιον, ἡ δικαίως· ταῦτα δὴ καὶ ἀλλήλοις ὅτι σύσοιχα, καὶ αὐτῇ τῇ δικαιοσύνῃ. πα-
ρώνυμα δὲ μόνα, τὰ ἀφ' τινος παρωνομασμένα ἐκείνῳ λέγουσιν, ᾧ παρωνόμασται, ἀλλ
οὐκ ἀλλήλοις. οὐδὲ ἐκεῖνα ταύτοις· τῇ γὰρ γραμματικῇ, ὁ γραμματικός· οὐκέτι δὲ καὶ ἡ
γραμματικὴ τῷ γραμματικῷ. πῶσις δὲ κατ' ἰδίαν οὕτω παρά τινα ἐσχηματισμένα
ὡς ἡ γραμματικὴ τῷ γραμματικῷ. πῶσις γὰρ ἔστι τῆ γραμματικῇ· ὁμοίως ἡ δικαίως. μουσικῶς
φρονίμως. ἀναιρέως. πῶσεις γὰρ ταῦτα, τῆ, δίκαιον· ἀναιρέον· φρονίμου· ἔστι δὴ ὁ πα
ρασδόμενος τόπος, διοῦσας. αὖ ἡ πῶσίς τινος ἢ ὁπωσοῦν λεγομένη πλεοναχῶς· καὶ
εἰ αὖ τὸ πλεοναχῶς, καὶ ἡ πῶσις. δῆλ, ὡσὶ τῆ δίκαιον τὸ δικαίως πῶσις, αὖ τὸ δικαί-
ως πλεοναχῶς, καὶ τὸ δίκαιον, καὶ ἔμπαλιν λέγεται δὲ τὸ δικαίως πλεοναχῶς. ὅ,
τε γὰρ κατὰ πῶ ἑαυτῆ γνώμῃ κεῖνα· καὶ τὸ δόξαν αὐτῷ δίκαιον εἶναι ἀποφη-
νάμενος, δικαίως λέγεται κε κεικέναι, καὶ μὴ ὄντως δίκαιον ἢ ὄντως· λέγεται δικαί
ως κε κεικέναι, καὶ ὃ ὡς δεῖ κεῖνα· ἀλλὰ καὶ ὁ τῷ νόμῳ πειαθείς, καὶ μὴ τὰς ἀλη
θείας δίκαιον οὕτως ἔχη, καὶ τὸ δίκαιον οἷον, τῶν πλεοναχῶς λεγομένων καὶ ὁσαυ-
ταχῶς· καθ' ἕκαστον γὰρ τῶν δικαίως· τό, τε κατὰ πῶ αὐτῆ γνώμῃ καὶ ὡς δεῖ δί
καιον τὸ τοιοῦτον, καὶ τὸ νόμιμον, καὶ δῆλον ὅτι ἀντιστρέφει ὁ τόπος. καὶ γὰρ εἰ αὖ τὸ
πάλιν, πλεοναχῶς τὸ δίκαιον, καὶ ἡ πῶσις ἡ ἀπ' αὐτῆ τὸ δικαίως, πλεοναχῶς πά
λιν τῆ ὑγιεινῆ, πῶσις τὸ ὑγιεινῶς· εἰ δὴ τὸ ὑγιεινὸν πολλαχῶς, καὶ τὸ ὑγιεινῶς, πολλα-
χῶς· εἰ γὰρ τὸ ὑγιεινὸν λέγεται, τὸ μὲν, ὡς ποιητικὸν ὑγιείας ὡς τὸ φαρμακον. τὸ δὲ,
φυλακτικὸν, ὡς δίαιτα· τὸ δὲ σημαντικὸν, ὡς χρῶμα· σφυγμός· οὖπνοια· ὄρεξις, ἕξαι ἢ
τὸ ὑγιεινῶς· τὸ μὲν, ποιητικῶς· ὡς τὸ θεραπεύεσθαι· τὸ δὲ φυλακτικῶς, ὡς τῆ τὸ ὑγιαῖνε
σθαι τὸ θαι· τὸ δὲ σημαντικῶς, ὡς τὸ ὑγιεινῶς ἀναπνεῖν· οὐκέτι μὲν τοι ἀναγκαῖόν ἐστιν,
εἰ ταῦτα πλεοναχῶς, ἢ πῶ ἔξιν πῶ ὑγείαν ἀφ' ἧς ταῦτα παρωνόμασται ἢ ἔστιν ἀλ-
λήλοις τε καὶ κείνῃ σύσοιχα, λέγεσθαι πλεοναχῶς. οὐ μὲν δ' ὑγιαῖνε πολλαχῶς, ἤδη ἢ
ὑγίεια ὡς τε δ' ἔστι τὸ πῶσεων, ἤδη τοῦτο ἢ ἔστι τὸ συσοίχων. εἰ πῶν ἢ τὸ ὑγιαῖνον πλε
ονα-

τόπος.

ονα χῶς, ἢ ἡ πῶσις ἡ ἀπ' αὐτῆ πλεοναχῶς, εἰ δὲ ὑγιαῖνον πλεοναχῶς, ὁμοίως φησὶν ἔξειν
καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· οὐ γὰρ ἔστι τῶν εἰρημένων μόνων παρηλλαγμάτων αὖ ἡ πῶσις πλε
ονα χῶς, ὡς εἶπε κατὰ πῶ ἀρχὴν τῆς τοῦ τόπου παραδόσεως· ἀλλὰ καὶ πάλιν· ἀλλ
αὖ πλεοναχῶς, καὶ ἡ πῶσις· αὖ τὰ μὲν οὕτω ἔσται τὰ οὕτως ἔχοντα· ὡς τὸ δίκαιον
τὸ ὑγιεινόν· τὸ μὲν οὖν τὸ αὐτόρεον· πῶσεις δὲ τούτων, τὸ αὐσρέως· τὸ δικαίως· δ' ὑ
πιεινῶς· τὸ μὲν οὖν ὁ ποτέρῳ αὖ οὕτω, φανερὸν ἢ τὸ πολλαχῶς, ἀπὸ τοῦτου δὲ εἰκνύ
οιτ' αὖ καὶ τὸ λοιδορεῖσθαι δὲ καὶ τὰ γένη τῶν κατὰ σῶμα κατηγορειῶν· εἰ ταυ-
τά ἐστιν ἁπάντων· δεῖν φησιν ἐπισκοπεῖν καὶ τὰ γένη τῶν κατηγορειῶν· ὑφ' ἃς ἔστι
τὰ ὑπὸ ταὐτὸν ὄνομα τουτέστι τὰς κατηγορίας· ταῦτα δέ ἐστι τὰ αὐωτάτω γένη· δεῖν
δέ φησι καὶ τὰς τῶν σημαινομένων ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τῶν προκειμένων κατηγορου-
μένων κατηγορίας ἐπισκοπεῖν· εἰ κατὰ πάντων τῶν ἀπὸ τοῦ ὀνόματος σημαινομέ
νων, ἃ αὐτὰ κατηγορεῖται· αὖ γὰρ ἀπὸ πλείους κατηγορίας ἢ τὰ σημαινόμενα
ὑπ' αὐτοῦ, καὶ πλείους αὐτῆ κατηγορεῖται, ὁμώνυμον ἔσται, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀγαθοῦ· ἡ
γὰρ ἀγαθόν, ποτὲ μὲν τὸ ποιεῖν ὡς φησι σημαίνει· ἔστι γάρ τινα ἀγαθά, ὡς ποιητικὰ λέγε
ται γὰρ ἀγαθοῦ ποιητικὸν, ἀγαθόν· οἷον, ἡ ὑπεῖκε ποιητικὸν, ἢ ἡ ἡδονῆς· καὶ ὅλως
ἡ ὠφέλιμον· ἡ γὰρ ὡ ᾧ ἐπέσμασι ἀγαθὸν, ὡς ποιητικὸν ἀγαθοῦ ἀγαθόν· ἡ δὲ ποιητι-
κόν, πλεοναχῶς κατηγορεῖται· ποτὲ δὲ τὸ ποιεῖν, ὡς ἐπὶ ψυχῆς· ὅταν γὰρ κα-
τηγορήσωμεν ἡ ἀγαθὸν τῆς ψυχῆς, λέγοντες αὐτὴν ἀγαθὸν, ἡ φρονίμην αὐτὴν εἶναι ση-
μαίνομεν· οἷον, σώφρονα, ἢ αὐσρέαν, ἢ δικαίαν· ποιότητος ἢ παρουσία τὸ ποιᾶ, φρό-
ὥστε εἰ ποιᾶ ἡ ψυχὴ τῇ ὑπὸ παρουσίᾳ, ποιότητες ταῦτα· ὁμοίως ἢ ἀνθρώπου ὅ-
ταν ἡ ἀγαθὸν κατηγορήσωμεν, ἡ ποιὸν αὐτὸν εἶναι σημαίνομεν, σώφρονα· αὐσρέιον·
δίκαιον· φρόνιμον· οὐδέποτε δὲ ἡ ἀγαθὸν, τὸ ποτὲ σημαίνει· ἡ γὰρ οὐ ᾧ προσήκοντι καὶ
ῥᾳ γενόμενον, ἀγαθὸν λέγεται· σημαίνει δέ ποτε τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ ποσόν· ἡ γ' μέτρι
ον καὶ μὴ ὑπερβάλλον· μήτε σμέον, εἴη ἂν ποσόν, καθόσον ὑσυχόν τι λέγεται· λέγε
ται καὶ ὡς οὐσία τὶ ἀγαθόν· ὡς θεός, καὶ νοῦς· λέγεται καὶ ὡς πρός τι· ἡ γ' σύμ
μετρον, οὕτως ἀγαθὸν ἔστι τὶ ἀγαθὸν καὶ ὡ τῷ πάσχειν, ὡς τὸ θεραπεύεσθαι καὶ διδάσ
κεσθαι· ἔστι τί τῆ ἀγαθοῦ καὶ ὡ τῷ ποῦ· οἷον, ἡ ὡ ἐλλάδι εἶναι· τὸ ὡ ὑγιεινοῖς χωρί
οις εἶναι· τὸ ὡ ὑσυχίαν ἔχειν ἢ ἐρήνην εἶη δ' ἂν καὶ ὡ τῷ κεῖσθαι· ὅταν ᾧ μὲν λυσι-
τελὲς τὸ καθέρεσθαι, καθῆσθαι· ᾧ δὲ ἡ ἀνακεῖσθαι ἀνακείμενος ἢ· ὡς τῷ πυρέττοντι
φορὲ εἰπεῖν· ἐπεὶ οὕτω τὰ δέκα γένη τῆ ἀγαθοῦ κατηγορεῖται, δῆλον ὅτι ὁμώνυμος
τὸ ἀγαθόν· ὁμοίως διέχθησεται καὶ τὸ λυπηρὸν ὁμώνυμον· τὸ μὲν γὰρ δῆ τῆ σώματος λε-
γόμενον, τὸ λυπηρὸν χρῶμα σημαίνει· ὃ πρός ἐστιν ἐπὶ τὸ ποιότητα· τὸ δὲ ἐπὶ τῆς φω
νῆς, ὑπὸ τὸ ποιεῖν· λυπηρὴ γὰρ λέγεται φωνὴ, ἡ δύηκοος· δύηκοος δέ ἐστιν, ἡ πῶ ἀκοῶ σφο
δρῶς καὶ ταχέως ἀλλοιουμένῃ ὁμοίως καὶ ὃ ὀξὺ διεκνύοιτ' ἂν ὁμώνυμον· οὐ γὰρ πάντα
ὧν κατηγορεῖτ' ὑπὸ ταὐτόν, ὅτι γένος· τὸ μὴ τ' ὠφωνῆ ὀξὺ, ὑπὸ τὸ ποιεῖν, εἰ γέ ἐστιν ὀξεῖ
α φωνὴ, ἡ ταχεῖα· ταχὺ γὰρ τὸν ἀέρα τέμνει τε καὶ διαιρεῖ, ἡ ποιαύτη πλῆξίς τε, καὶ φω
νή· ταχεῖα γὰρ ἡ κίνησις αὐτῆς· φασὶ γὰρ οἱ περὶ τοὺς ἀριθμοὺς ἁρμονικοί· οὗ δὲ
εἰσιν τῶν πυθαγορείων, οἱ μάλιστα περὶ τὰ μαθήματα γεγυμνασμένοι περὶ τοὺς ἀριθ
μοὺς δὲ ἁρμονικοὶ, οἱ τὰς ἁρμονίας κατὰ συμθεσιν ἀριθμῶν ποιοῦντες, πάντα γὰρ
ἀνάγοντες εἰς τοὺς ἀριθμὸς, καὶ τὰς ἁρμονίας ἀριθμοῦν· δ' οἱ λέγουσιν, ὅτι πλη-
γῆς περὶ τὸν ἀέρα γενομένης καὶ κινήσεως δ' αὐτῆς τὸ ἄερος οἱ μὲν φθοροὶ γίνονται· ὃ ὃ
εἰσι μὴ αἱ φωναὶ, ἀλλὰ ταχεῖαι· μὲν τῆς κινήσεως γινομένης ἐν ἀριθμῶν ἀναλογίᾳ τοι-
αὐτὴ, ὀξὺς ὁ φθόγγος· γίνεται δὲ τοιαύτη ἡ κίνησις, ὑπὸ σφοδρότητος τῆς πλη γῆς· εἰ δὲ
βραδεῖα ἡ κίνησις, βαρὺς ὁ φθόγγος· ὡς πρὸ καὶ ἀθρόως μὲν καὶ πολλῆς τῆς κινήσεως τ'
ἄερος γενομένης, μέγας τε καὶ σφοδρὸς ὁ φθόγγος· ἠρεμαίως δὲ καὶ ὀλίγης, καὶ ὁ φθό
γος ἦσυχός τε καὶ μικρός· εἰ οὖν τὸ ταχέως κινεῖν τὸν ἀέρα ποιεῖν ἐστιν, ἡ δὲ ὀξεῖα φω
νὴ ὡ ᾧ ταχὺ κινεῖν τὸν ἀέρα ποιαύτη, εἴη ἂν ὡ τῷ ποιεῖν· τὸ δέ γε ὠδῆς τῆς τονίαιος, τὸ
πρός τι δηλοῖ· τὸ γὰρ ἔλαττον, ὡ ᾧ πρός τι· ἔλαττον γάρ τινος· λέγεται δὲ ὀξεῖα τῳ-

Actio
Qualitas
Quando
Quantitas
substantia
Ad aliqd
Passio
Vbi
Jacere
λυπηφωνή ἡ λυπηρός
Som & uoces qd & qmodo fiant

νία, ἡ ἐλάττων ὀρθῆς. τὸ δὲ ὑπὸ τῆς μαχαίρας ὀξύ, ποιότητός ἐστι δηλωτικόν· τὸ γὰρ
σχῆμα ὑπὸ τὴν ποιότητα. κατὰ δὲ τὸ σχῆμα ἡ μάχαιρα ὀξεῖα. καὶ τὸ ὀξύγωνον δὲ, σχῆμα
σημαίνει· εἰ οὖν τοῦ ὀξέος τὸ μὲν ὑπὸ τὸ ποιεῖν. τὸ δὲ, ὑπὸ τὸ πρός τι. τὸ δὲ ὑπὸ τὸ ποιὸν,
ὁμώνυμον τὸ ὀξύ. σκοπεῖν δὲ καὶ τὰ γένη τῶν ὑπὸ ταὐτὸ ὄνομα. εἰ ἕτερα καὶ μὴ ὑπάλ-
ληλα. προστίθησι τῷ προειρημένῳ τόπῳ ὄντι ἀπὸ τῶν γενῶν, καὶ οὗτον, ὄντα μὲν καὶ
αὐτὸν ἀπὸ τῶν γενῶν. οὐ μὴν τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ. ἐκεῖνος μὲν γὰρ ἦν ἀπὸ τῶν ἀνωτάτω
γενῶν. ἃς κατηγορίας λέγει. οὗτος δὲ καθόλου λαμβάνεται, εἰ ὑπὸ διαφέροντα γέ-
νη τὰ σημαινόμενα ὑπὸ τοῦ ὀνόματος καὶ μὴ ὑπάλληλα. ἔσται γὰρ τῶν πολλαχῶς λεγο-
μένων, εἰ οὕτως ἔχοι. οὐ γὰρ μόνα τὰ ὑπὸ διαφόρους κατηγορίας ὁμώνυμα. ἀλλὰ καὶ
ὑπὸ μίαν ἢ κατηγορίαν τὰ σημαινόμενα ὑπὸ τοῦ ὀνόματος. ὑπὸ μέν τοι διαφέροντα γέ-
νη τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὄντων, ἕκαστον αὐτῶν εἰ καὶ μὴ εἴη τὰ γένη ταῦτα ὑ-
πάλληλα, καὶ οὕτως ὁμώνυμα. φησὶ γὰρ δεῖν ἐπιβλέπειν τὰ γένη τῶν ὑπὸ ταὐτὸν ὄ-
νομα. τουτέστιν, εἰ τίσιν ἐστὶ γένεσι τὰ ὑπὸ ταὐτοῦ ὀνόματος σημαινόμενα. καὶ ἢ τὰ γένη
αὐτῶν ἕτερα καὶ μὴ ὑπάλληλα, ἡγεῖσθαι τὸ ὄνομα ὁμώνυμον εἶναι τῶν τοιούτων ση-
μαντικόν. εἰ μὲν γὰρ καθ' ὧν τὸ ὄνομα ἀληθεύεται, ἐν πλείοσιν εἴη γένεσιν ὑπαλλήλοις
μέν τοι, οὐκ ἀνάγκη τῶν πολλαχῶς αὐτὸ λεγομένων εἶναι. κατὰ γὰρ οὗ ὁ κόραξ τὸ ὄνο-
μα κατηγορεῖται, καὶ ὑπὸ τὸ ὄρνεόν ἐστιν ὡς γένος, καὶ ὑπὸ τὸ ζῷόν ἐστι. καὶ οὐ γίνεται
τὸ ὄνομα ὁ κόραξ κατὰ οὗτον ὁμώνυμον. ὅ, τε γὰρ εἶπεν ὄρνεον, καὶ ζῷον λέγει, καὶ ὁ ζῷ-
ον, πτηνὸν, δίπουν, πάλιν ὄρνεον. διὸ καὶ ἀμφότερα τὰ γένη τοῦ αὐτοῦ κατηγορεῖται
τὸ μέν τοι ὄνος, ἐπεὶ καθ' ὧν ἀληθεύεται ταῦτα ὡς ὑπὸ γένη ἐστὶ, τό, τε ζῷον καὶ τὸ
σκεῦος, καὶ οὐκ ἔστι ταῦτα ὑπάλληλα, εἰ μὲν γὰρ αὐτῶν κοινὸν γένος καὶ μία κατηγορία
κοινή· ἡ οὐσία, ἀλλ' ὅτι τὰ ἐν οἷς ἐστι προσεχέσι γένεσι τὰ σημαινόμενα ὑπὸ τοῦ ὄνου, δια-
φέροντά τε ἐστὶν ἀλλήλων καὶ οὐχ ὑπάλληλα, διὰ οὗτον ὁ ὄνος τὸ ὄνομα ὁμώνυμον. οὔτε
γὰρ ὁ σκεῦος εἰπὼν καὶ ζῷον λέγει, οὔτε ὁ τὸ ζῷον, καὶ σκεῦος. ὥστε οὐχ ὑπάλληλα.
καὶ ὁ κόραξ, ὅταν μὴ μόνον ὑπὸ τοῦ ζῷου, λεγόμενος λαμβάνηται. ὑπὸ διαφέροντα
γένη ἔσται. τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ τὸ ζῷον γένος. τὸ δὲ, ὑπὸ τὸ ὄργανον. Σκοπεῖν δὲ μὴ μό-
νον ὑπὸ τοῦ προκειμένου εἰ ἕτερα τὰ γένη καὶ μὴ ὑπάλληλα. Δεῖν φησι μὴ μόνον
ὑπὸ τοῦ προκειμένου ζητεῖν, εἰ τὰ σημαινόμενα ὑπ' αὐτοῦ, ἑτέρων ἐστὶ γενῶν καὶ μὴ ὑπάλ-
ληλα, ἀλλὰ καὶ εἰ ἐναντίον ἐστί τι ᾧ προκειμένῳ, καὶ ἐπ' ἐκείνου ταυτὸν ζητητέον. εἰ
τὰ ὑπ' αὐτὸ ἑτέρων γενῶν ἐστι μὴ ὑπάλληλα ὄντων. δεικνύοιτο ἂν οὕτως ἐκεῖνο τῶν μὴ
πολλαχῶς λεγομένων. εἰ δὲ ἐκεῖνο δειχθείη πολλαχῶς λεγόμενον, ἔσται καὶ τὸ προκεί-
μενον δεδειγμένον, ὅτι ὁμώνυμόν ἐστι ᾧ κεῖσθαι ἡμῖν. ἀν τὸ ἐναντίον τινὶ πολλαχῶς λέ-
γηται, καὶ ἐκεῖνο τῶν πολλαχῶς λεγομένων εἶναι. εἰ γὰρ εἴη ζητούμενον περὶ τοῦ ἀμ-
βλέος, εἰ τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἐστὶν, τὸ ἐναντίον αὐτῷ λαβόντες τὸ ὀξὺ, καὶ δεί-
ξαντες ὅτι καθ' ὧν τὸ ὀξὺ, ταῦτα ἐν διαφόροις γένεσίν ἐστι καὶ οὐχ ὑπάλληλα οὖσι. τὸ μὲν ἂν,
ἐν φωνῇ, τὸ δ' ἐν χυμῷ· τὸ δ' ἐν μαχαίρᾳ, καὶ ἔστι γένος τοῦ μὲν, ψόφος· τοῦ δὲ χυμός. τοῦ
δὲ σχῆμα. τοῦ γὰρ ἐν μαχαίρᾳ, γένος τὸ σχῆμα, ἃ οὐκ ἔστιν ὑπάλληλα δεδειχότες ἐσόμεθα
ὅτι καὶ τὸ ἀμβλὺ ὁμώνυμον. τὸ μὲν ἂν ἐν φωνῇ αὐτοῦ, καὶ τῷ ψόφῳ ἔσται. τὸ δὲ ἐν χυμῷ τὸ
δὲ ἐν μαχαίρᾳ τε καὶ σχήματι. τὰ γὰρ ἀλλήλοις ἐναντία, ἐν ᾧ αὐτῷ δοκεῖ γένει κ.

Χρήσιμον δὲ καὶ εἰς τὸν ὁρισμὸν ὑπιβλέπειν τὸν ἐκ τοῦ συντιθεμένου γινόμενον.

Ον παραδίδωσι τόπον τοιοῦτός ἐστιν· ὅταν ὄνομά, τι κατὰ πλειόνων κατηγορεῖται
ἄδηλον δὲ ᾖ, πότερον ταῦτα τὰ ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα ὁμωνύμως ἀλλήλοις λέγεται ἢ συ-
νωνύμως, δεῖν φησιν ἕκαστον λαμβάνοντας τούτων καθ' ὧν κατηγορεῖται, μετὰ τοῦ κοι-
νοῦ ὀνόματος ὁρίζεται. ἔπειτα, ἐκ τῶν ὁρισμῶν τῶν τοῦ συνθέτου τὸν ἴδιον ἑκατέρου
λόγον τῶν εἰς τὸ κοινὸν ὄνομα προσκειμένων ἀφελόντας ὁρᾶν τὸν καταλειπόμενον λό-
γον, εἰ ὁ αὐτός ἐστιν ἐν ἀμφοτέροις. εἰ μὲν γὰρ ὁ αὐτὸς οὐχ ὁμώνυμον ἔσται τὸ ζητούμενον.
εἰ δὲ μὴ ὁ αὐτὸς, ὁμώνυμον. ἠξίωσε δὲ τοῦ συναμφοτέρου τὸν λόγον λαμβάνειν, ὑπὸ τοῦ
τὸ οἰκεῖον ἑκάστῳ τῶν οἷς ὑπάρχει τὸ πολλαχῶς λεγόμενον, λαμβάνεσθαι. οἷον· ὁ ἄνθρω-

πος καὶ κατὰ ἄρρενος καὶ κατὰ θηλείας κατηγορεῖται. ζητοῦντες οὖν εἰ ὁμωνύμως
κατὰ τούτων ὁ ἄνθρωπος κατηγορεῖται, ἑκατέρου αὐτῶν μετὰ τοῦ ἄνθρωπος, τὸν λό-
γον λαμβάνομεν. ἄρρενος ἀνθρώπου καὶ θηλείας ἀνθρώπου. ἔστι δὴ τοῦ μὲν, ζῷον πε-
ζὸν δίπουν ἐν ἄλλῳ γεννᾶν δυνάμενον, τῆς δὲ ζῷον πεζὸν δίπουν, ἐν ᾧ ἕτερον γεν-
νᾶν πέφυκεν. ἀν δὲ ἀφέλωμεν ἀπ' αὐτῶν τὰ ἴδια τοῦ τε ἄρρενος καὶ τῆς θηλείας, ἢ
δὲ τὸ ἐν ἄλλῳ γεννᾶν δύνασθαι καὶ τὸ ἐν ᾧ ἄλλο γεννᾶν δύναται, ἐπεὶ τὸν καταλειπό-
μενον τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν, ἐν ἀμφοτέροις ἐστὶ ταὐτὸν, οὗτον δὲ ἢ τοῦ ἀνθρώπου λόγος
οὐ γίνεται ὁ ἄνθρωπος τῶν πολλαχῶς λεγομένων, εἷς γὰρ ὁ τοῦ κοινοῦ φαίνεται λόγος
ὢν, ἀν μέν τοι ἀφαιρεθέντων ἀπὸ τῶν συνθέτων λόγων, τῶν ἰδίων τῶν προκειμένων
τὸν καταλειπόμενον μὴ ταὐτὸν ᾖ, γίνεται τὸ κοινὸν πολλαχῶς λεγόμενον. τὸ γὰρ λευ-
κὸν, κατηγορεῖται μὲν καὶ κατὰ σώματος. κατηγορεῖται δὲ καὶ κατὰ φωνῆς. ἀν δὴ
λευκοῦ σώματος καὶ λευκῆς φωνῆς ὅρον ἀποδιδόντων ἡμῶν, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ λό-
γου ὃς ἴδιός ἐστι τοῦ σώματος καὶ τῆς φωνῆς, ὁ καταλειπόμενος λόγος ὁ τοῦ λευκοῦ μὴ
ὁ αὐτὸς ἐν ἀμφοτέροις ᾖ, ὁμώνυμον τὸ λευκὸν, λευκοῦ μὲν οὖν σώματος λόγος, μέγε-
θος τριχῇ διεστῶς, ἔχον χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως. τῆς δὲ λευκῆς φωνῆς ψόφος ἐμψύ-
χου, γινόμενος διὰ τῶν φωνητικῶν μορίων κατὰ ὁρμὴν εὐήκοος. ὧν λόγων ἂν ἀφέλω-
μεν τό, τε ψόφος ἐμψύχου γινόμενος διὰ τῶν φωνητικῶν μορίων κατὰ ὁρμὴν εὐήκοος.
φωνῆς ὂν ἴδιον, καὶ τὸ μέγεθος τριχῇ διαστὰ τὸν σώματος δηλωτικὸν ὂν τὰ καταλειπό-
μενα γίνεται ἐν μὲν τὸ ἔχον χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως. ἐν δὲ τὸ εὐήκοον, ἃ τοῦ ἐν ἀμφο-
τέροις λευκοῦ, ἔστι δηλωτικὰ, ἐπεὶ μὴ ταυτά ἐστιν, τὸ λευκὸν ἂν ἐν τοῖς ὁμωνύμοις εἴη.
πολλάκις δέ φησι καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις τε καὶ διορισμοῖς τοῖς λαμβανομένοις ἢ
τῶν συγκειμένων. ἢ ὅλως τούτων ἃ ζητοῦμεν εἰ πολλαχῶς λέγεται, λαμβάνει παρα-
κολουθοῦσα ἡ ὁμωνυμία, ὡς μήπω κατάδηλον εἶναι τὸ προκείμενον ὅ ἐστι τῶν πολλα-
χῶς λεγομένων. διὸ οὐ δεῖ ἀφίστασθαι, ἀλλὰ ζητεῖν πάλιν, καὶ τοῦ ἐν ᾧ ὁρισμῷ κοι-
νοῦ λόγου ποιεῖν τὸν ἴδιον. οὕτως γὰρ αὐτῶν εὑρεθήσεται ἡ πρὸς ἄλληλα διαφορά· οἷ,
εἴτις, ἐπεὶ τὸν ὑγιεινὸν λέγεται καὶ ὡς ποιητικὸν καὶ ὡς σημαντικὸν, βουλόμενος τῷ
προειρημένῳ τόπῳ χρήσασθαι, ὁρίσαιτο τὰ σύνθετα, τό, τε ὡς ποιητικὸν ὑγιεινὸν,
καὶ τὸ ὡς σημαντικὸν ὑγιεινὸν, καὶ τοῦ μὲν ἀποδοίη λόγον, τὸ συμμέτρως ἔχον πρὸς τὸ
ὑγίειαν ποιεῖν. τοῦ δὲ, τὸ συμμέτρως ἔχον πρὸς τὸ ὑγίειαν σημαίνειν. ὑπὸ γὰρ τῶν λόγων
τούτων, ἀφαιρεθέντων τῶν ἰδίων. τοῦ μὲν, πρὸς τὸ ὑγίειαν ποιεῖν. ὃ ἢ τοῦ ποιητικοῦ. τοῦ
δὲ πρὸς τὸ ὑγίειαν σημαίνειν, ὃ ἢ πάλιν τοῦ ὡς σημείου ὑγιεινοῦ, τὸν καταλειπόμενον
ἐν ἀμφοτέροις ταυτόν ἐστι τῷ συμμέτρως ἔχειν ὃ ἢ λόγος τοῦ ὑγιεινοῦ. διὸ οὐ δόξει τὸ ὑ-
γιεινὸν ὁμώνυμον εἶναι, ἀλλὰ συνώνυμον. εἴ γέ ἐστιν αὐτοὺς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς λόγος. δεῖ
οὖν ὥς φησι πάλιν καὶ αὐτὸν τὸ συμμέτρως ἔχειν καθ' ἑκάτερον ζητεῖν τι σημαίνει. οὕ-
τω γὰρ εὑρεθήσεται ἡ τοῦ ὑγιεινοῦ ὁμωνυμία. σημαίνει γὰρ ἐν μὲν τῷ ποιητικῷ, τὸ πο-
σὸν, τὸ γὰρ κατὰ τὸ ποσὸν σύμμετρον, ποιητικὸν ὑγιείας. ἐν γὰρ τῇ τοσαύτῃ συμμετρίᾳ,
τὸ ὡς ποιητικὸν, ὑγιεινόν. ἐν δὲ τῷ ὡς σημεῖον, τὸ συμμέτρως ἔχον, οὐκέτι σημαίνει τὸ το-
σοῦτον, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶναι, ὡς σημαίνειν τὴν ἕξιν ὅτι τοιαύτη. ὥστε τῶν σημαινομέ-
νων ὑπὸ τοῦ συμμέτρου ληφθέντων τῶν ὁρισμῶν μετὰ τοῦ συμμέτρου ὁρισμοῦ καὶ τῶν
ἰδίων τούτων ὁρισμῶν ἀφαιρεθέντων, οὐ καταλέλειπται ὁ τοῦ συμμέτρου ὅρος. εἰ τοί-
νυν τὸ τοσοῦτον καὶ τὸ τοιοῦτον διαφέροντα, καὶ τὸ ὑγιεινὸν ὁμώνυμον. οὕτως εὑρίσκοι τὸ
ἂν καὶ ὅτι ἡ κίνησις ὁμώνυμος. καί τοι δοκοῦσα ἕνα λόγον ἔχειν. λέγεται γὰρ ἐνέργεια
εἶναι τοῦ κινητοῦ, ᾗ τοιοῦτον. ἀλλ' ἐπεὶ μήτε τὸ κινητὸν, κατὰ πᾶσαν κίνησιν ταὐτὸν, ἀλ-
λὰ ἄλλο. καθ' ἣν μὲν τὸ κατ' οὐσίαν μεταβλητόν. καθ' ἣν δὲ τὸ κατὰ ποιότητα. καθ' ἣν
δὲ τὸ κατὰ ποσὸν, ἡ ἐνέργεια. ἄλλη γὰρ ἡ τῶν κατ' εἶδος διαφερόντων τελειότης. τὸ δὲ
δυνάμει καθ' ἕκαστον τῶν κινητῶν, ἄλλο ᾧ εἴδει. διὸ καὶ ἡ ἐνέργειά τε καὶ ἡ ἐντελέχεια
ἡ μὲν γὰρ, φθορὰ, ἡ δὲ ἀλλοίωσις. ἡ δὲ αὔξησις. ἡ δὲ, μείωσις. ἡ δὲ γένεσις. ἡ δὲ φθορά. ἡ
δὴ κίνησις ὁμώνυμος. ἔτι εἰ μὴ συμβλητὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ὁμοίως. καὶ οὗτον τὸν τό-

11 cf. φορά ut chreta 87.

πον πρὸς τὴν ἐπίκρισίν τε καὶ εὕρεσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων, παραδίδωσι τὸν ἀπὸ τῆς συγκρίσεως. ἐπεὶ γὰρ πάντα τὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου τε καὶ εἴδους κοινωνοῦντα συμβλητά ἐστιν ἀλλήλοις καὶ συγκριτικά, πάντα γὰρ τὰ τοῦ αὐτοῦ τινὸς μετέχοντα, ἢ ὁμοίως αὐτοῦ μετέχει, καὶ ἔστι συμβλητά· κατὰ τὸ ὅμοιον, ὡς οἱ κύκλοι πάντες ὁμοίως ἀλλήλοις κύκλοι, οἱ τὸν τοῦ κύκλου λόγον ἀναδεχόμενοι. ὁμοίως καὶ ἄνθρωποι καὶ ὅλως ἐν οἷς μὴ ἔστι τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον, ταῦτα ὁμοίως τοῦ κοινοῦ μετέχει, καὶ κατὰ τὸ ὅμοιόν ἐστι συμβλητά, ἐν οἷσ δέ ἐστι καὶ τὸ μᾶλλον, δύναται ἡ τούτων σύγκρισις γίνεσθαι μὲν καὶ κατὰ τὸ ὅμοιον γίνεσθαι δὲ καὶ κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον, ὡς ὑπὸ λευκοῦ· τὰ γὰρ τοῦ λευκοῦ τοῦ ὡς χρώματος μετέχοντα, πάντως ἢ ὁμοίως αὐτοῦ μετέχει, ἢ τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ ἧττον. καὶ τὰ ὁμοίως δὲ αὐτοῦ μετέχοντα τὰ κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον συγκριτικά. εἰ δὴ τὰ μετέχοντα αὐτοῦ συγκριτικά, τὰ μὴ συγκριτικὰ δῆλον ὅτι οὐκ ἂν μετέχοι τοῦ αὐτοῦ. δεῖ οὖν φησιν ἐπιβλέπειν ὑπὸ τὰ ὑπὸ ἑνός τινος ὀνόματος σημαινόμενα· εἰ κατὰ τὸ σημαινόμενον ὑπὸ τοῦ ὀνόματος καθ' ἕκαστον αὐτῶν, μὴ ἔστι συμβλητά. αὐτὰ μὴ ἦ, ὁμώνυμον ἔσται τὸ ὄνομα, ὃ κοινὸν ἔχοντα ταῦτα, οὐκ ἔστιν ἀλλήλοις κατ' αὐτὸ συμβλητά. οἷον, τὸ λευκὸν, καὶ κατὰ φωνῆς καὶ κατὰ ἱματίου κατηγορεῖται. ἀλλὰ οὐκ ἔστι συμβλητὰ φωνὴ καὶ ἱμάτιον κατὰ τὸ λευκόν. οὐδεὶς γὰρ ζητεῖ· πότερον, μᾶλλον λευκὸν τὸ ἱματίον, ἢ ἡ φωνὴ, ὡς ζητεῖ ὑπὸ γύψου καὶ χιόνος· οὔτε γὰρ ὁμοίως, οὔτε τὸ μὲν, μᾶλλον αὐτῶν, τὸ δὲ ἧττόν ἐστι τοιοῦτον. διὸ οὐ τοῦ αὐτοῦ σημαντικὸν ἐφ' ἑκατέρου αὐτῶν ὂν τὸ λευκὸν, ὁμώνυμον ἂν εἴη οὐκέτι δὲ ὁμώνυμον τὸ κατὰ γύψου καὶ χιόνος. πάλιν τὸ ὀξὺ, καὶ ὑπὸ χυμοῦ καὶ ὑπὸ φωνῆς κατηγορεῖται. καὶ οὐκ ἔστι ταῦτα συμβλητὰ κατὰ τὸ ὀξύ. ὥστε ὁμώνυμον τὸ ὀξύ. ἐπεὶ δὲ τῶν ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπάλληλα τεταγμένων ἕτεραι ᾧ εἴδει καὶ αἱ διαφοραί. ὅτι τῶν ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπάλληλα τεταγμένων ἕτεραι τῷ εἴδει αἱ διαφοραὶ, εἴρηκεν ἐν κατηγορίαις· ἀπὸ δὴ τούτων, τόπον τινὰ ἡμῖν παραδίδωσι πρὸς εὕρεσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων. ἂν γάρ τι ὄνομα κατὰ πλειόνων κατηγορεῖται, ἃ διαφοραί εἰσι διαφερόντων γενῶν καὶ μὴ ὑπάλληλα ὄντων, ὁμώνυμον ἔσται τὸ ταῦτα σημαῖνον ὄνομα. τῷ γὰρ διαφερόντων εἶναι γενῶν, διάφορα ταῦτα καὶ ἕτερα ᾧ εἴδει ἀλλήλων ἔσται. ἐπεὶ τῶν ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπάλληλα τεταγμένων, ἕτεραι ᾧ εἴδει αἱ διαφοραὶ, διὰ τοῦτο τὸ ὀξὺ ὁμώνυμον, ὅτι τὸ ὀξὺ, καὶ φωνῆς ἐστι διαφορὰ καὶ ὄγκου· ἃ ἕτερά ἐστι γένη καὶ οὐχ ὑπάλληλα. ὑπὸ ζητήσαι δέ τις ἂν πῶς τὸ λεγόμενον ἀληθὲς ὑπὸ πάντων τὸ γὰρ δίπουν δοκεῖ καὶ τοῦ ζῴου πεζοῦ, καὶ τοῦ ζῴου πτηνοῦ διαφορὰ εἶναι ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπάλληλα ὄντων, καὶ οὐκ ἔστιν ὁμώνυμον. ἢ δεῖ ὑπὸ τούτων τῶν γενῶν χρῆσθαι τῷ προκειμένῳ· ἂν ἕτερά ἐστιν ἀλλήλων καὶ μὴ ὑποκείμενα. ὥς περ ἐφ' ὧν αὐτὸς τὸν λόγον ἐποιήσατο· ζῷον γὰρ καὶ ἐπιστήμη καὶ φωνὴ καὶ ὄγκος, οὕτως ἕτερα. τὰ δὲ προειρημένα εἰ καὶ μὴ ὑπάλληλά ἐστιν, ἀλλὰ ὑπὸ ἕν γε κοινὸν γένος τὸ ζῷον. διὸ ἡ διαφορὰ ἡ δίπουν, ὥς περ ἑκατέρου τούτων ἐστὶ διαφορὰ, οὕτως καὶ τοῦ ζῴου εἴη ἂν διαφορά. οὖσα δὲ ἐν ἑνὶ γένει, ἡ αὐτὴ ἂν εἴη κατὰ τὸ εἶδος. πάλιν εἰ αὐτῶν τῶν ὑπὸ ταὐτὸ ὄνομα ἕτεραι αἱ διαφοραί. οἷον, χρώματος. δείξας τὸ τῶν διαφορῶν ὄνομα τῶν πολλαχῶς λεγομένων ὄν, διότι ἢν τὰ σημαινόμενα ὑπ' αὐτοῦ διαφερόντων γενῶν διαφοραὶ, πάλιν δείκνυσι τὸ τῶν γενῶν ὄνομα τῶν πολλαχῶς λεγομένων ὄν. ἂν ὦσι τῶν ὑπ' αὐτοῦ σημαινομένων ἕτεραι διαφοραί. οὐ μόνον γὰρ ἂν τὰ σημαινόμενα ὑπό τινος ὀνόματος ἑτέρων γενῶν καὶ μὴ ὑπάλληλα τεταγμένων ὦσι διαφοραὶ, ὁμώνυμον ἔσεσθαι τὸ ταῦτα σημαῖνον ὄνομα λέγειν, ἀλλὰ κἂν αὐτῶν τῶν ὑπό τινος ὀνόματος σημαινομένων γενῶν ἕτεραι ὦσιν αἱ διαφοραὶ, καὶ τὸ ταῦτα σημαῖνον ὄνομα ὁμώνυμον ἔσεσθαί φησι, καὶ εἰκότως· εἰ γὰρ τῶν ἑτέρων γενῶν ἕτεραι διαφοραὶ, καὶ ὧν ἕτεραι, διαφοραὶ, ταῦτα ἕτερα· χρῶμα γὰρ σημαίνει καὶ τὸ ἐν τοῖς σώμασιν, ὡς τὸ λευκὸν καὶ μέλαν καὶ τὰ τούτων μεταξὺ σημαίνει καὶ τὸ, ἐν τοῖς μέλεσι· λέγεται γάρ τι κατὰ μουσικὴν χρῶμα. τρία γὰρ μέρη τῆς μελῳδίας οἱ ἁρμονικοὶ εἶναί φασιν· ἁρμονίαν χρῶμα διάτο-

Vox — Genera
Moles
Quaestio

νον· ὧν τοῦ χρώματος διαφοράς φασιν, ἃς ἰδίως χρόας καλοῦσιν. τήν τε τοῦ μαλακοῦ χρώματος, καὶ τὴν τοῦ ἡμιολίου, καὶ τὴν τοῦ τονιαίου χρώματος· ἐπεὶ οὖν εἰσιν ἄλλαι μὲν διαφοραὶ τοῦ ἐν τοῖς σώμασι χρώματος ὡς τὸ συγκριτικὸν καὶ διακριτικὸν ὄψεως, ἄλλαι δὲ τοῦ ἐν τοῖς μέλεσι· τὸ γὰρ ἡμιτονιαῖον καὶ διεσιαῖον καὶ τὸ μαλακὸν, ὁμώνυμον τὸ λευκόν. εἰ γὰρ ἦν ἔν τι τὸ σημαινόμενον ὑπ' αὐτοῦ, οὐκ ἂν εἶχεν ἑτέρας ᾧ εἴδει διαφοράς. τῶν γὰρ αὐτῶν γενῶν, αἱ αὐταὶ διαφοραί. ἔτι ἐπεὶ τὸ εἶδος οὐδενός ἐστι διαφορά. Δεῖν φησι καὶ τοῦτο ἐπισκοπεῖν, εἰ τῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ σημαινομένων ὀνόματος, τὸ μὲν, εἶδος τινός ἐστι, τὸ δὲ διαφορά. εἰ γὰρ εἴη τὶ σημαῖνον τοιαῦτα, ὁμώνυμον ἂν εἴη. ἐπεὶ τὸ εἶδος τινὸς, οὐχ οἷόν τε διαφορὰν εἶναί τινος. τὸ μὲν γὰρ ποιητικόν ἐστιν εἴδους ἡ διαφορά· τὸ δὲ γινόμενον ὑπ' αὐτῆς, τὸ εἶδος· καὶ τὸ μὲν, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται τὸ εἶδος, τὸ δὲ ἐν ᾧ ποῖον, καὶ τὸ μὲν εἶδος, ὅπερ τὸ γένος ἐστίν, ἡ δὲ διαφορὰ, τοῦ μὲν γένους ἐστὶν, οὐχ ὅπερ δὲ τὸ γένος. καὶ εἴδη μὲν ἐστιν εἰς ἃ τὰ γένη, διαιρεῖται διαφοραὶ δὲ καθ' ἃς διαιρεῖται, ἢ καθ' ἃς τὰ εἴδη διαφέρει ἀλλήλων· τὸ δὴ λευκὸν, διὰ τοῦτό ἐστιν ὁμώνυμον. ὅτι τὸ μὲν τι εἶδός ἐστι τῶν ὑπ' αὐτοῦ σημαινομένων· τὸ γὰρ ἐν χρώματι λευκὸν, εἶδος χρώματος, τὸ δὲ διαφορά. τὸ γὰρ ἐν φωνῇ λευκὸν οὐκ εἶδός ἐστι φωνῆς, ἀλλὰ διαφορά. διαφέρει γὰρ φωνὴ φωνῆς, τῷ λευκὴ εἶναι ἢ μή. περὶ μὲν οὖν τοῦ πολλαχῶς, διὰ τούτων καὶ τῶν τοιούτων σκεπτέον· παραδοὺς τοὺς κυριωτάτους τόπους, δι' ὧν ἂν τις γνωρίζοι τὰ πολλαχῶς τε καὶ ὁμωνύμως λεγόμενα, ἐπεὶ ἐνδέχεται τινὰς καὶ παρὰ τοῦ εἰρημένους τόπους εὑρεθῆναι τρόπους τῆς τῶν πολλαχῶς λεγομένων εὑρέσεως, διὰ τοῦτο εἶπε διὰ τούτων τε καὶ τῶν τοιούτων· δύναται γάρ τις γνωρίζειν τὶ ὁμωνύμως λεγόμενον, καὶ ἀπὸ τοῦ τῶν σημαινομένων ὑπ' αὐτοῦ· τὸ μὲν, εἶδος εἶναι, τὸ δὲ ἄτομον· ὡς τὸ ἄνθρωπος. ἢν γὰρ καὶ ἴδιον ὄνομα τοῦτο τοῦ ὀλυμπιονίκου πύκτου, οὗ ἐν ἠθικοῖς ἐμνημόνευσεν. ὁμοίως καὶ τὸ κόραξ ὄνομα οὐ τὸ εἶδος τὸ τῶν ὀρνέου μόνον ἐσήμηνεν, ἀλλὰ καὶ τὸν ῥήτορα. ἀλλὰ κἂν τὸ κοινόν τι σημαίνῃ καί τι τῶν ὑπὸ τὸ κοινὸν εἶδος, ὁμώνυμον κἀκεῖνο ὡς τὸ ἴδιον, καὶ γὰρ τὸ κοινὸν ὃ καὶ κατὰ τοῦ κοινοῦ ὁρισμοῦ κατηγορεῖται καὶ κατὰ τοῦ οὕτως λεγομένου ἰδίου, σημαίνει καὶ τὸ ἀντιδιαιρούμενον ᾧ γένει ἐκ τοῦ κοινοῦ ἰδίου. ἀλλὰ καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ τὴν κοινὴν ἀρετὴν σημαίνουσα, καὶ τὴν ἀντιδιηρημένην ταῖς ἀρεταῖς, ὁμώνυμος· ὁμοίως καὶ τὸ μέλαν, καὶ γὰρ τὸ ἀντιδιαιρούμενον τῷ λευκῷ, χρῶμα μέλαν καλεῖται. καὶ ἰδίως καλεῖται ᾧ γράφομεν. εἴη δ' ἂν καὶ ἀπὸ τῶν πρός τι λαμβανόμενον τὸ πολλαχῶς, ὡς ἐρρέθη οὗ οὐδὲ αὐτοῦ ἐμνημόνευσεν ἀλλὰ κἂν ὑπὸ διαφερουσῶν αἰσθήσεων κρίνηται τὰ ὑπό τινος σημαινόμενα, ὁμώνυμον καὶ τοῦτο, ὡς ἐλέγομεν ὑπὸ τοῦ χρώματος· τὸ μὲν γὰρ ὑπὸ ὄψεως· τὸ δὲ, ὑπὸ ἀκοῆς, ἢ τούτου ἐμνημόνευσεν. διὰ δὴ τὰ τοιαῦτα οὕτως εἶπεν. Τὰς δὲ διαφορὰς, ἐν αὐτοῖς τοῖς γένεσι πρὸς ἄλληλα θεωρητέον. Τρίτον ἢν εἶδος τῶν ὀργάνων τῶν πρὸς τὴν εὐπορίαν τῶν διαλεκτικῶν λόγων συναίρεσθαι κειμένων, ἡ τῶν ἐν ἑκάστοις διαφορῶν γνῶσις. περὶ οὗ νῦν τὸν λόγον ποιεῖται. χρήσιμος δὲ ἡ τῶν διαφορῶν γνῶσις ὡς ἐρεῖ, πρός τε τὰ περὶ ταυτοῦ προβλήματα. δυνάμενοι γὰρ γνωρίζειν τὰς διαφορὰς τῶν προκειμένων, δεικνύοιμεν ἂν ὅτι μὴ τὰ αὐτὰ δόξα καὶ ὑπόστημη· μὴ δὲ αἴσθησις καὶ ἐπιστήμη. μὴ δὲ ἐγκράτεια καὶ σωφροσύνη, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ ἀρετὴ, μὴ τέχνη, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς τῶν γενῶν διαιρέσεις τὰς εἰς τὰ εἴδη. ἡ γὰρ εὕρεσις τῶν διαφορῶν τῶν ἐν τῷ αὐτῷ γένει, εὐπορία τῆς εἰς τὰ εἴδη διαιρέσεως αὐτῶν ἔτι πρὸς τὰς ἐνστάσεις τῶν ἐπακτικῶν λόγων. ἂν γὰρ εἰδῶμεν τίνι διαφέρει τὸ λαμβανόμενον, ἐνίστασθαι ἂν δυναίμεθα ᾧ ἐπάγοντι ὡς μὴ ὅμοια λαμβάνοντι· ἔτι πρὸς τὰς ἐνστάσεις τὰς πρὸς τὰς ὑπολήψεις τινὸς τῶν φυσικῶν. οἷον, ὅτι ἐν τὸ ὄν, ὡς ἐδόκει παρμενίδῃ τε καὶ μελίσσῳ. δυνάμενοι γὰρ τὰς τῶν ὑπὸ τὸ ὂν συνορᾶν διαφορὰς, ἀναιροίημεν ἂν τήνδε τὴν δόξαν. χρήσιμος δὲ ἡ τῶν διαφορῶν γνῶσις καὶ πρὸς τὴν γνῶσιν τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν· πότερόν εἰσι πολλαὶ, κατ' εἶδος ἀλλήλων διαφέρουσαι, ἢ μία ἕξις ἁπασῶν ὅλη. ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς, εἴγε ὁρισμὸς ἐκ γένους καὶ διαφορῶν. ἐρεῖ δὲ καὶ αὐτὸς

Differentia inter speciē & differētiā
Anthropos pugil. cuius apud aristotelem mentio in ethicis
Corax rhetor
Ἐνστάσεις
Parmenides
Melissus

συναίρεσθαι κειμένων

τὸ χρήσιμον ἑκάστου τῶν προδεδηλωμένων ἐργάνων ὡς προεῖπον. λέγων δὲ περὶ τῶν διαφορῶν, τόπους μὲν οὐ παραλείψω διὰ ὧν γνωσόμεθα αὐτάς. ὧς περ παρέδωκεν ἡμῖν ὁ προτάσεων καὶ ὡδὶ τῆς τῶν ὁμωνύμων διαιρέσεως οὐ δεῖς δὲ δεῖ ζητεῖν τὰς διαφορὰς, καὶ περὶ ἃ γυμνάζεσθαι πρὸς τὴν ῥᾳδίαν ἐπίγνωσιν τῶν οὐκ ἐναντίως διαφερόντων, ὑποτίθεται. δεῖν γάρ φησι ζητεῖν τὰς διαφορὰς μὴ τῶν ἀρρήτως διεστώτων. φανερὰ γὰρ ἡ τῶν ἄκρως ἑτέρων πρὸς ἄλληλα διαφορά. οὐδὲ γὰρ ζητεῖ τις τίνι ἄνθρωπος ξύλου διαφέρει. ἀλλὰ τῶν σχέσεως ἀλλήλων. περὶ ἃ μάλιστα καὶ πλείστη τις, ὡς ὄντα τῶν τὰ γενέσθαι. οἷ), εἴτε τοῖς ὑπὸ τὸ γένος. τῶν γ' ἄκρως ἐσχάτοις, ἀλλήλοις δὲ πρόδηλοι αἱ διαφοραί. δεῖ γὰρ δῆλον εἶναι τὸν αὐτοῖς τοῖς γένεσιν. αὐτὴ γὰρ τοῦ, τῶν τοῖς ὑπὸ τὸ γένος, καὶ ἐν αὐτοῖς αἱ δύο τῶν διαφοραὶ, αἱ κυρίως λαμβανόμεναι διαφοραί. καὶ τῶν τὰ διαφέροντα μὲν γένεσιν ὄντων, μὴ πολὺ μέν τοι διεστώτων ἀλλήλων, καὶ ὡς δὲν ἀξιοῖ τὰ τοῖς ταῦτα κατά, τι τὰς διαφορὰς ἐδεῖ ζητεῖν. ἢ γὰρ τὰ τοῖς ὁμογενέσιν, ἢ τὰ τοῖς κατ' ἀναλογίαν τοῖς αὐτοῖς. ῥᾴδιον τὰ δυνάμενα τὰ ταῦτα ἀλλήλοις εἶναι, χωρίζειν ταῖς διαφοραῖς. δεῖ δὲ τοὺς γυμναζομένους τὰ τοῖς χαλεπωτέροις τὰς γυμνασίας ποιεῖσθαι. ῥᾳδία γὰρ ἡ ἀπὸ τῶν χαλεπωτέρων ἐδὶ τὰ ῥᾴω μετάβασις. οἷον, ξύλῳ πάσει αὐτῇ τις τίνι τύχῃ τὸ αὐτὸ μόνον διαφέρει. καί τι κίνησις γενέσεως ἢ φθορᾶς, καὶ τίνι ἐγκράτεια σωφροσύνης, καὶ ἀκρασία ἀκολασίας, καὶ ἀνελευθερία καὶ μεγαλοπρέπεια. καὶ τὰ μὲν ὁμογενῶν ἐχρήσατο αὐτοῖς, δικαιοσύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ. οἷον, ὄρνιθι, παραλείγματι δὲ τῶν μὴ ὁμογενῶν ἐχρήσατο αὐτοῖς, δικαιοσύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ. ὡς οὐσῶν ὑπὸ γένος αὐτὼ ἀρετήν. τίνι γὰρ διαφέρει δικαιοσύνη ἀνδρείᾳ, ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν ἑκάστη. οἷ), ὅτι ἄλλως μὲν ἡ ἀνδρεία μεσότης. ἄλλως δὲ δικαιοσύνη. ἡ μὲν γὰρ δύο κακιῶν θρασύτητος καὶ δειλίας. ἡ δὲ, πλεονεξίας καὶ μειονεξίας. ἀφ' ὧν ἡ ἀδικία. αὐτὴ γὰρ δύοις τῇ ἀδικίᾳ τὸ εἶναι, μὴ ὡδὶ ἄλλα μὲν ἡ ἀνδρεία. ὡδὶ γὰρ τὰς τῶν κινδύνων ὑπομονάς. ὡδὶ ἄλλα δὲ ἡ δικαιοσύνη ὡδὶ γὰρ τὸ ἴσον τό, τε αὐ διανομῇ καὶ τὸ αὖ συναλλάγμασιν. τῶν δὲ ἀνομοιογενῶν μή, μὴ πολὺ δὲ διεστώτων αἰσθήσει καὶ ὠδὶ σήμῃ, ἃ ἔστι μὲν ἑτέρα κατὰ γένος, ἀλλήλων. τῆς μὲν γὰρ ὠδὶ σήμης, ὑπόληψις γένος. ἡ δὲ αἴσθησις, οὐχ ὑπόληψις. κατ' ἀναλογίαν μέν τοι ταὐτά ὅδιν ὡς γ' αἴσθησις πρὸς αἰσθητὸν, οὕτως ἐπιστήμη πρὸς ἐπιστητὸν, καὶ ἀμφότερα κειτικά. ἤδη γοῦν τινες δόξ. πὼ ὁμοιότητα αὐτῶν, τῶν μὲν ἐπιστήμων τε καὶ αἴσθησιν εἶπον εἶναι. διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων. ἡ μὲν γὰρ αἴσθησις καὶ ὡδὶ τὸ ἐνδεχόμενα ἄλλως ἔχειν. ἐπιστήμη δὲ οὐδενὸς ἐνδεχομένου, καὶ ἡ μὲν ἐπιστήμη, τῆς ἑκάστου, τῶν ἐπιστητῶν οὐσιῶν γνωστική, ἡ δὲ αἴσθησις, οὐδενὸς τῶν αἰσθητῶν τῆς δύσεως ἐπιγνωστική. καὶ ἡ μὲν ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἡ μὲν, κοινὴ καὶ τῶν ἄλλων ζώων. ἡ δὲ, ἴδιος ἀνθρώπων. ἢ ὅλως λογικῶν. καὶ ἡ μὲν φύσει. ἡ δὲ διδασκαλία, καὶ τῆς μὲν αἰσθήσεως, προάγει ἡ ἕξις τὰς ὠφελείας. ὁρατικοὶ γὰρ ὄντες, εἰδόμεν τὰς κατὰ τὰς ἐπιστήμας ἕξεις. ἃς δέ. τῶν ὠφελείων κτόμεθα. ὠφελοῦντες γὰρ κατὰ τὰ γράμματα, γραμματικοὶ γινόμεθα, καὶ αἰσθήσεως μὲν ἀναιρουμένης, συναναιρεῖται καὶ τὸ ζῷον. ἀδύνατον γὰρ ζῷον εἶναι χωρὶς ἁφῆς. ἐπιστήμη δὲ ἀναιρουμένη, οὐκ ἀναιρεῖ τὴν ἔχοντα αὐτήν. ἔτι ἐπιστήμῃ μὲν οἷόν τε ἀποβαλόντας, πάλιν ἀναλαβεῖν. αἰσθησις δὲ ἀδύνατον, καὶ ἡ μὲν χωρὶς λόγου. τῇ δὲ οὐ λόγῳ τὸ εἶναι, καὶ αἴσθησις μὲν, παρόντων μόνον. ἐπιστήμη δὲ, καὶ παρελήλυθότων, καὶ ἐσομένων, καὶ μελλόντων. ἔτι ἐπιστήμης μὲν, αἴσθησις ἀρχή. ἔκτη δὲ αἰσθήσεως ἐπιστήμη. ἐκ γὰρ αἰσθήσεως μνήμη. ἐκ δὲ μνήμης ἐμπειρία, ἥ τις ἐδὶν ἐπιστήμης ἀρχή. ἔοικε δὲ νοῦ κοινότερον διαφορὰν λέγειν, καθ' ὃν ἄλλο ἄλλου διαφέρει. οὐ μόνον τοῦτην καθ' ὃν ἡ τῶν γενῶν εἰς τὰ εἴδη διαίρεσις γίνεται. οὐ γὰρ αὖ καὶ τὰς τῶν ἀνομοιογενῶν διαφορὰς ἠξίου ζητεῖν πὼ δὲ ὁμοιότητα σκεπτέον, ἐπί τε τῶν ὡς ἑτέροις γένεσι ἔδοξε ἔτι ὑπελείπετο τῶν προτεθέντων ὑπ' αὐτοῦ τεσσάρων ὀργάνων ὡς χρησίμων πρὸς πὼ δύρεσίν τε καὶ πορείαν τῶν διαλεκτικῶν λόγων, ἢ τὸ ὁμοίου γνῶσις. ἐμπαλιν δέ φησι δεῖν πὼ τ' ὁμοίου θήραν ποιεῖσθαι τῆς τῶν διαφορῶν. τοὺς μὲν γὰρ διαφορὰς τὰ ὡ τοῖς ὁμοίοις, ἠξίου

πειρᾶσθαι γνωρίζειν. δεῖν γ' μᾶλλον τοῦτον καὶ ὡδὶ τούτων ἡ ἀμφισβήτησις. εἰ διαφέρει, ἢ μή. οἷ), τίνι φάσκα ὠδὶ στερᾶσ', καὶ τίνι κύων, λύκου. καὶ τίνι ἀκολασία ἀκρασίας, ἢ σωφροσύνη ἐγκρατείας. ἐλάττονος μεγαλοπρεπείας. τὰ δ' φανερῶς διεστῶτα, φανερὰς ποῖσιν ἔχει τὰς πρὸς ἄλληλα διαφοράς. πὼ δέ γε ὁμοιότητα μᾶλλον πάλιν πὼ οὐ τοῖς πολὺ διεστῶσι σωιδεῖν. δ' ζητεῖ τίς εἰ ὠΐν, ὡῷ ὅμοιον, ἢ ἡμίονος ὄνῳ ὅμοιος, ἢ κάστωρ, πολυδεύκει. ἀλλὰ εἰ ἀχλύος θερσίτῃ. εἰ ἄνθρωπος ἵππῳ. εἰ αἴσθησις, ἐπιστήμῃ. δεῖ οὕτω φησὶ γυμνάζεσθαι ὠδὶ πὼ τὸ ὁμοίου γνῶσιν οὐ τοῖς πολὺ διεστῶσι κατὰ γένος διαφέρουσιν, κατὰ ἔστι ἴσον τὸ εἰρημένον ἐπ' ἀμφοτέρων, τῷ λεπομύῳ ὑπὸ τῶν ῥητορικῶν. τὰ κοινὰ ἰδίως καὶ τὰ ἴδια κοινῶς δεῖ λέγειν, ὁ μὲν γὰρ ἀξιῶν τὰ κοινὰ ἰδίως λέγειν, ἀξιοῖ οὐ τοῖς ὁμογενέσι τε καὶ κοινοῖς, δύρισιν τινὰς διαφορᾶς. ὁ δὲ τὰ ἴδια κοινῶς, οὐ τοῖς διαφέρουσιν ἀξιοῖ πάλιν λαμβάνειν ὁμοιότητας. ἢ ὡς γέ φησι δεῖν πὼ οὐ τοῖς διαφέρουσι γένεσι, ζητεῖν ὁμοιότητα, ἢ τ' λαμβάνοντάς τι ἔχειν πρός τινα ὁμοιογενῆ ἀλλήλοις, καὶ ζητεῖν τι ὅπος. εἰ πρὸς ἄλλα τινὰ ὁμοιογενῆ μὴ ἀλλήλοις ἀνομοιογενῆ ἢ τοῖς προειρημένοις ἔχει. αὖ τ' δύρεθῇ, ὅμοια ταῦτα ἔσται κατ' ἀναλογίαν ἀλλήλοις ὄντα οὐ γένεσι διαφόροις. οἷον, ἐπεὶ ἡ ἐπιστήμη πρὸς ἐπιστητὸν ἔχει ὅπως, ὡς τ' αὐτοκμόνων ἢ γνωστική. ζητεῖν τι ἄλλό τι ἐ ὁμοιογενὲς τῇ ἐπιστήμῃ. ὃ πρὸς τὸ ὑπ' αὐτὸ οὕτως ἔχει, ὡς ἡ ἐπιστήμη πρὸς τὸ ἐπιστητὸν, τὸ τ' δύρεθὲν ἔσται ᾧ κειμύῳ κατὰ ἀναλογίαν ὅμοιον. ἐπεὶ οὖν ἡ αἴσθησις τῇ αὐτῇ οὕτως ἔχει πρὸς τὰ αἰσθητὰ, ὡς ἐπιστήμη πρὸς τὰ ἐπιστητὰ, ὁμοία ἐπιστήμη καὶ αἴσθησις κατὰ ἀναλογίαν. ὅτι δὲ ἑτέρα γένη ἐπιστήμη καὶ αἴσθησις, δῆλον. ἐκ τῶ ἄλλα μὲν ἐπιστήμης εἶδη εἶναι, ἄλλα δ' αἰσθήσεως. εἶσι δ' αὖ καὶ ὑπὸ ἑτέρα γένη διεικνύναι. καθ' ὅσον ἡ μὲν αἴσθησις, ὑπὸ τὰ φύσει, ἡ δὲ ἐπιστήμη, οὐ φύσει, ἀλλὰ διδασκαλία. πάλιν ἐπεὶ ὡς νοῦς πρὸς ἐπιστήμιον, ἀρχὴ γοῦν, οὕτως αἴσθησις πρὸς δόξαν, ὁμοία νοῦς τε καὶ αἴσθησις, καὶ ἐπεὶ ὡς ἡδὺ πρὸς ἡδυνόν, ποιητικὸν γοῦν ἡδονῆς τ' ἡδύ, οὕτω συμφόρον πρὸς ἀγαθόν. ὁμοία τ' ἡδὺ καὶ τ' συμφόρου, καὶ ἡ μὲν κατὰ πὼ πρός τι χάσιν οὐ τοῖς διαφέρουσι κατὰ γένος τ' ὁμοιότητος ἦρα τοιαύτη. ἄλλη δὲ ὑποτίθεται ἀφορμὴ τ' τ' ὁμοίου ζητήσεως τῆς οὐ τοῖς διαφέρουσι γένεσιν αὖ λαβόντες γένος τί ὂν οὗτινι, ζητήσωμεν τί οὕτως ἄλλο οὐ ἄλλῳ γένει ὅδιν. οἷ), ἐπεὶ ὡς ὄψις ὅδιν οὐ ὀφθαλμῷ, ὅπως νοῦς οὐ ψυχῇ. οὐ ἐκάτερόν γὰρ ὡς κυριώτατον τῶν γνωμόνων αὐ αὐτοῖς, ὁμοία κατὰ ἕξιν, νὸς τε καὶ ὄψις. πάλιν εἰ ὡς ἀρετὴ οὐ ψυχῇ, οὕτως ὑγίεια οὐ σώματι. τελειότητες γὰρ τῶν ὑποκειμένων οὐ αὐταῖς, ὁμοία ἀρετὴ καὶ ὑγίεια. καὶ ἐπεὶ ὡς γαλήνη τὸ καὶ νηνεμία. ὅπως καὶ δικαιοσύνη κἀλλῇ ὅμοιον. ἑκάτερον γὰρ αὖ τ', οὐ ἰσότητι τῇ κατ' ἀναλογίαν. τὸ μὲν κάλλος τῶν μορίων τε καὶ μελῶν τὸ σώματος. ἡ δὲ δικαιοσύνη οὐ διανομαῖς τε καὶ συναλλάγμασι τῶν νεμομένων. ἡ μὲν οὖν οὐ τοῖς διαφόροις γένεσιν ὁμοιότης, κατ' ἀναλογίαν δύρισθαι οὕτως. λέγει δὲ δεῖν καὶ ὠδὶ τῶν ὁμογενῶν μὲν ἀλλήλοις. ἀνομοιοειδῶν δὲ, τὸ πᾶσιν αὐτοῖς ὑπάρχειν τωὐτόν, ζητεῖν. πὼ τὰ γὰρ τὸ κοινὸν ἔδος καί τι, ὄντα ἀνομοιοειδῆ ὅμοια ἔσται. ὧ, ὅπως δεῖ θηρᾶν λέγει. ἐ γάρ τισιν οὐ τῷ αὐτῷ γένει οὖσιν, καὶ πὼ τὸ εἶδος ἀλλήλων διαφέρουσι τωὐτόν τι ὑπάρχει, ταῦτα ὅμοια πὼ τὸ τ. ἀνθρώπῳ γὰρ καὶ ἵππῳ καὶ κυνὶ, τὸ πεζὸν κοινόν. διὸ ὅμοια ταῦτα πὼ τὸ ἔδος, καὶ ἀνθρώπῳ καὶ κόρακι, καὶ ἰχθύϊ τ' αἰσθητικόν, καὶ ἰχθύσιν ὅσοι βραγχία ἔχουσι, καὶ ὄφεσι τοῖς ἀτόμοισι τῶν πλωῶν, τ' μὴ ἔχειν πνεύμονα. βοῒ δὲ καὶ ἐλάφῳ καὶ προβάτῳ καὶ αἰγὶ, τ' μὴ ἀμφόδου. πάλιν ὠδὶ δένδρων. πλατάνῳ μὲν καὶ ἀμπέλῳ καὶ συκῇ, τ' λεπτόφυλλόντε καὶ πλατύφυλλον. διὸ φυλλορροεῖ. ἐλαίᾳ δὲ καὶ δάφνῃ καὶ μυρρίνῃ, τ' φυτόφυλλόν τε καὶ σεμπέρφυλλον. διὸ ἀείφυλλα ταῦτα. χρήσιμον δὲ δ' μὲν, φασὶ χῶς λέγεται ἐπισκέφασθαι. ἐπῶν τ' ἐν ἑκάστου τῶν τεσσάρων, ἃ ὄργανα εἶπεν εἶναι τῆς δυπορείας τῶν διαλεκτικῶν τε λόγων καὶ συλλογισμῶν, ἀκολάθως τὶ ἕκαστον αὐτῶν συντελεῖ πρὸς αὐτοὺς, καὶ κατὰ, τί, ὄργανα λέγεται δεικνυσί. καὶ τ' μὲν ἀφ'

φάσκα → D
πλατύφυλλον
ἀκολασία
ἀκρασία
σωφροσύνη
ἐγκράτεια → D

λεπτόφυλλον
πλατύφυλλον
ποιόφυλλον
ξενόφυλλον

Materia & partes syllogismorū sunt protases

τῆς τῶν προτάσεων ἐκλογῆς τε καὶ παρασκευῆς γινόμενον χρήσιμον πρὸς τὴν τῶν συλ-
λογισμῶν εὐπορίαν, ὡς γνώριμον, παρέλιπεν εἰπεῖν. ὕλη γὰρ καὶ μέρη τῶν συλλογι-
σμῶν αἱ προτάσεις. ἐκ γὰρ τῶν προτάσεων οἱ συλλογισμοί. καὶ δῆλον ὅτι ἡ τούτων
εὐπορία τε καὶ παρασκευὴ, εὐπορίαν ἡμῖν συλλογισμῶν παρέξει. πρὸς δέ τι χρήσι-
μον τῶν ἄλλων ἕκαστον λέγει, καὶ πρῶτόν γε περὶ τῆς τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαι-
ρέσεως ποιεῖται τὸν λόγον, καί φησιν αὐτὸ χρήσιμον εἶναι πρός τε τὸ σαφὲς, σαφὲς
γὰρ γίνεται τὸ τιθέμενον πρὸς ὃ δεῖ τοὺς λόγους ποιεῖσθαι διορισθὲν, ἡ δὲ σαφήνεια
τοῦ τιθεμένου, χρήσιμος πρὸς τοὺς συλλογισμοὺς τοὺς πρὸς αὐτό. ῥᾷον γάρ τις τῶν
οἰκείων πρὸς τὸ προκείμενον εὐπορεῖ λόγων. εἰδὼς σαφῶς τί ποτέ ἐστι, καὶ μὴ ὑπὸ τοῦ
διττοῦ παραγόμενος. ὅλως δὲ ἡ σαφήνεια, χρήσιμος καὶ πρὸς κατασκευὴν, καὶ πρὸς
ἀνασκευήν τινων. διὰ γοῦν τὸ μὴ διελέσθαι τὸ ὂν ποσαχῶς λέγεται, παρμενίδην τε
καὶ μέλισσον, ἄδηλός ἐστι νῦν ἡ δόξα αὐτῶν, ἡ περὶ τοῦ ἐν τὸ ὂν εἶναι. τὸ δὲ μᾶλλον γὰρ
ἄν τις εἰδείη ὅ, τι τίθησιν, εἴη ἂν λέγων, περὶ τοῦ ἀποκρινομένου καὶ συγχωροῦντος
» ταῖς προτάσεσιν. ὅταν γὰρ ἡ γνώριμον τῶν ὁρωτῶνται ποσαχῶς λέγεται, ῥᾷον
» συγχωροῦσι τοῖς ἠρωτημένοις, γνωρίσαντες καθ' ὃ συγχωροῦσι. δευτέραν χρείαν
τῆς τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαιρέσεως ἐκτίθεται, τὴν πρὸς τὸ κατ' αὐτὸ τὸ κείμε-
νον πρᾶγμα, καὶ πρὸς αὐτὸ καὶ περὶ αὐτοῦ γίνεσθαι τοὺς συλλογισμούς τε, καὶ λό-
γους καὶ μὴ πρὸς τὸ ὄνομα καὶ τὴν λέξιν. σοφιστικὸς γὰρ ὁ πρὸς τοὔνομα καὶ τὴν λέξιν
λόγος, ἀλλ' οὐ διαλεκτικός. ἀδήλου γὰρ ὄντος ποσαχῶς τὸ προκείμενον λέγεται, ἐν
δέχεται ἐπ' ἄλλο μὲν τὸν ὁρωτῶντα, ἐπ' ἄλλο δὲ τὸν ἀποκρινόμενον τῶν σημαινομένων
ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τὴν διάνοιαν φέρειν. οὕτως δὲ πρὸς τὸ ὄνομα ἂν οἱ λόγοι, ἀλλ' οὐ περὶ
πράγματος γίγνοιντο. ὁρισθέντος δὲ κατὰ τὶ σημαινόμενον ὑπὸ τῆς λέξεως τίθησιν
ὃ τίθησιν ὁ ἀποκρινόμενος. γνωρίμου γενομένου, γελοῖον ἔτι πρὸς ἄλλο τι τῶν ὑπὸ τοῦ
ὀνόματος σημαινομένων, καὶ μὴ πρὸς τὸ κείμενον ποιεῖσθαι τὰς ὁρωτήσεις τε καὶ τοὺς λό-
» γους τὸν ὁρωτῶντα. ἁπλῶς μὲν γὰρ κειμένου τοῦ τὴν ἐπιστήμην μὴ χωρίζεσθαι τῆς ψυχῆς,
» δύναταί τις ἐπιχειρῶν συλλογίζεσθαι, ὅτι πᾶσα ψυχὴ ἣν ἔχει ἐπιστήμην ἀεὶ ἔχει. εἰ γὰρ
» ἀχώριστος ἡ ἐπιστήμη τῆς ψυχῆς. τὸ δὲ ἀχώριστον, ἀχωρίστου, ἀχώριστον καὶ ἡ ψυχὴ ἂν
» ἀχώριστος εἴη τῆς ἐπιστήμης. εἰ δὲ τοῦτο, σύμφυτος ἂν αὐτῇ ἡ ἐπιστήμη ἀεὶ εἴη. διορισθέν-
τος μὲν τοι τοῦ ἀχωρίστου, ὅτι τὰ μὲν οὕτως ἀχώριστα ὡς τὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἑκάστου. τὰ δὲ οὕ-
τως ἀχώριστα ὅτι μὴ δύναται καθ' αὑτὰ εἶναι, ἀλλ' ἔστιν αὐτοῖς φθορὰ, τὸ μὴ ἐν ἐ-
κείνοις εἶναι ὧν ἐστι καὶ ἡ ἐπιστήμη, καὶ πάντα τὰ ἐν ὑποκειμένῳ, οὐκέτ' ἂν δεικνύοιτο
σύμφυτον τῇ ψυχῇ, καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς ἡ ἐπιστήμη διὰ τοῦ ἀχωρίστου, εἴη δ' ἂν τὸ μὲν
πρῶτον εἰρηκὼς, περὶ τῶν ἀποκρινομένων. τὸ δὲ δεύτερον, περὶ τῶν ὁρωτώντων τε καὶ
συλλογιζομένων. χρήσιμον δέ φησιν εἶναι τὴν γνῶσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων, καὶ πρὸς
τὸ μὴ παραλογισθῆναι. εἰδὼς γάρ τις πόσα σημαίνει τὸ λεγόμενον, οὐ συγχωρεῖ ταῖς
κατ' ἄλλο, τι σημαινόμενον παρὰ τὸ ὑφ' αὑτοῦ τιθέμενον ὁρωτωμέναις προτάσεσιν.
ὁ γὰρ θέμενος τὸν πλοῦτον ἀγαθὸν, ἂν εἰδῇ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ὁμωνυμίαν, οὐ συγχωρή-
σει τῷ λέγοντι, τὸ ἀγαθὸν ἀγαθοὺς ποιεῖ. οὐ γὰρ ὡς κτῆμα ἀγαθὸν, οὐδὲ τὸ ὡς δύναμις
ἀγαθοὺς ποιεῖ. ὡς κτῆμα δὲ καὶ ὡς δύναμις ἀγαθὸν ὁ πλοῦτος. χρήσιμον δέ φησιν εἶ-
ναι τὴν γνῶσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων, καὶ πρὸς τὸ παραλογίσασθαί τινα εἰ βου-
ληθείη. εἰδὼς γὰρ τὰ σημαινόμενα ὑπὸ τῆς κειμένης λέξεως, ἐπ' ἄλλο, τι σημαινόμενον
μεταφέρων τὸν λόγον ἐφ' οὗ οὐκ ἔστιν ἀληθῆ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀποκρινομένου λεγόμενα πα-
ρακρούοιτ' ἂν αὐτὸν καὶ παραλογίζοιτο. οἷον, εἰ ὁ μὲν λέγει τοὺς οὐκ εἰδότας μανθάνειν,
ὁ δὲ δεικνύοι τοὺς γραμματικοὺς εἶναι τοὺς μανθάνοντας. οἳ εἰσιν εἰδότες τε καὶ ἐπιστή-
μονες. καὶ εἰ συγχωρήσαντός τινος τὸν κινούμενον ἀμείβειν τόπον. ὁ δὲ λαβὼν τὸν ἀλ-
λοιούμενον κινεῖσθαι, συνάγοι τὸν ἀλλοιούμενον κινεῖσθαι κατὰ τόπον. προσέθηκε δὲ,
καὶ ἐφ' ὧν οἷόν τε ἔσται τὸ ποιεῖσθαι παραλογισμὸν παρὰ τὸ πολλαχῶς λεγόμενον. ἐφ'
ὧν γὰρ τῷ μὲν ὑπάρχει τὸ λεγόμενον, ᾧ δὲ μή. ἂν γὰρ πᾶσιν ὁμοίως ἢ ὑπάρχῃ ἢ μὴ
ὑπάρχῃ τὸ

παρακρούοιτο
παραλογίζοιτο } ἰδέ

ὑπάρχῃ τὸ λεγόμενον τοῖς σημαινομένοις ὑπὸ τοῦ ὀνόματος, οὐ χρήσιμος ἡ ἀπ' ἄλλου
ἐπ' ἄλλο μετάβασις. τὸ γὰρ αἴας ἐπὶ ἴλιον ἐστράτευσεν, ἀληθὲς ἐπ' ἀμφοτέρων
τῶν αἰάντων. διὸ ἐφ' ὃν, ἂν μεταφέρηται, οὐδεὶς γίνεται παραλογισμός. τὸ μέντοι
αἴας ἕκτορι ἐμονομάχησεν, οὐκέτ' ἀμφοτέρων ἀληθές. διὸ ἂν κειμένου τοῦ, αἴας ἕκ-
τορι ἐμονομάχησεν, ἐπὶ τὸν ὀϊλέως μεταβὰς ἐξετάζῃ, εἰ μὴ αἴας ἐστὶ ὁ ὀϊλέως. καὶ
λαβὼν ὅτι ἔστι, προλάβῃ ὅτι μὴ ἐμονομάχησεν ἕκτορι, παραλογίζοιτο ἂν τὸν θέμενον
ὅτι αἴας ἕκτορι ἐμονομάχησεν, ὡς ψευδόμενον. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ, ὁ ἀνδρεῖος ἀν-
δρείαν ἔχει. τῶν γὰρ ὑπὸ τοῦ ἀνδρείου σημαινομένων, ὁ μὲν ἔχει τὸ κατηγορούμενον.
ὁ δὲ οὔ. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ τὸν κινούμενον ἀμείβειν τόπον. τὸν δὲ παρὰ τὸ πολλαχῶς λε-
γόμενον παραλογισμὸν, οὔ φησιν οἰκεῖον εἶναι τῆς διαλεκτικῆς. ἐπιπόλαιος γὰρ καὶ
σοφιστικός. διόφησι δεῖν εὐλαβεῖσθαι πρὸς τοὺς τῷ διαλέγεσθαι γυμναζομένους, ἂν
μὴ ἄλλως ἐξαδυνατῶσι περὶ τοῦ προκειμένου συλλογίζεσθαι. οὐδαμῶς γὰρ διαλεκτι-
κὸν τὸ, λαβόντα, ἃ λαλεῖς διὰ τοῦ στόματός σου διέρχεται, ὡς τῶν ῥημάτων ὄντων τῶν
λαλουμένων, μεταφέρειν τὸν λόγον ἐπὶ τὴν ἅμαξαν ὡς λαλουμένην. φανερὸν
δὲ τὸ χρήσιμον τῆς τῶν πολλαχῶς λεγομένων διαιρέσεως. εἰ γὰρ τὰ εἰρημένα χρήσιμα
πρὸς τὸ διαλέγεσθαι, ἤρτηται δὲ ταῦτα τῆς διαιρέσεως τῆς τῶν πολλαχῶς λεγο-
» μένων, ἡ διαίρεσις χρήσιμος πρὸς τοὺς λόγους τοὺς διαλεκτικούς. τὸ δὲ τὰς διαφορὰς
» εὑρεῖν, χρήσιμον πρός τε τοὺς συλλογισμοὺς τοὺς περὶ ταυτοῦ καὶ ἑτέρου, καὶ πρὸς
» τὸ γνωρίζειν τί ἐστιν ἕκαστον. εἰπὼν πρὸς πόσα καὶ τίνα χρήσιμος ἡ τοῦ πολλα-
χῶς λεγομένου διαίρεσις, μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ χρήσιμον τὸ ἀπὸ τῆς γνώσεως τῶν δια-
φορῶν καθ' ἃς ἄλλο ἄλλου διαφέρει. καί φησιν, πρὸς δύο χρήσιμον εἶναι, τὸ δύνασθαι
τὰς διαφορὰς συνορᾶν αἷς ἄλλο ἄλλου διαφέρει, πρός τε τοὺς περὶ ταυτοῦ καὶ ἑτέ-
ρου συλλογισμούς. οἱ τοῖς ὁρικοῖς ὑπάγονται προβλήμασι, καὶ πρὸς τὸ γνωρίζειν
τὴν ἑκάστου οὐσίαν. πρὸς μὲν οὖν τοὺς περὶ ταυτοῦ καὶ ἑτέρου συλλογισμοὺς, ὅτι εὑ-
ρόντες τὰς διαφορὰς τῶν προειρημένων ὡς ταυτῶν, δεδειχότες ἂν εἴημεν ὅτι μὴ ταυ-
τά. οἷον, ζητουμένου εἰ ταυτὸν ἐγκράτεια καὶ σωφροσύνη, εὑρόντες ὅτι διαφέρει σωφρο-
σύνη ἐγκρατείας, τῷ αὐτὴν μὲν, ἠρεμίας ἔχειν τὰς ἐπιθυμίας, τὴν δὲ, σφοδρὰς
εἴημεν ἂν δεδειχότες ὅτι μὴ ταυτὰ, πάλιν ζητουμένου, εἰ ἡ ἀκρασία καὶ ἡ ἀκολασία αἱ
αὐταί. εὑρόντες ὅτι ἡ μὲν κατὰ προαίρεσιν πράττει τὰ αἰσχρὰ, ἡ ἀκολασία, ἡ δὲ πα-
ρὰ προαίρεσιν, ὅτι μὴ αἱ αὐταί, εἴημεν ἂν δεδειχότες. ὁμοίως καὶ ὅτι μὴ ταυτὸν ἐλευθε-
ριότης μεγαλοπρεπείᾳ. δεικνύοιμεν ἂν, ἐκ τοῦ εἰδέναι αὐτῶν τὴν διαφοράν. ὅτι ἡ μὲν ἐν
μεγέθει ἀναλωμάτων ἐστὶν, ἡ δὲ ἐλευθεριότης, περὶ τὰ συνήθη ἀναλώματα ἐνεργεῖ.
πρὸς δὲ τὸ γνωρίζειν τὴν οἰκείαν ἑκάστου οὐσίαν, χρήσιμος ἡ γνῶσις τῶν διαφορῶν. ὅτι
ὁ ἑκάστου ὁρισμὸς, ἐκ γένους τε καὶ διαφορῶν. εἰδότες οὖν τὰς οἰκείας ἑκάστου διαφο-
ρὰς αἷς τῶν ἄλλων διαφέρει, χωρίζειν τε ἂν αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἄλλων δυναίμεθα, καὶ τὴν
οὐσίαν αὐτοῦ γνωρίζοιν, καὶ πρὸς τὴν τῶν γενῶν δὲ εἰς τὰ εἴδη τομὴν, χρήσιμος ἡ τῶν
διαφορῶν γνῶσις ὡς προεῖπον. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἐν στάσεις τῶν ἐπακτικῶν λόγων.
καὶ πρὸς ἄλλα δέ τινα χρήσιμος ἡ γνῶσις τῶν διαφορῶν. ὧν καὶ αὐτῶν, ὀλίγω πρότε-
» ρον ἐμνημόνευσεν. ἀλλὰ τά γε κυριώτατά ἐστιν, ἃ αὐτὸς παρέθετο. Η δὲ τοῦ ὁ-
» μοίου θεωρία πρός τε τοὺς ἐπακτικοὺς λόγους. Γρὸς τίνα χρήσιμος καὶ ἡ τοῦ
» ὁμοίου θεωρία λέγει. καί φησιν αὐτὴν πρός τε τοὺς ἐπακτικοὺς τῶν λόγων εἶναι
» χρήσιμον, οἳ καὶ αὐτοὶ ἐδείχθησαν οἰκεῖοι τῆς διαλεκτικῆς ὄντες. Ετι δὲ πρὸς
« τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμούς. Λέγει δὲ νῦν ἐξ ὑποθέσεως τούτους, οὓς λέ-
γομεν ἐξ ὁμολογίας, καὶ πρὸς τὴν τῶν ὁρισμῶν ἀπόδοσιν. πρὸς μὲν τοὺς ἐπακτικοὺς
λόγους, ὅτι διὰ τῆς τῶν κατὰ μέρος ὁμοιότητος, τὸ καθόλου πιστὸν ἐν ταῖς ἐπαγω-
γαῖς δείκνυται γίνεσθαι. διὰ γὰρ τοῦ ἕκαστον τῶν κατὰ μέρος ἀνθρώπων λογικὸν
εἶναι. καὶ ταύτῃ ὅμοιον τὸ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος λογικὸς, ἡ ἐπαγωγὴ δείκνυσι. ἀλλὰ καὶ
ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ ἐναντίου γίνεται, ἐκ τοῦ τὸ λευκὸν ἐκ μέλανος γίνεσθαι. καὶ

Paralogismū factū p ea quae sunt aequoca nō esse proprium dialectici

Quae utilitas sit nosse differentias

σωφροσύνη
ἐγκράτεια } D^a

ἀκρασία
ἀκολασία } D^a

ἐλευθεριότης
μεγαλοπρέπεια } D^a

Inductio qd sit & quomodo fiat

syllogismus ex hypothesi qd

Omnis motus tendit a quo in qd.

Quod praedicatur in quod quid est de his quae sunt alijs cõmunia uel genus uel species

Maxime in qd praedicari genus curdicat. Aristo.

Differentiae specie prebe re possunt quod praedicetur in qd.

ὁ μοισιῶν ἐξ ἀμούσου, καὶ ὁ θερμὸν, ἐκ ψυχροῦ, καὶ ὡδὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. τῇ οὖν ὁμοιότητι τί τὴν ἐνοῦσαν ὁ καθόλου διελέγχει. ἀλλὰ καὶ ὅτι δεῖ τῶν μὴ ἐχόντων πυθμένα ἀναπνεῖ, ἢ τῶν κεραστφόρων ἄμφω δόν δεῖ δι' ἐπαγωγῆς, καὶ τῆς τῶν ὁμοίων παραθέσεως, γνώριμον γίνεται. πρὸς δὲ τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμούς, ὅτι τῷ ὁμοια ἀλλήλοις εἶναι, ἀξιοῦμεν ὃ αὐ ἐφ' οὗ δειχθῇ, δεῖν καὶ ὡδὶ τῶν ἄλλων δεδεῖχθαι. οὐ γὰρ οἷς τυχοῦσιν ὁ ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμὸς, ἀλλ' οἷς ὁμοίοις. ὁ γὰρ ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμὸς ναὶ λεγόμενος, ἐξ ὁμολογίας ὃν ὡς προείρηται. ὑποθέμενοι γὰρ ὡσαὐτῶδὶ τῶδέ τινος δειχθῆναι, οὕτω καὶ ὡδὶ τῶν ἄλλων τῶν ὁμοίων αὐτῷ ἕξεσθαι δεδιγμένον, ὧν τῶδέ τινος πῶς δεῖξιν ποιούμεθα. ἐπεὶ γὰρ ὁμοιότητά τινα ἔχει πρὸς ἄλληλα, τὰ αὐτικείμενα ἀξιοῦμεν ὃ αὐ ἐφ' οὗ αὐτῶν δειχθῇ, δεῖν καὶ ὡδὶ τῶν ἄλλων δεδεῖχθαι, καὶ διέξαντες ὡδὶ τῶν ἀναντίων φορέ ἐστιν, ὅτι ἀδιώατόν ἐστιν αὐτὰ ἅμα αὐτῷ ὑπάρχειν, ὀλλ' τὸ τοῦ ἀναντία αἱρετικὸ, ἀλλήλων εἶναι, τὸ δὲ αἱρετικὸ ἀλλήλων, ἀδιώατον ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, ἡγούμεθα καὶ ὡδὶ τῶν ἄλλων αὐτικειμένων ὃ αὖ δεδεῖχθαι, ὀλλ' πῶς ὁμολογίαν πῶς προγεγενημένων. ὅτι ὃ ἐφ' οὗ τῶν αὐτικειμένων, καὶ ὡδὶ τῶν ἄλλων. ὃ οὐδεὶς αὖ συνεχώρησεν, εἰμὴ ὀλ' πῶς ὁμοιότητα αὐτῶν πῶς πρὸς ἄλληλα. πάλιν αὖ πᾶσαν ψυχὴν θέλοντες ἀθανάτον δεῖξαι, λάβωμεν ὃ εἰ μή τις οἷν ἀθανάτος ψυχὴ διέλθῃ, ὅτι καὶ πᾶσα δι' ὁμοιότητα. ἔπειτα διέξαιμεν, ὅτι ἡ λογικὴ ἀθανάτος γίνεται γὰρ ἐξ ὑποθέσεως καὶ πᾶσα δεδειγμένη. ἀλλὰ καὶ ὅτι πᾶσα κίνησις πόθεν ποι γίνεται ἀξιοῦμεν δεδεῖχθαι, διέξαντες, ὡδὶ τῆσ κατὰ τόπον δεῖξιν. πάλιν πρὸς πῶς τῶν θεσιμῶν αἵρεσίν τε καὶ ἀφόδοσιν, χρήσιμος ἡ τῆ ὁμοίου θεωρία. διωάμενοι γὰρ σωθραῖν τί οὐ ζῶσι διαφέρουσιν ἀλλήλων ὅμοιον καὶ τί κοινὸν διωαίμεθ' ἂν ὁ γένος αὐτῶν λαμβάνειν. ὁ γὰρ τῶν κοινῶν πίστις, οὗ τῷ τί ἐστιν αὐτῶν κατηγορούμενον, μάλιστα τοῦτ' ἐστὶν αὐτῶν γένος. ὃ δὲ τὸ γένους δύρεσιν, χρήσιμος πρὸς πῶς τῶν θεσιμῶν ἀφόδοσιν. εἰ γὰρ λαβόντες ἵ' ἴσασιν καὶ ἄνθρωπον καὶ κύωα καὶ βοῦν ὁμοίως καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ζώων, τὸς ὁμοιότητα σὺ αὐτῶν τὰς πρὸς ἄλληλα ἐκλέξαντες ὅτι, ὅτι ἐστὶ σώματα ἔχοντα καὶ ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ χρῶμα, ἀλλὰ καὶ οὐ τόπῳ ἐστὶν, ἀλλὰ μὴ αἰσθητικά ἐστιν, ἀλλὰ μὴ ζῶα, ἔπειτα πάντων τούτων πῶς σύγκρισιν ποιησόμεθα, ποῖον μάλιστα οὐ τῷ τί ἐστιν αὐτῶν κατηγορεῖται, ἔχομεν αὐτῶν ὁ γένος. τῶν γὰρ κοινῶν πίστις, ὁ οὗ τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, ἢ εἶδός ἐστιν, ἢ γένος ἀλλὰ ὡδὶ μὲν τῶν ὁμοφύλων, πρόχειρος ἡ τῶν εἴδους γνῶσις, τῷ κατ' ἀριθμὸν μόνον ἀλλήλων διαφέρειν τὰ τῷ εἴδει ταυτά. διὸ, οὐ δὲ ζητήσεως δεῖται. ὡδὶ ὁ τῶν ἀνομοειδῶν οὐχ ὁμοίως ἐφαλία ἡ τῶν οὕτως κοινοῦ λῆψις. διὸ τῶν οὐ τούτοις ὁμοίων ὁ μάλιστα οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον γένος ἐστί μάλιστα δὲ εἶπεν οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι ὁ γένος, ὅτι διωάμεναι καὶ αἱ κοιναὶ διαφοραὶ, αὐτῶν φαντασίαν ἀποτελεῖν, ὡς οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορούμεναι. οἷ), κατὰ πάντων τῶν ζώων ὁ ἔμψυχον ὁ αἰσθητικόν. διὸ εἰ καὶ ταὐτά τις οὕτως κατηγορεῖσθαι λέποι αὐτῶν, ἀλλὰ μᾶλλόν γε καὶ γνωρισμώτερον ὂν ὁ ζῶον αὐτῶν οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. διό, ὁ τοῦτο γένος αὐτῶν. διώασται καὶ ὁ τῶν γὰρ κοινῶν, ὁ μάλιστα οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, οὕτως εἰρῆσθαι τῶν γὰρ κοινῶν, ᾧ μάλιστα κοινὸν καὶ οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, γένος. καὶ εἴη αὖ τῷ μάλιστα κοινῷ χωρίζων ὁ γένος ἀπὸ τῶν εἰδους. ἀμφότερα μὲν γὰρ, οὐ τῷ τί ἐστιν ἀλλὰ μάλιστα κοινόν, ὃ οὐ πᾶσίν ἐστι καὶ τοῖς πολλοῖσι. τὸ μὲν οὖν γένος, ἐκ τῆς τοῦ ὁμοίου θεωρίας. αἱ δὲ διαφοραὶ, ἐκ τῆς τῶν διαφορῶν γνώσεως. ἐκ τούτ' ἦ ὁ ὁρισμός. οὐ μόνον δέ φησιν οὐ τοῖς μὴ πολὺ διεστῶσι χρήσιμον πῶς τὸ ὁμοίᾳ θεωρίαν ἦ πρὸς πῶς τὸ γένους αὐτ' εὕρεσιν, ἀλλὰ μὴ οὐ τοῖς πολὺ διεστῶσι. καὶ μ' ἐπ' ἐκείνων τὰ ὅμοια λαβόντες, εὑρήσομεν αὖ κοινόν τι οὐ αὐτοῖς γένος. ᾧ προσθέντες ὁ ἴδιον ἑκάστῳ τῶν διαφορόντ', εἴησεν αὐτὰ ὡρισμένοι. εἰ γὰρ εὑρήσομεν σ' τισιν ὁμοιότητά τινα πρὸς ἄλληλα κατά τινα ἀναλογίαν ἔσαν, πῶς ὁμοιότητα μὴ πῶς ταυτότητα αὐτ' ταύτην λαβόντες ὡσ γένος, προσθέντες οὕτω, ὁ οὐ ᾧ ἑκάτερον, ἢ ἑκασόν ἐστι τῶν ἐχόντων τὴν

τὴν πῶς ὁμοιότητα. εἴη μὲν αὖ ἑκασον αὐτῶν ὡρισμένοι. οἷον, ταυτόν ἐστι χαλκὴν μὲν, ὁ θαλάττη, νηνεμία δὲ, ὁ ἀέρι. ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν ὁ τῷ οἰκείῳ, ἡσυχία ἐστί. πῶς δ' ἡσυχίαν λαβόντες. ὁ ᾧ τῇ τε χαλκὴν καὶ τῇ νηνεμίᾳ κοινὸν, ταύτη προσπθέντες, ὁ μὲν θαλάττη, χαλκὴν ἀποδώσομεν ὡρισμόν. ὁ δὲ ὁ ἀέρι, νηνεμίαν. πάλιν, ἐπεὶ ταυτόν ἐστιν ὁ στιγμὴ καὶ μονάδι ἡ ἀρχή. ὡς γὰρ στιγμὴ ὁ γραμμῆ, οὕτω μονὰς ὁ ἀριθμῷ· ἀρχὴ γὰρ ἀμφότερα. προσθέντες τῇ ἀρχῇ ἑκατέρου, ὁ οὗ ἐστιν ἀρχὴ, ὡρισμένοι αὖ ἔσμεν αὐτά. ἔστι γὰρ, στιγμὴ μὲν, ἀρχὴ γραμμῆς. μονὰς δὲ, ἀριθμοῦ. ὅλως δὲ, ἡ τῶ ἐμοίου θεωρία, οἰκειοτάτη ἐπιστήμη τε, καὶ πάσῃ λογικῇ γνώσει. ὁ γὰρ καθόλου, δι' ὁμοιότητος λαμβάνεται. ἡ δὲ τῶ καθόλου γνῶσις, ἐπιστημονική. ᾗ τὰ μὲν ἔργανα δι' ὧν οἱ συλλογισμοὶ, τὰ εἰρημένα τέσσαρα. ἐξῆς δὲ προστίθεται, τυὸ τόπους παραδιδόναι, ἀφ' ὧν αἱ ἀφορμαὶ τῶν ἐπιχειρημάτων, πρὸς οὓς χρήσιμα τὰ ὑπ' τῷδε τῷ βιβλίῳ προξημένα τε, καὶ προτετεχνολογημένα.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ, ΕΙΣ ΤΟ Β ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΥΠΟΜΝΥΜΑ.

Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν τοπικῶν εἰπὼν ὡδὶ ὧν ἕνεκα ἀναγκαῖον ἐστὶν πρὸ τῆς ἐν τόποις πραγματείας, ταῦτα δ' ἐστὶν τίς τέ ἐστιν ἡ πρόθεσις ἡ κατὰ πῶς πραγματείαν, καὶ τί ἐστι συλλογισμὸς, καὶ τίνοδ' αὐτὸ διαφοραί. καὶ τίνι τῶν ἄλλων συλλογισμῶν ὁ διαλεκτικὸς διαφέρει, καὶ τί ποτ' ἐστὶν ὁ ὑπόθεσον, ὑποθέμενος δὲ καὶ πῶς δεῖ ὁ σὺ τοῖς τοιούτοις λόγοις ἀπαντᾶν ἀκριβῶς, εἰπὼν δὲ πρὸς πόσα τε καὶ τίνα χρήσιμος ἡ πραγματεία, ἔτι δὲ δηλώσας τί ὁ σὺ αὐτῇ τέλειον, καὶ μετὰ ταῦτα εἰπὼν σὺ τίσιν αὐτῇ ὁ εἶναι, ὅτι σὺ προβλήμασί τε καὶ προτάσεσι καὶ τοῖς ὀργάνοις, δι' ὧν δίον τε ὑπορεῖν τῶν τοιούτων συλλογισμῶν. ὡδὶ πρώτοις πρῶτον μὲν ὡδὶ τῶν προτάσεών τε καὶ τῶν προβλημάτων ἐποιήσατο ὁ λόγον κοινῶς, καὶ διέξασ', ὅτι κατὰ ὁ ὑποκείμενόν ἐστι τουτό. ὡσπερ οὖν καὶ ὁ συμπέρασμα καὶ ὁ λῆμμα. πάντα γὰρ ταῦτα τῷ γένει πρότασις. τότε πρόβλημα καὶ ἡ πρότασις καὶ ὁ λῆμμα καὶ ὁ συμπέρασμα κατὰ ὁ ἓν τόπον τῆς ἐκφορᾶς, καὶ πῶς ποιαὶ χέσιν πῶς πρός τινα πῶς διαφορὰν ἔχοντα. ἔπειτα εἰπὼν πόσα γένη τῶν προβλημάτων ἐστὶ καὶ τῶν προτάσεων. καὶ διέξασ' ὅτι τέσσαρα καὶ τίνα, ὡδὶ ἑκάστου αὐτῶν τί ἐστιν εἶπεν. εἰπὼν δὲ καὶ ὡδὶ τῶν οἰκείων τε καὶ παρακειμένων ἑκάστῳ αὐτῶν, ἃ δι' ὁ μοιότητα συνάγεται αὐτοῖς· ἀλλὰ καὶ διότι τοσαῦτα τὰ γένη διέξασ', καὶ δι' ἐπαγωγῆς καὶ ὅλῳ συλλογισμοῦ, μετὰ ταῦτα διαίρεσιν ἐποιήσατο τῶ τῶν τῶ· ἐπεί ἐστί τινα καὶ ἀφ' ὧν τὰ προβλήματα τοῖς ὁρισμοῖς συνάγεσθαι· εἶτα ὁρισάμενος πῶς διαλεκτικὴν πρότασιν, καὶ τὸ διαλεκτικὸν πρόβλημα, καὶ διέξασ' αὐτῶν πῶς πρὸς ἄλληλα διαφοράν, εἰπὼν δὲ καὶ ὡδὶ θέσεως, ἐπεί καὶ ἡ θέσις πρόβλημά τι, ἀλλὰ καὶ ὡδὶ ἐπαγωγῆς ποιησάμενος ὁ λόγον ᾗ διέξασ' τί ἐστι· καὶ εἰπὼν ὅτι μόνος ἐστὶ τῶν διαλεκτικῶν λόγων καὶ ἡ ἐπαγωγὴ ὡσπερ καὶ ὁ συλλογισμὸς, μετὰ ταῦτα τίνα καὶ πόσα ἐστὶ τὰ ὄργανα δι' ὧν δίον τε ὑπορεῖν τὰ διαλεκτικῶν λόγων εἶπε, καὶ περὶ ἑκάστου αὐτῶν ἰδία διεξελθών, ἐλλειπε ᾗ ὁ ἀφ' ἑκάστου αὐτῶ χρήσιμον πρὸς πῶ διαλεκτικῷ· περὶ τούτων ποιησάμενος σὺ τῷ πρώτῳ τῶ τοπικῶν ὁ λόγον, ὡς ἀναγκαίων γνωρίζεαι πρὸς πῶ τὰ παραδεθησομένων τόπων χρῆσιν, σὺ τῷ δευτέρῳ τ' τῶ τόπων τῶ πρὸς ἑκασον πρόβλημα χρησίμων, παραδόσεως ἄρχε). ἔστι ὁ τόπος, ἀρχὴ ᾗ ἀφορμὴ ἐπιχειρήματος· ἐπιχείρημα ὁ κατὰ σὺ διαλεκτικὸ συλλογισμὸ

Locus qd

Epichirema qd

περιγραφὴ

Locus qd secundum theophrastum

Locus. si contrario contrarium inest & cōtrarium contrario

Locus. Si quod magis videtur inesse nō inest nec id quod minus

Cur primā faciat traditionē locorum q attinet ad problemata ex accidentibus

Loca alia esse ab accidētibus. alia a genere. Alia a proprio. alia a diffinitione

διὸ καὶ ὁρίζεται ὁ Θεόφραστος τὸν τόπον ὡς ἤδη ἡμῖν ἐν τοῖς πρώτοις εἴρηται οὕτως· τόπος ἐστὶν, ἀρχή τις, ἢ στοιχεῖον, ἀφ' οὗ λαμβάνομεν τὰς περὶ ἕκαστον ἀρχάς· τῇ περιγραφῇ μὲν, ὡρισμένος· τοῖς δὲ καθ' ἕκαστα, ἀόριστος. οἷον, τόπος ἐστὶν, εἰ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον ὑπάρχει, καὶ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ. οὗτος δὲ ὁ λόγος καὶ ἡ πρότασις, αὕτη· τὸ μὲν καθόλου ὥρισται. ὅτι δὲ περὶ ἐναντίων, καθόλου λέγεται, δηλοῖ. οὐκέτι μέντοι περὶ τῶνδε ἢ τῶνδε τῶν ἐναντίων λέγεται, ἔστιν ὡρισμένον ἐν αὐτῷ. οὐ μὴν ἀλλ' ἀπ' αὐτοῦ ὁρμωμένους, ἔστι ἐπιχειρεῖν περὶ ἑκάστου τῶν ἐναντίων. εἰ μὲν δὲ ζητοῖτο περὶ τοῦ ἀγαθοῦ εἰ ὠφελεῖ, ληψόμεθα ἀπὸ τοῦ προκειμένου τόπου ὁρμώμενοι, προσεχῆ πρότασιν τῷ προκειμένῳ προβλήματι τὴν εἰ τὸ κακὸν βλάπτει, τὸ ἀγαθὸν ὠφελεῖ. παρὰ δὲ τοὺς προκειμένους τόπους, ὥστε εἶναι τῇδε τῇ προτάσει, καὶ τὸ πιστὸν ὑπάρξει. εἰ δὲ εἴη ζητούμενον πότερον τὸ λευκὸν χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, πάλιν οἰκείαν καὶ προσεχῆ τούτῳ τῷ προβλήματι πρότασιν ληψόμεθα ἀπὸ τοῦ προκειμένου, τὴν εἰ τὸ μέλαν χρῶμα, συγκριτικόν ἐστιν ὄψεως, καὶ τὸ λευκὸν χρῶμα, διακριτικὸν ὄψεως. ἀλλ' εἰ καὶ περὶ ἡδονῆς ζητοῖτο, εἰ ἀγαθὸν ληφθήσεται πρότασις ἀπὸ τοῦ προκειμένου τόπου ἡ λέγουσα· εἰ ἡ λύπη κακὸν, ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν. πάντα δὲ ταῦτά τε καὶ τὰ τοιαῦτα, δυνάμει τε καὶ ἀορίστως ἐν τῷ προκειμένῳ περιέχεται τόπῳ. πάλιν τόπος μὲν ἐν περὶ δύο. εἰ τὸ μᾶλλόν τινι δοκοῦν ὑπάρχειν μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τὸ ἧττον δοκοῦν ὑπάρχειν, ὑπάρχοι ἂν αὐτῷ. καὶ δὲ οὗτος ὁ λόγος τῷ μὲν καθόλου ὥρισται. ὅτι δὲ περὶ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον ὑπαρχόντων λέγει, δηλοῖ· ὥσπερ καὶ ὁ πρὸ αὐτοῦ, ὅτι περὶ ἐναντίων. τοῖς μέντοι καθ' ἕκαστα, ἔστιν ἀόριστος. οὐ δὲ δηλοῦται ἐν αὐτῷ περὶ τοῦ ἐν τίνι μᾶλλον. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ χρώματος λαβεῖν τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον. καὶ ἐπὶ χυμοῦ, καὶ ἐπὶ ἀγαθοῦ. ἔστι μέντοι πρὸς ἕκαστον τῶν τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον προσχρῆσθαι δυναμένων προβλημάτων, ὁρμωμένους ἀπὸ τοῦ προειρημένου τόπου, οἰκείων εὐπορεῖν προτάσεων. ζητουμένου δὲ ἂν οὕτω τύχῃ, πότερον, ὁ πλοῦτος ἀγαθὸν ἢ οὔ· βουλόμενός τις ὅτι μὴ ἀγαθὸν δεῖξαι, ὁρμώμενος ἀπὸ τοῦ προειρημένου τόπου, λήψεται προσεχῆ πρότασιν τῷ προκειμένῳ, δι' ἧς ὅτι μὴ ἀγαθὸν συλλογιεῖται. εἰ δὲ ἡ ὑγίεια μᾶλλον οὖσα τοῦ πλούτου ἀγαθὸν μὴ ἔστιν ἀγαθὸν, οὐδὲ ὁ πλοῦτος ἀγαθὸν ἂν εἴη. ἧς ληφθείσης προτάσεως εἰ προσληφθείη τις πρότασις ἡ λέγουσα ὅτι μὴ ἔστιν ὑγίεια ἀγαθὸν, διὰ τὸ φέρε εἰπεῖν γίνεσθαί τισι κακοῦ αἰτία εἴη ἂν κατὰ τὸν προκείμενον τόπον δεδειγμένον ὅτι μὴ ἀγαθὸν ὁ πλοῦτος. ποιεῖται δὲ πρώτην τὴν τῶν τόπων τῶν πρὸς τὰ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος προβλήματα παράδοσιν ὅτι τε κοινότερον τοῦτο, καὶ κατὰ τοῦτο πρῶτον. τὸ γὰρ ὑπάρχον πᾶσιν ὑπάρχει. οὕτω δὲ τεταγμένη γίνεται καὶ διακεκριμένη ἡ τῶν τόπων παράδοσις. ἔστι δὲ συμβεβηκὸς ὡς εἶπεν ἐν τῷ πρὸ τούτου, ὃ μήτε γένος ἐστὶ μήτε ὅρος, μήτε ἴδιον, ὑπάρχει δὲ τῷ πράγματι. ἀλλὰ μὴν τὸ ὑπάρχειν, καὶ τοῖς ἄλλοις παρακολουθεῖ. οὔτε δὲ γένος, οὔτε ἴδιον, οὔτε ὅρον οἷόν τε εἶναί τινος μὴ ὑπάρχοντα αὐτῷ. διὸ ἀναιρουμένου τοῦ ὑπάρχοντος ᾧ τὸ συμβεβηκὸς ὁρίζεται, ἀναιρεῖται καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον. οὐκέτι μέντοι ἐκείνων, τινὸς ἀναιρουμένου, συναναιρεῖται τὸ συμβεβηκός. ὥστε πρῶτον τῇ φύσει κατὰ τοῦτο τῶν ἄλλων τὸ συμβεβηκός. ἔτι καὶ διότι ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος αὐτῷ τῆς τῶν τόπων ἀρξαμένῳ παραδόσεως ἔμελλε τεταγμένη τε γίνεσθαι καὶ διακεκριμένη ἡ τῶν τόπων παράδοσις· ὡς ἄλλους μὲν εἶναι τοὺς πρὸς τὸ συμβεβηκός, ἄλλους δὲ τοὺς πρὸς τὸ γένος, ἄλλους δὲ τοὺς πρὸς τὸ ἴδιον, καὶ ἄλλους τοὺς πρὸς τὸν ὁρισμόν. εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ὁρισμοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν τόπων παραδόσεως ἐποιεῖτο, ἐπειδὴ δεῖ τὸν ὁρισμὸν, μὴ μόνον τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνειν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὑπάρχειν ἐκείνῳ οὗ ἐστιν ὁρισμὸς, ἔπειτα καὶ ἐν τῷ τί ἐστιν αὐτοῦ κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀντικατηγορεῖσθαι αὐτοῦ, ἀναγκαίως ἂν καὶ τῶν τοῦ ὑπάρχειν κατασκευαστικῶν ἢ ἀνασκευαστικῶν τόπων, ὡς ὁριστικῶν ἐμνημόνευσεν, οἵτινές εἰσιν οἰκεῖοι τῷ συμβεβηκότι, καὶ τῶν δεικνύντων ὅτι ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· οἳ πάλιν εἰσὶν οἰκεῖοι τῶν γενικῶν προβλημάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν δεικνύναι δυναμένων ὅτι ἀντικατηγορεῖται, οἳ τῶν ἀπὸ τοῦ ἰδίου προβλημάτων εἰσὶν οἰκεῖοι· οὕτως τε καὶ τοὺς τῶν ἄλλων προβλημάτων οἰκείους τόπους ὁρικοὺς ἂν ἔλεγε. πάλιν τε τῶν ἐκείνων λέγων καὶ μνημονεύων

αὐτῶν, τοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ γένους ἔλεγεν ἂν αὐτῶν· τοὺς δὲ ἀπ' ἄλλου τινός· ὡς γίνεσθαι τοὺς αὐτοὺς πλειόνων οἰκείους. νῦν δὲ ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, ὃ κοινότατόν τέ ἐστι καὶ ἁπλούστατον, τοὺς μὲν περὶ τοῦ ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν τόπους, ὡς ἰδίους τοῦ συμβεβηκότος παραδίδωσιν. ἑξῆς δὲ μνημονεύων τῶν πρὸς τὸ γένος, ὅσοι παρὰ τὸ ὑπάρχειν περιττεύουσιν ἐν τῷ γένει, τούτους ὡς ἰδίους τοῦ γένους ἀποδίδωσι. καὶ ὅσοι πάλιν παρὰ τὸ γένος ἐν τῷ ἰδίῳ ὡς αὐτῷ οἰκείους, καὶ ὅσοι παρὰ τοῦτο, ἐν τῷ ὁρισμῷ πρὸς τοὺς ὁρισμούς. ἄρχεται μὲν οὖν διὰ ταῦτα, ἀπὸ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς τόπων. πρῶτον δὲ διαίρεσίν τινα τῶν προβλημάτων ποιεῖται, ἥ τις δύναται μὲν γίνεσθαι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. μάλιστα δέ ἐστιν ἐν τοῖς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος. ἔστι δὲ ἡ διαίρεσις, ὅτι τῶν προβλημάτων τὰ μέν ἐστι καθόλου, τὰ δ' ἐπὶ μέρους. ἐπὶ μὲν δὲ τῶν ἄλλων γενῶν τῶν προβλημάτων, κἂν ἐπὶ μέρους τι ληφθῇ ὡς ἀληθὲς καθ' αὑτό, ἀλλ' οὖν κἀκεῖνο καθόλου τι ἐν αὐτῷ ἔχει. ὁ γὰρ λέγων τινὸς ἐμψύχου τὸ ζῷον γένος. ὅτι ἐπὶ μέρους μὲν λέγει· ἀλλὰ τὸ τί τοῦτο, οὐκ ἄτομόν ἐστιν, ἀλλὰ καθόλου. ἐπὶ δὲ τῶν συμβεβηκότων· καὶ τὸ ἐν μέρει τὸ ὡς ἄτομον, ἀληθὲς λαμβάνεται καθ' αὑτό. ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἀπὸ τῶν ἄλλων γενῶν προβλήμασι, πάντα καθόλου τὰ προβλήματα ἀλλήλοις δύναται λαμβάνεσθαι. οὔτε γὰρ γένος, οὔτε ὅρος, οὔτε ἴδιον. τινὶ μὲν ἀτόμῳ ὑπάρχει τῶν ὁμοειδῶν, τινὶ δὲ οὔ, ἀλλ' ἢ πᾶσιν ἢ οὐδενί. τὸ δὲ συμβεβηκὸς μόνον οἷόν τε τινὶ μὲν ὑπάρχειν ὡς ἀτόμῳ, τινὶ δὲ μή. οἷον, τὸ λευκὸν ἢ μουσικὸν ἀνθρώπῳ, ἢ τῶν ἄλλων τινὶ τῶν συμβεβηκότων αὐτῷ. τὶς μὲν γὰρ ἄνθρωπος, μουσικόν· τὶς δὲ οὔ. διὰ δὲ τῆς διαιρέσεως ταύτης, τὴν τάξιν τῆς παραδόσεως τῶν τόπων λήψεται. ποιησάμενος γὰρ τὴν προειρημένην διαίρεσιν, πρῶτον μὲν δείξει ὅτι, μὴ δεῖ πάντων ἰδίους τινὰς τόπους ζητεῖν τοὺς ἀνασκευαστικοὺς, ἢ κατασκευαστικοὺς τῶν ἐπὶ μέρους. οἱ γὰρ τὰ καθόλου κατασκευάζοντες, συγκατασκευάσουσι καὶ τὰ ἐπὶ μέρους τὰ ὑπ' αὐτά. ὥστε ἀρκοῖεν ἂν οὗτοι πρὸς ἀμφότερα. ὁμοίως καὶ οἱ καθόλου ἀνασκευαστικοὶ, συναναιροῦσι καὶ τὰ ἐπὶ μέρους. ἔτι δὲ ὁ δείξας ὅτι κοινὰ τὰ καθόλου κατασκευαστικά τε καὶ ἀνασκευαστικά, λήψεται ὅτι δεῖ ἀπὸ τῆς τῶν καθόλου δεικνύντων τόπων παραδόσεως τὴν ἀρχὴν ποιεῖσθαι. διότι συγκατασκευάζει ταῦτα καὶ τὰ ἐπὶ μέρους· καὶ ἔστι χρήσιμα καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων κατασκευήν. πάλιν δὲ ἐπεὶ τῶν κοινῶν τε καὶ καθόλου οἱ μὲν κατασκευαστικοί εἰσιν, οἱ δὲ ἀνασκευαστικοί. ὅτι δεῖ ἀπὸ τῶν ἀνασκευαστικῶν ἄρχεσθαι, λήψεται ἐκ τοῦ τὰ μὲν προβλήματα τοὺς τιθέντας ἐν τῷ ὑπάρχειν τε καὶ καταφατικῶς τιθέναι, προκεῖσθαι δὲ τοῖς διαλεγομένοις, τὸ ἀντικείμενον τῶν τιθεμένων δεικνύναι. ἀντίκειται δὲ τῷ καταφατικῷ τὸ ἀποφατικόν. τῷ οὖν χρησιμωτέρους καὶ ἀναγκαιοτέρους εἶναι τοὺς καθόλου ἀνασκευαστικοὺς τοῖς διαλεκτικοῖς, ἀπὸ τούτων ἄρξεται.

Problemata finita qd.

Protases duplices

καθόλου dupliciter dicitur

»Ἔτι δὲ τῶν προβλημάτων, τὰ μὲν καθόλου, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους.« Προβλήματα νῦν ἔοικε λέγειν, οὐ τὰ προτεινόμενα, ἐκεῖνα γὰρ τὴν ἀντίφασιν περιέχει, ἀλλὰ τὰ ὡρισμένα ἤδη κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς ἀντιφάσεως. πρὸς ἃ δεῖ μὲν ἀεὶ εὐπορεῖν ἐπιχειρημάτων. ὡς γὰρ τῶν προτάσεων αἱ μέν εἰσιν ἐν ἐρωτήσει τὴν ἀντίφασιν περιέχουσαι, αἱ δὲ ἤδη ὡς συλλογισμοῦ μέρη λαμβάνονται, θάτερον μέρος οὖσαι τῆς ἀντιφάσεως, αὗται γάρ εἰσιν αἱ ἔνδοξοι, οὐχ αἱ ἐρωτήσεις, ἀλλ' αἱ ἤδη συγκεχωρημέναι τε καὶ κείμεναι δι' ὧν ὁ διαλεκτικὸς συλλογισμός, οὕτω καὶ τῶν προβλημάτων τὰ μέν ἐστιν ὡς προβαλλόμενα, τὰ δὲ ὡς ὡρισμένα ἤδη. περὶ ὧν νῦν λέγει. καθόλου δὲ νῦν λέγει, ἃ εἶπεν ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας, καθόλου ὡς καθόλου. τὸ μὲν γὰρ κοινὸν πᾶν, καθόλου, κἂν ἀδιορίστως λέγηται. τὸ δὲ τοιοῦτον καθόλου, τῷ καθ' ἕκαστα ἀντιδιαιρεῖται. οἷον, καθόλου μὲν ἄνθρωπος, καθ' ἕκαστα δὲ Καλλίας. ὡς καθόλου δὲ τὸ καθόλου λέγεται, ὅταν τῷ καθόλου τὸ πᾶς, ἢ οὐδεὶς προστεθῇ. οἷον, πᾶς ἄνθρωπος δίπους. οὐδεὶς ἄνθρωπος πτηνός. τὰ οὕτω λεγόμενα νῦν ἁπλῶς καθόλου λέγει, οἷς ἀντιδιαιρεῖται τὰ ἐπὶ μέρους, καὶ αὐτὰ περὶ τὰ καθόλου γινόμενα. ὡς τὸ τὶς ἄνθρωπος μουσικός ἐστιν· οὐ πᾶς ἄνθρωπός ἐστι μουσικός. »Ἔστι δὲ πρὸς ἀμφότερα τὰ γένη τῶν προβλημάτων κοινὰ, τὰ καθόλου κατασκευαστικά τε καὶ ἀνασκευαστικὰ χρήσιμα«

ἀνθρώπου καθόλου
καλλίας καθ' ἕκαστα ἀντιδιαιρεῖται

καὶ πρὸς πῶ τῆ ἐπὶ μέρους καταστικὴν τε καὶ ἀνασκευήν· καὶ ὅτι δ δεῖ διαιρεῖσθαί τινας πάν- "
των πόρους πρὸς τὰ ἴδια μόρους ζητεῖν προβλήματα ἀεὶ διείκνυσιν· οἱ γὰρ τόποι φη-
σὶν ἀφ' ὧν ἢ καθόλου τι καταστικνύσομεν, ἢ καθόλου ἀνασκευάσομεν, κοινοὶ πρὸς ἀμ-
φότερά εἰσι τὰ γένη τῶν προβλημάτων· γένη τῶν προβλημάτων λέγω νῦν, τό τε κα-
θόλου καὶ τὸ ἴδιον μόρους. λέγει δὲ τοῦτο· ἐπειδὴ φανερὸν πῶ παράδοσιν τῶν τόπων
ἁπλῶς τε καὶ καθόλου, οὐ προσθεὶς τὸ οὗ μόριόν τινί· ἵνα δῆ ᾖ γνώριμον, ὅτι οἱ αὖ-
τοὶ καὶ ἴδιοι μόρους τί ἢ προβλημάτων χρήσιμοι ἡμῖν ἔσονται, προλέγει περὶ αὐτῶν. ἐρεῖ
δὲ τοῦτο αὐτὸ φανερώτερον ἔτι καὶ ὧ τῷ ΖΙ τῷ ἐπὶ τέλει· τὰ μὲν οὖν καθόλου κατα-
σκευαστικὰ καὶ πρὸς τὸ καθόλου καταφατικὸν πρόβλημα καὶ πρὸς ὃ ἂν μόριον κατα-
φατικὸν, χρήσιμα· τὰ δὲ καθόλου ἀνασκευαστικὰ πάλιν, πρός τε τὸ καθόλου ἀποφατι-
κὸν, καὶ πρὸς τὸ ὃ ἂν μόριον. οὐ γὰρ μόνα τὰ καταφατικὰ προβλήματα δεῖ τὰ καθόλου
ὑπάρχειν συναληθόντων τῶν ἄλλων δείκνυται. ἀλλὰ καὶ τὰ ὃ μόριον καταφατικά. ὁ γὰρ
δείξας ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἀναπνεῖ, καὶ ὅτι τὶς, δέδειχε, καὶ χρήσιμα αὖ τις προκεί-
μενον δεῖξαι, ὅτι τὶς ἡδονὴ ἀγαθόν, τῇ καθόλου δείξει, ὅτι πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν· δείξας τὸ
ὅτι πᾶσα, εἴη αὖ καὶ ὅτι τὶς ἀδιάφορος· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ μηδενὶ ἀνθρώπῳ δείξας ὑπάρ-
χον τὸ ζῷον πᾶσι, ἢ μηδεμιᾷ ἡδονῇ τὸ ἀγαθὸν, μὴ ὅτι δ πάσῃ δεδειχὼς αὖ εἴη· ὁμοίως αὖ πά-
λιν οὔτε γ' ὁ τινὶ δείξας, ἐδείξει καὶ παντί, οὔτε ὁ τινὶ μὴ, καὶ μηδενί· συμβαίνοντος
δὲ, ὅτι τὰ καθόλου καταστικὰ καὶ ἀνασκευαστικὰ, χρήσιμα πρὸς ἀμφότερα
τὰ γένη τῶν προβλημάτων· ἀλλ' οὐ τὰ τῷ καθόλου ἀνασκευαστικά· ἐπεὶ ὁ δείξας ὅτι μὴ
πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν, ἀνῄρηκε μὴ ᾖ τινὰ ἔτι ἀγαθὸν μὴ ὂν τῷ καθόλου ἀνεσκεύασεν· ἀλλ'
οὐδὲ ὁ μηδεμίαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι ἀνασκευάσας, ὅλῳ τῷ δείξαί τινα, ἡδονὴ ἀνῄρηκε
καὶ ὁ τινὰ μὴ εἶναι ἀγαθόν· ἀνασκευάζεται γὰρ ὁ μηδεμίαν προσεχῶς ὢν τοῦ
τινά· οὗ κειμένου, οὐκ ἀναιρεῖται ὁ τινὰ μὴ εἶναι ἀγαθὸν ἡδονὴν· ὥστε οὐδ' ὁ δείξας
τινὰ ἀγαθὸν οὖσαν, ἤδη ὅτι καὶ πᾶσα δέδειχεν· ἐπεὶ τοίνυν τὰ καθόλου καὶ ἰνά. καὶ ἔτι
πρὸς τὰ ἴδια μόρους αὐτοῖς χρώμεθα, τὰ δὲ κοινὰ πρῶτα, πρώτων φησὶ δεῖν ΤΟΥ
καθόλου πόρων λέγειν, καὶ ἐπεὶ τῶν καθόλου τὰ μὲν, καταστικὰ, τὰ δὲ ἀνα-
σκευαστικὰ τῶν πραγμάτων, πάλιν αὖ τοῖς καθόλου φησὶ δεῖν λέγειν, περὶ τῶν ἀνα
σκευαστικῶν· πάλιν γὰρ ταῦτα τῶν δὲ καθόλου καταφατικῶν δειχνυόντων, χρησιμώ-
τερα τῷ διαλεκτικῷ· ἐπεὶ γὰρ ὡς ἐμνημόνευσεν ἤδη, τὰς θέσεις καὶ τὰ προβλήμα
τα ὡς ἴδια πρὸ πολλοῦ, καταφατικὰ καὶ μάζουσιν οἱ διαλεγόμενοι· πρόκειται δὲ ᾧ δια
λεκτικῷ ἀνασκευάζειν τὶ θέμενον, καὶ εἰς τὸ αὐτικείμενον ἐπιχειρεῖν· τοιαύτη γὰρ
ἡ τῶν λόγοις γυμνασία· δῆλον ὡς τὸ καταφατικὸν ἀποφατικῶς ἀνασκευάζειτο αὖ·
τὸ μὲν οὖν ἀποφατικὸν τῷ καταφατικοῦ πρῶτον· διότι πολὺ χρησιμώτερον τῷ διαλ-
εκτικῷ· τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικὸν, τοῦ ἴδια μόρους· διότι κοινὸν τὸ καθόλου πρὸς
τὸ ἴδια μόρους· ὅτι δὲ οἰκειότερον τῷ διαλεκτικῷ τὸ ἀνασκευάζειν τῷ καταστικάζειν
αὖ τῷ πρώτῳ τῶν ἐπιγραφομένων ὑδημείων ἀναλυτικῶν ἐπιγράφεται δὲ αὖ τὸ καὶ
ὑδήμου ΤΟΥΔΕ τῶν ἀναλυτικῶν, οὕτως λέγεται· ὅτι ὁ διαλεκτικὸς ἁπλῶς μὲν καταστικά-
ζει μᾶλλον ἢ ἀνασκευάζει· τὸ δὲ πολὺ τῆς δυνάμεως αὐτῆ, πρὸς τὸ ἀναιρεῖν τί ἐστι· θέσιν δὲ δῆ τὸ "
πρόβλημα καινότερον λέγει· Εστι δὲ χαλεπώτατον τὸ αὐτικείσθαι πρὸς τὸ συμβε- "
βηκὸς οἰκείαν ὀνομασίαν· Τὸ μὲν χαλεπώτατον λέγοι ἄν, ὅτι μὴ ἁπλοῦν, μὴ ἢ πρό
χειρον ὡς ΤΟ ἄλλων· αὐτικεῖσθαι δὲ καὶ ἄλλῳ λέγει παρὰ τοὺς εἰρημένους οὕτω
ἀναλυτικῆς· ἐκείνων τὸ ὦ, ἡ μὲν, καὶ κατὰ τοὺς ὅρους, ἡ δὲ καὶ τὸ καταφατικὸν καὶ ἀπο
φατικὸν, ὡς αἱ ἀνῃρημέναι αὐτίστροφον· πῶ δὲ καὶ λέγει καὶ τοιοῦτον, ὃ γοῦν τῷ τὸ
ὑπάρχειν τινὶ κειμένῳ ὀνόματι ὑποκείμενον καλεῖν, αὐτικεῖσθαι λέγει· οἷον, τὸ ζῷον ὑ-
πάρχει ἀνθρώπῳ, αὐτικεῖσθοντες λέγομεν, ὁ ἄνθρωπος ζῷόν ἐστιν· ὁ γὰρ ἐλάβομεν ὑ-
πάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ, ΤΟΥΤΟ ὑποκείμενον εἶναι λέγομεν. εἴη δ' ἂν αὐτικεῖσθαι τοῦτο·
καθόσον πρῶτον ἀπὸ τοῦ καταγορευομένου ἀρξόμενοι, μεθ' ταῦτα ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου
πῶ ἀρχὴν ποιούμεθα· ὅταν οὕτω οὕτως μεταλαμβανόντων ἡμῶν ἀληθὲς ᾖ τὸ λέγειν μὴ
ὀνομάζειν

Genera problematú am bo qd significet.

Dialectici propositum est euertere quod ab aduersario institutum ÷ hoc n. est gymnasia in collo quys disputantiú

Eudemia analytica

ἀνῃρεθῆναι qd

□ aliud ÷ enim. Τὸ καθόλου ἀνασκευαστικὰ. Aliud Τὰ τοῦ καθόλου ἀνασκευ

ὀνομάζειν ἁπλῶς, καὶ χωρίς τινος προσθήκης τὸ ὑποκείμενον τῷ τῷ ὑπάρχοντος αὐ
τῷ ὀνόματι, τὰ οὕτως ὑπάρχοντα αὐτιστρέφειν λέγει κατὰ τὸ ὄνομα· κατὰ πῶ ἀπὸ
τοῦ συμβεβηκότος δὲ, αὐτὶ τῷ, πῶ τῷ τοῦ συμβεβηκότος οἰκείῳ ὀνόματι ὀνομά-
ζουσαν δ' ΑΠΟ κείμενον αὐτῷ· ἢ τὸ αὐτιστρέφειν πῶ ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος οἰκείαν
ὀνομασίαν εἶπεν· ὀνομάζεται γὰρ τὸ ὑποκείμενον τῷ τῷ κατηγορουμένου ὀνόματι ὡς οἰ-
κείῳ· οὐ τῇ τοιαύτῃ αὐτιστροφῇ· ἐφ' ὧν δὲ μηκέτι τοῦδε ἀληθὲς, ταῦτα δὲ οὐκ αὐτιστρέφ
τοιοῦτον τὸ αὐτιστροφῶ πῶ κατὰ τὸ ὄνομα· τὰ μὲν οὖν ὡς γένη ὑπάρχοντά τισιν· ἢ
ὡς ὁρισμοί, ἢ ὡς ἴδια αὐτιστρέφει· οὔ γὰρ γένος τὸ ζῷον, ΤΟΥΤΟ ζῷόν ἐστι· καὶ οὐ ὁρισμὸς
τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν, ΤΟΥΤΟ ζῷον πεζὸν δίπουν ἐστί· μὴ οὐ ἴδιον τὸ γελαστικόν ἐστι, τοῦτο
γελαστικόν ἐστι· διὸ εἰ κατ' ἐκείνων τί κείμενον ὑπάρχειν μὴ αὐτιστρέφοι, οὐδ' αὖ ὑπάρ
χοι οὕτως ὡς ὑπάρχειν ἐτέθη· οὐκέτι δὲ τοῦτο ἁπλῶς ὧδ' τῷ συμβεβηκότος ἀληθές.
οὐ γὰρ εἴ τινι τὸ λευκὸν ὑπάρχει, τοῦτο παντὸς ἤδη τὸ λευκὸν ἐστιν· ἀλλ' οὐδ' εἰ μὴ λευ
κὸν ἐπεῖνο ἐστιν, ἤδη καὶ οὐχ ὑπάρχει τὸ λευκὸν αὐτῷ· ὥστε οὐκ ἐόντι τούτῳ χρωμέ-
νους ἀνασκευάζειν τὸ συμβεβηκός· αἴτιον δὲ τούτου, ὅτι δ συμβεβηκὸς κατά τι ὑπάρ-
χειν τινὶ δεδώκασι· ᾧ δὲ μὴ ὅλῳ, ἀλλὰ κατά τι ὑπάρχει τί, καὶ πῇ, τοῦδ' οὐκ ἔστιν ἁ-
πλῶς ὀνομάσαι τῷ τῷ ὑπάρχοντος οὕτως αὐ τῷ ὀνόματι· οὐ γὰρ τὸ κατά τι μέλαν,
ἤδη καὶ μέλαν· οὐδὲ τὸ κατά τι λευκὸν, ἤδη καὶ λευκόν· ὁ γοῦν αἰθίοψ κατά τι ὢν λευ
κὸς, κατὰ ΤΟΥΣ ὀδόντας, οὐκ ἔστι λευκόν· τοῦτο δὲ τὸ πῇ ὑπάρχειν, ὡδὶ μόνου τοῦ
συμβεβηκότος χώραν ἔχει· οὔτε γὰρ δ γένος, οὔτε ὁρισμὸς, οὔτε ἴδιον, τὸ κυρίως λεγό
μενον πῇ τινι ὑπάρχειν δύναται· ὥς πού οὐδὲ ὧν μόριον τινὶ ἢ ἀτόμῳ μόνῳ· ὥστε εἰ τὸ πῇ
ὑπάρχειν ΤΟ ὑποκειμένῳ, αἴτιον τὸ μὴ δὲ αὐτιστρέφειν, μόνον δὲ τοῦδε δίοντε ὡδὶ ΤΟ συμ
βεβηκότος, ὡδὶ μόνου αὖ τὸ συμβεβηκὸς ἔστ' ἀληθὲς, τὸ μὴ ἀεὶ αὐτιστρέφειν· οὐ δ' ἔτι
δ ὑποκείμενον ἔσται ΤΟΥΔΕ εἶναι εἰπεῖν, τὸ συμβεβηκὸς ΤΟΙ καὶ μὴ ἁπλῶς ὑπάρχειν·
οὐκ ἀναιρεῖται δὲ τὸ συμβεβηκέναι τινὶ ΑΠΟ τὸ μὴ αὐτιστρέφειν· οὐ ΓΑΡ εἰμὴ αὐτιστρέ-
φοι, ΟΛΩ τοῦτο οὐ δὲ συμβέβηκεν· ἀλλ' οὐδὲ λείκνυται τὸ ὑποκείμενον ὀνομαζόμενον τῷ
τῷ συμβεβηκότος ὀνόματι αὖ λειχθῆ αὐ τῷ συμβεβηκότι· μέλλων δὲ τῶν πρὸς τὸ συμ-
βεβηκὸς τόπων πῶ παραδόσιν ποιεῖσθαι, τίνα ἴδιά ἐστιν αὐτῶν παρὰ τὰ ἄλλα προ-
βλήματα τῶν ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος προβλημάτων, πρῶτον ἐξέθετο, ἓν οὖ μὲν ὧν
τὸ καθόλου καὶ ὡδὶ μόρους, οὐ τούτῳ γίνεσθαί τινα προβλήματα· εἰ τῷ οὐ μόριον οὕ-
τω τις ἀκούοι, ὡς ὡδὶ ἀτόμων λεγομένου· δεύτερον δὲ τὸ μὴ αὐτιστρέφειν τὸ προειρη-
μένον τρόπον τῆς αὐτιστροφῆς, πάντα τὰ ἀπὸ τῷ συμβεβηκότος προβλήματα· ΤΟΥΤΟ
δὲ γνωρίζομεν ὧν χρήσιμον πρὸς τὰς ἐπιχειρήσεις· ὁ μὲν γὰρ δείξας ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ αὖ
θρωπος ζῷον, ἢ ζῷον λογικὸν θνητὸν, ἢ γελαστικὸν ἔδειξεν ἅμα καὶ ὅτι οὔτε γένος, οὔτε
ὅρος, οὔτε ἴδιον ΤΩ αὐτῷ τὸ ἀποδιδόμενον· αὐτίστρεφε γὰρ αὖ· ὁ δὲ δείξας ὅτι μή ἐστι
λευκὸς ὁ ἄνθρωπος ἢ μέλας, ἢ τί ἄλλο τῶν συμβεβηκότων αὐῷ, οὐκ ἤδη καὶ τὸ συμ
βεβηκέναι τί τούτων αὐ τῷ ἀνῄρηκε· δεικνύται γάρ τι αὐτῶν πῇ μὴ κατά τι συμβεβη
κέναι αὐῷ· οὐ ΓΑΡ ᾧ συμβεβηκότι ΩΣΠΕΡ τὸ καθόλου μὴ οὐ μόριόν, οὕτω τὸ πῇ καὶ τὸ ἁ-
πλῶς· ἔστι δὲ ἀναλογίαν τινὰ ἔχειν τὸ μὲν ἁπλῶς πρὸς τὸ καθόλου· τὸ δὲ πῇ, πρὸς τὸ
ὡδὶ μόρους· ἃ ἔστιν ἀμφότερα οὐ ᾧ συμβεβηκότι, ὡς καὶ αὐτὸς μνημονεύσει· τὸ γὰρ
πῇ καὶ μὴ καθόλου αὐτίκειται μὲν τὸ πῇ ᾧ ἁπλῶς· ὥσπερ καὶ τὸ ὡδὶ μόρους ᾧ κα
θόλα· ὃ ᾧ πῇ, τὸ καθόλα αὐτέθηκεν ὡς ἔχρη ὁμοιότητα πρὸς τὸ ἁπλῶς· κατά τι δὲ
αὖ δικαιοσύνη τινὶ ὑπάρχοι ὡς εἶπεν, εἰ ἐκ φύσεως ἔχοι πρὸς πῶ ἕξιν ταύτην ἐπιτηδεί
ως· ὁμοίως μὴ εἰ ἐξ ἕθους μόνου περί τινα ΤΟ δικαίων ἐπιῤῥέπως ἔχοι· δεύτερον δὲ ἁπλῶς "
ὁ ΤΟΔΕ δίκαιος, καὶ ΤΟΙ ὑπαρχούσης αὐῷ δικαιοσύνης τινός· Διορίσασθαι δὲ δεῖ "
μὴ τὰς ἁμαρτίας τὰς αὐ τοῖς προβλήμασιν ὅτι εἰσὶ διττάι· ἢ ᾧ ψεύδεσθαι, ἢ ᾧ πράτ- "
τειν πῶ κειμένην λέξιν· Εξήτηται πῶς δίον τε λέγειν πρόβλημα ψευδές; εἰ δὲ πρό
βλημα πῶ αὐτίφασιν περιέχει, πῶς αὖ εἴη λέγειν δὲ ψεύδεσθαι ἢ δὲ ἀληθεύειν αὐ τοῖς
προβλήμασι; μή ποτε οὖν πρόβλημα ὡς προεῖπον ἤδη, οὐ δὲ προτεινόμενόν τε μὴ προ

Nó legtur. est secundú aliqd nigrú ergo ÷ nigrú

τῷ ὑπάρχειν qd & in accidentibus tantú locú habere

ἁπλῶς / καθόλου τῷ / ἰδίοις μέρεσι

Problema an possit dici falsum

ἐπιχειρεῖσθαι

βαλλόμενον ἔτι λέγει. ἀλλὰ τὸ ὡρισμένον ἤδη καὶ κείμενον ὡς εἶπεν ἤδη καὶ ἀρχόμενος. οὗ προΐσταταί τις ὃν ὁ διαλεκτικὸς ἐλέγχειν ἐπιχειρεῖ. φησὶ δὲ δεῖν πρώτας τὰς κατὰ τὰ προβλήματα διαμαρτίας ὡρίσθαι, καὶ γνωρίμους εἶναι πρὸ τῆς τῶν τόπων παραδόσεως. ἐπεὶ γὰρ αἱ ἀνασκευαὶ τῶν προβλημάτων, κατὰ τὰς ἐν αὐτοῖς ἁμαρτίας γίνονται, δεῖ δηλονότι ταύτας γνωρίμους τε καὶ ὁμολογουμένας εἶναι. καθ᾽ ἃ γὰρ δεῖ τὸν ἔλεγχον αὐτῶν γίνεσθαι διὰ τῶν ἐπιχειρήσεως, ταῦτα δεῖ γνωρίζειν. δύο δή φησιν ἁμαρτίας ἐν τοῖς προβλήμασι γίνεσθαι. ἃς δηλονότι φανερὰς ποιήσας, εἴη ἂν ἀνῃρηκὼς τὸ πρόβλημα. ἢ γὰρ ψεῦδος τίθεται δι᾽ αὐτῶν, ἢ παραβαίνουσιν ἐν αὐτοῖς τὴν κειμένην λέξιν. ψεύδεται μὲν γὰρ ὁ τὴν ἡδονὴν τέλος τιθέμενος, καὶ τούτῳ παριστάμενος. τὸ γὰρ μὴ ὑπάρχον τῇ ἡδονῇ, ὑπάρχειν αὐτῇ λέγει. ὁμοίως ψεύδεται καὶ ὁ τὴν κίνησιν διὰ κενοῦ γίνεσθαι λέγων. ἀλλὰ καὶ ὁ ἄτομα μεγέθη τιθέμενος. ἀλλὰ καὶ ὁ ἐξ ἐπιπέδων γεννῶν τὰ σώματα. ἀλλὰ καὶ ὁ τὴν ψυχὴν χωριστήν τε καὶ ἀθάνατον τιθέμενος. ἀλλὰ καὶ ὁ μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν λέγων ὥσπερ καὶ ὁ τὰ δὶς δύο πέντε λέγων. παραβαίνει δὲ τὴν κειμένην λέξιν ὁ τὴν μὲν ὑποκειμένην, φύσιν ἥτις ποτέ ἐστι γνωρίζων μὴ τῷ συνήθει δὲ καὶ κειμένῳ ὀνόματι ὀνομάζων αὐτὴν ἀλλὰ προχαράσσων καὶ ἰδίοις ὀνόμασι χρώμενος κατ᾽ αὐτῶν ὡς οἱ λέγοντες μόνον τὸν σοφὸν πλούσιον ἢ μόνον καλόν, ἢ μόνον εὐγενῆ, ἢ μόνον ῥήτορα. οὐ γὰρ ἀγνοοῦντες ὄντα τὰ ὑπάρχοντα τῷ σοφῷ, πλοῦτον ταῦτα λέγουσιν ἢ κάλλος ἢ εὐγένειαν. ἀλλὰ παραβαίνοντες τὴν κειμένην λέξιν. ὁ γὰρ πλοῦτος ἢ τὸ κάλλος οὐκ ἔστιν ἀρετῆς ἀλλ᾽ ὁ μὲν ἐστὶ χρημάτων τε καὶ κτημάτων κατηγορεῖται. τὸ δὲ κάλλος ἐστὶ συμμετρίας τῶν ἐν τῷ ζῴῳ ἀνομοιομερῶν μερῶν. εἰ δέ ἐστιν ἁμαρτία τὸ τοῦτο ποιεῖν ὁ δείξας τί τοιοῦτον ἐν τῷ προβλήματι, εἴη ἂν ἐλέγξας αὐτό. αὐτὸς δὲ ἐναργεῖ παραδείγματι, καὶ πληκτικῷ τῆς τοιαύτης ἁμαρτίας ἐχρήσατο. εἰπὼν τὴν πλάτανον ἄνθρωπον. εἰ γὰρ ὅλως τις αὐτῷ συγχωρήσει, παραβαίνει τὴν κειμένην λέξιν. οὕτως ὁρεῖ καὶ τὴν πλάτανον ἄνθρωπον. ὁ μὲν οὖν οὕτω λέγων τὴν πλάτανον ἄνθρωπον, καὶ ζῷον λογικὸν θνητόν, ψεύδοιτο ἂν καὶ ἐνέχοιτο τῇ πρώτῃ ῥηθείσῃ ἁμαρτίᾳ. ὁ δὲ τὸ τοιοῦτον δένδρον οὕτως ὀνομάζων, παραβαίνοι ἂν τὴν κειμένην ὀνομασίαν. παρέθετο δὲ τοῦτο δεικνὺς ὅτι καὶ τὸ τοιοῦτον ἁμάρτημά ἐστι καὶ οὐ μόνον τὸ ψεύδεσθαι καὶ γίνοιντ᾽ ἂν ἀνασκευαὶ προβλημάτων καὶ κατὰ τοῦτο. εἷς μὲν δὴ τρόπος τὸ ἐπιβλέπειν, εἰ τὸ κατ᾽ ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπάρχον ὡς συμβεβηκός.

Εἰπὼν δεῖν ἄρχεσθαι ἀπὸ τῶν καθόλου ἀνασκευαστικῶν τὸν πρῶτον τόπον τοιοῦτον παραδίδωσι. δεικνυσὶ γοῦν δι᾽ αὐτοῦ ὅτι μή ἐστι συμβεβηκὸς τὸ ὡς συμβεβηκὸς ἀποδεδομένον. οὐδὲν γὰρ τῶν κατ᾽ ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπαρχόντων τινί, ὡς συμβεβηκὸς αὐτῷ ὑπάρχειν οἷόν τε. δεῖ δὲ μὴ ἀγνοεῖν ὅτι Θεόφραστος διαφέρειν λέγει παράγγελμα καὶ τόπον. παράγγελμα μὲν γάρ ἐστι τὸ κοινότερον καὶ καθολικώτερον ἁπλούστερον λεγόμενον, ἀφ᾽ οὗ ὁ τόπος εὑρίσκεται. ἀρχὴ γὰρ τόπου τὸ παράγγελμα. ὥσπερ ὁ τόπος ἐπιχειρήματος. οἷον παράγγελμα μὲν τὸ οὕτω λεγόμενον ὅτι δεῖ ἐπιχειρεῖν ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἀπὸ τῶν συστοίχων. τόπος δέ, εἰ τὸ ἐναντίον πολλαχῶς, καὶ τὸ ἐναντίον. ἢ εἰ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει καὶ τῷ ἐναντίῳ ὑπάρχει τὸ ἐναντίον. καὶ πάλιν ὡς ἐν τῶν συστοίχων, οὕτω καὶ τὰ λοιπά. ὁ γὰρ τόπος, πρότασις ἤδη τίς ἀπὸ τοῦ παραγγέλματος γεγονυῖα. ταύτην δὲ λέγω τὴν διαφορὰν παραγγέλματός τε καὶ τόπου εἰδὼς ὁ Θεόφραστος, τὰ τοιαῦτα ὁποῖός ἐστιν ὁ πρῶτος εἰρημένος τόπος, παραγγέλματα λέγει καὶ τόπους παραγγελματικούς. τὸ γὰρ ἐπιβλέπειν δεῖ, εἰ τὸ κατ᾽ ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπάρχον, ὡς συμβεβηκὸς ἀποδέδωκε, παραγγελματικόν. τόπος δ᾽ ἂν ἀπ᾽ αὐτοῦ εἴη ὁ λέγων. εἰ τὸ ὡς συμβεβηκὸς ἀποδεδομένον, κατ᾽ ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπάρχει, οὐ καλῶς ἀποδέδοται. καὶ ἔτι προσεχέστερον, εἰ τὸ ὡς συμβεβηκὸς ἀποδεδομένον, γένος εἴη ἢ πάλιν ὅρος ἢ ἴδιον. ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης τόπους καὶ τὰ τοιαῦτα καλεῖ, ἢ ὅτι μετὰ τοῦ παραγγέλματος ἤδη καὶ τὸν τόπον ἔλαβεν. ἀεὶ δὲ ἀπὸ τῶν εἰδικωτάτων καὶ τὰς ὀνομασίας ποιούμεθα τῶν πραγμάτων. οἷον τὴν οὐσίαν

Marginalia (manuscript): ἢ τούτῳ παριστάμενος — Nota opinionem Alex. aphrodisiensis de animae interitu impiam et nefariam — Theophrastus — παράγγελμα — τόπος — Parangelma initium topi sicuti topus initium epicherematis. — Topus protasis est a parangelmate facta — συλλέγειν argumentari. colligere — προσεχέστερον

οὐκ ὄν. μᾶλλον ἢ οὐσίαν, ὀνομάζομεν. ἢ τὴν ποσότητα ὂν ἀλλὰ μᾶλλον ἰδίως ποσότητα. ἐπεὶ οὖν ταῦτα οὐκ ἔξω λόγου, τόπους καὶ τὰ τοιαῦτα καλεῖ τῶν πραγμάτων. δύο δὲ ἁμαρτιῶν γινομένων ἐν τοῖς προβλήμασιν ὡς προεῖπεν, ἢ τὸ ψεύδεσθαι ἢ τὸ παραβαίνειν τὴν κειμένην λέξιν, ὁ παραδιδόμενος τόπος ἔοικε μᾶλλον λέγεσθαι πρὸς τοὺς παραβαίνοντας τὴν κειμένην λέξιν. ἐκ τοῦ εἰ μὴ ἤτοι τό τις συμβεβηκέναι τὸ ἄλλως ὑπάρχον, ἔστι δὲ ὁ τόπος, ἐπισκέπτεσθαί φησι δεῖν εἰ ὁ τοῦ προβλήματος προϊστάμενος, τὸ κατ᾽ ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπάρχον, ὡς συμβεβηκὸς ἀποδέδωκεν. ὁ γὰρ τὸ κατ᾽ ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπάρχον, συμβεβηκέναι λέγων, κατ᾽ ἄλλον δὲ τρόπον, δηλονότι τῶν προειρημένων. δέδεικται γὰρ ὅτι πᾶν τὸ ὑπάρχον τινί, ἢ ὡς γένος ἢ ὡς ὅρος, ἢ ὡς ἴδιον, ἢ ὡς συμβεβηκὸς ὑπάρχει. εἰ οὖν τὸ ὡς γένος ὑπάρχον τινί, ἢ ὡς ἴδιον ἢ ὡς ὅρος, ὡς συμβεβηκὸς ὑπάρχειν λέγοι, δῆλον ὅτι ὡς ἁμαρτάνων ἂν ἐλέγχοιτο. πῶς δὲ οἷόν τε γνωρίσαι τοῦτο, ἑξῆς λέγει. μάλιστα δέ φησι τὴν τοιαύτην ἁμαρτίαν γίνεσθαι περὶ τὰ γένη. τοῦτο δέ, ἐπεὶ τὰ γένη ὁμοιότητά τινα μᾶλλον τῶν ἄλλων ἔχειν δοκεῖ πρὸς τὸ συμβεβηκός, τὸ μὲν γὰρ ἴδιον καὶ ὁ ὁρισμός, μόνῳ καὶ παντὶ ὑπάρχουσι. διὸ καὶ ἀντιστρέφουσι τοῖς πράγμασιν, ὧν εἰσι. τὸ δὲ γένος καὶ τὸ συμβεβηκός, ἐστὶ πλέον εἰσὶ τούτου ᾧ ὑπάρχουσι. διὸ καὶ οὐκ ἀντικατηγοροῦνται. ὁ μὲν οὖν οὕτω λέγων διὰ τὸ ἡγεῖσθαι ὄντος τὸ ὡς γένος ὑπάρχον τινί, συμβεβηκέναι αὐτῷ, ὡς ψευδόμενος ἐλέγχοιτο. ὁ δὲ εἰδὼς μὲν αὐτοῦ τὴν διαφοράν, οὕτω δὲ ἐπ᾽ αὐτοῦ τῇ λέξει χρώμενος ὡς παραβαίνων τὴν κειμένην λέξιν, ἁμαρτάνει. γνωριοῦμεν δὲ τὸν τὸ κατὰ ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπάρχον ὡς συμβεβηκὸς ἀποδιδόντα, προφανῶς μὲν ἂν προσθῇ τῷ λεγομένῳ ὑπάρχειν τὸ συμβέβηκεν. οἷον, συμβέβηκε τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῴῳ εἶναι, ἢ τῷ λευκῷ, χρώματι. ἢ τῇ δικαιοσύνῃ, ἀρετῇ, χρῶνται γάρ τινες οὕτως ὡς ἤδη δεδηλώκαμεν. ἤδη δὲ κἂν μὴ προσκείμενον μὲν ᾖ τὸ συμβέβηκε, παρωνύμως δέ τις τὸ κατηγορούμενον κατηγορῇ τοῦ ὑποκειμένου, ὡς ἡ λευκότης κέχρωσται. τὸ γὰρ κέχρωσται, παρώνυμον τῷ χρώματι γένει ὄντι τῆς λευκότητος, ἢ πάλιν, ἡ βάδισις κινεῖται. καὶ γὰρ τὸ κινεῖται, παρώνυμον τῆς κινήσεως. ἥτις γένος ἐστὶ τῆς βαδίσεως. ἀπ᾽ οὐδενὸς γὰρ γένους παρώνυμος ἡ κατηγορία. τὰ γὰρ γένη συνωνύμως τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται. ἐν γὰρ τοῖς συμβεβηκόσι παρώνυμος ἡ κατηγορία μόνοις, ὡς ἐν κατηγορίαις ἐδείχθη. τὰ γὰρ ἐν ὑποκειμένῳ τινὶ ὄντα ταῦτα δὲ ἦν τὰ συμβεβηκότα. ἃ τὰ μὲν παρωνύμως, τὰ δὲ ὁμωνύμως ἐδείχθη κατηγορούμενα. λέγεται γάρ, ἡ ἐπιφάνεια λελεύκωται, καὶ τὸ σῶμα κινεῖται. καὶ ὁ ἄνθρωπος γραμματικός ἐστιν ἀπὸ τῆς γραμματικῆς. ὁ δὲ παρωνύμως τινὸς τὸ γένος αὐτοῦ κατηγορῶν, διὰ τῆς τοιαύτης κατηγορίας συμβεβηκὸς ἂν εἶναι λέγοι τὸ γένος ἐκείνῳ οὗ ἐστι γένος. γένος γὰρ οὐκ ἂν λέγοι. διότι παρωνύμως, πολὺ δὲ μᾶλλον ἔτι οὐδ᾽ ἴδιον ἢ ὁρισμόν. διότι τὸ μὲν κατηγορούμενον πλείοσιν ὑπάρχειν δύναται, εἴγε γένος ἐστίν. τὸ δὲ ἴδιον καὶ ὁρισμὸς οὐδενὶ ἄλλῳ ὑπάρχει. εἰ δὲ μήτε ὡς γένος μήτε ὡς ὅρος μήτε ὡς ἴδιον ἀποδέδοται τὸ εἰρημένον, δῆλον ὅτι ὡς συμβεβηκός. παρώνυμος γὰρ ἡ ἀπὸ γενῶν τινων κατηγορία γίνεται, οὐ κατά τινος τῶν ὑπὸ τὸ γένος εἰδῶν ἢ ἀτόμων, ἀλλὰ κατ᾽ ἐκείνων ὧν συμβέβηκε τά τινος γένους εἴδη. οἷον, κατὰ τοῦ τὴν λευκότητα ἔχοντος τὸ κεχρῶσθαι, καὶ τοῦ βαδίζοντος τὸ κινεῖσθαι, καὶ τοῦ τὴν δικαιοσύνην ἔχοντος τὸ διακεῖσθαι, ἀλλ᾽ οὐ τῆς λευκότητος ἢ τῆς βαδίσεως, ἢ τῆς δικαιοσύνης, ἀλλὰ τῆς μέν, τὸ χρῶμα, τῆς δὲ ἡ κίνησις, τῆς δὲ ἡ διάθεσις οὔτε ὡς ἴδιον, ἢ ὡς ὁρισμός. ὁ γὰρ ὁρισμὸς καὶ τὸ ἴδιον, οὐδενὶ ἄλλῳ ὑπάρχει. οὐχ ὡς συγχωρῶν τὸ ἴδιον ἢ τὸν ὁρισμὸν παρωνύμως κατηγορεῖσθαι. ταῦτα εἶπε χωρίζεσθαι τοῦ συμβεβηκότος, ὧν μόνῳ ὑπάρχειν. ἀλλὰ λέγει ὅτι δεικνύοιτ᾽ ἂν τὸ ἀποδεδομένον ὅτι μὴ ἴδιον ἢ ὁρισμὸς προδήλως, καὶ διὰ τοῦ κατὰ πλειόνων λέγεσθαι τὸ ἀποδεδομένον. τούτων δὲ μηδέτερον. διὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲ τὸ ὂν γένος τῶν ὄντων. ὅτι τὸ εἶναι παρώνυμον τοῦ ὄντος ὄν, οἰκείως καθ᾽ ἑκάστου τῶν ὄντων κατηγορεῖται. λέγεται γὰρ καὶ ἡ οὐσία εἶναι καὶ ἡ ποσότης καὶ ἡ ποιότης. καὶ ὁμοίως ἕκαστον τῶν ἄλλων γενῶν. τὰ δὲ παρωνύμως τινῶν κα-

Marginalia (manuscript): Τόπους τῶν πραγμάτων. nota quare vocentur loca quasi sint res in loco sitae tanquam in locis — Quod inest alicui vel tanquam genus inest vel tanquam diffinitio vel tanquam proprium vel tanquam accidens — ἀπ᾽ οὐδενὸς γένους παρώνυμος ἡ κατηγορία — Paronyma praedicatio quomodo fiat et de quibus — ὁ τοῦ προβλήματος προϊστάμενος — Τόπος unde dictus

τηγορούμενα, συμβεβηκότα ἀλλ' οὐ γένη. ἐπισκεπτέον δὲ μήποτε καὶ ἀπὸ τῶν ἰδίων παρώνυμος κατηγορία γίνεται. τοιαῦτα γὰρ εἶναι δοκεῖ τὸ γελαστικόν. τὸ ἐπιστήμης δεκτικὸν, ἢ εἰ καὶ τὸ ἴδιον μετὰ τοῦ γένους συνταττόμενον κατηγορεῖται ὡς δοκεῖ αὐτῷ, λόγος αὖ εἴη καὶ τὸ ἴδιον οὐκ ὄνομα. τὰ δὲ παρώνυμα, ἀπὸ ὀνομάτων ἐπεὶ εἰ ἰδιον τὸ ἀνθρώπου τὸ γελαῖν, ἢ τὸ ἐπιστήμης ἔχειν, τό τ' αὖ ἀπὸ τοῦ ἰδίου παρωνύμως ἐλέγετο τὸ γελαστικὸν, καὶ τὸ ἐπιστήμης δεκτικὸν, νῦν δὲ ἴδια ταῦτά ἐστιν αὐτοῦ τὰ παρωνύμως λεγόμενα, ἀπ' ὄντων ἰδίων αὐτῷ ἀφ' ὧν ταῦτα παρωνόμασται καίτοι ἡ ἐπιστήμη κατηγορεῖται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου· τὸ δὲ ἐπιστημικὸν κατηγορεῖται, καὶ οὐκ ἔστιν ἴδιον. τὸ δὲ μὴ κατ' ἄλλου τινὰ τρόπον τὸ παρωνύμως κατηγορούμενον τινος κατηγορεῖσθαι ἢ ὡς συμβεβηκὸς, δεικτικὸν ταῦτα· οὐ τὸ ἔστιν ὁρμωμένους ἐλέγχειν τοὺς λέγοντας τὸ ἄνθρωπον εἶναι ζῷον, ἢ τὸ σωκράτην ἀνθρωπεῖον· καίτοι οὐ λογικὸν τὸ παρώνυμον οὐ διαφορά ἐστιν, ἢ τὸ δίτονον ἐμμάτιον, ἢ τὸ μέγεθος διαστηκέναι, ἢ τὸ ζῷον ἐψυχῶσθαι καὶ γὰρ ἡ διαφορὰ γενικὸν, καὶ οὐ παρωνύμως τινὸς κατηγορούμενον ἄλλος τὸ ἐπιβλέπειν οἷς ὑπάρχει, ἢ πᾶσιν, ἢ μηδενὶ εἴρηται, καὶ οὗτος ὁ τόπος παραπελματικός. ἐκ διαιρέσεως δὲ πῶς ἂν χείρησιν λαμβάνει. δεῖν γάρ φησι προβληθέντος τινὸς ἢ προτεθέντος, ἢ καθόλου καταφατικοῦ ἢ καθόλου ἀποφατικοῦ διαίρεσιν ποιεῖσθαι τούτων οἷς ἢ πᾶσι πίπτεται τὸ συμβεβηκέναι καὶ ὑπάρχειν ἢ μηδενὶ, ἢ ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν ἰδία ἐπιβλέπειν, εἰ ὑπάρχει αὐτοῖς τὸ κείμενον ἢ τῷ προβλήματι ὑπάρχειν. αὖτε γὰρ ἐπί τινος αὐτῶν οὕρωμεν δὲ καθόλου κείμενον ὑπάρχειν μὴ ὑπάρχον, αὖτε ἐπὶ πάντων, ἀναιρητικοὶ ἐσόμεθα τοῦ καθόλου καταφατικοῦ· ἀναιρεῖται γὰρ τὸ καθόλου καταφατικὸν, καὶ οὐκέτι τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ καθόλου. ὑπογράφει δὲ καὶ ἐν Τόπῳ καθ' ὃν δεῖ πῶς διαίρεσιν ποιεῖσθαι τῶν προκειμένων· εἰς γὰρ τὰ κοινότερα καὶ προσεχέστερα εἴδη πρῶτά φησι δεῖν ποιεῖσθαι πῶς διαίρεσιν· εἶτ' ἐὰν μηδέπω ἐν τούτοις ᾖ γνώριμον τὸ ζητούμενον, ἑκάστου αὐτῶν πάλιν λέγει δεῖν διαιρεῖν, εἰς ἃ ὑπ' αὐτὰ πρῶτον καὶ ἐπὶ σκεπτέον. καὶ εἰ μὲν μὴ δι' οὗ πως ᾖ γνώριμα πάλιν ἐπὶ τῆς τούτων διαιρέσεως τὰ κοινότερα καὶ προσεχῆ λαμβάνοντας εἰθ' οὕτως ἐπὶ τὰ ἄτομα καταντῶντας· ἐν οἷς ποιεῖν. δηλῶν γ' οὕτως ἡ διαίρεσις ἔσται καὶ διακεκριμένη καὶ οὐ περιφερομένη, καὶ οὐκ ἄμα ἐν πᾶσιν ἡ ζήτησις ἀλλὰ καὶ εἰς ἐλάττω καὶ ὡρισμένα· οὕτω τε οὐδὲν ἂν τῶν ὀφειλόντων διαιρεθῆναί τε καὶ ζητηθῆναι παραλείφθητο λάθον. οἷ, εἰ λέγοι τὶς πάντων τῶν ἀντικειμένων πῶς αὐτῶν ἐπιστήμην εἶναι, χρὴ τὰ αὐτικείμενα διαιρεῖσθαι ἐπεὶ πολλαχῶς λέγεται. διαιρουμένου δὲ μὴ βούλεσθαι εἰς τὰ ἄτομα ποιεῖσθαι πῶς διαίρεσιν. ἄτομα δὲ τὰ εἴδη αὖ λέγω. οἷ, μὴ εἰς λευκὸν καὶ μέλαν καὶ διπλάσιον καὶ ἥμισυ, ἀλλ' ἐπεὶ τετραχῶς τὰ ἀντικείμενα, εἰς ταῦτα πρῶτα χρὴ διαιρουμένους τὰ αὐτικείμενα, ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν ὁρᾶν· εἰ ἃ λεγόμενον ἀληθές. καὶ μή πω φαίνηταί τι αὐτιπίπτον, πάλιν διαιρεῖν ἑκάστου αὐτῶν. τὰ ἀναντία χωρεῖς εἰς τὰ ἄλλα μέρη τοῦ ἀναντίου, καὶ πάλιν κατ' ἰδίαν τὰ πρός τι· καὶ ὁμοίως τὰ κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν, καὶ τὰ κατὰ αὐτίφασιν· παραλείγματα δὲ παρέθετο τῆς μὲν τῶν αὐτικειμένων διαιρέσεως, τὰ δίκαια καὶ ἄδικα, τῆς δὲ τῶν πρός τι, τὸ διπλάσιον καὶ ἥμισυ· τῶν δὲ κατὰ στέρησιν, τυφλότητα καὶ ὄψιν· τῶν δὲ κατὰ αὐτίφασιν, τὸ ἔστιν καὶ μὴ ἔστιν· καὶ ἐπί τινος αὐτῶν οὕρωμεν μὴ οὕτως ἔχον, διέξαντες οὕτω ἀναιρήσομεν τὸ ὅλον, τὸ πάντων τῶν αὐτικειμένων εἶναι πῶς αὐτῶν ἐπιστήμην. οἷον, ἐπεὶ ἀπείρου μὴ ἔστιν ἐπιστήμη, αὐτίκειται δὲ τὸ ἄπειρον τῷ περατασμένῳ, ἢ ὡς ἀναντίον, ἢ ὡς ἕξις καὶ στέρησις, καὶ ἔστι τούτου μὲν ἐπιστήμη τὸ δὲ οὗ, οὐκ ἂν εἴη αὐτῶν ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλὰ καὶ εἰ τὸ μὴ ὂντος λάβοιμεν τὸ μὴ ἔστιν ἐπιστήμην. ἐπεὶ αὐτίκειται ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις τὸ ὂν καὶ τὸ μὴ ὄν. καὶ ἔστι τοῦ ὄντος ἐπιστήμη τις, οὐκ ἂν εἴη αὐτῶν ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἀλλ' οὐδὲ τοῦ γνωστοῦ καὶ ἀγνώστου, ὄντων αὐτικειμένων κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν, ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. τοῦ γὰρ ἀγνώστου, ἀκ οἷόν τε ἐπιστήμην εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ δόξας καὶ ἀληθοῦς, ὄντων ἀναντίων. οὐδὲ ὁμωσπῶς καὶ ἀμφω ἄλλου. ὃ μὲν οἱ τῶν πρός τι πάν

ω ἀναντίων. ηφ'.

προσεχέστερα

Non recte dici ἄνθρωπον ἐζωῶσθαι σωκράτην ἠνθρωπῶσθαι τρίγωνον ἐσχηματίσθαι μέγεθος διεστηκέναι

ἄτομα τὰ εἴδη ἀν λέγοι

ἀντικείμενα quadruplicater dicit. 1. opposita Contraria Adahgd Privatio & habitus Contradictoria

An contrariorum omnium eadem sit disciplina

των ἀνάγκη αὖ θάτερόν τις εἰδῆ, εἰδέναι καὶ τὸ αὐτικείμενον αὐῷ. ἐπεὶ τοῖς πρός τι τὸ εἶναι τοιοῦτόν ἐστι τῷ πρός τι πως ἔχειν. οὕτω τῷ τόδε τι χρώμενοι, ἀναιρήσομεν μὴ τὸ προβλημα τὸ λέγον, πᾶν ζῷον ἀναπνεῖν. διαιρήσομεν γὰρ τὸ ζῷον, εἰς τε τὸ πεζὸν καὶ πτηνὸν καὶ τὸ ὑδρόβιον, καὶ πάλιν δίπουν ἕκαστον, καὶ δύοντες οἷς μὲν δίς πτηνοῖς, τὰ δὲ τρισὶ μὴ ἀναπνέοντα, οἷς δὲ δίς ὑδρόβιοις, οἷον ἰχθύσι, οἷς δ' εἰσὶν οἱ τὰ βράγχια ἔχοντες, οὐδὲν γὰρ τῶν βράγχια ἐχόντων ἀναπνεῖ, ἀναιρήσομεν ἐσόμεθα τὸ πᾶν ζῷον ἀναπνεῖν. εἰ δὲ ἐξόμεν δὲ καὶ ὅτι μὴ πᾶσα ἀρετὴ ἐπιστήμη, διελόντες πῶς ἀρετῶν εἰς, τε πῶς διανοητικῶν καὶ πῶς ἠθικῶν, καὶ τὰς ἠθικὰς διέξαντες ὅτι μὴ ἔχουσιν οἱ τὴν γνῶσιν τὸ εἶναι ἀλλὰ καὶ τὸ ὅτι οὐδεὶς ἔρως ἀσεῖος, προβλημα καθόλου καταφατικόν, ἀναιρήσομεν ὅτι μὴ πᾶς ὅρως φαῦλος, διελόντες τὸν ὅρωτα εἴτε σωτόνου ὄρεξιν ἀφροδισίων, ὡς ἐπίκουρος λέγει, οὐ οὐκ οἴόντε ἀσεῖον εἶναι. καὶ εἰς ἐπιβολὴν φιλοποίησον ὁ κάλλος ἐμφανόμενον, ὡς οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς· ἢ ἀνάμνησιν τοῦ ποτε ὁραθέντος κάλλους, ὡς Πλάτων. ἀσεῖοι γὰρ οὐκ οἱ ἐρῶντες τοῦ μόνου δι' ὃν ὑποκείμενον ὅρον ἀφ' προβλήματι διαιρεῖν δεῖ, ἀλλὰ πολλαχῶς κἀν ἓν καθηγορούμενον, ἀν οὕτως πῶς διαίρεσιν δέχηται, ὡς ἐν τῶν βιούτων προβλημάτων. ὁ σοφὸς πολιτεύεται. ὁ σοφὸς σώσεως οὐ μεθέξει. τό, τε γὰρ πολιτεύεσθαι τῷ σοφῷ οὐκ ἀπολοῦν ὄν, εἰ διαιρεθέν, κατὰ μέν τι σημαινόμενον δεῖξαι προσῆκον τὸ πολιτεύεσθαι τῷ σοφῷ, κατὰ δέ τι ἄλλο τεῖον αὐτὸ. ὁμοίως καὶ τὸ σώσεως οὐ μετέχειν μᾶλλον, ἢ γὰρ ὅτι χρὴ νοσοῦσι τὴν παρεῖσι σωνοσεῖν καθάπερ ἓξίου σόλων. πολιτικῶν γὰρ τὸ μὴ ἀπόγειν αὐτὸν τῆς κοινῆς συμφορᾶς. καὶ ὅπως ἂν καταπαύσαι τι τῆς σώσεως, ἴσως εἰ φαίνοιτο σωμάτων μὴ οὐ τοῖς αὐτοῖς ὤν. ἢ πάλιν ὅτι καὶ πάρεστιν οὐ χρὴ τῆς σώσεως καὶ ἡγεμόνα γίνεσθαι εἰπὼν δὲ ἐὰν μὲν γὰρ ἐπί τινος διεχθῇ ὅτι ἔχει αὐτὴ, ἀναιρήσομεν ἐσόμεθα τὸ πρόβλημα, προσέθηκε. τὸ ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν μηδενὶ ὑπάρχῃ, δείκνυσι ὅτι τὸ καθόλου καταφατικὸν, οὐχ ὁδῷ τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ μόνου ἀναιρεῖται, ἀλλὰ καὶ ὁδῷ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ. τὸ γὰρ καθόλου, ἀμφοτέρων δεῖ ἀναιρετικὸν, καὶ τοῦ καθόλου τοῦ ἐναντίου, αὐτῇ, καὶ τοῦ ἐπὶ μέρους τε, καὶ αὐτιφατικῶς αὐτῷ αὐτικειμένου. δύνασθαι τὸ λεγόμενον ὁδῷ τοῦ ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν μηδενὶ ὑπάρχῃ, δηλωτικὸν εἶναι, τοῦτ' ὅτι ὁμοίως ὡς τὸ καθόλου καταφατικὸν ἀναιρεῖσθαι τῷ εὑρεθῆναί τι τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου μὴ οὕτως ἔχον, οὕτω καὶ ἡ καθόλου ἀποφατικὸν τὸ κείμενον, ἀναιρεῖσθαι ἂν εἰ τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου τινὶ εὑρεθείη ὑπάρχον. τὸ μηδενὶ αὐῷ κείμενον ὑπάρχειν. καὶ γὰρ προεῖπε, τὸ ἐπιβλέπειν οἷς ὑπάρχειν πᾶσιν ἢ μηδενὶ εἴρηται. οἷ), αὖ ἡ κείμενον τὸ μηδὲν ζῷον λογικὸν εἶναι, διέξαντες γάρ τι λογικὸν τῇ διαιρέσει, ἀναιρήσομεν αὖ τὸ ἐσόμεθα. λέγει δὲ καὶ ὅτι ὁ προφερόμενος τόπος, οὐ πρὸς ἀναστατικὸν μόνον τοῦ καθόλου καταφατικοῦ, ἀλλὰ καὶ πρὸς καταστατικὸν ὅδιον χρήσιμος. διελόμενοι γὰρ ὧδε πάντων αὖ οὕτως ἔχον φαίνηται, καταστατικότες αὖ εἴημεν τὸ καθόλου καταφατικὸν, καὶ εἰ μὴ ὧδε πάντων δὲ, ἀλλ' ὧδε τῶν τελείων οὕτως ἔχειν φαίνοιτο, οὐδὲ γὰρ οἷόν τε πάντα ἐπεξελθεῖν, ἀξιώσομεν ἢ τὸ καθόλου συγχωρεῖν, ἢ εἰ μὴ συγχωροίη, οὐστασιν φρόνειν ὧδε τινος οὐκ ἠγεῖται ὅπως ἔχειν. ἄτοπον γὰρ αὖ φαίνοιτο, εἰ μή τε συγχωροίη τὸ καθόλου. μή τε οὐστασιν φρόνοι ὧδε τινος οὐκ ἠγεῖται τῶν σημαινομένων, καὶ τῶν ὑπὸ τὸ κοινὸν ὅπως ἔχειν. οἷον, εἰ ζῴου μέρους εἰ πάντ' ἂν ζῷον πῶς καὶ τὸ γένος κινεῖ, δεικνύοντων ἡμῶν ὧδε τῶν τελείων οὕτως ἔχον, καὶ ἀξιούντων ἢ τὸ καθόλου συγχωρεῖν, ἢ ὧδε τινος οὐκ ὅπως ἔχει λέγειν, ὁ δὲ, μηδέτερον ποιεῖ. τὸ δὲ ἀναστατικὸν καὶ καταστατικὸν εἴρηκεν, αὐτὶ τοῦ καθόλου καταφατικόν. καταστατικὸν δὲ δηλονότι τὸ καθόλου καταφατικὸν, ὅταν ὁ τιθεὶς τὸ πρόβλημα μηδενὶ ἢ μὴ παντὶ δ' κατηγορούμενον ὑπάρχειν λέγῃ. οἷ), αὖ θῇ τὶς, ὅτι οὐ πᾶν δίκαιον συμφέρον, ἢ ὅτι τὰ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν. πρὸς γὰρ τὰς τοιαύτας θέσεις, χρεία τῆς τοῦ καθόλου καταστατικῆς σημειωτέον ὅ ὅτι ὁ τόπος οὗτος, οὐκέτι ὅδε καθόλου ἀναστατικὸς μόνον, ὥστε ὧν εἶπε δεῖν λέγειν πρῶτον, ἀλλὰ τοῦ καθόλου ἀναστατικὸς. ἔστι δὲ ὡς εἶπε καὶ πρὸς τὸ καταστατικὸν χρήσι

Epicure Stoici Plato Solon

ὅρος. 1. terminus

Oportet cū ægrotantē pedia ægrotare

An omne animal maxillā inferiorē movet

An omne animal respirat

Pisces sunt q branchias habent. & mille animal branchias habens respirat

An omnis virtus sit scientia

diffinitiones

» μος. ἄλλος· τὸ λόγους ποιεῖν ἀντὶ τῶν ὀνομάτων τοῦ συμβεβηκότος, καὶ ᾧ συμ-
» βέβηκεν, ἢ ἀμφοτέρων καθ' ἑκάτερον ἢ τοῦ ἑτέρου. ὁ τόπος οὗτος ὢν ἀπὸ ὁρισμοῦ
καθόλου ἀνασκευαστικός, τοιοῦτόν ἐστιν. ἐπεὶ τὸ πρόβλημα πρὸς ὃ τὰς ἐπιχειρήσεις ποιούμεθα τῷ γένει πρότασίς ἐστιν κατηγορική. τοιοῦτον γὰρ ἂν κατασκευάσαι, ἢ ἀνασκευάσαι βουλόμεθα. πᾶσα δὲ πρότασις κατηγορική, ἐξ ὑποκειμένου ὅρου καὶ κατηγορουμένου, καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος προβλήμασιν, ὁ κατηγορούμενος ὅρος, ὡς συμβεβηκός τι δηλοῖ, φησὶ δεῖν διαλαμβάνοντας τοὺς τοῦ προβλήματος ὅρους, τόν τε ὑποκείμενον καὶ τὸν κατηγορούμενον, κατ' ἰδίαν ἑκάτερον αὐτῶν ὁρίζεσθαι. ἰδία μὲν τὸ συμβεβηκὸς, ὅ ἐστι κατηγορούμενον. ἰδία δὲ, τὸ τούτῳ ὑποκείμενον. ἔστι γὰρ ἐστὶ τὸ ἀμφοτέρων καθ' ἑκάτερον. ἵνα γὰρ μὴ ἀμφοτέρων τοὺς ὁρισμοὺς συνάπτωμεν, ὡς ἐπὶ τοῦ ἄνθρωπος περιπατεῖ· ἢ ζῷον πεζὸν δίπουν διὰ σκελῶν κινεῖται, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἑκατέρου τὸν ὁρισμὸν χωρίσαντες ἀποδῶμεν, ἢ εἰ τὸ ἕτερον αὐτῶν φανερὸν εἴη, τὸ ἕτερον μόνον τὸ μὴ φανερόν. ἔπειτα ὁρᾶν εἴτι τῶν ἐν τοῖς ὁρισμοῖς, μαχόμενόν ἐστι καὶ μὴ δυνάμενον ὑπάρχειν τούτῳ, ᾧ ὑπάρχειν κεῖται. ἂν γὰρ οὕτως ἔχῃ, ἀνασκευάσομεν καθόλου τὸ πρόβλημα· οἷον, εἰ εἴη τιθέμενον ὑπό τινος τὸ δύνασθαι θεὸν ἀδικεῖσθαι, εἰ ὁ ἀδικούμενος ὑπὸ ἀδικοῦντος ἀδικεῖται, διορίσασθαι τί ἐστι τὸ ἀδικεῖν, καὶ λαβόντας ὅτι τὸ βλάπτειν ἑκόντα· ἐπεὶ οὐχ οἷόν τε τὸν θεὸν βλάπτεσθαι ὑπό τινος. ἔνδοξον γὰρ καὶ ἐναργὲς ἔστι δεῖ δεικνύναι ὅτι μὴ δὲ ἀδικεῖσθαι. εἰ πῶν δὲ τὴν ἀρχὴν εἰ ἔστι θεὸν ἀδικεῖν, ὅτι τὸ ἀδικεῖν ἐπὶ τοῦ ἀδικεῖσθαι ἔλαβεν, ἐδήλωσεν ἐπενεγκὼν τὸ, δῆλον, ὡς οὐκ ἔστι θεὸν ἀδικεῖσθαι, πάλιν εἰ εἴη τὶς λέγων τὸν σπουδαῖον φθονερὸν εἶναι, χρὴ ὁρίσασθαι τίς ὁ φθονερός. ἔστι δ' ἂν ποιήσαιμεν, εἰ πρῶτον ὁρισαίμεθα τί ποτέ ἐστιν ὁ φθόνος. εἰ δή ἐστιν ὁ φθόνος λύπη ἐπὶ φαινομένῃ εὐπραγίᾳ τῶν ἐπιεικῶν τινος, δῆλον ὡς καὶ φθονερὸς ἂν εἴη, ὁ λυπούμενος ἐπὶ ταῖς τῶν ἐπιεικῶν εὐπραγίαις. οὐ κειμένου, ἐπεὶ προδήλως ἀλλότριον τοῦ σπουδαίου τὸ λυπεῖσθαι ἐπὶ ταῖς τῶν ἀγαθῶν εὐπραγίαις. οἱ γὰρ ἐπιεικεῖς, ἀγαθοὶ, οὐκ ἂν εἴη ὁ ἐπιεικὴς φθονερός. δῆλον δὲ ὅτι αἱ τοιαῦται δείξεις ἐν δευτέρῳ γίνονται σχήματι, καθόλου ἀποφατικὸν συνάγουσαι. καὶ οὕτως μὲν εἰ τὸ ὑποκείμενον ἐν τῷ προβλήματι γνώριμον εἴη τὸ συμβεβηκὸς ὁρισάμενοι, ἀνασκευάσομεν τὸ καθόλου πρόβλημα. ἀμφοτέρους δὲ τοὺς ὅρους τοῦ προβλήματος ὁρισόμεθα, ἐν οἷς μηδέτερόν ἐστιν αὐτόθεν γνώριμον, ὡς ἐν τοῖς τοιούτοις. εἰ εἴη τιθέμενον ὑπό τινος, ὅτι ὁ νεμεσητικὸς φθονερός ἐστι. ἐπεὶ τὸ ἐπὶ τούτων ὁμοίως ὁ νεμεσητικὸς τῷ φθονερῷ πρὸς γνῶσιν ἔχει· οὐδέτερος γὰρ αὐτῶν αὐτόθεν ἐστὶ φανερὸς, ὁρισάμενοι ἀμφοτέρους, τόν τε νεμεσητικὸν καὶ τὸν φθονερὸν, οὕτως ἀνασκευάσαι δυνησόμεθα τὸ τιθέμενον. δοκεῖ γὰρ φθονερὸς μὲν εἶναι ὁ λυπούμενος ἐπὶ ταῖς τῶν ἀγαθῶν εὐπραγίαις. ἐπεὶ καὶ ὁ φθόνος τοιοῦτον. νεμεσητικὸς δὲ ὁ λυπούμενος ἐπὶ ταῖς τῶν κακῶν εὐπραγίαις. τοιοῦτον γὰρ ἡ νέμεσις· εἰ οὖν νεμεσητικὸς μέν ἐστιν ὁ λυπούμενος τοῦ ταῖς τῶν κακῶν εὐπραγίαις, ὁ δὲ φθονερὸς, οὐ λυπεῖται ἐπὶ ταῖς τῶν κακῶν εὐπραγίαις. τοὐναντίον γὰρ οὗτος, ἐπὶ ταῖς τῶν ἀγαθῶν εὐπραγίαις κεῖται λυπούμενος, οὐκ ἂν εἴη ὁ νεμεσητικὸς φθονερός. δύναται τὸ πρόβλημα ἔστι καὶ ὁρικὸν εἶναι, εἰ ζητοῖτο πότερον ὁ αὐτός ἐστι νεμεσητικός τε καὶ φθονερὸς, ἢ οὔ. τὰ γὰρ περὶ ταὐτοῦ προβλήματα, τοῖς ὅροις ἔφη δεῖν ὑποτάσσεσθαι. οὕτω δειχθήσεται καὶ ὅτι μὴ ἔστιν εὐδαίμων ὁ τύραννος. εἰ γὰρ ὁ μὲν τύραννός ἐστιν ἄρχων παράνομος· εὐδαίμων δέ ἐστιν, ὁ κατ' ἀρετὴν ἐνεργῶν, οὐχ οἷόν τε τὸν τύραννον εὐδαίμονα εἶναι, τὸ γὰρ παρανόμως ἄρχειν, οὐ κατ' ἀρετὴν ἐνεργοῦντος, ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴ πλούσιος ὁ σοφός. εἴγε ὁ πλοῦτος μέν ἐστιν ἐν κτήσει χρημάτων, σοφία δὲ, ἐν ἀρετῆς κτήσει. ἐπεὶ δὲ πολλάκις οὐδὲ τῶν ὁρισμῶν ῥηθέντων, ἤδη φανερὰ τῶν ὁριζομένων ἡ πρὸς ἄλληλα διαφορὰ τῷ ὀνόματά τινα ἐν αὐτῷ εἰλῆφθαι, οὐ ταὐτὸν ἐν ἑκατέρῳ αὐτῶν δηλοῦντα, ἀλλ' ὁμώνυμα, ἀξιοῖ μὴ προαφίστασθαι, ἀλλὰ πάλιν αὐτῶν τούτων τῶν ἐν τοῖς ὁρισμοῖς ὀνομάτων λόγους λαμβάνειν. οὕτω γὰρ ἔσεσθαι γνώριμον αὐτῶν τὴν διαφορὰν, ἂν τὸ κοινὸν ὄνομα ἔστι

Propositio categorica constat ex termino subiecto & prædicato

An deus possit iniuriam pati. hoc est an possit aliquis ledere deum

νέμεσις qd

νεμεσητικός

An tyrannus sit fortunatus

An sit diues sapiens

ὡς σημαῖνον τὶ ἐν ἑκατέρῳ τῶν ὁρισμῶν παρείληπται, γνωσθῇ. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ ἤδη φθάσας εἶπεν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν τόπων· οὓς πρὸς τὴν εὕρεσιν τῶν πολλαχῶς λεγομένων παρεδίδου. εἶπε γὰρ οὕτω· πολλάκις δὲ καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς λόγοις λανθάνει παρακολουθοῦν τὸ ὁμώνυμον· διὸ, καὶ ἐπὶ τῶν λόγων σκεπτέον· ἐάν τις τὸ σημαντικὸν καὶ τὸ ποιητικὸν ὑγιείας τὸ συμμέτρως ἔχειν πρὸς ὑγίειαν ἑκάτερον αὐτῶν δόξει μὲν ὅσον ἐπὶ τοῖς λόγοις ταῦτα εἶναι τὰ προκείμενα. οὐ μὴν οὕτως ἔχει ἔστι εὑρεθήσεται· ἂν τοῦ καθ' ἑκάτερον αὐτῶν συμμέτρου πάλιν τὸν λόγον ἀποδῶ. εὑρήσει γὰρ τὸ μὲν ὡς ποιητικὸν ὑγιείας σύμμετρον λεγόμενον ἐν τῷ τοσοῦτον εἶναι τὸ σύμμετρον ἔχον. τὸ δὲ σημαντικὸν ἐν ᾧ τοιοῦτον λέγει δὲ ναῦ τὸ λαμβάνειν δεῖ καὶ ἀντὶ τῶν ἐν τοῖς λόγοις ὀνομάτων λόγους καὶ μὴ προαφίστασθαι, ἕως ἂν ἐπί τι γνώριμον ἔλθῃ οὐκ ἐπὶ τῶν ὁμωνυμίας μόνον ἐχόντων λόγων, ἀλλὰ καθόλου ὅταν μηδέπω σαφὴς καὶ γνώριμος ἡ διαφορὰ τῶν προκειμένων ἢ διά τινα ὀνόματα ἀσαφῆ ἐν τοῖς ὁρισμοῖς παρειλημμένα. παρεγγυᾷ γὰρ μὴ προαφίστασθαι ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ μόρια τοῦ λόγου ὁρίζεσθαι ὡς πρὸ καὶ τὸ ὅλον. οὕτως γὰρ ἔσται γνώριμον τὸ ζητούμενον οἷον εἰ λέγοντός τινος τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν ὁ βουλόμενος ἀνασκευάσαι ἔστι, τὴν ἡδονὴν κίνησιν λείαν. οὐδὲν γνώριμον ἐκ τούτου εἴ τε ἀγαθὸν εἴτε μή. ἀλλὰ ἂν τὴν κίνησιν τὴν ἐν τῷ τῆς ἡδονῆς ὁρισμῷ παρειλημμένην αὐτὴν πάλιν ὁρίσηται καὶ ἀποδῶ αὐτῆς λόγον, ἀτελῆ ἐνέργειαν, δύναιτ' ἂν δεικνύναι ὅτι μὴ ἀγαθὸν ἡ ἡδονή. ᾧ μηδὲ μὲν ἀγαθὸν ἀτελὲς εἶναι, τὴν δὲ ἡδονὴν ἀτελῆ εἶναι οὖσαν κίνησιν ᾧ πᾶσαν κίνησιν ἀτελῆ ἐνέργειαν εἶναι. ἔστι δὲ ἐν τούτῳ πάλιν τῷ προβλήματι οὐ ὑποκείμενος ὅρος ὡρισμένος. δῆλον δὲ ὅτι χρὴ πλειόνων ὁρισμῶν περὶ ἑκάστου εὐπορεῖν ἐνδόξων εἰ μέλλοιμεν χρῆσθαι ᾧ προκειμένῳ τόπῳ οὕτως γὰρ δυνησόμεθα χρησίμως πρὸς τὸ προκείμενον ἡμῖν τὴν ἀπόδοσιν τῶν ὅρων ποιεῖσθαι· οἷον, κειμένου τοῦ τὸν σοφὸν ἐρασθῆναι, ἀνασκευάσαι μὲν θέλοντες αὐτὸν, ὁρισόμεθα τὸ ἐρασθῆναι, καὶ ληψόμεθα τὸ ἐρωτά τινος λαβεῖν, καὶ ἐπεὶ μηδέπω γνώριμον τὸ προκείμενον, ἐπὶ τὸν ἔρωτα ὁρίζεσθαι προελευσόμεθα· ἂν δὴ ὁριζόμενοι αὐτὸν λάβωμεν ἄλογον ἐπὶ θυμίαν ἡδονῆς, τῆς ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ κάλλους ἢ σύντονον ὄρεξιν ἀφροδισίων, ἀνασκευάσαι ἂν εἴημεν τὸ πρόβλημα· δῆλον γὰρ δὴ ὅτι ἀλλότρια ταῦτα τοῦ σοφοῦ. ὁμοίως καὶ ὁρισώμεθα αὐτὸν σφοδρὰν ἐπὶ θυμίαν, ἐπεὶ τὸ σφοδρὸν ἀσαφὲς, πάλιν αὐτὸ ἔστι εἰς λόγον μεταληψόμεθα καὶ εἰ ἔστι σφοδρὸν τὸ ἐναντιούμενον ᾧ ὀρθῷ λόγῳ ἀνασκευάσαι ἂν εἴημεν καὶ οὕτως τὸ προκείμενον. ἂν μέν τοι ἀποδῶμεν τὸν λόγον τοῦ ἔρωτος, ἢ ἐπὶ βολὴν φιλοποιίας διὰ κάλλος ἐμφαινόμενον· ἢ θείαν ἐπίπνοιαν καὶ ἐπὶ θυμίαν φιλίας δι' ἔμφασιν τοῦ ποτὲ ὁραθέντος κάλλους ὡς ἐν τῷ φαίδρῳ πλάτων βούλεται, κατασκευάσαι ἂν εἴημεν καὶ τὸ πρόβλημα, καὶ δῆλον ὅτι ὁ τύπος καὶ πρὸς κατασκευὴν ἂν εἴη τοῦ καθόλου καταφατικοῦ ποτε χρήσιμος, οὐ πρὸς ἀνασκευὴν μόνον. τούτῳ τῷ τόπῳ χρώμενοι δείξομεν ὅτι ὁ θεὸς οὔτε ὀργίζεται οὔτε λυπεῖται· εἴγε ὀργίζεσθαι μέν ἐστι τὸ ὀρέγεσθαι τιμωρίας παρὰ τοῦ δοκοῦντος ἠδικηκέναι. λυπεῖσθαι δὲ τὸ συστέλλεσθαι ἐπὶ παρόντι κακῷ. ὡς πρὸ καὶ τὸ φοβεῖσθαι τὸ ἐπὶ προσδοκωμένῳ. ὁ δὲ θεὸς οὔτε ἀδικεῖσθαι δοκεῖ, οὔτε παρεῖναί τι αὐτῷ κακὸν ὑπολαμβάνει ἢ προσδοκᾷ. ἀλλὰ κἂν ζητουμένου. εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ὁρισαίμεθα τὴν ψυχὴν πνεῦμα νοητικὸν ἢ αἰσθητικόν, εἴημεν ἂν δεδειχότες, ὅτι μὴ ἀθάνατος. πᾶν γὰρ πνεῦμα, φθαρτὸν ἀλλὰ καὶ ὅτι οὐ κεχώρισται τοῦ σώματος δεικνύοιτ' ἄν, εἰ ὁρισθείη ἐντελέχεια σώματος φυσικοῦ ὀργανικοῦ. οὐδὲ μία γὰρ ἐντελέχεια σώματος χωριστὴ αὐτοῦ. πάλιν δὲ ἂν οὐσίαν αὐτῆς αὐτοκίνητον ὅρον εἶναι λάβωμεν κατὰ πλάτωνα, εἴημεν ἀθάνατον αὐτὴν δεδειχότες, διὰ τὸ δὲ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον λ. δοκεῖν· τὸ δ' ἀκίνητον, ἀΐδιον εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸν νόμον σπουδαῖον δεικνύοιμεν ἄν, εἰ ὁρισαίμεθα αὐτὸν ὀρθὸν λόγον ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν χρωμένων. ὁμοίως καὶ ἡ ἀρετὴ ὅτι διδακτὸν δεικνύοιτο ἄν, εἰ ὅρος εἴη τῆς ἀρετῆς ἐπιστήμη περὶ βίον. πᾶσα γὰρ ἐπιστήμη, διδακτόν· οὐκέτι δὲ ἀρετὴ πᾶσα διδακτὸν ἐξ ἀνάγκης, εἰ εἴη ὁ λόγος αὐτῆς

Plato

ἀεικίνητον

An voluptas bonum

Voluptatis diffo

Amor qd

σφοδρόν

ὀργίζεσθαι qd

λυπεῖσθαι qd

φοβεῖσθαι qd

ψυχή qd

ψυχή. entelechia corporis physici organici

Lex qd

An virtus doctrina paretur

Virtus qd

ἕξις ἀφ' ἧς ἀπό τε τοῦ ἔστιν, ἀφ' οὗ ἔστι. καὶ τὰς ὠφελείας οἰκείως ἀφ' ὧν σαφῶς ἀποδίδωσιν. ἔτι δὲ πρόβλημα πρότασίν ἐστιν αὐτῷ ποιούμενον ἐνίστασθαι.

ἔτι μὲν οὖν καὶ οὕτως ὁ τόπος παραγγελματικός, ὁ δὲ δι' αὐτῶν λεγόμενός ἐστιν, οὗ ἕνεκα τὸ πρόβλημα εἰς καθολικὴν πρότασιν μεταλαβόντα, αὐτῷ προτείνονται ταύτην, οὖσαν πειρᾶσθαι φθορὰν πρὸς αὐτό, ὡς αὐτοῦ ἢ μὴ ἄλλον προτείναντος αὐτῷ μὴ λαβεῖν ἀξιοῦντος, σύνεσιν. ἵνα γὰρ οὖσαν εὑρίσκομεν πρὸς τὴν πρότασιν, αὐτὴ ἐπιχειρήματος ἢ μὴν ἀρχὴ καὶ ἀφορμὴ γένοιτ' ἄν, πρὸς τὸ τὸ προκειμένου προβλήματος ἀνασκευήν. δεῖ δ' ἐπεὶ συμπεπλεγμένη ἡ πρὸς τὰς προτάσεις οὖσας τῆς εἰς τὸ προβλήματα ἐπιχειρήσεως. ἐπεὶ δὲ ἡ πρὸς τὰς καθόλου προτάσεις οὖσασις, ἀπό τινος τῶν ἐπὶ μέρους ἐπὶ τὸ καθόλου γίνεται, ὃ δὴ ἐπιβλέπειν τὰ ἐπὶ μέρους ἐπὶ τὸ καθόλου εὑρίσκεται, σχεδόν φησιν ἐν αὐτὴν τόπον εἶναι δεῖν. ὧδε πρὸς ὀλίγον ἐρημιλόγως. ἐκ τῆς τοῦ καθόλου διαιρέσεως. οἷ ὧ ἔλεγεν ἐπιβλέπειν δεῖν οἷς ὑπάρχειν ἢ πᾶσιν ἢ μηδενὶ ἐρεῖν. ὡς ἐπ' ἐκείνου ἀρχῆς τῆς τοῦ καθόλου εἰς τὰ ὑπ' αὐτὸ διαιρέσεως σύρεσθαι, ᾧ μὴ ὑπῆρχε τὸ ἐπ' ἐκείνου ἀρχῆς τῆς τοῦ καθόλου εἰς τὰ ὑπ' αὐτὸ διαιρέσεως σύρεσθαι, ᾧ μὴ ὑπῆρχε τὸ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἢ οὖσασις, πρὸς τὸ τοῦ καθόλου πρότασιν γίνεται. ἐφοδεύσαντες δ' τῇ διανοίᾳ, τὰ ὑπὸ τὸ καθόλου, οὕτως ᾧ μὴ ὑπάρχει τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου σύρεσθαι, οὐ μήν πάντη ὁ αὐτὸς οὗτος τόπος ἐκείνῳ, ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ διαφορὰ καθ' ἣν ἕτερος ὡς εἶπεν. ἐκεῖ μὲν γὰρ οὐ πάσης διαίρεσιν ἐποιησάμεθα τοῦ καθόλου, εἰς τὰ προσεχῆ εἴδη. σὺ τοῦθα δὲ πρότασιν ποιήσαντες, ὡς πρὸς πρότασιν τὸ οὖσασιν ποιησόμενοι, ἐπεὶ συμπεπλεγμένη ἡ πρότασις πρὸς τὰς οὐσάσεις τῆς πρὸς τὸ προβλήματα ἐπιχειρήσεως, τὸ οὖσασιν ἀρχὴν τῆς πρὸς τὸ πρᾶγμα ἐπιχειρήσεως ποιούμεθα δεῖ, εἰ τὸ τιθέμενον ὑπό τινος εἴη τὸ τὸ αἱρετὸν ἐπιστήμην εἶναι, μεταλαμβάνομεθα εἰς πρότασιν τὸ κείμενον, τὸ πᾶσα ἀρετὴ ἐπιστήμη, καὶ ἑαυτοῖς προτείναντες δεῖν. ζητήσομεν οὖσασιν πρὸς αὐτὸ, ἐκ τοῦ εἴδη τῶν ἀρετῶν ἐκ τοῦ διελέποντες, καὶ εὑρόντες ὅτι αἱ τοῦ παθητικοῦ μορίου τῆς ψυχῆς οὐ ποιοῦσαι. οὐ γὰρ ἐκ διδασκαλίας τοῦ γίνονται, ἀλλὰ δι' ἐθῶν. οὐδὲ τῷ εἰδέναι αὐτὰς αἵ τινες εἰσίν, ὅτι τὸ καὶ αὐταῖς εἶναι καὶ ἕξιν αὐτάς. ταύτην τὸ οὖσασιν εἰς ἐπιχείρημα μεταλαβόντες, χρησόμεθα αὐτῷ πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ προβλήματος. λέγοντες αἱ ἠθικαὶ ἀρεταί, οὐκ ἐν γνώσει τῶν πρακτέων δ' εἶναι ἕξεσίν, δὲ δι' διδασκαλίας ἐπίνοηται. ποῖαι δὲ ἐπιστήμη, ἐν γνώσει τῶν ὑπ' αὐτὸ τὸ εἶναι ἕξει, καὶ δι' διδασκαλίας. δικαία ἠθικὴ ἀρετὴ ἐπιστήμη. εἰ δὲ ὧδε, ὁ πᾶσα ἀρετὴ ἐπιστήμη πάλιν εἰ εἴη κείμενον ὑπό τινος, ὅτι πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν, μεταλαμβάνομεθα τὸ πρόβλημα εἰς πρότασιν, καὶ ἑαυτοῖς ὁρωτήσομεν. ἆρα πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ σύροντες οὖσασιν δι' ἧς τῶν ἡδονῶν διαιρέσεως, πρὸς ὅτι αἱ τὸν ἀκολάστων ἡδοναὶ οὐκ ἀγαθόν, ἵν' πρὸς πρὸς πρότασιν ἐφ' ἑαυτῶν ζητοῦντες οὖσασιν σύρωμεν, ταύτην ἀφορμὴν ἡ πιχειρήσεως ἕξομεν εἰς ἀνασκευὴν τοῦ κειμένου. ὁρῶντων, ἀρά γε ἡ κναίδων ἡδοναὶ οὖσαι καὶ ἀγαθαί εἰσιν, ἢ ἀλλεῖς αὖ οὐδὲ συγχωρήσουσι. ὁμοῦ λανθάνετε ὄντι καὶ ἀδύξω, λαβόντες γὰρ οὐδὲ, δεδιέναι χότες αὖ εἴημεν ὅτι μὴ ἔστιν ἡδονὴ πᾶσα καὶ ἁπλῶς ἀγαθὸν ὁμοίως ποιήσομεν ἡῶν ἢ τὸ πρόβλημα τὸ μόνον τὸ καλὸν ἀγαθὸν εἶναι, ὡς γὰρ πρὸς πρότασιν αὐτὸ ὁρῶντες οὖσασιν ὅτι ἡ ὑγίεια ἀγαθὸν οὖσα, οὐκ ἔστι καλόν, χώμενοι τῇ οὐσάσει ταύτῃ, ἀνασκευάσομεν τὸ πρόβλημα. ἔστι δ' ὁ τόπος ὡς ἡ αὐτὸς εἴρηκεν, ἀνασκευαστικὸς μόνον. ἔτι διοίζεσθαι ποῖα δεῖ καλεῖν ὡς οἱ πολλοὶ καὶ ποῖα οὔ. καὶ οὗτος ὁ τόπος παραγγελματικὸς ἀφορμῶν δέ φησιν ἡμῖν πρὸς τὰ προβλήματα ἐπιχειρήσεως ἔσεσθαι, καὶ ἀφ' τοῦ προδιορίσαι καὶ ὁμολογῆσαι τίνα μὲν χρὴ τῇ τῶν πολλῶν κείσει τε καὶ συνηθείᾳ τὰ πολλοὺς καλεῖν, τίνα δὲ οὔ. ὧδε γ' καὶ πρὸς τὸ κατασκευάζειν καὶ πρὸς τὸ ἀνασκευάζειν τὰ προβλήματα χρήσιμον. αὐ γὰρ ἡ μὲν προσωμολογημένον τὸ δεῖν τοῖς μὲν ὀνόμασι κατὰ τῶν πραγμάτων τοῖς συνήθεσι καὶ κρατοῦσι χρῆσθαι καὶ ὡς οἱ πολλοί, κατὰ συνήθειαν γ' τὰ ὀνόματα, καὶ ἀφ' αὐτὸς τις ἕκαστος κύριος, τῶν πραγμάτων ἕκαστον ὀνομάζειν καὶ

In confesso esse uti debere homines in exponendis verbi nominibus consuetis & usitatis. Nominā secundum consuetudinē significatiuos esse res arbitratu suo appellare

μετονομάζειν ὡς βούλεται, ἀναιροῖ γὰρ ἂν οὕτως ἡ κοινολογία, εἰ μὴ κοινοῖς τισιν ὀνόμασι καὶ συνηθέσιν εἴημεν ἐπ' αὐτῶν χρώμενοι. τίνα μὲν οἰκεῖα τῶν πραγμάτων ὄντι, καθ' ὧν τὰ κοινὰ ὀνόματα. συνήθη καὶ διατί οἰκεῖα τάδε ἐστίν, καὶ τί μόριος αὐτῶν ἐστίν, ἐκέτι τοῖς πολλοῖς προσεκτέον, ἀλλὰ τοῖς εἰδόσιν, ἔχρησιμον αὖ ἀφορμὰς ἐκ τῆς ὁμολογίας ταύτης, καὶ πρὸς τὸ ἀνασκευάζειν καὶ πρὸς τὸ κατασκευάζειν. σαφὲς δὲ τὸ λεγόμενον αὖ ὧδε. τὰ παραδείγματα ἐροῦσιν. ὑγιεινὸν μὲν γὰρ ῥητέον τὸ ποιητικὸν ὑγιείας, ὡς οἱ πολλοὶ καὶ ἡ συνήθεια. κατὰ τὰ τοιοῦτον πρᾶγμα τῷ ἑνὶ ματι οἱ πολλοὶ χρῶνται. οὐκέτι μόνον ὑγιείας ποιητικὸν δεῖ χρὴ ἡγεῖσθαι, ὃ οἱ πολλοὶ λαμβάνουσιν, ἀλλὰ ὃ οἱ ἰατροί. ὅ, τι αὖ οὗτοι οἱ ἰατροὶ ὑγιείας ποιητικὸν ἡγοῦνται εἶναι, δεῖ ὑγιεινὸν καὶ καλεῖν, ἐφομένους τῇ κοινῇ τῶν ὀνόματος χρήσει, αὖ δή τις ὁμολογῶν τι εἶναι ὑγιείας ποιητικόν, μὴ ὑγιεινὸν αὖ ὀνομάζῃ, ἀλλὰ ἄλλό τι, ἐλέγχειτ' αὖ κατὰ σύνταξιν παραδεδομένον τόδον, ὅτι δεῖ τοῖς ὀνόμασι ταῖς τῶν πραγμάτων χρῆσθαι ὡς οἱ πολλοί. πάλιν δ' αὖ ὃ ἀξιοῖ ὑγιείας ποιητικὸν εἶναι λέγειν, ὃ τοῖς πολλοῖς καὶ ταῖς τυχούσι δοκεῖ, ἐλέγχοι τ' ἂν καὶ αὐτὸς, ὅτι ἰδίᾳ ἡμῖν προωμολογημένον, τὰ τοιαῦτα μὴ ὡς οἱ πολλοὶ κείνευτε καὶ λέγειν, ἀλλ' ὡς οἱ ἰατροὶ περὶ τοῦδε τοῦ τόπου ἐπιχειρεῖν τις αὖ, καὶ πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν στωϊκῶν παράδοξα λεγόμενα. εἰ γὰρ τῶν πολλῶν πλούσιον λεγόντων μόνον ἐν πολυκτήμονα, μὴ κατὰ δεῖ τῆς χρῆ σ τῷ ὀνόματι τούτῳ. μὴ δὲ λέγοι ἐν πολυκτήμονα πλούσιον. κατὰ δὲ τοῦ σοφοῦ καὶ τοῦ τὰς ἀρετὰς ἔχοντος, παραβαίνοι ἂν ἐν κείμενον τῆς τῶν ὀνομάτων χρήσεως διορισμόν. τίς μὲν γάρ ὅτι πολυκτήμων, οὐ τῶν πολλῶν εἰδέναι, ἀλλὰ τῶν τὰ τοιαῦτα ἐξεταζόντων. ὅτι δὲ δεῖ κατὰ τοῦ πολυκτήμονος ὃ πλούσιος ὀνόματι χρῆσθαι, ἵνα μὴ ἡ τῶν πολλῶν χρῆσις. ὁ δ' ὁμολογῶν μὲν εἶναί τινα πολυκτήμονα μὴ ὀνομάζων δὲ δεῖ πλούσιον, οὐ δεόντως ἂν χρῷτο τῷ ὀνόματι. πάλιν οὐδὲ ὁ χρώμενος αὐτῷ πάλιν, ὡδὶ τοῦ πλὴν ἀρετὴν ἕξεως. πάλιν, οἱ μὲν πολλοὶ δύτυχῆ λέγοισί γε ἂν οὓς ἐν τοῖς τυχηροῖς ἀγαθοῖς δυστυχοῦντα. οἱ δὲ, ἐν πλὴν ἀρετὴν ἔχοντα φασὶν δύτυχῆ. ὁ οὐκ ἔστι τῶν τυχηρῶν ἀγαθῶν. παραβαίνοισιν οὕτω καὶ ἕξοι πλὴν προσήκουσαν χρῆσιν τῶν ὀνομάτων, εἰ πάλιν δὲ ὑγιεινὸν μὲν ῥητέον τὸ ποιητικὸν ὑγιείας, προσέθηκε δ', ἢ ὡς οἱ πολλοὶ λέγοισίν. ὁ ἴσον ἐστίν, ὅπως ἂν ὦσιν οἱ πολλοὶ λέγοντες. καὶ γὰρ κατ' ἄλλων τινῶν οἱ πολλοὶ τῷ ὑπ εἰνῷ ὀνόματι χρῶνται. οὐ κατὰ μόνου τοῦ ὑγιείας ποιητικοῦ, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ σημαντικοῦ. ἢ εἶπε τὸ ὅπως ἂν οἱ πολλοὶ λέγοισιν, ἀνδεικνύμενος ὅτι μὴ ὧδὶ τοῦ ὀνόματος ὧδε τοῦ διατείνεσθαι χρή, ἀλλὰ ὧδὶ τοῦ χρῆσθαι οὕτῳ ὡς οἱ πολλοί, καὶ γὰρ εἰ μὴ οὕτω, ἀλλ' ἄλλό τι εἴη, ἐκείνῳ χρηστέον, ἢ οὐκ ἔστι μετὰ τοῦ ἢ ἀλλὰ χωρεῖς. λέγει τ' ὡς οἱ πολλοὶ λέγοισι. τὸ τ' ὑγιεινὸν ὑγιείας, ὑγιεινὸν οἷς πολλοῖς σώμασι λέγειν. ὡς δὲ πρὸς ἀνασκευὴν ὁ τόπος ὁ προειρημένοις χρήσιμος, ἔστω καὶ πρὸς κατασκευὴν μὴ τ' βαλομένῳ τινὸς συγχωρεῖν ὅτι οἱ πολυκτήμονες πλούσιοι, κατασκευάσομεν δεῖν, προσχρώμενοι τῷ δεῖν μὲν ὀνομάζειν τὰ πράγματα ὡς οἱ πολλοί, οἱ δὲ πολλοί, τοὺς πλουσίους λέγοισιν. ὁμοίως καὶ πρὸς ἓν μὴ λέγοντα πλὴν ὑγίειαν ἀγαθόν, οὕστινα δ' αὖ τις. ἢ τ' σωτηρίας οὕτως. εἰ δέ τις πάλιν λέγοι πλὴν ὑγίειαν οὕτως ἀγαθὸν ὡς εὐδαιμονίαν, ἢ μέρος εὐδαιμονίας, διότι οἱ πολλοὶ ὅπως ὑπολαμβάνοισιν, πάλιν ἀνασκευάζομεν αὖ τοῦτο, τῇ ὁμολογίᾳ πρὸς χρώμενοι, μηκέτι τούτου τοὺς πολλοὺς κυρίους ἔσεσθαι, ὧν τ' ὠφελιμαίων, ἢ οἰκείων τοῦδε τῆς ὑπείας κείσεις. ἔτι δὲ ἂν πολλαχῶς λέγηται κείμενον δὲ ἢ ὡς ὑπάρχει, ἢ ὡς οὐχ ὑπάρχει. οἱ τρεῖς τοῦτοι, οὗτός τε καὶ οἱ μετὰ τοῦτον δύο, πλὴν ἀφορμὴν τῆς ἐπιχειρήσεως ἀπὸ τῶν πολλαχῶς λεγομένων λαμβάνουσιν. ὧν ὁ πρῶτος ἀπὸ τῶν ὁμωνύμων. αὖ γὰρ ἢ συμβεβηκέναι καὶ ὑπάρχειν τινὶ ἢ μὴ ὑπάρχειν τι δεόμενον ἁπλῶς τε καὶ χωρὶς διορισμοῦ ὁμωνύμου, φησὶ δεῖν διειλομένους αὖ πρὸ ἑαυτοῖς. παρεδώκε δ' ἡμῖν τόπους ἐν τῷ πρὸ τούτου, δι' ὧν γνωρίζειν διοί τε ἐσόμεθα τὰ πολλαχῶς λεγόμενα καὶ διαρεῖσθαι. εἰ μὴ ἐδὶ πάντων τῶν σημαινομένων ὧν αἱρούμεθα διεκνύναι ἐν αὐτὴ κείμενον ᾧ τι δεόμενόν ἐπί τινος αὐτῶν, ἐφ

Ex consuetudine utendum significationib) nominum.

οὖ μὴ οὕτως ἔχει δῆλον ὅτι· λείξαντες γὰρ ὧδὶ ζύγου, ἀνασκευάσαι δόξομεν τὸ κείμενον, δηλ. δ' λαμβάνειν τὴν ὁμωνυμίαν, καὶ ὡς ἁπλῶς λεγομένου τὸ κειμένου ἐρεῖν. ὅτι, εἰ τιθείη τίς ὅτι ὁ κοιμώμενος οὐκ αἰσθάνεσθαι, χρὴ διελομένους παρ' ἑαυτοῖς τὸ αἰσθάνεσθαι, εἴς, τε τὸ κατ' ὀψιν ἐγείρεται καὶ κατὰ δύναμιν, λειπνυσθαι ὅτι ὁ κοιμώμενος αἰσθάνεσθαι, αἰσθάνεσθαι γὰρ λέγονται, οἱ δύναμιν τοῦ αἰσθάνεσθαι ἔχοντες πάλιν αὖ ἡ κείμενον ὅτι ἦν σωφρονικὸν δέον ὄντι πολιτεύεσθαι, χρὴ διελομένους. τὸ δέον παρ' ἑαυτοῖς ὅπερ σημαίνει καὶ τὸ καλὸν, καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ἀναγκαῖον. τὸ μὲν ἀναγκαῖον, ὅταν λέγωμεν πᾶν δ' γενόμενον δέον εἶναι φθαρῆναι. τὸ δὲ συμφέρον, ὅταν λέγωμεν δέον ἢ. τοῖς πάτοις χρῆσθαι. ἢ διαίτῃ τοιαύτῃ. τὸ δὲ καλὸν, ὅταν λέγωμεν, δέον εἶναι τὰ δίκαια ποιεῖν, ἢ πείθεσθαι τοῖς νόμοις. ἢ τοῖς γονεῦσιν. ὑποστάντα οὖν σημαίνοντος αὐτῶν, δηλοῦντας μὲν ὅτι μὴ συμφέρει τὸ πολιτεύεσθαι τῷ σωφρονικῷ, ἢ ὅτι μὴ ἀναγκαῖόν ἐστιν αὐτῷ πολιτεύεσθαι αἰρεῖν τὸ κείμενον, ὡς ταῦτα σημαίνοντος τοῦ δέοντος, ἀλλὰ νῦν λέγῃ τις μὴ δέον εἶναι τὸ πολιτεύεσθαι τῷ σωφρονικῷ, λείξαντες ὅτι καλόν. τὸ γὰρ ἐπαρκεῖν καὶ βοηθεῖν τῇ πατρίδι καὶ τὰ ἄριστα συμβουλεύειν καλόν. τὸ δὲ δέον οὐχ σημαίνει, αἱρούμενοι αὖ τὸ κείμενον πάλιν τι θεμένου τινὸς, ἀνταικολουθεῖν τοῖς ἀρετοῖς ἢ μὴ ἀνταικολουθεῖν, διελόμενοι πῶς ἀρετὴ παρ' αὐτοῖς καὶ λαβόντες τήν τε φυσικὴν καὶ πῶς κατὰ λόγον, ὧδὶ μὲν τῶν φυσικῶν λειπνυόντες ὅτι μὴ ἀνταικολουθοῦσιν, αἱρησόμεθα τὸ ἀνταικολουθεῖν τοῖς ἀρετοῖς. ὧδὶ δὲ τῶν κατὰ λόγον λείξαντες ἀνταικολουθούσας, αἱρησόμεθα τὸ μὴ ἀνταικολουθεῖν. τῷ γὰρ λανθάνειν ὅτι πολλαχῶς λέγεται, δῆλον τὸ λεγόμενον ὧδὶ τῆς αὐτῆς φύσεως λέγεσθαι, ἐφ' ἧς ἐλέγετο καὶ τὸ κείμενον οὐ ᾧ προβλήματι. διὸ καὶ πιστεύεται ἀναιρετικὸν αὐτὸ εἶναι δὲ ἐφ' ὧν καὶ πάντα τὰ σημαινόμενα λαμβάνοντες, εἶεν ὧδὶ πάντων αὐτῶν ἀνασκευάζειν τὸ κείμενον. δῆλ., εἰ λέγοι τις ὅτι μὴ χρὴ φιλοσοφεῖν. ἐπεὶ φιλοσοφεῖν λέγεται καὶ τὸ ζητεῖν αὐτὸ εἶναι, εἴτε χρὴ φιλοσοφεῖν εἴτε καὶ μή, ὡς εἶπεν αὐτὸς οὐ τῷ προσδεπτικῷ, ἀλλὰ καὶ τὸ πῶς φιλόσοφον θεωρίαν μετιέναι, ἑκάτερον αὐτῶν λείξαντες οἰκεῖον ᾧ ἀνθρώπῳ, παντα χόθεν αἱρησόμεθα τὸ τιθέμενον. ὧδὶ μὲν οὖν ζύγου, κατ' ἄμφω ἐνδέχεται λείκνυσθαι τὸ προκείμενον. ὧδὶ δὲ τῶν πρώτων παραλειγμάτων, ἐκ ὧδὶ πάντων, ἀλλὰ ἢ δι' ἐναντίου, ἢ ἔκ τινων. δῆλον δὲ ὅτι ἐφ' ὧν οἷόν τε ὄντι ὧδὶ πάντων τῶν σημαινομένων τὸ ἀντικείμενον ᾧ τι θεμένῳ λείκνυσθαι, φανερὸν χρὴ πῶς διαίρεσιν ποιεῖσθαι τῶ πολλαχῶς λεγομένου. λείξαι δὲ φησι ᾧ τόσῳ τούτῳ χρῆσθαι, ὧδὶ τῶν λανθανόντων ὅτι δ' τι θεμένου πολλαχῶς λέγεται, καὶ κατὰ μίν τι τῶν σημαινομένων, οὕτως ἔχει ὡς τίθεται· κατὰ δέ τι, οὔ· αὖ γὰρ μὴ λανθάνῃ προχείρως οὕτως ἔσεται ὁ ᾧ προβλήματι παρεισάμενος. ὅτι μὴ καθ' ὅτι τίθεται πῶς οὕτως ἔχειν πῶς πρὸς αὖ δ' καὶ πῶς ἀνασκευῶ ποιεῖται, ἀλλὰ κατ' ἄλλο πρὸς τοῦτο μᾶλλον καὶ σοφιστικῶς πῶς ἀπάντησιν ποιούμενος ᾧ γοῦν πρὸς ὃν τι θέμενον ὁ ζῷον ἔμψυχον εἶναι ὑπάρχον καὶ λείκνυς ὅτι τὰ γεγραμμένα ζῷα μὲν λέγεται, οὐκ ἔστι δὲ ἔμψυχα, διὰ φώρακος γίνεται ᾧ, φανερόν τε εἶναι ὁ τῷ ὀνόματος δηλοῦν, καὶ προδήλως ὃν τι θέντα μὴ κατὰ τῷ οὕτω λεγομένῳ ζῴου, τὸ ἔμψυχον καθηγορικὸν αὐτῆς ἐφ' ᾧ δέ φησι τὸν τόπον εἶναι ἀναγκαῖον. καὶ γὰρ πρὸς κατασκευὴν, καὶ πρὸς ἀνασκευὴν εἶναι χρήσιμον. ὁ γὰρ μόνον ἀνασκευάζειν δεῖ προσχώμενον αὐτῷ τὸ τιθέμενον πρόβλημα, αἴ τε καταφατικῶς αἴτε ἀποφατικῶς τεθῆται, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζῃ. ζητέσι, καθόλου τὸ τιθέμενον ὅτι ποιοῦτόν ἐστιν, ὁποῖον τίθεται λείκνυσθαι. εἶεν γὰρ τὸ κατασκευάζῃ νῦν λέγει. τὸ καθόλου λείκνυσθαι ἀλλὰ μὴ αἱρεῖν τὸ τιθέμενον μᾶλλον γὰρ κατασκευάζῃ, ὧδὶ τὸ καταφατικῶς τιθεμένου λέγεται. εἰ πῶν δὲ ὅτι καὶ κατασκευάζειν καὶ ἀνασκευάζειν. διόντε, καὶ ὅτι ἀνασκευάσομεν τὸ κείμενόν τινι αὖ τινι λείξομεν μὴ ὑπάρχον, καὶ κατασκευάσομεν αὖ τινι ὑπάρχον λείξομεν, ἐπεὶ τὸ καθόλου καταφατικὸν οὐ κατασκευάζεται δῆλ. τῶ ὧδὶ μέρους. ἀνασκευάζεται μὲν γοῦν καὶ τὸ καθόλου καταφατικὸν ἀλλ. τῶν ὧδὶ μερῶν τῶν αὐτικειμένων. οὐ κατασκευάζεται δὲ οὔτε τὸ καθόλου

προβλητικὸς ἀριστοτέλους λόγος

κατασκευάζῃ qd

καθόλου καταφατικὸν οὔτε τὸ καθόλου ἀποφατικὸν διά τινος τῶν σὺμβεβηκότων, διαφορά τινα τοῦ κατασκευάζειν πρὸς τὸ ἀνασκευάζειν ἐκτίθεται. δῆλον δὲ μὲν ὅτι καὶ ᾧ μέρους καταφατικὸν λείξαι μὴ ὧδὶ μέρους ἀποφατικὸν ὡς προείρηται, τῇ τοῦ ἁπλῶς διαιρέσει χρωμένους. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ μὲν ᾧ μέρους ἀποφατικὸν, αὐταρκὲς πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ καθόλου καταφατικοῦ. ὥσπερ μὴ τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ. οὐκέτι δὲ τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν αὐταρκὲς πρὸς κατασκευὴν τοῦ καθόλου καταφατικοῦ, πῶς δ' αὖ δῶμεν κατασκευάζειν, λέγει. φησὶ δεῖν ὁμολογῆσαι αὐτὸ πειρᾶσθαι λειπνυσθαί τε καὶ λαμβάνειν. ἔστι δὲ τὸ ἐξ ὁμολογίας ὃ εἶπεν ὧ πρώτῳ ὧδὶ τελέως ὑποθέσεως. λέγων δ' πρὸς τί χρήσιμος ἡ ὁμοιότης θεωρία, εἶπε. πρός τε τοὺς ἐπαγωγοὺς λόγους, καὶ τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμούς. εἰσὶ γὰρ οἱ ἐξ ὁμολογίας ἐξ ὑποθέσεως, ὡς αἱ διὰ τοῦ προτάσεις ἀναλυτικῆς δέδειχεν. οὐμὲν ἀντιστρέφει. ὅπως δὲ γίνονται), ἐδήλωσε προσθεὶς διότι σῴζεται ὁδὸν ὅσιν, ὡς ποτε ἐφ' οὗς τὸ ὁμοίως ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τὸ λοιπῶν. ὃ δὴ καὶ ἐκ ἐξ ὑποθέσεως καινότροπον εἶπε δεῖν νεῦν ὀνόμασε προσεχόντως ἐξ ὁμολογίας. ἐπεὶ γὰρ μὴ αὐταρκὲς τὸ ἐφ' οὗς τινος δῆλον ὂν τῶν ὑπό τι κοινὸν πρὸς πῶ τοῦ κοινοῦ τε καὶ καθόλου κατασκευὴν, ἀλλ' ὅσι τὸ σὺμβεβηκὸς τοῦ καθόλου λεκτικὸν, δεῖν φησι προσομολογεῖσθαι καὶ σωτίθεσθαι ὅτι ὡς ἐφ' οὗς, ὅτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄλλων. αὖ τὸ προσωθέμενοι, ὡς ἐπί τινος ψυχῆς ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ πάσης ἔχειν, λείξομεν τινα ψυχὴν ἀθανάτον, ἔχομεν αὖ δῶ. πῶ ὁμολογίαν καὶ τὸ, ὃ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου. αὖ τὸ ὁμολογημένου ἢ ἐπί τινος τοῦ αὐτικειμένου, ὅτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄλλων ὁμοίως. ὁ αὖτος λόγος καὶ ἐπὶ τὸ αὐτικειμένων. αὖ τὸ ὁμολογημένου ἢ ἐπί τινος τοῦ αὐτικειμένου, ὅτω καὶ ἐπὶ τὸ ἄλλων, δηλοῦσι ὅτι τὸ πρός τι ἢ αὐτὸ ἐπιστήμη, ἢ ὅτι τὸ ἐναντίου ἐκ τοῦ ἐναντίου γίνεται, εἴη αὖ κείμενον τὸ καὶ ὧδὶ τοῦ ἄλλων αὐτικειμένων ὅτως ἔχειν. δεῖν δὲ φησι δεῖν ποιεῖν, ἃ διαιρεῖν καὶ ἐπὶ τίνος ἔχ ὅτω, ζητεῖν, καὶ ὅτως ἐξ ὁμολογίας λειπνυσθαι, ὅταν μὴ δύπορῶμεν διά τινος κοινοῦ καὶ πᾶσιν ἐφαρμόζοντος πρὸς ὑπὸ τὸ καθόλου πῶ δεῖξιν ὡρίσασθαι. αὖ τὸ δίον τε ἢ ἐκείνος λειπνυσθαι χρή. ὡς ὁ γεωμέτρης λείκνυσι χαθόλου τὸ δίτωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχον καὶ μὴ δι' ὁμολογίας καὶ σωθήκης αὐσὲ λαμβάνειν αὖ τὸ καθόλου τίς δύνηται δῆλ. τὸ αὐτοκίνητον δεῖξαι πῶ ψυχὴν ἀθανάτον, ἐκείνως δεικτέον ὡς δὲ τὸ καταφατικὸν ἐξ ὁμολογίας ἔδειξε κατασκευάζόμενον, ὅτω καὶ τὸ ἀποφατικὸν ἐξ ὁμολογίας δεῖ κατασκευάσαι. αὖ τὸ ἢ προκείμενον δεῖξαι ὅτι μηδεμία ψυχὴ ἀθανάτος, κατασκευάζοντες ζητῶ ληφόμεθα, τὸ εἰ ἢ τις οὖ ψυχὴ θνητὴ, ὅτι καὶ πᾶσαι, καὶ δείξαντες τὰς τοῦ φυτῶν θνητὰς, εἴημεν αὖ δῆλ. πῶ ὁμολογίαν ἔχοντες ὅτι καὶ πᾶσα τοιαύτη. τοῦτο μὴ αὐ λανθάνῃ τοὺς μαχητὰς λεγόμενα χρὴ ποιεῖν. αὖ δὲ μὴ λανθάνῃ, ἀλλ' ἔστι γνώριμον, ὅτι λέγεται πολλαχῶς. δεῖν φησι διαίρεσιν αὐτοῦ ποιησάμενον, ἢ ὧδὶ πάντων τῶν σημαινομένων ὁμοίως ἔχον δηλωσαι τὸ λεγόμενον καὶ οὕτως ἀνασκευάζειν τὸ κείμενον. ὡς ὧδὶ τοῦ ἐπὶ φιλοσοφητέον ἐλέχθη. ἢ πάλιν ὅτι ἐπ' οὐδενὸς, εἰ εἴη τὸ κείμενον καταφατικόν. δίον, αὖ μὲν ἢ κείμενον τὸ δίον εἶναι τὸν σοφὸν πολιτεύεσθαι, γνωρίμου ὄντος ὅτι τὸ δέον ὁμώνυμον, διελομένους αὖ τὸ εἰς τὸ σημαινόμενα. τό, τε καλὸν, καὶ ἀναγκαῖον καὶ συμφέρον δηλοῦναι ὅτι κατὰ μηδέτερον τῶν σημαινομένων, πολιτεύσεται ὁ σοφός. αὖ δὲ ὅτι μὴ δέον ὄστιν, πάλιν διελομένους ὅτι κατ' ἄμφω τῷ σοφῷ πολιτευτέον. εἰ μὴ δίον τε εἴη κατ' ἀμφότερα τὰ σημαινόμενα ἢ καταφατικὸν, ἢ αἱρεῖν τὸ κείμενον, τότε χρὴ διαιρεῖν καὶ δηλοῦναι, κατὰ μὲν τι τῶν σημαινομένων οὕτως ἔχον αὐτό· κατὰ δέ τι, αὐτικείμενος, ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς ὡς ἐτέθη. δίον, τὸ πολιτεύεσθαι τὸν σοφὸν, κατὰ μὲν τὸ καλὸν, δέον· κατὰ δὲ τὸ συμφέρον, οὐ δέον. οὕτω γὰρ ἐσόμεθα διελεγχόντες, ὅτι οὐδέτερον ἁπλῶς. εἰ πῶν δὲ ὡς ὧδὶ νῦν ὄντων τῶν σημαινομένων, τὸ μὲν, τὸ δ' οὔ προσέθηκεν. ὁλ αὖ ὁ λόγος καὶ πλείω ἢ εἰς ἃ διαιρεῖται. δρῶμεν γὰρ ὁμοίως πάλιν, ὅτι τὰ μὲν, τὰ δ' οὔ, πάλιν ὅσα μὴ καθ' ὁμωνυμίαν λέγεται πολλαχῶς, ἀλλὰ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο τρόπον. ἐπεὶ τὸ πολλαχῶς λεγομένων. τὰ μὲν οὖν ὀνόμασι δ' ἁπλοῦν ἔχει ἃ καλέσομεν ὁμώνυμα. τὰ

F

προσεχέστερον

Extrypothesi ἐξ ὑποθέσεως
Exhomologia ἐξ ὁμολογίας
Syllogidé συλλογιδέ

πᾶσα ἀθανασία διὰ πάθους πῶ ἀντιλήπτων ποιεῖται

κατασκευάσαι τὸ ἀποφατικὸν. dicit tamen chortaprior. μᾶλιστα γὰρ κατασκευάζῃ τοῦ κατα φατικῶς τιθεμένου λέγεται. ergo κατασκευάζῃ affruere

δὲ σὺ λόγῳ, ἃ ἀμφίβολα ἡγεῖται εἶναι τοῖς ἔθος, εἰπὼν πῶς δεῖ πρὸς τὰ προβλήματα
ἐπιχειρεῖν· ὡς δὲ ὁμώνυμόν τι κεῖται, νῦν λέγει περὶ τοῦ λόγῳ· ὃ δὴ καὶ ἐχούσῃ τοῦτο
τὸ ἀμφίβολον, ἢ πῶς ἢ δεῖ τούτων ἢ ἀνασκευάσομεν ἢ κατασκευάσομεν· τὸ πρόβλη-
μα ὑπογράφει· ἐπεὶ δ' ὁ λόγος ὁ λέγων πῶς αὐτῶν ἐπιστήμων ἰατρικῶν, ἰατρείαν σημαί
νει· ἔστιν ἀμφίβολος, ἢ ὅτι ὅπως ἰατρόν ἢ αὐτὴ ἡ μία ἐπιστήμη, ὡς τοῦ τέλους καὶ τοῦ πρὸς
τέλος· οἷον, οἰκοδομική, ἢ οἰκίαν ὅτι ἐπιστήμη ὡς τέλους, καὶ δι' ὧν οἰκία γίνε-
ται· ἅπερ ὅτι πρὸς τὸ τέλος· ἰατρείαν οὖν ἢ αὐτὴ ὁμοίως ἰατρική, ὑγιείας καὶ τῶν ὑγιείας ποιητι
κῶν· οἵ), διαίτης· τομῆς, καύσεως· λέγεται πάλιν μία ἰατρείαν ἐπιστήμη, καὶ ὡς τε-
λῶν· ὡς λέγομεν τοῦ ναυπηγικοῦ εἶναι πῶς αὐτῶν ἐπιστήμην· ὑπείας μὲν καὶ νόσου πῶς ἰατρε-
κικόν· ὡς ἡρμοσμένου δὲ καὶ ἁρμόσου, πῶς μουσικόν· δύεξίαν δὲ καὶ ἡγεξίαν, πῶς γυμνα
στικόν· ὁ δ' εἰσὼς δύεξίαν τε καὶ ἡγεξίαν, οὐχ οὕτως οἶδεν ἄμφω ταῦτα, ὡς ὁ μὲν ποι
ητικὸν ὁ δὲ τέλος· ἀλλ' ὡς ἀμφότερα τέλη· ὡς δ' ἡ δύεξία τέλος ἐστὶ τῶν δυεκτικῶν, οὕ
τω καὶ ἡ ἡγεξία τοῦ ἡγεκτικῶν· εἰ οὖν ἡ γυμναστικὴ ἀμφοτέρων τούτων ἐστὶν ἐπιστήμη,
εἴη ἂν ἐπιστήμη δύο τελῶν· καὶ δ' εἰ μὴ τέλος τι ἀλειπτικῆς ἢ γνῶσίς τε καὶ ποίησις τῆς
ἡγεξίας, ἀλλὰ αὐτή γε ἡ ἡγεξία τέλος ἐστίν· ὥστε μὴ ὁ ἐπιστήμην ἔχων, ὡς τέλους
αὐτοῦτης ἐπιστήμην ἔχει· οὐδὲν δ' μᾶλλον ἡ δύεξία τέλος ἐστὶ τῶν δυεκτικῶν, ἢ ἡ ἡγεκ-
ξία τοῦ ἡγεκτικῶ ποιητικῶν ἢ κατ' ἄλλο δὲ σημαινόμενον λέγεται μία ἰατρόνων ἐπι
στήμη, ὅταν τοῦ μὲν καθ' αὑτὸ ᾖ, τοῦ δὲ, κατὰ συμβεβηκός· λέγεται δ' ἡ ἐπιστήμη, ἡ μόνον
τούτων ἔστιν, ὧν ἐστι προηγουμένως, ἀλλὰ μὴ τῶν ζύτοις συμβεβηκότων· ἡ δ' ἰατρική, ἔστι
μὲν προηγουμένως ὑγιείας γνωστική· κατὰ συμβεβηκὸς μέν τοι, μὴ δύχροίας, μὴ δύπνοί
ας, ἃ συμβέβηκε τῇ ὑγιείᾳ, μὴ τῷ ὑγιαίνοντι· ἀλλὰ μὴ ὄντως· μὴ δ' ἕξις τῇ ὑγιείᾳ συμβέ
βηκε· πάλιν τοῦ μὲν δεῖν φ ἐνοχλούμενον χαλᾶν, ἢ φ ἐν νοσοῦσι κινοῦφως φέρειν, καθ'
αὑτό ἐστιν ἡ ἰατρικὴ γνωστική· τοῦ δὲ δεῖν τὰ δὲ τίνα προσφέρειν ὡς χαλαστικά· οἵ), μελί-
κρατον, ἢ τοῖσδε φέρειν ὡς κούφοις· οἵ), ἐμβύσι κατὰ συμβεβηκός· συμβέβηκε δ' ὃ μὲν
ἢ χαλαστικῷ, τῷ δὲ κούφῳ τε καὶ δυσπεπτήτῳ, καὶ ὁ γεωμέτρης καθ' αὑτὸ μὲν οἶδεν ὅτι τὸ
ἰσόπλευρον ἐν δυσὶ ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς γωνίας· κατὰ συμβεβηκὸς δέ, ὅτι τὸ ἰσόπλευρον
ἡμίσου ἐστὶ τοῦ τετραπλεύρου ἰσόπλευρον εἶναι· ἐπεὶ τοίνυν ὁ λόγος ὅρος σημαίνει, καὶ ἀμ
φίβολος ὡς ἐλέχθη· καὶ ὡς τῶν ὁμωνύμων, οὕτω καὶ τοιούτου καὶ ὅλως τῶν
ἀμφιβόλων ποιεῖν· εἰ δὲ κατὰ μηδὲν τῶν σημαινομένων διέλαμεν μίαν ἐπιστήμην τὰ
δέ τινων πλειόνων ὄντων οὖσαν, εἴημεν ἂν καθόλου ἀνηρηκότες ἃ εἶναι πῶς αὐτῶν ἐπιστή
μην πλειόνων ὄντων ἢ διέξαντες κατά τι τῶν σημαινομένων μὴ ἔστιν αὐτῶν πλειόνων
ὄντων τὰ δὲ ἐπιστήμην, εἴημεν ἂν πάλιν ἀνηρηκότες· πάσαν· πάλιν δὲ ἂν ἢ κέμενον· ὁ
τήνδε πῶς ἐπιστήμην μὴ εἶναι τῶνδε πλειόνων ὄντων διέξαντες κατά τι τῶν σημαινομέ
νων οὖσαν αὐτῶν πλειόνων ὄντων τῶνδε ἐπιστήμην, εἴημεν ἂν πάλιν ἀνηρηκότες· ὁ κέμε
νον· οἵ), ἂν λέγῃ τις πῶς ἰατρικὴν ἐπιστήμην εἶναι ὑγιείας, καὶ δύεξίας· ἂν διέξωμεν
ὅτι μήτε τοῦ μὲν ὡς ποιητικοῦ, τοῦ δὲ ὡς τέλους τούτων ὄντων, μήτε ὡς δύο τελῶν, οὐ γὰρ
ἔστιν ἡ δύεξία ἐναντία τῇ ὑγιείᾳ, ἡ δὲ τέλος τῶν αὐτικειμένων τοῖς ὑπνοῖς, ἅπερ ἐστὶ τοῦ
νοσώδη, οὕτως δὲ καὶ αὐτὴ πλειόνων ὡς τελῶν, ἀλλ' ὡς μὴ δὲ τοῦ μὲν, καθ' αὑτό· τοῦ δὲ κατὰ
συμβεβηκός, ἃ γὰρ συμβέβηκε τῇ ὑγιείᾳ ἡ δύεξία, ἀνηρηκότες ἂν εἴημεν τὸ κέμενον· ὁ-
μοίως πάλιν ἂν λέγῃ τις πῶς οἰκοδομικὴν, οἰκίαν τε καὶ ὑγιείας ἐπιστήμην· ὡς δὲ δεῖ
τούτου τοῦ παραδείγματος· οὕτως δεῖ θεωρεῖν δεῖ πάντων τῶν ἀμφιβόλων τῶν ἐχόντων
τινὰ ζήτησιν· δεῖν δὲ φησι πῶς διαίρεσιν ποιήσασθαι τοῦ διοῦτος μὴ οὕτως λεγομένων, μὴ εἰς
πάντα τὰ σημαινόμενα διαιρεῖν, ἀλλ' εἰς τὰ χρήσιμα πρὸς ἃ προκείμενον· εἰ μὲν γὰρ εἴη
προκείμενον ἡμῖν κατασκευάσαι τὸ πρόβλημα εἰς ταῦτα ἐφ' ὧν οἷοί τε ἐσόμεθα δεῖξαι
τὸ προκείμενον, μὴ κατασκευάσαι, διαιρετέον· εἰ δ' ἀνασκευάσαι, πάλιν ταῦτα ληπτέ
ον· ἐφ' ὧν ὅτι ἂν ἡμεῖς δεῖξαι ὅτι μὴ ὑπάρχει τὸ πρόβλημα) ὑπάρχειν· εἰ γὰρ εἴη κέμενον πῶς
ἰατρικὴν

Plurim̃ eandé esse scientiam.

ἀλλοπλῆ

ἐνιαχμένον

Melicratú laxandi facultatem habet

Pisces tenue alimentú & facilis concoctionis

πῶς ἰατρικὴν εἶναι ὑγιείας μὴ δύχροίας, διαιροῦντα τὸ πλειόνων εἶναι πῶς αὐτῶν
ἐπιστήμην· ἢ ὡς τελῶν, ἢ ὡς τοῦ μὲν, τέλος, τοῦ δὲ πρὸς τὸ τέλος· καὶ τὸ οὐδέτερον τῶν
δύο πῶς ἰατρικὴν, ὑγιείας τὸ δεῖ μὴ δύχροίας δεῖν ἀνασκευάζειν τὸ πρόβλημα· εἰ δέ
τις πάλιν λέγοι μὴ εἶναι πῶς ἰατρικὴν ὑγιείας μὴ δύχροίας, αὐτὸν διεκνύοντα, εἴη
μὴ ἐπιστήμη πλειόνων λέγεται· ὅταν τοῦ μὲν καθ' αὑτό, τοῦ δὲ, κατὰ συμβεβηκός· ὅτω
δὲ καὶ ἡ ἰατρικὴ τῶν προκειμένων ἐστὶν δύναταί τις μὴ ὡς καθόλου λεπομόσ τοῦ διαιρεῖ
σθαι δὲ ὅσα χῶς χρήσιμον ἐστὶ πάντων τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἀκούειν, ὥς τισιν ἔδο
ξεν· ἐκ ἐδὲ μόνου τοῦ ἐπιστήμην εἶναι μίαν πλειόνων· διεῖπον δ' ὄντος τ' ἐπίσταμαι πόσ
τα ἐν τοῖς πλείοσι ἐληφότα ψήφους ὅτι νενίκηκεν· ἢ δ' καθ' ὁμοίωσιν τοῦ καθόλου,
ἢ ὅτι δὲ καθ' ἕκαστον πάντα, ὅπερ οὐκ οἶόν τε, χρὴ ἐδὲ τοῦτο ἄγοντας διεκνύειν· μὴ
μὲν τόνδε οὐκ οἶδεν ὅτι νενίκηκεν· οὐκ ἄρα πάντας δεῖ νενικηκότας καὶ τοὺς πλείους
ἐληφότας ψήφους ἐπίστασθαι· ὁμοίως τοῦτο, οὐ καὶ αὐτῷ θεόφραστος σὺν τῷ δοκεῖ τ' ἐ
σασχῶς μέμνηται· οἵ) ἐπίστασθαι πᾶν ζίτνον ὅτι δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ζεῖς γω
νίας· ἢ τ' ὡς καθόλου, ἢ ὡς καθ' ἕκαστα πάντα· ἀνασκευάζῃ δ' ἂν θέλοντας ἐ ὅτι ὁ γεω
μέτρης ἐπίσταται πᾶν ζίτνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχον τὰς ζεῖς γωνίας, χρὴ ἐδὲ τὸ
καθ' ἕκαστα μεταγειν ἐν λόγου· καὶ λαβόντας ὅτι ὁ μὲν δίδε τις
ὅτι ἔστι ζίτνον, οὐ δ' εἰ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχει δίδε· τόδε τι προχειρησαμένους, λέγειν,
ὅτι τοῦδε δὲ οὐκ οἶδεν· οὐκ ἄρα εἰ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν οἶδεν· οὐ πᾶν ἄρα οἶδε· δεῖν δή
φησι μὴ ἐπὶ ζύτ' ὥς πρὸ μὴ ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων ὅτω ποιεῖσθαι πῶς διαίρεσιν· ἀλλ λαμβάνη
ποσαχῶς λέγεται· ἀλλ' ἡ γνώσιμον ἐ ποσαχῶς λέγεται, καὶ φέρουσι παραίτοντές
τινα, μὴ πρὸς ἐ χρήσιμον αὐτοῖς ποιούμενοι πῶς διαίρεσιν ἐσόμεθα· ὅταν δ' ἡ γνώσιμα
τὰ σημαινόμενα πάντα ἐκθέμενοι, ἐφ' ὧν μὲν διέξομεν οὕτως ἐχου· ἐφ' ὧν δὲ μὴ δυνά
μενον οὕτως ἔχειν, ὡς εἶπεν ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων· ἀλλ μὴ ἐπὶ πάντ' ὁμοίως δίου τε ἡ· οὕτως δ'
οὐ δέξομεν δ' πορεῖν λόγων πρὸς ἃ πρόβλημα. καὶ εἴη δὲ τόδε τοῦδε ἢ μὴ εἶναι, ἐκ τ'
αὐτῶν τόπων καταστασιαστέον χρησάμενος τῷ ἀμφιβόλῳ παραδείγματι, ᾧ πῶς
αὐτῶν ἐπιστήμην πλειόνων εἶναι, μὴ διέξας καὶ πόσα σημαινόμενα πῶς αὐτῶν δίου τε
λέγεσθαι πλειόνων ἐπιστήμην, μὴ δ' ὅτι τ' τέλους, μὴ τ' πρὸς τὸ τέλος· μὴ ὅτι τ' αὐτικει-
μένων ὡς τελῶν, καὶ ὅτι ὡς τοῦ καθ' αὑτὸ μὴ καὶ κατὰ συμβεβηκός, καὶ βούλοιτο ἐκ τούτ'
τ' τόπων καταστασιαστέον ἢ ἀνασκευαστέον μὴ τὸ εἶναι τόδε, τοῦδε· οἵ), αὐ πῶς ἰατρικὸν ἐσ
τὶ πικὸν ὑγιείας, ἢ ὅλως τινὸς ἐπιστήμην καταστασιάσαι θέλωμεν, διέξομεν καὶ κατά τι τοῦ
των πῶς ἰατρικὸν ποιητικὸν τ' ὑγιείας· ἢ ὅτι αὐ ἢ τὸ διεκνύμενον ἐπιστήμην οὖσαν· ἢ χωρὶς
ὡς τέλους, ὡς τ' ὑγιείας· εἴη δ' ἂν μὴ τ' νόσου ὡς ἀναντίου τῷ τέλει· ἢ ὡς πρὸς τὸ τέλος,
ὡς τινος τ' ὑγιείας ποιητικῶν, ἢ οὕτως ὡς καὶ κατὰ συμβεβηκός, ὡσ τ' δύχροίας· ὡς ἐαύτε
μήτε ὡς πρὸς τὸ τέλος σωτελοῦντος τ' προκειμένου, ἢ ἰατρικὴ, ἐπιστήμη, μήτε ὡσ τέ-
λους, μήτε ὡς καὶ κατὰ συμβεβηκός, δεῖ δ' αὖ πῶς αὐχὴν εἴη ἡ ἰατρικὴ τοῦ προκειμένου· ὅτι γοῦν
οὐκ ἔστιν ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη μελῶν τε καὶ ῥυθμῶν, δείκνυμεν, ὅτι μήτε πρὸς τὸ τέλους
τὸ τ' ἰατρικῆς σωτελεῖν τί ταῦτα, μήτε τέλη αὐτῆς εἶναι· μήτε συμβεβηκέναι αὐτὰ
ἐκείνων τινι, ἢ τῷ τέλει, ἢ τῶν πρὸς τὸ τέλος τινί· ὁμοίως δ' λέγῃ τις πῶς ῥητορικὴν
ἐπιστήμην δικαίων· λείξαντες ὅτι μήτε ὡς τέλος ἐστίν· οὐ τ' ὡς τέλος ῥητορικῆς τοῦτο·
μήτε ὡς ποιητικοῦ, τοῦ τέλους· οὐ τ' τὰ δίκαια ποιητικὰ τ' τῆς ῥητορικῆς τέλους, ἀνε
σκευακότες ἂν εἴημεν τὸ πρόβλημα· οὐ δ' τ' καὶ κατὰ συμβεβηκός ἐστιν αὐτ'· οὐ τ' συμβέ-
βηκε τῷ τέλει τῆς ῥητορικῆς τὰ δίκαιον· πάλιν εἰ ἡ ἐπιθυμία ἐστὶν λέγειτό τινος, ἢ ὡς
τέλους εἴη αὐ αὐτοῦ, ἢ ὡς τῶν πρὸς τὸ τέλος, ἢ καὶ κατὰ συμβεβηκός· ἔχω δ' ἂν ἢ ἐπιθυ-
μία, ἢ ὡς τέλους εἴη οἵ) ὑγιείας, ἢ ὡς τῶν πρὸς τὸ τέλος οἵ) τοῦ τμηθῆναι ἢ καταρθῆ
ναι δι' ὧν ἡ ὑγιεία γίνεται, ἢ κατὰ συμβεβηκός· ὡς ὁ φιλόγλυκυς, οἴνου ἐπιθυμεῖ· ἐπ' ἢ
οἶνος, ἀλλὰ διότι γλυκύς, ὅτῳ τοῦτ' αὐτῷ ὡς φιλόγλυκυς ἐπιθυμεῖ· συμβέβηκε γὰρ
τῷ ἐπιθυμοῦντι ὑπ' αὐτοῦ· τοῦτο δὲ ὧν τὸ γλυκὺ, οἴνῳ εἶναι· ὅτι γὰρ μὴ καθ' ὃ οἶνος
ἐπιθυμεῖ αὐτοῦ, δῆλον ἐκ τοῦ, τοῦ αὐσηροῦ οἴνου μὴ ἐπιθυμεῖν τὸν φιλόγλυκον· οὐδὲν

Theophrastus in libro de locis

ἐλαττον οἴνου καὶ αὐτῷ ὄντος. ἀλλὰ καὶ σῖτῳ, γλυκέος τινὸς καὶ μὴ οἴνου ὄντος ἐπιθυμεῖν αὐτὸν, φησὶν, οὐκ ἂν αὐτό. ἢ δὲ ἡδονὴ οὐκ ἄλλα λέγεται πλείονων πρόσκτησ. ἵνα μὴ ἐπὶ τῆς μόνον, καὶ ἐπιθυμίας ὁ λόγος ᾖ, ἃ μόνον πλείονων ὄντα φύσιν ἔχει προειρημένων, ἢ ὡς τέλους, ἢ ὡς πρὸς τὸ τέλος, ἢ κατὰ συμβεβηκός. ἀλλὰ καὶ εἴ τινα ἄλλα πλειόνων ἔστιν ἄλλων τινῶν, καὶ μὴ τούτων, ὡς πρὸ ἡ αἴσθησις. ὅσα γὰρ πλειόνων ἄλλων ἔστι. πλεόνων γὰρ ἡ αἴσθησις. ὅτι ἢ τοῦ ἰλίου, ἢ τοῦ κοινοῦ, ἢ τοῦ κατὰ συμβεβηκός, καὶ αὐτὸ οὕτω λοικνύουσιν. φορὰς εἰ πεῖν ὅτι μή ἐστιν ἀκοὴ χρωμάτων αὐτὴ πληπτική. οὔτε γὰρ ὡς ἰλίου αἰσθητὸν ἴδιον γὰρ αὐτῆς οἱ ψόφοι. οὔτε ὡς κοινοῦ. οὐ γὰρ ἔστι κοινὸν αἰσθητὸν ἡ χρῶμα. ἡ γάρ τινος αἰσθήσεως ἴδιον, οὐ κοινόν, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός. οὐ γὰρ συμβέβηκε τοῖς ψόφοις χρῶμα. ἀλλὰ καὶ ἡ κενὸν δεικνύοις αὖ μὴ κενὸν αἴτιον κινήσεως, τῷ τετράχως λεγομένου τοῦ αἰτίου, κατὰ μηδένα τῶν τρόπων, ἡ κενὸν αἴτιον εἶναι τῇ κινήσει. τοῦτον δὲ ἦν τόπον, οἷ τοῖς πρός τι χρήσιμόν φησιν εἶναι. ἡ γὰρ τί τινος λέγειν εἶναι, καὶ ἄλλο ἄλλου, οἷ τοῖς πρός τι. οὕτω καὶ λέγῃ τίς ἐπιθυμεῖν τινα νόσου αἱρησόμεθα. δείξαντες ὅτι μήτε ὡς τέλους, μήτε ὡς πρὸς τὸ τέλος. μήτε κατά τι συμβεβηκὸς οἷόν τέ τινα ἐπιθυμεῖν νόσου. ἔτι δὲ μεταλαμβάνειν εἰς ἡ γνωσεμώτερον ὄνομα. ὁ τόπος ἐκ μεταλήψεως. ἐπεὶ γὰρ πᾶν δύ ἐπιχειρήσομεν ἁπλῶς γίνεται σαφέστερον γιγνόμενον, φησὶ δεῖν μεταλαμβάνειν ἡ ἀσαφέστερον εἰς ἡ σαφέστερον, καὶ οὕτως ἐπιχειρεῖν πειρᾶσθαι. δύ πορωτέρα γὰρ ἡ πρὸς ἡ σαφὲς ἐπιχείρησις χρήσιμος. δεῖ ἡ εἰς ἡ σαφὲς μεταλήψασθαι ὁμοίως καὶ πρὸς ἀναισθυλῶ μὴ κατασθυλῶ. μὴ ἵ' ἀναισθυάσωσι τί βουλόμενοι, μεταλαβόντες εἰς ἡ σαφέστερον, ῥᾷον δείξομεν. μὴ κατασθυλάσωσι ἀναισθυάσωσι μὴ ἵ' βουλόμενοι μὴ δεῖξαι ὅτι ὁ σωφρονικὸς οὐκ ἔστι πολυπράγμων, πλὴν πολυπραγμοσύνῃ μεταλαβόντες εἰς φιλοπραγμοσύνῃ, ῥᾷον ἀναισθυάσομεν ἡ προκείμενον. ὁ μὲν γὰρ πολυπράγμων, οὐ δὲ πω φανερὰν ἁμαρτίαν σημαίνει δοκεῖ. εἴγε πολυπράγμων μᾶλλόν ἐστιν ὁ οὐ πολλοῖς κυλίομενος πράγμασιν. δοκοῦσι δὲ ἔστιν ἡ καὶ ἀφ' τύχης τινὸς περιγενέσθαι. ὁ δὲ φιλοπράγμων, διάθεσιν ἤδη, καὶ οἱ κειόπτα πλὴν πρὸς τὰ πράγματα δηλοῖ, καὶ σωφροσύνην καὶ αἵρεσιν. ὁ ἀλλότριον τοῦ σωφρονικοῦ. πάλιν δὲ εἰ κατασθυάσει βουλόμεθα ὅτι πᾶσα ὑπόληψις τοῦ σωφρονικοῦ ἀκριβής, ἐπεὶ ἡ ἀκριβὲς οὐδέ πω γνώσεμον. δοκεῖ γὰρ μὴ ἡ ἀναγκαῖον σημαίνειν, ἀκριβὴς δοκεῖ εἶναι ἡ δι' ἀναγκαίων γινομένη, ὃ οὐ πᾶσα σωφρονικοῦ ὑπόληψις ἔχει. γίνονται δ' ὑπολήψεις τῷ σωφρονικῷ μὴ τοῦδὲ τί ὠνδεχομένων, μεταλαμβάνοντες ἡ ἀκριβὲς εἰς ἡ σαφὲς, ἢ εἰς ἡ ἀληθές, οὗ κολοβώτερον ἡ προκείμενον δείξομεν. πᾶσα γὰρ ἡ τοῦ σωφρονικοῦ ὑπόληψις, σαφὴς τε καὶ διηρθρωμένη καὶ ἀληθὴς ὁμοίως καὶ πρὸς ἣν οἰκείαν τινὰ ὑπόληψιν περί τινος ἐκπεφεύγειν. οἷον τοῦδὲ ἡδονῆς ὁπῖαν αὐτῷ εἶναι δοκεῖ. ὁ μὲν λέγων ἀκριβῆ αὐτὸν πλὴν ὑπόληψιν εἶναι, οὐ δὲ πω γνωρίμως λέγει. εἰ δὲ ἡ ἀκριβὲς εἰς ἡ σαφὲς μεταλάβοι, γνώσεμον αὖ ὁ λέγει ποιήσομεν. εἴρηται δὲ μὴ τῶν μὲν σωφρονικῶν φιλοπράγμονα δεῖξαι μεταλαβόντας πλὴν φιλοπραγμοσύνην, εἰς πολυπραγμοσύνην. ἡ γὰρ μὴ τοῦδὲ τῶν οὐρανίων τε μὴ φύσει σωζομένων ἐξετάζειν τε μὴ ζητεῖν, πολυπραγμονεῖν ἔστιν. δοκοῦσι δὲ ὁ σωφρονικὸς. πλὴν δὲ τοῦ σωφρονικοῦ ὑπόληψιν, σαφῆ, μεταλαμβάνοντας δ' σαφὲς, εἰς ἡ ἀκριβές. εἰ γὰρ ἡ μὲν ἀκριβὲς ἀναγκαῖον. οὐ πᾶσα δὲ ὑπόληψις τοῦ σωφρονικοῦ ἀκριβὴς εἴη, ὥστε οὐ δὲ σαφὴς. οὕτω δὴ τόσῳ χρωμένους σέσει δεικνύναι, ποτὲ μὲν, ὅτι σωφρονικὸς οὐ σώφρων, μεταλαβόντας ἡ σώφρονα εἰς ἡν ἐγκρατῆ. εἰ γὰρ τοῦ μὲν ἐγκρατοῦς οὐ συμφωνεῖ τὰ μόρια τῆς ψυχῆς πρὸς ἄλληλα, τοῦ δὲ σωφρονικοῦ συμφωνεῖ, οὐκ ἂν εἴη ὁ σωφρονικὸς ἐγκρατής. ὥστε οὐ δὲ σώφρων, εἰ τοιοῦτον ἡ σωφροσύνη τῇ ἐγκρατείᾳ. πάλιν δ' αὖ δεικνύναι τὶς δυνήσεται ἡν σωφρονικὸν ἐγκρατῆ, μεταλαβὼν πλὴν ἐγκράτειαν εἰς πλὴν σωφροσύνην. εἴγε ὁ μὲν σωφρονικὸς οὐ ὁμολογίᾳ τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων πρὸς ἀλλήλας ἐστίν. ἡ δὲ τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων ὁμολογία πρὸς ἀλλήλας σωφροσύνη. οὕτω καὶ ὁ δημοσθένης κατασκευάσει βουληθεὶς ὅτι μὴ δεῖ

μὴ δεῖ χάριν ἔχειν φιλίππῳ ἐφ' ὧν ἔδωκε, μετέλαβε τὸ ἔδωκεν, εἰς τὸ ἀπέδωκεν. ἀλλὰ καὶ ὁ θουκυδίδης, βουληθεὶς παρωξύναι τοὺς ἀθηναίους πρὸς τοὺς μιτυληναίους, πλὴν ἀποστασιν αὐτῶν, εἰς πλὴν μετανάστασιν μετέλαβε. καὶ ἡ σωφθεὶς δὲ σωφρης τῆς διαύτης χρήσεως. μεταλαμβάνοντες ἀεὶ τὰ ὀνόματα εἰς τὰ ἐμφανεστέρα. τὸ τέμνειν εἰς τὸ κατατέμνειν. καὶ τὸ ἐδίειν, εἰς τὸ κατεσθίειν, καὶ τὸ μεισθαῦ, εἰς τὸ γελαῦ. μεταλαμβάνουσι δὲ καὶ τὸν μὲν πανοῦργον, εἰς τὸν φρόνιμον. τὸν δὲ δολμηρὸν, εἰς τὸν ἀσώτον. καὶ τὸν μὲν πρᾶον, εἰς τὸν ἀργὸν καὶ ἀκίνητον. τὸν δὲ ἐλευθέριον, εἰς τὸν ἄσωτον, καὶ τὸν οἰκονομικὸν, εἰς τὸν ἀνελεύθερον. οὕτω καὶ ὁ ἀριστοτέλης σὺν ᾧ χορηγίᾳ παρὰ τῷ πλάτωνι, τοὺς σώφρονας εἰς τοὺς ἡλιθίους μεταλαμβάνει. τρὸς δὲ τὸ δεῖξαι τἀναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρχοντα. τόπον τινὰ ἡ μὲν παραλείψομεν, ᾧ χρήσθαι δυνησόμεθα πρὸς τὰ προβλήματα. οὐ δὲς πρόκειται δεῖξαι, τὰ ἀναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρχοντα. δίον, ὅτι καὶ τοῦδὲ αἰσθησίν ἐστιν ὀρθότης ἡ ἁμαρτία. ἡ τοῦδὲ ὑπόληψις, τὰληθὲς τε καὶ ψεῦδος. ὁ δὲ τόπος οὗτός φησι δεῖν ἐπισκοπεῖν, εἰ ᾧ γένει ἓν προκειμένου ὅτι αὖ ἡ γένος αὖ τοῦ τἀναντία ὑπάρχει. καὶ ἡ ὧν οὕτως ἔχον δεικνύναι χρωμένους αὐτῷ, ὅτι καὶ τοῦδὲ τὸ προκείμενόν ἐστι τὰ ἀναντία. δίον, ἐπεὶ ἡ αἰσθάνεσθαι κείνῳ τί ἐστι. γένος γὰρ τῆς αἰσθήσεως ἡ κείσις. κείνομεν γάρ, οὐκ αἰσθήσει μόνον, ἀλλὰ καὶ νῷ. κείνειν δέ ἐστι, μὴ ὀρθῶς μὴ ἡμαρτημένως, εἶτ' αὖ καὶ τῷ αἰσθάνεσθαι ἅμφω ὑπάρχοντα. πάλιν εἰ ὑπόληψίς ἐστι ψευδὴς καὶ ἀληθὴς, εἶτ' αὖ μὴ δόξα. εἶδος γὰρ ὑπολήψεως ἡ δόξα. οὕτω μὲν οὖν ἀφ' τοῦ γένους ἐστὶν ὁρμώμενους, τοῦδὲ τὸ εἶδος ἁμφοῖν ὑπάρχειν. ἔστι δὲ μὴ ἀπαλλαγὴν ἀφ' τοῦ εἴδους τοῦδὲ τὸ γένος δεικνύναι. ζητουμένου γὰρ εἰ διάθεσίς ἐστι φαύλη καὶ σπουδαία, ὁρίσαντες τὸ εἶδος πινὸς τῶν διαθέσεων ἅμφω ταῦτα, ὁμῶ τούτου αὖ ἁμφοῖν, ὅτι καὶ τῇ διαθέσει ἁμφοῖν ὑπάρχει. δίον, ἐπεὶ ἡ τέχνη ἐστὶ διάθεσις δοκεῖ τῆς διαθέσεως, διαθέσεις γὰρ οὐ μόνον αἱ ἐπιστῆμαί τε καὶ τέχναι, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀρεταί. ὑπάρχει δὲ τῇ τέχνῃ τὸ φαύλην τε καὶ σπουδαίαν εἶναι. τῶν γὰρ τεχνῶν, αἱ μὲν εἰσι φαῦλαι, αἱ δὲ σπουδαῖαι, ᾗ γὰρ τῆς ἐπιστήμης ὀνόματι, κοινὸν τοῦτο αὐτῇ τῆς τέχνης χρῆται, ὑπάρχει αὖ καὶ τῇ διαθέσει γένει οὖσῃ τέχνης, τὸ φαῦλόν τε καὶ σπουδαῖον. ὁμοίως πάλιν, εἰ τῇ δόξῃ τὸ ψεῦδός τε καὶ ἀληθές, ὑπάρχοι αὖ καὶ τῇ ὑπολήψει. εἰ πῶν δὲ γίνεσθαι πλὴν κατασκευὴν τοῦδὲ τὰ αὐτὰ κείμενά τινι ὑπάρχειν. καὶ ἀφ' τοῦ γένους ᾧ εἶναι, καὶ ἐφ' τοῦ εἴδους ᾧ γένει τὰ αὐτὰ κείμενα ὑπάρχει, ἀξιοῦσι καὶ ᾗ αὐτῷ ὑπάρχειν ψευδῆ εἶναι. τὸν δὲ ἀφ' τοῦδε τὸ γλύος μεταβαίνοντα ἀληθῆ, καὶ τούτου πλὴν αἰτίαν ἀποδίδωσιν. ὅτι γὰρ μὴ ἀναγκαῖον, ὅσα ᾧ γλύφ ὑπῆρχεν, μὴ ᾧ εἶδος ὑπῆρχεν, σφᾷ δῆλον οὐκ ἀληθὴς ὁ προῶν. ὅσα μὲν ἂν τῇ οὐσίᾳ τοῦ γλύους ἐστὶ συμπληροῦντα αὐτοῦ τὸ εἶναι, ταῦτα ἀνάγκη καὶ ᾧ εἴδει ὑπῆρχειν. ἐπεὶ δὴ τὰ γλύφ συμφωνοῦντα τοῦ εἴδους ἂν ἕνεκα τοῦ εἶναι, ὅσα δὲ συμβέβηκε ᾧ γλύφ, ἅπαντως ταῦτα μὴ ἐπάσῃ τῶν αὐτοῦ εἴδων ἀνάγκη συμβεβηκέναι. συμβεβηκέναι δ' ᾧ γένει λέγεται, καὶ ὅσα οἷ τινι εἴδει τῶν οἷ ᾧ γλύφ συμβέβηκεν, ἢ μὴ οἷ τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν αὐτοῦ. δῆλον τῷ ζῴῳ συμβέβηκε τὸ λευκὸν. ἐπεὶ ὁ κύκνος ζῷον ὤν, λευκός ἐστι. τὰ δὴ οὕτω συμβεβηκέναι λεγόμενα τῷ γένει, οὐκ ἀνάγκη καὶ τῷ εἴδει συμβεβηκέναι. ἀλλ' οὐδὲ ὅσα ὑπάρχει ᾧ γένει τῷ οἷ τῇ οὐσίᾳ, εἶναι τινὸς εἴδους τῶν ὑπ' αὐτὸ τινι. ἀλλ' οὐ δῆλον τοῦτο καὶ πᾶσι τοῖς ζῴοις τὸ ζῷον. ὡς συμβεβηκὸς δὲ ὑπῆρχει ᾧ γένῃ μὴ τὰ αὐτικείμενα. οὐ γὰρ δίον τε οἷ τῇ οὐσίᾳ τινὸς γένος εἶναι τὰ αὐτικείμενα. οὕτω γὰρ ἂν ἅμα εἴη τὰ αὐτικείμενα καὶ ἀχώριστα ἀλλήλων. ἀλλ' ὅτι τῶν ὑπὸ τὸ γένος, τὰ μὲν ζῳά ἐστι. τὰ δὲ ῥητὰ. δίον, τὰ μὲν σπουδαῖα, τὰ δὲ φαῦλα, ἢ τὰ μὲν λευκά, τὰ δὲ μέλανα, οὕτω λέγεται τὰ αὐτικείμενα εἶναι οὐ ᾧ γένῃ. ἀλλὰ μὴ ᾧ διαιρέσεως τοῦδὲ αὐτικειμένας διαφορᾶς, ἅπερ ὑπάρχει ᾧ γένει. οὔπω γ' οὐ ᾧ ζῴῳ, τὸ τελάπον τε καὶ μή. διὸ οὐκ ἱκανὸν πρὸς δεῖξιν τοῦ τὰ αὐτικείμενα ᾧ εἴδει ὑπάρχειν, τὸ δεῖξαι τῷ γένει αὐτὰ τὰ αὐτικείμενα ὑπάρχειν. ὁ μὲν οἷ δείξας τῷ εἴδῃ τινὸς γένους ὑπῆρχοντα

ἐδωκεν ἀπέδωκεν

Thucydides

ἀπόστασις μετανάστασις

Plato

Duo cōtraria in uno & eodē esse quo pacto fieri possit

δόξα ψεῦδος ὑπολήψεως

Diatheses nō solū scientiæ & artes sed & uirtutes

Quæ sint quæ si in sint generi in sint speciei. & quæ nō in sint speciei & si in sint generi

αἴτιον quadrupliciter dici

ὑπορωτέρα ἡ πρὸς τὸ σαφὲς ἐπιχείρησις

Probū nō esse ardelionē

πολυπραγμοσύνη φιλοπραγμοσύνη

ἀναισθυάσωσι quid

σωφροσύνη

σωφροσύνης diff°.

Demosthenes

τὰ αὐτὰ κείμενα, πάντως ἔχει διαλειμμένον, ἢ καὶ τῷ γένει αὐτῶν ὑπάρχειν αὐτά. ἐπεὶ γὰρ ἢ εἶδος ἐστὶ τὸ γένος ὄντι, ἀνάγκη καὶ πάντα τὰ τῷ εἴδει ὑπάρχοντα, καὶ τῷ γένει εἶναι, καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ καθόλου γὰρ ἀληθὲς, ὅσα καὶ τῷ εἴδει ὄντι, καὶ τῷ γένει εἶναι· εἰ μὲν γὰρ ἰδ τῶν ἢ τὸ ἐστὶ τινὶ εἶναι τῷ παντὶ ὑπάρχειν, οὐκ ἂν ἰδ ἀληθὲς ἢ ὅσα καὶ τῷ εἴδει καὶ τῷ γένει· ἢ τὸ λογικὸν νῦ ἢ δίπουν, καὶ ἄνθρωπῳ καὶ ἵππῳ καὶ θεῷ ὑπάρχει· ἀλλ' ὅτι ἢ λευκὸν ἂν ἰδ καὶ ἄνθρωπῳ, ὅτι μὴ καὶ παντὶ ζῴῳ ὑπάρχει· ἀλλ' ὅτι ἢ λευκὸν ἂν ἰδ καὶ ἵππῳ καὶ θεῷ καὶ ἄνθρωπῳ, ὅτι μὴ καὶ παντὶ ζῴῳ ἀντίκου γὰρ ἂν ἀληθὲς ἰδ ἢ ὅσα καὶ τῷ γένει νῦ καὶ τῷ εἴδει. ἐπεὶ δὲ μὴ παντὸν ὄντι ἢ τὸ εἶδος καὶ τῷ γένει καὶ ᾧ ὄντι, νῦ ὁ ἄνθρωπος καὶ τῷ ζῴῳ μόνον· οὐ μὴν πᾶν ζῷον ἄνθρωπός ἐστιν· οὐδὲ πᾶν γένος εἶδος, ἀνάγκη ὁμολογεῖν, ὅτι ὅσα καὶ τῷ εἴδει ὄντι, ἔστι ταῦτα καὶ καὶ τῷ γένει πρόσκομνα ὑπ' αὐτό. λέξεσι δὲ πρὸς τὸ κατασκευάς ἢν μὲν ἀφ' ὧν γενῶν ἴδιοι τῶν εἰδῶν κατασκευάζονται ὅτον ψευδῆ· ἢν δὲ ἀφ' ὧν εἰδῶν ἴδιοι τῶν γενῶν ἀληθῆ· ἀνάπαλιν φησὶν ἔχειν ἐπὶ τὸ ἀνασκευῶν· τὸ μὲν γὰρ ὃ μὴ ὑπάρχει τῷ γένει, οὐδὲ μὴ ὑπάρχειν μὴ δὲ τῷ εἴδει διακινεῖται ἀληθῆ εἶναι. ὃ γὰρ μὴ ἐστὶν ἐν ζῴῳ, οὐλως οὐδὲ ἐν ἀνθρώπῳ· ἢν δὲ ὃ μὴ ὑπάρχει ᾧ εἶδει, οὐδὲ περιόμενον διακινεῖσθαι, ὅτι μὴ δὲ τῷ γένει ὑπάρχει, ψευδῆ· ἢ γὰρ τοιάδε πόσον ἢ, ἢ ἐν ἄλογον, οὐκ ὑπάρχει μὲν ἀνθρώπῳ· οὐμὴν ὅλῳ οὐδὲν οὐ δὲ ζῴῳ· ἄτοπον δὲ τοῦτο, ἐν ἴδῃ πολέον εἶν ἢ γένος τῶν εἰδῶν· ὃ μὲν γὰρ ὑπάρχει τῷ ἴδῃ πολέον τινός ὄντι, οὐδὲν ἀνάγκη ὑπάρχειν καὶ ᾧ ἐπ' ἔλαττόν τε μὴ ὑπ' αὐτὸ, εἰ μὴ παντὶ ὑπάρχει ᾧ ἴδῃ πολέον· ὃ δὲ τῷ ἐπ' ἔλαττον ὄντι μὴ ὑπό τι κοινὸν ὑπάρχει, τοῦτο ἀνάγκη μὴ οὐ ᾧ ἢ πολέον ὄντι καὶ πεπέχοντι τοῦ ἐν ὑπάρχειν. πάλιν δ' αὖ ὃ μὲν ὑπάρχει ᾧ ἢ πολέον ὄντι, δ' αὖ τῶν ὑπ' αὐτὸ τινὶ ὑπάρχει· εἰ δ' ὑπάρχει ᾧ ἐπ' ἔλαττον, ἀνάγκη οὐ ἐκείνῳ δ' εἶδος, ὅπερ τὸ γένος ἦ· εἰ δέ τι μὴ ὑπάρχει ᾧ ἐπ' ἔλαττον ὄντι, ἐκ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν ᾧ ἢ πολέον· ἄλλῳ γάρ τινι τῶν ὑπαρχόντων ὑπὸ τὸ γένος, λώσαται οὐ ἐκείνῳ εἶναι· δῆ), ἐπεὶ τῷ ζῴῳ οὐχ ὑπάρχει τὸ ἄψυχον, οὐ δὲ τῶν ὑπὸ τὸ ζῷον τινι· ὁμοίως ἐπεὶ τὸ χωρὶς αἰσθήσεως εἶν ἐκ ὑπάρχει ᾧ ζῴῳ, οὐδὲ τῶν εἰδῶν τινὶ αὐτῷ ὑπάρχει· αὖ δὲ διαβάλλειν τὶς περιόμενος τὸ προειρημένα, λέγῃ τῷ μὲν ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν τὸ ὑδὲ τὸ ζῷον εἶναι· οὐκέτι δὲ καὶ ᾧ ζῴῳ· ἐπεὶ γὰρ ὅδε τὸ ζῷον ὑπὸ τὸ ζῷον, ῥητέον ὅτι καὶ τῷ ζῴῳ ὑπάρχει ὅ ὑπὸ τὸ ζῷον εἶναι· ὥ γάρ τινι ζῴῳ ὄντι ὑπάρχει, ᾧ δὲ ἀνθρώπῳ τινὶ ζῴῳ ὄντι ὑπάρχει καὶ τὸ ὑδὲ τὸ ζῷον εἶναι. ὥστε καὶ ζῴῳ· οὐ γὰρ ἔκειτο τοῦτο οὐ τινι εἶναι ὃ οὐ παντὶ αὐτῷ ὅδε. Επεὶ δὲ ἀναγκαῖον ὧν τὸ γένος κατηγορεῖται καὶ τῶν εἰδῶν τι, κατηγορεῖσθαι. Ο τόσδε τοιοῦτος ἐπεὶ τὰ γένη οὐκ ἔστιν αὐτὰ καθ' αὑτὰ, ἀλλ' οὐ τοῖς εἴδεσιν αὐτοῖς ὧν κατηγορεῖται τὸ εἶναι ἔχει ἀναγκαῖον εἰ τὸ γένος, ὡς γένος τινὸς κατηγορεῖται, τούτου καὶ εἴδός τι κατηγορεῖσθαι εἰμὴ προσεχὲς εἶδος ἔλη αὐτὸ τοῦ κατηγορουμένου γένους· τοῦ γὰρ ζῴου πῆνοῦ, κατηγορεῖται μὲν τὸ ζῷον· οὐμὴν καὶ εἴδος αὐτοῦ κατηγορεῖται· ἐπεὶ οὐ προσεχὲς εἶδος ὅδι τὸ ζῴου· ὅπερ ἔλιπε προσθεῖναι, ὅτι μὴ δὲ χρήσιμον αὐτῷ πρὸς τὸν παραδεδομένον τόπον ἰδ· ἢ καὶ τοῦτον τὸ εἶδος κατηγορεῖται· εἴγε αὐτὸ μὲν αὐτοῦ κατηγορεῖται. εἶδος δέ ὅδι αὐτὸ τοῦ ζῴου· ὄντων δὴ τῶν γενῶν διαφόρως φύσεως, ἀναγκαίως φησὶ καὶ ὅσα ἔχειν λέγεται γένος τί· τοιαῦτα, οἷς ὑπάρχειν τε, καὶ συμβεβηκέναι λέγεται γένος τί, διὰ δὶς πάντως καὶ τῶν εἰδῶν τι τῶν τοῦ γένους ὑπάρχειν τε καὶ συμβεβηκέναι· ἀλλὰ καὶ ὅσα παρωνύμως ἀπό τινων γενῶν λέγονται· οὕτω δὲ λέγεται ὅς συμβεβηκέ τι γένος, ἀνάγκη ταῦτα καὶ ἀφ' εἴδους τινὸς τῶν ἐκείνου τοῦ γένους παρωνύμως λέγεσθαι· οἷον, εἰ ἐπιστήμη τινὶ ὑπάρχειν λέγεται, ἀνάγκη διὰ τοῦτο καὶ εἴδός τι τῶν ὑπὸ τὴν ἐπιστήμην ὑπάρχειν, ἢ μουσικὴν, ἢ γραμματικὴν, ἢ ἄλλην τινά· εἰ γὰρ μηδὲν εἶδος ἐπιστήμης ὑπάρχει τινὶ, οὐδ' ἂν ὅλως ἐπιστήμη αὐτῷ ὑπάρχοι· ἀλλὰ καὶ παρωνύμως, τὶς ἀφ' ἧς ἐπιστήμης λέγεται ὡς ὁ ἐπιστήμων, διὰ τοῦτον ἀνάγκη καὶ ἀπό τινος τῶν τῆς ἐπιστήμης εἰδῶν παρωνύμως λέγεσθαι· ἢ γὰρ γραμματικὸν, ἢ μουσικὸν, ἢ γεωμέτρην, ἢ ἀπ' ἄλλης τινὸς ἐπιστήμης. εἰ γὰρ ἀφ' μηδεμιᾶς, οὐδ' ἂν πῶ ἀρχὴν ἐπιστήμων λέγοιτο· λαβὼν δὲ τὸ καθόλου καὶ

Perpetuum & uerum quæcunq; insunt speciei inesse & generi

Locus a genere ad speciē astruens fallax. ab specie autem ad genus uerax. & contrario destruens a genere ad speciē uerax ab specie ad genus fallax

Paronyma

Paronymos aliquē ab arte dici

λου καὶ εἰπῶν, οἷον εἴ τινος ἐπιστήμη κατηγορεῖται, ἡ γραμματικὴ, ἢ μουσικὴ, ἢ τῶν ἄλλων τὶς ἐπιστημῶν κατηγορήσεται, μετέβη δὴ τὰ ὡς συμβεβηκότα κατηγορέμενα. Πεὶ πῶν καὶ εἴ τις ἔχοι ἐπιστήμην, ἢ παρωνύμως ἀφ' ἧς ἐπιστήμης λέγεται. ὅταν γάρ τινος ἢ ἐπιστήμη οὕτω κατηγορῆται ὡς συμβεβηκὸς αὐτῷ καὶ ὁ ἔχομεν ὑπ' αὐτό. πόθεν ἀνάγκη καὶ τῶν εἰδῶν τῆς ἐπιστήμης οὐσῶν ἐπιστημῶν, κατηγορεῖσθαί τινα· ἐπεὶ γὰρ ἀληθὲς τοῦτο καθόλου, ὃ οὗ κατηγορεῖται τί γένος, τούτου καὶ εἴδος τί κατηγορεῖσθαι, καὶ μὴ λανθάνειν γένος τί εἶναι οὐ ὑποστάσει, μὴ εἴδους τινὸς ὄντος, ἀληθὲς γίνεται καὶ ᾧ ὡς συμβεβηκὸς λέγεται τί γένος, τοῦτῳ συμβεβηκέναι τί καὶ τῶν τοῦ γένους τοῦ ἐκείνου. καὶ τοῦτο, εἴτε μετὰ τοῦ προσθεῖναι ὃ ὑπάρχειν καὶ συμβεβηκέναι πῶ τοῦ γένους κατηγορεῖσθαι ποιοῖτο· εἴτε καὶ μὴ προστιθείη μὲν ὃ ὑπάρχειν· παρωνύμως δὲ αὐτὸ ἀφ' οὗ γένους λέγοι· αἱ γὰρ παρώνυμοι κατηγορίαι ὡς ἔπε καὶ οὐ ἀρχὴ τοῦδε τοῦ βιβλίου, ἀφ' συμβεβηκότων. Εαν οὖν τι τεθῇ λεγόμενον ἀφ' τοῦ γένους ὁπωσοῦν. Τὸ ὁπωσοῦν δηλωτικόν ὅτι τοῦ εἴτε παρωνύμως εἴτε καὶ τῷ ὑπάρχειν αὐτῷ, ὃ γένος, προστίθεσθαι. καὶ παραδείγματι δὲ τῷ παρωνύμῳ ἐχρήσατο ὁ γὰρ σὺν ψυχὴν κινεῖσθαι λέγων, παρώνυμον ὃ κινεῖσθαι τῆς κινήσεως οὖν, τῆς ψυχῆς κατηγορεῖ· ὁμοίως δὲ ὁ λόγος καὶ τῇ ψυχῇ ὑπάρχειν ἢ συμβεβηκέναι ὃ κινεῖσθαί τις λέγοι, οὗτος δὴ τούτου τῶ προβλήματος, χὰ ὧδὶ τὰ εἴδη τῆς κινήσεως ἐπιβλέψαντα. ἔστι δὲ ταῦτα· αὔξησις· μείωσις· φορὰ· ἀλλοίωσις· γένεσις, καὶ φθορά· κοινὸ τόδον γὰρ νῶ καὶ ταύτας κινήσεις λέγει· ὥς πῶ καὶ αὐτὸ τὸ κίνησιν γένος εἶναι, ἀπό τινος τούτων εἰ δίεν τέ γε τῆς ψυχῆς παρώνυμον, τὸ κατηγορείαν ποιήσασθαι, εἴη αὖ κατασκευάζόμενον ὃ κινεῖσθαι αὐτὸ ὅλον, εἰ ἴνεται· εἰ φθείρεται ἢ ψυχή· εἰ αὔξεῖ· εἰ μειοῦται· εἰ ἀλλοιοῦται εἰ φορεῖ· εἰ ᾗ μηδὲ τούτ', ἀνασκευάζοιτο αὖ ἢ τὸ κείμενον τὸ ἀρχήν, ὃ κινεῖσθαι αὐτὴν· εἰ δὴ κατὰ ξενοκράτην ψυχή ὅδιν ἀριθμὸς ἑαυτὸν κινῶν· ἢ αὔξοι αὖ αὐτόν, ἢ μειοῖ, ἢ ἀλλοιοῖ, ἢ φορῶν, ἢ φθείρει, ἢ γεννᾷ· ἀλλ' οὔτε αὔξει τί αὐτὸ ἑαυτό· ὑπό γάρ τινος προστιθεμένου ὃ αὐξόμενον αὔξεται· ὃ, ἐκτός ὅδι τῶ αὐξανομένων, ἔτι ὃ αὐξόμενος ἢ μειούμενος, ἢ ἀλλοιούμενος, μεταπίπτοι αὖ εἰς ἄλλον ἀριθμὸν καὶ ἐξίστασθαι τῆς οἰκείας οὐσίας· καὶ τοῦ εἶναι οὕτως ὡς ἰδ· ἀλλ' οὐδὲ γεννᾷ τί αὐτὸ ἢ φθείρειν δύναιτ' ἄν, ἀλλ' οὐδὲ φθείρεσθαί τι δίον τε ὑφ' ἑαυτοῦ· ὥστε, δὲ ἂν ἀριθμόν. ἢ οὕτως μὲν, ὁ ἀριθμὸς αὖ εἴη τῆς ψυχῆς ἀνασκευάζόμενος καὶ ἀριθμὸν τὸ πρόβλημα· εἰ δέ τις λέγοι συμβεβηκέναι τῇ ψυχῇ οὐσίᾳ οὔσῃ τὸ κινεῖσθαι. λέξαντες ὅτι μήτε αὔξεται, μήτε μειοῦται, μήτε κατὰ τόπον κινεῖται, μήτε γίνεται ἢ φθείρεται· οὐδὲν γὰρ ἀσώματον δίον τε τούτων τί πάσχειν· λέξαντες δὲ ὅτι μηδὲ ἀλλοιοῦται· ἢ γὰρ ἀλλοίωσις, κατὰ τὰς αἰσθητὰς διαφορὰς· ἃς οὐ δέχεται ἡ ψυχὴ τῷ ἀσώματος ἔσῃ, ἀνεσκευάκοτες αὖ εἴημεν τὸ κείμενον· ἀλλὰ καὶ εἰ λέγοι τὶς τὸν θεὸν ἐμπαθῆ, δεῖ, αὖ τὸν ἢ ἡδεσθαι, ἢ λυπεῖσθαι, ἢ φοβεῖσθαι, ἢ ἐπιθυμεῖν· εἰ δὲ μὴ δὲ οὐ τούτων οὐλοτον τῷ θεῷ ὑπάρχειν, ἀναιροῖτο αὖ ἂν ἢ εἶναι αὖ τὸν ἐμπαθῆ· πάλιν εἰ ὁ ἀμαρτάνων ἀκουσίως ἁμαρτάνειν λέγοιτο, δεῖ αὖ τὸν ἢ βίᾳ ἢ δι' ἄγνοιαν ἁμαρτάνειν. ταῦτα γὰρ τὰ ἀκουσίως εἴδη. καὶ εἰ μὲν βίᾳ, ἐξωθεν δεῖ τὴν αἰτίαν ἔχειν, ἂ μηδὲν αὖ τὸν πρὸς τοῦτο συντελεῖν. τοιοῦτον γὰρ τὸ βίᾳ· εἰ δὲ δι' ἄγνοιαν, τὸ καθ' ἕκαστα δεῖ ἀγνοεῖσθαι αὐ οἷς ἡ πρᾶξις· ὁ γὰρ τῇ τοῦ καθόλου ἀγνοίᾳ ἁμαρτάνων, εἰ καὶ ἀγνοῶν ἁμαρτάνει, ἀλλ' οὐ δι' ἄγνοιαν ἀλλὰ δι' αὖ ἄν, αὖ τὸν τῆς τοιαύτης ἀγνοίας αἴτιος· ὡς οὐ ᾧ τί τῷ τινομαχείων ἢ δι κῶν δέλειχ). διὸ δὲ συγινώσκει ἐάν ὁ ἀκρατὴς μήτε εἴᾳ μήτε δι' ἄγνοιαν ἁμαρτάνοι οὐδ' αὖ κῶν ἁμαρτάνοι. ὅτω δὴ ἀναιροῖτ' αὖ τὸ ἐᾶν τὸ ἁμαρτήματα ἀκουσία· ὅτι ᾗ μὴ πρὸς ἀνασκευὴν ᾗ πρὸς κατασκευὴν χρήσιμος ὁ τόδε, πρόδηλον· λέξαντες μὲν δ' ὅτι μηδὲν τῶν γένος εἰδῶν ὑπάρχειν τῷ προκειμένῳ ἀπηρικότες αὖ εἴημεν τὸ πρόβλημα· εἰ δέ τι τῶν γένος εἰδῶν ὑπάρχειν τῷ προκειμένῳ, κατασκευασμένον αὖ εἴη τὸ ὑπάρχειν τὸ γένος αὐτῷ. Μὴ ἀπορωῶτι δὲ ἐπιχειρήματος πρὸς τὸ δόξειν. Δοκεῖ τὸ ἀπὸ τῶν ὁρισμῶν τόπου ἤδη οἰκεῖος τοῖς προειρημένοις ἐμνημονευκέναι,

ἐνυπόστατον εἶναι

Paronymæ prædicationes ab accidente fiunt

Motui genera sex

Xenocrates

An anima moueatur

An deus passibilis

Passiones

Lætari
Tristari
Timere
Concupiscere

Emolutoriæ species

Vis
Ignorantia.

οὐσίαν τῶν ἀρχῶν

προστιθέμενον) τοῦ τόπου τούτου
.i. propositū huius loci

δι' ὧν εἶπεν. ἄλλος, τὸ, λόγους ποιεῖν τοῦ τε συμβεβηκότος, καὶ ᾧ συμβέβηκεν. ἢ, ἀμφοτέρων καθ' ἑκάτερον, ἢ τοῦ ἑτέρου. ἀπὸ γὰρ τῶν ὁρισμῶν, ὡς ἀπὸ φανερωτέρων. ἐν ἐκείνῳ τε τῷ τόπῳ ἠξίωσε τὰς ἐπιχειρήσεις ποιεῖσθαι. ἐνταῦθά τε τὸ αὐτὸ λέγει. ἔστι δὲ τοῦτο, οὐχ ὁρικὸν, ἀλλὰ δι' ὁρισμοῦ τοῦ συμβεβηκότος ἀνασκευὴ καὶ κατασκευή. ταῦτα δὲ ὁρικά, ἐν οἷς ζητεῖται εἰ ὁρισμὸς τοῦ κείμενον. ἡ δὲ χρῆσις ὁρισμοῦ, οὐχ ὁρικόν. εἴη δ' ἂν προστιθέμενον διὰ τοῦτο τοῦ τόπου, τὸ πλείοσι τοῦ αὐτοῦ ὅροις χρῆσθαι δεῖν. οὐχ ὡς τῇ ἀληθείᾳ πλειόνων ὅρων τοῦ αὐτοῦ ὄντων, ἀλλ' ὡς κατὰ δόξαν. διὰ τοῦτο γὰρ προσέθηκεν, ἢ τῶν δοκούντων. τῶν γὰρ τοῦ προκειμένου φερομένων ὁρισμῶν, τὸν χρησιμώτερον πρὸς τὸ προκείμενον λαβόντας, δεῖν ἀξιοῖ ἀπὸ τούτου ἐπιχειρεῖν πρὸς τὸ πρόβλημα τὸ κείμενον, ὃ θέσιν εἶπε, πάλιν ἢ κατασκευάζοντα αὐτὸν, ἢ ἀνασκευάζοντα. ἔστι δὲ ἡ ἀπὸ τῶν ὅρων ἐπιχείρησις ῥᾳδία καὶ πολλὰς ἀφορμὰς ἔχουσα. οἷον, κειμένου τοῦ ἴσα εἶναι τὰ ἄπειρα. ὁριστέον τὸ ἴσον πρὸς τὸ χρήσιμον ἡ μὲν εἰς τὸ προκείμενον διὸ ἀνασκευάζοντα μὲν τὸ πρόβλημα. ὁριστέον ἴσα εἶναι τὰ τῶν ἴσων ὄντα μέτρων. οὐ γὰρ οἷόν τε οὕτως ἴσα εἶναι τὰ ἄπειρα, τῷ τὴν ἀρχὴν μὴ δὲ μέτρητα εἶναι. εἰ δὲ κατασκευάζειν βουλοίμεθα τὰ ἴσα τὰ μήτε ὑπερβάλλοντα, μήτε ἐνδέοντα. οὕτως γὰρ ἔχει καὶ τὰ ἄπειρα πρὸς ἄλληλα. ἀξιοῖ δὲ μὴ εὐποροῦντας ἐπιχειρημάτων, πλείους ὁρισμοὺς τοῦ αὐτοῦ λαμβάνειν. ἀπὸ γὰρ τῶν πλειόνων εὐκολωτέρα ἡ πρὸς τὸ προκείμενον εὕρεσις. οἷον, ζητουμένου εἰ ἡδονὴ ἀγαθὸν, τῆς ἡδονῆς ἀποδοτέον πλείους ὅρους. τοῦτο μὲν, ὅτι λεία κίνησις. τοῦτο δὲ ὅτι γένεσις εἰς φύσιν αἰσθητή. τοῦτο δὲ, ὅτι ἄλογος διάχυσις. τοῦτο δὲ, ὅτι ἐνέργεια τῆς κατὰ φύσιν ἕξεως ἀνεμπόδιστος. ἢ τι τὸ παρακολουθοῦν τέλος ταῖς τελευταίαις ἐνεργείαις. πλειόνων γὰρ ἀποδοθέντων ὅρων, ῥᾷον εὐπορήσομεν καὶ πρὸς τὸ ἀνασκευάζειν. ἐνεστι τοῦ ἐκ τῶν ἀποδεδομένων ὅρων περὶ τῆς ἡδονῆς, καὶ ὅτι μὴ ἔστιν ἀγαθὸν ἐπιχειρεῖν, καὶ ὅτι ἀγαθὸν. δύναται τὸ μὴ εὐπορεῖν τι δὲ ἐπιχειρήματος, εἰρηκέναι, οὐχ ὡς ἄλλου τινὸς τόπου μνημονεύων, ἀλλ' ὡς προστιθεὶς τῷ προειρημένῳ. εἰ γὰρ διαιρούμενοι τὰ γένη εἰς τὰ εἴδη, μηδέ πω φανερῶς ἀνασκευάζειν δυναίμεθα τὸ πρόβλημα. τῷ, καὶ ἐνθὶ τῶν εἰδῶν ἀμφισβήτησίν τινα κατα λείπεσθαι. οἱ γοῦν λέγοντες κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν, οὔ φασι δεόντως λαμβάνειν τοὺς λέγοντας αὐτὴν μὴ ἀλλοιοῦσθαι τὴν αὐτὴν καὶ ὀργιζομένην, καὶ λυπουμένην, καὶ ἡδομένην, καὶ μανθάνουσαν, καὶ μνημονεύουσαν, καὶ δοξάζουσαν. ἐπεὶ τοίνυν ἀμφισβητήσιμον δοκεῖ τοῦτο εἶναι, τὸ πότερον αὐτὴ ἡ ψυχὴ ταῦτα πάσχει, ἢ ὁ τὴν ψυχὴν ἔχων ὁ ὀργιζόμενος, ἢ ὁ λυπούμενος ὡς φαμὲν, ἀφεμένους φησὶ τοῦτο, δεῖν ὁρίζεσθαι, τὸ κινεῖσθαι τί ποτέ ἐστιν. καὶ λαβόντας τοὺς ἀποδιδομένους ὁρισμοὺς τοῦ κινεῖσθαι, τούτων ἐπιλεξαμένους τὸν χρησιμώτερον πρὸς τὸ προκείμενον, ἀπὸ τούτου τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι. οἷον, ὅτι κινεῖσθαί ἐστι τὸ μεταβάλλειν τόπον ἐκ τόπου. τούτου γὰρ τεθέντος τοῦ κινεῖσθαι, οὐχ οἷόν τε τὴν ψυχὴν κινεῖσθαι, ὅτι μὴ δὲ μεταβάλλειν τόπον ἐκ τόπου σωμάτων γὰρ ἡ κατὰ τόπον μεταβολή. Σκοπεῖν δὲ περὶ τοῦ προκειμένου, τίνος ὄντος, ἀνάγκη τὸ προκείμενον εἶναι. Ο μὲν τόπος ἐστὶν ἐξ ἀκολουθίας. διπλοῦς δ' ἐστί. καὶ γὰρ κατασκευαστικός ἐστι καὶ ἀνασκευαστικός. προκειμένου γάρ τινος προβλήματος, ὃ βουλόμεθα ἢ κατασκευάσαι, ἢ ἀνασκευάσαι, φησὶ δεῖν σκοπεῖν καὶ ζητεῖν, τίσι τοῦτο τὸ προκείμενον ἕπεται. καὶ τίνα πάλιν αὐτῷ οὕτως ἕπεται. καὶ μὲν βουλώμεθα αὐτὸ κατασκευάσαι, δεικτέον τί τούτων ὄν, ᾧ τοῦτο ἕπεται. πάντως τὴν ἐκείνου τεθέντος, ἔσται καὶ τοῦτο ἐπεὶ ἕπεται αὐτῷ. εἰ γὰρ τὸ ἡγούμενον καὶ τὸ ἑπόμενον κατὰ τὸν πρῶτον λεγόμενον ἀναπόδεικτον, ὄντα ἐξ ἀκολουθίας κατασκευαστικόν. οἷον, εἰ εἴη τοῦ πρόβλημα, πότερον, πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν ἢ οὔ. βουλοίμεθα δὲ δεικνύναι πᾶσαν οὖσαν ἀγαθὸν, ζητητέον τίνι ἕπεται τὸ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι. κἀκεῖνο κατασκευαστέον. οἷον, εἰ ἕπεται τῷ πᾶσαν ἡδονὴν κατὰ φύσιν εἶναι. τούτου οὕτως ἔχον δεικτέον. δεικθέντος γὰρ τούτου, ἔσται συναποδεδειγμένον αὐτῷ, καὶ τοῦ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι. ὁμοίως καὶ κατασκευασθῇ πᾶσα εἶναι ἀρετὴ, ἔποιτο ἂν πάλιν τὸ ἀγαθὸν εἶναι

Diff^a. inter diffinitiuū & usum diffinitionis

Problema rursus thesin uocauit

facile est epicherema a diffinitionib⁹ & multas habens occasiones

Aequalia esse infinita

An uoluptas bonū

Voluptatis diffinitio

Dubiū an anima irascat lætetur. moereat. discat reminiscatur an q hos affectus patitur

Locus a consequētib⁹

An omnis uoluptas bonū an nō

ἀναπόδεικτον πρῶτον

θὸν εἶναι πᾶσαν. οὕτω καὶ πλάτων ἐν μὲν τῷ φαίδωνι βουλόμενος δεῖξαι τὰς ψυχὰς ἐν ᾅδου οὔσας τε καὶ σωζομένας, ἔλαβεν ᾧ τοῦτο ἕπεσθαι ᾤετο, τὸ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς ζῶντας γίνεσθαι. τοῦτο δὲ κατεσκεύασε, διὰ τοῦ, τὰ ἐναντία ἐκ τῶν ἐναντίων γίνεσθαι. ἐναντία δὲ εἶναι, τὸ ζῆν καὶ τὸ τεθνάναι. ἐν δὲ ᾧ μένωνι πάλιν βουλόμενος δεῖξαι τὰς ἀρετὰς διδακτὰς, ἔλαβεν ᾧ τοῦτο ἕπεται. ἔστι δὲ τοῦτο, τὸ ἐπιστήμας αὐτὰς εἶναι. εἰ γὰρ αἱ ἀρεταὶ ἐπιστῆμαι, διδακταὶ αἱ ἀρεταί. τοῦτο δὲ ὃ λαμβάνει κατασκευασθείη ἂν οὕτως. ὁ ἄριστα τὴν ψυχὴν διακείμενος, πάντων τῶν προσηκόντων τε καὶ δεόντων ἐπιστήμην ἔχει. ὁ δὲ τὰς ἀρετὰς ἔχων, ἄριστα τὴν ψυχὴν διάκειται. ὁ τὰς ἀρετὰς ἄρα ἔχων, πάντων τῶν δεόντων ἐπιστήμην ἔχει. ἡ ἀρετὴ ἄρα πάντων τῶν δεόντων ἐπιστήμη ἐστίν. ἔστι τὸ αὐτὸ καὶ οὕτω δεῖξαι. τοῦ παρουσία ἐπιστήμων τίς ἐστιν, ἐπιστήμη τοῦτο. ἀρετῆς δὲ παρουσίᾳ, ἐπιστήμονες τῶν δεόντων γίνονται. ἡ ἀρετὴ ἄρα ἐπιστήμη. ἀλλὰ καὶ οἱ ῥήτορες τούτῳ ᾧ τόπῳ, χρῶντες ἐν πολλοῖς. ἀνεροφονίας γοῦν ἐγκαλοῦντές τινι, οἷς ἕπεται τοῦτο ταῦτα δεικνύουσιν. οἷον ὅτι ἐχθρὸς, ὅτι ἐπίβουλος. ὅτι ὤφθη ξίφος ἔχων ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ καὶ ᾧ τόπῳ πολλάκις. καὶ μοιχείας ἐκαλοῦντες, κατασκευάζουσιν ὅτι καλλωπιστὴς, ἕπεσθαι γὰρ δοκεῖ οὕτως. καὶ οἱ τὸ κενὸν κατασκευάζοντες, ἡγούμενοι ἕπεσθαι τοῦτο τῇ κινήσει, τὸ κίνησιν εἶναι λαμβάνουσιν. κατασκευάζοντες μὲν οὖν τὸ πρόβλημα τὸ, ᾧ ἕπεται τὸ προκείμενον, ἐκεῖνο εἶναι δείξομεν, εἰ δὲ ἀνασκευάζοιμεν, πάλιν ληψόμεθα τὰ ἑπόμενα ᾧ προκειμένῳ ἡ μὲν εἰς ἀνασκευήν. καὶ δείξαντες ἐκεῖνα μὴ ὄντα, ἀνεσκευακότες ἂν εἴημεν καὶ τὰ προκείμενα. εἰ γὰρ μὴ τὸ ἑπόμενον, οὐδὲ τὸ ἡγούμενον κατὰ τὸν δεύτερον λεγόμενον ἀναπόδεικτον, ὅς ἐστιν ἐξ ἀκολουθίας ἀνασκευαστικός. οἷον, εἰ προκείμενον ἡ μὲν εἴη τὸ δεῖξαι μὴ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι δείξαντες τὸ ἑπόμενον τῷ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι μὴ ὄν, δεδειχότες ἂν εἴημεν τὸ προκείμενον. οἷον, ἕπεται τῷ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι τὸ, καὶ τὰς τῶν κινείδων ἀγαθὰς εἶναι, ὅτι μὴ οὕτως ἔχει λαβόντες, ἀνῃρηκότες ἂν εἴημεν τὸ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι. πάλιν ὅτι μὴ σύμμετρος ἡ διάμετρος τῇ πλευρᾷ δεῖξαι βουλόμενοι, λαβόντες τὸ σύμμετρον εἶναι τὸ ἑπόμενον, καὶ δείξαντες ἄτοπον τοῦτο ὄν, ἀναιροῦμεν τὸ εἶναι τὴν διάμετρον τῇ πλευρᾷ σύμμετρον. ἕπεται γὰρ αὐτῷ, τὸ τὰ περιττὰ τοῖς ἀρτίοις ἴσα εἶναι, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὰ ἀναλυτικὰ δέδεικται. ἀδύνατον δὲ τοῦτο, ἀδύνατον ἄρα καὶ τὸ ᾧ τοῦτο ἕπεται. πάλιν δείξαντες ἑπόμενον ᾧ κενὸν εἶναι, τὸ ἰσοταχῆ γίνεσθαι τὰ ἀνισοβαρῆ, ἐπεὶ ἄτοπον τοῦτο, ἀναιροῦμεν καὶ τὸ κενὸν εἶναι. οὕτω καὶ πλάτων ἐν πολιτείᾳ ἀναιρεῖ, τὸ, τὴν ἀδικίαν εὐβουλίαν εἶναι, λαβὼν τὸ ἑπόμενον αὐτῷ. τὸ, τὴν δικαιοσύνην κακοβουλίαν εἶναι. καὶ δείξας οὐχ οὕτως ἔχον, ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴ ἡ ἐκράτεια ἀρετὴ, διὰ τῆς τοῦ ἑπομένου τῷ τὴν ἐκράτειαν ἀρετὴν λ. ἀναιρέσεως δείκνυτι. εἰ τὴν ἀρετὴ ἡ ἐκράτεια, ὁμολογουμένη διάθεσις ἂν εἴη. οὐκ ἔστι δὲ τοιαύτη. οὐδὲ ἀρετὴ ἄρα, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὸν χρώματος μὴ ἔστιν ὁρισμὸς, τὸ ἴδιον ὄψεως αἰσθητὸν, οὕτως δείκνυται. εἰ τὴν ἐν τούτῳ αὐτῷ τὸ εἶναι πρός τι, ἐστὶ τὸ χρῶμα. οὐκ ἔστι δὲ πρός τι. ποιότης ἄρα. ἡ τοιαύτη δεῖξις, ὁρικὴ, ἀλλὰ καὶ εἰ ἕπεται ᾧ τὴν ἀρετὴν αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν λ. τὸ μὴ λ. εὔλογον ἐξαγωγήν. εἰ ἔστιν εὔλογος ἐξαγωγὴ, οὐκ ἂν εἴη αὐτάρκης πρὸς εὐδαιμονίαν ἡ ἀρετή. ἔτι τοῦ τὸν χρόνον ἐπιβλέπειν εἴπου διαφωνεῖ. εἰπὼν τοῦ τὸν ἐξ ἀκολουθίας ἀνασκευαστικοῦ τόπου, ὃς ἐκ τῆς ἀναιρέσεως τῶν ἀκολουθούντων γίνεται, προστίθησι τῷ προειρημένῳ τόπον ἀνασκευαστικὸν, καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ χρόνου, ὅς ἐστιν εἰ τὸ τιθέμενον ἐξ ἀνάγκης ἕπεσθαί τινι, διαφωνείη κατὰ τὸν χρόνον ὡς ὄντος τοῦ ἑτέρου θάτερον μὴ εἶναι. οὐ γὰρ ἔτι ἂν εἴη τὰ οὕτως ἔχοντα ἐπίσης. οἷον εἰ εἴη τιθέμενον τὸ τοῖς τρεφομένοις, ἐξ ἀνάγκης ἕπεσθαι τὰ αὔξεσθαι. ἀναιρήσομεν τοῦτο. δείξαντες τινὰ τρεφόμενα μὲν, οὐκ αὐξανόμενα δέ. τὰ γὰρ παρηβηκότα τῶν ζώων τρέφεται μὲν, οὐδὲ γὰρ ἂν ἦν. οὐ μὴν ἔτι αὔξεται, ἀλλὰ καὶ ὅτι ᾧ ἐπίστασθαι οὐχ ἕπεται τὸ μεμνῆσθαι. οὐδ' ὁ ἐπιστάμενος πάντων μέμνηται, ἀπὸ τοῦ χρόνου δείκνυται. εἴγε μνήμη μέν ἐστι τῶν παρεληλυθότων μόνων. ἐπιστήμη δὲ καὶ τῶν ἐνεστώτων καὶ τῶν μελλόντων. ὁ γὰρ ἀστρόλο

Plato

Plato

Rhetores utuntur hoc loco subinde

Plato

Locus a tempore

ἀναπόδεικτον δεύτερον

τος καὶ τῆς μελλούσης ἐκλείψεως, ἐπιστήμων ἔχει, ἀλλὰ καθ' ὅτι ἔχει ἐπεται τοῖς μαθή-
μασιν ἀνάμνησιν εἶναι. αἱ μὲν γὰρ ἀναμνήσεις, γενομένων μόνον, μάθησις δὲ καὶ μελ-
λόντων· τῆς γὰρ μελλούσης ἐκλείψεως, ἔστι μάθησις· ἀλλ' οὐδὲ τῇ αἰσθήσει ἡ ἐπιστήμη
εἶναι· ἡ μὲν γὰρ ἐκ γενετῆς, αἱ δὲ ἐπίστημαι ὕστερον, ἀλλ' οὐδὲ τῇ ὄρεξει ἡ προαίρεσις δῆλ-
ον τοῦτο· ὕστερον γὰρ ἡ προαίρεσις· ἐκ γενετῆς δὲ ἡ ὄρεξις. οὕτω δὲ οὐδὲ ᾧ αἰσθητικῷ ἡ
αἰσθάνεσθαι· αἰσθητικοὶ μὲν γάρ, καὶ κοιμώμενοι· αἰσθανόμενοι δὲ οὔ. ἔτι σο-
φιστὴς τόπος, ἡ ἄγειν εἰς τὸ τοιοῦτο πρὸς ὃ οὐ πορεῖ ἐπιχειρημάτων. ὁ τόπος
ἐν ναῷ παρασίδωσίν ἐστιν, ἡ μεταφέρειν τὸ πρόβλημα μὴ ἐν λόγον πρὸς ὃν πρὸς
ὃ οὐ πορεῖ ἐπιχειρημάτων· οὐ σοφιστικὸν εἶπεν εἶναι τόπον· ἐπεὶ τοῖς σοφισταῖς συ-
νηθες ἡ καταλιπόντας τὸ θεῖναι τὸ προκείμενον ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, μετάγειν
αὐτοὺς καὶ μεταφέρειν πρὸς ὃν, πρὸς ὃ οὐ πορεῖ ἐπιχειρημάτων· ὡς οὐ πρῶτα
μόρια τῷ ὅλῳ τῶν, ὁ πρωταγόρας ποιεῖ τότε μὲν μύθους τινὰς διεξιών, ποτὲ δὲ πρῶ-
των ποιημάτων ἐν λόγον θρυλούμενος, οὐ οἷς οὐ πορεῖν ἠδύνατο λόγοις, ἀποδιδράσκων ἡ
τοῦ προκειμένου πρὸς ἐλέγχων ἡ ἀπόκειται τοὺς λόγους φυ-
γὴν· γίνεται δὲ ὅτε καὶ ἀναγκαία ἡ μετάληψις, καὶ μετάβασις, ὅταν εἰς ἴδιόν γένος
ἐμπέσῃ τοῦ προκειμένου· διὸ καὶ δι' ὃ σοφιστικὸν τοῦτο. ὁ καταδιαλαθὲν, χρήσιμον ὅτι πρὸς ἃ ἐξ ἀρχῆς κείμενον. διὸ καὶ δι' ὃ σοφιστικὸν
ὄντα καθόλου ἐν τόπον, οὐ τοῖς διαλεκτικοῖς τίθησι· διαλεκτικοῦ γὰρ ἡ εἰς ἴδιόν
τα μεταβάσις· δι' ὧν διεξιόντων, ἐξ ἐξ ἀρχῆς κείμενον συγκατασκευάζεται· ὥσ γὰρ
αὐτός φησι, ὅτε μὲν εἰς ἀναγκαῖόν τε καὶ χρήσιμον πρὸς ἃ ἐξ ἀρχῆς κείμενον, ἡ ἐγ-
γὺς μεταλήψις γίνεται, ποτὲ δὲ εἰς φαινόμενον ἀναγκαῖον, ἐκ ἀναγκαῖον δέ, ὅτε δὲ εἰς
φανερῶς ἀλλότριον, καὶ ὅτε ἀναγκαῖον εἰς τὸ προκείμενον, οὔτε φαντασίαν παρέχον
ἀναγκαίου, ὅταν δὲ τόπος τῆς μεταλήψεως, φανερῶς ὅτι σοφιστικός· εἰς ἀναγκαῖον μὲν
οὖν ἡ μεταλήψις γίνεται, ὅταν ἐρωτήσαντός τινος πρότασιν μὴ συμπεράναντος πρὸς
τὸν διεξιέναι τὸ προκείμενον, μὴ συγχωρῇ ὁ ἀποκρινόμενος. ὁ δὲ, θεῖναι αὐτῆς ταύτης ἢ
λόγον μεταβὰς ἐρωτᾶται καταστρέφων αὐτόν· τυγχάνει δὲ καὶ διορῶν πρὸς αὐτὸν
ἐπιχειρημάτων· δῆλον γὰρ ὅτι ἡ καταστροφὴ τῆς διαύτης προτάσεως, συμπεράνειν
ἐπιχειρημάτων· δῆλον γὰρ ὅτι ἡ καταστροφὴ τῆς διαύτης προτάσεως, συμπεράνειν
πρὸς ἃ ἐξ ἀρχῆς πρόβλημα· εἰ γε προέτεινεν αὐτὸν ὁ ἐρωτῶν, ὡς δι' αὐτὸ δείξων τὸ
προκείμενον· δῖ), εἰ πρόβλημά τις καταστρέφων ἃ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι, λα-
βὼν εἰς τοῦτο τὸ δεῖξαι, ὃ πᾶν ὃ κατὰ φύσιν ἀγαθὸν εἶναι· ὁ δὲ ἀποκείμενος μὴ
συγχωρήσοι, ἀπορήσει δὲ μᾶλλον πρὸς τοῦτο δεῖξαι τὸν ἐρωτῶν· καὶ μεταβὰς
τοῦτο τὸ πᾶν ὃ κατὰ φύσιν ἀγαθὸν εἶναι συλλογίζοιτο δεικνύς· ἔστιν μὲν ὅτι ὃ κα
τὰ φύσιν ἐνόησω οἰκεῖόν ἐστι· ἃ δ' οἰκεῖον ἐνόησω ἀγαθόν· ἔστιν δὲ, ὅτι ὃ παρὰ φύσιν ἐνό
ησω, καὶ τὸν ἐκείνῳ καὶ φθαρτικὸν αὐτοῦ· εἰ δὲ ὃ παρὰ φύσιν καὶ κακόν, ὃ κατὰ φύσιν ἀγα
θόν, εἴγε τῷ ἀναντίῳ ὃ ἀναντίον, καὶ ὃ ἀναντίον τῷ ἀναντίῳ. ἡ γὰρ τοιαύτη μετάβα-
σις χρήσιμος πρὸς τοῦτο ἐξ ἀρχῆς δεῖσαι· εἰ γὰρ μὴ συγχωρηθέντος τούτου, οὐκ δίον τε
ἦν τὸ προκείμενον δειχθῆναι, ἀναγκαῖον πρὸς τοῦτο ἐξ ἀρχῆς δεῖσαι τόδε δεῖξαι· πάλιν
αὖ βουλόμενός τις δεῖξαι ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, λαμβάνει ὅτι κινεῖται πρὸς ὃ δεῖξαι
ὅτι καὶ ὑφ' αὐτῆς· μὴ συγχωρῇ δέ τις αὐτῷ κινεῖσθαι· ὁ δὲ ἀπορῶν πρὸς αὐτὸ ἀδι-
χειρημάτων μεταλαβὼν, πρὸς ὃ ποιεῖται τοὺς λόγους δεικνὺς ὅτι κινεῖται· ὃ δεῖ
μὲν νοοῦσα· ὃ δὲ μανθάνουσα· ὃ δὲ ἡδομένη καὶ λυπουμένη· ὃ δὲ αἰσθανομέ-
νη· ὃ δὲ ἐλπίζουσα· ὃ δὲ φοβουμένη· εἰς γὰρ ἀναγκαῖον πρὸς ὃ προκείμενον
ἡ μετάβασις αὕτη· καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος τόπος τῆσ μεταβάσεως ἐπαγωγή, ὡς εἴρηκεν
ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν· ὃ δὲ ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν πρός τι
δῆλ. ὃ προκειμένου ποιησάμενος αἱρεῖν ἐπιχειρῇ τοιοῦτον αὖ εἶη· ὁ ὑπισάμενος πρὸς
πλὴν ὁρῶν μόνην πρότασιν, ὡς χρήσιμον πρὸς τὸ προκείμενον δεῖξαι· δύναται μὴ
ἀπλῶς μὴ συγχωρεῖν, λέγων μὴ ἀληθῆ εἶναι πρότασιν, πλὴν λέγουσαν, πᾶν ὃ κατὰ

Locus. dicere ad materiā in q̄ abundamus epicherematis

Plato

Cur hic locus cum sit proprie sophisticus numeratur inter dialecticos

Omne quod est secundū naturam bonū esse quod uero contra naturam malū & pernicioſū

Anima quomodo moueri dicatur

productionis modus

φύσιν ἀγαθὸν εἶναι· δύναται δὲ καὶ δι' ἐπαγωγῆς αὖ ὃ ἀναιρεῖν· λέγω δ' ἀποθανεῖν
κατὰ φύσιν ὄν, μὴ εἶναι ἀγαθόν· ὁμοίως καὶ ὃ ἀλγεῖν καὶ ὃ νοσεῖν· οὐδὲν γὰρ τούτων
ὄντα σωφθήναι, ἀλλὰ κατὰ φύσιν· ὃ δὲ δῆλ. τὸ προκειμένου, σημαίνει αὖ ὃ δι' αὐ
τῆς τῆς τιθεμένης προτάσεως· ἡ μὲν γὰρ πρότασις, ὃ, πᾶν ὃ κατὰ φύσιν ἀγαθὸν
εἶναι· ἡ δὲ ἐπαγωγὴ δι' αὐτῆς ταύτης τῆς προτάσεως δείκνυμένη, δεικνύναι αὐ-
τὸν ψευδῆ λαμβάνει τινὰ κατὰ φύσιν, δοκοῦντα φανερῶς μὴ εἶν ἀγα-
θά· ὁ δὴ πρὸς ὃ δι' ἐπαγωγῆς δεικνύμενον καὶ τιθέμενον μεταβὰς καὶ εἰς ὃ ἀναιρῶν
εἰς ὃ ἀναγκαῖον πρὸς ὃ προκείμενον πλὴν μεταλήψιν ποιεῖται· οἷον, ὡς διαιρούμενος
εἰσῃ ὅτι οὐ πᾶν ὃ φύσει γινόμενον κατὰ φύσιν, ἀλλὰ ὃ ἀρίστων τῶν φύσει γινομένων.
τὸ δὲ δῆλ. τῆς ἐπαγωγῆς εἰλημμένων, οὐδὲν διοῦσα ὁ αὐτὸς δὲ λόγος, καὶ καταστρέφειν
τὸν ζοῦν λόμενος ὃ μηδεμίαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι, λαμβάνῃ πρότασιν, πλὴν, ὅτι οὐ-
δὲν ἀγαθὸν γένεσις· ὡς προσληψόμενος ταύτην, ὃ ἡ δὲ ἡδονὴ γένεσις. ἔστι δὲ πρὸς ταύ-
την πλὴν πρότασιν καὶ ἀπλῶς οὐσίαν μὴ συγχωροῦντα. ἔστι δὲ καὶ δι' ἐπαγωγῆς
προσχρώμενον ᾧ προκειμένῳ, ψευδῆ ποιεῖν πλὴν πρότασιν· λέγονται δ' ὑγιάζεσθαι γέ-
νεσις ὄν, ἀγαθὸν ὄντι· ἀλλὰ καὶ δ' μανθάνειν· ὃ γὰρ ἐκδὶ πλὴν δεῖξιν τῆς προτάσεως
ταύτης ἀφ' τὸ προκειμένου προβλήματος μεταβῆναι καὶ αἱρεῖν τὸ δῆλ. τῆς ἐπα-
γωγῆς τιθέμενα δεικνύοντα ὅτι μὴ ἀπλῶς ἀγαθὰ, ἀναγκαῖόν ὄντι πρὸς πλὴν, τὸ προκει-
μένου δεῖξιν· εἴτε ἀναιρεθείσης ταύτης τῆς προτάσεως δῆλ. τῆς ἐπαγωγῆς, οὐκ οἷόν τε
ἦν ἐξ ἀρχῆς προκείμενον. ὃ ὅτι μηδεμίαν ἡδονὴν ἀγαθὸν διδάχθηναι. ζοῦσι γὰρ ἀναιρεθέν
τος τοῦ μηδεμίαν γένεσιν ἀγαθὸν εἶναι, καὶ ὃ προκείμενον ὅπερ ἐκ μηδεμίαν ἡδονὴν
ἀγαθὸν εἶναι ἀναιρεῖται· ἀναπαλίν οὖν οὐ τοῖς τοιούτοις πρὸς ὃ προκείμενον ἡ μετάθε
σις τοῦ προβλήματος ἡ εἰς τοιαῦτα ἃ δύναται ταῦτα θεῖναι τοῦ ἀποκεινομένου λέ
γειν, ὡς κἀκείνῳ δῆλ. τῆς ὑπάσεως πρὸς ὃ οὐ πορεῖ ἀπαγόντος, τῇ ἐπαγωγῇ χρωμένῳ.
δόξει γὰρ μὴ δεῖσθαι τι ποιεῖν· εἰ δῆλ. τῆς ἐπαγωγῆς πρὸς ἣν εὐπορεῖ λόγων ἀναι
ρεῖ πλὴν θέσιν μᾶλλον ὃ λεγόμενον, διοῦ δὴ ὅτι δῆλ. τῆς λέξεως, τῆς, ὁμοίως δὲ καὶ
ὅταν ἐπαγωγὴν πρός τι δῆλ. τοῦ προκειμένου ποιησάμενον ἀναιρεῖν ἐπιχειρῇ. τοῦτο
γὰρ ἀναιρεθέντος, καὶ ὃ προκείμενον ἀναιρεῖται, ὡς εἶναι πλὴν γραφὴν ποιησαμένου.
ἀλλ' οὐχὶ ποιησάμενος. λέγοιτο γὰρ ἂν ὁμοίως δὲ καὶ ὅταν ἐπαγωγὴν πρός τι ποιη-
σαμένου δῆλ. τοῦ προκειμένου δύτου, δηλονότι τοῦ εἰς ὃ ἡ μεταλήψις γίνεται ἢ πρὸς
ὃ διορᾶ ἐπιχειρημάτων, ἀναιρεῖν ἐπιχειρῇ θεῖναι ὃ ἀποκεινόμενος τῷ οἴεσθαι αὐ-
τῷ· ὃ γὰρ τούτου ἀναιρεθέντος δι' οὗ καταστρέφετο ὃ προκείμενον πρόβλημα· ὃ δὲ
αὖ τὸ προκείμενον εἶπεν, ἀναιρεῖται καὶ ὃ πρόβλημα· ἀναπαλίν οὕτω γίνεται ἡ εἰς πλὴν
δύτου καταστροφὴν μεταλήψις τοῦ λόγου τῷ ὁρωτῶντι· εἰ γάρ τι εἴη καταστρέφόμε
νον πρόβλημα ἕως τοῦ ὁρωτῶντος δι' ἐπαγωγῆς, οὐδὲν γὰρ ἔλαττον διαλεκτικοῦ ὃ,
δι' ἐπαγωγῆς δείκνυσθαι τὸ προκείμενον, ἢ δῆλ. συλλογισμοῦ, εἶτα συ τῷ ἐπακτικῷ
λόγῳ μὴ τοιοῦτόν τι λαβοῦσ ὡς χρήσιμον πρὸς πλὴν δεῖξιν πρὸς ὃ οὐ πορεῖ λόγων πολλῶ
νων, ὁ διαλεγόμενος αὐτῷ πρὸς ὃν πλὴν σύστασιν ποιήσεται, ἀναγκαία γίνεται ἡ ὃ
καταστρέφοντι τὸ προκείμενον τοῦ λόγου μετάληψις εἰς ὃν· εἰ γὰρ τοῦ ἀποκεινο
μένου λέγοντος μὴ εἶναι τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθὸν, ὁ ὁρωτῶν δι' ἐπαγωγῆς καταστρέφει
αὖ τὸ, λαμβάνων ἐφ' ἑνὸσου ζώου, ὅτι τὰ κατὰ φύσιν ἑνὸσου αὐτῶν ἀγαθά· ἵππῳ μῆ,
τὰ ἵππῳ· κυνὶ δὲ τὰ κυνί· καὶ λέοντι, τὰ λέοντι· λαμβάνοντι δὲ αὐτῷ, ὅτι καὶ τὰ
ἀνθρώπῳ κατὰ φύσιν ἀγαθὰ, ἀνθρώπῳ· ὡστεῖν πρὸς ζοῦν ὁ προϊστάμενος τοῦ ἀντικει-
μένου ᾧ διακρινόμενος. ὁ δὲ εὐπορεῖ πρὸς τὸ ὃν διαλεγόμενον ἐπιχειρημάτων, μετα-
λήψεται μὲν οὕτω πρὸς ὃ εὐπορεῖ πολεμόνων· ὁ μὴν δὲ, ἀλλὰ μὴ ἀναγκαίως. εἴγε τοῦ ζοῦν
μὴ δεικθέντος, ἀναιρεῖται καὶ τὸ ἐξ ἀρχῆς δεικνύμενον· τὸ εἶναι πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀ
γαθὸν· δεικνύοι δὲ τοῦ ζοῦν, λαβὼν τὸ, πᾶν τὸ κατὰ φύσιν αἱρετὸν ὡς, ἢ καλὸν εἶναι, ἢ ἡδύ·
ἢ συμφέρον, καὶ ἕκαστον ζώων πιστούμενος, μετὰ ταῦτα προσλαμβάνοιτο ὅτι πάν
τα δὲ ταῦτα ἀγαθά· ἕξει γὰρ ζοῦν δεικθὲν ζοῦν, πρὸς ὃ ἡ σύστασις οὖ, συγχωρη-

Quibus instantijs destruatur illa propositio omne quod est secundū naturā esse bonū

Nō omne quod naturaliter fit est secundū naturā sed illud quod est optimū eorum quæ fiunt naturaliter

Nullius boni generatio

Per inductionē in stare quomodo fiat

Nō minus est dialectici probare per inductionē quā per syllogismū

πεθχρώμενον τοῦ πεθχρήμενο

πρϊσάμενο

ὁυμὴν δὲ ἀλλὰ

Quid sit transitū facere ad apparens ne cessariū non tamē existens necessariū

λόγον ὑπέχοντος

γένος, δείκνυται τὸ πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθὸν εἶναι· ὡς εἰς φαινόμενον δὲ ἀναγκαῖον, οὐκ ἀναγκαῖον δέ, πλὴ μετάληψίν ὅτι ποιεῖσθαι, ὅταν πρός τινος μὴ τῶν ὡρῶν προβλήματι ὠνομασμένων ποιῆτ λόγον ὁ ῥήτωρ. οὐδὲν μέντοι σωτελοῦντες, ἅτε πρὸς ἀνασκευήν, οὔτε πρὸς κατασκευὴν τοῦ προβλήματος· ὁ γὰρ εἰς βιοῦτον πλὴ μετάληψιν ποιούμενος, φαντασίαν ἀποτελεῖ ὡς πρός τινος χρησίμου, πρὸς πλὴ θέσιν καὶ ὁ πρόβλημα ποιούμενος τοὺς λόγους· οἷον, εἰ τὸ μὲν πρόβλημα εἴη τοῦδε τοῦ, τὸν κόσμον σφαιροειδῆ εἶναι· ὁ δὲ τοῦδε τοῦ εἰπὼν πολλὰς εἶν τοὺς κόσμους διαλέγοιτο· ἢ τοῦδε τοῦ ἀΐδιον ἢ γεννητὸν αὐτὸν εἶναι· ἢ πάλιν ὄντος τοῦ προβλήματος εἰκότως κατὰ φύσιν, περὶ τῆς φύσεως τίς διαλέγοιτο δεικνύς· ἢ οὐ, τί ποτέ ἐστιν ἡ φύσις· ὅτι τὸ φύσει γινόμενον πᾶν· εἶτα ἑνός τινος γίνεται· τοῦτο δὲ φαίη ἂν τις ῥήτωρ ἕνεκα τοῦ ἀποκειμένου τε καὶ τὸν λόγον ὑπέχοντος, ἢ μὴ ἀρνησαμένου αὐτὸ τοῦτο εἶναι· ὁ δὲ ἀρνήσαιτο, κἀκεῖνος καταλιπὼν τὸ προκείμενον πρόβλημα, τοῦδε τοῦδε δεικνύοι, ἀποῤῥῶν ἐπιχειρημάτων πρὸς αὐτό, ἢ μὴ ἐπαγωγῇ τινι ὠσθεὶς χρωμένου, οὐ φθάνουσι μὲν εἰς δεῖξιν τοῦ προκειμένου ὡς δεικνύουσι μέντοι γε τὸν βιοῦτον· ἔπειτα οὐ τῇ ἐπαγωγῇ χρησαμένου καὶ τῇ θέσει εἰς ὃ ἡ μετάληψις γίνεται, ὡς χρησίμου πρὸς πλὴ τοῦ προκειμένου δεῖξιν, ὃ τοῦ, ὅτι πᾶν τὸ φύσει γινόμενον, ὧδέκου γίνεται· ὃ δὲ οἴεται πρὸς τοῦδε, ἀναιρεῖν αὐτὸ πειρώμενος· γίνεται γὰρ ἡ εἰς τοῦτο μετάληψις τῷ ῥήτορι, ὡς εἰς φανέν μενον ἀναγκαῖον, ὅτι ἐχρήσατο τούτῳ ὡς δεικτικῷ τοῦ προκειμένου προβλήματος· δῆλον, εἰ ὁ μὲν δι' ἐπαγωγῆς δεικνύει οὐδὲν ἧττον ὅτι πᾶν τὸ φύσει γινόμενον ὧδέκου γίνεται· ὃ, ἐκ τοῦ μὲν ἀναγκαίου δείκνυσι, πρὸς τὸ πᾶν κατὰ φύσιν ἀγαθὸν εἶναι· ὁ τοῦ τὸ πρόβλημα, ἐφαίνετο μέντοι· χρησαμένου δὲ τῷ ἐπαγωγῇ τούτου, μὴ τὸ ἀνακτᾶσθαι ὧδέκου τινὰ γίνεσθαι μὴ συγχωροῦντος πρὸς διαλεγόμενον· ὁ δὲ πρὸς τοῦτο τοὺς λόγους ποιεῖται δυπορῶν πρὸς αὐτὸ ἐπιχειρημάτων. καὶ εἴη ἂν ἡ εἰς τὸ τοιοῦτον μετάληψις διαλεκτική, ἡ εἰς φαινόμενον ἀναγκαῖον· καὶ ἡ τοῦ τόπου χρῆσις πρὸς πλὴ εἰς τὸ τοιοῦτον μετάληψιν ἐστί· δέ ὅτε ἡ μὲν μετάληψις γίνεται ὅτε εἰς ἀναγκαῖον, ὅτε εἰς φαινόμενον ἀναγκαῖον, ἀλλὰ εἰς τὸ τυχόν· οἷον, εἴ τις προκειμένου δεικνύοι ὅτι μόνον τὸ καλὸν ἀγαθόν, ἐξετάζοι τὸν ἀποκειμένους εἰ καλοῦ αὐτῷ δοκεῖ εἶναι, καὶ φήσαντος, ἐπιχειροίη ὅτι μὴ ἔστιν δυπορῶν ἐπιχειρημάτων πρὸς πλὴ τοῦδε δεῖξιν, καὶ παρελέγχων αὐτόν· φανερὰ γὰρ ἡ ἐπιρρότης τοῦ προβλήματος, καὶ ὅτι μηδέτερον τῶν διηλεγμένων εἰς πλὴ θατέρου συντελεῖ δεῖξιν, δύνατοι τῷ μήτε ἀναγκαῖα, μήτε χρήσιμα λέγειν· ὅταν ἀφέμενός τις τὰ τοῦ προκειμένου δεικνύῃ τινὰ συνολοικότα· ἢ παρ' ἰσοῤῥοπίαν εἰρηκότα· τὰ γὰρ τοιαῦτα παρεξελέγχοι· δεῖν δέ φησι φυλάττεσθαι πλὴ τοιαύτην μετάβασιν ὡς παντελῶς οὖσαν σοφιστικὴν, καὶ ἀλλοτρίαν τῆς διαλεκτικῆς μεθόδου· ἀξιοῖ δὲ σὺν ταῖς τοιαύταις μεταβάσεσιν ἀποκειμένου, ὅταν ὁ ῥήτωρ ἀλλότριον βούληται λαβεῖν τι τοῦ προκειμένου προβλήματος, μεταφέρων δ' πρόβλημα, εἰ καὶ μὴ δοκεῖ αὐτῷ οὕτως ἔχειν, συγχωρεῖν αὐτῷ οὕτως ἔχειν, ὑποσημαίνοντα μὲν ὅτι μὴ ἀρέσκεται αὐτῷ, πίθησι δὲ τοῦ προαίνεσθαι χάριν τὸ προκείμενον· συμβαίνει γὰρ οὐκ ἀποεία γενέσθαι τοὺς τοῖς αὐτὰ ῥήτορας, ὅταν αὐτός τις μὴ χαλεπαίνῃ τοῦδε αὐτῶν, οὗ χάριν αὐτὰ καὶ προτείνουσιν, ἀλλὰ συγχωρῇ· φανεροὶ γὰρ γίνονται δοθεῖσιν αὐτοῖς, μηδενὶ πρὸς τὸ προκείμενον χρῆσθαι δοκοῦσι. ἔτι πᾶς ὁ εἰρηκὼς ὁ τοιοῦτος ῥήτορ πόθεν τινὰ πολλὰ εἰρηκεν. οὗτος ὁ τόδε, ὁ αὐτὸς ὅτι δὲ πρὸ ὀλίγου εἰρηκὼς τῷ ὀξὺ ἀκολουθίας ἀνασκευαστικὸν· εἰ πέρ γε δεῖν σκοπεῖν, τί ὅτιν ἐξ ἀνάγκης, εἰ τὸ προκείμενον ὅτι ἢ οὐκ ἀνασκευάζειν· ἀναιρεθέντος γὰρ τούτου, ἀνηρημένον αὖ εἴη καὶ τὸ προκείμενον, ᾧ οὐκ ἔπεται· ᾧ αὖ δὲ καὶ ναῦν λέγει· ἐπεὶ γὰρ παντὶ δῆλον τοῦτο ἔπεται· ὅτι αὖ τῶν ἐπομένων αὐτῷ ἀνέλωμεν, ἀνηρηκότες αὖ εἴημεν καὶ αὖτὸ· διαφθοροὶ δ' ἂν τόλ τινος λεγόμενον ἐκείνου· ὅτι ἐκεῖ μὲν ἔφη δεῖν ζητεῖν τίνα ἔπεται ᾧ κειμένῳ· οὗτοι θα δέ, καὶ πλὴ εὕρεσιν τῶν ἑπομένων ὑπογράφει· ἐπεὶ γὰρ πᾶς ὁ εἰπὼν ῥήτορ τινὰ πολ

Sequēdum

Locus a cōsequēte

Si qd necessario consequitur id quod propositū ÷ illo sublato auferetur etiam propositum

λὰ εἰρηκεν· τόν τε γὰρ ὁρισμὸν τοῦ πράγματος τοῦ λεγομένου, δι' ὧν λέγει, ὁ ῥήτωρ πράγματα λέγων· καὶ τὸ γένος αὖτοῦ καὶ τοὺς εἴδη ποιοὺς αὐτοῦ διαφορὰς καὶ τὰ ἴδια· εἰ δὲ ὁ ῥήτωρ πράγματα λέγων δι' ὧν μεῖ καὶ ταῦτα λέγει, δῆλον ὅτι ἔπεται ταῦτα τῷ λεγομένῳ· ὡς θ' ὅτι αὖ τούτων δείξωμεν μὴ ὄν, ἀνηρηκότες ἐσόμεθα καὶ ῥήτορ πλὴ ἀρχὴν κείμενον· ὁ γὰρ ἄνθρωπον εἰπὼν, καὶ ζῷον εἴρηκε καὶ ἔμψυχον καὶ δίπουν, καὶ λογικόν, ὥστε αὖ, τι τούτων μὴ ὂν δείξαιμι, οὐδ' ἄνθρωπος εἴη· οὕτως ἐπεὶ τῷ λέγοντι πλὴ ἀρετὴν αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν, ἔπεται τό, τε μὴ εἶναι εὔλογον ἐξαγωγήν, καὶ δι' μὴ ἀρετὴν πλὴ ὑγίειαν· μηδ', τι ἄλλο παρὰ πλὴ ἀρετήν· αὖ τούτων τι ἀναιρεθῇ, ἀνηρημένου αὖ εἴη, ῥ πλὴ ἀρετὴν αὐτάρκη εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν· πάλιν ἐπεὶ τῷ λέγοντι πλὴ ψυχὴν σῶμα, ἔπεται δι', σῶμα δι' σωμάτων χωρεῖν, καὶ ῥ, στοιχεῖον αὖ πλὴ εἶναι ἢ ἐκ στοιχείων, εἰ μὴ τούτων τι, οὐδὲ ἐκεῖνος καὶ ἐπεὶ ῥ, διὰ κενοῦ πλὴ κίνησιν γίνεσθαι λέγοντι, ἔπεται τό, τε ἀνισοβαρῆ ἰσοταχῆ εἶναι, καὶ ῥ, συμβλὴν γενέσθαι δι' κενὸς ὃ ταλήρει· καὶ ῥ αὖ ἴσῳ χρόνῳ κενεῖσθαί τι ῥ αὖ διάστημα, διά τε ταλήρους καὶ κενοῦ, εἰ ταῦτα ἄῤῥατα, καὶ ῥ κείμενον βλαβεῖσθαι δέ φησι δεῖν, καὶ τὸ χαλεπωτέρου καὶ δυσεπιχειρητότερου πλὴ μετάληψιν ποιεῖσθαι. πολλάκις γὰρ ῥᾴον αὖ ἀνελεῖν, ἢ ῥ ἑπόμενον αὖ ὃ· ὁ γὰρ βουλόμενος δεῖξαι μὴ ὄσιν ὠφέλιμον πλὴ ἀδικίαν, ῥᾴον αὖ τοῦδε αὐτῆς ἐπιχειροίη δεῖξαι ὅτιῃ· ἢ εἰ λαβὼν ῥ ἑπόμενον αὐτῇ πλὴ ταλεονεξίαν, δι' ταύτης τοὺς λόγους ποιοῖτο· δοκεῖ δ' ἡ ταλεονεξία αἰσχρὸν μὲν δι· λυσιτελὲς δὲ καὶ ὠφέλιμον· ὑπόξεως δὲ ὅτι δεῖξαι, ὅτι μὴ ὠφέλιμος ἡ ἀδικία· τὸ μὲν ὡς τλάτων ἀπὸ τοῦ νόσου αὐτὴν ψυχῆς εἶν· μηδεμίαν δὲ νόσον ψυχῆς ὠφέλιμον εἶναι· ποτὲ δὲ ἀπὸ τῆ πᾶσαν μὲν κακίαν βλαβερὰν αὖ εἶν τῷ ἔχοντι αὐτήν· πλὴ δὲ ἀδικίαν, κακίαν εἶν· ῥ οὖν ἀπὸ τῆς ἀδικίας μεταβάντας ἐδῆ πλὴ ταλεονεξίαν, ἐπ' ἐκείνης τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, οὐ διαλεκτικοῦ. ὅσοις δὲ ἀνάγκη θάτερον μόνον ὑπάρχειν· οἷον, ᾧ ἀνθρώπῳ, ἢ νόσον, ἢ ὑγίειαν· ἐκ θεμιστίνου τινὸς τόδους ὧδε ἀκολουθίας κατασκευαστικοὺς μᾶλλ ταῦτα παραλίπωσι τόδον ἐκ μάχης κατασκευαστικήν τε καὶ ἀνασκευαστικήν. ἔστι δὲ ὁ τόδος ἐδῆ τῶν ἀμέσων ἀντίων ἀρμόζων· ἐπεὶ γὰρ ταὐτό ὅτιν ἄμεσα ἐναντία, ὧν ἀνάγκη θάτερον τῷ δεκτικῷ ὑπάρχειν, αὖ ἢ ῥ πρόβλημα τῶν διηυτῶν τι ὑπάρχον τινὶ τοδεῖν, αὖ μὲν λαβόντες ῥ δεκτικὸν τῶν ἀμέσων ἀντίων δ κατηγορήθη ῥ ἕτερον, δείξωμεν αὖ τῷ ἕτερον αὐτῶν μὴ ὑπάρχον· δεδειχότες αὖ εἴημεν ὅτι ῥ ἕτερον αὐτῷ ὑπάρχει ῥ τοδεῖν, αὖ δὲ δείξωμεν ὑπάρχον αὖ τῷ ῥ ἕτερον, ἀνηρηκότες αὖ εἴημεν δ', ῥ ἕτερον ὑπάρχειν αὐτῷ ἀξιοῖ οὕω ἐδῆ τῶν τοιούτων προβλημάτων, ἐν οἷς ἀνάγκη θάτερον ὑπάρχειν ᾧ ὑποκειμένῳ. ἄμφω δὲ, ἀδύνατον, πρὸς ὃ δυπορεῖ τῆς διαλέγεσθαι· δῆλ γὰρ τοῦ ἑτέρου, καὶ ῥ ἕτερον δείκνυται· αὖτε γὰρ θάτερον δείκνυσι ᾧ προκειμένῳ, θάτερον ἀνηρημένον ἔσται· αὖτε θάτερον μὴ ὑπάρχειν, θάτερον κατασκευασμένον· ὅταν δ' τοῦτον ἢ κατηγορέμενόν τινος ἐν ᾧ προβλήματι, δῆλ τ', ῥ ἐναντίον αὖ ᾧ δῆλον εἶναι ὑπάρχειν ᾧ προκειμένῳ ἢ μὴ ὑπάρχον, κατασκευάζοιμεν αὖ ἢ ἀνασκευάζοιμεν ῥ προκείμενον· οἷον, ἐπεὶ τοῦ ἀριθμοῦ κατηγορεῖται ῥ ἄρτιον ἢ περιττὸν, ἐὰν ἐπί τινος ἀριθμοῦ πλὴ ἐπιχειρησίν τις ποιῆται, κἀγὼ λέγῃ τις αὖτὸν ἄρτιον, εἰ τα δειχθείη ὅτι μὴ ἔστι τοδὶ τὸς, ἄρτιος αὖ εἴη· εἴτε πάλιν δεικνύμενον εἴη ὅτι ἔστι περιττὸς, εἴη ἂν δεδειγμένον ὅτι μὴ ἄρτιος· ὁμοίως καὶ εἰ σῶμα ζῷον ῥ προκείμενον εἴη καὶ λέγοιτο ὑγιαίνειν. εἰ μὲν νοσοῦν δειχθείη· ἔσται δεδειγμένον ὅτι οὐχ ὑπαίνει· εἰ δὲ μὴ νοσοῦν, ὅτι ὑγιαίνει· ὅπου κἀμοῦ τοῦ εἶναί τι μέγεθος ἄπειρον, ἐπεὶ πᾶν μέγεθος ἢ πεπερασμένον ἢ ἄπειρον, δείξαντες ὅτι πᾶν πεπερασμένον, ἀνηρηκότες αὖ εἴημεν ῥ ἄπειρόν τι εἶναι, ὡς ἐδείξεν ἐν ᾧ πρώτῳ τοδὶ οὐρανοῦ ἀριστοτέλης· δείξαι πᾶν καὶ ῥ ἀπολοῦν σῶμα καὶ ῥ σύστετον, πεπερασμένα ἄρ' μόζοι δ' αὖ ὁ τόπος, καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς φάσεως. ἄμεσος γὰρ αὐτὴ θεσις καὶ αὕτη· οὐχ ὡς τὰ ἐναντία τὰ ἄμεσα ἐδὶ τῶν δεκτικῶν πλὴ προειρημένων ἀνάγκην ἔχουσα, ἀλλὰ ἐδὶ πάντων· ἀνάγκη γὰρ ἐδὶ παν ῥ, ἢ πλὴ κατάφασιν ἢ πλὴ ἀπόφασιν· ὥστε εἰ μὲν ἡ κατάφασις, οὐχ ἡ ἀπόφασις· εἰ δὲ

Τὴν ἀρχὴν κεῖμενον
1. ἀρχὴ principio positum
ἐξαγωγήν

Plato

Locus a repugnantib)
Contraria immediata

Aristotelis

De cōtrariis mediatis & immediatis

μὴ ἡ κατάφασις, ἡ ἀπόφασις· εἴτε τὸ ὁ πλοῦτος ἀγαθὸν εἴη δεδειγμένος, ἀνῃρημένη ἂν εἴη ἡ ἀπόφασις· εἴτε μὴ ἀγαθὸν, ἡ κατάφασις· οὐκέτι δὲ ὠθὶ τῶν ἐναντίων τῶν ἐμμέσων ὁ τόπος πρὸς ἄμφω χρήσιμος, καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ πρὸς κατασκευὴν, ἀλλὰ πρὸς ἀνασκευὴν μόνην τοῦ τιθεμένου τῶν ἐναντίων, ἂν γὰρ δειχθῇ τὸ ἕτερον αὐτῶν ὑπάρχον, καὶ οὐ τὸ τιθέμενον ᾧ δεκτικῷ, ἀνῄρηται τὸ ἕτερον ὑπάρχειν αὐτῷ· οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τὰ ἐναντία· οὐ μὴν ἂν μὴ τὸ ἕτερον ὑπάρχῃ, ὑπάρξει τὸ λοιπὸν, ᾧ δύνασθαι τῶν ἐμμέσων τὶ ὑπάρχειν αὐῷ· τὸ γὰρ σῶμα εἰ μὲν λευκὸν, ἐξ ἀνάγκης οὐ μέλαν· εἰ δὲ μὴ λευκὸν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης μέλαν· καὶ εἰ μὴ μέν τις εὐδαίμων, οὗτος οὐ κακοδαίμων· οὐ μὴν εἰ μὴ εὐδαίμων, κακοδαίμων ἐξ ἀνάγκης· οὐ γὰρ ἀμέσως ἀντίκειται εὐδαιμονία τε καὶ κακοδαιμονία· ἐπεὶ ἐνδέχεταί τινα σπουδαῖον ὄντα εἶναι εὐδαίμονα· καὶ εἰ μὲν σπουδαῖος, οὐ κακός· εἰ δὲ μὴ σπουδαῖος, οὐκ ἐξ ἀνάγκης κακός· οὐ γὰρ ἄμεσα ἀρετὴ, καὶ κακία, καὶ ὁ μὲν σώφρων, οὐ μαίνεται· οὐ μὴν ὁ μὴ σώφρων μαίνεται· ὥστε, οὐκέτι καὶ πρὸς κατασκευὴν καὶ πρὸς ἀνασκευὴν τὰ οὕτως ἐναντία χρήσιμα· καὶ ἔστι τοῖς μὲν ἀμέσοις ἐφαρμόζουσα μᾶλλον ἡ δεῖξις, ἡ διὰ τοῦ πέμπτου λεγομένου ἀναποδείκτου· ὅς ἐστιν ἐκ διαιρετικοῦ καὶ τοῦ ἀντικειμένου, ἐνὶ τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ τὸ λοιπὸν συνάγων· τοῖς δὲ ἐμμέσοις ἡ διὰ τοῦ τετάρτου· ὅ ἐστιν ἐκ διαιρετικοῦ καὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ, ἀναιρῶν τὸ ἕτερον· ἔτι τὸ ἐπιχειρεῖν μεταφέροντα τοὔνομα κατὰ τὸν λόγον. τόπον ἡ μῖν ἀπὸ ἐτυμολογίας παραδίδωσιν· ἂν γὰρ τὰ ὀνόματα μεταφέρωμεν ὠθὶ τοὺς κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν λόγους, οὕτω γὰρ σημαίνει, τὸ μεταφέροντα τοὔνομα κατὰ τὸν λόγον, ὡς τούτων μᾶλλον ὄντα σημαντικὰ, καὶ προσῆκον ὂν οὕτως ἀκούειν τῶν ὀνομάτων, ἢ ὡς κεῖται ἀπορήσομεν ἐπιχειρημάτων πρὸς τὸ προκείμενον· οἷον, εἰ βουλόμεθα δεῖξαι, ὅτι ὁ ἡντινοῦν ἀρετὴν ἔχων, εὔψυχος ἐστὶν, ἀλλ' οὐχ ὁ ἀνδρεῖος μόνος, μεταληψόμεθα τὸ εὔψυχος ὄνομα, εἰς τὸν λόγον τὸν κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν· ἔστι δ' οὗτος, ὁ εὖ τὴν ψυχὴν ἔχων· τουτέστιν ὁ ἀγαθὴν τὴν ψυχὴν ἔχων· ἀλλὰ μὴν εἰ εὔψυχός ἐστιν ὁ ἀγαθὴν τὴν ψυχὴν ἔχων, ἀγαθὴν δὲ τὴν ψυχὴν ἔχει, καὶ ὁ δίκαιος καὶ ὁ σώφρων καὶ ὁ φρόνιμος· οὐδ' ἂν ὁ ἀνδρεῖος μόνος εὔψυχος εἴη· οὐδ' ἂν ἡ ἀνδρεία εὐψυχία εἴη· ὅτι δὲ εὔψυχος ὁ εὖ τὴν ψυχὴν ἔχων, δείξομεν τῇ τῶν ὁμοίων παραθέσει· καὶ γὰρ εὔελπις ὁ εὖ ἐλπίζων· τουτέστιν, ὁ ἀγαθὰ ἐλπίζων· πάλιν βουλόμενοι δεῖξαι ὅτι ὁ σπουδαῖος εὐδαίμων ἐστὶ, τὸν εὐδαίμονα μεταληψόμεθα εἰς τὸν κατὰ τὴν ἐτυμολογίαν λόγον· ὁ γὰρ εὖ τὸν δαίμονα ἔχων, σημαίνεσθαι δοκεῖ ὑπὸ τοῦ εὐδαίμονος· εἰ δὴ δαίμων ἑκάστου ἡ ψυχὴ καθὰ ξενοκράτει δοκεῖ, εἴη ἂν εὐδαίμων, ὁ εὖ τὴν ψυχὴν ἔχων· εὖ δὲ τὴν ψυχὴν ἔχει ὁ σπουδαῖος, σπουδαῖος ἄρα ὁ εὐδαίμων· πάλιν δεῖξαι θέλοντες, ὅτι μὴ ἔστιν ἐν ἀλόγῳ προαίρεσις, ληψόμεθα τὸν λόγον τῆς προαιρέσεως· ἔστι δ' οὗτος πρὸ ἑτέρου αἵρεσις· ἀλλὰ μὴν τὸ ἄλλο πρὸ ἄλλου αἱρεῖσθαι, ἐν τούτοις ἐστὶν ἐν οἷς καὶ τὸ βουλεύεσθαι· τὸ γὰρ ἄλλο ἄλλου προκρῖναι μετὰ λόγου γίνεται· οὐδὲν δὲ τῶν ἀλόγων βουλεύεται, ὥστε οὐδὲ προαιρεῖται· πάλιν θέλοντες δεῖξαι ὅτι ὁ σώφρων οὐκ ἔστιν ἐγκρατής, μεταληψόμεθα τὸν ἐγκρατῆ, εἰς τὸν ἑαυτῶν κρατοῦντα· οὕτω γὰρ σημαίνει τὸ ὄνομα, καὶ δείξαντες ὅτι ἔνθα τὸ κρατοῦν, ἐνταῦθα καὶ τὸ κρατούμενόν τι ἔσται· τὸ δὲ κρατούμενον ἀντιπῶν καὶ μαχόμενον κρατεῖται· ἔνθα δὲ τὸ μὲν ἂν ᾖ κρατοῦν τὸ δὲ κρατούμενόν ἐστι τῆς ψυχῆς, οὐκ ἔστιν ἐνταῦθα ὁμολογία· ὁ δὲ σώφρων ὁμολογοῦντα ἔχει τὰ τῆς ψυχῆς μέρη πρὸς ἄλληλα, εἴημεν ἂν δεδειχότες τὸ προκείμενον, ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ὠθὶ τοῦ ἀκρατοῦς καὶ ἀκολάστου· οὕτως ἔνεστι δεικνύναι τὸν φίλον μὴ εὔνουν· εἰ εὔνους μὲν ὁ ὀρθῶς νοῶν, καὶ τἀληθῆ ἢ τὰ ἀγαθὰ νοῶν· οὐ πάντως δὲ ὀρθῶς ὁ φίλος νοεῖ· ὁ δὲ τόπος, τὸ μὲν πιθανὸν καὶ ἔνδοξον καὶ διαλεκτικὸν ἔχει· οὐ μὴν ὑγιὲς τὸ λεγόμενον ὠθὶ πάντων· οὔτε τὸ εὐθάλασσος λέγεται ὁ ἔχων ἀγαθὴν θάλασσαν, οὔτε εὔχειρ ὁ καλὰς ἔχων χεῖρας, ἀλλ' ὁ πυκτικὸς, οὔτε μεγαλόψυχος ὁ ἔχων τὴν ψυχὴν μεγάλην· διὸ, οὐδὲ εὐδαίμων ὁ σπουδαῖος· ὡς ἤδη καὶ τὸν δαίμονα εὖ ἔχων τὸν ἐν αὐῷ· ἐπεὶ δὲ τῶν πραγμάτων τὰ μὲν ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης· τὰ δὲ ὡς ὠθὶ τὸ πο-

Contraria mediata que

σώφρων μαινόμενος

Contraria

Locus ab etymologia

Xenocrates

Daemō qd

σώφρων οὐκ ἔστιν ἐγκρατής

ἐγκρατής. ἢ. ὁ ἑαυτοῦ κρατῶν

σώφρων qd

πέμπτου ἀναποδείκτου

Locus

λὺ, τὰ δὲ, ὁπότερ' ἔτυχεν· ὁ τόπος οὗτος τὴν ἀφορμὴν, ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων διαφορᾶς λαμβάνει· καὶ ἔστιν ὠθὶ πλέον τοῦ πρώτου παραδοθέντος, τοῦ ἀξιοῦντος ἐπιβλέπειν εἰ τὸ κατ' ἄλλον τρόπον ὑπάρχον, ὡς συμβεβηκὸς ἀποδέδωκεν· ὠθὶ γὰρ τούτου τοῦτό που μετείληπται μὲν τὸ ὡς γένος· ἢ ὡς ἴδιον, ἢ ὡς ὁρισμὸς ὑπάρχον εἰς τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον· οὕτως γὰρ ἐκείνων ἕκαστον λαμβάνεται· τὸ δὲ συμβεβηκὸς, εἰς τὸ ὡς ὠθὶ τὸ πολὺ, καὶ εἰς τὸ ὁπότερ' ἔτυχεν· τοιοῦτον γὰρ τὸ, οἷόν τε ὑπάρχειν· καὶ μὴ ᾧ ὡρίζετο τὸ συμβεβηκός· ἔτι εἰ καὶ συμβεβηκότα τινὰ ἔστιν ἀχώριστα, εἴη ἂν καὶ ταῦτα τοῖς ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχουσιν, διὸ οὐδὲ ἀντιτίθησιν ᾧ ἐξ ἀνάγκης τὸ συμβεβηκὸς, οὐδὲ γὰρ χρῆται οὔτε τῷ συμβεβηκότι, οὔτε τῶν ἄλλων τινὶ, ἀλλὰ ὡς ἄλλῃ διαιρέσει χρῆται τῷ ἀναγκαίως τε ὑπάρχοντι καὶ μὴ· ἔχομεν γὰρ ὅτι τῶν ὄντων, τὰ μὲν, ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν, ὡς τὸ τὸν ἄνθρωπον ζῷον εἶναι· ὃ γὰρ παντί τε καὶ ἀεὶ ὑπάρχει, οὕτω ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν, ὁμοίως ἀνάγκαιον καὶ τὸ τὸν θεὸν ἄφθαρτον εἶναι, τὰ δὲ, ἐνδεχομένως, καὶ τούτων τῶν ἐνδεχομένων, τὰ μὲν ὡς ὠθὶ τὸ πολὺ ὡς τὸ τὸν ἄνθρωπον πενταδάκτυλον εἶναι, καὶ γηράσκοντα πολιοῦσθαι· τὰ δὲ ἐπ' ἔλαττον, ὡς τὰ τούτοις ἀντικείμενα· τὸ, τὸν ἄνθρωπον ἢ τετραδάκτυλον, ἢ ἑξαδάκτυλον εἶναι· ἔστι γὰρ ἐν τούτοις καὶ ταῦτα· ἢ τὸ μὴ πολιοῦσθαι γηρῶντα τὸν ἄνθρωπον· τὰ δὲ ἐπίσης, ὡς τὸ, πολιτεύεσθαι τὸν ἄνθρωπον, ἢ μὴ, ἀποδημεῖν, ἢ μὴ, λούεσθαι, ἢ μή· οὔσης τοίνυν τοιαύτης ἐν τοῖς οὖσι διαφορᾶς, ἂν τὸ κατ' ἄλλον τρόπον ὑπάρχον τινὶ, κατ' ἄλλον τὶς ὑπάρχειν λέγῃ ἐναλλάσσων τοὺς τῆς ὑπάρξεως αὐτῶν τρόπους, ἀφορμὴν δίδωσιν ἐπιχειρήσεως λογικῆς· εἰ γάρ τις λέγοι ἐνδέχεσθαι τὸν θεὸν ἄφθαρτον εἶναι, ἢ τὸν ἄνθρωπον ζῷον, ἢ λογικόν· οὗτος λέγοι ἂν, τὸ ἀδύνατον εἶναι, ἐνδέχεσθαι εἶναι· ἀδύνατον γὰρ τὸν θεὸν μὴ εἶναι ἄφθαρτον, ἢ τὸν ἄνθρωπον μὴ ζῷον εἶναι· ὁ δὲ λέγων ἐνδέχεσθαι αὐτὸν ζῷον εἶναι· οὗτος λέγῃ ἂν, ἐνδέχεσθαι καὶ μὴ εἶναι ζῷον αὐτὸν, τοιοῦτον γὰρ τὸ ἐνδεχόμενον· ἔτι τὸ ἀεὶ ὑπάρχον, οὐκ ἀεὶ ἂν ὑπάρχειν λέγοι· τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον ἀεί τε καὶ παντὶ ὑπάρχει, ἀλλὰ κἂν διορίζων ὡς ὠθὶ τὸ πλεῖστον λέγῃ εἶναι τὸ ἐξ ἀνάγκης ὄν, ἡ αὐτὴ ἁμαρτία· ᾧ, τὸ ὡς ὠθὶ τὸ πλεῖστον ὄν, ἐνδέχεσθαι καὶ μὴ εἶναι· διὰ οὕτω γὰρ τὸ ὡς ὠθὶ τὸ πλεῖστον, οὐκ ἀνάγκαιον· οἷον, ἂν λέγῃ τις τὴν ἀπόδειξιν ὡς ὠθὶ τὸ πλεῖστον ἀληθῆ εἶναι· κἂν ἐξαλλάξας δέ τις τὸ ὡς ὠθὶ τὸ πλεῖστον, ἐξ ἀνάγκης εἶναι λέγῃ παραπλήσιος ὁ λόγος· εἰ γὰρ λέγοι τις ἐξ ἀνάγκης τὸν ἄνθρωπον πενταδάκτυλον εἶναι λέγοι ἂν τὸ ἐνδεχόμενον εἶναι, ἀνάγκαιον εἶναι· ἐνδέχεται μὲν γὰρ καὶ μὴ εἶναί τινα πενταδάκτυλον ὁ δὲ ἐξ ἀνάγκης λέγων πάντα εἶναι πενταδάκτυλον, οὔ φησιν ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναί τινα πενταδάκτυλον· ἀλλὰ κἂν τὸ ἐναντίον, τῷ ὡς ὠθὶ τὸ πολὺ, οὕτω δέ ἐστι τὸ ἐπ' ἔλαττον· ὡς γὰρ τὸ πολὺ τῷ ὀλίγῳ ἀντίκειται, οὕτω καὶ τὸ ὡς ὠθὶ τὸ πολὺ ᾧ ἐπ' ἔλαττον· ἂν δή τις τὸ ἐπ' ἔλαττον ὄν, ἢ ἐξ ἀνάγκης εἶναι λέγῃ, ἢ ὡς ὠθὶ τὸ πολὺ, ἐλέγχοιτο ἂν, ἢ ᾧ ὡς ὠθὶ τὸ πολὺ μὴ ὄν, ἀδύνατον εἶναι λέγειν μὴ εἶναι· ἢ τὸ ὡς ὠθὶ τὸ πλεῖστον εἶναι τιθέμενος· οἷον, εἰ λέγοι τις ἐξ ἀνάγκης ὑπὸ κύνα ὕειν, ἢ ὡς ὠθὶ τὸ πλεῖστον ἑξαδακτύλους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους· ὁμοίως κἂν τῶν ἀπὸ τύχης γινομένων λέγῃ τίς· ἢ ὡς ἐξ ἀνάγκης, ἢ πολλὰ ὡς ὠθὶ τὸ πλεῖστον γίνεσθαι· ὅ, τε γὰρ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον, ὡς ὠθὶ τὸ πολὺ ὑπάρχειν λέγων, τὸ πᾶσιν ὑπάρχον, οὐ πᾶσί φησιν ὑπάρχειν· ὡς γὰρ ὁ ἐνδεχομένως τὸν ἄνθρωπον πενταδάκτυλον εἶναι, οὐ πάντα φησὶν εἶναι οὕτω καὶ ὁ λέγων ἐνδεχομένως αὐτὸν ἢ λογικὸν ἢ ἀναπνευστικὸν εἶναι, οὐ πάντα ἂν λέγοι αἰεὶ τοιοῦτον εἶναι· τὸ μὲν γὰρ ἀνάγκαιον, καθόλου, τὸ δὲ ἐνδεχόμενον, οὐ τοιοῦτον· ὁμοίως κἂν ἐναλλάξ· πάλιν ἐὰν τὸ ὡς ὠθὶ τὸ πολὺ ἐξ ἀνάγκης εἴπῃ τις, ἔτι δὲ φανερωτέρα ἡ ἁμαρτία, τοῦ, τὸ ἐπ' ἔλαττον ἐξ ἀνάγκης λέγοντος· ἐνδέχεται μὲν οὖν οὕτω ποιεῖν τινα, ἐναλλάσσοντα τοὺς τρόπους τῆς ὑπάρξεως· καὶ προστιθέντα, ὅτε καὶ φανερώτατος ὁ ἔλεγχος γένοιτο ἂν, ἐνδέχεται δὲ κἀκείνου μὴ προστιθέντος τινὰ διορισμὸν, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ χωρὶς τοῦ προστιθέναι τὸν τρόπον τῆς ὑπάρξεως λέγοντος ὑπάρχειν τὸ πρᾶγμα, τὸν διαλεγόμενον, ἐφ' ὃ οἷόν τε ἐστὶν ἐλεγχθῆναι, μεταφέρειν τὸ ἀδιο-

Genus proprium diffinitio necessario insunt. Accidens vero sepe

Alia sunt necessaria. Alia possibilia

Possibilium alia ut plurimum. alia raro. Alia aeqs vici b)

ρίστως εἰρημένον ὡς οὕτως εἰρημένον. ὧν μὲν οὖν τοῦ ἐνδεχομένου, ἀπίθανος ὁ τρόπος καὶ προδήλως σοφιστικός. ὁ γὰρ τὸν ἁπλῶς εἰπόντα εἶναι τὸν ἄνθρωπον ζῷον λέγων εἰρηκέναι ὅτι ἐνδέχεται ζῷον αὐτὸν εἶναι, φανερῶς δόξει συκοφαντεῖν. γένοιτο δ' ἂν διαλεκτικὸς ἐπὶ ἐκείνων μόνων, εἴ τις τὰ ἐνδεχομένως ὑπάρχοντα ἁπλῶς ὑπάρχειν λέγει. οἷον, εἴ τις λέγοι ἁπλῶς τὸν γηρῶντα πολιοῦσθαι, ἢ πάντα ἄνθρωπον πεντάδακτυλον εἶναι. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἀναγκαῖον ἁπλῶς ὑπάρχειν δοκεῖ, καὶ τὸ ἁπλῶς λεγόμενον ὑπάρχειν ὡς ἀναγκαίως ὑπάρχον λέγεσθαι. ὁ μὲν γὰρ κυρίως σοφὸς, καὶ ἁπλῶς σοφός. ὁ δὲ μὴ οὕτως ὁ μετὰ διορισμοῦ. τέκτων γὰρ ὁ σοφός. ἐν πᾶσι γὰρ τὸ κυρίως ἁπλῶς καὶ χωρὶς δὲ διορισμοῦ λέγεται. κυρίως δὲ ὑπάρχον, τὸ ἀναγκαίως ὑπάρχον. ὁ δὴ τὸ ἐνδεχομένως ὑπάρχον, ἁπλῶς καὶ χωρὶς διορισμοῦ λέγων ὑπάρχειν, εὐλόγως ἂν εὐθύνοιτο. καὶ ὁ ἀναγκαίως ὑπάρχειν λέγων, τὸ μὴ οὕτως ὑπάρχον. οὕτω δὲ καὶ αὐτὸς δι' ὧν λέγει δηλοῖ. ἐπὶ γὰρ τῶν τὸ ἐνδεχόμενον ὡς ὑπάρχον ἁπλῶς καὶ χωρὶς διορισμοῦ λεγόντων ὑπάρχειν, χρῆται τῷ τόπῳ. ὁ γὰρ τοὺς ἀποκηρύκτους φαύλους εἶναι λέγων ἁπλῶς, δόξαι ἂν λέγειν ἐξ ἀνάγκης καὶ καθόλου τοιούτους αὐτοὺς εἶναι οὐ μὴν οὕτως ἔχει. ἐνδέχεται γάρ τινα καὶ μὴ τοιοῦτον εἶναι ἀποκήρυκτον γενόμενον. θεμιστοκλέα γοῦν, ἀποκήρυκτον μέν φασιν γενέσθαι οὐ μὴν φαῦλος ἦν. ἐπιζητήσαι τίς ἂν, πῶς εἰ τὸ μὲν ἐνδεχόμενον ὑπάρχειν τε καὶ μὴ, συμβεβηκὸς, τὸ δ' ἀναγκαίως ὑπάρχειν, ἢ γένος, ἢ ἴδιον, ἢ ὁρισμὸς, ἢ τὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ, πῶς ἔτι ὑποτάσσοιτο ἂν τοῖς πρὸς τὰ ἀπὸ συμβεβηκότος προβλήματα τόποις, δεικνὺς ὅτι τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἀποδεδομένον, οὐκ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. δεικνύοι γὰρ ἂν ὅτος, ἢ τοι ὅτι οὐχ ὡς γένος ὑπάρχει ἢ ὅτι οὐχ ὡς ἴδιον, ἢ ὅτι οὐχ ὡς ὅρος, ἀλλὰ τὰ τοῦ γένους ἀναιρετικὰ, ἐν τοῖς πρὸς τὸ γένος τόποις. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ἰδίου, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁρισμοῦ ὥσπερ καὶ τὰ τοῦ συμβεβηκότος προβλήματα, ἢ ἐπεὶ οὐχ ὡς γένος ἢ ἴδιον, ἢ ὁρισμὸν ἀναιρεῖ, ἀλλὰ καθόλου, ὅτι μὴ ἀναγκαῖον, ὑπ' οὐδὲ ἐν ἂν ἐκείνων ὑποτάσσοιτο. καὶ γὰρ συμβεβηκός τι ἀναγκαῖον. ἔτι οὐ διὰ μεθόδου τινὸς ἀναιρεῖ τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλὰ προχείρῳ ἐναργείᾳ χρώμενος. ἀναιρῶν δὲ οὕτω, κατασκευάζει τὸ συμβεβηκὸς, ὥστε εἴη ἂν διὰ οὕτω τοῖς πρὸς τὸ συμβεβηκὸς ὑποτασσόμενον ὂν τοῦ συμβεβηκότος κατασκευαστικόν. διὰ οὕτω δὲ καὶ ὧν μὲν τοῦ πρώτου τόπου, οὐκ ἀντέστρεψεν. οὐ γὰρ εἶπεν εἰ τὸ ὡς συμβεβηκὸς ὑπάρχον κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον ἀποδέδωκεν, ἐγένετο γὰρ ἐπ' ἐκείνου ἀντιστρεφομένου, ἢ ἀπὸ γένους ὁ τόπος, ἢ ἀπὸ ἰδίου, ἢ ἀπὸ ὅρου. τὸ γὰρ συμβεβηκὸς ἐγένετο κατά, τι τούτων ἀποδιδόμενον ὧν δὲ τούτου ἀντέστρεφεν, ὅτι ᾧ ἀναγκαίῳ ἐν αὐτῷ χρῆται. ὃ δύναται καὶ ἐν τῷ συμβεβηκότι εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ τῷ γένει, ἢ ἰδίῳ, ἢ ὅρῳ. ἔτι εἰ τὸ αὐτὸ ἑαυτῷ συμβεβηκὸς ἔθηκεν ὡς ἕτερον. ὁ μὲν τόπος, ἀπὸ τῶν πολυωνύμων. ἔστι δὲ τὸ δι' αὐτοῦ λεγόμενον, ἐπεὶ οὐδὲν αὐτὸ ἑαυτῷ οἷόν τε συμβεβηκέναι. τὸ δὲ συμβεβηκὸς, ἐν ὑποκειμένῳ. καὶ ἄλλο τοῦ ᾧ συμβέβηκε, καὶ ὃ, οἷόν τε ὑπάρχειν καὶ μὴ, οὔτε δὲ αὐτό τι αὐτῷ ὑπόκειται. καὶ ἄλλο τί ἐστιν αὐτοῦ. οὔτε οἷόν τε τὶ αὐῷ ὑπάρχειν τε καὶ μὴ, ἂν δή τις πλανηθεὶς ὧν τῶν πολυωνύμων, ὡς κατὰ τὴν τῶν ὀνομάτων διαφορὰν, ἐχόντων καὶ πραγμάτων διαφορὰν, τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ εἴπῃ συμβεβηκέναι, οἷον, τὸ ξίφος τῇ μαχαίρᾳ, ἢ ᾧ βροῷ τὸν ἄνθρωπον, ἢ ᾧ φαίρει τὸ ἱμάτιον, ἢ ᾧ ἥδεσθαι τὸ χαίρειν, ἢ ᾧ χαίρειν τὸ εὐφραίνεσθαι, οὗτος ἐλέγχοιτο ἂν αὐτό τι ἑαυτῷ συμβεβηκέναι λέγων. ταυτὰ γὰρ κατὰ τὸ ὑποκείμενόν τε καὶ σημαινόμενον, ἡδονὴ, καὶ χαρὰ, καὶ εὐφροσύνη, καὶ τέρψις, πρόδικος δὲ ἐπειρᾶτο ἑκάστῳ τῶν ὀνομάτων τούτων, ἴδιόν τι σημαινόμενον ὑποτάσσειν, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς. χαρὰν μὲν λέγοντες εὔλογον ἔπαρσιν, ἡδονὴν δὲ ἄλογον ἔπαρσιν, τέρψιν δὲ τὴν δι' ὤτων ἡδονὴν, εὐφροσύνην δὲ τὴν διὰ λόγων. νομοθετούντων δέ ἐστι οὕτω. τὸ μὲν οὖν εἰπεῖν τὴν ἡδονὴν, χαρὰν, οὐχ ἁμάρτημα. ὥσπερ οὐδὲ τὸ τὴν μονάδα ἀδιαίρετον. οὐδὲ γὰρ τὸ τὴν χαρὰν, χαρὰν εἰπεῖν. ἢ τὴν μονάδα, μονάδα. τὸ δὲ συμβεβηκέναι θάτερον θατέρῳ λέγειν, ἄτοπόν τε καὶ ψεῦδος. ἐπεὶ δὲ τὰ ἐναντία συμπέπλεκτο μὲν ἀλλήλοις ἑξαχῶς. ἐναντίωσιν δὲ

Τὸ κυρίως. ἁπλῶς ἢ χωρὶς δὲ διορισμοῦ λέγεται

Themistocles

Quaestio

Locus à Polyonymis

Prodicus

Stoici

χαρὰ ἡδονὴ τέρψις εὐφροσύνη

Quid

Nō esse vitiū dicere voluptatē esse gaudiū. sicuti nec unitatē esse unitatē sed dicere alterū alteri accidere.

σιν δὲ ποιεῖται τεσταχῶς συμπλεκόμενα. ὁ μὲν τόπος, ἀπὸ τῆς τῶν ἐναντίων συμπλοκῆς. τὸ δὲ κεφάλαιον τοῦ λεγομένου, ἐπεὶ δύο συζυγίαι ἐναντιώσεων συμπλεκόμεναι ἀλλήλαις, ἓξ συζυγίας συμπλοκῶν ποιοῦσιν. ὧν αἱ μὲν δύο συζυγίαι, οὐκ ἔχουσιν ἐναντίωσιν πρὸς ἀλλήλας, αἱ δὲ τέσσαρες ἔχουσιν, ἀξιοῖ ἀπὸ τῶν συζυγιῶν τῶν τὴν ἐναντίωσιν ἐχουσῶν ὁρμωμένους. ὅτάν τι ᾖ τιθέμενον τοιοῦτον, ὡς ἔχειν ἑκάτερον τῶν ὅρων τῶν ἐν τῷ τιθεμένῳ προβλήματι ἐναντίον τινί. ὧν τὰς ἐναντίας τῆς ἐν ᾧ προβλήματι συμπλοκῆς συμπλοκὰς ἐπιβλέποντας πειρᾶσθαι δεικνύναι τίνα αὐτῶν ἀληθῆ. ἐκείνης γὰρ ἀληθοῦς δειχθείσης, ἀνῃρημένον ἂν εἴη τὸ πρόβλημα. ἐπειδὴ ἀδύνατον ἅμα τἀναντία ἀληθῆ εἶναι. καὶ ἡ μὲν τοῦ τόπου πρόσληψις τοιαύτη. σαφὲς δ' ἂν τὸ λεγόμενον γίνοιτο. εἰσηκθέμενοι τὰς ἐναντιώσεις καὶ τὰς συζυγίας τὰς γινομένας κατὰ τὰς συμπλοκὰς αὐτῶν, δείξαιμεν πῶς μὲν ἓξ ἅπασαι γίνονται, πῶς δὲ αἱ τέσσαρές εἰσιν ἀπὸ τῶν ἓξ αἱ τὴν ἐναντίωσιν ἔχουσαι. καὶ τίνες αὗται. ἔστωσαν δὴ δύο συζυγίαι ἐναντίων. μία μὲν, δίκαιον καὶ ἄδικον. ἑτέρα δὲ, ἀγαθὸν καὶ κακὸν, καὶ συζευγνύσθωσαν ταῦτα ἀλλήλοις, καθ' ὅσους τρόπους οἷόν τε συζευγνύσθαι αὐτά. φυλασσομένου τοῦ ἑκάστην συζυγίαν, ἀνὰ ἕνα ὅρον ἔχειν τῶν ἐξ ἑτέρας ἐναντιώσεως. ἔσονται δὴ οὕτω συντιθεμένων συζυγίαι συμπλοκῶν οὐ πλείους τῶν ἓξ. ἢ γὰρ ἑκάτερον τῶν ἐκ τῆς ἑτέρας ἐναντιώσεως, ἑκατέρῳ τῶν ἐκ τῆς ἑτέρας συμπλακήσεται, καὶ ἔσονται οὕτω τὸν τρόπον συμπλεκομένων αὐτῶν, δύο συζυγίαι συμπλοκῶν. ἢ γὰρ ᾧ μὲν δικαίῳ τὸ ἀγαθόν, τῷ δὲ ἀδίκῳ, τὸ κακὸν συμπλακήσεται, καὶ ἔσται μία αὕτη συζυγία, ἡ τὸ δίκαιον ἀγαθόν. τὸ ἄδικον κακόν. ὑποκειμένου μὲν ἐν ἑκατέρῳ τῶν συμπλοκῶν. ἐν ᾗ μὲν τοῦ δικαίου, ἐν ᾗ δὲ τοῦ ἀδίκου. κατηγορουμένου δὲ ἐν μὲν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ. ἐν δὲ τῇ, τοῦ κακοῦ. ποτὲ δὲ ἔμπαλιν. τῷ μὲν δικαίῳ τὸ κακόν, τῷ δὲ ἀδίκῳ τὸ ἀγαθόν. ὡς εἶναι τὴν συζυγίαν, τὸ δίκαιον κακόν, τὸ ἄδικον ἀγαθόν. ποτὲ δ' αὐῷ ἑτέρῳ τῶν ὑποκειμένων, ἑκάτερος ἀνὰ μέρος τῶν κατηγορουμένων συμπλακήσεται. οἷον, ᾧ δικαίῳ, τοτὲ μὲν τὸ ἀγαθόν, τοτὲ δὲ τὸ κακὸν, καὶ ἔσονται πάλιν ἄλλαι δύο συζυγίαι. μία μὲν, τὸ δίκαιον ἀγαθόν, τὸ δίκαιον κακόν. ἑτέρα δὲ, τὸ ἄδικον κακὸν, τὸ ἄδικον ἀγαθόν. αἱ δὲ λοιπαὶ δύο, ὅταν ἔμπαλιν ἀμφοτέρους τοὺς ὑποκειμένους κατ' ἰδίαν, ποτὲ μὲν ᾧ ἑτέρῳ τῶν κατηγορουμένων συμπλέξωμεν, ποτὲ δὲ τῷ ἑτέρῳ. οἷον, τῷ δικαίῳ καὶ ἀδίκῳ. ποτὲ μὲν τὸ ἀγαθὸν, ποτὲ δὲ τὸ κακὸν, καὶ πάλιν τῷ ἀδίκῳ ποτὲ μὲν τὸ κακὸν, ποτὲ δὲ τὸ ἀγαθόν. ἔσται γὰρ ἡ μὲν ἑτέρα, τὸ δίκαιον ἀγαθὸν, τὸ ἄδικον ἀγαθόν. ἡ δὲ ἑτέρα, τὸ δίκαιον κακὸν, τὸ ἄδικον κακόν. αἱ μὲν οὖν γινόμεναι ἐκ τῶν δύο ἐναντιώσεων συμπλεκομένων κατὰ τὸν προειρημένων τρόπον, συζυγίαι τε καὶ συμπλοκαὶ, αὗταί τε καὶ τοσαῦται. Γρώτη συζυγία, ἡ ἔχουσα ἑκάτερον περὶ ἑκατέρου τὸ δίκαιον ἀγαθόν ἐστι. τὸ ἄδικον, κακόν ἐστι. Δευτέρα ὁμοίως καὶ αὕτη ἔχουσα ἔμπαλιν ἑκάτερον περὶ ἑκατέρου. ἡ τὸ δίκαιον κακόν ἐστι, τὸ ἄδικον ἀγαθόν. Τρίτη ἔχουσα τοῦ ἑτέρου τῶν ὑποκειμένων ἐν μέρει ἀμφότερα κατηγορούμενα. ἡ τὸ δίκαιον ἀγαθόν ἐστι. τὸ δίκαιον, κακόν ἐστι. Τετάρτη καὶ αὕτη ὁμοίως. τοῦ ἑτέρου τῶν ὑποκειμένων ἀμφότερα ἐν μέρει κατηγοροῦσα. ἡ τὸ ἄδικον, ἀγαθόν ἐστι. τὸ ἄδικον, κακόν ἐστι. Γέμπτη, ἔχουσα ἑκατέρου τῶν ὑποκειμένων παρὰ μέρος, τὸν αὐτὸν κατηγορούμενον. ὡς ἡ τὸ δίκαιον ἀγαθόν ἐστι. τὸ ἄδικον ἀγαθόν ἐστιν. Ἕκτη καὶ αὕτη ὁμοίως ἔχουσα τὸν αὐτὸν ἑκατέρου τῶν ὑποκειμένων κατηγορούμενον. ἡ τὸ δίκαιον κακόν ἐστι. τὸ ἄδικον, κακόν ἐστι. Παρὰ δὲ ταύτας οὐχ οἷόν τε ἄλλην τινὰ συμπλοκὴν εὑρεῖν, φυλάσσοντας τὸ τὴν συμπλοκὴν δύο τε ὅρους ἔχειν, ἐξ ἑκατέρας ἐναντιώσεως, ἕνα τούτων δὴ τῶν ἓξ συζυγιῶν, αἱ μὲν δύο αἱ πρῶται ῥηθεῖσαι, ἐν αἷς ἑκάτερον τῶν ἐναντίων συμπλέκεται, οὐ ποιοῦσιν οὐδεμίαν ἐναντίωσιν. οὔτε γὰρ ἡ τὸ δίκαιον ἀγαθόν ἐστι, τῇ, τὸ ἄδικον κακόν ἐστιν, ἐναντία συμπλοκή. ἀμφότερα γὰρ ἀληθῆ, καὶ ἄμφω τοῦ αὐτοῦ ἤθους. τοῦ γὰρ αὐτοῦ τό, τε δίκαιον ἀγαθὸν ὑπολαμβάνειν, καὶ τὸ ἄδικον κακόν. ἀστεῖα γὰρ ἄμφω οὔτε πάλιν ἡ τὸ δίκαιον κακὸν λέγουσα, τῇ τὸ ἄδικον ἀγαθὸν λεγούσῃ. πάλιν γὰρ καὶ ταῦ-

Locus a contrario rū complexu

Duo contraria simul uera esse nō possunt

δίκαι ∴ ἄδικ
ἀγαθ ∴ κακ

ἀνὰ ἕνα ὅρον ἔχειν

sex syzygiae
1
2
3
4
5
6

ἄμφω τοῦ αὐτοῦ ἤθους

ἀνὰ ἕνα ὅρον ἔχειν

τα ὁμοίως ψευδῆ ᾖ φύσιν, καὶ τῷ αὐτῷ ἤθους. τῷ δ' αὐτῷ, τό, τε δίκαιον κακὸν ὑπολαμβάνειν, καὶ τὸ ἄδικον ἀγαθόν· οὐ μάχεται οὖν ἀλλήλοις, ἀλλὰ ἀκολουθεῖ. τὰ δὲ ἐναντία, ἀλλήλων ἐστὶν ἀναιρετικά. εἰ πὼν δὲ ἀμφότερα φύσιν εἶναι τὰ λοίδορον ἐρημένα καὶ τῷ αὐτῷ ἤθους, καὶ προσθεὶς ὅτι φύσιν φύσιν οὐκ ἔστιν ἐναντίον, ἐπεὶ ἔκειτο οὐ ἡ διαλογὶς, καθ' ἑκάστην αἱρετὸν ἡ διαλῶ εἶναί τις κακία, ἡ μὴν, οὐ ὑπόβολλῃ, ἡ δὲ οὐ οὐλεία, ἀλλὰ καὶ ἀλλήλαις, προσέθηκε δ', ἐὰν μὴ ᾖ δ' μὴν καθ' ὑπόβολλῃ, δ' δὲ κατ' οὐλειαν· πῶς μὲν οὖν ἐκεῖ ἐναντία τὰ τοιαῦτα ἀλλήλοις τε καὶ τῇ ἀρετῇ εἶναι λέγεται, καὶ ὅτι μὴ ὁμοίως, μὴ δὲ κατὰ τὸ αὐτὸ τῇ ἀρετῇ καὶ ἀλλήλοις, οὐ ἐκείνοις εἴρηται. νυῦ δὲ λέγει, ἐπεὶ τὰ προειρημένα ἀμφότερα ὄντα φύσιν, οὐ δι' ὑπόβολλῃ ἢ οὐ διαλεῖ ἐστὶ φύσιν, ἀλλὰ ἁπλῶς, ὅτι μὴ ἐστὶν ἀλλήλοις ἐναντία. ἐδείξε δὲ πῶ διαφοράν συζυγίαν μὴ ἔχουσαν ἐναντίωσιν, οὐ δὲ εἰπὼν ὡδὶ τῆς πρώτης, ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης αὐτερκῶς ᾖ ἐῖναι αὐτὰς ἅμα ἀληθεῖς. οὐδέ ποτε γὰρ οἷόν τε σωυπάρχειν, καὶ ἅμα ἀληθῆ εἶναι τὰ ἐναντία. ἅμα μὲν οἷ ψευδῆ εἶναι, οὐδὲν κεκώλυται τὰ ἐναντία· οὐ γὰρ διαρεῖ τὰληθὲς τε καὶ ψεῦδος τὰ ἐναντία ὥστε ἡ αὐτὴ φάσις. ἐπεὶ τοίνυν ἡ διαφορὰ συζυγία ἡ ἀμφοτέρας τὰς συμπλοκὰς φύσιν τὰ ἐναντία, δῆλον ὅτι πρὸς τὸ μὴ εἶναι αὐτὰς ἐναντίας, ἐχρήσατο διέξοδῳ τῇ ὅτι φύσιν ἐστὶν φύσιν βάλλει, ἡ δὲ ἐλλείπει. ἔτι ἐναργὲς τὸ ὅτι καὶ καθόλου ἀληθές· ὅτι ἀγαθὸν ἀγαθῷ οὐκ ἔστιν ἐναντίον· οὐκέτι δὲ καθόλου ἀληθὲς, τὸ φύσιν φύσιν μὴ εἶναι ἐναντίον. τὰς δὲ καταλειπομένας τέσσαρας συμπλοκὰς, φησὶ ποιεῖν, ἤ, τε γὰρ λέγουσα τὸ δίκαια ἀγαθὰ συμπλοκὴ, ἐναντία τῇ τὰ δίκαια κακὰ λεγούσῃ ἐξ ὧν ὧδὶ συμπλοκῶν ἡ τετάρτη συζυγία· τῷ ᾗ ἐναντίας εἶναι τὰς ἐν ταύταις ταῖς συζυγίαις συμπλοκὰς, διεκτικῷ χρῆται τῷ ἀπὸ ἐναντίου ἤθους, καὶ ἀπὸ ἐναντίας ἕξεως ταύτας γίνεσθαι. ἐναντίοι γὰρ τὰ ἤθη, ὅτε τὸ δίκαιον ἀγαθὸν λέγων, καὶ ὁ τὸ δίκαιον κακὸν. ᾧ μέρῳ τῶν ἐναντίων χώμενος, ἐπήτως διῄρησει πολέμιον οἱ ἐναντία. ἔστι δὲ καὶ ᾧ τῇ κατὰ τὸ ἦθος ἐναντιώσει κείνειν τὰ ἐναντία, ἔνδοξον μὲν ᾗ διαλεκτικὴν· οὐκ ἀληθὲς δὲ, ἀπὸ ἐναντίου γὰρ ἤθους καὶ τὸ λέγειν τὸ δίκαιον ἀγαθὸν, καὶ τὸ μοιχεύειν ἀγαθόν. ἀλλ' οὐκ ἐναντία ἀλλήλοις τὸ δίκαιον ἀγαθὸν, τὸ μοιχεύειν ἀγαθόν. ᾗ δ' αὖ ἐναντία, εἰ ᾗ τῷ δικαίῳ ἡ μοιχεία ἐναντίον· πολὺ γὰρ τῶν οὕτως ἐχόντων πρὸς ἄλληλα ὁ λόγος· ἀλλὰ καὶ ἡ τετάρτη συζυγία ἐξ ἐναντίων δοκεῖ συγκεῖσθαι, ἡ τὸ ἄδικον ἀγαθὸν λέγουσα, τῇ τὸ ἄδικον κακὸν λεγούσῃ· ἀπὸ ἐναντίων γὰρ καὶ αὗται ἕξεων· ἀλλὰ καὶ ἡ πέμπτη τοιαύτη ἡ τὸ δίκαιον ἀγαθὸν λέπουσα, καὶ ἡ τὸ ἄδικον ἀγαθόν. ἐναντίαι γὰρ καὶ αὗται καὶ ἀπὸ ἐναντίων ἕξεων. ὁμοίως καὶ ἡ ἕκτη ἔχει, ἡ τὸ δίκαιον κακὸν λέγουσα. καὶ ἡ τὸ ἄδικον κακόν· καὶ γὰρ αὗται ταῖς προφημέναις ἐναντίαι. δείξας δὲ ταύτας καὶ ἐπὼν, καθ' ἑκάστην γὰρ συζυγίαν, τὴ μὲν, αἱρετὸν τὸ δὲ φυκτὸν, καὶ τὸ μὲν, ἐπεικοῦς ἦθους, τὸ δὲ φαύλου, ἐπήνεγκε. δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι τῷ αὐτῷ πολέμου ἐναντία συμβαίνει γίνεσθαι. λαμβανων ὅδε τὸ, ὡς τοῖς κμένοις ἑπόμενον. ᾗ γὰρ αὐ συμπλοκὴ ἐπαινετὸν ἡ ἀληθῆ λέγουσα, ταύτῃ πᾶσαι αἱ ψευδεῖς ἐναντίαι ἔσονται, ἐν πάσαις ταῖς συζυγίαις· καὶ οὐ πολέμους δύο ἔσονται οὖσαι τὸ δύο· καὶ ὁμοίως ᾗ αὖ ἡ ψευδῆ, ταύτῃ πᾶσαι αἱ ἐν πάσαις ταῖς συζυγίαις ἐπαινεταί, ἡ ἀληθεῖς, ἐναντίαι· αἱ τινοθ' οὐσὶ αὐταὶ πολέμους εἰσὶ τῶν δύο. ἔστι δὲ ἐπαινετὸν μὲν, τοῦτ' ἔστιν ἀληθὲς οὖ τῇ πρώτῃ συζυγίᾳ, τὸ δίκαιον ἀγαθὸν ὑπολαμβάνειν. ψευδῆ δὲ, τὸ δίκαιον κακόν· ὥστε, τοῦτο ἐναντίον ἔσται ἐκείνῳ· ἀλλὰ ᾗ, ἐν τῇ δευτέρᾳ συμπλοκῇ, τῇ τὸ ἄδικον ὑπόκειμενον ἔχούσῃ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς συμπλοκαῖς· ψευδῆ πάλιν ἔσται συμπλοκὴ, ἡ τὸ ἄδικον ἀγαθὸν λέπουσα· ἔσται ἄρα καὶ αὕτη ἐναντία, τῇ τὸ δίκαιον ἀγαθὸν λεγούσῃ· ἐν δὲ ταῖς καταλοφομέναις δύο συζυγίαις, αἱ ψευδεῖς συμπλοκαὶ, αἱ αὐταί εἰσι ταῖς ἤδη προφημέναις· ἐν μὲν τῇ ἑτέρᾳ αὐτῇ τῇ πέμπτῃ ψευδεῖ

Τὰ ἐναντία ἀλλήλων ἔστιν ἀναιρετικά

Contraria simul esse falsa potest fieri

Contrarietas secundū mores qd. & quodest probabilis & dialecti ca nō tamē uera

Iustū & adulterium nō esse contraria

ψευδεῖ ἐστιν, ἡ δὲ ἄδικον ἀγαθὸν λέπουσα· ἡ τις ὧδὶ καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ τῇ ψευδεῖ συμπλοκῇ· ἐν δέ γε τῇ ἕκτῃ ἡ δὲ δίκαιον κακὸν λέγουσα, ἔστιν ἡ ψευδεῖ· ἡ τις ἡ αὐτὴ ἐστὶν τῇ ἐν τῇ τετάρτῃ συζυγίᾳ ψευδεῖ· δύο ἄρα εἰσὶν ἐναντίαι τῇ δὲ δίκαιον ἀγαθὸν λεγούσῃ· ἡ τε δὲ δίκαιον κακὸν λέγουσα, καὶ ἡ δὲ ἄδικον ἀγαθόν. ἀλλὰ καὶ τῇ ψευδεῖ τῶν ἐν τῇ τετάρτῃ συζυγίᾳ δύο ἔσονται ἐναντίαι συμπλοκαί, ἥ τε ἐν αὐτῇ ταύτῃ, ἡ δὲ δίκαιον ἀγαθὸν λέπουσα, καὶ ἡ ἐν τῇ τετάρτῃ, ἡ δὲ ἄδικον κακὸν λέγουσα· αἱ γὰρ ἐν τῇ πέμπτῃ τε καὶ ἕκτῃ συζυγίᾳ συμπλοκαὶ ἐπαινεταί. πάλιν αἱ αὐταί εἰσι ταῖς δυσὶ ταῖς προειρημέναις· ὁμοίως καὶ τῶν ἐν ταῖς ἑξῆς τελευταίαις συζυγίαις ἐπαινετῶν τε, καὶ ψευκτῶν συμπλοκῶν, ἐνίσῃ διεχθήσονται δύο οὖσαι συμπλοκαὶ ἐναντίαι· δοτῶν πλείνων ἐνίσῃ συμπλοκῇ ὑβ ἐναντίων οὔσῃ, καὶ ἐναντίωσιν πολλὰ ἐχούσῃ δύο ἐναντίων συμπλοκῶν, αἱ γὰρ πρῶται δύο συζυγίαι, ὑβ ἐναντίων μὲν ἦσαν καὶ αὗται· οὐμὲν καὶ ἐναντίωσιν ὡδὶ εἶχον, λαμβάνειν φησὶ δεῖν τῶν ἐναντίων ὁπότερον αὖ ἡ πρὸς τὸ ζ
θεσιν χρήσιμον. τοῦτο βραχέως μὲν καὶ οὐ λίαν ἀσαφῶς εἴρηται· ἔστι δὲ θεσιν τοιοῦτο. ἔστι μὲν ὁ αὐτὸς τῶν ἐναντίων τόπος, πρὸς ἀναστενολὼ χρήσιμος· οὐκέτι δὲ καὶ πρὸς καταστενολὼ καθόλου· αὐτὸ μὲν γὰρ τῶν ἀμέσων ἐναντίων, καὶ πρὸς καταστενολὼ, ὅταν αὐτὸ τῶν δεκτικῶν αὐτῶν ὁ λόγος γένηται ὡς ἤδη προείρηται. ἐπεὶ δέ ἐστί τινα καὶ ἔμμεσα ἐναντία, ἐφ' ὧν, οὐκέτι ἡ τὸ ἑτέρου ἀναίρεσις θάτερον αὐτῶν καταστενολάζει, ἀλλὰ μόνον ἡ θατέρου θέσις θάτερον ἀναιρεῖ, εἰ γὰρ λευκὸν, οὐ μέλαν· οὐμὲν εἰ μὴ λευκὸν ἤδη καὶ μέλαν. δεῖ γὰρ καὶ τῶν μεταξύ τί εἶναι, ὥβ τοῦτο ὡς εἶχον ὁ προειρημένος τόπος, πρὸς ἀναστενολὼ μόνον χρήσιμος· ἀδιάφορον γὰρ σωυπάρχειν τὰ ἐναντία· ὅταν οὖν πρόβλημά τι ᾖ ὑβ ἐναντίων συγκείμενον, ᾧ πολέμω ἐστὶν ἐναντία ἀναστενολάζοντας αὐτὸ, χρὴ τίνα ἔστι τὰ ἐναντία αὐτῷ λαμβάνειν ᾗ ἐστον ὁ αὖ μᾶλλον ᾗ δ' ἐναργειαν πρὸς τὸ δεῖναι χρήσιμον, τοῦτο προχειριζομένους καὶ δεικνύντας ὅτι ἀληθὲς ἐστὶν, ἀναιρεῖν τὸ κείμενον τούτῳ ἐναντίον, ὡς οὐκ ἀληθὲς. οἷον, εἰ λέγοι τις πὼ δικαιοσύνῃ κακὸν εἶναι, ἐπεὶ τούτῳ ἐναντία δύο τό, τε πὼ δικαιοσύνῃ ἀγαθὸν εἶναι, καὶ τὸ πὼ ἀδικίαν κακὸν, εἰ φανερώτερόν ἐστι τὸ πὼ ἀδικίαν κακὸν εἶναι, κακίαν οὖσαν καὶ νόσον ψυχῆς καὶ φθαρτικὼ, τοῦτο μὲν τῆς ἐν πόλει κοινονίας τοῦτο δὲ, πάσης σωματωγῆς, ἐναντίαν δὲ καὶ παρὰ φύσιν ὑῖς ἀνθρώποις· οἱ γὰρ ἄνθρωποι, φύσει κοινωνικοὶ, εἰ δὴ τοῦτο ὥβ ταῦτα φανερώτερον τὸ πὼ δικαιοσύνῃ ἀγαθὸν εἶναι, τοῦτο δεξαντάς τε καὶ θέντας, ὃν ἐναντίον τῷ πὼ δικαιοσύνῃ κακὸν εἶναι, ἀναιρεῖν ἐκεῖνο· ἐὰν δέ γε τῶν ἀμέσων ἐναντίων, καὶ καταστενάσομεν πρὸ κείμενον, δεξάντες τὸ ἐναντίον αὐτῷ μὴ ὑπάρχον, ὅτι δεκτικῷ αὐτοῦ· καθ' ὁ πότερον αὖ σημαινόμενον τὸ ἐναντίον προχειρότερον τοῦτο διωώμεθα δεικνύναι· ζοῦτο δὲ γένοιτο αὖ, ἐὰ ἀμφότεραι αἱ ἐναντιώσεις, ὑβ ὧν ἡ τῶν ἐναντίων συμπλοκὴ, εἶεν ἄμεσοι· οὕτω γὰρ καὶ τὰ ἄλλα ἄμεσα ἔσται δεικνύμενα· ὁ γὰρ δεῖξας ὅτι μὴ ἔστιν ἡ ὑγίεια κακὸν, ἤδη δέδειχεν ὅτι ἡ ὑπεία ἀγαθὸν, εἰ εἴη ἄμεσα τό, τε ἀγαθὸν καὶ κακόν· ὁμοίως δὲ τῇ ὑγιείᾳ καὶ τῇ νόσῳ· ὡς γὰρ καὶ πρὸς καταστενολὼ ὄνος τόπου χρήσιμου εἶπε, καὶ ἀναιροῦντι καὶ καταστενάζοντι· δεῖ δὲ μᾶλλον αὐ ὑῖς καθηγορουμένοις ὅροις ζητεῖν· πότερον μᾶλλον καὶ φανερώτερόν ὑπάρχει τῇ δικαιοσύνῃ, τὸ ἀγαθὸν, ἡ τῇ ἀδικίᾳ, τὸ κακόν. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐαὐ ἀλλά τινα ἐναντία λάβωμεν· οἷον ἡδονὼ καὶ λύπην· καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν, καὶ ταῦτα συμπολέκωμεν. ὁμοίως καὶ ἐὰ τούτων οἷς αὐτὸς ἐχρήσατο λάβωμεν φίλους καὶ ἐχθρούς, καὶ οὐ ποιεῖν, καὶ κακῶς ποιεῖν· ὁ μὲν οὖν τόπος οὗτος ἐπιζητήσει δ' αὖ τις πῶς πάλιν ἐνταῦθα πολέμω ἐστὶ ἐναντία εἶναι ἔλαβον αἱρεσιόμενος τῷ ἐστὶ ἐναντίον εἶναι. ἢ ὅταν μὲν ἀπολωὼ τὸ ἐστὶ, ἀνάγκη ζούτῳ οὐ ἐναντίον εἶναι· ὅταν δὲ μὴ ἀπολωὼ, οὐδὲν κωλύει ζούτῳ καὶ πολέμω εἶναι ἐναντία· οὐ κατὰ ταὐτὸν, ἀλλὰ ἄλλου κατ' ἄλλο τῶν λαμβανομένων ἐναντίων, ὄντος ἐναντίου τῷ ἐστὶ. κατὰ ταυτὸν γὰρ, ἀδιώατον πολέμῳ τῷ αὐτῷ ἐναντία εἶναι· τὸ γὰρ κυρίως πολέμω

... ff. cl

Βραχέως μὲν ἡ δὲ τοῦτο ἀσαφῶς εἴρηται

Locus a contrarijs ad destruendū utilis. minime ad astruendum in uersum

Quaestio.

Quando unicuiq; est cōtrariū & quando plura

Secundū rē ēp sum impossibile multa uni esse contraria

τῷ αὐτῷ ἐναντία εἶναι. καὶ εἰ δέ τι ὂν κατ' ἀριθμὸν, δύο ἀμοιρεῖν ἔχον τελείου ἑκάστη
τῶν εἰ αὐτῷ δύο ἀμοιρεῶν ἔχη τί ἐναντίον, οὐκ ἐπεὶ εἰ κατ' ἀριθμόν ἐστι ὁ λαμβανόμε-
νον, ὥστε οὐκ ἔσται ἐναντία· οὐδὲν γὰρ κωλύει εἴ τι κατ' ἀριθμὸν ὂν, καὶ δύ-
νον εἶναι καὶ λευκὸν ὡς πρὸ χιόνα. καὶ ἔχειν ἐναντία τό τε θερμὸν, καὶ τὸ μέλαν.
ἀλλ' οὐ δῆλ. τοῦτο εἰ τελείως ἐναντία γίνεται. ὅτι μὴ κατὰ ταυτὸν ἦν ἀμφω τό τε θερμὸν
καὶ τὸ μέλαν ἐναντία τῇ χιόνι· καὶ ἐπὶ τῶν ἐναντίων δὲ συμπλοκῆς, ταυτὸ συμ-
βαίνει· οὐ γὰρ δή κατὰ ταυτὸν τῷ ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστιν, ἐναντίον ἐστὶ τὸ ἡ ἡδονὴ κακὸν,
καὶ ἡ λύπη ἀγαθόν. ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη, ὅτι τὸ ἐναντίον τῇ αὐτοῦ κατηγόρησεν. ἡ δ' ἡδο-
τόρα, ὅτι τῷ ἐναντίον τὸ αὐτό· δύο γὰρ τὰ συγκείμενα, καὶ ἑκατέρῳ αὐτῶν ἴδιον
τί ἐστιν ἐναντίον· οὐδ' ἐπαυθα οὕτω αὐτῷ τί μαχόμενον λέγει· ὡς πρὸ οὐ δὲ οὐ τοῖς ἡδη-
κοῖς ἐλέξαμεν καὶ οὐ τοῖς εἰς ἐκεῖνα ὑπομνήμασιν ἄλλος ἐστὶ τί ἐναντίον τῷ συμβε-
βηκότι. εἰ τίς τινι συμβεβηκέναι τί φησι, δεῖ φησιν, ἐφορᾶν εἰ τῷ συμβεβηκότι ἐστὶν
ἐναντίον. οὗτος ὁ τόπος ὁ αὐτὸς ἐστὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ οὐ τισι φορομένῳ. κατὰ πὼ λέξιν
μόνον αὐτοῦ διαφόρων, ὡς ἐκεῖνος ἀρίστοτέλους διαφόρῳ λέξει, τὴν αὐτὴν ὑποσημαινα
μένου τόπον. διὸ οὐ τισιν ὁ πρὸ τούτου ἐφοδευόμενος ἐστὶ δὲ ὁ τόπος καὶ οὗτος ἀπὸ τῶν
ἐναντίων ἀπασυνδυαστικός. ἐπεὶ γὰρ ἀδιάλυτον τινι ἅμα τὰ ἐναντία ὑπάρχειν τε τῇ συμ-
βεβηκέναι, φησὶ δεῖν αὖ τις, τί σύμβεβηκέναι τινὶ λέγῃ, ἵνα βλέπειν εἰ τῷ συμβε-
βηκέναι λεγομένῳ ὅτι τί ἐναντίον· καὶ εἰ ὑπάρχει τούτῳ ᾧ ὑπάρχει τὶς φησιν ἐναν-
τίον αὐτῷ· οὐ γὰρ ἀνειχῇ ἅμα ὑπάρχον αὐτῷ, ἀνασυνδυασμόνον ἔσται ἐπιθέμενος
αὐτῷ συμβεβηκέναι· εἰ γάρ τις λέγοι πὼ ἀδικίαν, ὠφέλιμον εἶναι τῷ ἔχοντι, ἐπεὶ
τῷ μὲν ὠφελίμῳ, ἐπὶ βλαβερὸν ἐναντίον· ἡ δὲ ἀδικία, νόσος ψυχῆς ἐστιν· οὐ λάβω-
μεν ὅτι πᾶσα νόσος βλαβερὰ τῷ ἔχοντι αὐτὴν, ἔχιμεν οὐ ὅτι καὶ ἡ ἀδικία· εἰ δὲ
βλαβερὰ, οὐκ ὠφέλιμος· ἀδιάλυτον γὰρ ἅμα ταναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν. ὁμοίως
οὐ ἐπὶ ὑγιαίνειν λεγόμενον δέξαμεν νοσοῦν, ἀνῃρημένος οὐ εἴη ἐπὶ ὑγιαίνειν αὐτό· ἀλ-
λὰ καὶ εἰ πὼ ἡδονὴ ἐπὶ ἀγαθὸν ἔθετο· λειχθείσης ὅτι κακὸν, ἀνῃρημένον οὐ εἴη ἐπὶ ἀγα-
θὸν αὐτῷ εἶναι· ἔσται γὰρ ἅμα τοῦδε αὐτῷ τὰ ἐναντία· διαφόροι δ' αὖ ὅδε ὁ τόπος
τοῦ πρὸ ὁλίγου ῥηθέντος· ἐνῦν ὅσις δὲ ἀνάγκη θάτερον μόνον ὑπάρχειν. ὅτι ἐκεῖνος μὲν
ἐνῦν ἐπὶ ἀμέσων λεγόμενος, διὸ καὶ κατασυνδυαστικὸς οὐ μόνον ἀνασυνδυαστικός· οὗτος δὲ
ἐπὶ τῶν ἐμμέσων ἐναντίων· διὸ μόνον ἐστὶν ἀνασυνδυαστικός. Αλλος· ἢ εἴ τι ποιοῦ- »
σιν εἴρηται κατά τινος οὗ ὄνδος, ἀνάγκη ταναντία ὑπάρχειν. Προτίθησι τῷ »
προειρημένῳ τόπῳ, καὶ ἐνῦν ὄντα καὶ αὐτὸν ἐπὶ πὼν ἐναντίων τε καὶ ἀνασυνδυα-
στικῶν· ἔστι δὲ ὁ τόπος, ἀξιοῖ ζητεῖν εἴ τις τοιοῦτόν τι, κατηγορικὸ τινος, ὡς ὑπάρχοι
αὐτῷ· ᾧ ἢ πεται τὸ ἅμα τῷ ὑπὸ κειμένῳ πράγματι τὰ ἐναντία ὑπάρχειν· εἰ γὰρ
εἴη τοιοῦδε τί θέμενον ὑπάρχειν τινὶ, ἀναιροῖτ' ἂν καὶ λειχνύοιτο ἀδιάλυτον, ἅμα
ταναντία ὑπάρχειν τινί· αὐτὸς μὲν οὖν παραδείγματι τῶν ἰδεῶν κέχρηται· εἰ γὰρ
τις λέγοι τὰς ἰδέας οὐ ἡμῖν εἶναι, ὡς εἶναι τὰ ἡμέτερα εἴδη, τάς γε ἰδέας, οὕ-
τω ἀκολουθεῖ τὸ ἅμα μὲν ἀκινήτους τὰς ἰδέας λέγειν, ἅμα δὲ κινουμένας· καὶ ἅμα
μὲν νοητὰς ἅμα δὲ αἰσθητάς. καθόσον μὲν γὰρ τὰς ἰδέας λέγοισι νοητάς τε καὶ ἀκι-
νήτους, ταῦτα αὐταῖς ὑπάρξει· καθ' ὅσον δὲ οὐ ἡμῖν αὐτὰς εἶναι λέγοισι, κινουμέ-
νων τε ἡμῶν συγκινηθήσονται· καὶ ἔτι αἰσθητὰ ἔσονται· πὼ γὰρ ἐκείνου μορφῇ,
τῇ ὄψει γνωρίζομεν, ἢ τις εἰ ὄσιν ἰδέαι, αἰσθητὰ αὐ εἶεν. ἔστι δὲ προσχρώμενος τῷ
τόπῳ τούτῳ, ἀναιρεῖν τό τε ἐπὶ ψεύδομαι, πρότασιν εἶναι· εἰ γὰρ πρότασις ἅμα ἔ-
σται ἀληθής τε καὶ ψευδὴς ὡς δείκνυται, ἀδιάλυτον δὲ ὄντο, ἐναντία γὰρ ταῦτα, ἐκ
αρα πρότασις ἐπὶ ψεύδομαι· εἰ γὰρ εἴη συγκεχωρημένον ἐπὶ εἶναι πρότασιν αὐ-
πὼ, ἀναιροῖτ' αὖ ἐπὶ πᾶσαν πρότασιν, ἢ ἀληθῆ, ἢ ψευδῆ εἶναι· εἰ γὰρ τοῦτο, εἴη αὖ ἡ
αὕτη ἀληθὴς, ἢ ψευδής· ἀλλ' ὁ δ' τόδε τόδον αὖ ὑποτεθῇ εἶναι, ἐπεται καὶ ἐπὶ ἐναντίον αὐ
τῇ ἀληθοῦς μὲν γὰρ ὑποτεθέντος τὸ ἐπὶ ψεύδομαι, ἐπεσθαι δὲ κεῖ ἐπὶ ψεύδεσθαι αὖ-
τὸν, οὕτω κ' αὖ ἀληθεύοι, ψεύδεσθαι λέγων αὐτὸν· ψευδοῦς δὲ πάλιν, ἐπὶ ἀληθεύειν, ὅτι γὰρ

Alexandri commentary in ethica Aristotelis

Aristoteles duexerys uerbis nunc recondé reddit locū

Locus a contrarijs destructiuus

Locus a contrarijs & ipse destructiuus

Quomodo destruat hanc protasin. ego mentior. esse propositionem. & alias huiusmodi falsificantes se ipsas.

Deus nō est / Ego mentior / Vera ꝓpositio

Deus est / Ego mentior / falsa ꝓpositio

falsa

ιι. ff. ἀπό

ff. ἐ / ff. ἐ / ff. περὶ χρω / μένους

Vere est dicis te mentiri / cum dixeris veritatem / te mentiri

γὰρ ἐστὶν αὐτὸ ψεύδιστο αὖ πάλιν λέγειν αὐτὸν ψεύδεσθαι, διότι ἀληθεύει ἀλλ' οὐ
δὲ πᾶσα φαντασία ἀληθὴς, πρότασις αὖ εἴη. ἅμα γὰρ ἀληθὴς τε καὶ ψευδὴς· ἀλη-
θὴς μὲν, ὅτι φαντασία καὶ αὐτὴ· ψευδὴς δὲ, ὅτι οὖ φησιν πᾶσαν ἀληθῆ εἶναι. τοῦτο
δὲ ἀδιάλυτον ἀλλὰ καὶ τῷ τὸ πᾶν οὐ παντὶ μεμίχθαι λέγοντι, ἕπεται τὸ ἅμα εἶναι
ταναντία ἀλλὰ καὶ τῷ, τὸ ὂν οὐ τε εἶναι καὶ ἄπειρον λέγοντι, ἕπεται τὸ ὂν οὔτε ἓν
καὶ πολλὰ· τὸ γὰρ ἄπειρον, τοῦ ποσοῦ· τὸ δὲ ποσόν, συμβεβηκός· ἔσται οἷον καὶ οὐσία
καὶ ποσόν ἀλλὰ καὶ τῷ πάντα κινεῖσθαι τιθεμένῳ, ἕπεται, τὸ, τὸ αὐτὸ ἅμα κινεῖ-
σθαί τε καὶ ἠρεμεῖν. αὐτὸ γὰρ τὸ πάντα κινεῖσθαι καθ' ὅσον ἀληθὲς τε καὶ βέβαιον μέ
νει, ἀκίνητον ἔσται· καθ' ὅσον δὲ τῶν πάντων ὅδι, καὶ αὐτὸ κινηθήσεται. ὅπερ τὸ εἰπεῖν. »
Διὰ γὰρ τῆς ὧδε πὼ ὅ ἔφεν αἰσθήσεως, πὼ οὐ ἐκείνῳ μορφῇ γνωρίζομεν. Εἰδ »
ξε πῶς εἶπεν οὐ ἡμῖν εἶναι τὰς ἰδέας· ὡς γὰρ ἐκείνου εἴδος καὶ πὼ μορφὴ, ὅπερ
τοῦ τόπου τούτου, ἀναιρεθήσεται καὶ τὰ τοιαῦτα. ἐπίσεται δ' ἴσως ὅτι τέθνηκεν. ἅμα
γὰρ τούτῳ καὶ ϐ τεθνάναι καὶ τὸ ζῆν ἕπεται. ὁμοίως τούτῳ, καὶ τὸ, οὐκ ἔστιν αὖ τὴ »
ἡμέρα. Γάλιν εἰ κεῖται συμβεβηκὸς ᾧ ὅδι τί ἐναντίον. Ο τόπος ὅδε τοιοῦ »
τος· ἐπεὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικὸν, εἴτίς τινι συμβεβηκέναι τί φησι,
ἀξιοῖ σκοπεῖν οὐ τῷ συμβεβηκέναι λεγομένῳ, ἔστι τί ἐναντίον. καὶ ὄντος, ὁρᾶν εἰ τὸ ὑπο
κείμενον δεκτικὸν ὅδι καὶ τούτου. δεκτικοῦ μὲν γὰρ ὄντος, κατασυνδυάζοιτο αὖ, καὶ τὸ
τούτου δεκτικὸν αὐτὸ εἶναι· οὐμὼ ἤδη, τε, καὶ πάντως αὐ οὐ αὐτῷ εἶναι ὡς καὶ
αὐτὸ ὁρᾶ. εἰ δὲ μὴ εἴη δεκτικὸν τούτου, οὐδ' αὖ τοῦ συμβεβηκέναι τιθεμένου αὐτῷ εἴη
δεκτικὸν, εἰ δὲ μὴ δεκτικὸν, οὐδ' αὖ ἔχοι αὐτό· δεῖ δὲ ἐπ' ἐκείνων χωρεῖσθαι τῷ τόπῳ, ἐφ'
ὧν μὴ σύμφυτον τῷ ὑποκειμένῳ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων, ὡς τῇ χιόνι τὸ λευκόν. διὸς,
εἰ τῇ ὀργῇ τὸ μῖσος ἕπεσθαί τις ἔπειν, οὐ ᾧ δῆλον ὅτι ἡ ὀργὴ οὐ τούτῳ, καὶ τὸ μῖσος
ἔσται κατ' αὐτόν. ἔστι δ' ἡ ὀργὴ, οὐ ᾧ ἐνμοφεῖ. οὐ τούτῳ αρ' ἂν τὸ μῖσος ἐφεθ. ἐπεὶ δ'
ὅδιν ἐναντίον τῷ μίσει φιλία, ἔσται τὸ ἐνμοειδὲς καὶ τῆς φιλίας δεκτικόν· εἰ δ' οὕτω
μὴ ὄδε, οὐ γὰρ τῇ ἐπιθυμητικῷ τὸ φιλεῖν καὶ ἡ φιλία, οὐκ αὖ οὐδὲ τὸ μισεῖν οὐ τῷ
θυμικῷ εἴη· εἰ δὲ τοῦτο, ἀναιροῖτο αὖ τὸ, τὸ μῖσος ἐπεσθαι τῇ ὀργῇ εἴγε ἡ μὲν ὀργὴ οὐ ᾧ
θυμικῷ· τὸ δὲ μῖσος ἐλέχθη οὐ ᾧ ἐπιθυμητικῷ Γάλιν εἰ πὼ ἄγνοιαί τις οὐ τῷ
ἐπιθυμητικῷ λέγοι εἶναι, ἔποιθ αὖ, τε, καὶ γνῶσιν εἶναι τὸ ἐπιθυμητικὸν δεκτικόν
εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἐπιστήμης· εἰ δὲ μὴ θυμὸς τῆς ἐπιστήμης δεκτικὸν, ἀλλὰ τὸ διανοητικὸν, οὐδ'
αὖ ἀγνοίας ἔη δεκτικὸν τὸ ἐπιθυμητικόν· θυμὸς προσχωμούς ἔστι δείκνυσθαι, ὅτι μη-
δεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν ἐπιστήμη· τὸ γὰρ ἐπιστήμης δεκτικὸν, καὶ ἀγνοίας· ὥστε εἰ
ἀγνοίας τὸ λογιστικὸν, καὶ ἐπιστήμης τοῦτο· ἀλλ' οὐ δὲ τὸ παθητικὸν οὐ ᾧ αἱ ἠθικαὶ ἀρε
ταί δείκνυτ' αὖ δῆλ. τοῦ τόπου τούτου. καὶ ὅτι ὁ θεὸς οὐκ ἔστι ζωῆς δεκτικὸς, ὅτι μὴ δὲ
θανάτου· αὐτὸ ζωὴ γὰρ ἀλλ' οὐ ζωῆς δεκτικός· ἡ δῆλ. τοῦτο οὐ δεκτικὸς, ὅτι σύμφυτος
αὐτῷ τὸ ζῆν, ὡς τῇ χιόνι τὸ λευκόν· πρὸς μὲν οὖν ἀνασυνδυάζεσθαι ὁ τόπος χρήσι
μος· κατασυνδυάσαι δὲ δι' αὐτὸ τὸ μὲν ὑπάρχειν τί, οὐχ οἷόν τε· τὸ μέν τοι δεκτικὸν
αὐτὸ εἶναι τοῦ λεγομένου αὐτῷ ὑπάρχειν, κατασυνδυάζοιτο αὖ· εἰ γὰρ τοῦ ἐναντίου
τούτῳ δεκτικὸν, καὶ τούτου ὅσῳ κατασυνδυάζοιτο αὖ, ὅτι ἡ ὕλη, οὐ, σδρήσισ, ἀλλὰ δεκτι
κὴ σδρήσεως· ἐπεὶ καὶ τοῦ εἴδους ὁ ἐναντίον τῇ σδρήσει ὅδι δεκτική· αὖ μὲν οὖν δειχνύ-
μενον ᾗ τὸ ἐναντίον ὑπάρχον τῷ ὑποκειμένῳ, αὖτικρυς αὖ ὅτι μὴ ὑπάρχῃ αὐτῷ τὸ κεί
μενον ὑπάρχειν δειχνύοιτο· ὅτι μέν τοι δεκτικὸν ὅδιν αὐτοῦ, εἴη αὖ κατασυνδυασμόνον·
εἰ δὲ δεκτικὸν εἴη μόνον δεχνύμενον τὸ ὑπὸ κείμενον τοῦ ἐναντίου, τῷ ὑπάρχειν αὐ-
τῷ λεγομένῳ, ἀδιάλυτον καὶ ὑπάρχειν αὐτῷ ὄδε. εἰ δέ γε τῶν ἀμέσων εἴη, καὶ ὑπάρ
χειν πάντος. Επεὶ δέ εἰσιν αἱ αὐτιθέσεις τέτταρσιν, σκοπεῖν ἐκ μὲν τῶν αὐτι- »
φάσεων ἀνάπαλιν. Ο τόπος, ἐκ τῶν κατὰ τὰς αὐτιθέσεις ἀκολουθήσεων. »
αὐτίκειται δὲ τὰ αὐτικείμενα τεσσαχῶς· ἡ γὰρ ὡς κατάφασις καὶ ἀπόφασις, ἢ
ὡς τὰ ἐναντία· ἢ ὡς ἕξις καὶ στέρησις· ἢ ὡς τὰ πρός τι· καὶ ἔστι κατ' ἐκάστην
αὐτίθεσιν, οἰκεία τις ἀκολουθία· ἀφ' ἧς ἀκολουθίας ὁ συγγράφει, πῶς δεῖν τε

πάντα κινεῖσθαι pro Xenophonte.

Sed dico quod mouetur

Hó est hec deus

Nullá esse moralium uirtutú scientiá

Deus nó est mitis susceptiuus ganec mortis

Locus a consequentijs secundú oppositiones

ὑποκειμένου

Non omnibus oppositi omnibus sequela similis

ἑρμωμένους, καὶ κατασκευάζειν τι καὶ ἀνασκευάζειν. οὐκ ἐπὶ πασῶν δὲ τῶν ἀντιθέσεων ἡ ἀκολούθησις ὁμοίως, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τῆς ἀντιφάσεως, ἀνάπαλιν ἡ γινομένη ἀκολούθησις ἔχει. οἷον εἰ τὸ καλὸν ἡδύ, τὸ οὐχ ἡδὺ οὐ καλόν. οὐχὶ δὲ λεκτέον τὸ οὐ καλὸν οὐχ ἡδύ. τῇ γὰρ καταφάσει τῇ τὸ καλὸν ἡδὺ λεγούσῃ, ἀληθεῖ οὔσῃ, ἀντιστρέφει ἡ τὸ κατηγορούμενον ἐν τῇ καταφάσει ἀποφατικῶς λαμβάνουσα. καὶ ἡ κατηγοροῦσα τοῦ οὕτως λαμβανομένου τὸ ὑποκείμενον ἐν τῇ καταφάσει. καὶ αὐτὸ ἀποφατικῶς τῇ ἐν προειρημένῃ καταφάσει ἕπεται καὶ ἀντιστρέφει ἡ τὸ οὐχ ἡδὺ οὐ καλὸν λέγουσα. ἀλλ' οὐχὶ τὸ οὐ καλὸν οὐχ ἡδύ. οὕτως γὰρ ἂν ἦν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἡ ἀκολούθησις, εἰ ἀφ' οὗ ἤρχετο ἡ κατάφασις ἀπὸ τούτου καὶ τὸ ἀποφατικῶς λαμβανόμενον. ἀλλ' ἔστιν ἀντιστρέφουσα τῇ προειρημένῃ καταφάσει ἡ λέγουσα τὸ οὐχ ἡδὺ οὐ καλόν. καὶ καθόλου τὸ ἀντικείμενον δεῖ λαμβάνοντας τοῦ ἑπομένου εἰ ἐν ὑποθέσει εἴη ἢ τοῦ κατηγορουμένου εἰ ἐν κατηγορικῇ προτάσει τὴν ἀκολουθίαν λαμβάνομεν, καὶ τῷ ἀντικειμένῳ τοῦ ἡγουμένου συντάττειν αὐτὸ ὡς ἀκολουθοῦν εἰ ὑποθετικὴ ἡ πρότασις εἴη ἢ τῷ τοῦ ὑποκειμένου εἰ κατηγορική, ἄν τε γὰρ ἡ κατάφασις ἡ προειρημένη ἀληθὴς εἴη καὶ ἡ ἀπόφασις ἡ τοιαύτη, ἀληθὴς ἔσται. καὶ ἂν ἡ ἀπόφασις ἀληθὴς ἀνάγκη καὶ τὴν ἀντεστραμμένην αὐτῇ κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον κατάφασιν ἀληθῆ εἶναι. ὁμοίως ἐάν τις τούτων ψευδὴς ᾖ καὶ ἡ λοιπή. εἰ γὰρ ψεῦδος τὸ λέγειν τὸ καλὸν ἡδύ, καὶ τὸ λέγειν τὸ οὐχ ἡδὺ οὐ καλὸν καὶ ἀληθοῦς οὔσης τῆς ὁ ἄνθρωπος ζῷόν ἐστιν, ἀληθὴς καὶ ἡ λέγουσα τὸ μὴ ζῷον οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος. καὶ πάλιν ἀληθοῦς οὔσης τῆς ὃ μὴ ἔστιν ἄνθρωπος οὐδὲ Σωκράτης ἐστίν, ἀληθὴς γίνεται καὶ ἡ κατάφασις ἡ λέγουσα Σωκράτην ἄνθρωπον. ὅτι δὲ ἀνάπαλιν ἡ ἀκολούθησις ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως λαμβάνειν φησὶ δεῖν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς. εἰ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ζῷον, τὸ μὴ ζῷον οὐκ ἄνθρωπος καὶ εἰ ἡ ὑπόληψις διάθεσις ἡ μὴ διάθεσις οὐχ ὑπόληψις. δῆλον ὅτι καὶ εἰ τὸ γινόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ ἔχον ἀρχὴν οὐδὲ γέγονε. ἀλλ' οὐχ ὡς ὁ Μέλισσος ᾤετο τὸ μὴ γενόμενον οὐκ ἔχον ἀρχήν. ψεῦδος γὰρ τοῦτο. πολλὰ γὰρ ἀγένητα ὄντα ἀρχὰς ἔχει. καὶ εἰ τὸ ἀμερὲς ἀδιάστατον καὶ τὸ μὴ ἀδιάστατον οὐκ ἀμερές. γίνεται μὲν οὖν ποτε καὶ ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἡ ἀκολούθησις ὡς ἐπὶ τῶν ἰδίων καὶ τῶν ὁρισμῶν. εἰ γὰρ ἄνθρωπος γελαστικόν καὶ εἰ μὴ ἄνθρωπος οὐ γελαστικόν. καὶ εἰ τὸ λευκὸν χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως. καὶ τὸ μὴ λευκὸν χρῶμα, οὐκέτι διακριτικὸν ὄψεως. ἀλλ' οὐ καθόλου ἡ τοιαύτη ἀντιστροφή· ἀλλ' ἐπὶ ὕλης τινός. ἡ δὲ προειρημένη καθόλου καὶ γὰρ οὐκ ἐπὶ τῶν ἰδίων μόνων καὶ τῶν ὁρισμῶν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν διαφορῶν καὶ τῶν συμβεβηκότων ἀληθής. καὶ ἔστιν ἡ τοιαύτη ἀντιστροφὴ ἡ σὺν ἀντιθέσει λεγομένη. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ἐν τῇ κατὰ ἀντίφασιν ἀντιθέσει ἀκολουθία. χρησόμεθα δὲ αὐτῇ οὕτω καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ πρὸς κατασκευήν. ἀνασκευάζοντες μὲν τὸ καταφατικὸν δέον τοῦ δεῖξαι· ὅτι τὸ ἀποφατικὸν τοῦ ἀποφατικῆς οὐχ ὑπάρχει, τοῦτο ποιήσομεν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο οὐδὲ τὸ καταφατικὸν τῷ καταφατικῷ τὸ ἀντεστραμμένως λαμβανόμενον. εἰ γὰρ μὴ ἀληθὲς τὸ μὴ ἀγαθὸν μὴ εἶναι ἡδονήν, οὐδὲ τὸ τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι ἀληθές. οὐκ ἀληθὲς δὲ ἐκεῖνο. αἱ γὰρ τῶν ἀκολάστων ἡδοναὶ οὐκ οὖσαι ἀγαθαὶ ἡδοναί εἰσιν. οὐκ ἄρα ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστιν. οὕτως ἀναιρήσομεν τὰς ἀτόμους γραμμάς. εἰ γὰρ τὸ ἀδιαίρετον κατὰ φύσιν ἀμερές, τὸ μὴ ἀμερὲς οὐκ ἀδιαίρετον κατὰ φύσιν. ὥστε οὐκ ἂν εἶεν ἄτομοί τινες γραμμαί. ἐπεὶ μὴ δὲ ἀμερεῖς. μόνα γὰρ τὰ σημεῖα ἀμερῆ. οὐ γάρ εἰσι σημεῖα αἱ γραμμαί. εἰ δὲ κατασκευάζοιμεν τὸ καταφατικόν, δείξαντες τὸ ἀποφατικὸν τῷ ἀποφατικῷ ὑπάρχον, εἴημεν ἂν καὶ τὸ ἀντιστρέφον αὐτῷ καταφατικὸν δεδειχότες. εἰ γὰρ τὸ μὴ ζῷον οὐκ ἄνθρωπος, ὁ ἄνθρωπος ζῷον. καὶ εἰ μὴ τὸ ἀγαθὸν οὐχ αἱρετόν, τὸ ἀγαθὸν αἱρετόν. καὶ εἰ τὸ μὴ ὠφέλιμον οὐκ ἀγαθόν, τὸ ἀγαθὸν ὠφέλιμον. ὥστε ἐπεὶ αἱρετὸν ἡ ὑγίεια καὶ ἀγαθόν, καὶ ἐπεὶ ἀγαθὸν καὶ ὠφέλιμον. καὶ εἰ τὸ μὴ οἰκεῖον οὐκ ἐφετόν, τὸ ἐφετὸν οἰκεῖον. ἐφετὸν δὲ τὸ θεῖον ἡμῖν καὶ οἰκεῖον ἄρα. ὡς δὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως καὶ ἀνασκευάζεται καὶ κατασκευάζεται ἡ κατάφασις. οὕτω καὶ ἀπὸ τῆς καταφάσεως ἡ ἀπόφασις καὶ κατασκευάζεται καὶ ἀνασκευάζεται. ἡ γὰρ

τοῦ ἑτέρου

ἀντιστρέφειν dicitur quando sequela non est ad eadē maiore ex parte

Melissi

Multa que non genita sunt principiū hūt contra Melissū

Aliquando fieri consequentiā ad eadē

Indiuiduæ lineæ

σημεῖα puncta

... τοῖς ἀποφατικοῖς

γινομένη

τοῦ ἑτέρου αὐτῶν κατασκευή, καὶ τοῦ ἑπομένου ἐστὶν αὐτῷ. καὶ ἡ ἀνασκευὴ πάλιν ὁμοίως. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ τῶν κατὰ ἀντίφασιν ἀντικειμένων ἀκολούθησις. καὶ τοιαῦται αἱ κατ' αὐτὰς ἀνασκευαί τε καὶ κατασκευαί. οὐ τῇ ἀντιφάσει δὲ τὸ ἑπόμενον λαμβάνει ὡς ἂν ἐκ τῆς φωνῆς δόξαι, ἀλλὰ ἑκατέρᾳ τῶν προτάσεων, ἐξ ὧν ἡ ἀντίφασις, ὡς δέδεικταί τε καὶ αὐτὸς εἶπεν, δῆλον οὖν ὅτι πρὸς ἄμφω ἡ κατὰ τὴν ἀντίφασιν ἀκολούθησις, ἀνάπαλιν γινομένους. ἐπὶ δὲ τῶν ἐναντίων ἡ μὲν ἀκολούθησις τοιαύτη. εἰ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον, καὶ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. διχῶς δὲ τοῦτο, καὶ γὰρ ἐπὶ τὰ αὐτὰ καὶ ἀνάπαλιν. ἐπὶ μὲν τῶν πλείστων ἐπὶ τὰ αὐτά. ἔστι δὲ ἐφ' ὧν καὶ ἀνάπαλιν. ἐπὶ ταὐτὰ μὲν οὖν γίνεται τῶν ἐναντίων ἡ ἀκολούθησις. ὅταν δύο οὐσῶν ἐναντιώσεων τοῖς τῆς ἑτέρας μορίοις, ἕπηται τὰ τῆς ἑτέρας ἐναντιώσεως μόρια. οἷον, ἀνδρεία καὶ δειλία ἐναντία. ἀλλὰ καὶ ἀρετὴ καὶ κακία, καὶ ἀκολουθεῖ τῇ μὲν ἀνδρείᾳ ἡ ἀρετή. τῇ δὲ δειλίᾳ ἥ τίς ἐστιν τῇ ἀνδρείᾳ ἐναντία, ἡ κακία. καὶ τῇ μὲν ἀνδρείᾳ, τὸ αἱρετόν. τῇ δὲ δειλίᾳ, τὸ φευκτόν. ἐναντία γὰρ ὄντα, τὸ αἱρετὸν καὶ τὸ φευκτόν, ἀκολουθεῖ ἐκείνοις ἑκάτερον ἑκατέρῳ. πάλιν εἰ τῷ μὲν καλῷ τὸ ἡδὺ ἀκολουθεῖ, τῷ δὲ αἰσχρῷ τὸ ἀνιαρόν, ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἡ ἀκολουθία. καὶ τῷ μὲν ἀγεννήτῳ τὸ ἄφθαρτον. τῷ δὲ γεννητῷ τὸ φθαρτόν. καὶ οὕτως ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἡ ἀκολουθία. ἐναντία γάρ· τὸ μὲν ἀγέννητον, τῷ γεννητῷ. τὸ δὲ ἄφθαρτον, τῷ φθαρτῷ, καὶ ἀμφοτέροις ἐκείνοις ὡς ἡγουμένοις, ταῦτα ὡς ἑπόμενα ἀκολουθεῖ. καὶ ἐπεὶ τῷ λευκῷ τὸ διακριτικόν, τῷ μέλανι, τὸ συγκριτικόν. ἔστι δὲ ἐναντία, καὶ τὸ διακριτικόν, καὶ τὸ συγκριτικόν, ὥσπερ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ἐπὶ τὰ αὐτὰ τῶν ἐναντίων ἀκολούθησις. ἀνάπαλιν δὲ εἰ δύο οὐσῶν ἐναντιώσεων μὴ τοῖς τῆς ἑτέρας μορίοις ἀμφοτέροις ἕποιτο τὰ τῆς ἑτέρας, ἑκατέρῳ ἑκάτερον. ἀλλὰ τῷ μὲν τῆς ἑτέρας μορίῳ τὸ ἕτερον. πάλιν δὲ τῷ τῆς ἑτέρας μορίῳ ᾧ εἵπετο τὸ μόριον, τὸ τῆς ἑτέρας μόριον ἀκολουθοίη. οἷον, ὑγίεια καὶ νόσος ἐναντία, καὶ εὐεξία καὶ καχεξία. πάλιν ἐναντία καὶ αὐτά. καὶ ἕπεται τῇ μὲν εὐεξίᾳ ἡ ὑγίεια. πᾶς γὰρ ὁ εὐεκτικῶς ὑγιαίνει. οὐκέτι δὲ τῇ καχεξίᾳ, ἥ τις ἦν ἐναντία τῇ εὐεξίᾳ, νόσος ἕπεται. ἥ τις τῇ ὑγιείᾳ ἐστὶν ἐναντία. ἀλλὰ ἔμπαλιν, τῇ νόσῳ ἡ καχεξία. πᾶς μὲν γὰρ ὁ νοσῶν, ἐν καχεξίᾳ ἐστίν. οὐ πᾶς δὲ ὁ ἐν καχεξίᾳ ὤν, νοσεῖ. εἰσὶ γάρ τινες καὶ ὑγιαίνοντες καχέκται. ἀνάπαλιν, ἡ ἀκολούθησις δοκεῖ γίνεσθαι, καὶ ἐπὶ κακίας, καὶ ἐπὶ ἀρετῆς, καὶ εὐδαιμονίας, καὶ κακοδαιμονίας. τῇ μὲν γὰρ κακίᾳ, ἡ κακοδαιμονία ἕπεσθαι δοκεῖ. οὐκέτι δὲ τῇ ἀρετῇ ἡ εὐδαιμονία, ἀλλὰ ἀνάπαλιν, τῇ εὐδαιμονίᾳ ἡ ἀρετή. ὁ μὲν γὰρ εὐδαίμων, ἐξ ἀνάγκης τὴν ἀρετὴν ἔχει. ὁ δὲ τὴν ἀρετὴν ἔχων, οὐ πάντως εὐδαίμων. ὡς γὰρ τῷ μὲν ἀτέχνῳ, ἱκανὴ ἡ ἀτεχνία πρὸς τὸ διαμαρτάνειν κατὰ τὰς ἐνεργείας, τῆς ὕλης παρούσης, τῷ δὲ τεχνίτῃ, οὐκ αὐτάρκης ἡ τέχνη πρὸς τὸ κατορθοῦν, ἀλλὰ καὶ ὀργάνων τινῶν δεῖται, οὕτως ἔχειν δοκεῖ καὶ ἐπὶ ἀρετῆς, καὶ κακίας. καὶ αἱ μὲν τῶν ἐναντίων ἀκολουθήσεις, τοιαῦται. καὶ ὅτι τοιαῦται. δεῖν φησι δὲ ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς λαμβάνειν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὴν ἀντίφασιν. αἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἀκολουθήσεων τούτων ἐπιχειρήσεις, καὶ κατασκευάζειν καὶ ἀνασκευάζειν βουλομένοις ἕπονται τὸν τρόπον τοῦτον. κατασκευάζουσι μέν, εἰ ἀκολουθεῖ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον, ἀκολουθήσει καὶ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ. ἢ ἐπὶ ταὐτά, ἢ τὸ ἀνάπαλιν. εἰ δὲ ἀνασκευάζοιμεν, δείξαντες ὅτι τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων, τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐναντίων κατ' οὐδένα τρόπον ἀκολουθεῖ, δεδειχότες ἂν εἴημεν, ὅτι οὐδὲ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. οἷον, ἐπὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ, καὶ λευκοῦ καὶ μέλανος. εἰ εἴη προκείμενον δεῖξαι, ὅτι τῷ κακῷ οὐκ ἀκολουθεῖ τὸ μέλαν, δείξαντες ὅτι μήτε τῷ ἀγαθῷ ἀκολουθεῖ τὸ λευκόν, μήτε τῷ λευκῷ τὸ ἀγαθόν, δεδειχότες ἂν εἴημεν. ὅτι μηδὲ τῷ κακῷ ἀκολουθοίη ἂν τὸ μέλαν. οὕτως δείξομεν ὅτι μή ἐστιν ἡ ἀκρασία κακία, δείξαντες ὅτι μήτε τῇ ἐγκρατείᾳ ἡ ἀρετή, μήτε τῇ ἀρετῇ ἐγκράτεια ἕπεται. ἐπ' ὀλίγων δέ φησιν ἐναντίων ἀνάπαλιν τὴν ἀκολουθίαν γίνεσθαι. τὸ δὲ ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων εἶπε, λέ

Locus ā cōtrario cōtrariū & cōtrario contrariū

Sequela cōtrario rum

Sequela ad eadē quæ fit

Sequela ἀνάπαλιν quæ fit

Ad eadem

ἀνδρεία . δειλία

ἀρετή . κακία

αἱρετόν . φευκτόν

ἐγκράτεια . ἀκρασία

ἀρετή . κακία

Ordine reciproco

ὑγίεια . νόσος

εὐεξία . καχεξία

ἀγαθόν . κακόν

λευκόν . μέλαν

ὄψις - τυφλότης
ζωή - θάνατος

των τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κακιῶν· ὡς γὰρ ἐπ' ἀνδρείας καὶ δειλίας, ὅτω καὶ ἐπὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας, καὶ σωφροσύνης καὶ ἀκολασίας, καὶ πασῶν τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν ἐναντίων αὐταῖς κακιῶν, ἐπὶ τὰ αὐτὰ ἡ ἀκολουθησις πάλιν ἐπὶ τῶν κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν αὐτικειμένων, ἡ μὲν ἀκολούθησις ἐπὶ ταυτά, ἀλλ' οὐχ ὡς πρὸ ἐπὶ τῶν ἐναντίων ποτὲ καὶ ἀνάπαλιν. οἷον, ἀντίθεσις, κατὰ ἕξιν καὶ στέρησιν· ὄψις, καὶ τυφλότης, καὶ ἀΐσθησις καὶ ἀναισθησία· εἰ τῇ ὄψει ἡ αἴσθησις ἕπεται, τῇ τυφλότητι ἡ ἀναισθησία· πάλιν, ἐπὶ μὲν ἀκούειν καὶ κωφὸν εἶναι, αὐτίκεινται ἀλλήλοις, ὡς ἕξις καὶ στέρησις· ἐπὶ δὲ σωιζόμαι καὶ ἀσωτεῖν, ὁμοίως πάλιν ἀλλήλοις, καὶ εἰ ἕπεται τῷ ἀκούειν σωιζόμαι, τῷ κωφὸν εἶναι, ἀκολουθήσει δ' μὴ σωιζόμαι· πάλιν τάξις καὶ ἀταξία, καὶ εἶδος καὶ στέρησις· εἰ τῇ τάξει ἐπὶ εἶδος, τῇ ἀταξίᾳ ἡ στέρησις, ἀλλὰ καὶ ζωὴ καὶ θάνατος αὐτίκεινται, κατὰ ἕξιν καὶ στέρησιν, καὶ αἴσθησις πάλιν καὶ ἀναισθησία· καὶ εἰ τῷ ζῆν ἐπὶ αἰσθάνεσθαι, τῷ τεθνάναι ἐπὶ μὴ αἰσθάνεσθαι, καὶ κατασκευάσομεν οὕτω καὶ ἀνασκευάσομεν, ἢ ἀφαιρούντες ἐπὶ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἑπόμενον· ἀκολουθήσει γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ λοιποῦ τῷ λοιπῷ, ἢ δειχνύντες ὅτι μὴ ἐπὶ ἕτερον ᾧ ἑτέρῳ ἀνασκευάσομεν· εἰ γὰρ μὴ ἕπεται τῷ ζῶντι ἐπίστημαι, δῆλον ὡς νεκρῷ ἀγνοια· ὄντος γὰρ καὶ ζῶντος ἐπὶ ἀγνοεῖσθαι δεῖ, ἐπὶ τὰ κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν αὐτικειμένων ὁρᾶν μήτισιν αὐτικειμένοις ἀμφοτέροις ἐπὶ ἕτερον ἕπεται τῶν ἐκ τῆς ἑτέρας αὐτιθέσεως. εἰ γὰρ ἔστιν, δῆλον ὡς ἕτερόν ἐστιν· οὐ γὰρ ἐπὶ ἕτερον αὐτῷ ἀλλ' ἀμφότερα ἀκολουθεῖ, ὡς ἔχει εἰδεῖ ὄψεως καὶ τυφλότητος, καὶ ζωῆς καὶ θανάτου· καὶ γε τῇ ὄψει καὶ τῇ τυφλότητι, ἡ ζωὴ ἕπεται· διὸ οὐδέτερον θανάτου· ὁμοίως καὶ ὑπνῳ καὶ ἐγρηγόρσει, ἀμφοτέροις ἡ ζωή, ἀλλὰ καὶ πάσαις ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ταῖς στερήσεσιν αὐτῶν· τό τε οἶνῳ καὶ τῷ ἑτέρῳ ἐπὶ ἕτερον, ὅταν τῷ ἑτέρῳ ἐπὶ ἕτερον μόνον, ἀλλὰ μὴ ἀμφότερα ἕπηται· οὐ γὰρ δύναται ᾧ ἡ ἕξις, τούτῳ καὶ ἡ στέρησις ἕπεσθαι· ὁμοίως ἡ ἀκολούθησις καὶ εἰδεῖ τῶν κατὰ πρός τι αὐτικειμένων· εἰδεῖ τοῦ τὰ γε ἡ ἀκολουθήσει κατὰ τὰ πρός τι αὐτίκεινται· πατὴρ μὲν, καὶ τέκνον, ἀλλήλοις· τὰ δὲ ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι ἀλλήλοις, καὶ εἰ ἕπεται ᾧ πατεῖ τὸ ἄρχειν, καὶ ᾧ τέκνῳ τὰ ἄρχεσθαι· πάλιν, ἄρχων καὶ ἀρχόμενος· καὶ τὸ δυ ποιεῖν, τῷ δυ πάσχειν· εἰ οἷόν ᾧ ἄρχοντι ἕπεται τὸ δυ ποιεῖν, καὶ τῷ ἀρχομένῳ τὸ δυ πάσχειν· πάλιν, τὰ τετραπλάσιον καὶ τὸ πολλαπλάσιον, καὶ τετραπλάσιον καὶ πολλαπλάσιον· καὶ τετημόριον καὶ πολλοστημόριον· καὶ ἕπεται ὡς τῷ τετραπλασίῳ τὸ πολλαπλάσιον, οὕτω ᾧ τετημορίῳ, τὸ πολλοστημόριον, ἀλλὰ καὶ εἰδεῖ σημεῖον μὲν πρὸς ἐπιφάνειαν· ὑπόληψις δὲ, πρὸς ὑπόληπτον, καὶ ἕπεται τῇ ἐπιστήμῃ ἡ ὑπόληψις ἕπεται, καὶ τῷ ἐπιστητῷ τὸ ὑπόληπτον, ὁμοίως καὶ διπλάσιον μὲν πρὸς ἥμισυ· ὑπερέχον δὲ, πρὸς ὑπερεχόμενον· καὶ ἕπεται ᾧ διπλασίῳ τὸ ὑπερέχον, τῷ ἡμίσει τὸ ὑπερεχόμενον ἀκολουθεῖ· αἱ μὲν οὖν ἀκολουθήσεις καὶ τούτων τοιαῦται.

Quomodo astruamus & destruamus in oppositis secundú habitum & priuationé

Consequentia in his quæ sint ad aliqd ad eadem est

Argumentationes a cõsequentibus secundú qd & astruunt & destruunt

Insectorú animaliú sensum habent). scientiam nõ habemus

αἱ δὲ ἐπιχειρήσεις αἱ ἀπ' αὐτῶν, καὶ κατασκευάζουσι καὶ ἀνασκευάζουσι, φανεραί· εἰ γὰρ ᾧ ἕτερόν τῶν αὐτικειμένων ἡ καθ' ἕξιν καὶ στέρησιν τοδὶ ὂν προειρήκαμεν, ἢ κατὰ τὸ πρός τι, τὸ ἕτερον τῶν ὁμοίως αὐτικειμένων ἕπεται· καὶ τῷ λοιπῷ τὸ λοιπόν, καὶ εἰ μὴ ᾧ ἑτέρῳ τὸ ἕτερον, οὐδὲ ᾧ λοιπῷ δ' λοιπόν, πρὸς κειμένου τοῦ ἀδὶ τῶν ἕξεων καὶ στερήσεων εἰρημένου προσδιορισμοῦ· οὐ γὰρ ἐπεὶ μὴ ἕπεται ᾧ κοιμᾶσθαι τὸ τεθνάναι, ἅτε ᾧ ἐγρηγορότι τὸ ζῆν· ἀμφοτέροις δ' τὸ ζῆν ἐστὶν· ὃ δὲ ταῦτα οὐκ ἀσαφῶς φησι πρὸς πλὴν ἀπὸ τοῦ πρός τι ἀδιχείρητον, δύνασθαι φορεῖσθαι· αὐτικειμένων γὰρ· κατὰ τὸ πρός τι, αἰσθήσεως μὲν αἰσθητὸν· ἐπιστήμης δὲ ἐπιστητόν· ᾧ μὲν αἰσθητῷ, τὸ ἐπιστητὸν ἕπεται· τῇ δὲ αἰσθήσει, ἡ ἐπιστήμη οὐκέτι εἰ πὼν δὲ πλὴν οὐκ ἀσαφῶς, οὐ φησιν αὐ πλὴν ἀληθῆ εἶναι· μὴ δὲ γὰρ ᾧ αἰσθητῷ τὸ ἐπιστητὸν ἕπεσθαι συγχωρεῖσθαι· τῶν γοῦν ἀτόμων ζώων, αἴσθησις μὲν ἔστιν· ἐπιστήμη δὲ οὐ· εἴγε ἡ ἀδιστημία τῶν κακῶν ἐστὶν· εἰ δὲ αἰσθητῶν ὄντων αὐτῶν μὴ ἔστιν ἐπιστήμη, οὐκ ἂν εἴη ἐπιστατόν· προστίθησι δὲ ὅτι μᾶλλον πρὸς τὸ ἐναντίον, χρήσιμον τὸ εἰρημένον παράδειγμα· ἔστι δὲ ὃ λέγει· ὅτι κατασκευάζοντα αὐτὸ μὴ εἶναι τὸ αἰσθητὸν ἀδιστητὸν, ἐκ τοῦ μὲ δὲ πλὴν αἰσθησιν ἐπιστήμην εἶναι μᾶλλον· ὃ ἔστιν αὐτικείμενον ᾧ τὸ αἰσθητὸν ἐπιστητὸν εἶναι· ὃ ἐλαμβάνετο εἰς ἀνασκευὴν τοῦ τόπου· ἐναντίον γάρ, ὃ τὸ κυρίως

Κατασκευάσαι φάναι. 7. ὀφεῖλει afferri

» κυρίως ἐναντίον νῦν, ἀλλὰ τὸ αὐτικείμενον εἶπε· πάλιν ἀδὶ τῶν συζυγῶν καὶ ἐπὶ τῶ
» πτώσεων· ὁ μὲν τόπος, ἀπὸ τῶν συζυγῶν· χρήσιμος δὲ καὶ ὅτου καὶ πρὸς τὸ κατασκευάσαι καὶ πρὸς, τὸ ἀνασκευάσαι, ἴδῃ ἀκολουθεῖ, διαὸ καὶ αὐτὸς ὧν· ἀκολουθεῖ· ἀλλ' ὡς αὖ ἐφ' ὧν δεικτέον τῶν συζυγῶν ἔχει, τί, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων· τίνα δέ ἐστι συζυγία καὶ τίνα πτώσεις, καὶ ὅτι καὶ αἱ πτώσεις αὖ ταῖς συζυγίαις καταριθμοῦνται· αἱ μὲν γὰρ πτώσεις, καὶ συζυγία· τὰ δὲ συζυγία, οὐκέτι πτώσεις, ὡς αὐτὸς φανερὸν ὡς δὴ τῶν παραδειγμάτων δεδήλωκε· τὰ γὰρ οὕτω παρωνομασμένα ἀφ' τινος, ὡς τὸ δίκαιον· καὶ ὁ δίκαιος τῇ δικαιοσύνῃ· συζυγία ἀλλήλοις τε καὶ αὐτῇ τῇ δικαιοσύνῃ ἀφ' ἧς παρωνόμασται, καὶ ἔστι τό, τε δίκαιον καὶ ὁ δίκαιος, πράγματά τινά· τὸ μὲν, ἀφ' δικαιοσύνης γεγονὸς, τοῦ ᾗ δικαιοσύνην ἔχον· ὁμοίως τὰ ἀνδρεῖα· ἀνδρεῖον· ἀνδρεῖος· συζυγία πάλιν ἀλλήλοις ὄντα πράγματά τινα· τὸ μὲν ἓν, ἕξις ἀφ' ἧς παρώνυμα τὰ λοιπὰ τῶν δὲ, τὸ μὲν κατὰ πλὴν ἕξιν γεγονός· τὸ δὲ πλὴν ἕξιν ἔχον, καὶ λέγοιτο ἂν συζυγία ταῦτα ὅσα πράγματά τινα ὄντα, ἀπό τινος παρωνόμασται ἀλλήλοις τε, καὶ ᾧ παρωνόμασται· οἷον, γραμματική, γραμματικόν, γραμματικός· ἰατρεική, ἰατρεικόν, ἰατρικός· μουσική, μουσικόν, μουσικός· ἓ μόνον δὲ τὰ κατὰ ἰατρεικὴν ἢ μουσικὴν ἢ τινα ἄλλην ἕξιν παρωνομασμένα τῷ κατὰ ἐκείνην γεγονέναι, συζυγία τῇ ἕξει ὡς ἡ γραμματικὴν καὶ μουσικὴν, ἀλλὰ καὶ ὅσα μηδὲν ὁμοίως κατὰ πλὴν λέξιν ἐσχηματίσται, καὶ λεγόμενα ἄτοπα· τῷ ποιητικὸν ἐκείνου ἕνεκα ᾧ παρωνόμασται, ἢ φυλακτικὸν, καὶ ταῦτα συζυγία, ἐκείνῳ· λέγεται γὰρ καὶ ὑγιεινὰ, καὶ ὀρεκτικὰ, τὰ μὲν ᾧ ποιητικὰ ὑγιείας εἶναι, καὶ ὀρεξίας· τὰ δὲ, ᾧ φυλακτικά· τὸ μὲν ὑγείας· τὸ δὲ ὀρεξίας, καὶ ταῦτα ἓν συζυγία ὧν ὅτι ποιητικὰ ἢ φυλακτικὰ· οἷς καὶ παρωνόμασται· ὡς δὲ σωιήτως τὰ τοιούτων τε καὶ ἄτοπα παρωνομασμένων τισὶ συζυγία λεγομένων ἄτοπος λέγει· διὸ καὶ προσέθηκεν, συζυγία μὴ ἓν τὰ φαυλότατα εἰώθει λέγεσθαι· πτώσεις δὲ φησὶ λέγεσθαι, τὰ ἄτοπα ἐσχηματισμένα· ὡς ὁ δικαίως· ἀνδρείως· μουσικῶς· ταῦτα δὲ πτώσεις· τὸ μὲν, τὸ δίκαιος, τὸ δὲ τὸ ἀνδρεῖος, τὸ δὲ τὸ μουσικός, ἢ τὸ μὲν τὸ δικαιοσύνης, τοῦ τὸ ἀνδρείας, τὸ δὲ τῆς μουσικῆς· ὡς γὰρ τὰ παρώνυμα ἀφ' τούτων, οὕτω καὶ τὰς πτώσεις τούτων λέγει· διαφοροὶ δὲ αὖ τὰ συζυγία τῶν πτώσεων· ὅτι ἐκεῖνα μὲν, πράγματα τινά ἐστιν· αἱ δὲ πτώσεις, οὐ πραγμάτων ὑποκειμένων εἰσὶ δηλωτικαὶ, ἀλλὰ χρόπου οἷον γείας· ἢ διαθέσεως τινός· οἷα ταῦτα γὰρ καὶ τὰ μουσικῶς· ἰατρεικῶς· ὑγιεινῶς· λέγει δὲ καὶ τὰς πτώσεις καὶ τὰ κατὰ ταύτας συζυγία εἶναι ταῖς ἕξεσιν· διὸ καὶ τὰ προειρημένα συζυγία παρωνόμασται, ἡ μὲν ἀνδρείως πτῶσις, τῇ ἀνδρείᾳ· ἡ δὲ δικαίως, τῇ δικαιοσύνῃ, καὶ ἡ μουσικῶς τῇ μουσικῇ, καὶ αἱ ἄλλαι ὁμοίως· ὡς εἶναι τῇ μὲν δικαιοσύνῃ συζυγία, τὸ δίκαιον, δίκαιος, δικαίως· τῇ δὲ ἀνδρείᾳ, ἀνδρεῖον, ἀνδρεῖος ἀνδρείως· συζυγία μὲν οὖν πάντα πᾶσιν· πτώσεις δὲ, οὐκέτι ὁμοίως, οὐ γὰρ ὡς τὸ δικαίως τῇ δικαίως τῇ δικαιοσύνῃ πτῶσις, ὅτως καὶ ἡ δικαιοσύνη τῷ δικαίως, καὶ τὰ μὲν συζυγία καὶ αἱ πτώσεις, τοιαῦτα· τὸ δὲ τόδε ὁ ἀπ' αὐτῶν εἰ ζητεῖτο πρός τινος, εἰ ἔστι τὶ αὐτῷ συμβεβηκός· οἷον, τὸ αἱρετὸν ἢ ἐπαινετὸν, ἢ εἰ ἄλλοτι τοιοῦδον· οἷον, ἀγαθὸν ἢ φθυκτὸν, ἢ, τι τοιοῦτον· ᾧ τῶν συζυγίων αὐτῷ ἀξιοῖ μεταβαίνας δεικνύναι τὸ ζητούμενον ὑπάρχον τούτῳ· δεικτέον γὰρ αὖ τῶν συζυγίων ὑπάρχειν τῷ ζητουμένου, δεδειγμένων αὖ εἴη ὅτι καὶ τούτῳ· ᾧ γὰρ αὖ, καὶ τοῖς ἄλλοις· οἷον, ζητουμένου εἰ τῇ δικαιοσύνῃ τὸ ἐπαινετὸν ὑπάρχει· αὖ δείξῃ τὶς αὖ τῶν συζυγίων αὐτῇ τὸ ἐπαινετὸν ὑπάρχον, ἔσται καὶ τὸ προκείμενον δεδειχὼς· ὡς γὰρ αὖ ἔχον δηλοῖ τὶ τῶν αὖ τῇ συζυγίᾳ, ἔσται καὶ τὸ λοιπὸ ἔχοντα· οἷον, εἰ τὸ δίκαιον ἴσον, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἰσότης· καὶ ὁ δίκαιος ἴσος, καὶ τὸ δικαίως, ἴσως· καὶ εἰ ἀνδρεῖος, ἢ δικαίως ἔστι μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ ἀνδρεία αὖ καὶ δικαιοσύνη, τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἔχοιεν· εἰ δὲ ἐκεῖνα μή, οὐδὲ ταῦτα· ὁμοίως εἰ ἀνδρεία νεται ὅτι μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ αἴσθησις αὖ εἴη μᾶλλον καὶ ἧττον· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ὑδονῆς· καὶ εἰ τὸ δικαίως δὲ ἀποθνήσκειν, ἐπαινετῶς ὅτιν ἀποθνήσκειν ἐπεὶ τὸ δίκαιον ἐπαινετὸν, ἐπαινετῶς δὲ ὅτι ἡ πρᾶξις ἐπαινετὴ οὖσα καὶ κείσις προσήκουσα,

Locus à cõiugatis

Coniugatorú diffinitio

πῶς qd

Differẽtia inter coniugata & ptosis

Locus a cõiugatis quomodo excer ceatur

τοῦ ἐπαινετοῦ, ἐπὶ τὴν κρίσιν δὴ ἣν ἀποθνήσκει ἀναφερομένου, οὐκ ἐπὶ τὸ ἀποθνήσκοντα. οὕτως δείξαι τις ἂν ὅτι μή ἐστιν ὁ σοφὸς πλούσιος ὥς λέγουσι, εἰ γὰρ ἐν τῇ τῆς σοφίας κτήσει πλοῦτος, ἡ σοφία πλοῦτος ἂν εἴη. οὐκ ἔστι δέ, ὥστε οὐδὲ ὁ σοφὸς καθὸ σοφὸς πλούσιος. ἔτι εἰ ὁ σοφὸς πλούσιος, τὸ σοφῶς πλουσίως ἔσται. δῆλον δὲ ὅτι ἐπὶ τὸ γνωριμώτερον τῶν ἐν τῇ συστοιχίᾳ καὶ ῥᾷον δυνάμενον δειχθῆναι, ἡ μετάβασις ἔσται. τῇ μὲν γὰρ φύσει, πρώτη ἡ ἕξις τῶν παρωνομασμένων αὐτῇ καὶ διὰ τὸ ἐκείνῃ τινὰ συμβεβηκέναι, καὶ τούτοις συμβέβηκεν. ἐν δὲ ταῖς δείξεσι, πρῶτον γίνεται τὸ ἡμῖν γνωριμώτερον, κἂν ὕστερον ᾖ τῇ φύσει, κἂν ἀνασκευάσαι δέ τι βουλώμεθα. οἷον, ὅτι τὸ δίκαιον οὐκ ἔστιν ἀσύμφορον ὡς οἴονταί τινες. δείξαντες ἕν τι τῶν συστοίχων μὴ ὑπάρχον αὐτῷ. οἷον, τῇ δικαιοσύνῃ. ἀρετὴ γάρ, καὶ οὐδεμία ἀρετὴ ἀσύμφορος ἧς οὐκ ἔστιν ἀρετή, δεδειχότες ἂν εἴημεν, ὅτι οὐδὲ τὸ δίκαιον τοιοῦτον. εἰπὼν δὲ μετὰ τῶν ἄλλων τῶν τῇ δικαιοσύνῃ συστοίχων, καὶ τὴν πτῶσιν τὴν δικαίως, τὸν ἐπαινετὸν ἔσεσθαι, πῶς τὸ ἐπαινετὸν τῷ δικαίως ἐφαρμόσει, προσέθηκε. ῥηθήσεται δὲ τό, δικαίως καὶ ἐπαινετῶς κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν, ἀπὸ τοῦ ἐπαινετοῦ τὸ ἐπαινετῶς καθάπερ τὸ δικαίως ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης. ἡ μὲν γὰρ δικαιοσύνη, ἐπαινετὴ ῥηθήσεται. τὸ δὲ δίκαιον, ἐπαινετόν. ὁ δὲ δίκαιος, ἐπαινετός, καὶ τὸ δικαίως, ἐπαινετῶς, ὡς γὰρ τὸ δικαίως,
» πτῶσις τῆς δικαιοσύνης, οὕτω καὶ τὸ ἐπαινετῶς πτῶσις τοῦ ἐπαινετοῦ. σκοπεῖν
» δὲ μὴ μόνον ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦ εἰρημένου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐναντίον. δείξας τὴν ἀπὸ τῶν συστοίχων ἀπορίαν πρὸς ἐπιχείρησιν, προστίθησι τῷ προειρημένῳ τόπῳ, καὶ τὸν ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἑκάστων συστοίχων. ἔστι δὲ ἐναντίον τῇ μὲν δικαιοσύνῃ, ἡ ἀδικία. τῷ δὲ δίκαιος, ὁ ἄδικος. τῷ δὲ δίκαιον, τὸ ἄδικον. τῷ δὲ δικαίως, τὸ ἀδίκως. δεῖ οὖν φησι καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων τοῦ προκειμένου. οὐ μόνον ἀπὸ τῶν συστοίχων τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι. σκοποῦντας εἰ τῷ, ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. ζητουμένου γὰρ τοῦ εἰ τὸ ἀγαθόν, ἡδύ, ὁρᾶν χρὴ εἰ τῷ ἐναντίῳ τοῦ ἀγαθοῦ (τοῦτο δέ ἐστι τὸ κακόν) τὸ ἐναντίον τῷ ἡδεῖ. τοῦτο δέ ἐστι τὸ λυπηρὸν ἕπεται. κἂν μὲν ἕπηται, δεικτέον ὅτι καὶ τῷ ἀγαθῷ, τὸ ἡδὺ ἕπεται. εἰ δὲ μή, ἔστι γάρ τινα κακὰ ἡδέα οὐδ᾽ ἂν τῷ ἀγαθῷ πάντως ἕποιτο τὸ ἡδύ. ἀλλὰ καὶ ζητουμένου εἰ ἡ δικαιοσύνη ἐπιστήμη, σκεπτέον, εἰ ἡ ἀδικία ἄγνοια. εἰ μὲν γὰρ τοῦτο, κἀκεῖνο, καὶ εἰ μὴ τοῦτο, οὐδὲ ἐκεῖνο. πάλιν, ἐπεὶ τὸ δικαίως καὶ τὸ ἀδίκως ἐναντίον. εἰ ζητοῖτο τῷ δικαίως εἰ τὸ ἐπιστημονικῶς καὶ ἐμπείρως ἕπεται, ἐπισκεπτέον εἰ τῷ ἀδίκως τό, ἀγνοούντως καὶ ἀπείρως ἕπεται. εἰ μὲν γὰρ τούτῳ, κἀκείνῳ. εἰ δὲ μὴ τούτῳ οὐδ᾽ ἐκείνῳ ὡς πρὸ δοκεῖ, οὐδ᾽ ἂν τῷ δικαίως ἐκεῖνα ἕποιτο. δοκεῖ γὰρ τὸ ἀδίκως γινόμενον, ἐμπείρως μᾶλλον ἢ ἀπείρως γίνεσθαι. ἑκουσίως γὰρ καὶ ἐξ ἐπιβουλῆς πολλάκις, τὸ ἀδίκως γινόμενον γίνεται. τὰ δὲ τοιαῦτα ἀπὸ ἐμπειρίας. αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης δείξεως, ὅτι ὡς προείρηκεν ἐν τοῖς ἐπάνω, ἀνὰ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ, ἀνάγκη καὶ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ, ἢ ἐπ᾽ εὐθείας, ἢ ἀνάπαλιν, ὡς ἔδειξεν ἐν ταῖς τῶν ἐναντίων ἀκολουθίαις. διὸ καὶ αὐτὸ προσέθηκεν, ὅτι οὗτος δὲ ὁ τόπος εἴρηται πρότερον ἐν ταῖς τῶν ἐναντίων ἀκολουθήσεσι. τὸ αὐτὸ γὰρ ἐκεῖ τε εἴρηται καὶ δέδεικται. καὶ διὰ τούτου τοῦ τόπου ἀξιοῦται. εἴη δ᾽ ἂν οἰκειούμενον τὸ ἀπὸ τῶν ἐναντίων, τῷ ἀπὸ τῶν συστοίχων καθ᾽ ὅσον κατὰ τὴν αὐτὴν κλῆσίν τε καὶ πτῶσιν τὸ ἐναντίον λαβόντες, δι᾽ ἐκείνου καὶ τὸ προκείμενον δείκνυμεν. οἷον, εἰ ζητοῖτο εἰ τὸ δικαίως ἐπαινετῶς, τὸ ἀδίκως λαβόντες ζητήσομεν εἰ ψεκτῶς. εἰ δὲ μὴ τὸ δικαίως, ἀλλὰ τὸ δίκαιον, οὐ τὸ ἀδίκως πάλιν, ἀλλὰ τὸ ἄδικον ληψόμεθα. κατὰ τὰς αὐτὰς συστοιχίας τὰ ἐναντία λαμβάνοντες, καθ᾽ ἃς εἴληπται καὶ τὰ προκείμενα περὶ ὧν ζητοῦμεν. εἰ γὰρ ἡ πτῶσις τοῦ ἐναντίου ὑπάρχει τῇ πτώσει τοῦ ἐναντίου, καὶ τῇ πτώσει τοῦ ἐναντίου ὑπάρξει ἡ πτῶσις τοῦ ἐναντίου.
» ἔτι εἰ ἐπὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν καὶ ποιητικῶν καὶ φθαρτικῶν, καὶ
» ἀναιροῦντι καὶ κατασκευάζοντι. εἰπὼν τούς τε ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ἀντικειμένοις ἑπομένων τόπους κατασκευαστικοὺς καὶ ἀνασκευαστικοὺς καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν συστοίχων, ὑποδείκνυσι τινὰ καὶ ἄλλην εὐπορίαν ἐπιχειρήσεως, ὁμοίως ταῖς προειρημέναις ἐξ

ἀγαθόν . ἡδύ
κακόν . λυπηρόν
δικαιοσύνη . ἐπιστήμη
ἀδικία . ἄγνοια

ἀκολουθίας. καὶ πρὸς κατασκευὴν καὶ πρὸς ἀνασκευὴν χρήσιμον. ἔστι δὲ αὕτη ἀπὸ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν, καὶ πάλιν ἀπὸ τῶν ποιητικῶν τε καὶ φθαρτικῶν. ὧν ἕκαστος καθ᾽ αὐτὸν ἂν εἴη τόπος. ὧν γὰρ αἱ γενέσεις, τῶν ἀγαθῶν, καὶ αὐτὰ ἀγαθά. καὶ ἀντιστρέψαντι εἰ αὐτὰ ἀγαθὰ τὰ γινόμενα, καὶ αἱ γενέσεις ἀγαθαί. οἷον, εἰ ἡ γένεσις τῆς ὑγιείας (τοῦτο δέ ἐστιν ἡ σωφρονικὴ δίαιτα) ἀγαθόν, καὶ ἡ ὑγίεια ἧς γένεσις τὸ οὕτω διαιτᾶσθαι, ἀγαθὸν καὶ αὐτή. καὶ εἰ αὐτὴ ἡ ὑγίεια ἀγαθόν, πάλιν καὶ τὸ σωφρονικῶς διαιτᾶσθαι ἀγαθόν. καὶ ἐπεὶ καὶ ἡ ἀρετὴ ἀγαθόν, καὶ ἡ γένεσις αὐτῆς ἀγαθόν. τοῦτο δ᾽ ἐστὶν ἡ ἐκ παίδων ἀγωγή, διὰ τῶν ἐθῶν τῶν πρὸς ἀρετὴν φερόντων. καὶ ἐπεὶ ἡ τοιαύτη ἀγωγὴ ἀγαθόν, γένεσις ἀρετῆς οὖσα, καὶ τὸ γινόμενον ἀρετὴ ἀγαθόν. ἔστι δὲ τρόπον τινὰ καὶ οὗτος ὁ τόπος ἀπὸ τῶν συστοίχων. πλὴν ὅτι σύστοιχα μὲν εἴρηται ὄντα, οἷον, τὸ ὑγιεινόν. ὑγιαῖνον καὶ ὑγιεινὸς ὑγιεινῶς. οὐκέτι δὲ καὶ τὸ ὑγιάζεσθαι τῇ ὑγιείᾳ σύστοιχον. οὕτω δεικνύοις ἂν ὅτι ἐπεὶ παιδεία ἀγαθόν, καὶ τὸ παιδεύεσθαι ἀγαθόν. γένεσις γὰρ τοῦτο παιδείας. ἢ γένεσιν λέγει νῦν, οὐ δι᾽ ἧς γίνεται, ἀλλ᾽ αὐτὸ τὸ γίνεσθαι. εἰ γὰρ ἀγαθὸν τὸ γίνεσθαι ὑγίειαν, καὶ ὑγίεια ἀγαθόν. καὶ εἰ ἡ ὑγίεια ἀγαθόν, καὶ τὸ γίνεσθαι ὑγίειαν ἀγαθόν. ὁ αὐτὸς καὶ ἐπὶ ἀρετῆς λόγος. ἐπὶ δὲ τῶν φθορῶν οὐκέτι ὁμοίως ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν γενέσεων. ἀλλὰ ἀνάπαλιν ἡ ἀκολούθησις. ὧν μὲν γὰρ αἱ φθοραὶ τῶν ἀγαθῶν αὐτὰ τῶν κακῶν. ὧν δὲ ἡ φθορὰ κακόν, αὐτὰ ἀγαθά. οἷον, εἰ ἀγαθὸν ἡ φθορὰ τῆς νόσου, κακὸν ἡ νόσος. φθορὰ γὰρ νόσου, ἡ σώφρων δίαιτα ἀγαθὸν οὖσα. καὶ εἰ κακὸν ἡ φθορὰ τῆς ὑγιείας ἀγαθὸν ἡ ὑγίεια. ἡ γὰρ ἀκόλαστος δίαιτα, κακὸν οὖσα φθαρτικὸν ὑγιείας, ἢ καὶ διὰ τούτων. οὐ τὰ φθαρτικὰ δεῖ λαμβάνειν. ποιητικὰ γὰρ ἐκεῖνα περὶ ὧν ὅρει. ἀλλὰ αὐτὸ τὸ φθείρεσθαι. ὡς δὲ ἐπὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν ἔχει, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ποιητικῶν τε καὶ φθαρτικῶν. ὧν μὲν γὰρ τὰ ποιητικὰ καὶ φυλακτικὰ ἀγαθά, καὶ αὐτὰ ἀγαθά. οἷον, ἐπεὶ τὰ ὑγιείας ποιητικὰ ἀγαθά, καὶ ὑγίεια ἀγαθόν, καὶ ἀνάπαλιν ἐπεὶ ἡ ὑγίεια ἀγαθόν, καὶ τὰ ποιητικὰ ὑγιείας ἀγαθά. ὧν δέ γε τὰ φθαρτικὰ ἀγαθά, αὐτὰ τῶν κακῶν. καὶ ὧν τὰ φθαρτικὰ κακά, αὐτὰ ἀγαθά. τὸ γὰρ νόσου φθαρτικόν, ἀγαθόν. ἐπεὶ κακὸν ἡ νόσος καὶ τὸ ὑγιείας φθαρτικόν, κακόν, ὅτι ἀγαθὸν ἡ ὑγίεια. ἐπιζητήσαι δ᾽ ἄν τις ἐπὶ τῶν ποιητικῶν. εἰ ὥσπερ ὧν τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ καὶ αὐτά, οὕτως καὶ ὧν τὰ ποιητικὰ κακὰ καὶ αὐτὰ κακά. καὶ ἔτι εἰ τῶν ἀγαθῶν καὶ τὰ ποιητικὰ ἀγαθά. εἰ γὰρ τοῦτο δόξει καλῶς ὑπὸ τῶν ἀπὸ τῆς στοᾶς λέγεσθαι, τὸ διὰ κακοῦ γινόμενον οὐκ ἔστιν ἀγαθόν. πλοῦτος δὲ καὶ διὰ πορνοβοσκίας κακοῦ ὄντος γίνεται. οὐκ ἄρα ὁ πλοῦτος ἀγαθόν. ἢ ὁ τόπος ἔνδοξος μέν ἐστιν, οὐ μὴν καὶ ἀληθής. οὐ γὰρ κεκώλυται τι ἀγαθὸν ὂν ἀπὸ κακοῦ γίνεσθαι. ὡς ὑγίεια διὰ καύσεως καὶ τομῆς κακῶν ὄντων. ἢ τοῦτο καὶ αὐτὸς δόξει λέγειν, καὶ διαιρεῖν. εἰπὼν γὰρ ὁ δ᾽ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ποιητικῶν καὶ τῶν φθαρτικῶν προστίθησι πῶς οὗτος κατὰ τί εἶπεν. ὧν μὲν γὰρ τὰ ποιητικὰ ἀγαθὰ ἦν καὶ αὐτὰ τῶν ἀγαθῶν. ὧν δὲ τὰ φθαρτικὰ τῶν ἀγαθῶν, αὐτὰ τῶν κακῶν. οὐκ ἔτι δὲ προσέθηκεν οὔτε ὧν τὰ γινόμενα ἀγαθά, καὶ τὰ ποιητικὰ τούτων ἀγαθά. οὔτε τὸ ὧν τὰ ποιητικὰ κακά, καὶ τὰ γινόμενα ἀπὸ τούτων κακά. ὥσπερ γὰρ ἐξ ἀληθῶν μὲν πάντως ἀληθὲς συνάγεται. οὐ μὴν πάντως καὶ τὸ ἀληθὲς ἐξ ἀληθῶν. ἐκ ψευδῶν γὰρ ἀληθές. οὕτως καὶ τὸ ἀπὸ μὲν ἀγαθῶν γεγονός, ἀγαθόν. οὐ μὴν πάντως τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὰ ποιητικὰ ἀγαθά. δύναται γὰρ καὶ ἀπὸ κακοῦ ἀγαθὸν γενέσθαι. εἶπεν οὖν οὕτως ὡς μέχρι τούτου τοῖς ἐπὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν εἰρημένοις ὁμοίων ὄντων τῶν ποιητικῶν τε καὶ φθαρτικῶν. εὕροις δ᾽ ἂν καὶ διαφέρον τῆς γενέσεως τὸ ποιητικόν, ὅτι ἡ γένεσις ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦ πράγματος λέγοιτο ἂν ὡς ἐπὶ τῶν ποιητικῶν αὐτοῦ. οἷον εἰ τὸ τὴν ἀρετὴν γίνεσθαι ἀγαθόν. καὶ ἡ ἀρετὴ ἀγαθὸν καὶ εἰ ἡ ἀρετὴ ἀγαθὸν καὶ τὸ γίνεσθαι αὐτὴν ἀγαθὸν πάλιν εἰ τὸ φθείρεσθαι τὴν ἀρετὴν κακὸν ἡ ἀρετὴ ἀγαθόν, καὶ εἰ ἡ ἀρετὴ ἀγαθόν, καὶ τὸ γίνεσθαι αὐτὴν ἀγαθὸν καὶ τὸ φθείρεσθαι κακόν. καὶ εἰ τὸ φθείρεσθαι τὴν νόσον ἀγαθὸν καὶ ἡ νόσος κακόν τὰ δὲ πρὸ ὀλίγου εἰρημένα τῶν γενέσεων παραδείγματα, οὐ γένεσις ἄν, οὐδὲ φθορά εἰσιν. ἀλλὰ ποιητικὰ ἐφ᾽ ὧν μόνον ἀληθὲς ἐκεῖνο τὸ εἰ τὰ

Nota hoc

Locus

A consequentia & similitudine ~~quae~~ eorum ~~est in ipsis~~ quae sunt eadem proportione

ποιητικὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ γινόμενα ἀγαθὰ, καὶ εἰ φθαρτικὰ ἀγαθὰ αὐτὰ τῶν κακῶν. οὐ μὴν εἴτι ἀνάπαλιν ᾧ δύνασθαι ἀγαθά τινα καὶ ὑπὸ κακῶν γίνεσθαι. ὡς ὑγίεια ὑπὸ καύσεων καὶ τομῶν καὶ ἀστροφιῶν, καὶ πλοῦτος ἀπὸ πορνοβοσκίας. πάλιν ἐπὶ τῶν ὁμοίων εἰ ὁμοίως ἔχει. οὐ γὰρ μνημονεύει τόπου ἐστὶ καὶ αὐτὸς ἐξ ἀκολουθείας τῆς ἐπὶ τῶν κατὰ ἀναλογίαν τῶν αὐτῶν καὶ ὁμοιότητος. οἷον, ἐπεὶ ὁμοίως ἔχει ἐπιστήμη πρὸς τὰ ἐπιστητὰ καὶ δόξα πρὸς τὰ δοξαστὰ, εἰ ἐπιστήμη μία τῶν πλειόνων, εἴη ἂν δεικνύμενον ὅτι καὶ δόξα, ἀκολουθεῖ δὲ κἂν ἐπὶ τῆς δόξης οὕτως ἔχει, εἴη ἂν πάλιν ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης τὸ αὐτὸ δεικνύμενον. οὕτω λαβόντες ὅτι ὁμοίως ὄψις πρὸς τὸ ὁρᾶν, καὶ ἀκοὴ πρὸς τὸ ἀκούειν, δείξει ὅτι ἐπεὶ μὴ τὸ ὄψιν ἔχειν, αὔταρκες πρὸς τὸ ὁρᾶν. δεῖ γὰρ φωτὸς καὶ διαστήματος. οὐδὲ τὸ ἀκοὴν ἔχειν αὔταρκες πρὸς τὸ ἀκούειν. ὁμοίως εἰ τὸ ἀκοὴν ἔχει οὐκ αὔταρκες πρὸς τὸ ἀκούειν οὐδ' ἂν τὸ ὄψιν ἔχον, αὔταρκες εἴη πρὸς τὸ ὁρᾶν, καὶ εἰ τὸ ἕτερον αὔταρκες καὶ θάτερον, ἔτι γὰρ ὁ τόπος καὶ κατασκευαστικὸς καὶ ἀνασκευαστικὸς, καὶ ἐπεὶ ὁμοίως ἔχει ἡ οἰκοδομικὴ πρὸς οἰκίαν, καὶ ναυπηγικὴ πρὸς ναῦν, εἰ αὐτάρκης ἡ τῆς οἰκοδομικῆς παρουσία πρὸς ποίησιν οἰκίας, αὐτάρκης ἂν εἴη καὶ ἡ τῆς ναυπηγικῆς παρουσία πρὸς νηὸς κατασκευὴν, εἰ δὲ μὴ αὐτάρκης ἡ τῆς ἑτέρας παρουσία, οὐδὲ ἡ ἑτέρα αὐτάρκης εἴη πρὸς τὴν τῶν ὑφ' αὐτὴν ποίησιν. τούτῳ δή φησι δεῖ χρῆσθαι ᾧ τόπῳ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀληθῶς ὁμοίων, καὶ ἐπὶ τῶν δοκούντων, ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἀληθῶς ὁμοίων, ἔσται καὶ τὸ δεικνύμενον ἀληθὲς, ἐπὶ δὲ τῶν δοκούντων ἀληθῶς μὲν, οὐ φαινόμενον δὲ. αὐτίκα γοῦν οὐ πάντη ὁμοίως ἐπιστήμη πρὸς τὰ ἐπιστητὰ ἔχει, ὡς δόξα πρὸς τὰ δοξαστά. εἴγε ἡ μὲν ἐπιστήμη ἀμετάπιστός ἐστιν περὶ τὰ ἐπιστητά. ἡ δὲ δόξα οὐ τοιαύτη, ἀλλ' οὐ δὲ ὁμοίως ἔχει ὄψις πρὸς τὸ ὁρᾶν, καὶ ἀφὴ πρὸς τὸ ἅπτεσθαι. ἡ μὲν γὰρ, διὰ μέσου τινὸς, καὶ τούτου πεφωτισμένου ἀντιλαμβάνεται τοῦ οἰκείου αἰσθητοῦ. ἡ δὲ ἀφὴ οὐχ οὕτως δοκοῦσα ὁμοιότης ἐστὶ, καὶ ἡ κατὰ τὸ σχῆμα τῆς λέξεως. δοκεῖ γὰρ ὅμοιον εἶναι, τὸ μὲν ὁρᾶν, ᾧ βοᾶν, τὸ δὲ πονεῖν, ᾧ ποιεῖν, καὶ τὸ ὑφαίνειν τῷ ὑγιαίνειν. εἰ δέ τις ἀξιώσαι, ἐπεὶ τὸ βοᾶν ποιεῖν ἐστι, καὶ τὸ ὁρᾶν ποιεῖν εἶναι, καὶ ἐπεὶ τὸ πονεῖν πάσχειν, καὶ τὸ ποιεῖν πάσχειν εἶναι, καὶ ἐπεὶ τὸ ὑφαίνειν ἐνεργεῖν, καὶ τὸ ὑπαίνειν, ὁμοίως ἀπὸ φαινομένης ὁμοιότητος τὴν ἐπιχείρησιν ποιήσεται. οὐ γὰρ τῷ πράγματι ἡ τῶν προειρημένων ὁμοιότης, ἀλλὰ τῇ λέξει μόνῃ. διὸ καὶ ἐπὶ πόλαιος καὶ σοφιστικὴ, ἡ πρὸς τὰ τοιαῦτα χρῆσις τοῦ τόπου. Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ ἐφ' ὧν καὶ ἐπὶ τῶν πολλῶν ὁμοίως ἔχει. ἐνιαχοῦ γὰρ διαφωνεῖ. Καὶ οὗτος ὁ τόπος ἐξ ἀκολουθίας. ἔστι δὲ τοιοῦτος. εἰ ἐφ' ὧν ἐν, τι καὶ ἐπὶ τῶν πολλῶν, πολλὰ τὰ τοιαῦτα. ἀκολουθεῖ γὰρ. οἷον, εἰ τὸ διδάσκειν ὦν, ὠφελεῖν ὦν ἐστι, καὶ τὸ πολλοὺς διδάσκειν πολλοὺς ὠφελεῖν ἔσται, ἢ εἰ μὴ τοῦτο, οὐδὲ τὸ πρῶτον. πάλιν εἰ τὸ μνημονεύειν τινὸς μετὰ τοῦ φαντάζεσθαι περὶ αὐτοῦ καὶ τὸ πολλῶν μνημονεύειν μετὰ φαντάζεσθαι περὶ τῶν πολλῶν γίνοιτο ἄν. καὶ εἰ εἷς ἄνθρωπος λοιπὸς, καὶ οἱ πολλοὶ λοιγικοὶ, καὶ εἰ τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖσθαί ἐστι, καὶ τὸ πολλὰ ἅμα ἐπίστασθαι, πολλὰ διανοεῖσθαι ἅμα ἔσται. εἰ δὲ ἀδύνατον ἅμα πολλὰ διανοεῖσθαι, οὐδ' ἂν τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖσθαι εἴη. ὅτι δὲ οὐχ ἕπεται τῷ ἅμα πολλὰ ἐπίστασθαι, τὸ καὶ διανοεῖσθαι ἅμα πολλὰ, δῆλον ἐκ τοῦ ἐπίστασθαι μὲν ἅμα πολλὰ δυνατὸν εἶναι. διανοεῖσθαι δὲ ἅμα πολλὰ, ἀδύνατον. πᾶς γὰρ ὁ διανούμενος, ἔν, τι διανοεῖται. τὸ γὰρ διανοεῖσθαι, ἐνέργεια καὶ διέξοδος τῆς ψυχῆς. ὡς γὰρ ἀδύνατον ἅμα λέγειν πολλοὺς λόγους, οὕτω καὶ διανοεῖσθαι ἅμα πολλά. λόγος γάρ τις ἡ διάνοια αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἐφ' ἑαυτῆς λεγούσης, ἢ οὐκ ἀνάγκη, εἰ μὴ οἷόν τε τὸν πολλὰ ἐπιστάμενον πολλὰ ἅμα διανοεῖσθαι, μὴ δὲ τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖσθαι. ὃ καὶ αὐτὸς δοκεῖ λέγειν. προσθεὶς γὰρ τὸ ἐνιαχοῦ γὰρ διαφωνεῖ, ἐπήνεικεν. οἷον, εἰ τὸ ἐπίστασθαι διανοεῖσθαι, καὶ τὸ πολλὰ ἐπίστασθαι πολλὰ διανοεῖσθαι. τοῦτο δὲ οὐκ ἀληθὲς, ἢ τὸ ἐνιαχοῦ γὰρ διαφωνεῖ εἶπεν, οὐκ ἐπὶ διαβολῇ τοῦ τόπου, ἀλλὰ δεικνὺς ἐφ' ὧν χρήσιμος ὁ τόπος πρὸς ἀνασκευὴν, ἐφ' ὧν γὰρ φαίνεται μὲν ἐφ' ὧν οὕτως ἔχειν. οὐκέτι δὲ ἐπὶ τῶν πολλῶν δυνατὸν τοῦτο, ἐπὶ τούτων ἀπὸ τῶν πολλῶν ἀρχόμενοι, ἀνασκευάσομεν τὸ καὶ

ἀμετάπιστος

Locus

A consequentia. Si in uno est hoc uel illud ergo & in omnibus

Omnis q cogitat unum tantum & uno tempore cogitat. sicut & q loquitur

Cogitationis diffo

ἐπὶ τοῦ ὧν φαινόμενον. ὡς ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ δὲ ἐπιστάμενον διανοεῖσθαι. τούτῳ γὰρ οὕτω ἔχειν δοκοῦντι, ἐναντιοῦται τὸ μὴ δύνασθαι τὸν πολλὰ ἐπιστάμενον ἅμα καὶ διανοεῖσθαι πολλά. διὸ οὐδὲ ἐκεῖνο ἂν ἀληθὲς εἴη, ἢ καὶ ἐπὶ ὧν ἐπιστήμονος ὄντος, οὐκ ἀνάγκη καὶ πολλοὺς, καὶ ὧν μέλανος, οὐκ ἀνάγκη καὶ πολλοὺς, καὶ ὧν ἑξαδακτύλου, οὐκέτι καὶ οἱ πολλοί. ἢ ὁ τόπος ἐπὶ τῶν φύσει καὶ κατὰ φύσιν ὑπαρχόντων προΐοι ἄν. ἔτι καὶ ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον, τόπους παραδίδωσιν ἡμῖν ἀπό τε τῶν μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ ἔτι ἀπὸ τῶν ὁμοίως, κατασκευαστικούς τε καὶ ἀνασκευαστικούς. εἰσὶ δὲ καὶ οἱ τόποι τὸ χρήσιμον ἔχοντες ἐν τοῖς συμβλητοῖς. ἐν τούτοις γὰρ καὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ τὸ ὁμοίως. καὶ πρῶτόν γε τῷ ἀπὸ τοῦ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον μνημονεύει. εἶτα προστίθησιν αὐτοῖς καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ ὁμοίου. φησὶ δὲ τέσσαρας εἶναι τοὺς ἀπὸ τοῦ μᾶλλον. ὁμοίως δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ τοῦ ἧττον τόπους. ὧν ἕκαστον καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ πρὸς κατασκευὴν χρήσιμον. εἰσὶ δὲ οἱ τέσσαρες ὡς ὁρεῖ, ἢ ἑνὸς πρὸς ἑνὸς κατὰ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον τὴν σύγκρισιν λαμβάνοντος, ἢ ἑνὸς περὶ δύο, ἢ δύο περὶ ἑνὸς, ἢ δύο περὶ δύο. καὶ ἔστιν οὗ πρώτου μνημονεύει ἑνὸς περὶ ἑνὸς ὤν, τοιοῦτος. εἰ ζητοῖτο πόρί τινων. εἰ τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ὑπάρχει ἐπιδεχομένων ἀμφοτέρων τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον, ἀξιοῖ ὁρᾶν, εἰ ᾧ μᾶλλον, τὸ μᾶλλον ὑπάρχει, καὶ ᾧ ἁπλῶς τὸ ἁπλῶς ὑπάρξει. ἂν δὲ μὴ ὑπάρχῃ, ᾧ μᾶλλον, τὸ μᾶλλον οὐδ' ἂν τῷ ἁπλῶς τὸ ἁπλῶς ὑπάρξοι. οἷον, εἰ ζητοῖτο, πότερον τῇ ἡδονῇ τὸ ἀγαθὸν ὑπάρχει, ἢ οὔ. ἐπεὶ ἀμφότερα τὸ μᾶλλον ἔχει, δεῖ ὁρᾶν εἰ τῇ μᾶλλον ἡδονῇ τὸ μᾶλλον ἀγαθὸν ὑπάρχει. εἰ γὰρ ἡ μᾶλλον ἡδονὴ μᾶλλον ἀγαθὸν, καὶ ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν ἂν εἴη. εἰ δὲ μὴ εἴη ἡ μᾶλλον ἡδονὴ τῆς ἧττον ἡδονῆς, μᾶλλον ἀγαθὸν, οὐδ' ἂν ἡδονὴ ἀγαθόν εἴη.

Γάλιν ζητουμένου εἰ τὸ ἀδικεῖν κακὸν, ζητητέον εἰ τὸ μᾶλλον ἀδικεῖν, τοῦ ἧττον, μᾶλλόν ἐστι, καὶ μεῖζον κακόν. κἂν μὲν δείξωμεν οὕτως ἔχον, δεδειχότες ἂν εἴημεν καὶ τὸ ἀδικεῖν κακὸν ὄν. εἰ δὲ δειχθείη τὸ μᾶλλον ἀδικεῖν, μὴ ὂν μᾶλλον κακὸν, οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν τὸ ἀδικεῖν εἴη κακὸν, δοκεῖ δέ τισι τὸ τυραννεῖν μᾶλλον ἀδικεῖν ὄν, μὴ εἶναι κακόν. πάλιν εἰ τὸ μᾶλλον ἀλγεῖν μᾶλλον κακὸν καὶ τὸ ἀλγεῖν τοιοῦτον. καὶ εἰ τὸ μᾶλλον πένεσθαι μᾶλλον κακὸν, καὶ τὸ πένεσθαι. καὶ εἰ τὸ μᾶλλον φιλοπονεῖν μᾶλλον ἀγαθὸν, καὶ τὸ φιλοπονεῖν τοιοῦτον. εἰσὶ δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ μᾶλλον ἀρχόμενοι τόποι ἀνασκευαστικοὶ, ἀπὸ δὲ τοῦ ἧττον, κατασκευαστικοὶ; ἐν μὲν γὰρ τῷ δειχθῆναι μὴ ὑπάρχον, τὸ μᾶλλον ἀνασκευάζεται καὶ τὸ ἁπλῶς καὶ τὸ ἧττον. ἐν δὲ ᾧ δειχθῆναι τὸ ἧττον ὑπάρχον, κατασκευάζεται καὶ τὸ ἁπλῶς καὶ τὸ μᾶλλον. εἰ δὲ τῇ τοῦ ὑποκειμένου ἐπιδόσει, ἡ τοῦ κατηγορουμένου ἐπίδοσις ὑπάρχουσι, διὰ τῆς ἐπαγωγῆς χρὴ λαμβάνοντας, πιστοῦσθαι. οἷον, μᾶλλον ἡδονὴ ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια, ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τὰς βρώσεις τὲ καὶ πόσεις. δοκοῦσι τὸ χρ. σφοδρότεραι τὸ δὲ σφοδρότερον. μᾶλλον τοιοῦτον. εἰ οὖν αὗται μὴ εἰσι μᾶλλον ἀγαθαὶ, διὰ τὸ μὴ δὲ τὰς ἐπιθυμίας αὐτῶν ἀγαθὰς εἶναι. οὐδ' ἂν ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν εἴη. δόξαι δ' ἂν ὁ τόπος ἔνδοξος μᾶλλον ἢ ἀληθὴς εἶναι. πολλῶν γὰρ αἱ μὲν ὑπερβολαὶ πρὸς τῷ μὴ εἶναι ἀγαθαὶ, καὶ κακά ἐστιν, αὐτὰ μέν τοι ἀγαθά ἐστιν. οἷον, τὸ γυμνάζεσθαι συμμέτρως ἀγαθὸν, ὄν. ποιετικὸν γὰρ ὑγιείας, τὴν ὑπερβολὴν κακὸν ἔχει. τὰ γὰρ ὑπερβάλλοντα γυμνάσια, φθαρτικὰ τῆς ὑγιείας, καὶ ἡ μὲν ὑπερβολὴ τοῦ πλούτου, οὐκ ἀγαθὸν, ὁ δὲ πλοῦτος ἀγαθὸν, ἢ οὐκ ἔστι κακὸν τὸ μᾶλλον ἐν τῷ πλήθει τοῦ πλούτου. εἰ ὡς ὀργάνῳ χρήσαιτό τις αὐτῷ ἀγαθῷ, ὁ τοιοῦτος δὲ ἀγαθὸν, ἀλλὰ καὶ εἰ γυμνάσια ὥρισται τῷ ὑγιείας ἢ εὐεξίας εἶναι ποιητικὰ, τὰ μὴ ταῦτα ποιοῦντα οὐ γυμνάσια ἐστίν. οὐ γὰρ ὑποπίπτει τῷ τῶν γυμνασίων ὁρισμῷ. ἐπὶ τούτων γὰρ τὸ μᾶλλον, ἐν ᾧ μᾶλλον σώζειν τὴν οἰκείαν φύσιν. ἄλλος ἑνὸς περὶ δύο λεγομένου. δεύτερον τόπον ἀπὸ τοῦ μᾶλλον παραδίδωσι, τὸν ἑνὸς περὶ δύο λεγόμενον, ὅς ἐστι τοιοῦτος. εἰ ζητοῖτο, πόρί τινος ἑνὸς πλείοσιν ὑπάρχειν δοκοῦντος, πότερον, ὑπάρχει τινὶ ἐξ αὐτῶν ἢ οὔ. ζητεῖν δεῖ εἰ ᾧ μᾶλλον αὐτῷ δοκοῦν ὑπάρχειν μὴ ὑπάρχει, κἂν μὲν ᾧ μᾶλλον ὑπάρχειν δοκοῦν μὴ ὑπάρχῃ, οὐδ' ἂν ᾧ προκειμένῳ ὑπάρχοι. ἂν δὲ ᾧ ἧττον ὑπάρχειν δοκεῖ ὑπάρχον δειχθῇ, καὶ ποιητικὰ ἀγαθὰ, καὶ τὰ γινόμενα ἀγαθὰ, καὶ εἰ φθαρτικὰ ἀγαθὰ αὐτὰ τῶν κακῶν. οὐ

Loci a magis & minus & similiter astructiui & destructiui

Aliud est locum aliquem esse probabile aliud esse verum

Τὰ ὑπερβάλλοντα γυμνάσια φθαρτικὰ τῆς ὑγιείας

οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν

hęc ultima linea superfluit

Locus

Si id quod magis uidetur inesse non inest ergo nec id quod minus & si quod minus uidetur inesse inest ergo id quod magis

ᾧ προκειμένῳ ἂν ὑπάρχοι. τὸ μὲν γὰρ ᾧ μᾶλλον ὑπάρχει, ἂν μὴ ὑπάρχον ᾖ, οὐδ' ἂν ᾧ ἧττον ὑπάρχοι. τὸ δὲ ᾧ ἧττον εἰκὸς ὑπάρχειν, ὑπάρχοι ἂν καὶ ᾧ μᾶλλον. οἷον, ζητουμένου εἰ τῇ ὑγιείᾳ καὶ ᾧ πλούτῳ ὑπάρχει τὸ ἀγαθὸν, ἂν μᾶλλον μὲν φαίνηται τῇ ὑγιείᾳ ὑπάρχον, δειχθῇ δὲ μὴ ὑπάρχον, ἢ διὰ τὸ δύνασθαί τινι πρὸς κακοῦ τὴν ὑγίειαν εἶναι, ἢ διὰ τὸ μὴ ποιεῖν ἀγαθὸν τὸν ἔχοντα αὐτὴν, οὐδ' ἂν ᾧ πλούτῳ ὑπάρχοι. εἰ δὲ ᾧ γυμνάζεσθαι ἧττον δοκοῦντι τοῦ πλούτου ἀγαθῷ εἶναι, ὑπάρχον δειχθείη ὡς ὑγιείας ὄντι ποιειτικῷ καὶ τῷ πλούτῳ ἂν εἴη δεδειγμένον ὑπάρχειν. ἐν γὰρ τούτοις, ἐν τὸ ἀγαθὸν περὶ δύο λέγεται περὶ γὰρ ὑγιείας καὶ πλούτου. ἢ, τοῦ γυμνάζεσθαι καὶ πλούτου πάλιν εἰ μᾶλλον ἀγαθὸν ἡ ἡδονὴ τῆς ἀλυπίας, μὴ ἔστι δὲ ἀγαθὸν ἡ ἡδονὴ, οὐδ' ἂν ἡ ἀλυπία ἀγαθὸν εἴη. εἰ δὲ ἧττον ἡ ἀλυπία τῆς ἡδονῆς ἀγαθὸν δοκοῦσα εἶναι ἀγαθόν ἐστι, καὶ ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν ἂν εἴη. καὶ εἰ ἡ μᾶλλον φρόνησις τέλος ἡδονῆς οὖσα, μὴ ἔστι τέλος οὐδ' ἂν ἡ ἡδονὴ τέλος εἴη, καὶ εἰ ἀξιομαχώτεροι τῶν ἄλλων ἑλλήνων ὄντες λακεδαιμόνιοι, μή εἰσιν ἀξιόμαχοι, οὐδ' ἂν οἱ ἄλλοι ἕλληνες εἶεν ἀξιόμαχοι, καὶ εἰ μᾶλλον τοὺς γεγηρακότας, τῶν νέων εὔλογον σωφρονεῖς, οἱ δὲ, οὐ σωφρονοῦσιν, οὐδ' ἂν οἱ νέοι σωφρονεῖεν. οὐκέτι μέν τοι ἐπὶ τῶν οὕτως ἐχόντων ἢ ᾧ ἧττον ὑπάρχει, μὴ ὑπάρχον δείκνυσί τι. ἢ ᾧ μᾶλλον ὑπάρχει, ὑπάρχον. Πάλιν δυεῖν πρὸς ἑνὸς λεγομένων. ὁ δὲ τρίτος τόπος ἐστὶν ἀντεστραμμένος πῶς τῷ δευτέρῳ. ἐν μὲν τὸ ᾧ δευτέρῳ ἐν ἦν πρὸς δύο λεγόμενον. ἐν δὲ τούτῳ, δύο πρὸς ἑνός. δύο γὰρ τινων δοκοῦντ' ὑπάρχειν ἐν ᾧ αὐῷ. εἰ μὲν τὸ μᾶλλον δοκοῦν αὐτῷ ὑπάρχειν, μὴ ὑπάρχοι, οὐδ' ἂν τὸ ἧττον αὐῷ ὑπάρχοι. εἰ δὲ τὸ ἧττον ὑπάρχειν δοκοῦν, ὑπάρχοι καὶ τὸ μᾶλλον ἂν ὑπάρχοι. οἷον, εἰ ᾧ μανθάνειν μᾶλλον δοκοῦν τὸ ὠφέλιμον τῶν ἡδέος ὑπάρχειν μὴ ὑπάρχει, οὐδ' ἂν τὸ ἡδὺ αὐῷ ὑπάρχοι. ἢ εἰ τοῦτο, κἀκεῖνο, καὶ εἰ ὁ θρασὺς μᾶλλον ἀνδρεῖος ἢ φρόνιμος ὤν, μὴ ἔστιν ἀνδρεῖος, οὐδ' ἂν φρόνιμος εἴη, πάλιν, εἰ ὁ ἐπιεικὴς ἧττον δοκῶν δίκαιος ἢ φιλάνθρωπος εἶναι, δίκαιός ἐστιν, εἴη ἂν καὶ φιλάνθρωπος, καὶ εἰ τὸ ἀδικεῖν μᾶλλον συμφέρον ἢ κακὸν, εἰ μὴ ἔστι συμφέρον οὐδ' ἂν καλὸν εἴη. ἔτι δυεῖν περὶ δύο λεγομένων ὁ δὲ τέταρτος τόπος ἐστὶν, εἰ δύο εἴη τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δύο τὰ οἷς ὑπάρχων. ὧν, τὸ μὲν ἕτερον ᾧ ἑτέρῳ μᾶλλον δοκεῖ ὑπάρχειν. τὸ δὲ ἕτερον ᾧ ἑτέρῳ ἧττον, καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων. εἰ μὲν τὸ μᾶλλον δοκοῦν ὑπάρχειν τινὶ, δειχθείη μὴ ὑπάρχον αὐῷ, οὐδ' ἂν τὸ ἧττον δοκοῦν συνυπάρχειν τινὶ, ὑπάρχοι αὐῷ. εἰ δὲ τὸ ἧττον ὑπάρχον ᾧ οἰκείῳ ὑποκειμένῳ ὑπάρχον δειχθείη, καὶ τὸ μᾶλλον ἂν ὑπάρχειν δοκοῦν, τῷ οἰκείῳ ὑποκειμένῳ ὑπάρχοι ἂν αὐτῷ. οἷον, εἰ ἧττον ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν, ἢ ὁ πόνος κακὸν, ἔστι δὲ ἀγαθὸν ἡ ἡδονὴ, καὶ ὁ πόνος ἂν εἴη κακὸν, καὶ εἰ ὁ ἄσωτος μᾶλλον δοκεῖ ἐλεύθερος εἶναι, ἢ ὁ ἀνελεύθερος σώφρων, μὴ ἔστι δὲ ὁ ἄσωτος ἐλεύθερος, οὐδ' ἂν ὁ ἀνελεύθερος εἴη σώφρων, καὶ εἰ ἧττον ὁ ἐπιεικὴς δίκαιος ἢ ὁ ἀνεπιεικὴς ἄδικος ἔστι δὲ ὁ ἐπιεικὴς δίκαιος καὶ ὁ ἀνεπιεικὴς, ἄδικος εἴη. ἔτι ἐκ τοῦ ὁμοίως ὑπάρχειν ἢ δοκεῖν τοιχῶς. προστίθησι τοῖς ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον τέταρσι τόποις τοὺς ἀπὸ τοῦ ὁμοίως. καὶ γὰρ αὐτοί εἰσιν ἐν τοῖς σύγκρισιν ἔχουσι καὶ οὖσι συμβλητοῖς. στρεῖς δέ φησι καὶ τούτους εἶναι τοὺς τόπους. ἀνάλογον ἔχοντας τοῖς τοιοῖ τοῖς ἑτέροις ῥηθεῖσιν, ἀπὸ τοῦ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον. τῷ γὰρ πρώτῳ ῥηθέντι τῶν ἀπὸ τοῦ μᾶλλον, δι' οὗ ὑπάρχειν ἐν τι ἐνὶ ἐδεικνύετο. ὅτι καὶ τῇ ἐπιτάσει αὐτοῦ ἡ ἐπίτασις οὐκ ἔστι τὸ πρὸς ἀνάλογον ἀπὸ τοῦ ὁμοίου. δεῖ μὲν γὰρ τὸ δεικνύμενον ἐν τοῖς ἀπὸ τοῦ ὁμοίου τόποις διὰ τοῦ ὁμοίου τὸ ὅμοιον δεικνύναι. οὐκ ἔστι δὲ τὸ διὰ τοῦ μᾶλλον ὑπάρχοντος ἢ ἧττον δεικνύμενον, διὰ τοῦ ὁμοίως ὑπάρχοντος δεικνύμενον. οὐ γὰρ τὸ μᾶλλον τῷ αὐτῷ καὶ ἧττον ὑπάρχον, ἢ ὁμοίως αὐτῷ ὑπάρχοι ἄν. εἴτι οὖν δύο τισὶν ὁμοίως δοκοῦν ὑπάρχειν, εἰ ᾧ ἑτέρῳ μὴ ὑπάρχει, οὐδὲ τῷ ἑτέρῳ ὑπάρχον ἔσται. εἰ δὲ τῷ ἑτέρῳ ὑπάρχει αὐτῶν, ὑπάρχειν ἂν δεικνύοιτο καὶ ᾧ λοιπῷ. εἰ γὰρ ὁμοίως ἡ δόξα καὶ ὁ πλοῦτος ἀγαθὰ δοκεῖ εἶναι, μὴ ἔστι δὲ ἡ δόξα ἀγαθὸν, οὐδὲ ὁ πλοῦτος ἂν εἴη ἀγαθόν. ἢ εἰ ἀγαθὸν ἡ δόξα, καὶ ὁ πλοῦτος ἀγαθὸν ἂν δεικνύοιτο. κἂν εἴη ὁμοίως, πεισέον νόμῳ τε καὶ πατρὶ, εἰ τῷ νόμῳ δεῖ πείθεσθαι, καὶ τῷ πατρὶ, ἢ δύο πάλιν ἐν ἑνὶ ὁμοίως δοκούντων ὑπάρ

Locus

A Simili

ἀνάλογον ἔχοντας τοῖς τοιοῖ.

θάτερον ὑπάρχοι. οἷον, εἰ ὁμοίως τῇ δικαιοσύνῃ καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ ὠφέλιμον. εἰ μὴ τὸ ὠφέλιμον, οὐδ' ἂν τὸ ἀγαθὸν αὐτῇ ὑπάρχοι, ἢ εἰ θάτερον, καὶ θάτερον, καὶ εἰ ὁμοίως ᾧ ἀνδρείῳ ὑπάρχει τό, τε θαρρεῖν, ὅτε δεῖ, καὶ τὸ φοβεῖσθαι, ὅτε δεῖ. εἰ μὴ ὑπάρχει αὐτῷ τὸ φοβεῖσθαι ὅτε δεῖ, οὐδ' ἂν τὸ θαρρεῖν ὅτε δεῖ ὑπάρχοι αὐῷ, ἢ, εἰ τοῦτο κἀκεῖνο. ἔτι εἰ δύο δυσὶν ὑπάρχειν δοκούντων ὁμοίως ἑκατέρῳ, ἑκατέρου. εἰ ᾧ ἑτέρῳ τῶν δύο τὸ ἕτερον τῶν δύο μὴ ὑπάρχει, οὐδ' ἂν ᾧ λοιπῷ τὸ λοιπὸν ὑπάρχον. εἰ δὲ ὑπάρχει τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ τῶν ὁμοίως τισὶν ὑπάρχειν δοκούντων, καὶ τὸ ἕτερον ἂν τῷ ἑτέρῳ ὑπάρχοι. οἷον, εἰ ὁμοίως δοκεῖ τῷ ἀνδρείῳ θρασύτης ὑπάρχειν, καὶ ᾧ δειλῷ ἀσφάλεια. μὴ ὑπάρχει δὲ ᾧ ἀνδρείῳ θρασύτης, οὐδὲ ἡ ἀσφάλεια ᾧ δειλῷ ὑπάρχει. ἢ εἰ τούτῳ ἀσφάλεια κἀκείνῳ θρασύτης, καὶ εἰ ὁμοίως ὁ ἀνδρεῖος περὶ φόβους καὶ θάρρη δοκεῖ εἶναι καὶ ὁ σώφρων περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας. ἔστι δὲ ὁ ἀνδρεῖος περὶ φόβους καὶ θάρρη, καὶ ὁ σώφρων ἂν εἴη περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας, καὶ εἰ ὁμοίως ὁ δίκαιος θεοῖς φίλος, καὶ ὁ ἄδικος θεοῖς ἐχθρὸς, εἰ θάτερον, καὶ θάτερον, ἢ εἰ μὴ θάτερον, οὐδὲ θάτερον, καὶ εἰ ὁμοίως ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν, καὶ ὁ πόνος κακόν. κακὸν δὲ ὁ πόνος, καὶ ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν. ἔτι ἐκ τῆς προσθέσεως, ἐὰν ἕτερον πρὸς ἕτερον προστεθὲν, ποιεῖ ἀγαθὸν ἢ λευκὸν, δύο τόπους παραδίδωσιν, ἐκ τῆς ἄλλου ἄλλῳ προσθέσεως κατασκευαστικοὺς μόνον. ἔστι δὲ ὁ μὲν πρῶτος αὐτῶν τοιοῦτος, ὃ προστεθὲν τινι τοιόνδε αὐτὸ ποιεῖ, μὴ πρότερον ὂν τοιοῦτον, αὐτὸ πολὺ πρότερον τοιοῦτόν ἐστιν. οἷον, εἰ προστεθέντι τινὶ οὐκ ὄντι λευκῷ λευκὸν αὐτὸ πεποίηκεν, αὐτὸ τὸ προστεθὲν, πολὺ πρότερον λευκόν ἐστι. καὶ εἰ προστεθέντι τινὶ οὐκ ὄντι εὐώδει, εὐῶδες αὐτὸ πεποίηκε, καὶ αὐτὸ εὐῶδες. καὶ εἰ μὴ γλυκεῖ προστεθέντι, γλυκὺ πεποίηκεν αὐτὸ, πολὺ πρότερον τὸ προστεθὲν ἐστι γλυκύ. ὁμοίως καὶ ἂν σχήματι τινὶ προστεθέντι τρίτωνον αὐτὸ ποιῇ, καὶ αὐτὸ τὸ προστεθὲν, σχῆμα τρίτωνον ἔσται. καὶ εἰ ἡ ἀρετὴ προστεθεῖσα τινὶ, σπουδαῖον αὐτὸν ποιεῖ, καὶ αὕτη τοιαύτη. δῆλον δὲ ὡς χρὴ ἐπὶ τῶν φύσει, ἀλλ' οὐ νόμῳ τινὶ καὶ συνθήκῃ τοιῷδε λεγομένων χρῆσθαι τῷ τόπῳ. ἡ γὰρ οὐγκία ταῖς ἑνδεκα οὐγκίαις οὐκ οὖσα ἤδη προτεθεῖσα, λίτραν ποιεῖ. οὐμὴν διὰ τοῦτο ἔστιν αὕτη λίτρα. ἡ τὸ οὐγκία καὶ ἡ λίτρα κατὰ συνθήκην. ἄλλη γοῦν παρ' ἄλλοις οὐγκία τε καὶ λίτρα. ἢ διὰ τοῦτο ἡ οὐγκία οὐ λίτρα. ὅτι συντελεῖ πρὸ τὸ λίτραν τὸ ὅλον εἶναι, καὶ τὰ οἷς προστίθενται αἱ ἑνδεκα οὐγκίαι. οὐκέτι πρὸς τὸ βαρυτέρας τὰς ἑνδεκα οὐγκίας γίνεσθαι συντελοῦσιν αὗται. τὸ μὲν γὰρ βαρὺ παρ' αὐτῶν εἶχον, τὸ δὲ βαρύτερον, παρὰ τοῦ προστιθεμένου. διὸ ἐπεὶ τὸ ὅλον βαρύτερον γίνεται τῇ τῆς οὐγκίας προσθέσει, ἀνάγκη καὶ αὐτὴν βαρεῖαν εἶναι, ὡς δείκνυσιν ὁ δεύτερος τόπος. οὕτω καὶ πλάτων ἔδειξε τὴν ψυχὴν ζωὴν. εἰ δὲ ζωὴ ἡ ψυχὴ, καὶ ἀνεπίδεκτος ἂν τοῦ ἐναντίου εἴη, οὕτω δ' ἂν καὶ ἀθάνατος ἔνστασις πρὸς τὸν τόπον. ὅτι πολλὰ φάρμακα καὶ προστιθέμενά τισιν, δοκεῖ τὸ ὅλον ποιεῖν σωτήριον, ἢ δηλητήριον, οὐδενὸς ἐξ αὐτῶν μόνου τοιούτου ὄντος, ἢ καὶ ἐπὶ τούτων ἐστὶν εἰπεῖν. ὅτι εἰ μὲν τὸ προστιθέμενον μόνον τὴν αἰτίαν ἔχει, εἴη ἂν καὶ αὐτὸ τοιοῦτον. εἰ δὲ ἐκ τῆς πάντων μίξεώς τε καὶ κράσεως, ἡ τοιαύτη ποιότης ἀπογεννᾶται. πάντων εἰς αὐτὴν ἀποτελουύτων, οὐδὲν ἂν λέγοιτο πρὸς τὸν τόπον. ὁ τὸ τόπος, εἴτι μὴ ὂν τοιοῦτον τῇ τινὸς προσθέσει τοιοῦτον γίνεται, μὴ συνεργούντος εἰς τὴν τοιουτότητα τοῦ ὑποκειμένου. τοῦτο γὰρ προσυπακούειν δεῖ, τὸ προτιθέμενον, ἀξιοῖ καὶ πρότερον εἶναι τοιοῦτον. ἀλλ' οὐκέτι ἐκ μίξεως τινῶν γίνεται τοιοῦτον. καὶ ἕκαστον τῶν μιγνυμένων τοιοῦτον εἶναι λέγεται. ὁ γὰρ οἶνος ἐπιμιχθεὶς τῷ μέλιτι, οἰνόμελι τὸ ὅλον ἐποίει, οὐκ ὂν τοιοῦτον πρὸ τούτου. ὅτι δὲ μὴ τὸ τελευταῖον προστεθὲν, αἴτιον τοιοῦτον γεγονέναι τὸ ὅλον μόνον δῆλον ἐκ τοῦ κἂν τοῦτο ὑπαλλάξαντες ὑποθῶμεν, ἄλλο δὲ δέ τι τῶν τέως ὑποκειμένων ἀφελόντες ὕστερον προσθῶμεν, τὸ ὅλον ὅμοιον γίνεσθαι. καὶ ὁ μὲν πρῶτος τῶν ἀπὸ τῆς προσθέσεως τόπων, τοιοῦτος ὁ δὲ δεύτερος, οὗτος. εἴ τινι προστεθέντι μᾶλλον ποιεῖ τοιοῦτον, καὶ αὐτὸ ἔσται τοιοῦτον. δῆλον δὲ ὅτε καὶ οὗτος ὁ τόπος χρήσιμος, ἐν οἷς ἐστὶ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον. εἰ γὰρ τὸ προστεθὲν γλυκεῖ τινι, γλυκύτερον αὐτὸ πεποίηκε, καὶ αὐτὸ

σώφρων περὶ ἡδονὰς καὶ λύπας

Locus

Propter unumquodque tale & illud magis

Plato

ἀπογεννᾶται redditur. resultat

σωτήριον

δηλητήριον

ὑποθῶμεν subducamus subtrahamus

τοιουτότης

γλυκὺ ἂν εἴη, καὶ εἰ λευκότερον, καὶ οὗτος λευκὸν, καὶ εἰ αἱρετώτερον, καὶ αὐτὸ αἱρετὸν, καὶ εἰ βαρύτερον, καὶ αὐτὸ βαρύ. ὡς λέγομεν ἐπὶ τῆς οὐγκίας. οὕτω δεικνύοιτ' ἂν ἕκαστον τῶν λεγομένων ἀδιάφορον τε καὶ προηγμένον ὑπὸ τῶν νεωτέρων, αἱρετόν τε καὶ ἀγαθόν. ἕκαστον γὰρ αὐτῶν προστιθέμενον τῇ ἀρετῇ, τὸ ὅλον αἱρετώτερον τῷ σπουδαίῳ ποιεῖ. αἱρετώτερος γὰρ βίος ὁ κατ' ἀρετὴν, εἰ μεθ' ὑγιείας εἴη, καὶ εἰ μετὰ εὐπορίας, καὶ εἰ μετὰ ἀγαθῆς δόξης. τὰ γὰρ αἱρετὰ καὶ φευκτὰ, κρίνεται τῇ τοῦ σπουδαίου αἱρέσει τε καὶ φυγῇ. εἰ πὼν δὲ εἰ τὸ προστεθὲν τινι μᾶλλον, αὐτὸ τοιοῦτος ποιεῖ, προσέθηκεν, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ὅτι μὴ μόνον ἐπὶ ποιοῦ οὗτος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ποσοῦ. εἰ γὰρ προστεθὲν μεῖζον αὐτὸ ποιεῖ, καὶ αὐτὸ ἐν μεγέθει, καὶ εἰ πλεῖον, καὶ αὐτὸ ἐν πλήθει. ἢ εἰ πὼν, εἰ πρὸς τὸ ὑπάρχον προστεθὲν τί μᾶλλον ποιεῖ τοιοῦτον, ὡς ἐπί τινος ἑνὸς καὶ ὡρισμένως, προσέθηκε τὸ, ὁμοίως δὲ καὶ τῶν ἄλλων. δεικνὺς ὅτι οὐκ ἐπὶ τούτου μόνον τοῦ μᾶλλον τοιούτου γενομένου πρόεισιν ὁ τόπος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν οὕτως ἐχόντων. εἰσὶ δὲ οἱ προειρημένοι τόποι, πρὸς κατασκευὴν μόνον χρήσιμοι. οὐκέτι δὲ καὶ πρὸς ἀνασκευήν. οὐ γὰρ εἰ προστεθὲν τί τινι μὴ ποιεῖ αὐτὸ λευκὸν, ἢ γλυκὺ, ἢ λευκότερον, ἢ γλυκύτερον. διὰ τοῦτο οὐ δ' αὐτὸ ἔσται λευκὸν ἢ γλυκύ. ὀλίγον γὰρ μέλιτος ἀψινθίῳ μιχθὲν, οὐ ποιεῖ μὲν αὐτὸ γλυκύ. οὐμὴν διὰ τοῦτο οὐ δ' αὐτὸ ἂν εἴη γλυκύ. οὐδ' ἐπεὶ ὁ πλοῦτος προστιθέμενος κακίᾳ μὴ ποιεῖ τὸ ὅλον αἱρετὸν, διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν αἱρετός. ἀλλ' οὐδ' εἰ ὁ γλυκὺς οἶνος μιγνύμενος τῷ μέλιτι, οὐ ποιεῖ τὸ ὅλον γλυκύτερον, διὰ τοῦτο οὐ δ' αὐτός ἐστι γλυκύς. τὸ δὲ χρήσιμος δὲ, οὐκ ἐν ἅπασιν ὁ τόπος ἀλλ' ἐν οἷς τὴν τοῦ μᾶλλον ὑπεροχὴν συμβαίνει γίνεσθαι, εἶπεν. ὅτι μὴ πάντα τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιδέχεται. οὐσία γὰρ οὐσίας, οὐκ ἔστι μᾶλλον καὶ ἧττον. διὸ οὐκ ἔστιν ὁ τόπος πρὸς τοῦτο χρήσιμος. οὐδὲν γὰρ προστεθὲν οὐσίᾳ, μᾶλλον αὐτὴν οὐσίαν ποιήσει. ἔτι τὴν τοῦ μᾶλλον ὑπεροχὴν ἐπὶ τούτων συμβαίνει γίνεσθαι πρὸ τοῦ προστιθεμένου, ἃ ἔστιν ἤδη τοιαῦτα, γλυκέα τὰ γλυκύτερα ἐσόμενα. θερμὰ, τὰ θερμότερα ἐσόμενα. ἐπεὶ δὲ τὸ μᾶλλον ἡ ποιότης ἐπιδέχεται, πρὸς τὰ ὑπὸ τὴν ποιότητα ἂν εἴη χρήσιμος. ἀλλὰ καὶ τὸ ἀγαθὸν κακῷ. προστιθέμενον, οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἀγαθὸν τὸ ὅλον ποιεῖ. οὕτως εἶπεν, ἐπεὶ δύναται τὸ ποτὲ ἀγαθὸν μέγα, κακῷ μικρῷ προστεθὲν τὸ ὅλον αἱρετὸν ποιεῖν. οἷ, ἀρετὴ πενίᾳ προστεθεῖσα αἱρετὴ γὰρ ἡ ἀρετὴ κἂν ᾖ μετὰ πενίας ἀλλὰ καὶ θανάτῳ κακῷ ὄντι τὸ ἀπ' ἀνδρείας κακὸν προστεθὲν, τὸ ὅλον αἱρετὸν ποιεῖ. διὰ τοῦτο γάρ τις θάνατος εὐκλεής. οὐμὴν πᾶν ἀγαθὸν κακῷ προστεθὲν, ἀγαθὸν τὸ ὅλον ποιεῖ. πλοῦτος γοῦν νόσῳ προστεθεὶς, οὐ ποιεῖ τὸ ὅλον αἱρετόν. εἴη δ' ἂν προσκείμενον τοῦτο οἰκειότερον τῷ πρὸ τούτου τόπῳ. δι' οὗ ἠξίου τὸ ἐὰν ἕτερον πρὸς ἕτερον προστεθὲν ποιῇ ἀγαθὸν ἢ λευκὸν, μὴ ὂν πρότερον ἀγαθὸν ἢ λευκὸν τὸ προστεθὲν, γίνεσθαι λευκὸν, ἢ ἀγαθόν. Γάλιν, εἴ τι μᾶλλον καὶ ἧττον λέγεται, καὶ ἁπλῶς ὑπάρχει. οὗτος ὁ τόπος καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῶν τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιδεχομένων, καὶ τὴν κατὰ τοῦτο σύγκρισιν, χρήσιμος. καὶ ἔστιν ὁμοίως τοῖς πρὸ αὐτοῦ κατασκευαστικὸς μόνον. οὐκέτι δὲ καὶ ἀνασκευαστικός. ὃ γὰρ μᾶλλόν τι ἢ ἧττόν τινός ἐστι, τοῦτο καὶ ἁπλῶς ἐστιν. οὐχ ὡς τῇ αὐτοῦ φύσει ὄντος τοιούτου, ἀλλ' ὡς ὑπάρχοντος αὐτῷ τοιούτου, καθὸ μᾶλλόν τινος ἢ ἧττόν ἐστιν. οἷ, εἰ μᾶλλόν τινός ἐστιν ἢ ἧττον τόδε τι γλυκὺ, καὶ ἁπλῶς ἐστι γλυκύ. εἰ γὰρ μὴ ἦν ὅλως γλυκὺ, οὐδ' ἂν μᾶλλον ἢ ἧττόν τινος γλυκέος ἐλέγετο. οὐδὲν γὰρ μὴ μετέχον τινὸς, μᾶλλον αὐτό τινος ἢ ἧττον λέγεται ἔχειν. οἷ, εἰ μὴ μετέχει λευκοῦ, οὐδὲ μᾶλλόν τινος ἢ ἧττόν ἐστι λευκὸν, τῷ ἧττον, κυρίως ἡμῶν χρωμένων. εἰ δὲ τὸ μὴ μετέχον τινὸς, οὐδενὸς κατ' αὐτὸ τοῦτο μᾶλλον ἢ ἧττόν ἐστιν, ὃ μᾶλλον καὶ ἧττον ἔστι τινὸς, τοῦτο καὶ ἁπλῶς ἐκείνου μετέχει. ὅταν οὖν ζητῶμεν εἰ ὑπάρχει τινί τι τῶν τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιδεχομένων, χρὴ ζητεῖν εἰ τινὸς τὸ προκείμενον κατὰ τοῦτο καθ' ὃ ζητοῦμεν εἰ ὑπάρχει αὐτῷ μᾶλλον ἢ ἧττόν ἐστιν. ἂν γάρ τι τούτῳ δειχθῇ, δεδειγμένον ἂν εἴη, ὅτι καὶ ἁπλῶς αὐτῷ ἐκείνῳ ὑπάρχει. οἷ, εἰ ζητοῖτο εἰ μᾶλλον αἱρετὸν ἡ ὑγίεια ἀρετῆς, αἱρετὸν ἡ ἀρετὴ, καὶ ἧττον λευκὸν ἱμάτιον χιόνος, λευκὸν καὶ αὐτὸ δοκεῖ ἔνστασιν ὁ τόπος ἔχειν.

γῇ γὰρ

ἀδιάφορον προηγμένον

Substantia nō recipit magis & minus

Locus

Si qd magis & minus dicitur esse et simpliciter inest

Instantia

γῇ γὰρ γῆς κουφοτέρα λέγεται, καὶ οὐκ ἔστιν ἁπλῶς αὐτῇ τὸ κοῦφον ὑπάρχον, ἢ οὐ κυρίως τὸ κουφοτέρα ἐπὶ τῆς γῆς λέγεται, ἀλλὰ ἀντὶ τοῦ ἧττον βαρεῖα. ἀλλ' οὐδὲ πενία ἁπλῶς αἱρετή. καί τοι αἱρετωτέρα λέγεται νόσου, ἢ οὐδὲ ἐπὶ τῶν τοιούτων τὸ αἱρετώτερον κυρίως, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἧττον φευκτοῦ. πρὸς μὲν οὖν κατασκευὴν, ὡς εἶπεν, ὁ τόπος χρήσιμος. οὐκέτι δὲ καὶ πρὸς ἀνασκευήν. οὐ γὰρ ἀληθὲς τὸ, εἴ τι μὴ ἐπιδέχετο τὸ μᾶλλον, καὶ τὸ ἧττον, οὗτος μὴ δὲ ἁπλῶς εἶναι, ἢ εἴ τι μὴ ἁπλῶς ἐστι, οὗτος καὶ μᾶλλόν τινος, καὶ ἧττον εἶναι. οὔτε γὰρ ἡ οὐσία τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιδέχεται, οὔτε τῶν ποσῶν τι, ὡς ἐν κατηγορίαις δέδεικται. διὸ, οὐκ ἀναγκαῖον μὴ εἶναι ἄνθρωπόν τινα, ἐπεὶ μὴ ἔστι μήτε μᾶλλον, μήτε ἧττον ἄνθρωπος. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον σκεπτέον καὶ ἐπὶ τοῦ κατά τι, καὶ ποτὲ, καὶ ποῦ. Εἰ πὼν τόπον τὸν ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον κατασκευαστικόν, ὃ γάρ τι μᾶλλον καὶ ἧττόν ἐστί τινος, τοῦτο καὶ ἁπλῶς ἐστιν, ὡς ὁ μοιότητα ἔχοντά τινα τῷ προειρημένῳ τόπῳ, παρατίθεται τόν τε ἀπὸ τοῦ κατά τι, καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ ποτέ, καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ ποῦ. ὡς γὰρ ὃ μᾶλλόν τινι ὑπάρχει, καὶ ἁπλῶς ἐκείνῳ ὑπάρχει, οὕτως καὶ ὃ κατά τι ὑπάρχει τινί, ἢ ποτὲ, ἢ ποῦ, δοκεῖ καὶ ἁπλῶς ὑπάρχειν ἐκείνῳ. κατά τι γὰρ βλέπον τὸ ζῷον, καὶ ἁπλῶς βλέπει. ὁμοίως καὶ κατά τι ἀκοῦον, καὶ κατά τι, ὀσφραινόμενον, ἢ γευόμενον. ἀλλὰ καὶ ἕκαστον τῶν γεννητῶν σωμάτων, ποτὲ ὄν, καὶ ἁπλῶς ἐστιν. ἀλλὰ καὶ εἴπου ἐστὶν ἱπποκένταυρος, ἢ σκύλλα, καὶ ἁπλῶς ἂν εἴη. ἀλλὰ καὶ τὸ θέρους ὑγιαῖνον, καὶ ἁπλῶς ὑγιαίνει. καὶ τὸ ἐν ἑλλάδι ὑγιαῖνον, καὶ ἁπλῶς ὑγιαίνει, καὶ τὸ σῶμα ποῦ ὄν, καὶ ἁπλῶς ἐστιν. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων παραδειγμάτων, συνάδουσιν οἱ τόποι, οὐμὴν ἐπὶ πάντων εἰσὶν ἀληθεῖς. διὸ χρὴ ὡς πιθανοῖς αὐτοῖς, ἀλλ' οὐχ ὡς ἰσχυροῖς χρῆσθαι. ἡ δὲ πιθανότης αὐτῶν τῆς κατασκευῆς ἐστιν ἢ ἐχρήσατο αὐτὸς. εἰ γὰρ τὸ ὅλως τουτέστιν ἁπλῶς ἀδύνατον ὑπάρχειν τινὶ, τοῦτο οὔτε κατά τι, οὔτε ποτὲ, οὔτε ποῦ, οἷόν τε ὑπάρχειν αὐτῷ. εὔλογον δοκεῖ ὃ κατά τι ἢ ποῦ, ἢ ποτὲ ὑπάρχει τινὶ, τοῦτο καὶ ἁπλῶς ὑπάρχειν. οὐμὴν ἀληθὲς τοῦτο. οὐ γὰρ ἕπεται τῇ ἀντιστροφῇ τὸ ἁπλῶς ὑπάρχειν, ἀλλὰ τὸ δύνασθαι ὑπάρχειν, ὃ ἔστιν ἀληθές. ὃ γὰρ κατά τι ὑπάρχειν τινὶ, δῆλον ὅτι καὶ δύναται ὑπάρχειν αὐτῷ. ὁμοίως καὶ τὸ ποτὲ καὶ τὸ ποῦ. ὥστε ἀληθὲς ἔσται τὸ κατά τι ὑπάρχον, δύνασθαι καὶ ἁπλῶς ὑπάρχειν. ὅτι γὰρ μὴ ἀληθὲς τὸ ἁπλῶς ὑπάρχειν, δῆλον καὶ αὐτὸς ποιεῖ. ὅτε γὰρ αἰθίοψ πῆ λευκὸς ὤν. κατὰ γὰρ τοὺς ὀδόντας, οὐκέτι καὶ ἁπλῶς ἐστι λευκός. ἁπλῶς γὰρ τοῦτο λέγεται, ὥς φησιν αὐτὸς διαβάλλων τὸν τόπον. ὃ χωρὶς προσθήκης λεγόμενον, ἀληθές ἐστιν. ὃ δὲ δεῖται προσθήκης πρὸς τὸ ἀληθὲς εἶναι, τοῦτο οὐκ ἔστιν ἁπλῶς, διὰ τοῦτο αἰθίοψ, ἁπλῶς οὐκ ἔστι λευκός. ὅτι χωρὶς προσθήκης, οὐκ ἔστιν ἀληθὲς τὸ, αἰθίοψ λευκός ἐστιν. προστεθέντος δὲ τοῦ κατά τι, ἀληθὲς γίνεται. ἀλλὰ καὶ κατά τι σπουδαῖοί τινές εἰσιν. οὓς οὐκ ἔστιν ἁπλῶς εἰπεῖν σπουδαίους. οἱ γὰρ φύσει ἐλευθέριοι ἢ κόσμιοι, τὸ μὲν ὅλον, φύσει κόσμιοι ἢ φύσει ἐλευθέριοι εἶεν ἂν, οὐμὴν καὶ ἁπλῶς. ἐνδέχεται γὰρ καὶ αὐτοὺς πεφυκότας πρὸς ταῦτα καλῶς μοχθηροὺς εἶναι διὰ τὸ μοχθηρῶς τετράφθαι. δεῖ μὲν γὰρ τὸν ἁπλῶς σπουδαῖον φρόνιμον εἶναι. οὐδεὶς δὲ γίνεται φρόνιμος φύσει, ὡς ἐν τοῖς ἠθικοῖς δείκνυται. κατὰ δὲ τὴν λέξιν τὴν ἁπλῶς δ' οὐκ εἰσὶ, τὸ φύσει περιστῶς πρόσκειται. ἔστι δὲ αὐτάρκεσθαι τὸ ἁπλῶς δ' οὐκ εἰσὶ σπουδαῖοι ῥηθέν. πάλιν ἐπὶ τοῦ ποτέ. ποτὲ μὲν γὰρ ἐνδέχεται τῶν φθαρτῶν τι μὴ φθαρῆναι. οὐμὴν καὶ ἁπλῶς ἐνδέχεταί τι φθαρτὸν ὂν μὴ φθαρῆναι. καὶ ποτὲ μὲν μὴ ἀναπνεῖν τι ζῷον τῶν ἀναπνευστικῶν ἐνδέχεται. οὐμὴν καὶ ἁπλῶς μὴ ἀναπνεῖν. πάλιν ἐπὶ τοῦ ποῦ. πῆ μὲν συμφέρει τοιαύτῃ διαίτῃ χρῆσθαι. οἷον, ἐν τοῖς νοσώδεσι τόποις. οὐμὴν καὶ ἁπλῶς. καὶ πῆ μὲν, ἕνα μόνον δυνατὸν εἶναι. οἷ, ἐν θεάτρῳ ἕνα μόνον ἄνθρωπον δυνατὸν εἶναι. οὐμὴν καὶ ἁπλῶς ἕνα ἄνθρωπον μόνον δυνατὸν εἶναι. διὰ τὰς τοιαύτας ἐνστάσεις περὶ τῶν τόπων τούτων οὕτως εἶπεν. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον σκεπτέον καὶ ἐπὶ τοῦ κατά τι. καὶ ποτὲ, καὶ ποῦ. ἐνδεικνύμενος ὅτι σκέψεως χρείαν ἔχουσιν οἱ τόποι. εἴ

Leue improprie aliquando dicitur de minus graui. & eligendū magis p̄ minus fugiendū

Locus

Si qd est secundū aliqd. uel aliquando uel alicubi & simpliciter est

Loci probabiles nō tamen ꝑpetuo ueri

ἁπλῶς. i. simpliciter dicitur quod sine adiectione dicitur uerū esse

Nullus natura gignitur ꝓpendens ut monstratur in ethicis

τε δεῖ χρῆσθαι αὐτοῖς, εἴτε μή· χρησάμενος δέ τισι παραδείγμασιν αὐτὸς, τῷ μὲν ὡς τοῦ ποῦ σημαντικῷ, τῷ δὲ ὡς τοῦ ποτὲ, ἐπηνωρθώσατο αὐτὰ, ὡς οὐ τούτων ὄντα σημαντικά· τὸ γὰρ καλὸν εἶναι τὸν πατέρα θύειν, ἐθήκαμεν, ὡς τοῦ ποῦ σημαντικόν· ἐν γὰρ τριβαλλοῖς, ἐπηνωρθώσατο δὲ αὐτὸ, ὡς οὐ ποῦ σημαῖνον, ἀλλὰ τὸ τισίν· ἔνθα γὰρ ὦσι τριβαλλοὶ, οὗτοι αὐτοῖς καλόν· ἔτι τὸ συμφέρειν φαρμακεύεσθαι τοῖς νοσοῦσιν, ἔθηκε μὲν ὡς σημαντικὸν τοῦ ποτέ· ὅτε γὰρ νοσοῦσιν· ἐπηνωρθώσατο δὲ αὐτὸ ὡς οὐ τοῦ ποτὲ σημαντικὸν, ἀλλὰ τοῦ πῶς διακειμένου· τῷ γὰρ οὕτως διακειμένῳ, ἀεὶ ὑγιεινὰ ταῦτα, οὐ ποτέ· οὐ δὲ τὸ τισὶ δὲ καλόν, καὶ ἁπλῶς καλόν· οὐ δὲ τὸ τοῖς πῶς διακειμένοις οὗτοι καὶ πᾶσιν· τὸ δὲ ἁπλῶς ἐστιν, ὃ μηδενὸς προστεθέντος, ὁρᾷς ὅτι καλόν ἐστιν. Εἰπὼν τὰς ἐνστάσεις πρὸς τοὺς προειρημένους τόπους, καὶ γὰρ κατά τι ὄντες τινὲς σπουδαῖοι, οὐκ εἰσὶν ἁπλῶς τοιοῦτοι, καὶ ποτὲ μὴ φθειρόμενόν τι, οὐκ ἔστιν ἁπλῶς ἄφθαρτον, καὶ ποῦ μὲν συμφέρει χρῆσθαι τοιαύτῃ διαίτῃ ὡς ἐν τοῖς νοσώδεσι τόποις, ἁπλῶς δὲ οὔ· ὅτι μηδὲν τούτων ἁπλῶς ἐστιν ἢ λέγεται· δεικνὺς τὸ ἁπλῶς τί ποτέ ἐστιν, ἐδήλωσε τὰς προειρημένας ἐνστάσεις, ὅτι ὀρθῶς εἴρηται βεβαιῶν· ὃ γὰρ χωρὶς προσθήκης τινὸς, ἀληθῶς ἐστιν εἰπεῖν εἶναι ἁπλῶς, τοῦτο δέ ἐστι τοιόνδε, παραδείγματι τοῦ λεγομένου αὐτὸς τῷ καλῷ, καὶ τῷ κακῷ ἐχρήσατο· ὃ γὰρ χωρὶς προσθήκης καλὸν, τοῦτο ἁπλῶς καλόν· καὶ ὃ καθ' αὑτὸ κινεῖται χωρὶς προσθήκης, τοῦτο ἁπλῶς κινεῖται· ὃ δὲ δεῖται προσθήκης πρὸς τὸ ἀληθῶς αὐτοῦ κατηγορηθῆναι τὸ κινεῖσθαι, τοῦτο οὐχ ἁπλῶς κινεῖται· ἐφ' οὗ γὰρ ἀληθές ἐστι τὸ κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖται, καὶ μὴ οἷόν τε χωρὶς τῆς προσθήκης ἀληθῶς αὐτοῦ τὸ κινεῖσθαι κατηγορῆσαι, τοῦτο οὐ κινεῖται ἁπλῶς· καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων δή· οἷς μὲν μετὰ προσθήκης λεγομένοις τοῦ τινὶ, ἢ ποῦ, ἢ ποτὲ, δυνάμεθα καὶ ἐν ἁπλῶς τὴν προσθήκην ἀφελόντες ἐπενεγκεῖν, ἀληθῶς ταῦτα καὶ ἁπλῶς λέγοιτο ἄν· οἷον, κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁρᾶν ἀληθὲς ἀλλὰ καὶ τοῦ κατὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁρῶντος τὸ ὁρᾶν χωρὶς προσθήκης ἀληθῶς κατηγορεῖται· οὐκέτι δὲ εἰ τὸ φύσει ἐλευθέριον ἀληθῶς κατηγορεῖται· πάντως καὶ τὸ ἁπλῶς ἐλευθέριον χωρὶς προσθήκης· καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως.

In quibus aliquid & simpliciter possit & secundum quid dici

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ β.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΩΔΙΣΙΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ Γ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Κθέμενος ἐν τῷ δευτέρῳ τοὺς πρὸς τὸ συμβεβηκὸς τόπους, δι' ὧν δυνησόμεθα ἢ κατασκευάζειν τί ὡς συμβεβηκὸς ἄλλο ἄλλῳ, ἁπλῶς, ἢ ἀνασκευάζειν, καὶ ὅτι μὴ συμβέβηκε τὸ λεγόμενον συμβεβηκέναι δεικνύναι, ἐν τῷ τρίτῳ τόπους ἐκτίθεται, δι' ὧν δυνησόμεθα περὶ τῶν συγκριτικῶν προβλημάτων διαλαμβάνοντες, ἐπιχειρεῖ καὶ δεικνύναι ἢ μᾶλλόν τι ὑπάρχον ἄλλο ἄλλῳ, ἢ ἧττον· εἶεν δ' ἂν καὶ οὗτοι οἱ τόποι ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος· ὡς καὶ αὐτός γε φθάσας ἐν τῷ πρώτῳ τοῖς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος προβλήμασι συνέταξε πάντα τὰ κατὰ σύγκρισιν λεγόμενα· προσθεὶς μετὰ τὸ περὶ τοῦ συμβεβηκότος εἰπεῖν· προσκείσθωσαν

σθωσαν δὲ τῷ συμβεβηκότι, καὶ αἱ πρὸς ἄλληλα συγκρίσεις, ὁπωσοῦν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος λεγόμεναι· καὶ ἄλλως· δῆλον ὅτι σύγκρισις ἐν μόνοις γίνεται τοῖς συμβεβηκόσι· μόνον γὰρ μᾶλλον καὶ ἧττον ὑπάρχειν δυνάταί τισιν τὸ συμβεβηκός· οὔτε γὰρ τὸ γένος οἷόν τε τῷ μὲν μᾶλλον τῷ δὲ ἧττον ὑπάρχειν τῶν οἷς προσεχῶς ὑπάρχει, οὔτε τὸ ἴδιον, οὔτε ὁ ὁρισμός· τὸ δὲ συμβεβηκὸς τῷ ἔξωθεν εἶναι τοῦ τοῦ πράγματος ᾧ συμβέβηκεν οὐσίας, οἷόν τε καὶ μᾶλλόν τινι ἢ τισὶ, καὶ ἧττον ὑπάρχειν τὸ αὐτὸ, καὶ ἄλλο ἄλλου μᾶλλον, καὶ ἄλλου ἄλλο ἧττον· ὅπου γε καὶ κατά τι· ὕλη δὲ τοῖς συγκριτικοῖς προβλήμασιν· ἔστι μὲν καὶ κατὰ φιλοσοφίαν πᾶσαν ὑποβεβλημένη· καὶ γὰρ κατὰ τὴν ἠθικήν· τὰ γὰρ περὶ αἱρετωτέρου τὴν ζήτησιν ἔχοντα, πάντα ἠθικά· ἡ γὰρ τῶν αἱρετῶν ἀναφορὰ, ἐπὶ πρᾶξίν τε καὶ τὴν ἠθικὴν φιλοσοφίαν· ὅσα δὲ φυσικῶν τινῶν ποιεῖται τὴν σύγκρισιν, φυσικὰ ταῦτα ὡς ὅταν ἂν ζητεῖται· πότερα μείζων ἡ σελήνη ἢ ἡγῆ, καὶ πότερα βελτίων αἴσθησις ἢ ἐπιστήμη καὶ πότερα κίνησις ἁπλουστέρα ἡ κύκλῳ ἢ ἡ ἐπευθίας ἐστίν· ἔτι καὶ ἐν τῇ λογικῇ συγκριτικά τινα ζητούμενα ὡς τὸ πότερον πιστικώτερον ἐπαγωγὴ ἢ συλλογισμὸς, καὶ ποῖος πρῶτος συλλογισμὸς ὁ κατηγορικὸς ἢ ὁ ὑποθετικὸς καὶ ποῖον σχῆμα πρῶτον ἢ βέλτιον· οὐμὴν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἄλλας ἐπιστήμας τε καὶ τέχνας εὑρεῖν ἐστί τινα συγκριτικῶς ζητούμενα· μουσικὸν γὰρ πρόβλημα πότερα ὀξύτερα ἁρμονία ἢ λύδιος, ἢ φρύγιος· ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν μέτρων κάλλων εἶναι τὸ ἡρῷον ἐπὶ μουσικῆς ὕλης ἄν τις ζητήσειε· πάλιν δ' αὖ πότερα θεραπεία αἱρετωτέρα, ἢ διὰ τομῶν ἢ διὰ φαρμακείας συγκριτικὸν ὂν πρόβλημα ἰατρικὴν ὕλην ὑποκειμένην ἔχει· ἡ μὲν οὖν ὕλη συγκριτικῶν προβλημάτων, σχεδὸν καὶ κατὰ πᾶσαν ἐπιστήμην καὶ τέχνην· κατηγορίαι δὲ ἐν αἷς ἐστι τὰ κατὰ σύγκρισιν ζητούμενα, ἐννέα δοκοῦσι εἶναι· κατὰ γὰρ τὴν οὐσίαν μόνην οὐ δοκεῖ συνίστασθαι συγκριτικὰ προβλήματα· κατὰ γὰρ συμβεβηκὸς ἡ σύγκρισις· οὐσία δὲ οὐδενὶ συμβέβηκε· πᾶσα μὲν οὖν σύγκρισις ἀπὸ τὸ πρός τι· καθ' ἃ δὲ σύγκρισις γίνεται, ποτὲ μὲν ποιότης ἐστίν, ὡς ὅταν ζητῆται περί τινων ποῖον λευκότερον, ἢ θερμότερον, ἢ κουφότερον, ἢ μουσικώτερον, ἢ τὶ τῶν τοιούτων· πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα κατὰ ποιότητα· κατὰ δὲ ποσότητα ὅταν ζητῆται πότερον ἡ σελήνη μείζων ἢ ἡγῆ· κατὰ γὰρ τὸ ποσὸν ἡ ζήτησις ἡ τοιαύτη· κατὰ δὲ τὸ πρός τι, ὅταν ζητῆται πότερον μᾶλλον ἐπιστήμη γεωμετρία ἢ μουσική· καὶ ποία μᾶλλον αἴσθησις ἁφὴ ἢ ἀκοή· κατὰ δὲ τὸ ποῦ ἡ ζήτησις, ὅταν ζητῆται ἐν ποτέρῳ μᾶλλον τὸ ἡγεμονικὸν ἐν καρδίᾳ ἢ ἐν ἐγκεφάλῳ· κατὰ δὲ τὸ ποτὲ ζητεῖ ὁ ζητῶν πότερον αἱρετώτερον πλεῖν μετὰ ἰσημερίαν ἢ θέρους· κατὰ δὲ τὸ ποιεῖν, πότερον ὁ τέμνων μᾶλλον ἰᾶται ἢ ὁ φαρμακεύων· κατὰ δὲ τὸ πάσχειν, πότερον εὐπαθέστερον σῶμα ἢ ψυχή· κατὰ δὲ τὸ ἔχειν, πότερον μᾶλλον ἔχει ψυχὴν τὰ ζῶα ἢ τὰ φυτά· κατὰ δὲ τὸ κεῖσθαι, ὅταν ζητῆται πότερον προσγειότερον ὁ ἥλιος, ἢ ὁ τῆς ἀφροδίτης ἀστήρ· δόξει δὲ καὶ κατ' οὐσίαν γίνεσθαι σύγκρισις ὅταν ζητῶμεν εἰ ἡ πρώτη οὐσία μᾶλλον οὐσία τοῦ δευτέρας· ὧν δὲ ἡ σύγκρισις γίνεται, ποτὲ μὲν δύο ἐστὶ κατά τι συμβεβηκὸς ἐν συγκρινόμενα· ὡς ὅταν ζητῆται πότερον αἱρετώτερον ὑγίεια ἢ πλοῦτος· κατὰ γὰρ τὸ αἱρετὸν ἀμφοτέροις ἡ πρὸς ἄλληλα σύγκρισις· ποτὲ δὲ πλειόνων πρὸς πλείω γίνεται σύγκρισις κατά τι κοινὸν ὑπάρχον αὐτοῖς· ὡς πότερον αἱρετώτερον φρόνησις μετὰ πλούτου ἢ μετὰ σωφροσύνης ὑγίεια· δυνάται καὶ ἑνὸς πρὸς πλείω σύγκρισις γίνεσθαι· ἂν ζητῇ τις πότερον αἱρετώτερον φρόνησις ἢ ὑγίεια μετὰ πλούτου· γίνεται σύγκρισις καὶ ἑνὸς κατὰ δύο συμβεβηκότα· ὡς πότερον ἡ φρόνησις πρακτικωτέρα ἢ ἠθικωτέρα· γίνεται δὲ καὶ δύο τινῶν ἅμα λαμβανομένων κατὰ συμβεβηκότα δύο σύγκρισις· οἷον ἂν ζητῇ τις πότερον ἡ φρόνησις ἡ μετὰ σοφίας πρακτικωτέρα ἢ θεωρητικωτέρα· ἀλλὰ καὶ δύο περὶ δυεῖν οἷον πότερον ἡ φρόνησις πρακτικωτέρα ἢ ἡ σοφία θεωρητικωτέρα· ἀλλὰ καὶ δύο κατὰ πλείονα συμβεβηκότα· ποτέρα ἡ σοφία ἢ φρόνησις πρακτικωτέρα ἅμα καὶ θεωρητικωτέρα· καὶ περὶ μὲν τῆς ὕλης τῶν συγκριτικῶν προβλημάτων καὶ τῶν κατηγορικῶν καθ' ἃς συνίστανται καὶ τῶν συγρινομένων κατὰ πόσους

Δ ff. κατηγοριῶν

Genus proprium ~~accidens~~ diffinitio non sunt accidentia ac perinde nec accipiunt magis nec minus

Δκάλλιον

Comparatio ex solis fit accidentibus solum n accidens accipit magis & minus

Problemata comparativa ex philosophia utraq: & dialectica & medicina & musica

Omnis comparatio sub predicamento ad aliquid. Illud vero circa quod comparatio vel est qualitas &c

Quot sint numero ea quae comparantur

Sophia. sapientia φρόνησις. prudentia

τόπους ἀλλήλων σωτηρίαι τε καὶ συμπέρασται, τοσαῦται καὶ ἄξιον δὲ ζητῆσαι
τί δή ποτε ὁ θύτῳ τῷ βιβλίῳ τοῦδε τῶν συμπερασματικῶν λόγων, οὐ πάντας ἐτήρησε
τοὺς συμπερασματικοὺς τόπους εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, ἀλλ' εἰ πέπαυσο καὶ ὁ τῷ πρὸ
τούτου· συμπερασματικοὶ γὰρ ἦσαν, οἵ τε ἀπὸ τοῦ μᾶλλον, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ὁμοίου, καὶ ὁ ἔ-
τερος τῶν ἐκ τῆς προσθέσεως δεικνυμένων, καὶ ἀπὸ τοῦ μᾶλλόν τι, ἢ ἧττον ἄλλο ἄλλου
λέγεσθαι δεικνύς, ὅτι καὶ ἁπλῶς, ἢ οὐ πρόκειται αὖθις ὁ θύτῳ περὶ συμπερασματικῶν
τόπων λέγειν, ἀλλὰ τοῦδε συμπερασματικῶν προβλημάτων. συμπερασματικὰ δέ ὅσα προβλή-
ματα, ὧν ὅς συμπερασματικὸν ἡ ζητούμενόν τε, καὶ δεικνύμενον· περὶ ὧν πάντ' πῶς οἷόν
τε αὖ τὰ δείκνυσθαι κατασκευαστικῶς ἢ ἀνασκευαστικῶς, ὁ θύτῳ λέγει· ὅς δὲ ἐχρή-
σατο τόποις συμπερασματικοῖς ὁ τῷ πρὸ τούτου, οὐκ ἦσαν συμπερασματικόν τι δεικνύτες·
ἀλλ' ἁπλῶς ὑπάρχον ἢ μὴ ὑπάρχον· οὐ τοιγὰρ δὴ ὁ γε συμπερασματικοῦ τί δεῖξαι καὶ
ὁ συμπερασματικὸν, τοῦδε ὧν ὁ θύτῳ λέγει ποιεῖται δὲ πῶς διδασκαλίαν πῶ τοῦδε τῶ
συμπερασματικῶν προβλημάτων ἢ τόπων, ὧδε παραδείγματος τοῦ αἱρετοῦ· ἐπεὶ σαφεσέ
ρα οὕτως ἔμελλον ἢ παράδοσις αὐτῶν ἔσεσθαι πρὸς μὴ ἐπί τινος ὡρισμένου· ὁ ὃ αἱρε
τώτερον προεχείσατο· ἐπεὶ τοίνυν ἐστὶ κατὰ φιλοσοφίαν τὰ κατὰ θύτο ζητήματα·
καὶ χρησιμωτάτη ἡ γνῶσίς τε καὶ ἐπίκρισις τοῦ αἱρετωτέρου, ἢ τ' μείζονος καὶ βε
βαιοτέρου, ἢ τινος τῶν θιούτων· ἔτι δὲ ὅλῳ τοίνυν ἐστὶν ἐπιχειρήσεών τε καὶ τόπων, ἢ δεῖ-
ξεις αὐτοῦ· μᾶλλόν τι πῶ ὧδε θύτου παράδοσιν τῶν τόπων, δείξει ὅτι καὶ πρὸς τὰ
συμπερασματικὰ προβλήματα χρήσιμοι οἱ προφερημένοι τόποι· διδάσκων ἡμᾶς ὅτι ἀπὸ τῶν
ὧν τι προβλημάτων εἴδους οἱ παραδιδόμενοι τόποι χρήσιμοι, ἀλλὰ καὶ πρὸς πάντα
τὰ συμπερασματικῶς ζητούμενα. [τοῦτον δὲ αἱρετώτερον ἢ βέλτιον δυνεῖν, ἢ τοῦ-
νων. οὐχ ὡς ἐκ παραλλήλου κειμένων τοῦ αἱρετωτέρου τε καὶ βελτίονος ἀκουσέον. ὧδε
τοῦδε γὰρ ὁ βέλτιον τοῦ αἱρετωτέρου. ἐκ μὲν γὰρ αἱρετώτερον, ὧ τις αἱρετὰς καὶ
μόνοις. ὁ δὲ βέλτιον, καὶ ὧ ἄλλοις, καὶ γὰρ ὧ τοῖς θεωρητικοῖς καὶ φυσικοῖς καὶ λο
γικοῖς, ἢ ζήτησις ἡ τοῦ βελτίονος. ὁ δ' ζητῶν, πότερα βελτίων οὐσία ἡ ἀκίνητος, ἢ ἡ κινη
μένη, φυσικὸν μεταχειρίζεται πρόβλημα. λογικὸν δέ γε, ὁ ζητῶν πότερον βέλτιον,
ἐπαγωγὴ, ἢ συλλογισμός. ὁ δὲ δυνεῖν ἢ τοῦ πλείονος ἔστιν, ἐπεὶ ὡς προειρήκαμεν, ποτὲ
μὲν, περὶ δύο ἢ κατὰ πῶ σύγκρισιν ζήτησις κατὰ συνημμένων· ποτὲ δὲ τοῦ πλείο
νων πρὸς τοῦ πλέω, ἢ οὗδος κατὰ τοῦ πλείονα συμβεβηκότα, ἢ τοῦ πλείονων κατὰ τοῦ πλείονων· οἷ
γὰρ οὐ πάντα σύγκρισις εἰ μὴ κατὰ χρόνων· ὅταν ζητῶμεν πότε λυσιτελέστερον τὸ δεῖ τι
νων, ἢ πρότερον· γίνεται δὲ καὶ ὧδε τούτων δύο πως τὰ περὶ ὧν ἡ ζήτησις τῇ τοῦ χρό
νου προσθήκῃ πῶ διαφορὰν λαμβάνοντα· ἄλλο γὰρ καὶ ἄλλο γίνεται ἃ αὐτὰ, τῇ τῶν
διαφερόντων χρόνων προσθέσει, καὶ τὰ μὲν συμπερασματικὰ προβλήματα, οἷ θύτοις τε
καὶ τούτων καὶ κατὰ ταῦτα· πρὸ δὲ τῆς τῶν τόπων παραδόσεως, πρῶτον πῶς ἔχειν
δεῖ τὰ συμπεπτωκότα πρὸς ἄλληλα ὑπογράφεται, καὶ πρὸς τὰ πῶς ἔχοντα πρὸς
ἄλληλα, χρῆσθαι τοῖς παραδοθησομένοις τόποις· οὕτω τ' αὐτῶν καὶ ὁ χρήσιμον δείκ-
νυται· φησὶ δὲ ὅτι οὐκ οἷς πολὺ διεστῶσιν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ φανερά τε καὶ μεγάλω πρὸς ἄλληλα διαφορὰν ἔχοσι, χρὴ πῶ συμπεσεῖν ποιεῖσθαι· πρόδηλος γὰρ ποῦ
σιν ἡ τῶν οὕτως ἐχόντων διαφορὰ, καὶ οὐκ ἀξία ζητήσεως· ὧδε τοῦτο γὰρ οὐδεὶς ἀπο-
ρεῖ· πότερον, θύδαιμονία ἢ πλοῦτος αἱρετώτερον· οὐχ ὅτι μὴ ἀμφότερα αἱρετά, ἀλλ'
ὅτι φανερὰ καὶ πρόδηλος τῆς θύδαιμονίας κατὰ τὸ αἱρεῖν ἢ ὑπερβολή· διὸ δεῖ αὖ
θυπορήσῃ τῆς ὑπεροχὴν κατά τι δεῖξαι τοῦ πλούτου πρὸς πῶ θύδαιμονίαν, πιστεύε-
ται, ἀλλ' οὐ τοῖς σώφροσι οὖσιν ἀλλήλοις, καὶ ἔχουσιν ἀμφισβήτησιν ὧδε· τὸ μὴ φανε-
ρὰν εἶναι πῶ τοῦ ἑτέρου αὐτῶν πρὸς τὸ ἕτερον ὑπεροχήν. ὡς ὧδε ὑγιείας καὶ εὐεξίε-
ας, καὶ τοῦ ὁρᾶν καὶ τοῦ ἀκούειν, καὶ θεωρητικοῦ βίου καὶ πρακτικοῦ· οὐ γὰρ τοῖς οὕ-
τω σώφροσι οὖσι, καὶ ὧδε τοῦδε ζητήσεως ἀξίοις. δειχθείσης τινὸς ὑπεροχῆς, ἢ με-
τὰς ἢ πλειόνων, ὧδε τὰ δειχθέντα συγκατατίθεται· ἢ διανοιά τε ὡς πλανωμένη
πῶ, τὸ ἕτερον αὐτῶν τοῦ ἑτέρου, ἢ οὐ τῷ αἱρετῷ ἢ οὐ ἄλλῳ τινὶ καθ' ὃ ζητεῖτό τε
καὶ

μεταχείρισαι. tractat

Quæstio

Comparatiuũ proble
ma gd

ἐκ παραλλήλου

τε καὶ ἐδείχθη ὑπερέχειν· ὡς πρὸ δὲ τῷ πρώτῳ τοῦδε τῆς τῶν διαφορῶν γνώσεως
λέγων, ἢ τοῦδε τ' τῶν ὁμοίων οὐ τοῖς ἀξίοις ζητήσεως, εἶπε δεῖν τοὺς ἐλέγχους ποιεῖ-
σθαι· ζητοῦσι δὲ αἱ μὲν διαφοραὶ, οὐ τοῖς ἐγγὺς ἀλλήλων· τίνι δ' διαφέρῃ δαίμων ἢ
θεὸς, ζητήσαι ἂν τις· ἀλλ' οὐ τίνι θεὸς ἢ λίθος· ἢ τίνι διαφέρει λύκος ἢ κύων· ἀλλ' ὀχ
ἵππος καὶ κύων· καὶ τίνι ἐμπράκτεια σωφροσύνης· ἀλλ' οὐ σοφίας· ἡ δὲ μοιότης, οὐ τοῖς
πολὺ διεστῶσι· τί δ' ὅμοιον ἔχει αὖσο ἵππῳ, ζητήσαι ἂν τις· ἀλλ' οὐ τί αὐῷ αὖος, ὅπου ἢ
τὰ συμπερασματικὰ προβλήματα πῶ ζήτησιν ἔχειν λέγει, οὐ τοῖς ἀφανῆ πῶ ὑπεροχὴν
ἔχουσί, ἢ βραχεῖαν αὖ τις λείαν ὑπεροχὴν, πιστὸς γίνεται· ἐπεὶ δὲ τὰ συμπερασματικὰ προ
βλήματα οὐ μόνον ὑπ' ἐξίνων τινος ἀπαιτεῖται, ἀλλὰ ἢ ὑπεροχήν· τοῦ μὲν ὑπερέχοντος, ἵνα
θοὶ σύγκρισις γίνεται· τοῦ δὲ ὑπερεχομένου, δεῖ ἢ τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ θοὺς τόπους
ἔχειν φοιεῖν, μὴ ὑπ' ἔχειν μόνον δεικνύναι. ἀλλὰ τοῦ μὲν, ὑπεροχήν· τοῦ δὲ ἐλλιπεῖν· ὃ τ'
ὁ λείξας τί ἀγαθὸν, ἢ δὴ ἢ αἱρετώτερον δεῖξαι, ἂν μὴ λείξῃ ἢ ὅτι μᾶλλον ἔχει ἀγα-
θὸν τοῦτον ὧ συμπέρασμα). [ρῶον μὲν δὴ ἐστὶ πολυχρονιώτερον ἢ βεβαιότερον αἱρετώ »
τερον τοῦ ἧττον ἀγαθοῦ. [ρᾶον τόπον παραλείσωσι δ' ἔ λείξομεν ἄλλο ἄλλο ὃν αἱ »
ρετώτερον, ἢ ἀφ' οὗ τοῦ πολυχρονιωτέρου ἢ βεβαιοτέρου· ἢ τ' κατὰ τὰ ἄλλα ὁμοίως
ἀγαθὰ ἔχειν· αὖ ἐστὶ τοῦ τοῦδε λαβεῖν πολυχρονιώτερον δὴ ἢ βεβαιότερον αἱρετώ
τερον αὖ εἶη· ἀλλ' ἔστιν ἐφ' ὧν διαφωνεῖν δόξει· λωΐτασι τ' ἄλλο ἄλλου βεβαιότερον ἧ-
ττον δὲ αὐ τοῦ πολυχρόνιον· ὡς ἐπιστήμη αἰσθήσεως· ἡ μὲν τ' αἴσθησις, πολυχρονιώτερον
ἀφ' πρώτης τ' ἡλικίας αἰσθανόμεθα· ἡ δὲ ἐπιστήμη, γίνεται μὲν οὐ τελείοις, βεβαιοτέ-
ρα μὲν δὴ γίνεται· ἢ δυσκινητοτέρα τ' αἰσθήσεώς ἐστιν· διὸ δεῖ καθὸ αὖ ἢ χρήσιμον ἢ μᾶλ-
λον μεταχειρίζεται· ἢν τὸ πολυ τοῦτο τῷ τῷ τόσῳ χρωμένους, οἵ ἐστι δεικνύναι αἱρετωτέραν
πλοῦτον θύκλιαν· ἀμφοτέρων τ' ὄντων αἱρετῶν, ἢ μὲν θύκλεια, καὶ μεθ' θανάτου δια-
μένει· οὐ λεῖς δὲ μηκέτι ὦν, ὅστ πλούσιος καὶ ἀρετῆς δὲ ἢ θύδαιμονίας· ἢ θύκλεια, εἰ καὶ πο
λυχρονιώτερον δειχθείη, οὐκ ἦ δὴ καὶ αἱρετώτερον, ὃ φανερὰν εἶναι τ' ἀρετῆς ἢ τ'
θύδαιμονίας· πῶ ὑπεροχήν, ἰῶ ὑπορέχουσι τῆς θύκλείας· εἰ μὲν τοι ἢ καὶ πῶ ἀρχὴν
ἡ θύκλεια ἐστ' ἀρετὴ, ἢ κατὰ τοῦτο ἔσται ἡ ἀρετὴ τ' θύκλείας αἱρετωτέρα· ὅτι αὐτὴ
καὶ πῶ ἀρχὴν τοῦ εἶναι αὐτῇ θύκλείαν αἰτίαν δεικνύοιθ' ἂν αὖ οὕτως καὶ ὑπεια εὐεξίας
αἱρετώτερον, ἢ πάλιν, παραφυλάττειν δεῖ· ἢ πολυχρονιώτερον, οὐ τῷ ἔλαττον πολυ
χρονίῳ περιειλημένον· αὖ τ' οὕτως ἔχωσιν, αἱρετώτερον γίνεται τ' ὀλιγοχρονιώτερον,
ᾧ ἔχειν οὐ αὐ τῷ τότε πολυχρονιώτερον ᾧ σωεκτείνεται, ἢ ἔξωθεν προσθήκην αἱρε
τοῦ τινος· τοιοῦτον γὰρ ἡ εὐεξία· οὔτε χωεῖς ὑγιείας γίνεται, καὶ πρὸς τῇ ὑγιείᾳ ἔχει
τε καὶ ἄλλο αἱρετόν· ὅπου μὲν οὖν προσθήκη τινὸς αἱρετοῦ γίνεται, τ' κρεῖττον, καὶ ὁ-
λιγοχρονιώτερον ἢ αἱρετώτερον· ὅπου δὲ ἄ ἕτερον ἕτερου αἴτιον, τ' πρῶτον πάλιν
αἱρετώτερον, καὶ ὀλιγοχρονιώτερον ἢ. κατὰ μὲν οὖν τὸ πολυχρονιώτερον, ὑγίεια, κα-
τὰ δὲ ἄλλα τινὰ πάλιν ἡ εὐεξία· τῷ δὲ βεβαιοτέρῳ προσχωρήσομεν, ἐπιστήμῃ μὲν ἀρ-
χῆς δόξης αἱρετώτερον λείξομεν ὄντων ἀμφοτέρων αἱρετῶν· αἱρετὴ δὲ εὐτυχίᾳ, ἢ
τ' κατὰ τύχην, τοῦ ἀπὸ τύχης γεγονότος, καὶ τ' προσδεομένου τοῦ ἀπροβλήτου
πως καὶ ἀπροσδιόνυσος, καὶ τ' ἀναγκαίου τοῦ σὺν δυνάμει, αὖ ἢ ἀμφότερα αἱρετά, καὶ τ'
ἐφ' ἡμῖν τοῦ ἐπ' ἄλλοις· οὕτως εὐβουλία δόξης αἱρετώτερον· ἡ μὲν γὰρ ἐφ' ἡμῖν, ἡ δὲ
δόξα οὐκ ἐφ' ἡμῖν. διὸ καὶ ἡ μὲν βεβαιοτέρα, ἡ δ' ἀβέβαιος, καὶ τ' ἀν θεωρητικὸν βίον
τοῦ πρακτικοῦ· τοῦδε γὰρ τὸ τ' ἀν πρακτικὸν ἐμποδίζοντα δόξ' τ' ἀβεβαιότερον,
καὶ ὁ μέσος βίος αἱρετώτερος θοῦ οὐ τοῦδε ἔχῃ· λέγεται γοῦν πολλὰ μέσοισιν ἄρεσα· μέ-
σος ἐθέλω οὐ πόλει εἶναι. μαρτυρεῖ θοῦτο καὶ τ' Εὐριπίδου. ξυλῶ δὲ ἀνδρῶν, ὃς ἀκίνδυ
νου βίου, ἕξει πόδας ἀγῶνας ἀκλεῖς· τοὺς δ' οὐ τιμαῖς, ἢ πλοῦτον ζηλῶ τοῦδε πολυχρονιώτερον καὶ
μνήμην αἰωνίσεως, καὶ συγγενὴς φίλους τοῖς δ' αὐτοῖς ἁρμαῖς χρωμένους, οἵ ἐστι καὶ
φθυκτότερον ἄλλο ἄλλου δεικνύναι τῶν γοῦν φθυκτῶν τ' πολυχρονιώτερον φθυκτότε
ρον· ὡς ἀσθένεια πενίας· καὶ τ' βεβαιότερον, θοῦ ἢ πλοῦτον τοιοῦτο· ὡς σωμάτων ἀσωτίας, καὶ
ἀνελευθερία, θλακείας· δυσμεταβλητοτέρα γὰρ οἱ ἀνελεύθεροι. κατὰ τοῦτ' τ' καὶ δηλία

Contemplatiua vita
digniór actiua

Euripid γραμμ
πολλὰ μέσοισιν
ἄρεσα

ἀφορμῆς. ratio
nibꝰ. argumẽtis

ἀνελευθερία
θλακεία

ἀκολασίαν· φθυκτότερα· τῷ γὰρ ἀκολασίαν παρακμάζουσι τῷ σώματος παύεσθαι
παύοντι δὲ καὶ αἱ ἐπιθυμίαι, δι' ἃς ἡ ἀκολασία· ἡ δὲ ἀνελία, προϊούσης τῆς ἡλικίας
ἐπίδοσιν λαμβάνει· οὕτω καὶ κακίαν ἀνεκύη τις ἂν δυστυχίας μείζον καὶ φθυκτότε-
ρον οὖσαν κακόν. καὶ ὁ μᾶλλον ἂν ἕλοιτο, ὁ Φρόνιμος ἢ ὁ ἀγαθός ἀνήρ, ἢ ὁ νόμος ὁ ὁρ
θὸς, ἢ οἱ σωφρονιστικοὶ περὶ ἕκαστα αἱρούμενοι ἢ τοιοῦτοί εἰσι. Δεύτερον τόπον τῆς τοῦ
αἱρετωτέρου διέξεως παραλίπωσι, ἐν ἐκ τῆς τῶν βελτίονων αἱρέσεως τε καὶ κρίσεως
ἐν δὲ τοῖς βελτίοσιν αἱρετώτερον· βελτίους δέ, οἱ μὲν φρόνιμοι τῶν μὴ φρονίμων, οἱ
δὲ ἀγαθοὶ τῶν μὴ ἀγαθῶν· ὁ δὲ ὀρθὸς νόμος τῶν μὴ ὀρθοῦ, καὶ κακολάζουσι οἱ περί τι σωφρονιστικοί. κα
θὸ τοιοῦτοί εἰσιν αἱρούμενοι αὐτὰ, ἀξιοπιστότεροι τῶν ἁπλῶς αὐτὰ ταῦτα μὴ σωφρονι
ῶν. οἱ δὲ τεχνῖται, ἁπλῶς τὰ κατὰ τὰς οἰκείας τέχνας, τῶν ἀτέχνων βελτίους· καὶ
ἔτι ἂν μᾶλλον ἅπαντες οἱ ἁπλῶς αὐτὰ τέχνῃ ταύτην λέγουσιν. εὔδοξον δὲ καὶ ὃ
πάντες ἢ οἱ πλείους τῶν κατὰ τὰ τέχνας αἱροῦνται αἱρετώτερα λέγειν τῶν μὴ πλεί
σιν αἱρετῶν· ὥστε ἁπλῶς τῶν κατὰ τὰς τέχνας ὃ αἱροῦνται πάντες ἢ οἱ πλείους, αἱρε-
τώτερον τῶν ὄντων εἶναι ἀδικούντων, ἢ τοῖς ἐλάττοσι τῶν κατὰ τὰ αὐτὰ
τέχνῃ· οὕτω καὶ ὃ ἁπλῶς ἅπασιν ἢ τοῖς πλείοσις δοκεῖ, αἱρετώτερον αὖ εἶη· αἱρετώ
τερα γὰρ τά τε πᾶσι, τῶν μὴ πᾶσι δοκούντων, καὶ τὰ τοῖς πλείοσι, τῶν τοῖς ἐλάτ
τοσιν. δὲ ὁ Φρόνιμος ἢ ὁ ἀγαθός, οὐχ ὡς ἐκ παραλλήλου εἶπε· οὐ γὰρ ἐπίσης ὁ Φρόνι
μος καὶ ὁ ἀγαθός, ἀλλ' ὡδὶ πλεῖον ὁ ἀγαθός· ἀγαθὸς μὲν γὰρ ὁ Φρόνιμος· ἱκανὸς μένος.
καὶ γὰρ ὁ αὐτάρκεις καὶ ὁ σώφρων ἀγαθός· ἴσον οὖν ἐν ἁρμοίου, τῷ ὁ Φρόνιμος ἢ ὅλως
ὁ ἀγαθός· πᾶς γὰρ ὁ ἀγαθὸς, οὐ μόνον ὁ φρόνιμος, ἀξιοπιστότερος περὶ τὰς αἱρέσεις τῶν
τοιούτου· δύνατα καὶ ἐν μὲν Φρόνιμον κατὰ πῶ λογικῶ αἱρετῷ εἰρηκέναι· ἐν δὲ
ἀγαθὸν κατὰ πῶ ἠθικῷ· ἰδίως γὰρ λέγει τοὺς κατὰ τὰς αρετὰς ταύτας ἀγαθούς.
ὥσπερ πάλιν σοφούς, τοὺς κατὰ τὰς λογικὰς· ὅτι κατὰ ταύτας πρακτικώτεροι τῶν
καλῶν· ἡ μὲν γὰρ Φρόνησις, κριτικὴ αἱ δὲ τῶ ἠθους αρεταὶ, πρακτικαί· ἐν μὲν οὖν τῷ
ἀγαθοὺς εἶναι πρὸ τῶν ἄλλων τιμᾶν, αἱρετώτερον· ὃ τι ἐν τοῖς Φρονίμοις οὕτως δοκεῖ· αὖ
τη δὲ ἡ τῶ Φρονίμου κρίσις· ἀλλὰ καὶ τὸ εἶναι τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων πρότιμᾶν· ἐν μὲν δὴ
κοινοῦ, σωτῆρι· ἐν δ' ἰδίου, διαφθορεῖ τοὺς πόλεμο· ὡς ἐν τῶν κυβιστήσεως· κα-
λῶς μὲν δὴ Φερόμενος ἐν καὶ αὖ ἐν διαφθειρομένης δὲ παιδός, οὐδὲν ἦττον διαφθείρε
ται· καὶ κατυχὴς δὲ, εἰ δύτυχούσῃ πολλῷ μᾶλλον διασώζεται· ἐν δὲ δὴ ποιεῖν μᾶλλον,
ἢ δὴ πάσχειν αἱρετώτερον· ὅτι τοῖς ἀγαθοῖς αὐθαίρετον αἱρετώτερον ἐστὶν· ὁμοίως ἐν ἀδι
κεῖσθαι τῶ ἀδικεῖν αἱρετώτερον, ὡς ἐν τοὺς ἀγαθοὺς μᾶλλον ἐστὶν αἱρεῖσθαι· ἀλλὰ μὴ
ἐν ἀποθνήσκειν δικλεῶς, ἢ ἀδίκως σώζεσθαι ὡς ἐν αὖ ἐν, αἱρετώτερον, καὶ ἐν πένε-
σθαι δικαίως πραγωῶται μᾶλλον, ἢ ἀδίκως πλουτεῖν· πάλιν ἐπεὶ ἅπαντες οἱ νό-
μοι ὀρθοί· εἰσὶ δέ τινες καὶ ἐπαινούμενοι ὡς ὀρθοί· οἷον, οἱ λυκοῦργου, οἱ ζαλεύκου,
οἱ σόλωνος, ὅταν ἀμφισβητούμενόν τι ᾖ τῶν ὑπὸ νόμων διωρισμένων, ὅ οἱ ὀρθοὶ νόμοι
ὁρίζουσιν, αἱρετώτερον, εἰ καὶ οἱ ὀρθοὶ δὲ νόμοι κατὰ φρόνησιν κεῖνται οὐκ ἤδη τοιοῦ-
τον ἡγεῖσθαι δεῖ· ἐν ὁ φρόνιμος, ἢ ὀρθὸς νόμος· ἐν μὲν τῶν νόμων, ὥστε καὶ περὶ ὧν
ὁρισμένων, λέγεται· τὰ δὲ τῶ φρονίμου, καὶ πρὸς τοὺς καιρούς, καὶ πρὸς τὰς περιστάσεις
καὶ πρὸς τὰς τύχας αρμόζεται· καὶ ἄλλα ἐπ' ἄλλων ὄντων, οὕτως διεκθέσθαι τὸ συ-
σσιτικὸν αἱρετώτερα εἶναι ταῖς θέλουσιν οὖσι, ἐπεὶ ὀρθοὶ νόμοι ὡρίκασιν αὐτὰ εἶναι· καὶ ἐν
τοὺς ἀρετῇ, ἀλλὰ μὴ πλούτῳ προέχοντας αρχειν· ἀλλ' ἡ κοῦ ἐπιφθονοῦς κρίσις δοκεῖ
τ' αὐ χώραν ἔχειν, ἀξιόντος μὴ πρὸς ἃ γεγραμμένον οἱ τοῖς νόμοις βλέπειν, ἀλλὰ πρὸς
τὸ διάνοιαν τῶ γράψαντος· καὶ τί αὖ ἐποίει ἐκεῖνος περιόν τε, καὶ κατὰ ἐν ὀρθὸν λό
γον καὶ νόμον κείνων, ἀλλὰ μὴ κατὰ τὰ γεγραμμένα αὐτῶ· μὴ πάντη ὑγιῶς ἔχειν,
ἄλλως προφάσεις ἔχων αἱρετώτερα δὲ καὶ κατὰ μὲν πόλεμον ἃ οἱ ἁπλῶς ταῦτα ἀ-
γαθοὶ αἱροῦνται· οἷον), τὸ τεῖχος φυλάττειν καὶ μὴ προεξανίστασθαι· τῷ σχα-
τηγῷ πείθεσθαι· ἔχειν πρὸ ὀφθαλμῶν· εἰς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι ἁπλῶς
πάτρης· διοῦν καὶ τὸ δυνατέως· οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη· εἷς κοίρανος ἔστω
εἷς βασιλεύς.

εἰς βασιλεύς· κατὰ δὲ πολιτείαν, ἃ οἱ ἁπλῶς ταῦτα ἀγαθοί· οὕτως δὲ μὴ τὰ κεχαρι-
σμένα τοῖς πλήθεσι πρὸ τῶν συμφερόντων ποιεῖν αἱρετώτερον· τοῖς γὰρ ἁπλῶς ταῦ
τα ἀγαθοῖς, αἱρετώτερον ἴσως ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ τὰς τέχνας αἱρετώτερον· ὅσα
ἢ πᾶσιν, ἢ τοῖς πλείοσις δοκεῖ τῶ τεχνικῶν· δὲ ἢ τοιοῦτον, προσθήκην, ὅτι ἁπλῶς μὲν
ἰατρικῶν τοῖς ἰατρικοῖς καὶ τῇ τούτων αἱρέσει ἐπακολουθητέον· ἁπλῶς δὲ τῶ μουσι-
κῶν τῇ τῶ μουσικοῦ· αὖ γὰρ οἱ οὐ μουσικῇ προέχοντες, ἁπλῶς τῶν οὐ ἰαζικῇ, περὶ τῶν
οὐ ἰαζικῇ λέγωσί τι, οὐχ ἡ μουσικὴ ὀρθοῦσιν· ὁμοίως δὲ αὖ οἱ οὐ ἰαζικῇ περὶ τῶ οὐ πλέ-
μῳ· μὲν οὖν αἱρετώτερον εἶναι καθ' ἑκάστην τέχνην ὅσα πάντες οἱ τεχνίται τῶ τέ
χνης ἐκείνης αἱροῦνται. αὐτόθεν ὡς ἀληθὲς προσπίπτει· δὲ ὅσα οἱ πλείους, οὐδόξου
μὲν, οὐμὲν καὶ ἀληθές. πολλάκις δ' ἡ οὐσία τῶ βελτίονος κατὰ τέχνην αἵρεσις καὶ κεί
σις, βελτίων τῆς τῶν ἄλλων ἁπάντων· διὸ οὐ τοῖς τοιούτοις πρὸς ἄμφω ἡ ἐπιχείρησις.
καὶ γὰρ ἀπὸ τῶν πλείονων, καὶ ἀπὸ τῶ βελτίονος ἐστὶ μόνον δὲ τῶν κατὰ τὰς τέχνας
οἱ πάντες ἢ οἱ πλείους τῶν τεχνιτῶν λέγουσιν αἱρετώτερα, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ἅπαν
τες ἢ οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων αἱροῦνται, αἱρετώτερα αὖ δεικνύοιτ', ὧν μὴ πάντες.
οὕτως δὲ εἶναι τῶ μανθάνειν ἢ εἰδέναι αἱρετώτερον αὖ πῃ δεικνύοιτ'· δὲ μὲν γὰρ εἶναι
πάντες· μανθάνειν δὲ καὶ εἰδέναι, ἃ πάντες αἱροῦνται· ἢ δὲ ἥδεσθαι, τ' γε μάζεσθαι·
πλάττων γοῦν τούτῳ χρώμενος ὡς ὄντι εὐδόξῳ τἀγαθὸν ἔλεγεν εἶναι, οὗ πάντα ἐφί
εται· ἀλλὰ καὶ εὔδοξος ἐδείκνυε· πῶ ἡδονῇ· δὲ μέγιστον τῶν ἀγαθῶν, ἐκ τῶ πάντα μὲν
τὰ ζῷα ταύτην αἱρεῖσθαι· μηδὲν δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν κοινῇ οὕτως ἔχειν· πῶ αἱρεσιν·
ὁμῶ δὲ καὶ ὑγίεια δόξης αἱρετώτερον· ὅτι πάντες μὲν ἂν θρωποι ὑγιαίνειν αἱροῦνται·
οὐ πάντες δὲ πῶ δόξαν· ἀλλὰ καὶ οἱ πλείους πλοῦτον δόξης μᾶλλον αἱροῦνται· ὥστε
δεικνύοιτ' ὁμῶ τούτου καὶ ὁ πλοῦτος τ' δόξης αἱρετώτερος· ἀλλὰ καὶ τέχναι ἔχειν
οἷς πλείοσιν αἱρετώτερον, τῶ μή· δὲ φησιν ἑκάστῳ τῶν ἐρημένων χρῆσθαι πρὸς
ὃ ὅτι χρήσιμον οὗ γε πάντα πρὸς πάντα αρμόττει· οὐ τ' ὁμῶ τῶν αὐτῶν δίον τε, τὴν
τε ἡδονὴν τῆς αρετῆς αἱρετώτερον δείξαι, καὶ πῶ αρετῶ τῆς ἡδονῆς· ἀλλὰ πῶ μὲν
ἡδονὴν βουλόμενος δεῖξαι, τῇ πάντων αἱρέσει προσχρησόμεθα, ἢ τῇ τῶν πολλῶν· πῶ
δὲ αρετῶ, τῇ τῶν σωουδαίων· ἐπεὶ δὲ περὶ αἱρετωτέρου ἐν λόγου ἐφιήσατο, οὐκέτι ἢ
ἐν αὐτὸ πᾶσιν αἱρετώτερον, καὶ περὶ γούνου διαιρεῖ τε καὶ λέγει· τὰ μὲν ἁπλῶς ἐστὶν
αἱρετώτερα· τὰ δέ πισιν· ἁπλῶς μὲν αἱρετώτερα κατὰ τοὺς βελτίους ἐπιστήμας· οἷ), ἐ
βελτίον ἐπιστήμη φιλοσοφίας τεκτονικῆς· καὶ ἁπλῶς αἱρετώτερα τὰ κατὰ φιλοσο-
φίαν τῶ κατὰ τεκτονικήν· ᾧ μόνοι τέκνοι, τὰ κατὰ τεκτονικήν, τῶ κατὰ φιλοσοφί
αν, ἢ ᾧ δεσμώτῃ τεκτονικῆς τινος, αἱρετώτερον δὲ τῷ τέκτονι δοκοῦν· διωάτειτις ἢ
ὡς τοσοῦτον χρῆσθαι ᾧ ἐρημένῳ ἐς ἐπίκειται τῶ ἁπλῶς αἱρετοῦ· ἔπειτα δὲ ὅπερ τὸ
δέ τι, τῶ μὴ οὖν γένει, δὲ ὅπερ αὐτῷ τῶ κυρίως δίδηλωτικήν, καὶ ὡς αὖ προστεθὲν δὲ ὅ-
περ τῶ κυρίως ἐκείνο εἶναι σημαίνει· οἷ), ὅπερ αὖ θρωπος ὁ κυρίως ἄνος· ἢ ὅπερ ὂν δὲ κυ
ρίως ὄν· ἢ ὅπερ ἀγαθὸν, δὲ κυρίως ἀγαθόν· καὶ τῶ κατηγορουμένων δὴ κατ' ἄλλου, ᾧ αὖ
δὲ ὅπερ προστεθὲν, δὲ κυρίως τοῦδε ἐκείνου κατηγορεῖσθαι σημαίνει· ἢ δὲ εἶναι δὲ ὑπο
κείμενον κυρίως οὖ τούτῳ τε ἢ τοῦδε· ἐπεὶ δ' ἓν τὰ γένη τῶ ὑπ' αὐτὰ κυρίως κατηγορεῖ
ται, οὖ τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα, οὐ ᾧ ὅπερ αὐτὰ κατηγορεῖσθαι λέγει), ἢ τοῦ ὑπ' δὲ
γένος λ. φησιν· οἷ), δὲ χρῶμα οὐ ᾧ ὅπερ τῶ λευκῶ κατηγορεῖται, ἢ δὲ λευκὸν ἐστὶν ὅπερ χρῶ
μα· πάλιν δὲ ζῷον τῶ αὖ, οὐ ᾧ ὅπερ ἢ ὁ ἄνος ζῷον· ἐπεὶ δ' ἓν τῶν κατηγορουμένων τὰ αὐ-
τὰ, τῶν μὲν ὡς γένη κατηγορεῖται, τῶν δὲ ὡς συμβεβηκότα· τὸ γοῦν χρῶμα, τῶν μὲν ὡς χρῶμα
ὂς λευκοῦ, ὡς γένος κατηγορεῖται· τῶν δὲ σώματος τῶ λευκοῦ, ὡς συμβεβηκός· τόποις
τινὰ δὲ τούτου παραδίδωσιν ἡμῖν· οἷ' οὖν δὲ αἱρετώτερον γνωρίσομεν· αὖ ἂν ὧν πάντ σύ
κεισιν ποιώμεθα, τὸ μὲν, ὡς οὖ γένει τοῦτων καθ' ἃ σύγκεισις αὐτῶν γίνηται· οἷ), τῷ
αἱρετῷ τε καὶ ἀγαθῷ· τὸ δὲ ὡς ἔχον συμβεβηκὸς αὐτὸ, αἱρετώτερον τὸ ὡς οὖ γένει ἓν αὐ
τοῦ· τὸ μὲν γὰρ ὡς οὖ γένει ὂν τῷ ἀγαθῷ, ὅπερ ἀγαθὸν γίνεται, καὶ ὅπερ αἱρετόν, ᾧ τῶ κυ-
ρίως δίδηλωτικόν· τὸ δὲ μὴ ὂν οὖ αὐτῷ ὡς οὖ γένει, ἀλλὰ συμβεβηκὸς ἔχον αὐτό, οὐ

τὸ

κυείω αἱρετόν, οὐ δὲ ὁμοίως ἀγαθόν. εἰ οὖν τὸ κυείως αἱρεῖσθαι τῷ μὴ κυείως αἱρετώτερον, καὶ τὸ οὗ γένει τῷ ἀγαθῷ, τῷ ἔχοντες μὲν τὸ ἀγαθὸν κατηγορούμενον, μὴ ὡσ γένος δὲ αἱρετώτερον καθόλου γὰρ τῶν συμπλεκομένων πρὸς ἄλληλα, κατά τι μᾶλλόν ἐστιν τὸ οὗ γένει τῷ καθ' ἡ συμπλοκή, τῷ μὴ οὕτως ὄντος οὐ αὐτῷ· ἀλλὰ συμβεβηκὸς ἔχοντος αὐτό. μᾶλλον γὰρ ποσὸν οὗ ὡς γένος, τὸ ποσὸν κατηγορεῖται, τῷ κατὰ συμβεβηκὸς ποσοῦ· ὡς ἡ ἐπιφάνεια τῷ λευκοῦ, καὶ μᾶλλον ποιόν, οὗ ὡς γένος ἡ ποιότης κατηγορεῖται· ἡ ἕξις οὖν ὡς συμβεβηκός· ἡ γὰρ λευκότης μᾶλλον χρῶμα τοῦ λευκοῦ ἕξις δὲ εἴπε, ἢν πόθεν εἰπὼν τὸ ὅπερ τὸ δέ τι τῷ μὴ οὗ γένει· τῷ δὲ δι κοινοῦ εἶπεν ἀνάγκης, ἀλλ' οὐ τῷ κατὰ τῆς ἐξέως λεγομένου. ἕξις γὰρ ὁμοίως τῇ δικαιοσύνῃ, καὶ αὐτὸ οὗ γένει τῷ ἀγαθῷ· τοῦτο τῷ τόπῳ χρώμενοι, δείξομεν πῶς δικαιοσύνη καὶ ἑκάστην ἕξιν τῶν αἱρετῶν, αἱρετώτερον, τῷ ἐκάστης ἕξεως ἕν τι κατηγορεῖσθαι τῶν αἱρετῶν, οἷον τοῦ ἀνδρείου. τῶν μὲν γὰρ ἀρετῶν ἑκάστη, οὗ γένει ἐστὶ τῇ ἀρετῇ, καθ' ὃ κοινότερον ναῦς γένος λαμβανόντων ἀγαθὸν λέγει· οὗ τῷ ἀγαθῷ· διὸ καὶ ἑκάστη αὐτῶν ὅπερ ἀρετή ἐστι, καὶ ὅπερ ἀγαθόν· οὔτε ὅπερ ἀρετή ἐστιν, οὔτε ὅπερ ἀγαθόν· ἀλλ' ἔστιν ἀγαθόν, ὅτι συμβεβηκὸς ἔχει πῶς ἀρετῇ καὶ τὸ ἀγαθῷ· ὁ γὰρ δίκαιος, οὔτε ὅπερ ἀρετή ἐστιν, οὔτε ὅπερ ἀγαθόν· ἀλλ' ἔστιν ἀγαθόν, ὅτι συμβεβηκὸς ἔχει πῶς ἀρετῇ καὶ τὸ ἀγαθῷ· τὸ δὲ οὐδὲν γὰρ λέγεται ὅπερ τὸ γένος, ὃ μὴ τυγχάνει οὗ τῷ γένει ὄν, ἴσον ἐστὶ τῷ, οὐδὲν γὰρ λέγεται ὅπερ καὶ κατηγορούμενον αὐτῶν εἶναι, εἰ μὴ εἴη ὡς οὗ γένει ὂν τῷ κατηγορουμένῳ. τῷ γὰρ λευκῷ τὸ χρῶμα κατηγορεῖται· καὶ λέγεται ὅπερ χρῶμα εἶναι τὸ λευκόν, ὃ ὅπερ ἐστὶν ὡς γένος αὐτοῦ κατηγορούμενον· τοῦ δὲ λευκοῦ ἀνθρώπου κατηγορεῖται μὲν τὸ χρῶμα, οὐ μὴν ὡς τοῦτο ὅπερ χρῶμά ἐστιν ὁ ἄνθρωπος· ὅτι μὴ ὡς γένος αὐτοῦ, ἀλλ' ὡς συμβεβηκὸς τὸ χρῶμα κατηγορεῖται· ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν κατηγορουμένων· ὡς γὰρ τὸ χρῶμα τῶν μὲν ὡς γένος· τῶν δὲ οὐχ ὡς γένος κατηγορεῖται, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχει πλώσκεται δ' ὁμοίως δὲ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων προκειμένου δηλωτικὸν εἶναι τό, ὡς ἐπὶ τῶν αἱρετῶν καὶ ἀγαθῶν, αἱρετώτερον τὸ ὡς οὐ γένει ὂν τῷ ἀγαθῷ, τοῦ μὴ ὡς οὐ γένει ὄντος αὐτῷ, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μᾶλλον ἕκαστον ἐκείνου ὃ οὐ γένει ἐστὶ τούτῳ καθ' ἡ σύγκεισις αὐτοῖς, τῷ ὄντος μὴ οὐ γένει ὡς γένος δὲ εἴη δὲ καὶ τὰ ὡς οὐ ἔλαι, καὶ τὰ ἕλη γάρ, ὧν ἐστιν ἕδη οὐ τῷ ὅπερ κατηγορεῖται· καὶ γὰρ φλυκτὸν μᾶλλον, τὸ ὡς οὐ γένει ὂν τῷ φλυκτῷ, τῷ μὴ ὡσ οὐ γένει ὄντος φλυκτῷ· καὶ τὸ δι' αὐτὸ αἱρετὸν τοῦ δι' ἕτερον αἱρετοῦ· φανερὸς καὶ οὗτος ὁ τόπος· ἐπεὶ γὰρ τῶν ἀγαθῶν τε καὶ αἱρετῶν τὰ μὲν δι' αὐτά ἐστιν αἱρετὰ ὡς ἡ εὐδαιμονία καὶ ὅσα τίμια· τὰ δὲ δι' ἕτερον οἷον, τὸ τέμνεσθαι, τὸ γυμνάζεσθαι, τὸ χρηματίζεσθαι καὶ ὅλως τὰ ὠφέλιμα· τὰ δὲ καὶ δι' αὐτὰ καὶ δι' ἕτερα ὡς αἱ ἀρεταί· καὶ γὰρ δι' αὐτὰς καὶ ὅμῃ πῶς εὐδαιμονίαν αἱρούμεθα· ὁμοίως, ὑγίεια· πλοῦτος, καὶ ὅσα ὡς δυνάμεις ἀγαθαί, δῆλον ὡς αἱρετώτερόν ἐστι τὸ δι' αὐτὸ αἱρεῖταί τις, οὗ αἱρεῖται μὲν οὐ δι' αὐτὸ δὲ, ἀλλὰ δι' ἕτερον, ὡς καὶ ὅμῃ τῶν παραδειγμάτων γνώριμον πεποίηκεν, εἰ αἱρούμεθα· ἔστι γὰρ πῶς τῶν δι' αὐτά, αἱρετῶν· τὸ δὲ γυμνάζεσθαι δι' ἕτερον· ὅμῃ γ' πῶς ὑγίειαν, ἢ ὅμῃ τὸ ἀπονίζεσθαί τε καὶ στεφανοῦσθαι βούλεσθαι, αἱρετώτερον ἡ ὑγίεια τοῦ γυμνάζεσθαι· οὕτως καὶ εἰ τὸν μὲν φίλον αἱρούμεθα ὡς αὐτὸν εἶχε ὁ φίλος ἕτερος αὐτός· τὰ δὲ χρήματα οὐ δι' αὐτὸν, αἱρετώτερος ὁ φίλος τῶν χρημάτων· αὐτὸς γὰρ αὐτῷ ἕκαστος δι' αὐτὸ αἱρεῖται· ὥστε καὶ φίλος· ἀλλὰ καὶ ἴσως ἐγκώμιόν αἱρετώτερ)· εἰ ὅ ὕπνος ἐδί πῶς ἐγκώμιον ἔχει πῶς ἀναφοράν· ἵνα δ' ὡς αἱμεθα ἐγκωμιαῖον ὕπνου καὶ ἀναπαύσεως διόμεθα οὕτως δεικνύοι ἂν καὶ φιλοσοφία ἐγκωμιαστικῆς αἱρετωτέρα. πρὸς πίθησι δὲ τῷ προειρημένῳ τόπῳ μὴ ἄλλον· ὅτι τὸ καθ' αὐτὸ αἱρετὸν, τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς αἱρετώτερόν ἐστιν· ἔστι δὲ καθ' αὐτὸ μὲν αἱρετὸν ὃ ὅμῃ πῶς οἰκείαν φύσιν τε καὶ παρουσίαν αἱρετόν· κατὰ συμβεβηκὸς δὲ, ᾧ ὡς οὐκ ὄντι τῇ οἰκείᾳ φύσει αἱρετῷ, συμβέβηκε κατά τινα περίστασιν εἶναι αἱρετῷ, καὶ αὐτὸς ὃ ὅμῃ παραδειγμάτων, ὅσ ἐστιν ἕκαστον αὐτῶν ἐδήλωσεν· τὸ μὲν γὰρ τοὺς φίλους δικαίους εἶν', καθ' αὐτό ἐστιν αἱρετὸν

αἱρεθῆ, οὐ γὰρ δι' ἡμᾶς. οὐδὲ δι' ἕ τινα ἡ μέν ἐκ τούτου γένηται αἵρουμεθα αὐτὸ, ἀλλ' ὅτι ἡ φιλία ἐστὶ βούλησις ἀγαθῶν, ἐκείνου χάριν αἱρούμεθα τὰ ἀγαθὰ τοῖς φίλοις ὑπάρχειν. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἡ δικαιοσύνη τῷ ἔχοντι· τὸ δὲ τοὺς ἐχθροὺς δικαίους εἶναι, αἱρετὸν ἡ μέν ἐστιν οὐ κέτι καθ' αὐτό, οὐ γὰρ οἰκεῖον τῆς ἕξεως ἡ βούλησις τῶν ἀγαθῶν, τοῖς ἐχθροῖς ἐκείνου χάριν· ἐπεὶ τὸν μὲν ἀν ὡ ἔχθρα τὸ καὶ φιλία. οὐ δὴ καθ' αὐτὸ ἕξις αἱρούμεθα, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, ἐπεὶ γὰρ συμβέβηκε τοῖς δικαίοις τὸ μὴ ἀδικεῖν, ὡς μὴ ἀδικοῖεν ἡμᾶς οἱ ἐχθροὶ, αἱρόμεθα αὐτοὺς εἶναι δικαίους. εἰ δὲ ἕξις μὲν κατὰ συμβεβηκὸς αἱρετὸν, ἐκεῖνο δὲ καθ' αὐτό, δῆλον ὡς τὸ καθ' αὐτὸ αἱρετὸν, τὸ κατὰ συμβεβηκὸς αἱρετώτερον ἂν αὖ δέ φησιν εἶναι τόπον εἶναι τὸν τὸ καθ' αὐτὸ λέγοντα κατὰ συμβεβηκὸς αἱρετώτερον εἶναι, τῷ πρὸ αὐτῷ, τῷ τὸ δι' αὐτὸ αἱρετὸν, τοῦ δ' ἄλλο αἱρετώτερον διαιτῶντι, τῷ ταυτὸν εἶναι τὸ μὲν, δι' αὐτό, τῷ καθ' αὐτὸ, τὸ δι' ἄλλο δὲ, τῷ κατὰ συμβεβηκός, τὸ μὲν γὰρ τοὺς φίλους δικαίους εἶναι καὶ δι' αὐτὸ μὴ καθ' αὐτὸ αἱρετόν, ὡς πρὸ καὶ ὑγίεια. τὸ δὲ τοὺς ἐχθροὺς εἶναι δικαίους, κατὰ συμβεβηκός. συμβέβηκε γὰρ αὐτοῖς δικαίοις γυμναζομένοις μὴ βλάπτειν, καὶ δι' ἄλλο. ἵνα γὰρ ἡμᾶς μὴ βλάπτωσιν· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ γυμνάζεσθαι, καὶ γὰρ δι' ἄλλο. ὅμῃ πῶς ὑγίαν. καὶ κατὰ συμβεβηκός. ὅτι συμβέβηκε τοῖς γυμναζομένοις τὸ ὑγιαίνειν. μόνον ἢ ἡ αὐτὸ πῶς διαφορὰν εἶπε κατὰ τὸν τόπον τῆς ἐκ φορᾶς. ὅτι δὴ μὲν τὸ δι' αὐτὸ ἡ δι' ἕτερον χρώμεθα. δῆ ὃ τ', ᾧ καθ' αὐτὸ ἡ κατὰ συμβεβηκός, ἡ ἐπὶ μὲν τῶν εἰρημένων παραδείγματι τῷ δόξαν μόνον τῆς ἐκ φορᾶς ἡ διαφορά· ἐπὶ δὲ ἄλλων ἔστιν οὗ ἐστιν οὗ ἔστι δὲ ἃ καθ' αὐτὰ μὲν ἐστιν αἱρετὰ οὐ μὴν δι' αὐτά. τοῖς γοῦν ὀρίζουσι καθ' αὐτὸ ἐστὶν αἱρετὸν ἡ θρῖξ μὴ ἐαθῆς· εἰ δὲ καθ' αὐτὸ, οὐ κατὰ συμβεβηκός· ἀ μὲν καὶ δι' αὐτὸ ἐστὶν αἱρετὰ, ἀλλὰ δι' ἄλλου· ὅτι γὰρ τὸ μὴ ὀρίζωσθαι αὐτῆς γίνεται. καὶ κατὰ συμβεβηκὸς δὲ, ἡ λευκὴν, ἢ φαιὰν, ἢ ὁτιοῦν χρῶμα ἔχει ἡ οὐ θρῖξ· μᾶλλον καθ' αὐτὸ ὀρίζωσθαι τὸς αἱρούμεθα, ἀλλὰ καὶ τῷ ἴσως κῶ καθ' αὐτὸ μὲν αἱρετὸν, ἴσως. οὕτως γὰρ ἂν ἔφησεν κατὰ πῶς ἴσως κλύ. οὐ μὲν καὶ δι' αὐτὸν, ὅπου γε μὴ δὲ τὸ ἱππεύειν αὐτὸ πρὸς ὃ ἡ ζῆν ἴσως χρέα δι' αὐτὸ αἱρετόν. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὁ λευκὸς ἢ ὁ μέλας, ἀλλὰ ᾧ ζέφεσθαι δοκοῦμεν ζοφῆς καθ' αὐτὸ μὲν οὐ δι' αὐτὸ δὲ αἱρετὸν εἶναι δόξει· τοῖς μὲν οὖν δι' αὐτὰ αἱρετοῖς ἔσιν ἀκολουθεῖ τὸ καθ' αὐτὰ αἱρετοῖς εἶναι, οὐ μὲν ἔτι καὶ τοὐναντίον φέειν ἂν δόξαι. ἡ ὅλως κατὰ συμβεβηκὸς ἀγαθὸν· ὃ οὐκ ὂν ἀγαθὸν τῇ αὐτῷ φύσει, διά τι ἀγαθὸν, συμβεβηκὸς αὖ ᾧ ἀγαθὸν λέγεται. οὕτως γὰρ τοὺς ἐχθροὺς δικαίους εἶναι, ὅτι μή ὄντι αὐτῷ ἀγαθῷ, ἀγαθόν τι συμβέβηκε. τὸ γὰρ μὴ ἀδικεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἀγαθὸν οὐκ ἐκείνων οὕνεκεν, ἀλλὰ ἡμῶν ὑπάρχον κατὰ συμβεβηκὸς, ἀγαθὸν φαίνεται· ἔχ ὡς ὁ πλοῦτος ἀλλοτι τῶν ὀργανικῶν ἀγαθῶν, ἀγαθὸν, ἀλλὰ καθ' αὐτὸ μὲν, οὐ δι' αὐτὸ δὲ. καθ' αὐτὸν μὲν γὰρ ὁ πλοῦτος ὅτι τῇ αὐτῷ φύσει, ὀργανόν ἐστιν ἀνθρωπίνων καλῶν. διὰ δι' αὐτὸν δὲ, ὅτι πᾶν, ὄργανον δι' ἄλλο αἱρετὸν. ἔσαι οὖν τὸ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς αἱρετὸν, πάντως δι' ἄλλο αἱρετὸν, τὸ δὲ δι' ἄλλο αἱρετὸν οὐ πάντως καὶ κατὰ συμβεβηκός· δι' ἄλλα μὲν γὰρ αἱρετὰ πολλὰ τῶν τῇ αὐτῶν φύσει ἀγαθῶν, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ μόνα· ἃ διά τι συμβεβηκὸς αὖ οἷς ἔχει τὸ αἱρεῖσθαι, οὕτως γὰρ αἱρετὸν πίνεται ποτὲ καὶ πενία καὶ νόσος, καὶ θανάτος. ὥστε εἰ μὴ τὸ καθ' αὐτὸ τῶν τῷ δι' αὐτὸ, μή τε τὸ δι' ἄλλο, ᾧ κατὰ συμβεβηκὸς, δι' αὐ οἱ τόποι οἱ αὐτοὶ εἰσι. καὶ τὸ αἴτιον ἀγαθοῦ καθ' αὐτὸ τὸ κατὰ συμβεβηκὸς, εἰπὼν τὸ καθ' αὐτὸ αἱρετὸν αἱρετώτερον εἶναι τὸ κατὰ συμβεβηκὸς, ἐπεὶ καὶ οἷς αἴτιοις ἔστι τοιαύτη διαφορά· τὰ μὲν γὰρ ὅτι καθ' αὐτὰ τινῶν αἴτια, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς, καθ' αὐτὸ μὲν γὰρ ὁ οἰκοδόμος τῆς οἰκίας αἴτιος. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ ὁ ἀρχιτέκτων ἢ ὁ λευκὸς, τόπον τινὰ ἡμῖν ἡ ἀρχὴ τῶν αἰτίων εἰς ἐπίσκεψιν τὸ αἱρετώτερον παραδίδωσιν. ὅταν δύο τινὰ ἀγαθὰ ἀγαθοῦ τινος καὶ αἱρετὸ αἴτια ὄντα· τὸ μὲν καθ' αὐτὸ ἢ αἴτιον, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς, αἱρετώτερον τὸ καθ' αὐτό. ὁ δὲ τόπος οὗτος, προάγει ἂν ὧδί ὁμολογουμένῳ· τῷ αἱρετὸ αἴτιον, αἱρετὸν εἶναι καὶ αὐτὸ εἶναι. οὕτως ἡ ἀρετὴ τῆς τύχης αἱρετώ

φιλία βούλησις ἀγαθῶν

ταν ὀρίζω) δι' ἄλλο αἱρετόν

Causarum. quædam per se. quædam per accidens

τερον. ἡ μὲν γὰρ ἀρετὴ, καθ' αὑτὴν αἰτία τῶν ἐπ' αὐτῇ καλῶν διαμάτων. ὅταν δὲ καὶ τύχη αἰτία γένηται, κατὰ συμβεβηκὸς αὐ εἴη. καθόλου γὰρ, κατὰ συμβεβηκὸς ἡ τύχη αἰτία οὖσα ἐλείχθη. οὕτω τῆς τύχης ἡ ἰατρικὴ καὶ αὖ αἱρετωτέρα λειχνύοιτο, ὅταν ἀμφότεραι ὑγείαν ὧσιν αἰτίαι. ἀλλὰ καὶ ὑγίεια εὐχρόαν αἱρετώτερον δηλ. εἶναι. ὑγίεια μὲν γὰρ καθ' αὑτὴν, εὐχροια δὲ κατὰ συμβεβηκός, ἀγαθοῦ αἰτία, καὶ τὸ γυμνάζεσθαι τῷδε τινὶ τῷ τέμνεσθαι ἀ μὲν γὰρ καθ' αὑτὸ, τὸ δὲ κατὰ συμβεβηκὸς ὑγείαν ποιητικόν. ὅτι γὰρ γυμνάζεται καὶ ὁ τῷδε τινὶ προσγυμναζόμενος, δῆλον, ἀλλ' οὐ δηλ. ἀ προσγυμνάζεσθαι. ὁ λειχνύοιτο τ' αὖ κατὰ συμβεβηκὸς, ὡς κακία τύχης, καὶ φθυκτότερον ἀ καθ' αὐτό. κακοῦ αἴτιον τῷ κατὰ συμβεβηκὸς, οἷ δηλ. πὼ ἀπουσία ἡ ναῦς κυβερνήτης χείρων ὁ αὐτὸς ἀναπλέψασ πὼ ναῦν ἢ οὔ, οὐ δηλ. πὼ ἀπουσία ἡ ναῦς ἀνέχαπη κατὰ συμβεβηκὸς μὲν γὰρ οὗτος. ἐκεῖνος δὲ καθ' αὑτὸ αἴτιος τῆς ἀναχρωπῆς. ὁμοίως ὁ λόγος καὶ ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς. καὶ ἐπὶ ἰαχδ. οὐ γὰρ παρόντος ἀπώλεσε ἀ τὸ πεδον γραπτικῆς, χείρων οὗτος τῷ δηλ. πὼ ἀπουσίαν αἴτιον τῆς ἀπωλείας αὐτῶν γε νομίζου, καὶ ἐπὶ ἰαχδ. ἀ αὐτό. καὶ ἀ ἁπλῶς ἀγαθὸν τῷ τινὶ αἱρετώτερον, ὡς ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶν. τὰ μὲν ἁπλῶς ὑγιᾶ τοῖς ὑγιαίνουσι καὶ κατὰ φύσιν ἔχουσί, ἔστι δὲ αὐτὰ. ὡς πρίασθαι. γυμνάσια. σιτία. ἁλάς. τὰ δὲ ἁπλῶς μὲν, οὐκ ἔστιν ὑγιεινά, τισὶ δέ. οἷ, οἷς νοσοῦσιν. ὡς φαμὶ, τοῖς νοῦσον δεομένοις, καὶ ἀσπίδα, καὶ ἡ συχία καὶ φάρμακείαι. ὅτω καὶ ἀγαθὰ, τὰ μὲν ἁπλῶς ὄντα ἀγαθὰ ἀ πᾶσι οἷς κατὰ φύσιν ἔχουσιν, ἔστι τοιαῦτα. τὰ δὲ τινί. οἷον, ὑγίεια μὲν ἁπλῶς ἀγαθὸν, τοῖς γὰρ κατὰ φύσιν ἔχουσι πᾶσιν ἐστὶν ἀγαθόν. νόσος δὲ ἁπλῶς μὲν κακὸν, γένοιτο δ' αὖ τινί ποτε ἀγαθὸν, ὡς διαγένει. εἴγε ἐστὶν ἡ τοῦ σώματος νοσοδοξία καὶ τέχνη αὐ φιλοσοφία ὡς ἁπλῶς λεγει. ὁμοίως ἁπλῶς δόξα μὲν καὶ δόξα ἁπλῶς ἀγαθόν. γένοιτο δ' αὖ ποτε τινὶ καὶ πενία ἀγαθὸν καὶ ἀδοξία εἰ δηλ. πενίαν καὶ ἀδοξίαν μὴ ἐᾶν βελτιθεῖν, μὴ δὲ ἀναιρεθεῖν ὑπὸ τυράννου τῆς, ἀναιρούντος τοὺς σώφρονας καὶ εὐδόξους τε, καὶ πλουσίους. τούτων δὴ οὕτως ἐχόντων, αἱρετώτερόν φησιν εἶναι τὰ ἁπλῶς ἀγαθὰ, τῶν μὴ ἁπλῶς, ἀλλὰ τισὶ καὶ ποτὲ, καὶ ὁ τόπος σαφὴς.

» Εἴη δ' αὖ ὁ αὐτὸς οὗτος ᾧ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ, ᾧ ἀφ' τῷ καθ' αὐτὸ καὶ κατὰ συμβε-
» βηκὸς, καὶ τὸ φύσει, τῷ μὴ φύσει. οἷον, ἡ δικαιοσύνη τῷ δικαίου. ἔστι μὲν καὶ οὗ-
» τος ὁ τόπος, δῶ ἀμείβει ὁ αὐτὸς ᾧ πρὸ αὐτῷ. τὰ γὰρ τῇ αὐτῶν φύσει ἀγαθὰ, καὶ ἁπλῶς ὄντα ἀγαθὰ, τὰ δὲ ἐπίκτητα, οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ πᾶσιν. διαφέροι δ' αὖ τῇ ἐπιβολῇ. οὐ γὰρ διότι ἁπλῶς, ἀλλὰ διότι τῇ, αὐτῷ φύσει ποιοῦτον. καθόλου δὲ τὰ φύσει συνεστῶτα τῶν μὴ φύσει ἀλλὰ ἐπικτήτων τε καὶ κατὰ τύχαν, καὶ νενομισμένων, βελτίω. τά τε γὰρ κατὰ τὰς τέχνας μιμήματα ὄντα τῆς φύσεως, ἀβέλτερα αὖ εἴη τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ κατὰ ἔθη τε καὶ συνθήκας καὶ νόμους, ἀβέλτερα τῶν φύσει ὄντων. οἷς μὲν γὰρ ἡ φύσις, οἰκεία, αἰτία τὸ τοιούτοις εἶναι. οἷς δὲ, ἡ τοδὶ αὐτῶν συνθήκη τῶν δέ τισιν, ἡ ἔθος, καὶ τῶν ἀγαθῶν δὴ ὅσα τῇ ἑαυτῶν φύσει ἔστιν ἀγαθὰ, αἱρετώτερα τῶν μὴ φύσει τοιούτων. οἷον, ἡ μὲν δικαιοσύνη, ὡς πρὸ οὖν καὶ πᾶσα ἀρετὴ, τῇ φύσει τῇ αὐτῶν ἀγαθά. ἡ μὲν δὴ παρ' ἐνίοις δίκαιον, οὐ τῇ αὐτῇ φύσει τοιοῦτον, ἀλλὰ ἡ κατὰ ἔθος, ἡ κατὰ νόμον, ἄλλα γ' παρ' ἄλλοις νόμιμα, ἢ ἔστιν ἐνίοις τὰ οἰκεῖα νόμιμα, ἀγαθά τε καὶ αἱρετά. ὄντων δὲ ἀμφοτέρων ἀγαθῶν, καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν δικαίων τῶν νενομοθετημένων ἡ κατὰ φύσιν δικαιοσύνη τῷ δικαίου τῷ τοιούτου αἱρετωτέρα. ὅτι ἡ μὲν, φύσει. ἡ δὲ οὐ φύσει. δίκαιον γὰρ ναῦ τὸ μὴ φύσει λαμβάνει ἐπεὶ ἔστί τι καὶ φύσει. δίκαιον γὰρ κατὰ δικαιοσύνην γινόμενον τοιοῦτον. ἡ τῷ δικαίᾳ λέγει, τῷ πὼ δικαιοσύνην ἔχοντος. ἐπίκτητον γ' τούτῳ ἀγαθὸν ἡ δικαιοσύνη καὶ οὐ φύσει, εἴγε μὴ φύσει δίκαιον οἱ δίκαιοι. ἡ δὲ δικαιοσύνη τῇ αὐτῆς φύσει ἀγαθόν,
» καὶ τὸ τῷ βελτίονι ὑπάρχον καὶ τιμιωτέρῳ αἱρετώτερον. οἷον, θεῷ, ἢ ἀνθρώπῳ καὶ
» ψυχῇ ἢ σώματι. σαφὴς μοὶ ὁ τόπος λέγει γὰρ δ' αὖ τῷ ὅτι τὸ τῷ βελτίονος ἀγαθὸν, αἱρετώτερον τοῦ ἀγαθοῦ ὁ τοῦ χείρονός ἐστιν. οὐ γὰρ ἔστι τὸ λεγόμενον ὡς αὖ δόξαι, ὅτι τὸ τῷ βελτίονι αἱρετώτερον, ἔστιν καὶ αἱρετώτερον, οὐ γὰρ ποιεῖται πὼ σύγκρισιν

πρόσγυμναζόμω προσγυμνάζεσθαι

Theagenes Plato

Theagené in studys philosophie continebat morb)

νοσοδοξία

ἐπιβολῇ

ἐπιβολῇ

τοῦτων, ἃ τῷ αὐτῷ ἔστιν ἀγαθὰ, ἢ αἱρετὰ, ἀλλὰ διαφορὰ ἔσασις φύσιν. δεῖται μέν τοι διασολῆσ τινος ὁ τόπος. εἰ μὲν γὰρ ἁπλῶς τῇ αὐ τῇ φύσει τὸ αἱρετώτερον λαμβάνειν ἔοικεν, ἀλλὰ μὴ τῷ πὼ ἐπίκρισιν αὐτῶν ποιοῦμέῳ, ἀπλῶς ἀληθὴς ὁ τόπος. ἐπεὶ δὲ τὸ, τῷ βελτίονι καὶ τιμιωτέρῳ πὼ τὸ βελτίων ἔστι καὶ τιμιώτερος αἱρετὸν, αἱρετώτερον τῇ αἱρετῇ τῇ μὴ τοιούτου καὶ μᾶλλον ἀγαθόν. τὰ γοῦν θεῖς αἱρετὰ, ἁπλῶς αἱρετώτερα καὶ βελτίω τῶν τοῖς ἀνθρώποις αἱρετῶν. οἷον, ἀθανασία, ἢ ἡ τῶν ὅλων διακόσμησις καὶ ἀπάθεια, σοφία. ὑγίεια. ἀρετῆς, πλοῦτου, φιλοσοφία. τῶν τοιούτων ἃ τοῖς ἀνθρώποις ἔστιν αἱρετά. εἰ δ' ἡ κρίσις τῇ αἱρετωτέρου τῷ αἱρουμέῳ γίνοιτο, οὐκέτ' ἂν ἁπλῶς ὑγιὴς ὁ τόπος εἴη. οὐ γὰρ τὰ τοῖς θεοῖς αἱρετὰ, αἱρετώτερα, ἡμῖν τῶν ἡμῖν αἱρετῶν, εἴγε ἀδύνατα μὲν ἡμῖν πολλὰ τῶν ἐκείνοις αἱρετῶν. ἥλιον δὲ, ἀ αἱρεῖσθαι τὰ ἀδύνατα. διὸ δέοιτο ἂν προσδήκης, ἀ δυνατῶν ὄντων ἀμφοτέρων. εἰ γὰρ εἴη ἄμφω δυνατὰ ᾧ πὼ τῇ αἱρετωτέρου ποιουμέῳ ἐπίκρισιν, αἱρετώτερον ἀ ᾧ βελτίονι καὶ τιμιωτέρῳ αἱρετόν. οἷον, ἀ κοινωφελὲς, τῷ ἰδιωφελοῦς αἱρετώτερον. ἀμφότερα γὰρ δυνατὰ ᾧ ἀνθρώπῳ, καὶ τοῖς θεοῖς ἀ κοινωφελὲς, αἱρετόν, τε καὶ κατὰ φύσιν. ὁμοίως καὶ ἀ ᾧ ποιεῖν τῷ οὐ ποιεῖν τοῖς γοῦν θεοῖς αἱρετὸν ἀ οὐ ποιεῖν, καὶ ἀμφοῖν δυνατὰ ᾧ ἀνθρώπῳ. οὕτω καὶ εἰ ψυχῇ μόνῃ αἱρετὸν ἀ φρονεῖν καὶ ὅλως αἱ ἀρεταί. σώματι δὲ ἀ ὑγιαίνειν καὶ ἰσχύειν, αἱρετώτερον ἀ φρονεῖν καὶ αἱ ἀρεταί, καὶ ὅλως αἱρετώτερα, τὰ τῷ τιμιωτέρῳ τε καὶ βελτίονι. ψυχὴ γὰρ βελτίων σώματος. ὁμοίως καὶ ἐπίστασθαι τῷ αἰσθάνεσθαι αἱρετώτερον. ἐπεὶ ἀ μὲν αἰσθάνεσθαι, σωματικώτερον. δηλ. γὰρ σώματος. ἀ δὲ ἐπίστασθαι, οἰκειότερον καὶ ἴδιον τῆς ψυχῆς. διαφέροι δ' αὖ οὗτος ὁ τόπος, τ' ἦν εἰρημένου. οὗ καὶ, ὁ μᾶλλον αὖ ἕλοιθ' ὁ φρόνιμος ἢ ὁ ἀγαθὸς ἀνήρ. ὅτι ὦ ἐκείνῳ μὲν ἀφ' οὗ μᾶλλον αἱρεῖ ᾧ βελτίονι ἡ ἐπιχείρησις ἐγίνεθ', ἀμφοτέρων ὄντων αἱρετῶν ᾧ αὐῷ, ὠνταῦθα δὲ ὅταν ἄλλο μοὶ ᾖ τῷ βελτίονι αἱρετὸν, ἄλλο δὲ ᾧ χείρονι. ἐστὶ τῷ βελτίονι δείκνυται αἱρετώτερον, ὡς ἔχει ἡ ψυχὴ καὶ ὁ σῶμα. οὐ γὰρ ἄμφω ἑκατέρῳ αἱρετὰ, καὶ ἐκεῖ μὲν ἐζητεῖτο, ᾧ ᾧ αἱρουμέῳ αἱρετώτερον. ὠνταῦθα δὲ, ἀ ἁπλῶς αἱρετώτερον. οὐ τὸ, τινί. καὶ ἀ τῷ βελτίονος ἴδιον βέλτιον, ἢ τὸ τῷ χείρονος. Παρακόλουθος τόπον ἀν ἀφ' τῷ τῷ βελτίονι αἱρετῷ σωισάντα ἀ αἱρετώτερον. ἐπεὶ οὐ πάντως ἀ αἱρετόν τινι, ἤδη καὶ ἴδιόν ἐστιν αὐτῷ, ὑγίεια γ' αἱρετὸν μὲν ἀνθρώπῳ, ἀ μὴν καὶ ἴδιον ἀ ὑγιαίνειν ἀνθρώπου, νεῦ γὰρ τῷ ἰδίου τόπου παρακλίσωσι. τὸ γὰρ τοῦ βελτίονος ἴδιον βέλτιον τοῦ ἰδίου ἐστὶ τοῦ χείρονος. οὐκέτι καὶ τὰ ἀ αἱρετώτερον πὼ σύγκρισιν ποιούμενος, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀ βέλτιον ἁπλῶς. ἀ γ' τοῦ βελτίονος εἰ μὴ δυνατὸν ᾧ χείρονι, οὐδ' αὖ αἱρετώτερον αὐῷ εἴη, ἢ ἀ βέλτιον ἁπλῶς ἐστὶν αἱρετώτερον ἁπλῶς εἶναι λαμβάνει. διὸ καὶ διαφόροις αὐ τοῖς χῶται. ἀ γὰρ πὼ σύγκρισιν ποιεῖται τοῦ αἱρετωτέρου τινὶ ἀεὶ, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἁπλῶς καὶ κατὰ πὼ οἰκείαν φύσιν, ὡς πρὸ ἐποίει καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου τόπου. ὅτι δὲ ἀ τοῦ βελτίονος ἴδιον, βέλτιον, ἔδειξε δηλ. τοῦ ἐστὶ μὲν ἀ βέλτιον, καὶ κατά τι αὐτοῦ βέλτιον, ἀλλὰ κατὰ μὲν τὰ κοινὰ καὶ τὰ ὅμοια ᾧ, τε χείρονι καὶ ᾧ βελτίονι, οὐδέτερον, οὐδετέρᾳ ὑπάρχει. ἀδὲ γοῦν διαφέρει. λέπεται καὶ τὰ ἴδια αὐτῶν εἶναι πὼ διαφοραὶν, καὶ καὶ τὸ ἁπλῶς ἀ βέλτιον ὑπάρχειν τοῦ χείρονος. εἰ δὲ καὶ ταῦτα, ἢ τε διαφορὰ αὐτοῖς καὶ ἡ ὑπάρχη, καὶ ἀ τοῦ βελτίονος αὐ ἴδιον βέλτιον εἴη. οἷ, εἰ ζῷα ὁ θεὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος. καὶ τὰ μὲν ἀ γένος ἀ κοινὸν, οὐδὲν ἀλλήλων διαφέρουσιν. ἐπεὶ δὲ βελτίων μὲν ὁ θεὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὁ δὲ ἄνθρωπος τοῦ ἵππου, λέπεται πὼ διαφορὰν αὐτῶν εἶναι κατὰ τὰ ἴδια. εἰ οὕτω θεοῦ μὲν ἴδιον ἀθανασία, ἀνθρώπου δὲ, ἀ ἐπισήμης δεκτικόν, ἵππου δὲ, τὸ χρεμετιστικόν. ἀθανασία μὲν βελτίων τοῦ ἐπισήμης δεκτικοῦ, τὸ δὲ ἐπισήμης δεκτικὸν, τοῦ χρεμετιστικοῦ. οὕτω καὶ εἰ ψυχῆς μὲν ἴδιον ὁρμή. σώματος δὲ ὄρεξις, εἴη ἂν ὁρμὴ ὀρέξεως βέλτιον, ἐπεὶ καὶ ψυχὴ σώματος. δοκεῖ δέ μοι τὸ βέλτιον καὶ τὸ χείρον οὐ τοῖς ὁμογενέσι λαμβάνειν ἐπεὶ δὴ καὶ ἡ σύγκρισις, οὐ τοῖς κοινωνίαν ἔχουσι πρὸς ἄλληλα. διὸ μὴ ἐπὶ κατὰ μὲν γὰρ τὰ κοινὰ οὐ ἀμφοτέροις, οὐδὲν διαφέρει, ὡς τῶν συγκεινομένων ὀφελόντων ἔχειν

ἡλίου τὸ αἱρεῖσθαι ἀδύνατα

Deus animal

Comparatio in habentib) cõmunitatẽ adminicẽ

ω πρὸ τοῦ

τινὰ καὶ κοινά. Καὶ τὸ ἐν βελτίοσιν ἢ προτέροις ἢ τιμιωτέροις, ὁ τόπος τοιοῦτος· εἰ τῶν συγκρινομένων πρὸς ἄλληλα κατὰ τὸ αἱρετὸν, τὸ μὲν ἐν βελτίοσιν εἴη, τὸ δὲ ἐν χείροσιν, ἢ τὸ μὲν, ἐν προτέροις, τὸ δὲ ἐν ὑστέροις, ἢ τὸ μὲν, ἐν τιμιωτέροις, τὸ δὲ ἐν ἧττον τοιούτοις, βέλτιον τὸ ἐν τοῖς ὑπερέχουσιν. οἷον, εἰ ζητοῖτο πότερον ὑπιστήμη ἢ ὑπεία αἱρετώτερον, δεικνύοιτο δ' ἂν ὅτι ὑπιστήμη ἀμφοτέρων ὄντων αἱρετῶν. ὅτι ἡ μὲν ἐπιστήμη, ἐν ψυχῇ, ἡ δὲ ὑγίεια, ἐν σώματι, βέλτιον δὲ ψυχὴ σώματος· πάλιν, εἰ ζητοῖτο πότερον αἱρετώτερον ὑπεία, ἢ ἰσχὺς, ἢ κάλλος, δεικνύοι τ' ἂν ἡ ὑγίεια· ὅτι ἐν προτέροις. εἴγε, ἡ μὲν ὑγίεια, ἐν συμμετρίᾳ τῶν πρώτων σωματικῶν δυνάμεων, ἃ ἐστι, θερμότης· ψυχρότης ὑγρότης· ξηρότης· ἐκείνων δὲ ἡ μὲν ἰσχὺς, ἐν συμμετρίᾳ τῶν ὁμοιομερῶν νεύρων τε καὶ ὀστῶν καὶ πνεύματος· τὸ δὲ κάλλος ἐν συμμετρίᾳ τῶν ἀνομοιομερῶν ἐν ἡ μὲν μερῶν προσώπου· τραχήλου· χειρῶν· τῶν ἄλλων μερῶν· ἃ ὕστερά ἐστι τῶν πρώτων δυνάμεων, τῷ δὲ αὐτῷ λόγῳ πάλιν δεικνύοιτο ἂν καὶ ἰσχὺς αἱρετώτερον τοῦ κάλλους· πρῶτα γὰρ τὰ ὁμοιομερῆ ἐν ἡ μὲν ἐν οἷς ἡ ἰσχὺς τῶν ἀνομοιομερῶν ἐν οἷς τὸ κάλλος· ἕκαστον γὰρ τῶν ἀνομοιομερῶν, ἐκ τῶν ὁμοιομερῶν σύγκειται. οἷον, τὸ πρόσωπον ἐξ ὀστῶν καὶ νεύρων καὶ σαρκῶν· διὸ καὶ συναναιρεῖται μὲν ἀναιρουμένων· οὐ συναναιρεῖ δὲ ἀναιρούμενα· πάλιν ἂν ζητῆται πότερον αἱρετώτερον θεωρία ἢ πρᾶξις, δεικνύοιτο ἂν ὅτι θεωρία· τῷ εἶναι πορὶ τὰ τιμιώτερα τὴν ἐνέργειαν αὐτῇ· ἡ μὲν γὰρ πρᾶξις, πορὶ τὰ πρακτά τε, καὶ ἐφ' ἡμῖν, ἡ δὲ θεωρία, πορὶ τὰ θεῖα, καὶ ἐπὶ δὴ τῷ τιμιωτάτῳ τῆς ψυχῆς γίνεται, τιμιώτατον γὰρ ὁ νοῦς τῶν τῆς ψυχῆς δυνάμεων, οὗ ἐνέργεια ἡ θεωρία. Καὶ τὸ τέλος τῶν πρὸς τὸ τέλος αἱρετώτερον. Σχεδὸν οὗτος ὁ τόπος, ἐμπορίεχεται τῷ ἤδη εἰρημένῳ πρὸ ὀλίγου. τῷ καὶ δι' αὐτὸ αἱρετὸν, τοῦ δι' ἕτερον αἱρετοῦ· τὸ μὲν γὰρ τέλος, δι' αὐτὸ αἱρετὸν, τὸ δὲ πρὸς τὸ τέλος, δι' ἕτερον· διὰ γὰρ τὸ τέλος. διαφέροι δ' ἂν ὅτι ἐκεῖ οὐ τὰ πρὸς τὸ τέλος συνεκρίνετο τῷ τέλει, ἀλλὰ τοῖς δι' αὐτὰ αἱρετοῖς, τὰ ὁ πωσοῦν δι' ἄλλα αἱρετὰ καθόλου, καὶ μὴ δι' αὐτὸ τοῦτο ὡς ὄντα τέλος αὐτῶν, ἢν αἱρετὰ, διὰ δέ, τι ἄλλο, ἐνταῦθα δὲ τῶν τελῶν καὶ τῶν πρὸς αὐτὰ ἡ σύγκρισις, οὕτως· ὑγίεια μὲν αἱρετώτερον γυμνασίων· πορὶ πάτων· σιτίων· ὅλως, διαίτης· ὅτι ἡ μὲν τέλος· ταῦτα δ' ἐκείνης χάριν, καὶ εὐδαιμονία αἱρετῆς, ὑγιείας· πλούτου· τῶν ἄλλων ἀγαθῶν· ἡ μὲν γὰρ τέλος· ταῦτα δ' ἐκείνης χάριν, καὶ δ' εἰδέναι τοῦ μανθάνειν, καὶ τὸ κατὰ τὰς ἕξεις ἐνεργεῖν, τοῦ τὰς ἕξεις ἔχειν.

Καὶ δυοῖν τὸ ἔλιον τοῦ τέλους. ὁ τόπος ἐν τοῖς πρὸς τὸ τέλος συντελοῦσιν ἔχει τὴν σύγκρισιν· εἰ γὰρ εἴη δύο τινὰ πρὸς ἕν τι τέλος ἔχοντα τὴν ἀναφορὰν, τὸ ἐγγυτέρω τοῦ τέλους, τοῦ πορρωτέρω αἱρετώτερόν τε καὶ ἄμεινον· οἷον, ὑγιείας αἴτιον καὶ τὸ κείρεσθαι, καὶ τὸ γυμνάζεσθαι· ἀλλ' ἐπεὶ τὸ γυμνάσιον ἐλυτέρω τῆς ὑγιείας, ἄμεινον καὶ αἱρετώτερον· τὸ γὰρ ἐλυτέρω τοῦ τέλους δοκεῖ τὸν αὐτὸν λόγον ἔχειν πρὸς τὸ πρὸ αὐτοῦ αἴτιον, ὃν τὸ τέλος πρὸς αὐτὸ τοῦτο· τέλος γάρ πως καὶ τοῦτο ἐκείνου· οὕτω καὶ ἡ κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια, τῆς ἕξεως αἱρετώτερον· ἐγγυτέρω γὰρ τῆς εὐδαιμονίας, ὃ τέλος ἐστὶν ἀμφοῖν· δόξαι δ' ἂν οὕτως καὶ τὰ ὑγιεινὰ φάρμακα ὡς φυλακτικὰ, αἱρετώτερα εἶναι τῶν ποιητικῶν αὐτῆς· τὰ μὲν γὰρ, συνυπάρχει τῇ ὑγιείᾳ· τὰ δὲ πρὸς αὐτῆς ἐστιν· οὕτως ἱππικὴ μὲν ἀμείνων χαλινοποιητικῆς· ἀμφοτέρων συντελουσῶν πρὸς στρατείαν, ὅτι ἐγγυτέρω ἡ ἱππική· τεκτονικὴ δὲ ὑλοτομικῆς· ἀμφοτέρων οὐσῶν πρὸς ναυπηγίαν, καὶ ἰατρικῆς γυμναστική· ἀμφοτέρων πρὸς εὐεξίαν συντελουσῶν. Καὶ ὅλως τὸ πρὸς τοῦ βίου τέλος αἱρετώτερον μᾶλλον, ἢ τὸ πρὸς ἄλλο, τι· ἃ γὰρ πρὸς τελειότατον τέλος συντελεῖ, αἱρετώτερον ἂν τῶν πρὸς ἄλλοτι συντελούντων· τελειότατον γὰρ τέλος ὅπερ ἐστὶν ἡ εὐδαιμονία· πάντα γὰρ τὰ ἄλλα ὑπὸ ταύτην τὴν ἀναφορὰν ἔχει, εἰ οὖν καὶ τῶν ἄλλων τὰ τέλη πρὸς εὐδαιμονίαν ἔχει τὴν ἀναφορὰν, δῆλον ὅτι καὶ ὅσα πρὸ ἐκείνων τὶ συντελεῖ· δεύτερα ἂν εἴη τῶν πρὸς εὐδαιμονίαν συντελούντων· δυνάμει δὲ καὶ οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν ἐν ᾧ πρὸ αὐτοῦ· ἐπεὶ γὰρ ἐν τὸ τελειότατον ἐστὶ τέλος, καὶ γὰρ τὰ ἄλλα ὅσα δοκεῖ τέλη ἄλλων εἶναι, τοῦ τελειοτάτου τέλους χάριν ἐστὶ, καὶ τὰ ἄλλων τινῶν τέλη, καὶ αὐτὰ τοῦ τελείου τέλους χάριν δηλονότι ὄντα, διαφορὰ δὲ αὐτῶν· ὅτι τὰ μὲν ἐγγὺς τοῦ τελειοτάτου τέλους ἐστὶν, τὰ δὲ, πόρρῳ· οἷον, εὐδαιμονία μὲν, τὸ τελειότατον τέλος, φρόνησις δὲ, τέλος καὶ αὐτὴ ἀλλ' οὔ τινος οὖσα· τῆς εὐδαιμονίας χάριν ἐστὶ καὶ αὐτή· γίνεται οὖν καὶ αὐτὴ καὶ τὰ δι' αὐτὴν, τέλος ἔχοντα τὴν εὐδαιμονίαν· ἀλλ' ἡ μὲν φρόνησις ἐγγὺς τῆς εὐδαιμονίας· προσεχῶς τὴν αὐτῆς τέλος αὕτη· δὲ δὲ φρονήσεως ποιητικὸν· οἷον, παιδεία, προσεχὲς μὲν τέλος ἔχει τὴν φρόνησιν· ἔσχατον δὲ, τὴν εὐδαιμονίαν· ἐγγυτέος γὰρ φρόνησις τῆς εὐδαιμονίας παιδείας τὲ καὶ τῶν φρονήσεως ποιητικῶν, εὐλόγως αὐτή ἐστι αἱρετωτέρα· εἰ τοίνυν ζητοῖτο πότερον αἱρετώτερον ὑγίεια ἢ πλοῦτος· ἐπεὶ ἡ μὲν, ὑγίεια, πρὸς τὸ τοῦ βίου τέλος τὴν ἀναφορὰν ἔχει, τουτέστι πρὸς εὐδαιμονίαν· ὁ δὲ πλοῦτος πρὸς τὰς κατ' ἐλευθεριότητα ἐνεργείας, αἵ τινες καὶ αὗται ὑπὸ τὴν εὐδαιμονίαν ἔχουσι τὴν ἀναφορὰν, εἴη ἂν ὑπεία τοῦ πλούτου αἱρετωτέρα· ἀλλὰ καὶ τῶν φρονήσεως ποιητικῶν· αἱρετωτέρα ἡ κατὰ δικαιοσύνην ἐνέργεια· ποιητικὴ γὰρ εὐδαιμονίας αὕτη· δεικνύοιτο δ' ἂν διὰ τοῦ τόπου τούτου ἀρετὴ αἱρετωτέρα τῆς πορὶ βασιλέως τιμῆς· εἴγε τῆς μὲν ἀρετῆς εὐδαιμονία τέλος, τῆς δὲ παρὰ βασιλεῦσι τιμῆς, τὸ ἔθνους ἀρξαί τινος. Καὶ τὸ δυνατὸν τοῦ ἀδυνάτου, οὐκέτι τοῦτο ἁπλῶς αἱρετώτερον, ἀλλὰ τῷ αἱρουμένῳ. σαφὴς δὲ ὁ τόπος· εἰ γὰρ τῶν συγκρινομένων εἴη τὸ μὲν, ἀδύνατον, τὸ δὲ δυνατὸν, αἱρετώτερον τὸ δυνατὸν τούτῳ ᾧ τὸ ἕτερον ἀδύνατον· οἷον, ἐπεὶ μακροβιότης μὲν ἀνθρώπῳ, δυνατὸν ἀθανασία δὲ ἀδύνατον, αἱρετώτερον ἂν εἴη ἀνθρώπῳ μακροβιότης ἀθανασίας· ὁμοίως καὶ μετριοπάθειαν, ἀπαθείας· ἁπλῶς μὲν γὰρ ἀθανασία ἂν, εἴη αἱρετώτερον καὶ ἀπάθεια· ἐπεὶ τῷ βελτίονι ταῦτα αἱρετὰ θεῷ, ὅτι γὰρ ἀδύνατα αἱρετὰ λέγει, οὐ τούτοις οἷς ἐστιν ἀδύνατα, ἀλλὰ ἁπλῶς εἰ εἴη τοιαῦτα, ἔδειξε διὰ τοῦ τὴν σύγκρισιν ποιήσασθαι τὴν κατὰ τὸ αἱρετώτερον καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδυνάτου· τοῦτο γὰρ αἱρετώτερον· ἁπλῶς μὲν οὖν δύναται καὶ τὸ ἀδύνατον αἱρετώτερον ὂν δείκνυσθαι τοῦ δυνατοῦ· τῷ δὲ αἱρουμένῳ τὸ δυνατὸν αἱρετώτερον. Ἔτι εἰ δύο ποιητικῶν ὄντων οὗ τὸ τέλος βέλτιον. Ἀσαφῶς εἴρηται διὰ βραχύτητα· ὁ τόπος δέ ἐστι τοιοῦτος· εἰ δύο εἴη τινὰ δύο τελῶν ποιητικά, οὗ τὸ τέλος βέλτιον καὶ αἱρετώτερον, καὶ αὐτὸ βέλτιον· οὕτως παιδεία γυμνασίων δεικνύοιτο ἂν ἀμείνων· εἴγε γυμνάσια μὲν, ὑγιείας ἐστὶ ποιητικά· παιδεία δὲ, φρονήσεως, καὶ ἔστιν ἡ φρόνησις τῆς ὑπείας αἱρετώτερον· πάλιν τὸ γυμνάζεσθαι τοῦ χρηματίζεσθαι αἱρετώτερον· τὸ μὲν γὰρ πλούτου· τὸ δὲ ὑγιείας ποιητικὸν, βέλτιον ἡ ὑγίεια πλούτου· δῆλον δὲ ὅτι εἰ ἀμφότερα ποιητικὰ τῶν οἰκείων τελῶν λαμβάνοιτο· ἢ ὁμοίως γε ὁ τόπος ὑγιής· ἐὰν γὰρ τὸ μὲν τοῦ ἧττον αἱρετοῦ τέλους προσεχῶς ποιητικὸν ᾖ· τὸ δὲ τοῦ αἱρετωτέρου πορρωτέρω, οὐ πάντως δὲ τοῦ αἱρετωτέρου ποιητικὸν αἱρετώτερον οὐχ αἱρετώτερον γὰρ τὸ κείρεσθαι τοῦ χρηματίζεσθαι, καί τοι τὸ μὲν ὑπὸ ὑγίειαν, τὸ δὲ ὑπὸ πλοῦτον ἄγει, ἀλλὰ πλεῖον ἀφέστηκε τὸ κείρεσθαι τῆς ὑγιείας, ἢ τὸ χρηματίζεσθαι τοῦ πλούτου. Ποιητικοῦ δὲ καὶ τέλους ἐκ τοῦ ἀνάλογον· εἰ πὼν διὰ τοῦ πρὸ τούτου τόπου δὲ τοῦ βελτίονος ποιητικὸν τέλους βέλτιον εἶναι, ὡς ἀναλογίαν ἐχόντων πρὸς ἄλληλα τῶν τελῶν, καὶ τῶν ποιητικῶν αὐτῶν· ὅσω γὰρ ἂν τὸ τέλος τοῦ τέλους ὑπερέχει, τοσοῦτον καὶ τὸ ποιητικὸν τοῦ ποιητικοῦ· ταύτῃ τῇ ἀναλογίᾳ προσχρώμενος, τόπον τινὰ ἡμᾶς διδάσκει, ᾧ προσχρώμενοι δυνησόμεθα συγκρίνειν τέλος τινὸς, καὶ ποιητικόν τι ἄλλου τέλους· πάνυ γὰρ γλαφυρὰ ἡ τοῦ τόπου εὕρεσις· φησὶ γὰρ ὅτι ἐκ τοῦ ἀνάλογον εὑρήσομεν καὶ ἐν τούτου τήν τε ὑπεροχήν, καὶ τὸ αἱρετώτερον· ἂν γὰρ λάβωμεν καὶ τὸ τοῦ ποιητικοῦ τοῦ συγκρινομένου τῷ τέλει οἰκεῖον τέλος οὗ ἐστι ποιητικὸν καὶ πάλιν τοῦ τέλους τοῦ συγκρινομένου τῷ ποιητικῷ τὸ οἰκεῖον ποιητικὸν, καὶ εὕρωμεν πόσω ὑπάρχει τὸ τέλος τοῦ ποιητικοῦ· τοῦ συγκρινομένου τέλους αὐῷ, δῆλον ὅτι ἔχοιμεν ἂν καὶ ὅσω τὸ συγκρινόμενον ποιητικὸν ὑπερέχει τοῦ ποιητικοῦ· ὃ ἐστι τοῦ συγκρινομένου τέλους ποιητικὸν· ὡς γὰρ τὸ τέλος, οὕτω καὶ τὸ ποιητικὸν ὡς ἐδείχθη διὰ τοῦ πρὸ τούτου τόπου· τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων, ἂν τὸ τέλος τοῦ τέλους πλεῖον ὑπάρχῃ ἢ

πρότερα quae

Homogenea priora heterogeneis · qa ista exillis cōponuntur

Quomodo probet contemplationem esse meliorē actioē

Τοῖς πρὸς τὸ τέλος συντελοῦσιν

De finibus

προσεχῶς

προσεχές ῥκιμή adhaerēs cōiunctū

ἀσαφῶς εἴρηται διὰ βραχύτητα

Brevitas obscura

τὸ ὑπορεχόμενον τέλος τοῦ ἰδίου ποιητικοῦ εἴη ἂν καὶ τὸ ποιητικὸν τοῦ ὑπορέχοντος τέλους, πλεῖον ὑπάρχον τοῦ ποιητικοῦ τοῦ ὑπορεχομένου τέλος, ἢ τὸ τέλος τὸ ὑπορεχόμενον τοῦ οἰκείου ποιητικοῦ. εἰ γὰρ ὅσον τὸ τέλος τοῦ τέλους ὑπορεῖχε, τοσοῦτον καὶ τὸ ποιητικὸν τοῦ ποιητικοῦ, πλείονι δὲ τὸ τέλος τοῦ τέλους, ἢ τὸ ὑπορεχόμενον τέλος τῶν ἰδίου ποιητικοῦ, δῆλον ὅτι καὶ τὸ ποιητικὸν πλείονι ὑπορέξει τοῦ ποιητικοῦ, ἢ τὸ ἴδιον αὐτοῦ τέλος. τὸ δὲ τοῦ αὐτοῦ πλείονι ὑπορέχον τοῦ ἐλάττονι ὑπορέχοντος, βέλτιον. ὑπορέξει ἄρα καὶ τὸ ποιητικὸν τοῦ τέλους ᾧ συνεκρίνετο, καὶ αἱρετώτερον αὐτοῦ ἔσται. οἷον, ἔστω ποιητικὸν εὐδαιμονίας ἡ φρόνησις, καὶ ζητείσθω πότερον αἱρετώτερον ἡ φρόνησις οὖσα ποιητικὸν εὐδαιμονίας, ἢ ἡ ὑγίεια, ἥτις καὶ αὐτὴ τέλος ἐστὶν, ἂν δὴ λάβωμεν τήν τε εὐδαιμονίαν, ἧς ἡ φρόνησις ἐστι ποιητική, καὶ τὸ τῆς ὑγιείας οὔσης τέλους ποιητικόν. οἷον, τὸ γυμνάσιον, ἔσται ὡς τὸ τέλος πρὸς τὸ τέλος. ἡ εὐδαιμονία πρὸς τὴν ὑγίειαν, οὕτω καὶ τὸ ποιητικὸν πρὸς τὸ ποιητικόν. ἡ φρόνησις πρὸς τὸ γυμνάσιον. ὡς δὲ ἔχει ἡ εὐδαιμονία πρὸς φρόνησιν, τὸ ἴδιον ποιητικὸν, οὕτω καὶ ὑγίεια πρὸς τὸ ἴδιον ποιητικὸν ὃ ἐστὶ τὸ γυμνάσιον. οὕτως δ' ἐχόντων καὶ ὡς τὸ ἡγούμενον πρὸς τὸ ἡγούμενον, ἡ εὐδαιμονία πρὸς ὑγίειαν, οὕτως τὸ ἑπόμενον πρὸς τὸ ἑπόμενον, ἡ φρόνησις πρὸς τὸ γυμνάσιον. ὅσω δὴ αἱρετωτέρα εὐδαιμονία ὑγιείας, τοσούτῳ καὶ φρόνησις γυμνασίου. κειμένων τούτων, ἐξετάσωμεν πάλιν, εἰ ὅσον ὑπερέχει ἡ εὐδαιμονία τῆς ὑγιείας, καὶ ἡ ὑγίεια τῶν γυμνασίου, ὃ ἦν αὐτῶν ποιητικὸν, ἢ πλέον, ἢ ἔλαττον. ἂν μὲν τὸ πλέον ὑπερέχῃ ἡ εὐδαιμονία τῆς ὑγιείας, ἢ ἡ ὑγίεια τῶν γυμνασίου, ἔσται καὶ ἡ φρόνησις ἡ ποιητικὴ τῆς εὐδαιμονίας πλέον ὑπορέχουσα τῶν γυμνασίου, ἢ πρὸς ἡ ὑγίεια. εἰ δὲ πλεῖον τῶν αὐτῶν ὑπορέχει, δῆλον ὅτι καὶ αἱρετωτέρα ἔσται τῆς ὑγιείας. πλείονι γὰρ τοῦ αὐτοῦ ὑπορέχουσα, ὑπορέχοι ἂν καὶ ταύτης. εἰ δὲ ἴσον ἥτε εὐδαιμονία τῆς ὑγιείας καὶ ἡ ὑγίεια τοῦ γυμνασίου ὑπορέχοι, ἴσον ἂν καὶ ἡ φρόνησις τοῦ γυμνασίου ὑπορέχοι καὶ ἡ ὑγίεια. εἰ δὲ ἴσον, ὁμοίως ἂν εἴη καὶ αἱρετὴ αὐτή. εἰ δὲ ἔλαττον ἡ εὐδαιμονία ὑπορέχει τῆς ὑγιείας, ἢ ἡ ὑγίεια τοῦ γυμνασίου, ἔλαττον ἂν καὶ ἡ φρόνησις ὑπορέχοι τοῦ γυμνασίου, ἢ πρὸς ἡ ὑγίεια. ἔλαττον δὲ ὑπορέχουσα, δῆλον ὡς καὶ ἔλαττον ἂν αἱρετὴν αὕτη, καὶ οὕτως ἂν εἴη τέλος ἔλαττον αἱρετώτερον δεδειγμένον ἡ ὑγίεια τοῦ ποιητικοῦ. τουτέστι τῆς φρονήσεως ᾧ συνεκρίνετο. δεικνύοιτο δ' ἂν ἡ εὐδαιμονία πλεῖον ὑπορέχουσα τῆς ὑγιείας, ἢ ἡ ὑγίεια τοῦ γυμνάζεσθαι διὰ τὸ μὴ οὕτως δεῖσθαι τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ὑγιείας, ὡς δεῖται ἡ ὑγίεια τοῦ γυμνάζεσθαι. τὸ μὲν γὰρ γυμνάζεσθαι ποιητικὸν τῆς ὑγιείας. ἡ δὲ ὑγίεια εἰ καὶ συντελεῖ πρὸς εὐδαιμονίαν, ἀλλ' οὐχ ὡς ποιητικὸν αὐτῆς, ἀλλὰ πορρωτέρω. ὥστε πλείονι ὑπορέχοι ἂν ἡ εὐδαιμονία τῆς ὑγιείας, ἢ ὑγίεια τοῦ γυμνάζεσθαι. πλείων ἄρα καὶ ἡ φρόνησις τοῦ γυμνάζεσθαι ἢ ἡ ὑγίεια. τὸ δὲ τοῦ αὐτοῦ πλείονι κατὰ τὸ ἀγαθὸν ὑπορέχον, καὶ αἱρετώτερον. οὐ μόνον δὲ εὗρε τὸν τόπον περιττῶς, ἀλλὰ καὶ ἡρμήνευσεν ἰσχυρῶς τε καὶ βραχέως. ἔτι τὸ κάλλιον καθ' αὑτὸ, καὶ τιμιώτερον καὶ ἐπαινετώτερον. κοινότερον τοῖς ὀνόμασιν νῦν χρῆται. τῷ τε καλλίονι καὶ τιμιωτέρῳ, καὶ τῷ ἐπαινετωτέρῳ. ἐν μὲν γὰρ τῇ τῶν ἀγαθῶν διαιρέσει, τίμια μὲν τῶν ἀγαθῶν εἶπεν εἶναι τὰ ἀρχικώτερα. ὡς θεοὺς, γονεῖς, εὐδαιμονίαν, καλὰ δὲ καὶ ἐπαινετά. τὰς ἀρετὰς, καὶ τὰς κατ' αὐτὰς ἐνεργείας. δυνάμεις δὲ οἷς ἔνεστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι. ὠφέλιμα δὲ τὰ τούτων ποιητικὰ τῶν ἀγαθῶν, καὶ εἰς ταῦτα συντελοῦντα. νῦν δὲ καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἐπαινετὸν καὶ τὸ τίμιον, ἔοικε καὶ κατὰ τῶν ὡς δυνάμεων ἀγαθῶν φέρειν. ὁ δὲ τόπος, τοιοῦτος, τὸ καθ' αὑτὸ κάλλιον. τουτέστι τὸ τῇ αὐτοῦ φύσει κάλλιον καὶ τιμιώτερον καὶ ἐπαινετώτερον, καὶ αἱρετώτερον, τοῦ ἧττον τοιούτου, τῇ ἑαυτοῦ φύσει, αἱρετώτερον. κάλλιον γὰρ τῇ αὐτοῦ φύσει καὶ τιμιώτερον καὶ ἐπαινετώτερον ἡ φιλία τοῦ πλούτου, ὁμοίως καὶ ἡ δικαιοσύνη ἰσχύος. πλοῦτος μὲν γὰρ καὶ ἰσχὺς εἰ καὶ καθ' αὑτὰ ἀγαθά τε δοκεῖ καὶ καλὰ, καὶ τιμῆς καὶ σπουδῆς ἄξια εἶναι, ἀλλ' ἐφ' ἕτερον ἡ ἀναφορὰ τῆς αἱρέσεως αὐτῶν, τοῦ μὲν πλούτου, ἐπὶ τὴν χρῆσιν, τῆς δὲ ἰσχύος ἐπὶ τὸ προκείμενον ποιεῖν ἀνεμποδίστως. ἡ δὲ φιλία καὶ ἡ δικαιοσύνη δι' αὐτὰ τιμᾶται. ἐπιζητήσαι

Bonorū diuisio

φέρειν

Quæstio

Τίμια

καλὰ καὶ ἐπαινετά

δυνάμεις

ὠφέλιμα

Quæ

δ' ἄν τις, τίνι διαφέρει οὗτος ὁ τόπος τοῦ πρὸ ὀλίγου ῥηθέντος. ἐν ᾧ ἔλεγε τὰ καθ' αὑτὰ αἱρετὰ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς αἱρετώτερα εἶναι, ἢ τὰ δι' αὐτὰ τῶν δι' ἄλλων. ἐν ἐκείνοις μὲν τὰ δι' αὐτὰ αἱρετὰ τῶν δι' ἄλλα ἔλεγεν αἱρετώτερα εἶναι, καὶ τὰ καθ' αὑτὰ αἱρετὰ τῶν κατὰ συμβεβηκὸς, τὰ ὠφέλιμα τῶν ἀγαθῶν συγκρίνων τοῖς δι' αὐτὰ αἱρετοῖς. οὐ γὰρ δεῖ τοὺς τόπους ἀπὸ τῶν παραδειγμάτων κρίνειν. ἐνταῦθα δὲ τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὰ δι' αὑτὰ τὸ κάλλιον ἔχοντα, καὶ τιμιώτερον καὶ ἐπαινετώτερον αἱρετώτερά φησιν, ὡς ἀμφοτέρων μὲν ἐχόντων τὸ δι' αὐτό. μᾶλλον δὲ, τῶν ἑτέρων. οὕτως δ' ἂν διαφέροι οὗτος ὁ τόπος καὶ ἐκείνου δ' οὗ ἔλεγε καὶ τὸ φύσει τοῦ μὴ φύσει. ταῦτα γὰρ ἀμφότερα φύσει. φιλία γὰρ καὶ δικαιοσύνη πλούτου καὶ ἰσχύος κατὰ τὸ καλλίω εἶναι δι' αὑτὰ καὶ τιμιώτερα καὶ ἐπαινετώτερα. αἱρετώτερά ἐστιν. ὄντων καὶ ἐκείνων αἱρετῶν τῇ αὑτῶν φύσει. τὸ δὲ οὐδεὶς γὰρ τιμᾷ τὸν πλοῦτον δι' αὑτόν, ἀλλὰ δι' ἕτερον, οὐκ ἔστιν ἀναιρετικὸν, τοῦ τῇ αὑτοῦ φύσει αἱρετὸν εἶναι τὸν πλοῦτον. καθ' ὅσον μὲν γὰρ ὄργανον τοιοῦτο. καθ' ὅσον δ' ἐν τῇ αὑτοῦ φύσει ἔχει τὸ εἶναι ᾧ σπουδαίῳ πρὸς τὰς κατ' ἀρετὴν ἐνεργείας ὄργανον, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ τῶν σπουδαίου πρὸς τὰς κατ' ἀρετὴν ἐνεργείας ὄργανον γίνεται τοιοῦτος, καθ' αὑτόν ἐστιν ἀγαθός τε, καὶ αἱρετός. ἔχει γὰρ ἐν τῇ αὑτοῦ φύσει τὸ εἶναι χρήσιμος. ὅτι γὰρ μὴ ὁ σπουδαῖος τοιοῦτον αὐτὸν ποιεῖ, δῆλον ἐκ τοῦ μὴ ποιεῖν αὐτὸν τὴν πενίαν τοιαύτην. καί τοι χρώμενον καὶ ταύτῃ καὶ ἔτι αἱρεῖσθαι αὐτὸν πρὸ πενίας πλοῦτον. ἔτι ὅταν δύο τινὰ αὐτοῖς σφόδρα ᾖ παραπλήσια. τόπον ἡμῖν παραδίδωσιν ἀπὸ τῶν παρεπομένων. ὅταν γὰρ ὧν τὴν σύγκρισιν ποιώμεθα ζητοῦντες πότερόν ἐστιν αὐτῶν αἱρετώτερον, ἂν παραπλήσια ἀλλήλοις ᾖ, καὶ διὰ τοῦτο δύσκριτον καὶ δυσφορώτατον ἔχῃ τὴν ὑπεροχὴν, δεῖν φησιν ἐκ τῶν παρεπομένων τὴν ἐπίκρισιν αὐτῶν ποιεῖσθαι. ᾧ γὰρ ἕπεται μεῖζον ἀγαθὸν τῶν ἄλλων ὁμοίων ὄντων αὐτοῖς, τοῦτο αἱρετώτερον. ἐὰν δὲ κακὰ ᾖ τὰ ἑπόμενα αὐτοῖς, οὐδὲν γὰρ κωλύει καὶ αἱρετοῖς τισιν οὖσιν, ἕπεταί τινα δυσχερῆτε, καὶ φευκτά, ᾧ ἕπεται τὸ ἔλαττον κακὸν, τοῦτο ἔσται αἱρετώτερον. οἷον, ἂν ζητοῦντες πότερον τὸ μανθάνειν ἢ τὸ γυμνάζεσθαι αἱρετώτερον καὶ τὸ ἀνενδεὲς, τοῦ δεομένου λαμβάνομεν τὰ ἑπόμενα αὐτοῖς. ἕπεται δὲ τῷ μὲν μανθάνειν, τὸ ἐπίστασθαι, τῷ δὲ γυμνάζεσθαι, τὸ ὑγιαίνειν, μεῖζον ἀγαθὸν ὁροῦμεν τὸ μανθάνειν τοῦ γυμνάζεσθαι, καὶ αἱρετώτερον, καὶ τὸ ἀνενδεὲς, τοῦ δεομένου, ὅταν ζητῶμεν πότερον αἱρετώτερον τὸ εὖ ποιεῖν, ἢ τὸ εὖ πάσχειν. ἐπεὶ ᾧ μὲν εὖ ποιεῖν ἕπεται τὸ ὁμοίως τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀνενδεέσιν εἶναι, τὸ δὲ εὖ πάσχειν τῶν θνητῶν τε καὶ ἐνδεῶν, τὸ εὖ ποιεῖν τοῦ εὖ πάσχειν ἐροῦμεν αἱρετώτερον. οὕτως δειχθήσεται καὶ ἐγκράτεια καρτερίας αἱρετώτερον. εἴγε τῇ μὲν ἐγκρατείᾳ ἕπεται τὸ νικᾶν, τῇ δὲ καρτερίᾳ, τὸ μὴ ἡττᾶσθαι. αἱρετώτερον δὲ τὸ νικᾶν τοῦ μὴ ἡττᾶσθαι, ἂν δὲ ᾖ τὰ ἑπόμενα κακὰ, τὴν ἐπίκρισιν τοῦ αἱρετωτέρου ἀπὸ τῶν ἐλάττονος ποιησόμεθα κακοῦ. ἂν τὸ ζητῶμεν, πότερον αἱρετώτερον θεραπεύεσθαι, ἢ πλεῖν, ἐπεὶ ᾧ μὲν πλεῖν ἕπεται τὸ ναυτιᾶν, τῷ δὲ θεραπεύεσθαι τὸ καίεσθαί τε καὶ τέμνεσθαι. καὶ ἔστι μεῖζον κακὸν τοῦ ναυτιᾶν τὸ καίεσθαι, ὁροῦμεν αἱρετώτερον τὸ πλεῖν τοῦ θεραπεύεσθαι. ἐπὶ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ ἀπὸ τῶν ἑπομένων αὐτοῖς ἀγαθῶν ἐστι τὴν ἐπίκρισιν ποιεῖσθαι. ἐπεὶ γὰρ τῷ μὲν θεραπεύεσθαι, ἕπεται ἡ ὑγίεια, τῷ δὲ πλεῖν, ἢ κέρδος, ἢ ἱστορία. μεῖζον δὲ ἡ ὑγίεια ἀγαθὸν τούτων ἔσται, κατὰ τοῦτο τὸ θεραπεύεσθαι τοῦ πλεῖν αἱρετώτερον. ἔνεστι τούτῳ προσχρωμένους τῷ τόπῳ, καὶ τὸν θεωρητικὸν βίον αἱρετώτερον δεικνύναι τοῦ πρακτικοῦ. ἕπεται γὰρ τῷ μὲν θεωρητικῷ, τὸ ὑπορορᾶσθαί τε καὶ ἀμελεῖσθαι καὶ καταφρονεῖσθαι. ᾧ δὲ πρακτικῷ, τὸ φθονεῖσθαί τε καὶ ἐπὶ βουλεύεσθαι, μείζονα ὄντα τοῦ ὑπορορᾶσθαι καὶ καταφρονεῖσθαι κακά. δεικνύοιτο δ' ἂν καὶ δόξα πλούτου αἱρετώτερον. ἐπεὶ τῇ μὲν δόξῃ χαυνότης ἕπεται, τῷ δὲ πλούτῳ ὕβρις μεῖζον ὂν κακὸν χαυνότητος, καὶ οὕτω μὲν τοῖς συγκρινομένοις αἱρετοῖς οὖσιν, ἔνεστι δεικνύναι ἑπόμενα κακά τινα. ἔνεστι δὲ ἀπὸ τῶν παρακολουθούντων κακῶν, καὶ φευκτῶν ὄντων ἄλλο ἄλλου φευκτότερον δεικνύναι. ἐπεὶ γὰρ τῷ μὲν ἀδικεῖν, ἕπεται τὸ μι

οὐδεῖ τοὺς τόπους ἀπὸ τῶν παραδειγμάτων κρίνειν

δυσφορώτατον

ἐπίκρισιν - distinctione iudiciū

ἐγκράτεια

καρτερία

ἐπίκρισιν - discrimé. differétiam

Vitam cōtemplatiuā q̄ pacto probetur esse potiorē actiua

χαυνότης

/// uidentur hæc uerba superfluere

σεῖσθαι, τῷ δὲ ἀδικεῖσθαι τὸ ἐλεεῖσθαι, καὶ ἔστι μεῖζον κακὸν τὸ μισεῖσθαι τοῦ ἐλεεῖσθαι, ἔλαττον φθορὰν δ' ἀδικεῖσθαι τοῦ ἀδικεῖν· πάλιν εἰ τοὺς οἰκείους ἀλλήλοις ἐὰν βουλεύειν μεῖζον κακὸν τοῦ τοὺς ἀλλοτρίους, ἔπεται δὲ τῇ μὲν σάσει τὸ τοὺς οἰκείους βουλεύειν μεῖζον κακὸν τοῦ τοὺς ἀλλοτρίους, ἔλαττον φθορὰν τὸ πολεμεῖν βουλεύειν ἀλλήλοις· τῷ δὲ πολέμῳ, τὸ δὲ ἀλλοτρίους, ἔλαττον φθορὰν τὸ πολεμεῖν, τοῦτο σάσιάζειν οὕτω διαχθήσεται καὶ μανία ὀργῆς ἧττον κακόν, εἴγε τῇ μὲν μανίᾳ ἕπεται τὸ ἀτυχεῖν, τῇ δὲ ὀργῇ, τὸ ἀμαρτάνειν, μεῖζον δ' ἀτυχεῖν κακὸν λέγει· καὶ διαφοράν τινα τῶν ἐπομένων τισίν· τὰ μὲν γὰρ, πρότερά ἐστι τῷ χρόνῳ καὶ τῶν οἷς λέγεται ἕπεσθαι, τὰ δὲ ὕστερα· καὶ ἔστιν ὡς ἐὰν τὸ πολὺ τῶν ἐπομένων, τοῖς αἱρεθεῖς, τὰ ὕστερα τῶν πρώτων βελτίω. ᾧ γὰρ μανθάνειν, πρῶτον μὲν ἕπεται τὸ ἀγνοεῖν· εἰ γὰρ μανθάνει, ἠγνόει. οὐ γὰρ ἂν ὑποθέσει γὰρ ἡ ἄνοια ὕστερον τὸ ἐπίστασθαι· εἰ γὰρ μεμάθηκεν ἐπίσταται, καὶ τῷ θεραπεύεσθαι ὡς μὲν πρῶτον τὸ νοσεῖν· εἰ γὰρ θεραπεύεται νοσεῖ, ὡς δὲ διαβύτερον τὸ ὑγιαίνειν· εἰ γὰρ θεραπεύεται ὑπανεῖ, καὶ τῷ χρηματίζεσθαι, ὡς μὲν πρῶτον ἡ πενία· ὡς δὲ διαβύτερον τὸ ἔχειν χρήματα· καὶ τῷ χρόνῳ καὶ τοῖς γινομένοις· ὡς μὲν πρῶτον τὸ μὴ εἶναι, ὡς δὲ ὕστερον τὸ εἶναι· ἔμπαλιν, ἐὰν δὲ φθείρεσθαι, καὶ ὅλως ἐὰν τῶν φθαρτῶν· καὶ γὰρ τῇ νόσῳ ὡς μὲν πρῶτον ἡ ὑγίεια, ὡς δὲ ὕστερον ἡ φθορά· καὶ τῇ ἀπολείᾳ ὡς μὲν πρῶτον ἡ κτῆσις, ὡς δὲ ὕστερον ἡ ἀπορία, καὶ ἐὰν τῶν ἀσώρα προσδιζομένων, πρῶτον μὲν ἡ ἐλευθερία, ὕστερον δὲ ἡ δουλεία· ὡς τὸ ὄστιν ἐφ' ὧν τὸ μὲν πρῶτον, βέλτιον· χεῖρον δὲ τὸ διαβύτερον λείξεσθαι ἢ τὸ διῆλθον τῶν ἐπομένων, λεῖπον φησιν αἰεὶ δεῖν λαμβάνειν τῶν ἐπομένων, ὃ πρὸς πᾶν τὸ ὑποκειμένου λεῖξιν χρήσιμον. ἐὰν μὲν γὰρ τῶν ὕστερον ἐπομένων ἀγαθῶν, λείξομεν τὸ μανθάνειν τῷ ὑγιάζεσθαι αἱρετώτερον· ἐπεὶ τῷ μὲν, ἐπιστήμη, τῷ δὲ ὑγίεια ἕπεται· μεῖζον δὲ ἀγαθὸν ὑγίεια ἐὰν ἐπιστήμη· τὸ δὲ ἐπίστασθαι τὸ ὑγιαίνειν· ἐπεὶ τῷ μὲν ἕπεται τὸ ᾧ διακεῖσθαι πᾶν ψυχῇ, τῇ δὲ, ᾧ τὸ σῶμα ἔχειν· ἔλαττον δὲ ἐκείνου· πάλιν δὲ ἐκ τῶν κακῶν τῶν ἐπομένων ὕστερον λειχθήσεται τὸ φιλοθεώρους εἶναι τοῦ ἰσχύειν ᾧ σώματι αἱρετώτερον· ἕπεται τὸ τοῖς μὲν φιλοθεώροις κακὸν, ἡ τῶν ἀναγκαίων ἀμέλεια καὶ ἄγνοια· τοῖς δὲ ἰσχυροῖς τὸ σῶμα τα, θρασύτης καὶ ἀδικία, μεῖζον οὖσα κακὸν τῆς τῶν ἀναγκαίων ἀμελείας· τὸ καὶ ἀγνοίας· ἐκ δὲ τῶν ὕστερον ἐπομένων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν, διαχυσίοις ἂν τὸ πολεμοῦντας ἀποθνήσκειν αἱρετώτερον, τοῦ, φυγόντας δουλεύειν· τοῖς μὲν γὰρ τὸ πολεμοῦντα ἀποθανοῦσιν, ἕπεται, ἀγαθὸν μὲν ἡ εὐκλεια· κακὸν δὲ τὸ ἐλεεῖσθαι· τοῖς δὲ φυγοῦσιν, ἀγαθὸν μὲν τὸ ζῆν· κακὸν δὲ τὸ δουλεύειν· εἰ δὴ καὶ ζῶν εὐκλεᾶς μεῖζον ἀγαθὸν, καὶ τὸ ἐλεεῖσθαι δουλείας ἔλαττον κακὸν· κατ' ἀμφω ἂν αἱρετώτερον εἴη πολεμοῦντα ἀποθνήσκειν, τοῦ φυγόντα δουλεύειν. τῶν δὲ τῶν πρώτων ἐπομένων ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν λειχνύοιτο ἂν πάλιν τὸ μανθάνειν, τὸ ὑγιάζεσθαι αἱρετώτερον· τοῦ μὲν γὰρ μανθάνειν ἥκιστα, τὸ δὲ ἐλυπεῖσθαι ἀγνοίας ἀπαλλαγῆναι τοῦ δὲ, τὸ νόσου, καὶ ἔστιν ἀμφοτέρως αἱρετῶν ὄντων· τὸ βουλεύεσθαι ἀγνοίας ἀπαλλαγῆναι αἱρετώτερον· ὥστε καὶ τὸ ᾧ ἕπεται, αἱρετώτερον· ἔμπαλιν ἔχει τὰ ἡγούμενα αὐτῶν κακά· τοῦ μὲν γὰρ μανθάνειν, ἄγνοια, ἧκιστα, τοῦ δὲ ὑγιάζεσθαι, νόσος· καὶ ἔστιν ἔλαττον κακὸν νόσος ἀγνοίας· ὥστε κατὰ τοῦτο αἱρετώτερον ἂν φαίνοιτο τὸ ὑγιάζεσθαι τοῦ μανθάνειν, ἢ οὐ κυρίως ταῦτα ἐπόμενα· διὸ ὑποίσοιτο ἂν τόδε ἄλλῳ ᾧ ἀξιοῦντι αἱρετώτερον εἶναι δι' οὗ μείζονός τις κακοῦ παύεται, ἢ δι' οὗ ἐλάττονος· ὧνπερ δὲ πρὸς τὸ χρήσιμον τοῦ προκειμένου καὶ οὐ λαμβάνειν· τοῦ μὲν, τὸ πρότερον ἐπόμενος, τοῦ δὲ τὸ ὕστερον· ἐπιστήμην γὰρ ἡδονῆς αἱρετώτερον λείξομεν· λαμβάνοντες τῆς μὲν ἐπιστήμης τὸ πρότερον ἐπόμενον αὐτῇ· ἕξιν δέ ἐστι τὸ μανθάνειν· τῆς δὲ ἡδονῆς τὸ ὕστερον· ἔστι δὲ ἕξις, τὸ ἀπολελαυκέναι· ἐπεὶ αἱρετώτερον τὸ μανθάνειν τοῦ ἀπολελαυκέναι, εἴη ἂν καὶ ἐὰν ἐπιστήμη ἡδονῆς αἱρετώτερον. ἔτι τὸ σωθέν ἀγαθὸν τῶν ἐλαττόνων, ἢ ἀπλῶς, ἢ ὅταν τὰ ἕτερα ὦ τοῖς ἑτέροις ὑπάρχῃ· τὸ σωθέν φησιν ἀγαθὸν τῶν ἐλαττόνων αἱρετώτερα εἶναι, ἢ ἁπλῶς, ὅταν διαφέροντα ἀλλήλων λαμβάνηται· οἷον, ὑγίεια καὶ εὐγένεια, ἢ σωθέν, μνήμης· τιμῆς, καὶ ἰσχύος· ἁπλῶς γὰρ ταῦτα εἰλῆφθαι ἢ διαφέροντα ἀλλήλων,

τῷ ὦ τοῖς

∴ ζωῆς δύναμις

Minus malú offendi quá offendere

Studiosos sequi necessarios delectus & ignorantia

τῷ ὦ τοῖς ἑτέροις, μηδὲν τῶν ἑτέρων ᾖ, ἢ οὐχ ἁπλῶς· ἀλλ' ὅταν τὸ ἕτερα ὦ τοῖς ἑτέροις τὸ δὲ ἐλάττω ὦ τοῖς πλείοσιν, εἴη περιεχόμενα· δοκεῖ γὰρ ἀληθέστερον εἶναι· ἐπὶ γὰρ τῶν ἁπλῶς καὶ πάντη ἑτέρων οὐκ ἀληθές· διώσεται γὰρ τὸ ἐλάττω κατ' ἀριθμὸν τῶν πλειόνων αἱρετώτερα εἶναι αὐτῆ τὸ μὲν ἐλάττω μείζω· τὸ δὲ πλείω μὴ τοιαῦτα· δικαιοσύνη γὰρ μετὰ φρονήσεως, αἱρετωτέρα ὑγιείας· πλούτου· ἰσχύος· κάλλους· εὐγενείας· ἅμα λαμβανομένων· οὐκέτι δὲ τοῦτ' ἂν γένοιτο, εἰ τὸ ἐλάττω ὦ τοῖς πλείοσιν· ὑγίεια γὰρ ἢ πλοῦτος· καίτοι καὶ εὐγένεια· αἱρετώτερα ὑγιείας ἢ πλούτου· εἰ πῶν δὲ ἐν τόπῳ, οὕτως ἂν φησιν ἔχειν αὐτόν· μὴ ἦ πάντως τὸ πλείω τῶν ἐλαττόνων εἶναι αἱρετώτερα, ἀλλ' ὅταν τὸ μὲν περιέχῃ, τὸ δὲ περιέχηται· ὅταν γὰρ λαμβάνηται δύο ἀγαθὰ, ἡ τέλος, καὶ ἡ ἐκείνου χρεία, οἷ), ὑγιάζεσθαι καὶ ἡ ὑγίεια, καὶ συγκείνηται πρὸς πᾶν ὑγίειαν ἢ τις σὺν πῆρχε τοῖς πρώτοις ἐρηθεῖσιν ἀγαθοῖς δύο, οὐκ ἔστι τῆς ὑγιείας αἱρετώτερα τὰ δύο· καίτοι πλείω ὄντα· ἐπειδὴ τὸ ὑγιάζεσθαι, τῆς ὑγιείας ἕνεκεν αἱρούμεθα· ὁμοίως ἡ ἐπιστήμη μᾶλλον τοῦ μανθάνειν, οὐκ ἔστιν αἱρετώτερα τῆς ἐπιστήμης· μιᾶς οὔσης δύο ὄντα· ὅτι τὸ μανθάνειν, δι' ἃ πᾶν ἐπιστήμην αἱρούμεθα· ἀλλ' οὐδὲ δύναμις μᾶλλον τῶν ἀρετῶν αἱρετωτέρα τῆς δύναμις μόνης· ἐπεὶ οὐ τῇ δύναμις μόνῃ πολλὰ ἔχοντες καὶ αἱ ἀρεταί· ἀλλὰ καὶ οὐ τῷ πλείω δύναγεῖν περιέχεται τὸ ἡ τοὺς οἰκείους· ὥστε οὐκ ἂν εἴη ἀμφότερα αἱρετώτερα τὸ πᾶν πλείω δύ ποιεῖν, καὶ ἡ δύναξις δὲ οὐ αὐτῇ πᾶν ὑγίειαν πολλὰ ἔχουσα, οὐ γίνεται αἱρετωτέρα· οὐ γὰρ συναριθμεῖται τοῖς πολλὰ ἔχουσί τινα, τὰ περιεχόμενα ὑπ' αὐτῶν· ὡς οὐ τῷ πρώτῳ τῶν ἠθικῶν ἐρρήθη· οὐ τέσιν, οὐ συγκείνεται· διὸ δεῖ προσδιορίζεσθαι τὸ οὐ πολλοῖς εἶναι τοῖς πολλὰ ἔχουσι περιέχοντα ἀγαθὰ, αἱρετώτερα τῶν ἐλαττόνων καὶ περιεχόντων οὐ τοῖς σωαριθμεῖται τοῖς πεφύκοσι. Καὶ μὴ ἀγαθὰ δὲ ἀγαθῶν, οὐδὲν κωλύει εἶναι αἱρετώτερα· λέγει δ' ὅτι καὶ ἀγαθόν τι μᾶλλον τοῦ, οὐδὲν κωλύῃ πολλῶν ἀγαθῶν αἱρετώτερα εἶναι· οὐ γὰρ πάντα μὴ ἀγαθὰ ληφθέντα, ἀγαθῶν αἱρετώτερα ἂν εἴη· ἀλλ' εἰ ἀγαθῷ μὴ ἀγαθόν τι συμπεθείη, ἐκεῖνο γὰρ ἀφελώτερον· δι' ὃ καὶ ἡμεῖς εἰρήκαμεν πρὸς τὸ πρῶτον εἰρημένον, ὅτι τὰ πλείω ἀγαθὰ τῶν ἐλαττόνων ἁπλῶς αἱρετώτερα, τί δηποτ' οὖν τούτων· σωφροσύνη γὰρ μετά τινος ἀδιαφόρου· οἷ), λυκηθίου, ἢ ἰόνθου, ἢ οὐλότητος τείχους, ἢ διαστάσεως ἢ τοῦ πεπατεῖν, ἢ κωφοῦ τινος τῶν μερῶν· οἷ), ἀθρόξασα, ὑγιάσασα, καὶ πλούτου, καὶ ἰσχύος, αἱρετώτερον· εἰ δὲ καὶ μετὰ κωφοῦ τινος οὖσα ἡ σωφροσύνη, αἱρετωτέρα ὁμοῦ πλειόνων ἀγαθῶν· οἷ), πλούτου, εὐγενείας, δόξης, δῆλον ὅτι καὶ μόνη ἂν εἴη αὐτῶν αἱρετωτέρα· οὕτω δ' οὐκέτι ἂν τὰ πλείω ἀγαθὰ τῶν ἐλαττόνων, αἱρετώτερα εἴη. Οὐδ' ἂν μὴ τέλος ᾖ τῶν πλειόνων ἡ αὐτὴ πιθάνων αὐτοῖς· ὁμοίως δὲ καὶ δύναμις μετά τινος ἀδιαφόρου, αἱρετωτέρα διὰ καιρὸν καὶ αὐθρείαν. Καὶ ταῦτα μᾶλλον, ἢ αὐδὲ ἡδονῆς· οὐκ ἄλλων πρὸς ἄλλα σύγκρισιν ὁ τόπος οὗτος ποιεῖται, ἀλλὰ αὐτῶν πρὸς αὐτά· τὰ γὰρ αὐτὰ ἀγαθὰ μᾶλλον ἡδονῆς αἱρετώτερα, ἢ χωρὶς ἡδονῆς· οἷον, ἀνδρεία μεθ' ἡδονῆς αἱρετώτερον, ἢ χωρὶς ταύτης, ἢ εἰκὸς ἡ ἡδονὴ εἶναι τῇ αὐτῆς φύσει ἀγαθὸν, εἴη αὐ καὶ αὐταῦθα τὰ πλείω ἀγαθὰ τῶν ἐλαττόνων αἱρετώτερα, ἁθκνὺς τῷ τὰ ἐλάττω ὦ τοῖς πλείοσι περιέχεσθαι. Ἔτι καὶ εἰ μὴ μᾶλλον ἡδονῆς τὰ αὐτὰ ἢ, ἀλλὰ μᾶλλον ἀλυπίαν, αἱρετώτερα γίνεται μᾶλλον κωφοῦ τινος, ἢ εἰ χωρὶς πόνου λαμβάνοιθ', εἰ μᾶλλον λύπης εἴη, καὶ εἰκότως· τὰ γὰρ αὐτὰ ἐλάττω αἱρετώτερα γίνεται μᾶλλον κωφοῦ τινος, ἢ εἰ χωρὶς τούτου λαμβάνοιτο· δῆλος δὲ ὅτι πᾶν ἀλυπίαν ἄλλοτι τῆς ἡδονῆς λέπων. Καὶ ἔκαστον ὦ ᾧ καιρῷ μεῖζον δύναται. Διὰ τοῦτο τοῦ τόπου δείκνυσιν, ὅτι τῶν αἱρετῶν, ἕκαστον, αἱρετώτερόν, ὅταν ὦ ἐκείνῳ τῷ καιρῷ, ᾧ ᾧ πλεῖον δύναται· δύναται δὲ ἕκαστον πλεῖον, ὅτε μάλιστ' ὅταν αὐτοῦ χρεία· δείκνυσι δ' πᾶν ἑκάστου δυνάμιν ἡ χρεία μάλιστα, καὶ εἰκότως· ἐν γὰρ πεπληρωμένου ἤδη, οὔτε ἥδεσθαι, οὔτε λυπεῖσθαι λέγει· ἥδεσθαι δὲ ἐν ᾧ ὠφελείᾳ ζεφόμενον· καὶ ὁ μὲν μὴ ὁρῶν τί ἡδύ, ἢ μὴ ἀκούων τινὸς τοιούτου, οὔτε ἥδεται, οὔτε λυπεῖται· ἥδεται δὲ ὁ ᾧ ταύτοις ὤν· οἷον, ἐπεὶ αἱρετὸν ἡ ἀλυπία· εἰσὶ

I

∴ ἡ ἐν τοῖς

Τὸ ἐν τούτοις εἶναι· i. adiacere sensu in præsenti instituto

Nó cõnumerãtur cũ contineãtur in comparatione videlicet ut in primo ethicorum dictũ est

λυκυσίου
ἰόνθος
διαστάσεις
θλαττοῦν

Morbi

δὲ οἱ γέροντες τῶν νέων ἐπιλυπότεροι· ἡ δὲ νεότης, φαιδρότητα ἔχει σύμφυτον, ἐν ᾧ γηρᾶν ἡ ἀλυπία αἱρετώτερον, ἢ ἐν νεότητι· πλεῖον γὰρ ἰσχύει τότε· κατισχύει γὰρ τῆς λύπης ἐν τούτοις οὔσης πλείονος· καὶ μᾶλλον αὐτῆς χρεία τότε· ἀλλὰ καὶ ἡ φρόνησις αἱρετὴ οὖσα, αἱρετωτέρα ἐστὶν ἐν τῷ γήρᾳ· μᾶλλον δὲ ταύτης χρεία τοῖς γεγηρακόσιν ἐπεὶ οὖν καὶ ἀπαιτοῦντο ἔτι, καὶ ἐγχειρίζεται τούτοις ὅσα δεῖται φρονήσεως· τοῦ δὲ νέους, οὐδὲν ἀπαιτοῦσι τοιοῦτον, καὶ ἀκριβὴς ἡ τῆς ἰσχύος τῆς φρονήσεως ἐξέτασις ὑπὸ τούτου γίνεται· πάλιν, ἡ ἀνδρεία τοῖς νέοις, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ αἱρετωτέρα· μᾶλλον δὲ χρεία τοῖς νέοις τούτου, καὶ τοῦτο ἀπαιτοῦνται ὡς προσῆκον αὐτοῖς· ὁμοίως καὶ ἡ σωφροσύνη μᾶλλον ἐν τοῖς νέοις ἰσχύει· οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ ὑπὸ ἡδονῶν ἐνοχλούμενοι μάλιστα· πρὸς ἃς σωφροσύνης δεῖ· τούτῳ δὲ τῷ λόγῳ δεικνύοιτο ἂν καὶ πενία μὲν ἐν γήρᾳ φευκτότερον· διὰ γὰρ ἀσθένειαν τὸ γῆρας, πλειόνων δεῖται· ἀσθένεια δὲ ἐν νεότητι· μάλιστα γὰρ οὗτοι ἰσχύος δέονται· καὶ ὃ ἐν παντὶ καιρῷ, ἢ ἐν τοῖς πλείστοις χρησιμώτερον· Εἰ πῶν ἐν παντὶ, ἀσφαλέστερον ἐποίησε τὸ λεγόμενον προσθεὶς τὸ ἐν πλείστοις· σαφὴς δὲ καὶ οὗτος ὁ τόπος· τῶν δὲ ἐπίσης ἀλλήλοις αἱρετῶν ἢ δοκούντων, αἱρετώτερον οὗ ἐν παντὶ καιρῷ δεόμεθα, ἢ οὗ μὴ· οὕτω δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη ἀνδρείας αἱρετώτερον δεικνύοιτ' ἄν· ὅτι δικαιοσύνης μὲν καὶ σωφροσύνης, ἐν παντὶ καιρῷ χρεία καὶ ἐν πολέμῳ, καὶ ἐν εἰρήνῃ· ἀνδρείας δ' ἐν πολέμῳ μόνῳ· εἴη δὲ ἂν οὐκ ἀμφοτέρας ἅμα τῇ ἀνδρείᾳ συγκρίνων τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν σωφροσύνην, ἀλλὰ ἰδίᾳ ἑκατέραν· οὕτως ἂν αἱρετώτερον δεικνύοιτο ἡ φρόνησις τῶν ἄλλων ἀρετῶν ἁπασῶν· ἐκείνων μὲν δὲ ἑκάστη, περὶ ἀφωρισμένα τινά, ἡ δὲ φρόνησις περὶ πάντα· οὐ περὶ τῶν τελείων δὲ ἀρετῶν λέγοι ἄν, ἐκεῖναι δὲ ἅμα εἰσὶν ἀλλήλαις ἢ καὶ ἅμα· ἀλλ' οὐχὶ καὶ αἱ κατὰ ταύτας ἐνέργειαι ἅμα, οὐδὲ ἡ χρεία αὐτῶν· καὶ ὃ πάντων ἐχόντων μηδὲν θατέρου δεόμεθα· δύο τινῶν αἱρετῶν· εἰ μὲν τοιοῦτος εἴη ὥστε εἰ πάντες αὐτὸ ἔχοιεν, ἀναιρεῖσθαι τὴν τοῦ ἑτέρου χρείαν, καὶ μηδὲν αὐτοῦ δεῖσθαι· τὸ δὲ, τοιοῦτον εἴη· ὥστε καὶ πάντες αὐτὸ ἔχωσι, χρείαν αὐτοὺς ἔχειν καὶ τοῦ ἑτέρου, αἱρετώτερόν φησιν ἢ τοῦτο ὃ ἔχοντες, οὐδὲν ἔτι τοῦ ἑτέρου δεόμεθα· τούτῳ τῷ τρόπῳ χρωμένους, ἔνεστι δεικνύειν αἱρετώτερον ἀνδρείας δικαιοσύνην· δικαίων μὲν γὰρ πάντων ὄντων, οὐδὲν ἀνδρείας δεῖ· εἴ γε πρὸς πολέμους μὲν ἡ ἀνδρεία χρήσιμος· ἀναιρεῖται δὲ ὁ πόλεμος εἰ πάντες εἶεν δίκαιοι καρτερίας δὲ ἀλλ' οὐκ ἀνδρείας δοκεῖ ἢ, πρὸς τυμὰς καὶ ἀλγηδόνας ἀντέχειν· πάντων μέν τοι ἀνδρείων ὄντων, χρεία καὶ δικαιοσύνης· οὐ γὰρ ἀναιρεῖται τὰ συναλλάγματα πρὸς ἃ χρεία δικαιοσύνης· ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς πολέμους χρεία δικαιοσύνης· ὅτι δὲ μὴ τὰς τελείας ἀρετὰς λαμβάνει, διὰ τῶν παραδειγμάτων, δῆλον· οὕτω πάλιν φιλία δικαιοσύνης αἱρετωτέρα· οἱ μὲν δὲ φίλοι, οὐδὲν δικαιοσύνης δέοντ'· οἱ δὲ δίκαιοι, φιλίας δέοντ'· Ἔτι ἐκ τῶν φθορῶν καὶ τῶν ἀποβολῶν, καὶ τῶν γενέσεων, καὶ τῶν λήψεων, καὶ τῶν ἐναντίων, τόποις ἐχρήσατο ἐν ᾧ δευτέρῳ εἰ κατασκευὴν τοῦ ἢ αἱρετόν τι ἢ φευκτὸν, τοῖς ἀπὸ τῶν φθορῶν καὶ τῶν γενέσεων καὶ τῶν ποιητικῶν τε καὶ φθαρτικῶν, οὕτως· οὗ τὰ φθαρτικὰ φευκτά, τοῦτο αἱρετὸν, καὶ οὗ τὰ ποιητικὰ αἱρετά, καὶ αὐτὸ αἱρετόν· ἔμπαλιν δὲ, οὗ μὲν τὰ φθαρτικὰ αἱρετὰ, αὐτὸ φευκτὸν· οὗ δὲ τὰ ποιητικὰ φευκτὰ, φευκτὸν καὶ αὐτό· τούτους δὴ τοὺς συγκριτικὸν μεταφέρει· εἰ δὲ οὗ τὸ φθαρτικὸν φευκτὸν, τοῦτο αἱρετὸν, καὶ οὗ τὸ φθαρτικὸν φευκτότερον, τοῦτο αἱρετώτερον· οὕτω δεικνύοιτο ἂν ὑγιείας ἐπιστήμη αἱρετώτερον· φευκτότερον δὲ ἡ λήθη, τὸ τῆς ἐπιστήμης φθαρτικὸν τῆς νόσου· ἢ τις ὑγιείας ἐστὶ φθαρτικόν· ἀλλὰ καὶ ἐπιστήμης πλοῦτος, εἴ γε φευκτότερον ἀσωτία, φθαρτικὴ οὖσα· πλούτου· λήθης, ἢ ἐπιστήμης ἐστὶ φθαρτική· τὸ δὲ τῶν ἀποβολῶν ἤτοι ἐκ παραλλήλου εἶπε τῶν φθορῶν· τὰ δὲ αὐτὰ, τοῦ τῶν φθορῶν ἁρμόζει· καὶ τοῦ τῶν ἀποβολῶν· ἢ φθορὰ μὲν ἂν εἶεν τούτων, ὧν οὐκ ἔστιν ἐπάνοδος, οὐδὲ ἀνάληψις ὡς καὶ ὑπὸ τῶν στερήσεων· ἀποβολὴ δὲ τούτων· ἃ καὶ ἀναλαβεῖν ἀποβάλλοντα πάλιν οἷόν τε· τυφλότης μὲν δὲ καὶ κωφότης φθοραί· διὸ εἰ ἡ τῆς ὄψεως φθορὰ, φευκτοτέρα τῆς φθορᾶς τῆς ἀκοῆς· αἱρετωτέρα ἂν ἡ ὄψις τῆς ἀκοῆς δεικνύοιτο· ἀποβολαὶ δὲ καὶ ὑπὸ ὑγιείας καὶ πλούτου

Paupertate in senectute esse magis fugienda

Et si perfectae virtutes simul sint. non tamen actus earum & usus simul.

κρατεία quod hinc disce .i. perpessio constans. vel tolerantia & constantia adversus dolores

συναλλάγματα conventiones. pacta. commertia

ἀσωτία. Luxuria

φθορὰ
ἀποβολὴ — D.

τὸ μὲν τοιοῦτον

ἀτόπῳ ... εἰς

του· ἃ καὶ ἀναληφθῆναι ἀποβληθέντα δύναται· εἰ δὲ ἡ τῆς ὑγιείας ἀποβολὴ φευκτοτέρα τῆς τοῦ πλούτου, εἴη ἂν ἡ ὑγιεία τοῦ πλούτου αἱρετωτέρα· ἀλλ' εἰ ὑπὸ τούτων αἱ φθοραὶ, πῶς ἂν ἔτι εἶεν αἱρεταί τινες φθοραί; αὗται γὰρ ἔσονται τῶν στερήσεων φθαρτικαί· οὐχ οἷόν τε δὲ στερήσεων εἶναι φθοράν· μή ποτ' οὖν φθορὰ μὲν ὑπὸ τῶν ἀχωρίστων λέγεται· ὧν ἡ ἀποβολὴ, διὰ φθορᾶς γίνεται, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὰ σώζεσθαι χωρισθέντα τῶν ἐν οἷς ἐστι· τοιαῦταί εἰσιν αἵ τε ποιότητες καὶ ἕξεις· ἡ δὲ ἀποβολὴ τοῦ τῶν χωρίζεσθαι δυναμένων ὁποῖά ἐστι τὰ κτήματα· εἰ δὲ τῶν χωρίου ἡ ἀποβολὴ φευκτοτέρα τῆς ἀποβολῆς τῆς οἰκίας, τὸ χωρίον τῆς οἰκήσεως αἱρετώτερον· προσέθηκε δὲ τὸ, καὶ τῶν ἐναντίων, ὅτι ὡς ἐπ' ἐκείνων, οὕτως ἔχει καὶ τοῦ τῶν ἐναντίων· πάλιν· ἐπεὶ δὲ τῶν ἀποβολῶν, αἱ μὲν δι' ἐναντίων παρουσίαν γίνοντ', αἱ δὲ, αὐτὸ μόνον εἰσὶν ἀποβολαὶ, προσέθηκε ταῖς ἀποβολαῖς τὰ ἐναντία· ἀσπίδος μὲν δὲ ἀποβολὴ, οὐ δι' ἐναντίου· ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐπιλανθάνεσθαι ἐναντίον ὂν ᾧ εἰδέναι· καὶ ὃ ἀποβολή ἐστιν ἐπιστήμης· ὥσπερ οὐδὲ τὸ ἐμπίπλασθαι ἀποβολὴ ὂν ὑγιείας, ἐναντίον ἐστὶν αὐτῷ, καὶ εἰ τὸ ἐπιλανθάνεσθαι τοῦ ἐμπίπλασθαι φευκτότερον· καὶ ἐπιστήμη ὑγιείας αἱρετώτερον· νόσος δὲ καὶ πενία, ἐναντία ὑγιείας καὶ πλούτου· καὶ ὡς τοῦ τῶν φθορῶν καὶ τῶν ἀποβολῶν, οὕτω καὶ τοῦ τῶν καὶ τῶν τοιούτων ἔχει· ὧν δὲ τὰ ἐναντία φευκτότερα, ταῦτα αἱρετώτερα, καὶ ὧν αἱρετώτερα τὰ ἐναντία, ταῦτα φευκτότερα· προσκειμένου τοῦ ἂν μὴ συνεπιφέρῃ τὸ ἕτερον. Διὰ τοῦτο δὲ νόσου φευκτότερας οὔσης ἢ καχεξίας, οὐκ ἔστι ὑγιεία αἱρετωτέρα εὐεξίας· ὅτι ἡ εὐεξία, συνεπιφέρει τὴν ὑγίειαν· οὕτως ἐπειδὴ ἀδικία ἀσωτίας φευκτότερα, καὶ δικαιοσύνη ἐλευθερίοτητος αἱρετωτέρα· ὡς δὲ ὧν αἱ φθοραὶ ἢ ἀποβολαὶ ἢ τὰ ἐναντία φευκτότερα· εἰ δὲ ἡ τῆς νόσου ἀποβολὴ αἱρετωτέρα τῆς ἀποβολῆς τῆς ἀγνοίας, φευκτότερα νόσος ἀγνοίας· πάλιν εἰ εἴη τῆς ἀρετῆς ἀποβολὴ, φευκτοτέρα τῆς, τῆς ὑγιείας ἀποβολῆς, καὶ ἀρετὴ ὑγιείας αἱρετώτερον· ἔμπαλιν δὲ τοῦ τῶν γενέσεων τε καὶ λήψεων ἔχει μόνον, ὡς καὶ αὐτὸς λέγει· ὧν δὲ αἱ γενέσεις τε καὶ αἱ λήψεις αἱρετώτεραι, καὶ αὐτὰ αἱρετώτερα, καὶ ὧν φευκτότεραι, καὶ αὐτὰ φευκτότερα· εἰ δὲ τὸ μανθάνειν τῶν γυμνάζεσθαι αἱρετώτερον, καὶ ἔστι τὸ μανθάνειν ἐπιστήμης γένεσις, τὸ δὲ γυμνάζεσθαι ὑγιείας, καὶ ἐπιστήμη ὑγιείας αἱρετώτερον· καὶ εἰ τὸ γυμνάζεσθαι τῶν χρηματίζεσθαι αἱρετώτερον, εἴη ἂν καὶ πλούτου ὑγιεία αἱρετώτερον, καὶ εἰ τὸ αἰδημόνως ὀφεῖλον ζῆν τῶν καταφρονητικῶς καὶ ἀναισχύντως ἂν αἱρετώτερον, καὶ ἔστι τὸ μὲν φιλοσόφου βίου ποιητικόν, τὸ δὲ ἀγοραίου, καὶ ὁ φιλόσοφος τῶν ἀγοραίου αἱρετώτερος· καὶ εἰ τὸ χαίρειν μᾶλλον ᾧ εἰδέναι ἢ ᾧ φαίνεσθαι αἱρετώτερον· καὶ τὸ μὲν φιλοσόφου ἤθους ἐστὶ ποιητικόν, τὸ δὲ, σοφιστικοῦ, καὶ τὸ φιλόσοφον ἢ· τῶν σοφιστὴν αἱρετώτερον· πάλιν εἰ τὸ ἐπιλανθάνεσθαι τῶν αἰσχρῶν αἱρετώτερον τῶν ὑγιάζεσθαι, ἡ ἄγνοια τῶν αἰσχρῶν, αἱρετώτερον ὑγιείας· καὶ εἰ τὸ ὑπέχειν δίκην ἁμαρτάνοντα τοῦ ὑγιάζεσθαι αἱρετώτερον· πάλιν δὲ εἰ τὸ λαμβάνειν βιαίως τὰ ἀλλότρια, τῶν νόσον λαμβάνειν φευκτότερον, καὶ ἀδικία νόσου φευκτότερον· καὶ εἰ τὸ μανθάνειν τοῦ χρηματίζεσθαι αἱρετώτερον, καὶ ἐπιστήμη πλούτου· ἄμφω δὲ λαμβάνειν τί ἐστι, καὶ τὸ μανθάνειν καὶ τὸ χρηματίζεσθαι· αὐτὸς μέντοι τοῖς τοιούτοις τόποις ἐχρήσατο πρὸς μόνην τὴν τῶν αἱρετωτέρων δεῖξιν· ἄλλος τόπος· τὸ ἐγγυτέρω τῶν ἀγαθοῦ βέλτιον καὶ αἱρετώτερον, καὶ τὸ ὁμοιότερον ᾧ ἀγαθῷ· οὗτοι εἰ ὡς δύο τόποι λαμβάνοιντο, εἴη ἂν πρῶτος ὁλέγων, τὸ ἐγγυτέρω τοῦ ἀγαθοῦ βέλτιον, ὁ αὐτὸς ᾧ ἤδη προειρημένῳ· ᾧ καὶ δυοῖν τὸ ἔγγιον τοῦ τέλους· ἴσον δὲ τὸ ἐγγυτέρω τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ τὸ ἔγγιον τοῦ τέλους· δῆλον γὰρ ὅτι τοῦ, ὡς ἀγαθοῦ τέλος λέγει, ἢ δὴ τούτῳ ὁ αὐτὸς ἔσται, ἢ τῷ προειρημένῳ· τῷ ἔπειτα δὲ τὸ ὅπερ τόδε τι, τοῦ μὴ ἐν γένει· καὶ γὰρ τὰ παραδείγματα οἷς ἐπ' αὐτὸ χρῆται, τοιαῦτα εἶναι δοκεῖ· ἡ δὲ δικαιοσύνη φησὶ τοῦ δικαίου, ἐγγυτέρω τοῦ ἀγαθοῦ· τοῦτο δέ ἐστιν ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη ἐν γένει ἐστὶ τῇ ἀρετῇ, καὶ ἀγαθῷ, ὁ δὲ δίκαιος, οὐκέτι, ἢ οὐ τοῦτον δίκαιον λέγει τὸν ἔχοντα τὴν δικαιοσύνην· ἀλλὰ δίκαιόν τι, ὃ δύναται θέσει καὶ νόμῳ καὶ οὐ φύσει ἢ τοιοῦτο· καὶ οὕτω δὲ ἡ διαφορὰ αὐτοῖς· ὅτι ἡ μὲν δικαιοσύνη ἐν γένει ᾧ ἀγαθῷ· τὸ δὲ δίκαιον, οὐ πάντως· πῶς δὲ ἄλλως ἐγγυτέρω ἂν ἡ δικαιοσύνη ληφθείη ᾧ ἀγαθῷ· εἰμή τις λέγοι ὅτι ᾧ τέλει καὶ τῇ εὐδαιμονίᾳ

μή ποτε .i. nunquam

καὶ οὕτως δὲ ὁ τόπος προείρηται ὡς εἶπον. εἰ δὲ εἷς εἴη ὁ τόπος, λέγοι ἂν δι' αὐτοῦ ὅτι τὸ ἐγνωτέρῳ τοῦ ἀγαθοῦ βέλτιον. ὑπονοούμενος δὲ πῶς ἐγνωτέρῳ εἶπε, προσθήκη καὶ τὸ ὁμοιότερον ἐν τῷ ἀγαθῷ. τὸ γὰρ οὕτως ἐγνωτέρῳ, καὶ τὸ ὁμοιότερον αὐτῷ εἶναι, σεσωρευμένον αἱρετώτερον. εἰ δὲ τοῦτο, εἴη λέγων τὰ παραδείγματα αὐτῷ δύο εἶναι, ἢ ὅτι ἡ δίκαιοσύνη ὁμοιότερόν ἐστι τῷ ἀγαθῷ. τοῦτο δὲ τῇ δυσαμμονίᾳ, ἢ τὸ δίκαιον πρᾶγμα, ἢ ὁ δίκαιος. καὶ γὰρ οὐδὲν εἶπε τὸ ἐγνωτέρῳ ἀγαθοῦ, καὶ τὸ ὁμοιότερον τῷ ἀγαθῷ. ἃ σημαίνοι ἂν τὸ κυριώτατον τῶν ἀγαθῶν. ἔτι ὁ μὲν τοῦτον τόπος ἐστὶν, ἀπὸ τῆς πρὸς τὰ ἄλλα ἀγαθὰ ὁμοιότητος. οὕτως ἂν δικαιοσύνη καὶ ἀρετὴ σύντομον καὶ αἱρετώτερον. ἐγνωτέρῳ γὰρ καὶ ὁμοιότερον δυσαμμονίᾳ, καὶ οὐ κλεινὰ ἡδονῆς. ὁμοιότερον γὰρ τῷ καλῷ. ἀλλὰ καὶ τὸ τῶν φίλους οὐ ποιεῖν, τῷ βλάπτειν τοὺς ἐχθρούς, ὁμοιότητα μᾶλλον πρὸς τὸ καλὸν ἔχει. καὶ εἰ διαιροῖτο δὲ ὁ τόπος, εἴη ἂν τῷ μὲν ἐγνωτέρῳ τῷ ἀγαθοῦ παράδειγμα, ἢ κατ' αἱρετὴν σύνδρομα καὶ αὖται αἱ ἕξεις. ἐγνωτέρῳ γὰρ δυσαμμονίᾳ αἱ σύνδρομαι. τῷ δὲ ὁμοιοτέρου, τὸ οὐ ποιεῖν, τῷ οὐ πάσχειν. ὁμοιότερον γὰρ ἡ δυσαμμονία τῷ οὐ ποιεῖν.

προστίθησι δὲ τῷ προφθημένῳ τόσῳ, ἄλλον, ὃν λέγοντα, ὅτι καὶ τὸ, τῷ βελτίονι ἀμφοτέρων τὸ συγκεκομμένων ὁμοιότερον, βέλτιον καὶ αἱρετώτερον. ὁ γνώμιμον, ὃ τῷ παραδείγματος ἐποιήσατο. ἐπεὶ γὰρ τοῦ ἀΐαντος καὶ τῷ ὀδυσσέως βελτίων ὁ ἀχιλλεύς. ὁ τούτων τῷ ἀχιλλεῖ ὁμοιότερος, βελτίων. διὸ καὶ ὀδυσσέως, ὁμοιότερος γὰρ ἀχιλλεῖ οὖσιν δὲ πρὸς ᾧ τόπῳ προσκρούσειν φθάνει. εἰ γὰρ μὴ ἦ βελτίων ὅλως, ὁμοιότερός τις ὢν αὐτῷ, μὴ εἶναι τῷ ἑτέρου τῷ ἧττον ὁμοίου τούτῳ, βελτίων, ἀλλ' ἐκεῖνος αὖ τῷ κατὰ βελτίων ὅλως ὅμοιος ἢ. δῆλ. ἀχιλλεύς. ὧδε μὲν καὶ ἀνωφελῶς, καὶ κατὰ τὸ βελτίων, οὐ τε ἀΐαντος καὶ τοῦ ὀδυσσέως. ὧδε δὲ καὶ ὀρθῶς ὁ ὀργίλος. ἀλλ' ἡ τῶν συγκειμένων πρὸς ἀλλήλους. ὁ μὲν, πάνυ αὖ κατὰ τὸ ὀργίλον ὅμοιος ἦ· ὁ δὲ, ἠρέμα κατὰ τὸ ἀνωφελὲς. οὐκ ἐπεὶ ὁμοιότερος αὐτῷ ὁ ὀργίλος. δῆλ. τοῦδε τοῦ ἑτέρου δεῖ δὲ τῆς λέξεως ἀκούειν τῆς, ἢ ἑτέρου ὄντος μὲν ἀγαθοῦ μὴ ὁμοίου δὲ, ὡς λεγούσης τὸ μὴ ὁμοίου δὲ, ἀντὶ τοῦ μὴ ἐπίσης δὲ ὁμοίου. οὕτω γὰρ τὸ συγκειμένων σῴζοιτο ἄν, ἢ δικαίως ἂν ἀκούειν

νου· ἀ δ' ὧν προκείμενον τῷ θανάτῳ ὄντι κακῷ, τὴν ἀρετὴν μέγα ἀγαθὸν εἶναι, τούτῳ τῷ ὑγιεινοῦ τε καὶ τοῦ ἀρίστου περιπάτου ἀμείνων· προείρηται δὲ ὅτι ἀγαθόν τι μᾶλλον μὴ ἀγαθοῦ, οὐδὲν κεκώλυται ἀγαθῶν πολεόντων αἱρετώτερον εἶναι· μήτε γὰρ ἀγαθοῦ μικροῦ, οἱοῦτόν ἐστι τὸ ὑγιαίνειν, τοῦ περιπάτου ὄντος μέσου· ἔτι δ' ὧν τοὺς φίλους μεταχεῖν. Τῶν ἐπίσης ἀλλήλοις αἱρετῶν εἶναι δοκούντων, αἱρετώτερα φησὶν εἶναι ὧν μεταχεῖν οἷόν τε, καὶ τοὺς φίλους ἢ ὧν μή, οὗτος δοκεῖσθαι μεταχεῖν ἐστὶ τὸ μὲν ὑγιείας αἱρετώτερον· πολυτελὲς δὲ εὐγενείας· τῶν μὲν γὰρ μεταχεῖν ἐστὶ τῶν φίλους, τῶν δέ, οὐχ οἷόν τε κοινωνεῖν ἀλλήλοις, οὕτω καὶ παιδείας ἡδονῆς, αἱρετώτερον αὖ δοκούντο· μόνος γὰρ ὁ ἡδόμενος ἡδονῆς ἀπολαύει· καὶ ἐλευθερίότης πραότητος. εἴγε πραότης, αὐτὴν μόνον τὸν ἔχοντα παύνει πρὸς ὀργάς· καὶ ἰσχὺς κάλλους, εἴγε μὴ κάλλος, αὐτὸ μόνον ἐστὶ τὸ ἔχοντος αὐτὸ κόσμος. ἢ δ' ἰσχὺς, καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμωτάτη ἀλλὰ καὶ ἃ πρὸς ἡδονὴν φίλον πρᾶξαι μᾶλλον βουλόμεθα, ἢ πρὸς ἄν τυχόντα, καὶ ταῦτα αἱρετώτερα· οὕτω δοκοῦντο αὖ, τὰ δίκαια ποιεῖν, τοῦ δοκεῖν ποιεῖν τὰ δίκαια αἱρετώτερον· πρὸς μὲν γὰρ τοὺς φίλους αἱρούμεθα τὰ δίκαια ποιεῖν ἁπλῶς· πρὸς δὲ τοὺς τυχόντας, καὶ τὸ δοκεῖν ποιεῖν τὰ δίκαια, ἀρκεῖν ἡγούμεθα· χρὴ δὲ μεμνῆσθαι, ὅτι οὐδοξοι καὶ πιθανοὶ ἐπιχειρήσεις εἰσὶν· δοκοῦντοι δ' αὖ τις οὔτω καὶ χρῆσαι τὸ δανεῖσαι αἱρετώτερον· ἢ μὲν γὰρ χρῆσις, πρὸς τοὺς φίλους· τὸ δὲ δανεῖσαι, πρὸς τοὺς τυχόντας, καὶ τὸ διδάσκειν μὲν γὰρ τοὺς φίλους αἱρούμεθα· ἐπιδείκνυσθαι δὲ καὶ τοῖς τυχοῦσιν. Καὶ τὸ ἐκ περιουσίας τῶν ἀναγκαίων ἕλτίω. Τίνα δέ ἐστι τὸ ἐκ περιουσίας, καὶ τίνα τὸ ἀναγκαῖα πρῶτον εἰδέναι δεῖ· οὕτω γὰρ ἂν ἔσαι χρῆσθαι τῷ τόπῳ· ἀναγκαῖα μὲν ἔν ἐστιν ὧν χωρὶς ἀδύναλον εἶναι· ἐκ περιουσίας δέ, ὧν ἡ παρουσία οὐκ οὖσα, ἀναγκαῖα, καὶ ὡς αὐτὸς ὁρίζεται· ὅταν ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων, ἄλλα τινὰ προσκατασκευάζηται τῶν καλῶν· ὁ μὲν ζῶν ἀναγκαῖον, ἐκ περιουσίας δὲ τὸ δὲ ζῆν· τῇ γὰρ τοῦ δὲ παρουσία οὐκ οὖσα πρὸς τὸ εἶναι ἀναγκαία ἐπικομεῖται τὸ ζῆν ἀναγκαῖον ὄν. βελτίω δὲ τὰ ἐκ περιουσίας τῶν ἀναγκαίων φησὶν· Βέλτιον γὰρ τὸ μὲν δὲ ζῆν, τὸ ζῆν· τὸ δὲ δὲ λέγειν, τοῦ λέγειν· οὕτω καὶ ἡμῖν αἱρετώτερα τὰ τινὶ βελτίω· εἰ καὶ ἀπλῶς αἱρετώτερα· τὸ γοῦν ἡμῖν ἀδιώκατα εἰκὸς βελτίω εἶναι τῶν δυνατῶν ἄλλως ἀλλ' οὐκ αἱρετώτερα· βέλτιον μὲν γὰρ ἀθανασίᾳ μακροβιότητος· ἀλλ' ἡμῖν οὐκ αἱρετώτερον, καὶ τῶν ἐκ περιουσίας δή, τὰ μὲν πρὸς τῷ βελτίω εἶναι, καὶ αἱρετώτερά ἐστιν· ὥσπερ τὸ λέγειν τοῦ δὲ λέγειν· τὰ δὲ, βελτίω μὲν ἐστὶν· οὐμὲν καὶ αἱρετώτερα· τὸ γοῦν φιλοσοφεῖν τε καὶ θεωρεῖν, βέλτιον μέν ἐστι τοῦ χρηματίζεσθαι· οὐμὲν καὶ αἱρετώτερον τοῖς οὐ σὺν ἕξει οὖσι καὶ μὴ δυναμένοις ἄλλως εἶναι· κατὰ γὰρ τὴν φωκυλίδην, δεῖ ζῆτειν βιοτήν, ἀρετὴν δ' ὅταν ἢ βίος ἤδη. οὕτω δὲ καὶ τὸ ὑγιαίνειν τοῦ φιλοσοφεῖν, αἱρετώτερον αὖ εἴη τῷ νοσοῦντι· διὸ καὶ ὀμόν φησι βελτίω μὲν εἶναι τὰ ἐκ περιουσίας· αἱρετώτερα δὲ τὰ ἀναγκαῖα· τὸ ὀμόν οὐ τοῖς βελτίοσι προσθεὶς, ἀλλὰ τοῖς αἱρετώτεροις· καὶ γὰρ δοκεῖ κατὰ φύσιν εἶναι ἡ τῶν ἐκ περιουσίας αἵρεσις, μετὰ τὰ ἀναγκαῖα· πρῶτον μὲν γὰρ εἶναι δεῖ· εἶθ' οὕτως αἱρεῖσθαι τὰ ἐκ περιουσίας· πρὸς ᾧ τὸ εἶναι τοῦ καλῶς καὶ σωτελεῖ· ὡς γὰρ ὄνεξις ὧδὶ ὑγιείας γίνεται καὶ ἐξευδερμία ὧδὶ ὄφει, καὶ ταχυτῆς ὧδὶ κινήσει, καὶ κατόλου τὸ κατὰ ἕξιν ὧδὶ προϋπάρχοντι ἐκείνῳ, οὕτω καὶ τὰ ἐκ περιουσίας ὧδὶ προϋπάρχοντι τοῖς ἀναγκαίοις ἔχειν δοκεῖ πρὸς αἵρεσιν· οὐ δὲ γὰρ τούτων ὄφελος ἀπὸ ἐκείνων, εἴγε μὴ δὲ εἶναι οἷόν τε χωρὶς αὐτῶν. καὶ ὁ μὴ παρ' ἄλλου ὄντι ποιήσασθαι, ἢ ὅτι καὶ παρ' ἄλλου. Δοκεῖ τὰ ἀσανιώτερα τῶν κοινοτέρων αἱρετώτερα εἶναι· διὰ τοῦτο, ὃ μὴ οἷόν τε παρ' ἄλλου ποιήσασθαι· ἀλλ' ἢ μόνος τις ἔχει ἢ παρ' αὐτοῦ μόνου δικαίως κτήσασθαι, αἱρετώτερον τῶν παρ' ἄλλου γενέσθαι δικαμένων· οὕτω διείρεις τὰς μὲν ἀρετὰς, τῶν τυχηρῶν ἢ ἀγαθῶν αἱρετωτέρας εἶ μὲν ἀπ' ἐμῶν μόνων ἡ κτῆσις, εἶ δὲ πολλαὶ προφάσεις ἢ αἰτίαι τῆς κτήσεως· πάλιν δὲ τὸ εὐγένειαν πλοῦτου· πλούτου μὲν ἀπὸ πολλαὶ ὁδοί· ἢ παρὰ πολλῶν οἷός τε γενέσθαι

γενέσθαι· εὐγένειαν δὲ παρ' οὐδενός ἐστιν ἐπικτήσασθαι· οὕτω καὶ τῶν κτημάτων ἢ τῶν βιβλίων, ὧδὲ ταῦτα μάλιστα κατοικάζομαι, ἃ μὴ ἔστι παρ' ἄλλου λαβεῖν· ἢ αὖ ἀπολείπεται τῶν κοινοτέρων τε καὶ παρὰ πολεόσιν ὄντων. διὸ ὧδὲ τὰ ἴδια συγγράμματα πολείσθαι κατοικάζομαι τοὺς αὖ δεικνύοντας καὶ σὺν μάζεσθαι αἱρετώτερον τοῦ ἀκροᾶσθαι, καὶ τὸ περιγενομένους τῶν αὐτὰ ταῦτα σοφιστῶν στεφανοῦσθαι ἢ κατὰ κατοικάζομαι· λέγει δὲ καὶ αὐτὸς τοῦτο πεπονθέναι πρὸ δικαιοσύνην πρὸς πρὸ αὐτοφέρειαν· γίνοιτο δ' ἂν τὸ λεγόμενον σαφὲς, εἰ πρῶτον εἴη γνώριμόν τι παρ' ἑκατέρα ἡμῖν τῶν αἱρετῶν θάτερον γίνεται· δοκεῖ δὴ παρὰ μὲν τῆς αὐτοφέρειας ἡμῖν πορίγινεσθαι, ἢ ἐκ τῶν κινδυνώδων σωτηρία· παρὰ δὲ τῆς δικαιοσύνης, τὸ τοῦ ἴσου διανεμητικοῖς εἶναι· τούτων δ' ἡ μὲν σωτηρία παρὰ τῆς αὐτοφέρειας γινομένη, δύναται καὶ παρ' ἄλλων ἡμῖν περιγίνεσθαι μὴ οὖσιν αὐτοῖς αὐτοφέροις· τὸ δὲ διανεμητικοῖς εἶναι τοῦ ἴσου χωρὶς τῆς οἰκείας δικαιοσύνης, οὐκ ἄν τινι περιγένοιτο· διὸ αἱρετώτερα αὐτοφέρεια δικαιοσύνη· λώβαται καὶ ἐμπαλιν λέγεσθαι· τὸ μὲν γὰρ ἐκ τῶν κινδύνων σωθῆναι δι' αὐτῶν, τὸ δὲ παρὰ τῆς δικαιοσύνης ἴσον, παρ' ἄλλων δύναται τὸ καὶ ὁ μὴ ἔστι παρ' ἄλλου ποείσασθαι, λέγεσθαι ὧδὶ τούτων, ἃ μηκέτι δυνάτοι τις ἀποβαλὼν κτήσασθαι, τῷ μηκέτι εἶναι τὰ ποιήσαντα· δι) εἰ βιβλίον, οὗ μή ἐστιν αὐτίγραφον· ἢ τεχνίτου τινὸς μὴ ὄντος ὅπου. καὶ εἰ τόδε μὲν αὖθι τόδε αἱρετόν· δύο τινῶν αἱρετῶν, αὖ τὸ μὲν ἕτερον αὐτῶν χωρὶς τοῦ ἑτέρου μή ἐστιν αἱρετόν, τὸ δὲ ἕτερον αἱρετὸν ἢ, καὶ καθ' αὑτὸ καὶ χωρὶς τοῦ ἑτέρου αὐτῶν αἱρετώτερόν ἐστιν, οὕτω φρόνησις δυνάμεως εἴη αὖ αἱρετώτερα· εἴγε δύναμις μὲν, χωρὶς φρονήσεως οὐκ αἱρετή· φρόνησις δὲ καὶ χωρὶς δυνάμεως αἱρετή· οὐ μόνον δὲ ὧδὶ τῆς ἰδίως δυνάμεως λεπομένης τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ὧδὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν, ἃ ἔστος αὐτῷ δυνάμεις λέγεται, ὅμοιος ὁ λόγος· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν αἱρετόν ἐστι χωρὶς φρονήσεως· δεικνύοις δ' ἂν καὶ ἀρετὴν ἡδονῆς οὕτως αἱρετωτέραν· ἡδονὴ μὲν γὰρ χωρὶς ἀρετῆς οὐκ αἱρετή· ἡ δὲ ἀρετὴ καὶ χωρὶς ἡδονῆς αἱρετή· ἀλλὰ καὶ ὑγίεια ἡδονῆς· ὑγιαίνειν μὲν γὰρ καὶ χωρὶς ἡδονῆς αἱρετόν· ἥδεσθαι δὲ χωρὶς τοῦ ὑγιαίνειν τὰς τῶν νοσούντων ἡδονὰς, οὐκ ἀνεξοιτό τις· οὕτω καὶ τὸ ὑγιαίνειν τοῦ πλουτεῖν, ἢ σὺν δόξῃ εἶναι δεικνύοις ἂν αἱρετώτερον· οὐδὲν μὲν γὰρ τούτων ἀπούσης ὑγιείας αἱρετόν· ὑγιαίνειν δὲ καὶ χωρὶς τούτων αἱρούμεθα. Καὶ δυοῖν εἰ θάτερον αἱρούμεθα, ἵνα τὸ λοιπὸν δόξῃ ἡμῖν ὑπάρχειν. Εἰ δύο ὄντων αἱρετῶν τὸ ἕτερον αἱρούμεθα παρεῖναι ἡμῖν, κἂν τὸ δόξαι τὸ ἕτερον ἡμῖν παρεῖναι· ὃ βουλόμεθα μᾶλλον δοκεῖν παρεῖναι ἡμῖν αἱρετώτερον. οὕτως δύφυΐα δεικνύοις ἂν φιλοπονίαν αἱρετώτερον· αἱρούμεθα γὰρ εἶναι φιλόπονοι, βουλόμενοι δοκεῖν δύφυεῖς εἶναι· τοῦτο ὁμοίως μὲν ὧδὶ μαθημάτων· ὁμοίως δὲ ἢ ὧδὶ γυμνασίων· ἀλλὰ καὶ καλωπίζεσθαι αἱρούμεθα αἱ γυναῖκες, φύσει καλαὶ δοκεῖν εἶναι αἱρούμεναι· οὕτω καὶ τὸ ἥδεσθαι τὸ ἐκρατεύεσθαι, καὶ τὸ μὴ πονεῖν ἢ καρτερεῖν, αἱρετώτερον ἂν δεικνύοιτο· καὶ τὰ ἡδονῶν προσποιούμεθα ὑποδρομῇ τοῦ δοκεῖν ἐγκρατεῖς εἶναι, καὶ φόνων, τοῦ τ', καρτερικοὺς φαίνεσθαι· ἔτι, οὗ τῇ ἀπουσίᾳ ἧττον ἐπιμητέον δυσφοροῦσι, τοῦτο αἱρετώτερον. Ἐπεὶ τῶν δυσφοροῦντων ἐπί τισιν ἀποῦσι τὰ αἱρετῶν, τοῖς μὲν, ὀλίγον ἐπιτιμᾶν μᾶλλον, τοῖς δὲ ἧττον· ὧν τοῖς δυσφοροῦσιν ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ, ἧττον ἐπιμητέον, τοῦτο αἱρετώτερα τῶν ἐφ' οἷς ἄξιον ἐπιτιμᾶν μᾶλλον τοῖς δυσφοροῦσιν ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ· ἀλλὰ καὶ ὧν τοῖς μὴ δυσφοροῦσιν ἀξιόν ἐστιν ἐπιτιμᾶν, καὶ τοῦτο αἱρετώτερα τὰ ἐφ' οἷς ἧττον ἄξιον ἐπιτιμᾶν τοῖς μὴ δυσφοροῦσιν ἐπὶ τῇ ἀπουσίᾳ αὐτῶν· διὸ ἐπεὶ ἧττον ἐπιτιμῶμεν τοῖς δυσφορέουσιν ὧδὶ τέκνων ἀποβολῇ, ἢ χρημάτων, αἱρετώτερα τὰ τέκνα τῶν χρημάτων, καὶ ὑγίεια δὲ ἡδονῆς, τῷ αὐτῷ λόγῳ αἱρετώτερον· ἧττον γὰρ ἐπιτιμήσεως ἄξιοι, οἱ δυσφοροῦντες ὧδὶ τῇ τῆς ὑγιείας ἀποβολῇ, τῶν ὧδὶ ἡδονῆς ἀποβολῇ δυσφοροῦντων, καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἀνικαίων ἀποβολῇ δυσφορῶν, τοῦ ὧδὶ τῇ τῆς δόξης ἀποβολῇ, ἧττον ἐπιμήσεως ἄξιος· ὥστε αἱρετώτερα τὰ ἀναγκαῖα δόξης· ὁμοίως δὲ καὶ πλοῦτος δόξης δεικνύοιτο ἂν αἱρετώτερος· ἧττον γὰρ ἐπιτιμῶμεν τοῖς ὧδὶ πενίᾳ δυσφοροῦσιν, τῶν ἐπ' ἀδοξίᾳ, καὶ φίλοι χημάτων· ἧττον γὰρ

ἐπιτιμᾶν ἄξιον τοῖς δυσφοροῦσιν ἐπὶ τῇ τῶν φίλων ἀποβολῇ, τῶν δυσφορούντων ἐπὶ τῇ τῶν χρημάτων ἀφαιρέσει· ἀλλὰ καὶ οὗ τῇ ἀπουσίᾳ μὴ δυσφοροῦντι, μᾶλλον ἐπιτιμητέον, καὶ τοῦτο αἱρετώτερον, οὕτως ἐπιστήμη ὑγιείας αἱρετώτερον· μᾶλλον γὰρ ἐπιτιμῶμεν τοῖς μὴ δυσφοροῦσιν ἐπὶ ἀγνοίᾳ, τῶν ἐπὶ νόσῳ μὴ δυσφορούντων· πάλιν ὑγίεια πλούτου αἱρετωτέρα· τοῖς γὰρ ταύτης ἀμελοῦσιν, μᾶλλον ἐπιτιμῶμεν· ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν κοινῶν ἐπιμέλεια, τῆς τῶν ἰδίων αἱρετωτέρα· μᾶλλον γὰρ ἐπιτιμῶμεν τοῖς μὴ δυσχεραίνουσιν ἐπὶ τῇ τῶν κοινῶν ἀμελείᾳ, τῶν μὴ δυσχεραινόντων ἐπὶ τῇ τῶν ἰδίων ἀμελείᾳ· καὶ γονέων δὲ ἐπιμέλεια, κατὰ τοῦτο αἱραιτωτέρα τῆς τῶν τέκνων ἐπιμελείας· μᾶλλον γὰρ ἐπιτιμήσεως ἄξιοι, οἱ μὴ δυσφοροῦντες ἐπὶ τῇ τῶν γονέων ἀμελείᾳ· καὶ τὸ παιδεύεσθαι τοῦ γυμνάζεσθαι· μᾶλλον γὰρ ἐπιτιμῶνται οἱ παιδείας, ἢ γυμνασίων ὀλιγωροῦντες· ἔτι τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος τὸ ἔχον τὴν οἰκείαν ἀρετὴν, τοῦ μὴ ἔχοντος αἱρετώτερον· ἐπεὶ ἡ οἰκεία ἀρετὴ ἑκάστου ἀκρότης ἐστὶ, καὶ τελειότης τῆς οἰκείας φύσεως αὐτοῦ· πᾶν δὲ αἱρετώτερον τέλειον ἁπλῶς, εἰκότως τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος τὸ τὴν οἰκείαν ἔχον ἀρετὴν, αἱρετώτερον τοῦ μὴ οὕτως· ἄνθρωπος μὲν ὁ τὴν ἀρετὴν ἔχων, τοῦ ἀνθρώπου τοῦ μὴ τὴν ἀρετὴν ἔχοντος, αἱρετώτερος· ὑπὸ γὰρ ταὐτὸν εἶδος πάντες ἄνθρωποι· ἵππος δ' ἵππου, καὶ κύων κυνός· ἀλλὰ καὶ σκεῦος σκεύους, τὸ τὴν οἰκείαν χρείαν παρεχόμενον πρὸς ἣν πεποίηται αἱρετώτερον· αὕτη γὰρ ἀρετὴ σκεύους, διὰ τοῦ τόπου τούτου δείξεις, ἔκπωμα μὲν τὸ πρὸς τὸ πίνειν ἐπιτηδειότερον, αἱρετώτερον τοῦ χρυσοῦ τε καὶ ἀργυροῦ· αὕτη γὰρ ἐκπώματος ἀρετὴ, ἀλλ' οὐχ ἡ πολυτέλεια· οἰκίαν δὲ τὴν πρὸς σκέπην ἐπιτηδειοτέραν, αἱρετωτέραν τῆς λιθοικοδομήτου μὲν, οὐχ ὁμοίως δὲ τὸ ἀπὸ σκέπης εὔχρηστον παρεχόμενος· ὁ αὐτὸς καὶ ἐπὶ ἐσθῆτος λόγος· ἡ γὰρ θερμαίνουσα οὐχ ἡ πορφυρᾶ ἢ χρήσιμος· καὶ ἐπὶ ξίφους· οὐ γὰρ τὸ ἐλεφαντικώτερον, ἀλλὰ τὸ χρησιμώτατον πρὸς τὴν διακονίαν τὴν ξίφους αἱρετώτερον· ὀκριβῶς δὲ προσέθηκε τὸ τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος· οὕτω γὰρ ἀληθὴς ὁ τόπος· οὐγὰρ ἔτι ἀληθὲς τὸ λέγειν τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος τὸ ἔχον τὴν οἰκείαν ἀρετὴν, ἄμεινον τοῦ μὴ ἔχοντος· οὐ γὰρ λαγωὸς ἔχων τὴν ἀρετὴν λαγωοῦ, ἀμείνων ἀνθρώπου μὴ ἔχοντος τὴν οἰκείαν ἀρετήν· οὐδεὶς γὰρ λαγωὸς ἀνθρώπου καλλίων· τῶν δέ γε ὁμοειδῶν, καὶ τῶν τῆς αὐτῆς ἀρετῆς δεκτικῶν· τὸ ἔχον τὴν οἰκείαν ἀρετὴν, τοῦ μὴ ἔχοντος βέλτιον· εἰ δὲ ἀμφότερα ἔχοι τὰ ἡπὸ ταὐτὸν εἶδος τὴν οἰκείαν ἀρετὴν, τὸ μᾶλλον ἔχον, δηλονότι αἱρετώτερον· αἱρετώτερον γὰρ ὄψις μὲν, ἡ ὀξυδερκεστέρα, ἀκοὴ δὲ ἡ εὐηκοωτέρα· ἵππος δὲ, ὁ εὐπειθέστερός τε καὶ δρομικώτερος, καὶ ἐπιστήμη ἡ ἀκριβεστέρα· Ἔτι, εἰ τὸ μὲν ποιεῖ ἀγαθὸν ἐκεῖνο, ᾧ ἂν παρῇ· τὸ δὲ μὴ ποιεῖ, τὸ ποιοῦν αἱρετώτερον· Ἐπεὶ τὰ ἀγαθὰ πολλαχῶς λέγεται· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν τῇ οἰκείᾳ παρουσίᾳ ἀγαθοὺς ποιεῖ τοὺς ἔχοντας αὐτὰ, ὡς αἱ ἀρεταί, τὰ δὲ οὔ, ὡς, πλοῦτος, εὐγένεια, ἡδονή· τὰ τοιαῦτα αἱρετώτερα τῶν ἀγαθῶν, ἃ ἀγαθοὺς παρόντα ποιεῖ· οὕτως πᾶσα ἀρετὴ, αἱρετωτέρα πάσης ἡδονῆς, καὶ πάσης εὐτυχίας τῶν ἐκτός τε καὶ σωματικῶν, ὧν δεικνύοιτο ἄν· τὸ δὲ μᾶλλον ἀγαθὸν καὶ αἱρετώτερον εἶναι, ὡς τὸ θερμαῖνόν τε καὶ θερμὰ ποιοῦν, τοῦ μή· θερμότερον τὸ τὸ πῦρ τῆς χιόνος, ἐχούσης καὶ ταύτης θερμότητα· ὅτι τὸ μὲν, θερμαίνει, ἡ δ' οὔ· ἢ τὸ μὲν, μᾶλλον, ἡ δὲ ἧττον· Εἰ δὲ ἀμφότερα ἀγαθοὺς ποιεῖ τῇ παρουσίᾳ τὰ συγκρινόμενα, αἱρετώτερον τὸ μᾶλλον ποιοῦν ἀγαθόν· εἴη δ' ἂν καὶ κατὰ τοῦτο ἡ τέλειος ἀρετὴ τῆς φυσικῆς δεικνυμένη αἱρετωτέρα· ἄμφω μὲν τὸ ἀγαθοὺς ποιοῦσι τοὺς ἔχοντας· ἀλλὰ μᾶλλον ἡ τέλειος ἀρετή· Ἀλλὰ καὶ ὃ τὸ βέλτιον ἀγαθὸν ποιεῖ, τοῦ ποιοῦντος τὸ χεῖρον ἀγαθὸν, αἱρετώτερον· οὕτως ἀρετὴ ὑγιείας καὶ ἰσχύος αἱρετωτέρα· ἡ μὲν τὸ ἀρετὴ, τὴν ψυχὴν ἀγαθήν· αἱ δὲ τὸ σῶμα ποιοῦσιν· βέλτιον δὲ ψυχὴ σώματος· οὕτω καὶ σοφία σωφροσύνης αἱρετωτέρα· ἡ μὲν γὰρ τὸ νοῦν, ἡ δὲ τὸ ἐπιθυμητικὸν ἀγαθὸν ποιεῖ, βέλτιον δὲ ὁ νοῦς τοῦ ἐπιθυμητικοῦ τῆς ψυχῆς μέρους· Ἔτι ἀπὸ τῶν πτώσεων καὶ τῶν χρήσεων, καὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν ἔργων· Ὥσπερ τὸ αἱρετὸν ἐν τῷ πρὸ τούτου ἁπλῶς, ἀπὸ τῶν πτώσεων καὶ τῶν συστοίχων ἔδειξε δείκνυσθαι δυνάμενον,

Propria uirtus cuiusq: rei summitas est & perfectio illius rei

Res ad usum cui cōparata est aptior, preciosior ÷ ea quae minus ÷ apta & si sit magis sūptuosa

μενον, οὕτω καὶ τὸ αἱρετώτερον· κοινοὶ γὰρ οἱ τόποι καὶ οὗτοι· ὥσπερ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν γενέσεών τε καὶ φθορῶν ἐδείχθησαν· εἰ γὰρ τινων κατὰ πτῶσιν ἐκφερομένων, τὸ κατὰ τὴν ἑτέραν πτῶσιν, τοῦ κατὰ τὴν ἑτέραν αἱρετώτερον, καὶ τὸ ἁπλῶς λεγόμενον, τοῦ ἁπλῶς λεγομένου, ὧν ἦσαν αἱ πτώσεις αἱρετώτερον· ἔστι δὲ πτῶσις μὲν, τὸ δικαίως, τὸ ἀνδρείως, καὶ ὅσα οὕτως τὴν λέξιν ἐσχημάτισται, ὧν δὲ αὗται πτώσεις, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἀνδρεία· εἰ δὴ τὸ δικαίως τοῦ ἀνδρείως αἱρετώτερον, καὶ ἡ δικαιοσύνη τῆς ἀνδρείας αἱρετωτέρα, καὶ ἀνάπαλιν· εἰ ἡ δικαιοσύνη τῆς ἀνδρείας αἱρετωτέρα, καὶ τὸ κατὰ τὴν πτῶσιν τῆς δικαιοσύνης, τοῦ κατὰ τὴν πτῶσιν τῆς ἀνδρείας αἱρετώτερον· ὡς δὲ ἐπὶ τῶν πτώσεων, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν χρήσεων· εἰ γὰρ τὸ δικαίως τοῦ ἀνδρείως αἱρετώτερον, καὶ ἡ δικαία χρῆσις τῆς ἀνδρείας χρήσεως αἱρετωτέρα· τουτέστιν ὁ χρώμενος τῇ δικαιοσύνῃ ὅπερ ἐστὶν ὁ δίκαιος, τοῦ χρωμένου τῇ ἀνδρείᾳ· ὅπερ ἐστὶν, ὁ ἀνδρεῖος, καὶ ἡ δικαία πρᾶξις, καὶ τὸ δίκαιον ἔργον, αἱρετώτερον τῆς, τε ἀνδρείας πράξεως, καὶ τοῦ ἀνδρείου ἔργου· ἔστι γὰρ τις καὶ πρᾶξις καὶ ἐνέργεια δικαία, καὶ ἔργον δίκαιον· ὁμοίως καὶ ἐπὶ ἀνδρείας· καὶ ἀντιστρέφει πάντα ἀλλήλοις· ὅτι γὰρ ἂν ἐξ αὐτῶν αἱρετώτερον εἶναι ληφθῇ ἑνὸς, καὶ τὰ ἄλλα τῶν ἄλλων, καὶ ἔστιν ἴσον τὸ εἰρημένον, τῷ ἀπὸ τῶν συστοίχων ἢν δὲ σύστοιχα, δικαιοσύνη· δίκαιος, δίκαιον, δικαίως· καθόλου τὸ οὗ ἡ χρῆσις αἱρετωτέρα, καὶ ὁ χρώμενος τοῦ χρωμένου, καὶ ἡ ἕξις τῆς ἕξεως, καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἔργου· καὶ ἔμπαλιν δύναται καὶ ἄλλος μὲν εἶναι τόπος ἀπὸ τῶν πτώσεων· ἄλλος δὲ ὁ ἀπὸ τῶν πράξεων, καὶ ἄλλος ὁ ἀπὸ τῶν ἔργων· καὶ γὰρ αἱ χρήσεις, κυρίως λέγονται τῶν χρησίμων· τινὸς γὰρ χρῆσις ἡ χρῆσις· ἐνέργεια γὰρ ἐστί τις ἡ περὶ τὸ χρήσιμον, καὶ χρησίμου· χρήσιμα δὲ λέγεται τῶν ἀγαθῶν ἰδίως, τὰ ὀργανικὰ, ὧν οὖν αἱ χρήσεις αἱρετώτεραι, καὶ αὐτὰ αἱρετώτερα· εἰ τὸ ἡ χρῆσις τοῦ πλούτου, τῆς χρήσεως τῆς ἰσχύος αἱρετωτέρα, καὶ ὁ πλοῦτος τῆς ἰσχύος αἱρετώτερος, καὶ ἀναστρέψαντι· εἰ ὁ πλοῦτος τῆς ἰσχύος, καὶ ἡ χρῆσις ἢ τοῦ πλούτου, τῆς χρήσεως τῆς ἰσχύος· ἄλλος πάλιν ὁ ἀπὸ τῶν πράξεων· ἔστι δὲ πρᾶξις, κοινότερον μὲν, πᾶσα λογικὴ ἐνέργεια· ἰδίως δὲ καὶ κυρίως, ἡ κατὰ προαίρεσιν, τουτέστιν, ἡ κατ' ἀρετὴν ἢ κακίαν ἐνέργεια γινομένη· ὧν οὖν αἱ πράξεις αἱρετώτεραι, ταῦτα αἱρετώτερα· οἷον, εἰ τὸ τὰ δίκαια πράσσειν, τῶν τὰ ἀνδρεῖα πράσσειν αἱρετώτερον, καὶ ἡ δικαιοσύνη τῆς ἀνδρείας αἱρετώτερον, καὶ ἔμπαλιν, εἰ ἡ δικαιοσύνη τῆς ἀνδρείας αἱρετωτέρα, καὶ τὸ τὰ δίκαια πράσσειν τοῦ τὰ ἀνδρεῖα, αἱρετώτερον· ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἀπὸ τῶν ἔργων τόπος· οὗ γὰρ τὸ ἔργον αἱρετώτερον, καὶ αὐτό· οἷον, εἰ τὸ οἰκοδομικῆς ἔργον αἱρετώτερον τοῦ, τεκτονικῆς, καὶ ἔμπαλιν, εἰ οἰκοδομικὴ τεκτονικῆς, καὶ τὸ ἔργον τοῦ ἔργου· καὶ ἐπεὶ τὸ τῶν φίλου ἔργον αἱρετώτερον ἡ τὸ τοῦ εὔνου, καὶ φιλία εὐνοίας· ἔστι δὲ τοῦ μὲν φίλου ἔργον, ἡ μετὰ τῆς βουλήσεως πρᾶξις τῶν ἀγαθῶν εἰς τὸν φίλον, τοῦ δὲ εὔνου, ἡ βούλησις μόνον· καὶ ἔμπαλιν, ἐπεὶ φιλία τῆς εὐνοίας αἱρετώτερον, καὶ τὸ τῆς φιλίας ἔργον τῶν τῆς εὐνοίας αἱρετώτερον· καὶ τὸ εὖ ποιεῖν τοὺς φίλους, τοῦ κακῶς ποιεῖν τοὺς πολεμίους· καὶ ἔστι τὸ μὲν εὖ ποιεῖν τοὺς φίλους, ἔργον τοῦ ἐλευθερίου, τὸ δὲ κακῶς τοὺς ἐχθροὺς, τοῦ ἀνδρείου· καὶ ἡ ἐλευθεριότης, ἀνδρείας αἱρετώτερον, καὶ ἀναστρέψαντι πάλιν· εἰ ὁ ἰατρὸς οἰκοδόμου βελτίων, καὶ τὸ τοῦ ἰατροῦ ἔργον, τοῦ οἰκοδόμου· ἔστι δὲ πρᾶξις μὲν ἡ πρὸς τὸ τέλος τείνουσα ἐνέργεια, ἔργον δὲ τὸ τέλος· Ἔτι εἴ τινος τοῦ αὐτοῦ· τὸ μὲν μεῖζον ἀγαθόν ἐστι, τὸ δὲ ἔλαττον, αἱρετώτερον τὸ μεῖζον· ὡς τὸ τοῦ μείζονός τινος μεγέθους μεῖζον, καὶ τοῦ ἐλάττονός ἐστι μεῖζον· εἰ γὰρ τοῦ τρίπηχυ τοῦ διπήχους, μεῖζόν ἐστι, δῆλον ὅτι καὶ τοῦ πηχυαίου ὃ ἔλαττόν ἐστι τοῦ διπήχους, μεῖζον ἂν εἴη· οὕτω καὶ εἴ τινος μεῖζον ἀγαθὸν, καὶ αἱρετώτερόν ἐστι τὸ αὐτὸ τοῦτο, καὶ ὧν τὸ ἔλαττον αὐτοῦ μεῖζον ἀγαθὸν, καὶ αἱρετώτερον· οὕτως διεχθήσεται ἀρετὴ ἡδονῆς αἱρετώτερον· ἐπεὶ τῆς ὑγιείας, ἣ ἐστι τῆς ἡδονῆς αἱρετώτερον, ὑπερέχει τῷ αἱρετῷ· ὁμοίως καὶ ὁ θεωρητικὸς βίος, τοῦ ἀπολαυστικοῦ αἱρετώτερος, ἐπεὶ καὶ τοῦ πρακτικοῦ· ὃς τοῦ ἀπολαυστικοῦ ἐστιν αἱρετώτερος· ἀλλὰ καὶ εἰ δύο τινὰ ἑνός τινος εἴη αἱρετώτερα, τὸ μᾶλλον αἱρετώτερον αὐτοῦ, τοῦ ἧττον αἱρετωτέ-

πτῶσις

χρήσιμα quae

πρᾶξις qd

φίλος
εὔνους
D^a

πρᾶξις
ἔργον
D^a

ἀρετὴ · ὑγίεια
~~ἡδονή~~ ἡδονή

ρου αἱρετώτερον. τῶν δὲ ὑπερεχόντων τινὸς, τὸ μεῖζον ὑπερέχον, μεῖζον. οἷ), ἐπεὶ πλού-
του ἀρετὴ καὶ ὑγίεια αἱρετωτέρα, πλείων δὲ ἡ τῆς ἀρετῆς ὑπεροχὴ ἢ ἡ τῆς ὑγιείας, ἡ ἀ-
ρετὴ τῆς ὑγιείας αἱρετωτέρα. οὕτω καὶ ἐπιστήμη ὀρθῆς δόξης, αἱρετώτερον. ἄμφω μὲν
γὰρ αἰσθήσεως αἱρετώτερα. μᾶλλον δὲ τὸ ἐπίστασθαι τοῦ ὀρθοδοξεῖν. ἔτι οὗ ἡ ὑ-
περβολὴ τῆς ὑπερβολῆς αἱρετωτέρα, καὶ αὐτὸ αἱρετώτερον, οὗ ἡ ἀκρότης φησί, καὶ
ἡ ὑπερβολὴ αἱρετωτέρα, καὶ αὐτὸ αἱρετώτερον. οἷ), ἐπεὶ ἡ ἐν φιλίᾳ ἀκρότης, τῆς ἐν
πλούτῳ ἀκρότητος αἱρετωτέρα καὶ φιλία πλούτου αἱρετωτέρα. καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐν ὑγι-
είᾳ ἀκρότης, τῆς ἐν ἡδονῇ αἱρετωτέρα, καὶ ὑγίεια ἡδονῆς. ἔστι γὰρ ὑγιείας μὲν ἀκρότης
εὐεξία. ἡδονῆς δὲ, τὸ πρὸς λύπην ἄμικτον. καὶ οὐ μᾶλλον ἂν ἕλοιτο αὐτὸς αὑῷ αἴτιος
εἶναι, ἢ οὗ ἕτερος. ὃ δι' αὐτοῦ, τις μᾶλλον κτήσασθαι αἱρεῖται, τοῦτο αἱρετώτερον τῶν
δι' ἄλλου. οἷ), φίλους δι' αὐτῶν μᾶλλον αἱρούμεθα κτᾶσθαι, ἢ δι' ἄλλων. χρήματα δὲ
παρ' ἄλλων διαδέξασθαι μᾶλλον βουλόμεθα, ἢ αὐτὸν πορίσαι. αἱρετώτερον ἄρα οἱ φί-
λοι τῶν χρημάτων. οὕτως δεικνύοιντο ἂν καὶ αἱ καλαὶ πράξεις νίκης αἱρετώτεραι. τῶν
μὲν γὰρ καλῶν ἐνεργειῶν αὐτοῖς αἴτιοι βουλόμεθα εἶναι, νικῆσαι δὲ καὶ δι' ἄλλων
αἱρούμεθα. ἀλλὰ καὶ ὁ θεωρητικὸς βίος τοῦ πολιτικοῦ αἱρετώτερος. τὴν μὲν γὰρ θεω-
ρίαν ἡμῖν ὑπάρχειν αἱρούμεθα, καὶ δι' ἡμῶν γίνεσθαι τὴν κατ' αὐτὴν ἐνέργειαν. πολι-
τεύεσθαι δὲ καὶ τὰ πολιτικὰ δὲ διοικεῖν ἄλλους. οὕτω γὰρ ἕξομεν πλείω πρὸς τὸ θε-
ωρεῖν σχολὴν, καὶ εἰ τὸ μὲν ἐλευθερῶσαι τὴν πατρίδα, δι' αὐτῶν, τὸ δὲ πλουσίαν ποιῆ-
σαι, δι' ἄλλων, αἱρετώτερον ἐλευθέρα πατρὶς, ἢ πλουσία. οὐκ ἔστι δὲ ὁ τόπος οὗτος ὁ αὐ-
τὸς τῷ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ, τῷ καὶ ὃ μὴ ἔστι παρ' ἄλλου πορίσασθαι, ἢ ὃ ἔστι καὶ παρ'
ἄλλου. ἐκεῖ μὲν γὰρ ὃ μὴ ἔστι παρ' ἄλλου πορίσασθαι, ἀλλὰ δι' αὐτοῦ μόνον. ἐνταῦθα
δὲ οὐ αἴτιος αὐτὸς μᾶλλον ἢ οὗ ἕτερος, καὶ γὰρ τοῦ δυναμένου δι' ἄλλου ἐστὶν ἃ αἱρούμε-
θα μᾶλλον, τῶν δι' αὐτῶν ἡμῶν. ἔτι ἐκ τῆς προσθέσεως. εἰ ᾧ αὐτῷ προστιθέμε-
νόν τι τὸ ὅλον αἱρετώτερον ποιεῖ. ὁ τόπος οὗτος εἰ προστίθοιτο ᾧ αὐτῷ ἐν μέρει ἄλλο
καὶ ἄλλο, καὶ γίνοιτο τὸ ὅλον μετὰ τῶν προστιθεμένων, ποτὲ μὲν αἱρετώτερον. ποτὲ δὲ
ἧττον, οὗ τῇ προσθήκῃ αἱρετώτερον γίνεται ἐκεῖνο. αἱρετώτερον τῶν ἄλλων τῶν προσ-
τιθεμένων αὐτῷ. οἷ), εἰ ᾧ πλούτῳ ἀρετῆς προστιθεμένης καὶ πάλιν ὑγιείας, αἱρετώ-
τερος ὁ πλοῦτος ὁ μετὰ τῆς ἀρετῆς τοῦ μετὰ τῆς ὑγιείας γίνεται, καὶ ἀρετὴ ὑγιείας
αἱρετωτέρα ἐστὶ, καὶ ὑπὲρ τῶν ζῆν. ποτὲ μὲν τοῦ δικαίως, ποτὲ δὲ τοῦ ἡδέως προστιθεμέ-
νων εἰ τὸ δικαίως ζῆν αἱρετώτερον τοῦ ἡδέως ζῆν, καὶ τὸ δικαίως τοῦ ἡδέως αἱρετώτε-
ρον, οὕτω δὲ καὶ ἡ δικαιοσύνη ἡδονῆς. πάλιν εἰ τῷ ἀποθανεῖν τοῦ τε ἀλύπως προστιθε-
μένου, καὶ τοῦ ἐνδόξως, αἱρετώτερον τὸ ἀλύπως ἀποθανεῖν τοῦ ἐνδόξως, καὶ ἀλυπία δό-
ξης αἱρετώτερον. δεικνύοιτο δ' ἂν ὁμοίως καὶ λύπη ἀδοξίας φευκτότερον, διὰ τὸ, τὸ
λυπούμενον ἀποθανεῖν φευκτότερον εἶναι τῶν ἀγνοούμενον, ὡς γὰρ οὗ τῇ προσθήκῃ τὶ
αἱρετώτερον γίνεται ἐκεῖνο αἱρετώτερον, οὕτω καὶ οὗ τῇ προσθήκῃ γίνεταί, τι φευ-
κτότερον, ἐκεῖνο φευκτότερον. οὐκ ἐπὶ πάντων δὲ δόξει ὁ τόπος ἀληθὴς εἶναι. οὐδὲ
ἐπεὶ ἐλευθεριότης ἡ μετὰ πλούτου αἱρετωτέρα τῆς μετὰ ἰσχύος ἐλευθεριότητος, ἤδη
καὶ πλοῦτος ἰσχύος αἱρετώτερος. οὐδὲ πάλιν ἐπεὶ ἰσχὺς μετὰ ἀνδρείας αἱρετώτερον,
ἢ πλοῦτος μετὰ ἀνδρείας. διὰ τοῦτο πάλιν ἰσχὺς αἱρετώτερον πλούτου. εἴη δ' ἂν τὸ αὐ-
τὸ τῶν αὐτῶν ἧττον αἱρετώτερον καὶ μᾶλλον. εἴγε τῶν μὲν τῆς ἐλευθεριότητος ὁ πλοῦτος τῆς ἰ-
σχύος. τῶν δὲ τῆς ἀνδρείας ἡ ἰσχὺς αἱρετωτέρα τοῦ πλούτου, ὅπερ ἄτοπον. ἀλλ' οὐδὲ εἰ
ἰσχὺς μετὰ ἀνδρείας αἱρετώτερον, ἢ μετὰ σωφροσύνης ἤδη καὶ ἀνδρεία σωφροσύνης αἱρετω-
τέρα. αἴτιον δὲ τῶν μὴ ἐπὶ πάντων ἀληθῆ γίνεσθαι τὸν τόπον, ὅτι τῶν πολλῶν τὸ κοινὸν ᾧ ἡ
προσθήκη γίνεται ᾧ ἑτέρῳ τῶν προστιθεμένων ἢ χρῆται, ἢ ὅλως ἐστὶν αὐτῷ συνεργόν.
διὸ οὐκ ὄντος αὐτοῦ αἱρετωτέρου, ὅμως τὸ ὅλον, αἱρετώτερον γίνεται. ᾧ μὲν γὰρ πλού-
τῳ ἡ ἐλευθεριότης χρῆται, μὴ χρωμένη τῇ ἰσχύϊ κατὰ τὴν οἰκείαν ἐνέργειαν. πάλιν δὲ
τῇ ἰσχύϊ ἡ ἀνδρεία μὴ χρωμένη ᾧ πλούτῳ, καὶ ἡ ἰσχὺς τῇ μὲν ἀνδρείᾳ συνεργός ἐστι, τῇ
δὲ σωφροσύνῃ, οὐδαμῶς. διὸ καὶ αὐτὸς εἶπε, δεῖν εὐλαβεῖσθαι τὰ τοιαῦτα προτείνειν

Valere retrouersus hunc locum. Non tamen uideri in omnibus simpliciter uerum esse. & quare id eueniat

ἐφ' ὧν τῷ μὲν ἑτέρῳ τῶν προστιθεμένων χρῆται τὸ κοινὸν, ἢ ἄλλως πῶς συνεργόν ἐστι
τῷ δὲ λοιπῷ μὴ χρῆται μὴ δὲ συνεργόν ἐστιν. οὐ γὰρ εἰ πρίων μετὰ τεκτονικῆς αἱρετώ-
τερον δρεπάνου, διὰ τοῦτο ἀνάγκη πρίονα δρεπάνου εἶναι αἱρετώτερον. διό τι γὰρ
ὄργανον τῆς τεκτονικῆς ἐστιν ὁ πρίων. οὐκ ἔστι δὲ καὶ τὸ δρέπανον διὰ τοῦτο αἱρετώτε-
ρον. ἐπεὶ καὶ τὸ δρέπανον πάλιν μετὰ ἀμπελουργικῆς, αἱρετώτερον τὸ δρέπανον πά-
λιν ἢ πρίων. ἐφ' ὧν οὖν τὰ προστιθέμενα ὁμοίως ἔχει πρὸς τὸ κοινὸν, ἐπὶ τούτων, ὁ
τόπος ἀληθής. Γάλιν εἰ ἐλάττονι προστεθὲν τὸ ὅλον μεῖζον ποιεῖ. ὁ τόπος
τοιοῦτος. τὸ ἐλάττονι ἀγαθῷ προστιθέμενον καὶ τὸ ὅλον μεῖζον ἀγαθὸν ποιοῦν, αἱρετώ-
τερον τοῦ μείζονι προστιθεμένου, καὶ τὸ ὅλον τοῦ ὅλου ἔλαττον ποιοῦντος. ἂν γὰρ ᾖ δύο
τινὰ ἀγαθὰ, τὸ μὲν μεῖζον, τὸ δὲ ἔλαττον, καὶ προστεθῇ τινὰ ἑκατέρῳ αὐτῶν, ὡς γίνε-
σθαι διὰ τὴν πρόσθεσιν αὐτῶν τό τε ὡς ἔλαττον, ἀγαθὸν, μεῖζον. τὸ δὲ ἔλαττον τὸ ὡς μεῖ-
ζον. τὸ τῷ ἐλάττονι προσκείμενον, αἱρετώτερον τοῦ τῷ ἑτέρῳ ᾧ μείζονι προσκειμένου.
δύο γὰρ ἀγαθὰ ἡ εὐεξία καὶ ἡ ὑγίεια. αἷς προσκείσθωσαν, τῇ μὲν ὑγιείᾳ ἐλάττονι οὔσῃ
ἀγαθῷ, ἀρετὴ, τῇ δὲ εὐεξίᾳ μείζονι ἀγαθῷ οὔσῃ, πλοῦτος. ἐπεὶ ἡ ὑγίεια μετὰ ἀρετῆς, μεῖ-
ζον ἀγαθὸν εὐεξίας μετὰ πλούτου, καὶ ἀρετὴ πλούτου αἱρετώτερον. πάλιν ἐπεὶ
τὸ λέγειν καὶ τὸ σιωπᾶν δύο ὄντων, καὶ αἱρετωτέρου ὄντος τοῦ λέγειν. ἐπεὶ καὶ πολὺ
χρηστότερον. προστεθέντων ᾧ μὲν σιωπᾶν, τοῦ σωφρόνως, τῷ δὲ λέγειν, τοῦ ῥητορικῶς
τὸ σωφρόνως σιωπᾶν αἱρετώτερον τῶν ῥητορικῶς λέγειν. καὶ σωφροσύνη ῥητορικῆς αἱρε-
τωτέρα. καὶ ἐπεὶ εὐεξία μὲν ὑγιείας μεῖζον ἀγαθὸν, προστεθέντων δὲ τῇ μὲν ὑγιείᾳ,
τοῦ θεωρεῖν. τῇ δὲ εὐεξίᾳ τοῦ πράσσειν, αἱρετώτερον θεωρία μετὰ ὑγιείας, πράξεως με-
τὰ εὐεξίας, καὶ θεωρία πράξεως αἱρετωτέρα. ὁμοίως δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως. ὁ-
μοίως φησὶ δεῖν ἐπιχειρεῖν. ὥσπερ ἀπὸ τῆς προσθέσεως, οὕτω καὶ ἀπὸ τῆς ἀφαιρέσεως
εἰ γὰρ τῶν ἐπίσης αἱρετῶν ἀφαιρουμένων τινῶν, τὸ καταλειπόμενον τῇ τοῦ ἑτέρου ἀφαι-
ρέσει ἔλαττον γένοιτο, ἢ τῇ τοῦ ἑτέρου, οὗ τῇ ἀφαιρέσει ἔλαττον γίνεται, ἐκεῖνο αἱρετώτε-
ρον. οὐ μόνον δὲ ἂν δύο τινὰ ὁμοίως αἱρετὰ ληφθῇ, ἀλλὰ κἂν ἕν τι αἱρετὸν ἔπειτα ἀ-
φαιρεθῇ αὐτοῦ, δι' ὃ αἱρετώτερον, ἢ εἰ δύο τινὰ εἴη τῇ τοῦ ἑτέρου αὐτῶν ἀφαιρέσει, μειζό-
νως κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν ἐλαττόμενον, οὗ τῇ ἀφαιρέσει ἧττον αἱρετὸν τὸ αὐτὸ γίνεται,
ἐκεῖνο αἱρετώτερον τοῦ ἑτέρου, οὗ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν αἱρετώτερον. τοῦτο δὲ προδηλό-
τατον μὲν, ἐπὶ μεγεθῶν τε καὶ ἀριθμῶν ἐστιν. ἐλαττοῦται γὰρ τὰ δέκα, καὶ τῇ τῶν
τριῶν, καὶ τῇ τῶν πέντε ἀφαιρέσει. ἀλλ' ἐπειδὴ μᾶλλον ἐλαττοῦται τῇ τῶν πέντε ἀ-
φαιρέσει ἢ τῇ τῶν τριῶν, τὰ πέντε τῶν τριῶν πλείω. ὁ αὐτὸς καὶ ἐπὶ μεγεθῶν λόγος.
ἐπὶ δὲ τῶν αἱρετῶν ἐφ' ὧν ποιεῖται τὸν λόγον οὕτως ἂν δεικνύοιτο εἰ ἀπὸ ὑγιείας καὶ
πλούτου καὶ κάλλους ἅμα τῶν τριῶν ὄντων. ἔλαττον τὰ καταλειπόμενα δύο αἱρετὰ,
γίνεται ὑγιείας ἀφαιρεθείσης ἢ πλούτου, ἢ ὑγίεια τοῦ πλούτου αἱρετωτέρα. ἔλαττον
γὰρ αἱρετὸν πλοῦτος μετὰ κάλλους ἢ κάλλος μετὰ ὑγιείας, καὶ οὕτως μὲν ἐπὶ τῶν αὐ-
τοῦ. ἔνεστι δὲ καὶ οὕτως δεῖξαι, εἰ ἐπίσης αἱρετῶν ὄντων. πλούτου μετὰ ἰσχύος, καὶ ὑγι-
είας μετὰ εὐγενείας. ἀφαιρεθέντων τοῦ μὲν πλούτου, τῆς ἰσχύος. τῆς δὲ ὑγιείας τῆς εὐ-
γενείας ἔλαττον αἱρεθὲν ὁ πλοῦτος τῆς ὑγιείας, δῆλον ὡς αἱρετώτερον ἰσχὺς εὐγενείας.
τὸ γὰρ ἐπίσης αἱρετὸν, ἧττον αἱρετὸν γίνεται. ἀφαιρουντῶν τινῶν ἀπ' αὐτῶν ὅταν μᾶλ-
λον αἱρετὸν ᾖ τὸ ἀφῃρημένον. Καὶ εἰ τὸ μὲν δι' αὐτὸ, τὸ δὲ διὰ τὴν δόξαν αἱρετὸν, αἱ-
ρετώτερον ὃ δι' αὐτὸ αἱρούμεθα, τοῦ διὰ τὴν ἀπὸ τῶν ἄλλων δόξαν. οὕτως ὑγίεια κάλλους
αἱρετωτέρα. τὴν μὲν γὰρ ὑγίειαν, δι' αὐτὴν αἱρούμεθα, κἂν μηδεὶς εἴσεσθαι μέλλῃ. τὸ δὲ
κάλλος, διὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ δόξαν. μάταιον τοῦ δοκεῖ τὸ κάλλος εἶναι μὴ γνωριζόμε-
νον τὸ γὰρ ὡρίσατο δὲ καὶ τὸ πρὸς δόξαν αἱρετὸν, ὃ γὰρ μηδενὸς συνειδότος μὴ ἂν σπου-
δάσαι τις ὑπάρχειν αὐτῷ, τοῦτ' ἐστὶν, τὸ διὰ δόξαν αἱρετὸν, οὕτως δεικνύοιτο ἂν ὁ πλοῦ-
τος τιμῆς αἱρετώτερος, καὶ οἰκία εὐοίκητος, τῆς κεκοσμημένης, καὶ ἐσθὴς ἡ χρησιμωτέ-
ρα, τῆς πολυτελοῦς, καὶ τῶν κτημάτων τὰ προσόδους φέροντα τῶν ἐπὶ φανέσι καὶ αἰεὶ
διοδευομένοις ὄντων χωρίοις. Καὶ εἰ τὸ μὲν δι' αὐτὸ καὶ τὴν δόξαν αἱρετὸν, τὸ δὲ

δρέπανον. fabr

εὐεξία. mai bonu

ὑγίεια. min bonu

διὰ

διὰ θάτερον μόνον, αἱρετώτερόν φησιν εἶναι τὸ δι' ἀμφότερα αἱρετὸν, τοῦ διὰ δόξαν μόνην. οἶμαι καὶ τοῦ δι' αὐτό. ἐὰν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ παραληφθῇ. τὸ γὰρ δι' ἄμφω, αἱρετώτερον, πρόδηλον. ἐπεὶ καὶ τὸ δι' αὐτὸ μόνον, τοῦ πρὸς δόξαν αἱρετώτερον, καὶ τὸ δι' ἄμφω φησὶ, τοῦ πρὸς θάτερον μόνον. τὸ γὰρ διὰ δύο τοῦ διὰ τὸ ἕτερον αὐτῶν αἱρετοῦ, αἱρετώτερον. οὕτως ἡ μετὰ χρησίμου τὸ κεκοσμημένον ἔχουσα οἰκία, αἱρετωτέρα τῆς μόνον τὸν κόσμον περικειμένης, ἢ μόνον τὸ χρήσιμον ἐχούσης. ὁμοίως δὲ καὶ ἐσθὴς ἢ σκεῦος ἀλλὰ καὶ ἵππος αἱρετώτερος ὁ πρὸς τῷ εὐπαθής τε, καὶ ταχὺς εἶναι, καὶ ὀφθῆναι καλὸς ὤν, τοῦ τὸ ἕτερον ἔχοντος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα κτήματα ἄμφω ἔχοντα, τοῦ μόνον τὸ ἕτερον. δεικνύοιτο δ' ἂν οὕτω, καὶ τὸ ἐν ὄψει τῶν πολλῶν τὰ καλὰ προσεῖναι αἱρετώτερον ὂν τοῦ λανθάνοντα, καὶ τὸ πρὸς τῷ εἶναι δίκαιον καὶ τὸ δοκεῖν ἔχει, τοῦ μόνον εἶναι, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἱρετῶν ὁμοίως. ὅθεν εἴρηται καὶ τὸ ἄγνωστον μηδὲν ἔχοιμι καλόν. ὁμοίως δ' ἂν δεικνύοιτο καὶ φευκτότερον. ὃ καὶ δι' αὐτὸ καὶ διὰ τὴν δόξαν φευκτόν ἐστι τοῦ διὰ θάτερον μόνον. φευκτότερον γὰρ τὸ φανερῶς ἀδικεῖν, τοῦ κρύφα, καὶ τὸ ἀκολασταίνειν ὁμοίως. καὶ ὁπότερον μᾶλλον δι' αὐτὸ τίμιον, τοῦτο καὶ βέλτιον καὶ αἱρετώτερον. ὥσπερ τὸ δι' αὐτὸ αἱρετὸν, τοῦ διὰ δόξαν αἱρετώτερον, καὶ τὸ δι' αὐτὸ καὶ διὰ δόξαν, τοῦ διὰ θάτερον, οὕτω καὶ τῶν δι' αὑτὰ αἱρετῶν τε καὶ τιμίων, τὸ μᾶλλον δι' αὐτὸ αἱρετὸν, αἱρετώτερον ἢ καὶ τιμιώτερον. οἷον, εἰ μᾶλλον δι' αὐτὸ τίμιον θεωρία πράξεως. πᾶσα γὰρ πρᾶξις, ὑπὲρ τοῦ ἐπανορθῶσαί τι γίνεσθαι δοκεῖ. ἡ δὲ θεωρία αὐτὴ δι' αὑτὴν αἱρετώτερον. καὶ εἰ μᾶλλον δι' αὑτὴν ἡ φρόνησις τῆς ἀνδρείας τιμία καὶ αἱρετωτέρα. τῆς μὲν γὰρ, πανταχοῦ. τῆς δὲ, ἐν τοῖς κινδύνοις ἡ ἐνέργεια. ὡρίσατο δὲ καὶ τὸ δι' αὐτὸ τιμιώτερον. τουτέστιν αἱρετώτερον, ὥσπερ καὶ τὸ πρὸς δόξαν αἱρετὸν πρὸ ὀλίγου. ὃ γὰρ μηδενὸς ἄλλου μέλλοντος ὑπάρξειν, δι' αὐτὸ αἱρούμεθα μᾶλλον. τουτέστι καθ' αὐτὸ καὶ δι' αὐτὸ αἱρετώτερον, οὕτω τιμιώτερον ὑγίεια πλούτου, καὶ εὐγενείας καὶ ἰσχύος, καὶ κάλλους.

Ἔτι διελέσθαι ποσαχῶς τὸ αἱρετὸν λέγεται καὶ τίνων χάριν.

Δεῖν φησι καὶ ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ αἱρετοῦ, ἀφορμὰς λαμβάνειν. ἂν γὰρ διελώμεθα ποσαχῶς λέγεται τὸ αἱρετὸν, ἐπεὶ μοναχῶς, εὐπορήσομεν ἐπιχειρημάτων πρὸς τὴν τοῦ αἱρετωτέρου κατασκευήν. λέγεται δὴ τὸ αἱρετὸν τριχῶς, καὶ γὰρ τὸ καλὸν, καὶ τὸ ἡδὺ, καὶ τὸ συμφέρον αἱρετά. ᾧ δὴ πάντα ταῦτα ὑπάρχει, καὶ διὰ πάντα ἐστὶν αἱρετὸν, τοῦτο τῶν μὴ πάντα ἐχόντων αἱρετώτερον, καὶ ᾧ τὰ πλείω τῶν οἷς τὰ ἐλάττω, ἂν τὸ ὁμοίως αὐτοῖς ὑπάρχῃ. ἐπειδὴ δύναταί γε τὸ κατά τι ἐν σφόδρα αἱρετὸν, τοῦ κατὰ πάντα μὲν μὴ μέντοι σφόδρα αἱρετοῦ, αἱρετώτερον εἶναι. ἡ γοῦν φρόνησις δι' αὑτὴν μόνον οὖσα αἱρετὴ, αἱρετωτέρα ἐστὶν ἰσχύος διὰ πάντα οὔσης αἱρετῆς. καὶ γὰρ δι' αὐτὸ ἡ ἰσχὺς αἱρετὸν, καὶ ὡς καλὸν, καὶ ὡς συμφέρον καὶ ὡς ἡδύ. ἀλλ' ὑπερέχει τῷ δι' αὐτὸ αἱρετῷ ἡ φρόνησις τούτων ἁπάντων. ἀλλὰ κἂν τὸ μὲν, δι' αὐτὸ ᾖ αἱρετὸν, τὸ δὲ, διὰ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ χρήσιμον, τὸ δι' αὐτὸ αἱρετὸν, καὶ τὸ ἴδια ὂν αἱρετὸν, αἱρετώτερον ἂν εἴη καὶ τοῦ δι' ἐκεῖνα αἱρετοῦ καὶ τοῦ διὰ πλείω ὄντος αἱρετοῦ. σωφροσύνη γοῦν δι' αὑτὴν μόνον οὖσα αἱρετὴ αἱρετωτέρα ἐστὶ τιμῆς, καὶ διὰ τὸ ἡδὺ καὶ διὰ τὸ χρήσιμον, οὔσης αἱρετῆς, ἡ πᾶσα ἀρετὴ καὶ δι' αὑτὴν καὶ διὰ τὸ ἡδύ ἐστιν αἱρετή. ἔτι ἡδεῖαι καθ' αὑτὰς αἱ κατ' ἀρετὴν ἐνέργειαι. διὸ καὶ εἰ κατὰ πλείω τι εἴη αἱρετὸν, οὐκ ὂν ἀρετὴ, τῷ καὶ δι' αὐτὸ καὶ διὰ τὸ ἡδὺ ἐλαττοῦσθαι τῆς ἀρετῆς, ἔλαττον αὐτῆς ἔσται αἱρετόν. ἔσται οὖν αἱρετώτερον τὸ κατὰ πάντα τοῦ κατά τινα, καὶ τὸ κατὰ πλείω τοῦ κατὰ ἐλάττω. ἂν ᾖ τὸ κατὰ πλείω ὁμοίως τῷ κατὰ ἐλάττω καθ' ἕκαστα τῶν αἱρετῶν αἱρετὸν, καὶ ἔτι εἰ τὰ ἐλάττω, ἐν τοῖς πλείοσι περιέχηται. οὕτως ἐν τοῖς ἠθικοῖς ἔδειξε τὴν διὰ τὸ καλὸν φιλίαν, αἱρετωτέραν οὖσαν τῆς τε διὰ τὸ ἡδύ, καὶ τῆς διὰ τὸ χρήσιμον. ἡ γὰρ διὰ τὸ καλὸν, πρὸς τῷ διὰ τὸ καλὸν αἱρετὴ εἶναι, καὶ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ χρήσιμον ἔχει. ἡ μὲν γὰρ διὰ τὸ συμφέρον μόνον. ἡ δὲ καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἡδὺ ἔχειν δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ ὑγίεια ἡδονῆς, καὶ γὰρ τὸ ἡδὺ καὶ τὸ συμφέρον ἔχει. εἰ δὲ εἴη τὰ συγκρινόμενα διὰ τὰ αὐτὰ αἱρετὰ, ᾧ μᾶλλον ὑπάρχει ταῦτα, ἐκεῖνο αἱρετώτε-

Paroemia

ἄγνωστον μηδὲν ἔχοιμι καλόν

πᾶσα πρᾶξις ὑπὲρ τοῦ ἐπανορθῶσαί τι γίνε[σθαι] δοκεῖ

αἱρετὸν tripliciter dici

Amicicia propter honestatē meliorem esse amicicia propter iucunditatem & utē amicicia propter utilitatē monstratur in ethicis

m · ὑγίεια

ρον ἔσται, οὕτω σωφροσύνη ἐγκρατείας. διὰ ταῦτα μὲν γὰρ ἄμφω, ἀλλὰ μᾶλλον ἡ σωφροσύνη, καὶ τὸ μανθάνειν δὲ τοῦ γυμνάζεσθαι, αἱρετώτερον, καίτοι ἄμφω διὰ τὸ συμφέρον αἱρετὰ, ἀλλὰ μᾶλλον ὑπάρχει τοῦ γυμνάζεσθαι τὸ μανθάνειν. οὕτω δειχθήσεται καὶ ἀνδρείας δικαιοσύνη αἱρετωτέρα. ἀμφότεραι μὲν γὰρ καὶ διὰ τὸ καλὸν, καὶ διὰ τὸ ἡδύ. ἀλλ' οὐχ ὁμοίως ἡ ἀνδρεία τὸ ἡδὺ ἔχει, διὰ τὰ τραύματα καὶ τὰς ἀναιρέσεις. ἀλλὰ καὶ τὸ, τοῦ βελτίονος χάριν αἱρετὸν, αἱρετώτερον. οἷον, τὸ μανθάνειν τοῦ γυμνάζεσθαι. τὸ μὲν γὰρ, ἐπιστήμης χάριν, τὸ δὲ ἰσχύος, ἀλλὰ καὶ τὰ χρηστὰ ἤθη, τῆς ἀσκήσεως τοῦ σώματος. τὸ μὲν γὰρ διὰ φιλοσοφίαν. ἡ δὲ δι' ἄθλησιν αἱρετή. καὶ τοῦ πανηγυρίζειν τὸ παιδεύεσθαι. τὸ μὲν γὰρ ἀρετῆς χάριν. τὸ δὲ, ἡδονῆς. ὁ δὲ τόπος, δυνάμει ἤδη καὶ ἐν τοῖς πρώτοις εἴρηται. ὧν γὰρ τὰ τέλη αἱρετώτερα, καὶ αὐτὰ αἱρετά. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν φευκτῶν. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων φευκτότερον, τὸ πλειόνων ἀγαθῶν ἐμποδιστικὸν, καὶ τὸ τῶν μᾶλλον ἀγαθῶν ἀναιρετικόν, οὕτω νόσος αἴσχους. πλειόνων γὰρ ἡ νόσος ἐμποδιστική, καὶ γὰρ ἡδονῆς, καὶ τοῦ σπουδαῖον εἶναι. τὸ δὲ, ἡδονῆς μόνης. καὶ πενία ἀδοξίας, καὶ ἡ τῆς ψυχῆς ἀφυΐα τῆς τοῦ σώματος. τοῦ γὰρ μᾶλλον αἱρετοῦ ἐμποδιστικὸν, καὶ ἀποβολὴ μαθημάτων, ἀποβολῆς χρημάτων. βελτίονος γὰρ ἀναιρετικόν, εἴη δ' ἂν τὸ διὰ τὴν δόξαν αἱρετὸν, ἢ ὑπὸ τὸ ἡδὺ, ἢ ὑπὸ τὸ συμφέρον.

Ἔτι ἐκ τοῦ ὁμοίως δεικνύναι φευκτὸν καὶ αἱρετόν. ἧττον γὰρ αἱρετὸν τὸ ὁμοίως αἱρετόν τε καὶ φευκτὸν, τοῦ μόνον αἱρετοῦ. οἷον, εἰ τὸ μὲν πολιτεύεσθαι καὶ αἱρετόν τε καὶ φευκτόν. φευκτὸν γὰρ διά τε τὰς ἐνοχλήσεις, καὶ τὰς ἐπηρείας. τὸ δὲ φιλοσοφεῖν αἱρετὸν μόνον, αἱρετώτερον τὸ φιλοσοφεῖν, καὶ εἰ δόξα μὲν καὶ κάλλος καὶ πλοῦτος, καὶ αἱρετὰ καὶ φευκτά. διὰ γὰρ τὰς δι' αὐτὰ ἐπιβουλὰς ἔχει τι καὶ φευκτόν. ὑγίεια δὲ καὶ ἰσχὺς αἱρετὰ μόνον, αἱρετώτερα ταῦτα ἐκείνων τῶν αἱρετῶν καὶ φευκτῶν. εἴη ἂν καὶ τὸ πλεῖν τε καὶ ἐμπορεύεσθαι, διὰ τοὺς κινδύνους τοὺς κατὰ θάλατταν πρὸς τῷ αἱρετῷ, καὶ τὸ φευκτὸν ἔχοντα. τὸ δὲ γεωργεῖν, αἱρετὸν μόνον.

Οἱ αὐτοὶ δὲ τόποι χρήσιμοι, καὶ πρὸς τὸ δεικνύναι ὁποιονοῦν αἱρετὸν ἢ φευκτόν.

Παραδοὺς τοὺς τόπους, δι' ὧν οἷόν τέ ἐστι τὰς κατὰ τὸ αἱρετώτερον συγκρίσεις ποιεῖσθαι, τοὺς αὐτοὺς τόπους φησὶ τούτους ἁρμόζειν καὶ πρὸς τὸ δεικνύναι ὅτι ἁπλῶς τί ἐστιν αἱρετόν. ἐπεὶ γὰρ τὸ αἱρετώτερον ὥσπερ τὸ χρησιμώτερον, καὶ τὸ κάλλιον καὶ καλόν, ἂν τὰς ὑπεροχὰς καὶ τὰς συγκρίσεις τὰς πρὸς ἄλληλα ἑκάστου αὐτῶν ἀφαιρῶμεν, δεικνύοιμεν ἂν αὐτὰ ἁπλῶς ὄντα τοιαῦτα, διὰ τῶν αὐτῶν τόπων. τῷ γὰρ τὸ τίμιον αἱρετὸν εἶναι, τούτῳ καὶ τὸ τιμιώτερόν τινος αἱρετώτερον ἐκείνου. ὥστε ἐν τῷ λαβεῖν ὅτι τίμιον, εἴη ἂν καὶ ὅτι αἱρετὸν λαμβάνων. ὁμοίως καὶ τὸ χρησιμώτερον αἱρετώτερον, ἔτι τὸ χρήσιμον αἱρετόν. ἀφελόντας οὖν χρὴ τὴν πρὸς ἄλληλα σύγκρισιν λαμβάνειν, πᾶν τὸ τίμιον αἱρετόν. ἀρχὴ δὲ φέρε εἰπεῖν, τὸ τίμιον ὥστε καὶ αἱρετόν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ χρησίμου, τὸ χρήσιμον αἱρετὸν, πλοῦτος δὲ χρήσιμον. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων καθ' ὃ τὸ αἱρετώτερον δείκνυται. ὅσα τῷ ὁμολογουμένως αἱρετὰ εἶναι καθ' ὃ ἡ σύγκρισις αὐτοῖς αἱρετώτερα εἶναι δείκνυται. οὐ γὰρ μόνον τὸ τιμιώτερον καὶ τὸ χρησιμώτερον αἱρετώτερον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀλυπότερον ἂν οὕτω τύχῃ καὶ τὸ ἥδιον καὶ ὃ σπουδαῖος ἂν ἕλοιτο μᾶλλον, καὶ καθ' ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, ἡ κατὰ τὸ αἱρετώτερον ὑπεροχὴ γίνεσθαι δέδεικται. κατὰ πάντα ἂν ἀφελόντες τὴν πρὸς ἄλληλα σύγκρισιν καὶ ὑπεροχὴν, τὸ ἁπλῶς λαμβάνωμεν, εἴημεν ἂν αἱρετὸν ἕκαστον αὐτῶν δεικνύντες. ἐπ' ἐνίων δέ φησιν εὐθέως ἐν τῇ πρὸς ἕτερον συγκρίσει περιέχεσθαί τε καὶ ἐλέγχεσθαι, καὶ τὸ ἑκάτερον αὐτῶν αἱρετὸν εἶναι, ἢ τὸ ἕτερόν γε φανερῶς. πάντως μὲν γὰρ ἄμφω δεῖ εἶναι τοιαῦτα τὰ συγκρινόμενα. προδήλως μέντοι τὸ ἕτερον τὸ προσκείμενον τοιοῦτον εἶναι τίθεται. ᾧ γὰρ πρόσκειται τὸ ἀγαθὸν, προδήλως τοῦτο ἔχει καὶ τὸ ἕτερον προσκείμενον, οὐκέθ' ὁμοίως φανερῶς τὸ αἱρετὸν, ἐν τῇ κατὰ τὸ χρήσιμον συγκρίσει περιέχεται. ἔστιν οὖν ὃ λέγει, ὅτι ἐπ' ἐνίων, οὐ δεῖ κατασκευῆς πρὸς τὸ δεῖξαι αἱρετώτερον, τῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν λεγομένων. ἴσως μὲν γὰρ πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ χρήσιμον αἱρετὸν, ἢ τὸ ἡδὺ, ἢ τὸ

ἢ διὰ τὴν δόξαν αἱρετὸν ἢ ὑπὸ τὸ ἡδύ, ἢ ὑπὸ τὸ συμφέρον

ἄλυπον, ἢ ὁ πολυχρόνιον, λόγου δεῖ· ὧν οἷς δὲ κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἡ σύγκρισις, τοῦτα
προδήλως τὸ αἱρετὸν ἔχει· τὸ γὰρ αἱρετὸν, ἀγαθόν, ἢ οὐ ῥᾴστως ἔστι τὸ λεγόμενον ὅτι τὸ ἧττον,
ὁμοίως δὲ καὶ ὡδὶ τῶν ἄλλων ὅσα διαύτην ἔχει πρὸς σύγκρισιν. ἀλλὰ ἐπεὶ οὐκ ἐπὶ πάντων κα-
τὰ σύγκρισιν λεγομένων, οὐ πάντως καὶ τὸ ἀπλῶς ἐμφαινόμενον ἔχει· οὐ γὰρ εἰ τὸ σὺν
τὸ πρόσφορον τινὸς πλεῖον ἐκείνου, καὶ ὅλως ἔστι τὰ τεία τῶν δύο πλείω, ἢ ὅτι γε ἡ δὲ πολ
ὑπερέχον τινὸς πλεῖον ἐκείνου, καὶ ὅλως ἔστι τὰ τεία τῶν δύο πλείω, ἢ ὅτι γε ἡ δὲ πολ
λὰ εἶναι τὰ τεία οἷόν τε ὅλως τοῦ κειμένου τόπου λειπομένου, ἀφελόντας αὐτῷ τὴν
πρὸς τὰ δύο ὑπεροχήν, ἀλλ' ἐπεὶ πάντα τὸ λιφθὲν μέγεθος ἴσον ἢ μικρὸν ὑπερέχει
τινός· τὸ δὲ ὑπερέχον τινὸς μεῖζον ἤδη, διότι μεῖζον καὶ μέγα, δῆλον ὅτι προσέθηκε
τὸ, ὅσα τοιαύτην ἔχει· τοιαύτην δὲ ἔχει πρὸς σύγκρισιν, τὸ, αἱρετώτερον ἄλλο ἄλλου λει
πόμενον, τὸ δὴ πολυχρονιωτέρῳ ἀγαθῷ, τῷ βεβαιοτέρῳ, οἷς τοιούτοις. ὁ γὰρ λέγων τὸ
φύσει ἀγαθὸν τῷ μὴ φύσει ἀγαθοῦ αἱρετώτερον εἶναι, τῷ, τὸ ἀγαθὸν αἱρετὸν εἶναι,
ἐπὶ ἀμφοτέρων δὲ αὐτὸ λαμβάνει, καὶ ὅτι ἀμφότερά ἐστιν αἱρετὰ, τί δηλοῖ. καὶ ἡ ἐπὶ
φύσει ἀγαθὸν ὄντι, δῆλον αἱρετὸν ὄντι· καὶ μὴ φύσει δὲ ἢ τὶ ἀγαθὸν δὲ καὶ δῆλον αἱρετὸν.
πᾶν γὰρ ἀγαθὸν αἱρετόν· συνειρόντες μὲν οὖν, ὁρῶμεν τὸ φύσει ἀγαθὸν, τῷ μὴ φύ-
σει αἱρετώτερον· καὶ ἔστι φύσει μὲν ἀγαθὸν, ἡ ὑγίεια, οὐ φύσει δὲ, τὸ νικᾶν μαχόμενον· αἱρε
τώτερον ἁρπᾶ ὑγίεια τῆς τῷ πολέμῳ νίκης. λειπομένων δὲ αἱρετὸν, ὁρῶμεν τὸ φύσει ἀγα
θὸν αἱρετὸν, φύσει δὲ ἀγαθὸν ὑγίεια, καὶ αἱρετὸν ἁρπᾶ, καὶ πάλιν, πᾶν ἀγαθὸν αἱρετὸν,
ὥστε, καὶ τὸ μὴ φύσει· ὁμοίως καὶ ὡδὶ τοῦ τιμιωτέρου. εἰ ἔστιν οὖν τοῦτο τῷ τιμιωτέ-
ρου εἶναι αἱρετώτερόν ἐστιν, ἐπεὶ τὸ τίμιον αἱρετὸν, τὸ δὲ τιμιώτερόν, τινος τίμιον, δῆ
λον ἂν ὡς τιμιώτερον μὴ ὂν τίμιον, τόδε ἁρπᾶ αἱρετὸν. ὁμοίως ἐπὶ τόδε, ᾧ πολυχρονιώ
τερον ἀγαθὸν εἶναι, τὸ δὲ αἱρετώτερον, τὸ αὐτὸ ἔστιν τῷ πολυχρόνιον εἶναι, αἱρετὸν
ἂν εἴη· δῆλον οὖν πῶς δεῖ τε τοῖς συγκριτικοῖς τόποις χρῆσθαι, καὶ πρὸς τί τὸ ἁ-
πλῶς αἱρετὸν διέξιμεν. ὡδὶ ζητήσαι δ' ἄν τις εἰ ὡδὶ πάντων ὑγιὲς τὸ, τὸ μᾶλλόν τι ὄν,
καὶ ἁπλῶς εἶναι. λέγεται γὰρ καὶ γῆ γῆς κουφοτέρα, οὐκ οὖσα ἁπλῶς κούφη, καὶ
πῦρ πυρὸς βαρύτερον, καὶ οὐκ ἔστιν ἁπλῶς βαρύ, ἢ οὐ κυρίως ὡδὶ τούτων τὰ συγ-
κριτικὰ λέγεται τῶν μὴ ἀναδεχομένων τὸν λόγον τὸ καθ' ἡ σύγκρισις. ὅτε γὰρ ἡ γῆ
τὸν τοῦ κούφου λόγον ἐπιδέχεται· ἧττον ἁπλῶς ὅτι. Καρεῖα. κοῦφον δέ ἐστι τὸ ἧς αὐτοῦ
φορόμενον εἰς τὸν ἄνω τόπον. οὕτε τὸ πῦρ τοῦ βαρέος. οὐ λέγεται γὰρ ἡ γῆ κουφοτέ-
ρα ᾗ θᾶττον ἧς αὐτῆς ἄνω φορεῖσθαι, ἀλλὰ τῷ διὰ στερεστέρα εἶναι, καὶ ῥᾷον ἄνω διάγε
σθαι, ὃ οὐκ ἔστι κοῦφον· ὁμοίως καὶ πῦρ βαρύτερον λέγεται, τὸ ῥᾷον κάτω ἐπόμενον
καθ' ὁμοιότητα οἷόν τινα τῶν τα λέγεται οὐ κυρίως. λιπτέον δὲ ὅτι μάλιστα κα
θόλου τοὺς τόπους. Γρᾶ τῷ μᾶλλον καὶ τοῦ μείζονος, καὶ ὅλως τῶν οὐ συκρίσει
παραδοὺς ἡμῖν τοὺς συκριτικοὺς τόπους ὡδὶ ὡρισμένου τινὸς, ἐπὶ ᾗς τοῦ αἱρε-
τοῦ. πάντες γὰρ κατὰ ὅδε πῃ σύκρισιν ἐποιοῦθ', ἐπεὶ οὐ παρακολαθήσετε τῷ ἁ
τὸ πῶν παράδοσις ἐπὶ ὡρισμένου τινὸς, ὡς τὸ φύσει αἱρετὸν ἀγαθὸν, φύσει δὲ ἀγαθὸν
ὑγίεια, ὑγίεια φύσει αἱρετόν. ἔστι δέ τινα φύσει αἱρετὰ, οὐ πάντως ἀγαθά· οἷον, ἀγαθὸν ἆρα
ἡ ὑγίεια πρώτη πρότασις ὡς εἰπομεν γινομένη. ἐπεὶ μὴ γίνεται ἡ σύγκρισις κατὰ τὸ αἱ
ρετὸν μόνον, πάλιν ἐμμεθόδως ὑποδείκνυσιν ἡμῖν δι' ὧν προστίθησι πῶς τοῖς αὐτοῖς
ζητοῦσι τόποις καθόλου καὶ πρὸς τὰ ἄλλα πάντα καθ' ἃ ἡ σύγκρισις γίνεται, χρῆ-
σθαι διωρισόμεθα. ἐπεὶ γὰρ τὸ μᾶλλον συκριτικὸν ὂν καὶ τὸ μείζον ὁμοίως, οὐκ ὡδὶ ἀ-
γαθῶν μόνον, ἢ κακῶν, καὶ αἱρετῶν τε καὶ φευκτῶν λέγεται, ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἄλλων. μά-
λιστα μὲν ὡδὶ μεγεθῶν, καὶ ἐπ' ἀριθμῶν δὲ καὶ βαρέων, καὶ ἐπ' ἄλλων μυείων ἡ κατὰ
τὸ μεῖζον γίνεσθαι σύγκρισις. διεῖν φησι τοὺς συκριτικοὺς τόπους ὡς ἐρήλωσε τῇ προς
θέσει τῇ τοῦδὶ τοῦ μᾶλλον καὶ μεῖζον, ὡς καθολικωτέρους λαμβάνειν. οὕτω γὰρ λαμ
βανόμενοι, πρὸς πλείω χρήσιμοι ἔσονται, καὶ οὐ μόνον πρὸς τὰ αἱρετὰ καὶ φευκτὰ
πρὸς ἃ νῦν αὐτοῖς κεχρήμεθα. εἰ πῶν δὲ ἔστι πῶς οἷόν τε τοὺς προφερομένους τόπους
καθόλου ποιεῖν, ὑποτίθεται. αὖ γ' μικρὸν παραλλάξαντων ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτῶν.
τὸ κοινότερον αὐτὶ τοῦ εἰδικωτέρου προστιθέντες, γένοιτ' ἂν τὸ προειρημένον, ἢ πῶς

πᾶν ἀγαθὸν αἱρετόν

Quæ sint bona natura & quæ nō sint bona natū

An sit ppetuū quod magis est simpliciter esse

κοῦ φορ — βαρύ — Quid

Secundū similitudiné hæc nō proprie dicta sint

Secundū similitudiné hæc nō proprie dicta sint

ἔστιν γένοιτ' ἂν δῆλα παραδειγμάτων δηλοῖ ὡδὶ τόπων. πρῶτον μὲν τὸ φύσει ἀγαθὸν,
τοῦ μὴ φύσει αἱρετώτερον· οὕτω μὲν γὰρ ῥηθεὶς οὗτος ὁ τόπος ὡδὶ ἀγαθῶν μόνον καὶ τῶ
νῦν συκρίσεως χρήσιμος γίνεται· ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον τὸ φύσει ἀγαθὸν τοῦ μὴ φύσει ἀ-
γαθοῦ μᾶλλον ἀγαθὸν καὶ αἱρετώτερον, ἀλλὰ καὶ τὸ φύσει φθυκτὸν τοῦ μὴ φύσει φθυ-
κτότερον, καὶ τὸ φύσει λυπηρὸν τοῦ μὴ φύσει, λυπηρότερον, καὶ ὡδὶ ὑγιεινὸς ἢ ἡ γλυκέ
ος καὶ τῶν ὁμοίων δύσις, ὁ αὐτὸς λόγος. αὖ δὴ εἴ πῃ μᾶλλον αὐτὶ τοῦ φύσει ἀγαθὸν, τὸ φύ
σει διοῦτον τοῦ μὴ φύσει τοιούτου μᾶλλον διοῦ ὄν, καθόλου τε ἐποιήσαμεν τὸν τόπον·
καὶ χρῆσθαι αὐτῷ πρὸς πάντα διωρισόμεθα, ὧν οἷς ἔστι τὸ φύσει καὶ τὸ μὴ φύσει. πάν
τα δ' συμπεχώρηται οὕτω τε ἔχειν ὡς τόπου. Γπάλιν κείσθω τὸ ποιοῦν τῆ παρα
οἷα ἀγαθοὺς αἱρετώτερον τοῦ μὴ ποιοῦντος. αὖ δὴ αὐτὶ τοῦ ποιοῦ ἀγαθοὺς αἱρετώ-
ρου διοῦ μὴ ποιοῦντος ἐδικῶς εἰρημένου, λάβωμεν τὸ ποιοῦν τὸ ἕξιν αὐτὸ διότι τι, τοῦ
μὴ ποιοῦντος μᾶλλον ἔστι τοιοῦτον, καθόλου τε ποιήσομεν τὸν τόπον, καὶ πρὸς πολλὰ
αὐτῷ χρῆσθαι διωρισόμεθα. αὐτὸς δὲ οὕτως ἔθηκε τὸν τόπον· εἰ τὸ μὲν ποιεῖ τὸν ἔχον
τα αὐτὸ τοιοῦτον, ᾧ αὐτὸ πάρξη· τὸ δὲ μὴ ποιεῖ, μᾶλλον τοιοῦτον, ὅ, ποτε ποιεῖ, ἢ ὃ μὴ
ποιεῖ. οὐ τοῦ γὰρ καὶ τὸ ποιοῦν θερμόν, τοῦ μὴ ποιοῦντος θερμότερον, καὶ τὸ ποιοῦν γλυ
κύ, καὶ τὸ ποιοῦν καλόν, καὶ τὸ ποιοῦν ἡδύ· εἰ δὲ ἀμφότερα ποιεῖ τὸ αὐτὸ, τὸ μᾶλλον ποι-
οῦν, τοιοῦτο μᾶλλον. οἷον, εἰ ἀμφότερα ποιεῖ τὸ ἔχον γλυκύ ἢ θερμόν, ἢ ἀγαθὸν, ἢ μεῖζον
ἢ· γὰρ εἰς τὸ γενικώτατον ὁπότ' ἔστι τοιοῦτον μετάθεσις, κοινότερον ἐποίησε τὸν τόπον,
καὶ πολὺ χρησιμώτερον. ἔτι εἰ τοῦ αὐτοῦ τινος, τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ ἧττον τοιοῦτον.
παρέδωκε πυκνὸν τοιοῦτον τόπον εἴ τινος τοῦ αὐτοῦ τὸ μὲν μεῖζον ἀγαθόν ἐστι τὸ δὲ ἔ-
λαττον, αἱρετώτερον τὸ μεῖζον. οὕτω γὰρ δυεξία πλούτου αἱρετωτέρα. ὅτι τῆς ὑγιείας
ἡ μὲν δυεξία, αἱρετωτέρα. ὁ δὲ πλοῦτος, ἧττον αἱρετός. πῶς οὖν καὶ ἔστιν ἡ καθολικώ
τερον ποιήσομεν τῇ ἐκθέσει τε καὶ προσηκούσῃ λέξει, οὕτω γὰρ ἐρηθείς· εἰ τοῦ αὐτοῦ
τινος τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ ἧττον τοιοῦτον, μᾶλλον τοιοῦτον, ὃ τοῦ αὐτοῦ μᾶλλόν ἐστι τοιοῦ
τον. καθόλου γὰρ ἔσται λαβόντων ἡμῶν αὐτὶ τοῦ ἀγαθὸν τὸ τοιοῦτον. κειμένου γὰρ δύ-
ου, καὶ μεῖζόν τι, ἄλλο ἄλλου, καὶ πλεῖον καὶ θερμότερον, καὶ γλυκύτερον, ἢ πάν
τα τὰ δύσεις ὅμοια, λειπομένων διωρισόμεθα, τῷ πᾶσιν αὐτοῖς ἐφαρμόζειν τὸ διοῦ-
τον· καὶ εἰ τὸ μὲν μᾶλλον τοιοῦτον διοῦν· τὸ δὲ μὴ τοιοῦτος τοιοῦτον δῆλον ὅτι τὸ πρῶ
τον ῥηθὲν μᾶλλον διοῦν· τοῦ τόπου τὸ λέγοντος, εἰ τὸ μὲν ἀγαθοῦ τινος μεῖζον εἴη ἀγα-
θόν· τὸ δὲ, ἀγαθὸν μὲν εἴη, μηδενὸς δὲ ἀγαθοῦ μεῖζον, αἱρετώτερον τὸ ἀγαθοῦ τινος μεῖζον
καὶ καθόλου ἔστιν οὗτος οὗ ἐκλέγεται. διωρίσθαι γὰρ δι' αὐτῶν καὶ θερμότερον ἄλλο
ἄλλου οὐ λειπνωίαι, καὶ γλυκύτερον, καὶ ἄλλα μυεία τῷ, τὸ διοῦν πολλοῖς ἐφαρμό
ζειν, εἰ μὴ τοῖς αἱρετοῖς μόνοις· ἔοικε δὲ ἄλλος τις παρὰ τοὺς εἰρημένους ὁ τόπος οὗτος
εἶναι, αὖ οὕτω, τις αὐτὸ ἀκούῃ. τὸ γὰρ θερμὸν, εἰ τὸ μᾶλλον θερμοῦ θερμότερον, μᾶλ
λον θερμόν, καὶ τὸ μᾶλλον γλυκέος. ὁμοίως καὶ ὡδὶ ψυχροῦ, καὶ πικροῦ, καὶ τῶν
τοιούτων. ἔτι ἐκ τῆς προσθέσεως. Δείκνυσι πῶς καὶ οἱ ἐκ τῆς προσθέσε
ὡς τε καὶ ἀφαιρέσεως τόποι οὓς ἐβέβετο, καὶ αὐτοὶ γίνοιντ' ἂν καθολικώτεροι. οὓς μὴ
οἷόν ἐβέβετο ἐκ τῆς προσθέσεως, ἦσαν οὖν οἱ. εἰ τῷ αὐτῷ προστιθέμενον τὸ ὅλον αἱρε
τώτερον ποιεῖ καὶ ἐλάττονι προστεθέν, τὸ ὅλον μεῖζον ποιεῖ· εἰς οὓς δὲ νῦν μεταθήσι
σιν αὐτούς, εἰσὶν οὗτοι. εἰ τῷ αὐτῷ προστιθέμενον τὸ ὅλον μᾶλλον ποιεῖ τοιοῦτον· τὸ γὰρ
μᾶλλον διοῦ ὄν, καθολικώτερον τοῦ, αἱρετώτερον. αἱρμόζον καὶ ὡδὶ λευκοῦ, ἢ γλυ
κέος, καὶ καλοῦ, καὶ τῶν τοιούτων. καὶ εἰ τῷ ἧττον τοιούτῳ προστιθέμενον τὸ ὅ-
λον μᾶλλον ποιεῖ διοῦν· τὸ γὰρ ἧττον διοῦν καὶ τὸ μᾶλλον διοῦ ὄν, καθολικώτερόν ἐστι
ἧττον διοῦ ὄν καὶ μᾶλλον τοιοῦ ὄν. Γπάλιν ἐκ τῆς ἀφαιρέσεως. ὁ μὲν εἰρημένος ὢν
δὴ τὸ αἱρετὸν ἐστὶν ἀφαιρεθέντος ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ τὸ λειπόμενον ἔλαττον, ἐκεῖνο μεῖζον αὖ εἴη
ὁ πότε ἀφαιρεθέν, τὸ λειπόμενον ἐλάττον ἐφυλάξ. εἰς οὗ ἡμᾶς μεταλαμβανόμενος, ἔστιν ὅτος,
οὗ ἀφαιρεθέντος, τὸ λοιπόμενον ἧττον διοῦν· αὖ τὸ μᾶλλον τοιοῦν· τοῦτ' ἔλαττον καὶ
μεῖζον οἷς ἐχρήσατό τε, τὸ ἧττον τοιοῦτο, καὶ μᾶλλον τοιοῦτο, κοινότερά τε καὶ καθολι

τὸν ἐχόντα αὐτὸ
τὸ ἔχον

αὖ οὕτω τις αὐτοῦ ἀκούῃ. ἢ ἐπ
ἀληθοῦς λαμβάνειν

κώτερα. διὸ οὔπω κειμένῳ τῷ τόπῳ, ἔνεστιν ἐπὶ πλειόνων χρῆσθαι. Καὶ τὰ τοῖς ἐναντίοις ἀμιγέστερα μᾶλλον τοιαῦτα. οὗτος μετενήνεκται καὶ ἐπὶ τὸ καθολικώτερον· ἀπὸ τοῦ τὸ ἀμιγὲς κακῷ ἀγαθὸν, αἱρετώτερον εἶναι τοῦ μεμιγμένου. τὰ γὰρ αὐτὰ εἴπε μετὰ ἀλυπίας αἱρετώτερα εἶναι, ἢ μετὰ λύπης. καθόλου γὰρ εἴπε μᾶλλον τοιαῦτα ὁποῖα εἶναι λέγεται τὰ ἀμιγέστερα τοῖς ἐναντίοις. λευκόν τε γὰρ μᾶλλον, τὸ ἀμιγέστερον τῷ ἐναντίῳ, καὶ γλυκὺ ὁμοίως. ἀλλὰ μὴν ἡδύ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, οἷς ἐστί τι ἐναντίον. Δύναται καὶ ἀπὸ τοῦ τελευταίου εἰρημένου τόπου, οὗτος μετενηνέχθαι. τοῦ ἔτι εἰ τὸ ὁμοίως δεικνύναι φευκτόν. Ἔτι, παρὰ τὰ προειρημένα πρότερον, τὸ μᾶλλον ἐπιδεχόμενον τὸν οἰκεῖον τοῦ προκειμένου λόγον. Παρὰ τοὺς παραδεδομένους τόπους συγκριτικοὺς, τοῦτον νῦν προστίθησιν ὄντα ἀπὸ τοῦ ὁρισμοῦ. οὗ ἐμνημόνευσεν αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς κατὰ τὸ αἱρετὸν συγκρίσεως. τὸ γὰρ ἐπιδεχόμενον μᾶλλον τὸν ὁρισμὸν τὸν τοῦ προκειμένου, μᾶλλον τοιοῦτο. λευκὸν μὲν μᾶλλον, τὸ, τὸν τοῦ λευκοῦ λόγον ἐπιδεχόμενον μᾶλλον. τὸ γὰρ χρῶμα, διακριτικὸν ὄψεως μᾶλλον λευκόν. ἐπεὶ τὸ λευκόν ἐστι χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως. ὁμοίως καὶ γλυκὺ, τὸ μᾶλλον ἐπιδεχόμενον τὸν τοῦ γλυκέος λόγον, καὶ αἱρετόν τε κατὰ ταῦτα τοῦτ' ἂν εἴη, τὸ μᾶλλον τὸν τοῦ αἱρετοῦ λόγον ἐπιδεχόμενον, καὶ ἥδιον, τὸ, τὸν τῆς ἡδονῆς. ὃν ἴσως οὐ παραδέδωκε τόπον, ἐπὶ τῶν τὰ αἱρετώτερα δεικνύντων τόπων. ὅτι μήτε τοῦ αἱρετοῦ ἀγαθοῦ εἷς μήτε τοῦ ἡδέος εἷς λόγος. τῶν γὰρ πολλαχῶς λεγομένων τὰ ἀγαθὰ, καὶ αἱρετά. Ἐὰν δὲ ἐπὶ μέρους καὶ μὴ καθόλου τὸ πρόβλημα τεθῇ. Εἰπὼν ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ ἐν τούτῳ περὶ τῶν καθόλου προβλημάτων, ὅσα τὸ συμβεβηκὸς ἔχεται, ἢ ἁπλῶς τὴν ζήτησιν ἔχοντα, ἢ συγκριτικὴν, τίνες ἁρμόσουσι πρὸς αὐτὰ τόποι, νῦν περὶ μὲν τῶν συγκριτικῶν προβλημάτων, οὐκέτι λέγει. δείκνυσι δὲ πῶς οἷόν τέ ἐστι τοῖς παραδεδομένοις τόποις χρῆσθαι, καὶ πρὸς τὴν τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων κατασκευήν τε καὶ ἀνασκευήν. καὶ πρῶτόν γε δείκνυσιν, ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἀρχὴν εἴπε τοῦ δευτέρου. ὅτι οἱ καθολικῶς λεγόμενοι τόποι, οὐ μόνον εἰσὶ πρὸς τὰ καθολικὰ προβλήματα χρήσιμοι, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἐπὶ μέρους. τῷ γὰρ τοῦ καθόλου κατασκευαστικῷ, καὶ τὰ ἐπὶ μέρους συγκατασκευάζεται. καὶ πάλιν τῷ καθόλου ἀνασκευαστικῷ, καὶ τὰ ἐπὶ μέρους ἀνασκευάζεται. εἰ καὶ ἐπὶ μέρους εἴη τὸ πρόβλημα κείμενον, χρήσιμοι οἱ καθόλου τόποι. ζητουμένου γὰρ εἰ ἥδε ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν, ὁ δείξας πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν, ἔδειξεν ὅτι καὶ ἡ ζητουμένη. πάλιν εἰ εἴη προκείμενον δεῖξαι τήνδε τινα τὴν ἡδονὴν μὴ εἶναι ἀγαθὸν, ὁ δείξας μηδεμίαν οὖσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν, ἔδειξεν ὅτι μηδὲ ἡ προκειμένη. τούτου δὲ ἐμνημόνευσεν ὡς εἶπον καὶ τοῦ δευτέρου ἀρχόμενος, δι' ὧν εἶπεν. ἔστι δὲ πρὸς ἀμφότερα τὰ γένη τῶν προβλημάτων κοινὰ, τὰ καθόλου κατασκευαστικὰ καὶ ἀνασκευαστικά. νῦν δὲ σαφέστερον ἐξείργασται. εἰπὼν δὲ πάντας τοὺς καθόλου χρησίμους εἶναι καὶ πρὸς τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα. πᾶν γὰρ τὸ καθόλου δειχθὲν, συναποδείκνυσι καὶ τὸ ὑπ' αὐτὸ. μάλιστα ἐπικαίρους καὶ κοινούς φησιν εἶναι τόπους πρός τε τὰ καθόλου καὶ τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα, τούς τε ἐκ τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν συστοίχων, καὶ τῶν πτώσεων. οὐ γὰρ πάντα τὰ ἐπὶ μέρους οἷόν τε διὰ τῶν καθόλου δεδεῖχθαι, τῷ εἶναί τινα τῶν ἐπὶ μέρους καὶ καθ' αὑτὰ ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ. διὸ, δεῖ πρὸς αὐτὰ καὶ ἰδίων τινῶν τόπων. πρὸς γὰρ τὸ δεῖξαί τινα ἄνθρωπον μουσικὸν, οὐχ οἷόν τε χρῆσθαι τῷ πάντα εἶναι μουσικὸν, ὅτι μὴ ἀληθές ἐστι. οὐ δὲ πρὸς τό τινα μὴ εἶναι γραμματικὸν, τῷ μηδένα. καὶ ἐπεὶ τετραχῶς λέγεται τὰ ἀντικείμενα ἐφ' ἑκάστου εἴδους ἀντιθέσεως χωρὶς τῶν κατὰ ἀντίφασιν ἀντικειμένων, δείκνυσιν ὅτι ὁ αὐτὸς τόπος ὁμοίως ἁρμόσει, καθόλου τε ὄντος τοῦ προβλήματος, καὶ ἐν μέρει μεταφερόμενος ἐπὶ ταῦτα ἀπ' ἐκείνου. καὶ πρῶτόν γε ἐπὶ τῶν ἐναντίων δείκνυσι τοῦτο. ὁμοίως γάρ φησιν ἔνδοξον, τό τε ζητουμένου, εἰ πᾶσα λύπη κακὸν, ἀξιῶσαι εἰ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν, καὶ πᾶσα λύπη εἴη κακόν. ὅς ἐστι τόπος ἀπὸ τῶν ἐναντίων καθόλου, καὶ τὸ ζητουμένου εἴ τις λύπη κακόν, ἀξιῶσαι, εἰ ἡ ἡδονή τις ἀγαθὸν, καὶ λύπην τινὰ εἶναι κακόν. εἴη γὰρ ἂν ἡ ἐπὶ ταῖς καλαῖς ἐνεργείαις

In contrarys

ὐχ οἷόν τε πάντα τὰ ἐπὶ μέρους διὰ τῶν καθόλου δεδεῖχθαι

sc. μήτε τοῦ ἀγαθοῦ εἷς ἦν λόγος

ἐνεργείαις ἡδονὴ ἀγαθόν. καὶ ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ἐνεργείαις λύπη κακόν. καθόλου μὲν γὰρ ὄντος τοῦ προβλήματος, καὶ ζητουμένου εἰ πᾶσα λύπη κακὸν, ἔνδοξον τὸ ἐκ τοῦ ἐναντίου τὴν ἐπιχείρησιν ποιήσασθαι καθόλου οὕτω. εἰ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν καὶ πᾶσα λύπη κακόν. εἰ δὲ ἐπὶ μέρους εἴη τὸ πρόβλημα, ζητουμένου πότερον, λύπη τις κακὸν ἢ οὔ· οὐδὲν ἧττον ἔνδοξον, τὸ ἀξιοῦν εἰ ἡδονή τις ἀγαθὸν, καὶ λύπην τινὰ εἶναι κακόν.

Πάλιν, ἐπεὶ τοῖς κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν ἀντικειμένοις τόποις, οὕτως ἔνεστι χρῆσθαι καὶ πρὸς τὰ καθόλου προβλήματα. καὶ πρὸς τὰ ἐπὶ μέρους, μόνον ἐμνημόνευσεν ὡς ἐν τοῖς πρώτοις, εἰρηκὼς περὶ τοῦ καθόλου. ἔστι μὲν γὰρ κατὰ ἕξιν καὶ στέρησιν ἀντικείμενα, αἴσθησις καὶ ἀναισθησία. λέγων δὲ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει, εἴ φησιν αἴσθησίς τις μή ἐστι δύναμις, οὐδ' ἂν τις ἀναισθησία ἀδυναμία εἴη. εἰ γὰρ βουλοίμεθα δεῖξαι ὅτι τίς ἀναισθησία, οὐκ ἔστιν ἀδυναμία, δεικνύοιμεν ἂν λαβόντες, ὅτι τίς αἴσθησις οὐκ ἔστι δύναμις. εἰ δὲ ἦν ἡμῖν προκείμενον δεῖξαι τὸ πρόβλημα καθόλου, πᾶσαν ἀναισθησίαν ἀδυναμίαν οὖσαν, καθόλου ἂν καὶ τὸ ἀντικείμενον λαβόντες ἐπὶ τῆς ἕξεως ὅτι πᾶσα αἴσθησις δύναμις, εἴημεν ἂν δεδειχότες ὅτι καὶ πᾶσα ἀναισθησία ἀδυναμία. ὁμοία γὰρ ἡ ἀξίωσις ἐφ' ἑκάστῳ τῶν προβλημάτων. καὶ πάλιν εἰ ἐβουλόμεθα δεῖξαι ὅτι μηδεμία ἀναισθησία ἀδυναμία, ἐλαμβάνομεν ἂν, ὅτι οὐδεμία αἴσθησις δύναμις. τοῦτο γὰρ ἀκόλουθον καὶ τὸ παράδειγμα ὃ παρέθετο. εἴ τις αἴσθησις δύναμις μή ἐστι, καὶ ἀναισθησία τις, οὐκ ἔστιν ἀδυναμία. ἧς γὰρ αἰσθήσεως ἡ ἕξις ληφθῇ μὴ οὖσα δύναμις, ταύτης οὐδὲ ἡ στέρησις εἴη ἂν ἀδυναμία. παρατίθεται δὲ παραδείγματα καὶ τῶν κατὰ πρός τι ἀντικειμένων. Ἐπὶ μέρους, δεικνὺς ὅτι ἔστι μεταφέρειν τὸ καθόλου ἐπὶ τὸ κατὰ μέρος. ζητουμένου γὰρ εἴ τις ὑπόληψις ἐπιστήμη, ἀπὸ τοῦ ἀντικειμένου οὕτως ἂν ἐπιχειρήσαι τις. εἴ τι ὑποληπτὸν ἐπιστητὸν, καὶ τὶς ὑπόληψις ἐπιστήμη. ἡ γὰρ ὑπόληψις, ὑποληπτοῦ. εἰ δὲ ἦν καθόλου δὲ πρόβλημα. καὶ ἐζητεῖτο εἰ πᾶσα ὑπόληψις ἐπιστήμη, ἐλαμβάνετο ἂν καὶ τὸ ἀντικείμενον τῇ ὑπολήψει τὸ ὑποληπτὸν καθόλου οὕτως. εἰ πᾶν ὑποληπτὸν ἐπιστητὸν, καὶ πᾶσα ὑπόληψις ἐπιστήμη. οὐκέτι δὲ ἐμνημόνευσε τῶν κατὰ κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἀντικειμένων. ὅτι μηδὲ ἔστιν ἐν μέρει ἀντίφασις. τῷ γάρ τι εἶναι τὸ τί μὴ εἶναι, οὐκ ἀντίκειται. αἱ γὰρ κατὰ ἀντίφασιν ἀντιθέσεις τῶν καθόλου, τῶν ἐπὶ μέρους ἀντιτιθεμένων γίνονται. διὸ, ὁ μὲν δείξας ὅτι ψευδὴς ἡ καθόλου κατάφασις, ἐπί τινος δείκνυσιν ὅτι ἀληθὴς ἡ ἐπὶ μέρους ἀπόφασις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. κἂν δείξῃ ψευδῆ τὴν ἐπὶ μέρους ἀπόφασιν, ἔδειξεν ἀληθῆ τὴν καθόλου κατάφασιν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς καθόλου ἀποφάσεως, καὶ τῆς ἐπὶ μέρους καταφάσεως. οὐκέτι μέντοι ὁ δείξας ψεῦδος τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν τὴν καθ' αὑτό. ἀλλὰ εἴπερ ἄρα τῷ ψεῦδος τὸ καθόλου αὐτὸ εἶναι. οὐ γὰρ ὁ δείξας τινὰ ἄνθρωπον μουσικὸν, δέδειχεν ἤδη καὶ τὸ, τινὰ ἄνθρωπον μὴ εἶναι μουσικόν. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν ἀντικειμένων, καὶ δείξας πῶς ἔνεστι τοῖς αὐτοῖς τόποις καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου χρῆσθαι καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους, πάλιν δείκνυσιν, πῶς τῷ ἀπὸ τῶν πτώσεων καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων οἷόν τε χρῆσθαι. πτῶσις μὲν γὰρ τὸ ἀδίκως, τοῦ ἄδικον. ζητουμένου δὲ ἐπὶ μέρους, εἴ τι ἄδικον ἀγαθόν, ἀπὸ τῶν πτώσεων οὕτως ἂν ἐπιχειρήσαι τις, εἴ τι τῶν ἀδίκως γινομένων ἀγαθὸν, καὶ τί ἄδικον ἀγαθόν. εἰ δὲ καθόλου ἐζητεῖτο εἰ τὸ ἄδικον ἀγαθὸν, ἁπλῶς ἂν ἐλαμβάνετο ἡ πτῶσις. εἰ τὸ ἀδίκως ἀγαθῶς, καὶ τὸ ἄδικον ἀγαθόν. ὅμοιον γὰρ ὡς ἐπὶ τοῦ καθόλου τὸ καθόλου. οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπὶ μέρους, τὸ ἐπὶ μέρους λαμβάνειν. ἑξῆς δὲ τὸν ἀπὸ τῶν συστοίχων τόπον δείκνυσιν ἐφαρμόζοντα τοῖς ἐπὶ μέρους. σύστοιχα δὲ ἀλλήλοις, ἀνδρεία, ἀνδρεῖος. ἀνδρείως, ἀνδρεῖον. πάλιν, ἡδονή. ἡδόμενος, ἡδέως, ἡδύ. καὶ πάντα τὰ οὕτω πρὸς ἄλληλα ἔχοντα. ὡς ἐν τοῖς πρώτοις εἴρηται, εἰ ζητούμενον εἴη ἐπὶ μέρους. πότερόν τις ἡδονὴ φευκτὸν ἢ οὔ, ἀπὸ τοῦ συστοίχου οὕτως ἡ ἐπιχείρησίς ἐστιν. εἴ τι τῶν ἡδέων φευκτὸν, ἢ οὔ, ἀπὸ

In oppositis secundu habitu & priuatio nem

In oppositis ad ali qd

In oppositis secun du affirmatione & negatione

μὴ ἐστὶν ἐν μέρει ἀντίφασις

πτῶσις qd

σύστοιχα .i. coniug qd

ιδ

τῷ τι εἶναι τὸ τί μὴ εἶναι οὐκ ἀντίκειται

+ φθαρτικῶν

τοῦ ἡδέως ἡ ἐπιχείρησις. καὶ ὁμοίως εἴ τι ἡδὺ ὠφέλιμον, καὶ ἡδονή τις ἀγαθόν. τὸ γὰρ ὠφέλιμον, ἀγαθόν. εἰ δὲ ἁπλῶς καθόλου ἐζητεῖτο περὶ πάσης ἡδονῆς εἰ φευκτὴ, καθόλου ἂν ἐλαμβάνετο. εἰ πάντα τὰ ἡδέα φευκτὰ, καὶ πᾶσα ἡδονὴ φευκτόν. καὶ ἐπὶ τῶν φθαρτῶν δὲ καὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν. ὁμοίως φησὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν πτώσεων καὶ τῶν συστοίχων τόποις, καὶ τοὺς ἀπὸ τῶν φθαρτικῶν καὶ τῶν γενέσεων καὶ φθορῶν, καὶ ἐπικαίρους κοινοὺς εἶναι καὶ πρὸς τὰ ἐπὶ μέρους προβλήματα, καὶ τὸ ἔνδοξον ὅμοιον ἔχει ἐπί τε τῶν καθόλου προβλημάτων, καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους. ὡς γὰρ ἔνδοξον καθόλου, δὲ, εἰ πᾶν τὸ ἡδονῆς φθαρτικὸν ἀγαθόν ἐστι, καὶ πᾶσαν ἡδονὴν κακὸν εἶναι, οὕτως ἔνδοξον καὶ τὸ, εἰ τὸ τινὸς ἡδονῆς φθαρτικὸν, ἀγαθόν ἐστιν, τὸ τινὰ ἡδονὴν κακὸν εἶναι. ἔκειτο γὰρ ὧν μὲν τὰ φθαρτικὰ ἀγαθὰ, αὐτὰ τῶν κακῶν εἶναι. ὧν δὲ κακὰ, αὐτὰ τῶν ἀγαθῶν. ἔμπαλιν δὲ ἐπὶ τῶν γενέσεων. ὡς δὲ ἐπὶ τῶν φθαρτικῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν φθορῶν. ἔστι δὲ φθαρτικὰ μὲν ἐπιστήμης, ἂν οὕτω τύχῃ, λήθη. φθορὰ δὲ ἄγνοια. καὶ φθαρτικὸν μὲν ὑγιείας, τὸ ἐμπίπλασθαι. φθορὰ δὲ νόσος. ὁ αὐτὸς δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης λόγος. ὡς γὰρ ἔνδοξον καθόλου δὲ εἰ τὸ ἐπιστήμης κακῆς φθαρτικὸν ἀγαθὸν, τίς ἐπιστήμη κακὸν οὕτως ἔνδοξον καὶ ἐπὶ μέρους λαμβανόμενον. εἰ γὰρ τὸ τινὸς ἐπιστήμης φθαρτικὸν ἀγαθὸν, τὶς ἐπιστήμη κακόν. καὶ ταῦτα μὲν τοῦ ἀπὸ τῶν φθαρτικῶν τόπου παραδείγματα. τῶν δὲ ἀπὸ τῶν φθορῶν τε καὶ γενέσεων τόπων. καθόλου μὲν τὰ παραδείγματα εἴη ἂν τοιαῦτα. εἰ ἡ τῆς ἐπιστήμης φθορὰ ἀγαθὸν, ἡ ἐπιστήμη κακόν. καὶ εἰ ἡ γένεσις τῆς ἐπιστήμης τῶν κακῶν, ἡ ἐπιστήμη κακόν. ἔστι γὰρ τόπος ὁ μὲν ἀπὸ τῶν φθορῶν, οὗ ἡ φθορὰ ἀγαθὸν, αὐτὸ κακόν. καὶ οὗ ἡ φθορὰ κακὸν, αὐτὸ ἀγαθὸν, ὡς εἶπον. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν γενέσεων, οὗ ἡ γένεσις κακὸν, καὶ αὐτὸ τοιοῦτον. καὶ οὗ ἡ γένεσις ἀγαθὸν, καὶ τοῦτο ἀγαθόν. τὰ μὲν οὖν καθόλου τῶν τόπων παραδείγματα τοιαῦτα. αὐτὰς δὲ οὐκέτι παρατίθεται τῷ φθάνειν εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν. τὰ δὲ ἐπὶ μέρους, περὶ ὧν νῦν τὸν λόγον ποιεῖται, δεικνὺς ὁμοίως καὶ πρὸς ταῦτα χρησίμους ὄντας τοὺς τόπους, ταῦτα. εἰ ἡ φθορὰ τῆς ἐπιστήμης τῶν ἀγαθῶν, ἡ γένεσις τῶν κακῶν. ἔστι τίς ἐπιστήμη τῶν κακῶν. ἅμα γὰρ ἀμφοτέρων τῶν τόπων ἐξ ὧν τὸ παράδειγμα. εἰ γὰρ τὸ ἐπιλανθάνεσθαι τῶν πραχθέντων τινὶ αἰσχρῶν, ἀγαθὸν, τὸ ἐπίστασθαι τὰ πραχθέντα αἰσχρὰ κακόν. καὶ τοῦτο μὲν τοῦ ἀπὸ τῶν φθορῶν τε καὶ φθαρτικῶν τὸ παράδειγμα. φθαρτικὸν μὲν γὰρ ἐπιστήμης τε καὶ γνώσεως τὸ ἐπιλανθάνεσθαι. κοινότερον γὰρ τῷ τῆς ἐπιστήμης ὀνόματι ἀντὶ τῆς γνώσεως χρῆται. φθορὰ δὲ εἴη ἂν, τὸ ἐπιλελῆσθαι. τοῦ δὲ ἀπὸ τῶν γενέσεων, εἰ τὸ ἀναμιμνήσκεσθαι τῶν αἰσχρῶν τῶν πραχθέντων, κακὸν, καὶ τὸ ἐπίστασθαι αὐτὰ κακόν. τὸ γὰρ ἀναμιμνήσκεσθαι, γένεσις τίς. ὡσαύτως δέ φησι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔχειν. ὅμοιον γὰρ τὸ ἔνδοξον ἐπί τε τῶν καθόλου προβλημάτων, καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα. δὲ τῶν ἄλλων, ἤτοι πρὸς τὰ παραδείγματα εἰρηκέναι. οὐ γὰρ μόνον ἐπὶ τῶν εἰρημένων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἂν προχειρισώμεθα ἀληθές. τὸ οὖν οὗ τὸ φθαρτικὸν αἱρετὸν, αὐτὸ φευκτὸν εἶναι, καὶ οὗ ἡ γένεσις τῶν κακῶν, καὶ αὐτὸ κακὸν, οὐκ ἐπὶ ἐπιστήμης μόνον, ἢ ἐπὶ τῶν ἄλλων λέγει τῶν παρεπομένων ταῖς γενέσεσι καὶ ταῖς φθοραῖς. οἷον, τῶν ποιητικῶν, τῶν χρήσεων, τῶν λήψεως. ἔκειτο γὰρ οὗ τὸ ποιητικὸν ἀγαθὸν, καὶ αὐτὸ τοιοῦτον. καὶ οὗ ἡ χρῆσις, ἢ ἡ λῆψις αἱρετὴ, καὶ αὐτὸ αἱρετόν. ἔτι ὥστερ οὗ τὸ φθαρτικὸν ἀγαθὸν αὐτὸ κακὸν, οὕτω καὶ ἔμπαλιν. οὗ τὸ φθαρτικὸν κακὸν, ἢ ἡ φθορὰ, αὐτὸ ἀγαθόν, καὶ ἐπὶ τούτων φησὶν ὅμοιον τὸ ἔνδοξον, ἐπί τε τῶν καθόλου, καὶ ἐπὶ τῶν καθ' ἕκαστα προβλημάτων εἶναι. ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ ὁμοίως, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ ἀπὸ τοῦ ὁμοίως παραδεδομένοι τόποι, ὁ μὲν ἐκ τοῦ μᾶλλον, ἀνασκευαστικὸς μόνον. εἰ γὰρ τὸ μᾶλλόν τι ὂν μὴ ἔστιν, οὐδ' ἂν τὸ ἧττον ὂν εἴη. ὁ δὲ ἐκ τοῦ ἧττον, κατασκευαστικός. εἰ γὰρ τὸ ἧττον τί ὂν ἐστι, καὶ τὸ μᾶλλον τὸ αὐτὸ εἴη ἂν, καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ ὁμοίου, οὕτως πρὸς ἄμφω χρήσιμος καὶ πρὸς κατασκευὴν καὶ ἀνασκευήν. εἰ δὲ τὸ ὁμοίως τινὶ ὂν ἐστιν ἐκεῖνο, καὶ τὸ ὁμοίως αὐτῷ τὸ αὐτὸ εἴη ἂν

Τοῦ φθάνειν εἰρῆσθαι περὶ αὐτῶν. modulo quendi nota.

Argumentum a maiori negatiue

A minori affirmatiue

εἴη ἂν, καὶ εἰ τὸ ὁμοίως αὐτῷ τινί τι ὂν μή ἐστιν, οὐδ' ἂν τὸ ὁμοίως αὐτῷ τὸ αὐτὸ εἴη ἂν. φησὶ δὲ καὶ τούτους τοὺς τόπους ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων τὸ πίθανον ἔχειν, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου. οὐκέτι δὲ τῆς διαφορᾶς αὐτῶν μνημονεύει. ἢν ὅτε τὴν παράδοσιν αὐτῶν ἐποιεῖτο, ἐξέθετο. εἰ πῶν ἐν περὶ δύο λέγεσθαι, ἢ δύο περὶ ἑνὸς, ἢ δύο περὶ δύο, φθανεῖ γὰρ ἐνὶ χρῆσθαι. χρῆται μὲν τοι παραδείγματι, ἐν ᾧ ἐν περὶ δύο λέγεται. τὸ γὰρ ἀγαθὸν, περὶ ἐπιστήμης καὶ ἡδονῆς, διὰ παραδείγματος λέγεται, ἐν ἐστιν ὁμοίοις χρήσασθαι, καὶ εἰ δύο περὶ ἑνὸς λέγοιτο. εἰ γὰρ μᾶλλόν τις ἀδικία συμφέρον, ἢ ἡδὺ οὖσα, οὐκ ἔστι συμφέρον, οὐδὲ ἡδὺ εἴη. ἀλλὰ καὶ εἰ δύο περὶ δύο λέγοιτο. μᾶλλόν τις ἀσωτία, ἐλευθεριότης, ἢ ἠλιθιότης τίς σωφροσύνη, εἰ μὴ τὸ πρῶτον οὐδὲ τὸ δεύτερον. οὐκέτ' ἂν ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων χώραν ἔχοι ὁ πρῶτος τῶν ἀπὸ τοῦ μᾶλλον τόπων παραδοθεὶς, οὗ ἢν παράδειγμα, εἰ ἡ μᾶλλον ἡδονὴ μᾶλλον ἀγαθὸν, καὶ ἡ ἡδονὴ ἁπλῶς ἀγαθόν. πάλιν δὲ καὶ ἐπὶ τούτων τῶν μὲν καθόλου οὐ μνημονεύει, ὡς εἰρηκὼς ἤδη περὶ αὐτῶν. δείκνυσι δὲ τὴν τῶν ἐπὶ μέρους ἐν αὐτοῖς ὁμοιότητα. ποιεῖται δὲ τὴν δεῖξιν πρῶτον ἐπὶ τούτου τοῦ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον ὄντος ἀνασκευαστικοῦ. τοῦ μὲν οὖν καθόλου προβλήματος, εἴη ἂν παράδειγμα καθόλου. εἰ μᾶλλον ἐπιστήμη ἡδονῆς οὖσα ἀγαθὸν μή ἐστιν ἀγαθὸν, οὐδ' ἂν ἡδονὴ ἀγαθὸν εἴη. τοῦ δὲ ἐπὶ μέρους αὐτὸς οὕτω μνημονεύει. εἰ γὰρ μᾶλλον μὲν τῶν ἐξ ἄλλου γένους τί τοιοῦτον, ἐκείνων δὲ μηδέν ἐστιν, οὐδ' ἂν τὸ εἰρημένον εἴη τοιοῦτον. τί δέ ἐστι τὸ ἐξ ἄλλου γένους, αὐτὸς διὰ τοῦ παραδείγματος ἐδήλωσεν εἰπών. οἷον, εἰ μᾶλλον μὲν ἐπιστήμη τίς ἀγαθὸν, ἢ ἡδονὴ, μηδεμία δὲ ἐπιστήμη ἀγαθὸν, οὐδ' ἂν ἡδονὴ εἴη. ἄλλο γὰρ γένος ἡ ἐπιστήμη καὶ ἄλλο ἡ ἡδονή. εἰ μὲν οὖν ἢν ἁπλῶς εἰλημμένον. εἰ μᾶλλον ἐπιστήμη ἀγαθὸν, ἢ ἡδονή. καθόλου ἂν ἦν λεγόμενον ἐπὶ διαφερόντων γενῶν. ὥσπερ καὶ εἰ ἐλέγετο εἰ μᾶλλον μὲν τόδε γένος τοῦδε τοιοῦτον, οἷον, ἐπιστήμη ἡδονῆς. νῦν δὲ προσκείμενον. τῷ μὲν, τὸ τί. τῷ δὲ τὸ τίς, ἐπὶ μέρους αὐτὰ ποιεῖ. τῶν μέρους δὲ ὄντος τοῦ προβλήματος, ἀνασκευάζων αὐτὸ καθόλου λέγει. οὐδεμία δὲ ἐπιστήμη ἀγαθόν. ὅτι μὴ ἔστιν ἄλλως ἀνασκευάζειν τὰ ἐπὶ μέρους καταφατικά, εἰ ἁπλῶς ἀνασκευάζοιτο, ἀορίστως τιθέμενα, ἢ διὰ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ, ὡς καὶ αὐτὸς προελθὼν ἐρεῖ. ἔστι δὲ οὐ μόνον ἐπὶ διαφερόντων γενῶν ὁ τόπος προϊὼν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὑπὸ τὸ αὐτό. ἂν γὰρ τῶν ἐν ταὐτῷ γένει τὸ μάλιστα τοιοῦτον εἶναι δοκοῦν λαμβάνων τίς, δεικνύη καὶ μὴ τοιοῦτον ὂν ἀνασκευάσει, τὸ καὶ ἄλλοτι τῶν ὑπ' αὐτὸ τοιοῦτον εἶναι. οἷον, εἰ τὸ μάλιστα τοιοῦτον εἶναι δοκοῦν, μὴ ἔστι τοιοῦτον, οὐδ' ἂν ἄλλοτι τῶν ἐν τῷ γένει τοιοῦτον εἴη. εἰ γὰρ ἡ μάλιστα ἂν δόξασα ἡδονὴ τὸ ἄριστον εἶναι. αὕτη δέ ἐστιν ἡ τῆς ψυχῆς μὴ ἔστι τὸ ἄριστον, οὐδ' ἂν ἄλλη τίς ἡδονὴ τὸ ἄριστον εἴη. πάλιν, εἰ ὃ μάλιστα τοῦ ἐνδεχομένου ἐπιστητὸν φαίνεται, μὴ ἔστιν ἐπιστητὸν, οὐδ' ἂν ἄλλοτι ἐνδεχόμενον ἐπιστητὸν εἴη. μάλιστα δὲ τοῦ ἐνδεχομένου ἐπιστητὸν ὂν δόξῃ εἶναι τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. εἰ οὖν τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐπιστητὸν, οὐδ' ἄλλοτι ἄρα ἐνδεχόμενον. οὕτως οὐδὲ αἴσθησίς τις ἐπιστήμη, ἐπεὶ οὐδ' ἡ μάλιστα. οἷον, ἡ ὄψις. ἀλλ' οὐδὲ ἀπαθής τις ἄνθρωπος. ἐπεὶ οὐδ' ὁ μάλιστα ἂν δόξας. οὗτος δέ ἐστιν ὁ σπουδαῖος. καὶ αὐτὸς δὲ ὅτι ἔστι καὶ ἐπὶ τοῦδε τοῦ γένους τὴν ἐκ τοῦ μᾶλλον ἀνασκευὴν ποιεῖσθαι, ὀλίγον προελθὼν λέγει. ὡς δὲ τῷ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον τόπῳ φησὶν ἔνεστι χρῆσθαι καὶ ἐπὶ τῶν καθέκαστα προβλημάτων ἀνασκευάζοντα, οὕτω καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ ὁμοίως τε καὶ ἧττον, ἔσται καὶ τὰς ἐπὶ μέρους ἀναιρεῖν τε καὶ κατασκευάζειν. διοίσει δὲ ὅτι ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ ὁμοίου τόπος, ὡς προείρηται καὶ ἀνασκευαστικός ἐστι καὶ κατασκευαστικός, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ἧττον, κατασκευαστικὸς μόνον. ὥσπερ καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον μόνον, ἀνασκευαστικός. καὶ προτίθεται δὲ παραδείγματα, δι' ὧν σαφὲς δείκνυσι, τὸν μὲν ἀπὸ τοῦ ὁμοίου καὶ κατασκευαστικὸν ὄντα καὶ ἀνασκευαστικόν. ὥσπερ ἐπὶ τῶν καθόλου προβλημάτων, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους. τὸν δὲ ἀπὸ τοῦ ἧττον, κατασκευαστικὸν μόνον. ὅτι γὰρ μὴ οἷόν τε τῷ ἀπὸ τοῦ ἧττον, πρὸς ἀνασκευὴν χρήσασθαι, ἔδειξε. κειμένου γὰρ τοῦ εἰ ἧττον δυνάμις τις ἀγαθὸν,

Τὸ ἐξ ἄλλου γένους qd

Ἐπιμέ

μάλιστα τοῦ ἐνδεχομένου ἐπιστητόν

A maiori negatiue a minori affirmatiue

Locus a minus ad magis nullatenus negatiuus

Homo currit . Nullus homo currit

α. ff. ἀνασκευάζοιτο

ἢ ἐπίσημη, αὖ μὲν προσληφθῇ ἀ ἔστι δέ τις διώσμις ἀγαθὸν, δείκνυται καὶ κατασκευάζεται ὅτι καὶ ἐπίσημη· αὖ δὲ προσληφθῇ ἀ μηδεμίαν διώσμιν ἀγαθὸν εἶναι, οὐ δείκνυται ἀ μὴ δὲ ἐπίσημη· οὐ γὰρ ἀνάγκη, εἰ ἀ ἥδιον τί ἐν μὴ, ἔστι μὴ δὲ ἀ μᾶλλον εἶναι. ὥσπερ ἀνάγκη, εἰ ἀ ἥδιόν τι ἐν ὄντι, καὶ ἀ μᾶλλον τί ὂν εἶναι· ἀ δὲ παράλειγμα καὶ ἐπὶ τούτων ᾧ κέχρηται, ἔχει οὐ τοῖς δύο λεγόμενον· ἀ γὰρ ἀγαθὸν, τοῖς δυνάμεως καὶ ἐπίσημης. Οὐ μόνον δὲ ἐξ ἄλλου γένους ἐστὶν ἀνασκευάζειν.

Ὅτι τῷ ἀφ' οὗ μᾶλλον τόπῳ ἔνεστι ἀνασκευαστικῷ, οὐ μόνον ἐστὶν ἐπὶ διαφερόντων γενῶν χρῆσθαι, ὡς φθάσας εἶπεν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λέγει· ἐφθάσαμεν δὲ ἤδη δεῖξαι δι' ἐλείποντα διὰ πλειόνων παραλειγμάτων· διὰ δὲ τοῦ παραλείγματος, κοινότερον τοῖς ἀρετῶν, ὡς πρὸς ἐπισημῶν οὐσῶν εἶπε ἀ, οὐ δι' αὖ μᾶλλον αἱρετόν ἀ παράλειγμα, εἰ μὴ νοοῖ τὰς ἀρετὰς μὴ ἴσας ἐπίσημα, διὰ τοῦ πλὴν μάλιστα δηλοῦσαν αὐτῶν ἐπίσημον εἶναι· αὕτη δ' ἐστὶν ἡ φρόνησις, δείκνυσι ὅτι μὴ ἔστιν ἐπίσημη· ἀ δὲ ὑπ' αὐτοῦ ἁρμοῦν, εἰ ἂν ἴσον, τῷ εἰ εἴη ἀ πρόβλημα, εἰ τις ἐπίσημη ἀγαθόν· ὃ ἴσον αὖ εἴη τῷ, εἴ τις ἀρετὴ ἀγαθόν· αὖ δείκνυται, ὅτι ἡ μάλιστα ἐπίσημη· τοσοῦτόν, ἡ μάλιστα ἀρετὴ μή ἔστιν ἀγαθὸν, οὐ δ' ἂν ἄλλη τις ἀρετὴ ἀγαθὸν εἴη. Ἐπὶ δὲ τοῦ διὰ τόπου ὡς ὁμοίως ἀξιώσαντα εἰ οἱ καὶ πᾶσιν. Ἐκπεπλεγμένος τινὲς εἰσὶ χρήσιμοι τόποι πρὸς τὰ καθ' ἕκαστα προβλήματα, καὶ πρῶτον μὲν λέξαι, ὅτι καὶ δι' ὧν τὰ καθόλα δείκνυται, διὰ τούτων καὶ τὰ ὡς μέρει τοῦ διὰ τοῦ καθόλου εἶναι, διὸ τοὺς τόπους ἐκπεπλεγμένος· διον, ὅμοιον δ' οὐδὲν ἔχοιεν ἐπί τε τῶν καθόλου καὶ τῶν ἐπὶ μέρους λεγόμενοι, καὶ λέξαι ὅτι ὁμοίως ἀπ' αὐτῶν πρὸς ἀμφότερά ἐστιν ἐπιχειρεῖν, νῦν δ' ἐν τοῦ διὰ τόπου λέγει· οὓς καὶ αὐτοὺς δείκνυσιν ἀρμόζοντας ὥσπερ τοῖς καθόλου, οὕτω δὲ καὶ τοῖς καθ' ἕκαστα· χρησέον γάρ φησιν, τῷ ἐξ ὑποθέσεως τόπῳ, ὧδε τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων· τὰς δὲ ἐστὶν ὁ ἐξ ὑποθέσεως τόπος, ἐδείκνυεν προσθείς, ὁμοίως ἀξιώσαντα, εἰ οἱ καὶ πᾶσιν ὁμοίως ὑπῆρχεν· καὶ γὰρ κατασκευαστικὸς καὶ ἀνασκευαστικὸς οὗτος ὁ ἐξ ὑποθέσεως τόπος· αὖ μὲν γὰρ ᾖ ζητούμενον, εἰ πᾶσα ψυχὴ ἀθάνατος, καθόλου τε ἂ πρόβλημα καὶ χρησόμεθα τῷ ἐξ ὑποθέσεως τόπῳ ἀξιώσαντες εἰ μία δειχθείη, καὶ πάσας οὕτω ἔχειν· λέξαντες γὰρ ὅτι ἡ τοῦ ἀνθρώπου, πάσας αὖ εἶναι διὰ τὸν ὑπόθεσιν δεδήχθαι· εἰ δὲ ἀνασκευάζοιμεν, λαβόντες ὅτι μία μή ἔστιν ἀθάνατος, οὐδὲ ἄλλη· λέξαντες οὕτω ἢ πλὴν τὸ ἀνθρώπου ἢ ἄλλου τινὰ μὴ οὖσαν ἀθάνατον, καθόλου αὖ εἶναι· δὲ λεχθέντες, ὅτι οὐδεμία· εἰ δὲ εἴη ζητούμενον, ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, οἷον, ἡ τοῦ ἀνθρώπου, ἐπὶ μέρους μὲν ἔσται ἂ πρόβλημα· ὁμοίως δὲ χρησάμενοι τῷ ἐξ ὑποθέσεως τόπῳ, καὶ λαβόντες ἂ εἴ τις ἀθανάτος καὶ πᾶσα ψυχὴ ἐστὶν ἀθάνατος· λέξαντες δέ τινα ἀθανάτου, καὶ διὰ τούτου ἂ, καὶ πᾶσαν ἀθάνατον εἶναι λαβόντες, εἶναι καὶ ἂ πλὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀθάνατον εἶναι δεδεχθέντες. οὕτω δὲ καὶ τῷ προβλήματι ἂ αὐτὶ κείμενον· πάλιν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀθάνατος λέξαντες, καὶ ὅτι μὴ δὲ μία, ἔχοιμεν αὖ ἐξ οὗ συναιροῦμεν ὅτι οὐ δὲ ἡ τοῦ ἀνθρώπου, περὶ ἧς ἡ ζήτησις ἦν· ὅτι ἢ ὅτω δείκνυται ἀνάγκη ἂ καθόλου δείκνυσθαι, εἰ μὴ ἂ πρόβλημα ἦν μέρους εἶναι γνώριμον· ὃ δ' οἷόν τε ἄλλως τῇ ἐξ ὑποθέσεως χρῆσθαι δείξαι· ἀξιώσαι γὰρ δεῖ ὅτι ὁμοίως ἐστὶ, καὶ πᾶσιν· εἰ μὲν οὖν ὑπῆρχεν τινὶ κεῖται· ἂ λεγόμενόν ὅτιν, ὅτι εἰ εἴη καταφατικὸν ἦν μέρους κείμενον, ὃ βουλόμεθα αὐξῆσαι, δεῖ πειρᾶσθαι, τῷ ἐξ ὑποθέσεως χρωμένους δεῖξαι τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν δεδειγμένον· αἰτησαμένους δ', εἰ δειχθείη, ὃ, τινὶ μὴ ὑπάρχει, ἅπασι δεδειγμένον καὶ ἂ μηδενὶ, δι' οὗ αὐαιρεθήσεται καὶ ἂ τινὶ ὑπῆρχεν, ὃ αὐτὸν βουλόμεθα· εἰ δέ τινι μὴ ὑπάρχειν, εἴη κείμενον, αὖ πάλιν ἂ ὧδε μέρους καταφατικὸν δείκνυσθαι, καὶ δι' αὐτοῦ λαμβάνειν ἐκ τῆς ὑποθέσεως, ἂ, ᾗ παντὶ δῆλον δέ ἐστιν ὅτι ὁ καθόλου τιθέμενος καθόλου ποιεῖ ἂ πρόβλημα, ἴσον ἐστὶ τῷ διὰ τὸ ὑπόθεσιν ἂ καθόλου δείκνυσθαι διὰ τὸ ὧδε μέρους· καίτοι προκείμενον ἂ ἐπὶ μέρους αὐτὸν εἶναι, ἐπεὶ ἦν ἂ πρόβλημα ἐπὶ μέρους διορίσαι μὲν οὖν ὄντος τοῦ προβλήματος, καὶ τὰ αὐτά

εφ' ἁλσαμεν δε ὁ τι τοῦτο δεδηχέναι nota duo praeterita simul incisa

Locus ex hypothesi. affirmatiuus & destructiuus

ὅλα ὧδε τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων· τὰ μὲν γὰρ ἀπλῶς καὶ ἀδιορίστως λέγεται· τὰ δὲ, μετὰ διορισμοῦ τινος, ἢ κατὰ πλεόνων· δείκνυσιν οὖν, πῶς μὲν, τὰ ἀδιόριστα ὡς μέρους, ἀνασκευάζειν τε καὶ κατασκευάζειν οἷόν τε· πῶς δὲ τὰ διωρισμένα, καὶ τούτων πῶς μὲν τὰ ἥδιον, πῶς δὲ τὰ μᾶλλον, καὶ ὅτι τὰ ἀδιόριστα, κατασκευασθῆναι ῥᾴω ἢ ἀνασκευασθῆναι· ἐκ τούτου δὲ οὐ τοῖς ὧδε τοῦ συμβεβηκότος λεγομένοις, ἢ περὶ τῶν ἐπὶ μέρους προβλημάτων διέξεισιν· ὡς γὰρ ἤδη πλεονάκις ἐρρήθη οὐ μόνῳ ᾧ συμβεβηκότι μᾶλιστα τὰ ἐπὶ μέρους ὅτι προβλήματα· ἔστι δὲ ἐπὶ μέρους μὲν ἀδιόριστα προβλήματα, τὰ τῆς ἡδονὴ ἀγαθόν· ὅτιν μὲν καταφατικὸν· ἀποφατικὸν δὲ πάλιν, ἂ τις ἡδονὴ ὅτιν οὐκ ἀγαθόν· ὡδὶ μέρους μὲν γάρ, καὶ ἂ, ἢ τοῦ ἀκολάστου ἡδονὴ ἀγαθόν· ἀλλὰ ἂ οὐ τῷ διωρισμένῳ, ἐπὶ μέρους καὶ οὐκ ἀδιορίστως λεγόμενον· ὡς δὲ ἴσον δυνάμενον τῷ ἡδονὴ ἀγαθόν, ὁ κυρίως ἀδιόριστον λέγεται, καὶ τίς ἡδονὴ, καὶ πάλιν ἡδονὴ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν, οὕτω καὶ τῷ ᾖ τοῦ· διὰ ὅτιν γὰρ καὶ οὗτοι ὡδὶ μέρους ἀδιόριστοι. ὅτι ταύτοις τῶν ὡδὶ μέρους αἱ ἀδιόριστοι ἴσον διώσανται. Προεῖπον γὰρ ὅτον εἴ τις ἔφησεν ἡδονὴ ἀγαθόν εἶναι, ἢ μὴ ἀγαθόν· τῷ μὲν ἡδονὴ ἀγαθόν εἶναι, ὡς ταὐτὸν λαμβάνει, ἂ τινὰ ἡδονὴ ἀγαθόν εἶναι· τῷ δὲ μὴ εἶναι ἀγαθόν ἡδονὴ, ἂ, τινὰ ἡδονὴ μὴ εἶναι ἀγαθόν· λέγει γὰρ, ὁμοίως δὲ καὶ εἴ τινα ἔφησεν ἡδονὴ μὴ εἶναι ἀγαθόν· αὖται μὲν οὖν ὡδὶ μέρους ἀδιόρισοι, καὶ διότι οὐ διώρισται πότερον διὰ τὸ καθόλου ἢ καθ' αὐτὰς, τιθέασι ἂ ὡς μέρει· διωρισμένας δὲ ᾧ μέρους λέγειν πῶς λέγουσαν τίς μὲν ἡδονὴ ἀγαθόν, τίς δὲ οὔ· καὶ πῶς θεωρητικὴ ἡδονὴ μόνῃ ἀγαθόν· τούτων δὲ διαφορῶν τούτων ὡ ταῖς ὡδὶ μέρους, πρῶτον μὲν ὧδε τῆς ἀδιορίστου ὡδὶ μέρους ἂ λόγον ποιεῖται, καίφησι πῶς ἑτέραν τὴν ἐπὶ μέρους ἀνασκευάζεσθαι μὲν μοναχῶς, κατασκευάζεσθαι δὲ διχῶς· πῶς γὰρ λέγουσάν τινα ἡδονὴ ἀγαθόν, ἀνασκευάσαι μόνως δεῖ λέξαντα καθόλου, ὅτι μηδεμία ἡδονὴ ἀγαθόν· ὁ γὰρ λέξασά τινα ἡδονὴ μὴ οὖσαν ἀγαθόν, οὐκ ἀνασκευάσει ᾧ τινα ἀγαθόν εἶναι, διὰ ἂ λαμβάνεσθαι καὶ ταύτην ἀληθῆ εἶναι, λεχθείσης ἐκείνης· ὁμοίως καὶ πῶ λέγουσάν τινα ἡδονὴ μὴ εἶναι ἀγαθόν, μόνως δεῖν ἀνασκευάσαι, λέξαντας, ὅτι πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθόν· οὐ δέ πω γὰρ ὁ λέξασά τινα ἡδονὴ ἀγαθόν, ἀνήρηκε ἂ μὴ εἶναί τινα ἀγαθόν· αὐτὸς δὲ ἐπῶν ὧδε τῆς ᾧ μέρους ἀποφατικῆς, ὅτι διὰ τῆς καθόλου καταφατικῆς μόνης αἱρεῖται, προσέθηκεν· ἐὰν γὰρ λέξωμεν ὅτι ὅτις ἡδονὴ οὐκ ἀγαθόν, οὔπω ἀναιρεῖται ἂ προκείμενον, καὶ ἐπὶ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ὅτιν λέγει· πολλὰ ὧδε τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ὧδε ᾗς φθάσας προειρήκη· οὐκέτι δὲ ἂ ὅμοιον παρατίθεται ἐπὶ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς λεγούσης, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, οὐκ ἀναιρεῖται ὡς γνωρίμου γενόντος καὶ τούτου διὰ τοῦ ἐρημοῦν, ἐπὶ τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς. κατασκευάζειν δὲ διχῶς φησὶν εἶναι ἑκάτερον τῶν οὕτως ἐπὶ μέρους· καὶ γὰρ καθόλου λέξαντες πᾶσαν ἡδονὴ ἀγαθόν, καὶ ἐπὶ μέρους τινὰ ἡδονὴ ἀγαθόν, κατασκευάσαιμεν, ἂ ἐπὶ μέρους καταφατικόν· ὁμοίως δὲ καὶ ἂ ὡδὶ μέρους ἀποφατικὴν κατασκευάζοιτο ἄν, εἰ ὡδὶ λεχθείη μηδεμία ἡδονὴ ἀγαθόν· εἰ γὰρ μηδεμία, οὐ δέ τις· καὶ εἰ τις μὴ εἴη ἀγαθόν· ἀμφοτέρως γὰρ γίνεται δεδειγμένον, ὅτι τῆς ἡδονὴ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν· εἰ δὲ διορισμένον εἴη ἂ πρόβλημα ὁ θέσιν εἶπε· καὶ εἰ εἴη ὁ διορισμὸς τοιοῦτος ὢ τῷ προβλήματι· εἰ τίς μὲν ἡδονὴ ἀγαθόν, τῆς δὲ οὔ. δοκεῖ δέμοι ἂ, τῆς δὲ οὔ, προστέθεικεν, ὃχ ὡς πάντως ὀφεῖλον ὢ τῇ προτάσει κεῖσθαι, ἀλλ' ὡς δηλωτικὸν, οὐ τῷ πῶ ὡδὶ μέρους μὴ εἶναι καθ' αὐτὸ ἀληθῆ μόνον, ἀλλὰ διὰ πῶ καθόλου ὑφ' ὧ δεῖ· μὴ δὲ ἀδιορίστως· καὶ γὰρ εἰ ἔσαν δύο προτάσεις κείμεναι, οὐκέτι ἡ μία πρότασις διχῶς ἀναιρεθήσεται· ἀλλὰ δύο οὖσαι ὢ δύο· ἡ μὲν καταφατικὴ ὢ τῆς καθόλου καταφατικῆς, ἡ δὲ ἀποφατικὴ ὢ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς διχῶς δή φησιν ὠδέχεσθαι τὸν διωρισμένην ὡδὶ μέρους ἀναιρεῖσθαι· καὶ γὰρ πᾶσης ἀγαθῆς λεχθείσης, ἀναιρεῖται τό τινα μὴ εἶναι, τινὰ δὲ μὴ καὶ εἰ μηδεμία ἀγα-

ἐρρήθη

ἐπὶ μέρους ἀδιόριστα quae· & quae ἐπὶ μέρους διωρισμένα

ἀδιόριστον τὸν εἰ ὡς

indefinita & particularis aegrotat ut no luptas bo. mi. Quedã no luptas bonũ

Particularis affirmatiua nõ tollit ꝑ particularem negatiuã sed ꝑ uniuersalẽ neg.

Problema thesin dixit

∴ cf. ἀποφατικῆς

θὸν οὖσα δειχθείη. οὐ γὰρ οἷόν τε μηδεμιᾶς οὔσης ἡδονῆς ἀγαθῆς τινα μὲν εἶναι ἀγαθὴν
τινὰ δὲ μή, εἰ δ' οὕτως ἔχει ὁ τῆς ὑπὸ μέρους διορισμὸς, εἰ μία μόνη ἡδονὴ ἀγαθὸν, τρι-
χῶς ἡ ἀναίρεσις αὐτῆς ἔσται. καὶ γὰρ πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν οὖσα δειχθῇ, ἀνῄρηται τὸ
μία μόνη, καὶ μηδεμία. εἰ γὰρ μηδεμία ἀγαθὸν, οὐκ ἀληθὲς, οὐδὲ τὸ μία μόνη. ἀλλὰ καὶ
δειχθῶσιν πλείους οὖσαι ἀγαθὸν, καὶ οὕτως ἀναιρεῖται τὸ μίαν μόνην ἀγαθὴν εἶναι.
εἰ δὲ ἔτι ὑπὸ πλεῖον ὁ διορισμὸς τοῦ ὑπὸ μέρους προβλήματος γένοιτο. καὶ ἔχοι οὕ-
τως. εἰ ἡ φρόνησις μόνη τῶν αἱρετῶν ἐπιστήμη, τετραχῶς ἡ ἀναίρεσις αὐτῆς ἔσται. καὶ γὰρ
ἂν ὅτι πᾶσα ἀρετὴ ἐπιστήμη ἐστὶ δειχθῇ, καὶ ὅτι οὐδεμία ἀρετὴ ἐπιστήμη καὶ ὅτι πλεί-
ους, οἷον ἡ δικαιοσύνη, οὐκέτι γὰρ μόνη, καὶ ὅτι ἡ φρόνησις οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη. δηλονότι
ἄλλης τινὸς οὔσης. καὶ γὰρ ἄλλαι τινὲς ὦσιν, αὕτη δὲ μὴ, ἀναιρεῖται τὸ κείμενον. ἀλ-
λὰ καὶ εἰ κείμενον εἴη, τρεῖς μόνας τὰς δέ τινας ἀρετὰς ἐπιστήμας εἶναι, πενταχῶς
ἂν ἀναιροῖτο κατὰ ὃν ὑφηγούμενον τρόπον. καὶ γὰρ διὰ τοῦ πᾶσα καὶ διὰ τοῦ οὐδεμία
καὶ διὰ τοῦ πλείους, καὶ διὰ τοῦ ἐλάττους, καὶ δι' αὐτοῦ οὗ καὶ αὗται αἱ τρεῖς, αἳ ἦσαν
ὠνομασμέναι ἐν τῷ προβλήματι. περὶ τούτων καὶ θεόφραστος ὑπὸ τέλει τοῦ περὶ
καταφάσεως δοκεῖ πεποιῆσθαι. χρήσιμον δὲ καὶ τὸ ἐπιβλέπειν ὑπὸ τὰ καθ' ἕκαστα.
ἐν οἷς ὑπάρχειν τί ἢ μὴ εἴρηται καθάπερ ἐν τοῖς καθόλου προβλήμασιν, ὡς ἐν τῷ δευ-
τέρῳ ἠξίου περὶ τῶν καθόλου προβλημάτων. τεθέντος τοῦ προβλήματος ἐπιβλέπειν
ὑπὸ τὰ καθ' ἕκαστον, ἢ τὰ ὑπὸ τὸ καθόλου. καὶ εἰ μὲν μηδενὶ εὑρίσκοιτο ὑπάρχον τὸ
τιθέμενον καθόλου ὑπάρχειν πολλὰ τῶν ὑπ' αὐτὸ προενέγκασιν καθόλου λαμβάνειν
ὅτι μηδενὶ ὑπάρχειν, ἢ ἐὰν πολλοῖς φαίνηται ὑπάρχον, τιθέναι ὅτι πᾶσιν, ἢ φέρειν
ἔνστασιν ἐπί τινος. οὐχ οὕτω φησὶ δεῖν ποιεῖν καὶ ὑπὸ τῶν ἐν μέρει προβλημάτων. οὗτος
γὰρ εἶπε διὰ τοῦ ἐν οἷς ὑπάρχειν τί ἢ μὴ, εἴρηται. ἐὰν γὰρ ἡ κείμενον ὅτι τίς ἡδονὴ ἀγα-
θὸν, χρὴ ἐπιβλέπειν ὑπὸ τὰς ἐν μέρει ἡδονάς. ὥσπερ καὶ εἰ ἦν κείμενον καθόλου, ὅτι
πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν, καὶ μὲν εὑρίσκηται ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐπιβλέψει τὶς ἡδονὴ οὖσα ἀ-
γαθὸν, δεδειγμένον ἂν εἴη τὸ προκείμενον. ἐὰν δὲ ὑπὸ πολλῶν μὴ οὕτως ἔχον εὑρίσκη-
ται τὸ καθόλου ἀξιώσομεν τὸ μηδεμίαν εἶναι ἀγαθόν. οὕτω δὲ, ἐσόμεθα καὶ τὸ προκεί-
μενον ὂν ὑπὸ μέρους ἀνασκευακότες. ὥστε καὶ οὗτος κοινὸν τοῖς ὑπὸ μέρους προβλή-
μασιν. Ἔτι δὲ ἐν τοῖς γένεσιν ἐπιβλεπτέον διαιροῦντα κατ' εἴδη μέχρι τῶν ἀτό-
μων καθάπερ εἴρηται πρότερον. ἢν καὶ οὗτος ὑπὸ τῶν καθόλου προβλημάτων εἰρη-
μένον ἐν τῷ δευτέρῳ. ὅτι ἐν οἷς προβλήμασιν γενικόν τι εἴληπται χρὴ τὴν διαίρεσιν αὐ-
τοῦ εἰς τὰ εἴδη ποιεῖσθαι. καὶ πάλιν εἰς τὰ ὑπὸ τὰ εἴδη, καὶ μέχρι τῶν ἀτόμων ἐπι-
σκοπεῖν. εἰ ἑκάστῳ αὐτῶν ὑπάρχει τὸ τῷ γένει ἐν τῷ προβλήματι τεθὲν ὑπάρχειν. εἰ
γὰρ εἴη πρόβλημα πότερόν ἐστι τῶν ἀντικειμένων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἢ οὔ. ἐπεὶ τὰ ἀντικεί-
μενα πλεοναχῶς, ἠξίου ἕκαστον αὐτῶν ἰδίᾳ λαμβάνειν. εἶτα τὰ ὑπὸ ἕκαστον αὐτῶν
ἴδια, καὶ ἐπισκοπεῖν εἰ ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν, ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. χρήσιμον μὲν γὰρ οὗτος,
καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ πρὸς κατασκευήν. ὡς δὴ ὑπὸ τῶν καθόλου, οὕτω φησὶ δεῖν
ποιεῖν καὶ ὑπὸ τῶν καθ' ἕκαστα προβλημάτων, ὅταν τι γενικὸν ἐν αὐτοῖς, ἢ οἷον, εἰ εἴη
τὸ πρόβλημα, εἴ τινων ἀντικειμένων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, διαιρετέον ὁμοίως τὰ ἀντικείμε-
να, καὶ ἐφ' ἕκαστον ἐπιβλεπτέον αὐτό γε καὶ τὰ ὑπ' αὐτό. καὶ μὲν ὑπὸ πολλῶν φαίνη-
ται οὕτως ἔχον, κατασκευάζειν τὸ πρόβλημα ὡς καθόλου πᾶσιν ὑπάρχοντος τοῦ, τι
νὶ αὐτῶν μὴ ὑπάρχειν κειμένου. ἂν δὲ ὑπὸ πολλῶν μὴ οὕτως ἔχον εὑρίσκηται, ἀπὸ τού-
των ὁρμωμένους, ἀξιωτέον πάλιν, ὅτι οὐδενί. καὶ οὕτως ἀνασκευαστέον τὸ ὑπὸ μέρους
καταφατικὸν πρόβλημα. ὁμοίως καὶ λέγῃ τίς τὴν ἀρετὴν ἐπιστήμην εἶναι, διαιρετέ-
ον τὰς ἀρετάς, πρῶτον μὲν εἰς τὰς λογικὰς καὶ τὰς ἠθικάς, εἶτα πάλιν τὰς ἠθικὰς
ἰδίᾳ καὶ τὰς λογικὰς καθ' αὑτὰς δεικνύντας ὑπὸ τῶν ἀεὶ προχειριζομένων, ὅτι μὴ
ἐπιστῆμαι, τὸ καθόλου λαμβάνειν, ὅτι μηδεμία. καὶ οὕτως ἀνασκευάζειν τινὰ εἶναι ἐπι-
στήμην. ἔστι δὲ οὐ πολὺ διαφέρων οὗτος τοῦ πρὸ αὐτοῦ. πλὴν ὅτι οὗτος μὲν τοῦ γένους τὴν
διαίρεσιν

Theophr

Virtutes
Rationales. Morales

∴ redundat

□ cf. καὶ διότι οὐκ εἰσιν αὗται

διαίρεσιν εἰς εἴδη πρῶτον ἠξίου ποιεῖσθαι. εἶθ' οὕτως ὑπὸ τὰ εἴδη τῇ τάξει προϊόντας,
ὑπὸ τὰ καθ' ἕκαστα ἔρχεσθαι. ὁ δὲ πρὸ τούτου, εἰ καὶ μὴ γένος ἦν τὸ λαμβανόμενον.
κοινὸν δέ τι, ἠξίου ἐπιβλέπειν εὐθὺς ὑπὸ τὰ ὑπ' αὐτὸ ἄτομα. ἔτι ἐφ' ὧν ἔστιν ἢ εἴδει, ἢ ἀ-
ριθμῷ διορίσαι τὸ συμβεβηκός. Ἀνωτέρω εἰ πῶν δεῖν διαιρεῖν τὸν ὑποκείμενον
ὅρον ἐν τοῖς προβλήμασι τοῖς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ὁμοίως ἔν τε τοῖς καθόλου καὶ
τοῖς ἐν μέρει, καὶ ἂν ἡ γενικὸς, εἰς τὰ εἴδη ἕως τῶν ἀτόμων, νῦν λέγει περὶ τοῦ κατη-
γορουμένου καὶ συμβεβηκέναι λεγομένου, καὶ αὐτὸ εἶπεν ὑπὸ τῶν καθόλου. καὶ γὰρ
ὑπὸ τῶν ὑπὸ μέρους, ἐφ' ὧν οἷόν τε ἐστὶν, δεῖν φησι καὶ οὗτον διαιρεῖν καὶ ὁρίζειν ἢ κατ'
εἶδος, ἢ κατ' ἀριθμόν. καὶ ὁρᾶν εἴ τι τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ. ἂν
μὲν γὰρ ὑπάρχον εὑρίσκηταί τι αὐτῶν τῷ ὑποκειμένῳ, κατεσκευασμένον ἔσται τὸ
πρόβλημα ὑπὸ μέρους ὄν, εἰ δὲ μηδὲν εὑρίσκοιτο, ἀνεσκευασμένον οἷον, εἰ ζητοῖτο, πό-
τερον ὁ χρόνος κινεῖται, ἢ οὔ; ἐπεὶ ἡ κίνησις πολλαχῶς λέγεται, διαιρετέον καὶ λη-
πτέον τὰ εἴδη τῆς κινήσεως. ἐπεὶ τοίνυν πᾶσα κίνησις, ἢ κατὰ τόπον ἐστὶν, ἢ κατὰ πο-
σόν, ἢ κατὰ ποιότητα, ἑκάστην τῶν κινήσεων ληπτέον, καὶ ζητητέον εἰ κατά τινα αὐ-
τῶν οἷόν τε κινεῖσθαι τὸν χρόνον. καὶ εἰ φαίνοιτο μήτε κατὰ τόπον κινούμενος. οὐ γὰρ
ἀλλάσσει τόπον. πῶς γὰρ τὸ μὴ ὑπομένον οἷόν τε ἀλλάσσειν τόπον ἀλλὰ μὴ δὲ κατὰ μέ-
γεθος ὑπομένον, οἷόν τε ἀλλάσσειν τόπον. ὑπομένοντος γὰρ καὶ ἡ κατὰ τὸ ποσὸν κίνησις
μήτε κατὰ ποιότητα μήτε κατ' ἄλλοτι κινήσεως εἶδος, ἀνασκευάζοιτο ἂν, τὸ τὸν χρό-
νον κινεῖσθαι. εἰ δὲ ζητοῖτο, εἰ κίνησις ὁ χρόνος, γενικὸν ἂν τὸ πρόβλημα γένοιτο. δεικνύοι-
το δ' ἂν ὅτι μή ἐστιν κίνησις, ὅτι μήτε τοπικὴ, μήτε ἀλλοιωτική. μήτε κατὰ ποσόν. εἰ γὰρ
τις τούτων ἦν, πᾶν ἂν τὸ ἐν χρόνῳ ὄν, ἐν κινήσει τούτων τινὶ ἦν, τῇ αὐτῇ τε καὶ συνε-
χεῖ. ὁμοίως ὁ λόγος καὶ ἐπὶ ψυχῆς, εἰ ζητοῖτο πότερον, κινεῖται ἢ οὔ; ἀλλὰ καὶ εἰ ζη-
τοῖτο πότερον ἡ ψυχή τις ἀριθμός ἐστιν ἢ οὔ; ἐπεὶ πᾶς ἀριθμὸς ἢ περιττὸς ἢ ἄρτιος.
ἂν ἡ ψυχὴ μὴ περιττὸς ἀριθμὸς ἦ, μήτε ἄρτιος, οὐδ' ἂν ἀριθμὸς εἴη. καὶ αὕτη
μὲν κατὰ εἴδη γενικώτερα ἡ διαίρεσις. κατὰ δὲ ἄτομα εἴη, εἰ διαιροῦντες πά-
λιν ἑκάτερον τούτῳ εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἀριθμοὺς δεικνύοιμεν. εἰ μὲν
τὸ ἄρτιος ἢ δύο ἔσται ἢ τέσσαρα, ἢ ἕξ, ἢ ὀκτὼ, ἢ δέκα. εἰ δὲ πε-
ριττὸς, ἢ τρία, ἢ πέντε, ἢ ἑπτὰ, ἢ ἐννέα. ὧν ἀριθμῶν λέγειν
τινὰ τὴν ψυχὴν ἄτοπον. οὔτε ἄρα περιττὸς ἀρι-
θμὸς, οὔτε ἄρτιος ἡ ψυχή. εἰ δὲ μὴ τούτῳ
τίς, οὐδὲ ἀριθμὸς ὅλως. δοκεῖ μέντοι
αὐτὸς διὰ τῶν παραδειγμάτῳ
τῶν καθόλου προβλημάτῳ
ἀλλ' οὐ τῶν ὑπὸ μέ-
ρους, ἔτι μνη-
μονεύειν.

ἀριθμός
ἄρτιος περιττός

ποσόν

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ γ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΑΦΡΩΔΙΣΙΕΩΣ ΕΙΣ ΤΟ Δ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ, ΥΠΟΜΝΗΜΑ.

Ραδιοὺς δὲ τὸ διαφέρον τε καὶ ἴδιόν τινος τοπικῆς πραγματείας τοὺς τόπους, δι' ὧν οἷόν τε πρὸς τὰ ἀρχῶ συμβεβηκότος προβλήματα ἐπιχειρεῖν καταστατικῶς τε καὶ ἀνασκευαστικῶς, εἴτε ἀναγκαῖον ὑπάρχει, εἴτε μὴ ὑπάρχει συμβεβηκὸς ἢ ὑποκειμένῳ ζητοῦντι, εἴτε καὶ συμμετικῶς πρὸς ἄλλο, ἐπειδὴ καὶ τὰ συμμετικὰ προβλήματα ὑπήγηται τοῖς ἀρχῶ συμβεβηκότος, ἐξῆς τοίνυν τῶν ἄλλων γενῶν τῶν προβλημάτων ποιεῖται τὸν λόγον. ἔστι δὲ τά τε ἀρχῶ τοῦ γένους καὶ τὰ ἀρχῶ τοῦ ἰδίου καὶ τὰ ἀρχῶ τοῦ ὁρισμοῦ· οὐ γὰρ τούτοις τοῖς γένεσι τὰ διαλεκτικὰ πάντα προβλήματα. ἢ γὰρ διαπόρησίς τι, οἷον, διαπορεῖ ὁ κόσμος σφαιροειδὴς, ἢ σελήνη ἐκλείπει, ζήτημα μὲν ἔστι, καὶ πρόβλημα, οὐμὴν διαλεκτικόν· ἐπιστημονικωτέρα γὰρ ἡ ζήτησις ἢ τῆς αἰτίας· ὁμοίως δὲ οὐδὲ ἡ ζητεῖν τί ἔστι τόδε· οἷον, τί ἔστι ψυχή; διαλεκτικὸν. ζητεῖν μὲν γὰρ εἰ ὅδε ὁ λόγος ὁρισμός ἔστι ψυχῆς, διαλεκτικὸν· ἡ δὲ τί ἔστι ψυχή, ἢ τίς φύσις μαντικῶν ὑδάτων, οὐ διαλεκτικόν. οὐ δὲ γὰρ ἐρωτήσεις αἱ τοιαῦται διαλεκτικαί· ἡ μὲν γὰρ ἐρώτησις ἡ διαλεκτικὴ, ἀντιφάσεως ἐρώτησίς ἔστιν· ἡ δὲ τί ἔστιν ἢ διατί ἔστιν, οὔτε αὐτὴ φάσις, οὔτε ὅλως ἀποφατικῶς λόγος παραλίσθωσι δὲ καὶ πρὸς τὰς κατασκευὰς τε καὶ ἀνασκευὰς τῶν οὐ ἐνδόξοις τοῖς γένεσι προβλημάτων, τόπους οἰκείους. καὶ πρῶτόν γε ἴδιος πρὸς τὰ γενικὰ προβλήματα ἐπεὶ μετὰ τὸ συμβεβηκὸς, κοινότερον τῶν ἄλλων τὸ γένος. τὸ μὲν γὰρ συμβεβηκὸς, κοινόταδον καὶ ἀπολούσατον τῶν προβλημάτων. οὐ γὰρ ὑπάρξει μόνῃ ἐνδόξῳ τὸ εἶναι. ταῦτα δὲ τότε γένος, ἢ τὸ ἴδιον, καὶ ὁ ὁρισμὸς, οὐ ποίᾳ μὲν ὑπάρξει πάντα. οὐ γὰρ αὐτάρκως τὸ μόνον ὑπάρχειν, πρὸς τὸ ἢ ὡς γένος, ἢ ὡς ἴδιον, ἢ ὡς ὅρον ὑπάρχειν· ὡσπερ ἴσως αὐτάρκως ἐδόκει τὸ συμβεβηκότος· ἀλλὰ δεῖ καὶ τὸ ἐν οἰκεῖον τόπον τῆς ὑπάρξεως ἑκάστου αὐτῶν, οὗ τῇ καταστάσει δείκνυσθαι. οἰκειότατα γάρ τινα τὰ οὕτως ὑπάρχειν λεγόμενα πρὸς τὰ ὑποκείμενα ἔχει. ἀλλὰ τὸ μὲν γένος κοινότερον· καὶ τὰ πλείονων γὰρ τὸ γένος· τὸ δὲ ἴδιον καὶ ὁ ὁρισμὸς, οὐ καὶ πλειόνων, καὶ διαφθόρων καὶ κατὰ τὸ εἶδός ἔστιν· ἀλλὰ προσεχεῖ μιᾷ τινι φύσει· ὥστε ἐπεὶ τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων πρῶτα, κοινότερον δὲ τὸ γένος ἐκείνων, εἰκότως πρῶτον τοὺς πρὸς τὰ ἀρχῶ τοῦ γένους προβλήματα, τόπους παραλίσθωσιν· συντάσσει δὲ ταῖς ἀρχῶ τοῦ γένους προβλήμασιν, καὶ τὸ ἀρχῶ τῶν διαφορῶν· ὡς εἶπε καὶ αὐτῷ τῷ πρώτῳ· ὅτι τὸ πλὴν διαφοραὶ οὖσαι αὐτῇ τῇ οὐσίᾳ τοῦ πράγματος, οὗ ἔστι διαφοραὶ, ὥσπερ καὶ τὸ γένος κοινὸν καὶ αὐτὴν εἶναι. καὶ ὠδὶ τελεῖον ὁμοίως τῷ γένει ὑπάρχοιτο δ' ἂν τοῖς γνησίοις προβλήμασι, καὶ τὰ ἀρχῶ τῶν εἰσῶν προβλήματα, εἴ τινα εἴη· ἐπεὶ καὶ τὸ εἶδος καθ' αὐτὸ τελειόνων τε καὶ αὐτῷ τῷ τί ἔστι μεξὺ δὲ τούτων, ὠδὶ τῶν πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον ἐπισκεπτέον. μεξὺ γοῦν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς τόπου, δεῖν φησι, ὠδὶ τῶν πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον ἐπισκέψασθαι τόπων, καὶ διατὶ ὠδὶ τούτων πρῶτον. ἄξιον δὲ, περὶ τῶν πρὸς τὸν ὁρισμὸν, προσθῆκαι τὸ· ἔστι δὲ ταῦτα στοιχεῖα τῶν πρὸς τοὺς ὅρους· οἱ δ' τόποι διῶσι πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον ἐπιχειροῦμεν, ἢ καταστατικάζοντες ἢ ἀνασκευάζοντες στοιχεῖα καὶ ἀρχεῖ εἰσι τῶν πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς ἐπιχειρήσεων. ἐπεὶ γὰρ δεῖ τὸν ὁρισμὸν μὴ μόνον τὸ γένος ἔχειν οὗ αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ ἴδιον εἶναι τοῦ πράγματος, οἵ τε τόποι γενικῶν καταστατικοὶ καὶ τῶν ἰδίων τόποι, συντελοῦσιν αὖ καὶ πρὸς τὸν τῶν ὁρισμῶν καταστατικόν. ὁ γὰρ δείξας ὅτι καθ' αὐτὸ ἀποδοθὲν οὐ τῷ λόγῳ γένος, καὶ ὁ λόγος ἴδιος τοῦ πράγματος, εἴη ἂν ὅτι ὁρισμός ἔστιν ὁ ἀποδοθεὶς λόγος δεδειχώς. ἀλλὰ καὶ οἱ τῶν γενῶν τε καὶ ἰδίων· ἀνασκευαστικοὶ τόποι, καὶ πρὸς τὸν τῶν ὁρισμῶν ἀνασκευὴν χρήσιμοι. ὁ γὰρ δείξας ὅτι μὴ γένος, ὡς γένος ἀποδοθὲν οὐ τῷ λόγῳ

γένος

λόγῳ, ἀνῄρηκε καὶ ὁρισμὸν αὐτὸν εἶναι. ὁμοίως καὶ ὁ δείξας ὅτι μὴ ἴδιον· καθὸ δὴ συμβάλλονται οἱ πρὸς τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον τόποι, καὶ πρὸς τὰ ὁρισμῶν προβλήματα, καί εἰσιν ἀρχεῖ τῆς τε καταστάσεως τῶν ὁρισμῶν καὶ τῆς ἀνασκευῆς· ἐπειδὴ καὶ τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον, στοιχεῖα τῶν ὁρισμῶν· δεῖ γὰρ καὶ ταῦτα ἐν ὁρισμοῖς ἔχειν, εἰκότως αὖ καὶ οὗτοι στοιχεῖα λέγοιντο τῶν πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς τόπους, ἐπεὶ τὰ στοιχεῖα πρῶτα τούτων, ὧν ἔστι στοιχεῖα, εἰσὶν αὖ καὶ οἱ πρὸς ταῦτα τόποι, πρῶτοι πρὸς τὰ γένη· αὐτῶν δὲ τούτων πάλιν πρῶτοι, οἱ πρὸς τὰ γένη. ἐπειδὴ καὶ τὸ γένος τοῦ ἰδίου, κοινότερον ὡς εἰπεῖν λέγει δὲ ὁλιγαχοῦ τοῦδε τῶν ἀρχῶ γένους καὶ ἰδίου καὶ ὁρισμοῦ πρὸ βλημάτων γίνεσθαι ἐν λόγοις τοῖς διαλεκτικοῖς· πᾶσα γὰρ σχεδὸν τῶν διαλεκτικῶν προβλημάτων ζήτησιν ἔχει. ζητεῖται δ' ὧν τοῖς σχεδὸν τῶν διαλεκτικῶν προβλημάτων τὸ τοιαῦτα· οἷον, εἰ αἱρετὸν τὸ χαίρειν, ἢ τὸ πολιτεύεσθαι, ἢ ἀγαθὸν ὁ πλοῦτος, ἢ ἡ ὑγίεια· τὰ δὲ τοῦδε τῶν γενῶν τε καὶ τῶν ἰδίων. καὶ τῶν ὁρισμῶν προβλήματα, ἀκριβέστερα δὲ καὶ διαλεκτικωτέρα ἐστὶν ἡ καὶ τὰ διαλεκτικὰ μεθόδου χρήζει καὶ ἐπιστημονικωτέρα σκέψεως δεῖται τὸ θῆ γένος τινὸς τῶν ὄντων, ὃ πρῶτος τῶν πρὸς τὸ γένος τόπων παραδιδόμενος βιοῦτός ἔστιν· ἐπεὶ τὸ γένος καὶ τὰ πάντων τῶν ὁμοειδῶν ὁμοίως καὶ κατηγορεῖται· φησὶ δεῖν ὅταν ἀποδοθῇ τινος ὡς γένος, οὕτω βλέπειν οὕτω πάντα τὰ συγγενῆ. ὃ τοῦτό ἐστι τὰ τῆς αὐτῆς φύσεως, καὶ οὕτω δεῖν αὐτὸ ἀποδεδομένα γένος ὡς ἐποιοῦμεν καὶ οὕτω τὸ συμβεβηκότος· καὶ γὰρ τῶν ἀρχῶ τοῦ συμβεβηκότος προβλημάτων, ἐξίου οὕτω βλέπειν οὕτω πάντα τὰ τῆς αὐτῆς φύσεως ὄντα. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν αὐτάρκεις εἰσὶ καταστατικῶ τῷ προβλήματος, ἢ, καὶν οἱ ᾖ αὐτῷ δύρειν ὑπάρχον τι δημόσιον ὡς συμβεβηκὸς, εἰ μὲν καθόλου ἡ πρόβλημα λῇ, καὶ ἀνασκευάζειν παλιν εἰ μηδενὶ ὑπῆρχεν· οὕτω δὲ τῷ γένος, εἰ μὴ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ὁμοειδέσι, τῷ προκειμένῳ δ' ἀποδεδομένον γένος, ἐχ οἷόν τε γένος αὐτὸ εἶναι, καὶν ὑπάρχῃ τισὶ δεικνύοιτις αὖ οὕτω τῆς ἡδονῆς μὴ ὂν γένος ἢ ἀγαθὸν, ὅτι μὴ πᾶσῃ ὑπάρχει· οὐ γὰρ ἀγαθὸν αἱ τῶν ἀκολάστων ἡδοναί· οὕτω καὶ τελάτων ἐπεχείρησεν ὁ φιλήβῳ. λαβὼν ἡδεσθαι μὲν ἐν ἀκολασταίνοντα, ἡδεσθαι δὲ καὶ ἐν σωφρονοῦντα· ἡδεσθαι δ' αὖ, καὶ ἐν ἀνοητοῦντα, καὶ ἀνόητον δόξαν μὴ ἐλπίδων μεσὸν, οἷς ἐπήνεγκεν, ὅτι ἀνόητος αὖ φαίνοιτο οὕτω λίκως, ἀνομοίως αὐτὰς οὕτως αὐτοῖς οὔσας, εἰς ὧν γένος σωμάτων ἐν ἀγαθὸν οὕτω δεικνύοιτ' αὖ καὶ τῆς ἀρετῆς μὴ ὂν γένος ἢ ἐπιστήμη. ἡ μὲν γὰρ ἐπιστήμη τῶν ἀναπλαίωστε καὶ ἀϊδίων καὶ μὴ ἐνδεχομένων ἄλλως εἶναι· τῶν δὲ ἀρετῶν, πλὴ μὲν σοφίαν, τοιοῦτον εἶναι, πλὴ δὲ φρόνησιν καὶ τὰς ἠθικὰς λεπτομέρειαν ἀρετὰς, ὠδὶ τὰ ἐνδεχόμενα μὴ ἄλλως ἔχειν σωίσασθαι. ἔστι δὲ ὁ τόπος πρὸς ἀνασκευὴν χρήσιμος· οὐ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ὁμοειδέσιν, ἀνάγκη αὖ τὸ γένος εἶναι. Δεῖ γὰρ πρὸς τοῦτο, καὶ αὖ τῷ τί ἔστι καταγορεῖσθαι αὐτό· εἶται, εἰ μὴ αὖ τῷ τί ἔστι καταγορεῖται· ὡσπερ ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος ἔλεγε δεῖν ἐπισκοπεῖν, εἰ ἐν κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον ὑπάρχον, ὡς συμβεβηκὸς ἀποδέδωκεν· ὁ γὰρ λέπων τῷ λευκῷ συμβεβηκέναι τὸ χρῶμα ἢ τὸ λευκὸν κεχρῶσθαι, οὐχ ὑγιῶς ἀπεδίδου. ἐν γὰρ ὡς γένος ὑπάρχον συμβεβηκέναι ἔλεγεν, οὕτω καὶ ὠδὶ τοῦ γένους φησὶ δεῖν ἐξετάζειν, μὴ ἐν συμβεβηκὸς ὡς γένος ἀποδέδωκεν· δύναται γάρ τι πᾶσι μὲν τοῖσ ὁμοειδέσιν ὑπάρχειν· μὴ ὡς γένος δὲ, ἀλλ' ὡς συμβεβηκός· ἔστι δὲ οἰκεῖον τῷ γένει· ὥσπερ οὖν καὶ τοῦ εἴδους, ἐν αὖ τῷ τί ἔστι καταγορεῖσθαι· αὖ δὴ ἐν ἀποδεδομένον μὴ οὕτω καταγορῆται, δεικνύοιτ' αὖ ὅτι μὴ ἔστι λέγε οὕτω δειχθήσεται μή τε τὸ λευκὸν γένος ὂν τῆς χιόνος, μή τε ἡ κίνησις, ἢ αὖ ἡ κινησία τῆς ψυχῆς, ὡς δοκεῖ τελάτωνι. οὔτε γὰρ τῆς χιόνος αὖ τῷ τί ἔστι τὸ λευκόν. οὐ γὰρ ἡ χιὼν, ὅπερ λευκόν· ὁμοίως δὲ οὐδὲ τῆς ψυχῆς ἡ αὖ κινησία. οὔτε γὰρ ὁ τοῦ λευκοῦ ὁρισμὸς κατὰ τῆς χιόνος αὖ τῷ τί ἔστιν, οὔτε ὁ τῆς κινήσεως κατὰ τῆς ψυχῆς. εἰ γὰρ ἡ χιὼν ὅπερ λευκὸν, τὸ δὲ λευκόν ὅπερ χρῶμα, τὸ δὲ χρῶμα ὅπερ ποιότης, ἔστιν ἡ χιὼν, ὅπερ ποιότης. ὅταν γὰρ ἕτερον καθ' ἑτέρου κατηγορῆται ὡς καθ' ὑποκειμένου, ὅσα κατὰ τοῦ ὑποκειμένου λέγεται, ταῦτα καὶ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου ῥηθήσεται· καθ' ὑποκειμένου δὲ,

*

Sapientiá scientiá esse. At prudentiá & reliquas morales virtutes scientiá nó esse.

Quae problemata non sint dialectica

Dialectica interrogatio quae

Post accidens. magis commune ceteris genus

Differentiá in substantia esse rei cuius differentia

In tribus generib9 dialectica omnia problemata. hoc est genere proprio. diffinitione

Plato

Plato in Philebo

ἀνολασαίνοντα

ἀνοητοῦντα

Scientiae diffinitio

Quinque exp̃blemata in dialecticis circa accidens fiunt

Δ. 1. subiecto & cõ prehenso sub prędicato tamquã sub genere & genere cõ

i. a se ipsa . s. moveri

τὰ ἐν τῷ τί ἐστι λεγόμενά τινος κατηγορεῖται αὐτοῦ. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἡ ψυχή, ὅπερ αὐτοκινησία. ἡ δὲ αὐτοκινησία, ὅπερ κίνησις. ἡ δὲ κίνησις, ἀτελὴς ἐνέργεια. ὅτι δὲ μὴ γένος ἡ αὐτοκινησία τῆς ψυχῆς, δεικνύοιτ' ἂν καὶ ἐκ τούτου. ἡ αὐτοκινησία εἰ γένος τῆς ψυχῆς, δεῖ αὐτὴν καὶ κατ' ἄλλων τινῶν ὡς εἰδῶν κατηγορεῖσθαι, ἀντιδιῃρημένων τῇ ψυχῇ, ὧν τινων οὐκ ἔστιν, οὐ μὴν κατὰ τοῦτο νῦν, ὅτι μὴ γένος δείκνυσιν, ἀλλ' ὅτι μὴ ἐν τῷ τί ἐστιν. ἄλλος γὰρ οὗτος τόπος. τὸ δὲ οὔτε ἡ ψυχὴ ὅπερ κινούμενον, εἴη ἂν λέγων, ἀντὶ τοῦ, ὅπερ κίνησις. ἔτι τὸ κινούμενον, οὐ τί ἐστιν, ὅτι μὴ γένος ἡ κίνησις τῆς ψυχῆς, ἢ ὅλως οὐσία τινὸς καὶ οὕτω δείκνυσιν. εἰ τὸ μὲν γένος τί ἐστι σημαίνει, ἡ δὲ κίνησις, καὶ ἡ αὐτοκινησία, οὐ τί ἐστιν ἡ ψυχὴ σημαίνει, ἀλλὰ τί ποιεῖ ἢ πάσχει. καθ' ὅσον μὲν γὰρ κινεῖσθαι λέγεται, πάσχει, καθ' ὅσον δὲ ὑφ' αὑτῆς, ποιεῖ, δύναται τὸ ἀλλὰ τί ποιοῦν ἢ πάσχον ἀντὶ τοῦ κινουμένου εἰρηκέναι, ὡς τοῦ κινουμένου, ἢ ποιοῦντος ἢ πάσχοντος, ἐν τῷ κινεῖσθαι. ἔτι κατηγορεῖται μὲν ἡ κίνησις τῶν κινουμένων. εἰ δὲ εἴη ἡ ψυχὴ ὅπερ κίνησις, ἢ ὅπερ αὐτοκινησία, οὐκέτ' ἂν κινοῖτο. οὕτω γὰρ ἂν εἴη κίνησις κινουμένη. πρῶτον μὲν οὖν ἔδειξεν, ὅτι μὴ ἐν τῷ τί ἐστιν, ἀπὸ τοῦ τὸ ὑποκείμενον μὴ λέγεσθαι ὅπερ τοῦτο, ὃ ὡς γένος αὐτοῦ κατηγορεῖται. τὸ δεύτερον δέ, ἀπὸ τοῦ, τὸ μὲν γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, τί ἐστι τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ σημαίνειν. ταῦτα δὲ μὴ τί ἐστι σημαίνειν τὸ ὑποκείμενον, ἀλλὰ ὁ ποῖον, ἢ τὶ ποιοῦν ἢ πάσχον. ὁμοίως δεικνύοιτ' ἂν ὅτι οὐδὲ τὸ γλυκὺ μέλιτος γένος. οὐδὲ τὸ πικρὸν ἀψινθίου. οὐδὲ ἡ ἡδονὴ τοῦ καλοῦ. καὶ γὰρ εἰ ἀχώριστον τὸ ἡδὺ τοῦ καλοῦ, ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ τί ἐστιν αὐτοῦ κατηγορεῖται. διαφέροι δ' ἂν οὗτος ὁ τόπος τοῦ πρὸ αὐτοῦ. ὅτι δι' ἐκείνου μὲν ἐδείκνυτο τὸ ὑποκείμενον μὴ ὂν ὅπερ τὸ κατηγορούμενον, ἐν τούτῳ δὲ ἔμπαλιν, τὸ κατηγορούμενον, μὴ σημαῖνον, τί ἐστι τὸ ὑποκείμενον. Μάλιστα δ' ἐπὶ τὸν τοῦ συμβεβηκότος ὁρισμὸν ἐπιβλέπειν, εἰ ἐφαρμόττει ἐπὶ τὸ ῥηθὲν γένος. Μάλιστα δεῖν φησιν ἐπὶ τὸν ὁρισμὸν ἐπιβλέπειν τοῦ συμβεβηκότος, εἴ τινι ὑπάρχειν τῶν ἀποδοθέντων ὡς γενῶν. ἔστι δὲ τοῦ συμβεβηκότος ὁρισμός, τὸ οἷόν τε ὑπάρχειν τε καὶ μή. εἰ δὲ τῷ λευκῷ ὃ ὡς γένος ἀπεδόθη τῆς χιόνος, ἢ τῇ αὐτοκινησίᾳ ὃ τῆς ψυχῆς ἔκειτο γένος, ὁ τοῦ συμβεβηκότος ἁρμόζει λόγος, τὸ οἷόν τε ὑπάρχειν καὶ μή, οὐκ ἂν εἴη οὐδέτερον αὐτῶν γένος. ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις πῶς ἢ τῇ χιόνι τὸ λευκόν, ἢ τῇ ψυχῇ τὸ αὐτοκίνητον, οἷόν τε ὑπάρχειν τε καὶ μή, κατὰ τοὺς ἀεικίνητον τιθεμένους τὴν ψυχήν, ἢ οὐ τούτοις αὐτὰ λέγει, οἷά τε ὑπάρχειν τε καὶ μή, ἀλλὰ καθόλου τε καὶ ἁπλῶς πάσῃ οὐσίᾳ ὑπάρχει. εἰ γὰρ τούτοις ὡς εἴδεσι, καὶ ταῖς ἄλλαις ἂν οὐσίαις δέοι αὐτὰ αἷς ὑπάρχει ὡς εἴδεσιν ὑπάρχειν. εἰ δὲ ἔστιν αἷς, οἷά τέ ἐστιν ὑπάρχειν τε καὶ μή, οὐκ ὄντα ἐκείνων γένη, οὐδ' ἂν τούτων εἴη τῶν ἐκείνοις ὄντων ἀνάλογον. ὥσπερ δὲ τὸ λευκὸν ὑπάρχον τισὶν οὐσίαις, οἷόν τε ὑπάρχειν τε καὶ μή, οὕτω καὶ αὐτοκινησία. τὰ γὰρ ζῷα αὐτοκίνητα ὄντα, οὐκ ἀεὶ κινεῖται. ὡς εἶναι τὸ λεγόμενον ἴσον, τῷ μηδὲν τῶν οἷόν τέ τισιν ὑπάρχειν τε καὶ μή, γένος τινῶν οἷς ὑπάρχει, εἶναι δύνασθαι εἰ καί τισιν αὐτῶν οὕτως ὑπάρχει, ὡς εἶναι αὐτῶν ἀχώριστον. τὸ γὰρ χρῶμα γένος οὐ τούτων τινὸς οἷς ὑπάρχει ἀλλ' ὧν ἐστιν ἐν τῇ οὐσίᾳ. ἢ οὐ χρὴ τὸ εἰρημένον ἀκούειν ὡς ἐπὶ τούτων τῶν παραδειγμάτων εἰρημένου. ἀλλ' ἐπεὶ δύναταί ποτε καὶ τοιοῦτον καὶ οὕτως ὑπάρχον τινὶ ὡς γένος ἀποδοθῆναι τὸ τοιοῦτον καὶ ἀπὸ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ συμβεβηκότος, ὅτι μὴ γένος ἐστίν, ἐλέγχειν δεῖ. καὶ γὰρ τὰ νῦν εἰρημένα ὅτι μὴ ἔστιν ἐκείνων γένη οἷς ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτὰ καὶ μή, ἀπὸ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ συμβεβηκότος ἂν δεικνύοιτο. οὔτε γοῦν τοῦ ζῴου τὸ αὐτοκίνητον γένος, καίτοι ὄντος αὐτοκινήτου. ὅτι ἔστιν ὅτε μὴ ὑπάρχει αὐτῷ τὸ αὐτὸ κινεῖν. οὔτε τὸ λευκὸν ἐκείνου ᾧ οἷόν τε αὐτὸ καὶ ὑπάρχειν, καὶ μή. οὕτως οὐδὲ τὸ αἰσθάνεσθαι, ἀνθρώπου γένος. οἷόν τε γὰρ αὐτὸν καὶ αἰσθάνεσθαι, καὶ μή. οὐ γὰρ τὸ αὐτὸ αἰσθητικὸν καὶ τὸ αἰσθανόμενον. Ἔτι εἰ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ διαιρέσει τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος.

Δεῖ ἐν τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ, καὶ τῷ αὐτῷ γένει, καὶ τῇ αὐτῇ διαιρέσει εἶναι τό τε γένος καὶ τὸ εἶδος. τῆς γὰρ αὐτῆς φύσεως δεῖ ἄμφω εἶναι. εἰ δὴ τὸ ἀποδεδομένον γένος τινὸς ὑπ' ἄλλην κατηγορίαν εἴη καὶ ὑπ' ἄλλην τὸ εἶδος, οὐχ ὡς γένος ἀπεδόθη, οὐκ

ἀπεδόθη

Δ hoc dicit quod genus & individua nō sunt in eadem divisione ut animal genus & homo. Avis & reliquae species sunt in eadem divisione. At animal & rationale & ... nō sunt in eadē divisione

Differentia inter hunc locum & praecedentem

Accidentis diffinitio

Quaestio

τὸ αὐτὸ αἰσθητικὸν ἢ αἰσθανόμενον

ἔσται τὸ ἀποδεδομένον γένος, εἰ γὰρ τὸ μὲν οὐσία εἴη, ὡς ἡ χιὼν καὶ ὁ κύκνος. τὸ δὲ ποιόν, ὡς τὸ λευκόν, οὐχ οἷόν τε τὸ λευκὸν εἶναι γένος χιόνος ἢ κύκνου. διὰ ταῦτα δὲ οὐδὲ τῆς ψυχῆς ἡ κίνησις ἂν εἴη γένος. εἴγε ἡ μὲν ψυχὴ οὐσία, ἡ δὲ κίνησις, οὐκ οὐσία. ἀλλ' ἢ πάθος τι καὶ ποιότης, ἢ πρός τι, ἢ ποσόν. ἀλλ' οὐδὲ τῆς ἐπιστήμης, τὸ ἀγαθὸν ἂν εἴη γένος, ἢ τὸ καλόν, εἴγε τὸ μὲν καλόν, ποιόν, ἡ δὲ ἐπιστήμη, τῶν πρός τι. ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις πῶς ἡ ἐπιστήμη γένος ἔσται γεωμετρίας καὶ μουσικῆς καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν. εἴγε ἡ μὲν ἐπιστήμη πρός τι, ἐκεῖναι δὲ ποιότητες. ἢ οὐδὲν κωλύει τὴν ἐπιστήμην καὶ ποιότητα εἶναι, ἕξιν οὖσαν καὶ πρός τι, καὶ εἶναι αὐτὴν καθὸ ποιότης ἐστὶ γένος τῶν προειρημένων. ὁμοίως καὶ ἡ ἀρετή, σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας γένος οὐ καθὸ πρός τι, ἀλλὰ καθὸ ποιότης, καὶ ἴσως ἐπὶ τοῦ πρός τι τοῦτο ἐνδέχεται μόνον. τῷ τὸ πρός τι σχέσιν τινῶν σημαίνειν, ἅτινα ὧν ἡ σχέσις πρός τι ἐστιν, οὐκέτ' ἐκεῖνα πρός τι. συμβαίνει γὰρ ὑπὸ δύο πίπτειν γένη κατὰ τοῦτο τὰ πρός τι. ὑπὸ μὲν τὰ πρός τι, κατὰ τὴν σχέσιν, ὑπὸ δὲ ἄλλο τι, ὑφ' ὅ ἐστιν ἐκεῖνα χωρὶς τῆς σχέσεως λαμβανόμενα, κατὰ τὴν αὐτῶν φύσιν. ὂν γάρ τι πρῶτον, ἔπειτα τὴν πρὸς ἄλλο σχέσιν ἔχει. διὸ καὶ ὑπ' ἐκεῖνο τὸ γένος ἔσται. οὐδὲν δὴ κωλύει καὶ τὸ ἀγαθὸν ὑπὸ τὴν ποιότητα ὂν ἢ τὸ καλὸν γένος εἶναι τῆς ἐπιστήμης. καθ' ὅσον καὶ ἡ ἐπιστήμη ποιότης καὶ αὐτή. ὡς γὰρ πρός τι οὖσα ἡ ἐπιστήμη, γένος ἐστὶ τῶν ὑπ' αὐτήν, γεωμετρίας καὶ μουσικῆς καὶ τῶν ἄλλων οὐ πρός τι ὄντων, τῷ μὴ κατὰ τὸ πρός τι γένος αὐτῶν εἶναι, οὕτως οὐδὲν κωλύει πάλιν τῆς ἐπιστήμης οὔσης πρός τι γένος εἶναι, ἢ τὸ ἀγαθὸν ἢ τὸ καλὸν ὄντα ποιά. οὐ καθὸ πρός τι ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη, γενῶν αὐτῆς τούτων λαμβανομένων, ἀλλὰ καθὸ ποιόν. οὐ γὰρ πρός τι μόνον ἡ ἐπιστήμη. διὸ χρὴ ἐπὶ τῶν ἄλλων γενῶν, παραφυλάττειν τοῦτο. οὐ γὰρ οἷόν τέ ἐστι κατ' ἐκείνας τὰς κατηγορίας, ὑπὸ πλείους τὸ αὐτὸ εἶναι. δεικνύοις δ' ἂν ὁρμώμενος ἀπὸ τούτου τοῦ τόπου. ὅτι μηδὲ ἡ σιμότης ῥίς ἐστι κοίλη. εἴγε ἡ μὲν ῥὶς οὐσία, ἡ δὲ σιμότης, οὐκ οὐσία, ἀλλὰ ποιότης. πάθος γάρ τι ἡ σιμότης. διὸ εὐλογώτερον αὐτὴν κοιλότητα λέγειν ἐν ῥινί, δεικνύοιτο δ' ἂν ὅτι μηδὲ ὁ ψόφος, ἢ ἡ φωνὴ ἀὴρ πεπληγώς, εἴγε ὁ μὲν ἀὴρ οὐσία, ὁ δὲ ψόφος οὐκ οὐσία. πάθος γάρ τι καὶ ποιότης, ἀλλὰ εὐλογώτερον λέγειν αὐτὸν πληγὴν ἐν ἀέρι. ἔστι δὲ ὁ τόπος πρὸς ἀνασκευὴν μόνον χρήσιμος. εἰ μὲν γὰρ μὴ εἴη ὑπὸ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν τὸ κατηγορούμενον καὶ τὸ ὑποκείμενον, οὐκ ἂν εἴη γένος τὸ κατηγορούμενον. οὐ μέντοι εἰ ἄμφω εἴη ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους, ἤδη ἀνάγκη τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου γένος εἶναι. Πάλιν εἰ ἀνάγκη, ἢ ἐνδέχεται τοῦ τεθέντος ἐν τῷ γένει μετέχειν τὸ γένος. Τί μέν ἐστι μετέχειν, αὐτὸς ἐδήλωσε. τὸ γὰρ ἐπιδέχεσθαι τὸν τοῦ μετέχεσθαι λεγομένου λόγον, μετέχειν ἐστὶν αὐτοῦ. τὸ δὲ τιθέμενον ἐν τῷ γένει, ἐστὶ τὸ εἶδος, ὃ τὸ ἀποδιδόμενον ὡς γένος ἀποδίδοται. ἐπεὶ τοίνυν κεῖται τὰ μὲν εἴδη τὸν τῶν γενῶν ἐπιδέχεσθαι λόγον, τὰ δὲ γένη τὸν τῶν εἰδῶν οὐκέτι. τὰ μὲν εἴδη μετέχοι ἂν τῶν γενῶν. οὐκέτι δὲ καὶ τὰ γένη τῶν εἰδῶν. οὕτως τοίνυν τούτων ἐχόντων, ἂν τοῦ τεθέντος ὡς ἐν γένει τινί, τὸ κατηγορηθὲν ὡς γένος, αὐτοῦ τὸν λόγον τε καὶ ὁρισμὸν ἢ ἐπιδέχηται, ἢ οἷόν τε ἐπιδέχεσθαι, οὐκ ἂν εἴη γένος τὸ εἰλημμένον. οἷον, ἂν λέγῃ τις τοῦ ὄντος γένος τὸ τι [illegible] εἶναι, ἢ τοῦ ἑνός. τὸ γὰρ τούτων τινὸς ἀποδοθέν, ὡς γένος, πάντως ἐπιδέξεται τόν τε τοῦ ὄντος λόγον, καὶ τὸν τοῦ ἑνός. πᾶν γὰρ τὸ ἓν ὑπάρξει ὄν, καὶ ὂν καὶ ἕν ἐστιν. οὕτω δεικνύοις ἂν ὅτι μὴ καλῶς τό τι οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς γένος τοῦ ὄντος τίθενται. εἰ γάρ τι, δῆλον ὅτι καὶ ὄν. εἰ δὲ ὄν, τὸν τοῦ ὄντος ἀναδέχοιτο ἂν λόγον. ἀλλ' ἐκεῖνοι νομοθετήσαντες αὑτοῖς τὸ ὂν κατὰ σωμάτων μόνων λέγεσθαι, διαφεύγοιεν ἂν τὸ ἠπορημένον. διὰ τοῦτο γὰρ τό τι γενικώτερον αὐτοῦ φασιν εἶναι κατηγορούμενον, οὐ κατὰ σωμάτων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσωμάτων. ἀλλ' ἐπεὶ γενικώτατον τό τι, εἴη ἂν ὑπ' αὐτὸ καὶ τὸ ἕν. ἀλλ' ἔστι καὶ τοῦ τινος αὐτὸ τὸ ἓν κατηγορῆσαι. ὥστε οὐ γένος τὸ τι τοῦ ἑνός, ἐπιδεχόμενον αὐτοῦ τὸν λόγον. δεικνύοις ἂν οὕτως μηδὲ τοῦ ἀριθμοῦ τὸ πλῆθος γένος ὄν. καὶ γὰρ τὸ πλῆθος, ἀριθμός, καὶ ἐφαρμόζει αὐτῷ ὁ τοῦ ἀριθμοῦ λόγος. εἰ δὲ τοῦτο, οὐ καλῶς οἱ ὁριζόμενοί φασι τὸν ἀριθμὸν πλῆθος μονάδων. καὶ γοῦν αὐτὸ τὸ πλῆθος, μονάδες εἰσὶ πολλαί. τοῦ δὲ ὄντος καὶ τοῦ

σιμότης . κοιλότης ἐστὶν ἐν ῥινί

μετέχειν

Quod nō potest esse genus substantiae

Quaestio pulchra

Scientia in praedicamento esse ad aliquid & item in praedicamento qualitatis

Nō esse bonā diffinitionē. Sonus seu vox est aer percussus

μετέχειν - quid

Ens & unum convertuntur

Ti. i. quod stoici genus fecerunt entis. nota pro seneca in epistolis

Nō esse rectā diffinitionē. Numerum esse multitudinem unitatum

οὐδὲ εἶπε λόγους καὶ ὁρισμοὺς εἶναι, ἢ τοι κοινοτόπους καὶ ἐνδόξοτέρους, ἢ ὅτι αἱρέσεις αὐτῷ τῶν οὕτω πολλαχῶς λεγομένων, ὡς λέγεται τὰ ἀφ' οὗ τε καὶ πρὸς ὃ καὶ ὁρισμοὺς εἶναι. διαιροῦνται δὲ τό τε ὂν ἢ ὅτι κατὰ τοὺς ἀποδιδόντας τούτων τό τι ὡς γένος, κατ' ἐκείνους εἴη ἂν καὶ ταῦτα γένη. ἔτι εἰ κατὰ τινος τὸ ἀποδοθὲν εἶδος ἀ- »
ληθεύεται, τὸ δὲ γένος μή. ἐπεὶ τὸ γένος τῶν οἰκείων εἰδῶν, καθ' ὑποκειμένου κατη »
γορεῖται, ἀνάγκη αὐτὸ, καὶ ὧν τὸ εἶδος τὸ ὑπ' αὐτὸ κατηγορεῖται, καὶ τούτων κατηγο
ρεῖσθαι. μόρος γάρ πως τὸ εἶδος τοῦ γένους ἐστί· τὰ δὲ τῶν μορίων μόρια, καὶ τῶν ὅλων
ἐστὶ μόρια· ὅταν οὖν τι ἢ ὡς γένος τινὸς ἀποδεδομένον χρὴ ἐπισκέπτεσθαι, καὶ εἰ ὧν τὸ ὑ
ποκείμενον ὡς εἶδος κατηγορεῖται πάντων καὶ τὸ ὡς γένος ἀποδεδομένον κατηγορεῖ
ται. αὖ γὰρ μὴ κατὰ πάντων κατηγορῆται, οὐκ ἔσται γένος τούτου· οὕτω διειλημμένης
δὲ δοξαστοῦ μή ὄν γένος, μή τε τὸ ὂν μή τε τὸ οὖ, μή τε τὸ ἐπιστητὸν· ἐπειδὴ τὸ μὲν δοξαστὸν
καὶ ὂν τοῦ μὴ ὄντος κατηγορεῖται, δοξάζομεν γὰρ καὶ τοιοῦτόν τι μὴ ὄντος ὅτι ἔστιν
ὡς εἶπε καὶ αὐτῷ δῆλον ἐν τῷ τοιοῦτόν τι μένειαστ· δοξαστὸν γάρ ἐστιν αὐτὸ ὅτι οὐκ ἔστιν· τὸ μὲν τὸ ὄν, ἢ τὸ οὖ
ἢ τὸ ἐπιστητὸν ἔτι κατὰ τοῦ μὴ ὄντος ἀληθεύεται. λευκυνόη δ' αὖ οὐδὲ τῆς ἡδονῆς γένος
ὂν τὸ ἀγαθόν· ὅτι τὸ μὲν ἡδονὴ καὶ κατὰ τῆς τῶν ἀκολάστων ἀληθεύεται. τὸ δὲ ἀγαθὸν
οὐ. ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐπιστήμη γένος αὖ εἴη τῆς ἀρετῆς. ὅτι ἡ μὲν ἀρετὴ, καὶ κατὰ τῶν ἀδεχο- »
μένων ἄλλως ἔχειν ἀληθεύεται. ἔστι δὲ ὁ τόπος αὐτοκυβαστικὸς ἡ αὐτός. πάλιν ἐπεὶ »
μηδενὸς τῶν εἰδῶν ἀδέχεται μετέχειν. ἐπεὶ τὰ γένη διαιρεῖται εἰς τὰ προσεχῆ
εἴδη· διαιρεῖται δὲ καὶ τὰ ζῷα τὸ γλύος εἴδη, πάλιν καὶ αὐτὰ, ὄντα γένη τινῶν. οὐ
δὲν γὰρ κωλύει εἴδη τινῶν ὄντα, ἄλλων πάλιν αὐτὰ εἶναι γένη. ὡς ἔχει τὸ ὄρνεον. μὴ
εἰς γένη, ἀλλ' εἰς εἴδη. τοῦτ' ἔστιν ὃ πάρακα, καὶ τὰ ὅμοια διαιρούμενον. ταῦτα δὲ πάλιν
εἰς τὰ ἄτομα πάντα. δῆλον ὅτι καὶ τὰ ζῷα τὸ γένος ὄντα μὴ κατὰ πάντων πρώτην δι-
αίρεσιν, ἀλλ' ὑπό τι τῶν τοῦ γένους εἰδῶν, ἀναγκαῖον τῶν εἰδῶν τινος μετέχειν, καὶ ἀναδέ-
χεσθαι ἐν τῶν εἰδῶν λόγον, τῶν ὄντων ζῷα τὸ γένος τὸ ἀποδεδομένον. τὰ μὲν οὖν προ-
σεχῆ τοῖς γένεσιν εἴδη, μόνον τῶν γενῶν μετέχει, καὶ ἐν τούτων μόνον ἐπιδέχεται λό-
γον. τὰ δὲ μὴ προσεχῆ ἀλλὰ πολλοῦ ἀφεστῶτα, πρῶτον εἴδους τινὸς τῶν ζῷων τὸ γέ-
νος ὄντων, ἀναγκαῖον αὐτὰ ἐπιδέχεσθαι λόγον, εἰ μέλλοι γλύος αὐτῶν τὸ ἀποδοθὲν
εἶναι. καὶ γάρ τι ὡς γλύος τινος ἀποδοθῇ, ζητητέον εἰ ὄντως οὗ τὸ γλύος ἀποδέδοται. μή τε
κατὰ πάντα πρώτην διαίρεσιν ὅτι τὸ ἀποδεδομένον γένος, μή τέ τινος τῶν εἰδῶν αὐτὸ με
τέχει· αὖ γὰρ οὕτως ἔχοι, ἀδιαίρετον αὐτὸ γένος εἶναι τὸ ἀποδεδομένον· οἷ), εἰ λέγοι τίς
πάντα ἡδονὴν εἶναι ἢ κίνησιν εἶναι τῇ κινήσει· ἐπεὶ μὴ κατὰ πάντα πρώτην διαίρεσιν τῆς κινήσεως
ἔστιν ἡ ἡδονή. διαιρεῖται γὰρ προσεχῶς ἡ κίνησις, εἴς τε πάντα κατὰ τόπον, ἢ εἰς πάντα κα-
τὰ ποσόν, καὶ εἰς πάντα κατὰ ποιότητα, ἢ εἰς πάντα κατ' οὐσίαν· ἀλλ' οὐκ εἰς ἡδονήν. δεῖ πάντα
ἡδονὴν εἰ ἔστιν ζῷον τὸ γένος, πάντα κίνησιν, ἑνὸς τινὸς μετέχειν τῶν εἰδῶν τῆς κινήσεως
καὶ εἶναι ἢ ζῷον πάντα κατὰ τόδε μεταβολὴν, ἢ ὑπὸ πάντα κατὰ ποσόν, ἢ ποιότητα, ἢ
ὑφὸ πάντα κατ' οὐσίαν. κείσθωσαν γὰρ νεῦ, καὶ ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορὰ κινήσεις εἶναι. αὖ δὴ
ὑπὸ μηδεμίαν τούτων ᾖ, οὐδ' αὖ ὑπὸ πάντα κίνησιν ὡς ὑποκείμενον ᾖ. κοινοτόπον δὲ νεῦ, εἴδη
τῆς κινήσεως λέγοιντ' ἂν τὰ εἰρημένα· οὐ γὰρ γένος ἡ κίνησις, ἀλλὰ τί πολλαχῶς λε-
γόμενον, ἀλλὰ μὲν ἡ ἡδονὴ, οὐδὲ φορά ἐστιν, οὐδὲ ἐπιδέχεται τὴν τῆς τοιαύτης κινήσεως
λόγον, οὔτε αὔξησις, ἢ μείωσις, οὔτε ἀλλοίωσις, οὔτε γένεσις ἢ φθορά, οὐδὲ κίνησις ἁρα-
ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἔστι φθορὰ οὐδὲ αὔξησις, ἢ μείωσις, πρόδηλον, ἀλλ' οὐδὲ γένεσις ἢ φθο-
ρά· οὐ γὰρ κατ' οὐσίαν ἐστὶ μεταβολὴ, ἀλλ' οὐδὲ οὕτως γένεσις ὡς λέγεται ἡ ἀναπλήρω
σις· οὐ γὰρ ἡ ἡδονὴ ἀναπλήρωσίς ἐστιν, ἀλλὰ ἀεὶ ἀναπληρώσει γίνεται· ὅταν ἐν τοῦν
τό τε ἠβδόμενον καὶ ὃ ἀναπληρούμενον· ἡ μὲν γὰρ ἀναπλήρωσις, σωμάτων ἐστί, τῆς δὲ
ψυχῆς ἡ ἡδονή· ἔτι οὐδὲ πᾶσα ἀεὶ ἀναπληρώσει· αἱ μὲν γὰρ ἀεὶ ἀναπληρώσει, προ
λυπηθεῖσιν ἐπιγίνονται· οὐ πᾶσαι δὲ ἡδοναὶ προλυπηθέντων, ἀλλ' οὐδὲ ἀλλοίωσις, ἔστιν
ἡ ἡδονὴ κατὰ πάθος οὖσα μεταβολή, ὡς αὖ δόξειεν· οὐ γὰρ εἰ πάθος ἡδὺ καὶ κατὰ
πάθος ἡ μεταβολή· οὐ γὰρ ταυτόν· ἡ γοῦν λευκότης πάθος ὄν, ἐκ ἔστιν ἀλλοίωσις, ἀλλ'

Genus de propria spe cie nō predicatur

Partes partiū & totius sunt partes

γένη διαιρεῖται εἰς τὰ προσεχῆ εἴδη

προσεχῆ τοῖς γένεσιν εἴδη

προσεχῶς

Motus secundū locū secundū quātitatē secundū qualitatē secundū substantiā

Motus nō est ꝓprie genus sed ex his que multipliciter dicūt

γένος

ꝓ. esse speciē motꝰ

Alteratiōis diffinitio

Nō quod est affectus - est secundū affectū

ἢ λεύκωσις· οὐ ταυτὸν δὲ λευκότης καὶ λεύκωσις. ὁμοίως δὲ οὐδὲ ἡ θερμότης ἀλλοίω- Albedo & calidi tas nō sūt alterationes sed Albefactio & calfactio
σις, ἀλλ' ἡ θέρμανσις· αὕτη γοῦν ἐστὶν ἡ μεταβολή. οὕτω δ' ἴνα οὐδ' ἡ ἡδονὴ ἀλλοίωσις.
ὡδὶ πάθος· οὐ γὰρ ἐν πάθος ἀλλοίωσις, ἀλλ' ἡ κατὰ πάθος ἡδονή· ἢ εἴ τις οὕτω ἀλ-
λοίωσις εἴη πᾶν ἁρπαγή, μεταβολὴ εἰς ἡδονὴν οὖσαν, ἀλλ' οὐχ ἡδονὴ ἡ μεταβολή.
» Οὐδὲ τῶν ἀτόμων. Εἰ πᾶν, ὅτι μὴ εἶδος ἡ ἡδονὴ τῆς κινήσεως, προσέθηκεν, ὅτι »
ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀτόμων τι τῶν ζῴων πᾶν κίνησιν ἡ ἡδονή· ὑπὸ γὰρ τὰ εἴδη τῆς κινήσεως
τὰ ἄτομα τὰ ἐν αὐτῇ· εἰ πᾶν δὲ οὐδὲ τῶν ἀτόμων, ἐκ παραλλήλου εἶπε, οὐδὲ πᾶν
ὑπὸ τὸ εἶδος τῆς κινήσεως ὄντων· πάντα γοῦν τὰ ἐν κινήσει, ἄτομα· ὁμοίως δὲ κινοῦνται αὖ
μὴ δὲ τῆς ψυχῆς βούλησις γένος ὤν. οὔτε γὰρ ζῷον πᾶν πρώτην διαίρεσιν τοῦ ἀριθμοῦ
ἡ ψυχή· πρώτη γὰρ ἀριθμοῦ διαίρεσις τὸ θνητὸν καὶ ἀθάνατον ἢ ἀρτίον· ἀλλ' ἡ ψυχὴ θνητόν
ἢ ἀρτίον· οὐδὲ θύπος τινὸς ἡ ψυχὴ μετέχει· οὔτε γὰρ τοῦ θνητοῦ, οὔτε τοῦ ἀθα-
λίου λόγον ἐπιδέχεται· ἀλλ' οὔτε τὸ σημεῖον, οὔτε τὸ νῶ, ποσά. ᾧ μή τε σωληνές τι αὐ
τῶν εἶναι, μή τε διαιρετὸν εἰς ἀπορρώτατα ἢ τοῦ διαίρεσις· οὕτως οὐδὲ τοῦ θεοῦ γέ
» νος αὖ εἴη ὁ ζῶον· εἰ ὁ θεὸς μή τε πεζόν ἐστι ζῶον, μήτε πτηνόν, μή τε ἔνυδρον. ἔτι εἰ »
» ὡδὶ πλέον λέγεται τὸ γένους τὸ ὂν τῷ γένει τὸ θεόν. ὅτι τὸ γένος ὡδὶ πλέον τοῦ »
εἴδους λέγεται, γνώριμον· αὖ δὴ τὸ ἀποδοθὲν εἴδους τινὸς γένος, ἐπ' ἔλαττον λέγεται
τοῦ εἴδους, σῆλον ὡς ἀλωώπεκα αὐτὸ ἐκείνου οὗ ἐπ' ἔλαττον κατηγορεῖται γένος εἶναι.
οὕτω ἀμνυόμενον αὖ μὴ δυνάμενον τὸ ζῶον τὸ ἐμψύχου γένος εἶναι. ᾗ πλέον γὰρ τὸ ἔμ
ψυχον τοῦ ζῴου· ἐπὶ γε τὸ ἔμψυχον καὶ κατὰ φυτῶν, ἃ οὐκ ἔστιν αἰσθητικά, ἀλλ' ὅδε τὸ ὂν
τοῦ δοξαστοῦ· εἴ γε τὸ δοξαστὸν, καὶ κατὰ τοῦ μὴ ὄντος· δόξεις δὲ ὁ τόπος οὗτος, ὁ αὐτὸς
εἶναι τῷ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ· τῷ ἔτι εἰ κατά τινος τὸ εἶδος ἀποδοθὲν ἀληθεύεται.
τὸ δὲ γένος μή καὶ μάλιστα, ἐπεὶ καὶ τῷ αὐτῷ παραδείγματι ἐπ' ἀμφοτέρων κέχρη-
ται. οὐ μὴν ἀλλ' εἴη ἂν τις αὐτῶν διαφορά· ὡδὶ μὲν γὰρ τὸ πρώτου ῥηθέντος τόπου,
οὐ τῷ ὡδὶ πλέον λέγεσθαι τὸ εἶδος τοῦ γένους, ἀνήρηκε τὸ γένος, ἀλλὰ τῷ μὴ ἐφ' ὧν τὸ
εἶδος καὶ τὸ γένος· δῆλόν ταῦτα δὲ ὡδὶ πλείονων μὲν λέγεσθαι τὸ ἀποδοθὲν τοσοῦτος γέ
νος· μὴ μέντοι κατὰ πάντων κατηγορεῖσθαι καθ' ὧν καὶ τὸ εἶδος, ἀλλὰ κατ' ἄλλων τι-
νῶν· τὸ γοῦν σωληνές τοσοῦτ, ὡδὶ πλειόνων μὲν κατηγορεῖται τὸ τοσοῦτο μὴ ὂν ἐξ ἐλάτ-
των θέσιν συγκείμενον. ἐπὶ μὲν γὰρ σωληνές, κατὰ πέντε γραμμῆς· ὡδὶ φανείσῃ· σω-
λῆνος· τόπου· χρόνου· τὸ δὲ μὴ ὂν ἐξ ἐλάττων θέσιν, κατὰ τεττάρων· ἀριθμοῦ γοῦν, καὶ χρόνου
καὶ λόγου· οὐ μὴν ὧν τὸ μὴ ὂν ἐξ ἐλάττων θέσιν κατηγορεῖται, καὶ τὸ σωληνές πάντων·
οὔτε γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ, οὔτε τοῦ λόγου· διὸ, οὐχ οἷόν τε τὸ σωληνές αὐτοῦ γένος εἶναι· τὸ
δὲ νεῦ, ἀναίρεσιν ποιεῖται τοῦ γένους τῷ ὡδὶ πλέον αὐτοῦ λέγεσθαι, τὸ ὡς εἴδους λαμ
βανόμενον, ὡς τὸ ἔμψυχον, τοῦ ζῴου, διὸ καὶ οἰκειότερον αὖ εἴη τούτῳ ᾧ τόσῳ μᾶλ-
λον, ἢ ὄντος καὶ τοῦ δοξαστοῦ παράδειγμα. ὡδὶ πλέον γὰρ τὸ δοξαστὸν, εἴ γε καὶ
κατὰ τῶν ὄντων πάντων καὶ τῶν μὴ ὄντων· εἰ δὲ μὴ πάντα τὰ ὄντα δοξαστὰ, ἐκείνου
» αὖ εἴη τοῦτό που τὸ παράδειγμα οἰκεῖον. Γάλιν εἰ ἐπ' ἴσων. Καὶ ὁ ἑξῆς δὲ »
τόπος οὗτος γνώριμος· εἰ γὰρ ὡδὶ ἴσων ἀμφοτέρα κατηγορεῖτο τό τε ἀποδοθὲν γένος
καὶ τὸ ὡς εἶδος ληφθέν, ἀδιώαστον γένος τὸ ἀποδοθὲν εἶναι· δεῖ γὰρ ὡδὶ πλέον τὸ γέ-
νος εἶναι ὧν τὸ ληπτικὸν ἔδους, οὔτε τὸ ἐν τοῦ εἴους, οὔτε τὸ αὖ τοῦ ὄντος οἷόν τε γέ-
νος εἶναι· ἑκάτερον γὰρ αὐτῶν τῷ πᾶσι τοῖς οὖσι παρέπεσθαι, ἐπ' ἴσων κατηγορεῖ-
ται· ὁμοίως δὲ κινοῦνται αὖ· ὅτι μή τε ἡ ἀρχὴ τοῦ πρώτου, μήτε τὸ πρῶτον τῆς ἀρχῆς γέ
νος· εἰ ἡ τε ἀρχὴ, πρῶτον, καὶ τὸ πρῶτον ἀρχή· οὕτως οὐδὲ τὸ ζῷον τοῦ αἰσθητικοῦ· καὶ
γὰρ πολλὰ τοιαῦτα ἐπίσης· οὐ μόνον δὲ τὸ γένος τοῦ εἴδους ὡδὶ πλέον, ἀλλὰ καὶ τῆς διαφο-
ρᾶς ὧς φησιν, οὐλότως· τίμνεται γὰρ τὰ γένη ὑπὸ τῶν διαφορῶν, καὶ ὑπὸ ἑνώσης διά-
φορᾶς, εἶδός τι ποδιγράφεται· διὸ καὶ εἶπε στοιχεῖον εἶναι καὶ ἀρχὴν τῶν τοιούτων
τόπων· τὸ ὡδὶ πλέον ὠφέλειν λέγεσθαι τὸ γένος τοῦ εἴδους καὶ τῆς διαφορᾶς.
» ὁρᾷ δὲ καὶ εἴ τινος τῶν ἀδιαφόρων τῷ εἴδει μὴ ἔστι τὸ εἰρημένον γένος, ἢ μὴ δόξειεν »
» αὖ. ὁ τόπος, εἰ τὸ ἀποδοθὲν τινος ὡς γένος τῶν ὁμοειδῶν αὐτῷ καὶ ἀδιαφόρων

Albedo & calidi tas nō sūt alterationes sed Albefactio & calfactio

Affectus nō est alte ratio

Τοῦ θεοῦ οὐκ ἔστι γένος τὸ ζῷον

Plantæ animatæ forte dici possūt

οὐ μὴν ἀλλὰ μὴν homines tamē

ποδὶν τὸ μὴ ἐξ ἐλάττων θέσιν συγκείμενον

Oratio quantitas discreta

Neq: ens unius neq: unū entis genus esse potest

οὐ μὴν ἀλλὰ

ποδὶν τὸ μὴ ἐξ ἐλάττων θέσιν συγκείμενον

Πρὸ Ἁρμηνίᾳ liberū pro Aristotelis libro agnosc̄it Alexander aphrodisæ)

προσεχῆ τοῖς γένεσιν εἴδη

προσεχῶς · i. continuo & prima diuisioē

κατ' εἶδος μὴ εἴη γένος. οὐδ' ἂν τούτου, οὗ ἀπεδόθη ὡς γένος, εἴη γένος. πάντα γὰρ τὰ ἀ-
διάφορα κατ' εἶδος ἀλλήλοις, ὑπὸ ταὐτὸν γένος. οἷον, εἴ τις τὸν μέλαν τοῦ αἰθίοπος γέ-
νος λέγει. ἐπεὶ ἀδιάφοροι κατ' εἶδος οἱ αἰθίοπες ἄνθρωποι τοῖς γαλάταις. διό τι καὶ
πάντες ἄνθρωποι, ἀλλήλοις μὴ κατηγορεῖται δὲ τῶν γαλατῶν τὸν μέλαν, οὐδ' ἂν τῶν αἰ-
θιόπων ὡς γένος κατηγοροῖτο. δεῖ δ' ἐν ἀτόμοις εἴδεσι ζητεῖν τὸν εἰρημένον εἰ ἔστιν. ἐπεὶ ἐ-
πί γε τῶν ὡς γενῶν εἰδῶν, οὐδὲν κωλύει τινὸς τῶν ὑπὸ τὸν εἶδος γένος τὶ λυφθῆναι μὴ
πάντων ὂν τῶν ὁμοειδῶν αὐτῷ γένος. τὰ γὰρ πτηνὰ ζῶα ὁμοειδῆ μὲν πάντα ἀλλήλοις
καθὸ πτηνά. γένος μέν τοι τὸ σχιζόπτερον ἀετοῦ ἐστιν, οὐ πάντων ὂν τῶν πτηνῶν γένος, ἢ εἰ
γένος ἀετοῦ ἀπεδόθη, δεῖ τῷ ἀετῷ καθὸ ἀετῷ ζητεῖν τὸν ὁμοειδὲς οὐ καθὸ πτηνόν. εἰ μὲν εἰ
ὐδὲ πτηνῶν ἀπεδόθη ὐδὲ πτηνῶν ἔδει ζητεῖν. εἰδ' ἐπεὶ ἀετοῦ, ὐδὲ ἀετῶν εἴη δ' ἂν οὗτος
ὁ τόπος ὑπὸ τὸν πρῶτον τὸν εἰρημένον ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ, δι' οὗ ἠξίου ἐπιβλέπειν ἐπὶ
πάντα τὰ συγγενῆ τοῦ ζώου, ὧν γένος ἀπεδόθη. ἂν γάρ τινι αὐτῶν μὴ ὑπάρχῃ. οὐδ'
ἂν τούτου γένος εἴη. εἰ γάρ τις ἡδονὴ μὴ ἀγαθὸν, οὐδ' ἂν τινος ἡδονῆς τὸν ἀγαθὸν εἴη γένος,
ἢ ἐκεῖ μὲν ἁπλῶς ἀποδοθέντος τοῦ γένους, ὡς πᾶσιν ὑπάρχοντος, ἠξίου τὰ ὁμοειδῆ
βλέπειν. εἴ τινι αὐτῶν μὴ ὑπάρχῃ. ἐν ταῦθα δὲ εἰ καὶ ἀφορίσας τινὰ τῶν ἐκ τοῦ αὐτοῦ
εἴδους, καὶ χωρίσας ἐκείνων γένος λέγοι τούτων τὸν ἀποδιδόμενον, ἀξιοῖ δείξαντας καὶ
τἄλλα καθ' ὧν οὐ κατηγορεῖται τὸν ἀποδοθὲν γένος ὁμοειδῆ τοῖς ὧν ἀποδέδωκε τὸ γέ-
νος, οὕτω τὸν γένος ἀναιρεῖν. οὕτω γὰρ ὅ τι μὴ τῶν ἀτόμων γραμμῶν ἐστι γένος τὸν ἀδιαίρε-
τον δεικνύοι τ' ἂν. οὐχ ὡς ἀποδοθέντος μὲν πασῶν τῶν γραμμῶν γένους τοῦ ἀδιαιρέτου
οὐκ ἐφαρμόζοντος δὲ αὐτοῦ πάσαις. ἀλλ' ὅτι ὧν ἀπέδωκε γένος αὐτὸν, αὗται ὁμοει-
δεῖς εἰσι ταῖς διαιρεταῖς. πᾶσα γὰρ γραμμὴ πάσῃ ὁμοειδής. πασῶν δὲ οὐχ οἷόν τε τὸν ἀ-
διαίρετον κατηγορεῖν. ἀνασκευάζειν μὲν οὕτως ἐστὶ κατασκευάζειν δὲ δείξαντες ἑνός τινος
τῶν ὁμοειδῶν τὸν ἀποδεδομένον γένος. εἰ τὸν ἑνὸς, ἀνάγκη καὶ πάντ'. εἰ τὸν τῶν γαλάτου ἀνοῦ
τῷ ἀδιάφορα αὐτὸν γένος ἦν, καὶ πάντ'. ἐπεὶ πάντες ἄνοι, ἀδιάφοροι κατ' εἶδος ἀλλήλοις.

Σκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τι ἄλλο γένος ἐστὶ τοῦ ἀποδοθέντος εἴδους. ἐπεὶ μὴ δοκεῖ δύ-
νασθαι τοῦ αὐτοῦ γένη εἶναι δύο, εἰ μὴ εἴη τὸν ἕτερον αὐτῶν ὑπὸ τὸν ἕτερον. διὰ τοῦτο εἰ
τοῦ ἀετοῦ, καὶ τὸ ὄρνεον καὶ τὸν ζῶον γένη. ὅτι τὸν ὄρνεον ὑπὸ τὸν ζῶον ἐστί φησι, ὅταν τι ὡς
γένος τινὸς ἀποδοθῇ, ζητεῖν εἴ τι τοῦ αὐτοῦ γένους ἄλλο ἐστὶν ὁμολογούμενον, καὶ ἂν τὸν
ἀποδεδομένον αὐτοῦ γένος, μή τε περιέχῃ τὸν ὁμολογούμενον αὐτῶν γένος, μή τε περιέ-
χηται ὑπ' αὐτοῦ ἀναιρεῖν καὶ ἀποδεικνύναι ὅ τι μὴ γένος τὸν ἀποδοθέν. οἷον, εἰ λέγοι τὶς
τῆς δικαιοσύνης γένος τὴν ἐπιστήμην. ἐπεὶ ὁμολογουμένως ἡ ἀρετὴ αὐτῆς ἐστι γένος καὶ
οὔτε ἡ ἀρετὴ ὑπὸ τὴν ἐπιστήμην ἐστὶν. οὐ γὰρ πᾶσα ἀρετὴ ἐπιστήμη. οὔτε ἡ ἐπιστήμη ὑπὸ
τὴν ἀρετὴν. ἡ γὰρ γεωμετρία ἐπιστήμη οὖσα, οὐκ ἔστιν ἀρετὴ, οὐκ ἂν εἴη τῆς δικαιοσύ-
νης ὀρθῶς γένος ἀποδοθὲν ἡ ἐπιστήμη. πρὸς τοῦτο ἔνστασιν φέρει. δοκεῖ γὰρ ἡ φρόνησις καὶ
ἐπιστήμη καὶ ἀρετὴ εἶναι, καὶ ὑπ' ἀμφότερα τὰ γένη, καί τοι ἐκείνων οὐκ ὄντ' ὑπάλλη-
λα. πρὸς ἣν ἔνστασιν πρῶτον μὲν λέγει ὅτι μὴ ὁμολογούμενόν ἐστι τὸν τὴν φρόνησιν ἐπιστή-
μην εἶναι. εἰ γὰρ ἐστὶ περὶ τὰ ἐνδεχόμενα, καὶ ἄλλο τε ἄλλως ἔχοντα, οὐκ ἂν εἴη ἐπι-
στήμη ἡ φρόνησις εἶτά φησιν, ὅτι εἰ καὶ συγχωρηθείη εἶναί τι ἐν δύο γένεσι μὴ οὖσιν ὑπάλ-
ληλα. καὶ γὰρ εἰ μὴ ἡ φρόνησις ἀρετὴ οὖσα συγχωρεῖται ἐπιστήμη εἶναι, ἀλλ' ἥ γε σο-
φία ὑπ' ἄμφω ἐστὶν. καὶ γὰρ ἀρετὴ καὶ ἐπιστήμη οὐκ ἔστιν ὑπ' ἄλληλα. δοκεῖ δὲ ὁ ἄνθρω-
πος, καὶ ὑπὸ τὸν ζῶον λογικὸν εἶναι γένος. εἴ γε λογικοὶ καὶ οἱ θεοί. καὶ ὑπὸ τὸν πεζὸν ζῶ-
ον, καὶ οὐδέτερον ὑπ' οὐδέτερόν ἐστιν. οὐ γὰρ ὑπὸ τὸν πεζὸν οἱ θεοί. εἰ δὲ μὴ ὑπό τι τούτων
οἱ θεοί, ἢ ὑπὸ τὸν πεζὸν, ἢ ὑπὸ τὸν πτηνὸν, ἢ ὑπὸ τὸν ἔνυδρον, οὐδ' ἂν ὑπὸ τὸν ζῶον εἶεν. καὶ εἴη
ἂν ἁρμόζον τὸν παράδειγμα τοῦτο τῷ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ τόπῳ, τῷ καὶ πάλιν εἰ μη-
δενὸς τῶν εἰδῶν ἐνδέχεται μετέχειν τὸν τεθὲν ἐν τῷ γένει, ὡς καὶ ἡμεῖς παρεθέμεθα, καὶ
ὐδὲ τούτων δή φησι δεῖν, εἰ καὶ μὴ ὑπ' ἄλληλά ἐστι γένη, ἐν οἷς ἐστι κοινὸν ἀμφοτέροις, ἀλ-
λ' ἄμφω γε τὰ γένη ὑπό τι ἐν κοινὸν εἶναι, ὥς πρὸ καὶ ἡ ἀρετὴ καὶ ἐπιστήμη ἔχουσιν. οὐκ
ἔστι μὲν γὰρ ὑπ' ἄλληλα. ὑπὸ κοινὸν μέν τοι γένος ἐστὶν ἄμφω. τὴν γὰρ ἕξιν καὶ διάθεσιν

Species insecabiles seu individuae quas vocant specialissimas

Nō potest fieri ut unius rei duo sint genera nisi alterū genus alteri subiectum sit

Instantia

Nō esse in confesso prudentiam esse scientiam

Si dij rationales sunt

ὃ ποιότητός ἐστιν εἶδος. ἂν δὴ μήτε ὑπ' ἄλληλα ᾖ τὰ γένη, μήτε ἀμφότερα ὑπό τι ἐν κοι-
νὸν, ἀδύνατον τοῦ προκειμένου ἀμφότερα αὐτὰ εἶναι γένη. τούτῳ τῷ τόπῳ χρώμενος
ἂν δεικνύοις, ὅτι μήτε ἡ μονὰς ποσόν, μήτε ἡ οὐσία, καί τοι δοκεῖ καθὸ μέν ἐστι ποσοῦ ὄν-
τος τοῦ ἀριθμοῦ αὐξητική, ποσὸν εἶναι. εἴ γε πᾶν τὸν αὐξόμενον ὁμογενεῖ αὔξεται. ἡ δὲ
ἐν ὂν τῷ ἀριθμῷ, δεκτικόν ἐστι τῶν ἐναντίων, ταύτῃ δὴ οὐσίᾳ. ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ τριάδι, ἡ
μέσῃ μονὰς καὶ πέρας ἐστὶ τῆς πρώτης μονάδος, καὶ ἀρχὴ τῆς δευτέρας. ἀλλ' ἐπεὶ
μήτε ἡ οὐσία ὑπὸ τὸν ποσὸν, μήτε τὸν ποσὸν ὑπὸ τὴν οὐσίαν, μήτε ἀμφότερα ἡ οὐσία καὶ τὸν
ποσὸν ὑπὸ ταὐτὸν γένος, οὐκ ἂν ἐν ἀμφοτέροις εἴη τοῖς γένεσιν ἡ μονάς. οὕτω δεικνύοι τὶς
ἂν, μὴ δὲ τὴν ἐπιστήμην ὑπὸ τὸν ποιὸν οὖσαν καὶ ὑπὸ τὸν πρός τι, ἢ λύοιτο ἂν τοῦτο, ᾧ εἰρῆ-
σθαι ὅτι κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο. Σκοπεῖν δὲ καὶ τὸν γένος τοῦ ἀποδοθέντος γένους.
Ὁ τόπος σαφής. ἐπεὶ γὰρ τό τινος γένος καὶ τῶν ὑπ' ἐκεῖνο τὸν εἶδος ἤ τοι γένος πάν-
των ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. τὸν γὰρ τοῦ ὀρνέου γένος, πάντων καὶ τῶν ὑπὸ τὸν ὄρνεον
εἰδῶν τε καὶ ἀτόμων, οὐ μόνον τοῦ ὀρνέου κατηγορεῖται, κατὰ τοῦ τεθέντος ἐν τῷ γένει
αὐτό τε καὶ τὰ τούτου πάλιν γένη, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ τί ἐστι. κἄν που διαφωνῇ καί τι τῶν
κατηγορουμένων τοῦ ἀποδοθέντος γένους, μηκέτι καὶ κατὰ τοῦ τεθέντος ἐν τῷ γένει
τούτῳ κατηγορῆται ἐν τῷ τί ἐστιν, οὐ ῥητέον γένος αὐτοῦ εἶναι τὸν ἀποδοθέν. οὕτω δει-
χθήσεται τῆς αἰδοῦς, οὐκ ὂν γένος ἡ ἀρετή. τῆς γὰρ ἀρετῆς γένος ἡ ἕξις οὖσα οὐ κατη-
γορεῖται τῆς αἰδοῦς. οὐ γὰρ ἕξις ἡ αἰδώς, ἀλλὰ πάθος. ἀλλ' οὐδὲ τῆς εἰκρατείας ἡ ἀρε-
τή. ἐπεὶ ἡ βελτίστη ἕξις οὐ κατηγορεῖται αὐτῆς. οὐ γὰρ βελτίστη ἕξις ἡ ἐν φαύλαις ἐ-
πιθυμίαις. κατὰ δὲ πάσης ἀρετῆς ἡ βελτίστη ἕξις οὐ γὰρ μόνον ἕξις ἡ ἀρετὴ, ἀλλὰ καὶ
βελτίστη. ἐπεὶ ἕξις γε καὶ κακία. ἀλλ' οὐδὲ τῆς χιόνος τὸ λευκὸν, ὅτι μὴ δὲ ἡ ποιότης. ὅ
πρὸ ἐστὶ γένος τοῦ λευκοῦ. οὐδὲ τὸν γλυκὺ μέλιτος, ὅτι μὴ δὲ ὁ χυμός. τοῦτο μὲν ὑγιές. τὸν
τὰ τοῦ ἀποδοθέντος γένους γένη, πάντως ὀφείλειν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι τοῦ ὑπὸ
τὸν γένος. οὐ μὲν ἀντιστρέφει. οὐ γὰρ εἴ τι τῶν ἐπάνω ἐν τῷ τί ἐστι τινὸς κατηγορεῖται. ἤδη
καὶ πάντα τὰ ὑπ' αὐτὸν ἐν τῷ τί ἐστι τοῦ αὐτοῦ κατηγορηθήσεται. τῷ γὰρ τὰ ἐναν-
τία ὑπὸ ταὐτὸν εἶναι γένη, τῶν ἐναντίων κατηγορηθήσεται ἐν τῷ τί ἐστιν. οὐ μὴν καὶ τὰ
ἐναντία ἄμφω ὧν γένος ἐκεῖνο. εἰ γὰρ καὶ τοῦ λευκοῦ τὸν μὲν χρῶμα ἐν τῷ τί ἐστιν κατη-
γορεῖται, οὐ μὴν καὶ τὸν μέλαν. καί τοι καὶ κατὰ τοῦ μέλανος τὸν χρῶμα. γένος γὰρ οὐδὲν
ἧττον κἀκείνου. ὁμοίως καὶ ἀδικίας, ἡ μὲν ἕξις κατηγορεῖται, οὐκέτι δὲ καὶ ἡ ἀρετὴ οὖ-
σα ὑπὸ τὴν ἕξιν, ὅτι μὴ κακία. Γάλιν εἰ μετέχει τὸν γένος τοῦ εἴδους ἢ αὐτὸν ἢ τῶν
ἐπάνω τὶ γενῶν. Δείκνυσι διὰ τούτου, ὅτι εἰ εἴη τὸν γένος τὸν ἀποδοθὲν, ἢ τὶ τῶν τοῦ
ἀποδοθέντος ὡς γένους γενῶν, μετέχον τοῦ ὡς εἴδους τεθέντος, καὶ ἐπιδέχεται αὐτοῦ
τὸν λόγον, ἀδύνατον τὸν ἀποδοθὲν αὐτοῦ γένος εἶναι, ᾧ μηδὲν τῶν ἐπάνω τὸν τῶν ὑπ'
αὐτὰ λόγον ἀναδέχεσθαι. οὐ γὰρ οἷόν τε τὸν ἀετὸν γένος τοῦ ζώου λέγειν. ὅτι μὴ μόνον
ἀετὸς τοῦ ζώου μετέχει, ἀλλὰ καὶ τὰ γένη αὐτοῦ τό τε ζῶον πτηνὸν καὶ τὸν ὄρνεον. φθάνει
δὲ τὸν τόπον τοῦτον προειρηκέναι δι' ὧν εἶπε. πάλιν εἰ ἀνάγκη ἢ ἐνδέχεται τῶν τεθέντος
ἐν τῷ γένει μετέχειν τὸν γένος. πρόσκειται δὲ ἐν τούτῳ, τὸν κἂν τῶν ἐπαναβεβηκότων τι
τοῦ ἀποδοθέντος ὡς γένους. δοκεῖ δὲ καὶ ἔξωθεν παρεμβεβλῆσθαι ὁ τόπος οὗτος. τὰ
γὰρ ὐδὲ φερόμενα, ἀκόλουθά ἐστι τῷ πρὸ τούτου εἰρημένῳ τόπῳ. ᾧ σκοπεῖν δὲ καὶ τὸν γέ-
νος τοῦ ἀποδοθέντος γένους. εἰ πὼν γὰρ δι' ἐκείνου τὴν ἀνασκευὴν τοῦ γένους, πῶς ἂν γέ-
νοιτο λαμβανομένων τῶν τοῦ ἀποδοθέντος γένους ὡς γενῶν, ἑξῆς ὐδὲ φέρει. δεικνὺς πῶς
οἷόν τε δι' αὐτῶν τούτων πάλιν κατασκευάζειν, ὅτι δὲ ἀποδοθὲν ἐστὶν γένος.
Ἀνασκευάζοντι μὲν οὖν, καθάπερ εἴρηται χρηστέον. Γάνυ ἐντέχνως δείκνυσι
τὴν τοῦ γένους κατασκευὴν ἔμπαλιν τῇ ἀνασκευῇ γινομένην τῇ προειρημένῃ πρὸ τοῦ
τελευταίου κειμένου τόπου. ἡ μὲν γὰρ ἀνασκευὴ ἦν, εἴ τι τῶν τοῦ ἀποδοθέντος ὡς γένους
ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, μὴ κατηγορεῖτο, καὶ κατὰ τούτου ἐν εἴδει τεθέντος αὐτῷ,
οὐκ ἂν εἴη τὸν ἀποδοθὲν γένος αὐτοῦ. ἡ δὲ κατασκευὴ ἡ νῦν λεγομένη, εἰ τὸν ἀποδοθὲν γέ-
νος τινὸς κατηγοροῖτο μὲν αὐτοῦ. ζητοῖτο δὲ εἰ ὡς γένος καὶ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται,

Neq: est unitas quantitas neque substantia

Nullū ex superioribus recipit diffinitionem inferioris

ἀετός

ζῶον

ξητητέον εἴ τι τῶν τοῦ κατηγορουμένου οὐσῶν τί ἐστι κατηγορέμενον, τοῦτ' ἔστιν· εἴ τι γένος ὂν αὐτοῦ, κατηγορεῖται οὐ τῷ τί ἐστι κατὰ τὸ ὑποκειμένου αὐτῷ· οὐ γὰρ οὕτω τὶ κατηγορούμενον αὐτοῦ δύρεθῇ, καὶ ἐ ἀποδεδομένου αὐτοῦ ὡς γένος, οὐσῶν τί ἐστι καὶ ὡς γένος κατηγορηθήσεται· οὐ γὰρ κατηγορουμένου οὐσῶν τί ἐστι κατηγορεῖται κατά τινος ὑποκειμένου αὐτῷ οὐσῶν τί ἐστιν, ἀνάγκη καὶ αὐτὸ εἶδος οὐσῶν τί ἐστιν ἐκείνου τοῦ ὑποκειμένου αὐτῷ κατηγορεῖσθαι· οὐ γὰρ οὐ τι ὄν, ἢ τῶν ἐπάνω τε καὶ γενῶν τὸ ἀποδοθέν ὡς γένος, ἢ τῶν ὑπ' αὐτὸ καὶ εἰδῶν αὐτοῦ κατηγορούμενον λειχθῇ τινος οὐ τῷ τί ἐστιν ἀνάγκη καὶ τἄλλα πάντα πρὸς ἄλληλα οὕτως ἔχειν· ὡς τὰ μὲν γένη εἶναι, τὰ δὲ εἴδη· καὶ οὐσῶν τί ἐστι τοῦ αὐτοῦ κατηγορεῖται· δηλονότι, αὖ ὅλως ἢ κατηγορούμενά τε καὶ ἀληθυόμενα κατ' αὐτοῦ, ὃ εἰρήλωσε, μὴ αὖ ἐς πάλιν δεῖ τοῦ προσθεῖναι τὰ ὧν πρ κατηγορεῖται, καὶ ὅτι ἐστὶν οὕτως ἔχει, δ' ἐπαγωγῆς φησι δεῖν δεικνύναι. οὐδαμοῦ γὰρ διαφανοῦσι δύρεθήσεται οὕτως δεικνύοιτο αὖ τῆς ἀρετῆς γένος ἡ διάθεσις· κατηγορεῖται μὲν γὰρ αὐτῆς· ὅτι δὲ καὶ οὐ τῷ τί ἐστι, δηλονότι ἐκ τοῦ πῶ ποιότητα γένος οὖσαν τ διαθέσεως, καὶ οὐ τῷ τί ἐστιν αὖ τῆς κατηγορεμένης, κατηγορεῖσθαι καὶ τῆς ἀρετῆς οὐ τί ἐστιν· ἡ γὰρ ἀρετὴ, ποιότης, καὶ τὸ ὄρνεον τοῦ ἀετοῦ γένος· ὅτι τὸ ζῷον τοῦ ὄρνεου γένος οὐ τί ἐστιν ζῷου ἀετὸς κατηγορεῖται. Εἰ δ' ἁπλῶς ὑπάρχειν ἀμφισβητεῖται. Δείξασθαι δὲ ὑπάρχειν μὲν ὁμολογοῦσιν ὡς γένος τινός, ἀμφισβητοῦσι δὲ εἰ οὐ τί ἐστιν αὐτῆ κατηγορεῖται, πῶς οἷόν τε δεῖξαι ὅτι καὶ οὐ τί ἐστιν αὐτῆ κατηγορεῖται, δείκνυσιν εἰ καὶ αὐτὸ εἶδος ἀμφισβητοῦσι τὸ ὑπάρχειν τὸ ἀποδοθὲν γένος, πῶς δ' ὡμολόγησθε αὐτὸ δεῖξαι ὑπάρχον τε καὶ οὐ τί ἐστι κατηγορούμενον· εἰ γὰρ εἴη τι τῶν τοῦ κατηγορεῖσθαι τεθέντος ὡς γένος οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορουμένου, φησὶ δεῖν ζητεῖν εἰ μὴ ἄλλο τι τῶν εἰδῶν τῶν ὑπὸ τὸ γένος τὸ ἀνωτέρω οὐ τί ἐστι τὸ προκειμένης κατηγορούμενον, ὑπάρχει τε καὶ κατηγορεῖται αὐτοῦ· εἰ γὰρ μηδὲν ἄλλο τῶν ἐκείνης τοῦ γένους εἰδῶν ὑπάρχοι αὐτῇ, τὸ ἀποδοθὲν αὖ ὡς γένος ὑπάρχοι τε αὐτῇ, καὶ οὐ τί ἐστιν αὐτοῦ κατηρρίστο. ἐπεὶ δὴ δέδεικται ὅτι τὸ ὑπὸ τὸ γένος ὄν, ἀνάγκη τινὸς τῶν εἰδῶν αὐτοῦ μετέχειν, εἰ μὴ εἴη τῶν ἐκ τῆς πρώτης διαιρέσεως τοῦ γένους· ὥστε καὶ τὸ προκείμενον εἰ λοιπόν τινος μετέχειν τῶν εἰδῶν, τῶν οὐ τί ἐστιν αὐτοῦ κατηρρίστο μένων, ἐπεισθήσεται ὑπὸ τὸ κοινὸν γένος, οὐδενὸς δὲ ἄλλα μετέχει, τούτου αὖ μετέχοι, τ ἀποδοθέντος αὐτοῦ ὡς γένος, καὶ εἴη αὖ αὐτοῦ γένος οὐσῶν τί ἐστιν, ἐπεὶ τῆς βαδίσεως γένος ἀπέδωκε πῶς φοράν, καὶ εἴη ζητούμενον εἰ κατηγορεῖται ὅλως ἡ φορὰ τῆς βαδίσεως, αὖ τὸ γένος λαβόντες τῆς φορᾶς οὐσῶν δὲ ἐστιν ἡ κίνησις) σύρωμεν καὶ πῶς κίνησιν οὐ τί ἐστιν τῆς βαδίσεως κατηγορεμένοι. καὶ ἐδεῖ τούτοις λαβόντες τὰ ἄλλα εἶδη τῆς κινήσεως τὸ αὐτὸ διαιρούμενα τῇ φορᾷ, δείξομεν ὅτι μηδὲν αὐτῶν ὑπάρχει τῇ βαδίσει, οὔτε γὰρ ἡ ἀλλοίωσις, οὔτε ἡ αὔξησις, οὔτε ἡ μείωσις, οὔτε ἡ γένεσις, οὔτε ἡ φθορὰ ὑπάρχει αὐτῇ, δεδειχότες αὖ εἴημεν, ὅτι φορὰ ὑπάρχει τε αὐτῇ, καὶ οὐ τῷ τί ἐστιν αὐτῆς κατηγορεῖται, καὶ ἔστιν αὐτῆς γένος· καὶ ἔχοι αὖ ὁ λόγος οὕτως· ἡ βάδισις ἐπεί δέστι κίνησις, εἴη αὖ ἢ τοι αὔξησις, ἢ μείωσις, ἢ ἀλλοίωσις, ἢ γένεσις, ἢ φθορά, ἢ φορά. οὐκ ἔστι δὲ οὔτε αὔξησις, οὔτε μείωσις, οὔτε ἀλλοίωσις, οὔτε γένεσις, οὔτε φθορά, φορὰ ἄρα ἐστίν· εἰ γὰρ μὴ φορά, οὐ δὲ κίνησις· ἡ γὰρ οὐ γλύφ τινι ὄν, ἀνάγκη τινὸς μετέχειν αὐτῆ τῶν εἰδῶν· ἔστι δὲ κίνησις, φορὰ ἄρα· ἁπλούστερον δὲ χρὴ πάλιν ἀκούειν, τῆς τε κινήσεως γένος καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν ὡς εἰδῶν· δεικνύοιτο δ' ἂν οὕτω, ἡ δικαιοσύνη ἀρετή· ἐπεισθὴ ἡ ἕξις μὲν ἡ προαιρετική, αὐτῆς οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· οὐσα δὲ ἕξις προαιρετική, οὐκ ἔστιν ἀκρασία· ἕξεως δὲ εἴδη, ἀρετή τε καὶ κακία, καὶ ὁ τελεία δὲ ὡδὶ πῶς ἀριθμός· ἐπεὶ ἀριθμὸς ὢν, οὐκ ἔστιν ἄρτιος· ἔτι ἡ ψυχὴ εἶδος ἐπεὶ οὐσία ἔδοξε, οὐκ ἔστιν ὕλη. Γάλιν ἐφ' ὧν τὸ εἶδος τὸ τε θὲν ὡς γένος κατηγορεῖται. Δείξασθαι δὲ ἀπὸ τῶν τοῦ ὡς γένους ἀποδοθέντων γενῶν, πῶς ἂν ἡ ἀνασκευάζοιθ' ἡ κατασκευάζοιθ' τὸ ὕλος ἔστιν τ προσηκόντως δ' ἀποδοθέν, νῦν ἔμπαλιν ἀπὸ τ ὡς εἴδους ἀποδοθέντος πιστώσασθαι τόδους. εἰ δ' ὧν καὶ ἀνασκευάζειν καὶ κατασκευάζειν ὀρθῶς ἀποδοθέν αὐτ ὕλος. εἰ τ

τὸ εἶδος τὸ ὡς οὐ γένει τινὶ τεθὲν, αὖ τὸ εἴη τινῶν ὕλος, χρὴ ἐπιβλέπειν εἰ ὧν ἔστι γένος ἔστι τούτων καὶ τὸ ἀποδοθὲν αὐτὸ γένος· εἰ γὰρ ἢ αὐτὸ τὸ γένος τὸ ἀποδοθὲν, μὴ κατηγορεῖται καὶ τὰ αὐτὸ γένη, ἢ προδήλως τῶν εἰδῶν, ἢ οὐ τῷ τί ἐστι τῶν τὸ ὑποκειμένου αὐτῷ ὡς εἰδους, ἢ τῶν γενῶν τι τῶν τούτου, δηλονότι, οὐκ ἂν εἴη τὸ ἀποδοθὲν γένος· εἰ γὰρ ὧν γένος τὸ προκειμένου, φανερὸν ὡς καὶ αὐτὸ καὶ τὰ τούτου γένη πάντα αὖ οὐ τῷ τί ἐστι τῶν τῷ εἶναι ὑποκειμένων κατηγορεῖτο ὡς πρὸ καὶ τὸ ὡς εἴδος κείμενον· πάντα γὰρ τὰ γενικώτερα τῶν ἐχομένων καὶ ὑπ' αὐτὰ, οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· πρὸς μὲν οὖν ἀνασκευὴν χρήσιμον δύρεθὲν τὸ ὡς γένος ἀποδοθὲν μὴ κατηγορούμενον τοῦ ζῴου τὸ ἀποδοθὲν εἶδος εἰδῶν οὐ τῷ τί ἐστιν, ἢ αὐτὸ, ἢ τῶν τούτου γενῶν τι· εἰ γὰρ τῶν ζῴου πῶ ἀρετῶ εἰδῶν μὴ κατηγορεῖται ἡ ἐπιστήμη, οὐκ ἂν εἴη γένος τ ἀρετῆς· οἷον, ἢ αὐλητικὸ ἀσ, ἢ σωφροσύνης, ἢ τινος ἄλλης ἀρετῆς· πρὸς δὲ κατασκευὴν χρήσιμον, δύρεθὲν τὸ ἀποδοθὲν γένος οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον τῶν ζῴου τὸ ὑποκείμενον εἶδος· εἰ γὰρ καὶ τὸ ὡς εἶδος κείμενον εἴη αὐτῶν οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, καὶ τὸ ἀποδοθὲν ὡς γένος ζῴου τοῦτου, δηλον ὡς ὑπὸ δύο γένη ἔσται, ἃ δείσει ὑπάλληλα εἶναι. ὅταν γάρ τι ᾖ οὐ τελέοσι γένεσιν, ἐκεῖνα δὲ λειχθῇ ὑπάλληλα ὄντα εἰδῆ, καὶ τὰ δύο τὰ γένη τῶν αὐτῶν ὄντα, δεῖ ὑπάλληλα εἶναι, καὶ οὐκ ἔστιν ζῴου τὸ εἶδος τὸ ἀποδοθὲν αὐτοῦ γένος, λείπεται ζῷον ἐκείνα γένος εἶναι. εἰ δὲ ζῷου, εἴη αὖ ἀετοῦ γένος τὸ ἀποδεδομένου. οἷον εἰ εἴη ἀποδεδομένου τοῦ ὀρνέου τὸ πτηνὸν ζῷον γένος, ἢ εἰ ἔστι ζητοῖθ', ἐπεὶ τὸ ὄρνεου γένος ἔστι τοῦ τε κόρακος καὶ τῶν ἄλλων τῶν τούτοις αὐτιδιαιρουμένων, καὶ τούτων οὐ τῷ τί ἐστι, καὶ τὸ πτηνὸν ζῷον κατηγορεῖται ὡς πρὸ καὶ τὸ ὄρνεου, δηλον καὶ τὸ πτηνὸν ζῷον γένος αὖ εἴη τοῦ ἀετοῦ· ἔστι δὲ αὐτοῦ γένος τὸ ὄρνεον, δεῖ ἄρα τούτων τοῦ τε ὀρνέου καὶ τοῦ ζῴου πτηνοῦ, ἐπεὶ τοῦ αὐτοῦ γένη ἔστι, τὸ ἕτερον ζῷου τὸ ἕτερον εἶναι· οὐκ ἔστι δὲ τὸ ζῴου πτηνὸν ὑπὸ τὸ ὄρνεον, ὥστε πολέον γάρ ἔστιν αὐτοῦ, λείπεται ἄρα τὸ ὄρνεον ὑπὸ τὸ ζῷον πτηνὸν, ὡς ὑπὸ τὸ γένος εἶναι· ὃ μὲν οὖν ἀνασκευαστικῶς ὧδ' ἐπὶ τῶν εἰρημένων τόπων δόξει ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ πρώτῳ πάντων μᾶλλον εἰρημένῳ· δι' οὗ ἤξιου ἐπιβλέπειν, ἢ πάντα τὰ συμπῶ τῷ ὡς εἴδει τινὸς γένους τεθέντι· εἴ τινος αὐτῶν τὸ ἀποδοθὲν γένος μὴ κατηγορεῖται· πρὸς κείμενον δὲ αὖ τῷ ὁ κατασκευαστικὸς, ἄλλον αὖ τὸν ἐποίησεν· λείξασθαι δὲ τὸ προκείμενον ἀφ' τοῦ οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι, ἢ μὴ κατηγορεῖσθαι, ἐπεὶ τὰ γένη τῶν εἰδῶν οὐ μόνον οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, ἀλλὰ καὶ συνωνύμως, δεῖν φησι καὶ τοὺς λόγους λαμβάνειν τοῦ τε ὡς εἴδους ἀποδοθέντος καὶ τοῦ ὡς γένους· καὶ μὴ φαίνωνται κατὰ τοῦ ἀποδοθέντος ὡς εἴδους εἰδῶν ἀμφότεροι οἱ λόγοι κατηγορούμενοι, ὅ, τε τοῦ εἴδους καὶ ὁ τοῦ γένους ἀποδοθέντος, ἔτι δὲ καὶ οἱ τῶν τοῦ ἀποδοθέντος ὡς γένους γενῶν καὶ αὐτοί, πρὸ αἰνεσθαι ζῷον λαμβάνει καὶ δηκνύεσθαι τὸ προκείμενον γένος ὄν· εἰ δέ που αὐτὶ πίπτοι, ἀνασκευάζεσθαι ζῷον μὲν γὰρ ὡς πρὸ ὁ τοῦ ὀρνέου λόγος κατηγορῆται τοῦ ἀετοῦ, οὕτω καὶ ὁ τοῦ ζῴου πτηνοῦ, καὶ ὁ τοῦ ζῴου, ὁ γένος ἔστι τοῦ ξῴου πτηνοῦ, εἴη αὖ δεικνύμενον τὸ ζῷον πτηνὸν γένος ὂν τοῦ ὀρνέου· εἰ δὲ ὁ τ ζῴου πτηνοῦ λόγος μὴ ἐφαρμόζοι τῷ ἀετῷ, ἢ ὁ τοῦ ζῴου, οὐδ' ἂν τὸ ζῷον πτηνὸν γένος εἴη τοῦ ὀρνέου· οὕτως αὖ δεικνύοιτο αὖ ἀριθμὸς οὐκ ὢν γένος τῆς ψυχῆς· ὅτι οὐ δὲ μιᾷ ψυχῇ λόγος ὁ τοῦ ἀριθμοῦ ἐφαρμόζει· οὐ δὲ μία γὰρ ψυχὴ, φανερὸν ὅτι ἐκ μονάδων συγκείμενον· ὁ μὲν οὖν τῆς ψυχῆς λόγος ὅστις αὖ ἦ, ἑκάστῃ τῶν ψυχῶν ἐφαρμόζει· πῶ δέ γε ἀλλοιώσεως δεικνύοιθ' αὖ γένος ἡ κίνησις· ὅτι ὁ λόγος αὐτῆς ἐφαρμόζει πᾶσι τοῖς ζῷον πῶ ἀλλοίωσιν· καὶ γὰρ κατὰ τοῦ λευκαίνεσθαι, καὶ κατὰ τοῦ μελαίνεσθαι ὁ τ κινήσεως κατηγορεῖται λόγος· ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τῶν ἄλλων ἀλλοιώσεων. Γάλιν εἰ πῶ διαφορὰν ὡς γένος ἀπέδωκεν. Ο πῶ διαφορὰν πῶ εἰδοποιόντινος ὡς γένος αὐτοῦ λαμβάνων, ἁμαρτάνει· τὸ μὲν γὰρ γένος, οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· ἡ δὲ διαφορὰ, ποιόν ἐστι τὸ ζῷον κείμενον, ἀλλ' οὐ τί ἐστι σημαίνει· οὕτως ἁμαρτάνει ὁ τοῦ θεοῦ γόνος τὸ ἀθανάτου ἀποδιδούς· διαφορὰ γάρ ἐστι ζῴου δι-

πάντα τὰ συμπτωτικὰ τῷ εἴδει τινὸς γένους τεθέντι οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται

ἀμφισβητεῖται

Differentia ~~inter~~ nō prædicatur īn qd sed in quale

αἱρετικὴ τὸ ἀθάνατον εἰδοποιὸς τοῦ θεοῦ. τῶν γὰρ ζώων τὰ μὲν θνητὰ, τὰ δὲ ἀθάνατα. δείξασ δὲ ὅτι διαφορὰ, ὡς ἑξόμενον τοῦτο λαμβάνει. τὸ δὲ διαφορὰ, οὐ γένος. οὐ δὲ μία γὰρ διαφορὰ, ὡς εἶπε γένος. ὅτι δὲ οὕτως ἔχει, ἔδειξε διὰ τοῦ τὴν διαφορὰν μὴ τί ἐστι σημαίνειν. ἀλλὰ μᾶλλον ποιόν. τὸ δὲ μᾶλλον προσέθηκεν ὅτι μὴ ἔστιν ἁπλῶς ποιὸν ἡ διαφορά. ἡ γὰρ ἐν οὐσίᾳ διαφορὰ περὶ οὐσίαν μὲν τὸ ποιὸν ἀφορίζει. οὐμὴν ποιόν ἐστιν, ἀλλὰ οὐσία. λέγοι δ' ἂν διαφορὰν ποιὸν τὴν χωρὶς τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς ὕλης ὑπολαμβανομένην. διὰ ταῦτα οὐδὲ τοῦ ἀνθρώπου τὸ θνητὸν ἔσται γένος. διὰ ταῦτα δὲ οὐδὲ τὸ περιττὸν, τριάδος. διαφορὰ γὰρ ἀριθμοῦ.

» Καὶ εἰ τὴν διαφορὰν ὡς εἶδος εἰς τὸ γένος ἔθηκεν. Ὁμοίως ἁμαρτάνει φησὶ καὶ ὁ τὴν διαφορὰν ὡς εἶδος ἐν τῷ γένει τιθείς. οὗ ἐστι διαιρετικὴ ἡ διαφορά. οἷον ὁ λέγων τὸ περιττὸν ἀριθμὸν εἶναι. οὐ γὰρ εἶδος ἀριθμοῦ τὸ περιττὸν καθ' αὑτὸ, ἀλλὰ διαφορά. εἶδος γὰρ οὐ τὸ περιττὸν καθ' αὑτὸ, ἀλλὰ τὸ περιττὸν μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ συντεθέν. ἡ δὲ διαφορὰ οὐ μετέχει, τοῦ γένους τουτέστιν οὐκ ἐπιδέχεται τὸν τοῦ γένους λόγον. τὸ γὰρ τινος ἐπιδεχόμενον λόγον, ἢ εἶδός ἐστιν αὐτοῦ, ἢ ἄτομον. ἡ δὲ διαφορὰ, οὐδέτερον τούτων. οὕτως οὔτε τοῦ ἀθανάτου τὸ ζῶον. κατηγορηθήσεται ὡς γένος, οὔτε τοῦ ἀρτίου ὁ ἀριθμός, οὔτε τῆς κατὰ μῆκος ἐπιδόσεως ἡ αὔξησις. διαφορὰ γὰρ αὐξήσεως, ἡ κατὰ μῆκος ἐπίδοσις. αἴτιον δὲ τοῦ τὸ γένος μὴ κατηγορεῖσθαι τῆς διαφορᾶς ἐπὶ τῆς οὐσίας. ὅτι τὸ μὲν γένος, συναμφότερόν τί ἐστιν, ἡ δὲ διαφορὰ χωρὶς τοῦ γένους λαμβανομένη, οὐ συναμφότερον. εἰ οὖν μὴ μετέχει τοῦ γένους ἡ διαφορὰ, τουτέστιν εἰ μὴ ἐπιδέχεται τὸν λόγον αὐτοῦ, οὐδ' ἂν εἶδος αὐτοῦ εἴη. τὸ δὲ ὥστε οὐδὲ τὸ περιττὸν εἶδος ἂν εἴη, ἀλλὰ διαφορὰ, ἐπειδὴ μετέχει τοῦ γένους, δοκεῖ μὲν ἔμπαλιν εἰρῆσθαι. οὐ γὰρ διότι οὐ μετέχει, διὰ τοῦτο διαφορὰ, ἀλλὰ διότι διαφορὰ, διὰ τοῦτο οὐδὲ μετέχει τοῦ γένους. γνωριμώτερον γὰρ τὸ διαφορὰν αὐτὸ εἶναι, ἢ τὸ μὴ μετέχειν τοῦ ἀριθμοῦ. Ἔτι καὶ αὐτὸς ὡς ὁμολογούμενον τὸ διαφορὰν αὐτὸ εἶναι λαβὼν προσέθηκε, τὸ οὐδοκεῖ δὲ μετέχειν ἡ διαφορὰ τοῦ γένους. » Ἔτι εἰ τὸ γένος εἰς τὸ εἶδος ἔθηκε. Γρόδηλος ἡ ἁμαρτία τοῦ τὸ γένος ὑποτάσσοντος ᾧ εἴδει καὶ κατηγοροῦντος αὐτοῦ τὸ εἶδος ὡς γένος. τὸ γὰρ ἐπ' ἔλαττον λεγόμενον, γένος ἀποδίδωσι τοῦ ἐπὶ πλέον ὄντος. οὕτως ἁμαρτάνει ὁ τῆς συνάψεως γένος τὴν συνοχὴν ἀποδιδούς. εἶδος γὰρ τῆς συνάψεως ἡ συνοχή. οὐ γὰρ πᾶν τὸ συναπτόμενον συνέχεται. συνάπτεται γὰρ καὶ τὰ ἁπτόμενα μόνον, οὐμὴν καὶ συνέχεται. πᾶν μέν τοι συνεχόμενον συνάπτεται. ὥστε ἐπὶ πλέον τὸ συνάπτεσθαι τοῦ συνέχεσθαι. ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς μίξεως τὴν κρᾶσιν γένος λέγων, τὸ γένος ὑποτίθησι ᾧ εἴδει. ἐπὶ πλέον δὲ ἡ μίξις τῆς κράσεως. εἰ μὲν γάρ τι κέκραται, καὶ μέμικται. οὐμὴν πᾶν τὸ μεμιγμένον κέκραται. ἡ δὲ τῶν ξηρῶν μίξις, οὐκ ἔστι κρᾶσις. ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως γένος λέγων, τὴν φορὰν, τὸ γένος ἐν ᾧ εἴδει τίθησιν. τοιεῖ δὲ τοῦτο καὶ πλάτων. ὁριζόμενος δὲ τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, φορὰν αὐτὴν φησιν λέγων. ἀλλ' ἡ φορὰ μέν ἐστιν, τῶν ἀψύχων τε καὶ ἀκουσίως ἀμειβομένων τόπον ἐκ τόπου. εἶπε δὲ τὸ ἀκουσίως ἀντὶ τοῦ οὐχ ἑκουσίως μὲν κινεῖται. οὐμὴν καὶ ἀκουσίως. εἰ οὖν τινά ἐστιν οὐχ ἑκουσίως κατὰ τόπον μεταβάλλοντα, ἔστι δέ τινα καὶ ἑκουσίως τοῦτο ποιοῦντα κατὰ τόπον μεταβάλλοντα ὡς τὰ βαδίζοντα, εἴη ἂν πλέον, ἡ κατὰ τόπον κίνησις. οὐ πᾶσα δὲ ἡ κατὰ τόπον κίνησις φορά. συμβαίνει μὲν οὖν καὶ τοὺς τοῦτο ποιοῦντας, τὸ ἐπ' ἔλαττον λεγόμενον, τοῦ ἐπὶ πλέον λεγομένου γένους λέγειν. οὐμὴν, ἀλλὰ καὶ διαφέρει ἂν οὕτως ὁ τόπος ἐκείνου. ὅτι τὸ εἶδος αὐτοῦ, οὗ εἶδός ἐστι, γένος ἀποδιδόμενον δείκνυσιν ὃ πλεῖόν ἐστι τοῦ ἐπ' ἔλαττον λέγεσθαι. πλάτωνος δὲ ἐμνημόνευσεν ὑπὲρ τοῦ ἐνδοξότερον ποιῆσαι τὸν τόπον, καὶ τὸ χρήσιμον ἐνδείξασθαι αὐτοῦ, ὡς καὶ ἐνδόξων τινῶν κατὰ τοῦτο εὐθύνεσθαι δυναμένων. ἔλαθε δὲ καὶ ἑαυτὸν εὐθύνων. ἐν γὰρ τῷ πέμπτῳ τῆς φυσικῆς, εἰπὼν ἀνώνυμον εἶναι τὴν κατὰ τόπον κίνησιν, φορὰν αὐτὴν ὀνομάζει. » Γάλιν εἰ τὴν διαφορὰν εἰς τὸ εἶδος ἔθηκεν. Ὥσπερ ὁ τὸ γένος εἰς τὸ εἶδος τιθεὶς ἁμαρτάνει, τὸ γὰρ ἐπὶ πλέον ὂν τοῦ ἐπ' ἔλαττον ὑποτίθησιν ὄντι

ἡ διαφορὰ μή ἐστιν ἁπλῶς ποιόν ἡ ἀρ.

Differentia in substantia circa substantiam quidem qualitatem determinat non tamen ipsa est qualitas sed substantia. Differentia tamen quae est ~~sine~~ circa subiectum ac materiam qualitas est. ut impar ternarij numeri

μετέχειν τινός qd.

Quod capit diffinitionem alterius aut est eius species aut individuum.

Plato

συνάπτεσθαι — D^a
συνέχεσθαι

μίξις — D^a
κρασις

εὐθύνεσθαι

Aristoteles dum platonem culpat se ipsum culpat. Ergo recte illud. Turpe ÷ auctori cum culpa redarguit ipsum.

ἐν πέμπτῳ τῆς φυσικῆς

ὄντι, οὕτως ἁμαρτάνει καὶ ὁ τῆς διαφορᾶς ἀποδιδοὺς γένος, τὸ εἶδος, ἢ ὅμως κατηγορῶν αὐτῆς τὸ εἶδος τὸ ὑπ' αὐτῆς εἰδοποιούμενον. κατὰ δὲ τοῦτο καὶ εὐθύνει τὴν ἁμαρτίαν. δέδεικται μὲν δὲ, ὅτι μηδὲ ὅλως τῆς διαφορᾶς τί ὡς γένος κατηγορεῖται τούτῳ, ὧν ἐστι διαφορά. εἴγε πᾶν τὸ ὑποκείμενον γένει, ἢ εἶδος, ἢ ἄτομόν ἐστιν. ὧν οὐδέτερόν ἐστιν ἡ διαφορὰ τοῦ τεμνομένου ὑπ' αὐτῆς γένους. πολὺ δὲ ἀτοπώτερον τὸ κατηγορεῖν αὐτῆς τὸ εἶδος τὸ ὑπ' αὐτῆς εἰδοποιούμενον. ὁ δὲ τοῦτο ποιῶν ἁμαρτάνει. καθὸ τὸ πλέον λεγόμενον ὑποτάσσει ᾧ ἐπ' ἔλαττον λεγομένῳ. πλέον γὰρ ἡ διαφορὰ τοῦ εἴδους. καὶ λαμβάνει ἡ διαφορὰ ὡς ἡ συναμφότερον. οὕτως ἁμαρτάνει, ὁ τοῦ ἀθανάτου κατηγορῶν τὸν θεόν. διαφορὰ μὲν γὰρ τὸ ἀθάνατον. εἶδος δὲ ὁ θεὸς, καὶ πλέον τὸ ἀθάνατον, εἴγε μὴ πᾶν τὸ ἀθάνατον θεὸς, καὶ ὁ τοῦ λογικοῦ τὸν ἄνθρω. Συμβήσεται δὲ ἐπίσης. Ἡ πλέον τὸ εἶδος λέγεσθαι. τοῦτο εἶπεν οὐχ ὅτι τὸ γένος ἐπίσης ποτὲ λέγεται τῷ εἴδει, ἀλλ' ὅτι πᾶν τὸ κατηγορούμενόν τινος ἀληθῶς, ἢ ἐπίσης ἐστὶν αὐτῷ ἢ πλέον. εἰ οὖν καὶ τὸ εἶδος τῆς διαφορᾶς τις κατηγορεῖ λέγοι ἂν ἢ ἐπίσης ἢ ἐπὶ πλέον λέγει, τὸ εἶδος τῆς διαφορᾶς. ἔχει δὲ οὐχ οὕτως. ἡ γὰρ διαφορὰ, ἢ ἐπίσης ἐστὶ τῷ εἴδει οὗ κατηγορεῖται, ὅταν ἡ ἰδίως καὶ προσεχῶς εἰδοποιοῦσα ληφθῇ τὸ εἶδος, οὕτω τὸ πεζὸν εἰδοποιὸς ὅσα διαφορὰ τοῦ πεζοῦ ζώου, εἶδος δὲ τοῦτο τοῦ ζώου, ἐπίσης ἐστὶν αὐτῷ. ἢ οὖν ἐπίσης ὡς τὸ πτηνὸν, ἢ ἐπὶ πλέον, ὡς τοῦ ἀνθρώπου τὸ δίπουν, ἢ τὸ λογικὸν, εἴη δὲ ἂν ἐπίσης ᾧ ἀνῷ, τὸ ἐπιστήμης δεκτικὸν, εἰ διαφορὰ καὶ τοῦτο. ἔτι εἰ τῆς διαφορᾶς τὸ εἶδος κατηγορεῖται, τοῦ δὲ εἴδους τὸ γένος, καὶ τῆς διαφορᾶς ἂν τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγοροῖτο. δέδεικται δὲ τοῦτο ἀδύνατον ὄν, τῷ μὴ μετέχειν τοῦ γένους τὴν διαφοράν. ἔοικε δὲ νῦν τὴν διαφορὰν ὡς τὸ συναμφότερον λαμβάνειν. » Ἔτι εἰ τὸ γένος εἰς τὴν διαφορὰν ἔθηκε. Φανερῶς ἁμαρτάνει καὶ ὁ τοῦ γένους τὴν διαφορὰν κατηγορῶν. ἐπ' ἔλαττον γὰρ ἡ διαφορὰ τοῦ γένους, καὶ ἔτι οὐδὲ τὸ γένος τῆς διαφορᾶς, τὴν ἀρχὴν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. καί τοι οὔσης ὑπ' αὐτό. εἰ δὲ τοῦτο, πολὺ ἂν ἐπ' ἔλαττον ἡ διαφορὰ τοῦ γένους. ἀντέστρεψε δὲ ἀμφοτέρους τοὺς τόπους τοὺς πρώτους ἀποδοθέντας. τόν τε ἐν ᾧ ἡ διαφορὰ τοῦ εἴδους ὡς γένος ἀπεδίδοτο. ὁ γὰρ τὴν διαφορὰν ἐν ᾧ εἴδει τιθεὶς, ἀντέστρεπται ἐκείνῳ, καὶ τὸν ἐν ᾧ τὸ γένος τῆς διαφορᾶς ὡς εἴδους τὶς κατηγορεῖ. ὁ δὲ τὸ γένος εἰς τὴν διαφορὰν τιθεὶς, περὶ οὗ νῦν λέγει, ἀντεστραμμένος ἐκείνῳ. οὕτως ἁμαρτάνει ὁ τοῦ χρώματος κατηγορῶν τὸ συγκριτικόν. τὸ μὲν γὰρ χρῶμα, γένος. τὸ δὲ συγκριτικὸν, διαφορὰ χρώματος. τῶν γὰρ χρωμάτων, τὰ μὲν συγκριτικὰ ὡς τὰ μέλανα. τὰ δὲ διακριτικὰ, ὡς τὰ λευκά. ὁμοίως ἁμαρτάνει καὶ ὁ τοῦ ἀριθμοῦ τὸ περιττὸν κατηγορῶν. διαφορὰ γὰρ ἀριθμοῦ, γένους, ὄντος τὸ περιττόν. » Καὶ εἰ τὸ γένος ὡς διαφορὰν εἶπε. Γρόδηλος καὶ αὕτη ἡ ἁμαρτία. εἴ τις τὸ γένος τινὸς διαφορὰν αὐτοῦ λέγοι. οὕτως ἁμαρτάνοι ἂν ὁ λέγων κράσεως τὴν μίξιν διαφοράν. ἔστι γὰρ ἡ μὲν κρᾶσις εἶδος. γένος δὲ αὐτῆς ἡ μίξις, ὡς εἴρηται καὶ πρὸ ὀλίγου. ὁμοίως καὶ ὁ λέγων τῆς φορᾶς διαφορὰν λέγει τὴν κατὰ τόπον μεταβολήν. τὸ γὰρ πλέον τινὸς λεγόμενον καὶ τὸ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον, ὡς διαιροῦν αὐτὸ λαμβάνουσιν. ἐπιζητήσαι δ' ἂν τις τίνι διαφέρει τοῦ τὸ γένος εἰς τὸ εἶδος θεῖναι, τὸ γένος ὡς διαφορὰν τοῦ εἴδους ἀποδοῦναι. ὅσον δὲ ἐπὶ τοῖς παραδείγμασιν τὸ γένος ὡς εἶδος εἴληπται τοῦ ἰδίου εἴδους, ἢ διαφέρει ἂν, εἰ εἴη προστιθέμενον τὸ τῆς διαφορᾶς ὄνομα τῷ γένει, ὡς μὴ λέγειν τὴν μίξιν κρᾶσιν, ἀλλὰ τὴν μίξιν διαφορὰν τῆς κράσεως. τοιοῦτον δόξειεν ἂν ἁμάρτημα εἶναι, καὶ τὸ ἀποδοῦναι τὸν πηλὸν, γῆν ὑγρῷ φυραθεῖσαν. τὸ γὰρ φύραμα, οὐ διαφορὰ τοῦ πηλοῦ, ἀλλὰ γένος. ὁμοίως καὶ ὁ λέγων τοῦ ὀρνέου διαφορὰν τὸ πτηνὸν ζῶον. πάντα μέν τοι φησὶ τὰ τοιαῦτα, δεῖν ἐπισκοπεῖν διὰ τῶν αὐτῶν. καὶ τίνα ἐστὶ δι' ὧν χρὴ ἐπισκοπεῖν τὰ αὐτὰ καὶ ἐλέγχειν, κοινῶς λέγει. τῷ τε δὲ πλεῖον λέγεσθαι τὸ γένος τῆς διαφορᾶς, δεῖ χρῆσθαι, καὶ ᾧ μὴ ἐπιδέχεσθαι τοῦ γένους λόγον τὴν διαφοράν. οὕτω δὲ ἀποδοθέντος, οὐδέτερον τῶν εἰρημένων δυνατὸν συμβαίνειν. οὕτως εἴ τις τοῦ γένους τὴν διαφορὰν γένος ἀποδοίη, ὡς ὁ τὸ χρῶμα συγκριτικὸν ὄψεως λέγων. ἐπ' ἔλαττόν τε δὲ ῥηθήσεται τὸ γένος τῆς διαφορᾶς, καὶ ἔτι ἐπιδέξεται τοῦ λόγου αὐτῆς. ἀλλὰ

Omne quod subiectum est generi aut est species aut individuum

ὡς ἡ συναμφότερον

ὡς τὸ συναμφότερον

Dubitat an susceptivus disciplinae sit differentia determinans hominem

Quaestio

Non esse bonam diffinitionem. Lutum est terra humore macerata

τὰ αὐτά

ὡς ἡ συναμφότερον

ὡς τὸ συναμφότερον

τὴν ἀρχήν

πᾶν τὸ κατηγορούμενόν τινος ἀληθῶς ἢ ἐπίσης ἐστὶν αὐτῷ ἢ ἐπὶ πλέον

καὶ ὁ γὰρ γένος ὡς διαφορὰν ἀποδοὺς, ὡς νεῦ ἐλέγετο, ἐπ' ἔλαττον ποιεῖ τὸ γένος τ διαφορᾶς. εἰ δ' γένος μὴ νεῦ ἡ κράσις, διαφορὰ δὲ ἡ μίξις αὐτ εἴληπται, ἐπεὶ ἡ κράσις ἐπ' ἔλαττόν ἐστι τ μίξεως, ἔσται τὸ γένος ἐπ' ἔλαττον τῆς διαφορᾶς. ἔτι ἐπεὶ ἡ μίξις οὐ ᾧ τί ἐστι τῆς κράσεως κατηγορεῖται, μεθέξει τὸ γένος τῆς διαφορᾶς. τοιοῦτόν ἐστι τὸ εἰρημένον νεῦ. ἀ τῷ πῶ διαφορὰν μὴ μετέχειν τῶν γένους ὁ πρότερον ἐρρέθη. ἀλλὰ ᾧ, τὸ γένος τῆς διαφορᾶς. ἔστω γὰρ ἐστί σημαινόμενον ὑφ' ἓν τὸ μὴ μετέχειν τ διαφορᾶς. ὃ ἴσον αὖ εἴη τῷ, καὶ μὴ οὐ τῷ τί ἐστι πῶ διαφορὰν κατηγορεῖσθαι τὸ γένους. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ οἱ προειρημένοι τὸ ποι, τοῖς τῶν διαφορῶν τε καὶ τ εἰδῶν καὶ τ γενῶν, τ οὐ δεόντως ἐπαλλαττομένων, ὑπ' αὐτ τισὶ προσχρώμενοι διεκινύσαν, ἡ γὰρ τῷ τὸ ἐπ' ἔλαττον λεγόμενον ἀεὶ τέλειον λαμβάνεσθαι, ἡ τῷ τὸ μὴ μετέχειν τινὸς ὡς μετέχειν τινὸς τίθεσθαι. ὥς τε, ἐπικοινωνοῦσιν ἀλλήλοις κατὰ τὰ αὐτά. Πάλιν, εἰ μηδεμία διαφορὰ κατηγορεῖται τῶν γένους, κατὰ τὸ ἀποδοθέντος εἴδους. Επεὶ ἐκ τῶ γένους διαιρουμένου καὶ τὰ τὰς διαφορὰς, ἡ τ εἰδῶν αὐτῶ γένεσις, δῆλον ὡς πᾶν εἶδος γένους τινὸς, ἔχει τὴ διαφορὰν τινα ἢ τιν τ τῶ γένους κατηγορουμένων αὐτῶ. δῆ δ' ἐστὶν ἡ τ εἰδῶν ὁρισμὸς, ἐκ γλύους καὶ διαφορῶν. οἷ), τὸ αὐτό, ἡ ζῶον γένος δῆ ἐστὶν ἡ λογικὸν ἢ θνητὸν ζῶον ἔστιν διαφορὰ, κατηγορῶ ταυ αὐτ. ὅσαι γὰρ τῶ κατηγορουμένω διαφορὰ ὡς εἶπεν ὠ κατηγορίας, τοσοῦ ταυ καὶ τῶ ὑποκειμένου ἔσονται. αἱ γὰρ τῶ γένους διαφορὰ, οἷς ὑποκειμένοις αὖ πάσιν, ἄλλαι οἱ ἄλλοις. φανερὸν δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὅταν οὖν τι γένος ἀποδοθῇ τινος, ζητητέον τίνες τῶν ἀποδοθέντος γένους διαιρετικῶν διαφορῶν κατηγορῶσι τοῦ ὡς εἴδους τεθέντος. αὖ τ μηδεμία τῶ γένους διαφορὰ κατηγορεῖτ αὐτοῦ, οὐδ' αὖ γένος αὖ τοῦ τὸ ἀποδεδομένον ἔσται. οὕτω πάλιν διεχθήσεται τῆς ψυχῆς μὴ ὢν ὁ ἀριθμὸς γένος. οὐδεμία γὰρ τῶν τοῦ ἀριθμοῦ διαφορῶν κατηγορεῖται τῆς ψυχῆς. διαφορὰ μὲν γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ, ἡ περιττὸν καὶ ἄρτιον. οὐδέτερον δὲ τούτων κατὰ ψυχῆς δύναιτ' ἂν οὐδ' ὅσ. ὁ δὲ κόσμος ζῶον, ἡ τῶν ἀζώων τί· ὅτι μηδεμία τῶν τοῦ ζώου διαφορῶν κατηγορεῖται αὐτοῦ. πᾶν γὰρ ζῶον, ἢ πτηνὸν, ἢ ἔνυδρον, ἢ χερσαῖον. οὐδὲν δ' τούτων κατ' ἐκεῖνον, ἢ ἄλλη διαφορὰ τοῦ οὐ γενέσει ζώου καὶ τοῦ αἰσθητικοῦ. ὁμοίως γὰρ τὰ θεὰ τοῦ ζῶα. ἄλλη γὰρ ἡ ἐκείνων ζωή. ἡ δὲ ἕξις οὖν ὅτι μὴ οὐ ζῶσι τούτοις διεκινύσαν αὖ ὅτι μὴ δὲ ὁ χρόνος κίνησις. ἐπεὶ διαφοραὶ μὲν κινήσεως τάχος καὶ βραδυτής, οὐδετέρα δὲ κατὰ χρόνου, ἀλλ' οὐδὲ κατὰ ἡδονῆς. ὥς τε οὐδ' ἡδονὴ κίνησις. ὁμοίως οὐδὲ ἡ μονὰς ἀρτίου ἐπεὶ μήτε συνεχὲς, μήτε διωρισμένον εἴη δ' αὖ ὁ τόπος καὶ κατασκευαστικός. αὖ γὰρ τινὸς φαίνονται τοῦ ἀποδοθέντος γένους διαφορὰι κατηγορούμεναι τοῦ ὑποκειμένου, διεκινύσαν αὖ εἴδος ὂν αὐτοῦ. οὐ χρὴ δὲ ἀκούειν τοῦ κατηγορεῖσθαι τοῦ εἴδους πῶ διαφορὰν ὡς ὂν τῷ τί ἐστι λέγοντος αὐτοῦ. ἔδειξε γὰρ ὅτι οὔτε ἡ διαφορὰ ὢν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖταί τινων τῶν ὑπὸ τὸ γένος, ὅταν καθ' αὑτὸ λαμβάνηται, οὔτε τι τῶν ὑπὸ τὸ γένος ἢ τὸ γένος αὐτῆς τῆς διαφορᾶς. Επεὶ πρότερον φύσει τὸ γένος, ἢ συναιρεῖ τὸ εἶδος. Σαφὴς οὕτος ὁ τόπος, γνώριμον γὰρ ὅτι τὰ ψυχὴ τ εἰδῶν πρότερα τῇ φύσει. συναιρεῖ μὲν γὰρ αὐτὰ οὐ συναιρεῖται δὲ ὑπ' αὐτῶν τὰ γένη. εἰ οὖν τὸ ὑποτεθὲν εἶδος συναιρεῖ τὸ ὡς ψυχὸς ἀποδοθὲν αὐτοῦ, οὐκ ἂν αὖ εἴη οὐσία εἶδος οὐ πως οὐ δὲ τῆσ μίξεως ἡ κράσις ψυχός· οὔτε τ κατὰ τόπον μεταβολῆς ἡ φορά· οὔτε τ συνάλφεως ἡ συνέχεια, ὅτε τ ὠλιγῆς ὁ λόφος. αἰναιρουμένης μὲν τ τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς, ἀναιρεῖτ ἡ φορά· τῇ δὲ φορᾷ, οὐ συναιρεῖται ἡ κατὰ τόπον μεταβολή· ἡ τ βάδισις κατὰ τόπον οὖσα μεταβολή, οὐκ ἔστι φορὰ ὡς εἶπεν ἔστι δὲ διωλάμφ ὁ αὐτὸς οὗτος τόπος, τῷ εἰ τὸ γένος τῆς εἰς τὸ εἶδος θεὶ· διαφέρει δὲ τῷ δόπῳ τ ἀναστρέφειν ἔστι μόνον ἀναστρεπτὸς ὁ τόπος. οὐκέτι δὲ καὶ κατασκευαστικός· οὐ τ ἔτι τινὸς πρότερον τῇ φύσει, ἤδη καὶ γένος αὖ τ ἡ γωῶ οὐσία, πρότερα τ ἄλλων ψυχῶν τῇ φύσει, καὶ οὐκ ἔστι ψυχὸς αὖ τ, καὶ ἡ μονὰς πάντ' ἀριθμοῦ πρώτη οὖσα, οὐκ ἔστι τῶν ψυχός, ἡ ἡ θρεπτικὴ ψυχὴ τ ἄλλων πρώτη μὲν, οὐμὼ ἡ γένος.

Ἔτι εἰ ἐνδέχ᾽ ἀπολείπειν τὸ εἰρημένον

ὁ τ εἰδῶν ὁρισμὸς ἐκ γένους καὶ διαφορᾶν

αἱ τοῦ γένους διαφοραὶ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις αὐτῷ πᾶσιν ἄλλαι ἐν ἄλλοις

Differentia p se sumpta nō prædicatur in qd de illo contento sub genere. q. d. sed quādo simul cum genere prædicatur de aliq tunc prædicatur in qd.

Nō seq si aliqd sit prius natura altero esse etiam illi gen. ut substantia prior est natura aliis generib nō tamen est genus illorū

» τὸ εἰρημένον γένος, ἢ πῶ διαφορά. Επεὶ καὶ τὸ γένος καὶ ἡ διαφορὰ οἰκεία ἑκάστου ἐστὶν οὐ τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν αὐτῶ, δῆλ. ὅτι καὶ ὁ ὁρισμὸς ἐκ τούτων. τὰ δὲ οὐ τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν, ἀχώρεσται, εἰ γένος τί τινος φησιν ἀποδοθεὶν ἡ διαφορὰ, ζητεῖν ἐνδέχεται αὐτὰ χωρεῖσθαι καὶ χωρεῖς αὐτ εἶναι δῆλον, οὗ ἀπεδόθη τὸ γένος ἢ ἡ διαφορά. ὅπως εἰ τ ψυχῆς τὸ κινεῖσθαι χωρεῖσθαι, οὐκ ἂν αὐ τῆς οὔτε γένος εἴη οὔτε διαφορὰ, καθὼς οἴονται οἱ λέγοντες αὐτὸ οὐσίαν αὐτοκίνητον. ἐνδέχεται τ αὐτὸ καὶ χωρεῖς τ κινεῖσθαι εἶναι, ἐπεὶ κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖτ. τῶ γὰρ σώματος μεταβαίνοντος ἐνῷ ὅταν ἡρεμῇ » τὸ σῶμα δῆλον ὅτι οὐδ' αὖ ἡ ψυχὴ κινοῖθ. Πάλιν εἰ ἔστι τὶς δόξα μήτε ἀληθὴς, μήτε » ψευδὴς, οὐκ ἂν εἴη διαφορὰ δόξης τὸ ἀληθὲς ἢ τὸ ψεῦδος. Δοκεῖ δὲ ἡ τ μελλόντων δόξα τοιαύτη εἶναι. τῷ μηδέτερον αὐτ ἀφωρισμένως ἔχειν. ἀλλ' οὐδὲ σώματός ἐστι διαφορὰ τὸ κοῦφον ἢ βαρύ. ἐπεὶ οὐδέχ᾽ σῶμα ᾖ. καὶ μηδέτερον τούτων ἔχον, ἢ τὰ ὕστερα παραλείγματα οὐ τὸ ἀπολέπειν δῆλον, ἀλλὰ τὸ μὴ ἐπὶ πόντ κατηγορεῖσθαι. Σκοπεῖν » δὲ μὴ τὸ οὗ ᾧ γένει κεῖμενον εἰ μετέχει τινός. Επεὶ ἀδύνατόν ἐστιν ἅμα τὰ τοὺς τὸ οἰκεῖον ἐπιδέχεσθαι λόγους, ἔστι δὲ μὴ τὸ γένος ἀχώρεσον ἐκείνου, οὗ ἐστι γένος, δεῖν φησιν, ὅταν ἀποδοθῇ τί ὡς γένος τινὸς ἐπισκοπεῖν, εἰ τὸ ὑποκείμενον ὡς εἶδος, μὴ τὸ ἐναντίον ᾧ ἀποδοθέν τι γένει ἐστὶν ἐπιδεκτικόν. εἰ δ' ἔστιν, οὐκ ἂν εἴη γένος αὐτῶ. ἅμα γὰρ ἂν τὰ ἐναντία ἐπιδέχοιτο. ὥστε εἰ τὸ ἐναντίον ᾧ κειμένῳ αὐτῶ γένει ἐπιδέχεταί ποτε, μὴ τὸ γένος αὐτ ἐπιδέχεται. ἐπεὶ ἀχώρεσον τὸ γένος τὸ εἴδους. οὗ τοῦ δ' ἀναγκαῖον μὴ ἐν ᾧ γένει ᾖ δῆλον. ἐπεὶ τὸ ἀναγκαῖον ἐπιδεκτικὸν ἐστὶ μὴ τ ἀδύνατον. ὃ ἐναντίον ἐστὶν ᾧ δῆλον. ἐπεὶ τὸ ἀναγκαῖον μὴ ἔστιν, ἀδύνατον εἶναι. ἀλλ' οὐ δὲ ἡ γένεσις ἐν συνεχείσει. ἐπεὶ γίνεταί τις μὴ ἐκ διακείσεως, ἢ τ παχυτέρων σωμάτ εἰς τὰ λεπτότερα μεταβολή. » ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἔρως ἐν τῷ φιλεῖν. ἐπεὶ μὴ μισοῦσί ποτε οἱ ἐρῶντες. Ετι εἴ τινος κοινωνεῖ » τὸ εἶδος, ὃ ἀδύνατον ἄλλο ὑπάρχειν τοῖς ὑπὸ τὸ γένος. Εἰ οὖ μετέχει φησὶ τὸ εἶδος, ἀδύ » ναιτο ὑπάρχειν ὅτι τ ὑπὸ τὸ ἀποδοθὲν γένος τινὶ, οὐδ' αὖ γένος εἴη αὐτῶ. πόντ ἂ περιεκτικὸν τὸ γένος τ ὡ τοῖς εἴδεσιν ὄντων. οὕτως οὐκ αὖ τ ψυχῆς γένος ὁ ἀριθμὸς εἴη. ὅτο ἡ μὲν ψυχὴ, ζωῆς κοινωνεῖ. οὐδεὶς δὲ ἀριθμὸς ζωῆς ἐπιδεκτικός. ἀλλ' οὐδὲ τ ἀρετῆς ἡ ἐπιστήμη. εἴγε ἡ μὲν ἀρετὴ, πράξεως μετέχει. αἱ τ αὐτοῖ πρακτικαὶ, ἐπιστήμη δὲ οὐδεμίας. ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἐγκράτεια, ἀρετή. δῆλ. τὸ πῶ ἐγκράτειαν μετέχειν φαύλων ἐπιθυμιῶν ἀρετ δὲ μηδεμιᾶς. οὐχ ἡγητέον δὲ διαβολὴν εἶναι τὸ τόπου τὸ, λαβοῦντα τὸ ἴδιόν τινος τ ὑπὸ τὸ γένος, δεικνύναι δεῖν ὅτι μηδενὶ ἄλλῳ τ ὑπὸ τὸ γένος ὑπάρχει. τὸ γὰρ γελαστικὸν οὐδενὶ ἄλλῳ τ ὑφ' τὸ ζῶον, ἀλλ' οὐ δῆλ. τοῦτο ἀνθρωπος οὐκ ἔστιν ὑπὸ τὸ ζῶον. ὁ τ τόπος ἀξιοῖ καθόλου ἐπιβλέπειν. ἐὰ μὲν φύσει ἔχει τ οὗ τῷ ἀποδοθέντι γένει τί ἐστ κοινωνεῖν διοὐτου τινὸς ὁμοιότητα ἔστιν ἐν τοῖς ὑπὸ τὸ γένος. τῷ ἀλλοῖον εἶναι τὸ γένους τῶν τὸ τοιοῦδον. τὸ τ τοῖς ὑφ' τὸ γένος, ἴσον δεῖ ᾧ παντὶ ᾧ γένει, μὴ πᾶσι τοῖς » ὑπὸ τὸ γένος. Σκεπτέον δὲ μὴ εἰ ὁμώνυμον τὸ εἴδος τῷ γένει κεῖται. Οτι τὰ γένη, » συνωνύμως τ εἰδῶν κατηγορεῖται, μὴ ἐπιδέχεται τὰ εἴδη τὸν τ γενῶν λόγον. αὖ δ' ἐν τὸ ἀποδοθέν τινος ὡς γένος ὁμώνυμον ᾖ, μὴ μὴ ἔχῃ τινὰ λόγον, ὃς κατηγορηθήσεται κατὰ τ ὡς ὠ εἶλεν αὐτῷ τεθέντος. ἀλλὰ μόνον ὀνόματος αὐτῷ κοινωνῇ, οὐ γένος ἔσται τὸ ἀποδεδομένον. στοιχείοις δὲ χρησόμεθα πρὸς πῶ γνῶσιν τῶ ὁμώνυμα αὐτὰ εἶναι, τοῖς εἰρημένοις φησὶ πρὸς πῶ ὁμωνυμίαν, ἢ δι λέγων, τοῖς ἐν τῇ ὁρισμῷ τ ὁμωνύμου λεγομένοις, ἢ μᾶλλον τοῖς ἐν τῷ πρώτῳ παραδεδομένοις δ' ὅπως, πρὸς πῶ τ ὁμωνύμων θέσιν τε καὶ γνῶσιν. τὸν γὰρ λέγοντα τῆς λαβικῆς φωνῆς, τὸ λαβικὸν εἶναι γένος, ἐλέγξει τὶς, δείξας τὸ λαβικὸν ὁμωνύμως λεγόμενον καὶ μὴ ἔχον ἕνα λόγον. ἄλλο γὰρ τὸ ἐν χρώματι τ ἐν φωνῇ λήψεται δὲ καὶ θέσει αὖ τὸ τὸ ὁμώνυμον ἀπό τε τ ἐναντίου, ἐπεὶ μὴ τὸ ἐναντίον αὖ τῷ μέλαν ὁμώνυμον, ἀλλὰ καὶ αὐτ δῆλον ὅτι τῶ μὴ λαβικοῦ καὶ μέλανος τὸ ἐν χρώμασιν, ἔστι τινὰ μεταξύ. τῶν δὲ ἐν φωνῇ. ὁμοίως δ' ἂν δεικνύοι καὶ αὐτ τῶν ἄλλων γένεσιν οὓς παρέσωκε πρὸς πῶ θέσιν τῶν ὁμωνύμων. εἰ ὁμώνυμον τὸ εἴδος τῷ ὡς γένει ἀποδοθέντι. ὃ ἴσον ἐστὶ, τῷ σκεπτέον δὲ εἰ ὁμώνυμως

ἡ διαφορὰ οἰκεία ἑκάστου ἐστὶν αὐτοῦ

Differitio ex genere & differentia ut pote ingredientib substantiā differiti

Genus inseparabile est ab eo cuius est genus

μισοῦσί ποτε οἱ ἐρῶντες

Virtutes actiuas esse

λαβικὴ φωνή

Genus qd · Nō esse bonā diffinitionē linea = longitudo sine latitudine · ὑπώρεια · ἡ σωφροσύνη μεταφορικῶς λέγεται συμφωνία · τὰ ἐναντία ἢ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν ἢ αὐτὰ γένη in praedicamentis · Thrasymach(us) · σκέψις

αὐτῶν κατηγορεῖται, καὶ μὴ συνωνύμως. ὅτι γὰρ τὸ εἰ ὁμώνυμον τὸ εἶδος τοῦ γένους εἴρηκεν, ἀντὶ τοῦ εἰ ὁμωνύμως αὐτοῦ κατηγορεῖται. δῆλον δὲ οὗ ἐπήνεγκεν εἰπὼν, συνώνυμον γὰρ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος. οὕτω δεικνύοιτο ἂν ὅτι τοῦ ἐν μελῳδίᾳ χρώματος καλουμένου, οὐκ ἔστι γένος τὸ χρῶμα· ὁμώνυμον γὰρ αὐτῷ. πῶς οὖν οὐκ ἐρεῖ τις τὸ μέλαν χρῶμα τοῦ μέλανος, ὃ γράφομεν γένος, ἢ κατὰ ἄλλο αὐτοῦ γένος, οὐ καθὰ ὁμώνυμον· οὐ γὰρ συνώνυμον, ἀλλὰ συνωνύμως τὸ γένος κατηγορεῖται. Ἐπεὶ δὲ παντὸς γένους εἴδη πλείω. Κεῖται ἡ μὲν γένος εἶναι τὸ κατὰ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. ἀνάγκη οὖν εἴ τι γένος ἐστὶ, πλείω αὐτὸ εἴδη ἔχειν. εἰ δὴ τοῦ ἀποδοθέντος ὡς γένους μὴ ἐνδέχεται ἄλλο τι εἶδος εἶναι, δηλονότι μὴ γένος ἂν ἀποδοθέν. οὕτω δειχθήσεται τῆς γραμμῆς μὴ ὂν τὸ μῆκος γένος. ὡς οἱ λέγοντες αὐτὴν μῆκος ἀπλατές· οὐδὲ γὰρ ἄλλο μῆκος παρὰ τὴν γραμμήν. ἡ γὰρ ἐπιφάνεια, μῆκος μὲν ἔχει, οὐκ ἔστι δὲ μῆκος, ἀλλ' ἐκ μήκους καὶ πλάτους. Σκοπεῖν δὲ, καὶ εἰ τὸ μεταφορᾷ λεγόμενον ὡς γένος ἀποδέδωκεν. Δεῖν φησὶ ἐπισκοπεῖν εἰ τὸ ἀποδοθέν τινος ὡς γένος, τῶν μεταφορικῶς λεγομένων ἐστὶ κατὰ αὐτοῦ. εἰ γὰρ εἴη οὕτω λεγόμενον ἐπ' αὐτοῦ οὐκ ἂν εἴη γένος. ἐπεὶ γὰρ τὸ γένος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, τὸ δὲ κατὰ μεταφορὰν λεγόμενον, οὐχ οἷόν τε τί ἐστι τὸ καθ' οὗ κατηγορεῖται δηλῶσαι, οὐκ ἂν εἴη γένος τι κατὰ μεταφορὰν λεγόμενον. οὔτε γὰρ κατὰ τῆς ὑπωρείας οἱ πόδες ἐν τῷ τί ἐστι. διὸ δεικνύοιτ' ἂν ὅτι οὔτε τῆς σωφροσύνης γένος ἡ συμφωνία. μεταφορικῶς γὰρ ἐπὶ σωφροσύνης ἡ συμφωνία. κυρίως γὰρ ἡ συμφωνία ἐν φθόγγοις. οὔτε ἀγροικίας σκληρότης, ὥς τινες ὁριζόμενοι αὐτὴν λέγουσι, σκληρότητα ἤθους. ἡ γὰρ σκληρότης, κυρίως ἐπὶ σωμάτων. πάθος γὰρ σώματος. ἁμαρτάνουσι δὲ ἢ τὴν σωφροσύνην συμφωνίαν λέγοντες. καὶ ὅτι μὴ ἐκ τῆς αὐτῆς διαιρέσεώς τε καὶ κατηγορίας τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος λαμβάνουσιν. ἡ μὲν γὰρ σωφροσύνη ποιότης. ἕξις γάρ, ἡ δὲ συμφωνία, πρός τι. τινῶν γάρ. Ἔτι ἐὰν ᾖ ἐναντίον τινὶ τὸ εἶδος σκοπεῖν. ἔστι δὲ πλεοναχῶς ἡ σκέψις. Δεῖν φησὶ σκοπεῖν εἰ τὸ ὡς εἶδος κείμενον, ἐναντίον τινί ἐστιν. εἰ γὰρ εἴη τινὶ ἐναντίον τὸ τιθέμενον ὡς εἶδός τινος, πλείους ἐστὶ ἀφορμὰς τόπων λαβεῖν. εἷς μὲν γὰρ τόπος ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἀνασκευαστικὸς, εἰ μὴ εἴη τὸ ἐναντίον ἐν τῷ γένει τιθεμένων, καὶ αὐτὸ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος, μὴ ὄντος τῷ ὡς γένει τιθεμένῳ ἐναντίου τινός. ἀνάγκη γὰρ ἂν τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ὑπό τι γένος ᾖ (ᾧ μηδέν ἐστιν ἐναντίον) καὶ τὸ ἕτερον τῶν ἐναντίων ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶναι γένος. τὰ γὰρ ἐναντία ἢ ἐν τῷ αὐτῷ γένει, ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν, ἢ αὐτὰ γένη. γένος μὲν οὖν οὐκ ἂν εἴη τὸ κείμενον ἐν γένει. ἀλλ' οὐδὲ ἐν ἐναντίῳ γένει, εἰ μὴ γένος εἴη τῷ ἀποδοθέντι γένει ἐναντίον. λείπεται ἄρα καὶ τὸ ἐναντίον τῷ τεθέντι ὡς εἴδει, ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι γένει. ἂν οὖν ἐκεῖνο μὴ ᾖ, οὐδ' ἂν τοῦτο εἴη. ἐν ᾧ γὰρ τὸ λευκὸν, ἐν τούτῳ καὶ τὸ μέλαν. ἐν γὰρ χρώματι ἀμφότερα. ἐπεὶ τῷ χρώματι μηδέν ἐστιν ἐναντίον. ὁμοίως ἐπεὶ τὸ περιττὸν ἐν ἀριθμῷ ἐναντίον, καὶ τὸ ἄρτιον ἐν ἀριθμῷ. διὰ τούτου δεικνύοι τις ἂν μὴ οὖσαν τὴν φιλίαν, ὑπὸ τὸ γένος τὴν ὁμόνοιαν. ὅτι ἡ ἔχθρα ἐναντίον οὖσα αὐτῇ, οὔτε ὑπὸ τὴν ὁμόνοιάν ἐστιν, οὔτε ὑπὸ τὴν ἐναντίαν τῇ ὁμονοίᾳ. δεύτερος τόπος, ἂν ᾖ ὄντος δὲ ἐναντίου τῷ γένει, καὶ τῷ γένει τῷ λαμβανομένῳ ἐναντίον σκοπεῖν, εἰ τὸ ἐναντίον τῷ λαμβανομένῳ ὡς εἴδει, ὑπὸ τὸ ἐναντίον τῷ ὡς γένει λαμβανομένῳ ἐστί. δεῖ γὰρ τὰ ἐναντία, ὑπὸ ταὐτὸν μὲν εἶναι γένος, εἰ μηδὲν τῷ γένει εἴη ἐναντίον. ὑπὸ τὰ ἐναντία δὲ, ἐὰν ᾖ καὶ τῷ γένει τι ἐναντίον. οὐ γὰρ ἔτι οἷόν τε ἐναντίωσιν ἐχόντων τῶν γενῶν, τὰ ἐναντία ἀλλήλοις, ὑπὸ ταὐτὸν εἶναι γένος. οὕτως ἡ δικαιοσύνη ἐν ἀρετῇ ἐστιν ὡς ἐν γένει. ἐπεὶ καὶ ἡ ἀδικία οὖσα ἐναντία αὐτῇ, ἐν κακίᾳ ἐστίν, ἥ ἐστιν ἐναντία τῇ ἀρετῇ. οὕτω δεικνύοις ἂν, ὅτι ἡ ἀδικία οὐκ ἔστιν εὐβουλία. ὡς ᾤετο Θρασύμαχος. ὅτι τὸ ἐναντίον τῆς ἀδικίας τουτέστιν ἡ δικαιοσύνη, οὔτε ὑπὸ τὴν εὐβουλίαν, οὔτε ὑπὸ τὸ ἐναντίον τῇ εὐβουλίᾳ, τὴν κακοβουλίαν. ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ ἀκρασία οὐκ ἔστι κακία, δεικνύοιτο ἂν, ὅτι τὸ ἐναντίον αὐτῇ ἡ ἐγκράτεια, μήτε ὑπὸ τὴν κακίαν ἐστὶ, μήτε ὑπὸ τὸ ἐναντίον τῇ κακίᾳ τὴν ἀρετήν. οὐ γὰρ ἀρετὴ ἡ ἐγκράτεια, διὰ τὰς μοχθηρὰς ἐπιθυμίας. ἀλλ' οὐδ' ἡ ἀρετὴ ἐπιστήμη, ὅτι μηδὲ ἡ κακία ἄγνοια. Πάλιν εἰ ὅλως ἐν μηδενὶ γένει τὸ τῷ εἴδει ἐναντίον, ἀλλ' αὐτὸ γένος. Ἄλλον τόπον παραδίδωσιν ἀπὸ τοῦ ἐπισκέψασθαι εἰ τῷ ἀποδο-

θέντι

ἤ. ἤ. hoc quod dico ὁμοίως · τῶν ἐναντίων · Mos aristotelis bonū & malū genera dicere quanquā aequivoce dicant ut in ethicis mōstratū · Nō contraria privatio formae · κατὰ ἀπόφασιν τῶν ἄκρων · ἀποφάσει τῶν ἄκρων δηλούμενα τὰ μέσα · τὰ ἄκρα τουτέστι τὰ ἐναντία · ἀρετὴ κακία · δικαιοσύνη ἀδικία

θέντι εἴδει ἔστι τι ἐναντίον. εἰ γάρ τοι τῷ ἀποδοθέντι εἴδει ἐναντίον ἐν μηδενὶ γένει ἐστὶν, οὐδ' ἂν τὸ ἀποδοθὲν ὡς εἶδος γένους τινὸς, ἐν γένει εἴη τῷ τιθεμένῳ. ὧν γὰρ ἐναντίων, τὸ ἕτερον ὑπὸ μηδέν ἐστι γένος, τούτων ἀνάγκη καὶ τὸ ἕτερον ὑπὸ μηδὲν εἶναι γένος. ἐπεὶ τὰ ἐναντία, ἢ ἐν τῷ αὐτῷ γένει ἐστὶν, ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις γένεσιν, ἢ αὐτὰ γένη ἐστὶν, ὡς ἐν κατηγορίαις εἴρηται. ἐπεὶ οὖν τὸ ἀγαθὸν μή ἐστιν ἐν γένει τινὶ, ἀλλ' αὐτό ἐστι γένος, οὐδ' ἂν τὸ κακὸν ἐν γένει τινὶ εἴη. ἔθος δὲ αὐτῷ καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν γένη λέγειν. καίτοι ὁμωνύμως λεγόμενα, ὡς ἐν ἠθικοῖς ἔδειξεν. εἴη δ' ἂν παραδείγματα τῶν ὡς γενῶν ἐναντίων, καὶ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν. ταῦτα γὰρ ἐναντία ὄντα, εἴ γε, οὔτε ὑπὸ ταὐτόν ἐστι γένος, οὔτε ὑπὸ ἐναντία γένη. οὐδὲ γὰρ ὅλως ὑπὸ τὸ γένος ἐστί τι αὐτῶν. ἀλλ' αὐτὰ γένη ἐστὶν ἐν τοῖς πρώτοις δέκα. ἐντεῦθεν ὁρμωμένους ἔστιν ἀντιστρέψαντας δεικνύναι, ὅτι μὴ ἐναντίον ἡ στέρησις τῷ εἴδει. εἰ γὰρ τὸ μὲν εἶδος ἐν τῇ οὐσίᾳ, ἡ δὲ στέρησις, ἐν οὐδενὶ γένει. τὸ γὰρ ἁπλῶς μὴ ὂν, οὐχ οἷόν τε ἐν γένει τινὶ εἶναι, οὐδ' ἂν ἐναντίον εἴη τῷ εἴδει ὅτι μηδέν ἐστι τῇ οὐσίᾳ ἐναντίον ὑφ' ἣν τὸ εἶδος εἴη. Ἔτι εἰ ἐναντίον τινὶ, καὶ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, εἰ καὶ τῷ εἴδει ἔστι τι ἐναντίον, καὶ τῷ ἀποδεδομένῳ αὐτοῦ γένει. Δεῖν φησὶ ζητεῖν πάλιν εἰ ὁμοίως τά τε εἴδη ἀλλήλοις ἐναντία καὶ τὰ γένη. τὸ δὲ, ὁμοίως ἐστὶν εἰ ἀμφότερα τῶν ἀμέσων ἐστὶν ἐναντίων, ἢ ἀμφότερα τῶν ἐμμέσων. εἰ γὰρ τῶν μὲν ἐστί τι μέσον, τῶν δὲ μηδὲν, οὐ δόξει τὰ ἀποδοθέντα εἴδη ὑπὸ τὰ ἀποδεδομένα εἶναι γένη. δοκεῖ γὰρ ἔνδοξον εἶναι, τὸ ὁμοίως ἐπ' ἀμφοῖν ἔχειν. ὡς ἔχει ἐπὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας, καὶ ἀρετῆς, καὶ κακίας. ἑκατέρα γὰρ ἡ ἐναντίωσις ἔμμεσος. εἰ γὰρ τῶν μὲν γενῶν ἔσται τι ἀνὰ μέσον, τῶν δὲ ὑπὸ ταῦτα εἰδῶν μηκέτι, τίνων κατηγορηθήσεται τὸ τῶν γενῶν ἀνὰ μέσον. δεῖ γὰρ αὐτὰ εἰ ἔστι, κατηγορεῖσθαί τινων. οὐ γὰρ δὴ ἄτομόν τί ἐστιν, ἀλλὰ μὴν τῶν ἐναντίων εἰδῶν, οὐδενὸς κατηγορηθήσεται. τὰ γὰρ ἐναντία γένη κατ' ἐκείνων, εἰ δὲ τῶν μὲν εἰδῶν, ἔσται τι ἀνὰ μέσον, μηκέτι δὲ καὶ τῶν γενῶν, ὑπὸ τί ἔσται γένος τὸ τῶν ἐναντίων εἰδῶν ἀνὰ μέσον. οὐ γὰρ ὑπό τι τῶν ἐναντίων γενῶν. τὰ γὰρ ἐναντία εἴδη ὑπὸ ταῦτα. ἔνστασιν πρὸς τὸν τόπον ὡς πιθανὸν μόνον, οὐκέτι δὲ καὶ ἀληθῆ, ὑποφέρει, τὸ ὑγιείας μὲν καὶ νόσου μηδὲν εἶναι μεταξύ. ἀγαθοῦ δὲ καὶ κακοῦ ἐναντίων ὄντων γενῶν. ὑφ' ἃ ἥ τε ὑγίεια καὶ ἡ νόσος, εἶναί τινα μεταξὺ αὐτῶν. τὸ γὰρ οὔτε ἀγαθὸν, οὔτε κακὸν, μεταξὺ αὐτῶν. δεῖ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ ἀκούειν, τῶν σωματικῶν, ἀλλὰ μὴ τῶν ὁμωνύμως λεγομένων. καὶ γὰρ τούτων, ἔστι τινὰ ἔμμεσα. καὶ γὰρ εὐεξία καὶ καχεξία σωματικὰ ὄντα, τὸ μὲν ἀγαθόν, τὸ δὲ κακὸν, ἔμμεσά ἐστιν. μέσον γὰρ αὐτῶν τὸ ὑγιαίνειν. καὶ αἶσχος, καὶ κάλλος, καὶ ἰσχὺς καὶ ἀσθένεια. ἢ ταῦτα οὐ γένη τῶν προκειμένων, οὐδὲ κατὰ ἀπόφασιν τῶν ἄκρων, μέσα. ὡς τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Ἔτι, εἰ ἔστι μέν τι ἀμφοῖν ἀνὰ μέσον. Δεῖν φησὶ καὶ τοῦτό πως ἐπιζητεῖν. εἰ ἀμφοτέρων καὶ τῶν ἐναντίων γενῶν καὶ τῶν ἐναντίων εἰδῶν ἔστι τινὰ ἀνὰ μέσον καὶ εἰ ὁμοίως, εἰ γὰρ μὴ ὁμοίως. ἀλλὰ τῶν μὲν κατὰ ἀπόφασιν τῶν ἄκρων, τῶν δὲ κατὰ κατάφασιν δηλουμένων, οὐκ ἂν εἴη τὰ ἕτερα ὡς ἐν γένεσι τοῖς ἑτέροις. δοκεῖ γὰρ ἔνδοξον εἶναι, τὸ ὁμοίως ἐν ἀμφοῖν ἔχειν τὰ μέσα. ὡς ἔχει ἐπὶ ἀρετῆς καὶ κακίας, καὶ δικαιοσύνης καὶ ἀδικίας. ἀμφότεραι γὰρ ἐναντιώσεις ἀποφάσεων τῶν ἄκρων, τὰ μέσα ἔχουσι δηλούμενα. ἔχοι δ' ἂν καὶ τοῦτο ἔνστασιν. δόξης γὰρ καὶ ἀδοξίας τὸ μεταξὺ καταφάσει δηλοῦται. τοιοῦτος γὰρ ὁ μέσος προείρηται. μέσσος θέλω ἐν πόλει εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸ μέσως βλέπειν, μεταξύ ἐστι τοῦ ἀμβλυωπεῖν καὶ ὀξυωπεῖν, καὶ καταφάσει δηλοῦται. ὁμοίως καὶ τὸ μετρίως ἀκούειν, μεταξὺ ὀξυηκοΐας καὶ ἀμβλυηκοΐας. ἀγαθοῦ δὲ καὶ κακοῦ ὑφ' οὗ ταῦτα ὡς γένη κατὰ ἀπόφασιν. Ἔτι ὅταν μὴ ᾖ τι ἐναντίον τῷ γένει. Εἶπεν, ὅτι ἂν τῷ μὲν εἴδει ᾖ τι ἐναντίον, τῷ δὲ γένει μὴ, ὅτι δεῖ καὶ τὸ ἐναντίον τῷ τιθέντι εἴδει, ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι γένει. νῦν δὲ προστίθησι τοῦτο, ὅτι οὐ μόνον τὰ ἐναντία ὑπὸ ταὐτὸν δεῖ γένος εἶναι, εἰ μηδὲν τῷ γένει εἴη ἐναντίον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνὰ μέσον αὐτῶν εἰ εἴη τι αὐτῶν ἀνὰ μέσον. ἐν ᾧ γὰρ γένει τὰ ἄκρα τουτέστι τὰ ἐναντία, ἐν τούτῳ καὶ τὸ ἀνὰ μέσον αὐτῶν. εἴ γε τὸ ἀνὰ μέσον, μεταξὺ τῶν ἐναντίων. οὕτως ὑφ' ὃ γένος τὸ λευκὸν, καὶ τὸ μέλαν, ὑπὸ τὸ αὐτὸ καὶ τὰ ἐν μέσῳ αὐτῶν χρώματα. πάντων γὰρ αὐτῶν, γένος τὸ χρῶμα. ὁμοίως χυμὸς γένος ὧν ἐναντίων ὄντων τοῦ τε γλυκέος, καὶ τοῦ πικροῦ, καὶ τῶν μεταξὺ πάντων

οὐ πό. γέ

αὐτῶν ὅτι γένος, οὕτω δεικνύοιτ' ἂν τὸ κυρτοῦ μή ὂν γένος τὸ περιφορές· εἰ γὰρ τὸ μὲν κυρτὸν καὶ τὸ κοῖλον ἀντία ὄντα ἐστὶ τὸ περιφορές, τὸ δὲ μεταξὺ τούτου κυρτοῦ καὶ τοῦ κοίλου, ὅπερ εἴη ἂν ἡ εὐθὺ ἢ εὐθεία, μηκέτι ἔσται τὸ περιφορές, οὐδ' ἂν ἐκείνων γένος εἴη τὸ περιφορές· εἶναι δὲ φορὰν καὶ πρὸς τὸν τόπον εἶδος. ὧδε γὰρ τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν, αἱ μὲν ὑπερβολαί καὶ αἱ ἐλλείψεις ἀντίαι οὖσαι ἀλλήλαις, ἔστι πως καὶ μέσαι εἰσίν· αἱ δὲ ἀρεταὶ μέσαι αὐτῶν οὖσαι, ὑπ' ἄλλο γένος εἰσίν· ἔστι γὰρ πως ἀρετὴ, ἢ ὅτι συμβέβηκε ταύταις, τὸ μέσον μέσους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀντίας ἑκατέρων τῶν ἄκρων. ὧδε τοῦ τε μεγάλου καὶ τοῦ μικροῦ ὄντος τοῦ μὲν οὐχ ὑπερβολὴ τοῦ δὲ οὐκ ἐλλείψει, καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν τὸ ἴσον, ἔστι τοῦ μὲν τὸ γένος. ἀλλὰ καὶ κατὰ χρῶμά τι ἢ κατὰ χυμὸν, ἢ ἄλλοτι τῶν τοιούτων ληφθῇ ὑπερβάλλον καὶ ἐλλεῖπον, τὸ μεταξὺ αὐτῶν ἔστι τοῦ γένος. ἔτι κυρίως μέσον ὄν, τὸ κατὰ μίξιν τῶν ἄκρων, τοιοῦτον ὅλως, καὶ ἀναγκαῖον ἔστι τοῦτο εἶναι γένος τοῖς ἄκροις. ἡ δὲ ἀρετὴ, οὐχ ὅτων τῶν κακῶν μέση· ὁμωνύμως γὰρ τὸ μέσον λέγεται. λέγεται γὰρ καὶ ὡ κύκλῳ μέσον τὸ κοῖλον· ἀλλὰ καὶ ὡ ὅροις μέσος, ὁ τῷ μὲν ἔστι κείμενος, τῷ δὲ κατηγορούμενος, ἢ ὅλος, ὁ διὰ λαμβανόμενος ὧν ταῖς τῶν προτάσεων συμπλοκαῖς. Ετι δὲ ὑπετέθη ὅταν μηδὲν ᾖ τῷ γένει ἀντίον· τῇ δὲ κακίᾳ γένει οὖσῃ τῆς οἰκείας καὶ τῆς ὑπερβολῆς, ἀντίον ἀρετή. Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ τὸ μὲν γένος ἀντίον τινί· τὸ δὲ εἶδος μηδενί.

Καὶ οὕτως ὁ τόπος ἔστι τῶν ἐκ τῶν ἀντίων. ἀξιοῖ δὲ διὰ τοῦδε ἐπισκοπεῖν, εἰ τῷ μὲν ὡς γένει τι θεωρῶμεν ἔστι τὸ ἀντίον, τῷ δὲ εἴδει μή· οὐ γὰρ ἂν γένος εἴη τὸ ἀποδιδόμενον, τὸ μηδὲν ἔχοντος αὐτῷ ἀντίου εἴδους· τὰ γὰρ ἀντία γένη, ἀντία ἀλλήλοις. οἷον, ἀρετὴ καὶ κακία ἀντίον· καὶ δικαιοσύνη μὲν ἀδικία. καὶ εἰ τὸ γένος ἀντίον τινὶ καὶ τὸ εἶδος ἀντίον ἔσται τινί· τὸ μὲν ἔμπαλιν τῷ τὰ ἀντία δηλοῦσθαι δεῖ τὸν τὸν εἶναι γένος. οὕτως ἐπεὶ ἀρμονία μὲν ἁρμοστὸν ἀντίον, ψυχῇ δὲ οὐδέν ἐστιν ἀντίον, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχὴ ἁρμονία. ὡς Πλάτων ἐπεχείρησεν ὁ τῷ φαίδωνι. οὕτω δεικνύοι τὶς ἂν μὴ οὖσαν γένος τὴν ἀρχὴν τοῦ στοιχείου· εἴγε τῇ μὲν ἀρχῇ ἀντίον τὸ τέλος, τῷ δὲ στοιχείῳ οὐδέν ἐστιν ἀντίον· ἀλλ' οὐδὲ τὸ τόπου τὸ κενὸν γένος· εἴγε τῷ μὲν κενῷ ἀντίον ἂν εἴη τὸ πλῆρες· τόπῳ δὲ οὐδὲν ἀντίον· ἀλλ' οὐδὲ ὁ χρόνος κίνησιν· εἴγε κινήσει μὲν ἠρεμία ἀντίον, χρόνῳ δὲ οὐδέν· ἀλλὰ καὶ εἰ τῷ μὲν ἀφθάρτῳ τὸ φθαρτὸν ἀντίον· ἀτὰρ οὐδὲν οὐκ ἂν εἴη γένος τῷ θεοῦ τὸ ἄφθαρτον· ὄντα φησὶν πρὸς τὸν τόπον εὐδοξεῖν ὄντα φθείρει αὐτὸς δὴ ὑγιείαν καὶ νόσον· ἀπλῶς μὴ τὴν ὑγίᾳ νόσῳ ἀντίον· τῶν δὲ ὑπὸ νόσου ἢ ὑπὸ πλὴν ὑγίᾳν λαμβανομένων, οὐδὲν οὐδενί ἐστιν ἀντίον· ὁ δὲ πυρετὸς νόσος ὢν μὴ ἡδοφθαλμία μὴ ἢ περιπλευμονία οὐδὲν ἀντίον ἔχει, ἢ ἔστι καὶ ὧδε τούτων ἀντιότης ἀνώνυμος· ἢ δὲ καθ' ἕκαστον τούτων ὑγίεια. Αναιρούσῃ μὲν οὖν, τοσαυτάχως ἐπισκεπτέον. παραδοὺς πολλοὺς τόπους ἀπὸ τῶν ἀντίων, εἰσὶ γὰρ οὓς ἔθετο. νῦν πάντας μοί φησι βούτους ἀναιρετικοὺς εἶναι· χρεὼν δὲ ἓξ αὐτῶν μόνους εἶναι καὶ πρὸς καταπολεμοῦντας χρησίμους· οὓς καὶ ἐκτίθεται. ὅ, τε γὰρ πρῶτος τῶν ῥηθέντων ὁ ἀξιῶν ἀμὴ ἔστι τὸ τῷ τεθνάναι γένει ἀντίον τῷ δὲ εἶδει, ἄμφω τὸ ἀντία ὑπὸ ταὐτὸ εἶναι γένος. τοῦ ζῆν γὰρ καμόντα, εἰ μὴ ζῆν, ὅτι μὴ ζῆν ἐστὶν ἀντίον καὶ ἔστι τὸ ζητουμένου εἶδους ἀντίον, οὐ χρὴ οὕτω τοῦτο, εἴπερ αὖ δεῖ μηδὲν ἔχοντος αὐτῷ εἶδος ἀντίον τὸ γένος ἔσται· εἰ γὰρ τὸ ἀντίον οὐ τούτῳ, δῆλον ὅτι μὴ ἔστιν· εἰ δὲ τὸ πολλὰ τοῖς ὀλίγοις ἀντία· καὶ ἔστι τῶν πολλῶν γένος τὸ πολῆδος, καὶ οὐδὲν τῷ πολῆθει ἀντίον, καὶ τῶν ὀλίγων αὖ τὸ πολῆδος εἴη γένος. διὸ τοῦτο εἰς ἐπισκοπεῖν ἐκτίθεται ἀντὶ τοῦ τὸ ἀπὸ τῶν ἀντίων τῶν προειρημένων, τόπον εἶναι χρήσιμον ἐκτίθεται ἀπὸ τῶν μέσων. εἰ γὰρ τὸ αὐτὰ μέσον τινῶν ἀντίων οὐ τῷ δέ τινι γένει, καὶ τὰ ἀντία οὐ τῷ αὐτῷ γένει ἔσται. δεῖ δὲ δηλονότι τὸ αὐτὰ μέσον, τὸ κυρίως λαμβάνειν. ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ κατὰ μίξιν γινόμενα τῶν ἀντίων· οὐ ᾧ γὰρ ἡ σομφὴ φωνὴ γένει, οὐ ἐκείνῳ καὶ ἡ ὀξεῖα, καὶ ἡ βαρεῖα, καὶ οὐ ᾧ τὸ φαιὸν, οὐ ἐκείνῳ καὶ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν· οὐκέτι δὲ οὐ ᾧ ἡ αὐθρεία, οὐ τούτῳ καὶ ἡ θρασύτης καὶ ἡ δειλία. ὅτι οὐχ οὕτως αἱ ἀρεταὶ μέσαι τῶν κακιῶν

τῶν κακιῶν ὡς κατὰ μίξειν αὐτῶν εἶναι. πλεῖον ἐκτίθεται τόπον πρὸς καταπολεμοῦν, ὅταν καὶ τῷ ὡς ἕξει λαμβανομένῳ ᾖ τι ἀντίον, καὶ τῷ ὡς γένει. χρή φησι σκοπεῖν εἰ τὸ ἀντίον τοῦ ζητουμένου οὐ τῷ ἀντίῳ γένει ἐστίν. εἰ γὰρ τὸ ἀντίον οὐ τῷ ἀντίῳ, καὶ τὸ ζητούμενον, οὐδ' ἐκείνου ἀντίῳ. ζητουμένου γὰρ εἰ γένος τῆς νόσου ἡ ἀσυμμετρία δείξαντες ὅτι τῆσ ὑγιείας ἢ τίς ἐστιν ἀντία τῇ νόσῳ ἢ συμμετρία γένος οὖσα, ἀντία τῇ ἀσυμμετρίᾳ, εἴημεν ἂν δεδηλωχότες, ὅτι καὶ ἡ νόσος οὐκ ἀσυμμετρία. πάλιν αὖθι τῶν πλώσεων καὶ αὖθι τῶν συσείχων. ὥσπερ αὖθι τῶν ἀφ' συμβεβηκότος προβλημάτων, τόπους τινὰς παραδέδωκεν ἀναιρετικοὺς καὶ καταβυαστικοὺς ἀφ' τῶν πλώσεων καὶ ἀφ' τῶν συσείχων, οὕτω καὶ πρὸς τὰ ἀφ' τοῦ γένους προβλήματα, ἀφ' τοῦτ' αὐτ' τούτων παραδίδωσί τινας τόπους. κοινοὶ τ' ἦ ἐπὶ καιρότατοι πρὸς πάντα οἱ ἀφ' τ' συσείχων τόποι. αὖ γάρ τινος γένος ἀφορθῶ, λέγ' ὁραῖα εἰ ἦ τὰ σύσειχε τῷ γένῳ τ' συσείχων δ' εἶδ' γένη τ'. δύναται· ἦ αὖ μ' ἦ, καταβυαθήσεται, αὖ δὲ μή, ἀναβυαθήσεται. εἰ τ' ὁμοίως ἀκολουθεῖ τὸ κείμενον γένος τῷ τεθέντι εἶδει, ἦ ἡ πλῶσις ἡ τ' γένους τῇ τοῦ εἴδους πλώσει, εἴη αὖ τὸ ἀποδοθὲν γένος καταβυασμόνιον, ἅ ἐστι γένος· οἷον, πλῶσις αὖθι μὲν τῆς μεγαλοψυχίας, τὸ μεγαλοψύχως, αὖθι δὲ τῆς ἀπονοίας, τὸ ἀπόνως. εἰ οἷόν τε τὸ μεγαλοψύχως ἀπονόως, καὶ ἡ μεγαλοψυχία ἀπονία. ἅ δὲ πρῶτόν ἐστι, καὶ τὸ δεύτερον αὖρα πάλιν ἀναβυάζομεν αὖ ἀφ' τῶν πλώσεων οὕτως· ἔστω προκείμενον δεῖξαι ὅτι μὴ γένος τῆς εὐφυΐας ἡ ταχυτής, ληψώμεθα ἀφ' τῶν πλώσεων συνεχὲς τοιοῦτον. εἰ ἡ εὐφυΐα ταχυτής, καὶ τὸ εὐφυῶς ταχέως· οὐκ ἔστι δὲ τὸ εὐφυῶς ταχέως· καλῶς γὰρ μᾶλλον ἐστιν ἀλλ' οὐ ταχέως, οὐδ' αὖρα ἡ εὐφυΐα ταχυτής· πάλιν εἰ ἡ ἀγροικία ἀπειροδυσία, καὶ τὸ ἀγροίκως ἀπειροδύτως· οὐκ ἔστι δὲ τὸ ἀγροίκως ἀπειροδύτως, ἀλλ' ἀπείρως μᾶλλον, οὐδ' ἡ ἀγροικία αὖρα ἀπειροδυσία, καὶ εἰ ἡδονὴ ἀγαθὸν, καὶ τὸ ἡδέως ἀγαθῶς· οὐκ ἔστι δὲ τὸ ἡδέως ἀγαθῶς· ἔστι τ' ἡδέως πάσχοντα, αἰσχρῶς πάσχοντα καὶ κακῶς, οὐδ' αὖρα ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν, καὶ οὕτω μὲν ἀφ' τῶν πλώσεων· ἀφ' δὲ τ' συσείχων πάλιν καταβυάσομεν οὕτως. σύσειχε λέγεται ἀλλήλοις, τὰ οὕτω λεγόμενα· ἀνοσρεία, ἀνδρεῖος, ἀνδρείως, ἀνδρεῖον. καὶ γὰρ ἡ πλῶσις τὸ ἀνδρείως οὐ τοῖς συσείχοις ἔστιν, διὸ οἱ ἀφ' τῶν συσείχων τόποι, ἀδιάλειπτοί καὶ χρῶνται τοῖς ἀφ' τῶν πλώσεων, ἡ αὖ τοῖς παραδείγμασιν ὁμοίως καὶ τὰ πάντων ἐχρήσατο. ὁμοίως σύσειχε, δικαιοσύνη, δίκαιος, δικαίως, δίκαιον· λαμβόμεθα οὖν θέλοντες δεῖξαι, ὅτι ἡ δικαιοσύνη ὑπὸ γένος τὴν ἀρετὴν, τὰ σύσειχε αὐτῇ· οἷον, εἰ τὸ δίκαιον, ἀγαθὸν, καὶ τὸ δικαίως ἀγαθῶς, καὶ ὁ δίκαιος ἀγαθὸς, καὶ ἡ δικαιοσύνη ἀρετή· τὰ ἡγούμενα δὲ, καὶ τὸ λῆγον ἀγαθὸν. οὕτω μὲν οὖν καταβυάσομεν, ἀναβυάσομεν δὲ, ὅτι μὴ ἐστὶ τὸ ὠφέλιμον ἡ ἡδονή οὕτως· εἰ ἡ ἡδονὴ ὠφέλιμον, καὶ τὸ ἡδέως ὠφελίμως, καὶ τὸ ἡδὺ ὠφέλιμον. οὐκ ἔστι δὲ τὸ ἡδὺ ὠφέλιμον, δῆλον ἄρα ἡ ἡδονὴ ὠφέλιμος· ὥστε ἐφ' οὗ ἂν φανερώτερον αὐτιπίπτοι τῶν συσείχων, ἐκεῖνο ληψόμεθα, καὶ δείξομεν δι' αὐτῶν, ὅτι μὴ δεῖ ἡ ἡδονὴ ὠφέλιμον. ὁμοίως γὰρ ἔχειν πάντα τὰ σύσειχε καὶ τὰ πρὸς ἀκολουθίαν δεῖ· εἰ δὲ μὴ ὠφέλιμον ἡ ἡδονὴ, δῆλον ὅτι οὐδ' ἂν γένει αὖ τῷ εἴη. πάλιν σύσειχε ἀλλήλοις, δικαιοσύνη, δίκαιος, δικαίως, δίκαιον· ἦ ἐπιστήμη ἐπιστήμων ἐπιστημόνως ἐπιστήμον· ἐὰν τῆς δικαιοσύνης ἡ ἐπιστήμη γένος ᾖ, δεῖ ἦ τὸ δίκαιον ὑπὸ τὸ ἐπιστήμονος ᾖ. ἦ τὸ δίκαιον ὑπὸ τὸ ἐπιστήμονος. Πάλιν αὖθι τῶν ὁμοίως ἐχόντων πρὸς ἄλλα. Ομοιος καὶ οὗτος ὁ τόπος τῷ ἀφ' τῶν συσείχων· εἰ γάρ τινα ὁμοίως ἔχει πρὸς ἄλληλα, αὖ τὸ ἕτερον τῶν ὁμοίως ἐχόντων, τῷ ἑτέρου γένος ᾖ, καὶ τὸ ἕτερον ἔσται τοῦ ἑτέρου γένος· οἷον, ἐπεὶ τὸ ἡδὺ ὁμοίως ἔχει πρὸς πλὼ ἡδονὴν, καὶ τὸ ὠφέλιμον πρὸς τὸ ἀγαθόν, ὡς τὸ ἡδὺ τῆς ἡδονῆς ποιητικὸν, οὕτω καὶ τὸ ὠφέλιμον τοῦ ἀγαθοῦ αὖ. εἴη, ἢ ἀλλὰ ἐξ, εἰ τῆς ἡδονῆς γένος τὸ ἀγαθὸν, ἔσται καὶ τοῦ ἡδέος γένος τὸ ὠφέλιμον· ἔστι δὲ τὸ εἰρημένον, καὶ δι' ἀναλογίας λαβεῖν. εἰ γὰρ ὡς τὸ ἀγαθὸν πρὸς τὸ ὠφέλιμον, οὕτως ἡ ἡδονὴ πρὸς τὸ ἡδύ· καὶ ἀλλὰ ἐξ ὡς τὸ ἡγούμενον πρὸς τὸ ἡγούμενον, οὕτως καὶ τὸ ἑπόμενον πρὸς τὸ ἑπόμενον. ὥστε, ὡς τὸ ἀγαθὸν πρὸς πλὼ ἡδονὴν, οὕτω τὸ ὠφέλιμον πρὸς τὸ ἡ-

κυρτόν / κοῖλον / Cótraria
ξ
κυρίως μέσον ὅ τὸ κατὰ μίξιν τῶν ἄκρων
Plato
inter termínos medi terminus ÷ q alteri subjícitur · de altero prædicatur.
ὠφελίμου ἀγαθοῦ
συνεχέστατος argumentatus ÷
ἀνώνυμος ἀναπλ
ὅτης
ταχυτὴς μέσα ἐστὶ τὰ κατὰ μίξιν γινόμενα τῶν ἀντίων
σομφὴ φωνὴ qd hinc patet
φαιὸν qd hinc capε
ἀσυμμετρία
νόσος
Locus a cóiugatis cómunis & paratus ad omnia
συνεχέστατος
ἀπὸ τῶν πλώσε
συσείχα qd
Loci a cóiugatis comprehendúntur locos a casib⁹. nã & casus inter cóiugata numerantur
Coniugata omnia similem hñt inter se cõsequentiã
ἀναπλάξ
ἡδύ
ἡδονή
ὠφέλιμον
ἀγαθόν

δύ· εἰ οὖν τὸ ἀγαθὸν γένος τῆς ἡδονῆς, καὶ τὸ ὠφέλιμον γένος αὖ εἴη τοῦ ἡδέος. αὐτὸς μέν τοι τῇ μὲν ὁμολογίᾳ οὐκ ἐχρήσατο· παρεμυθίαν δὲ τοῦ λεκτικοῦ μόνου ἐκόμισεν· ὅτι γὰρ ἔστι τὸ ὠφέλιμον γένος τοῦ ἡδέος παρεμυθήσατο εἰπών, ὅλον γάρ ἐστι ἀγαθοῦ αὖ εἴη ποιητικόν· ἐπειδὴ ἡδονὴ ἀγαθόν· εἰ γὰρ ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν ἐστι, τὸ ποιητικὸν αὐτῆς ἐστὶ δὲ μᾶλλον τὸ ἡδὺ, ἀγαθοῦ αὖ τινος εἴη ποιητικόν. πᾶν δὲ τὸ ἀγαθοῦ ποιητικόν, ὠφέλιμον, καὶ οὐ γένει ᾧ ὠφελίμῳ ἐστὶ δὲ καὶ κατασκευαστικὸς καὶ αὐξησιβαστικὸς ὁ τόπος· εἰ γὰρ ἡ ἡδονὴ μὴ οὐ γένει ᾧ ἀγαθῷ, οὐδ' αὖ τὸ ἡδὺ οὐ γένει ᾧ ὠφελίμῳ εἴη· καὶ εἰ ὡς τὸ γυμνάζεσθαι πρὸς ὑγίειαν, οὕτω τὸ μανθάνειν πρὸς ἐπιστήμην· μὴ ἔστι δὲ τὸ γυμνάζεσθαι ὑπὸ τὸ μανθάνειν, οὐδ' αὖ τὸ ὑγιαίνειν ὑπὸ τὸ ἐπίστασθαι εἶναι· ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ τῶν γενέσεων καὶ τῶν φθορῶν. τόπους παραλείλαθεν· εἰ γὰρ ἡ γένεσις τινός ὡς ὑπὸ γένος ἐστὶν ἡ πλῦ ἄλλου τινὸς γένεσιν, καὶ τὸ πυγόμενον ὑπ' αὐτοῦ, ἔσται ὡς ὑπὸ γένος τὸ ὑπὸ τοῦ ποιητικοῦ γένους γιγνόμενον· ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῶν φθαρτικῶν· ἀλλ' οὐ μὴν οὐδὲ τῶν γενέσεως, εἰ τὸ οἰκοδομεῖν οὐ ὠφελεῖν, καὶ ὑπὸ πλῦ ὠφέλιμον καὶ τὸ ὠφελεῖν ἐστὶ καὶ τὸ οἰκοδομικὸν εἶναι, καὶ ὑπὸ ὠφέλιμον· καὶ εἰ τὸ μανθάνειν ἀναμιμνήσκεσθαί ἐστιν ὡς ὑπὸ γένος, ἔστ' ἀναμιμνήσκεσθαι, καὶ τὸ μεμαθηκέναι ὑπὸ τὸ ἀνεμεμνῆσθαι αὖ εἴη, ὡς φῂσι τινὲς τῶν πάλαι λέγων τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις· λαμβάνει δὲ καὶ τὸ οἰκοδομεῖν καὶ τὸ μανθάνειν, ὡς οὔσας γενέσεις· τὸ μὲν, τὸ οἰκοδομούμενον· ἔστι δὲ κυρίως ἡ μὲν οἰκοδόμησις τοῦ οἰκοδομουμένου, ἡ δὲ μάθησις τοῦ μανθανομένου, καὶ εἴη αὖ τοιοῦτον τὸ λεγόμενον· εἰ τοῦ οἰκοδομεῖν γένος τὸ οἰκοδομικὸν εἶναι, καὶ τοῦ ὠφελεῖν τὸ ὠφελεῖν, καὶ εἰ τῆς μαθήσεως ἡ ἀνάμνησις, ἡ τοῦ μεμαθηκέναι, τὸ ἀνεμεμνῆσθαι. ἔοικε δὲ τὰ παραδείγματα οἷς κέχρηται, ἀρμόζειν καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν συστοίχων τόποις· σύστοιχον γὰρ τὸ οἰκοδομεῖν, τῷ ὠφελεῖν καὶ τὸ οἰκοδομικὸν εἶναι, τῷ ὠφελητικὸν εἶναι· εἰσὶ δ' αὖ τοῦ λεγομένου καὶ τὰ τοιαῦτα παραδείγματα· εἰ ἡ τῆς δικαιοσύνης γένεσις οὐκ ἔστι μάθησις, οὐδ' αὖ ἡ δικαιοσύνη ἐπιστήμη εἴη· τὸ δὲ πρῶτον, τὸ ἀπὸ λύτου δεικνύοι τὸ ὅτι μὲν ἡ τῆς αἰσθήσεως ἡ γένεσις φύσις· τῆς δὲ ἐπιστήμης οὐ φύσει· μαθήσει γὰρ, οὐκ αὖ ἡ αἴσθησις ἐπιστήμη εἴη· δῆλον δὲ ὅτι καὶ κατασκευαστικὸς ὁ τόπος· εἰ γὰρ ἡ τῆς γεωμετρέσασ γένεσις μάθησις, καὶ ἡ γεωμετρία αὖ, ἐπιστήμη εἴη· ὁ δὲ ἀπὸ τῆς φθορᾶς τόπος τοιοῦτος· εἰ τὸ διαλύεσθαι φθείρεσθαι, καὶ ἡ διάλυσις φθορά· ὁμοίως γὰρ ἔχει τὸ διαλύεσθαι, πρὸς τὸ διαλελύσθαι, καὶ τὸ φθείρεσθαι, πρὸς τὸ ἐφθάρθαι· ὥστε εἰ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου γένος, καὶ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου αὖ εἴη. καὶ ὅλως τῶν γεννητικῶν δὲ καὶ φθαρτικῶν ὡσαύτως. ὁμοίως φησὶν ὡς ἀπὸ τῶν γενέσεων καὶ τῶν φθορῶν, οὕτως εἶναι καὶ ἀπὸ τῶν γεννητικῶν καὶ τῶν φθαρτικῶν ἐπιχειρεῖν· ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν δυνάμεων καὶ ἀπὸ τῶν χρήσεων, καὶ ὅλως ἀπὸ τῶν καθ' ὁτιανοῦν ὁμοιότητα. ὅμοιαι γὰρ αἱ ἀπὸ πάντων τῶν τοιούτων ἐπιχειρήσεις. οὐ κατὰ ταὐτὸν δὲ γένεσις μὲν γάρ ἡ τοιάδε μεταβολή· γεννητικὸν δὲ τὸ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς αἴτιον ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ φθορᾶς τε καὶ φθαρτικοῦ· λέγει γὰρ ὁμοιότητα πάντα τὰ τοιαῦτα ἔχειν πρὸς ἄλληλα, καὶ κατὰ ἀναλογίαν, ὡς γὰρ τὸ γίγνεσθαι πρὸς τὸ γεγονέναι, οὕτω καὶ τὸ ποιεῖν πρὸς δὲ πεποιηκέναι, καὶ ὡς τὸ φθείρεσθαι πρὸς τὸ ἐφθάρθαι, οὕτω τὸ διαλύεσθαι πρὸς τὸ διαλελύσθαι, καὶ ὡς τὸ φθαρτικὸν πρὸς τὸ φθείρεσθαι, οὕτω τὸ διαλυτικὸν πρὸς τὸ διαλύεσθαι. ὥστε αὖ τὸ ἕτερον ὑπὸ τὸ ἕτερον ᾖ, καὶ τὸ ἕτερον ὑπὸ τὸ ἕτερον ἔσται· ἀλλὰ καὶ ἡ δυώμις πρὸς τὸ δυώσθαι ὁμοίως ἔχει· ὡς καὶ ἡ διάθεσις πρὸς τὸ διακεῖσθαι· ὥστε ἡ δυώμις, διάθεσις τῷ γένει ἔσται, καὶ τὸ δυώσθαι διακεῖσθαι· πάλιν ὡς ἡ χρῆσις πρὸς κεχρῆσθαι, καὶ ἡ ἐνέργεια πρὸς τὸ ἐνηργηκέναι· πάντα δὲ ταῦτα οὕτω λεγόμενα τῷ ἐφ' οἷς τι πλῦ ἀναφορὰν ἔχειν ὅμοια· καὶ γὰρ τὸ γεννητικὸν, ἐπὶ τὸ γιγνόμενον, καὶ ἡ γένεσις, ἐπὶ τὸ γεγονὸς, καὶ ἡ φθορὰ, ἐπὶ τὸ ἐφθαρμένον, καὶ ἡ δυώμις, ἐπὶ τὸ δυώμενον, καὶ ἡ χρῆσις δὲ καὶ ἕξις αὖ τῶν βιοῦ τούτων ὁμοίως, πρὸς οὗ τι πλῦ σχέσιν ἔχει· διὸ καὶ ἐπὶ πάντων ὅμοια τὴν λέξιν, καὶ δι' ἀλλήλων· κατὰ γὰρ πλῦ αὐτῶν πάντα ἀλλήλοις ἔχε-

νεχθήσεται· εἰ γὰρ τὸ φθαρτικὸν διαλυτικὸν, καὶ τὸ φθείρεσθαι διαλύεσθαι, καὶ ἡ φθορὰ διάλυσις· ὁμοίως εἰ τὸ γεννητικὸν ποιητικὸν, καὶ τὸ γίνεσθαι ποιεῖσθαι, καὶ ἡ γένεσις ποίησις, καὶ εἰ μηδέν τι τούτων, οὐδὲ τὰ ἄλλα· ἐοίκασι δὲ πάντες οὐ περὶ οἱ τόποι, οἷς ἀπὸ τῶν συστοίχων ὡς προεῖπον, καὶ εἴ τινος ἡ χρῆσις αὐτῷ γεια· εἰ τὸ τῷ λόγῳ χρῆσθαι ἐνεργεῖν ἐστι, καὶ ὑπὸ πλῦ αὐτῷ γειαν ὡς γένος, καὶ τὸ κεχρῆσθαι τῷ λόγῳ, εἴη αὖ ὑπὸ τὸ ἐνηργηκέναι ὡς γένος· ὁμοίως εἰ ἡ χρῆσις ἡ τῆς ἀρετῆς αὐτῷ γεια ἡ ἀρετὴ αὐτῷ γειαν, καὶ τὸ κεχρῆσθαι ἀρετῇ ἐνηργηκέναι. ἐὰν δὲ στερήσις ᾖ τὸ αὐτικείμενον ᾧ εἶδει, δίχως ἐστὶν ἀνελεῖν· παραδοὺς πρότερον τόπους ἀπὸ τῶν ἀντίων (ᾧ γὰρ ἀντίον τι εἶναι ᾧ εἶδός ἐστιν ἢ ᾧ γένει ἀνασκευὴ καὶ κατασκευὴ ἐγίνετο ταὐτὸ καὶ τὰ ἄλλα αὐτικειμένων παραλείλοιπεν, καὶ πρῶτόν γε, ἀπὸ τῶν κατ' ἕξιν ἡ στέρησιν. καὶ δύο φησὶν εἶναι τόπους ἀπὸ τῶν κατὰ ἕξιν καὶ στέρησιν αὐτικειμένων ἀνασκευαστικούς, ὧν πρῶτον παραλείλοιπεν ἀπὸ τῶν αὐγένει τινὶ ὡς εἴδη· εἰ τὸ αὐτικείμενον στέρησις ἐστὶ τοῦ αὐτοῦ γένους, ὑφ' ὃ ἐπίστασθαι καὶ ἕξις αὐτῆς ὡς προσεχὲς γένος, οὐκ αὖ εἴη γένος τῆς ἕξεως τὸ ἀποδυνεῖν· ἡ γὰρ στέρησις ἡ καθόλου αὐ οὐδενὶ γένει ᾧ αὐτῷ ὡς καὶ ἡ ἕξις, ἢ οὐ πάντως αὐ ᾧ ἐναντίῳ καὶ προσεχεῖ· εἰ γὰρ ἡ ἄλυς ἐστὶν αὐ ἐναντίῳ καὶ προσεχεῖ γένει τῇ αἰσθήσει, ἀλλὰ καθόλου πλῦ τυφλότης στέρησιν οὖσαν αὐτῆς αὐ αἰσθήσει εἶναι, καὶ εἰ ἡ τυφλότης αὐ προσεχεῖ γένει τῇ ἀναισθησίᾳ· ἀλλὰ καὶ πλῦ ὅλην αὐ ἀναισθησίαν εἶναι· οὐ τὸν δεξόμενον ὅτι τῆς ἀγυιάσ οὐκ ἔστι γένος ἡ ἕξις· τῆς γὰρ γνώσεως ἡ ἕξις γένος· ἧς ἡ ἄγυια στέρησις· αὐ μὲν δὴ μὴ προσεχεῖ γένει ᾧ αὐτῷ ἀλλὰ καὶ ἡ ἕξις καὶ ἡ στέρησις εἶναι· οὕτω δὲ κινοῦσι αὖ μὴ οὖσαι ἡ καθόλα στέρησις τῆς ἀρετῆς· ἐπεὶ ἀμφοτέρων αὐτῶν προσεχὴς ἡ ἕξις· ἀλλὰ τὸν δὲ εἰ καὶ τῷ γένει καὶ τῷ εἴδει αὐτικεῖται στέρησις· ὁ δὲ λύτος τόπος ἀπὸ τῶν στερήσεων ὧν ἀνασκευαστικὸν παραλείλοιπεν, τοιοῦτος αὖ εἴη καὶ ᾧ τιθεμένῳ γένει στέρησίς τις, αὐτικειμένῃ καὶ ᾧ εἴδει, μὴ ᾖ δὲ ἡ τῷ εἴδει στέρησις αὐτικειμένη ἐστὶ τοῦ πλῦ αὐ τῷ γένει στέρησιν αὐτικειμένην, οὐδ' αὖ τὸ προκείμενον αὐτῷ γένος εἴη· δοκεῖ γὰρ εἶναι τὸ αὐτικείμενον αὐ τῷ αὐτικειμένῳ, καὶ τὸ αὐτικείμενον αὐ τῷ αὐτικειμένῳ εἶναι ὡς ἓν τῶν ἀντίων· οὕτως ἡ ἄλυς αὐ αἰσθήσει· ἐπεὶ μὴ ἡ τυφλότης αὐ ἀναισθησία· ἀνέτι δὲ ἡ ἄλυς ἀδύνησία· ἐπεὶ δὲ ἡ τυφλότης αὐ ἀγυιάς· ἤ τις ἔστι τῆς ἐπιστήμης στέρησις· ἀνασκευάζειν μὲν οὖν ἀπὸ τῶν στερήσεών ἐστι δίχως· κατασκευάζειν δὲ μοναχῶς· εἰ γὰρ τὸ αὐτικείμενον ἔστιν αὐ ᾧ αὐτικειμένῳ, καὶ τὸ αὐτικείμενον ἔσται αὐ ᾧ αὐτικειμένῳ· εἰ ἡ ἀνοὴ αὐ αἰσθήσει, καὶ ἡ κωφότης αὐ ἀναισθησία, καὶ ἀκοὴ αὐ αἰσθήσει. πάλιν ὠδὶ τῶν ἀποφάσεων σκοπεῖν αὐτάπαλιν, καθάπερ ὠδὶ τοῦ συμβεβηκότος ἐλέγετο.

Μετελήλυθεν ὠδὶ τὰ κατ' αὐτίφασιν αὐτικείμενα, καὶ δείκνυσι πῶς καὶ ἀπὸ τῆς αὐτιθέσεως τῆς κατὰ αὐτίφασιν κατασκευάζομεν τὸ γένος δυνησόμεθα· φησὶν οὖν αὐτάπαλιν δεῖν λαμβάνειν ἐπὶ τῶν τόπων τῶν κατὰ αὐτίφασιν αὐτικειμένων, ὡς ἤδη εἴρηται, ὅτε ὠδὶ τὸ συμβεβηκὸς ἐλέγετο· παραδιδοὺς γὰρ τόπον πρὸς τὸ συμβεβηκὸς, ἀπὸ τῆς αὐτιφάσεως αὖ ᾧ διωτέρω κατασκευαστικὸν, ὅπως εἰπεῖν ἐπεὶ δείσιν αἱ αὐτιθέσεις τόδε τι ἢ τοιόνδε, σκοπεῖν ἐκ μὲν τῶν αὐτιφάσεων αὐτάπαλιν ἐκ τῆς ἀκολουθήσεως, καὶ εἶναι φανερὸν τὰ κατασκευάζοντα· τούτου δὲ οὕτω ἡμᾶς ὑπομιμνήσκει· πῶς δὲ αὐτάπαλιν αὖ πρὸς ἔλειξε δηλῶν τὸ παραδείγματος· εἰ γὰρ εἴη κείμενον τὸ ἡδύ, ὅπερ ἀγαθὸν, τουτέστιν αὖ γένει ᾧ ἀγαθῷ, δεῖ αὐτάπαλιν ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἀγαθοῦ (ὃ ὡς γένος ἀποδιδόμενον, πλῦ τοῦ ἡδέος αὐτοῦ ἀποφάσει ὠδὶ φορεῖν αὖ τῷ· εἰ γὰρ τὸ ἡδὺ ὅπερ ἀγαθὸν, τὸ μὴ ἀγαθὸν οὐκ ἡδὺ δεῖ εἶναι· οὐ πλῦ αὐτίκεν ἀπέδωκεν εἰ πῶν· ἀδωάκαν γὰρ εἴ πῶν τὸ ἀγαθὸν γένος τοῦ ἡδέος, τι μὴ ἀγαθὸν ἡδὺ ᾖ· εἰ γὰρ εἴη τι μὴ ἀγαθὸν ἡδὺ, οὐκέτ' αὖ πᾶν τὸ ἡδὺ, ὑπὸ τὸ ἀγαθὸν ὦ· οὕτω δ' αὖ οὐδὲ γένος αὐτοῦ ἔτι τὸ ἀγαθὸν εἴη· ἔτι εἰ οὐκ ἀληθὲς τὸ μὴ ἀγαθὸν, μὴ ἡδὺ εἶναι· ἔστι γάρ τι μὴ ἀγαθὸν ἡδὺ, οὐδ' αὖ τοῦ ἡδέος γένος τὸ ἀγαθὸν εἴη· οὕτως δεῖ εἰ τοῦ ἀγαθοῦ γένος τὸ ἐπαινετὸν, τὸ μὴ ἐπαινετὸν οὐκ ἀγαθὸν ἔστι δέ τινα οὐκ ἐπαινετὰ μέν, ἀγαθὰ δὲ, ὡς ὑγίεια· ἰσχύς· τοιοῦτος καθαιρεῖν μὲν οὖν ἀπὸ τῶν στερήσεών ἐστι δίχως· κατασκευάζειν δὲ μοναχῶς· εἰ γὰρ τὸ ἀγαθὸν, ὅπερ ἀγαθὸν, τοῦ ἀγαθοῦ γένος, καὶ τὸ μὴ ἀγαθὸν, τοῦ μὴ ἀγαθοῦ γένος ἔσται· ἀλλὰ καὶ ἡ δυώμις πρὸς τὸ δυώσθαι ὁμοίως ἔχει· ὡς καὶ ἡ διάθεσις πρὸς τὸ διακεῖσθαι· ὥστε ἡ δυώμις, διάθεσις τῷ γένει ἔσται, καὶ τὸ δυώσθαι διακεῖσθαι· πάλιν ὡς ἡ χρῆσις πρὸς κεχρῆσθαι, καὶ ἡ ἐνέργεια πρὸς τὸ ἐνηργηκέναι· πάντα δὲ ταῦτα οὕτω λεγόμενα τῷ ἐφ' οἷς τι πλῦ ἀναφορὰν ἔχειν ὅμοια· καὶ γὰρ τὸ γεννητικὸν, ἐπὶ τὸ γιγνόμενον, καὶ ἡ γένεσις, ἐπὶ τὸ γεγονὸς, καὶ ἡ φθορὰ, ἐπὶ τὸ ἐφθαρμένον, καὶ ἡ δυώμις, ἐπὶ τὸ δυώμενον, καὶ ἡ χρῆσις δὲ καὶ ἕξις αὖ τῶν βιοῦ τούτων ὁμοίως, πρὸς οὗ τι πλῦ σχέσιν ἔχει· διὸ καὶ ἐπὶ πάντων ὅμοια τὴν λέξιν, καὶ δι' ἀλλήλων· κατὰ γὰρ πλῦ αὐτῶν πάντα ἀλλήλοις ἔχε-

ἀλήθεια — ἀναισθησία
τόπος — τυφλότης
ἐπιστήμη — ἄγνοια
τόπος — τυφλότης

ἀγαθὸν οὐχ ἥδιον· οὐ δ' ἀλύτταρον δέ· οὐ γὰρ ἀληθὲς τὸ μὴ ἀγαθὸν, μὴ εἶναι ἡδύ, οὐδὲ τὸ πρῶτον ἀρέσκον δεῖξαι· οὐδὲ τῆς ἡδονῆς, ἀγαθὸν εἶναι γένος. κατασκευάζοντες δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτογραμμόνου δι' ἀδυνάτου φήσομεν. εἰ γὰρ ἡ μὲν ἀρετὴ οὐκ ἀνώρεκτα, ἡ δὲ ἀκολασία ἀρετή· τὸ δὲ πρῶτον, τὸ ἀρέσκον ἀλύτταρον· διὸ ἡ μὲν ἀνάσκυθρος κατὰ τὸν ἀλύτταρον ἀνάπαλιν ἔχουσιν· ἡ δὲ κατασκευὴ κατὰ τὸν πρῶτον· ἔνδοξον μὲν δὴ τὸ κατασκευῆς οὐ μὴν καὶ ἀναγκαῖον· οὐ γὰρ εἰ ἀληθὲς ἐστι λαβεῖν ὁ κύκνος, ἤδη ὅλως ἔστι τοῦ κύκνου τὸ λαβεῖν γένος· διὸ ὧδε τοῦ συμβεβηκότος, ἀληθέστερος ὁ τόπος ἢ ὧδε τοῦ γένους.

» Ἐὰν δὲ ᾖ πρός τι τὸ εἶδος. Ἐπὶ τὰ κατὰ τὰ πρός τι αὐτικείμενα τῶν αὐτι κειμένων μετελήλυθεν, καὶ παραλείλασιν ἀπὸ τούτου τὸν τρόπους τελείωσαν. πρῶτον μὲν δεῖξον· αὖ τὸ ὡς εἶδος τινὶ τὸ μεμνον οὐ γένος τινὶ πρός τι ᾖ, δεῖ καὶ τὸ γένος πρός τι εἶναι, ὥστε αὖ τὸ μὲν ἀποδιδόμενον γένος μὴ ᾖ πρός τι τὸ δὲ εἶδος πρός τι, οὐκ ἔσται τὸ τιθέμενον αὐτοῦ γένος εἶναι, γένος τῶν γὰρ πρός τι, δοκεῖ καὶ τὰ γένη πρός τι εἶναι· τὸ γοῦν διαλάσιον πρός τι ὄν, ἔστω τὸ πολλαπλάσιόν ὅτι καὶ αὐτὸ πρός τι ὄν, καὶ ἡ ἐπιστήμη πρός τι οὖσα, ἔστω τινὶ ὑπόληψίν ὅτι, καὶ αὐτὸ οὖσαν ὑπὸ τὸ πρός τι· τὸ μόριον ἴσον τὸ ποσὸν οὐ γένος ὅτι. ὅτι τὸ μὲν ἴσον, πρός τι· τὸ δὲ ποσὸν, οὐ πρός τι λέγεται· ὅτι εἰ μὲν τὸ γένος πρός τι οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ εἶδος πρός τι εἶναι· ἡ γὰρ ἐπιστήμη πρός τι οὖσα, γένος ὅτι γραμματικῆς, μουσικῆς, γεωμετρίας· ὧν οὐδεμία πρός τι· ἔστι δὲ ὁ τόπος πρὸς ἀνασκευὴν μόνον χρήσιμος πρὸς δὲ κατασκευὴν οὐ πάντως· οὐ γὰρ εἰ ἀμφότερα τὰ λαμβανόμενα πρός τι, τὸ ἕτερον τῶν ἑτέρου γένος ἔσται, ὡς καὶ ἐπιστήμη καὶ διαλάσιον· ἔνιοι δὲ ἐνίστασιν μισοῦσι καὶ πρὸς ἓν ἀξιοῦνται· εἰ τὸ εἶδος πρός τι, καὶ τὸ γένος εἶναι τῶν πρός τι, ὡς οὐχ ὑγιὲς· πλὴν γὰρ ἀρετὴ πρός τι οὖσαν, ὑπὸ τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν ὡς γένος εἶναι· ὧν οὐδέτερον ὑπὸ τὸ πρός τι, καὶ ἡ ἀρετὴ οὖν ὑπὸ τὸ ποιόν μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τὸ πρός τι· λέγοι δ' ἄν τις μὴ δὲ γένη εἶναι τῆς ἀρετῆς τὰ εἰρημένα· οὔτε γὰρ τὸ ἀγαθὸν γένος εἶχε ὁμώνυμον, οὔτε τὸ καλὸν τῆσ ἀρετῆς γένος· πρῶτον μὲν γὰρ ἡ ἀρετὴ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπάρχει. Τούτων δὲ καλῶν κατηγορεῖσθαι δοκεῖ μόνον.

» Πάλιν εἰ μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ· ἀλύτταρον τόπον ἀπὸ τοῦ πρός τι ἀνασκευαστικὸν παραλείλασιν ἡμῖν τοιοῦτον· πρὸς ὃ δὲ εἶδος λέγεται καθ' αὑτὸ, πρὸς ταῦτα δεῖ καὶ τὸ γένος αὐτὸ λέγεσθαι· οἷον, ἐπεὶ τὸ διαλάσιον πρὸς τὸ ἥμισυ καθ' αὐτὸ, ἡμίσεως γὰρ, καὶ τὸ γένος ἦν τοι τὸ πολλαπλάσιον πρὸς τὸ αὐτὸ λέγεται· τὸ γὰρ διαλάσιον, ἡμίσεως ὃ λέγεται πολλαπλάσιον, ἐπεὶ τὸ διαλάσιον πολλαπλάσιον. ταῦτα γὰρ τὸ λεγόμενόν ὅτιν ὡσανεὶ τῆς λέξεως δόξαι· ὡς τὸ διαλάσιον ἡμίσεως, οὕτω καὶ τὸ πολλαπλάσιον ἡμίσεως· ἀν δή τι λεγόμενον πρός τι, μὴ πρὸς τὸ αὐτὸ ταῦτα καὶ κατὰ τὸ ἀποδεδομένον αὐτοῦ γένος δύνασθαι λέγεσθαι, οὐκ ἂν εἴη γένος αὐτοῦ τὸ ἀποδεδομένον· ὅπερ δηλώσεται τῆς ὁράσεως μὴ ὂν γένος ἡ δύναμις. ἐπεὶ ἡ ὅρασις καθ' αὑτὸ μὲν ὁρᾶν λέγεται. οὐκέτι δὲ κατὰ τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ λέγεται ἡ ὅρασις δύναμις ὁρᾶν· οὕτω τῆς ὁράσεως διαλήσεται μὴ δὲ ἡ ἕξις γένος. ἐπεὶ ἡ μὲν ὅρασις καθ' αὑτὸ μὲν ὁρᾶν λέγεται· οὐκέτι δὲ κατὰ τὴν δύναμιν ὁρατῶν λέγεται προστιθησι δὲ ὃ προφημόνω, κατὰ τὸ δεῖν μὴ μόνον κατὰ τὸ γένος πρὸς τὸ αὐτὸ λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ κατὰ πάντα τὰ τοῦ γένους γένη· τὸ γοῦν διαλάσιον, οὐ μόνον διαλάσιον ἡμίσεως λέγεται· οὐδὲ μόνον πολλαπλάσιον ἡμίσεως, ἀλλὰ καὶ ὑπερέχον· ὁ γένος ὅτι τὸ πολλαπλάσιον καὶ μείζονος· ὅτι γενικώτερον οὐκ αὐτάρκες οὖν πρὸς τὸ διαλήλυθαι τῆς ὁράσεως γένος πλὴν ἐπιστήμην, τὸ λέγεσθαι πλὴν ὁρᾶσιν, ἐπιστήμην ὁρατῶν· εἰ γοῦν διάθεσις οὐ λέγεται ὁ γένος ὅτι τῆς ἐπιστήμης, οὐκ ἂν αὖ τῆς ἡ ἐπιστήμη γένος εἴη· συνίστασιν δὲ φύσει πρὸς ἓν τόπον ὡς οὐκ ἀληθῆ κατὰ τόλμου, ἢ ὅτι ἡ ἐπιστήμη καθ' αὑτὸ μὲν ἐπιστητῶν λέγεται τῶν πρός τι γοῦν ἐστι οὐκέτι μόνον τοιαῦτα κατὰ γένος τὸ αὐτοῦ λέγεται· ἔστι μὲν γὰρ γένος αὐτῆς ἡ ἕξις, ἡ ταύτης διάθεσις· ἀλλέγεται μόνον ἡ ἐπιστήμη, οὔτε ἕξις ἐπιστητοῦ οὔτε διάθεσις, ἀλλὰ ψυχῆς ἕξις, καὶ ψυχῆς διάθεσις ἡ ἐπιστήμη, ἢ διττὸν ἡ ἕξις καὶ ἡ διάθεσις. ἕξις γοῦν καὶ διάθεσις λέγεται καὶ ζῴου ἔχοντος αὐτὰ ὡς ψυχῆς, καὶ τῶν ἐχομένων ὑπ' αὐτῶν.

» Πάλιν εἰ ὡσαύτως λέγεται τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος κατὰ πτῶσεις. Καὶ οὗτος ὁ τόπος ἀπὸ τοῦ πρός τι· ἐπεὶ γὰρ δοκεῖ τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος αὐτῶν πρός τι ὁμοίως κατὰ τὰς πτῶσεις λέγεται· αὖ τε γὰρ τὸ εἶδος τινος ᾖ τὸ γένος τινός· οἷον, τὸ διπλάσιόν τινος· πολλοστημορίου γάρ, καὶ τὸ ὑποδέχον ὁμοίως τινός· ὑποδεχομένου γάρ, ᾗ τὸ μεῖζον, ἐλάττονος γάρ· ὁμοίως ἡ ἐπιστήμη, τινός, καὶ ἡ ἕξις καὶ ἡ διάθεσις καὶ ἡ ὑπόληψίς τινος· καὶ πάλιν, εἰ τινί, καὶ τἆλλα ὁμοίως· ὡς γὰρ τὸ ἐπιστόν τινι, τῇ γὰρ ἐπιστήμῃ, οὕτω καὶ τὸ ἐκτὸν τῇ ἕξει, καὶ τὸ ὑπολητὸν τῇ ὑπολήψει· ἀλλὰ μὴ ὁμοίως κατὰ πᾶσιν λέγεται τὸ τε ὡς εἶδος ἀποδοθὲν, καὶ τὸ ὡς γένος, οὐκ ἔσται τὸ ἀποδοθὲν γένος· διὸ αὖ τεθῇ τὸ φίλου γένος ἡ βούλησις, προσχωμένοις τῷ προειρημένῳ, δείξομεν ὅτι μὴ ἔστι τοῦ φίλου ἡ βούλησις γένος· οὐ γὰρ κατὰ ταὐτὸ αὐτοῖς πτῶσεις λέγεται πρὸς ἕτερον, ἥ τε βούλησις, καὶ ὁ φίλος· ἡ μὲν γὰρ βούλησις, πρὸς γενικὸν λέγεται, τινὸς γὰρ ἡ βούλησις· τοῦ γὰρ βουλητοῦ· ὁ δὲ φίλος, πρὸς δοτικὴν λέγοιθ· ὁμοίως διειλήφθαι μὴ δὲ τῆς αὐξήσεως γένος οὖσα ἡ πρόσθεσις· ἐπεὶ ἡ μὲν αὐξησίς τινος· τοῦ γὰρ αὐξανομένου· ἡ δὲ πρόσθεσις, οὐ τινος, ἀλλά τινι· τῷ γὰρ προστιθεμένῳ· συνίσταται πρὸς ἓν τόπον ὡς οὐχ ὑγιὲς· οὐ γὰρ ὧδε πάντων τῶν πρός τι πρὸς ὁμοίασ πτῶσεις τό τε γένος καὶ ἡ εἶδος ἀποδίδοται· τὸ μὲν γὰρ ἀναντίον, τινὶ ἀναντίῳ· καὶ τὸ διάφορον ὁμοίως· διαφέρουσι γάρ· τὸ δὲ ἕτερον γένος ἓν ἀμφοῖν, τινὸς ἀλλ' οὐ τινι· τὸ γὰρ ἕτερον, ἑτέρου ἕτερον. » Πάλιν εἰ ὁμοίως τὰ πρός τι κατὰ πτῶσεις λεγόμενα » μὴ ὁμοίως ἀντιστρέφει. Καὶ οὗτος ὁ τόπος, ἐκ τῶν πρός τι· ἐπεὶ γὰρ πάντα δοκεῖ τὰ πρός τι πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεσθαι, αὖ μὴ πρὸς ὁμοίασ πτῶσεις πάλιν τὰ ἀντιστρέφοντα ἀντιστρέφῃ, οὐ γένος ἔσται τὸ ὡς γένος ἀποδεδομένον· ἐπὶ γὰρ αὖ τὸ, καὶ τὸ ὡς εἶδος τε δεῖν αὖθις πρὸς ὁμοίασ πτῶσεις πρὸς ἄλληλα λέγεται, οὐδέ πω γένος τὸ ἀποδοθὲν, αὖ μὴ καὶ ἀντιστρέφοντα τῷ ὡς γένει ἀποδοθέντι καὶ τῷ ὡς εἴδει, πρὸς ὁμοίασ πάλιν ἀμφότερα πτῶσεις λέγῃ· πολλάκις μὲν οὖν πρὸς τὰς πτῶσεις ἀποδίδοται· τό τε γὰρ διπλάσιόν τινος, ᾗ τὸ πολλαπλάσιον ὁμοίως· ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπερέχον καὶ τὸ μεῖζον· καὶ τὰ ἀντιστρέφοντα δὲ αὖθις πρὸς τὰς αὐτάς· τό τε γὰρ ἔλαττόν τινος ἔλαττον, καὶ τὸ ὑποδεχόμενον τοῦ ὑποδέχοντός τινος ὑποδέχεται, ᾗ τὸ πολλοστημόριον κατὰ ταὐτά τινος· ὁμοίως καὶ τὸ ἥμισυ. ὧδε δὲ οὐ λῶον, πρὸς ἄλλο μὲν πτῶσιν τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος, πρὸς ἄλλο δὲ τὰ ἀντιστρέφοντα αὐτοῖς· πολλὰ πρὸς ταὐτὰ ἀλλήλοις, ὡς ὧδε ἡμεῖς καὶ ὑπολήψεως· ἥτε γὰρ ἐπιστήμη, τινός· ἐπιστητοῦ γοῦν, καὶ δ' γένος αὐτῆς, ὑπόληψις καὶ αὕτη τινός, εἴγε ὑπολητοῦ· τὰ δ' ἀντιστρέφοντα αὐτοῖς, πρὸς ἄλλα πτῶσεις ἀντιστρέφει καὶ οὐ καθ' ἃς ταῦτα· οὐ μὴν ἀλλὰ ἀλλήλοις τάς αὐτάς· τό τε γὰρ ἐπιστητὸν ᾧ πρὸς πλὴν ἐπιστήμῃ αὐτιστρέφῃ, πρὸς δοτικὴν πτῶσιν ἀντιστρέφει· ἐπιστήμη γάρ ἐπιστητόν, καὶ τὸ ὑπολητὸν πρὸς πλὴν ὑπόληψιν αὐτιστρέφον· ὁμοίως καὶ αὐτὸ οὗ τινός ἐστιν ὑπολητόν, τῇ γὰρ ὑπολήψει· ὅταν οὕτω μὴ ὁμοίως ἔχῃ τὰ ἀντιστρέφοντα, ἀναιρεῖσθαι τὸ τιθὲν ὡς γένος· αὖ γάρ τις θῇ τοῦ μείζονος γένος τὸ ὑποδεχόμενον, ἐπεὶ τὰ ἀντιστρέφοντα αὐτοῖς, ἃ πρὸς ὁμοίασ λέγεται πτώσεις· τὸ μὲν γάρ, ἐλαττόν τινος· μείζονες γάρ, τὸ δὲ ὑποδεχόμενον τινὸς ἔστιν ὑπέρογκος γάρ· τὸ δὲ ὑπερεχόμενόν τινι ὑποδέχεται τι· ἀναιροῖτο ἂν δ' εἶναι τὸ ὑποδέχεσθαι γένος τοῦ μείζονος· ὁ μὲν τοι τρισὶ τῶν προστιθησί τινα τῷ τόσῳ τούτῳ καὶ ἄλλον· εἰ αὐτὰ μὲν, πρὸς ὁμοίασ πτώσεις λέγοιτο· τό τε ἀποδοθὲν γένος καὶ τὸ εἶδος τῶν δὲ πρὸς ἃ ταῦτα λέγεται, τὸ μὲν ἀντιστρέφῃ, τὸ δὲ, μὴ, οὐ φησι τὸ τε ἀποδοθὲν γένος, καὶ παραλείλεγμασι δὲ χρῶνται τῷ τόπου, τῇ τε ἐλλείψει καὶ τῇ ὑπολείᾳ· εἰ γάρ τις γένος τῆς ἐλλείψεως πλὴν οὐλείαν λέγει· ἐπεὶ ἐνδοτὸν μὲν αὐτῶν πρὸς πλὴν αὐτὴν ἀποδίδοται πτῶσιν· ἥ τε τ' ἔλλειψίς τινος· τῆς γὰρ ὑποδοχῆς καὶ ἡ οὐλεία ὁμοίως τινός· τοῦ γὰρ ἰκανοῦ· οὐκέτι δὲ ἀμφότερα πρὸς ἃ ἐνδοτὸν αὐτῶν λέγεται, ἀντιστρέφει· ἡ μὲν γὰρ ὑποδεχὴ, καὶ αὐτή τινος· ἐλλείψεως γάρ· τὸ δὲ ἰκανὸν, οὐκέτι ἀντιστρέφει· οὐ γὰρ λέγεται τὸ ἰκανὸν οὐλείας ἰκανοῦ, ὥστε ἂν εἴη οὐλεία τῆς ἐλλείψεως γένος· ἀλλ' οὔτος γε καινο-

Ἀναποδικτέον πρῶτον καὶ δεύτερον

Loci ab oppositis secundum ea quæ ad aliqd

ἐνίστασθαι πρὸς τὸν τόπον

ἀρετὴ πρός τι

ἀρετὴ καθ' αὑτὴν ἐνεργειῶν γένος

ὡσαμὲν τῆς λέξεως δόξαι

διάθεσις γένος ἕξεως καὶ τῆς ἐπιστήμης καὶ ἕξις

Strato

ἕξις

ὑποδοχῆς

∴ 1. primum virtus est genus eorum operationum quæ secundum ipsam fiunt. Deinde καλόν. ~~et genus~~ & præducatur de ipsis

ὁμῶσαί τι βουληθεὶς ὀλίγον, αἰσθήσεται μεῖζόν τι· ἐν γὰρ πάντα πρὸς τὸ γένος αὐτῆς ἐφόντα λέγεσθαι καινὸν· ἄτοπον δὲ αὐτῷ τῆς πλαίνης, τὸ μὴ δεόντως λαβεῖν πλὴν σφάλειαν πρὸς τὸ ἐμανὸν λέγεσθαι· καὶ γὰρ σφάλεια, δέοντός ἐστιν σφάλεια, καὶ πρὸς τοῦτο λέγεται πρός τι. Πάλιν εἰ μὴ πρὸς ἕσα τὸ γένος καὶ ἡ εἶδος λέγεται. Επεὶ τὸ πρός τι, τὸ μὲν, πρὸς ὃ λέγεται, τοῦ δὲ πρὸς πλείω. πρὸς ὃ μὴ τὸ διπλάσιον. πρὸς γὰρ ἥμισυ μόνον, καὶ τὸ πολλαπλάσιον, καὶ γὰρ τοῦτο πρὸς ὃ· πρὸς γὰρ ἓν πολλὰ πολλοστημόρια· πρὸς ἃ δὲ τὸ ὑπερέχον, καὶ γὰρ τινος, τὸ ὑπερέχον ὑπερέχει καί τινι· ἀλλ' οὐ μὴν οὐδὲ μὴ πρὸς ἕσα τὸ γένος καὶ ἡ εἶδος λέγεται, ἀλλὰ τὸ μὲν, πρὸς πλείω, τὸ δὲ πρὸς ὃ, οὐκ ἔστιν γένος τὸ ἀποδοθέν· δοκεῖ γὰρ πρὸς ἕσα τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος λέγεσθαι ὡς ἰδίᾳ διωρισμένως καὶ δόσεως ἐνιαύτερον γ' αὐτῶν. καί τινι, καί τινος· διὸ δὴ καὶ αἱρεῖται, τὸ πλὴν δόσιν γένος τῆς διωρισμένως εἶναι. καὶ γὰρ λέγεται ἡ διωρισμένως, δόσις ἀναπόδοτος· ἐὰν μὲν οὖν μὴ πρὸς ἕσα λέγωνται, ἀναπολυάσομεν τὸ ἀποδοθὲν γένος εἶναι, τόπῳ τοῦτῳ προσχρώμενοι· οἷον, αὐτεθῆ τῆς ὀργῆς γένος εἶναι ἡ ὄρεξις· ἐπεὶ ἡ μὲν ὄρεξις πρὸς ἃ λέγεται· τινὸς γάρ· ἡ δὲ ὀργὴ, καί τινος, καὶ τινι· οὐκ ἂν εἴη γένος τὸ ὀργῆς ἡ ὄρεξις· ὁμοίως δὲ ἐξομεν καὶ ὅτι τοῦ ἐπαίνου μή ἔστιν ὁ λόγος· ὁ μὲν γὰρ λόγος, τινὸς μόνου· ὁ δὲ ἔπαινος, τινός τε καὶ ἐπί τινι· μή ποτε δὲ ὡς καὶ αὐτὸς λέγει, ὁ τόπος οὐκ ἔστιν ἀληθὴς, ἀλλὰ πιθανὸς μόνον· ἔστι γὰρ ὁμολογουμένως, ὄντα γένη τινῶν, ἃ οὐ πρὸς ἕσα αὐτοῖς λέγεται· ὡς πρὸ ἔχει ἡ ὑπόληψις καὶ ἡ πολλαπλάσιόν τε καὶ διπλάσιον· ταῦτα μὲν γὰρ πρὸς ὃ, ἡ δὲ ὑπόληψις γένος αὐτῶν οὖσα, πρὸς δύο λέγεται· καὶ γὰρ τινος, καί τινι· καὶ ἡ μὲν μίμησις, τινὸς μόνου· γένος οὖσα τοῦ ζήλου· ὁ δὲ ζῆλος, τινός τε καὶ ἐπί τινι· ἀλλὰ καὶ ὁ λόγος γένος ὢν τοῦ ἐπαίνου, οὐ λέγεται πρὸς ἕσα ὡς ἐῤῥέθη.

Ορᾶν δὲ καὶ εἰ τοῦ αὐτικειμένου τὸ αὐτικείμενον γένος. Ετι καὶ οὗ ὡς πρὸς τῶν πρός τι· αὐ γὰρ τιθῆ τι γένος τινὸς, ἄμφω δεῖ ἢ πρός τι, ἀξιοῖ ἐπισκοπεῖν, εἰ αὐτικείμενον τῷ εἴδει· ἔστι δὲ αὐτικείμενον αὐ τῷ πρὸς ὃ λέγεται τὸ αὐτικείμενον τῷ γένει, γένος ὄντ' εἰ γ' μὴ ἔστιν, οὐδ' αὖ τὸ αὐτικείμενον τοῦ αὐτικειμένου γένος εἴη· δοκεῖ γὰρ ἀεὶ τὸ αὐτικείμενον τῷ εἴδει, εἶναι τῷ αὐτικειμένῳ γένει εἶναι, ὅταν ᾖ τι αὐ τῷ αὐτικειμένου. τὸ δὲ πρός τι ἔχει τὰ αὐτικείμενα ταῦτα πρὸς ἃ λέγεται· οἷον, τοῦ διπλασίου γένος τὸ πολλαπλάσιον· ἐπεὶ καὶ τοῦ ἡμίσεως τὸ πολλοστημόριον· τῆς ἐπιστήμης ἡ ὑπόληψις· ἐπεὶ καὶ τοῦ ἐπιστητοῦ τὸ ὑπολητόν· αὖ δὴ τεθῇ γένος ἐπιστήμης ἡ αἴσθησις· αἱρεῖν δ' ὡμολόγηται μεθ' προσχρώμενοι τῷ μὴ δὲ τοῦ αὐτικειμένου τῇ ἐπιστήμῃ τοῦ ἐπιστητοῦ, γένος εἶναι τὸ αὐτικείμενον τῇ αἰσθήσει τὸ αἰσθητόν· οὐ γὰρ γένος τοῦ ἐπιστητοῦ τὸ αἰσθητόν, ἐπεὶ φαλλὰ νοητὰ ὄντα, ἐπιστητά ἐστιν· διώκεται δέ τις ὧδε τόπῳ καὶ πρὸς κατασκευὴν χρήσασθαι· αὖ γὰρ λειχθῇ τὸ ἀντικείμενον ὧδ' ὡς γένος τεθέντι γένος ὂν τοῦ ἀντικειμένου τῷ εἴδει, καὶ τὸ ὑποτεθὲν ἔσται γένος. Επὶ δὲ τῶν πρός τι λεγομένων, τὰ μὲν ἀφ' ἀνάγκης οὐκ ἐκείνοις ὑπάρχει ἢ ὧδε ἐκεῖνα ἐστιν. Καὶ ἄλλο τινὰ τόδον παραλείπομεν ἀφ' ὧν πρόσ τι· ἔστι δὲ ὃ λέγει, τοιοῦτον τῶν πρός τι, τὰ μὲν ἀφ' ἀνάγκης οὐκ ἐκείνοις ἐστὶν ἢ ὧδε ἐκεῖνα πρὸς ἃ λέγεται· ὡς ἡ σώφρων λεγομένη, πρὸς τὸ συνείκειν ἀφ' ἀνάγκης ἐστὶν οὐ ᾧ συνείκειν πρὸς ὃ λέγεται· ὁμοίως καὶ ἡ συμμετεία· οὐ γὰρ ᾧ συμμέτρῳ πρὸς ὃ λέγεται· ἀλλὰ καὶ ἡ μονὴ μόνους οὖσα, ἀφ' ἀνάγκης ἐστὶν οὐ τῷ μόνοντι ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις ὧδε τῆς ἕξεως ὃ καὶ αὐτὸς παρέβαλε· εἰ ἀφ' ἀνάγκης ἐστὶν οὐ ᾧ τοῦτῳ πρὸς ὃ λέγεται· λέγεται μὲν γὰρ ἡ ἕξις, ἑκτοῦ, οὐκέτι δὲ οὐ τῷ ἑκτῷ· ἀλλ' ἡ οὐ ψυχὴ ἡ οὐ ᾧ οὗ ἐστιν· εἰ μή τις λέγοι πλὴν ἕξιν πρὸς τὸ ἔχον αὐτὸν οὐ πρὸς τὸ ἐχόμενον λέγεσθαι· ὃ καὶ πρόσθεν λέγου αὐτὸς εἴπερ τοῦ δὲ, οὐκ ἀναγκαῖον μὲν οὐ ἐκείνοις εἶναι, ἢ ὧδε ἐκεῖνα πρὸς ἃ λέγεται· οὐδέ γε τοιαῦτα μόνα ἐστὶν αὐτὰ εἶναι οὐ αὐτοῖς· τούτων ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη· λέγεται μὲν γὰρ πρὸς τὸ ἐπιστόν· οὐ μὴν ἐστὶν οὐ ᾧ τῷ ἐπιστῷ· ἀλλ' ἀφ' ἀνάγκης μόνον οὐ ψυχῇ· οὐδέ γε λέγεται δὲ καὶ αὐτὸ οὐ τῷ ἐπιστῷ εἶναι πρὸς ὃ λέγεται τῇ μὲν γὰρ ψυχῇ οὐ ἔστιν ἐπιστήμη, ἢ καὶ ἡ ψυχὴ λέγεται ἐπιστήμην ἔχειν· οὕτω γὰρ ἔσται ἡ ἐπιστήμη οὐ τῷ ἐπιστῷ αὐτὴ ἡ τῆς ψυχῆς· οὐ γ' πᾶσα ἐπιστήμη οὐ τῷ ἐπιστῷ· οὐ δὲ γ' πᾶσα

ἐπιστήμη, ψυχὴν τὸ ἐπιστὴν ἔχει· τὸ γ' τὰς τοῦ τετράνου δύο γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχ, ἐπιστὴν μέν· οὐ μὴν ὅλῳ ἔστω ψυχὴ ἔστιν· διὸ ἡ τούτου ἐπιστήμη, οὐκ οὐ τῷ ἐπιστητῷ· ὅταν τ' αὐτὴ αὐτὴν μὴ ἐπίστηται, ἄλλο δέ τι ᾖ, τότε οὐκ ἔσται ἡ ἐπιστήμη οὐ ᾧ ἐπιστητόν· ἡ γὰρ ἐπιστήμη τῶν μουσικῶν, λέγεται μὲν πρὸς τὰ ἐπιστητὰ ὧν ἔστιν· οὐ μὴν οὐ τούτοις ἔστιν· εἴγε πᾶσα ἐπιστήμη οὐ ψυχή, ἴσως δὲ βέλτιον, αὐτὴ τὸ, δυνατὸν γὰρ καὶ οὐ ἄλλῳ ὑπάρχειν πλὴν αὐτὴν ταύτην γεγράφθαι· δυνατὸν γὰρ καὶ ἄλλο εἶναι πλὴν αὐτὴν ταύτην· τοιαύτη πλὴν ἐπιστήμη· οὐ γὰρ μόνου ἡ ψυχὴ ἐπιστητόν· δυνάται γὰρ καὶ οὐ τὸ δυνατὸν γὰρ καὶ οὐ ἄλλῳ ὑπάρχειν, πλὴν αὐτὴν ταύτην εἰρῆσθαι ὡς ἴσον· τῷ δυνατὸν γὰρ καὶ ἄλλῳ ὑπάρχειν. τοιαύτη, καὶ ἄλλου τινὸς εἶναι πλὴν ἐπιστήμην· καὶ ἄλλῳ τινὶ ὑπάρχειν τῶν ἐπιστητῶν, καὶ μὴ ψυχῇ μόνῃ· τὸ δὲ ἀπλῶς, ἀδιάφορον οὐ ἐκείνοις εἶναι πρὸς ἃ λέγεται ὡς ἔχει τὸ ἐναντίον· ἀδιάφορον δὲ αὖ τὸ οὐ ἐκείνῳ εἶναι· εἴη γὰρ αὖ ἅμα τὰ ἐναντία· ἀλλ' οὐδὲ τὸ διπλάσιον οὐ τῷ ἡμίσει· ὁμοίως οὐδὲ τὸ ὑπερέχον ἔστιν οὐ τοῖς πρός τι τοιαύτης διαφορᾶς, εἴη αὖ τῶν μὲν ἐξ ἀνάγκης οὐ ἐκείνοις ὄντων πρὸς ἃ λέγεται, καὶ τὰ γένη τοιαῦτα· τῶν δὲ μὴ ἐξ ἀνάγκης μὲν οὐδὲ χομένων δὲ, οὐ ἐκείνοις, καὶ τὰ γένη ὁμοίως οὐ ἐκείνοις, καὶ τῶν ἀδιαφόρων εἶναι οὐ τοῖς πρὸς ἃ λέγεται, καὶ τὰ γένη ὡσαύτως· οἷ), συμμετεία· ἴσότης· ἀμφότερα γὰρ ζυγίᾳ ἔστι πρὸς ἃ λέγεται, καὶ ἕξεως διάθεσις, καὶ γὰρ ταῦτα οὐ οἷς ἔστι, πρός ταῦτα καὶ λέγεται· πάλιν ἐπιστήμης, ὑπόληψις· οὐδέτερον γὰρ αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης, οὐ τούτῳ πρὸς ἃ λέγεται· οὐδέχεται μὲν τοί ποτε ἐνάντιον αὐτῶν ὁμοίως καὶ ἀλήθειαν ἀντίληψις· ἀλλ' ἐστὶ διπλάσιον οὐδὲν τὸ πολλαπλάσιον καὶ οὐδὲν τὸ ὑπερέχον, καὶ τὸ ἐναντίον οὐδὲν τὸ ἔλαττον· διό τι οὐ ζυγόν, οὐδέν οἷόν τε εἶναι οὐ ζυγὸν πρὸς ὃ λέγεται· ἀλλ' οὖν τι ἢ γένος τινὸς ἀποδεδόμενον, αὖ τὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης ἂν, οὐ ᾧ πρὸς ὃ λέγεται· πρὸς ὃ δὲ ἀπεδόθη εἰ μὴ οὕτως ἔχει ἢ ἔμπαλιν, ἀναστρέφοιτο αὖ καὶ δεικνύοιτο τὸ ἀποδοθὲν γένος, οὐκ ὂν γένος· δεῖ γὰρ τὸ τοιοῦτον εἶδος εἰς τὸ ζυγὸν καὶ ὅμοιον γένος τίθεσθαι· ὅλῳ δὲ ἐάν τις θῇ τῆς μνήμης γένος πλὴν μονὴν, λέγων εἶναι πλὴν μνήμην μονὴν ἐπιστήμης, οὐχ ὑγιῶς ἀποδώσει, ᾧ πλὴν μονὴν πρός τι οὖσαν, ἐξ ἀνάγκης οὐ ἐκείνῳ εἶναι οὐ ἔστι μονὴ· οὐ γὰρ τῷ μένοντι ἡ μονή· ἡ δὲ μνήμη, οὐκ οὐ ἐκείνῳ οὐ ἔστι μνήμη· πᾶσα γὰρ μνήμη οὐ ψυχῇ· οὐ πᾶσα δὲ μνήμη ψυχῆς· εἰ δὴ ἡ μνήμη μονὴ ἐπιστήμης, ἔσται οὐ τῇ ἐπιστήμῃ· ἐπεὶ γ' πᾶσα μονὴ οὐ ἐκείνῳ οὐ ἔστι μονὴ, καὶ ἡ τῆς ἐπιστήμης μονὴ, εἴη ἂν οὐ τῇ ἐπιστήμῃ, τοῦτο δὲ ἄτοπον· οὐ γὰρ οὐ ἐπιστήμῃ ἡ μνήμη, ἀλλ' οὐ ψυχῇ· ἔοικε δέ πως ἀνάγκη οὐ ᾧ τὸ γένος ἔστιν, εἶναι καὶ τὸ εἶδος· ἡ γὰρ πρός τι διαφορὰ τῷ γένει, οὐ μεταπίπτουσιν αὐτὸ, ἀλλὰ οὐ τίνι τῶν κοινῶς λεγομένων ἔστι μνύει. ἔστι δὲ τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος μετὰ τῆς διαφορᾶς· οὕτως δ' ἂν ἰσχύοι τις ὅτι μὴ δὲ σωτηρία αἰσθήσεως ἡ μνήμη· ἡ μὲν γὰρ σωτηρία τῆς αἰσθήσεως οὐ, αἰσθήσει· πᾶσα γὰρ σωτηρία οὐ ἐκείνῳ, οὗ ἔστι σωτηρία· ἡ δὲ μνήμη, οὐκ οὐ αἰσθήσει, ἀλλ' οὐ ψυχῇ· οὐ γ' αἴσθησις τὸ μνημονεύον· ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴ ἔστι τὸ πάθος οὐ γένος τῇ ὁρμῇ ὡς οἱ ὁριζόμενοι αὐτὸ λέγοιεν ὁρμὴν ἄλογον, ὧδε ζώου· καὶ ἰσχύοι τὸ τόπου· εἰ γὰρ πᾶσα ὁρμὴ διωκτὸν ἔστι, καὶ πρὸς τοῦτο λέγεται· οὐκ ἔστι δὲ ἡ ὁρμὴ οὐ ᾧ διωκτῷ, ἀλλ' οὐ ψυχῇ, οὐκ αὖ εἴη οὐ τῷ πρὸς ὃ λέγεται· τὸ δὲ πάθος πεπονθότος ἐν πάθος, ἀφ' ἀνάγκης ἔστιν οὐ ᾧ πεπονθότι, πρὸς ὃ καὶ λέγεται· διὸ εὐλογώτερον κίνησιν αὐτὸ λέγειν· ὡς γὰρ τὸ πάθος οὐ τῷ πεπονθότι πρὸς ὃ καὶ λέγεται, οὕτω καὶ ἡ κίνησις· οὐ γὰρ ᾧ κινουμένῳ ἡ κίνησις πρὸς ὃ καὶ λέγεται· λέγουσι δὲ κίνησιν τὴν πάθους γένος· ὁρισόμενοι τὸ πάθος κίνησιν καὶ τὸ ψυχὴν λεχθὸ τὸ ἡδύ, ἢ λυπηρόν· εἰ οὖν εἴη ἡ ὁρμὴ τὸ ὁρμῶν ὁρμή, εἴη ἂν καὶ αὐτὴ οὐ ἐκείνῳ, πρὸς ὃ λέγεται· λέγει δὲ τὴν εἰρημένον τόπον, κοινὸν εἶναι καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκός· αὖ γ' μὴ γένος συμβεβηκὸς δὲ τῆς μνήμης ἡ μονὴ ἀποδοθῇ, τὸ ἄλλο πόθεν ἀκολουθήσει· ὅτε γὰρ συμβέβηκεν ἡ μνήμη τῇ ἐπιστήμῃ, τότε ἐξ ἀνάγκης οὐ τῇ ἐπιστήμῃ ἔσται ἡ μνήμη, ὅπερ ἄτοπον λέγειν· πᾶσα γὰρ μνήμη, ἢ ἀεὶ οὐ τῇ ψυχῇ· Πάλιν εἰ πλὴν ἕξιν εἰς πλὴν οὐδύγειαν εἴρηκεν, ἢ πλὴν οὐδύγειαν εἰς πλὴν ἕξιν. Ο παραδιδόμενος τόπος, τοιοῦτός ἐστιν· δοκεῖ τῶν μὲν ἕξεων.

πολλαπλάσιον πρὸς ὃ λέγεται· πρὸς ὃ πολλοστημόριον

Τόπος ἐξ τὰ ἀντικείμενα τῶν πρὸς ἃ λέγεται

Quæstio de habitu ad aliquid.

Habitus ad habentē dicitur nō ad habitum

Δούναλος. Rf.

πολλαπλάσιον · πολλοστημόριον

διπλάσιον · ἡμίσου

μή ποτε. Nūqd

οὐ ᾧ δοῦ ἐστιν

πάθος ὁρμὴ ἄλογος nō esse bona diffinitionē

Recta diffo πάθους. 1. affectꝰ

Δ. i. ponentes habitus sub potentijs que sequuntur ipsos tamquam sub generibus

ἕξις ἕξεων γένος καὶ ἐνεργειῶν ἐνέργεια

ἡ μὲν αἴσθησις ἕξις ἡ δὲ κίνησις ἐνέργεια

μνήμη ἐνέργεια οὐχ ἕξις

πραότης

πρᾶος ὁ ἀόργητος

ἐγκρατὴς οὐ κατὰ ἀπάθειαν λέγεται ἀλλὰ κατὰ τὸ πάσχειν μὲν, μὴ ἄγεσθαι δ' ὑπὸ τῶν παθῶν

ἕξις εἶναι γένος. τῶν δὲ ἐνεργειῶν, ἐνέργεια. ἂν οὖν ἐναλλάττῃ τις, καὶ ἢ τῆς ἕξεως ἐνέργειαν ἀποδῷ γένος, ἢ τῆς ἐνεργείας ἕξιν, οὐχ ὑγιῶς ἀποδίδωσιν. διὸ ἀνασκευασθήσεται τὸ ἀποδοθὲν γένος. οὕτως ἁμαρτάνει ὁ τῆς αἰσθήσεως λέγων γένος τὴν κίνησιν. ἕξεως γὰρ ἐνέργειαν γένος ἀποδέδωκεν. ἔστι γὰρ ἡ μὲν αἴσθησις ἕξις. ἡ δὲ κίνησις ἐνέργεια. ἡ γὰρ κατὰ τὴν ἐνέργειαν αἰσθητικὴ κίνησις, οὐχ ἁπλῶς. πάλιν, ὁ λέγων τὴν μνήμην ἕξιν καθεκτικὴν, τὴν ἐνέργειαν ἐν ἕξει γένει τίθησιν. ἡ γὰρ μνήμη, ἐνέργεια οὐχ ἕξις. ἡ γὰρ κατὰ τὸ μνημονεύειν ἐνέργεια γινομένη, ἢ μὴ κυρίως. οὕτω λέγουσιν οἱ ὁριζόμενοι αὐτὴν ἕξιν καθεκτικὴν ὑπολήψεως. λέγει δὲ ἁμαρτάνειν, καὶ τοὺς τὰς ἕξεις ἐν γένεσι τιθέντας ταῖς δυνάμεσι ταῖς παρακολουθούσαις αὐταῖς. εἰσὶ γάρ τινες δυνάμεις, ἕξεσί τισι δοκοῦσαι παρακολουθεῖν. αἷς χρήσαιντο ἂν εἰ ἐν τούτῳ γένοιντο, πρὸς ὃ εἰσὶν αἱ δυνάμεις χρήσιμοι. οὐ μὴν καὶ ἐν τῇ οὐσίᾳ εἰσὶν αὐτῇ. διὸ εἶεν ἂν ἐν αὐταῖς καθ' ὑπόθεσιν. οἷον, τῇ πραότητι ἕξει οὔσῃ, παρακολουθεῖ ἡ δύναμις ἐξ ὑποθέσεως, τὸ δύνασθαι κρατεῖν ὀργῆς ἀμέτρου τε καὶ μὴ προσηκούσης, εἴποτε ἐμπίσοι. ἔστι μὲν γὰρ ἡ πραότης, ἀοργησία τῆς τοιαύτης ὀργῆς. ἔχειν μέντοι δύναμιν τοιαύτην λέγοιτ' ἂν, ὥστε κἂν ὀργισθῇ, κρατῆσαι τοῦ πάθους. ἐξ ὑποθέσεως οὖν ἡ δύναμις αὕτη τῇ πραότητι ἕπεται. εἰ γὰρ ὀργισθείη, κρατήσει. ἂν δή τις τῆς πραότητος γένος ἀποδῷ τὴν ἐγκράτειαν καὶ ὁρίσηται αὐτὴν ἐγκράτειαν ὀργῆς, οὐκ ὀρθῶς ἀποδίδωσιν. οὐ γὰρ τὸ ἐξ ὑποθέσεως τινὶ κατὰ δύναμιν ἀκολουθοῦν καὶ οὕτως ὡς ἐθήκαμεν, εἴη ἂν καὶ γένος. τὸ μὲν γὰρ γένος ἀεὶ καὶ ἀχώριστον. οὐδὲ δὲ τῆς πραότητος, οὐκ ἀεὶ ἡ ἐγκράτεια τῆς ὀργῆς. ἀλλ' ἐὰν ὀργισθῇ, τότε ὅτε μὴ κυρίως πρᾶός τις. ὁμοίως ἁμαρτάνει καὶ ὁ λέγων τὴν ἀνδρείαν, ἐγκράτειαν φόβων. ἢ τὴν δικαιοσύνην, ἐγκράτειαν κερδῶν. ἀνδρεῖος μὲν γὰρ κυρίως ὁ ἄφοβος. ὥσπερ καὶ πρᾶος, ὁ ἀόργητος. οὓς ἀπαθεῖς εἶπε κατὰ τὰ τοιαῦτα πάθη. ὁ δὲ ἐγκρατὴς, οὐ κατὰ ἀπάθειαν λέγεται. ἀλλὰ κατὰ τὸ πάσχειν μὲν, μὴ ἄγεσθαι δὲ ὑπὸ τῶν παθῶν. καὶ ἡ δικαιοσύνη δὲ ἐν ἀποχῇ μᾶλλον κερδῶν, ἢ ἐν ἐγκρατείᾳ. εἰ οὖν τὸ μὲν γένος ἐν τῷ τί ἐστι. τὸ δὲ ἐξ ὑποθέσεως ἑπόμενόν τινι, γένος τις τίθεται, οὐκ ἂν εἴη αὐτῶν γένος. ” Ἐνίοτε δὲ καὶ τὸ παρακολουθοῦν ὁπωσοῦν ὡς γένος τιθέασιν. ” Ἐπεὶ τὰ γένη τοῖς εἴδεσι παρακολουθεῖ. εἰ δή τινος τὰ ὁπωσοῦν παρακολουθοῦντά τισι, γένη αὐτῶν ἀποδιδόασιν, ἁμαρτάνουσι. οὐ γὰρ τὸ ὁπωσοῦν παρακολουθοῦν τινι, γένος. τῇ γοῦν ὀργῇ παρακολουθεῖ μὲν ἡ λύπη. οὐ μὴν ὡς γένος ὡς οἴονταί τινες. οὐ γὰρ ἡ ὀργὴ λύπη. οὐδὲ διὰ τοῦτό ἐστιν λύπη ἡ μετὰ τῆς ὀργῆς οὖσα. διό τι ὀργή ἐστιν. ἀλλὰ οὐδὲ τῇ λύπῃ ἡ ὀργή. προτέρα γὰρ ἡ λύπη γίνεται τῆς ὀργῆς. λυπηθεὶς γάρ τις, ὡς ἠδικημένος ὀργίζεται. οὐ τοιοῦτον δὲ τὸ γένος ὡς προϋπάρχειν χρόνῳ τοῦ εἴδους. οὐ γὰρ πρῶτον ζῶον γίνεται εἶτα ἐκ τούτου ἄνθρωπος. ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἅμα καὶ ζῶόν ἐστι, καὶ τὸ ζῶον τὸ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐστί. διό τι ἄνθρωπος. ” τὸ δὲ ὥστε ἁπλῶς ἡ ὀργὴ οὐκ ἔστι λύπη εἶπεν, ὡς ἴσον τῷ ὥστε οὐκ ἔστιν ἐν τῇ οὐσίᾳ τῆς ὀργῆς ἡ ” λύπη. τὸ γὰρ ποιητικόν τινος καὶ προϋπάρχον κατὰ χρόνον, ἐν τῷ αὐτῷ, οὐ γένος. καὶ οἱ τῆς πίστεως δὲ τὴν ὑπόληψιν γένος ἀποδιδόντες, ἁμαρτάνουσιν ὁμοίως. ἀκολουθεῖ μὲν γὰρ τῇ πίστει ἡ ὑπόληψις εἰ γοῦν πίστις, ὑπόληψις. ἀδύνατον γὰρ χωρὶς ὑπολήψεως πίστιν γενέσθαι. οὐ μὴν γένος οἴονται τῆς πίστεως τὴν ὑπόληψιν εἶναι. ὃ ἔδειξε πάνυ ἐντέχνως διὰ τοῦ ἐνδέχεσθαι τὴν αὐτὴν ὑπόληψιν ἔχοντα, ποτὲ μὲν πιστεύειν. ποτὲ δὲ οὔ. ὃ ἀδύνατον οὐδὲ τοῦ γένους. ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ ζῶον ποτὲ μὲν ἄνθρωπον εἶναι, ποτὲ δὲ μὴ, καὶ τὸ αὐτὸ χρῶμα, ποτὲ μὲν λευκὸν εἶναι, ποτὲ δὲ μή. μεταβάλλων γὰρ ὁ ἄνθρωπος, οὐδὲ ζῶον ἔτι. ὥστε οὐδὲ ἡ ὑπόληψις ἡ αὐτὴ μένοι ἂν οὐ μετὰ πίστεως οὖσα. συναναιρεῖται γὰρ τὸ γένος ἐν ᾧ ἐστιν ἑκάστῳ ἀναιρουμένῳ. ἡ δὲ ὑπόληψις καὶ πρότερον ἦν χωρὶς πίστεως, καὶ πάλιν μεταβαλοῦσα ἐκ τοῦ πίστις εἶναι, καὶ μηκέτι πίστις οὖσα, ἔτι ὑπόληψις μένει. οὐ γὰρ κεκώλυταί τις τὴν αὐτὴν περί τινος ὑπόληψιν ἔχων, ποτὲ μὲν πιστεύειν αὐτῇ, ποτὲ δὲ μή. οἷον, ὑπόληψιν ἔχων περὶ τῆς ψυχῆς ὅτι ἀθάνατος, οὐ κεκώλυται πρότερον πιστεύων αὐτῇ ὕστερον, διά τινας λόγους μηκέτι πιστεύειν. τὸ αὐτὸ δὲ

ἐστι τὸ νῦν

Quaestio an pudor sit in parte rationali an in passibili

ζῆσις

Non esse bonam diffinitionem animal esse corpus animatum. & lutum esse terram aqua maceratam

ἐπὶ τῆς πίστεως καὶ τῆς ὑπολήψεως εἰρημένον, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς ὀργῆς τε καὶ λύπης εἰρημένῳ. καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνων ἐνδέχεται, τὸ τὴν αὐτὴν λύπην καὶ χωρὶς ὀργῆς εἶναι καὶ μετ' ὀργῆς. ἂν δέ τις μὴ συγχωρῇ τὸ ἐνδέχεσθαι τὴν αὐτὴν ὑπόληψιν ἔχοντα ποτὲ μὲν πιστεύειν, ποτὲ δὲ μὴ, τῷ ἡγεῖσθαι πάντως τὸν ὑπολαμβάνοντα καὶ πιστεύειν, ὁμολογήσει διὰ τοῦτο ὅτι μὴ γένος ἡ ὑπόληψις τῆς πίστεως. γίνεται γὰρ ἐπίσης τε ἡ πίστις καὶ ἡ ὑπόληψις, εἴγε ἡ μὲν πίστις ” ὑπόληψις. πᾶς δὲ ὁ ὑπολαμβάνων πιστεύει. οὐκ ἐπίσης δὲ τὸ γένος τῷ εἴδει. ” Ὁρᾶν δὲ καὶ ” εἰ ἔν τινι τῷ αὐτῷ πέφυκε γίνεσθαι. ” Δεῖν φησι γένους τινὸς ἀποδοθέντος καὶ τοῦτο ὁρᾶν. εἰ ἐν τῷ αὐτῷ πέφυκε γίνεσθαι τό, τε ὡς εἶδος τεθὲν, καὶ τὸ, ὡς γένος αὐτοῦ ἀποδοθέν. ἐν ᾧ γὰρ τὸ εἶδος καὶ τὸ γένος. ἐν ᾧ γὰρ τὸ λευκὸν, ἐν τούτῳ καὶ τὸ χρῶμα. ἄμφω γὰρ ἐν σώματι. καὶ ἐν ᾧ γραμματικὴ, καὶ ἐπιστήμη. ἄμφω γὰρ ἐν ψυχῇ. ἂν οὖν τὸ ἀποδοθέν τινος γένος μὴ ἐν τῷ αὐτῷ γίνηται ἐν ᾧ τὸ εἶδος ἀλλ' ἐν ἄλλῳ, ἀνασκευασθήσεται κατὰ τὸν τόπον τοῦτον. καὶ δειχθήσεται ὅτι μὴ ἔστι γένος. ὥστε ἂν τῆς αἰσχύνης θῇ τις γένος τὸν φόβον, ἢ τῆς ὀργῆς τὴν λύπην, οὐ καλῶς θήσεται. εἴγε ἐστὶν ἡ μὲν αἰσχύνη ἐν τῷ λογιστικῷ. ὁ δὲ φόβος, ἐν τῷ θυμοειδεῖ. καὶ ἡ μὲν λύπη, ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ. καὶ γὰρ ἡ ἐπιθυμία ἧς ἡ ἡδονή, ἐν τούτῳ. ἡ δὲ ὀργὴ, ἐν τῷ θυμοειδεῖ. ὁμοίως δειχθήσεται μὴ δὲ τῆς φιλίας ἡ βούλησις γένος. εἴγε ἡ μὲν βούλησις, ἐν τῷ λογιστικῷ. ἡ δὲ φιλία, ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ. πῶς δὲ εἶπε τὴν αἰσχύνην ἐν τῷ λογιστικῷ, ἄξιον ζητεῖν εἴγε πάθος. τὰ δὲ πάθη ἐν τῷ παθητικῷ γίνεται. ἢ τοι οὖν ἁπλούστερον καὶ κοινότερον κέχρηται τῷ παραδείγματι, ἢ διὰ τὴν αἰδῶ. δοκεῖ γὰρ ἡ αἰδὼς μετὰ λόγου τινὸς εἶναι. κἂν ᾖ δὲ ἡ μὲν αἰσχύνη ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ. ὁ δὲ φόβος, ἐν τῷ θυμητικῷ καὶ οὕτως ὁ τόπος, ὅτι δὲ ἡ λύπη ἐν τῷ ἐπιθυμητικῷ, ἔδειξε διὰ τοῦ ἐναντίου εἰπών. ἐν τούτῳ γὰρ καὶ ἡ ἡδονή. καὶ ἡ φιλία δὲ ὥσπερ φίλησις ἂν εἴη λεγομένη ὑπ' αὐτοῦ, οὕτω δὲ ἡ ἀνδρεία ἐπιστήμη. ἡ μὲν γὰρ ἐν τῷ λόγῳ τῷ θυμικῷ. ἡ δὲ ἐπιστήμη, ἐν τῷ λογιστικῷ. λέγει δὲ χρήσιμον τὸν τόπον τοῦτον εἶναι καὶ πρὸς τὸ συμβεβηκός. δοκεῖ γὰρ καὶ τὸ συμβεβηκὸς καὶ τὸ, ᾧ συμβέβηκεν ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι. τοῦτο δὲ περὶ τούτων ἂν λέγοιτο ἐν οἷς καὶ τὰ ὑποκείμενα ἐν ἄλλοις πέφυκε γίνεσθαι. οὐ γὰρ τὸ σῶμα καὶ τὸ χρῶμα, ἐν τῷ αὐτῷ. ἐν ᾧ γοῦν ἡ ὀργὴ, ἐν τούτῳ καὶ ἡ ζῆσις. ὃ συμβέβηκε τῇ ὀργῇ. ἀλλὰ καὶ ἐν ᾧ ἡ ἐπιφάνεια, ἐν τούτῳ καὶ τὸ χρῶμα. ὃ συμβέβηκε τῇ ἐπιφανείᾳ. καὶ ἐν ᾧ τὸ χρῶμα, ἐν τούτῳ καὶ τὸ ὁρᾶν ὃ συμβέβηκε καὶ τῷ χρώματι. ὥστε οὐκ ἐπὶ τῶν ψυχικῶν μόνον ἕξεών τε καὶ παθῶν τὸ εἰρημένον λέγοιτ' ἂν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τούτων καθόλου. ἃ καὶ αὐτὰ ἐν ἄλλοις πέφυκε γίνεσθαι. ὥστε εἴ τι ἢ συμβεβηκότος τινὶ ἀποδιδομένου, ὃ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ εἴη οὐ συμβέβηκε. πῶς τοῖς αἰδουμένοις τὸ ἐρυθριᾶν συμβέβηκεν. οὐ γοῦν ἐν τῷ αὐτῷ. τὸ γὰρ ἐρυθριᾶν, ἐν ἐπιφανείᾳ. ἢ τοῖς φοβουμένοις, τὸ ὠχριᾶν. ” Πάλιν εἰ κατά τι τὸ εἶδος τοῦ εἰρημένου γένους μετέχει. ” Οὐχ ὁμοίως ἐπὶ τοῦ γένους ” μετέχει, καὶ τοῦ συμβεβηκότος. τοῦ μὲν γὰρ συμβεβηκότος οἷόν τέ τι καὶ κατά τι μετέχειν ὡς τοῦ λευκοῦ τὸ σῶμα. ὁμοίως καὶ τὸν αἰθίοπα. τοῦ δὲ γένους ἀδύνατον. ὁ γὰρ αἰθίοψ, οὐ κατά τι τοῦ αὐτοῦ τοῦ ζῴου μετέχει. οὐ γάρ ἐστι κατά τι ζῶον, ὁ αἰθίοψ. οὐ δὲ ἡ γραμματικὴ, κατά τι ἐπιστήμη. ἐὰν γένος τινὸς ἀποδοθῇ τι. οὐ κατά τι μετέχει τὸ ἀποδοθὲν ἐν γένει αὐτῷ, ἀναιρήσομεν αὐτό. οὕτως ἂν τοῦ ζῴου γένος τὸ αἰσθητόν τις ἀποδῷ. ἐπεὶ τὸ ζῶον κατά τι τοῦ αὐτοῦ αἰσθητοῦ, οὐκ ἂν εἴη γένος αὐτοῦ. ὁμοίως καὶ τὸ ὁρατόν. κατὰ γὰρ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν, αἰσθητόν τε καὶ ὁρατόν. οὐ γὰρ κατὰ τὴν ψυχήν. ἁμαρτάνουσι δὲ καὶ οἱ τοῦ ὅλου τὸ μόριος γένος ἀποδιδόντες. τὸ μὲν γὰρ μόριος, τοῦ ὅλου οὐ κατηγορεῖται. τὸ δὲ γένος, δηλονότι κατηγορεῖται. οὕτω ποιοῦσιν οἱ τὸ ζῶον ὁριζόμενοι σῶμα ἔμψυχον. ὡς γὰρ ἐν γένει τῷ σώματι τιθέασι τὸ ζῶον, ὃ μόριός ἐστιν αὐτοῦ. τοιοῦτον καὶ τὸ λέγειν τὸν πηλὸν εἶναι γῆν, ὑγρῷ πεφυρμένην. ” Ὁρᾶν δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ψεκτῶν ἢ φευκτῶν εἰς δύναμιν, ἢ τὸ δυνατὸν ἔθηκεν. ” Ἐπειδὴ δοκεῖ πᾶσα δύναμις ἡ κατὰ τὸ πεφυκέναι λεγομένη ἀγαθὸν εἶναι, τόπον τινὰ καὶ ἀπὸ τούτου πρὸς τὴν τῶν γενῶν ἀνασκευὴν χρήσιμον παραδίδωσιν. εἰ γάρ τις τῶν ψεκτῶν τινὸς καὶ φευκτῶν γένος δύναμιν ἀποδοίη, ἀνασκευάσομεν αὐτό. οὐ γὰρ οἷόν τε κακοῦ, γένος ἀγαθὸν εἶναι. οἷον ἄν τις τὸν κλέπτην, ἢ τὸν σοφιστὴν, ἢ τὸν διάβολον ὁριζόμενος λέγῃ, τὸν μὲν διάβολον τὸν δυνάμενον διαβάλλειν καὶ ἐχθροὺς ποιεῖν τοὺς φίλους. τὸν δὲ κλέπτην, τὸν δυνάμενον λάθρα τὰ ἀλλότρια ὑφαιρεῖσθαι. τὸν

πᾶσα δύναμις ἡ κατὰ τὸ πεφυκέναι λεγομένη δοκεῖ ἀγαθὸν εἶναι

δὲ σοφιστὴν, τὸν δυνάμενον ἀπὸ φαινομένης σοφίας χρηματίζεσθαι. οὐδεὶς γὰρ τούτων τοιοῦτός ἐστι τῷ δύνασθαι, ἀλλὰ τῷ προαιρεῖσθαι τοιαῦτα. δύναμιν μὲν γὰρ καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἔχουσι, τοῦ τὰ φαῦλα δρᾶν, ἀλλ' οὐ δρῶσιν αὐτὰ τῷ μὴ προαιρεῖσθαι. κοινότερον δὲ εἶπεν οὐδὲ θεοὺς τὰ κακὰ δύνασθαι. πῶς γὰρ φαῦλος κατὰ τὴν προαίρεσιν τοιοῦτος. ὥστε οὐδενὸς φευκτοῦ εἴη ἂν γένος ἡ δύναμις. ἔτι πᾶσα μὲν δύναμις ἀγαθόν. καὶ γὰρ ἡ τῶν κακῶν δύναμις, ἀγαθόν· οὐ μόνον καθὸ ἡ αὐτὴ, καὶ τῶν ἀγαθῶν ἐστι. τῶν γὰρ ἀντικειμένων, ἡ αὐτὴ δύναμις, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀγαθός ἐστιν ὁ δυνάμενος μὲν τὰ κακὰ, μὴ προαιρούμενος δέ. τὸ γὰρ μὴ δύνασθαι τὰ κακὰ, καὶ τῶν ἀψύχων. ἀλλὰ μὴν οὐδὲν ἀγαθὸν κακοῦ γένος. ἂν γὰρ αὐτὸ κατὰ τοῦ κακοῦ κατηγορῆται, ἔστιν ἐν αὐτῷ, οὐχ οἷόν τε τοῦτο ἀγαθὸν εἶναι. ὥστε, οὐδὲ τὸ ὅλον. καὶ γὰρ εἰ τὸ εἶδος φευκτὸν καὶ τὸ γένος, φευκτὸν ἔσται. καὶ ἀγαθὸν, εἰ ἐκεῖνο ἀγαθόν. εἰπὼν δὲ οἷον τὸν σοφιστὴν, ἢ διάβολον, ἢ κλέπτην, μόνου τοῦ κλέπτου παράδειγμα ἐπήνεγκε, συνάψας τοῖς προειρημένοις τό, τὸν δυνάμενον λάθρα τὰ ἀλλότρια κλέπτειν. διὸ καὶ ἀσαφεστέρα ἡ λέξις εἶναι δοκεῖ. ἔνεστι δὲ ἀπὸ τοῦ κλέπτου, καὶ ἐπὶ τοὺς ἄλλους κατ' οἰκειότητα τὴν δύναμιν μεταφέρειν.

" Καὶ εἴ τι τῶν δι' αὐτὸ τιμίων ἢ αἱρετῶν εἰς δύναμιν, ἢ τὸ δυνατὸν, ἢ τὸ ποιητικὸν ἔθηκεν. "

Οὐ μόνον τὰ φευκτὰ, οὐ δεῖ ἐν γένει τῇ δυνάμει τιθέναι. ἀλλ' οὐδὲ τὰ δι' αὐτὰ ἂν αἱρετώτερα καὶ τίμια. ἡ γὰρ δύναμις, ὀργανικὸν ἀγαθόν. πᾶν δὲ τὸ τοιοῦτον δι' ἄλλο αἱρετόν. πᾶν γὰρ τὸ ὀργανικὸν ἢ τὸ ποιητικὸν ἀγαθὸν, δι' ἄλλο αἱρετόν. δηλονότι γὰρ τὸ γιγνόμενον ὑπ' αὐτοῦ. διὸ τοῦ δι' αὐτὰ αἱρετοῦ τε, καὶ τιμίου, οὐκ ἂν εἴη γένος τοιοῦτον. πᾶσα γὰρ δύναμις καὶ πᾶν τὸ δυνατὸν ἢ τὸ ποιητικὸν, δι' ἄλλο αἱρετόν. δηλονότι τοῦτο ἔδειξεν ὅτι τῶν δι' αὐτὰ αἱρετῶν, μὴ ἔστι δύναμις γένος. διότι γὰρ πᾶσαι, δι' ἄλλο αἱρεταί. οὐ πάντως μὲν γὰρ τῶν δι' αὐτὰ αἱρετῶν, καὶ τὰ γένη δι' αὐτὰ αἱρετά. τῆς γοῦν ἀρετῆς δι' αὑτὴν αἱρετῆς οὔσης, ἡ ἕξις γένος οὖσα, οὐκ ἔστιν ἁπλῶς δι' αὑτὴν αἱρετή. εἴγε καὶ ἡ κακία ἕξις. ἀλλ' ἔστι καὶ δι' αὑτὴν αἱρετόν. ὅσον γὰρ ἐν τῇ ἀρετῇ τῆς ἕξεώς ἐστι, τοιοῦτόν ἐστιν. ἐν δὲ τῇ δυνάμει, οὐδέν ἐστι δι' αὑτὴν αἱρετόν. εἴη γε πᾶσα δύναμις δι' ἄλλο αἱρετὴ, ὁ συλλογισμὸς τοιοῦτος. πᾶσα δύναμις, δι' ἄλλο αἱρετὴ, οὐδὲν τῶν δι' αὐτὸ αἱρετῶν, δι' ἄλλο αἱρετόν. οὐκ ἄρα τῶν δι' αὐτὸ αἱρετῶν, ἡ δύναμις γένος. σαφῶς δὲ ἐδήλωσε πῶς ἐστιν ἀγαθὰ τὰ ὡς δύναμις. ὡς γὰρ ὄργανα. ὡς δηλονότι ἄλλα. ἂν δή τις λέγῃ τὴν φρόνησιν δύναμιν ποιητικὴν τοῦ ὠφελίμου, οὗτος τὸ δι' αὑτὸ αἱρετὸν, ἐν γένει τῷ δι' ἄλλο αἱρετῷ θήσεται.

" Η εἴ τι τῶν ἐν δυσὶ γένεσιν ἢ πλείοσιν, εἰς θάτερον ἔθηκεν. "

Εἴ τινα ἐν δύο γένεσιν ὄντα ἅμα θείη τις ἐν τῷ ἑτέρῳ μόνῳ, οὐδὲ οὕτως ἂν καλῶς εἴη τὸ γένος ἀποδιδούς. ἔστι δέ τινα τὰ ἐν δύο γένεσιν ἅμα, ὡς ὁ φέναξ καὶ ὁ διάβολος. ἑκάτερος γὰρ τούτων καὶ ἐν τῷ προαιρεῖσθαι τὰ τοιαῦτα, καὶ ἐν τῷ δύνασθαι, τοιοῦτος. οὔτε γὰρ μόνον ὁ προαίρεσιν ἀπατῶντος ἢ διαβάλλοντος ἔχων, φέναξ καὶ διάβολος. οὔθ' ὁ μόνον δύναμιν ἑκατέρου τούτων ἔχων. ἂν δή τις ἢ ἐν δυνάμει τῶνδέ τινων· ἢ ἐν προαιρέσει τιθῇ τούτων ἑκάτερον, οὐκ ἀποδώσει οὐδέτερον τὸ γένος. οὔτε γὰρ ὁ ἐν προαιρέσει μόνῃ τούτων ὢν ἤδη τοιοῦτος, οὔτε εἰ ἐν δυνάμει μόνῃ τις τούτων τιθείη τοὺς τοιούτους, ὑγιὲς δηλονότι τὸν προειρημένον τόπον. ταυτὸν καὶ ἐπὶ τοῦ κλέπτου, καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων λέγοιτο ἄν. ζητήσαι δ' ἄν τις εἰ οἷόν τε ἐν δύο τισὶ γένεσιν εἶναι· μὴ ὑπαλλήλοις οὖσιν, ἢ μὴ ὑπὸ ταυτὸν γένος. καὶ ἐν γένος ἀμφοτέρων ὄντων γενῶν. οὐ δοκεῖ δὲ οὔτε ὑπάλληλα εἶναι ἥ, τε προαίρεσις καὶ δύναμις. οὔτε ὑφ' ἕν τι, εἰ μή τις ἄμφω ὑπὸ τὴν ποιότητα εἶναι λέγοι. ἢ κοινόν τι γένος ἐξ ἀμφοτέρων συγκείμενον ἀνώνυμον. πολλὰ δὲ γένη ἐνὶ ὀνόματι ἀνώνυμα.

" Ετι ἐνίοτε ἀνάπαλιν. τὸ μὲν γένος, ὡς διαφορὰν ἀποδιδόασιν. "

Οτι μὲν οὐ δεῖ τὸ γένος εἶδος ἐν γένει τῇ διαφορᾷ τιθέναι, φθάνει δηλονότι τῶν πρώτων δεδεῖχθαι. τὸ μὲν γὰρ γένος, ἐν τῷ τί ἐστιν. οὐδεμία δὲ διαφορὰ σημαίνει τί ἐστιν ὡς εἶπεν. ἀλλὰ μᾶλλον ποιόν τι. νῦν δὲ οὐχ ἁπλῶς λέγει περὶ τῶν ὡς ἐν γένει τῇ διαφορᾷ τιθέντων καὶ τὸ γένος ὡς διαφορὰν τοῦ προκειμένου λαμβανόντων. ἐὰν γὰρ ὁριζόμενός τις, τὸ μὲν γένος ὡς διαφορὰν αὐτοῦ ἀποδιδῷ. τὴν δὲ διαφορὰν ὡς γένος, δῆλον ὡς ἁμαρτάνει. καὶ δῆλον ὅτι ἀναιρήσομεν τὸ τοιοῦτον ὡς οὐκ ὂν γένος, χρώμενοι τῷ τόπῳ τούτῳ. ποιοῦσι δὲ τοῦτο, οἱ τὴν ἔκπληξιν

ἂν δή τις. illud δὴ. i. inquam. unde παρεμφατικόν a technicis appellatur

ὁριζόμενοι, ὑπερβολὴν θαυμασιότητος. ὁ γὰρ οὕτως ὁριζόμενος, γένος μὲν τὴν ὑπερβολὴν λαμβάνει τῆς ἐκπλήξεως οὐκ ὀρθῶς. οὐ γάρ ἐστι γένος τῆς ἐκπλήξεως ἡ ὑπερβολὴ, ἀλλ' ἡ θαυμασιότης. ἡ δὲ ὑπερβολὴ, διαφορά. τῶν γὰρ θαυμαζόντων οἱ μὲν, καθ' ὑπερβολὴν θαυμάζουσιν ὡς οἱ ἐκπεπληγμένοι. οἱ δὲ, μετρίως. τὸ δὲ θαυμάζειν καθ' ὑπερβολήν ἐστι τὸ ἐκπλήττεσθαι. οὐ γένος οὖν τὸ ἀποδοθέν. ὁμοίως ἁμάρτημα, καὶ τὸ τὴν πίστιν ἀποδοῦναι σφοδρότητα ὑπολήψεως. καὶ γὰρ ἐνταῦθα ὁ οὕτως ὁριζόμενος, γένος λαμβάνει τὴν σφοδρότητα. διαφορὰν δὲ, τὴν ὑπόληψιν. ἔχει δὲ ἔμπαλιν. τῆς γὰρ ὑπολήψεως γένους οὔσης ἡ σφοδρότης ἐστὶ διαφορά. τῶν γὰρ ὑπολήψεων αἱ μέν εἰσι σφοδραὶ, αἱ δὲ μέτριαι. αὗται γὰρ ὑπολήψεων διαφοραί. καὶ ἔστιν ἡ πίστις, ὑπόληψις σφοδρά. ὅτι δὲ μὴ γένη μήτε ἡ ὑπερβολὴ μήτε ἡ σφοδρότης τῶν εἰρημένων, δείκνυσι καὶ οὕτως. ἐπεὶ ἡ ὑπερβολὴ καὶ ἡ σφοδρότης ἐν ἐκείνοις εἰσὶν ὧν εἰσι. πᾶσα γὰρ σφοδρότης ἐν ἐκείνῳ ἐστὶν οὗ ἐστι σφοδρότης, ὡς ἡ τοῦ πνεύματος ἐν πνεύματι, καὶ ἡ τοῦ βέλους ἐν τῷ βέλει. ὁμοίως ἔσται καὶ ἡ ὑπερβολή. ἡ τοῦ λευκοῦ γὰρ ὑπερβολὴ, ἐν τῷ λευκῷ. καὶ ἡ τοῦ γλυκέος ἐν τῷ γλυκεῖ. ἡ γάρ τινος σφοδρότης, ἐν ἐκείνῳ ἐστὶν οὗ ἐστι σφοδρότης. καὶ ἡ τινὸς ὑπερβολὴ ὁμοίως, ἐν ἐκείνῳ ἐστὶν οὗ ἐστιν ὑπερβολή. ἐν γὰρ τῷ ὑπερβάλλοντι ἡ ὑπερβολή. ὁμοίως καὶ ἡ σφοδρότης τῆς ὑπολήψεως, ἐν τῇ ὑπολήψει. ἐπεὶ οὖν ἐστιν ἡ μὲν ἔκπληξις ὑπερβολή. γένος γὰρ αὐτῆς τοῦτο κατὰ τοὺς ἀποδόντας καὶ ἡ σφοδρότης τῆς ὑπολήψεως ἔσται γένος. ἀλλ' ἡ μὲν ἔκπληξις, ἐν τῇ θαυμασιότητι. ἡ δὲ πίστις, ἐν τῇ ὑπολήψει. εἰ δὴ τοῦτο, ἐν ᾧ δέ ἐστιν ἡ θαυμασιότης. τοῦτο καὶ θαυμάζει, καὶ ἐν ᾧ ἡ πίστις, τοῦτο πιστεύει, ἐκπλαγήσεται ἡ θαυμασιότης καὶ πιστεύει ἡ πίστις ἄψυχα ὄντα. ποιότητες γὰρ ταῦτα τῆς ψυχῆς. τοῦτο δὲ ἀδύνατον. οὐκ ἄρα ἡ ὑπερβολὴ γένος τῆς ἐκπλήξεως. οὔτε ἡ σφοδρότης, τῆς πίστεως

" Ετι συμβήσεται. "

Ετι φησὶ τῷ οὕτως ἀποδιδόντι, συμβήσεται σφοδρότητα σφοδρὰν λέγειν καὶ ὑπερβολὴν ὑπερβάλλουσαν. τουτέστι, τῆς σφοδρότητος σφοδρότητα καὶ ὑπερβολῆς, ὑπερβολήν. ὃ δείκνυσιν οὕτως. ἐπεὶ ἔστι τις πίστις σφοδρά. διαφοραὶ γὰρ πίστεως καὶ εἰσὶν αὐτῆς, αἱ μὲν σφοδραὶ αἱ δὲ οὐ σφοδραί. ἔστι δὲ καὶ καθόλου ἡ πίστις σφοδρότης, εἰ γένος αὐτῆς ἡ σφοδρότης, ἔσται ἡ σφοδρότης, σφοδρὰ σφοδρότης. ὁμοίως καὶ ἐπεὶ ἔκπληξίς τίς ἐστιν ὑπερβάλλουσα, εἰσὶ γὰρ τοιαῦταί τινες ἐκπλήξεις, ἄλλαι δὲ ἥττονες, καθόλου δὲ ἡ ἔκπληξις εἴπερ ἡ ἔκπληξις γένος ἔχει τὴν ὑπερβολὴν, ἔσται ἡ ὑπερβολὴ καὶ ὑπερβάλλουσα καὶ ἥττων. οὐχ οἷόν τε δὲ τούτων οὐδέτερον εἶναι. ὥσπερ οὐδὲ ἡ ἐπιστήμη αὐτὴ ἐπιστῆμον, οὐδὲ ἡ κίνησις, κινούμενον. οὔτε γὰρ κινήσεως κίνησις ἀλλὰ κινουμένου, διὸ οὐδὲ κινούμενον. οὔτε ἡ ἐπιστήμη ἐπιστήμης ἐστὶν ἀλλ' ἐπισταμένου. διὸ οὐδὲ ἐπιστάμενον. οὔτε ἡ ὑπερβολὴ ὑπερβολῆς, ἀλλὰ τοῦ ὑπερβάλλοντος. ὁμοίως οὐδὲ σφοδρότης σφοδρότητος, ἀλλὰ τοῦ σφοδροῦ. πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα ἄλλων ἐστὶ καὶ ἐν ἄλλοις. καὶ οὐδέν ἐστιν αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ἐν ἑτέροις ὧν λέγεται εἶναι. οὐδὲ δοκεῖ τι τῶν ἔν τισιν ὄντων, ἐκεῖνο αὐτὸ ἑαυτῷ ἐπιφέρειν. οἷον ἡ ἐπιστήμη τῷ μὲν ἔχοντι αὐτὴν ἐπιφέρει τὸ εἶναι ἐπιστήμονα. αὐτὴ δὲ ἑαυτῇ οὔ. οὐ γάρ ἐστιν ἡ ἐπιστήμη ἐπιστῆμον. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ κίνησις παρέχει τῷ ἔχοντι αὐτὴν τὸ εἶναι κινούμενον. αὐτὴ δὲ οὐ κινεῖται. καὶ ἡ ὑπερβολὴ τῷ μὲν ἔχοντι αὐτὴν ἐπιφέρει τὸ εἶναι ὑπερβάλλοντι. αὐτὴ δὲ οὐκ ἔστιν, οὔτε ὑπερβάλλουσα, οὔτε ὑπερβάλλον. ὁ αὐτὸς καὶ περὶ σφοδρότητος λόγος. καὶ γὰρ ἂν ἑαυτοῖς ἐπιφέρῃ ταῦτα ἃ ἐπιφέρει τούτοις ἐν οἷς ἐστιν, εἰς ἄπειρον προελεύσεται, ὡς ἐν φυσικῇ ἀκροάσει δέδεικται. εἰ γὰρ τῆς σφοδρότητος σφοδρότης ἐστὶ, κἀκείνης πάλιν τῆς σφοδρότητος ἔσται σφοδρότης. καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον. ὁμοίως καὶ εἰ τῆς ὑπερβολῆς ὑπερβολὴ, ἔσται καὶ τῆς ὑπερβολῆς ἐκείνης πάλιν ἄλλη ὑπερβολή, καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον.

" Ενίοτε δὲ διαμαρτάνουσι καὶ οἱ τὸ πάθος εἰς γένος τὸ πεπονθὸς τιθέντες. "

Αμαρτάνειν φησί τινας καὶ ἐν τῷ τὸ πάθος τινὸς ὡς εἶδος αὐτοῦ λαμβάνει. καὶ κατηγορεῖ αὐτοῦ ὡς γένος τὸ πεπονθὸς αὐτό. ὡς εἰ τοῦ χρώματος γένος τὸ σῶμα λέγοι τίς. πάθος γὰρ σώματος τὸ χρῶμα. διὸ οὐ γένος αὐτοῦ τὸ σῶμα. δῆλον τοῦτο οὐδὲ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ὑπολήψεως, ἢ τῆς ἐπιθυμίας, ἢ τῆς λύπης, ἢ τῆς ὀργῆς, γένος ἡ ψυχή. τοῦτο δὲ ποιεῖν φησὶ τοὺς τὴν ἀθανασίαν ὁριζομένους ζωὴν ἀΐδιον. τῆς γὰρ ἀθανασίας γένος ἀποδιδόασι τὴν ζωήν. ἔστι δὲ πάθος, ἢ σύμπτωμά τι ἡ ἀθανασία τοῦ ζώου. ὅτι δὲ πάθος τι καὶ σύμπτωμα ζώου ἡ ἀθανασία, ἔδειξεν ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τῇ ἐκ θνητοῦ ἀθάνατον γίνεσθαι. οὐ γὰρ μεταλήψει ἄλλης ζωῆς, ἀθάνατον ἔσται τὸ τέως

θαυμασιότης ὑπόληψις

ἔκπληξις πίστις

Processus in infinitum in libris de physica auscultatione reprobatus

Affectus corporis color

θνητ̃, ἀλλ' ὡς συμπτ̃ωμά τι, τινὶ μὴ πάθ. ἢ τ' αὐτὴ ζωὴ παθοῦσα, ἀθανασία ἔσται· εἰ δὲ παθοῦσα ζωὴ ἀθανασία γίγνεται, εἴη ἂν τ̃ πάθος τ̃ ἰδίου πεπονθὸς οὐκ ἔστι γένος, σύμπτωμα γάρ τι καὶ συμβεβηκὸς τ̀ πάθος τοῦ πεπονθότος, ἀλλ' οὐκ εἶδος, οὐδ' ἂν τ̃ς ἀθανασίας γένος εἴη ἡ ζωή. οὐ δὲ χαλκότης τ̀ σῶμα γένος· οὐ δὲ ἡδονῆς ἢ λύπης ἡ ψυχή· ἀλλὰ καὶ ἐμὴ συγχωροῖη τ̀ς πάθος ζωῆς εἶναι τὴν ἀθανασίαν, ὁ μὲν ἐρημικὸς τόπος, ὑγιής· ὁ δὲ παραδείγματος δ' ἀπ' αὐτ̀ αἰτίαν ἔχοι καὶ εἰ μὴ πάθος δὲ ἡ ἀθανασία τ̃ς ζωῆς, διαφορὰ ἂν αὐτ̃ς εἴη. εἶδη μ' ζῴου λογικὸν, ἄνθρ̃ος ἢ θεός· διαφορὰ δὲ αὐτοῖς, καὶ τὸ θνητὸν ἢ ἀθάνατον. ἀλλ' ἡ ἀθανασία διαφορὰ ζωῆς, οὔθ' οὕτως αὐτ̃ γένος ἡ ζωή· προείρηται γὰρ ἁμαρτάνειν, καὶ τὸ τὴν διαφορὰν αὐ εἶδος τιθέντας σημεῖον δὲ ποιεῖται τ̃ πάθος ἀλλὰ μὴ εἶδος εἶναι· ὁ τεθνεὼς ἐν τῷ γένει ὁ, μόνον τὸ αὐτὸ καὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ ἓν ἀριθμὸν τὸ ἀφωρισθὲν γένος πάθος τί προσλαβὸν, ἢ καὶ τὰ πάθος μεταβάλλον γίνεσθαι διοὔτου ὁ οὐκ οἰόντε εἶδή τ' ζῴων γίνεσθ'· οὐ γὰρ ἂν ὑπόθοιτό τις τὸν ἄνθρωπον εἰς ἵππον μεταβάλλειν· τὸ δ' αὐτὸ ζῷον τὸ αὐτ̃ μὲν ἀνθρ̃ μεῖναι καὶ ἀριθμὸν, πῶς εἵππος ἂν γένοιτ', μὴ καὶ τί πάθος μεταβάλλον.

Πάλιν εἰ τὸ πάθος ἔστι πάθος, ἐκεῖνα γένος φασὶν εἶ τὸ λεγόμενον, ἁμαρτάνουσιν.

Ἁμαρτάνειν φησὶν ὁμοίως τοῖς εἰρημένοις καὶ ὅσοι τὸ πάθος λέγοντας εἴδος εἶ ἐκεῖνα δ' ὅτι πάθος, δηλονότι τοῦ πάσχοντος. οἱ γὰρ οὕτ' ποιοῦντες, πάλιν γένος πεπονθὸς τ̃ πάθους λέγουσι· καὶ δύναι ἂν μὴ εἶναι οὗτος ὁ τόπος ἄλλος τ̃ πρὸ αὐτ̃· τῷ πρόσωπῳ μόνῳ τ̃ λήψεως τ̃ πρὸ αὐτοῦ διαφέρων. ὅ μὲν τ' τοῦ ἐρημικὸς ἀπλῶς ἦν. εἰ γένος τὸ πεπονθὸς τοῦ πάθους· οὕτω δὲ προσκείσεται, καὶ ὁ τόπος τ̃ λήψεως· οἱ τ' τοῦ πάθους ἐκεῖνο δηλονότι τὸ πεπονθὸς οὗ ὅτι πάθος λέγοντες εἶναι γένος μὴ οὕτως ὁρίζομενοι, τοῦ πάθους τὸ πεπονθὸς λέγουσιν εἶναι γένος· εἰ τ' τὸ πνεῦμα πάθος ὅτι τοῦ ἀέρος ὡς δηκῆ γε αὐτῷ, μὴ προελθὼν ἐρεῖ, φανερὸν ὡς ὁ λέγων αὐτὸ ἀέρα εἶναι κινούμενον, πάθους τὸ πεπονθὸς γένος ἀποδίδωσι. τὸ γὰρ πάσχον οὕτω θάκ ὁ ἀὴρ ὅτι· πάσχει τ' ὃ κινεῖσθαι. ὅτι δὲ τὸ πνεῦμα παθόντος τοῦ ἀέρος γίνεται, δείκνυσι δηλ. τοῦ διαμένειν τ' αὐτὸν κατ' ἀριθμὸν ἀέρα, μὴ σώζεσθ' ὅταν τὸ κινεῖται, καὶ ὅταν μή. ὥσπερ καὶ πρὸ ὀλίγου, δεικνὺς ὅτι καὶ ἡ ἀθανασία τ' ζωῆς πάθος ὄντι εἰπεῖν οὐχ οἱ αὐτοὶ τόποι, οὐ κατὰ τὸ λέγειν αὐτοῖς ἡ διαφορὰ μόνη ὡς δοκεῖ· ἀλλ' ἔστιν ὁ μὲν πρῶτος ὡς διαμαρτάνοντ τ' οὕτως ὁριζομένων. μὴ δ' ἀγνοιαν τ̀ πάθος οὗ ὃ πεπονθότι τιθέντ· διὸ μὴ αὐτὸς οὕτως εἶπεν. οἵοτε δὲ διαμαρτάνεσι, καὶ ὅσοι τὸ πάθος εἰς γένος τὸ πεπονθὸς τιθέασι. διὸ μὴ ἠρκέσθη ἐπ' ἐκείνου τοῦ τόπου, τῷ δεῖξαι ὅτι ἡ ἀθανασία πάθος τ' ζωῆς· δείξας ὃ ἦν ὀνόμασαν· εἰ δὲ τῷ δευτέρῳ ἔλαβον ὡς εἰδότας ὅτι τὸ πάθος ἐν γένει τῷ πεπονθότι τίθενται, οὐ λέγοντας τὸ πνεῦμα ἀέρα κινούμενον. διὸ μὴ ἤλεγξε τούτους. ἐ τῷ δεῖξαι τὸ πνεῦμα πάθος οὐ τ' ἀέρος· ἀλλὰ τῷ δεῖξαι μὴ οἰόντε οὖν τὸ πεπονθὸς, γένος εἶν τοῦ ἰδίου πάθους, ἢ, τὸ αὐτὸ κατ' ἀριθμὸν διαμένειν τὸ ὑποκείμενον τῷ πάθει, μὴ μηκέτι ὄντος τοῦ πάθους· ὁ τ' ἀὴρ ὁ αὐτὸς, κατ' ἀριθμὸν μένει· καί τοι τοῦ ἐν αὐτῷ πνεύματος γενομένου φθαρέντος· ἐ τ' συμφθείρεται τὸ πεπονθὸς τῷ πάθει εἰ πῶν ἢ ὥστε ἀκ ἔστιν ὅλως ἀὴρ ὁ πνεῦμα ἀλλὰ κίνησις ἀέρος, ὡς αἰτίαν ἀποδιδοὺς, ἐπίνευκε· ἦν τ' αὖ καὶ μὴ κινουμένου τ' ἀέρος πνεῦμα· εἴπερ ὁ αὐτὸς ἀὴρ διαμένει ὅπ̃ ἦν πνεῦμα. ἀλλὰ δεῖν Μ οὕτω μέχρι τούτου ἀποδέξωμεν βραχυλογίαισ' φροντίζωμεν· ἔχει δὲ ζήτησιν ἀξιόλογον πῶς εἰ ὑ ποτ' εἴη ὁ πνεῦμα εἶδος ἢ κινουμένου ἀέρος ἐλέγχει ἡ τοιαύτη ἀπόδοσις μὴ καλῶς ἔχουσα. ἐ πειδὴ φησὶν ὁ ἀὴρ μὴ κινούμενος ὃ μὴ κινούμενος ὁ μένει· τὸ δ' πνεῦμα μὴ ἐκείνου κινουμένου αἰωρεῖσθ. φαῖεν τ' ἂν οἱ ἐκεῖνο τιθέμενοι ὅτι ἀκόλουθόν δεῖ ὅπ̃ λόγῳ αὐτῶν. γένος γὰρ ὢν ὁ ἀὴρ τοῦ πνεύματος, σπ̃ ἀναιρεῖ καὶ οὐ σπ̃ ἀναιρεῖσθ ὑπ' αὐτοῦ· διὸ ἡμεῖς πειρασόμεθα κατὰ τὸ ἐγχωροῦν τὸ ἀμφισβητούμενον λῦσαι· ἔχει δὲ οὕτως πᾶ γένη οὔτε κατ' αὐτά ἐστιν ὑφεστ̃ τάσσ, οὔτε ὅτι χωρὶς ὑ πάρξεως νοήματα, ὡς ἵππος κένταυρος· ἀλλ' ἔστιν ἡ ὑπόστασις αὐτῶν ἐ ὑπ' ἐσ ὧν κατηγορεῖται· καὶ ἀναιρουμένοις αὐτοῖς ἐ οἷς ὅτι καὶ φθειρομένοις ἀνάγκη συμφθείρεσθαι καὶ τὸ ἐ ἐκείνοις ὂν τοῦ γένους. ἡ γὰρ οὐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ ἡ ἐ ἀλεξάνδρῳ τυχὸν, φθείρεται, φθειρομένου

ἢ

τυχόν· i. exempli gratia

∴ i. si supponatur Ponunt q̃ dicunt Ventũ esse aerẽ motum facientes ventum specie aeris moti

φθειρομένου ἀλεξάνδρου σημβαῖνον· εἰ δὲ ἔστιν, ἀπ' πάντα τὰ ὑπὸ τὸ γένος φθαρῆ, οὐ δὲ τὸ γένος ἔσται· ἀπλῶς μὲν ἂν φθείρεται ἔστιν, ᾧ συμβέβηκεν εἶναι γένη, πάντ' ὑπ' αὐτὸ φθαρέντ· ὡς δὲ γένος φθείρεται εἰ οὕτι μόνον, ἢ κατ' ἀριθμὸν, ἢ κατὰ εἴδος τ̀ ὑπ' αὐτὸ φθαρέντ· ὡς δὲ γένος φθείρεται εἰ οὕτι μόνον, ἢ κατ' ἀριθμὸν, ἢ κατὰ εἴδος τ̀ ὑπ' αὐτὸ σώζοιτο· τὸ τ' ζῷον γένος ἔστιν· οὐκ ὅτι ἔστιν οὐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ, ἀλλ' ὅτι ἡ τοιαύτη φύσις, οἳ πλείοσιν ἔστι κατ' εἴδος ἀλλήλων διαφέρουσιν· ὧν ἀναιρουμένων ἑνὸς δὲ σωζομένου μόνου, οὐκέτ' ἂν εἴη γένος ἡ ἐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ· τοιοῦτον δ' ἐστὶ τὸ ζῷον· τοιοῦτον δ' ἂν εἶναι οὕτως ἔχοιεν, εἴ ἂν τὸ ἀποδεδομένον γένος, μὴ κατ' ἐσίαν μόνον σώζηται· ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ ποσοῦτ' κατηγορεῖσθ, τοσοῦτοι τ̃. λέγει καὶ κεῖνα σώζεσθ πάντα ἃ οἷς ἔστιν· ἀλ' τ' σώζηται ἡ οὐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ ἢ ἃ ᾧ τ̀ λόγου, δέδεικται δὲ τὸ λογικὸν ζῷον τ̃. ἀναιρεθέντος τ' τὸ λογικοῦ ζῴου, ἀνάγκη καὶ ἃ ὧ τοῦτο ζῷον ἐφθάρθαι· ὁμοίως καὶ τὸ ἃ ἀλεξάνδρῳ σώζηται, δέδεικται δὲ καὶ ἀλεξάνδρου εἶναι τοῦτο τὸ πνεῦμα ἔστως ἔχοντος, αὖ τὸ ἀποδεδομένον γένος τινὸς· φθαρέντος τούτου, ἃ ἀπεδόθη γένος τ̃. ἕστω μὴν κατ' αὐτὸν, καὶ μηδὲν αὐτὸ σωσαιρῆται φθερομένῳ ᾧ δέδεικται, οὐκ ἂν εἴη γένος οὗ ἀποδόθη· ἀλλ' ὡς λέγει, σύμπτωμά τι καὶ πάθος· εἰ δ' ὁ ἀὴρ ἕστως μὴν, οὐ κατ' οὐσίαν μόνον, ἀλλὰ καὶ κατὰ ἀριθμὸν καὶ τὸ μέγεθος· καὶ μηκέτι κινούμενος, τουτέστι, μὴ ὢν πνεῦμα ἔστ πνεῦμα, οὐκ ἂν εἴη γένος τ̃ πνεύματος· φθειρομένῳ τ' αὖ ᾧ πνεύματι, συνεφθείρετο καὶ ὁ αὐτῷ ἀὴρ· ὥσπερ καὶ ᾧ αὖ τὸ αὐτὸ ζῷον· εἰ τ' φθειρομένῳ ᾧ οὐ φ τὸ γένος, συμφθείρεται καὶ τὸ οὐ αὐτῷ τ̀ γένους ὄν, δῆλον ὅτι μὴ μένοντος τ̃ ἐν αὐτῷ γένους, μένοι ἂν καὶ αὐτό· καὶ τὸ ἀέρος δὴ τὸ αὐτὸ κατ' ἀριθμὸν μένοντος τὸ ὕδως οὐ ᾧ πνεύματι, μένοι ἂν καὶ τὸ πνεῦμα. οὕτω δὲ καὶ μὴ κινουμένου τὸ ἀέρος, τὸ πνεῦμα σώζοιθ ἂν· οὐκέτι μέν τοι καὶ ἡ οὐ ᾧ πνεύματι κίνησις σώζεται φθαρέντος τ̃ πνεύματος· διὸ βέλτιον τὸ πνεῦμα ἐν γένει τῇ κινήσει τιθέναι, ἢ οὐ ᾧ ἀέρι· ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τ̃ κύματός τε καὶ ὕδατος· μὴ γὰρ ἐπ' ἐκείνων τ̀ ἐν τῷ κύματι ὂν ὕδωρ σώζεται, φθαρέντος τοῦ κύματος· ὥστε οὐ τοῦ κύματος τὸ ὕδωρ γένος ἐστ̃ ὅτι· οὐ δὲ τ̃ς φωνῆς ὁ ἀὴρ κατὰ τὸ ὑποκείμενον. ὅτι μένει καὶ φθαρείσης τ̃ς φωνῆς εἰ πῶν ἢ καὶ λείξας δῆλ. Ἡράκλειτος ὅτι· οὐ τ' ἰῶ κατ' ἄκρον ἡ θαλὶ γούπων ἀκριβολογία προστίθησι μὴ ἄλλω τινὶ ἐπιχείρησιν σωτείνουσαν εἰς τὸ αὐτό· εἰ τ' μὴ τ̃ πνεύματος δεῖ συγχωρεῖν ὅτι ἔστιν ἀὴρ κινούμενος, καὶ ἀ μᾶλλον κίνησις ἀέρος ἐστ̃ λέγειν, ἐ πεὶ ὁ τ̃ σωθείσης καὶ δομολογεῖται τὸ πνεῦμα ἀέρα εἶν, καὶ δοκεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος ὁ ἀὴρ κατηγορούμενος ἀληθεύεσθ, γένος μὲν γὰρ, οὐκ ἂν εἴη ὁ ἀὴρ τοῦ πνεύματος δῆλ· τὰ εἰρημένα, δ̀εν μέν τοι κωλύσει κατηγορεῖν αὐτοῦ τὸν ἀέρα οὐχ ὡς γένος ἀλλ' ὡς ὕλην εἰδοποιουμένην τ̃ κινήσει καὶ πνεῦμα γινόμενον· ὥσπερ καὶ τὸν ἐκ χρυσοῦ σκύφος, χρυσοῦν λέγομεν· διὸ μὴ ἀέρος κίνησις τὸ πνεῦμα ἢ ἀερία κίνησις κληθείη ἂν μᾶλλον· καὶ οὐκ ἀὴρ κινούμενος, ἀλλ' ἐκ ἐνδὲ πάντων τῶν οὕτως ἀποδεδομένων γενῶν τὸ τοιοῦτον συγχωρητέον ὅτις τὸ πάθος ἐν γένει ᾧ πεπονθότι τιθεῖσιν, ἀλλ' ἐνδὲ τούτων μόνων, ἐφ' ὅσων δεδώκασι τὸ ἀποδοθὲν γένος ἀπλῶς καὶ καθ' αὐτὸ λαμβανόμενον ἀληθεύεσθαι καὶ κατὰ τοῦ ἀποδοθέντος εἰδοῦς χωρὶς τοῦ ὑποκειμένου πάθους· αὐτῷ γὰρ τὸ γένος κατὰ τοῦ εἴδους ἀληθεύεται, ἄτε, οὐ τῷ τί ὄντι κατηγορούμενον αὐτοῦ· αὖ δ' τι μᾶλ μὲν τῶν διαφορῶν λεγόμενον, ὡς ὁρισμὸς ἀληθεύεται κατὰ τοῦ ἀποδοθέντος εἴδους· αὐτὸ δὲ τὸ ὡς γένος ἀποδοθὲν χωρὶς τ̀ διαφορῶν λαμβανόμενον, μηκέτι ἀληθεύται κατ' αὐτ̃, οὐκ ἂν οὐδὲ γένος αὐτ̃ εἴη· οὕτω δὴ δεῖ σκοπεῖν ὅτι μὴ δὲ τ̀ ὑγρὸν γένος ὄντι τοῦ ὕδατος· ὡς οἱ λέγοντες πᾶν ὑγρὸν ὕδωρ εἶναι· πεπηγὸς οἷον τοῦτο· οὔτε ὃ πηλοῦ ἡ γῆ· ὡς οἱ φάσκοντες τ̀ πηλὸν ἢ γῆν καὶ ὕδωρ φυραθεῖσαν· οὔτε γὰρ κατὰ τῆς ὑγροῦ ἀπλῶς ἀληθὲς τὸ ὕδωρ κατηγορεῖται· οὐ γὰρ ὄντι ἡ χιὼν ὕδωρ· ὅτε τ̃ πηλοῦ ἡ γῆ· οὔτε τ' ὁ πηλὸς γῆ, ὡς πρὸ ὁ ἵππος ζῷον· ἀναιρῶν δ' ἂν καὶ τὸν ἐμπεδοκλέους ὀδὸν τοῦ οἴνου λεγόμενον· ὅτι οἶνός ὄντι σταπὴν ἐν ξύλῳ ὕλωρ· οὐ γὰρ ὄντι ὁ οἶνος ὕλωρ· ἐν ᾧ ὡς γένει ἔθηκεν αὐτ̀ ὁ ἵππος ἀποδιδούς. ἔτι εἰ ὅλως τὸ ἀποδοθὲν μηδενὸς ὄντι γένος, δῆλον ὡς ὁ τ̃ λεχθέντος. ἐ πεὶ τὸ τινὸς γένος, μὴ γνώσ ὄντιν, εἰ τι ἀποδοθέν τινος ὡς γένος μηδὲ ὅλως εἴη γένος, οὐδ' αὖ τοῦτ ἃ ἀποδοθὲν γένος εἴη. διαῶται δὲ ὄντι τὰ ἄτομα εἴδη. πῶς δὲ οἰόντε γνωρίζειν ὅτι μὴ οἰόντε

Animal nõ ÷ genus quatenus ÷ substátia animata sensibilis sed &c)

Aquá nõ esse genꝰ undę

Vocis nõ esse genꝰ aere

Genus finõ prædicat de specie etiam se iumctũ a differentijs nõ esse genus, pulcreũ documẽtũ

Empedocles

Nõ esse bonã diffinitionẽ. Niuẽ eẽ aquá compressa & Lutũ esse terrã aquamacerată

Vinũ. Aqua in ligno putrefacta species indiuiduæ

Empedocles diffiniebat uinũ esse aquam in ligno putrefactam

Τὸ πνεῦμα πάθος τ̃ τοῦ ἀέρος

Vitiosum esse diffinitionem spiritũ esse aerem motum

Σύμφθείρεται τὸ γένος τῷ πάθει

Quæstio nõ uulgaris

De genere Hippocentauri) Hypostasis

γένος τὶ ἢ, αὐτὸς διδάσκει· εἰ τὰ πάντα τὰ μετέχοντα τούτου τοῦ ὡς γένους ἀφορισθῶ
τος καὶ ἐν ὁρισμοῖν αὐτοῦ ἐπιδεχόμενα, μηδὲν ἀλλήλων διαφέρει κατ' εἶδος, οὐχ οἷόν τε
γένος εἶναι τοῦτο ἢ· οἷον, τὰ τῶν ζώων μετέχοντα καὶ τὰ ὁρισμοῖν ἐπιδεχόμενα αὐτοῦ εἴδη, ἀλλήλων
διαφέρει, διὸ τὸ ζῷον γένος· ὁμοίως καὶ τὰ τῶν ὀρνέου. ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ τοῦ χρώματος· καὶ
ὅλως δὲ πάντ' ἔστ γενῶν· τὰ δὲ τῶν αὐτοῦ μετέχοντα, οὐδὲν κατὰ τὸ εἶδος ἀλλήλων διαφέ
ρει· οὐδὲ τὰ τοῦ ὀρνέου. οὐδὲ τὰ τῶν ἵππου. οὐδὲ τὰ τοῦ λευκοῦ· διὸ αὖθις καὶ ἵππος καὶ λευ
κὸν καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλιώσεται ἢ γένη. εἰ δή τις γένος τινὸς ποιοῦν ἀποδῷ, δῆλον ὡς ἀ
ναισχυνάσομεν αὐτὸ, ᾧ τόδε τοῦ χρώματος· οὐ γὰρ ἔστι λευκοῦ διαφορὰ, ὡς τινὲς λέ
γουσι τὸ ἐμψυχον καὶ τὸ ἄψυχον· ἀλλὰ τῶν λελευκωμένων μόνων. χάνος. ἔστω τύχη καὶ
κύκνου. ταῖς δὲ προειρημέναις διαφοραῖς, καὶ τὰ μέλαν διαφέρειν δύνατον, ὡς πίσα καὶ
κόραξ. οὐ δυνατὸν δὲ τῶν ἐναντίων τὰς αὐτὰς εἶναι διαφορὰς· εἰ δή τις ἐν αὐτοῦ γένος λέ
γοι ὠδυσμὸν καὶ φαύλον, ἢ σιμὸν καὶ γρυπὸν, ἢ αὖ ὀρθὸς καὶ γυναικὸς, ταῦτα πάντα
ἀδιάφορα κατ' εἶδος. τῶν γὰρ εἰρημένων οὐδὲν, αὐτοῦ καθ' ὃ αὖτός ἐστιν διαφορὰ δηλοῖ, ἀλλὰ
συμβεβηκότα τινὰ καὶ συμπτώματα καὶ πάθη· δηλοῖ δὲ τῶν λευκοῦ μᾶλλον ὁμωνύμως λεγο
μένου, ἀλλὰ τῶν ὠχρώματος ἀκούειν. Πάλιν εἰ πᾶσιν ἀκολουθοῖ, ἢ γένος ἢ διαφο- "
ρὰ εἶποι. Εἰ τις δὲ πᾶσιν ἀκολουθεῖν, γένος τινὸς ἀποδοίη τῷ ἀκολουθεῖν αὐτῷ ὀρ "
θῶς ἀποδώσει· οὐ μὲν εἰ δὲ γένος ἀκολουθεῖ τοῖς οὖν ἐστι γένος, τῷ μὲν αὐτῷ δὲ ζῷον. ᾧ δὲ
λευκῷ, δὲ χρῶμα. καὶ τῇ γραμμῇ, δὲ ποσὸν. ἤδη καὶ δὲ ἀκολουθεῖν τισι, γένος ἐστὶν αὐτῶν
πάντων· αὖ δή τις δὲ πᾶσιν ἀκολουθεῖν γένος τινὸς ἢ διαφορὰν λέγη, ὀρθῶς ἐστὶ· ἐπεὶ
δὲ πλείω τὰ πᾶσιν ἀκολουθοῦντα, δὲ ἀποδοθὲν αὐτοῦ ὡς γένος, καὶ τῶν ἄλλων καὶ εἴη
γένος τοῦ πᾶσιν ἑπομένων· ᾧ καὶ ζήτησις ἔπεσθαι καὶ κατηγορεῖσθαι αὐτοῦ ὁμοίως. οἷον,
ὁ δὲ ὂν γένος τοῦ ὄντος τινὸς εἰπών, τῷ ἕπεσθαι αὐτῷ λέγοι ἂν αὐτὸ γένος καὶ τῶν ὑπὸ· καὶ γὰρ
ἔστιν ὂν, καὶ κατηγορεῖται αὐτοῦ δ' ὄν, ἀλλ' ἔστι καὶ αὐτὸ τοῦ πᾶσι πάλιν πρακολουθοῦ
των τοῖς ὅσι, κατ' ἴσον ἄρα ἔστιν δὲ εἶδος καὶ γένος. Κατ' οὐδενὸς δ' δὲ γένος, ἀλλὰ "
κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται. Προσθετέον δὲ συμμύμως ἢ δὲ κατ' οὐδενὸς δ' δὲ γένος "
ἀλλ' ἢ κατὰ τῶν εἰδῶν κατηγορεῖται εἰρηκεν, ὡς ἀκολουθοῦν τοῖς λέγουσι δὲ τοῖν ἑπόμε
νον, γένος αὐτῶν εἶναι δὲ οὗ κατηγορεῖται ὡς κείμενον γένος ἢ, οὗ ἴδιον δὲ κατηγορεῖ
σθαι· εἰ δή οὕτω καὶ δὲ οὗ τῶν οὐδὲ, εἴη ἂν ὡς εἴδους αὐτοῦ κατηγορούμενον. αὖ δὲ κατη
γορηθήσεται, ἂν ᾖ τις ἐσ αὐτοῦ λόγος· προσθετέον δὲ ὅτι μὴ δὲ οὖ ἔστι τὸ ὄντος· ἀν πάλ
λιν οὖν ᾧ πᾶσιν ἕπεσθαι, γένος τοῦ πάντ' ἀποδῶ· κατηγορούμενον γὰρ καὶ οὖν τῶν "
ὄντος, εἴη ἂν καὶ οὖν γένος· ὥστε τὸ αὐτὸ, αὐτοῦ καὶ εἴδος καὶ γένος ἢ. Εἰ δὲ δὲ πᾶ "
σιν ἑπόμενον διαφορά τις ἀποδέδωκέν τινος γένους· οἷόν, τὸ οὖ ἢ δὲ ὄν. Εἰ διαφορὰν "
τινὸς θείη τὶς συμβαίνει οὖν πάλιν, ἢ ἐπίσης δὲ γένος καὶ πλὴ διαφορὰν λέγειν, ἢ ἐπὶ
πλέον πλὴ διαφορὰν λέγειν· ἐπίσης μὲν, εἰ καὶ τὸ γένος οὗ πλὴ τοιαύτην διαφορὰν ἀποδέδω
κεν· εἴη δὲ πᾶσιν ἑπομένων· οἷόν, εἰ δὲ μὴ ὄν, γένος· τὸ ἓν οὖ, διαφορά τις λέγοι δὲ ὄντος. ὡς
διαιρουμένης δὲ ὄντος ᾧ οὖ καὶ ᾧ πλήθ. καὶ δὲ τὸ πλῆθος οὖ τι ἢ πλέον πλὴ διαφορὰ
ποιήσει· πάλιν εἰ τὸ γένος μὴ δὲ πᾶσιν ἑπομένων εἴη· ἔσται δὲ αὐτοῦ ἢ πλέον ἢ διαφορὰ
ἔσαί γε δὲ πᾶσι δοῖς ἔσιν ἑπομένων οὕτω διειλήφασιν· μὴ δὲ τὸ τί γένος ὂν δὲ πάντ'. ἔσται δὲ
καὶ δὲ ἑνὸς γένος ἢ ἐπίσης ὄντος αὖ, ἢ καὶ ἢ πλέον. εἴγε τὸ μὲν οὖ, καὶ κατὰ δὲ οὖνο
ήματος· τὸ δέ τι, καὶ κατὰ μόνων σωμάτ· καὶ ἀσωμάτ· τὸ δὲ οὐνόημα, μηδὲ τόδε τοῦτων
κατὰ τοὺς ταῦτα λέγοντας οὔτως ἀμαρτάνοι ἂν ὁ δοῦ ὄντος διαφορὰν τὸ δοξαστὸν ἀρ
δισδύς· ὧδε πλέον γὰρ δὲ ὄντος τὸ δοξαστὸν, εἴγε δοξαστὸν καὶ τὸ μὴ ὄν. Επι, εἰ οὖ "
ὑποκειμένῳ ᾧ ἕπεσθαι τὸ ἀποδοθὲν γένος λέγεται. Οτι τὰ γένη καθ' ὑποκειμένων λέ "
γεσθαι δὲ εἰδῶν, ἀλλ' οὐκ οὖ ὑποκειμένοις αὐτοῖς ὄσι, δῆλον. ἀν δή τις γένος τινὸς ἀποδῷ,
οὖ ὑποκειμένῳ ὂν αὐτῷ, δῆλον ὡς ἀνασκευάσομεν αὐτὸ, προσχρώμενοι ᾧ προφερομένῳ·
δόξει δὲ δῆλ. τοῦ οὖ ὑποκειμένῳ εἶναι, ἀναιρῶν τὸ γένος ἢ τοῦ ἐφαρμόζειν αὐτῷ τὸν δὲ
οὖ ὑποκειμένῳ λόγον· οὕτω δὲ εἰρήθησεται τὸ λευκὸν γένος μὴ ὂν τῆς χάνος· οὖ ὑποκειμέ
νῳ γὰρ αὐτῇ, μὴ δὲ τὸ μέλαν τῆς πίττης· μὴ δὲ ἢ ἐπιστήμη ἢ ἀρετὴ τῆς ψυχῆς.

Σκοπεῖν

" Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ μὴ σωώνυμον τὸ γένος τῷ εἴδει. κωλυκώτερον δὲ τὸ προ "
ειρημένου. ἐπὶ μόνου τὸ γένος οὐ σωώνυμον αὖ εἴη ᾧ εἴδει. αὖ ἢ τὸ ἀποδοθὲν γένος οὖ ὑπο
κειμένῳ ᾧ οὐ γένος ἀποδόθη, ἀλλὰ καὶ αὖ πάλιν, εἴ τις τὸ ὑποκείμενον ὡς γένος τοῦ οὗ
ὑποκειμένῳ λέγοι. οὐ δὲ ἐπ' οὔτω σωώνυμον ἔσαι τὸ γένος ᾧ εἴδει. οὐκ εἰ παρακολουθεῖ
δὲ τοῖς ὑποκειμένοις οὖσι δὲ μὴ σωωνύμως εἶναι τοῖς οὖ οἷς ὄσι, δῆλ. ὅτι ἡ ψυχὴ τόδε τι σῶ
αὐτὸν τόπον εἶναι, τῷ ἀρὰ τῶν οὖ ὑποκειμένῳ τὸ ἀρὰ τῶν σωωνύμων. ἄλλος γὰρ λόγος
τοῦ οὖ ὑποκειμένῳ, καὶ ἄλλος τοῦ σωωνύμου· καὶ τὰ μὲν οὖν ὑποκειμένῳ, ἀναιροῖ
το αὖ τὸ πλὴ ποιότητα ἢ· πυρὸς πῶς ἔχουσαν· οὐ δ' ἀνάγκη τὸ πυρὸς
μὴ ἢ ὕλη, γένος εἶναι τῆς ποιότητος· οὖ ὑποκειμένοις γὰρ αὐτοῖς ἡ ποιότης· ἀλλὰ μὴ
ὁ πλὴ πυγμὴ λέγων ἢ χειράπους ἔχουσαν, ἁμαρτάνει. ἔστ' ἡ πυγμὴ, χείρ· ἀλλ' οὐ ὑπο
κειμένῳ τῇ χειρὶ ἡ πυγμὴ εἴρηται δὲ δῆλ. ἀμεί δὲ, οὐ ᾧ καὶ ὁ πάθος οὐ τῷ πεπον
θότι ὡς γένος τιθείη κατὰ δὲ τὸ μὴ σωωνύμως, δεικνύοιτο αὖ τὸ οὗ μὴ ὂν γένος τοῦ ὄντ'.
ὁμωνύμως γὰρ τὸ ὂν μὴ τὸ οὐ κατηγορεῖται· ἔστ' εἰ ὁμοίως οὐ καὶ ὂν ἡ οὐσία καὶ τὸ πρόστι,
ἢ τὶ τοῦ ἄλλων γενῶν, ἤδη καὶ καθ' ὑποκειμένων αὐτοῦ ὄσιν· ὁμοίως, οὐ δὲ ἄλλοτι τοῦ ὁμωνύ
μως λεγομένων, κατηγορεῖται τινος συωνύμως τοῦ ὑπ' αὐτό. ἔτι ὅταν ὄνος μὴ "
ᾖ εἶδει μὴ τῷ γένει ἐναντίον, τὸ βέλτιον τοῦ ἐναντίων εἰς τὸ χεῖρον γένος θείη· ὁ τό "
πος διοῦτος ἂν ἢ καὶ τῷ εἴδει ᾧ τιθεμένῳ, καὶ τῷ γένει ᾧ ἀποδιδομένῳ αὐτοῦ, ἐναντία
πολὺ ἐπεὶ τοῦ ἐναντίου, τὸ μὲν βέλτιον, τὸ δὲ χεῖρον, δεῖ σκοπεῖν εἰ τὸ βέλτιον τοῦ ἐναντί
ων οὐ γένει ᾧ χείροντι τοῦ ἐναντίων κεῖται· δείκσει δ' μὴ τὸ κατὰ λειπόμενον τὸ χεῖρον, οὐ γέ
νει τῷ βελτίονι ἐστίν· ἐπειδὴ κεῖται ὅτι τὸ ἐναντίον, οὐ ᾧ ἐναντίῳ ἔσαι δὲ τὸ μὴ βέλτι
ον, γένος τοῦ χείρονος· τὸ δὲ χεῖρον, τοῦ βελτίονος· δῆλον δὲ, καὶ τὰ ὑπὸ τὸ βέλτιον γένη ἡ
εἶδη βελτίω ἢ τοῦ ὑπὸ τὸ χεῖρον· τὰ δ' ὑπὸ πλὴ ἀρετὴν, βελτίω τοῦ ὑπὸ πλὴ κακίαν· αὖ
δὴ πλὴ ἀδικίαν τῆς ἀρετὴν λέγῃ, οὔθ' ὁρᾶι καὶ πλὴ δικαιοσύνην κακίαν, ὡς θρασύμα
χος ὁ παρὰ δὲ Πλάτωνι, πλὴ ἀδικίαν οὔθ' αἱρεῖσθαι θέμενος, πλὴ δικαιοσύνην κακοβουλίαν
λώιον ἀκάθη λέγῃ· μὴ ἐὰ ἀρχὴ αἱρεῖν, δὲ ὀλιγάλεαξ φθυκτόν· μὴ ἐὰ ἡδονὴ κακὴν, ἢ λύπη
λώιον κάθη λέγῃ· μὴ ἐὰ ἀρχὴ αἱρεῖν, δὲ ὀλιγάλεαξ φθυκτόν· μὴ ἐὰ ἡδονὴ κακὴν, ἢ λύπη "
λῷον κάθη. Καὶ εἰ τοῦ αὐτοῦ ὁμοίως πρὸς ἄμφω ἐχοντος εἰς τὸ χεῖρον καὶ μὴ εἰσὶ τὸ βέλ "
τιον γένος ἐθήκεν. Ετι εἰ ὁμοίως ἔχοι πρὸς δύο τινά· ὧν τὸ μὲν, χεῖρόν ὄσι· τὸ δὲ βέλ "
τιον, δικαίως δ' ἂν οὐ ἑκατέρῳ αὐτοῦ ὡς οὐ γένει τίθεσθαι, βουλοιτ' ἂν οὐ τῷ βελτίονι
αὖ τὸ μᾶλλον, ἢ οὐ ᾧ χείρονι τιθέναι· οἷον, ἡ ἰατρικὴ· οὐκ ἐπεὶ δικαίως καὶ ὑγίειαν καὶ νό
σον φαῖεν, λέγομεν αὖ πλὴ νόσου ποιητικὴν· ἢ οὐδὲν μᾶλλον νόσου, ἢ ὑγιείας· ἀλλὰ ὑγεί
ας· οὗ τῷ βελτίονι ὧν δικαίως ἐπέσθαι τὸ ἔστιν· δῆλ. ὅτι γὰρ αἱ δικαιοσύναι ἀγαθαί εἰ
δὲ ἡ ψυχὴ ὁμοίως ἔχει καὶ πρὸς κίνησιν καὶ πρὸς στάσιν, ἀμφοτέρων ἂν αὐτὴν ᾧ ζῷα αὐ
τία, ὡς γὰρ κινεῖται τὰ ζῷα κατὰ ψυχὴν, οὕτω καὶ ἵσαται, καὶ ἔστιν ἡ στάσις, βελτίων
τῆς κινήσεως· ἡ δ' κίνησις, οὐ δὲ καὶ ἡ στάσις δῆλ. πλὴ στάσιν μὴ τέλος ὄσι τῆς κινήσεως τὸ
σῶναι· αἱ οὖν κατὰ φύσιν τοῖς σώμασι τέλος ἔχουσι πλὴ οὐ τοῖς οἰκείοις μονιμὸν, ἀλλὰ μὴ
τῶν οὐσιῶν αἱ ἀκίνητοι βελτίους, ἀλλὰ μὴ τῷ μανθάνοντι τέλος, ἢ μανθάνειν τε καὶ οὐ
τοῦτω σῶναι, εἰ δὴ ὄσιν, οὐ κατὰ ὃ οἱ οὐ γένει πλὴ ψυχὴν τῇ κινήσει θέμενοι· τὸ δὲ ὅπερ κί
νησιν ἡ κινούμενον εἶπε, δῆλ. τῷ ὅπερ κίνησιν δηλώσας τὸ γένος αὐτῆς πλὴ κίνησιν λέγε
σθαι· ὡς οἱ λέγοντες αὖ πλὴ κίνησιν αὖ τὸ κίνητον. Επὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον. "

Ως δὲ ὅ τε ἐπὶ τοῦ συμβεβηκότος ἐφιεῖτο ἐν λόγου, ἁπλῶς τε μὴ πάλιν συνεκτικῶς
πρὸς ἄμφω τόπους τινὰς ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἀρὰ τοῦ ἧττον καὶ ἀρὰ τοῦ ὁμοίως κατα
σκευαστικούς τε καὶ ἀνασκευαστικοὺς, δύο μὲν ἀνασκευαστικούς. οἷα δὲ, κατασκευαστικόν.
κοινοὶ γὰρ ὡς ἀπὸ τῶν πτώσεων, καὶ συζυγιῶν, καὶ φθορῶν, καὶ αὖ
τικειμένων· οὕτω δὴ καὶ οὗτοι οὓς παραδίδωσιν αὐτοῦθα. ἐς μὲν οὖν ἀνασκευαστικὸς,
ἀρὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ὁ ἐστιν· εἰ τὸ μὲν ἀποδοθὲν γένος ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ
τὸ ἧττον, τὸ δὲ εἶδος μήτε αὐτὸ μήτε κατ' αὐτὸ λεγόμενον, οὐ γένος τὸ ἀποδοθέν· δοκεῖ
γὰρ ὧν τὸ γένος τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον ἐπιδέχεσθαι, τοῦτα καὶ αὐτὰ ἐπιδέχεσθαι.
καὶ τὰ κατ' αὐτὰ λεγόμενα, τοιοῦτοι τὰ παρώνυμα αὐτοῖς· εἰ γὰρ ἡ ἀρετὴ μᾶλλον

ἀρετὴ | κακία
δικαιοσύνη | ἀδικία
ἀγαθὸν | κακόν
πλοῦτος | λύπη

ἀρετοῦ . φθυκτοῦ
ἐρίζεσθαι ἀγρία

ὀυχ ὅτι λευκοῦ διαφορά ὡς τινες λέγουσιν Τὸ ἔμψυχον ἢ ἄψυχον ἀλλὰ τῶν λελευκωμένων
& ratio cur ita
Contrariorum nō possunt esse eadem differentiae
Ens nō esse genus & qua ratione
Τι. τ. quod nō esse genus omniū
Genera dicuntur de speciebus tamqm de subiectis nō sunt in ipsis tamqm in subiectis
1. ff. ἀδῶν
Τὸ ἐν μὴ δύναται γένος εἶναι τῶν ὄντων
Thrasymach) Plato.
ἐνδέχεται ἕκαστον τὸ ἓν εἶναι ἢ οὐδὲ τοῦτο αἱ μονάμες ἀριθμοῦ
ορ. qd.
Quies melior motu

καὶ ἧττον, καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ὁ δίκαιος ὁ κατ' αὐτὴν λεγόμενος, καὶ ἐμπαλιν σύλλογον. ὥστε εἰ μὲν ὡς ἕξιν ἀφορισθέν ἐπιδέχεται· εἰ δὲ ὡς γένος ἀφορισθὲν μὴ ἐπιδέχοιτο, οὐκ ἔστι γένος τὸ ἀφορισθὲν· οὕτω δὲ κινοῦσι. ἀντὶ ἀφορείαν μὴ ὂν γένος ἡ ἰσότης· ὡς δεικνύομεν λέγουσιν αὐτὴν ἰσότητα ἀναντίων λογισμῶν· ἡ μὲν γὰρ ἀποφεία, τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἐπιδέχεται· αὐτὴ τε καὶ οἱ λεγόμενοι κατ' αὐτὴν· οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ ἀφορισάντες. ἡ δὲ ἰσότης, οὔτε αὐτὴ ἔστε τὰ ἴσα. ἀ γὰρ ἔστι μᾶλλον καὶ ἧττον ἴσα τινά· πάλιν ἡ χαὸν μὲν δέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. ἡ λευκότης δὲ, δέχεται. ὥστε ἀ γένος τῆς χιόνος τὸ λευκὸν· ἀλλὰ καὶ αὐθμονία μὲν μᾶλλον καὶ ἧττον, ψυχὴ δ' οὔ· ὥστ' οὐ γένος ψυχῆς, ἡ αὐθμονία. πάλιν εἰ τὸ μᾶλλον δοκοῦν τόπος ἀναστοιχειωτὸς, ἀφ' ἧς μᾶλλον ὁ αὐξὲς δὲ καὶ ἀφ' ὧν ὁμοίων ἐπί τινων γενῶν· εἰ τὸ μᾶλλον αὐτῆς δοκοῦν γένος εἶναι μή ἐστιν, οὐδ' ἀν τὸ ἔλαττον δοκοῦν εἶναι αὖ· οὐ δ' ἀν τὸ ὁμοίως. χρήσιμον δὲ φησιν εἶναι τὸν τόπον, ἐφ' ὧν τὸ εἶδος τῆς αὐτῆς οὐ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται, οὐκ ἔχομεν δὲ ὁμολογούμενον ποιόν ἐστιν αὐτῶν γένος τὸ ποιὸν τῆς ὀργῆς, καὶ λύπη κατηγορεῖται καὶ ὑπόληψις· οὐ τῷ τί ἐστι· λέγεται γὰρ ἡ ὀργὴ, ποτὲ μὲν λύπη. ποτὲ δὲ, ὑπόληψις· ἐπεὶ δίχα ἀμφοτέρα μὲν τῆς ὀργῆς κατηγορεῖται, ἄδηλον δὲ πότερον ἐστὶν αὐτῶν γένος. λεκτέον δὲ δοκοῦν μᾶλλον αὐτῶν εἶναι γένος· ἡ δεικτέον μὴ εἶναι ἔστε. εἰ γὰρ μὴ τὸ μᾶλλον δοκοῦν εἶναι γένος, γένος ἐστὶν· οὐδὲ τὸ λοιπὸν τὸ ἧττον. εἰ γὰρ μᾶλλον ἡ λύπη δοκοῦσα αὐτῆς εἶναι γένος, μή ἐστιν, ὡς ἐδείχθη πρὸ ὀλίγου, οὐδ' ἀν ἡ ὑπόληψις αὐτῆς εἴη γένος, ἀλλὰ καὶ ὁμοίως ἀν ἀμφότερα δοκῇ εἶναι γένη αὐτῆς, οὐ τὸ ἕτερον δεικθῇ μὴ ὄν, οὐδ' ἀν τὸ ἕτερον εἴη τὸ ὁμοίως τούτῳ δοκοῦν. ἆρα μὲν οὖν τὸ μᾶλλον, οὕτως ὡς εἴρηται δείξομεν τὸν χρόνον μὴ ὄντα ἀν γένει τῷ ἀριθμῷ· εἰ γὰρ μᾶλλον ὁ χρόνος κίνησις ἡ ἀριθμὸς, ἀνάγκη σωεχοῦς σωεχὴς μᾶλλον εἶναι γένος, μή ἐστι δὲ κίνησις ὁ χρόνος· ὅτι πόσα μὲν κίνησις, τινός τι καὶ πρός τι· ὁ δὲ χρόνος, οὐ πρός τι· ὁ χρόνος ἄρα οὐ κίνησις· οὐδὲ ἡ κίνησις ἄρα, γένος τοῦ χρόνου. πάλιν ὅτι μὴ γένος τῆς ἐπιθυμίας ἡ λύπη, ἀναιρήσομεν· εἰ γὰρ μᾶλλον ἡ ἐπιθυμία ἀφίσεως ἡ ἡ λύπη. μή ἐστι δὲ οὐ γένει τῇ ἀφίσεως, οὐδ' ἡ λύπη εἴη ἀν· ὅτι δὲ μὴ ἡ ἀφίσεως γένος αὐτῆς, δῆλον ἐκ τοῦ· τὸ μὲν γένος μηδενὸς εἶναι αἴτιον τῶν εἰδῶν· πάντα δὲ ἀφίσεως αἰτίαν εἶναι τῆς ἐπιθυμίας. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ παραλείγματος ἡ ἀφίσεις ἀν προείη· ἐ ὁμοίως ὀργῆς καὶ λύπη καὶ ὑπόληψις, γένος. ἐκ ἔστι δὲ αὐτῆς γένος ἡ ὑπόληψις, οὐδ' ἀν ἡ λύπη εἴη γένος αὐτῆς. ὡσαύτως καὶ τῆς πρακότητος, ἡ ἡμερότης ἡ ἐπικράτεια γένος δοκεῖ· εἰ οὖν μή ἐστιν ἡ ἡμερότης, οὐδ' ἀν ἡ ἐπικράτεια ἡ αὐτὴ δὲ σκέψις, καὶ ἐπὶ τοῦ εἴδους. εἰ γὰρ τὸ μᾶλλον δοκοῦν εἶδος εἶναι τοῦ ἀφορισθέντος γένους τινὸς μή ἐστιν εἶδος αὐτοῦ, οὐδὲ ἔσται ἀν εἴη, τὸ ἧττον ὂν ἐκείνης, εἶδος τοῦ προκειμένου γένους. οἷον εἰ μᾶλλον εἶδος τῆς ἀρετῆς ἡ ἐπικράτεια, ἡ ἡ πρακότης. μή ἐστι δὲ ἡ ἐπικράτεια, οὐδ' ἀν ἡ πρακότης. ἀφ' οὗ δὲ ὁμοίως, εἰ ὁμοίως ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ σωφροσύνη τῆς ἀρετῆς εἴδη. μή ἐστι δὲ τὸ ἕτερον, οὐδὲ τὸ ἕτερον πρὸς μὲν δὴ αὐαίρεσίν τε τὴν ἀνασκευὴν, χρηστέον τοῖς προειρημένοις δύο τόποις· πρὸς δὲ κατασκευὴν τὸ μὲν ἀμφότερα τὸ μᾶλλον ἐπιδέχεσθαι τὸ, τὰ ὡς ἀποδεδειγμένα καὶ τὸ ὡς εἶδος, οὐ χρήσιμον· ἀ γὰρ παίντως τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου γένος ἔσται, εἰ οὕτως ἔχει. ὥστε μόνον πρὸς ἀνασκευὴν ὁ πρῶτος ῥηθεὶς τῶν ἀφ' τοῦ μᾶλλον τόπων χρήσιμος· οὐ γὰρ ἐπεὶ τὸ λευκὸν καὶ ἡ καλὸν τὸ μᾶλλον ἐπιδέχεται, ἤδη δῆλον ἔστιν γένος τὸ λευκοῦ τὸ καλόν· ὁ ἕτερος τόπος τῶν πρὸς ἀνασκευὴν εἰρημένων, οὐ χρήσιμος ἐστὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν, πρὸς ἄλληλα χρήσιμος καὶ πρὸς κατασκευή· εἰ γὰρ τὸ ἧττον δοκοῦν γένος εἶναι τινὸς λειχθείη γένος ὄν, καὶ τὸ μᾶλλον αὖ εἴη· καὶ εἰ τὸ ὁμοίως καὶ τὸ ὁμοίως· ὁ δὲ αὖ τοῦ λόγος, καὶ ἐπὶ τοῦ εἴδους· εἰ γὰρ τῆς ἐπικρατείας μᾶλλον γένος ἡ δύναμις ἡ ἡ ἀρετή, δοκεῖ γὰρ ὁ ἐπικρατὴς κατὰ δύναμιν τινὰ αὐτέχειν πρὸς τὰς ἐπιθυμίας· ἧττον ἔσται ἡ ἀρετὴ γένος αὐτῆς ναὶ δὴ ἡ ἀρετὴ γένος αὐτῆς, εἴη ἀν καὶ ἡ δύναμις. ἀρετὴ δὲ δοκεῖ εἶναι. διότι ἔστιν ἕξις ἐπαινετὴ πάλιν ἐπὶ τοῦ εἴδους. εἰ ἧττον δοκοῦσα αὐγένει εἶναι τῇ ἀρετῇ ἐπικρατείᾳ τῆς κρατερίας, εἴδος αὐτῆς ἔστιν, εἴη ἀν καὶ ἡ κρατερία· ὁ δὲ αὐτὸς λόγος

λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοίως· αὐτε ἐπὶ τῶν γενῶν, αὔτε ἐπὶ τῶν εἰδῶν τὸ ὅμοιον λαμβάνειν. ἔτι πρὸς τὸ κατασκευάζειν σκεπτέον εἰ τῶν τόπων πρὸς κατασκευὴν γένους τὸν ἀφ' τοῦ ἧττον· καὶ ὁμοίως, ἔτι φησὶ πρὸς κατασκευὴν τὸ ἀφορισθὲν γένος εἶναι χρήσιμον· τὸ δὲ ἀφορισθὲν μὴ ὂν γένος εἶναι χρήσιμον· τὸ, εἰ δὲ ἀφορισθὲν μὴ ὂν γένος ἐλεῖν ἐν ἀποδεδομένοις, ξητεῖν, εἰ ἐν τῷ τί ἐστιν αὐτῶν κατηγορεῖται· εἰ γὰρ ἐλλειόντων ὄντων αὐτῶν καὶ κατ' εἴδος διαφερόντων, ἐν τῷ τί ἐστιν εἴη κατηγορούμενον, γένος· οἷον, εἰ τὸ ζῷον ἴσον αὐθρώπου· ἔστι δὲ αὐτὸ ἴδιον χρήσιμον αὖ εἴη καὶ πρὸς ἀνασκευήν· εἰ γὰρ μὴ ἐν τῷ τί ἐστιν εἴη κατηγορούμενον, οὐ γένος· εἰ δὲ ὧν εἴδους εἴη ἀποδεδομένον καὶ κατηγορεῖτο αὐτῶν, δῆλον ζητεῖν, εἰ καὶ ἄλλων διαφερόντων κατὰ τὸ εἶδος ὁμοίως κατηγορεῖται. οἷον, εἰ τὸ ζῷον ἀπεδόθη αὐτὸ γένος, σκεπτέον εἰ καὶ ἵππου καὶ ἄλλου τινὸς ὁμοίως κατηγορεῖται. εἰ γὰρ αὖ γένος· λέγων δὲ τοῦδε τῆς διαφορᾶς ἐπιγίνεσθαι· ἡ δὲ δοκεῖ τισὶ καὶ ἡ διαφορὰ ἐν τῷ τί ἐστιν ἑκάστων κατηγορεῖσθαι, ἐπεὶ δὴ ἡ μὲν ὡσαμφότερος λαμβανομένη, οὕτω κατηγορεῖται. οὐκέτι δὲ καὶ ἡ χωρὶς τῆς ὕλης τῆς συναμφοτέρου διαφορά· ἧς καὶ ἐν κατηγορίαις ἐμνημόνευσε. ἐν οἷς εἴπεν, ἐν τῶν διαφορῶν λόγον ἀναδέχεσθαι, καὶ τὰ ἄτομα καὶ τὰ εἴδη. ἃς ἰδίως οὔσας διαφορὰς, οὐκ εἴπεν εἶναι οὐσίας· ἐκεῖ· ὅτι μήτε γένη, μήτε εἴδη, μήτε ἄτομα· αἱ γὰρ τῶν εἰδῶν κατηγορούμεναι ὡς γένη αὖ κατηγορίαι· ὅτι δὲ μὴ γένη αἱ διαφοραὶ, νῦν δείκνυσιν· οὐδὲ εἴδη δὲ· εἴδη δὲ αἱ ἰδίαι καὶ χωρὶς τῶν γενῶν λαμβανόμεναι διαφοραὶ, εἰ καὶ συναμφότεραι· αἱ αὐταὶ δὲ αἱ ἐκείνῳ τῷ βιβλίῳ οὐσίαι, καὶ τὰ ἄζυμα τὰ ὑπ' αὐτάς. τῆς δ' οὕτω λαμβανομένης διαφορᾶς, καὶ τὸ γένη τὰ διαιρούμενα ὑπ' αὐτῆς, συναναίρεσθαι· ἐγκεῖται δὲ ὡς εἴρηκε νῦν τὸ πεζὸν σημαίνειν ζῷον ποιόν· καί τοι οὐ δοκεῖ αὐτῷ τὸ γένος τῆς οἰκείας διαφορᾶς οὕτω κατηγορεῖσθαι· τῆς μὲν γὰρ χωρὶς τῆς ὕλης τὴν οὐσίαν διαφορᾶς λαμβανομένης, ἅτε τὸ διαιρούμενον ὑπ' αὐτῆς γένος συναναίρεσθαι κατηγορεῖται· ὅτι μὴ δὲ ἄλλό τι ὅλον ἀνομοιομερὲς τὸ μέρος ὧν ἐνέστιν οὕτω κατηγορεῖται· μέρος δὲ τὸ ποιοῦτον διαφορὰ τοῦ διαιρουμένου ὑπ' αὐτῆς· οὔτε αὐτὴ, ἡ τοῦ εἴδους, ἡ τὸ ἄτομον· ὅτι μὴ δὲ τὸ μέρος τοῦ ὅλου· ἐπεὶ δὲ δοκεῖ τισὶ καὶ ἡ διαφορὰ ἐν τῷ τί ἐστιν ἑκάστων κατηγορεῖσθαι, εἰπὲ μὲν οὖν τὸ πρῶτον ὅτι καὶ πῶς διαφοραὶ καὶ τὰ ἀφ' διαφορᾶς προβλήματα ὁμοῦ δεῖ τῷ γένει τιθέναι· ὡς τῶν αὐτῶν τόπων καὶ πρὸς τὰ ἀφ' τῶν διαφορῶν προβλήματα χρησίμων ὄντων· ὅτι δὲ μὴ πάντη ταὐτὸν ἡ διαφορὰ τῷ γένει· εἰ καὶ ὅτι μάλιστα καὶ αὐτὴ ἐν τῷ τί ἐστι δοκεῖ τοῦ εἴδους κατηγορεῖσθαι καὶ ἡ τὰ ἐλλειόντων γε καὶ διαφόρων τῷ εἴδει ἡ διαφορὰ, τίσι πῶς διαφορᾶν δῶν ἡσόμεθα χωρίζειν τὰ γένους, στοιχεῖά τινα καὶ θεωρήματα ἢ μῖν παραλίσωσιν· ἃ τῷ φθάνειν εἰρῆσθαι ἤδη εἴπεν ἐν τοῖς εἰρημένοις· ἔστι δὲ πρῶτον μὲν, ὅτι τὸ γένος οὐδὲ πλέον λέγεται τῆς διαφορᾶς· μέρος γοῦν τι τοῦ γένους, ἡ διαφορὰ ἀποτέμνεται. δεῖ τόδον ὅτι εἰ καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ εἴδους ἐν τῷ τί ἐστι δοκεῖ κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' οὐ διαφοραὶ ἐν τῷ τί ἐστιν, καὶ αἱ διαφοραὶ ἐν τῷ ὁρισμῷ, ἀλλὰ μᾶλλόν γε τὸ γένος ἁρμόττει ὁρωτηθέντας τοῦδε τοῦ εἴδους τί ἐστιν ἀποδιδόναι. ἢ πῶς διαφοραὶ· μᾶλλον γὰρ ὁ ἄνθρωπος ζῷον, ἢ λογικόν· τρίτον ὅτι ἡ μὲν διαφορὰ, ποιότητα τοῦ γένους οὖσι σημαίνει· ποιότητα γοῦν τοῦ ζῴου, τὸ λογικόν· τὸ πεζόν· οὐκέτι δὲ καὶ τὸ γένους τῆς διαφορᾶς· οὐδαμοῦ γὰρ αὐτῶν ποιότης ζῷον· καὶ ὅτι οὕτως ἔχει δεικνύς, παρέθετο· ὅτι τὸ μὲν ἐπὶ τῶν λογικῶν, ποιὸν ζῷον σημαίνει· ὁ δὲ ζῷον εἰπὼν, οὐ λέγει ποιὸν λογικόν· ὥστε τὸ μὲν λογικὸν, εἰς ποιὸν μεταλαμβάνεται, ποιότητα τοῦ ζῴου σημαίνον. τὸ δὲ ζῷον, οὐκέτι τοῦ λογικοῦ σημαίνει ποιότητα. ἐπεὶ δὲ δοκεῖ τὸ μουσικὸν ἢ μασικόν τί ἐστιν, ἐπιστήμον τί εἶναι, καὶ ἡ μουσικὴ ἐπιστήμη τίς. τόπον ἡμῖν παραλίσωσιν, ᾧ προσχώμενοι δῶν ἡσόμεθα κατασκευάζειν τὸ καὶ ἐπικείνειν τί ὂν οὐ γένει τινί· φησὶ γοῦν δεῖν ὧδε τὰς τοὺς ἕξεις ἔχοντα καὶ τὰ ἀφ' τῶν ἕξεων παρωνύμως λεγόμενα ἐπιβλέπειν, καὶ ἐπ' ἐκείνων τὸ παρωνομασμένον τινὶ φαίνηται ὑπό τι ὂν γένος ἄλλο ᾧ παρωνύμασται τι καὶ τὸ ἀφ' οὗ τὸ προκείμενον παρωνόμασται λέγειν γένος εἶναι τοῦ παρωνύμου ἀπὸ τοῦ λεγομένου γένους· ἔστω δὲ οὕτως ἔχειν, οἷον τῆς ἐπιστήμης πιστοῦται.

Nō esse bonam diffinitionē dubitationē esse æqualitatē

τὸ λευκὸν. ἢ. λευκότης

χρόνος μήτε ὢν γένει τῷ ἀριθμῷ

δοκεῖ ὁ ἐγκρατὴς κατὰ δύναμιν τινὰ αὐτέχειν πρὸς τὰς ἐπιθυμίας

ἐγκράτεια ἀρετὴ δοκεῖ εἶναι διότι ἕξις ἐπαινετή. alio q facultas magis ÷ quā virtus ut statim ante dixit

De Differētia notanda

στοιχεῖά τινα τῆς θεωρήματα

Genus ⟩ D̂ Differētia ⟩

Differēta quitas ÷ generis cuius est differentia

ἐπικρίνειν discernere. cognoscere

ἐπικρίνειν

ἐπιστῆμόν ἐστι

ἐπεὶ γὰρ τὸ μουσικὸν καθὸ μουσικὸν παρώνυμον ἐν τῇ μουσικῇ ἐπιστῆμον ἐστί. τὸ δὲ ἐπιστῆμον, παρώνυμον τῆς ἐπιστήμης· καὶ ἡ μουσικὴ ἀφ' ἧς τὸ μουσικὸν παρωνόμασται, ἐπιστήμη ἔσται. ἐπεὶ ἀπὸ ταύτης παρώνυμον τὸ ἐπιστῆμον τὸ γένος τῶν μουσικοῦ· πάλιν, ἐπεὶ κατὰ τὴν βαδίσιν τὸ βαδίζειν λεγόμενον καὶ ὂν αὐτῆς παρώνυμον κινεῖται· καὶ ἔστι πάλιν τὸ κινεῖσθαι παρώνυμον καὶ ἀπὸ τῆς κινήσεως, εἴη ἂν καὶ ἡ βάδισις κίνησις· καὶ ὑπὸ τὴν κίνησιν· τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων, δεῖν φησιν ὅταν βουλώμεθα κατασκευάσαι καὶ δεῖξαί τι γένος ὂν τινός, ὑπὸ τὰ ἔχοντα αὐτὸ καὶ παρωνομασμένα ἀπ' αὐτοῦ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον μεταβάντας καὶ δείξαντας τὸ ἕτερον ὑπὸ τὸ ἕτερον, οὕτω καὶ τοῦ προκειμένου γένος ὂν τὸ προκείμενον δεικνύναι. οἷον, ὡς αὐτὸς παρέθετο, εἰ βουλοίμεθα τῆς ἐπιστήμης δεῖξαι γένος ὂν τὴν πίστιν, δεῖ ὁρᾶν τε καὶ δεικνύναι, ὅτι ὁ ἐπιστάμενος καθὸ ἐπίσταται πιστεύει. εἰ γὰρ τοῦτο, δῆλον ὅτι καὶ ἡ ἐπιστήμη πίστις· καὶ εἰ ὁ ἡδόμενος καθὸ ἥδεται ἐν ἀγαθῷ ἐστι, καὶ ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν ἂν εἴη· καὶ εἰ τὸ ἀκοῦον αἰσθάνεται, καὶ ἡ ἀκοὴ αἴσθησις· ἡ δὲ λέξις ἡ ἐπειδὴ δὲ δοκεῖ τὸ μουσικόν ἐστιν ἐπιστῆμον εἶναι, ἡ μουσικὴ ἐπιστήμη τίς, εἴη ἂν σαφεστέρα εἰ οὕτως ἔχοι. ἐπεὶ δὲ δοκεῖ διότι τὸ μουσικὸν ἢ μουσικόν ἐστιν, ἡ μουσικὴ ἐπιστήμη εἶναι. Ετι ἐπεὶ τὸ παρεπόμενον τινὶ ἀεὶ καὶ μὴ ἀντιστρέφον χαλεπὸν χωρίσαι τῶν μὴ γένος εἶναι. Επεὶ τὸ γένος ἕπεται τῷ εἴδει, καὶ οὐκ ἀντιστρέφει· εἰ μὲν γὰρ ἄνθρωπος, ζῷον· οὐ μὴν, εἰ ζῷον ἄνθρωπος· δεῖν φησιν ἐφ' ὧν ἡ τοιαύτη τάξις ὡς τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἕπεσθαι, μηκέτι δὲ καὶ ἀντιστρέφειν τὸ ἕτερον τῷ ἑτέρῳ ἕπεσθαι, λαμβάνειν ὡς τὸ μὲν εἶδος αὐτῶν ὄν, τὸ δὲ, γένος· δοκεῖ γὰρ ἔνδοξον εἶναι· ἐπεὶ γὰρ τῇ νηνεμίᾳ μὲν ἕπεται ἡ ἠρεμία· τῇ δὲ ἠρεμίᾳ, οὐκέτι ἡ νηνεμία· καὶ τῷ μὲν ἀριθμῷ τὸ διαιρεῖν· τῷ δὲ διαιρετῷ οὐκέτι ὁ ἀριθμὸς, τῆς μὲν νενημίας γένος λ. δοκεῖ, ἡ ἠρεμία· τοῦ δὲ ἀριθμοῦ, τὸ διαιρετὸν· αὐτὸς μὲν οὖν φησιν ὡς ἐνδόξῳ δεῖν τούτῳ χρῆσθαι τῇ προειρημένῃ ἀκολουθίᾳ πρὸς τὴν τοῦ γένους κατασκευήν· εἰ δὲ ἄλλος τις αὐτῷ χρῷτο μὴ συγχωρεῖν ὡς ὑπὸ πάντων οὕτως ἔχοντι· ἔστι γάρ τινα ἃ ἀκολουθεῖ μὲν καὶ οὐκ ἀντιστρέφει· οὐ μὴν καὶ γένη ἐστὶ τούτων οἷς οὕτως ἀκολουθεῖ· καὶ δείκνυσιν τοῦτο ὑπὸ παραδείγματος· τῷ γὰρ γινομένῳ, ἕπεται τὸ μὴ ὄν· οὐδὲν γὰρ γινόμενον ἔτι ἐστὶν ἤδη· καὶ οὐκ ἀντιστρέφει· οὐκέτι γὰρ τῷ μὴ ὄντι τὸ γινόμενον ἕπεται· οὐ γὰρ εἴ τι μή ἐστι, τοῦτο γίνεται· ὁ γὰρ τραγέλαφος μὴ ὄν ἐστιν, ἀλλ' οὐ γίνεται· διὸ εἰ καὶ τὸ μὴ ὂν μὲν ἕπεται τῷ γινομένῳ, τὸ δὲ γινόμενον τῷ μὴ ὄντι οὐχ ἕπεται· οὐκ ἔστι τῶν γινομένου τὸ μὴ ὂν γένος· καὶ δι' ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτοῦ γένος, ἔδειξε. τοῦ γὰρ μὴ ὄντος, οὐχ οἷόν τε εἴδη εἶναι. οὐδενὸς γὰρ τὸ μὴ ὄν, ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται. διὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲ τῆς στερήσεως· καὶ ὅλως τὸ μὴ εἶδος ἐν ὑπάρξει ἐστί· τὸ δὲ μὴ ὄν, ἀνύπαρκτον· πῶς οὖν ῥηθήσεται τὸ ἀνύπαρκτον, γένος τῶν ἐν ὑπάρξει. τὸ γὰρ γένος, ἐν ὑπάρξει ὀφείλει εἶναι.

οὐδενός τὸ μὴ ὂν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται διὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲ τῆς στερήσεως

τοὺς

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ, ΕΙΣ ΤΟ ΓΕΜΓΤΟΝ ΤΩΝ ΤΟΓΙΚΩΝ.

Ως πρὸς τὸ ἴδιον ἐπιχειρεῖν δεῖ καὶ ποσαχῶς τὸ ἴδιον ὅτι τετραχῶς· καὶ τὶ ἕκαστον, καὶ τὶς ἡ πρὸς ἄλληλα τούτων διαφορά. Γαραδοὺς ἡμῖν ἐν τῷ πρὸ τούτου, τουτέστι τῷ τετάρτῳ τῆς τῶν τοπικῶν πραγματείας τοὺς τόπους δι' ὧν οἷόν τε πρὸς τὰ ἀπὸ τοῦ γένους προβλήματα ἐπιχειρεῖν, κατασκευαστικῶς τε ἀνασκευαστικῶς, μεταβαίνειν ἐντεῦθεν ὑπὸ τὰ ὑπὸ τοῦ ἰδίου προβλήματα, καὶ παραδίδωσι καὶ πῶς πρὸς ταῦτα ἐπιχειρεῖν δεῖ· καὶ προλαμβάνει ποσαχῶς τε τὸ ἴδιον ὅτι τετραχῶς· καὶ τὶ ἕκαστον· καὶ τὶς ἡ πρὸς ἄλληλα τούτων διαφορά. εἰκότως δὲ προετάγησαν οἱ μὲν πρὸς τὰ γενικὰ προβλήματα τόποι, τῶν πρὸς τὰ ἰδικά· οἱ δὲ πρὸς τὰ ἰδικὰ, τῶν πρὸς τὰ ὁρικά· διότι δι' ὧν τόπων δείκνυμεν ὅτι τόδε τοῦδε γένος ἐστὶ, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων δείκνυμεν, ὅτι τὸ παραληφθὲν γένος ἐν τῷ ὁρισμῷ, γένος ἐστὶ τοῦ ὁρισμοῦ· καὶ διὰ τῶν ἀνασκευαστικῶν πάλιν τῶν δεικνύντων μὴ εἶναι τοῦ παραληφθὲν γένος, ἀνασκευάζοντες δείκνυμεν, ὅτι οὐδὲ τοῦ ὁρισοῦ ἐστι γένος. τοὺς δὲ τόπους τοὺς πρὸς τὰ γενικὰ προβλήματα, προέταξε πρὸ τῶν ἰδικῶν, διότι τὰ γενικὰ προβλήματα, οὐσιώδη εἰσί· τὰ δὲ ἰδικὰ, ἐπουσιώδη· τιμιώτερα δὲ τὰ οὐσιώδη, τῶν ἐπουσιωδῶν. πάλιν δὲ τοὺς τόπους τὰς περὶ τῶν ἰδικῶν προβλημάτων προέταξε τῶν πρὸς τὰ ὁρικά, διότι οἱ περὶ τῶν ἰδικῶν προβλημάτων τόποι, χρησιμεύουσιν ἡμῖν καὶ ἐν τοῖς ὁρικοῖς προβλήμασι· δι' ὧν γὰρ τόπων δείκνυμεν ὅτι τόδε οὐκ ἔστιν ἴδιον τοῦδε, διὰ τῶν αὐτῶν δείκνυμεν, ὅτι οὐδὲ ὁρισμός ἐστι τόδε τοῦδε. δείκνυμεν ὅτι οὐκ ἔστι τόδε τοῦδε ἴδιον, ἐὰν ἀσαφέστερον ᾖ τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον τοῦ ὑποκειμένου ᾧ ἀπεδόθη. οἷον εἴ τις ἀποδώσει ἴδιον τῶν πυρὸς τὸ ὅμοιον εἶναι τῇ ψυχῇ, μᾶλλον οἷδε τὸ ὑποκείμενον ἢ τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον· ἢ εἰ ὁμωνύμους ἔχοι φωνάς· οἷον ἴδιον τῆς ψυχῆς, τὸ κινεῖσθαι κίνησιν τὴν κατὰ λόγον· ὁμώνυμος γὰρ φωνὴ ἡ κίνησις, ἢ εἰ μὴ ἀντιστρέφοι τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον πρὸς τὸ ὑποκείμενον· οἷον ἀπεδόθη τὸ δίπουν ἴδιον τῶν ἀνθρώπου. ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἴδιον· εἰ γὰρ ἦν ἴδιον, ἀντέστρεφεν ἄν· καὶ ἐλέγετο ὡς πᾶν ὁ ἄνθρωπος δίπουν, οὕτω καὶ τὸ δίπουν ἄνθρωπος· ὁμοίως οὖν καὶ ὑπὸ τῶν ὁρισμῶν· δέον τε γὰρ σαφέστερον εἶναι τὸν ὁρισμὸν τοῦ ὁριστοῦ· εἰ γὰρ ἀσαφέστερος εἴη, οὐκ ἔστιν ὁρισμός· ἢ εἰ μὴ ἀντιστρέφοι ὁ ὁρισμὸς πρὸς τὸ ὁριστὸν, ἢ εἰ ὁμωνύμους φωνὰς περιέχοι ὁ ὁρισμός.

Αποδίδοται δὲ τὸ ἴδιον ἢ καθ' αὑτὸ καὶ ἀεὶ, ἢ πρὸς ἕτερον καὶ ποτέ. Ιστέον ὅτι ὑπὸ πλέον τὸ ἀεὶ τοῦ καθ' αὑτὸ· τὸ μὲν γὰρ καθ' αὑτὸ ἴδιον, καὶ ἀεὶ· οὐ μὴν τὸ ἀεὶ, πάντως καὶ καθ' αὑτὸ· τὸ μὲν γὰρ καθ' αὑτὸ, ἀπὸ πάντων χωρίζει τῷ μόνῳ αὐτῷ ὑπάρχειν· πολλὰ δὲ τῶν ἀεὶ τισὶν ὑπαρχόντων, οὐ μόνοις ὑπάρχει· ὁμοίως καὶ τὸ πρὸς ἄλλο ἴδιον, τοῦ ποτὲ ὑπὸ πλέον· τὸ γὰρ πρὸς ἄλλο ἴδιον, ἢ ἐν ἅπασι καὶ ἀεὶ, ἢ ἐν τοῖς πλείστοις μὴ ὡς ἐπιτοπολύ· διὰ ταῦτα καὶ τὸ ἀεὶ τοῦ πρὸς ἄλλο ὑπὸ πλέον· τὸ δὲ καθ' αὑτὸ ἴδιον, τῶν πρὸς ἄλλο διαφορεῖ· ὅτι τὸ μὲν καθ' αὑτὸ ἴδιον, ἀπὸ πάντων χωρίζει· τὸ δὲ πρὸς ἄλλο, οὐκ ἀπὸ πάντων τῶν καθ' αὑτὸ πάντως διαχωρίζει, ᾧ μόνῳ αὐτῷ ὑπάρχειν· τὸ δ' ἀεὶ ὑπάρχειν τινὶ ἴδιον λέγεται οὐχ ὅτι καὶ μόνῳ, ἀλλ' οὐδ' ὅτι χωρίζει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ τινός, ὡς τὸ πρὸς ἄλλο ἴδιον, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τοῦτο μόνον· διότι ἀεὶ ὑπάρχει· διὸ οὐδὲν κωλύει αὐτὸ πλειόνων λ. ἴδιον κατὰ τοῦτο τὸ σημαινόμενον τῶν ἰδίου, καθάπερ ἀρετὴ πρὸς ἐπιστήμην· ὅτι ἡ μὲν ἀρετὴ, ἐν πλείοσι δυνάμεσι τῆς ψυχῆς γίνεται· καὶ γὰρ ἐν ᾧ παθητικῷ καὶ ἐν τῷ λογιστικῷ· ἡ δὲ ἐπιστήμη, ἐν μόνῳ τῷ λογιστικῷ.

Γρόσκειται τῇ φύσει, διότι ἐμφαίνεται τὸ ἥμερον καὶ τοῖς ἀλόγοις ζῴοις· ἀλλ' οὐκ ἔστιν αὐτοῖς φύσει, ἀλλ' ἐκ χειροηθείας καὶ τιθασεύσεως· καὶ τοῖς ὀρνέοις ὑπάρχει τὸ ἥμερον· ἀλλ' οὐ πᾶσι· τοῖς δὲ ἀνθρώποις πᾶσι· διὸ καὶ λέγεται φύσει τούτοις ἐν ὑπάρχειν· καθ' αὑτὸ μὲν ἴδιον ὃ καὶ κυρίως ἴδιον λέγεται, ὡς ἐν ταῖς πέντε φωναῖς ἀποδί

Ordo locorū & problematū

ἐπουσιώδη. adsustantialia

Quomodo probetur hoc nō esse proprium huius

Quibus modis probetur hoc esse diffinitionē huius

καθ' αὑτὸ ἀεὶ — D^a.

καθ' αὑτὸ πρὸς ἄλλο — D^a.

καθ' αὑτὸ ἴδιον ὃ καὶ κυρίως ἴδιον λέγεται ἐν ταῖς πέντε φωναῖς

ἀντιστρέφει τοῦτο πρὸς τοῦτο

Quinq: uoces porphyrij

δοται. ὁ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ ἀεὶ ὑπάρχει ‖ ἢ ἀεὶ μὲν ὑπάρχει, μὴ μόνῳ δέ, ὡς τῷ θεῷ τὸ ἀθάνατον. ἀεὶ μὲν ὑπάρχει αὐτῷ ὄντι. οὐ μόνῳ δέ. ἐπεὶ καὶ οἱ ἄγγελοι καὶ αἱ ψυχαί, ἀθάνατον πρὸς ἕτερον δέ ἐστιν, ὡς εἴ τις εἴποι ἴδιον ἀνθρώπου τὸ λίπωμα. πρὸς τὸ τετράποδα γάρ, λέγεται λίπωμα. ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ἴδιον λεγόμενον τὸ προσακτικὸν, πρὸς ἕτερον ἀφορίζεται ἡμῶν πρὸς τὸ σῶμα. ἄρχει μὲν γὰρ καὶ προστάσεως ἡ ψυχή, καὶ κινεῖ τὸ σῶμα. τὸ δὲ σῶμα ὑπηρετεῖ τοῖς κινήσεσι καὶ ὁρμαῖς τῆς ψυχῆς. ἔστι δὲ ταῦτα παθεῖν οὐ τῷ γυμνασίῳ, ἴδιον ῥηθήσεται τὸ τινὸς ἀνθρώπου. ἀλλὰ ποτέ, ἤτοι καθ' ὃν καιρὸν ταῦτα πατεῖ· οὐ γὰρ ἀεὶ ταῦτα πατεῖ. ἀλλὰ τὸ μὲν πρὸς ἕτερον ἴδιον ἀφορίζόμενον, δύο προβλήματα ποιεῖ· εἰ ἔστι μὲν καταφάσκεται, ὡς τοῦ ἀνθρώπου τὸ λίπωμα. τοῦτο δέ, ἤγουν τοῦ ἴππου ἀφράσκεται. καὶ γὰρ εἰ ἐπιχειρήσει τις δεῖξαι ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐ λίπωμά ἐστι, ἕξει τὸ πρόβλημα ἕξει. καὶ πάλιν εἰ ἐπιχειρήσει δεῖξαι ὅτι ὁ ἵππος λίπωμά ἐστι, ἕξει τὸ πρόβλημα ἕξει. ἀναιρεῖται δὲ τὸ οὗτον ἴδιον ἀμφοτέρως, ἤγουν εἴτε μὴ δείξει τὸν τὸν ἄνθρωπον, τετράποδα, εἴτε τὸν ἵππον λίπωμα. χάριν δὲ παραδείγματος καὶ πρὸς σαφήνειαν τοῦ δύο γίνεσθαι προβλήματα ἐκ τοῦ πρὸς ἕτερον ἰδίου, τὸ τοιοῦτον παράδειγμα εἰλήφαμεν. ἀδύνατον γὰρ διελθεῖν ἐν ἀνθρώπου τετράποδα. ἢ ἐν ἵππου λίπωμα ‖ παράδειγμα δὲ προβλήματα γίνονται ἀπὸ τοῦ τοιούτου ἰδίου, ἐὰν ἑκατέρου τοῦτε ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἵππου ἀποδώσεις τὸ ἴδιον· τοῦ μὲν, τὸ λίπωμα. τοῦτο, τὸ τετράποδα. οἷον ὅτι ὁ ἄνθρωπος, λίπωμα· ὁ δὲ ἵππος, τετράποδα. καὶ ἐὰν ἑκάτερον ἑκατέρου ἀπαρνηθῇ, οἷον ὁ ἄνθρωπος οὐ λίπωμα· ὁ ἵππος οὐ τετράποδα. εἴτε γὰρ εἴποι τις, ὁ ἄνθρωπος οὐ λίπωμά ἐστιν. εἴτε ὁ ἄνθρωπος τετράποδα ἐστίν, ἐν ἔσται πρόβλημα, αἱρουμένου τὸ ἐν ἀνθρώπου λίπωμα εἶναι. ὁμοίως καὶ ἐφ' ἑτέρου, ὁ ἵππος οὐ τετράποδα ἐστίν, ἢ λίπωμα ἐστί. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ κεῖνος ἀρνεῖται, ὅτι ὁ ἵππος τετράποδα ἐστίν. ‖ ἔστι δὲ τὸ μὲν καθ' αὑτὸ ἴδιον. οὐ ἐξ ἀνάγκης πρὸς ἕτερον ἴδιον, καὶ φησὶ καθ' αὑτὸ μὴ κυρίως ἴδιον εἶναι, ὃ ἀφορίζεται πρὸς ἅπαντα. ἤγουν ὃ ἐφαρμόζει πᾶσι τοῖς μεμιγμένοις ἀνθρώποις τοῖς ἔσω ἐν ἀνθρώπου ἀναγομένοις. καὶ δύναται χωρίζειν ἐν ἀνθρώπου ἀπὸ πάντων τῶν ἄλλων ζώων. ἔστι δὲ πρὸς ἕτερον ἴδιον ἐστιν, ὃ οὐ δύναται χωρίζειν καὶ διορίζειν ἐν εἴδει ἀπὸ πάντων τῶν ἄλλων. ἀλλὰ ἀπό τινων τακτῶν καὶ ὡρισμένων. ὡς τὸ λίπωμα χωρίζει ἐν ἀνθρώπου ἀπὸ πάντων τῶν τετραπόδων, οὐ μὴν γε καὶ τῶν ὀρνέων. καθάπερ ἀρετῆς πρὸς ἐπιστήμην. ‖

Ἡ μὲν γὰρ ἀρετὴ, οὐ τελείοσι θεωρεῖται. καὶ οὐ τοῖς φυσικοῖς καὶ τεχνικοῖς. καὶ οὐκ ἐπὶ τινων ὡρισμένων λέγεται. οὗ γὰρ ἀνθρώπου ἀρετὴ, τὸ κατὰ νοῦν οὖσαν ζῆν. ἵππου δὲ, τὸ εὖ δέχεσθαι· δαμάζειν, τὸ κωλύειν τοὺς ὄμβρους καὶ τοὺς καύσωνας. κλίνης δὲ, τὸ πρὸς ἀνάπαυσιν ἐπιτήδειον. ἡ δὲ ἐπιστήμη, οὐ τοιούτοις καὶ ὡρισμένοις θεωρεῖται τοῖς λογικοῖς δηλονότι μόνοις. ἤγουν τοῖς ἀνθρώποις. πῶς δὲ ἀρετὴ καὶ ἐπιστήμη ἔλαβον, οὐχ ὡς ἴδια, ἀλλὰ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἴδια θεωρεῖται οὐ ὡρισμένοις, ποῖα δὲ οὔ, καθάπερ ἀρετὴ πρὸς ἐπιστήμην· ὅτι ἡ μὲν ἀρετὴ, οὐ τελείοσι. καὶ τὸ ᾧ πάσχει καὶ τῷ λογιστικῷ· καὶ τῷ λογιστικῷ, ἢ δὲ ἐπιστήμη, οὐ μόνῳ ᾧ λογιστικῷ. ‖ Ἐστι δὲ τὸ πρὸς ἄλλο ἴδιον ἀφορᾶσθαι. ‖ Τὸ πρὸς ἄλλο ἴδιον φησὶν, ἢ οὐ πᾶσι θεωρεῖται καὶ ἀεὶ, ὡς τὸ λίπωμα διαφορὰ ὄν, οὐ πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις θεωρεῖται καὶ ἀεὶ, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ οὐ τοῖς τελείοις. ἴδιον τὸ αὐξητικὸν ἴδιον μέν ἐστι τοῦ λογικοῦ, ἀλλ' οὐκ ἀεὶ ὑπάρχει αὐτῷ. ἀλλ' ἐὰν μὲν τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων, αὐξητικὸν τὸ θυμικὸν καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν. καὶ ἀναχαιτίζει αὐτὰ τῆς ἀλόγου ὁρμῆς. ταῦτα δὲ ὑπηρετοῦσιν αὐτῷ. ἐὰν δὲ τῶν μοχθηρῶν καὶ φαύλων ψυχῶν, τοὐναντίον γίνεται. ταῦτα μὲν αὐξητικὸν τοῦ λογικοῦ τὸ δυτικὸν αὐτοῖς. ‖ Τῶν δὲ ἰδίων ἐστὶ λογικώτατα. λοπικὰ προβλήματα λέγει, τὰ ἐπιχρηστοῦντα πολλοὺς λόγους καὶ πολλὰ ἐπιχειρήματα καὶ ἰχυρά. εἰσὶ δὲ τοῦτα τὰ τοιαῦτα καθ' αὑτά. καὶ ἀεὶ. καὶ τὰ πρὸς ἕτερον. τὸ μὲν γὰρ πρὸς ἕτερον ἴδιον φησὶ, τέσσαρα ποιεῖ προβλήματα. τὸ δηλονότι καθ' αὑτὸ καὶ ἀεὶ, πρὸς πολλὰ ὄντα ἐπιχειρεῖν. καὶ γὰρ δεῖ λαμβάνειν τὸν οὐ καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν, ᾧ δεῖ τούτῳ ᾧ ἰδίῳ ‖

χωρίζειν τὸν ἄνθρωπον ἀφ' ἑνὸς τῶν ὄντων. οἷον ἵππου βοὸς ἢ τῶν ἄλλων τὸ ἀνομοειδῶν. ὅτω γὰρ χωρίζοντες τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τῶν ἀνομοειδῶν πάντων, ποιοῦμεν πολλὰ ἐπιχειρήματα. οἷον τὸν οὐ καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν, ἴδιον καθ' αὑτὸ τοῦ ἀνθρώπου. λοιπὸν οὔτε τῷ ἵππῳ ὄντι ἴδιον, οὔτε τῷ βοΐ, οὔτε ἄλλῳ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ τὸ τετράποδα. τὸ πρὸς ἕτερον οὕτω ἴδια δύο καὶ τέσσαρα προβλήματα ὡς εἴρηκε ποιοῦσι. πολλὰ ἐπιχειρήματα πρὸς ἕκαστον ἑαυτῶν ἐφέλκεται. τὸ δὲ καθ' αὑτὸ καὶ κυρίως ἴδιον, καὶ ἔστιν λογικὸν ὄντως. ὅτι ὅλως ἐν καὶ ὃ αὐτοῦ πρὸς τελείονα ἐπιχειρεῖν. ἤγουν πολλὰ ἐπιχειρήματα λαμβάνειν. ὁ γὰρ καταισχύνων καθ' αὑτὸ ἴδιον εἶναι τοῦ ἀνθρώπου δείκνυσιν αὐτὸ αὐτιστρέφον καὶ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ ἀεὶ ὑπάρχον. τὸ δὲ ἀεὶ ἴδιον ὁ καταισχύνων, πρὸς τελείονας χρόνους ἤγουν τὸν παρελθυθότα. ἐν οἷς ἔστω, καὶ ἐν μέλλοντα παρατηρήσει. καὶ ταυτὸ δείσει λαμβάνειν ὃ αὐτῶν τὸ ἐπιχειρήματα. ὡς ὁ ἐπὶ τὸν ἐν θεῖς ζῷον ἀθάνατον εἶναι. καὶ ἴδιον ὑπάρχειν αὐτῷ ᾧ θεῷ, δείξει καὶ κατὰ τὸν παρελθυθότα χρόνον ἀθάνατον εἶναι, ἢ κατὰ τὸν ἐνεστῶτα, ἢ κατὰ τὸν μέλλοντα. εἰ γὰρ μὴ ἔφαρμόζει ἕξει τῷ θεῷ κατά τινα τῶν τοιούτων χρόνων, ἀναιρεῖται. ὡσπερ καὶ ὁ καθ' αὑτὸ ἴδιον δεῖ χωρίζειν ἐν εἴδει ἀφ' ἑνὸς τῶν ὄντων. εἰ δὲ μὴ, οὐκ ἔσται καθ' αὑτὸ ἴδιον. γινώσκειν ὅτι ἀεὶ ἴδιον πλέον ἕξει τὸ καθ' αὑτὸ. πᾶν μὲν γὰρ καθ' αὑτὸ, καὶ κυρίως ἴδιον ἕξει καὶ ἀεί. ὡς δὲ ἐπιστήμης δεκτικὸν. οὐ μὴν δὲ ἀεὶ ἴδιον ἔστι καὶ καθ' αὑτὸ. ὁ γὰρ δίπωμα, ἀεὶ μὲν ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ. οὐ καθ' αὑτὸ δὲ καὶ κυρίως, διὰ τὸ εἶναι καὶ τοῖς ὀρνέοις. ἀλλὰ δὲ ποτὲ ἴδιον οὐ λέγεται λογικὸν πρόβλημα. διὰ τὸ μὴ εἰς πολλοὺς λόγους ἐπιχειρεῖν. ἀεὶ μόνου γὰρ τοῦ χρόνου ἔχομεν ἐπιχειρεῖν πρὸς καταισχύνη. καὶ ἀναισκυλῶ τούτων. καθ' ὃ λέγομεν νῦν ὑπάρχειν αὐτὸ. οἷον ἐν ὧ ἡμέρᾳ πολιοῦσθαι τὸν ἄνθρωπον καταισχυνάσομεν, εἰ καὶ μὴν καιροῦ τῆς ἡμέρας πάντας δείξομεν πολιομένους. ‖ Τὸ δὲ ἀεὶ πρὸς πολλοὺς χρόνους. ‖ Τὸ ἀεὶ ἴδιον, πολλὰ φησὶ τὰ ἐπιχειρήματα χορηγεῖ τῷ θηραυτῇ καὶ ἀεὶ βλέποντι πρὸς ἅπαντας τοὺς χρόνους. δεῖ γὰρ ὁρᾶν εἰ τὸ καθῆσθαι μὴ ὑπάρχει ναῦ ᾧ σωκράτει. ἢ μὴ ὑπῆρξεν. ἢ μὴ ὑπάρξει. ὥστε οὐκ ἔστι τὸ καθῆσθαι ἴδιον τῷ σωκράτους. ᾠδὶ δὲ τῷ ποτὲ ἰδίου οὐκ εἰσὶ λόγοι καὶ ἐπιχειρήματα πολλά. διότι ᾠδὶ τῷ ναῦ μόνον χρόνῳ σκοπεῖν μὲν. καὶ εἰ μὲν ἔστι ᾧ σωκράτει ναῦ τὸ καθῆσθαι, ἔστι καὶ ἴδιον αὐτῷ. εἰ δὲ οὐκ ἔστι ναῦ, οὐδὲ ἴδιον αὐτῷ ἔτι αὖ. ᾠδὶ γὰρ τῷ παρελθυθότι καὶ μέλλοντες τὸ ποτὲ οὐ σκοπεῖν. ἀλλὰ πρὸς τὸν ναῦ. πρὸς γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον οὐ ᾧ ὑπάρχει αὐτό, λέγεται τὸ ποτὲ ἴδιον. οὐκ οὖν πόρος δὲ πρὸς ᾧ οὕτως ἴδιον ἡ ἐπιχείρησις ἀφ' ἑνός τινος μονομιᾶ χρόνου. ‖ Ἐκ τῶν δεῖ τὸ συμβεβηκὸς τόπων. καὶ γ' ἢ τῶν ἀεὶ ‖ καὶ παντὶ ὑπαρχόντων ὄντι τὸ πρὸς ἕτερον ἴδιον. καὶ παραδίδωσι τοὺς πρὸς ἕξιν τόπους, ἢ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰσὶν καὶ οὐκ ἀεί. καὶ ἀντικρυς εἰσὶ ταῦτα τὰ οὕτως ὑπάρχοντα τισὶ, τῶν συμβεβηκότων. εἶπε γὰρ καὶ οὗ ᾧ πρώτῳ, ὅτι τὰ συμβεβηκότα πολλάκις ἴδια γίνονται πρός τι. δεῖ οὖν οὐ τούτοις ἐπισκέπτεσθαι καὶ λαμβάνειν τὰ ἐπιχειρήματα ἀφ' ὧν εἰποιμεν πόπων τοῦτο τὸ συμβεβηκός. ὡς γὰρ ὁ τὸ λογικὸν καταισκυλάζων συμβεβηκέναι τῷ σώματι ἐκ τοῦ τινὶ μὲν ὑπάρχειν, τινὶ δὲ μὴ ὑπάρχειν, οὕτω καὶ τὸ πρὸς ἕτερον ἴδιον μὴ ἀεὶ δὲ ὑπάρχειν καταισκυλάσει ἐκ τοῦ τισὶ μὲν ψυχαῖς ὑπάρχειν. τισὶ δὲ μὴ ὑπάρχειν. ὥστε οἱ αὐτοὶ τόποι χρήσιμοί εἰσι καὶ πρὸς τὰ κατὰ συμβεβηκὸς προβλήματα. καὶ πρὸς τὰ πρὸς ἕτερον καὶ ποτὲ ἴδια, καθὲς τῶν ἐνθυμημάτων δύο τῶν θεωρητέον φησὶ καταισκυάζειν τάττε καθ' αὑτὸ ἴδια καὶ τὰ ἀεί. ‖ Πρῶτον μὲν ἐκ καλῶς. Πρῶτον τόπον ἐκτίθησιν αὐξησκυαστικὸν, ἐν ᾧ κινδυνοῦντα τὸ ἴδιον μὴ δεῖ γνωριμωτέρων καὶ σαφεστέρων λόγων ἀφορίζεσθαι. τὸ γὰρ ἴδιον χάριν γνώσεως καὶ μαθήσεως δεῖς πράγμασιν ἀφορίζεται. ὡς πρὸ καὶ ὁ ὁρισμὸς πρὸς παράστασιν καὶ γνῶσιν τοῦ ὁριστοῦ. εἰ γοῦν ἀσαφὲς τὸ ἀφορίζόμενον τινὸς ἴδιον, πῶς γνωρίσομεν ἐξ αὐτοῦ ὅτι ἴδιον. οἷον εἴ τις ἀποδοίη τῷ πυρὶ ἴδιον, τὸ ὁμοιότατον εἶναι τῇ ψυχῇ, ἀσαφέστερον τοῦ πυρὸς ἴδιον ἀπέδωκε τὸ ὁμοιότητα τῆς ψυχῆς.

πρῶτα

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALAMANCA

Virtus. τ. ἀρετὴ gd
Scientia. τ. ἐπιστήμη gd

μᾶλλον γὰρ γνωρίζομεν τὴν φύσιν τοῦ πυρὸς, ἢ τὴν ψυχήν. Εἰ μὴ διὰ γνωριμωτέρων. Τὸ μὴ διὰ γνωριμωτέρων, εἰς δύο διαιρεῖ· καί φησιν ἢ ὅλως ἀγνωστότερον εἶναι τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιον τοῦ οὗ ἐστιν ἴδιον. ἢ ὅτι καὶ ἀμφοῖν γνωρίμων ὄντων, μὴ εἶναι γνωριμώτερον τὸ ἴδιον τοῦ οὗ ἐστιν ἴδιον. δεῖ οὖν μᾶλλον μὴ μόνον γνωριμώτερον εἶναι τὸ ἴδιον τοῦ πράγματος οὗ ἐστιν ἴδιον, ἀλλὰ καὶ ὅτι τῷδε ὑπάρχει, γνωριμώτερον ὑπάρχειν. ὁ γὰρ μὴ εἰδὼς εἰ τόδε τῷδε ὑπάρχει, οὐδ' εἰ τούτῳ μόνῳ ὑπάρχει γνωριεῖ. δεῖ γὰρ τὸν κατασκευάζοντα διὰ γνωριμωτέρων καθ' ἑκάτερον τῶν τρόπων τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἰδίου ποιεῖσθαι, τῷ αὐτοῦ τοῦ πράγματος γνωριμώτερον εἶναι τὸ ἴδιον καὶ τὴν ὕπαρξιν αὐτοῦ. εἰ γάρ τι τούτων ἐν δεῖ, ἀσαφὴς ἡ ἀπόδοσις. προσθεὶς δὲ τὸ οὐ γὰρ ἔσται καλῶς κείμενον δὲ ἴδιον, τῆς προσθήκης ταύτης αἰτίαν ἀπέδωκεν, εἰπὼν τῶν γὰρ κατασκευαστικῶν τόπων τοῦ καλῶς ἀποδεδόσθαι τὸ ἴδιον, οἱ μὲν τὸ καλῶς ἁπλῶς κατασκευάζουσιν, ὧν ὕστερον μνημονεύσει. οἱ δὲ δι' καλῶς κατὰ τοῦτο. ὁ γὰρ δείξας ἔχειν τὶ τόδε, κατὰ τοῦτο καλῶς ἔχειν τὸ προκείμενον ἔδειξε, καὶ μὴ πάντη καλῶς ἔχῃ. ἀποδοτέον οὖν φησὶ τὸ ἴδιον διὰ γνωριμωτέρων. οὕτω γὰρ καλῶς ἂν μᾶλλον κατανοηθείη τὸ ὑποκείμενον. εἰ γὰρ ἀποδοθείη πυρὸς εἶναι ἴδιον δι' ὁμοιότατον σφαιρικῇ ἀτόμῳ, οὐκ ἔσται καλῶς ἀποδεδομένον. μᾶλλον γὰρ δῆλον τί ἐστι πῦρ, τῶν τί ἐστιν ἡ σφαιρικὴ ἄτομος.

Τὸ δὲ εἰ μὴ γνωριμώτερόν ἐστι. Δεύτερον τόπον καὶ τοῦτο ἀνασκευαστικὸν ἐκτίθησι, λέγων, εἰ μὴ γνωριμώτερον ἐστὶ τόδε ᾧδ' ὑπάρχον. τουτέστιν εἰ ἀμφισβητεῖται τὴν ὕπαρξιν ἔχειν τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιον ἐν τῷδε τῷ ὑποκειμένῳ. οἷον εἴ τις θείη πυρὸς ἴδιον εἶναι, τὸ ἐν ᾧ πρώτῳ πέφυκεν εἶναι ψυχήν. ἀμφισβητεῖται γὰρ εἰ ἐν τῷ ἐμφύτῳ θερμῷ ὑπάρχει ἡ ψυχή. ἄλλοι δὲ ἐν ᾧ πνεύματι ἀπέδωκαν εἶναι τὴν ψυχήν, καὶ ἄλλοι ἐν τῇ καρδίᾳ. ὥστε οὐκ ἔστι καλῶς ἔχειν τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον. δεῖ οὖν μὴ μόνον γνωριμώτερον εἶναι τὸ ἴδιον τῶν ὑποκειμένου, ἀλλὰ καὶ ὅτι γνωριμώτερον, καὶ μὴ ἀμφισβητούμενον ὑπάρχει, ὑπάρχον τῷδε. τουτέστιν ὅτι ἔχει τὴν ὕπαρξιν ἐν ᾧδε τῷ ὑποκειμένῳ. ὁ γὰρ μὴ εἰδὼς εἰ τὸ γελαστικὸν ὅλως ὑπάρχει ᾧ ἀνθρώπῳ, οὐδ' εἰ ᾧδε τῷ ἀνθρώπῳ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ πρώτῳ καὶ ἀεὶ ὑπάρχει εἴσεται. τὸ γὰρ κυρίως ἴδιον οὕτω πρόσεστι τῷ οὗ ἐστιν ἴδιον. τὸν οὖν μέλλοντα φησὶ κατασκευάζειν τὸ ἴδιον χρὴ σκοπεῖν, εἰ γνωριμώτερον καὶ σαφέστερον αὐτὸ ἀπεδόθη. καὶ εἰ καθ' ἑκάτερον τῶν εἰρημένων τρόπων. τουτέστι τοῦ μήτε ἁπλῶς ἄγνωστον τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον εἶναι, μήτε γνωστὸν μὲν, μὴ γνωριμώτερον δὲ τῶν ὑποκειμένου πράγματος οὗ ἴδιον ἀπεδόθη. εἰ γὰρ μὴ ἀμφισβητεῖται ὅτι τόδε τὸ ἴδιον ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ εἰ διὰ σαφῶν καὶ γνωρίμων εἴτε ὀνομάτων εἴτε λόγων ἀπεδόθη, φανερὸν ὅτι καλῶς ἀποδέδοται. οἱ γὰρ κατασκευαστικοὶ τόποι τῶν καλῶς ἀποδεδόσθαι τὸ ἴδιον, οἱ μὲν αὐτὸ τοῦτο μόνον τὸ καλῶς ἀποδεδόσθαι τὸ ἴδιον κατασκευάζουσι. τοῦτο δὲ δηλοῖ τὸ κατὰ τοῦτο μόνον. οἱ δ' ἁπλῶς δείξουσιν ὅτι καλῶς. ἁπλῶς δέ φησι ἀντὶ τοῦ καθόλου καὶ κυρίως. οὓς καὶ μέλλει μετὰ ταῦτα παραδώσειν. καὶ ἐν ταῦθα δὲ διὰ τοῦ παραδείγματος ὃ ἐκτίθησι, σαφὲς ποιεῖ τὸ λεγόμενον. ὁ γὰρ ἀποδοὺς φησὶ ζῴου ἴδιον τὸ αἴσθησιν ἔχειν, καλῶς ἀπέδωκε καὶ καθ' ἑκάτερον τῶν εἰρημένων τρόπων. τουτέστιν ὅτι καὶ διὰ γνωριμωτέρων, καὶ σαφεστέρων. καὶ ὅτι οὐκ ἀμφισβητεῖται τὸ ὑπάρχειν τῷ ζῴῳ, τὸ αἰσθητικὸν εἶναι.

Ὥστε ὁποτέρου τούτων συμβάντος ἀσαφὲς γίνεται τὸ ἴδιον. τουτέστιν εἴτε ἀσαφές ἐστι τὸ ἴδιον, εἴτε οὐ πρόδηλόν ἐστιν ὅτι ὑπάρχει τῷ εἴδει οὗ ἴδιον ἀποδίδοται, ἀσαφῶς καὶ μὴ καλῶς ἀποδοθὲν τὸ ἴδιον ἀποδέδοται. οἷον ὁθεὶς ἴδιον τοῦ πυρὸς τὸ ἐν ᾧ πρώτῳ ψυχὴ πέφυκεν εἶναι, οὐ καλῶς ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον κατ' ἄμφω τοὺς τρόπους. ὅτι τὲ ἀσαφές ἐστιν, ἀγνωστοτέρα γὰρ ἡ ψυχὴ τοῦ πυρός ἐστι, καὶ ὅτι οὐ πρόδηλός ἐστιν ἡ ὕπαρξις αὐτῆς. ἄδηλον γὰρ εἰ πρώτῳ πυρὶ ἐνυπάρχει ψυχή. σαφηνιστέον δὲ τὸν περὶ τούτου λόγον. πῦρ μὲν λέγουσιν οἱ τοῦτο τιθέμενοι τὸ ἔμφυτον θερμόν. οὗ φασιν ὄχημα εἶναι τὴν ψυχήν. ἐν τούτῳ γὰρ φαίνεται καὶ ἔνεστιν αὐτῇ καὶ χωρὶς αὐτοῦ οὐ δύναταί τι ἐνεργῆσαι. νεκροποιὸν γὰρ τὸ ψυχρὸν, καὶ ἀκινησίαν ἐμποιοῦν. ἡ γὰρ κινητικὴ καὶ

ἀποδοτέον τὸ ἴδιον διὰ γνωριμωτέρων

Sphaerica atomus

ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ καθόλου καὶ κυρίως

Quomodo intelligatur proprium ignis esse in quo primo anima consueuit esse

πῦρ λέγουσι τὸ ἔμφυτον θερμόν.

ἡ θρεπτικὴ ψυχὴ, καὶ αἱ ἄλλαι δυνάμεις αὐτῆς διὰ τῶν ἐμφύτου θερμοῦ ὡς δι' ὀργάνου τινὸς τὰς πέψεις καὶ θρέψεις τοῦ ζῴου καὶ τὰς κινήσεις καὶ τὰς αὐξήσεις, καὶ τὰς ἄλλας ἐνεργείας ἀποτελοῦσιν. Εσται γὰρ κατὰ τοῦτο. Εἰκότως πρόσκειται τὸ κατὰ τοῦτο. ἤγουν ὅτι κατὰ τούτους μὲν τοὺς τρόπους καθὸ τὲ σαφὲς ὑπάρχει τὸ ἴδιον. καὶ πρόδηλός ἐστιν ἡ τούτου ὕπαρξις, καλῶς ἀποδέδοται. κατὰ δὲ τοὺς ἄλλους τρόπους ἴσως τουτέστιν εἰ μὴ ἀντιστρέφει. εἰ μὴ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ ἀεὶ ὑπάρχει, οὐχ εὑρεθήσεται καλῶς ἀποδοθὲν. τῶν γὰρ κατασκευαστικῶν τόπων τοῦ καλῶς ἀποδεδόσθαι τὸ ἴδιον, οἱ μὲν κατὰ τοῦτο μόνον κατασκευάζουσιν αὐτὸ καλῶς ἀποδοθὲν, ἤγουν κατά τε τὸ σαφὲς καὶ γνώριμον εἶναι τὸ ἴδιον, καὶ κατὰ τὸ πρόδηλον εἶναι τὴν αὐτοῦ ὕπαρξιν. κατὰ δὲ τοὺς ἄλλους τρόπους, ἤγουν τό, τε ἀντιστρέφειν, καὶ τὸ μόνῳ καὶ παντὶ καὶ ἀεὶ ὑπάρχειν ἴσως οὐ δεικνύουσι καλῶς ἀποδοθέν. οἱ δὲ ἁπλῶς δείξουσιν, ἤγουν κατὰ πάντα τρόπον καθ' ὃν συνίσταται τὸ ἴδιον καλῶς ἀποδοθέν. Επειτ' ἀνασκευάζοντα μέν. Εἰ δέ που βουλοίμεθα ἀνασκευάσαι τὸ ἴδιον ὡς μὴ καλῶς ἀποδεδομένον, σκοπήσομεν εἰ τὸ ἴδιον δι' ὁμωνύμου λέξεως ἀποδέδοται. οἷον ἐπεὶ τὸ αἴσθησιν ἔχειν ὁμώνυμός ἐστι φωνὴ, δηλοῖ γὰρ καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ ἐνεργείᾳ καὶ γὰρ ὁ κοιμώμενος δοκεῖ αἴσθησιν ἔχειν, ἀλλὰ δυνάμει οὐ μέν τοι ἐνεργείᾳ, ὁ δὲ ἐγρηγορὼς ἔχει ταύτην ἐνεργείᾳ, τὸ αἴσθησιν ἔχειν ὡς ἴδιον ἀποδοθὲν, ἀσάφειαν εἰργάσατο διὰ τὴν ὁμωνυμίαν. ἄδηλον γὰρ ἐπὶ ποίου σημαινομένου ἔλαβε τὸ αἴσθησιν ἔχειν. ἐπὶ τοῦ δυνάμει ἢ ἐπὶ τοῦ ἐνεργείᾳ. εἰκότως δὲ προσέθηκε, δι' ἢ καὶ ὅλως ὁ λόγος. οὐ μόνον γὰρ ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων φωνῶν εὑρίσκεται τὸ πλεοναχῶς λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν λόγου. ὃ καλεῖται ἀμφιβολία. ὡς ἐν τῷ γένοιτο ζεῦ τὸν γὰρ καταβαλεῖν ἐμέ. δύναται γὰρ καὶ διὰ λόγου ἀποδίδοσθαι τὸ ἴδιον. ὡς τὸν οὐ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. δεῖ οὖν φησὶν ὁρᾶν, εἰ δι' ὁμωνύμου φωνῆς ἀποδέδοται τὸ ἴδιον. ἢ διὰ λόγου ἀμφιβολίαν ποιοῦντος. καὶ οὕτως ἀνασκευάζειν καὶ ἀποδεικνύναι μὴ καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον.

Επὶ δὲ πρὸς τούτοις. Επὶ φησὶ πρὸς τούτοις, ἀφορμὰς ἐλέγχου παρέχει ἡ τοι αὐτὴ ἀπόδοσις. ἐπεὶ γὰρ οὐ κατὰ πάντα τὰ σημαινόμενα τοῦ πολλαχῶς λεγομένου τὸ ἴδιον δηλοῦται, δεῖ μεταφέροντας τὸ ὄνομα ἢ τὸν λόγον ἐπὶ τῶν ἄλλό τι σημαινόντων καὶ μὴ τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιον, ἀνασκευάζειν αὐτὸ ὡς οὐκ ἴδιον. ἔλεγχος δέ ἐστι τὸ δι' προσδιαλεγόμενον εἰς ἀντίφασιν περιάγειν τὸν ἀποκρινόμενον. ἐν γὰρ τῇ τοῦ ἰδίου δι' ὁμωνύμων λέξεων ἀποδώσει. οἷόν ἐστι τὸ αἴσθησιν ἔχειν, ἴσως. ὁ μὲν ἀποκρινόμενος ἐξελάβετο αὐτὸ ἐπὶ τοῦ δυνάμει, ὡς διὰ τοῦτο καὶ τὸν κοιμώμενον λέγειν αἴσθησιν ἔχειν. ὁ δὲ ἐρωτῶν καὶ ποιῶν τὸν συλλογισμὸν, οὐκ ἐπὶ τῶν δυνάμει ἐκλήψηται τοῦτο, ἀλλ' ἐπεὶ τοῦ ἐνεργείᾳ τοῦ διαφωνοῦντος καὶ διαφέροντος πρὸς τὸ δυνάμει. καὶ συλλογιεῖται ὅτι ὁ κοιμώμενος οὐκ ἐνεργεῖ κατὰ τὴν αἴσθησιν. ὁ δὲ μὴ κατὰ ταύτην ἐνεργῶν, οὐχ ὁρᾷ. ὁ κοιμώμενος ἄρα οὐχ ὁρᾷ. πῶς οὖν σὺ φῂς τὸν κοιμώμενον αἰσθάνεσθαι. εἰ γὰρ ἠσθάνετο, καὶ ἑώρα. Εἰ μὴ πλείω σημαίνει. Εστι γάρ τινα ἃ καθ' αὑτὰ μὲν λεγόμενα, οὐ πλείω σημαίνει. συντεθέντα δὲ, οὐκέτι. ὡς ἐν τῷ περὶ τοῦ πολλαχῶς θεόφραστος φησὶν, ἐν γὰρ τῷ ἐπίστασθαι γράμματα, τὸ συναμφότερον ἀμφίβολον, μηδετέρου τῶν ὀνομάτων ὁμωνύμου ὄντος καθ' αὑτό. καὶ τὸ τὸν δίωνα τὸν πλάτωνα τύπτειν. τὰ μὲν γὰρ ὀνόματα ἁπλᾶ, ὁ δὲ ἐξ αὐτῶν συγκείμενος λόγος, ἀμφίβολος. πάλιν ἐν τῷ ἀετὸς πέτεται. κύων ὑλακτεῖ, τὰ μὲν ὀνόματα ὁμώνυμα, οἱ δὲ λόγοι, ἁπλοῖ. τὸν δὲ κατὰ τοῦτο προσέθηκε καὶ ἐν ταῦθα, ὅτι καὶ ἐνδέχεται ὡς ἴδιον τινὸς ἀποδεδόσθαι οὐκ ὂν ἴδιον χωρὶς ἀμφιβολίας ἢ ὁμωνυμίας, καὶ κατ' ἄλλην τινὰ ἁμαρτίαν ἁμαρτάνειν τὸν ἀποδιδόντα τὸ ἴδιον. ὥστε οὐ πάντως τὸ ἴδιον, ὃ μὴ τούτων τί ἔχει. ἀλλ' ὅσον γε κατὰ τοῦτο ὑγιὴς ἡ ἀπόδοσις. δι' ἃς δὲ αἰτίας, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν ἐκ τῶν πρότερον εἰρημένων. καὶ γὰρ εἰ ἀσαφὲς τὸ λεγόμενον τῷ μὴ γνώριμον εἶναι, τινὸς τῶν σημαινομένων ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου τὸ ἴδιον ἀποδίδωσι. καὶ ἀφορμὴν ἀνασκευῆς ποιεῖται, ἂν ἄλλο τί τῶν σημαινομένων ἀπὸ τοῦ ὀνόματος οὗ μὴ ἐστι τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον προχειρισά

αἴσθησιν ἔχειν ὁμωνυμός ἐστι φωνή.

ὁμωνυμία ἀμφιβολία

ἔλεγχος qd

Theophrastus ἐν τῷ περὶ τοῦ πολλαχῶς

Elenchus

μένος ἐπ' αὐτῷ ποιῆται τὴν ἔλεγχον. οἷον ἐπεὶ τὸ ἐπίστασθαι δύο πολλὰ σημαίνει· τὸ γὰρ ἐπίστασθαι, δύο σημαίνει· ἢ τὸ ἐπιστήμην αὐτὸ ἔχειν, ἢ τὸ ἐπιστήμην αὐτῷ εἶναι· καὶ ἐκάτερον διχῶς, ἢ κατὰ ἕξιν, ἢ κατὰ προχείρισιν· κατασκευάζοντα οὕτω φησὶ δεῖ σκοπεῖν εἰ τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον οὔτε δι' ὁμωνύμου ἀπεδόθη φωνῆς, οὔτε διὰ λόγου πλεοναχῶς λεγομένου· ὡς πρὸ εἴ τις θείη τῷ πυρὸς ἴδιον εἶναι τὸ σῶμα δυνηντότατον εἰς τὸν ἄνω τόπον οὔτε γὰρ τὸ σῶμα αὐτὸ κατ' ἐκεῖνο, οὔτε τὸ δυνηντότατον εἰς τὸν ἄνω τόπον πλείω σημαίνει. ἀλλ' οὐδὲ τὸ σύνολον τοιοῦτοι τὸ ἐκπύτων σωτηρίμενον, ἤγουν αὐτὸς ὁ λόγος δι' οὗ ἀπεδόθη τὸ ἴδιον. Εἰ πλεοναχῶς λέγοιτο. »

Πάλιν ἀνασκευάζοντα μὲν φησὶ δεῖ σκοπεῖν εἰ πλεοναχῶς λέγεται τὸ ὑποκείμενον οὗ τὸ ἴδιον ἀποδέδοται· καὶ οὐ διώρισται ποῖον τῶν σημαινομένων ὑποκειμένου ἀποδέδοται τὸ ἴδιον. οὕτω γὰρ ἀποδοθὲν, οὐ καλῶς ἀποδέδοται. δι' ἃς δὲ αἰτίας οὐκ αὖ εἴη καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον, καὶ αὐτὸς μὲν ὡς φησιν εἴρηκε προειλόγου· ἡμεῖς δ' ἐκ νεύσεως ἐπισημηνόμεθα· τὰ γὰρ αὐτὰ καὶ τούτῳ συμβαίνειν ἄνω που καὶ κάτω. ἂν καὶ οὐ δῆλος πρόδηλον σωτέβαινε· λαμβάνει οὖν ἐκ παραλείγμα τὸ ἐπίστασθαι δύο ὡς ὑποκείμενον, ὃ σημαίνει πλείονα· τὸ μὲν γὰρ σημαίνει, ὅτι ἔχει αὐτὸ ἐπιστήμην· τὸ δὲ, ἐπιστήμην εἶναι αὐτό· τουτέστι τὸ ἐπιστητὸν εἶναι αὐτὸ οὐδὲν ἧττον. οὐ δεῖ δὴ τὸ ἐπίστασθαι δύο ὑποκείμενον, πειρᾶσθαι τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἀποδιδόναι, πρὶν ἂν διορισθῇ ποῖον τῶν σημαινομένων ὑπ' αὐτοῦ ζητεῖται ἀποδοθῆναι τὸ ἴδιον. εἰ δὲ οὐ σημαίνει τὸ ὑποκείμενον πολλά, ἀλλ' οἷον ὁ ἄνθρωπος, τότε δεῖ αὐτῷ ἴδιον ἀποδοῦναι.

Εστω δὲ συμπίπτον. κατὰ δύο χρόνους φησὶ τὸ συμπίπτειν πλεοναχῶς ἀποδίδοσθαι τὸ αὐτὸ ἴδιον. καθ' αὑτὸ μὲν, εἴ τις τὸ αὐτὸ ὄνομα δίς ἢ τρὶς λάβοι, οἷον τῇ ἀποδόσει τοῦ ἰδίου τὸ αὐτὸ ὄνομα πλεονάκις. οἷον εἰ πυρὸς ἴδιον ἀποδοίη τὸ λεπτόταγον τῶν σωμάτων. ἐλαφρὸν γὰρ δὶς τὸ σῶμα· καθ' ἕτερον δὲ, ὅταν αὐτὸ ὀνομάτων λόγον ἀποδῷ. ὡς εἴ τις φήσειε χρῆς ἴδιον εἶναι, τὸ οὐσίᾳ ἢ μάλιστα κατὰ φύσιν φερομένῃ τῶν σωμάτων εἰς τὸν κάτω τόπον. εἴ τις γὰρ οὐ ταὐτὸν μεταλάβοι τὸ ὄνομα τῶν σωμάτων, εἰς τὸν λόγον αὐτῶν, ὃς ἔστι τὸ οὐσίαν τοιανδὶ, ζωτέστι τετραχῇ διαστατῶν, τὰ γὰρ τέσσαρα στοιχεῖα τετραχῇ διαστατὰ εἰσὶ, τὸ οὐσίᾳ πλεονάκις ἐλαφρὸ. τεσσάρων δὲ ὄντων τῶν στοιχείων, φανερὸν οὐ ὅτι νῦν τὸν κατώτατον ἐπέχει τόπον. Εἰ τοιοῦτόν τι » ἀποδέδωκεν, Εἰ κέχρηταί τις ἰδίῳ ὀνόματι κοινῷ καὶ πᾶσιν ἐφαρμόζοντι, οὐ » καλῶς φησὶν ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον· τὸ γὰρ ἴδιον ἐκείνῳ μόνῳ τῷ ὑποκειμένῳ δεῖ προσεῖναι, οὗ ἔστιν ἴδιον, καὶ διαχωρίζειν αὐτὸ ἀπὸ πάντων τῶν ἀνομοφυῶν, ὡς καὶ τὸ αὐτοῖς ὁρίοις λαμβανόμενα. οἷον ἐὰν εἴπω ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῷόν ἐστι, χωρίζω μὲν αὐτὸν ἀπὸ τῶν ἑτερογενῶν τῶν ἀναγομένων ἢ εἰς τὸ ποσὸν, ἢ εἰς τὸ ποιὸν, ἢ εἰς ἄλλο τινὰ τῶν κατηγορουμένων πλὴ τῆς οὐσίας, οὐ μὴν χωρίζω αὐτὸν καὶ ἀπὸ τῶν ὁμογενῶν. οἷον ἵππος. ἴσως. τινος τῶν λοιπῶν. πάλιν ἐὰν εἴπω ζῴου ἴδιον τὸ ἔμψυχον, κοινὸν ἀπέδωκα ἴδιον ἐμφανόμενον καὶ τοῖς φυτοῖς. ἢ ὁ εἰπὼν ἐπιστήμης ἴδιον εἶναι, ὑβρίλιψιν ἀμεταπειστον μεθ' λόγου σὺν ὄν· οὗτος γὰρ χρῶνται τῷ σὺν, ὅπερ οὐ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς οὖσιν. ἢ γὰρ τῷ γένει λέγονται σὺν, ὡς ἵππος ἄνθρωπος. ἢ τῷ ἤθει σὺν, ὡς σωκράτης καὶ πλάτων, ἢ τῷ ἀριθμῷ, ὡς μονὰς, ἢ τὸ δέ τι ἄλογον, ἢ σὺν κατὰ σωτέχειαν, ὡς ἅπας ὁ κόσμος· ὥστε καλῶς ἀποδέδοται κατὰ τοῦτο τὸ ἴδιον· τὸ γὰρ ἴδιον, χάριν γνώσεως τῆς πράγματος λαμβάνεται ἃ λέγεται ἴδιον εἶναι, καὶ δεῖ χωρίζειν ὃ ἔστιν ἴδιον τῶν ἄλλων εἰλῶν, ὡς πρὸ καὶ ὁ ὁρισμός. τὸ δὲ σὺν καὶ ὂν ὡς πᾶσι παρακολουθοῦντα τοῖς οὖσιν, οὐ χωρίζουσι. τὸ ἐπὶ τοῦ ἀπὸ τινων, εἰ γε λάβοι τὶ τούτων σὺν τῷ ἀποδεδομένῳ ἰδίῳ τὸ δὲ λέγειν ἴδιον τῷ ζῴου τὸ ἔμψυχον ἔχειν, ἔοικε γραφικὴν εἶναι σφάλμα· οὐ γὰρ ἠγνόησεν ὁ φιλόσοφος μὴ εἶναι ἴδιον τοῦ ζῴου τὸ ἔμψυχον ἔχειν· κοινὸν γὰρ τοῦτο καὶ τοῖς φυτοῖς. κεῖσθαι γὰρ μᾶλλον ὀφέλῃ ζῴου ἴδιον εἶναι, τὸ αἰσθητικὸν εἶναι. ὡς » τοῦ αἰσθητικοῦ μόνῳ τῷ ζῴῳ ἐφαρμόζοντος. Εἰ πλεῖω ἴδια ἀποδίδωσι τοῦ αὐτοῦ Εἰ πλείω τὶς φησὶν ἀπέδωκεν ἴδια τοῦ αὐτοῦ μὴ προσδιορίσας ὅτι πλείω ἀπέδωκεν,

Τὸ ἴδιον χάριν γνώσεως τοῦ πράγματος λαμβάνεται

Error aristotelis de uno in scriptore libroru

Aristotelis error.

ἀπέδωκεν, ἁμαρτάνει· διὸ καὶ ἀναιρεθήσεται. ὡς πρὸ γὰρ οὐ τοῖς ὕροις οὐ δεῖ πλείω λαμβάνειν παρὰ τὸν λόγον τὸν δηλοῦντα τὴν οὐσίαν· ὡς τὸ ἄνθρωπος ὅτι ζῷον λογικὸν θνητὸν, νοῦν μὴ ἐπιστήμης δεκτικὸν· πλατυόνυχον, ὀρθοπεδικὸν, πτερυγωτὸν ἔχει κέμματα τό, τε πλατυόνυχον, μὴ τὸ ὀρθοπεδικὸν, οὕτως οὐδὲ οὐ τοῖς ἰδίοις δεῖ πολλὰ ἴδια ἀποδίδοσθαι παρὰ τὸ οὐ ὄνομα τὸ σημαῖνον τὸ ἴδιον, ἢ τὸν λόγον τὸν ποιοῦντα τὸ ἴδιον· δίον εἴ τι εἴποι πυρὸς ἴδιον εἶναι, τὸ λεπτότατον καὶ κουφότατον. οὐ γὰρ τῶν δύο ἢ τὸ λεπτότατον, ἢ τὸ κουφότατον πλείω ἀχρεῖόν ἐστιν. ἢ πάλιν ὁ εἰπὼν ὕδωρ ἐστὶν ὃ ἀλλοιρίῳ διόρισον. οὐ μὴν ἴδιον ἀπέδωκε τῷ ὕδατι τὸ σῶμα ὑγρὸν. ἕτερον δὲ τὸ οὐ ἀλλοιρίῳ διόρισον. τὸ γὰρ ὕδωρ οὐ μὴν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, ἀόριστόν ἐστιν καὶ διακέχυται. οὐ ἀλλοιρίῳ δὲ τόπῳ, πλειονείζεται. δίον οὐ κυάθῳ ἢ ἄλλῳ τινὶ. ὁ γὰρ ἀποδοὺς πολλὰ, ἔοικεν ἀγνοεῖν ὅτι πολλὰ ἀποδέδωκεν. ἐὰν δὲ ἀποδῷ ἴδιον εἶναι ὑγροῦ, τὸ ἐς ἅπαν ἄγκαθαι ἀχλὰς, καλῶς ἐποιήσατο πλὴ τῆς ἰδίου ἀπόδοσιν. εἰ γὰρ οὐ προγύλῳ τινὶ ἐμβληθείη, στρογγυλῶθείς καὶ αὐτὸ γίνεται. ὁμοίως καὶ εἰ εἰς ἄλλο τι σῶμα ὁποιονοῦν. Εἰ αὐτῷ προσκέχρηται. Πάλιν ἀνασκευάζοντα » μὲν δεῖ φησι σκοπεῖν εἰ αὐτῷ προσκέχρηται τῷ ὑποκειμένῳ, οὗ ὄντι τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιον· δίον αὐθρώπου μὲν ἴδιον, τὸ νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν· ἐὰν δὲ ἀποδῷ τὶς ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ζῷον λογικὸν, αὐτὸ τὸ ὑποκείμενον ἔλαβεν οὗ ᾧ ἰδίῳ· καὶ ἔστιν αὐτὸ ἄγνωστον καὶ ζητούμενον ὁμοίως ᾧ ὑποκειμένῳ. τὸ δὲ ἴδιον οὐκ ὀφείλει ἄγνωστον εἶναι· χρεία γὰρ γνώσεως τοῦ ὑποκειμένου ἐλπίζει. ὁμοίως καὶ εἰ ληφθείη τι τῶν τοῦ ὑποκειμένου ὕστερον, ἤγουν ὑστερογενὲς αὐτοῦ, ὡς ἴδιον αὐτοῦ, οὐ καλῶς ἀποδίδοται τὸ ἴδιον. τὰ γὰρ ὕστερα πίστωσιν ἀπὸ τῶν πρώτων. οὐ μὴν τὰ πρῶτα, ἀπὸ τῶν ὑστέρων. εἰ οὕτω λαμβάνοιμεν τι τοῦ ὑποκειμένου ὕστερον ὡς ἴδιον αὐτοῦ, οὐκ ἔστι γνωριμώτερον, οὕτω τὸ ἴδιον. οὐ γὰρ ἂν γένοιτο ἡμῖν τὸ ὑποκείμενον δῆλον τοιούτου ἰδίου γνώριμον. ὁ γὰρ εἰπὼν ἴδιον τοῦ ζῴου, οὐσίαν ἧς εἶδός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ἡμάρτε, λαβὼν τι τοῦ ζῴου. μόρις γὰρ ζῴου ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὑστερογενὲς αὐτοῦ. εἰ δὲ μήτε αὐτῷ ᾧ ὑποκειμένῳ κέχρηται οὐ ᾧ ἰδίῳ, μήτε μηδενὶ τῶν αὐτοῦ τοῦ ὑποκειμένου μορίων, καλῶς ἂν ἀποδοίη τὸ ἴδιον. ἴδιον εἴ τις ἀποδοίη τοῦ ζῴου ἴδιον τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συνκεῖσθαι, καλῶς ἂν ἀποδοίη. ἀλλ' ἔστιν οὐσιας τούτου. ἡ ψυχὴ γὰρ καὶ τὸ σῶμα ἑκάτερόν τι τοῦ ζῴου ἐστίν· ὥστε οὐκ ἂν εἴη καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον. λύεται δὲ ἡ οὐσιας οὕτως. ὅτι εἰ καὶ εἰσὶ μόρια τοῦ ζῴου τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλ' οὐκ εἰσὶν ὑστερογενῆ τοῦ ζῴου. ἀλλ' ἅμα. οὐ δὲ γὰρ διωατὸν ὅτι νοῆσαι ζῷον, μὴ θύθυς συνεπινοοῦντας καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. τὰ μὲν γὰρ μὴ ποιοῦντα τὸ ἴδιον γνώριμον, εἰς ἀναστιβὴν λαπτέον αὐτοῦ. τὰ δ' αὖ ποιοῦντα, εἰς κατασκευήν. εἰ μὲν γὰρ τὰ λαμβανόμενα οὐ τῷ ἰδίῳ ποιοῖ τὸ ἴδιον γνωριμώτερον τοῦ πράγματος οὗ ἔστιν ἴδιον, καλῶς ἀποδέδοται τὸ ἴδιον. εἰ δὲ μὴ ποιοῦσι τὸ ἴδιον γνωριμώτερον, οὐ καλῶς ἀποδέδοται. » Εἴ τινι προσκέχρηται ἢ αὐτικειμένῳ. Εἴ τινι φησὶ αὐτικειμένῳ » τῷ ἰδίῳ πρὸς κέχρηταί τις εἰς τὸ τὸ ἰδίου ἀπόδοσιν, οὐ καλῶς ποιεῖται τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἰδίου. τὰ γὰρ αὐτικείμενα ἅμα εἰσὶ τῇ φύσει· τὸ δὲ ἅμα τῇ φύσει, ἢ ὕστερα, οὐ ποιεῖ τὸ ὑποκείμενον γνωριμώτερον. δῆλ. ὃ ἀποδιδόμενον ἴδιον τινὸς, πρότερον εἶναι τῇ φύσει καὶ γνωριμώτερον, ἵνα καὶ τὸ ὑποκείμενον ποιῇ γνώριμον. οἷον ὁ θεὶς τοῦ ἀγαθοῦ ἴδιον τὸ ἀναντίον τῷ κακῷ, αὐτικείμενον ἔλαβεν εἰς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἰδίου. καὶ δῆλ. ἁμαρτάνει. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸ λαβεῖν. πρότερον τῇ φύσει καὶ γνωριμώτερον, εἰς τὴν τοῦ ἰδίου ἀπόδοσιν. ὡσαύτως καὶ εἰ λάβοι τὸ ἴδιον, ὕστερον τῇ φύσει ὂν τοῦ κατηγορουμένου. ὡς εἴ τις εἴποι ἀνθρώπου ἴδιον τὸ νοῦ καὶ ἐπιστήμης δέχεσθαι. ἢ τὸ οἰκίᾳ φλιοῦσθαι. ταῦτα γὰρ ὕστερα τοῦ ἀνθρώπου. ἅμα δὲ τῇ φύσει, μόνον τὰ αὐτικείμενα εἰσὶ κατὰ τὴν τῶν ἀναντίων αὐτίθεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ πρός τι. οὐ γὰρ τῇ αὐτιφατικῇ αὐτιθέσει καὶ τῇ καθ' ἕξιν καὶ στέρησιν, τὸ μὲν πρῶτον, τὸ δὲ δεύ

N

// videtur superfluere

Proprium, prius natura & notius eo cuius ÷ proprium

Simul natura ea opposita secundum contrarietate & ad aliqd. at in cõtradictorie & secundum habitum & privationem oppositis. est primum & secundum.

Superflua in diffinitione

Diffinitio faciens proprium

Τὸ ἴδιον οὐκ οὐκ ὀφέλει ἄγνωστον εἶναι

Τὰ ἀντικείμενα ἅμα φύσει ἐστὶ. coarctat hoc.

Τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιον τινὸς πρότερον εἶναι τῇ φύσει καὶ γνωριμώτερον

τόδον· ἡ μὲν γὰρ, κατάφασις τῆς ἀντιφάσεως· ἡ δὲ, ἕξις τῆς στερήσεως, ἐπιζητήσειε δ' ἂν τις ὧδε τῶν πρός τι, εἰ μὴ ὄφ' ὧν ἀντικειμένων ὧδε τούτων ἡ, τε τοῦ ὁρισμοῦ ἀπόδοσις, καὶ ἡ τοῦ ἰδίου γίνεται· τούτοις δ' ἐστὶν εἶναι, τὸν τόδε τῷ πρός τι πῶς ἔχειν· ἢ ὡς ἐνδέχεσθαι λεγομένοις ἀεὶ προσέχειν δεῖ τοῖς αὐταῦθα· καλῶς γὰρ προσέθηκεν ἡ ὅλως ἅμα τῇ φύσει· ἐπεισδὴ καὶ τὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους αὐτοῖς διηρημένα ἅμα τῇ φύσει.

Καταστοχάζονται δὲ εἰ μηδενὶ προσιέχονται μήτ' ἀντικειμένῳ μήτε ὅλως ἅμα τῇ φύσει μήθ' ὑστέρῳ. Πρόδηλον λιπτέον τὰ ἴδια εἰ μήτε ἐκ τῶν ἅμα, μήτε ἐκ τῶν ὑστέρων, μήτε ἐκ τῶν προτέρων· ἵνα μὴ γένηται ὅρος ἐκ τῶν ὑστέρων ἢ τῇ γνώσει, ἀλλὰ τῷ πρά-
γματι. Εἰ δὲ μὴ ἀεὶ παρεπόμενον ἴδιον ἀποδέδωκεν· Ἀπέκεινε μὲν δὲ πρὸς ἄλλο λεγόμενον ἴδιον καὶ ὁ ποτὲ, τῷ κυρίως ἰδίου τῷ τε καθ' αὐτὸ δηλονότι καὶ τῷ ἀεί· ὧδὲ δ' ὧν καὶ τόπους παρέδωκε δῆτε καλῶς ἀποδεδομένων ἰδίου, καὶ τῷ μὴ καλῶς. τοιοῦτος οἷον ὅτι καὶ ὃν νῦν ἐκτίθησιν, εἰ τὸ ἀποδεδομένον λέγων ἴδιον μὴ ἀεὶ παρακολουθεῖν τῷ πράγματι οὗ ἀποδέδοται ἴδιον· ἀλλὰ ποτὲ μὲν ὑπάρχει, ποτὲ δὲ οὔ· ὁ δὲ τοιοῦτον, συμβεβικὸς καὶ οὐκ ἴδιον· αὐτὸ δὲ τοῦτ' εἰπεῖν ὃ γίνεται ποτὲ μὴ ὑπάρχον, εἰπεῖν ὃ γίνεται ποτὲ μὴ ἴδιον· ὁ γὰρ τοιοῦτον, οὐδέν ὅτε ὑπάρχει ἴδιον ὄντ', ὀφ' τὸ μὴ ἀντιστρέφειν πρὸς τὸ οὗ λαμβάνεται ἴδιον· οὔτε γὰρ ᾧ ὑπάρχει καὶ ταλαμβάνεται τὸ οὕτως ἀποδὲν ἴδιον, καὶ τὸ τούτου καὶ τὸ ὄνομα ὀφ' ἀνάγκης ἀληθεύεται τοῦ πράγματος, οὗ ἀπεδόθη ὡς ἴδιον, ὀφ' τὸ καὶ ἄλλοις ὑπάρχειν· οὔτε ᾧ μὴ καταλαμβάνεται ὑπάρχειν καὶ τὰ τούτου ἐξ ἀνάγκης οὐ ῥηθήσεται τοὔνομα τῷ πράγματος· οὐδὲ γὰρ ᾧ μὴ ὑπάρχει, αὐτῷ εἶναι· ὧδὲ δὲ τῶν ἰδίων, ἐφ' ὧν τὸ ἴδιον τινὸς ἀληθὲς, καὶ τοὔνομα πάντως· καὶ ἐφ' ὧν μὴ οὕτως ὑπάρχει τὸ ἴδιον, οὐδὲ τὸ ὄνομα τοῦ πράγματος οὐδὲν ἔσται ἴδιον· καὶ βούλοτ' ἂν, εἰ πᾶν τὸ ἴδιον μόνῳ ἐκείνῳ ὑπάρχει, ὃ ἐστὶν ἴδιον, πρὸς τίθησι τοῖς εἰρημένοις, ὅτι εἰ τοιοῦτον ἐστὶ τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον, ὡς ποτὲ μὲν ὑπάρχειν τῷ πράγματι· ποτὲ δὲ μὴ, οὐδ' ὅτε ἀπολίδοται τινὶ ἔσται φανερὸν, εἰ τότε ὑπάρχει αὐτῷ, εἰ γε τοιοῦτόν ἐστιν, ὡς ποτὲ μὲν ἀπολείπειν καὶ χωρίζεσθαι αὐτοῦ· ποτὲ ὑπάρχειν αὐτῷ, ὥστε οὐ σαφὲς οὐδὲ φανερὸν ὑπάρχει, εἰ ἐνδέχεται αὐτὸ καὶ μὴ ὑπάρχειν ποτέ· τὸ δὲ μὴ ὑπάρχον τινὶ ὅτε μὴ ὑπάρχει, τότε λέγεσθαι αὐτὸ ἴδιον, ἀφ' ὧν
τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον, οὐκ ἀεί ἐστιν ἴδιον· ἀλλὰ ναῦς οἷον τὸ τὸν σωκράτην καθῆσθαι, οὐκ ἀεί ἐστιν ἴδιον, ἀλλὰ ναῦς ὅτε καθῆται τυγχάνει· ἐγὼ δὲ ὅρῳ ἀποδιδοὺς, οὐ διωρίσατο καὶ δῆλον ἐποίησεν, ὡς ναῦς ἴδιον ὅρῳ λέγει, οὐ καλῶς ἀπέλωκεν· εἰ γὰρ προσέθηκε τὸ ναῦς, ἀλλ' ἁπλῶς εἶπε, φαίνεται δοξάζων ὅρῳ ἀεὶ ἴδιον εἶναι τοῦ σωκράτους· ἐώθαμεν γὰρ τὰ ἀεὶ ὑπάρχοντα ἀποδιδόναι ἴδια· εἰ δὲ παρὰ τὸ ἔθος οὐκ ἀποδέδωκε τὸ ἀεὶ ὑπάρχειν ἴδιον ἀλλὰ τὸ ναῦς, ἔδει αὐτὸν τάχως προσδιορίσασθαι καὶ προσθεῖναι τὸ ναῦς, ἵνα φανερὸν ποιήσῃ ποτα πόν ἴδιον ἀποδέδωκε· ὀφ' ὅρῳ δέδωκεν οὗτος ἀφορμὴν τῷ προσδιαλεγομένῳ ὧδε τιμῆσαι καὶ μέμψασθαι αὐτόν· δεῖ γοῦν προσέχειν, μὴ ἀφορμὰς διδόναι ὧδε τιμήσεως. Εἰ δ' οὖν τοιοῦτον ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον. Καὶ πάλιν ἀνασκευάζοντα φησὶν εἰ τοιοῦτον ἀποδοθὲν τὸ ἴδιον οἷον ἀληθὲς ὄν, οὐκ ἔστιν ἄλλως φανερὸν εἶναι ἢ δι' ἀληθήσεως, οὐ καλῶς ἀπεδόθη· ἅπαν.

Τυχόν

ποδαπόν

Τυχόν. 1. exempli gratia

γὰρ ἀληθὲς μέχρις οὗ ὑποπίπτει τῇ αἰσθήσει, ἀντιλαμβάνεται τούτου ἡ αἴσθησις· ἐπὰν δ' ἔξω γένηται τῆς αἰσθήσεως, ἀφανὲς γίνεται. εἰ οὖν ἔξω τῆς αἰσθήσεως γένοιτο τὸ ὑποκείμενον, ἄδηλον εἰ ἔτι ὑπάρχει ἴδιον, ὀφ' ᾧ τῇ αἰσθήσει μόνον γνωρίζεσθαι. οἷον εἴτις ἀποδοίη τῷ ἡλίου ἴδιον τὸ ἡμιφορανὲς ἄστρον· ὅστις οὐκ ἂν ἀνάγκης εἴποι τοῦτο τῷ ἥλιῳ· ὥστε οὐκ ἔσται καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον· καὶ τὸ ὅστις ἄδηλον γὰρ ἔσται τὸ τοιοῦτον ἴδιον δύνοντος τοῦ ἡλίου καὶ κάτω ὑπὸ τῆς γῆς φερομένου· οὐκέτι γὰρ ἡμερανὲς τότε ἔσται, ὀφ' ᾧ μὴ πώ αἰσθησιν ἡμῶν αὐτὸ λαμβάνεσθαι τοῦ ἡλίου κάτω γῆν φερομένου· ἐς τ' αὖ γὰρ κορυφῆς τῶν ἀνθρώπων φέρηται, αὐτὸ λαμβάνεται τούτου ἡ αἴσθησις· οὐ καλῶς οἶμαι φησὶν ἀποδίδοσθαι καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἀποδίδασιν, ἃ οὐχ οἷόν τε ἄλλως γνωρίσαι ἢ ὑπάρχει τῷ πράγματι ἢ δι' αἰσθήσεως· αἴτιον δ' ὅτι τὰ αἰσθητὰ ἔξω γινόμενα τῆς αἰσθήσεως, ἄδηλά ὅστιν εἴτε ὑπάρχει, εἴτε μή· ἐπὶ δ' ἐνίων ἐστὶν ἴδιον ὅτι ἀεὶ ὑπάρχει τῷ πράγματι οὗ ὑπάρχει ἴδιον· ὥστε ὀφ' αἰσθήσει μόνον γνωριζόμενον ὅτι ὑπάρχει τῷ πράγματι οὗ ἀποδέδοται ἴδιον εἶναι, ἄδηλον εἴτε ἀεὶ ὑπάρχει τῷ πράγματι εἴτε μή· ἄστοπον δὲ ὅστε· γίνεται δὲ ὅστε ὧδὲ τούτων, ὧν μὴ ἀεὶ οἷόν τε αἰσθάνεσθαι· τῇ γὰρ αἰσθήσει ὅστε μόνῃ γνωρίζεται, ἢ ὧδὲ τῶν μὴ ὀφ' ἀνάγκης ἀεὶ παρακολουθούντων· ἐφ' ὧν ἄδηλόν ὅστι ἢ ἀμφισβητούμενον, εἰ καὶ ὀφ' ἀνάγκης ἀεὶ παρακολουθεῖ τῷ πράγματι. εἰ γὰρ εἴη γνώρισμον τῷ ὀφ' ἀνάγκης αὐτὸ παρακολουθεῖν τῷ πράγματι, τὸ αἰσθητὸν ἢ ἀποδεδομένον οὐκ ἀσκοῦσθαι ἀσθήσεται. κατασκευάζεται δὲ φησὶν, εἰ ἴδιον τοῦτον ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον σκοπεῖν, ὃ μὴ τῇ αἰσθήσει φανερόν ὅστιν· ἢ τὸ ὃ οὐ ἔστιν αἰσθητὸν, ὡς τὸ νοῦ καὶ ἐπιστήμης ἢ ἀνθρώπου ἢ τὸ γελαστικόν· ἢ ὃ αἰσθητὸν μὲν ὀφ' ἀνάγκης δ' ὑπάρχειν δῆλον ἐστὶν, ὅτι τοιοῦτον ἀποδόθη, οἷον εἰ καὶ αὐτὸ λαμβάνεται τούτου ἡ αἴσθησις, ἀλλ' ὀφ' ἀνάγκης ἔπεται τῷ ὑποκειμένῳ οἷον εἰ δέκμενος ἴδιον τῆς ἐπιφανείας, ὃ πρῶτον κέχρωσται, αἰσθητῷ τινὶ μὲν κέχρηται τῷ ἰδίῳ τῆς ἐπιφανείας, τουτέστι τῷ κεχρῶσθαι, τοιοῦτον δ' ὅστι τὸ ἴδιον ᾧ κέχρηται, ὅτι φανεροῦ ὅστι ἀεὶ ὑπάρχειν τῇ ὠὴ φανείᾳ· καὶ οὐ ἐξ ἀνάγκης ἡ αἴσθησις αὐτὸ λαμβάνεται· πρῶτον δὲ λέγεται κεχρῶσθαι ἡ ἐπιφανείας, ἐπειδὴ τῆς ἐπιφανείας ὡ παντὶ σώματι οὔσης, πρῶτον αὐτῆς αὐτὸ λαμβάνεται ἡ αἴσθησις· καὶ ὀφ' τῆς ἐπιφανείας λέγεται ὁρᾶσθαι τὸ σῶμα. Εἰ δὲ ὁρᾶν ὡς ἴδιον ἀποδέδωκε. Πάλιν εἰ ἀποδῶ ὅρος ὃ ἴδιον ἀποδεδομένον· οὐ γὰρ ἀεὶ ἴδιον, ἀνασκευάσεται τὸ τοιοῦτον ἴδιον, ὡς μὴ καλῶς ἀποδεδομένον· οὐ γὰρ δεῖ τὸ ἴδιον δηλοῦν τὸ τί ἦν εἶναι, ἤτοι πὼ οὐσίαν τοῦ πράγματος, ἀλλ' εἶναι δεῖ ἐπουσιῶδες· οἷον εἰ ἀποδοθείη ἴδιον τῆς ἰδέας εἶναι, τὸ αἰτίαν τῶν δημιουργημάτων καὶ τῶν σὺ νενήσει· καὶ τῆς ἐπιστήμης ἴδιον, τὸ ἀγνοίας εἶναι ἀποβολήν· ἡ γὰρ ἐπιστήμη, γνῶσίς ὅστι· ὑπὲρ τι ἀνθρώπου, τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν· σὺ τοῦδε γὰρ πᾶσιν αἰσκυθήσεται ἀποδοθὲν τὸ ἴδιον ὅτι οὐ καλῶς ἀποδέδοται· οὐ γὰρ εἰσι ταῦτα ἴδια, ἀλλ' ὅροι· τὸ δὲ τί ἦν εἶναι καὶ πὼ οὐσίαν σημαίνοντες· οἱ γὰρ ὅροι οὐσιῶδεις· τὰ δὲ ἴδια, ὀφείλουσιν εἶναι ἐπουσιῶδη· εἰ δὲ ἀποδόθη ἴδιον αὐτῶν τὸ τῷ λόγου λαμβανόμενον μὲν καὶ αὐτὸ ἓν φέρον πρὸς τὸ ὑποκείμενον μὴ σημαῖνον δὲ οὐσίαν, καλῶς ἀποδέδοται. Εἰ μὴ ἐς τὸ τίθεσιν ὁθείς. Ὡς ὀφ' ὧ ὅρῳ λαμβάνομεν τὸ γένος, οὕτω καὶ ὅτε ἴδιόν τινος ἀποδίδομεν, ὀφείλομεν τὸ ὑποκείμενον τιθέναι καὶ ἀφαιρεῖν εἰς τὸ τί ἐστιν, ἤγουν εἰς τὸ γένος. καὶ λαμβάνειν μὲν πρῶτον τὸ γένος, καὶ οὕτω τὰ λοιπὰ τοῦ ἰδίου προσαπτειν, καὶ χωρίζειν τῶν ἄλλων· ὀφείλομεν γὰρ ὧ τῷ ἰδίῳ ταῦτα λαμβάνειν μετὰ τὸ γένος ὡσαύτως χωρίζειν τὸ ὑποκείμενον ἀφ' πάντων τῶν ἄλλων· ὥστε τὸ μὴ οὕτως ἔχον τὸ ἴδιον ὧ ὀφ' ἡλένοτ' οὐκ ἐλήφθη τὸ γένος, οὐ καλῶς ἀποδέδοται· ὁ δ' θεὶς ἴδιον ζῴου, ἔψυχόν ἔχειν, οὐκ αὖξε τὸ ζῷον εἰς τὸ γένος αὐτῆς. ὅτω δ' ὠφείλεν εἰπεῖν οὐσίαν ἔμψυχον πεφυκίαν εἶναι· εἰ οὖν ὁ τὸ ἴδιον ἀποδιδοὺς, πρῶτον θεὶς καὶ αἰσχαπὼν τὸ ὑποκείμενον εἰς ὅ τί ἐστιν, ἤγουν εἰς τὸ γένος αὐτῆς καὶ μετὰ ταῦτα σωῆλθε τῷ γένει τὸ ἴδιον ἢ τὰ ἴδια, καλῶς ἀποδέδωκεν, ὡς ὀφ' ἀποδιδοὺς ἴδιον ἀνθρώπου τὸ ζῷον ἐπιστήμης δεκτικὸν εἶναι· εἰ δὲ μὴ οὕτω ποιήσεις, φανερὸν

Proprium nō ostendit substantiā rei sed est postsubstatiale τὸ ἀνουσιῶδες

Diffinitiones substantiales. Propria postsubstantialia seu ad substatialia esse.

Qui dat ꝑprium alicuius rei debet imprimis reducere subiectum ad genus & postea addere ea que discernat illud ab omnibꝫ aliis

ὅτι οὐ καλῶς ἀπέδωκε τὸ ἴδιον. Γότερον δ' ἴδιόν ἐστιν ὅλως.

Οἱ μὲν κατασκευάζοντες τόποι ὅτι καλῶς ἀπεδόθη τὸ ἴδιον, ἤδη παρεδόθησαν. οἷον τὸ μὴ λαμβάνειν ὁμωνύμους φωνάς. τὸ ἀντιστρέφειν τὸ ἀποδεδομένον ἴδιον, πρὸς τὸ ὑποκείμενον. τὸ διὰ γνωριμωτέρων τῶν ὑποκειμένου ἀποδίδοσθαι. ἅμα δὲ τούτοις καὶ οἱ ἀνασκευάζοντες τὰ μὴ ὅπως ἀποδιδόμενα ἴδια. ἤγουν εἰ δι' ὁμωνύμων φωνῶν ἐκφέρονται. εἰ μὴ ἀντιστρέφουσι πρὸς τὰ ὑποκείμενα. ἢ μὴ διὰ γνωριμωτέρων τοῦ ὑποκειμένου ἀποδίδονται. καὶ ὅσα ἄλλα οἱ προειρημένοι περιέχουσι τόποι. νῦν δὲ προτίθεται εἰπεῖν, περὶ τοῦ ἁπλῶς καὶ κυρίως καλῶς. οὐ γὰρ πᾶν τὸ ἀπηλλοτριωμένον τούτων, καὶ μὴ ἔχον ὁμωνύμους φωνὰς ἢ τί τῶν εἰρημένων, καὶ ἴδιον ῥητέον ἐξ ἀνάγκης. φησὶ δὲ τοὺς τόπους τοὺς ἁπλῶς, ἤγουν κυρίως δεικνύντας ὅτι τὸ ἴδιον τοῦ δέ τινος ὑποκειμένου καλῶς ἀποδέδοται, τοὺς αὐτοὺς εἶναι τοῖς κατασκευάζουσιν ὅλως ὅτι ἴδιον ἐστὶ τὸ ἀποδιδόμενον, τουτέστιν οὓς εἴρηκεν. ἐν ἐκείνοις οὖν, ἤγουν τοῖς ῥηθησομένοις, δειχθήσεται τοῦτο οὕτως ἔχον. τότε δὲ τὸ ἴδιον τινὸς ἀποδέδοται, ὅταν ἁπλῶς καὶ καλῶς καὶ ἀναμαρτήτως ἀποδοθῇ. ὡς πρὸ τοῦ ἀποδεικνύναι, οὐδὲν πλέον ἐστὶ τοῦ ἀποδεικνύναι. ὁμοίως καὶ τὸ εὖ φρονεῖν, τῶν φρονεῖν. οὕτω καὶ τὸ καλῶς ἀποδεδομένον ἴδιον, οὐδὲν πλέον ἔχει τοῦ ἰδίου. διὸ ἐπὶ τούτων ὁ τοῦ εὖ ἁμαρτάνων, ἁμαρτάνει καὶ τοῦ πράγματος. ἐν ἐκείνοις οὖν ῥηθήσεται, ἀντὶ τοῦ ἐν ἐκείνοις ὁμοίως ῥηθήσεται. συναποδώσει γὰρ ἄμφω. Γρῶτον μὲν οὖν ἀνασκευάζοντας. Γρῶτον τόπον ἀποδίδωσιν ἀνασκευαστικόν, τῶν τὸ ἀποδεδομένον τινὸς ἴδιον μὴ εἶναι ἴδιον αὐτοῦ, τὸν ἀπὸ τῆς ἐπιβλέψεως τῶν παραδειγμάτων, ὧν τὸ ἴδιον ἀποδίδοται. εἴ τε γὰρ τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον τινὸς μηδενὶ αὐτῶν ὑπάρχον φαίνοιτο, εἴτε ὑπάρχοι μὲν παντὶ, μὴ μέν τοι ἢ ἐκείνῳ ᾧ ἐστι μὴ μόνῳ. εἴτε μὴ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ὑπ' αὐτὸ οὗ τὸ ἴδιον ἀποδίδοται, οὐκ ἔστιν ἴδιον. ἂν γάρ τινι τῶν ὑπ' αὐτὸ οὗ τὸ ἴδιον ἀποδέδοται μὴ ὑπάρχῃ τὸ ἴδιον, ἢ ὑπάρχον μὴ ὑπάρχῃ κατὰ τοῦτο καθό ἐστιν ἐν ἐκείνῳ οὗ ἴδιον ἀποδέδοται, οὐκ ἔστιν ἴδιον. μόνου δὲ τοῦ πρώτου παράδειγμα παρέθετο, ὅτι οὐκ ἔστιν, ἴδιον τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν οὗ ἴδιον ἀποδέδοται. οἷον εἴ τις φησὶν εἴποι ἴδιον εἶναι τοῦ γεωμέτρου τὸ ἀνεξαπάτητον εἶναι ὑπὸ λόγου. μηδενὶ γὰρ γεωμέτρῃ τὸ ἀνεξαπάτητον ὑπάρχει. τὸ δὲ εἰ μὴ κατὰ τοῦτο ἀληθεύεται, ἀντὶ τοῦ εἰ μὴ μόνῳ αὐτῷ ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις εἴδεσιν. ἐνδέχεται γὰρ τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον τινὸς, παντὶ μὲν ὑπάρχειν τῷ εἴδει ἐκείνῳ οὗ ἀποδέδοται ἴδιον, μὴ μέν τοι ἐκείνῳ μόνῳ ἐνεῖναι, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις. οἷον ἐάν τις ἀνθρώπου ἴδιον ἀποδῷ τὸ βαδιστικὸν, παντὶ μὲν γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ ἐστὶ τὸ βαδιστικὸν, οὐ μέν τοι καὶ μόνῳ. καὶ γὰρ καὶ τὰ ἄλλα τῶν ζῴων βαδιστικά ἐστι. τὸ δὲ ἢ εἰ μὴ ἔστιν ἴδιον ἑκάστου αὐτῶν κατ' ἐκεῖνο οὗ τὸ ἴδιον ἀποδέδωκεν, ἀντὶ τῶν εἰ μὴ ἔστι τὸ ἴδιον καθ' αὑτὸ. οἷον εἴ τις ἀποδοίη ἀνθρώπου ἴδιον, τὸ οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική. τοῦτο γὰρ τὸ ἴδιον, ὁ ἄνθρωπος οὐ καθὸ ἄνθρωπος ἔχει, ἀλλὰ καθὸ ζῷον. τὸ δὲ ἴδιον καθ' αὑτὸ, ἤγουν καθὸ ἐκεῖνο ἐστὶν ὀφείλει εἶναι ἀποδέδοται. τῷ μέν τοι γεωμέτρῃ τὸ ἀνεξαπάτητον οὐχ ὑπάρχει, ὅτι ἀπατᾶται ὁ γεωμέτρης ὑπὸ τοῦ ψευδογραφοῦντος, ποτὲ μὲν δεικνύοντος τὰς δύο πλευρὰς τοῦ τριγώνου μείζους τῆς μιᾶς. ποτὲ δὲ, τὴν μίαν μείζονα τῶν λοιπῶν. κατασκευάζοντα δέ φησιν εἰ κατὰ πάντος ἀληθεύεται σκοπεῖν. καὶ κατὰ τοῦτο ἀληθεύεται, ἤγουν καθό ἐστι τὸ ὑποκείμενον, ὃ ἴσον ἐστὶ τῷ μόνῳ ὑπάρχειν. τὸ γὰρ εἰ μὴ καθ' οὗ τοὔνομα καὶ ὁ λόγος ἀληθεύεται, λέγοι τ' ἂν ἐπὶ τῶν μηδενὶ, ἢ μὴ παντὶ ὑπαρχόντων. τὸ δὲ εἰ μὴ καθ' οὗ ὁ λόγος καὶ τοὔνομα, ἐπὶ τῶν ἐπὶ πλέον λεγομένων. λόγος γὰρ γίνεται, εἰ μετὰ τοῦ γένους εἴη τὸ ἴδιον ἀποδεδομένον. κατασκευάζοντα οὖν καὶ δεικνύντα καλῶς ἀποδέδοσθαι τὸ ἴδιον, καὶ κατ' ἄμφω σκοπεῖν, ἤγουν καὶ εἰ καθ' οὗ ὁ λόγος, καὶ τοὔνομα κατηγορεῖται. καὶ εἰ καθ' οὗ τὸ ὄνομα, καὶ ὁ λόγος ἀληθεύεται. ἔστι δὲ σαφέστερον εἰπεῖν τῷ μὲν εἰ μὴ καθ' οὗ τοὔνομα κατηγορεῖται, καὶ ὁ λόγος ἀληθεύεται, τοιοῦτον. οἷον εἴ τις ἀποδοίη ἀνθρώπου ἴδιον τὸ μουσικὸν εἶναι, ἀνασκευασθήσεται ὡς μὴ καλῶς ἀποδεδομένον. κατηγορεῖται μὲν τὸ σωκράτους τὸ ὄνομα ὁ ἄνθρωπος.

Conditiones quas debet proprium quod bene redditur & quod male habere

ἁπλῶς ἢ κυρίως

Bene demonstrare nihilo plus ÷ quam demonstrare. & bene sapere quam sapere. Sic & bene redditum proprium nihilo plus ÷ quam proprium

Substantia animata sensibilis non est proprium hominis quatenus homo est, sed quatenus animal.

ἴδιον καθ' αὑτὸ qd & cur sic dicatur

ἄνθρωπος. ὁ δὲ λόγος τοῦ ἰδίου, ἤτοι τὸ μουσικὸν εἶναι, οὐκ ἀληθεύεται. οὐ γὰρ ἦν ὁ σωκράτης μουσικός. τὸ δὲ εἰ μὴ καθ' οὗ ὁ λόγος καὶ τοὔνομα κατηγορεῖται. οἷον εἴ τις ἀνοῦ ἴδιον, τὸ οὐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ ἀποδοίη. ὁ μὲν λόγος ἤγουν τὸ οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική, ἀληθεύεται κατὰ τοῦ βοὸς καὶ τοῦ ἵππου. ὁ δὲ ἄνθρωπος, οὐδαμῶς. καὶ οὕτω μὲν ἀνασκευασθήσεται τὸ μὴ καλῶς ἀποδεδομένον ἴδιον. κατασκευασθήσεται δὲ, εἰ καθ' οὗ τοὔνομα κατηγορεῖται καὶ ὁ λόγος ἀληθεύεται. οἷον εἴ τις ἀποδοίη ἀνθρώπου ἴδιον, τὸ νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. τοῦ γὰρ σωκράτους, καὶ ὁ ἄνθρωπος κατηγορεῖται. καὶ ὁ λόγος, ἀληθεύεται. ἤγουν τοῦ νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. καὶ ἐπεὶ ἐν τούτῳ ἀντιστρέφει τότε ὄνομα πρὸς τὸν λόγον, καὶ ὁ λόγος πρὸς τοὔνομα, διὰ τοῦτο καὶ τοῦτο προσέθηκεν, ἤγουν καὶ εἰ καθ' οὗ ὁ λόγος καὶ τοὔνομα κατηγορεῖται. Εἰ τὸ ὑποκείμενον ἴδιον ἀποδέδωκεν. Οὐ δεῖ φησὶ τὸ ὑποκείμενον, ἴδιον ἀποδιδόναι τοῦ ἐν ὑποκειμένῳ. τὸ γὰρ ἴδιον ὑπάρχειν δεῖ ἐν ἑτέρῳ, οὐχ ἕτερον ἐν αὐτῷ. ὅτι τὸ αὐτὸ πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ ἀριθμῷ ἐστὶν ἴδιον. εἰ γάρ τις εἴποι τὸ πῦρ ἴδιον τοῦ λεπτομερεστάτου σώματος, διατὶ μὴ καὶ τοῦ κουφοτάτου, καὶ τοῦ θερμοτάτου, καὶ τοῦ καυστικωτάτου, καὶ πάντων ἁπλῶς τῶν οὕτως ὑπαρχόντων αὐτῷ, καὶ οὕτως ἔσται πλειόνων καὶ διαφερόντων τῷ εἴδει, τὸ αὐτὸ ἴδιον. δεῖ δὲ τῶν διαφερόντων τῷ εἴδει, διάφορα καὶ τὰ ἴδια εἶναι. εἴ τις οὖν ἴδιον θείη τούτων πάντων τὸ πῦρ, οὐ καλῶς ἀποδοίη ἂν τὸ ἴδιον. εἰ δέ τις τοῦ ὑποκειμένου ἴδιον τὸ ἐν ὑποκειμένῳ θείη, καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον ἴδιον μόνῳ ᾧ αὐτῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχον, καλῶς ἂν ἀποδοίη τὸ ἴδιον. οἷον εἴ τις σῶμα τὸ βαρύτατον τῷ εἴδει ἀπέδωκε τοῦ ὑποκειμένου, ἤγουν τῆς γῆς, καλῶς ἀπέδωκε τὸ ἴδιον. ἐπεὶ καὶ κατὰ μόνης τῆς γῆς λέγεται τοῦτο καὶ ἀντιστρέφει. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ καὶ ὡς τὸ ἴδιον κατηγορεῖται. ἤτοι ὡς πέφυκε τὸ ἴδιον λέγεσθαι. πέφυκε δὲ λέγεσθαι, κατὰ τὸ ἀντιστρέφειν. εἰ οὖν λέγοντος τινὸς μὴ εἶναι τοῦτο ἴδιον γῆς, καλῶς ἂν κατασκευασθήσεται κατὰ τὴν τοῦ τόπου τούτου παράδοσιν. Εἰ κατὰ μέθεξιν ἀποδέδωκε τὸ ἴδιον. Γάλιν εἴ τις ἀποδώσει ὡς ἴδιον τὸ κατὰ μέθεξιν προσόν τινι, ἐπεὶ τὸ τοιοῦτον διαφορά ἐστιν οὐσιωδῶς ἐνυπάρχουσα τὸ ὑποκειμένῳ, καὶ εἰς τὸ εἶναι συμβάλλεται, καὶ τὸν ὁρισμὸν τὸν δηλοῦντα τὴν οὐσίαν τοῦ ὑποκειμένου, οὐκ ἔσται ἴδιον τὸ οὕτως ἀποδεδομένον, ἀλλὰ διαφορὰ οὐσιώδης. εἰ γὰρ καὶ ἡ οὐσιώδης διαφορὰ, ἐνὶ μόνῳ εἴδει ὑπάρχει, ἀλλ' ἐπεὶ εἰς τὸν τοῦ εἶναι λόγον συμβάλλεται, οὐκ ἔσται ἡ διαφορὰ ἴδιον. εἰ οὖν τις ἀνθρώπου ἴδιον ἀποδέδωκε τὸ πεζὸν δίπουν, ἐπεὶ τὴν οὐσίαν τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο δηλοῖ, οὐκ ἔστι τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο ἴδιον. εἰ δὲ ἀποδέδωκεν ἴδιον τὸ μὴ κατὰ μέθεξιν καὶ μὴ οὐσιωδῶς ὑπάρχον τινὶ, καλῶς ἀποδέδωκε. τὸ τοιοῦτον γὰρ οὐτό τι ἦν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ ἀντικατηγορεῖται καὶ ἀντιστρέφει πρὸς τὸ ὑποκείμενον. ὥσπερ εἴ τις εἴποι ἴδιον τοῦ ζῴου τὸ αἰσθάνεσθαι πεφυκός. εἰ οὖν κεῖται τοῦτο ἴδιον εἶναι τοῦ ζῴου, ἐπειδὴ οὐ κατὰ μέθεξιν ἐνυπάρχει, ἤγουν ἐπειδὴ οὐκ ἔστι διαφορὰ οὐσιώδης τοῦ ζῴου. οὐ δὲ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ δηλοῖ, καὶ γὰρ ἀντικατηγορεῖται πρὸς αὐτὸ καὶ ἀντιστρέφει, ἐπειδὴ καὶ εἴτι ζῷον, αἰσθητικόν. καὶ εἴτι αἰσθητικὸν, ζῷον. ἔσται λοιπὸν καλῶς ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον. Εἰ μὴ ἐνδέχεται ἅμα ὑπάρχειν τὸ ἴδιον.

Οὐκ ἴδιον τοῦ ἰδίου, τὸ πρότερον ἢ ὕστερον εἶναι τοῦ ὑποκειμένου. ἀλλὰ τὸ ἅμα ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον καὶ ἀεί. τὸ γὰρ ἴδιον, οὔτε ὅρος ἐστὶν, οὔτε διαφορὰ, ἃ εἰσι πρότερα τῇ φύσει τοῦ ὑποκειμένου. ἀλλ' ἅμα τὲ ὑπάρχει τῷ οὗ ἐστιν ἴδιον, καὶ ἀεί. εἰ οὖν τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιόν τινος μὴ ἅμα εἴη αὐτῷ ἀλλ' ἢ πρότερον πρὸ τοῦ εἶναι τὸ πρᾶγμα ὑπάρχοι. ἢ ὕστερον ἤδη ὄντος ἐκείνου, εἰ καὶ τοὔνομα ἀληθεύεται καὶ αὐτοῦ, οὐκ ἔστιν ἴδιον τὸ ἀποδοθέν. οἷον εἴ τις θείη τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον, τὸ βαδίζειν ἐν ἀγορᾷ. πρῶτον γάρ ἐστι τὸ εἶναι ἄνθρωπον. εἶτα τὸ βαδίζειν ἐν ἀγορᾷ. διὰ τοῦτο οὖν οὐκ ἔστιν ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου τὸ διὰ τῆς ἀγορᾶς βαδίζειν, ὅτι οὐκ εὐθὺς τῷ εἶναι τὸν ἄνθρωπον, κατ' αὐτοῦ ἀληθεύεται καὶ τὸ διὰ τῆς ἀγορᾶς βαδίζειν. ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐμψύχῳ εἶναι ὅτι ἦν ἔμψυχος καὶ κατὰ γαστρὸς ἔτι ὢν ὅτε μή πω ἦν ἄνθρωπος

Proprium debet inesse alteri non alterum ipsi

Eorum quae differunt specie, propria debent etiam differre

Differentia substantialis

Pedestre. Bipes substantiam ostendunt

οὐκ ἴδιον τοῦ ἰδίου τὸ πρότερον ἢ ὕστερον εἶναι τοῦ ὑποκειμένου. ἀλλὰ τὸ ἅμα ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον καὶ ἀεί contrarium videtur sensisse charta 191

ὁ ὅρος καὶ ἡ διαφορὰ πρότερα τῇ φύσει τοῦ ὑποκειμένου. οὐκέτι τὸ ἴδιον

Pedestre. Bipes. substantiam ostendunt

ἢ οἷῶν τὸ ζωϊῦτον οὐδέ ποτε ἔσται τῦ ἀνθρώπου, οὐδέ γε ταυ γὰρ καὶ ἄλλῳ τινὶ γενέσθαι, οἷον ἵππῳ, ἢ βοΐ, ἢ εἰ γένοιτό ποτε ἴδιον, ἀλλ' οὐκ ἀεὶ ἔσται ἴδιον· διὸ οὐ καλῶς ἀφορίζονται τῦ ἀνθρώπου ἴδιον, τὸ βαδίζειν οὐ ἀπρᾳ̃. τὸ γὰρ κυείως ἴδιον καὶ μόνῳ ὀφείλει οὕ ζῦτιν ἴδιον εἶναι, καὶ ἀεί· ἔτι δὲ καὶ ἡ διαφορὰ καὶ ὁ ὅρος μόνῳ τῦ ὑπάρχουσι καὶ ἀεὶ τῷ ὑποκειμένῳ, ὅλῳ· ζῦτος προσκεῖται τῷ ἅμα ὀβ ἀνάγκης ἀεὶ ὑπάρχειν τὸ λεγόμενον ἴδιον, τὸ μήτε ὅρος ὂν μήτε διαφορὰ, ταῦτα γὰρ ἂν εἰσὶν ἴδια ὡς εἴρηται. οὕτω γοῦν ἀποδοθὲν τὸ ἴδιον, ὥστε μήτε πρότερον εἶναι τῦ ὑποκειμένου, μήτε ὕστερον, ἀλλ' ἅμα τούτῳ καὶ ἀεὶ καὶ μήτε διαφορὰν μήτε ὅρον εἶναι, καλῶς ἔσται ἀποδεδομένον. καὶ εἴ τις θείη μὴ εἶναι τὸ ζωϊῦτον ἴδιον, κατασκευαθήσεται σὶ ὧν παραλείπουσιν ὁ τρόπος. Εἰ τῶν αὐτῶν ἓν τῶν τινὸς μὴ ἔστι τῶν αὐτῶν ἴδιον. Τὸ ταυτὸν ἢ γένει λέγεται, ἢ εἴδει, ἢ ἀριθμῷ, ἢ κατὰ ἀναλογίαν· αὐ οἷῶν γένει τινὶ ἴδιον ἀποδοθὲν, ἀνάγκη αὐτὸ πάντων τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος εἰδῶν ἴδιον εἶναι. εἰ δὲ εἴδει τινὶ, πάντων τῶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος ἀτόμων. αὐ δὲ μὴ ἧ φησί τινος τῶν αὐτῶν, ἢ κατὰ γένος, ἢ κατὰ εἶδος οὐ ἀποδόθη ἴδιον, οὐκ αὖ εἴη ἴδιον τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον. ἀλλ' οὐδὲ εἰμὴ τῶν αὐτῶν τῷ ἀριθμῷ. διὸν τὸ διωκτὸν τοῦ τὸν ᾧ αἱρετῷ ὅτι τῷ ἀριθμῷ· εἰ δὲν τις ἀποδοίη διωκτὸν ἴδιον, τὸ φαίνεσθαί τισιν ἀγαθόν. ἀληθεῖ δὲ μὴ ὂν τῦ αἱρετοῦ ἴδιον, οὐ γὰρ τὸ τισὶ φαινόμενον ἀγαθὸν, αἱρετὸν, ἀλλὰ τὸ τῇ αὐτῦ φύσει ζωϊῦτον, οὐκ αὖ εἴη οὐδὲ τῦ διωκτοῦ ἴδιον. κατασκευάζοντα δὲ, εἰ τῷ αὐζῦ ἧ τοῦτον ὅτι καλῶς ἀνῶθεν διείλομεν, τὸ αὐτὸ ζῦτι ἴδιον. χρῆται δὲ παραδείγματι, ὡδὶ τῶν ἀριθμῷ ταυτῶν, ἤγουν ὀνόματι μόνῳ διαφόρων. ᾧ δὲ σημαινομένῳ, ἤγουν ᾧ ὑποκειμένῳ τῶν αὐτῶν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἔρως, ταυτὸν τῷ ὑποκειμένῳ ἤγουν ᾧ ἀριθμῷ κατὰ τὸ ὄνομα διαφέροντα· ὁμοίως ὴ καὶ ὡδὶ τῶν συμβεβηκότων εἴ τινα εἴη τῶν πολυωνύμων, ὁ ἴδιον ἔχει τὸ κατά τι τῶν ὀνομάτων ὀνομαζόμενον, τὸ αὐτὸ ὀφείλ' ἔχειν καὶ τὸ καθ' ἑτέρου τῶν ζωϊύτων ὀνομάτων· τοῖς γὰρ αὐζῖς καθό εἰσι ταυτὰ, ἤγουν καθὸ ἀνῶθεν διείλομεν, τὰ αὐτὰ ἴδια δεῖ ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν· εἰ γοῦν τῷ ὠὶ ὑπάρχει, καὶ ᾧ ἑτέρῳ ὑπάρξει· εἰ δὲ μὴ ᾧ ὠί, οὐ δὲ τῷ ἑτέρῳ. Εἰ τῶν αὐτῶν τῷ εἴδει. Ο τόπος οὗτος, καὶ ἀσαφῶς εἴρηται, καὶ κατά τι ψευδής ζῦτιν ὡς ὁρᾶι καὶ αὐτός· καὶ πρῶτον μὲν, ὅτι τῷ εἴδει αὖτὶ τοῦ γένει παρέλαβεν, ὃ τινὲς τῷ ῥητῷ προσθήκης σαφηνείας χάριν. ὁ δὲ τόπος ἀνασκευαστικὸς ὤν, οἱουῦτός ζῦτι τῶν ᾧ γένει ταυτῶν ταῦτα δὲ ζῦτι τὰ κατ' εἶδος ἀλλήλων διαφόροντα τούτων ἀνάγκη καὶ τὸ εἶδος ταυτὰ τῷ γένει εἶναι. εἰ γὰρ οὗ αὐτὶδιηρημένου τὸ αὐτὶδιηρημένον ἴδιον, καὶ ᾧ οὗ αὐτὶδιηρημένου τὸ αὐτὶδιηρημένον· καὶ εἰ μὴ ἐκεῖνο, μὴ δὲ τοῦτο· οἷον εἴ τις ἀποδοίη ἴσων ἴδιον εἶναι τὸ ἑστάναι ὑφ' ἑαυτῦ, ἀνασκευαθήσεται μὴ ἴδιον εἶναι· ἐπεὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ταυτόν ζῦτι τῷ ἵππῳ κατὰ γένος, εἰ τοῦ ἴσων ἴδιόν ζῦτι τὸ ὑφ' ἑαυτοῦ ἑστάναι, εἴη ἂν καὶ τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον, τὸ ὑφ' ἑαυτοῦ κινεῖσθαι. ταυτὸν γὰρ τῷ γένει τὸ ἵστασθαι καὶ τὸ κινεῖσθαι. ἀλλ' οὐκ ἔστι ζῦ ἀνθρώπου ἴδιον τὸ κινεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ τῦ ἴσων ἴδιον ἂν εἴη τὸ ἑστάναι· ὃ δὲ ἧ ζῴῳ ζῦτι ἑκατέρῳ αὖ τῶν τὸ συμβεβηκέναι, ζωϊῦτον ἂν εἴη· ἤγουν καθὸ τὸ συμβεβηκέναι, ἤτοι τὸ ἵστασθαι καὶ κινεῖσθαι ἑκατέρῳ αὐτῶν, ἤγουν τῷ ἵππῳ καὶ ᾧ ἀνθρώπῳ καθὸ ζῴῳ καὶ ἀμφοτέροις σύ ἐστιν ἤγουν ὁμογενέσι· ψευδὴς δὲ φησὶν εἶναι τὸν τόπον καὶ οὐκ ἀληθεύοντα. ὡδὶ πάντων ὧ τῷ κατασκευάζειν, ὅταν τὸ μὲν οὗ τῶν λεχθέντων ἰδίων εἶδει σὺ ὑπάρχῃ, ὡς τὸ πεζὸν δίπουν τῷ ἀνθρώπῳ· τὸ δὲ ἕτερον πολλοῖς ὡς τὸ πεζὸν τετράπουν. ὁμογενὲς μὲν γοῦν ζῦτι τὸ πεζὸν δίπουν, τῷ πεζῷ τετράποδι. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ μὲν πεζὸν δίπουν σὺ εἶδει ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ, τὸ δὲ πεζὸν τετράπουν πολλοῖς, δ' ἰδιώματα κατασκευαθῶσι. τότε οἷῶν ἔσται ὁ τόπος χρήσιμος πρὸς κατασκευήν, ὅταν ἑκατέρῳ τῶν ὁμογενῶν εἰσῶν, ἐκφόρτον τῶν ὁμογενῶν ἰδίων, μόνῳ ἐκείνῳ ᾧ καὶ οὐ τελείοσιν. Επεὶ δὲ τὸ ταυτὸν καὶ τὸ ἕτερον. Εντεῦθα τόπον τινὰ παραλείψουσι σοφιστικὸν, ᾧ χρώμενοι οἱ σοφισταὶ, πᾶν τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιόν τινος κατασκευάζουσι. καὶ δεικνύειν πειρῶντι ὅτι μόνῳ τούτῳ ὑπάρχει, ᾧ ἐ ἀποδόθη ὡς ἴδιον. παραλείψουσι δὲ καὶ τόπον

Locus sophisticus

τὸν οὐ πρὸ τῇ σὺ τάσει δεῖ χρῆσθαι πρὸς τοὺς ἐπιχειροῦντας δεικνύειν· ὁ δὲ τόπος ὑβὶ τοιοῦτος, ὅθεν τὴν ἀφορμὴν τῆς ἐπιχειρήσεως λαμβάνουσιν. ὅτι τὸ ταυτὸν καὶ τὸ ἕτερον λέγεται. καὶ γὰρ καὶ γένει, καὶ εἴδει, καὶ ἀριθμῷ, καὶ ἀναλογία· καὶ τὸ μὲν ταυτὸν ᾧ τε ἀριθμῷ καὶ τῷ λόγῳ, ὡδὶ τῶν πολυωνύμων λέγεται. ὡς τὸ λώπιον καὶ τὸ ἱμάτιον· σὺ γὰρ εἰσὶ τῷτε ὑποκειμένῳ καὶ ᾧ λόγῳ. τὸ δὲ ταυτὸν μὴ τῷ ὑποκειμένῳ, ἤγουν τῷ ἀριθμῷ· μὴ ταυτὸν δὲ ᾧ λόγῳ, ὡδὶ τῶν ἑτερωνύμων ὑφίσκεται· τούτων γὰρ τὸ μὲν ὑποκείμενον σὺ τε καὶ ταυτόν ζῦτι, ὁ μὲν τοι λόγος τῶν ὀνομάτων, οὐχ ὁ αὐτός· ὡς ὡδὶ ἀναβάσεως καὶ καταβάσεως ἔχει, ὅταν κατὰ μιᾶς τῆς κλίμακος καὶ ἄμφω τὰ ὀνόματα λέγηται. τὸ γὰρ ὑποκείμενον σὺ ζῦτι αὐτὴ ἡ κλίμαξ, λέγεται ταυτὸν καὶ τὸ ὑποκείμενον μᾶλ τῷ συμβεβηκότος, αὐτῷ ᾧ ὑποκειμένῳ. οἷον λύκος ἄνθρωπος, ἀνθρώπου· καί τοι κατὰ ὑποκείμενον σὺ ζῦτιν ἄμφω ἐπεὶ τοίνυν τὸ ταυτὸν καὶ τὸ ἕτερον πολυαχῶς λέγεται, χαλεπὸν ὁρᾶι, τῷ ὡὸς μόνου ἴδιον τί ἀποδοῦναι. πᾶν γὰρ τὸ ὡς ἰδιόν τινος ἀποδοθὲν, δοκεῖ μὴ εἶναι μόνου ἴδιον οὐ ἀποδόθη. διό φησιν σὺ ἴσασθαι πρὸς τοὺς κατασκευάζειν βουλομένους ὅτω τὸ ἴδιον, λέγοντα, ὅτι μὴ καλῶς εἰσι ταυτὰ ἢ ἕτερα· τότε ᾧ συμβέβηκε καὶ τὸ συμβεβηκὸς μᾶλ τῷ ᾧ συμβέβηκεν. ἀλλὰ ᾧ μὲν λόγῳ, ἕτερα· τῷ δὲ ὑποκειμένῳ, ταυτά· καθὸ καὶ τὸ ἴδιον ἀποδόθη. ταυτὸν γὰρ τὸ ὑποκείμενον σὔτε ἀνθρώπῳ, καὶ λύκῳ ἀνθρώπῳ. ὁ μὲν γὰρ λόγος αὐτῶν, ἕτερος· ὁ δὲν ἐπ' ἀμφοῖν φησι τὸ αὐτὸ ἴδιον ἀποδιδούς, τὸ σὺ ὑποκείμενον εἰς δύο διαιρεῖ· ἄλλο μὲν ὑποκείμενον λέγων, ἄλλο δὲ τὸ μᾶλ τῷ συμβεβηκότος. ὥστ' ἴσως μὴ ἔστι φησὶν ἴδιον ἐπιστήμης ἀποδιδόμενον τὸ ἀμετάπειστον ὑπὸ λόγου, καὶ ἐπιστήμονος κατὰ τὴν ἐπιστήμην. ἔστι γὰρ φησιν οὐχ ἕτερον τῷ ὑποκειμένῳ, τὸ ὡδὶ τῶν ἕξεων λεγόμενον. καὶ τὸ ἐπὶ τῶν κατὰ τὰς ἕξεις διακειμένων. ταῦτα γὰρ τῇ πίστει διαφέρει, καὶ οὐ τῷ ὑποκειμένῳ σαφέστερον δ' ἔτι μᾶλλον ὡδὶ τούτων, ἐπεὶ φησὶ τὸ ταυτὸν καὶ ἕτερον λέγεσθαι, ὡς ἀνῶθεν διείλομεν, ὄρον φησὶν ἔχουσιν οἱ σοφιστικῶς διαλεγόμενοι ὁνός τινος ἀποδιδόναι τὸ ἴδιον, χρώμενοι τῷ ταυτὸν εἶναι τότε συμβεβηκὸς καὶ τὸ ᾧ συμβέβηκε. καὶ λέγοντες ὁ ὑπάρχει τινὶ ᾧ συμβεβηκέναι, καὶ τὸ συμβεβηκὸς τινὶ μᾶλ τῷ ὑποκειμένου ὑπάρξει. καὶ σαφέστερον ἔτι τὸ παραλείγματος· εἰ τὸ φησιν ἀνασκευάζεσθαι τὰ ζωϊῦτα τῶν ἰδίων ᾧ τῆς ἑτερότητος, λέγοντες ἄλλο μὲν εἶναι τὸ ὑποκείμενον αὐτῷ καθ' αὐτό, δῆλόν ὅτι τῷ συμβεβηκότος. ἄλλο δὲ τὸ σωαμφότερον. οἷον ἐπόντος τινὸς ἴδιον εἶναι ἀνθρώπου, οὐσίαν ἐπιδεκτικὴν χρώματος διακεκριμένου ἄμφω, οὕτω γὰρ τὸ ἴδιον ὑπάρξει καὶ τῷ λευκῷ ἀνθρώπῳ. ὁ ἀνασκευάζων ὁρᾶι, ἄλλο μὴ εἶναι τὸν ἄνθρωπον. ἄλλο δὲ τὸν λευκὸν ἄνθρωπον. καὶ ἄλλο μὲν τὸ ἔχειν, οἷον τὸ ἐπιστήμῃ, ἄλλο δὲ τὸ κατὰ τὸ ἕξιν, ἤγουν τὸν ἐπιστήμονα. τὸ δ' ἐφεξῆς προσκείμενον τὸ κατὰ τὴν ἕξει ὑπάρχον καὶ τὰ λοιπὰ, ἀξίωμά ζῦτι τῶν χωμένων ὡδὶ τῶν τοιούτων τὴν ταυτότητα τῷ τε ὑποκειμένου καθ' αὐτὸ, καὶ τῷ ὑποκειμένου σωῦ τῷ συμβεβηκότι. εἶτα τὸ ὑπόλειγμα, ζῦ δεῖ τῆς ἑτερότητος ἀποδεικνυούτος τὸ οὕτως ἀποδιδόμενον ἴδιον, κατασκευαστικόν ζῦτι κατασκευάζοντας γοῦν δεῖ λέγειν, ὡς οὐκ ἔστιν ἄσωλος, ἤγουν καθόλου ἕτερον αὖος ᾗ ἕτερον αὖος λύκος, ἀλλὰ καὶ τὰ τὸν ὁρισμὸν ᾗ τὸ λ. ᾗ μὲν οὐσία ᾗ ἄμφω ὅτι αὖος, ᾗ ὁ λύκος αὖος, ταυτόν εἰσι καὶ τὰ δὲ ὁρισμὸν, διαφέρουσιν. ὁ μὲν ζῷον λογικὸν θνητὸν νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν· ὁ δὲ λύκος αὖος, ταῦτά τε ᾗ ἐπιδεκτικός χωμάτος, διακεκριμένου ὄμφε. ἄλλως τε ὅτι ᾗ δὲ ὁ αὐτὸς ὁρισμός ζῦτι ἐπιστήμης ᾗ ἐπιστήμονος. ἀλλ' ἐπιστήμη μὲν ζῦτιν ἡ ἀμετάπειστος. ἐπιστήμων δὲ, ὁ ἀμετάπειστος. διαφόρασιν ἓν οἱ ὅροι κατὰ τὰς πίστεισ. πρὸς ἃ τὰ σοφιστὴν τὸν κατὰ πάντα λόγον σὺ σάμενον, δεῖ αὐτὶ πάσεως καὶ ἀφ' ἑτέρων ὧν αὖ λιών. Εἰ τὸ φύσει ὑπάρχον οὐ λόμενος. Φύσει ὑπάρχοντά τισι ταῦτα δεῖ λέγειν, ὧν τὰ ὑποκείμενα ὁίς ὅτω λέγεσθ ὑπάρχειν· ἐπιδεκτικὰ μὲν εἰσιν αὐτῶ, οὐ μὴν ἀεὶ αὐτοῖσ ᾗδε ᾗ ἀνάγ-

Idem & alterú pluribus modis dicitur
Genere
Specie
Numero
Analogia

Polyonyma quæ
Heteronyma quæ

σωαμφότερον utrúq; simul nimo

ἀξίωμα

φύσει ὑπάρχοντά τισι quæ dicatur

κης ἀνθρώπου ἐπίστασθαι. οὕτω φύσει ᾧ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει ἡ ἐπιστήμη· ὅτι γὰρ δεκτικός ἐστιν αὐτῆς, λέγεται φύσει ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ ἐπιστήμων. οὐχ ὅτι ἀεὶ ἀνθρώπου ἐστὶν ἐπιστήμων· ἀνθρώπου δ' ἐστὶν τὸ οὕτω τῇ φύσει ὑπάρχον τινὸς ὡς ἴδιον αὐτοῦ ἀποδιδῷ τῇ λέξει ὡσαύτως ἀνθρώπου ᾧ μὴ ἀεὶ παρὸν, ἔσται δ' αὖ γένοιτο μὴ προσθέντος ἐκείνου τὸ φύσει, ἢ ἄλλοτι ἄλλως ἀμείνων ἀπολείξαντος τὸ δεκτικὸν ἢ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ὃ τὸ ἴδιον ἀποδίδῳ), ἁπλῶς ἀποδίδωσι τὸ ἴδιον. ὅθεν καὶ ἀνασκευασθήσεται δῆλα τὰ τοῦ τόπου. ὅτιον εἰ ἁπλῶς τὶς εἴποι τὸ ἀνθρώπου ἴδιον ἢ. τὸ πεζὸν δίπουν· ὡς ἀχόρευτον ὂν μὴ ἀνάγκης ὑπάρχον αὐτῷ ἀεὶ δοκεῖ λαμβάνειν ὁ ὅτῳ λέγων· ἀλλ' ἔχ ὅτῳ οὐ τῇ φύσει ὑπάρχει, φησὶν ἡ κατὰ φύσιν· ἐπεὶ ἔστι καὶ τὶς ἄνθρωπος οὐ δίπους· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐπιστάσθαι ἴδιον ἀνθρώπου, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπιστήμης δεκτικόν. Ετι ὅσα λέγεται ὡς κατ' ἄλλοτι πρῶτον. Τόπον καὶ ὅσον χρήσιμον πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ ἰδίου ἀποδίδωσι. τ' δ' ὑπαρχόντων τισὶ, τὰ μὲν πρώτως ὑπάρχει, τὰ δὲ οὐ πρώτως, ἀλλὰ κατ' ἄλλο. ὧν ὃ τοῖς ὅτῳ ἔχουσι, χαλεπὸν φησιν ἀφορίσασθαι τὸ ἴδιον τινὶ αὐτ· δῆλ. τ, τὸ τ πρώτως ἔχοντος αὐτὸ ἀποδοθὲν, ἁρμόζῃ μὴ τῷ τ μὴ πρώτως ἔχοντος αὐτό. μὴ τούτου ὅτῳ ἔχοντος, ἀκριβὲς ὁ λόγος μὴ ἐν ἴδιον ἀληθεύῃ), κατὰ τούτου μὴ τοιοῦτος τ πράγματος ἀληθεύσει τ πρώτως ἔχοντος αὐτό· εἰ γὰρ εἴη τῆς ἐπιφανείας ἀποδεδομένον ἴδιον τὸ κεχρῶσθαι, τὸ μὴ κεχρῶσθαι καὶ κατὰ τὸ σῶμα κατηγορηθήσεται· οὐκέτι ἡ καὶ ἡ ἐπιφάνεια· οὐ γὰρ ὅτι τὸ σῶμα ἐπιφάνεια· δεῖται οὖν διορισμοῦ τινος τὸ οὕτως ἀποδιδόμενον τῶν τοιούτων ἰδίων ὃ ἐξῆς δείκνυται. Συμβαίνει δ' ἐν οἷοις τῶν ἰδίων. Ρολυχρόπως φησὶν ἁμαρτάνουσί τινες ἐν τῇ τῶν ἰδίων ἀποδόσει, μὴ προσδιοριζόμενοι κατὰ τίνα χρόνον ἀποδίδασι ταῦτα· ἐπειδὴ ἐπιχειροῦσιν ἀποδιδόναι τὸ ἴδιον, ἢ τὸ φύσει ὑπάρχον, ὅπερ ὅτι κατὰ τὸ δεκτικὸν εἶναι αὐτῆς τὸ ὑποκείμενον, καὶ μὴ κατὰ τὸ ἀόργητα παρεῖναι. ἢ τὸ ἁπλῶς ὑπάρχον, ὅπερ ὅτι τὸ ἐπ' ἔλαττον ἀνδεχόμενον. ἢ κατ' ἄλλους χρόνους ὅσους δὴ καὶ ἀριθμεῖται. ὧν ἑκάστου δῆλα τὰ οἰκείου παραδείγματος δῆλον ποιεῖ. μὴ γὰρ διορισάμενος τὶς ἢ προσθεὶς ἐφ' ἑκάστου τῶν τοιούτ ἰδίων ἓν ἁρμόζοντα ἑκάστῳ τῶν τόπων οὓς κατὰ μέρος παρέθηκε πρὸς διορισμὸν, φανερὸν ὅτι ἁμαρτάνει, καὶ οὐκ ἀποδίδωσι κατὰπλῶς ἐφ' ἑκάστου ὃ ἴδιον· καθόλου οὖν δείκνυσιν, ὅτι εἰ κατὰ πολλοὺς χρόνους ὑπάρχει τὰ ὑπάρχοντά τισι, ἀναγκαῖον πῶς ἀποδοῦναι μετὰ τοῦ οἰκείου τῇ ὑπάρξει προσδιορισμοῦ ποιεῖσθαι· οὐ γὰρ ὑγιὴς ἡ χωρὶς διορισμοῦ ἀπόδοσις τῶν διορισμοῦ τινος δεομένων· διὸ καὶ ἔνιοσον τῶν τοιούτ ἰδίων ἀνασκευασθήσεται, δῆλ· τὸ ὀφείλοντος κεῖσθαι προσδιορισμοῦ, μὴ προστεθέντος δὲ ὑπὸ τῶ προσδιαλεγομένου. καθάπερ πυρὸς τὸ λεπτομερέστατον.

Πάλιν εἴ τις φησὶν ἴδιον τῶ πυρὸς θεῖν τὸ λεπτομερέστατον, καὶ μὴ διαστέλλοι χωρίσεις τὸ ἴδιον τοῦ ὑπάρχοντ τῷ εἴδει, προσθεὶς τὸ ᾧ εἴδει, ἁμαρτάνῃ. καὶ γὰρ εἰ πρὸς τὸ θεῖν τὸ ᾧ εἴδει, δῆλον ὅτι οὐκ ἴδιόν ἐστι τῶν εἰδῶν τῶν ὑπὸ τὸ πῦρ ὄντων. ἐπειδὴ γὰρ ὡς αὐτὸς εἶπεν οὐ κατηγορίας ἐστὶν ἡ οὐσία, ὅτι ἴδιον τῆς οὐσίας τὸ οὐ ἀριθμῷ ὄν, δεκτικὸν ἢ τῶν ἐναντίων, οὐχ ὅτι πᾶσα οὐσία τοιαύτη, ἀλλ' ὅτι οὐ τῇ ἀτόμῳ οὐσίᾳ ὄντι δυνατὸν εἶναι, ἀνάγκη ταῦτα δὲ τὸ τοιοῦτον ἴδιον εἰς πλῆθ αὐτιστροφῆς ἁμαρτίαν. οὐ γὰρ ἐφ' ὧν τὸ ὄμα καὶ ὁ λόγος κατηγορεῖται. γῆ μὲν γὰρ καὶ ἡ τυχοῦσα βῶλος. βαρυτάτη δὲ οὐκέτι· καὶ πῦρ μὲν ἄνθραξ καὶ φλὸξ καὶ φῶς, λεπτομερέστατον δὲ μόνον τὸ φῶς.

Τὸ γὰρ καθ' ὑπάρχολώ. Αποδίδωσι οὐταῦθα πῶς αἰτίαν τοῦ ἁμαρτάνειν τὸν ὅπως ἀδιορίστως ἀποδιδόντα τὸ ἴδιον, τὸ καθ' ὑπάρχολώ φησιν ἔχ δίοντε οὐ τοιοῦτόν ἐστιν θεωρεῖσθαι· καθάπερ τὸ κουφότατον τῷ πυρί· οὐ γὰρ ἔστιν εἶδος τοῦ πυρός· ὅτι ἐὰν δῇ τῶν ᾧ εἴδει ἀποδεδομένων ἰδίων, εἰ μὲν τὰ ἀφ' οὗ ὄνόματος οὗ τὸ ἴδιον ἀποδέδοται σημαινόμενα οὐσίας εἴη εἴδους, ὑγιὴς ἡ ἀπόδοσις. εἰ δὲ τοιαῦτα εἰσῶν, οὐκέτι ὑγιὴς ἡ προσθήκη ἐὰν τῶν οὕτως ἐχόντων. τοῦτο προσκειμένου ᾧ εἴδει, καὶ οὕτως ἀνέχεται ἁμαρτάνειν, εἰ μὴ προσδιορίσαιτο καὶ κατά τι μόριος τοῦ πράγματος. ἐὰν οἷον γὰρ οὐκ ἔχει οὕτως, ὡς ἐὰν τῷ πυρός· εἴτις κουφότατον εἴποι τὸ πῦρ· μὴ διαστείλας τὸ φῶς ἢ

ᾧ τῷ μὴ προσθεῖναι τὸ τῷ μόριον· πυρὸς γὰρ μόριον, ἄνθραξ, καὶ φλὸξ, καὶ φῶς, ὧν ἕκαστον πῦρ λέγεται· ἀλλὰ τὸ φῶς μόνον ὅλῃ τὸ κουφότατον· κοινὸν δὲ τοῦτον δεῖ νῦν καὶ φῶς πῦρ λέγειν κατὰ δόξαν τινῶν· ἐπεὶ αὐτῷ οὐ δοκεῖ τὸ φῶς πῦρ εἶναι, ὅτι δὲ σῶμα· πᾶν δὲ πῦρ, σῶμα· δῆλ· ὅθεν δὲ πάλιν καὶ ὁ προσθεὶς τῷ εἴδει τ λεπτομερέστατον, ἤγουν τ κουφότατον ἕτερον εἶδος ἴδιον εἶναι· οἷον τὸ λεπτομερέσταον, καὶ οὗτος ἁμαρτάνει· τὸ γὰρ λεπτομερέστατον, ἢ ἄλλοις ἁρμόζει· τοῖς μὲν μᾶλλον· τοῖς δ' ἧττον, λέγει δὲ τὸ φῶς εἶδος τῶ πυρὸς εἶναι, κατά τινα δόξαν· οὐ τ' ὄντων τοιοῦτον τὸ φῶς εἶδος τ. τοῦ πυρός· τὸ γὰρ πῦρ ἢ τὰ εἴδη αὐτῶ, ὅ, τε ἄνθραξ, καὶ ἡ φλὸξ αὐτοῦ, σῶμα τά ἐστι· τὸ δὲ φῶς, ἀσώματον· καὶ πῶς ἂν εἴη εἶδος τοῦ σώματος τὸ ἀσώματον φησὶν οὖν ὅτι οἱότε καὶ ὁ τῷ εἴδει προσθεὶς, ἁμαρτάνει δῆλ· ὅ' μὴ τ. οὐ εἶδος τ' λεχθέντος, ἀλλὰ πλείονα ἢ εἶδος δῆλον ἐκ τ τοῦ πυρὸς εἰδῶν. οὐ τ' ὄντων τοιοῦτόν τὸ φῶς, λεπτομερέστατόν ὅτι· τὰ δ' ἄλλα ἧττον λεπτομερῆ. ᾗ δὲ τοίνυν ὅταν προστεθῇ εἴδει, οὐ δεῖ εἶναι ἄλλο εἶδος παρὰ τὸ λεχθέν, ἀλλ' αὐτὸ καὶ μόνον. εἶδος δὲ οὐδεὶς γίνεσθαι, οἷον οὐ δεῖ ἀποδίδοναι ἴδιον μετὰ προσθήκης τῷ εἴδει, οὗ πολλὰ τὰ εἴδη εἰσὶν, ὅταν μὴ καὶ τὸ ὄνομα κατηγορεῖται μᾶλλον κατὰ τῶ ὑποκειμένου κατ' οὗ μᾶλλον ἀληθεύεται ὁ λόγος. ὁ μὲν γὰρ λόγος τὸ λεπτομερέστατον φησὶ μᾶλλον ἀληθῶς κατηγορεῖται τῶ φωτὸς, τὸ δὲ ὄνομα οὐδὲν τὸ πῦρ, οὐ κατηγορεῖται μᾶλλον τῶ φωτὸς· ὡς γὰρ εἴπομεν κατά τινα δόξαν τὸ φῶς πῦρ λέγεται, οὐ μὴν τοι κατ' ἀλήθειαν· εἰ γὰρ τὸ ἴδιον κατηγορεῖται μᾶλλον, τὸ δὲ ὄνομα οὐ κατηγορεῖται μᾶλλον, οὐκ ἔσται ἴδιον τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον. Ετι δὲ πρὸς τούτοις ταὐτὸν εἶναι συμβήσεται. Συμβήσεται δὲ φησὶ ἐνδὶ τῶν τοιούτων ἰδίων αὐτὸ καὶ ὧ ἴδιον πλειόνων εἶναι, τῶ τε ἁπλῶς καὶ κοινῶς λεγομένου, οἷον τῷ πυρὸς· καὶ τῶ μάλιστα ὄντος ᾧ τῷ τοιούτῳ κοινῷ, ἤγουν τῶ φωτὸς· τῶ μὲν γὰρ πυρὸς ἔσται ἴδιον ὅτι ἀποδοθὲν αὐτῷ· τ' δὲ φωτὸς, ὅτι μάλιστα ὑπάρχει τούτῳ, μὴ ὄντι μάλιστα πυρί· οὐ δεῖ δὲ τὸ αὐτὸ ἴδιον εἶναι τῶ τε γένους καὶ εἴδους τῶν πλειόνων· τὸ χαλκὸς ἔσται τὸ αὐτὸ πλείόνων τε καὶ διαφερόντων ἴδιον· ταῦτα διδυκεινύσας, πράγμα λέγων· ὅτι ἄλλα μέν τινος οὕτως ἀποδίδοντος τὸ ἴδιον, ἐπιχειρητέον ἀπελέγχειν αὐτόν· αὐτῷ δὲ, ἤγουν στὶ οὐδετέον δεῖ ταύτην πῶ σύστασιν· τουτέστιν εἰ δὲ σὺ διοῦσιν ἀποδίδῃς ἴδιον, οὐ δεῖ ἐπιφέρειν ἑαυτῷ πῶ σύστασιν· ἤγουν αἰτίαν διδόναι τῷ προσδιαλεγομένῳ σύστασθαι ἴδια· ἀλλὰ δεῖσε διθῦς διορίζειν οὗ χρόνου ἀποδίδῃς τὸ ἴδιον, καθ' ὃν τῶν ἐκτεθέντων. Εἰ αὐτὸ ἑαυτῷ ἴδιον ἔμηκε. Τοῦτο δὲ γίνεται ἐάν τις τὸ ἴσον τῷ ὑποκειμένῳ δῶ ἁμόζον ὄνομα αὐτιμεταλαμβάνων, ὡς ἴδιον τινὸς ἀποδίδῳ· ὃ μάλιστα ἐνδὶ τῶν πολυωνύμων οἷον τὸ γίνεσθαι. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐνήκειν ὄνομα τῆς ἐνήκειν οὐσίας δῆλωτικὸν αὐτῷ, οὗ γὰρ ὁ ὁρισμὸς δηλωτικὸς, τοῦτου καὶ τὸ ὄμα. καὶ ὁ τοιοῦτον ἴδιον ἀποδιδοὺς, τὸ τῆς οὐσίας αὐτῷ δηλωτικὸν ὡς ἴδιον ἀποδίδωσι. κεῖται δὲ ὅτι τὸ τὸ εἶναι καὶ πῶ οὐσίαν τινὸς δηλοῖ, οὐκ ἴδιον. οὐ γὰρ ᾧ ἴδιον τὸ σημαῖνον τὸ τί ᾧ εἶναι, καὶ οὐ τῆ τῶν προβλημάτων διαιρέσει, δεκτικὰ εἶπεν εἶν τὰ τοιαῦτα. οἷον ἐπεὶ ὁ θεὶς ζῷόν ἴδιον τὸ οὐσίαν ἔμψυχος, δεῖ δὲ προσκεῖσθαι καὶ τὸ αἰσθητικὴ, αὐτικατηγορέμενον ἀπέλωκεν οὐκέτι ἴδιον· τῷ γὰρ ζῴου τὸ οὐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ, αὐτικατηγορεῖται· πᾶν γὰρ ζῷον, οὐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ· καὶ πᾶσα οὐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ, ζῷον ζητήσειε δ' αὖ τις ἐνδὶ τῶν λεγομένων ἑτερωνύμων, εἰ μὴ δίον τε θατέρῳ ἕτερον ἀποδίδοσθαι· δίον τὸ σημεῖον· τὸ ἀμβλύς· τὸ ἐλάχιστον· ἢ τὸ ἀδιάστατον· δοκεῖ γὰρ ἓν τούτων καὶ τὰ σημαινόμενα διαφέρειν· ὃς δ' αὖ προσῇ, καὶ σαφέστερος καὶ γνωριμώτερος μᾶλλον ἀναμόφει. Επεὶ τὰ ἐνδὶ τῶν ὁμοιομερῶν. Επεὶ ἡ διαίρεσις ἡ ἀπὸ τῶν ὅλων εἰς μόρια, ἢ εἰς ὁμοιομερῆ γίνεται, ἢ εἰς ἀνομοιομερῆ, πραγδίδωσι τοσοῦτος καὶ ἐνδὶ τῶν ὁμοιομερῶν. καὶ ἀνασκευάζοντα μὲν, εἰ ἀποδοθὴ ἴδιον τοῦ ὅλου, δεῖσε δὲ οὐ προσαρμόζει καὶ τῷ μόρει, οὐ καλῶς· ἦν ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον· ἢ εἰ τοῦ μόρους ἴδιον ἀποδοθὴ καὶ τῷ ὅλῳ οὐ προσαρμόζει, οὐ καλῶς εἴη αὖ ἀποδεδομένον τὸ ἴδιον.

δεῖσε δὲ γίνεται ἐπί τινων τὸ ἀποδοθῆναι μὲν ἴδιον ἐνδὶ τὸ σύμπαν οἱότε ἀπολέλυται

Ex his quæ insunt quedá primo insunt. quæ dá nó primo sed palim

Τὸ φύσει ὑπάρχον ὅτῳ κατὰ τὸ δεκτικὸν εἶναι αὐτοῦ τὸ ὑποκείμενον ἢ μὴ κατὰ τὸ ἐνεργεῖα παρεῖναι.

ἁπλῶς ὑπάρχον τὸ ἐπ' ἔλαττον ἐνδεχόμενον

Categoriæ

Proprium substantiæ cum ÷ in numero esse susceptiuá cótrarioú

πῦρ
ἄνθραξ
φλόξ
φῶς

An φῶς sit πῦρ

κατά τινα δόξαν τὸ φῶς πῦρ λέγεσθαι, οὐ μέντοι κατ' ἀλήθειαν

διορισμὸς ὀλιγοστὸς τοῦτος τοῦ ἢ τὸ ὄμοια

Nó esse pprium quod quidá est fi gnificat

Quæstio

τα· τὸ δὲ ἀποδοθὲν ἴδιον μὴ προσαρμόζειν τῷ μόρει· οἷον τῆς θαλάσσης ἴδιον, τὸ πλεῖστον ἁλμυρὸν ὕδωρ· οὗτος δὲ οὐ προσαρμόζει τῷ μόρει· οὐ γὰρ ἂν σχοίης ἀποδοῦναι τῆς θαλάσσης τινὸς, τὸ πλεῖστον ἁλμυρὸν ὕδωρ· ἐπειδὴ ἡ τὶς θάλασσα μόριόν ἐστιν ἐλάχιστον τῆς ὅλης, πῶς ἂν οὖν εἴποιμεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ πλεῖστον· ὥστε οὐδ' αὐτῆς τῆς θαλάσσης εἴη ἂν ἴδιον τὸ ἀποδοθέν· ἐπεὶ οὐ προσαρμόζει καὶ ᾧ μόρει· πολλάκις δ' ἂν ἀποδοίη τὶς ἴδιον τοῦ μόρους, αὐτῷ μὲν ᾧ μόρει ἐπισκεψάμενος ἴδιον ἀποδιδόναι, μὴ προσαρμόζον δὲ καὶ τῷ ὅλῳ· οὐ δὴ οὗτος ἀποδοίη ἂν τὸ ἴδιον καλῶς· εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ὅτι τῶν ὁμοιομερῶν τὰ μόρια πάντα ἀλλήλοις τε καὶ τῷ ὅλῳ τῆς αὐτῆς ἐστιν οὐσίας· διὸ καὶ ὁ αὐτὸς τῷ τε ὅλῳ καὶ ἑκάστῳ τῶν μορίων ἐφαρμόζει· ἐπεὶ τοίνυν τοιαῦτα τὰ ὁμοιομερῆ δοκεῖ εἶναι, δῆλον ὅτι καὶ τὸ ὁμοιομεροῦς τινος ἴδιον ἀποδιδόμενον πάντως ὑπάρχει τῷ ὁμοιομερεῖ· ὁμοίως ὅλῳ τε καὶ τοῖς μόρεσιν αὐτοῦ· ἂν δή τις τοιοῦτον ἴδιον τῶν ὁμοιομερῶν τινὸς ἀποδιδῷ, ὃ ᾧ ὅλῳ μὲν ὑπάρχει· τοῖς δὲ μέρεσιν αὐτοῦ οὐκ ἔστι· ἢ ἔμπαλιν· ἀνασκευάζοντα μὲν ὡς οὐκέστιν ἴδιον τὸ ἀποδιδομένου ἴδιον· δεῖ οὖν τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιον ὁμοιομεροῦς τινὸς καὶ τὸ ὅλῳ καὶ τοῖς μόρεσιν αὐτοῦ ὑπάρχειν· οὕτω τῆς γῆς ἴδιον τὸ κάτω φέρεσθαι κατὰ φύσι· καὶ γὰρ κατὰ πάσης γῆς καὶ κατά τινος ἀληθεύεται· ἔστι γὰρ καὶ τῆς τινὸς γῆς καθόσον ἔστι γῆ, ἴδιον τὸ κάτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν, οὐ καθὸ ὁμοιομεροῦς ὡς πρὸ οὐ δὲ τῆς πάσης καθὸ πᾶσα· τὸ δὲ ἔστι δὲ αὐτοῦ ἴδιον κατὰ τὸ σύμπαν, δηλωτικόν ἐστι· τοῦ τε ὡς ὅλου λαμβανομένου καὶ τῶν μορίων ἑκάστου.

Loci ab oppositis

Ἐπειτα ἐκ τῶν ἀντικειμένων σκεπτέον. Ἐκ τῶν ἀντικειμένων παραδίδωσι καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ κατασκευὴν τῶν ἰδίων τόπους· ὥς πρὸ ἐποίησε καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς, καὶ πρὸς τὸ γένος παραδοθέντων τόπων· καὶ ἐπεὶ τε τραχῶς τὰ ἀντικείμενα λέγεται, πρῶτον ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἄρχεται.

A contrarijs

Τῷ βελτίστῳ δὲ τὸ χείριστον. Πάσης γὰρ ἀρετῆς οὖσιν· εἰ γὰρ ἀρετῆς λόγος, ἕξις ἡ βελτίστη, οὐκέτι δὲ τῆς δικαιοσύνης τὸ βέλτιστον ἴδιον οὐκ ἂν εἴη τῆς ἀδικίας ἴδιον τὸ χείριστον· καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁ αὐτὸς λόγος· πᾶσα γὰρ κακία ἕξις ἐστὶν ἡ χειρίστη.

Ab his quæ ad aliqd

Δεύτερον δ' ἐκ τῶν πρός τι. Οἷον ἐπεὶ λέγεται διπλάσιον μὲν πρὸς ἥμισυ· ἀντίκειται τὸ μὲν διπλάσιον πρὸς τὸ ἥμισυ· τὰ δὲ δύο πρὸς τὸ ἕν· τὸ δὲ ἓν πρὸς δύο, καθόσον τὰ μὲν δύο, πρὸς ἑνὸς διπλασίου σημαίνει λόγον· τὸ δὲ ἓν πρὸς δύο ἡμίσεος· ταῦτα δὲ οὐ πρός τι κυρίως· οὐ γὰρ λέγεται τὰ δύο τοῦ ἑνὸς δύο· ἢ τὸ ἓν τῶν δύο ἕν· οὐδὲ ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα χώσει τὸ εἶναι ἔχει· εἴη δ' ἂν οἰκειότερον ᾧ προκειμένῳ παραδείγματι εἰληφείη ἡμῖν μία μὲν ἀντίθεσις τῶν πρός τι· αἴσθησις, αἰσθητὸν· ἑτέρα δὲ ἀντίληψις διὰ σώματος· καὶ ἀντιληπτὸν διὰ σώματος· εἰ γὰρ αἰσθήσει ἴδιον ἡ διὰ σώματος ἀντίληψις, εἴη ἂν καὶ τοῦ αἰσθητοῦ ἴδιον τὸ διὰ σώματος ἀντιληπτὸν οὐκ ἔστι δὲ τοῦ διπλασίου ἴδιον· οὐ γὰρ μόνον τοῦτο ὑπορέχον.

Ab oppositis priuatiue

Τρίτον ἀνασκευάζοντα μὲν ἡ τῆς ἕξεως τὸ καθ' ἕξιν λεγόμενον. Ὅτι δύο οὐ σῶν ἀντιθέσεων, καθ' ἕξιν καὶ στέρησιν· ἐὰν μὴ ἡ ἕξις τῆς ἕξεως ἴδιον, ἢ οὐδὲ ἡ στέρησις τῆς στερήσεως· ἐὰν δὲ ἡ ἕξεως ἴδιον, καὶ ἡ στέρησις τῆς στερήσεως ἔμπαλιν.

A contradictorie oppositis

Ἐπειτα ἐκ τῶν καταφάσεων· καὶ ἀποφάσεων.

Τουτέστιν εἰ τὸ καταφασκόμενον αὐτοῦ ἴδιον εἴη, ἀδύνατον αὐτοῦ τὸ ἀντιφασκόμενον ἴδιον εἶναι· καὶ ἔμπαλιν, εἰ τὸ ἀποφασκόμενον· φάσιν δὲ τὴν κατάφασιν λέγει.

Φάσιν τὴν κατάφασιν λέγει. hoc magis sequente charta explicatur.

ἐπιζητήσειεν ἄν τις ὅπως οὐ πρὸς κατασκευὴν χρήσιμος ὁ τόπος· ὁ γὰρ τὸ ἕτερον τῆς ἀντιφάσεως δείξας μὴ ὑπάρχον, τὸ ἕτερον ὑπάρχον ἔδειξεν· οὐδὲν γὰρ μεταξὺ τῆς ἀντιφάσεως· ἢ ὅτι ὑπάρχει μὲν αὐτῷ δείκνυσθαι δυνατὸν, οὐ μὴν καὶ ὡς ἴδιον αὐτοῦ· ἢ δύναται μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ ἀντικείμενον τῷ μὴ ἰδίῳ· ἢ τὸ δειχθὲν μὴ ἴδιον ὑπάρχει μὲν αὐτῷ, μὴ ὡς ἴδιον δὲ· οὐ γὰρ εἰ ᾧ ἀνθρώπῳ μή ἐστιν ἴδιον τὸ ἔμψυχον, ἤδη αὐτῷ καὶ οὐχ ὑπάρχει· οἰκειότερον δὲ ἐπὶ τοῦ ζῴου τὸ αἰσθητικὸν μεταλαμβάνειν ἀντὶ τοῦ ἐμψύχου· τὸ γὰρ ἔμψυχον ὑπάρχει μὲν αὐτῷ, οὐχ ὡς ἴδιον δὲ αὐτοῦ ἐστιν· ἔστι δὲ ὁ μὲν πρῶτος τόπος ἐκ μάχης, καὶ ἀνασκευαστικὸς μόνον· ὁ δὲ δεύτερος, οὐ· καὶ ἀμφοτέροις ἐν τοῖς ἑξῆς φησι μὴ δεῖν ἴδιον ἀποφατικὸν εἶναι· ὡς καὶ τὸ μὴ

Φάσις. ἢ. κατάφασις

ὃς ὑπάρχειν· ἀπόφασις δὲ φάσει, ὑπάρχει μὲν, οὐχ ὡς ἴδιον δὲ· δεύτερον δὲ ἐκ τῶν κατηγορουμένων, ἢ τοι ἰδίων καταφατικῶς λεγομένων· ἢ μὴ κατηγορουμένων, τουτέστιν ἰδίων ἀποφατικῶς λεγομένων· καὶ ὧν κατηγορεῖται, ἢ τοι ὑποκειμένων καταφατικῶς· καὶ ὧν μὴ κατηγορεῖται, ἢ τοι ὑποκειμένων στερητικῶς λεγομένων· λαμβάνει γὰρ δύο ὑποκείμενα ἓν κατηγορικόν· καὶ ἕτερον στερητικὸν, καὶ δύο ἴδια ὅμοια· φησὶν οὖν ὅτι εἰ τῆς καταφάσεως οἷον τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔστιν ἴδιον ἡ φάσις, ἤγουν τὸ ζῷον, οὐδὲ ἡ ἀπόφασις, ἤγουν τὸ μὴ ζῷον ἴδιον ἔσται τοῦ μὴ ἀνθρώπου· ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐναντίον· εἰκότως δὲ εἶπε τὸν ἄνθρωπον φάσιν, ἐπεὶ μόρος ἐστὶ προτάσεως.

Τρίτον δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων. Ἐνταῦθα ἓν ἴδιον δυσὶν ὑποκειμένοις σκοπεῖν παραινεῖ ἐναντίως τῷ πρώτῳ τόπῳ· ὃς δύο ἴδια πρὸς ἓν ὑποκείμενον ἐξετάζειν ἔλεγεν· ὁρμᾶται οὖν οὗτος ἀπ' αὐτῶν τῶν ὑποκειμένων καὶ φησὶν εἰ ἀποδοθείη τῆς φάσεως ἴδιον, ἤγουν τοῦ καταφατικῶς λεγομένου ὑποκειμένου, οἷον τοῦ ζῴου τὸ ἔμψυχον, οὐκ ἂν εἴη τὸ αὐτὸ τῆς ἀποφάσεως, ἤγουν τῆς ἀποφατικῶς λεγομένου ὑποκειμένου ἴδιον· οἷον τοῦ μὴ ζῴου τὸ ἔμψυχον· εἴη γὰρ ἂν ἴδιον ἓν πολλῶν ὑποκειμένων καὶ ἀντιφατικῶς ἀντικειμένων· ὁμοίως καὶ τὸ ἀνάπαλιν· εἰ γὰρ τοῦ μὴ ζῴου ἴδιον τὸ αἰσθητὸν, τῆς ζῴου οὖσιν οὐκ ἔσται ἴδιον· τὰ δὲ κατασκευάζοντα τόπον ἐν τοῖς τοιούτοις, ψευδῆ εἶναι φησὶ· καὶ τίθησι καὶ τὴν αἰτίαν λέγων, ὅτι οὔτε ἡ φάσις τῆς ἀποφάσεως, οὔτε ἡ ἀπόφασις τῆς φάσεως ἐστὶν ἴδιον· τὴν μὲν γὰρ φάσιν ὡς θέσιν, ἀδύνατον ὑπάρχειν ἴδιον τῆς ἀποφάσεως, ἥ τις ἀναίρεσις ἐστὶ καὶ ἀνυπαρξία· τὴν δὲ ἀπόφασιν τῇ καταφάσει ἐνδέχεται μὲν ὑπάρχειν, ἀλλ' οὐχ ὡς ἴδιον· οἷον τὸ μὴ ὄν, δοξαστόν ἐστιν οὐχ ὡς τὸ λευκὸν ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ὡς μὴ ὄν· δόξα τὴν αὐτοῦ ἐστιν οὐχ ὅτι ἐστὶν, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἔστιν· ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἴδιον τοῦ μὴ ὄντος τὸ δοξαστόν· ἔστι γὰρ καὶ τῆς ὄντος εἰς τὸ ἂν τὸ παραδοὺς τόπον πρῶτον ἀπὸ τῶν ἀντικειμένων κατὰ ἀντίφασιν ἀνασκευαστικὸν, ἐν ᾧ ἓν μὲν ἦν τὸ ὑποκείμενον, δύο δὲ τὰ κατηγορούμενα, τὸ μὲν καταφατικῶς τὸ δὲ ἀποφατικῶς, ὃ ἐστι κυρίως ἀντίφασις· δεύτερον δὲ, ἐν ᾧ τάτε ὑποκείμενα δύο· καὶ τὰ κατηγορούμενα δύο ἐλαμβάνετο, καὶ ἄμφω αἱ συζυγίαι ἀντιφατικῶς ἀντικείμεναι, καὶ δείξας οὖσιν καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ πρὸς κατασκευὴν χρήσιμον, στρίτης μνημονεύει ἀντιθέσεως· ἐν ᾗ δὲ μὲν κατηγορούμενον ἓν λαμβάνει· δύο δὲ τὰ ὑποκείμενα ἀντιφατικῶς ἀντικείμενα, ἐναντίως τῷ πρώτῳ τόπῳ· καὶ οὖσιν δὲ ἀνασκευαστικὸν μόνον εἶναι φησί· πρὸς κατασκευὴν γὰρ οὐκ ἔστι χρήσιμος, ἐπεὶ ψευδής ἐστι· καὶ δείκνυσι τὴν αἰτίαν, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω· ἔπειτα δ' ἐκ τῶν ἀντιδιῃρημένων· ἀντιδιῃρημένα ἀλλήλοις λέγεται, ὅσα ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους κατὰ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν κεχώρισται ἀλλήλων· ἐὰν οὖν τὶς τῶν ἀντιδιῃρημένων ἀλλήλοις τὶ ἀποδῷ ἴδιον ἄλλου τινὸς τῶν καὶ αὐτῶν ἀντιδιῃρημένων ἀλλήλοις κατ' ἄλλην διαίρεσιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους· ἢ κατ' ἄλλην ἐπιβολὴν ἐξ ἄλλου γένους, ἐπιβλεπτέον φησὶν ἐν ἄλλῳ τῷ κατὰ τὴν αὐτὴν διαίρεσιν ᾧ ἀποδιδομένῳ ἰδίῳ· εἰ ἄλλου τινός ἐστιν ἴδιον τῶν ἀντιδιῃρημένων τούτῳ οὗ ἐκεῖνο ἴδιον ἀπεδόθη· ἂν γὰρ μηδὲν τῷ ἐκείνῳ ἀντιδιῃρημένων, οὐδ' ἂν τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιον εἴη τῆς ἀποδίδοται· εἰ δὲ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἴδιον· ἢ τἄλλα τῶν ἄλλων εἰ πλείω εἴη τὰ ἀντιδιῃρημένα, εἴη ἂν διὰ τούτου δεικνύμενον, ὅτι καὶ τὸ ζητούμενον ἴδιόν ἐστιν οὗ ἀπεδόθη· οἷον ἀντιδιῃρημένα ὡς ἴδια τότε ζῷον αἰσθητὸν· καὶ τὸ ζῷον νοητὸν· καὶ ἀντιδιῃρημένα ὡς ὑποκείμενα, τάτε θνητὰ ζῷα· καὶ ὁ ἀθάνατος θεός· φησὶν οὖν, εἰ τὸ ζῷον αἰσθητὸν, οὐκ ἂν εἴη ἴδιον τῶν θνητῶν ζῴων, οὐδὲ τὸ ζῷον νοητὸν εἴη ἂν ἴδιον τῆς ἀθανάτου θεοῦ, ἐπὶ δὲ τοῦ κατασκευαστικοῦ τόπου, κέχρηται παραδείγματι τοιούτῳ· λαβὼν ὡς ὅλου τῆς ψυχῆς ἀντιδιῃρημένα μέρη ἀλλήλως, τότε λογικὸν, καὶ τὸ θυμικὸν, καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν· λαβὼν δὲ καὶ τῆς ἀρετῆς τὰς ἀντιδιῃρημένας ἀλλήλαις ἀρεταὶς φρόνησιν· ἀνδρίαν· σωφροσύνην, δείκνυσιν ὅτι ἐπεὶ τῆς φρονήσεως ἴδιόν ἐστι τὸ καθ' αὑτὸ πεφυκέναι τοῦ λογικοῦ ἀρετὴν εἶναι, καὶ τῆς ἀνδρίας τοῦ θυμικοῦ εἴη ἂν, καὶ τῆς σωφροσύνης, τοῦ ἐπιθυμητικοῦ τὸ καθ' αὑτὸ ἀρετὴν εἶναι.

Ἐπειτ' ἐκ τῶν πτώσεων. Ἐν τοῖς πρότερον μὲν, πτώσεις ἔλεγε τὸ μὲν δικαίως τοῦ δίκαιος· τὸ δὲ ἀν-

κατάφασις. ἢ. ἄνθρωπος

φάσις. ἢ. τὸ ζῷον

ἀπόφασις. ἢ. τὸ μὴ ζῷον

φάσις. ἢ. καταφατικῶς λεγόμενον ὑποκείμενον

ἀπόφασις. ἢ. τὸ ἀποφατικῶς λεγόμενον ὑποκείμενον

θέσις — cōt

ἀναίρεσις καὶ ἀνυπαρξία

ἀντίφασις proprie qd fit

ἀντιδιῃρημένα quid.

Lemmatis uim habent hæc uerba. significant. n. aliam esse expositionē alex. aphro. in eundem aristo. contextū

Τὸ μὴ ὂν δοξαστόν ἐστι. οὐχὼς τὸ λευκὸν ἀνθρώπῳ ἀλλὼς μὴ ὄν. δόξα γὰρ αὐτοῦ ἐστιν οὐχότι ἐστὶν ἀλλότι οὐκέστιν.

δρείως τοῦ ἀνδρείος. νῦν δὲ πτώσεις ἑκάτερα ἑκατέρων λέγει. ἔθος δὲ αὐτῷ καὶ τὰ σύστοιχα πάντα πτώσεις λέγειν. σύστοιχα δὲ ἀλλήλοις, τὸ δικαίως καὶ τὸ δίκαιον, καὶ ἡ δικαιοσύνη. ταῦτα γὰρ ὅμοια ἀλλήλοις. εἰ οὖν ἡ πτῶσις τῆς πτώσεως μὴ εἴη ἴδιον, οὐδ' ἂν αὐτὸ οὗ ἡ πτῶσις ἴδιον οὐκ ἔστι, τοῦ λοιποῦ εἴη ἴδιον. εἰ δὲ ἡ πτῶσις τῆς πτώσεως ἔστιν ἴδιον, καὶ τὸ οὗ ἡ πτῶσις ἴδιον ἐκείνου ἔσται οὗ ἡ τῆς πτώσεως πτῶσις ἦν ἴδιον. οὐ μόνον δὲ φησὶ τῷ εἰρημένῳ τόπῳ κατὰ τὰς πτώσεις δεῖ χρῆσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτοις, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν προτέρων τόπων εἴρηται τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκός. ἰστέον ὅτι φανερῶς ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων δείκνυσιν ὅτι τῷ τῆς πτώσεως ὀνόματι κοινότερον νῦν ἐπὶ τῶν συστοίχων κέχρηται. οὐ γὰρ μόνον ἐπὶ τῶν πτώσεων, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ ἐπὶ τῶν συστοίχων ὁ τόπος, ἀνασκευαστικὸς καὶ κατασκευαστικός ἐστιν. εἴη δ' ἂν ὁ τόπος οὗτος ἐφαρμόζων καὶ τοῖς κατὰ ἀναλογίαν. ὡς γὰρ ἐν θαλάττῃ γαλήνη, οὕτω καὶ ἐν ἀέρι νηνεμία. ἡ γὰρ ἀναλογία, ὁμοιότης ἐστίν. ὥστε εἰ μὴ θάτερον θατέρου ἴδιον οὐδ' ἂν θάτερον εἴη τοῦ λοιποῦ. ἢ εἰ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἴδιον, καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ λοιποῦ ἔσται. ἔπειτα ἐκ τῶν ὡσαύτως ἐχόντων τίνα μέν ἐστι τὰ ὡσαύτως ἔχοντα. καὶ τίνα διαφορὰν ἔχουσι πρὸς τὰ ὁμοίως ἔχοντα, αὐτὸς μετ' ὀλίγον λέγει. τὸ γὰρ ὡσαύτως ἔχοντα ἐν πρὸς πλείω συγκρίνεται. τὰ δὲ ὁμοίως ἔχοντα ἐδείχθη ὅτι δύο πρὸς δύο τὴν σύγκρισιν ἔλαβεν. εἰ γὰρ μὴ ἴδιον τὸ ὁμοίως πρός τι ἔχον ἐκείνου, οὐδὲ τὸ ὁμοίως πρός τι ἔχον ἄλλο, ἐκείνου ἴδιον ἐγίνετο. τὸ δὲ τῶν ὡσαύτως ἐχόντων, ἐν τὶ λαμβάνεται πρὸς δύο ὁμοίως ἔχον. ἢ δύο πρὸς ἕν. ὧν δύο εἰ μὲν τὸ ἕτερον μὴ εἴη ἴδιον τοῦ πρὸς ἄμφω ὁμοίως ἔχοντος, οὐδ' ἂν τὸ ἕτερον αὐτοῦ ἴδιον εἴη. ἐὰν δὲ ἐν πρὸς δύο διαφέροντα ἀλλήλων ὡσαύτως δὲ ἔχοντα τοῦ ἑτέρου αὐτῶν ἴδιον ᾖ, οὐκ ἔσται καὶ τοῦ λοιποῦ ἴδιον, ᾧ μὴ δύνασθαι τὸ αὐτὸ πλειόνων ἴδιον εἶναι. εἴγε ἴδιον ἐστὶν ὃ μόνῳ τινὶ ὑπάρχει. εἰ γὰρ ἡ φρόνησις ὁμοίως ἔχειν δοκοῦσα πρός τε τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν, τῷ ἀμφοτέρων αὐτῶν ἐπιστήμην δοκεῖν εἶναι, τοῦ ἑτέρου αὐτῶν εἴη ἴδιον, τοῦ λοιποῦ οὐκ ἂν εἴη ἴδιον. αὐτὸς δὲ ἀνάπαλιν λαμβάνει, εἰ τῆς φρονήσεως λέγων ἴδιον τὸ ἐπιστήμην εἶναι καλοῦ, μηκέτι αὐτῆς ἴδιον ἔσται τὸ ἐπιστήμην εἶναι αἰσχροῦ. εἶτα ἐπενεγκὼν τὴν αἰτίαν, ἀδύνατον εἰπὼν τὸ αὐτὸ πλειόνων εἶναι ἴδιον, ἤλεγξε τὸ ἁμάρτημα. οὐ γὰρ πρὸς δύο ἀπέδωκε τὸ ἴδιον, ἀλλὰ πρὸς ἓν τὴν φρόνησιν. ἐπιζητήσειε δ' ἂν τις πῶς ἔτι δύναται τὸ αὐτὸ ὁμοίως πρὸς ἄμφω ἔχειν, εἰ ἔστι μόνου τοῦ ἑτέρου αὐτῶν ἴδιον. ἢ καὶ τοῦτο συναποδείκνυσι τὸ δοκοῦν ὁμοίως ἔχειν μὴ ἔχειν ὁμοίως. πρὸς δὲ κατασκευὴν, μὴ εἶναι φησὶ τὸν τόπον χρήσιμον τοῦτον. τὴν δὲ αἰτίαν οὐ προστίθησιν, ἀλλ' ἢ μόνον τὸ γὰρ ὡσαύτως ἔχον, ἓν πρὸς πλείω συγκρίνεται. καὶ ἔοικε διὰ τούτου δυνάμει λέγων. οὐδ' τὸ εἶναι τοῦ ἑτέρου αὐτῶν ἴδιον τὸ πρὸς ἄμφω ὡσαύτως ἔχον κατασκευαστικόν ἐστι τῶν καὶ τῶν ἑτέρου αὐτῶν αὐτὸ ἴδιον ᾖ, ἀλλ' ἀνασκευαστικόν. οὐδ' ἂν δειχθῇ, τοῦ ἑτέρου ἴδιον ὄν, κατασκευάζεται ὅτι καὶ τοῦ λοιποῦ. τοὐναντίον γὰρ, ἀνασκευάζεται. ἐν δὲ πρὸς δύο συγκρίνεται. καὶ τὸ ἴδιον, πλειόνων εἶναι ἴδιον οὐδύναται. Εἰ τὸ κατὰ τὸ εἶναι λεγόμενον. Ἐπεὶ τὸ ἴδιον τινὸς, ἀναγκαῖον μὲν εἶναι ὄντος. γίνεσθαι δὲ γινομένου. φθείρεσθαι δὲ φθειρομένου, εἰ ἐπί τινος τούτων τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον διαφωνεῖ, οὐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων ἂν εἴη ἴδιον. εἰ δ' ἐπί τινος τούτων τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον ἐστι, μὴ ἐπὶ τῶν λοιπῶν κατασκευασθήσεται. ἐπιβλέπειν ἐπὶ τὴν ἰδέαν τοῦ κειμένου. ἔτι ἐὰν τὸ ἀποδιδόμενον ἴδιον τινὸς μὴ ὑπάρχῃ τῇ ἰδέᾳ τοῦ πράγματος οὗ τὸ ἴδιον ἀπεδόθη ἢ ὑπάρχει μὲν αὐτῇ, μὴ καθὸ δὲ ἰδέα αὐτοῦ ἢ λέγηται, οὐκ ἔστιν ἴδιον τὸ ἀποδοθὲν ἴδιον. οἷον ἐπεὶ τῷ αὐτοανθρώπῳ ὅ ἐστιν ἡ ἰδέα τοῦ ἀνθρώπου οὐχ ὑπάρχει τὸ ἠρεμεῖν, οὐ καθὸ ἀνθρώπῳ, ἀλλὰ καθὸ ἰδέα (πάσαις γὰρ ταῖς ἰδέαις ἔστιν ὑπάρχει) οὐκ ἂν εἴη ἀνθρώπου ἴδιον τὸ ἠρεμεῖν. πάλιν δὲ ἐπεὶ ᾧ αὐτοζῴῳ ὑπάρχει τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συγκεῖσθαι, ὑπάρχει δὲ τούτῳ καθὸ ἰδέα, εἴη ἂν καὶ ζῴου ἴδιον τὸ ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος συγκεῖσθαι. κοινότερον δὲ ὡς ἐν τοῖς πλείστοις καὶ νῦν τῷ παραδείγματι κέχρηται. τὸ τὴν ἰδέαν τοῦ ζῴου ἤγουν τὸ αὐτοζῷον συγκεῖσθαι ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος.

τοῦ τῆς πτώσεως ὀνόματι κοινότερον νῦν ἐπὶ τῶν συστοίχων κέχρηται

ἡ ἀναλογία ὁμοιότης ἐστί

ὡσαύτως ἔχοντα qd.

Quaestio

αὐτοανθρώπῳ ὅ ἐστιν ἰδέα τοῦ ἀνθρώπου

αὐτοζῴῳ

ἕπεται μὲν γὰρ ἴσως τοῦτο. οὐ μὴν συγχωρεῖταί γε ἀπὸ τῶν τὰς ἰδέας τιθέντων. Ἔπειτα ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον. Καὶ ἐκ τῶν ὑπερθέσεων τῶν τε μάλιστα, καὶ ἥκιστα, καὶ ἐλάχιστα, ὅτι ὡς ἔχει ἐπὶ τοῦ ἑνὸς, καὶ τῶν λοιπῶν ἢ τῶν πλείστων, καὶ ὡς ἐπὶ τῶν ἁπλῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν συγκριτικῶν, τέσσαρας τόπους παραδίδωσιν ἀπὸ τοῦ μᾶλλον, ἐν περὶ ἑνὸς. δύο, περὶ δύο. δύο, περὶ ἑνὸς. καὶ ἕν, περὶ δύο. καὶ ἔστιν ὁ μὲν πρῶτος κατασκευαστικὸς καὶ ἀνασκευαστικὸς, ὁ ποτέρωθεν. ὁ δὲ δεύτερος καὶ ὁ τέταρτος, ἀπὸ μὲν τοῦ μᾶλλον, ἀνασκευαστικοί. ἀπὸ δὲ τοῦ ἧττον, κατασκευαστικοί. ὁ δὲ τρίτος μόνον, κατασκευαστικός. ἐπιζητήσειε δ' ἂν τις, εἰ πάντως ἕπεσθαι δεῖ τοῖς συγκριτικοῖς τὰ ἁπλᾶ. δοκεῖ γὰρ ἐπί τινων μὴ ἕπεσθαι. μᾶλλον γὰρ καὶ ἧττον ἀὴρ βαρύς. οὐ μὴν καὶ ἁπλῶς βαρύς. καὶ γῆ, μᾶλλον καὶ ἧττον κούφη. ἢ ἐπὶ τούτων οὐχ ἕπεται τῶν κατὰ σύγκρισιν τὸ ἁπλῶς, ὅτι μὴ κυρίως ἐπ' αὐτῶν λαμβάνεται τὰ κατὰ σύγκρισιν λεγόμενα, τὸ βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον, ἀλλ' ὁμωνύμως. ὡς δὲ ἐν τοσούτοις μᾶλλον, ἁπλῶς δ' οὔ. τοῖς δὲ παραδείγμασι τούτοις καὶ ἐπὶ τῶν τόπων τούτων κοινότερον κέχρηται. ἐπὶ γὰρ οὐσιῶν αἱ οὐκ ἐπὶ δέχονται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον πεποίηται τὸ λόγον. εἴη δ' ἂν οἰκειότερον ἐπὶ ἡδονῆς καὶ ἀγαθοῦ τὸν λόγον πεποιῆσθαι. εἰ γὰρ ἡ μᾶλλον ἡδονὴ μή ἐστιν ἀγαθὸν μᾶλλον, οὐδ' αἱ ἄλλαι. καὶ ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν τε ἀνασκευαστικῶς καὶ τῶν κατασκευαστικῶς. δεύτερον ἀνασκευάζοντα μὲν ὅσον ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ τόπου, τὸ αὐτὸ τοῦτο δόξει λέγειν τῷ φθάσαντι εἰρῆσθαι. οὐ μὴν οὕτως ἔχει, ὡς διὰ τῶν παραδειγμάτων δείκνυται. τότε μὲν γὰρ ἡ σύγκρισις ἡ κατὰ τὸ μᾶλλον ἦν αὐτῷ πρὸς αὐτὰ συγκρινομένων τῶν λαμβανομένων ἰδίων τε καὶ ὧν ἴδια. ζητουμένου γὰρ τῶν εἰ τὸ κεχρῶσθαι ἴδιον σώματος, ἑκάτερον αὐτῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἐλαμβάνετο, εἰ γὰρ μὴ τὸ ἕτερον τοῦ ἑτέρου ἴδιον ἦν, ἀνῃρεῖτο καὶ τὸ ἁπλῶς τοῦ ἁπλῶς ἴδιον εἶναι. νῦν δὲ οὐκ αὐτῶν τὴν ἐπίτασιν πρὸς αὐτὰ λαμβάνομεν καὶ τὸ μᾶλλον, ἀλλὰ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς. εἰ γὰρ τὸ μᾶλλον τινὶ ὑπάρχει μὴ ἔστιν ἴδιον ἐκείνου, οὐδ' ᾧ ἧττον ὑπάρχει. καὶ εἰσὶν οὗτοι οἱ τόποι οἱ αὐτοὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ μᾶλλον τὲ καὶ ἧττον κυρίως. ὧν οἱ μὲν, ἀπὸ τοῦ μᾶλλον εἰσὶν ἀνασκευαστικοί. οἱ δὲ, ἀπὸ τοῦ ἧττον κατασκευαστικοί. πρῶτον δὲ δύο τινὰ πρὸς δύο σχῶσιν ἔχοντα κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον διαφέροντα λαμβάνει. Τρίτον ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ οὗ μᾶλλον. Ὁ μὲν πρῶτος τόπος, ἑνὸς πρὸς ἓν ἐποιεῖτο τὴν σύγκρισιν ὁ δὲ δεύτερος, δύο πρὸς δύο. οὗτος δὲ, ἓν πρὸς δύο. καὶ ἔστιν ἀνασκευαστικὸς μόνον. εἴτε δὲ οὗ μᾶλλον ἐστὶν ἴδιον, μὴ ἔστιν ἴδιον. εἴτε ἐστὶν, οὐκ ἔσται ἴδιον, οὗ ἐστιν ἴδιον. ὁ γὰρ ἀπὸ τῶν μᾶλλον τόπος, ἀνασκευαστικός ἐστιν οὐ κατασκευαστικός. καὶ ὅτι ἀδύνατον τὸ αὐτὸ πλειόνων ᾖ ἴδιον. διὸ οὐδὲ ἀπὸ τοῦ ἧττον ἐστὶ κατασκευαστικός. Τέταρτον ἀνασκευάζοντα μὲν. Τέταρτον τόπον ἀπὸ τῶν μᾶλλον καὶ ἧττον παραδίδωσι καὶ ἀνασκευαστικὸν καὶ κατασκευαστικὸν, δύο τινῶν πρὸς ἓν ἐχόντων τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον σύγκρισιν. ἔπειτα ἐκ τῶν ὁμοίως ὑπαρχόντων. παραδοὺς τοῦ κατὰ τὸ μᾶλλον τὲ καὶ ἧττον τόπους, προέισιν ἐπὶ τοὺς ἀπὸ τῶν ὁμοίως ὑπαρχόντων. οὐκ εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ αὐτοὶ ἐκείνοις οὓς ἤδη ἀπὸ τῶν ὁμοίως ἐχόντων παρέδωκεν. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἦσαν ἀπὸ τῶν ὁμοίως ἐχόντων πρός τι κατὰ ἀναλογίαν λαμβανόμενοι. οὗτοι δὲ ἀπὸ τῶν ὁμοίως ὑπαρχόντων τισὶν. ἐρεῖ δὲ καὶ αὐτὸς αὐτῶν τὴν διαφορὰν. οἱ μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον τέσσαρες ἦσαν. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ὁμοίως ὑπαρχόντων, τρεῖς, οὓς ἐκθήσεται. ὧν καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τῶν τοῦ συμβεβηκότος προβλημάτων τόποις ἐμνημόνευσεν. εἶπε δὲ ὅτι ἡ μὲν κατὰ τὸ μᾶλλον τὲ καὶ ἧττον σύγκρισις καὶ αὐτῶν πρὸς αὐτὰ γίνεται, οὐ μόνον πρὸς ἄλληλα. ἡ δ' ὁμοιότης, ἐν πλείοσι μόνον. πρῶτον μὲν οὖν λαμβάνει τόπον ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀνασκευαστικὸν καὶ κατασκευαστικὸν, εἰ δύο τινὰ δύο τισὶν ὑπάρχει ὁμοίως. δεύτερον δὲ ὁμοίως πρὸς ἄμφω χρήσιμον, εἰ δύο ἑνί τινι ὁμοίως ὑπάρχει. τρίτον δὲ ἀνασκευαστικὸν μόνον, εἰ ἓν δύο τισὶν ὁμοίως ὑπάρχει. ἐν τούτῳ θεωρεῖ, εἰ δύο ἴδια ὁμοίως ἑνὶ ὑπάρχει, ἢ μὴ ὑπάρχει. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ μὴ ὑπάρχειν τίθησι παράδειγμα σαφὲς, τὸ ὁρᾶν καὶ τὸ ἀκούειν τοῦ ἀνθρώπου. ἐπὶ δὲ τοῦ ὑπάρχειν, ἀσαφές. ἔστι δ' ὃ λέγει, τοιοῦτον.

Quaestio an ad comparativa sit necessarium seq positiva

Reprehenditur aristoteles quod non rectis interim utatur exemplis

Aristotelis reprehenditur & quidem meritissimo

εἰ ὁμοίως ὅσῃ ψυχῇ ἴδιον ἐστὶ μόρους αὐτῆς ἐπιθυμητικοὺς εἶναι πρώτου· καὶ λογιστικῶν ὡσαύτως μόρας πρώτου, εἰη ἂν ἴδιον αὐτῆς τὸ λογιστικὸν μόρας πρώτου· ὥς πῃ καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν μόρους πρώτου, ἴδιον αὐτῆς· τὸ δὲ τῆς ψυχῆς πρῶτον μόρους εἶναι καὶ τὸ ἐπιθυμητικὸν καὶ λογιστικὸν οὐ τοῖς παραλείγμασιν ἔλαβεν, ὅτι καὶ αὐθρώπου ἴδιον ἐστιν ὅτε τὸ λέγει τὸ μὲν θυμικὸν εἶναι· τὸ δέ, ὠδὶ θυμητικὸν, ἀλλὰ πρώτου-

τεί τον ἀνασκευάζοντα μὲν εἰ οὕτως ὅσῃν ἴδιον. Εἰ δὲ δύο τισὶν ὁμοίως ὑπάρχει, οἷον ἐπιστημονικῶς ὅσῃν ἴδιον τὸ καίειν φλογὸς καὶ αὐθρακιᾶς ὅτι μὴ δίον τε αὐτὸ πλειόνων ἴδιον εἶναι. ἀλλ' οὐ ᾧ τῶν ἑτέρου αὐτῶν δείκνυσιν ἴδιον ὂν ἅμα ἂν δειχνύοιτο, ὅτι μηδὲ ὅλως ἀμφότερα ὑπάρχει. Εἰ δυνάμει τὸ ἴδιον. Εἴ τις ἴδιον ἀφροδισὺς πρὸς δύναμιν· καὶ τὸ δύναμιν δέ ὅσῃ, τὸ ἐπισήμης φορᾶς εἰπεῖν δεκτικὸν ᾗ· τὸ γελαστικὸν εἶναι· καὶ ὅσα μὴ κατ' αὐθρώπου λέγεται εἶναι τῷ πράγματι, ἀλλὰ λέγεται αὐτῶν ἴδιον. ᾧ δύναδαι εἰ ἐπάγω γίνεσθαι, εἰ δή τις ἴδιόν τινος ἀφροδισὺς πρὸς δύναμιν, ἀφροδέσακε πῶ δύναμιν ταύτην πρός τι ὁ δύναται καὶ μὴ εἶναι ὄντος αὐτῶ οὗ ἴδιον ἀπεδόθη, μὴ αὐδεχομένης τῆς δυνάμεως ταύτης ὑπάρχειν τῷ μὴ ὄντι, οὐχ ὑγιῶς ἔσαι τὸ ἴδιον ἀφροδεσιακός· οἷον τῷ ἀναπνεῖσθαι ἀναπνευστόν ὅσῃ· καὶ ἐπεὶ τὸ ἀναπνέεσθαι πεφυκὸς, ὑπό τινος ἀναπνέεται, πᾶν δὲ ἀναπνέον, ζῷον, πρὸς ζῷον αὖ εἰη τὸ ἀναπνευστὸν λεγόμενον ἴδιον. ὁ γὰρ εἰ πῶν ἴδιον εἶναι ἄδρος τὸ ἀναπνευστὸν εἶναι, πρὸς δύναμιν ἀπέδωκε τὸ ἀναπνευστόν· τοῦτέσιν, ὅτι αὐδέχεται ζῴου μὲν ὄντος ἀναπνεῖσθαι τὸ ἄδρα· μὴ ὄντος δὲ ζῴου ᾗ· μὲν τὸν ἀέρα μὴ ἀναπνεῖσθαι δὲ εἴ γε τὸ ἀναπνευστὸν πρὸς τὸ ἀναπνέον λέγεται· εἰ δὴ μὴ εἴη τὸ ἀναπνέον, οὐδ' ἂν τὸ ἀναπνευστὸν ἔτι εἴη· ὥςτε οὐ καλῶς ἀπέδωκε τὸν ἀέρος ἴδιον εἶναι τὸ ἀναπνευστόν· τὸ γὰρ αὐδεχόμενόν ὂν, οὐκ ἀεί ὅσῃν· αὐδέχεται γὰρ καὶ μὴ εἶναι· τὸ δὲ μὴ ἀεὶ ὂν, ἴδιον ἀπέδωκεν· οὐ καλῶς δ' εἴρηται γὰρ τὸ ἴδιον κατασκυάζοντα δὲ εἴ τις δυνάμει τῷ μὲν πρὸς ὃν κατὰ δύναμιν ἀποδιδομένου ἰδίου παράδειγμα παρέθηκεν αὐτὸ τὸ ὄν, τὸ δύνασθαι παθεῖν ἢ ποιῆσαι· τῷ δὲ πρὸς μὴ ὄν, οὐδαμῶς αὐδεχόμενον μέν τοι γε μὴ ὄντος αὐτὸ ὑπάρχει· εἴη δ' ἂν παράδειγμα τούτου, ἡ ἀνείδεος ὕλη, δεκτικὴ οὖσα τῶν ἀναντίων· καὶ γὰρ μὴ ὄδος γένους αὐδέχεται ὑπάρχειν ἡ ὕλη λαμβάνεται, ἀλλὰ δυνάμει ὑπάρξει αὐτῇ τὸ κατὰ δύναμιν ἀποδεδομένον ἴδιον· κατασκυάζοντα δὲ φησὶ δεῖ σκοπεῖν, εἰ τὸ δυνάμει ἴδιον, ἀπέδωκεν ἢ πρὸς ὄν, ἢ πρὸς μὴ ὄν, ἢ πῶ ὕλην· αὐδεχομένης τῆς δυνάμεως, ἤγουν τῷ δυνάμει, καὶ τῷ μὴ ὄντι ὑπάρχειν ὃ πρὸς ὅσῃ ἢ ὕλη· ἡ γὰρ ὕλη μὴ ὄν, φᾷ· τὸ εἶναι πάντα δυνάμει· καὶ μηδέν τι εἶναι αὐδὲ γείτονα· εἰ οἷόν τε ἀφροδίσιος τῇ ὕλῃ, ἴδιον τὸ δεκτικὴν εἶναι πάντων· δυνάμει γὰρ δεκτικὴ ὅσῃ πάντων, ὅπερ τινος τῶν ὄντων οὐκ ἔστιν· ἢ εἰ ἀφροδίσιος τῷ ὄντος ἴδιον τὸ, δυνατὸν παθεῖν ἢ ποιῆσαι· πᾶν γὰρ τὸ ὄν, δυνατὸν ἢ παθεῖν ἢ ποιῆσαι, καλῶς ἀπέλωκε τὸ ἴδιον ἑκατέρου εἰς τὸ αὐτὸ ὅτι ὅταν μὴ ὄνδος τούτου, πρὸς ὃ ἡ δύναμις ἀποδέδοται, μὴ δὲ ἡ δυνάμις ἔτι σώζεται τὸ πρᾶγμαπερ οὗ τὸ ἴδιον ἀποδέδοται, οὐ καλῶς τὸ ἀποδοθὲν· αὖ δὲ μὴ ὄντος τῷ πρὸς ὃ λέγεται ἡ δυνάμις, ἔτι μένει τὸ πρᾶγμα τῇ δυνάμει, τότε καλῶς αὖ εἴη τὸ κατὰ δύναμιν ἴδιον ἀποδεδομένον· τὸ μὲν γὰρ ἀναπνευστὸν ζῷον, ἡ δυνάμις οὐ ἄλλῳ ἐστὶ, ᾧ ξώῳ εἶναι· τὸ δὲ ὂν οἷόν τε παθεῖν ἢ ποιῆσαι ἡ δυνάμις οὐ αὐτῷ καὶ μὴ ὄντος τὸ πάθοντος ἢ ποιοῦντος· πῶ γὰρ οὐ ὁρᾶν ἐκπεπόδισαι μὴ ὄντων ἐκείνων· πῶ δὲ δυνάμει οὐ αὐτῷ φυλάσει. Εἰ γὰρ δεῖ τὸ ἴδιον μόνῳ τῷ ὑπάρχειν· καὶ σωναιρεῖσθαι αὐτῷ αἱρουμένου μένου· τὸ δὲ κατὰ ὑπόθεσιν λεγόμενον οὐ σωναιρεῖται τῷ πῶ ὑπόθεσιν ἔχοντι, οἷ τὸ ζῆν αἱρεθέντος, ἄλλο γίνεσθαι οὐ τῇ ὑπόθεσιν τὸ μετ' ἐκεῖνον ὄν, εἴ τις μεθ' ὑπόθεσιν ἀποδοίη τινὸς ἴδιον, οὐ καλῶς ἔσαι ἀποδεδομένον· συμβαίνει γὰρ φησὶ κατὰ οὗ ὁ λόγος οὔδε τῷ ἰδίου, ἤγουν τὸ ὑπόθεσιν λέγεται, μὴ ἀληθεύειν καὶ τὸ ὄνομα τῷ ἰδίου· αἱρεθέντος γὰρ τῷ ὑποκειμένου, οὐ σωναιρεῖται τὸ ὑπόθεσιν λεγόμενον ἴδιον ὡς ἔφην· δίον ἴσω ἀποδοθὲν τὸ κυνόφοβον ᾗ· πυρὸς· ἀλλ' οὐκ ἔσαι καλῶς ἀποδεδομένον, αἱρεθέντος γὰρ τῷ πυρὸς, ἔσαι τὸ κυνόφοβον ἐν τῷ ἀέρι·

Quid significet aligd ée potentia

Τὸ δυνάμει ὂν οὐκ ἀεί ἐστιν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ, ΕΙΣ ΤΟ ΕΚΤΟΝ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ

Ἰσάξασθ' ὁ ἀριστοτέλης τοδὶ τῶν γενικῶν καὶ ἰδικῶν προβλημάτων, καὶ πρὸ αὐτῶν τῶν ὁμοίως τοδὶ τῶν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος, καὶ τοὺς τόπους τούς τε κατασκυάζοντας, ὅτι τόδε γένος ὅσῃ τ' ἢ ἴδιον ἢ συμβέβηκε τῷδε· καὶ αὖ τοὺς ἀνασκυάζοντας καὶ λειπομένους, ὅτι οὐκ ἔστι παράδυσις, νεῦ διδάσκει καὶ τοδὶ τῶν ὁρικῶν· οὐχ ὅτι τί ὅσῃν ἡ φύσις τοῦ ὅρου· καὶ εἰ αὖ κα τοιάω γένη λέγεσθαι ὁρισμῷ παρακλαμβάνεσθαι, μίαν δὲ διαφορὰν, ἢ τοιαύτην· καὶ τίνων ὅσῃν ὁρισμὸς, ὅτι τῶν οὐσιωδῶν κυρίως, καὶ κατὰ διάδυρον δὲ λόγον καὶ τῶν συμβαινόντων, τοδὶ γὰρ πάντων τούτων ἐδιδάξεν ὧν τοῖς μετὰ τὰ φυσικά· καὶ οἷ ᾧ δευτέρῳ τῆς ἀφροδεκτικῆς τοδὶ τὸ εἰ λεῖ τῶν ὁρισμῶν ἀπόλλειψιν γίνεσθαι· ἀλλ' εἰ ὁ ἀποδιδόμενός τινι ὅρος, ὅρος ἐστὶν αὐτοῦ, ἢ οὐκ ἔστι· τοδὶ τούτου γὰρ ὅσῃν ἡ πρόθεσις αὐ ᾧ οἷ ᾧ παρόντι τῶν τοπικῶν βιβλίῳ. Τῆς δὲ τοδὶ τοὺς ὅρους πραγματείας·

Τῆς πραγματείας φησὶ τῆς τοδὶ τοὺς ὅρους, ἢ τοι τῆς τοδὶ τὸ ὁρισμὸ προβλήματα, μόρια εἰσὶ πέντε· πέντε γὰρ εἰσὶ δι' ὧν ὧδὶ χειροῦμεν κατασκυάζειν ὅτι τόδε ἐστὶν ὁρισμὸς τῶδε, καὶ αὖ τοὐναντίον ἀνασκυάζειν· ὅτι ὁ ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς, οὐ καλῶς ἀποδέδοται. Ἡ γὰρ ὅλως οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν κατὰ οὗ ζωὸμα καὶ τὸν λόγον.

Ἡ γὰρ λεῖ ἐπιχειρεῖν καὶ λειπωσαι, ὅτι οὐδόλως ὁ ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς πῶ φύσιν τ' ὁρισοῦ σημαίνῃ, ἀλλ' ἄλλό τι ἐστίν· εἰ γὰρ τὸ ζῷον λογικὸν θνητὸν ὁρισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν, ὀφείλει καὶ κατὰ παντὸς ἀνθρώπου κατηγορεῖσθαι· καὶ καθ' οὗ τὸ ὄνομα κατηγορεῖται, ἤγουν τὸ λόγῳ τοῦ ὀνόματος δηλούμενον ὁ ἄνθρωπος καὶ κατὰ τοῦ σωκράτους κατηγορεῖσθαι· καὶ δῆ οὕτω καὶ ἐν ὁρισμῷ τοῦ ἀνθρώπου οἰκεῖον ᾧ σωκράτει κατὰ φαίνεσθαι ἢ ὄντος γένους τοῦ ὁρισοῦ, οὐκ ἔμενεν εἰς τὸ γένος τὸ ὁρισμοῦ· ἢ τοι οὐκ ἔλαβε τὸ γένος τ' ὁρισμοῦ εἰς ὃν ὁρισμὸν αὐτοῦ· οἷον εἴ τις πῶ ἐπιστήμῃ ὁρίζοιτο ἕξις τοῦ λόγου, ἀμαρτάνων ἐλέγχεται· οὐ γὰρ ἔλαβεν οἷ ᾧ ὁρισμῷ τὸ γένος αὐτῆς· μάλιστα γὰρ φησι τῶν οἷ ᾧ ὁρισμῷ παραλαμβανομένων τὸ γένος δοκεῖ πῶ τοῦ ὁριζομένου οὐσίαν σημαίνειν· οὐ γὰρ ᾧ τί ἐστι κατηγορεῖται τὸ γένος. αἱ δὲ διαφοραὶ ὡς ποιότητα τοῦ μᾶλλον λαμβανούσῃ· ᾗ ὅτι πρώτων τὸ γένος πῶ ἐκείνου οὐσίαν δείκνυσιν, χωρίζον αὐτὰ ἀπὸ πάντων τῶν διαφόρων· ἀρχὴ γὰρ τοῦ ὅρου γένος· ἐξ ὧν χάσις δὲ εἴ μοι σιν αἱ διαφοραὶ· καὶ αἱ μὲν διαφοραὶ, τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶς χωρίζουσι τὸ ὁρισόν· ὧν οὐκ εἴδοτε χωρίσαι αὐτὸ, εἰ μὴ πρότερον χωρισθείη τῶν ἀλλοτρίων καὶ ἐκτὸς τοῦ φύσεως ζῳοῦ ὁρισοῦ ὁ ποιεῖ τὸ γένος· ἢ ὅταν οὐκ ἴδιον τοῦ ὁρισοῦ ἀποδιδῷ τις τὸν λόγον, ὡς εἴ τις θείη ὁρισμὸν εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν· οὗτος γὰρ ὁ ὅρος οὐκ ἴδιος τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν· ἐπεὶ οὐκ ἀντιστρέφει· δεῖ δὲ τὸν ὁρισμὸν ἴδιον εἶναι τοῦ ὁρισοῦ καὶ ἀντιστρέφειν ὡς πρὸ καὶ τὸ ἴδιον ἢ πάντα τὰ ἐρημένα πρωτικῶς· ἤγουν καὶ γένος οἰκεῖον λαβὼν, καὶ διαφορὰς προσθεὶς, καὶ ἀντιστρέφοντα πρὸς τ' ὁρισὸν τὸν ὁρισμὸν ἀποδοὺς, μὴ ᾖσται τουτέστι μὴ κυρίως ἀπέδωκεν ὁρισμὸν, ἀλλ' ὑπογραφῶ· μὴ δ' ἔρηκε τὸ τί ἰῶ εἶναι, ἤγουν ἐδήλωσε πῶ φύσιν τοῦ ὁρισοῦ· ὁ τ' ἐπὶ τῶν ζῴων ὀρθοπερίπατητικὴν, πλατυώνυχον, φαλοκόρυν, προχαρικὸν τὸν σωκράτην, πάντα μὲ ἐφύλαξεν ἃ εἰπομεν· ὁρισμὸν δὲ οὐκ ἐποίησεν, ἀλλ' ὑπογραφῶ, λαβὼν τὰ συμβεβηκότα· διὸ οὐκ ἐδήλωσε πῶ φύσιν τ' ὁρισοῦ καὶ τελευταῖον, εἰ ᾖσται μὲν μὴ καλῶς δὲ ᾖσται. Τοῦτέσιν, εἰ ὁρισμὸς μέν ἐστιν ὁ ἀποδιδόμενος· μὴ οἰκεῖος δὲ ὢν τῷ πράγματι. Ἐκτῶν πρὸς τὸ συμβεβηκός. Γοῦτε οὖσῶν ἃς ἀπηριθμήσατο τῶν κατὰ τὸ ὁρισὸ προβλήματα μνομένων ἁμαρτιῶν, τὰς μὲν προτέραο χρῆις ἐκτῶ κατὰ τὸ συμβεβηκὸς καὶ γένος καὶ ἴδιον παραδεδέντων τόπων, ἐπιχειρεῖν δεῖ φησὶν ἀνασκυάζειν· τὰς δὲ ὑστέραο δύο, τόπων δεῖσθαι ἰδίων οὓς οὐκ ἐκτίθησι· διὸ φησὶν,

ἐν τοῖς μετὰ τὰ φυσικά

Genus maxime substatiá eius qđ definitur ostendit. Differentiæ autẽ magis q̃litates quedam sũt

ἀφορὴ τοῦ ὅρου γένος

Descriptio
Diffinitio
Dª

Descriptio

εἰ μὲν οὖν μὴ ἀληθεύεται καθ' οὗ τοιοῦμαι καὶ ὁ λόγος, ἦτοι εἰ οὐδαμῶς ὑπάρξει τῷ πράγματι ὁ ἀφορισθεὶς λόγος, δι' ἐκείνων τῶν τόπων ἀποδείξομεν, δι' ὧν καὶ οὐ τοῖς καθ' ἕκαστα συμβεβηκόσι ἀπεδείκνυμεν· οὔτε γὰρ τῷ ὑπάρχειν ἕκαστον τι τιθέμενον ἦσαν δεικτικοὶ καὶ ἕκαστα συμβεβηκότα τῇ ὑπάρξει μόνῃ ἐχαρακτηρίζετο. ὡς γὰρ συμβεβηκὸς ἕκαστον μήτε γένος, μήτε ὅρος, μήτε ἴδιον ὑπάρχον δείκνυται τοῦ πράγματος, οὕτω καὶ ἕκαστον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ σωκράτει· καὶ γὰρ ἐκείνοις ἡ σκέψις καὶ ἡ βάσανος ἐγίνετο. πότερον ὑπάρχει τῷ σωκράτει ἢ λευκόν, ἢ οὐχ ὑπάρχει. ὡς τοίνυν γὰρ ἐκεῖ ἐσκοποῦμεν ἔχομεν δεῖξαι ὅτι τῷ σωκράτει οὐκ ἔστι τὸ λευκόν, ἐπεὶ οὐδὲ λευκόν ἐστι, πολὺ μᾶλλον δὲ οὐ πολυπραγμονοῦμεν, ἢ πάλιν ὅτι ὑπάρχει, οὕτως ἀρκεῖ ἡμῖν καὶ εἰ δείξομεν ὅτι τὸ οὐσίᾳ ἄψυχος ἀναίσθητος, οὐχ ὑπάρχει ὁρισμὸς τοῦ ἀνθρώπου· οὐδὲ γὰρ ἄψυχος ἐστι καὶ ἀναίσθητος. ὡς τοίνυν πάλιν τὸ ζῷον λογικὸν θνητὸν ὁρισμός ἐστιν αὐτοῦ, ἐπεὶ τὸ λογικὸν τὸ θνητόν· τοὺς δὲ πτερυγίους δι' ὧν ὀφείλομεν δεικνύειν, ὅτι τὸ οὐ τῷ ὁρισμῷ γένος, ἀλλ' ὅτι ἐστὶν ἴδιον τοῦ ὁρισθέντος ἢ ὅτι οὐκ αὐτοτυγχάνει ὁ ὁρισμὸς ἐπισκέπτεσθαι φησὶν ἐκ τῶν παραδεδομένων οὐ τοῖς γνησίοις καὶ ἰδιικοῖς προβλήμασι τόπων. δι' ὧν γὰρ οὐ ἐκείνοις ἀφορίκνυτο, ὅτι οὐκ ἔστι γένος τοῦδε ἢ ἴδιον τὸ ἀφορισθὲν ὅλῳ τῶν αὐτῶν, καὶ ὅτι οὐδὲ τὸ οὗ ὁρισμῷ γένος οἰκεῖόν ἐστι τῷ ὁριστῷ. ἢ ὁ ὁρισμὸς ἴδιος αὐτῷ ἐστιν. ὁμοίως δὲ πάλιν τῇ ὅλῳ τῶν οὐ ἐκείνοις τόπων, τὰ ἰδιαίτατα καταστικάζομεν· ὥστε αἱ μὲν πρῶται ἀνασκευαὶ τῶν ὅρων ἀπὸ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς τόπων γίνοιντ' ἂν· ἡ δὲ δευτέρα ὅλῃ τῶν πρὸς τὸ γένος τόπων· ἡ δὲ τρίτη, ὅλῃ τῶν πρὸς τὸ ἴδιον. Πρῶτον μὲν οὖν ἐπισκεπτέον. Δύο ὄντων ὑπολελειμμένων πρὸς ἃ δεῖ τόπους δυρεῖν, πρῶτον φησὶν ἐπισκεπτέον, εἰ μὴ καλῶς ὥρισαι. ῥᾷον γὰρ πρὸς ἅπαν ἐπιχειρῆσαι, ἤγουν ὅτι οὐ καλῶς ὥρισαι, ἢ πρὸς τὸ μὴ ὡρίσθαι· τὸ μὲν γὰρ ἀπλῶς ποιῆσαι, ῥᾷον τὸ καλῶς ποιῆσαι· ἡ δὲ ἁμαρτία πολλοῖς γίνεται τοῖς τὸ καλῶς ποιῆσαι, ἢ τοῖς δ' ἁπλῶς ποιῆσαι. τοῖς δὲ ἡ ἁμαρτία, πολλῶν ἡ ἐπιχείρησις τῆς ἀνασκευῆς δύσκολωτέρα ἔσται· ἐπεὶ καὶ δύσκολώτερον τὸ πολλοὺς ἁμαρτίας φωράσθαι τῶν ἐλαττόνων· ὥστε δύσκολώτερον δεῖξαι τινὰ μὴ καλῶς ὡρισμένον, ἢ πᾶν μηδ' ὅλως ὡρισμένον. Εἰ ἐπεὶ πολλοῦ ἔρηκε. τουτέστιν εἰ τοῦτο ἐπὶ προσέθηκε τῷ λόγῳ. ὁ μὲν οὖν τοῦτόν τι προστιθεὶς τῷ λόγῳ τῷ ὁρισμῷ τὸ τί ἦν τῷ προκειμένῳ, ὡς μὴ καλῶς ὁριζόμενος δύσκολός ἐστιν· ὁ δὲ ἑτέρου ἀφορίζοντος, καὶ τοῦτο ἁμαρτάνει, οὐ τῷ μὴ καλῶς, ἀλλὰ τῷ μηδόλως ὁρίσασθαι· ὁ γοῦν ὁπωσδήποτε λόγος, καὶ τοῦτο ὁπωσδήποτ' ἐστίν, ὅτι ἐκλείπει τι αὐτῷ πρὸς τὸ ὁρίσασθαι, ἤγουν δηλῶσαι τὸ τί ἦν εἶναι. ὁ δὲ μὴ δηλῶν τὸ τί ἦν εἶναι, οὐκ ὁρισμός. Εἰς μὲν οὖν τόδε τὸ ἀσαφὲς, εἰ ὁμώνυμόν ἐστι. Ὁμώνυμος γάρ ἐστι, τε ἀτενὴς καὶ ἡ συμμετρία ἐστίν· ὅτι ἡ μὲ ἀτενὴς, σημαίνει ζώων φορὰν, ὃ καὶ παρακολουθεῖν λέγεται· ὡς λέγεται οἵτον ἀτενῆ, ἢ οἶνος λέγεται καὶ ἡ ὀφθῶν τὸ χρόπου κατακόσμησις· ὡς λέγεται παιδιὰν ἀτενῆ. λέγεται ἀτενῆ, καὶ ἡ μεταβολὴ ἐφ' οὗ σημαινομένου ὁ ἅπτω πολὺ γένεσιν ὁριζόμενος, κέχρηται τῇ τῆς ἀτενῆς ὀνόματι, ἀλλὰ καὶ ἡ συμμετρία ὁμώνυμον ὡς πρὸ καὶ τὸ σύμμετρον· σύμμετρα γάρ, τὰ τῷ αὐτῷ μέτρῳ μετρούμενα, ὡς ἐπὶ ἀριθμῶν καὶ μεγεθῶν, καὶ τὰ ἐνάσῳ ἁρμόζοντα καὶ ἀρκοῦντα. ὡς ἰάματα, ἢ ὑποδήματα, ἢ κατὰ τοιοῦτος ἢ κατὰ μέγεθος κατὰ πολὺ τῶν ποιοτήτων κρᾶσιν, ᾧ μὴ ὑπὸρ βάλλειν ἑτέραν τῆς ἑτέρας, ἀλλ' ἐπίσης εἶναι αὐτῇ σωθέσει, ἢ κατὰ τὰς δυνάμεις ἀνάλογον ἔχοντα. Ενδέχεται δὲ συνοφαντεῖν. Ενδέχεται φησὶ συνοφαντεῖν τὸν οὕτως ἀφορισθέντα ὁρισμὸν, ὅτι μὴ δὲ πολὺ ἀρχὴν ὅρου ἐστὶν, εἴτις ὡς πάντων τῶν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος σημαινομένων ἀφορισθέντος αὐτὸ τὸν ὁρισμὸν, προχειριζόμενος ἐκείνα τῶν σημαινομένων ὅς οὐκ ἐφαρμόζει ὁ ἀποδοθεὶς λόγος, δείκνυσι ὅτι οὐχ ὁρισμός· ἐπεὶ τῶν τινῶν ὁρισμὸν, ἀλλὰ πάντων δεῖ ἀληθεύεσθαι, ἐφ' ὧν καὶ τὸ ὄνομα, οὗ ὁ ὁρισμός· συλλόγως δὲ προσέθηκε τὸ συνοφαντεῖν ἀλλὰ τοῦ τοιούτου ἐλέγχου· ὁ γὰρ τὸν ἀποδεδομένον τῷ κυνὸς λόγον, ἀξιῶν πᾶσι τοῖς ὑπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυνὸς σημαινομένοις ἁρμόζειν, ὡς ὄντος τοῦ κυνὸς μιᾶς τινος φύσεως, συνοφαντεῖ· ὁρισμὸς μὲν γάρ τινος κυνὸς, τὸ ζῷον πιστὸν

πτερὸν ὑλακτικὸν, αὖ οὕτω τύχῃ. ἀσαφὴς δὲ, τῷ μὴ προδιωρίσθαι ποίου κυνός. ἡ μὲν γὰρ ἀφορμὴ τῆς διαιρέσεως παρέχει, μὴ διακεῖσθαι τὸ πολλαχῶς λεγομένου, ἀλλ' ὡς μίαν φύσιν δηλοῦντος τὸ ὀνόματος, ἀποδιδοὺς τὸν ὁρισμόν.

» Μάλιστα δ' ἀνδέχεται τὸ ῥηθὲν ποιεῖν. Μάλιστα δ' ἀνδέχεται ἀπελέγχειν » τὸν ὁρισάμενον, ὅταν ἀγνοῇ τις ὅτι πολλὰ σημαίνει τὸ ᾧ τῷ ὁρισμῷ πολλαχῶς λεγόμενον· τότε γὰρ δυνατὸν ὡς μίαν φύσιν σημαίνοντος τὸ ὀνόματος δόξει λαμβάνοντα δείκνυσθαι ὅτι μὴ ὁρισμός. ὅλῳ τὸ μὴ παίσαντος τὸ ὄνομα ἐφαρμόζειν· εἰ δὲ γινώσκει ὁ προσδιαλεγόμενος φόβος εἰπεῖν ὅτι τὸ κύων πολλὰ σημαίνει, καὶ διαιρήσει αὐτὸ εἰς τὰ σημαινόμενα, καὶ εἴποι ὅτι τῷδε τῷ κυνὸς τὸν ὁρισμὸν ἀποδέδωκεν, ἀνδύθυνος ἔσται· ἀνδέχεται δὲ φησιν αὐτὸν τὸν προσδιαλεγόμενον διελόμενον καὶ διορίσαντα πόσα σημαίνει τὸ ἀποδοθὲν, ἤγουν τὸ ὁρισθὲν ᾧ τῷ ὁρισμῷ, συλλογισμὸν ποιῆσαι, ἤτοι συλλογὴν καὶ ἀπαρίθμησιν τῶν σημαινομένων. εἰ γὰρ μηδεὶ τῶν σημαινομένων ἁρμόσει τὸ ἀποδοθὲν ᾧ τῷ ὁρισμῷ, οὐχ ὑφέσαι καλῶς, ὃ ἐδήλωσε δῆλα τὸ εἰπεῖν κατὰ ζῴου, ἤγουν κατά τινα τῶν ἀπηριθμημένων τῆς σημασίας τρόπου. δεῖ δὲ ποιεῖν τὴν » συλλογὴν οὕτως. ἐπεὶ φόβε εἰπεῖν ὁ ἀποδοθεὶς ὑπὸ σοῦ ὁρισμὸς τὸ κυνὸς, οὔτε τῷ ἀστρώῳ ἁρμόζει, οὔτε τῷ χερσαίῳ, οὔτε τῷ θαλασσίῳ, οὐχ ὑφέσω καλῶς. Εἰ καὶ » τὰ μεταφορᾶ εἴρηκε. Μεταφορὰ μὲν ἐστιν, ὅταν τὸ κυρίως ἐπί τινος λεγόμενον » ἐφ' ἕτερον μὴ κυρίως ὑπ' αὐτῆς σημαινόμενον μετοίσομεν· ἢ ὠνὶ φωνῇ· ὃ καλεῖται παρὰ τοῖς γραμματικοῖς καὶ παράχρησις· εἰ οὖν τις ὁρισάμενος πλὴ ἐπισήμῳ ἀμετάπτωτον φήσειεν, ἐπεὶ τὸ ἀμετάπτωτον κυρίως ἐπὶ τῶν σωμάτων λέγεται τῶν δι' ἰσχὺ μὴ τρεπομένων· ἢ δι' ἰσότητα καὶ συμμετρίαν μὴ μεταβαλλόντων, ἀσαφὴς ἐφίσει τὸ λεγόμενον· ὡσαύτως καὶ ὁ τιθλίνην πλὴ γῆν ὁρισάμενος· ἢ γὰρ τιθήνην κυρίως, ᾗ τῆς τιθηνούσης καὶ ἀναξεφούσης πολὺ ἴον λέγεται· ἀνδέχεται οὖν φησι καὶ τὸν μεταφορικῶς ὁρισάμενον συνοφαντεῖν ἤγουν ἐλέγχειν, ὡς μὴ ἀποδιδόντα ὅρου ἐφαρμόζοντα τῷ κυνὶ μιλίῳ. δίον εἴ τις πλὴ σωφροσυνίῳ ὁρίσαιτο συμφωνίαν· ἡ γὰρ συμφωνία, οὐχ ἁρμόζει τῇ σωφροσυνῇ. κυρίως γὰρ ἐν ᾠδῇ φθόγγων λέγεται συμφωνία· εἰ οὖν καὶ ἡ σωφροσυνίῳ συμφωνία κατὰ ἓν ὁρισάμενον, ὡς ἂν καὶ ἡ σωφροσυνίῳ φθόγγος· ἀλλ' οὐ δὲ γένος ἔσται τῆς σωφροσυνίῳ ἡ συμφωνία· εἰ γὰρ κατὰ τὸν ὁρισάμενον γένος ἐστὶ τῆς σωφροσυνίῳ ἡ συμφωνία, οὕτω γὰρ παρ' ἐκείνου ἐλήφθαι αὐτῷ τῷ ὅρῳ, ἔστι δὲ καὶ γένος ὁμολογουμένως τῆς σωφροσυνίῳ ἡ ἀρετὴ, εὑρεθήσεται τὸ αὐτὸ καὶ ᾧ εἴδος ἡ σωφροσυνίῳ καὶ δύο γένη ἀναγομένη, μήτε ᾠδὲ ἔχοντα ἄλληλα, μήτε ὑπὸ τὸ αὐτὸ καὶ ᾧ γένος ἀναγόμενα· εἰ γὰρ ὑπὸ τὸ αὐτὸ καὶ ᾧ γένος ἀνήγοντο ἤτε ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ συμφωνία, ἢ ἡ συμφωνία περιέχειν ἂν πλὴ ἀρετὴν, ἢ ἡ ἀρετὴ πλὴ συμφωνίαν· ἀλλ' οὐκ ἐστὶν ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος· τῆς μὲν γὰρ ἀρετῆς, γενικώτατον ὄν ἐστιν ἡ ποιότης· τῆς δὲ συμφωνίας, τὸ πρός τι. Ετι εἰ μὴ κειμένοις ὀνόμασι χρῆται. Καὶ οὗτος » ὁ τόπος τῶν ἀνωθεν κατὰ παράχρησιν ἔχεται· κείμενα οὖν ὀνόματα λέγει, τὰς σωθείσας καὶ κατατεταγμένας λέξεις· καὶ μὴ ὀλίγας ὁ λυκόφρων χρῆται, σκληρᾶς τε καὶ τροπικὰς· πεφυσίαν λέτων πλὴ φονικὸν· καὶ κωὰ πλὴ γυναῖκα, ὅλῃ τὸ ἀναιδές· καὶ πλάτων, ὀφρυόσκιον τὸν ὀφθαλμόν· καὶ τὰ ἄλλα, ἃ παρέθηκεν οὗτος· ταῦτα γὰρ ἀσυνήθη· πᾶσα δὲ λέξις ἀσυνήθης, ἀσαφείαν ὠνοῖς ὁρισμοῖς ἐμποιεῖ· Ενια δὲ » οὔτε καθ' ὁμωνυμίαν· Ενια δὲ φησιν οὔτε καθ' ὁμωνυμίαν, οὔτε κατὰ μεταφοράν, οὔτε κυρίως λέγεται· καὶ εἰσὶ ταῦτα χείρω καὶ τῶν κατὰ μεταφορὰν λεγομένων· καὶ γὰρ τὰ οὕτω τιθέμενα ὠνοῖς ὅροις ἢ καθ' ὁμωνυμίαν, ἢ κατὰ μεταφοράν, ἀσαφείαν ὠνοῖς ὁρισμοῖς ἐμποιεῖ· ἔνια δὲ καὶ τῶν ἐν μεταφορᾷ λεγομένων ἀσαφείαν ἐμποιεῖ· ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν μεταφορᾷ λεγόμενα, ἔχει τινὰ ἐμφασιν τοῦ κατὰ τί ἐστὶν ἡ μεταφορὰ, ὡς ἐπὶ τῶν ἀνδριάντων καὶ τῶν ἐν γραφαῖς· τὰ δὲ μὴ κυρίως μηδὲ κατὰ μεταφορὰν λεγόμενα, οὐδεμίαν ἔχει ἔμφασιν τοῦ κατὰ τί ἐστὶν ἡ μεταφορὰ· ὅτι δὲ τοιαῦτα τὰ τοιαῦτα, δῆλον ἐκ τῶν ἐπιφερομένων παραδειγμάτων.

γίνονται ἀϊ μεταφοραί· καὶ ὁ τῇ ὁμωνυμίᾳ χρώμενος, ἔχει καὶ αὐτὸς τὸ προκείμενον ἀπὸ τοῦ ὀνόματος σημαινόμενον κυρίως, εἰ καὶ μὴ μόνον· τὰ δὲ τοιαῦτα, οὐδὲ μόθεν παρέχονται πὼ γνῶσιν, τῷ μήτε κύρια εἶναι, μήτε καθ' ὁμοιότητα λέγεσθαι. ἀλλ' ἀσαφείας αἴτια πλείονος γίνονται· οὔτε γὰρ ἡ ὁμοιότης ὑπάρχει, καθ' ὃ μεῖζον ἢ εἰκὼν ὁ νόμος ἔστιν, οὔτε εἰωθε κυρίως λέγεσθαι, ἀλλ' ὡς οὐδέτερον κυρίως ὁ νόμος. τὸ μὲν γὰρ μεῖζον, ποσόν· ὁ νόμος δὲ, τοῦ ποσοῦ· καὶ ἡ εἰκών, μίμησίς ἔστι ζώου ἐκ τοιῶνδε χρωμάτων σχηματιζομένη· ὁ δὲ νόμος, οὐκ ἔστι μίμησις ζώου. εἰ δὲ μὴ κυρίως, δῆλον ὅτι ἀσαφῶς εἴρηκεν ὅτι τοῦ μὴ καλῶς ὡρίσθαι, δύο μόρια, ἀσάφεια καὶ πολυλογία· ἢ δὲ ἀσάφεια, ἤτοι διὰ ὁμωνυμίαν, ἢ ὡς ἂν ὁρῶ ἢ ὡ τῷ ὁρισῷ, ἢ διὰ μεταφοράν, ἢ διὰ τὸ καταχρῆσιν. Ετι εἰ μὴ δῆλος ὁ τοῦ σκαντίου ὅρος. Ετι τοῦ ἀσαφῶς εἰρῆσθαι διεκτικὸν, τὸ ἐκ τῆς ἀποδιδομένου ὅρου, μὴ εἶναι γνώριμον τὴν τοῦ σκαντίου οὗ ὁ ὁρισμὸς ἀποδίδοται λόγον τε καὶ ὅρον δηλονότι, ἐαν ἢ τι αὐτῷ σκαντίον· δῆλον γὰρ ὁ τῆς ἑτόρου τῶν σκαντίων ὁρισμὸς, γνώριμον ποιεῖν καὶ τὸν τοῦ ἑτέρου. δῆλα γὰρ τὰ σκαντίου τῷ οἷ τῷ τοῦ ἑτόρου τῶν σκαντίων ὁρισμῷ τὸ σκαντίον αὐτῷ ὁρίζεσθαι εἰς τὸ αὐτό. ἔτι φησὶν, εἰ μὴ ὁ λόγος καὶ ὁ ὁρισμὸς τοῦ σκαντίου δῆλός ἔστιν ἐκ τοῦ ῥηθέντος ὁρισμοῦ. οἱ γὰρ καλῶς ἀποδιδόμενοι ὅροι, σημαίνουσι καὶ τοὺς τῶν σκαντίων ὅρους. δῖον εἴ τις εἰ ποι ἀδικία ἔστι καὶ μία ψυχῆς, εὐθὺς καὶ τὸν τοῦ σκαντίου ὁρισμὸν τῆς δικαιοσύνης ἐδήλωσεν· ἔστι δ' οὗτος ἀρετὴ ψυχῆς· καὶ εἰ τὸ λευκὸν χρῶμα, διακριτικὸν ὄψεως, δῆλον ὅτι τὸ σκαντίον τῷ λευκῷ τοιοῦτόν τὸ μέλαν, ἔσται χρῶμα συμμετρικὸν ὄψεως. εἰ οὖν ἐκ τοῦ ῥηθέντος ὅρου οὐ γίνεται δῆλος καὶ ὁ τοῦ σκαντίου τῷ ὁρισῷ ὁρισμός, ἀμφίβολος γίνεται τίνος αὖ ἐστὶ ὁρισμὸς ἢ εἰ καθ' αὑτὸν λεχθεὶς, μὴ φανερὸς εἴη, τίνος ἔστιν ὁ ὁρισμός. διὰ φησι τὸν σαφῶς ἀποδιδόμενον ὁρισμὸν, καὶ μὴ προσκείμενον ᾧ αὐτῷ τὸ τίνος ἔστιν ὁρισμὸς, εὐθὺς γνώριμον εἶναι τοῖς ἀγνοοῦσι. οὐ γὰρ δὴ καὶ τοῖς ἰδιώταις, καὶ μὴ δεῖσθαι τὸν ὁρισμὸν προσθήκης, τίνος ἔστιν ὁρισμός· ἄτεχνον γὰρ ἔσται καὶ ἀμαθές. ὅπερ οἱ παλαιοὶ ζωγράφοι ἐποίουν, μὴ ἀκριβεῖς τοὺς εἰκόνας ἀπεργαζόμενοι, διὰ ἐπιγραφῆς ἐδήλουν, τίνος ἔστιν εἰκὼν ζώου. ὅταν οὖν ὁ ἀποδοθεὶς τίνος ὁρισμὸς μὴ γνώριμος αὐτόθεν ᾖ τίνος ἔστιν ὁρισμὸς, ἀλλὰ δεῖται προσθήκης τοῦ ὁρισθέντος, δῆλον ὅτι ἀσαφῶς ἀποδέδοται. Εἰ μὲν οὖν μὴ σαφῶς ἐκ τῶν τοιούτων ἔστιν, ἐπισκεπτέον. Τὸ μὲν οὖν ἀσαφὲς φησιν ἐκ τῶν εἰρημένων κειτέον· καὶ χεδὸν ἅπερ εὑρίσκεται ἐν τοῖς τῆς λέξεως παθήσει· πάθος γὰρ λέγεται καὶ ἡ ὁμωνυμία, καὶ ἡ μεταφορὰ, καὶ ἡ καταχρῆσις. τὸ δὲ πρόσθεν καὶ πλεῖον, ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τῶν ἐφόδων ὑφέξειν αὖ ὁ ἀριστοτέλης μετάγειν εἰς τὰς πραγματικὰς ἐξετάσεις· αὖ πικρὺς γὰρ πὼ ἐκ τοῦ πλεονάζειν ἡμᾶς καὶ πλείω τὰ πράγματα παραλαμβάνει ὁ τόπος· ἐλέγχειν μὲν γὰρ φαίνεται, οὐμὲν ἀληθῶς· ἀλλ' ὅταν μὲν ὅλῳ τῷ ὄρῳ ἅμα συμβῇ τὸ λέγεσθαι εὐθὺ πλέον τοῦ πράγματος, οὐ πρὸς τὸν τόπον ἡ ἐπιτίμησις, οὐ δὲ πρὸς τὸ καλῶς· οἷον ἄνθρωπός ἐστι ζῷον δίπουν· ὅταν δὲ ᾧ μέρει λέξει τὸ εὐθὺ πλεῖον, ἧς καὶ ἀφαιρεθείσης, ὁ λοιπὸς ὅρος τέλειός τε καὶ ἀκριβὴς ᾖ, ὥσπερ ἀληθὲς ἦν, καθάπερ ἐπὶ σώματος εὐειδοῦς ἀκροχορδόνος· καὶ ὥσπερ τὸν τόπον αἰτιᾶται νῦν ὁ ἀριστοτέλης, καὶ φησὶ· μάταιον εἶναι καὶ παρέλκον τὸ τῷ ὁρισμῷ προσκεῖσθαι τὸ πᾶσιν ὑπάρχον ἢ ἀπλῶς τοῖς οὖσιν, ἢ τοῖς ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος τῷ ὁριζομένῳ· τὸ ὑπάρχον μὲν τοῖς οὖσιν, ὡς ὅταν τις εἴπῃ ζῷον λογικὸν θνητὸν οὗ ὄν· πρόσκειται γὰρ οὐ τούτῳ τὸ οὗ ὄν, ὃ εὐθὺ πλεῖόν ἔστιν ὡς πᾶσιν ὑπάρχειν, καὶ τοῖς ὁμογενέσι, καὶ ἀνομοιογενέσι· τὸ τοῖς ὑπὸ τὸ αὐτὸ δὲ γένος ὑπάρχον, ὡς ὅταν εἴπῃ ζῷον λογικὸν ἀθάνατον· τὸ γὰρ ἀθάνατον, πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἔδεσιν ὑπάρχειν, καὶ ἵππῳ, καὶ βοΐ, καὶ ἄλλοις ἀλόγοις. δεῖ γὰρ φησιν αὐτῷ τῷ ὅρῳ τὸ μὲν γένος, ἀπὸ τῶν μὴ ὁμογενῶς χωρίζειν· πὼ δὲ διαφορὰν, ἀπὸ τῶν ὁμοιογενῶν· τὸ μὲν οὖν τοῖς πᾶσιν ὑπάρχειν, οὐ χωρίζει τὸ ὁριζόμενον ἐκ τῶν

τῶν ἑτερογενῶν· τὸ δὲ τοῖς ὁμοιογενέσιν ὑπάρχον, οὐ χωρίζει αὐτὸ ἀπὸ τῶν αὐτῷ τῷ γένει εἰδῶν. Η εἰ ἔστι μὴ ἴδιον τὸ προσκείμενον· Η τὸ προσκείμενον φησιν, ἴδιον μὴ ὂν τοῦ ὁρισμοῦ· ἀφαιρεθέντος δὲ τούτου, καὶ ὁ λοιπὸς λόγος ἴδιός ἔστι, καὶ δηλοῖ πὼ οὐσίαν αὐτῶ, πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ προσκείμενον· καθόλου γὰρ ἅπαν εὐθὺ πλεῖόν· οὗ ἀφαιρεθέντος, ἕπεται τὸ καταλειπόμενον δηλοῦται ἡ οὐσία τὸ προκειμένου· καθόλου δὲ ἐπήνεγκε διὰ διεκτικὸν ὂν τὸ καὶ τὰ κοινὰ ἀποπίπτειν πόθεν καὶ ἐκείνων ἀφαιρουμένων, διείκνυσθαι ἕπεται τὸ λοιποῦ λόγου, ἢ ὅτι μὴ τοῦ προκειμένου ὡς εἰ γένει μὴ εἴη δηλούμενον, οὐκέτ' ἂν εἴη ὁ λόγος· ὥσπερ ψυχῆς ὁρισμὸς, ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν· ὁ γὰρ ἀριθμὸς ἐκ τοῦ εἴδους κεῖται. καὶ γὰρ ὁ αὐτὸς ἑαυτὸ κινοῦν χωρὶς τῆς ἀριθμοῦ, πὼ ψυχὴν δηλοῖ, καθάπερ τῶν Πλάτωνι οἱ τῷ φιλοσόφῳ φησὶ λέγων· ἀθανάτου δὲ πεφασμένου τὸ ὑφ' ἑαυτοῦ κινουμένου, ψυχῆς οὐσίαν τε καὶ λόγον εἶναί τις λέγων οὐκ αἰσχύνεται. ἄλλως τε καὶ ὁ ἀριθμὸς, οὐκ ἔστι γένος τῆς ψυχῆς· ὥσπερ δή τινος ὑποτεθεμένου καὶ λέγοντος, πῶς φησὶ ὅτι ἀφαιρεθέντος τοῦ ἀριθμοῦ, οὐ λυμαίνεται ὁ ὁρισμὸς· γένος γὰρ ἔστι τῆς ψυχῆς ὁ ἀριθμὸς καὶ τὰ ξενοκράτην καὶ Πλάτωνα. καὶ διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἀριθμοῦ ὡς γένους αὐτῷ τῷ ὁρισμῷ, φησὶν ὅτι ἐσώσωμεν ὅτι ὁ ἀριθμὸς γένος ἔστι τῆς ψυχῆς, ἀφαιρεθέντος τούτου, ὁ καταλειφθὲν, οὐκ ἔσται ὅρος, ἀλλ' ἴδιον· οὐμὲν δὲ καὶ πὼ οὐσίαν δηλώσει τὸ πράγματος· πῶς μὲν γὰρ ὅρος ἴδιον· οὐμὲν καὶ τὸ ἀνάπαλιν ὁποτέρως μὲν δ' ἔχει· ὁμως χαλεπὸν ἔστι διασαφῆσαι, ὁποτέρου, γένους ψυχῆς ὁ ἀριθμὸς, ἢ οὔ· καὶ πότερον ἀφαιρεθέντος τοῦ ἀριθμοῦ, ὁ καταλειπόμενον ὁρισμὸς ἔστι τῆς ψυχῆς, ἢ ἴδιον, ἢ οὔ· μείζονος γὰρ σκέψεως ἢ κατὰ τοῦτον ζήτησις, ἢ τῆς διαλεκτικῆς. χρηστέον δὲ τῷ ὁρισμῷ οἷ τῷ παρόντι παραδείγματι, ὡς ἡμῖν ἔστι χρήσιμον· χρησιμεύει δὲ, εἰ λάβοιμεν νῦν τὸν ἀριθμὸν ὡς γένος τῆς ψυχῆς· δεῖ δὲ γνώσκειν ὅτι τοῦ μὴ καλῶς ὡρίσθαι μόρια δύο, ἀσάφεια καὶ κατὰ πολυλογία· ἐῤῥηκε δὲ καὶ ποσοῦς τρόπους γίνεται ἡ ἀσάφεια· νῦν δὲ κατὰ τῆς περιττολογίας φησὶ· κατὰ πλεῖόν ἔστιν ὁ ὁρισμῷ ἅπαν οὗ ἀφαιρεθέντος, ὁ λοιπὸν δηλοῖ, τί ἔστι τὸ ὁριζόμενον· ὥσπερ ἡ πᾶσιν ὑπάρχει, ἢ ὅλοις τοῖς οὖσιν, ἢ τοῖς ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος τῷ ὁριζομένῳ. ἢ ἴδιόν ἔστι τὸ προσκείμενον· ἢ οὐ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος· ἢ εἰ καθόλου εἴρηται· ἢ εἰ καθόλου εἰρημένου, προστεθείη· καὶ ἐπὶ μόρους δὲ τῷ προτρόπῳ παραλείγματι προσέθηκε καὶ ἕτερον ὅμοιον· λέγων εἰ τις θείη ὅρον τοῦ φλέγματος τὸ ὑγρὸν πρῶτον ἀπὸ χροιᾶς ἄπεπτον· τὸ δ' ἄπεπτον, πολυπλῶς κεῖται· ἐπειδὴ οὖ τῷ, πρῶτον· εἶτα προσαπορεῖ τῷ εἰρημένῳ, ὡς ὄντος ὑγροῦ πρώτου μὴ ὑγροῦ πρώτου ἀπέπτου· διώκεται γὰρ τὸ ἀπὸ χροιᾶς ὑγρὸν τὸ πρῶτον καὶ πρὸ τοῦ φλέγματος οὐκ ἄπεπτον· ὡς τὸ ὀζυχραθείσης αὐτῆς οὖ τῇ πέψει γινόμενον αἷμα ὁ ἀναδίδοται· ὡς μή τοι ἄπεπτον ὑγρὸν· πρῶτον τὸ φλέγμα, ἐπεὶ διώκεται καὶ ἄλλα ἀπὸ χροιᾶς ὑγρὰ ἄπεπτα εἶναι· ἀπὸ γοῦν τῶν φλεγμάτων μεταβάλλοντες, ὀξεῖς χυμοὶ γίνεταί τις τοῦ τόμαχον· ποτὲ δὲ χολώδης· διὸ οὐ παρέλκει ἀν τὸ ἄπεπτον προκείμενον οὖ τῷ τοῦ φλέγματος λόγῳ· εἰ γὰρ μή ἔστιν ἁπλῶς πρῶτον, ἀλλὰ τῶν ἀπέπτων πρῶτον εἴη ἄν. Ετι ἐὰν τῷ Η ἀποδιδομένῳ τινὸς λόγῳ διοὐτέν τι προσκειμένου ᾖ ὃ μὴ πᾶσι τοῖς οὖ τῷ αὐτῷ εἴδει οὗ τὸν ὁρισμὸν ἀποδίδωσιν ὑπάρχει, παρέλκον τὸ καὶ ματαίως προσκείμενον τὸ τοιοῦτον ἔσται· καὶ μᾶλλον χεῖρον, ἢ τοῦ ἐλλοῦς τὸ προσκείμενον ὃ πᾶσιν ὑπάρχει· ἐπ' ἐκείνου μὲν γὰρ ἀεὶ ὁ λόγος χωρὶς τοῦ προσκειμένου ὃ πᾶσιν ὑπάρχει, καὶ ἴδιός ἔστι κατὰ κειμένου τινὸς, πὼ οὐσίαν αὐτοῦ δηλῶν καὶ μετὰ τοῦ διούτου προσκειμένου ἐνδὴ ἴδιος ἔσται αὐτῷ· καθόλου γὰρ πρὸς τὸν ἴδιόν τινος λόγον αἰ προστεθῇ τὸ παντὶ ὑπάρχον τῷ ὁρισῷ, καὶ ὅλος ὁ λόγος μετὰ τοῦ προσκειμένου ἐπὶ ἴδιος γίνεται τοῦ πράγματος ᾗ αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἀποδοθὲν τῆς ὁρισοῦ· οὐδενὶ δ' ἄλλῳ παρὰ τὸ προκείμενον ἐφαρμόζῃ ὁ διοὖτος λόγος· ἐὰν δὲ προστεθῇ τὸ μὴ παντὶ ὑπάρχει τῷ ὁρι-

Lemma sepans priorē eiusdem tractū expositionē a posteriore.

αριστοτέλης δὲ πρῶτον τῶν ἐφόδων

In diffinitione oportet ut genus separet a nō congeneribꝰ & differentia a cōgeneribꝰ

τοῦ σώματος εὐειδοῦς ἀκροχορδόνες

Omnē diffinitū nē esse ꝑpriū sed nō e cōtra 220

Diffinitionis malę duo vitia. Obscuritas & superfluitas

Pituitae diffinit

II. περὶ τῶν ἐφόδων βιβλίου. 2. Statuarę quattuor cubitorū

σῷ, ἀλλ' ὅλον τὸν λόγον εἶναι ἴδιον. οὐ γὰρ αὐτὸ κατηγορεῖται τοῦ πράγματος, ὃ δὲ μὴ πᾶσιν ὑπάρχειν τοῖς ὑπὸ τὸ αὐτὸ εἶδος. τὸ τετράπηχυ. εἰη δ' ἂν οὐ τοῦ μὴ ὠφελεῖσθαι ἀλλὰ τοῦ μὴ κατὰ λόγον ὠφελεῖσθαι τῷ ἔχειν ἐκ τοῦ προσκείμενον, καὶ οὗτος ὁ τρόπος. ὅτι ἀφαιρεθέντος τοῦ ὃ μὴ πᾶσιν ὑπάρχει, ὁ κατὰ λεῖπόμενος λόγος, ἐστὶ ορισμός ὅσι τοῦ προκειμένου. Πάλιν εἰ τὸ αὐτὸ πλεονάκις εἴρηκε. Πάλιν δὲ φησὶν ὡδὶ πλέον ἁμαρτάνει ὁ πλεονάκις τὸ αὐτὸ τιθεὶς οὐ τῷ ὄρῳ οὐδ' ὑγείᾳ μᾶλλον τοῦ αὐτὸ, οὐκ αὖ τις ῥᾳδίως ὁρισάμενος, πλεονάκις θείη. φανερὸν γὰρ γίνεται καὶ προδήλον τὸ ἁμάρτημα. δυνάμει δὲ πολλάκις ποιοῦσί τινος ὄντος προσπεθέντος ὃ φθαίεται τὸ εἶναι τινὶ τῶν κειμένων. οἷον ὁ ἀποδιδοὺς τὸν ὅρον τοῦ ἀνθρώπου ζῷον ἀθάνατον πεζὸν δίπουν, οὐδὲν ὑγείᾳ μᾶλλον οὐκ ἔστι πλεονάκις τὸ αὐτὸ κείμενον τὸ ἀθάνατον· οὐ γὰρ ζῷον γάρ τὸ ἀθάνατον παρείληπται. ἔστι ζῷον ὄντος, δυνάμει δὲ ὄντος πεποίηκεν· οὐ τῷ ζῴῳ γὰρ τὸ ἀθάνατον παρείληπται. ἔστι ζῷον ὄντος, οὐσία ἐμψυχος ἀθάνατος. διὸ καὶ παρέλκων ὁ τοιοῦτος λόγος, τῷ ἐκ περισσοῦ τὸ ἔχειν προσκείμενον. οὐ τῷ πλεονάκις ἡ οὐδ' ὑγείᾳ ἡ δυνάμει τὸ τὸν αὐτὸ παρείληπται. οὐ γὰρ κατὰ ζῴου πεζοῦ, τὸ δίπουν κατηγορεῖται. ὅτι ὡς τοῦ ἀνθρώπου τὸ δίπουν κατηγορεῖται, οὕτω καὶ τοῦ ὁρισμοῦ αὐτοῦ τοῦ ζῴου πεζοῦ δίποδος. καὶ οὐ δίπους τὸ δίπουν κατηγορεῖται ἀλλ' ἁπαξ. οὐ γὰρ μόνον τὸ ζῴου πεζοῦ κατηγορεῖται τὸ δίπουν. ἀλλ' ὅλου τοῦ ζῴου πεζοῦ δίποδος. ἐπεὶ οὐ δὲ τοῦ ἀνθρώπου ᾧ ταυτόν ὅσιν ὁ τούτῳ ὁρισμός, ὡδὶ τὸ δίπουν κατηγορεῖται. καὶ ὁ εἰπὼν δὲ, αἱρετή ὅσιν ἕξις οὐ μεσότητι ὑπερβολῆς καὶ ἐλλείψεως βελτίστη, δίπους δὲ τὸ βελτίστη. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἐλλείψεως καὶ ὑπερβολῆς, ὡδὶ ἦν. εἰπὼν γὰρ μέσην, ἐδήλωσεν ὅτι οὔτε ὑπερβάλλει, οὔτε ἐλλείπει. καὶ ὁ εἰπὼν πῶς ἂν ἐν μιᾷ ὄρεξιν ἡδέος εἶναι, δίπους τὸ ἡδέος ἔδηλεν οὐ τῷ ὄρῳ. ὡς γὰρ ἡ ἐπιθυμία ἡδέος ὅσιν, οὕτω καὶ ὁ ταυτὸς ὁρισμὸς, ὄρεξις τοῦ ἡδέος, ἡδέος ὅσιν μᾶλλον ἴσως μὲν φησὶν οὐδὲν ἄτοπον εἶναι. καὶ γὰρ τὸ δίπουν τῷ ἀνθρώπῳ. καὶ κατηγορεῖται κατ' αὐτοῦ. ἔστι δὲ καὶ τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν, ταυτὸν τῷ ἀνθρώπῳ. ὥστε ὡδὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ δίπουν κατηγορεῖται, ὃ διὰ τοῦ ζῴου πεζοῦ δίποδος. ἀλλ' οὐκ ἔστι ὁ ἄνθρωπος ζῷον πεζὸν δίπουν. διὸ οὐδὲν ἄτοπον ἐκ τούτου συμβαίνει. οὐ γὰρ κατὰ τοῦ πεζοῦ ζῴου τὸ δίπουν κατηγορεῖται. ἐπεὶ οὕτω κατηγορία ἐγίνετο κατὰ τοῦ πεζοῦ καὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὃ διὰ τοῦ ζῴου πεζοῦ δίποδος. καὶ τοῦ ξῴου πεζοῦ. καὶ οὐ τῷ ὁρισμῷ διὰ ἐλαμβάνετο δ' δίπουν, ἀλλὰ κατὰ τοῦ ζῴου πεζοῦ δίποδος τὸ δίπουν λέγεται. τὸ δὲ ζῷον πεζὸν δίπουν, ὁ ἄνθρωπός ὅσι. καὶ οὐ τούτῳ ἔχει ὁ ἄνθρωπος τὸ εἶναι. ὥστε ὁ εἰπὼν ζῷον πεζὸν δίπουν, ἄνθρωπον εἶπε. ταυτὸ δ' ὁμοίως κἀ ὡδὶ τῆς ἐπιθυμίας διὰ ἐλαβεῖν, ἔστι δὲ σαφέστερον εἰπεῖν ὡδὶ τούτου, ὅτι ὡς τοῦ ἀνθρώπου τὸ δίπουν κατηγορεῖται, οὕτω καὶ τοῦ ὁρισμοῦ αὐτοῦ τοῦ ζῴου πεζοῦ καὶ δίπου. καὶ οὐδὲις τὸ δίπουν κατηγορεῖται, ἀλλ' ἁπαξ. οὐ γὰρ μόνου τοῦ ζῴου πεζοῦ κατηγορεῖται τὸ δίπουν, ὡς ἂν ἀνάγκης ὄντος ἀκούσωμεν ζῷον πεζὸν, νοῶμεν αὐτὸ καὶ δίπουν εἶναι. ἀλλ' ὅλου τοῦ ζῴου πεζοῦ δίποδος, ᾧ ταυτόν ὅσιν ὁ ἄνθρωπος. ἐπεὶ οὖν οὐ τῷ ἀνθρώπῳ τὸ δίπουν οὐδὲις κατηγορεῖται. οὐδὲ οὐ τῷ ὁρισμῷ αὐτοῦ ὡς ταυτόν ὅσιν αὐτῷ δ' ὡς τὸ δίπουν παραληφθήσεται, εἰ δὴ ἄνθρωπου ὁρισμὸς ἀποδοθείη, τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν. ὁμοίως οὖν ἔδει ὡδὶ τῆς ἐπιθυμίας διὰ τὸ ἡδὺ κατηγορηθήσεται. οὐ γὰρ κατὰ τῆς ὀρέξεως μόνης τὸ ἡδὺ κατηγορεῖται, ἀλλὰ κατὰ τοῦ σύμπαντος, ἤτοι τῆς ὀρέξεως τοῦ ἡδέως. ὥστε ἔκ ἔστιν ἄτοπον τὸ διὰ τὸ φθέγξασθαι ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πλεονάκις τὸ αὐτὸ κατηγορεῖν. ὡς ἦν οὖν τοῦ ἀνθρώπου, ἔχοντος δὲ ἑαυτῷ τὸ δίπουν. οὐδὲν ἄτοπον κατηγορῆσαι κατὰ τοῦ αὐτοῦ τὸ δίπουν ἀληθὲς γὰρ καὶ ὑγιὲς τὸν ἄνθρωπον δίπουν εἰπεῖν. καὶ οὐδὲν ἄτοπον τὸ ὑπάρχον τινὶ κατηγορῆσαι αὐτοῦ, οὕτως οὐδὲν ἄτοπον οὐ δὲ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καί τι ἔχοντος αὐ ἑαυτῷ τὸ δίπουν κατηγορῆσαι αὐτό. οὐ γὰρ ὅταν λέγω τυχὸν ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῷον λογικὸν θνητόν ὅσι, καὶ δίπουν σωεπινοεῖς ὅτι

ὡὰν τὸ μέσον ἡ βέλτιστον

ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῷον λογικὸν θνητόν ὅσι. καὶ ὅσον εἰ φθέγγωμαι ὅσον καὶ τὸ δίπουν, ἄτοπόν τι ποιῶ. καὶ ὡδὶ ὅσον δύνασθαι ἐπισκοπεῖν διὰ λέγειν αὐτό. ἀλλ' ὅταν τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου τὸ αὐτὸ διὰ τὴν κατηγορήσω. καὶ τίθησι τοῦτο πειράδειγμα τὸν ὁρισμὸν ξενοκράτους ἀποδοθέντα ὁρισμὸν τῆς φρονήσεως. λέγοντος φρόνησίς ὅσιν, ὅσι τικὴ καὶ θεωρητικὴ τῶν ὄντων. τὸ γὰρ θεωρητικὸν τῶν ὄντων τῷ ὄν τῷ ὅσι τικῷ, διὰ οὗ δὲ διούτῳ παραλαμβάνεται ὅσι ὁρισμῷ. ὁμοίως καὶ ὡδὶ τῶν λοιπῶν ὑποδειγμάτων, σαφῆ πεφύκε τὰ λεγόμενα. διὸ οὐ δέον ἁπλῶς πολυλογεῖν. Ομοίως καὶ ὅσοι πῶς κατὰ μέρος ξιν. Οὐ τὸν τόν ὅσιν εἰπεῖν στέρησιν τοῦ κατὰ φύσιν ὑπάρχοντος, καὶ στέρησιν κατὰ φύσιν. ἐπεὶ γὰρ ἡ τῆς τοῦ πεφυκότος ὅτε πέφυκεν ὑπάρξεως ἀπουσία στέρησίς ὅσι. τῶν στερήσεων δ' αἱ μὲν βίαιοι καὶ παρὰ φύσιν γινόμεναι, ὡς εἴ τις ἐκ κοπείη τοὺς ὀφθαλμοὺς, αἱ δὲ κατὰ φύσιν. ὡς ὁ ὕπνος στέρησίς ὅσι τῆς ἐγρηγόρσεως, ὁ εἰπὼν μὲν στέρησιν τοῦ κατὰ φύσιν, τοῦδι πίπτει τῷ ἀποπήματι τούτῳ, καθάπερ ὁ φιλόσοφος ἀποφαίνεται. ὁ μὲν οἰπὼν ὑπνον στέρησιν ἐγρηγόρσεως κατὰ φύσιν, οὐ τοῦδι πίπτει τῷ διούτῳ ἀποπήματι, καθάπερ ὁ σωτίων οἴεται, ὃν οὕτως ὁρισάμενον θαυμάζω. λάβοι δ' ἂν τις καὶ ἕτερα ὑποδείγματα ὁμοια τοῖς λεχθεῖσιν αὐτῷ, ᾧ διούτου ἀποπήματος ἔχοντος. οἷον εἴ τις ὁρίσαιτο πῶς γραμμὴν, τῶν διαστατῶν ᾧ ἐφ' ᾧ διαστατόν. ὡς τῶν ὄντος, τοῦ ἐφ' οὗ διαστατοῦ τῇ γραμμῇ. ὁμοιόν τι γὰρ οὕτος λέγει, ὡς εἰ ἔλεγε. ᾧ ἐφ' ᾧ διαστατόν, διαστατόν ὅσι. ᾧ γὰρ ἐφ' ᾧ διαστατόν, ᾧ διαστατῶν αὖ ἐαυτῷ τοῦδι ἔχει οὐ γὰρ ᾧ διαστατῷ ᾧ ἐφ' ᾧ διαστατόν. καὶ πάλιν ὁ εἰπὼν, ᾧ πῦρ εἶναι τῶν σωμάτων ᾧ ξηρὸν καὶ ᾧ θερμόν. ᾧ ξηρὸν γὰρ καὶ ᾧ θερμὸν, τῶν τόν ὅσι τῷ πυρί. ἢ ἦν ἄνθρωπον, ζῷον πρακτικὸν καὶ βουλευτικόν. ὧ τῆς προαιρέσεως τῶν ἐν οὐσίᾳ τῇ βουλῇ ἢ πῶς ἀρετὴν ἕξιν οὐ μεσότητι τοῦδι βολῆς καὶ ἐλλείψεως βελτίστην. οὐ γὰρ τῇ τῶν προειρημένων μεσότητι ᾧ βέλτιστον. καὶ ἓν τόδε ἀγαθὸν. Πάλιν εἰ ᾧ καθόλου εἰρημένου προσθείη καὶ ὡδὶ μόνους. Τοῦ ἐκ τοῦδι τοῦ προσκεῖσθαί τι τῷ ὅρῳ, δεικτικόν φησιν εἶναι καὶ ᾧ δύρεῖν εἰ τῷ καθόλου κατά τινος εἰρημένῳ, προσκεῖσθαί τι τῶν ὡδὶ μέρους καὶ ὑφ' αὐτό. καὶ γὰρ ὁ ζῷον ποιῶν, πολλάκις ᾧ αὐτῷ λαμβάνει. διαφθοροὶ δ' ἂν οὗτος ὁ τόπος οὐ πρὸ αὐτοῦ. ὅτι ἐκεῖ μὲν ἐλείκνυτο ᾧ προσκείμενον, τῶν ἐν ὄν τινι τῶν κειμένων. οὐ ταῦθα δὲ ᾧ τῶν ὑπό τι τῶν δεδομένων λαμβάνεται. δόξειε οὖν ἔχειν ὁ τόπος. οὐ γὰρ τῷ πλωῷ ᾧ ἀχρόπτερον προστιθέμενον, οὐ παρέλκον ὅσιν, εἰ καὶ ᾧ ἀχρόπτερον οὐ τῷ πτηνῷ τοῦδι ἔχεται. ἀλλ' οὐχ ὅμοιον ὄντος τοῖς οὐταῦθα ἐκκειμένοις λεγομασιν. ἐπ' ἐκείνων μὲν γὰρ τῷ ᾧ καθόλου ἴδιον εἶναι τοῦ πράγματος, ὄντος ἐγίνετο ἡ τοῦ ὑπ' αὐτῷ προσθήκη περιττή. καὶ μὴ τῶν ὡδὶ μόνους γὰρ οὐ ὅρῳ προστιθεμένων, ᾗ τῶν καθόλου καὶ τὰ ὡδὶ μόνους δηλοῦσθαι. ὅ, τε γὰρ νόμος πάντων τῶν καλῶν ὅσιν, εἰκὼν κατ' ἐν οὕτω λέγοντα καὶ ὡδὶ εἰκὼς οὐ πᾶσι τοῖς συμφέρουσιν ἐλαττωτικὸς αὐτοῦ. εἰ γὰρ οὐ τισιν ἀφωρισμένοις, προσθήκης ἐδεῖτο, ᾗ οὐ καθ' ἑλέσθαι τῶν συμφερόντων καὶ δικαίων εἶναι, τῶν οὐ τοῖς δικαίοις συμφερόντων. καὶ ᾗ ἰατεικὴ, ὡδὶ τὴμη τῶν πᾶσι τοῖς ζῴοις ὑγιεινῶν. ὁ δ' ὄρνις οὐκ οὐ πᾶσιν ὅσι τοῖς πτηνοῖς, ἀλλ' ᾧ πτηνὸν οὐ τούτῳ. ἔτι ὡδὶ μὲν τοῦ ὄρνιθος, γένος μὲν ᾧ πτηνὸν διαφορὰ δὲ, ᾧ ἀχρόπτερον. ὡδὶ δὲ τῶν προειρημένων, ὥστε ᾧ καθόλου ὡς γένος ἂν τοῦ προειρημένου ἐλλιπεῖ, οὔτε ᾧ ὑπ' αὐτῷ διαφορά. ἀλλὰ εἴδός τι τοῦ καθόλου.

Ρῴδιον μὲν εἰ μὴ διὰ προτρόπων. Ρῴδιον μὲν φησὶ λειχθήσεται μὴ ὠφεῖσθαι ᾧ προκείμενον, εἰ μὴ διὰ προτρόπων καὶ γνωριμωτέρων αὐτοῦ πεποίηται ᾗ ὁρισμόν. ὁ γὰρ ὁρισμὸς τοῦ γνωρίσαι χάριν ᾧ προκείμενον ἀποδίδοται. γνωρίζομεν δὲ οὐκ ἐκ τῶν τυχόντων, ἀλλ' ἐκ τῶν προτρόπων καὶ γνωριμωτέρων, ὡς αὐ τῇ ἀπολειπτικῇ δεδήλωται. ὥστε οὐκ ἔστι ᾗ τῶν ὑστέρων καὶ μὴ διὰ γνωριμωτέρων ὁρισμός. εἰ δέ τις φήσειε καὶ διὰ τούτων γίνεσθαι, συμβαίνει τοῦ αὐτοῦ πολλοὺς εἶναι ὁρισμούς. δῆλον γὰρ ὅτι ὁ διὰ τῶν προτέρων καὶ γνωριμωτέρων αὐτοῦ τοῦ ὁριζομένου λόγος, ὅρος ἔσται βέλτιστος.

Ἀδικοῦμαι. culpabor

Xenocratis vitiosa diffinitio

πολυλογεῖν

Priuationū alia violenta & præter naturā. alia secundū naturā

instantia

ὁ ὄρνις οὐκ ἐν πᾶσι πτηνοῖς ἀλλὰ τοῖ πτηνοῖς ἐν τούτῳ

ἀλλ' εἰ ὁ ὁρισμὸς λόγος ἐστὶν ὁ τὸ τί ἦν εἶναι δηλῶν τοῦ πράγματος. οὕτω πλείονους ἔσονται ὁρισμοὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος· πλείω γὰρ καὶ τὰ τί ἦν εἶναι ἔσται. ἀλλὰ μὴν ἐκάστῳ γε εἶναι καθ' ὅτι ταυτόν ἐστιν ἓν γάρ τί ἐστιν εἶναι τῷ πράγματος καὶ οὐ πλείονα. ἔτι κατόν τε τῶν ὄντων, καθ' ὅτι, τὸ τί ἦν εἶναι, οὗ καὶ ταυτὸν ἔχει. καὶ οὐδεῖται πλειόνων ὁρισμῶν εἰς πλῆθος τοῦ τί ἦν εἶναι δήλωσιν αὐτοῦ. οὐκ ἄρα οἷόν τε πλείονας ἑνὸς εἶναι ὁρισμοὺς τοῦ εἰδέναι, ὅτι τὸ δηλ. γνωριμώτερον. ἀπλῶς μὲν οὖν βέλτιον τὸ δηλ. τῶν προτέρων τὰ ὕστερα πειρᾶσθαι γνωρίζειν· ἐπιστημονικώτερον γὰρ τοιοῦτόν ἐστι· πρὸς δὴ τοὺς ἀδυνάτους τῶν δηλ. τῶν τοιούτων γνωρίζειν, ἴσως ἀναγκαῖον δηλ. τῶν ἐκείνοις γνωριμοτέρων ὁρίζεσθαι ἤδη πειρᾶσθαι τὸ τί ἦν εἶναι· τὸ πράγματος δηλοῦν, αἱ μὴ ἄρα τὸ αὐτὸ ἡμῖν τε καὶ γνωριμώτερον καὶ τῇ φύσει. ἔστι δὲ ταῦτα, τὸ μὲν διὰ τὸν ὁρισμὸν ἐκ γένους εἶναι καὶ διαφορῶν· τὸ δὲ γένος καὶ αἱ διαφοραὶ, τῶν ἀπλῶς τε καὶ τῇ φύσει πρώτων καὶ γνωριμωτέρων τοῦ ὁρισθοῦ εἴδους εἶναι· ἑνὸς γὰρ τούτων συναναιρεῖ μὲν τὸ εἶδος, ἧττον δὲ ὁρισθέν· οὐ συναναιρεῖται δὲ ὑπ' αὐτοῦ· ὥστε εἰ δηλ. τούτων μὲν ὁρισμὸς, οὐ διαὐτὰ δὲ τὰ πρὸς ἡμᾶς, ὁ δηλ. τῶν πρὸς ἡμᾶς πρῶτον ἀποδιδόμενος λόγος, οὐ τοῦ τί ἦν εἶναι δηλωτικὸς ἂν εἴη· οὐ δ' ὁρισμός· δεῖ γὰρ τὸν ὁρισμὸν εἶδος δηλοῦν· δείξασι δὲ ὅτι πρότερον δ' γένος καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ εἴδους ἐστὶν, ὅτι ἐπεται τῷ προτέροις αὐτοῖς εἶναι τὸ καὶ γνωριμωτέροις εἶναι, τοῦδε γὰρ τούτου προέκειτο αὐτῷ λέγειν, ἐπίνευκεν. ἔστι δὲ καὶ γνωριμώτερα. διό τι ὃ μὴ εἰσὶν ὅπερ ἐστὶ τὸ ὁρισθὲν καὶ οὐ ὁ ὁρισμὸς εἶδος, δῆλον καὶ τὸ γένος αὐτοῦ. καὶ τὰς διαφοράς· τουτέστι, τὸν ὁρισμόν· οὐδὲν γὰρ ἦν τὸ εἰδέναι πῶν οὐσίαν αὐτοῦ· οὐκέτι μὲν τὸ γένος εἰσὶν ἢ τῶν διαφορῶν ἑκάστην, ἤδη καὶ τὸ εἶδος, οἷον ἐμὲ αὐτὸν ἔφει ἡγοῦσι, γνωριμώτερα αὖ εἶναι ἃ συγγνωρίζεται πάντως. λανθάνει μὲν οὖν κατ' ἰδίαν γνωρίζεσθαι τῶν καθ' ἕκαστα ἐκείνων γνωριζομένων ἄνευ τῶν καθόλου· ὡς γὰρ πρότερον τῇ φύσει τὸ συναναιρούμενον καὶ μὴ συναναιρούμενον, οὕτω καὶ γνωριμώτερον τῇ φύσει· οὗ ἡγοῦσι τὴν τοῦ τινὸς γνῶσιν συνεισάγεται. ἐκεῖνο δὴ οὐ τῇ γνώσει αὐτῇ γινωσκόμενον, συνεισάγειν οὐ δεῖ δὲ λανθάνειν τοὺς οὕτως ὁριζομένους ὅτι οἱ ἐκ τῶν ἡμῖν γνωρίμων καὶ ὑστέρων ὁρισμοὶ, οὐδὲν λοῦσι τὸ ἦν εἶναι τὸ ὁριζομένου, ἐὰν μὴ ἕν τινα ἐν αὐτοῖς τὸ γνωριμώτερον εἶναι καὶ ἡμῖν καὶ τῇ φύσει, εἴπερ οἱ ὁρισμοὶ ἐκ γένους καὶ συστατικῶν διαφορῶν εἰσὶν οἱ ὁρισμοί· ταῦτα δὲ πρότερα καὶ γνωριμώτερα τῇ φύσει· πάνυ δὲ ἐνδεχέως βουλόμενος δεῖξαι γνωριμώτερον τὸ γένος καὶ τὰς διαφορὰς, προσχρῆται τῷ προτέρῳ. εἰ γὰρ τὸ πρότερον συναναιρεῖ μὲν μὴ συναναιρεῖται δὲ, εἴη ἂν καὶ γνωριμώτερον οὐλότως τὸ συγγνωριζόμενον τινὶ τοῦ μὴ συγγνωριζομένου· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο εἰδέναι, ὅτι τὸ γνωριμώτερον, διχῶς· ἐπ' ἐνίων μὲν οὖν ἀντιπέπονθε τὸ τῇ φύσει πρότερον καὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς, ἐφ' ὧν ἀνάγκη τοὺς ὅρους οὐχὶ προσίπτειν ἀτόπῳ. ἢ γὰρ τῆς πρὸς ἡμᾶς σαφηνείας ἐχόμενοι τῆς τοῦ πράγματος οὐσίας διαμαρτάνουσιν. ἢ τὸ ἀκριβὲς ὢν τῷ λόγῳ μεταδιώκοντες, τὸ πρὸς ἡμᾶς σαφὲς παρορῶσιν· ἐφ' ὧν δὲ ἀμφοῖν ἀποδέουσι παραπλησίως, ὥστε τὰ αὐτὰ καὶ ἡμῖν γνώριμα εἶναι καὶ ἁπλῶς, οὐ τοι καὶ λέγουσί τό τι ἦν εἶναι καὶ διδάσκουσι. διοὐδὲ δεῖ τῶν οἰκείων γενῶν καὶ διαφορῶν· καὶ γὰρ ἡμῖν γνωριμώτερον δ' γένος καὶ τῇ φύσει· φύσει μὲν γὰρ ὅτι πρότερον καὶ συναναιρεῖ· ἡμῖν δὲ, ὅτι γνωριζοντες τὸ εἶδος ἢ τὸ γένος πάντως, ἀλλ' οὐκ ἔμπαλιν· πολλοὺς γοῦν ὁρῶντες τῶν οὐ σιωπώντων ἰχθύων καὶ ὀρνίθων, ὅτι μὲν ἕκαστον ὄρνις ἢ ἰχθὺς, οἴδαμεν· τί δὲ, οὐχ οἷοί τε ἐσμὲν λέγειν· τὰ δὲ πρῶτα τῇ φύσει, ἀκριβῶς καὶ ἐπιστήμονός φησιν δεῖ διαιρεῖσθαι γνῶναι καὶ πειρᾶσθαι· ἢ γοῦν διαμελίνης καὶ τὰ μὴ ῥάδια καταλαβεῖν· εἰς τὸ ἐντὸς ἀπλῶς μὲν οὖν βέλτιον ὁρίζεσθαι τὰ ὕστερα δηλ. τῶν προτέρων τῇ φύσει· ἐπιστήμονος γὰρ τὸ τοιοῦτον· οὐ μὴν δὲ ἀφείλομεν ἀεὶ χρῆσθαι ποιεῖν· πρὸς γὰρ τοὺς μὴ δυναμένους γνώσκειν τὰ πράγματα δηλ. τῶν τῇ φύσει προτέρων, ἀναγκαῖον ποιεῖν τοὺς ὅρους ἀπὸ τῶν ἐκείνοις γνωρίμων, τουτέστι τῶν ὑστέρων. εἰσὶ δὲ οἱ δηλ. τῶν ὑστέρων δηλοῦντες τὰ πρότερα ὁρισμοὶ, ὧν παρέδημεν αὐτὸς λεγόμενος

Prior natura
Notiora natura
Quæ

Vnū n. est esse rei nó plura

Plures esse unius rei diffinitiones nequeunt

Genere uel differentia sublato auffertur & species nó è contrario.

Prius natura qd

Notius natura qd

ἀνθρώπου

Notius dupliciter ee

ἀντιπέπονθε δὲ

Genus notius esse & naturæ & nobis

λείμματα, τὸν τῆς ἐπιστήμης· τῆς γραμμῆς· καὶ τῆς ἐπιπέδου· οὐ δεῖ δὲ λανθάνειν ἡμᾶς ὅτι οἱ ἐκ τῶν ὑστέρων ὁριζόμενοι, οὐ δηλοῦσι τὸ τί ἦν εἶναι, καὶ πῶν οὐσίαν τοῦ ὁριζομένου, ἐμή που τὸ παραλιπὸν ἐν τῷ ὁρῳ, ταὐτόν ἐστιν ἡμῖν καὶ ἡμῖν καὶ τῇ φύσει γνώριμον. κατασκευάζει οὖν καὶ πῶς ἐνδέχεται τὰ τῇ φύσει πρότερα καὶ ἡμῖν γνώριμα εἶναι· ἢ φησὶν ὅτι πᾶς ὁρισμὸς ἐκ γένους καὶ συστατικῶν διαφορῶν σύγκειται· ταῦτα δὲ πάντως πρότερα μὲν τῇ φύσει καὶ γνωριμώτερα, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν γνώριμα· διότι τὸ εἴδος γνωρίζοντες, καὶ τὸ γένος καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν γνωρίζομεν· οὐκ ἀνάπαλιν δὲ καὶ τὸ ἀνάπαλιν· ὁ οὖν ποιῶν τὸν ὁρισμὸν ἐκ τῶν τῇ φύσει μόνων γνωρίμων καὶ οὐχ ἡμῖν, τῇ μὲν φύσει καλῶς ποιεῖ, ἡμῖν δὲ οὐ καλῶς· εἰ δ' ἐκ τῶν κατ' ἄμφω γνωρίμων, βέλτιστον ποιεῖται τὸν ὅρον· ὁ δ' ἐκ μόνου τῶν ἡμῖν γνωρίμων, τουτέστι τῶν ὑστέρων πειρώμενος ὁρίζεσθαι, πρὸς μὲν τοὺς λίαν ἰδιώτας καὶ ἀμαθεῖς ἴσως ποιῶν, ἴσως οὐ λόγους ποιεῖ· πρὸς ἐπιστήμην δὲ καὶ ἀκριβῆ γνῶσιν, οὐ καλῶς. ἔτι τοῖς κατ' ἀλήθειαν. οἱ λέγοντές φησιν ὅτι οἱ ἐκ τῶν ἐκάστῳ γνωρίμων ἀποδιδόμενοι ὁρισμοὶ, κυρίως καὶ κατ' ἀλήθειαν ὁρισμοί εἰσι, κινδυνεύουσι πολλοὺς ὁρισμοὺς τοῦ αὐτοῦ ἀποδιδόναι· ἐπεὶ ἄλλα ἄλλοις εἰσὶ γνώριμα καὶ οὐ τὰ αὐτὰ πᾶσιν· ὥστε δεῖ πρὸς ἕκαστον τῶν προσδιαλεγομένων, ἄλλους καὶ ἄλλους ὁρισμοὺς τοῦ αὐτοῦ ἀποδιδόναι· εἴγε καθόλου πολλοὶ προσδιαλέγονται. καὶ ἀφ' τῶν ἑκάστῳ γνωρίμων τοὺς ὁρισμοὺς ποιοῦνται· ὥστε συμβαίνει τοῦ αὐτοῦ καὶ ἑνὸς πράγματος πλείονας εἶναι τοὺς ὁρισμούς, ὅπερ ἄτοπον· οὐ δὲ πρὸς ἓν αὐτὸν καὶ οἷα ὁ αὐτὸς ἀεὶ ἀποδοτέος ὁρισμὸς, εἴπερ ἀνάγκη τοὺς ὁρισμοὺς ἐκ τῶν ἑκάστῳ ποιεῖσθαι γνωρίμων· ἐπεὶ τῷ αὐτῷ καὶ οἷ ἄλλοτε ἄλλη εἰσὶ γνώριμα· ὅθεν χρὴ μὲν γοῦν μεριακίῳ ὄντι τινὶ, τὰ μὲν ἀληθῆ τὰ, γνώριμά εἰσι· τὰ δὲ νοητὰ, παντὸς πάσιν ἄγνωστα· ἀκριβεστέρῳ δὲ γενομένῳ, τοὐναντίον ἐπιστήμονι καὶ εἰδότι ἀκριβῶς τὰ πράγματα διαιρεῖν· τὰ μὲν ἀληθῆ τὰ, ἄγνωστα δοκεῖ εἶναι καὶ οὐ σωζεσθαι· τὰ δὲ νοητὰ, καὶ λίαν γνώριμα, ὡς ἑστῶτα καὶ μόνιμα· ὥστε οὐ δὲ πρὸς ἓν αὐτὸν, ἀεὶ ὁ αὐτὸς λόγος ἔσται, καθ' οὓς δεῖ ἓν ὁρισμὸν ἐκ τῶν ἑκάστῳ γνωρίμων γίνεσθαι. ἴσως δὲ καὶ ὁ ἁπλῶς γνώριμον, οὐ δ' πᾶσι γνώριμόν ἐστιν, ἀλλὰ τοῖς οὐ διακειμένοις πῶς διανοίαν, ἤγουν τοῖς ἐπιστήμασι· τοῖς δὲ οὐ διακειμένοις γνώριμόν ἐστι τὸ ἐναντίων φύσει πρώτων τε καὶ γνωριμώτερον· ἔστιν δὲ λύσις ἐστί τινος ἀντιπίπτοντος· πρὸς γὰρ τὸν ἀνιστάμενον ἴσως, ὅτι πῶς δυνατὸν τὰ τῇ φύσει γνώριμα, καὶ πᾶσι γνώριμα εἶναι, φησὶν ὅτι οὐ λέγω πᾶσιν ἁπλῶς, ἀλλὰ τοῖς ἐπιστήμοσι· καθάπερ καὶ τὸ ἀπλῶς ὑγιεινόν· ὑγιεινὸν φαμὲν, οὐ τὸ πᾶσι δοκοῦν, ἀλλὰ τὸ σῶμα ἔχουσιν ἐρρωμένον· δηλ. δεῖν προσέχειν τοῖς ἐνθεῖσι τὸ ποιᾷ, καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς πρὸς τὸ συμφέρον· εἰ μὲν γὰρ ἄλλος τις ὁρίζεται ἀφ' τῶν ἑκάστῳ γνωρίμων, ἐλέγχειν δεῖ αὐτὸν ἀφ' ὧν εἴπομεν τόπων· εἰ δὲ αὐτὸς σὺ εἷ ὁριζόμενος, ἐκ τῶν ἡμῖν γνωρίμων δεῖ σε οἰκίζεσθαι ὅτι καλῶς ὁρίσω· ἰαύτη γοῦν ἡ διαλεκτικὴ οὐ τοῦ ἀληθοῦς ζητητική, ἀλλὰ δι' ἐνδόξων ἐπιχειρηματική· καὶ ποτὲ μὲν, δηλ. τῶν τῇ φύσει γνωρίμων ὁρίζεται· ποτὲ δὲ, δηλ. τῶν πρὸς ἡμᾶς· μάλιστα δ' ὁμολογουμένως· μάλιστα δὲ ὁμολογουμένως καὶ κυρίως οἰκεῖόν ἐστι, αἱρεῖν τὸν ὁρισμὸν ὃν πεποίηταί τις μήτε ἐκ τῶν ἀπλῶς γνωρίμων μήθ' ἡμῖν· δι' εἴτις εἴποι· ὁ ἀὴρ ζῷόν ἐστιν ὑποφορικῶς κινούμενον· ἢ φύρδην γε κατὰ τύχην φθορά ἐστιν· ἢ ὑποφορικὸς καὶ φύρδην, οὔτε τῇ φύσει οὔθ' ἡμῖν γνώριμον, δοκοῦσι δ' οὐσίαι φωναὶ καὶ οὐ κυρίως λεγόμεναι· εἰ γὰρ κυρίως ἐλέγοντο, ἦσαν ἂν καὶ τῇ φύσει καὶ ἡμῖν γνώριμοι, ὡς δηλοῦσαι τὸ πρᾶγμα, καθ' οὗ λέγονται. εἰ τὸ οὐ ἠρεμία καὶ τὸ ὡρισμένον. εἰ τὸ οὐ ἠρεμία ὄντες δηλ. τὸ οὐ κινήσει ποιεῖται τὸν ὁρισμόν· ἢ τὸ ὡρισμένου δηλ. τὸ ἀεί ἐστιν, ἁμαρτάνει καὶ οὐκ ἀποδίδωσι τὸν ὁρισμὸν τὸ ὑποκειμένου καλῶς· ὡς οἱ πῶ ἰδέαν ὁριζόμενοι, δηλ. τὸ αἰτιατοῦ αἰτίαν λέγουσι τῶν πρὸς αὐτῶ γινομένων· τῶν γὰρ ἀϊδίων τὸ πρὸς αὐτῶ τὸ εἶναι ἔχοντα, αὐτὰ μὲν οὐ κινήσει ἐστὶ καὶ ἀεί ἐστιν· ἡ δὲ ἰδέα, ἀκίνητός τε καὶ ὡρισμένη· οὕτως ἁμαρτάνει ἂν καὶ ὁ λέγων ἐπιστήμιον ἀγαθοῦ

Sensilia intelligibilia

Dialectica nó ueri magistrix sed probabilia argumentatrix

αὐ εἶναι ἀποβολήν· ἐπεὶ γὰρ ἡ ἄγνοια στέρησίς ἐστι γνώσεως· ἡ δὲ στέρησις μὴ ὄν, τὸ δὲ μὴ ὂν, ἀόριστον, πᾶσα δὲ ἐπιστήμη τοῦδέ τι ὡρισμένα καὶ ἀεὶ ὡσαύτως ἐχοντα τὰ ὑποκείμενα καταγίνεται, τοῦ ὡρισμένου ἢν ὁρισμὸν ἢ ἀορίστου πεποίηται· ἀλλὰ μὴ οἷόν τε ὑγίειαν νόσων ἀποβολὴν λέγοντας, ὁμοίως ἁμαρτάνουσι· καὶ πάλιν ὁ θεὸς δημιουργός ἐστι τῶν γιγνομένων καὶ οὐ κινήσει ὄντων· ὁ μὲν γὰρ θεὸς, ἀΐδιος καὶ ἑστὼς καὶ ἀμετάβλητος· τὰ δὲ δημιουργήματα, οὐ ῥοὴ καὶ κινήσει εἰσί· μὴ οἷόν τε ἐπιστήμην αὖ λέγειν ἕξιν ὀφθήσεως κινητοῦ, τὸ ἀκίνητον ὀφθῆ· τὸ οὐ κινήσει ὁρίζεται· ἡ γὰρ μάθησις, κίνησίς τις· ἀλλὰ καὶ ὁ λέγων οἷόν τε ἰδέαν οὐσίαν εἶναι ἀχημάτιστον καὶ ἀναφῆ, τὸ ὡρισμένα ὀφθῆ τὰ ἀορίστου ὁρίζεσθαι δοκεῖ· καὶ ὁ οἷόν τε ἀστρονομίαν λέγων μεσότητα ὑποβολῆς καὶ ὠφελείας εἶναι, τὸ ὡρισμένον ὀφθῆ τῶν ἀορίστων ὁρίζεται. Εἰ ὀφθῆ τῶν ἀντικειμένων. Τὰ γὰρ ἀντικείμενα, ἅμα τῇ φύσει ἐστί· τὰ δὲ καθ' αὐτὰ πρός τι ἅμα ἔστιν ἄλλως, ἢ οὐ· ἀλλήλων ὁρίσασθαι· οὐ δὲ γὰρ τὸ εἶναι αὐτοῖς ἄνθρ ἀλλήλων καθ' αὐτὰ δὲ πρός τι εἴρηται, ἐπεὶ ἔστι τινὰ ἃ καὶ κατὰ οἷόν τε ἐπ' ἄλλοτι ἀναφοράν, ἔστι πρός τι, ἀλλ' οὐ πρός τι καθ' αὐτό· ὡς ἡ ἰατρικὴ καὶ ἡ γραμματική, καὶ ἑκάστη τῶν ἐπιστημῶν· αὗται μὲν γὰρ καθ' αὐτὰ ὧν οἰκεῖον λόγον οὐκ εἰσὶ τῶν πρός τι· κατὰ δὲ οἷόν τε πρὸς τὸ γένος ἀναφοράν, πρός τι· διὸ τούτων μὲν τὸν ὁρισμὸν οὐχ οἷόντε χωρὶς ἀποδοῦναι τῶν ἀντικειμένων αὐτοῖς· ἔστι γὰρ οὗ τῇ πρὸς ἐκεῖνα ἔχεσι τὸ εἶναι αὐτοῖς ἰατρικὴ καὶ γραμματική· οὐκέτι τοῖς αὐτοῖς ἀντικειμένοις αὐτοῖς κέχρηται, ὅτι μὴ ἔστιν αὐτὰ καθ' αὐτὰ τῶν πρός τι εἶναι· ἀλλ' ἄνθρωπον καὶ καθ' αὐτὰ συμβεβηκὸς, πρός τι· ὡς ἡ μονάς· διότι γὰρ αὐτῇ συμβέβηκεν ἀρχὴ ἀριθμοῦ εἶναι· καὶ δὲ ἀρχὴ καθ' αὐτὸ πρός τι, κατὰ ὅσον καὶ ἡ μονάς· αὐτὸ εἴη τῶν πρός τι· ἀλλὰ καὶ τὸ σημεῖον καθ' ὁδόν· ἡ γραμμή, καὶ ἡ ἐπιφάνεια· συμβέβηκε γὰρ αὐτοῖς πᾶσι πέρασιν εἶναι· εἰπὼν οὖν καὶ λείψασθαι ὅτι τῶν καθ' αὐτὸ λεγομένων πρός τι, οὐκ ἔστιν ἄλλως δηλονότι χωρὶς τῶν ἀντικειμένων τὸν λόγον ἀποδίδοσθαι, οὕτως ἐπάγει· δεῖ μὲν οὖν γνωρίζειν ἡμᾶς γινώσκειν πάντα τὰ οὕτως ἔχοντα· χρῆσθαι δὲ αὐτοῖς τὸ διαλέγεσθαι, ὡς δὲ κεῖται συμφέρειν πρὸς τὸ προκείμενον· εἰ μὲν γὰρ ἀνασκευάζειν βουλόμεθα, λέγομεν ἂν ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ ὁρισμὸς ἐκ προτέρων καὶ γνωριμωτέρων· εἰ δὲ κατασκευάζομεν, δεικνύομεν ἂν, ὅτι οὐχ οἷόντε ἄλλως τοιαῦτα ὁρίσασθαι. Εἰ αὐτῷ κέχρηται τῷ ὁρισμένῳ. Αὐτὸ γὰρ ἑαυτῷ πάντων ὅμοιον· καὶ οὐδὲν αὐτὸ αὐτῷ πρότερον, ἢ ὕστερον· λανθάνει δέ τινας καὶ οὐ δοκοῦσι ποιεῖν ἔξω, ἐπεὶ μὴ δὲ αὐτῷ τοῦ ὁρισμένου τῷ ὀνόματι προσχρῶνται· ὧδε γὰρ τῶν οὕτως ἀποδεδομένων, κατάφορος ἡ μοχθηρία· οἷον εἴ τις λόγον ὁρίζοιτο, ἀποδοίη φωνὴν σημαντικὴν, ἧς τὰ μέρη, μέρη λόγου εἰσίν· οὐδὲν δὲ διαφέρει πρὸς τὸ μοχθηρῶς ἀποδίδοσθαι τὸν λόγον, καὶ τῷ αὐτῷ πρὸς τὸν ὁρισμὸν συγκεχρῆσθαι, καὶ μὴ αὐτὸ τὸ ὄνομά τις θῇ, ἄλλο δέ τι ἴσον αὐτῷ δυνάμενον ὡς ἐφ' οὗ τίθησι παραδείγματος· οἷον εἴ τις εἴποι, ἥλιος ἐστὶν ἄστρον ἡμεροφανές· ὁ γὰρ ἡμέραν εἰπὼν, ἥλιον εἶπεν· ὥστε εἴρηκεν, ἥλιός ἐστιν ἄστρον ἥλιος· δεῖ οὖν πρὸς τὸ φορὰν θῆναι πῶς τοιαύτην μοχθηρίαν μεταλαμβάνειν τὸν ὁρισμὸν αὐτὶ τοῦ ὀνόματος· οἷον αὐτὶ τοῦ εἰπεῖν ἡμέραν, εἰπεῖν τὸν ὁρισμὸν τῆς ἡμέρας· οὕτω γὰρ καὶ λελιθότως κέκληται τὸν ὁρισὸν οὗ τῷ ὁρισμῷ ὡς λόγος αὐτῷ, φωράσομεν, ὅτι τὸ ὁρισὸν ἔλαβεν οὗ τῷ ὁρισμῷ· οἷον ἐπεὶ ἡμέρα ἐστὶν ὅταν ὑπὲρ γῆν ὁ ἥλιος φόρηται, δηλονότι ὁ φορὰν ἡλίου εἰπὼν πῶς ἡμέραν, οὐκ ἥλιον εἴρηκεν· ὥστε πῶς ἡμέραν λαβὼν οὗ τῷ τοῦ ἡλίου ὁρισμῷ, καὶ εἰπὼν ἥλιός ἐστιν ἄστρον ἡμεροφανὲς, ᾧ ἡλίῳ ἐχρήσατο εἰς τὸ αὐτὸ ὁρισμόν. Πάλιν ἐᾷ δὲ αὐτὶ διῃρημένου οὗ τὸ ἀντιδιῃρημένον ὧδε ἴσται. Τρίτον τόπον παραλίσθωσι τὸ μὴ ὀφθῆ πρότερον ὧδε ἔχειν δεικτικὸν, εἴ τις τὸ αὐτὶ διῃρημένου ὁρίζοιτο διὰ τοῦ αὐτὶ διῃρημένου· ἅμα γὰρ τῇ φύσει τὰ αὐτὶ διῃρημένα ἀλλήλοις. Ομοίως καὶ εἰ διὰ τῶν ἐναντίων καθότι. Εοικε δὲ καὶ τρίτον ἐν τόπον προσθεῖναι δεικτικὸν τοῦ μὴ ἐκ προτέρων, ὧν προεῖπε τελῶν ἕτερον· οὔτε γὰρ ὀφθῆ αὐτῶν ἀντικειμένων, οὔτε ταυτῶν τῷ ὁρισμένῳ· οὔτε ὀφθῆ αὐτῶν ἀντιδιῃρημένων τῶν ἐναντίων τὸ καθόλου· δεικνύουσιν οὖν ὅτι ἐν μὴ διὰ προτέρων ὁρισμένου τι, ἀλλὰ διά τινος

πέπται

νος τῶν ἐναντίων τὸ κοινὸν, δῆλον γὰρ ὅτι εἰ ὀφθῆ τὸ ὑποκείμενον τὸ ἐπάνω ὁρίσεται, μὴ ὅρον ἀποδιδόναι τὸ προκειμένου· καὶ εἴη αὖ φανερώτατος οὗτος ὁ τόπος τῶν μὴ ἐκ προτέρων ὁριζομένων, εἰ εἴη τις τὸ προκείμενον ὁριζόμενος οὕτως· ἐπεὶ τὸ ὑποκείμενον ὑστερόν ἐστιν, οὗ ὄντος ὑποκείμενον ἐστὶ δὲ αὐαγκαῖον τὸν τῷ ὑποκείμενῳ χρώμενον, καὶ αὐτῷ χρῆσθαι· δεῖ δὲ δύο τρόπους τούτους ἐρημοῦν ὑπ' αὐτοῦ δεικτικοὺς ὄντας, ὅτι μὴ ὀφθῆ πρότερον ὁ ὀφθῆ τὸ αὐτὸ· εἰς οὗ ἐοικεν ἀπάγειν ἡ ὅρος ἐν ὀφθῆ τὸ ὑποκείμενον τὸ αὖ ὁριζόμενον· διὸ ἡ ὅρος εἶπεν εἶναι τόπους τοὺς μὴ ὀφθῆ τῶν προτέρων ἀλλ' οὐ τέτταρας· ὅρον οὖν μάλιστα δύο τοὺς εἰποι τις αὖ τὸ ὀφθῆ τὸ αὐτὸ, καὶ οὐκ ἴδιον· εἰ δι' οὗ τέτταρες αὖ εἶναι μάλιστα καὶ οὐ ῥᾴδιος. Δεύτερον δὲ εἰ οὐ γένει ὄντος. Αποδοὺς ὡς οὐκ ἴδιος ἅ δεικτικὸν ὄντα τὸ μὴ ὠφελεῖσθαι τὸν διακινεῖται, ὅτι μὴ ὀφθῆ πρότερον ἡ γνωριμοτέρων, δεύτερον τόπον ὅρον παραλίσθωσι δεικτικὸν τὸ μὴ ὠφελεῖσθαι τὸ γένος ἔχον, εἰ μὴ παραλάβοι τῷ ὁρισμῷ τὸ γένος αὐτὸ· ἀσαφῶς δὲ εἴρηκε τὸ εἰ οὐ γένει τὸ πράγματος ὄντος, ὀφείλων εἰπεῖν, εἰ τὸ πράγματος ἐστὶν οὐκ ἄνω γένος· ἔστι γάρ τινα ἃ οὐκ ἔστι γένος ὡς τὰ γενικώτατα· δεῖ οὖν τὸ γένος εἰπεῖν τὸ τί ὄντι σημαίνει, πρῶτον ὑποδεῖσθαι τῶν οὐ τῷ ὁρισμῷ· ὀφθῆ μὲν γὰρ τὸ γένους, προῦποτυποῦμεν πῶς φύσιν· ὀφθῆ δὲ τῆς διαφορᾶς, οἷον προσεκβαλοῦμεν καὶ ἀναγράφομεν· πρῶτον γὰρ δεῖ λέγειν τί ὄντι· καὶ οὕτως ὁποῖόν τί ὄντι. ἵνα ἀμφοῖν γὰρ ἐνόντων τὸ τί ὧν εἶναι· ὑποτίθεται δὲ εἶπεν, ὅτι μὴ κατὰ ἀπόδειξιν λαμβάνεται· ἔστι δὲ ἡ μὲν ὑπόθεσις, αὐτὸ διηρημένη τῷ ὁρισμῷ· ἡ δὲ θέσις, κοινὸν κατ' αὐτῶν. Επὶ τὰ πρὸς τὶ ἐλέω, Επεὶ τὰ μὲν πρός τι λέγεται οἷόν τε ὄντα· ὡς ἡ φυτικὴ δύναμις· ἡ ἕξις· ἡ γνῶσις· τὸ δὲ, πρὸς τὶ ἐλέω· οἷον τὸ μὲν δικαίου πρὸς τὶ λέγεται, τὸ δὲ ἡμισυ δύο ἐστὶν· ἡ δὲ γραμματικὴ, τὸ πρὸς τὶ ἐλέω λεγομένων ἐστὶ, καὶ γὰρ τὸ γράφειν δύναται καὶ τὸ λέγειν· καὶ τὸ αὐαγινώσκειν· καὶ οὐδὲν μᾶλλον τόδε ἢ τόδε, εἴ τις ὁριζόμενός τι πρὸς τὶ ἐλέω λεγόμενον, μὴ πρὸς πάντα ἀποδοίη αὐτὸ, οὐχ ὡρίσατο· ὅταν μὲν δὲ πρὸς τὶ ἐλέω ὁμοίως ἔχῃ τὸ εἶναι καὶ καθ' αὐτὸ μὴ πρὸς πάντα ὧν ὁρίζεται ὁ πρός τι ἀποδιδοὺς καὶ μὴ πρὸς πάντα· αὖ δέ τι πρὸς τὶ ἐλέω μὲν λέγεται, μὴ κυρίως δὲ πρὸς ἅπαντα, μὴ δὲ καθ' αὐτὸ, ἀλλὰ πρός μέν τι καθ' αὐτὸ· πρὸς δέ τι κατὰ συμβεβηκὸς, οὐκέτι φησὶ μᾶλλον ὠφελεῖσθαι ἰδὶ τούτων τὸν πρὸς ἄμφω ἀποδιδόντα τὸν ὁρισμὸν ἢ πρὸς τὸ καθ' αὐτὸ, ἀλλὰ καὶ ἧττον· πολλάκις δὲ καὶ ἀλλότριόν ἐστι τῷ προκειμένου τοῦ πρός τὶ λέγεται κατὰ συμβεβηκὸς· οὐ γὰρ οἷόν τε ἡ οὐσία ἑκάστου τὸ κατὰ συμβεβηκὸς ὑπάρχει αὐτῷ· δεῖ δὲ πῶς οὐσίαν τοῦ ὑποκειμένου σημαίνειν τὸν ὁρισμόν· ἐπεὶδὴ πρὸς τὶ ἐλέους οὐκ ἀνέχεται τοῦ αὐτοῦ ὁρισμοὺς εἶναι· μία μὲν γὰρ ἡ οὐσία ἑκάστου ἧς ὅρος ἐστὶ δηλωτικός· ἐπ' ὀλίγων μὲν οἷόν φησιν ἀληθὲς εἶναι, τὸ πρὸς πάντα ἀποδίδοσθαι τὸν ὅρον πρὸς ἃ λέγεται τὸ ὁρισὸν· ἐπ' ὀλίγων δὲ οὐ διαμῶς· εἰ γὰρ πρὸς πρὸς ἐλέω λέγεται· ὧν τὸ μὲν βέλτιον ἐστὶ, τὸ δὲ χεῖρον, ὁ μὲν τὸ πρὸς τὸ βέλτιον αὐτοῦ μόνου, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ χεῖρον πῶς ἀποδώσειν ποιησάμενος, οὐχ ὡρίσατο· πάσης γὰρ ἐπιστήμη καὶ δύναμις, τῶν βελτίστου ἐστὶ· καὶ τὸ εἶναι αὐτοῖς οὐ τοῦτο. Πάλιν εἰ μὴ κεῖται. Επὶ εἰ μὴ κεῖται οὐ τῷ οἰκείῳ γένει τὸ λεχθὲν ἀλλ' οὐ ἄλλῳ. οὐ γὰρ ὁρίζεται πῶς ἀρετῶν ὁ γένος αὐτῆς οὐσίαν ἀποδιδοὺς οὐ τῷ λόγῳ· πῶς δὲ δυνησόμεθα γνωρίζειν, εἰ τὸ ἀποδοθὲν γένος οὐ τῷ λόγῳ οἰκεῖον, ἀλλ' ἁπλῶς ἡμᾶς εἰς τοὺς τόπους τοὺς πρὸς τὸ γένος ἀποδιδομένους, οὐ ἐκείνοις γὰρ ἔσται τοῦτο πραγματεύσασθαι· ἤδη δὲ ὅρον καὶ κατ' ἀρχὰς εἶπε τοῦδε τῆς βιβλίου· στοιχεῖα δὲ τοὺς τόπους εἶπεν, ἐπεὶ δὴ οὖν τοι στοιχεῖα καὶ ἀρχαί· καὶ ἀφορμαὶ τῶν ἐνδεχομένων καθ' ἕκαστον γένος προβλημάτων εἰσί· εἰ πῶν δὲ μὴ ὀφείλεσθαι τοὺς μὴ οὐ τῷ οἰκείῳ γένει τὸ προκείμενον ἐνδεχομένους, οὐ φησὶ ὀφείλεσθαι οὐδὲ τοὺς οὐ τῷ μὴ προσεχεῖ γένει τιθεμένους τὸ ὁρισὸν, ἀλλ' ὑπερβαίνοντας καὶ τὸ κοινότερον λαμβάνοντας· τὸ γὰρ ὑπερβαίνειν αὐτὸς εἶπεν εἶ., τὸ μὴ οὐ τῷ ἐγγυτάτῳ γένει θεῖναι· κατά τι δὲ ἁμαρτάνουσιν οἱ ἅττα ποιοῦντες· καὶ πῶς μὲν γινόμενον ἁμάρτημα ἐστί· πῶς δὲ οὔ, λέγει· ὁ γὰρ τὸ προσεχὲς τοῦ προκειμένου γένος ἀποδιδοὺς, ἔχει καὶ τὰ ὑπερ αὐτό· εἴγε τὰ αὖω οὐ τοῖς ὑπ' αὐτά· ὁ γὰρ ἀρετὴν

προσεχῆ γένη

Privatio nō ens.

Deū esse fabricatorē rerū omniū quae gignūtur queq: in motu sunt. nō esse bonam diffinitionē

De his que dicunt ad aliqd pulchra

Obscure dictum ab aristotele

ὑποθέσις αὐτὴ διηρημένη τῷ ὁρισμῷ

θέσις qd

εἰπὼν, καὶ ἕξιν εἴρηκεν· ὁ δὲ τὸ ἐπάνω λαβὼν, οὐκέτι ἐν τούτῳ λέγει καὶ τὸ ὑποκάτω· ὥστε παραλίποι ἂν τὶ τῶν ἐν τῇ οὐσίᾳ ὄντων καὶ τὸ εἶναι συμπληροῦντων· ὁ δὲ τούτων τί παραλιπὼν, οὐχ ὁρίζεται τὸ προκείμενον. διὸ φησὶ δεῖν τὸν ὁριζόμενον, ἢ τὸ προσεχὲς γένος τῷ ὁριστῷ λαμβάνειν, ἢ ὑπὸρ βαίνοντα λαμβάνειν τῶν ἐπάνω καὶ τὰς διαφορὰς αἷς διαιρεῖται τὸ προσεχῶς κείμενον γένος ἐκ τῶν ἀντιδιῃρημένων αὐτῷ ἐκ τοῦ εἰρημένου γένους. οὕτω γὰρ οὐδὲν οὐκέτι ἔσται ὑπὸρ βαίνων τὸ καὶ παραλείπων· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ προσεχοῦς γένους τὸν ὁρισμὸν αὐτοῦ λαμβάνων. εἰ μὲν οὖν οὕτως ἀποδοίη τις, οὐχ ἁμαρτάνει· εἰ δὲ θεὶς τὸ ὑπὸρ κείμενον γένος, μηκέτι προσθείη τὰς διαφορὰς τὰς ἐν τῇ οὐσίᾳ τοῦ γένους τοῦ προσεχοῦς τῷ προκειμένῳ, ἀλλὰ μόνας λαμβάνει διαφορὰς αἷς τὸ προκείμενον ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς γένους κεχώρισται, τῷ παραλιπεῖν τὸν οἰκεῖον τοῦ προκειμένου γένους, οὐχ ὁρίζεται τὸ προκείμενον· οὐ γὰρ ὁρίζεται ὁ τὸν ἄνθρωπον λέγων οὐσίαν ἔμψυχον πεζὸν δίπουν. οὐδὲ ὁ λέγων τὸ λευκὸν, ποιότητα διακριτικὴν ὄψεως· προσέθηκε δὲ τὸ ἔστι δὲ ἐστὶ ταῦτον τῷ μὴ εἰς τὸ ἐγγυτάτω γένος θεῖναι ὑπομνήσκων ἡμᾶς τοῦ τόπου, τοῦ ἐν τοῖς τόποις τοῖς πρὸς τὰ ἀπὸ τῶν γενῶν προβλήματα κειμένου. Γάλιν ὠθὶ τῶν διαφορῶν. Νῦν δείκνυσι καὶ τὰς παρὰ τὰς διαφορὰς ἁμαρτίας τῶν ὅρων. καὶ πρῶτον μὲν φησι δεῖν ὁρᾶν, εἰ ὁριζόμενός τις τὰς οἰκείας τοῦ γένους ἐν ᾧ ἐστὶ τὸ ὁριστὸν διαφορὰς λειμβάνοι. εἰ γὰρ μὴ ἐστὶ ποιεῖ, οὐχ ὁρίζεται τὸ προκείμενον, ἢ εἰ τοιαύτη εἴη ἡ ὡς διαφορὰ λαμβανομένη ἣν μὴ ἐνδέχεται διαφορὰν εἶναι· οἷον τὸ ζῷον. ἢ εἰ μὴ ἔστι τι ἀντιδιῃρημένον τῇ εἰρημένῃ διαφορᾷ. εἰ γὰρ μὴ ἔστιν, οὐκ ἂν εἴη ἡ εἰρημένη τοῦ γένους διαφορὰ ᾧ συνείληπται. πᾶν γὰρ γένος ταῖς ἀντιδιῃρημένοις διαφοραῖς διαιρεῖται ἢ εἰ ἔστιν ἀντιδιῃρημένη διαφορὰ, μὴ ὑπάρχει δὲ ὑπὸ τὸ γένος τὸ ἀποδεδομένον μὴ δὲ ἐστὶ διαιροῦσα, δῆλον ὅτι οὐδ' ἂν εἴη τοῦ γένους διαφορὰ· ἢ εἰ ἔχει μὲν τὸ κείμενον ὡς διαφορὰν ἀντιδιῃρημένον τι. ἢ καὶ κατ' ἄμφω ἀληθευόμενον, κατὰ τὸ γένος καὶ ὂν τὶ ἐν αὐτῷ, τοιαύτη μέν τοι εἴη, ὡς συντιθεμένη ᾧ γένει μὴ ποιεῖν εἶδος, δῆλον ὅτι οὐκ εἰσὶν εἰδοποιοὶ διαφοραί· τὸ δὲ ἀληθεύονται ἢ κατὰ τοῦ οἰκείου γένους εἶπεν, ὅτι ἐν αὐτῷ εἰσὶ καὶ κατηγοροῦνται, ἅμα λαμβανόμεναι· τὸ γὰρ ζῷον ἢ λογικὸν ἢ ἄλογον· ἢ ἀληθεύεσθαι κατὰ τοῦ γένους τὴν διαφορὰν εἶπεν, ὅτι κατά τινος αὐτῶν κατηγορεῖται· ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ ἔστιν ἀντιδιῃρημένον τι τῇ εἰρημένῃ διαφορᾷ· οὕτως ὁ λέγων τὴν ψυχὴν κίνησιν οὐσιώδη, ἐλέγχοιτο ἂν· τὸ δὲ οὐσιῶδες, οὐκ ἔστιν ἀντιδιῃρημένη διαφορά· καθ' ἣν αὕτη ἡ κίνησις διαιρεῖται ἐλέγχοιτο ἂν ὡς μὴ ἀποδιδοὺς τὴν οἰκείαν διαφοράν. Η εἰ ἐστὶ μὲν ἀντιδιῃρημένη. Οἷον εἰ τὸν ἄνθρωπον τὶς ὁρίσαιτο ζῷον συνεχὲς· ἔστι μὲν τὸ ᾧ συνεχεῖ ἀντιδιῃρημένον, τὸ διωρισμένον· οὐδέτερον δὲ αὐτῶν τοῦ ζῴου διαφορά. Μὴ ποιεῖ δὲ προστιθεμένη τῷ γένει, εἶδος. Οἷον, εἰ τὸν ἄνθρωπον ὁρίζετό τις γρυπὸν. ἀντιδιαιρεῖται μὲν γὰρ τὸ γρυπὸν, τῷ σιμῷ. ἀλλὰ τὸ γρυπὸν συντιθέμενον ᾧ ζῴῳ, εἶδος οὐ ποιεῖ Ετι ἐὰν ἀποφάσει. Οὐδὲ τοὺς ἀποφάσει διαιροῦντας τὸ γένος· τουτέστι, τοὺς ἐν ᾧ ὁρισμῷ ἀπόφασιν, ὡς διαφορὰν τοῦ προκειμένου γένους λαμβάνοντας, ὁρίζεσθαί φησιν· ὡς τοὺς τῆς γραμμῆς ὅρον ἀποδιδόντας μῆκος ἀπλατές· τὸ γὰρ ἀπλατὲς ὡς ἴσον δυνάμενοι ἀποφάσει τῇ οὐκ ἔχον πλάτος λαμβάνουσιν οἱ οὕτως ὁριζόμενοι. ἐστὶ δὲ φησι μὴ καλῶς γίνεσθαι· συμβαίνει γὰρ κατὰ τοὺς οὕτω διαιροῦντας τοῦ εἴδους μετέχειν τὸ γένος. τουτέστιν ἐπιδέχεσθαι τὸν τῶν εἴδους ὁρισμὸν τὸ γένος, ὅπερ ἄτοπον. οὔτε γὰρ τὸ εἶδος, οὔτε ἡ διαφορὰ τοῦ γένους κατηγορεῖται. ἀλλ' ἔμπαλιν τὸ γένος τούτων· τούτοις γὰρ οὖσιν ἐπ' ἔλαττον ἕπεται. δείκνυσι δὲ πῶς κατὰ τοὺς οὕτω ποιοῦντας τὸ γένος ἀναδέξεται τὸν τοῦ εἴδους λόγον. ἐπεὶ γὰρ ὠθὶ πάντων ἢ ἡ κατάφασις, ἢ ἡ ἀπόφασις ἀληθεύει, καὶ ὠθὶ τοῦ ἀντιφάσει διῃρημένου γένους, δεήσει ἢ τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν ἀληθεύειν. ἐπειδὴ οὖν κατὰ τῶν μήκους (ὅπερ ὡς γένος ἔλαβε, τῆς γραμμῆς) ἢ τὸ πλάτος ἔχειν ἢ τὸ μὴ ἔχειν ἀληθεύεται, ἀληθεύεται δὲ καὶ κατὰ τοῦ μήκους, τὸ μῆκος μὴ ἔχον πλάτος. ἀλλὰ μὴν ἐστὶ ὅρος ἐστὶ τῆς γραμμῆς, ἢ εἶδος ἐστὶ τοῦ μήκους· τὸ ἄρα γένος τὸν τοῦ εἴδους ἀνεδέξεται λόγους.

Errata diffinitionis circa differentias

ἀντιδιῃρημένα quae sint hinc percipe

ἀντιδιαιρεῖται τὸ γρυπὸν τῷ σιμῷ

μετέχειν τί τινος quid sit

ὠθὶ πάντων ἢ ἡ κατάφασις ἢ ἀπόφασις ἀληθεύει

Lineā esse longitudinē sine latitudine nō ēē rectā diffinitionē

ἀντιδιῃρημένοις διαφοραῖς πᾶν γένος διαιρεῖται

μετέχειν τί τινος

οὐ μόνον δὲ τοῦ εἴδους τὸ γένος μεθέξει κατὰ τὴν εἰρημένην διαίρεσιν, ἀλλὰ καὶ τῆς διαφορᾶς. ἐστὶ δὲ ἄτοπον. εἰ γὰρ διαφορὰ μὲν τοῦ μήκους τὸ ἔχειν πλάτος· καὶ οὐκ ἔχειν πλάτος, τούτων δὲ ἐξ ἀνάγκης τὸ ἕτερον ἀληθὲς κατὰ τοῦ μήκους, ἀντίφασις γὰρ ἔσται, ἡ ἑτέρα τῶν τοῦ μήκους διαφορῶν ἀληθεύσει κατὰ τοῦ διῃρημένου ὑπὸ τοῦ γένους. ἐστὶ δὲ ἦν τὸ μῆκος. ἔστι δὲ ὁ τόπος οὗτος τὸν ὅλον σοφιστικός· οὐ γὰρ αἱ ἀντιδιῃρημέναι τοῦ μήκους διαφοραὶ τό, τε ἀπλατὲς καὶ τὸ πλάτος ἔχον, τοῦ γένους, ἤγουν τοῦ μήκους κατηγοροῦνται· τότε γὰρ ἂν κατηγοροῦντο, εἴπερ ἦσαν συστατικαὶ τοῦ μήκους, καὶ οὐ διαιρετικαί. καὶ περιέπιπτον τῇ ἀντιφάσει οὕτω λεγόμεναι. καὶ δῆλον ἐκ τοῦ τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον ἀντιδιῃρημένας μὲν εἶναι διαφορὰς τοῦ ζῴου, κατὰ τοῦ ζῴου δὲ οὐ λέγεσθαι, ἀλλὰ τὴν τῷ ζῴῳ κατὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ κατὰ τῶν ἀλόγων ζῴων. οὕτω δὲ κἀπὶ τοῦ παρόντος ἔχον ἐστί· διερεῖται μὲν γὰρ τὸ μῆκος, εἴς τε τὸ πλάτος ἔχον καὶ εἰς τὸ ἀπλατές. ἀλλ' ἑκάτερον τούτων μετὰ τοῦ μήκους, οὐ κατὰ τοῦ μήκους λέγεται. ἀλλὰ τὸ μὲν ἀπλατὲς προσλαβὸν τὸ μῆκος ὡς γένος κατὰ τῆς γραμμῆς. τὸ δὲ πλάτος ἔχον, πάλιν μετὰ τοῦ μήκους, κατὰ τῆς ἐπιφανείας πρὸς τοὺς τι θεμένους ἰδέας εἶναι δείξας διὰ τῶν ἄνωθεν τὰ δοκοῦντα ἕπεσθαι ἄτοπα τοῖς ἀποφάσει τὸ γένος διαιροῦσι, μετὰ ταῦτα τῶν τίνων δύναται λέγεσθαι τὰ εἰρημένα λέγει. καὶ εἰς ἃ χρήσιμος ὁ εἰρημένος τόπος. ἐπεὶ τὸ γένος κατὰ πολλῶν κατηγορεῖται. καὶ ἔστιν ὄνομα καθόλου καὶ οὐκ ἄτομον, ἡ δ' ἀντίφασις ὠθὶ τῶν καθόλου ὀνομάτων μετὰ διορισμοῦ γινομένη πᾶν ζῷον λογικὸν καὶ οὐ πᾶν ζῷον λογικὸν, πᾶσα γραμμὴ πλάτος ἔχει· καὶ πᾶσα γραμμὴ οὐ πλάτος ἔχει, καὶ ἔστιν ὠθὶ τῶν γενῶν ἡ ἀπόφασις τῆς λαμβανομένης διαφορᾶς ἀληθὴς ἡ μετὰ διορισμοῦ γινομένη, ἡ οὐ πᾶν ζῷον λογικὸν, οὐδὲν ἄτοπον ἀπὸ τούτων συμβαίνει, εἰ οὕτω ῥηθείη μῆκος ἀπλατές. καὶ μῆκος πλάτος ἔχον, μὴ προσκειμένου τοῦ πᾶν· οὐ γὰρ ἀντίφασις ἐστὶ· ἐπεὶ οὐκ ἀνάγκη τούτων τὸ ἕτερον. φησὶν οὖν ἐπ' ἐκείνων ἁρμόζειν τὸν τόπον πρὸς κατασκευὴν, οἱ τὸ γένος ἐν τί τῷ ἀριθμῷ λέγουσιν· οὗτοι δ' εἰσὶν, οἱ τὰ γένη ἰδέας εἶναι λέγοντες. ἐν γάρ τι τῷ ἀριθμῷ ἡ ἰδέα. οἷον τὸ αὐτοζῷον. οἱ οὖν τιθέμενοι τὰς ἰδέας, φασίν· εἰ τὸ αὐτοζῷον ἐν τί ἐστι τῷ ἀριθμῷ, οὐκ ἐπιδέξεται τὸν διορισμὸν τὸν πᾶς ἢ τὸν οὐ πᾶς. ἀλλ' ἐπ' αὐτοῦ ἑνὸς ὄντος τῷ ἀριθμῷ, τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον κατηγορηθήσεται. ὁμοίως καὶ εἰ τὸ αὐτομῆκος ἐν τί ἐστι τῷ ἀριθμῷ, ἀληθὲς ἐπ' αὐτοῦ ἔσται καὶ τὸ πλάτος ἔχειν ἢ μὴ ἔχειν. ὥστε εἰκότως ἐν τῷ ὁρισμῷ πρόσκειται τὸ μῆκος ἀπλατές. ἐπ' ἐνίων δέ φησιν ἀναγκαῖον ἀποφάσει χρῆσθαι τὸν ὁριζόμενον. ὡς ὠθὶ τῶν ὅρων οἱ τῶν στερήσεων εἰσὶν, οἷον τυφλόν ἐστι τὸ μὴ ἔχον ὄψιν ὅτε πέφυκεν ἔχειν. καὶ ὠθὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως· καὶ ἐστὶ εἰκός. οὐ δὲ γὰρ γένος τί λαμβάνομεν ἐν αὐτοῖς. ἐνοῖς δὲ γένος τὸ λαμβανόμενον, ἄτοπον ὠθὶ τούτων ἀποφάσει χρῆσθαι. οὔτε γὰρ τὸ εἶναί τι ἡ ἀπόφασις σημαίνει, οὔτε διορίζει καὶ περιγράφει τῶν ὑπὸ τὸ γένος καὶ τί θησίτι· καθ' αὑτήν τε λεγομένη οὐδὲν μᾶλλον κατὰ ὄντος ἢ κατὰ μὴ ὄντος ἀληθεύεται. διαφέρει δ' οὐδὲν ἀποφάσει. διαφέρει δ' οὐδὲν διελεῖν τὸ γένος ἀποφάσει, ὡς ὅταν εἴπωμεν, τὸ μῆκος διαιρεῖται εἴς τε τὸ πλάτος ἔχον καὶ εἰς τὸ ἀπλατές· ἢ τὸ ζῷον εἰς τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἄλογον, ἢ τοιαύτη καταφάσει, ἧ τινι δύναται συνεπινοεῖσθαι καὶ ἡ ἀντιδιῃρημένη ταύτη ἀπόφασις. ὡς εἰ ὁρίσαιτό τις μῆκος πλάτος ἔχον· συνεπινοεῖται γὰρ τούτῳ, καὶ τὸ πλάτος μὴ ἔχον, ὡς ἀντιδιῃρημένον ὂν ἐκείνῳ· ἢ πάλιν ὅταν εἴπωμεν χρῶμα διακριτικὸν ὄψεως, συνεπινοοῦμεν καὶ τὸ μὴ διακριτικὸν ὄψεως· ἀλλ' οὐκ ἐν πᾶσι ἐστὶ φυλάσσεται. εἰ γὰρ εἴποι τίς, ὅτι ὄψις ἐστὶν ὄργανον ὁράσεως, οὐκ εὐθὺς συνεπινοεῖται τι ἀντιδιῃρημένον τούτῳ· οὐδὲ γὰρ ἔχει. καὶ ἄλλα δὲ πλεῖστα τοιαῦτα εἰσὶ πάλιν εἰ τὸ εἶδος ὡς διαφορὰν ἀπέδωκεν, οἷον εἰ τὴν φωνὴν ὁρίσαιτό τις ἀέρα πεπληγμένον. γένος γὰρ φωνῆς ἡ πληγὴ, ἀλλ' οὐ διαφορά. καὶ τῆς σιμότητος γένος, ἡ κοιλότης. διὸ οὐχ ὁρίζεται ὁ ὁριζόμενος. λέγων ῥῖνα κοίλην τὴν σιμότητα. κοιλότης γὰρ ἐστὶν ἐν ῥινί. διαφορὰ γὰρ εἰδοποιὸς τῆς σιμότητος τὸ ἐν ῥινὶ σιμόν. καὶ ὁ πηλὸς δὲ, οὐ γῇ ὑγρῷ φυραθεῖσα ὡς πλάτων, ἀλλὰ φύραμα γῆς. γένος γὰρ τοῦ πηλοῦ τὸ φύραμα, ἀλλ' οὐ διαφορά. καὶ τῆς σιμότητος γένος, ἡ κιλότης. ἔτι εἰ τὸ γένος ὡς διαφορὰν

λογικὸν καὶ ἄλογον ἀντιδιῃρημένας εἶναι διαφορὰς τοῦ ζῴου

αὐτοζῷον

αὐτομῆκος

In quibus diffinitionibus fit necessaria negatio

Vocē esse aerē percussū & Simitate esse nasū cauū nō esse bonas diffinitiones

~~κατάφασις~~

ἀπόφασις καθ' αὑτὴν λεγομένη οὐδὲν μᾶλλον κατὰ ὄντος ἢ κατὰ μὴ ὄντος ἀληθεύεται

:: ut genus & species sicuti statim dicit

εἴρηκεν. Τῆς ἀρετῆς γένος εἶναι φησί, πλὴν ἡ πλὴ οὐσιωδείαν ἔξιν· διόπερ ἀγαθὸν ὅπερ ὡς διαφορὰν τῆς ἕξεως ἔλαβε, γένος μᾶλλον ὂν ἢ μὴ οὐ διαφορά· εἶτ' ἐπιδιορθούμενος ἑαυτὸν ἴσως φησὶν ὧδέ πού τῶν πραγμάτων οὐ δοκεῖ τὸ ἀγαθὸν γένος εἶναι, ἀλλὰ διαφορά· εἰ γὰρ τὸ ἀγαθὸν γένος ὂν τῆς ἀρετῆς, ἔστι δὲ καὶ ἡ ἕξις, ὁμολογουμένως συνδέχεται τὸ αὐτὸ καὶ οὐ εἶδος ὑπὸ δύο γένη ἀνάγεσθαι μὴ ὑπαλλήλα· νῦν δὲ οὔτε ἡ ἕξις ὧδε ἔχει τὸ ἀγαθὸν, οὔτε τὸ ἀγαθὸν πλὴ ἕξιν· ὧδε γὰρ πᾶσα ἕξις ἀγαθόν· οὐδὲ πᾶν ἀγαθὸν, ἕξις· ὥστε ἂν εἴη γένη τῆς ἀρετῆς ἀμφότερα, ἥ, τε ἕξις καὶ τὸ ἀγαθόν· ἀλλ' εἰ καὶ μὴ ὧδε ἔχει θάτερον τὸ ἕτερον, ἀλλ' οὖν ὑπὸ τοῦτον κεῖ οὐ γένος ἀνάγονται πλὴ ποιότητα· εἰσὶ γοῦν μᾶλλον τῶν ποιούτων παραδείγματος, τὰ ἀνωθεν ἡμῖν παρατεθέντα, σωιζόμενα ἐν τόπῳ καὶ διακεκαθαρμένα ἀλληλων ἔχειν.

» Ὁρᾶν δὲ, καὶ εἰ ἡ ἀποδοθεῖσα. Δεῖν φησὶν ὁρᾶν καὶ εἰ ἡ ἀποδοθεῖσα διαφορὰ, μὴ ποιόν τι σημαίνει ἀλλὰ τόδε τι καὶ ὡ τῷ τί ὄντι καθηγουμένων. οὐ γὰρ ἂν εἴη διαφορά.

» Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ κατὰ συμβεβηκός. Ο τόπος οὗτος κοινός τὰ δύο τῶν προειρημένων δύο· τὸ γὰρ εἶδος καὶ τὸ γένος τόδέ τι σημαίνει· ἀλλ' οὐδέν τι τῶν ὡ τῇ οὐσίᾳ συμβεβηκὸς οἷόν τε εἶναι· τὸ μὲν γὰρ συμβεβηκὸς οἷόν τε ὑπάρχειν καὶ μὴ, ᾧ συμβέβηκε· τὸ δὲ ὡ τῇ οὐσίᾳ τινὸς ὄν, ἀχώριστόν ὄντων αὐτῷ· εἰ οὖν τις ὁρισάμενός τι, διαφορὰν εἴληφε τῶν συμβεβηκότων τί τῷ ὁρισῷ, οὐκ ὤφελεν αὐτὸ πάλιν εἰ καθηγορεῖτο τὸ γένος τῆς διαφορᾶς· οὗ φησι διαιύτας εἶναι δεῖν τὰς λαμβανομένας ὡ τῶν τοῖς ὁρισμοῖς διαφορὰς, ὥστε τὸ γένος αὐτῶν καθηγορεῖσθαι ἀλλὰ καθ' ὧν ἡ διαφορά, δυτέσιν εἰδῶν ἀτόμων· εἰς ἃ γὰρ ἡ διαίρεσις τῶν γενῶν γίνεται, τούτων τὰ γένη καθηγορεῖται· οὐκ εἰς διαφορὰς ἢ τὰ γένη διαιρεῖται, ἀλλὰ διαφορὰς· ὡς οὖν ὧδε τῶν ἄλλων διαιρεμένων τὸ διαιρεῖσθαι οὐκ ἔστιν ὅπῃ τὸ διαιρούμενον, οὔτε γὰρ ἡ ἐπιφάνεια διαιρεῖται ἐπιφανείᾳ, οὔτε ἡ γραμμὴ γραμμῇ, οὕτως οὐδὲ ὧδε, τῶν διαφορῶν καθ' ἃς διαιρεῖται τὸ γένος· εἰ δ' τὸ γένος εἴη ἑκάστης τῶν διαφορῶν καθηγορούμενον, οἷον τὸ ζῷον κατὰ τὸ πεζοῦ καὶ τὸ δίποδος, ἐπεὶ καθ' οὗ καθηγορεῖται τὸ ζῷον ὡ τῷ τί ὄστιν, ἐκεῖνο ζῷόν ἐστιν ἔσται καὶ πεζὸν ζῷον ζῷόν καὶ τὸ δίπουν καὶ τὸ ζῷον καθηγορεῖσθαι τὸ ἄνθρωπος ζῷον πεζὸν δίπουν, πολλάκις ἂν αὐτοῦ τὸ ζῷον καθηγορεῖσθαι. καὶ πολλὰ ζῷα ὁ ἄνθρωπος εἴη.

» Ὅπερ ἄτοπον. Ετι διαφοραὶ πᾶσαι. Δοῦναι δὲ ὅτι καὶ ἑκάστη τῶν διαφορῶν, ἢ εἶδος ἢ ἄτομον ἔσται· ἐπειδὴ πᾶν τὸ ὑπὸ τὸ γένος ὄν, ἢ εἶδος ὄστιν ἢ ἄτομον· εἰς ταῦτα γὰρ ἡ τῶν γενῶν διαίρεσις· καὶ ὡ τούτοις εἶναι τὰς γένεσιν ἐστί. προσεχῶς μὲν ὡ τοῖς εἴδεσι· δευτέρως δὲ, ὡ τοῖς ἀτόμοις· ὡ δύσις ἔοικε διορθοῦσθαι τὸ εἰρημένον ὡ καθηγορίας· ὅτι τῶν ἑτερογενῶν καὶ μὴ ὑπαλλήλα τεταγμένων, ἕτερα τῷ εἴδει ἢ ἀδιαφορά· ἢ καὶ ἐπὶ διαιρέσεται τὸ ὄντος τῇ προσθήκῃ τῷ εἴδει, ἢ ὡ καθηγορίας ἑτερογενῆ λέγει τὰ ὑπ' ἄλλο ἢ ἄλλο γινικώτατον ἀναγόμενα· ἐπεὶ τῶν ἑτερογενῶν μὴ ὑπαλλήλα τεταγμένων μὴ δ' ἅμφω ὑπὸ ταὐτὸν ὄντων γένος ἕτερα τῷ εἴδει ἀδιαφορά· σημαίνειν οὖν φησὶν εἰ τις τῶν ὡ ᾧ ὁρισμῷ τινὸς ἀποδεδομένων διαφορὰ καὶ ἄλλου γένους διαφορά ἐστιν, ὃ οὔτε καθηγορεῖται οὐ εἴληπται διαφορά· οὔτε καθηγορεῖται ὑπ' αὐτοῦ· οὔτ' ἄμφω ὑπὸ τὸν εἰσὶ γένος· εἰ γὰρ εἴη διαιύτη τῆς ἑτερογενοῦς διαφορὰ, οὐκ ἂν εἴη ὁρισμὸς τοῦ προκειμένου ὁ ἀποδεδομένος λόγος· ὅτε τοῦ προκειμένου γένους εἴη ἂν διαφορά· εἰ γὰρ εἴη, συμβήσεται καὶ εἴδος τὸ αὐτὸ, ὡ δυσὶ γένεσιν εἶναι μὴ καθεξουσιν ἄλληλα· ἐπιφέρει γοῦν ἑκάστη τῶν διαφορῶν τὸ οἰκεῖον γένος οἷς εἴδεσιν, ὧν ὡ τῷ ὁρισμῷ παραλαμβάνεται, ὥστε καθ' οὗ ἡ διαφορὰ, καὶ τῶν γενῶν ἑκάτερον· δῆλον οὖν ὅτι τὸ εἶδος ὡ δύο γένεσι μὴ καθεξουσίως ἄλληλα, ὅταν ἄλλου γένους οὖσα, ὡς ἄλλου τινὸς οὖσα ληφθῇ· γένοιτο γὰρ αὖ αὕτη τῶν δύο γενῶν, τοῦ μὲν ὅτι εἴληπται μὴ οὖσα αὐτοῦ· τοῦ δὲ ἑτέρα, ὅτι κυρίως ἐκεῖνο διαιρεῖ· οἷον εἴ τις τὸ ζῷον ὁρίσαιτο οὐσίαν θεωρητικὴν· ὁ γὰρ θεωρητικὸν, ἔστι μὲν ἐπιστήμης διαφορά· εἴληπται δὲ οὐσίας· καὶ ἔστιν ἑτέρα ἀμφοτέρων γένη οὐχ ὑπαλλήλα· οὕτως οὖν ἔσται τὸ ζῷον, οὐσία καὶ ἐπιστήμη· ἐπεὶ ἡ διαφορὰ, τὸ οἰκεῖον γένος σωιεισφέρει οὗ ὡ ᾧ ὁρισμῷ παραλαμβάνεται. Ετι διαφοραὶ

Quicqd sub genere ÷ vel est species vel indiuiduum

προσεχῶς contrario primum · immediate · proprie

οὐκ εἰς διαφορὰς τὰ γένη διαιρεῖται ἀλλὰ ταῖς διαφοραῖς

:: redundat

προσεχῶς

» ἢ εἴδη, ἢ ἄτομα. Ετι φησὶν αἱ διαφοραὶ, ἢ εἴδη εἰσὶν ἢ ἄτομα, εἰ πρὸς τὰ γένη κατὰ τῶν διαφορῶν κατηγορουμένων. ἀλλὰ τὰ γένη κατὰ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν ἀτόμων κατηγορούμενα· αἱ διαφοραὶ ἄρα, ἢ εἴδη εἰσὶν ἢ ἄτομα· οἷον εἰ τὸ ζῷον κατὰ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ κατηγορεῖται, κατηγορεῖται δὲ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸ εἰδῶν καὶ ἀτόμων, αἱ διαφοραὶ τὸ ζῷον τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἄλογον, ἢ εἴδη ἔσονται, τουτέστιν εἰδικώτατα, ἢ ἄτομα· εἰς πρὸ τὸ ζῷον καθ' ἑκάστου εἴδους αὐτοῦ κατηγορούμενα, ἑκάστου εἴδους ζῷον ἐστί τε καὶ λέγεται, οὕτω καὶ εἰ κατηγορεῖται κατὰ τῶν διαφορῶν αὐτῶν, ἑκάστη διαφορὰ ζῷον ἔσται.

» Ἑκάστου δὲ ζῴου, ἢ εἴδους ὄστιν ἢ ἄτομον. Ομοίως δὲ σκεπτέον· ὁμοίως δὲ φησι σκεπτέον καὶ εἰ τὸ εἶδος ἢ τί τὸ εἶδος τῆ διαφορᾶς κατηγορεῖται· οἷον εἰ τις τοῦ ἀθανάτου πλὴ ψυχὴν κατηγορήσειεν εἴδους οὖσαν· ἢ εἴ τις ὁμοίως τὸν σωκράτη τῷ λογικῷ, ἄτομον ὄντα· τὸ γὰρ ἄτομα, ὑπὸ ποῖα τῶν εἰδῶν. ὅτι δὲ ἀδύνατον φησὶν ἐπεισάκτου τὴν διαφορὰν πλέον τῶν εἰδῶν λέγεται· οὐ γὰρ ἀνάπαλιν ὁ ὁρισμὸς πεφύκει. θεὶς ὡδὶ πλέονς τὰ εἴδη ἢ τὰ ἄτομα τῆς διαφορᾶς. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι. Τοῦτο ἐπιδιορθωτικόν ὄστι τοῦ τόπου τοῦ λέγοντος, ὅτι πᾶσαι διαφορὰ τὸ οἰκεῖον ἐποφορᾷ γένος· οὐ γὰρ ἀναγκαῖον φησι σωιεποφέρειν τὸ οἰκεῖον γένος. ἐπεὶ γοῦν ὧν τισιν ἡ αὐτὴ ὄστι διαφορὰ δύο γενῶν μὴ ὑπαλλήλα τεταγμένων, οὐκ ἀνάγκη σωιεποφέρειν ὡ τῷ ὁρισμῷ, καὶ ἄμφω τὰ γένη, ἀλλὰ τὸ ἕτερον μόνον· καὶ τὰ ἑπάνω γοῦν τοῦ· τὸ γὰρ δίπουν ὡ ᾧ τοῦ ἀνθρώπου ὁρισμῷ, οὐκ ἐποφορᾷ ἀμφότερα τὰ γένη τὸ πτηνὸν καὶ ζῷον πεζὸν, ἀλλὰ τὸ πεζὸν μόνον· καὶ τὸ ἄνθρωπος τοῦτο. οἷς ἀμφοτέροις ὡ ζῷον. Οὐ δοκεῖ δ' διαφέρειν οὐσίας ὡσίας τῷ ποῦ εἶναι. Επεὶ τὸ ποῦ εἶναι καὶ ὡ τόπῳ τινὶ, οὐκ ἔστιν οὐσία τινὸς τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνον· ὁ δὲ ὅρος τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνει, φησὶ δεῖν ὁραῖν εἴ τις ὁριζόμενος οὐσίαν τινὰ, λαμβάνει διαφορὰν ὡ τῷ ὁρισμῷ τὸ ποῦ εἶναι σημαίνουσαν· τὸ γὰρ ὡ τινι πλεοναχῶς λεγόμενον, ναῦν ἐδὶ τὸ ὡ τόπῳ εἶναι λέγεται· ὁ γὰρ οὔτω λαμβάνων φησὶν ἁμαρτάνει· καὶ ἐπεὶ χρώμενοί τινες τῷ τόπῳ, ἀνασκευάζουσι δεικνύοντες ὅτι τὸ ὠὸν ὂν μὴ τὸ χερσαῖον, διὰ τοῦτο διαφορὰν τοῦ ζῴου, τὸ μὲ ὡ τόπῳ τῇ σημαίνουσι, δείκνυσιν ἁμαρτάνοντας· μὴ φησὶν ὅτι τὸ ὠὸν μὴ τὸ χερσαῖον διὰ τὸ πῦ, ἦγουν ὡ τόπῳ τῇ, οὕτω λέγον· ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ὡ δυνάμει τινὶ τῇ δεῖσι διαύτη· ποιόν γὰρ τι σημαίνουσιν· εἰκότως δὲ μὴ τὸ οὐσίας προσέθηκεν· ὁσίας τὴ διαφορὰ οὐ δύναται τὸ ποῦ εἶναι· τὰ μὲν γὰρ ὄντων ἀναγκαῖον καὶ τὸν ὁρισμὸν ἔχειν τινὰ διαφορὰν τοῦ ὄντος δηλωτικὸν· οἷον τὸ ὠὸν καὶ τὸ χερσαῖον· οὐκ ὡς νῦν μὲν ὄντων ὡ ᾧ εἰσὶ τόπῳ, νῦν δ' οὐκ ὄντων, ἀλλ' ἀεὶ ὄντων· ἐπειδὴ καὶ ὅτε συμβαίνει τοὺς τόπους αὐτὰ μεταβάλλειν, τὰς διαφορὰς οὐ μεταβάλλουσιν· ὁ γὰρ ἄνθρωπος νηχόμενος, οὐ λέγεται ὠὸν ὄν, ἀλλὰ χερσαῖος· ὡσαύτως καὶ ὅσα τῶν ὠὸν ὄντων ὡ τῇ χέρσῳ ἐξορύττονται, οὐ λέγονται χερσαῖα, ἀλλ' ὠὸν ὄντα.

» Πάλιν εἰ πρὸς πάθος. Οἷον εἰ τις εἰποι ἄνθρωπος ὄστι ζῷον θερμαινόμενον, ἢ ψυχόμενον, φανερὸν ὅτι τὸ θερμαίνεσθαι καὶ τὸ ψύχεσθαι πάθη ὄντα, διαφορὰν οὐσιῶν δὴ ποιήσει· πάντα δὲ τὰ διαύτα πάθη ἐπίστασιν λαμβάνοντα, ἰδιάσουσι τὸ ζῷον τῆς οὐσίας· ὥστε καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐπίστασιν ὡ ᾧ ζῷῳ δεξάμενα, φθείρει τὸ ζῷον· ἡ δὲ οὐσιώδης διαφορὰ, σωστικὴ μᾶλλον ὠφείλει εἶναι τῆς οὐσίας, καὶ οὐ φθαρτική· καθόλου γὰρ ἀδιαίρετόν ὄστιν ἓν τῶν ὄντων ἕκαστον αὐτῶν τῆς οἰκείας διαφορᾶς· οἷον ἀνθρώπου μὲν, αὐτῶν τοῦ λογικοῦ· ἵππου δὲ, αὐτῶν τοῦ ἀλόγου· καὶ καθόλου ἐπεῖν, καθ' ὅσα πάθη ἀλλοιοῦται τὸ εἶδος τὸ ἔχον ταῦτα, ἄ εἰσι τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν· ἢ τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν· καὶ τὰ τοιαῦτα, οὐδὲν τούτων ἔσται διαφορά· τὸ γὰρ θερμὸν ἐπιτατὸν, φθείρει πὼ ἀφὼ καὶ τὸ ζῷον· αὐτὸ γὰρ ἀφῆς, ἀδύνατον εἶναι ζῷον· καὶ τὸ λευκὸν καὶ ἄχρον λαμπρὸν ὑποβαίνοντα πὼ ὁρατικὸν δύναμιν, φθείρει πὼ ὅλον καὶ τὰ ἄλλα δ' ὡσαύτως. Καὶ εἴ τινος τῶν πρός τι Ετι φησὶ τῶν πρός τι γενῶν καὶ τὰς διαφορὰς εἶναι πρός τι· ἐπεὶ γὰρ τῶν πρός τι τὰ μὲν πρὸς αὐτί μόνον ὄστι, καὶ οὐκ ἂν τις αὐτοῖς πρὸς ἄλλο χρήσαιτο ἢ πρὸς ὃ πέφυκεν ἕκαστον· ὡς πρὸ τῇ ὄψει τὸ μόνον ὁραῶν, τὰ δὲ καὶ πρὸς ἄλλο τι πρὸς ὃ οὐ πέφυκε χρήσαιτ' ἂν τις, τῇ γοῦν

ἡ διαφορὰ ἑνὶ πλέον τῶν δυοῖν λέγεται

Nō omnis differētia propriū designat genus

Ἀνθρωπινὸν μόνον

Aquaticū & terrestre cuiusmodi differētiae sint

Differentia substātialis magis seruatrix qm corruptrix ÷

Τὸ ἡμέτερον ἐποίησεν φθείρει τὴν ἁφὴν ἢ τὸ ζῷον · nota pro nimo · quod & mihi cōtigit

σλεγγίδ, οὐ πρὸς τὸ παραξύεσθαι χρήσιμ' ἂν τις μόνον, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοῦ ὕδωρ ἀρύσασθαι, δεῖ φησὶν ὧν τῇ τῶν πρός τι ἀποδόσει, μὴ μόνον παραφυλάττειν τὰς διαφορὰς ὥστε καὶ ταύτας εἶναι πρός τι, ἀλλὰ καὶ εἰ πρὸς ὃ πεφύκασιν ἀφορίζουσι). ἔστι δὲ σλεγγὶς, ὡς μέν τινες λέγουσι, τὸ κτένιον· ὡς δὲ ἕτεροι, ὄργανον τὸ κοῖλον δι' οὗ τοὺς ἰσχυρῶς ἀπέχεον· ὃ δοκεῖ βέλτιον, ἐκ τοῦ δι' αὐτοῦ κοίλου ὄντος καὶ ὕδωρ ἀρύεσθαι· τὸ δὲ τῆς σλεγγίδος ὄνομα, ὡς τῷ λυκόφρονι· φησὶ γὰρ ἐκείνος σλεγίσματα, τὰ ἀποξύσματα εἰς ἃ αὐτό· οὐ μόνον φησὶ χρὴ τὰς διαφορὰς τὰς οἰκείας τοῖς ὁρισμοῖς τῶν πρός τι λαμβανομένας κἀκείνας πρός τι εἶναι· ἀλλὰ δεῖ ἐν τῷ προσδιαλεγόμενον σκοπεῖν, ᾗ ἐάν τις ὁρισῶν τι πρός τι ἀποδιδῶσιν ὁ ὁριζόμενος, πρὸς ὃ κυρίως πέφυκε λέγεσθαι ὡς ἔχοντα ἔχων· χρὴ δ' ἐν ὁριζομένῳ τι τῷ πρός τι καὶ κείνων μνημονεύειν ὧν τῇ ἀποδόσει τοῦ ὁρισμοῦ πρὸς ὃ λέγει· κυρίως δ' ὁριζόμενον εἴτε σὺ ἐστὶ τὸ πρὸς ἃ λέγει, εἴτε καὶ δύο. εἰ μὲν τὸ ὁρισὸν ἐκεῖνο πρὸς δύο πέφυκεν ἔχειν κυρίως πως ἔχοντα, ὡς ἡ γραμματικὴ ὁρισὸν οὖσα καὶ αὐτὴ τῶν πρός τι καθ' ἕν γινώσκεται ἀπὸ τῆς ὀνόματι ἐπισήμῃ λέγεται, πρὸς δύο πέφυκεν ἔχειν πως σχεσιν· πρός τε τὸ δύνασθαι γράφειν καὶ τὸ δύνασθαι ἀναγινώσκειν· καὶ ἀμφοτέρων χρὴ τὸν ὁριζόμενον αὐτῆς ὁρισμῷ μνημονεύειν λέγοντα, γραμματική ἐστι, τέχνη τοῦ δύνασθαι γράφειν καὶ τὸ δύνασθαι ἀναγινώσκειν· εἰ δὲ πρὸς οὗ κυρίως φαίνεται σχέσιν ἔχον τὸ ὁρισὸν, πρὸς δὲ τὸ ἕτερον ἀκύρως, ὡς ἡ ἰατρικὴ πρὸς μὲν τὸ ὑγιάσαι, κυρίως λέγεται· πρὸς δὲ τὸ νοσοφῆσαι ἀκύρως, τὸ πρὸς ὃ κυρίως λέγεται μόνον ἀπομνημονευτέον· εἰ δὲ πρὸς οὗ μόνον, ὡς ἡ ὄψις πρὸς μόνον τὸ ὁρᾶν, καὶ ἡ ἀκοὴ πρὸς μόνον τὸ ἀκούειν, τοῦ ὠνὸς μόνου ἀπομνημονευτέον· ὡσδέχεται μέν τοι τι πρὸς τὸ πρός τι χρήσασθαι καὶ πρὸς ἄλλό τι πρὸς ὃ οὐ πέφυκεν λέγεσθαι· οἷον τῇ σλεγγίδι ἐνίοτε χρήσασθαι πρὸς τὸ ἀρύειν ὕδωρ, ἢ ἕτερόν τι ὑγρόν· καί τοι ἐπιτηδειότερον μᾶλλον οὐδὲν πρὸς τὸ ἀποξύειν· ἀλλ' ὅμως φησὶ καὶ οὕτω ἔστι χρήσασθαι ταύτῃ μὴ πρὸς τὸ ἀρύειν διὰ τὸ ἔχειν κοιλότητα, ἐπεὶ οὐ πέφυκε πρὸς τὸ ἀρύειν λέγεσθαι, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἀποξύειν, ἁμαρτάνει ὁ τοιοῦτον ὁριζόμενος ὄργανον πρὸς τὸ ἀρύειν. σλεγγίδα δέ τινες λέγουσι, τὸ ὀρφῶδες κτένιον· ἄλλοι δὲ, εἶδος σώγου· δι' οὗ ἀφροῦσι τοὺς ἰσχυροὺς τῶν νοσούντων οἱ ἰατροί· ὡς πρὸ οὗ καὶ τῶν ἄλλων τῇ τοῦ ἐπισήμου σημείου γνώμῃ τοῦ σωσυβαίου χρήσασθαι δεῖ, οὕτω μὴ καὶ τῆς διακρίσεως τῶν προκειμένων φησὶ διὸ ἀποδίδωσιν ὅρον τὸ πρὸς ὃ πέφυκε, λέγων ἐφ' ὃ χρήσιμ' ἂν αὐτῷ ὁ φρόνιμος ἢ φρόνιμος· καὶ ἡ τοῦ ἐπισήμου, ἐπισήμη· οἷον εἰ ἰατρικόν ἐστιν, ὁρᾶν τοὺς φρονιμωτέρους τῶν ἰατρῶν καὶ ἐπισήμονας, ἐφ' οὓς τούτῳ ἐχρήσαντο· ὁμοίως καὶ εἰ γεωμετρικόν, πῶς δεῖ ἐξελάβοντο· προστίθησι καὶ δεῖ τοῖς αὖθις· ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστι πρὸς ἅπαντα λεγόμενον, ἃ πρὸς πάντα λέγεται πρώτως· ἀλλὰ πρὸς μέν τι, πρώτως· πρὸς δέ τι, δευτέρως, δεῖ φησὶν ὁρᾶν εἰ μὴ πρὸς ὃ λέγεται πρώτως ἀπέδωκεν ὁ ὁριζόμενος· ἡ γὰρ φρόνησις, πρώτως τοῦ λογιστικοῦ ἐστὶν ἀρετή· τῆς δὲ ψυχῆς, μόριόν ἐστι τὸ λογιστικόν· τὸ δὲ ὑπάρχον τῷ μορίῳ, ὑπάρχει καὶ τῷ ὅλῳ· κατὰ ταῦτα οὖν λέγωμεν καὶ ἡ ψυχὴ φρόνιμος, ἀλλὰ δευτέρως καὶ ὁ ἄνθρωπος ὅτι· πῶς ψυχὴν· ἐκ ψυχῆς γὰρ καὶ σώματος· καὶ εἰ πῶς σωφροσύνην τοῦ ἐπιθυμητικοῦ πρώτως οὖσαν ἀρετὴν, ᾗ πῶς ἀνδρίαν τοῦ θυμικοῦ, τῆς ψυχῆς ἀποδώσ τις ἀρετάς. ἔτι εἰ μὴ δεκτικόν ἐστι. "

ἔτι φησὶν εἰ μὴ δεκτικόν ἐστι τὸ ὡρισμένον ἐκεῖνο πάθος· ἢ ἡ διάθεσις, ἢ ἡ ἕξις· ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ἐκείνου οὗ ἀπέδωκεν, ὁ ὁριζόμενος οὕτως, ἡμάρτε· πᾶν γὰρ πάθος καὶ πᾶσα διάθεσις οὐκ ἐκείνῳ πέφυκε γίνεσθαι τῷ πράγματι, οὗ καὶ ἔστι διάθεσις ἢ πάθος· οἷον εἰ μέν τις ὁριζοιτο πῶς ἐπισήμῳ διάθεσιν τῆς ψυχῆς, καλῶς ἀπέδωκε τὸ ὁρισμὸν τῆς ἐπισήμης· οὐ γὰρ τῇ ψυχῇ ἐστιν ἡ ἐπισήμη διάθεσις· εἰ δὲ τὸ ἀποδοθὲν ἢ τῇ διαθέσει οὐ τῷ ὁρισμῷ, οὐκ ἔστιν ἐκείνου, οὐ καλῶς ὡρίσαντο· οἷον ὕπνος ἐστὶν, ἀδυναμία αἰσθήσεως· καὶ γὰρ ὁ ὕπνος πάθος μέν ἐστιν, ἀλλὰ τοῦ ζῴου οὗ ἡ αἴσθησις· οὐ μὴν τοι αὐτῆς τῆς αἰσθήσεως· οὐ γὰρ ἐστιν ἀδυναμία, ἐκείνου μὴ πάθος· αὖ εἴη ὁ ὕπνος οὐκ ἔστι δὲ ὁ ὕπνος οὐ αἰσθήσει, ἀλλ' οὐ ζῴῳ· καὶ πάλιν ἀπορεία ἐστὶν, ἰσότης ἀντιῶν λο

Quedá eorú que de multis dicuntur nõ de omnibus primo dicuntur sed de aliquo prius de alio posterius. ut sapiẽtia prius dicitur de rationali anime parte. posterius de ipsa anima ultimo de ipso homine

Somnus est impotẽtia sensuũ nõ ẽe. bon. diff.

δεκτικὸν videtur hic accipi passive

πισμῶν· καὶ γὰρ ἡ ἀπορεία, πάθος ἐστὶν ἀνθρώπου δι' ἰσότητα ἀντιῶν λογισμῶν, καὶ ἐπ' ἀλγηδόνων ἔστιν, διάστασις τῶν συμφύτων μορίων μετὰ βίας· ἡ γὰρ ἀλγηδὼν, πάθος ἐστὶ ζῴου διὰ πῶ μετὰ βίας τῶν συμφύτων μορίων διάστασιν, ἀλλ' οὐ διάστασις τῶν συμφύτων μορίων· εἰ γὰρ ὧδ' οὕτως, ἐλλειμμάτα ἂν ψυχικὰ τεμνόμενα καὶ πῶ τῶν μερῶν διάστασιν ποιοῦντα, ἀλγηδόνας ἔχειν· καὶ πάλιν ὑγίεια ἔστι, συμμετρία ὑγρῶν καὶ θερμῶν· εἰ δ' οὕτως, ἀνάγκη καὶ τὰ ψυχρὰ καὶ τὰ ὑγρὰ ὑγιαίνειν, ἢ γοῦν αὐτὰς τὰς ἀψύχους ποιότητας· ἔστι γ' ἂν καὶ ταύτας συμμετρία ψυχρῶν καὶ θερμῶν· ἀλλ' ὑγίεια ἐστὶ, σώματος ζῴου οὐ συμμετρία θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ ὑγρῶν καὶ ξηρῶν· οὐ πᾶσιν οὖν τοῖς ἐρημωθεῖσι ἡ ἁμαρτία παρὰ τὸ μὴ δεκτικὸν εἶναι τὸ ἀποδεδομένον πάθος ἢ διάθεσιν ὑποκεῖσθαι τοῖσ ἐρημωθεῖσι. ἔτι δὲ ποιούμενον. ἔτι φησὶν ἁμαρ " πάνεσθαι οἱ οὕτως ὁριζόμενοι καὶ λαμβάνοντες οὐ τῷ ὁρισμῷ, τὸ ποιοῦν· ὃ οὐκ ἔστι δεκτικὸν τοῦ ὁρισθῆναι, ἢ τὸ ποιούμενον τι θέσιν εἰς τὸ ποιητικὸν, ἢ τὸ ποιητικὸν, εἰς τὸ ποιούμενον· ὁ γὰρ λέπτων ὕπνος ἐστὶν ἀδυναμία αἰσθήσεως, ἐποίησε πῶς αἴσθησιν δεκτικὸν τοῦ ὕπνου. οὐκ ἔστι δὲ τῆς αἰσθήσεως ὡς εἴρηται πάθος ὁ ὕπνος· ἢ γὰρ αὖ, ἡ αἴσθησις ὕπνωσίς ἐστιν· ὧδε ἡ ἀλγηδὼν ἕξις, διάστασις τῶν συμφύτων μορίων· συμβαίνοι γὰρ αὖ οὕτω τὸ ποιούμενον εἶναι ποιητικὸν· ἕξιν δὲ ἄτοπον· ἡ γὰρ διάστασις τῶν συμφύτων μορίων, μᾶλλον ἐστὶ ποιητικὸν τῆς ἀλγηδόνος· οὐδὲ ὁ ὕπνος ἀδυναμία αἰσθήσεως, ἀλλὰ ποιητικὸν θατέρου θατέρου· ἢ γ' ἡ ἀδυναμία ἐστὶ ποιητικὸν τοῦ ὕπνου, ἀδυατήσαντος γὰρ τὸ ὀρατικοῦ ὀργάνου, ὑπνώττει τὸ ζῷον· ἢ ὁ ὕπνος ποιητικὸς τῆς ἀδυναμίας· ὑπνώττοντος γὰρ τοῦ ζῴου, ἀδυναμία τῇ αἰσθήσει ἐπιγίνεται· ἀλλ' οὐδὲ ἡ ἀπορεία ποιητική ἐστι τῶν ἀντιῶν λογισμῶν, ἀλλὰ τὸ ἀνάπαλιν· ἔστι δὲ ἡ ἀπορεία, πάθος τ' διανοίας διὰ ἰσότητα λογισμῶν ἐπινομήν. ὅταν γ' ὦσι δυοὶ λογισμοὶ ἀντίοι, σκοποῦσι καὶ βασταίζουσιν ἡμῖν τοῖς μᾶλλον αἱρμόδιος φαίνεται, ἰσότης καὶ ὁμοιότης καὶ ἐπ' ἀμφοτέρας καθ' ἑκάτερον φαίνηται, τὸ τοιοῦτον πάθος γίνεται· οἷον προτείνεις εἰ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἢ θνητή· καὶ λαμβάνεται καθ' ἑκάτερον λόγων, δεικνυώτων καὶ ἀμφω τὰ ζητούμενα λόγοις μὴ ἀφορίσεσιν ἰσχυρὰς, τότε γίνεται ἀπορεία, διὰ τῶν μερῶν δεῖ προστεθῆναι· ὅταν οὖν πάντα ἰσχυρὰ φαίνηται καὶ ὅμοια τοσοῦτον ὥστε καὶ ἀχρεῖν τίνος τῶν μερῶν ἔσται μᾶλλον λαβεῖν, ἀχρεία ἐστίν. ἔτι κατὰ τοὺς χρόνους πάντας ἐνδέχε- "
πεσθαι. δεῖ φησὶν ὁρᾶν, εἰ διαφωνεῖ κατὰ χρόνον τοῦ ὁρισθῆναι καὶ ἀθανάτου, μὴ κατὰ τοὺς ἔσεις χρόνους διήκουσαν, ἔστι δὲ καὶ ὁ ὁρισμὸς ὁ τοιοῦτος, καλῶς ἀποδέδοται· εἰ δὲ διαφωνεῖ οὐ καλῶς· οὕτως αὖ διαβάλλοιτο ὁ τὸν αἰώνιον λέγων ἀεὶ ἐσόμενον· ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν αἰώνιον ἀΐδιον καθ' ὅλους τοὺς χρόνους· ὁ δὲ κατὰ τὸν μέλλοντα μόνον τὸν ἐσόμενον ἀπέδωκεν. ἄδηλον γὰρ εἰ τὸ μέλλου τι, ἔσται, ἢ καλῶς ἀπέδωκε· διαφώνησε γὰρ κατὰ τὸν χρόνον· ὁμοίως καὶ εἴ τις εἴποι, ἀθανάτος ἐστὶ τὸν θεὸν ἄφθαρτον· τὸ γὰρ θεῶ ἄφθαρτον, θεῶ ἀθάνατον δηλοῖ, καὶ διαφωνεῖ κατὰ τὸν μέλλοντα καὶ παρελήλυθότα· ἄδηλον γὰρ εἰ μὴ μετὰ ταῦτα οὐ φθαρήσεται· ἢ εἰ πρώην ἔφθαρται· τὸ γὰρ ἀθάνατον, ἀϊδίως ἐστὶν ἀθάνατον· ἢ ἐνδέχεται μὲν τοῦτο τοῦ σημαινομένου ἐνδέχεσθαι τοῦ θεῶ οὐ συμβαίνει ἀποδεδόσθαι καλῶς τὸν ὁρισμόν· ἀμφίβολον γάρ ἐστι τὸ θεῶ ἄφθαρτον· σημαίνει, ἢ ὅτι ἀεὶ ἔφθαρται θεῶ ἄφθαρτον, ἢ ὅτι οὐ δύναται θεῶ φθαρῆναι, δύναται δὲ φθαρήσεσθαι, ἢ ὅτι θεῶ ἐστιν, οἷον μηδέποτε φθαρῆναι· ὅταν οὖν φησὶ λέγωμεν ὅτι ἀθάνατόν ἐστι τὸ θεῶ ἄφθαρτον ζῷον, οὐ κατὰ τοῦτο τὸ σημαινόμενον τοῦ ἀφθάρτου λέγομεν τὸ θεῶ ἄφθαρτον, ὅτι θεῶ ἐστιν ἄφθαρτον· πρῶτον δὲ ἔφθαρται· οὐδὲ κατὰ τὸ ἕτερον τὸ δεῖ τὸ μέλλοντος, ἀλλὰ κατὰ τὸ τρίτον σημαινόμενον τὸ θεῶ ἀφθάρτου, ὅταν ταυτόν ἐστι τῷ ἀθανάτῳ· ὥστε οὐ συμβαίνει κατὰ τοῦτο τὸ σημαινόμενον τὸ θεῶ ἄφθαρτον θεῶ ἀθάνατον εἶναι· ὥστε εἰ συμφωνεῖ μὲν τὸ ἀθάνατον τῷ θεῶ ἀφθάρτῳ κατὰ τὸν λόγον, ἤγουν κατὰ τὸ ἀποδοθὲν τρίτον σημαινόμενον, κατὰ δ' ὄνομα διαφωνεῖ, ὅτι τὸ ἀθανάτου οὐ σημαίνει τὸ θεῶ ἄφθαρτον, οὐκ ἔστι ταυτὸν τῷ

Ambiguitaté esse ac qlitaté cõtrariarũ ratiocinationum & doloré esse dimisioné cõmunitarũ partium violentarũ. & sanitaté esse temperamentũ frigidi calidi humidi sicci nõ esse bonas diffinitiones

Qui eternũ diffinit semp futurũ non recte diffinit

ἀθανάτῳ τὸ νῦν ἄφθαρτον. καὶ ὀξὺ βαρὺ οὐδὲ ὁρισμὸς αὐτῶν ἐστι. χρηστέον οὖν τῷ τόπῳ
» καθάπερ εἴρηται, ἤγουν κατὰ τὸ τίνων σημαινόμενον. σκεπτέον δὲ καὶ εἰ καθ' ἑ- »
» κάτερον μᾶλλον. ἐπεὶ ὁ ἑνὸς ὁρισμὸς, τῆς οὐσίας αὐτῶν ἐστι δηλωτικὸς, δῆ- »
φοιν ἀφορᾶν δέοντος τινὸς ὁρισμοῦ, ἐπισκοπεῖν εἰ κατά τινα ἄλλον λόγον δύναται λέγε-
σθαι τὸ προκείμενον ὁρισμὸν. εἰ γὰρ εἴη μᾶλλον ὑφ' ἑτέρου τινὸς δηλούμενον, οὐκ ἔσται ὁ
ἐρμηνεύς λόγος, ὁρισμὸς αὐτῶν. ὁ γὰρ λόγος ὁ μᾶλλον δηλῶν τὸ προκείμενον, αὐτὸς
ἐστι κυρίως αὐτοῦ ὁρισμός. εἴη δ' ἂν ὁ τόπος οὗτος ἐκ παραβολῆς. ὅτι δὲ τὸ προαιρέσει
μᾶλλον ἢ δυνάμει ἢ διὰ καιόσιόν, καὶ ἀφ' ὧν ἄλλων ἀρετῶν δείκνυται. κυρίως τόδε γὰρ
ἡ προαίρεσις, τῆς δυνάμεως. οὐ γὰρ ὁ δυνάμενος, ἀλλ' ὁ προαιρούμενος, σωφρόνως καὶ »
μὴ δύνηται κατὰ τὸ ὀρθὸν λόγον ζῆν. εἰ δ' ἀνάπαλιν ἢ ἄδηλον τῆς κατάστασιν. εἰ δὲ »
μὴ πρᾶγμα δέχεται μᾶλλον. εἰ τὸ μὲν φησὶν ὁρισὸν, ἐπίτασιν ἐπιδέχεται, τὸ δὲ κα- »
τὰ τὸν λόγον ἀκροᾶσθαι, οὐκ ἐπιδέχεται. ἢ τὸ ἀνάπαλιν. τὸ μὲν κατὰ τὸν λόγον ἐπιδέ-
χεται, τὸ δὲ ὁρισὸν οὐκ ἐπιδέχεται, οὐ καλῶς ἀκροᾶσθαι ὁ ὁρισμός. οἷον ἡ ἡδονή ἐστι
διάθεσις ψυχῆς βελτίστη. ἰδοὺ γὰρ τὸ μὲν ὁρισὸν ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον. ἔστι γὰρ μᾶλ-
λον καὶ ἧττον ἡδονή. ὁ δὲ ὁρισμὸς ζωὴ τοιαύτη ἐστὶν ἡ διάθεσις ψυχῆς ἡ βελτίστη, ἐπεὶ ἕξις ἐστὶν,
οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον. ἢ τὸ ἀνάπαλιν. οἷον ὁ ἄνθρωπος ἔστι ζῷον λογικὸν γραμμα-
τικόν. ἰδοὺ γάρ τὸ μὲν ὁρισὸν ὁ ἄνθρωπος, οὐκ ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον. οὐδὲ γὰρ ἔστι μᾶλ-
λον ἄνθρωπος. τὸ δὲ λογικὸν καὶ τὸ γραμματικόν, τὸ ὡ τῷ ὁρισμῷ, ἐπιδέχεται. ἔστι γὰρ
ζῷον λογικὸν γραμματικόν καὶ μᾶλλον καὶ ἧττον. δεῖ δὲ καὶ ἀμφότερα ἐπιδέχεσθαι
τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. ἢ οὐδέτερον, εἴπερ ὁ ὁρισμὸς ὁ αὐτὸς ὀφείλει εἶναι τῷ ὁρισ-
τῷ. οὕτω ὁ ὁρισμὸς ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. τὸ δὲ ὁρισὸν οὐκ ἐπιδέχεται. ἢ δ'
ἀνάπαλιν, οὐκ ἔστι τῶν τὸ ὁριστῷ. καὶ δῆλον ὅτι οὐδὲ ὁρισμός ἐστιν. ἔτι δὲ φησὶν εἰ μὴ
ἀμφότερα, τε ὁρισὸν καὶ ὁ ὁρισμὸς ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον. οὐκ ἄμα δὲ
ἀλλὰ ἀνὰ μέρος, οὐ καλῶς ἀποδίδοται ὁ ὁρισμὸς. οἷον ὁρῶς ἐστὶν ἐπιθυμία σωουσίά-
σαι. ὅτε γὰρ ὁ ὁρῶς ἔχει τὸ μᾶλλον, ἡ ἐπιθυμία τῆς σωουσίασ τὸ ἧττον ἔχει. ὁπότε μᾶλ-
λον ὁρῶν, οὐ μᾶλλον ἐπιθυμεῖ σωσασάσαι. ἡ γὰρ σωουσία, φθαρτική ἐστι τῶ ὁρῶτος.
ὅτε δὲ ἡ ἐπιθυμία τῆς σωουσίασ τὸ μᾶλλον ἔχει, ὁ ὁρῶς αὖ τὸ ἧττον. ὁ γὰρ μᾶλ-
λον ἐπιθυμῶν σωουσιάσαι, ἧττον ὁρᾷ. ἔοικε δὲ ἀμφότερα τό, τε μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον ἅ
μα ἐπιδέχεται καὶ μὴ ἀνὰ μέρος, εἴπερ ὁ ὁρισμὸς ὁ αὐτὸς ὀφείλει εἶναι τῷ ὁρισῷ.
» ΕΤΙ ἐὰν δύο τινῶν προτεθέντων. ΕΤΙ εἰ δύο τινῶν προτεθέντων ἐσῶν οἷον φλο »
γὸς καὶ πυρός, ἀκροσθείη τὸ πυρὸς ὁρισμὸς, σῶμα λεπτομερέστατον, λιπτέον μόριν τὸ πυ-
ρὸς πλὴν φλογὸς καὶ τὸ φῶς. καὶ σκεπτέον καθ' οὗ τὸ πρᾶγμα, ἤγουν τὸ πῦρ μᾶλλον λέ-
γεται. ὁ δὲ λόγος τοῦ πυρὸς, ἤγουν τὸ σῶμα λεπτομερέστατον ἧττον. οὕτοις οὖν ἡ μὴ
φλὸξ μᾶλλον πῦρ λέγεται, ἢ τὸ φῶς. τὸ δὲ φῶς, σῶμα λεπτομερέστατον μᾶλλον, ἢ ἡ
φλὸξ. ὥστε οὐκ ἔστιν ὁρισμὸς τὸ σῶμα τὸ λεπτομερέστατον. ἔλει γὰρ εἰ ἰῶ ὁρισμὸς τοῦ
τὸ τοῦ πυρὸς καὶ κατ' ἀμφοτέρων τῶν αὐτοῦ τῆς τε φλογὸς καὶ τοῦ φωτὸς, ἡ τὸ ὄνο-
μα ὁμοίως λέγεσθαι καὶ τὸν λόγον, καὶ μὴ τὸ μὲν ἧττον, τὸ δὲ ἐλαττον. πάλιν εἰ δοθείη
τοῦ πυρὸς ὁρισμὸς σῶμα τὸ καυστικόν, λιπτέον δύο εἴδη αὐτοῦ τοῦ πυρὸς πλὴν φλόγα καὶ
τὸν ἄνθρακα. καὶ σκεπτέον εἰ τὸ πῦρ ὁμοίως ἀμφοτέρων κατηγορεῖται. καὶ οὐ μᾶλλον
ἡ φλὸξ ἢ ὁ ἄνθραξ ῥηθείη αὖ πῦρ. τὸ δ' ἐστὶν, ἤγουν ὁ ὁρισμὸς τοῦ πυρὸς, ζωτέσι τὸ
σῶμα, καυστικὸν μᾶλλον κατὰ τῆς φλογὸς ἢ κατὰ τοῦ ἄνθρακος, οὐ καλῶς ἀκροάσθη-
» ται ὁ ὁρισμὸς τοῦ πυρὸς, σῶμα τὸ καυστικόν. ΕΤΙ ἐὰν πρὸς δύο. ΔΕΙ φη »
σὶ καὶ τὰ οἷ ᾧ ἀκροάσθαι λόγῳ ζητῶν εἰ πρὸς δύο τὸν ὁρισμὸν ἀποδέδωκεν. ἐπεὶ
δὲ τῶν πρὸς δύο ἀποδεδομένων, τὸ μὲν οὕτως ἀποδέδοται πρὸς αὐτὰ δύναται, ὡς
πρὸς ἄμφω ἅμα αὐτά. ὁ γὰρ πλὴ γραμματικῶ λέγων ἐπιστήμῳ τοῦ ἀναγινώσκειν
τε καὶ γράφειν, πρὸς ἄμφω ἅμα αὐτὰ ἀποδίδωκε τὸ δὲ πρὸς δύο μὲν ἀποδέδοται,
οὐ μὴν ὡς πρὸς ἄμφω ἅμα, ἀλλ' ὡς οὐτούτοις ὄντος τοῦ πράγματος τοῦ ὁριστοῦ,
βουλόμενος δηλῶσαι πῶς πρὸς δύο τὸν ἀποδεδομένον λόγον ποιεῖται ὁ ὁριζόμενος,
προσέθηκε

Sermo q magis enucleat quod propositū ÷ ad definiendū ille uera ÷ definito

ἔρως ἐστὶν ἐπιθυμία σωουσίασ. πῶ ÷ bona diffo

προσέθηκε τὸ καθ' ἑκάτερον. ὁ ὅτι δηλωτικὸν τοῦ μὴ πρὸς ἅμα. ὡς ποιεῖ ὁ τὸ καλὸν ὁρι-
ζόμενος, καὶ λέγων καλὸν ὅτι τὸ δι' ὄψεως, ἢ δι' ἀκοῆς ἡδύ. τοὺς οὖν οὕτως ὁριζομένους
λέγει, μὴ καλῶς ἀποδίδοναι τὸν τῆς πράγματος λόγον. ἅμα γὰρ δηλοῖ τοῦ αὐτοῦ λόγου,
τὸ αὐτὸ καὶ ῥῆτον καὶ οὐ ῥῆτον λέγει. καὶ καλὸν καὶ οὐ καλόν, καθ' ἑκάτερον τῶν ἀπο-
δοθέντων. εἰ γὰρ καλόν ὅτι τὸ δι' ὄψεως ἡδύ, ἔστι δὲ καλὸν καὶ τὸ δι' ἀκοῆς ἡδύ, ἔσται ἑ-
κατέρῳ αὐτῶν τῶν τὸ καλὸν ῥῆτον ὅταν μὴ δι' ὄψεως ᾖ ἡδύ, οὐκ ἔσται καλόν.
τοῖς γὰρ αὐτοῖς τὰ αὐτὰ κείμενα τὰ αὐτά. εἰ οὖν τῶν τὸ καλὸν τε καὶ δι' ὄψεως ἡδύ,
αὐτῷ κεῖται δὲ τῷ μὴ καλῷ, τὸ μὴ καλόν. τῷ δὲ δι' ὄψεως ἡδεῖ, τὸ μὴ ἡδὺ δι' ὄψεως, ἔσται
τῶν τὸ μὴ καλῶ τὸ μὴ δι' ὄψεως ἡδύ. ἀλλὰ μὴν τὸ δι' ἀκοῆς ἡδύ, τὸ δι' ὄψεώς ἐστιν ἡδύ.
τὸ ἄρα δι' ἀκοῆς ἡδύ, οὐ καλόν. ἀλλ' ὑπόκειται τὸ δι' ἀκοῆσ ἡδὺ καλόν. τὸ αὐτὸ ἄρα ἔ-
σται καλὸν καὶ οὐ καλὸν τοῖς οὕτως ὁριζομένοις. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ τῶ ὄντος ἀποδοθείη λό
γος. ὅτι οὗ ὄν ἐστιν ὁ δίον τε ποιεῖν καὶ πάσχειν, τὸ αὐτὸ γὰρ ἔσται οὗ τε καὶ μὴ ὄν. εἰ γὰρ τὸ
ὂν τῶν τὸ ἑκατέρῳ αὐτῶν, τὸ οὗ ἄρα τῶν τὸ τῷ οἷῳ τε ποιεῖν. τὸ δὲ μὴ δίον τε ποιεῖν,
οὐκ ἔστιν ὄν. τὸ δὲ δίον τε πάσχειν μηκέτι δὲ ποιεῖν, ἄλλο τῶ δίον τε ποιεῖν. ἀλλὰ τὸ δίον τε
ποιεῖν, ὄν. τὸ ἄρα δίοντε πάσχειν, οὐκ ὄν. ἔσται ἄρα τὸ αὐτὸ καὶ ὂν καὶ οὐκ ὄν. τὸ γὰρ δίον
τε πάσχειν ἔσται τῶν ὄντι καὶ μὴ ὄντι. τῷ μὲν ὄντι, ὅτι ἔκειτο τὸ ὂν καὶ αὐτῷ ὄντι.
τῷ δὲ μὴ ὄντι, ὅτι τὸ αὐτικείμενον τὸ δίοντε ποιεῖν, ὃ τῶν τῷ μὴ ὄντι, τῶν τὸν ἔσται τῷ
μὴ ὄντι. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν, ἔσται ὂν καὶ οὐκ ὄν. καθόσον μὲν γὰρ δίοντε
ποιεῖν, ὂν αὐτὸ ὁρᾶι. καθόσον δὲ δίοντε πάσχειν, οὐκ ὄν. ἢ ἔμπαλιν. οὐδὲν γὰρ διαφέρει.
» ΕΤΙ καὶ τῶν γενῶν καὶ τῶν διαφορῶν. ΕΤΙ δέ φησιν αὐτὶ τῶν ὀνομάτων τῶν »
αὐτῶν τοῖς ὅροις κειμένων εἴτε γένεσι ταῦτα εἴτε διαφοραὶ, λαμβάνειν τοὺς ὅρους αὐτῶν,
καὶ σκοπεῖν εἰ διαφωνοῦσιν. οἷον φυτόν ὅτι ζῷον ἐρριζωμένον αὐτῆι γῆι. ἐπεὶ οὖν λιφθεί-
ση τὸ ὁρισμοῦ τὸ ζῷον ὃ ὡς γένος κεῖται αὐτῷ τῷ ὅρῳ τὸ φυτοῦ, ἔστι δ' οὐδὲν ἡ οὐσία ἔμ
ψυχος αἰσθητική, διαφωνία ἔσται τοὔνου πρὸς τὸ φυτόν. οὐ γὰρ ὄντι αἰσθητικὸν τὸ φυ-
τὸν, οὐκ ἂν εἴη καλῶς ἀποδεδομένος ὁ τοῦ φυτοῦ ὁρισμός, τὸ ζῷον ἐρριζωμένον αὐτῆι γῆι. ὁ
» μοίως καὶ ἐπὶ τῶν διαφορῶν. ΕΑΝ δ' ἡ πρόστι. ΤΩΝ προστι τὰ μὲν καθ' »
αὐτό ἐστιν, ὡς ἐπιστήμη αἴσθησις δισσόλασιον. καθ' αὐτὰ γὰρ ἀποδίδονται, ἐπιστήμη μ
πρὸς ἐπιστήμην, αἴσθησις δὲ πρὸς αἴσθητον. καὶ ὁμοίως δισσόλασιον πρὸς ἡμισυ. τὸ δὲ οὐ
καθ' ἑαυτὰ, ἀλλὰ κατὰ τὸ γένος. ὡς γεωμετρία, γραμματικὴ. ταῦτα γὰρ διὰ πῶ ἐπ
στήμης γένος οὖσαν αὐτῶν εἰσι πρόστι καὶ οὐ καθ' αὐτά. καθ' ἑαυτὰ γὰρ ποιότητες εἰ-
σιν, ὡς οὐ ταὐτὸ κατηγορίας δέλει κεῖται. ἀεὶ δὴ ὁριζομένοις τις φησὶ τι τῶν πρόστι μὴ οὐ
τῷ ὁρισμῷ ἀποδιδῶ πρὸς ὃ λέγεται, εἰ αὐτὸ δεῖ εἰπεῖν καθ' αὐτὸ τῶν πρόστι ἢ κατὰ
τὸ γένος, οὐκ ἀποδίδωσι καλῶς τὸν ὁρισμόν. οὐ γὰρ πῶ οὐσίαν δηλοῖ τοῦ ὁρισοῦ. οἷον
εἴ τις ἀποδοίη τῆς ἐπιστήμης ὁρισμὸν λέγων, ἐπιστήμη ἐστὶν ὑπόληψις ἀμετάπειστος, ἃ κα
λῶς ἀπέδωκε τὸν ὅρον. οὔτε γὰρ ὡς καθ' αὐτὸ πρός τι ὡρίσατο πῶ ἐπιστήμῃ, οὔτε κα
τὰ τὸ γένος, ἤγουν πῶ ὑπόληψιν ὁ ἐλαβεν αὐτῷ ὅρῳ. εἰ γὰρ ἀπελίδοτο ἡ ὑπόληψις πρὸς
ὑπολητόν, ἔχειν αὖ ὁ ὅρος καλῶς. ὁμοίως δὴ εἴ τις εἴποι βούλησίς ἐστιν ὄρεξις ἄλογος,
οὐκ ἀπέδωκε καλῶς τὸν ὁρισμόν. οὔτε γὰρ πρὸς ὃ λέγεται τὸ πρᾶγμα, ἤγουν ἡ βού
λησις. οὔτε πρὸς ἃ λέγεται τὸ γένος πῶ ὡ τῷ ὅρῳ ἀπόδοσιν ἐποιήσατο. εἰ δέ τις εἴποι
βούλησίς ἐστιν ὄρεξις βουλητοῦ. ἢ ὄρεξις ὄρεκτοῦ, καλῶς ἔσται ἀποδεδωκὼς τὸν ὅρον τ
βουλήσεως. ἡ γὰρ οὐσία τῶν πρόστι ἐστὶν ὅτι, τὸ πρὸς ἕτερον λέγεσθαι. ἐπεὶ τὸ εἶν
καὶ ἡ οὐσία τῶν πρόστι ἐστὶν, ὡ τῷ ἑκαστον πρόστι πῶς ἔχειν. ἢ πρὸς ἕτερον λέγεσθαι.
αὐτὶ δὲ τοῦ εἰπεῖν ὄρεξις ὀρεκτῶ, εἶπεν ὄρεξις ἀγαθοῦ. ἐπεὶ καθολικώτερόν ἐστι τὸ ὀρε
κτὸν τοῦ ἀγαθοῦ. πολλὰ γὰρ ἀγαθὸν ὀρεκτόν. οὐ πᾶν δὲ ὀρεκτὸν ἀγαθόν. τῷ γὰρ κλέπτῃ
ὀρεκτὸν μέν ἐστι τὸ κλέπτειν, οὐκ ἀγαθὸν δέ. ὁμοίως δὲ φησι καὶ εἰ πῶ γραμματικῶ ὡ-
ρίσατο ἐπιστήμῳ γραμμάτων, ὁ οὕτως ὁριζόμενος οὐ καλῶς ὁρίζεται αὐτήν. ἐπεὶ
οὐκ ἀποδέδωκεν ὡ τῷ ὅρῳ πρὸς ὃ ἡ ἐπιστήμη τὸ εἶναι ἔχει, ἤγουν τὸ ἐπιστητόν. οὐκ ἔστι δὲ
τῶν τὸ, ἐπιστητοῦ, τῶ γραμμάτων. διὸ ἔλλει ὡ τῷ ὅρῳ κεῖσθαι ἐπιστητοῦ ἢ γραμ

Planta ÷ animal in terra radices iacies nō esse · bo · dif

Corū quæ dicūtur ad aliqd quædā ppria sunt ad aliqd quædā propter alia · pulchrū ·

ἐπιστήμη ἐστὶν ὑπόληψις ἀμετάπειστος · nō esse · bo · d ·

βούλησις ἐστὶν ὄρεξις ἄλογος nō recte diffinit

substātia eorū quę sunt ad aliqd est hoc ipsum quod ad aliq dicūtr

Quæ sunt ad aliqd duplicter esse · ppria & alia ·

Grāmatica esse scientiā litte rarū nō esse · bo · diffinit ·

μάτων. αὐτὴ μὲν γὰρ ἡ γραμματικὴ οὐ λέγεται πρός τι. οὐδέ ἐστιν αὐτῆς τὸ εἶναι, τὸ γραμμάτων εἶναι. διὰ τοῦτο μὲν οὖν οὐκ ἔδει ἐν ᾧ λόγῳ, τὸ γραμμάτων εἰπεῖν. ἐπεὶ δὲ κατὰ γένος ἐστὶ πρός τι, πρὸς ὃ τὸ γένος αὐτῆς λέγεται, τοῦτο ἔδει ἀποδίδοσθαι. τὸ γένος δὴ ἀποδιδοὺς, ἤγουν τὸ ἐπιστήμη, ἔδει ἐνδιστητοῦ εἰπεῖν. ἔδει γὰρ ἢ πρὸς ὃ αὐτὸ λέγεται, ἢ πρὸς ὃ τὸ γένος. ἡ δὲ γραμματικὴ, οὔτε πρός τι ἐστὶν καθ' αὑτὴν, οὔτε γραμμάτων ἐστὶν ἐπιστήμη, ἀλλὰ τοῦ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν. ὥστε οὐ καλῶς ἀπέδωκε τὸν ὁρισμὸν τῆς γραμματικῆς. τὸ δὲ δεῖ γὰρ πρὸς ὃ αὐτὸ λέγεται ἢ πρὸς τὸ γένος, ἐν τῷ ὁρισμῷ ἀποδίδοσθαι, εἴη ἂν εἰρημένον ὅτι τῶν πρός τι τὰ μὲν καθ' αὑτά ἐστι πρός τι πρὸς ἃ δεῖ ἀποδίδοσθαι, ὁ γὰρ λέγων τὴν ἐπιστήμην ὑπόληψιν τῶν ἐπιστητῶν, οὐ πρὸς ὃ ἡ ὑπόληψις λέγεται ὁ γένος ἔλαβε τῆς ἐπιστήμης, ἐν τῷ ὅρῳ τέθεικεν ἀλλὰ πρὸς ὃ ἡ ἐπιστήμη. καθ' αὑτὴν γὰρ ἡ ἐπιστήμη πρός τι. ὁ δὲ τὴν γραμματικὴν λέγων ἐπιστήμην ἐπιστητῶν, πρὸς ὃ τὸ γένος λέγεται τοῦ ὁριζομένου, τοῦτο ἔλαβεν. ἐπειδὴ καὶ τὸ ὁριστὸν ἡ γραμματικὴ, κατὰ γένος πρός τι. Η εἰ πρός τι εἰρημένον, μὴ πρὸς τὸ τέλος. Οὐδὲ τούτους φησὶν ὁρίζεσθαι, ὅσοι τοῦ ὁριστοῦ πρός τι ὄντος καὶ λεγομένου πρὸς δύο, ὧν τὸ ἕτερον ἐνδὴ τὸ ἕτερον τὴν ἀναφορὰν ἔχει, καὶ ἔστι τὸ μὲν τέλος, τὸ δὲ ὡς πρὸς τὸ τέλος, μὴ πρὸς τὸ τέλος, ἀλλὰ πρός τι τῶν πρὸς τὸ τέλος ἀποδιδόασι. δεῖ γὰρ ἀεὶ πρὸς τὸ βέλτιστον τῶν πρὸς ὃ λέγεται ἀποδίδοσθαι. ἕκαστον γὰρ τούτων κατὰ τὸ βέλτιστον τῶν ἐν αὐτῷ μάλιστά ἐστιν, ἢ πρὸς ὃ ἔσχατον. οἷον εἴ τις εἴποι ὅτι ἐπιθυμία ἐστὶν ὄρεξις ἡδέος, οὐ καλῶς ὡρίσατο. οὐ γὰρ τὸ ἡδὺ, τέλος τῆς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ τι τῶν πρὸς τὸ τέλος. τέλος γὰρ τῆς ἐπιθυμίας, ἡ ἡδονή. διὰ γὰρ ταύτην καὶ τὸ ἡδὺ αἱρούμεθα. ἔδει οὖν εἰπεῖν ὅτι ἐπιθυμία ἐστὶν, ὄρεξις ἡδονῆς. αὕτη τὸ τέλος. Σκοπεῖν δὲ καὶ εἰ γένεσις. Σκοπεῖν δὲ δεῖ φησι, καὶ εἰ γένεσίς ἐστιν ἢ ἐνέργεια ἢ κίνησις, πρὸς ὃ ἀπεδόθη ὁ ὁρισμός. οὔτε γὰρ ἡ γένεσις ἢ ἡ ἐνέργεια ἢ ἡ κίνησις, τέλη εἰσὶ, διότι ἡ μὲν γίνεται, ἡ δὲ ἐνεργεῖται. ἡ δὲ κινεῖται. οὐδὲν δὲ τούτων τέλος ἐστίν. οἷον εἴ τις εἴποι ὅτι λευκόν ἐστι σῶμα πρὸς λεύκανσιν κινούμενον. ἐπειδὴ γὰρ κινεῖται καὶ οὔπω, εἰς πέρας κατήντησε καὶ ἤδη λευκὸν γέγονεν, οὐ καλῶς ἀπεδόθη ὁ ὁρισμὸς, ἐπεὶ οὐ τὸ τέλος ἔλαβεν. ἢ πάλιν λευκόν ἐστι χρῶμα ἀφὸ μελανίας ἀφιστάμενον. καὶ οὗτος γὰρ ὁ ὁρισμὸς οὐκ ἔχει καλῶς. οὐ γὰρ ἡ ἀφὸ μελανίας ἀπόστασις, τὸ πέρας ἐδήλωσεν. ὁμοίως οὖν καὶ ἐνδὴ τῶν λοιπῶν, γενέσεως καὶ ἐνεργείας. τὸ γὰρ γεγενῆσθαι καὶ ἐνεργηθῆναι, τέλη μᾶλλόν εἰσιν, ἢ τὸ γίνεσθαι καὶ ἐνεργεῖσθαι. ἐνδὴ τούτοις κομίζει ἔνστασιν πρὸς τὸν τόπον, καὶ δείκνυσι μὴ ἀληθῆ ὄντα ἐνδὴ πάντων. φησὶ γὰρ ἐνδὴ τοῦ ἥδεσθαι τοὺς πλείστους τὸ ἐνεργεῖν μᾶλλον βούλεσθαι, ἢ τὸ ἐνεργηκέναι, τουτέστι τὸ πεπαῦσθαι. ὥστε ἐνδὴ τούτου τὸ ἐνεργεῖν μᾶλλον εἴη ἂν τέλος, οὐ τὸ ἐνεργηκέναι. Γάλιν ἐπ' ἐνίων εἰ μὴ διώρικεν. Επεὶ γίνονταί τινες ἁμαρτίαι ἐν τῷ ὁρισμῷ καὶ κατ' ἔλλειψιν, νῦν παραδίδωσι τόπον, πῶς φωρᾶν τοὺς οὕτως ἁμαρτάνοντας δυνησόμεθα. ἐπεὶ γὰρ ἔνια τῶν ὄντων τοιαῦτά εἰσιν, οὐ τῷ ἁπλῶς ἔντισιν εἶναι, ἀλλ' ἢ ἐν ποσότητι, ἢ ποιότητι, ἢ τόπῳ, ἢ τινὶ τοιαύτῃ διαφορὰ, ὁ τῶν μετὰ τοιαύτης διαφορᾶς ὄντων τὶ χωρὶς τῆς διαφορᾶς ὁριζόμενος, ἁμαρτάνει. οὐ γὰρ ὁρίζεται. οἷον εἰ εἴποι τὶς φιλότιμός ἐστιν, ὁ τιμῆς ὀρεγόμενος, μὴ προσθεὶς ποίας, παρὰ βασιλέως, ἢ παρὰ μεγιστάνων. μὴ δὲ πόσης, οἷον μείζονος, ἢ τῆς τυχούσης. μὴ δὲ ποῦ, οἷον ἐν βουλευτηρίῳ ἢ ἐν ἀγρῷ, μὴ δ' ἄλλην τῶν τοιούτων διαφορῶν, οὐκ ἀποδίδωσι τὸν ὁρισμὸν ἐντελῆ. καὶ ἐνδὴ τούτῳ τίθησι καὶ ἕτερα παραδείγματα, ἅπερ ὡς σαφῆ καταλείπομεν. πῶς δέ ἐστιν ὁ τῆς νυκτὸς ὁρισμὸς ὁ λέγων ὅτι νύξ ἐστι σκιὰ γῆς ἐλλιπὴς, ὅτι καὶ σκιᾶς γινομένης ὑπὸ δένδρου ἢ ὄρους μεγίστου, νὺξ οὐκέστιν. ὅτι ἡ μὴ τυχοῦσα καὶ ὡς ἔτυχε γινομένη σκιὰ γῆς, νύξ ἐστιν. ἀλλ' ἡ γινομένη παρὰ τὴν τοῦ ἡλίου αἰτίαν τῷ ζ. αὐτὸν ἐν τῷ ὑπὸ γῆν ὡς πρὸς τούτους παρ' οἷς ἐστιν ἡ νὺξ ἡμισφαιρίῳ. ἔδει δὴ προσκεῖσθαι τῷ ὅρῳ, τοῦ ἡλίου διαμετροῦντος τῇ σκιᾷ. καὶ ὁ τοῦ σεισμοῦ δὲ ὅρος

Grāmaticā nō esse sciētiā litterarū sed legendi & scribendi

Desideriū est appetitus rei dulcis nō ēē bo. diff

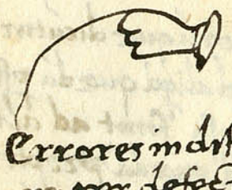

Errores in diffinitione per defectum

Φωρᾶν. deprehendere

Ambitiosus ÷ honoris auidus nō esse. bo. di.

Nox ÷ umbra terrae nō ēē bo. diff.

Tremor ἢ σεισμός. est motus terrae nō esse bo. diff.

ὅρος ὡσαύτως. ἔδει γὰρ προσκεῖσθαι τὸ ἐκ πνεύματος βιαίου ἐνσχεθέντος τοῖς κοιλώμασι τῆς γῆς, καὶ ζητοῦντος διέξοδον. πολλάκις γάρ τινων ὀρυσσόντων γῆν, καὶ τὴν δίκελλαν σφοδρότερον καθιέντων διὰ τὸ ἐντετυχηκέναι σκληροτέρᾳ γῇ. ἢ λίθου βαρέος ἀφὸ ὕψους πεσόντος, κλόνος τὶς βραχύτατος τῶν περὶ αὐτὰ γίνεται. ᾧ δὲ τῆς νεφέλης ὁρισμῷ, ὅτι πύκνωσις ἀέρος, ἔδει προσκεῖσθαι τὸ τοιάδε, ἤγουν σφοδρά. τῷ δὲ ὁρισμῷ τοῦ πνεύματος, ὅτι κίνησις ἀέρος, τὸ ἐξ ἀναθυμιάσεως τῆς γῆς. καὶ ἐνδὴ τῶν ἄλλων ὁμοίως. διὰ τοῦτο δεῖ φησιν ὁρᾶν τὸν ὁρισμόν. καὶ εἴτι παραλέλειπται ἐν αὐτῷ. εἶτα ἐπιχειρεῖν ἀφὸ τοῦ ἐνδεοῦς. οὐδὲ γὰρ ὁπωσοῦν κινηθείσης τῆς γῆς, οὐδὲ μικροῦ μορίου τῆς γῆς κινηθέντος, σεισμὸς ἔσται. δεῖ οὖν προσθεῖναι τὸ, πόσης, ἤγουν ὅλης, ἢ ἀξιολογωτάτου μέρους τινός. ὁμοίως δὲ καὶ ἀφὸ τῶν λοιπῶν. Επι ἐνδὴ τῶν ὀρέξεων. Ο τόπος οὗτος κοινός ἐστι πάντος οὗ ἐν τῷ ὁρισμῷ ὡς γένος ἡ ὄρεξις παραλαμβάνεται. γένος δὲ ἡ ὄρεξις καὶ βουλήσεως καὶ ἐπιθυμίας καὶ θυμοῦ. λέγει δὴ τοὺς ἐν τοῖς τούτων λόγοις τῇ ὀρέξει τοῦ τινὸς μὴ προστιθέντας τὸ φαινόμενον, μὴ ὁρίζεσθαι. προσέθηκε δὲ καὶ τὸ ἐφ' ὅσων ἄλλων ἁρμόττει, ἐπεὶ τὸ φαίνεσθαι καὶ ἄλλοις τισὶ προστίθεται οὐ μόνον ταῖς ὀρέξεσι, τὸν γοῦν σοφιστικὸν συλλογισμὸν λέγομεν εἶναι τὸν ἐκφαινομένων ἐνδόξων. εἰ οὖν τὶς εἴποι φησὶν ὅτι βούλησίς ἐστιν, ὄρεξις ἀγαθοῦ. ἢ ἐπιθυμία ὄρεξις ἡδέος, μὴ προσθεὶς τὸ φαινομένου ἀγαθοῦ, ἢ τὸ φαινομένου ἡδέος, οὐ καλῶς ὡρίσατο. διότι οὐ πᾶν ὀρεκτὸν ἀγαθὸν ἢ ἡδύ ἐστιν. ἐπεὶ τῷ κλέπτῃ, ὀρεκτὸν μέν ἐστι τῷ κλέπτειν, οὐκ ἀγαθὸν δὲ. πολλάκις γάρ φησι λανθάνει τοὺς ὀρεγομένους, καὶ δοκεῖ αὐτοῖς ἀγαθὸν εἶναι ἐκεῖνο οὗ ὀρέγονται. οὐκ ἔστι δὲ ἀγαθόν. ὁμοίως οὐδὲ ἡδύ. ὥστε οὐκ ἐξ ἀνάγκης πᾶν τὸ ὀρεκτὸν ἀγαθὸν ἢ ἡδὺ ἁπλῶς λέγεται, ἀλλὰ φαινόμενον. ταῦτ' εἰπὼν, προσέθηκε τὸ δεῖν πάλιν τοὺς τῇ ὀρέξει προστιθέντας τὸ φαίνεσθαι ἐν τοῖς τῶν προκειμένων λόγοις, ἐλέγχεσθαι ὡς μὴ καλῶς ὁριζομένους, ἄγοντας ἐνδὴ τὰς ἰδέας, ἢ καὶ μεταφέροντας ἐπ' ἐκείνας τοὺς ἀποδιδομένους λόγους, εἴπερ δηλονότι ἐκεῖνοι οἱ οὕτως ὁριζόμενοι τίθενται τὰς ἰδέας. ἐπεὶ γὰρ ἡ ἰδέα πρὸς ἰδέαν λέγεται, οὐχ οἷόν τε τὸ αὐτὸ ἀγαθὸν καὶ φαινόμενον εἶναι ἀγαθόν. οὐδὲν γὰρ ἐν τῇ ἰδέᾳ φαινόμενον. Επι ἐὰν μὲν ᾖ τῆς ὀρέξεως ὁρισμός. Ο τόπος οὗτος ἀφὸ τῶν συστοίχων ἢ καὶ ἀφὸ τῶν ἐναντίων ἐπιχειρεῖν ὑποτίθησιν. ἐπειδὴ γὰρ τὰ μὲν σύστοιχα ἀλλήλοις ὁμοίως ἔχει, τὰ δὲ ἐναντία ἐναντίως, δεῖν φησιν ἀποδοθέντος τινος ὁρισμοῦ μεταφέρειν τὸν ἀποδοθέντα ὁρισμὸν ἐνδὴ τὰ σύστοιχα δηλονότι ἁρμόζοντα κατὰ τὴν λέξιν ἑκάστῳ αὐτῶν οἰκείως τὸν ἀποδοθέντα ὁρισμόν. κἂν ἐπί τινος διαφωνῇ, ἀνασκευάζειν τὸν ὁρισμὸν, ὡς μὴ ὄντα ἐκείνου οὗ ἀποδέδοται. ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις φησὶν ὁρισμοῖς, τρόπον τινὰ πλείω ἑνὸς συμβαίνει τὸν ὁριζόμενον ὁρίζεσθαι. καὶ γὰρ ὁ τὰ σύστοιχα ὁριζόμενος, καὶ τὰ τοῖς συστοίχοις ἐναντία καὶ τὰ τοῖς ἐναντίοις σύστοιχα, κατὰ τὸ σιωπώμενον ὁρίζεται. διὸ σκοπεῖν φησι δεῖν ἐνδὴ τούτων χρώμενον στοιχείοις, ἤγουν τόποις τοῖς ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν συστοίχων λαμβανομένοις. τοῖς μὲν ἐκ τῶν ἐναντίων, ὅτι εἰ τῷ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον, καὶ τὸ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον. τοῖς δὲ ἐκ τῶν συστοίχων, ὅτι ὡς ἔχει ἐφ' ἑνὸς τῶν συστοίχων, οὕτω καὶ ἐνδὴ τῶν λοιπῶν. Επι ἐνδὴ τῶν πρός τι. Δεῖν οὖν φησιν ἐνδὴ τῶν πρός τι σκοπεῖν, εἰ πρὸς ὃ γένος τὸ γένος ἀποδίδοται, καὶ τὸ εἶδος πρὸς τὸ εἶδος. οἷον ἐπεὶ γένος μὲν ἡ ὑπόληψις, εἶδος δὲ αὐτῆς ἢ τὶς ὑπόληψις. καὶ πάλιν γένος μὲν τὸ ὑπολήπτον, εἶδος δὲ τὸ τὶ ὑπολήπτον. φανερὸν ὅτι, εἰ τὸ γένος ἡ ὑπόληψις πρὸς εἶδος τὸ ὑπολήπτον ἀποδίδοται, καὶ ἡ τὶς ὑπόληψις εἶδος οὖσα πρὸς εἶδος τὸ τὶ ὑπολήπτον ἀποδοθήσεται. εἰ δὲ μὴ ἐκεῖνο πρὸς ἐκεῖνο, οὐδὲ τοῦτο πρὸς τοῦτο. ὁμοίως φησὶ καὶ εἰ τὸ πολλαπλάσιον πρὸς τὸ πολλοστημόριον, καὶ τὸ τὶ πολλαπλάσιον, πρὸς τὸ τὶ πολλοστημόριον. γένη γὰρ τὸ πολλαπλάσιον, καὶ τὸ πολλοστημόριον. καὶ εἴδη τὸ τὶ πολλαπλάσιον, καὶ τὸ τὶ πολλοστημόριον. Ορᾶν δὲ καὶ εἰ τοῦ ἀντικειμένου. Δεῖν φησιν εἰδέναι ὅτι εἰ μὴ καταλλήλως τοῖς πρός τι τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος τίς ὁρί

Nubes ÷ aeris condēsatio nō ÷ bo. d.

Ventus ÷ aeris motus nō ÷ bo. di.

Voluntas ÷ appetitus boni & cupiditas ÷ appetitus tucundi aut dulcis nō ēē bonas diffinit.

In ideis nihil ēē apparens

σαιτο, ἡμάρτηκε. διὸ δεῖ σκοπεῖν τὸν ἀντικείμενον τῷ ἀποδεδομένῳ λόγῳ, εἰ τοῦ ἀντικειμένου τῷ ὁριστῷ ἐστιν ὁρισμός. ἀντικείμενα δὲ νῦν, τὰ πρός τι καλεῖ. καὶ ὑπὸ τῶν
» ἐναντίων ὡσαύτως. εἴρηκε γὰρ ὅτι ὁ ἐναντίος τοῦ ἐναντίου λόγος ἔσται. Κατὰ »
» μίαν τινὰ συμπλοκὴν τῶν ἐναντίων. Ἐπεὶ κατὰ πολλοὺς τρόπους τὰ ἐναντία »
λαμβάνεται ἐν ταῖς συμπλοκαῖς, ἀξιοῖ ζητεῖν πάσας προχειριζόμενον εἴ τις τῶν συμπλοκῶν τῶν ποιουσῶν τὴν ἐναντίωσιν ἁρμόσει τῶν ἐναντίῳ τούτου, οὗ ὁ ὁρισμὸς ἀποδέδοται. ἡ δὲ συμπλοκὴ τῶν ἐναντίων ὅτι πολλαχῶς λέγεται, ἐδείχθη ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ τῆς παρούσης πραγματείας. τῷ γὰρ τοὺς φίλους εὖ ποιεῖν, ἐναντίον καὶ τὸ τοὺς φίλους κακῶς ποιεῖν. καὶ τὸ τοὺς ἐχθροὺς εὖ. δεῖ οὖν φησι τὸν ἐναντίον λόγον τῷ ἀποδοθέντι ὁρισμῷ τοῦ ἐναντίου, ἐφαρμόζειν τῷ ἐναντίῳ τοῦ ὁριστοῦ καθ' ὁποιανοῦν συμπλοκήν. ὅτι τῷ τοῦ ἀγαθοῦ ποιητικῷ ἐναντίον, ἢ τὸ ποιητικὸν κακοῦ, ἢ τὸ φθαρτικὸν ἀγαθοῦ. τοῦτο μὲν οὖν ὡς παράδειγμα κεῖται τοῦ μὴ μίαν εἶναι τὴν τῶν ἐναντίων συμπλοκήν. τοῦ δὲ τόπου παράδειγμα τίθησι, τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ἥμισυ. λέγων εἰ τὸ διπλάσιον τῷ ἡμίσει ἀντίκειται, καὶ ὁ τοῦ διπλασίου λόγος τῷ τοῦ ἡμίσεος ἀντικείσεται λόγῳ. ἔστι δὲ διπλασίου μὲν λόγος, τὸ ἐν ἴσῳ ὑπερέχειν. ἡμίσεος δὲ, τὸ ἐν ἴσῳ ὑπερέχεσθαι. καὶ φανερὸν ὅτι καὶ οἱ λόγοι ἀντίκεινται. ὡσαύτως δέ φησι καὶ ὑπὸ τῶν ἐναντίων. εἰ μὲν γὰρ μηδὲν τῶν ὑστέρων ἐναντίων τῷ ἐξ ἀρχῆς ῥηθέντι ἐναντίον, οὐδ' ὁ ἐξ ἀρχῆς ἀποδοθεὶς λόγος εἴη ἂν καλῶς ἀποδεδομένος. ἐπεὶ δ' ἐνία τῶν ἐναντίων ἔτι ὑπὸ τῶν κατὰ στέρησιν ἐναντίων, τὸ μὲν κατὰ στέρησιν λεγόμενον, ἀναγκαῖον ὁρίζεσθαι διὰ θατέρου, ἤγουν τοῦ κατὰ τὴν ἕξιν. τὸ δὲ λοιπὸν οὐκέτι διὰ τοῦ κατὰ στέρησιν λεγομένου οὔλογον ὁρίζεσθαι. συμβαίνει γὰρ τὸν οὕτως ὁριζόμενον, αὐτῷ τῷ ὁριστῷ χρῆσθαι ἐν τῷ ὁρισμῷ. οἷον ἄνισον μὲν, τὸ μὴ ἴσον ῥηθήσεται. οὐκέτι δὲ καὶ ἴσον τὸ μὴ ἄνισον. διό φησι προσεκτέον τὴν τῶν οὕτως ὁριζομένων ἁμαρτίαν, ἤγουν εἴ τις ὁρίσαιτο τὴν ἰσότητα, μὴ ἀνισότητα εἶναι. οὐ γὰρ καλῶς ἀπέδωκε τὸν ὁρισμὸν, οὐ καθ' ἕξιν λεγόμενον, ὅ ἐστι τὴν ἰσότητα, διὰ τοῦ κατὰ στέρησιν λεγομένου, τουτέστι τῆς μὴ ἀνισότητος ὁρισάμενος. καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ὁμοίως. ἔτι φησὶ τὸν οὕτως ὁριζόμενον, ἤγουν διὰ τοῦ κατὰ στέρησιν λεγομένου τὸ καθ' ἕξιν, ἀναγκαῖον αὐτῷ τῷ ὁριζομένῳ, ἤγουν τῷ ὁριστῷ χρῆσθαι. καὶ δῆλον ἐὰν μεταληφθῇ λόγος ἀντὶ ὀνόματος. ἐπειδὴ γάρ φησιν ἡ ἀνισότης στέρησις ἰσότητός ἐστιν, ἔσται ἡ ἰσότης τὸ ἐναντίον τῇ στερήσει τῆς ἰσότητος. ὥστε ὁ εἰπὼν ἰσότης ἐστὶ τὸ ἐναντίον τῇ στερήσει τῆς ἰσότητος, ταὐτὸν εἶπεν, ὅτι ἡ ἰσότης, ἰσότης ἐστί. καὶ δῆλον ὅτι αὐτὸ τὸ ὁριστὸν ἀπέδωκεν ἐν τῷ ὁρισμῷ. ὅτι δὲ τοῦτο μοχθηρὸν, πρόδηλον. ἔσται γὰρ αὐτὸ δι' ἑαυτοῦ ὁριζόμενον. ἔτι τὲ ὅπερ ὡς ἄγνωστον πειρᾶται ὁρίζεσθαι, τούτῳ ἤδη γνωρίμῳ χρῆται. ἂν δὲ μηδέτερον τῶν ἐναντίων φησὶ κατὰ στέρησιν λέγεται, δεῖ μηδέτερον αὐτῶν διὰ τοῦ ἑτέρου ὁρίζεσθαι. εἰ γὰρ τῶν οὕτω λεγομένων ἐναντίων, τὸ ἕτερον διὰ τοῦ ἑτέρου ὁρίσαιτό τις, πάντως ὁμοίως καὶ τὸ ἕτερον διὰ τοῦ ἑτέρου ἀποδώσει. τί γὰρ μᾶλλον τὸ ἀγαθὸν διὰ τοῦ κακοῦ, ἢ τὸ κακὸν διὰ τοῦ ἀγαθοῦ, ἀποδώσει. οὐ γάρ ἐστι διαφορὰ ὥσπερ ὑπὸ τῶν κατὰ στέρησιν καὶ ἕξιν ἀντικειμένων. ἀλλ' ἔστιν ὅμοιον τὸ ἀγαθὸν εἰπεῖν τὸ ἐναντίον κακοῦ, καὶ κακὸν τὸ ἐναντίον ἀγαθοῦ. τῶν γὰρ οὕτω λεγομένων ἐναντίων, καὶ μὴ ἐχόντων τὸ ἕτερον στερητικὸν ὁ λόγος ὁμοίως ἀποδίδοται, ἀλλὰ μὴν τούτου γινομένου, συμβαίνει τὸ προειρημένον τὸ χρῆσθαι αὐτῷ τῷ ὁριστῷ, ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῷ. εἰ γάρ τις λέγοι ἀγαθὸν τὸ ἐναντίον τῷ κακῷ, ἐπεὶ ἐνυπάρχει τῷ οὐ κακοῦ λόγῳ τὸ ἀγαθόν. ἔστι γὰρ κακὸν τὸν ἐναντίον τῷ ἀγαθῷ, μεταληφθέντος τοῦ κακοῦ εἰς τὸν οἰκεῖον λόγον, ἔσται ἀγαθὸν, τὸ ἐναντίον τῷ τοῦ ἀγαθοῦ ἐναν-
» τίῳ. δῆλον οὖν ὅτι αὐτῷ κέχρηται. Ἔτι εἰ τὸ κατὰ στέρησιν. Παραδοὺς ἀπὸ »
τῶν κατὰ τὰ πρός τι ἀντικειμένων τόπους, καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων τῶν τε ἁπλῶς καὶ ὡς κατὰ στέρησιν λεγομένων, εἰπών τε ἐν αὐτοῖς τοῖς ὡς κατὰ στέρησιν λεγομένοις ἐναντίοις, ὅτι τὸ κατὰ στέρησιν λεγόμενον ὁρίζεσθαι δεῖ διὰ τούτου οὗ ἐστερῆσθαι λέγεται ἄν τε ὦσι στερήσεις, ἄν τε καὶ ἐναντία στερητικῶς λεγόμενα, φησὶν ἐν τούτῳ ὅτι εἰ τὸ κατὰ στέρησιν λεγόμενον ὁριζόμενός

συμπλοκὴ τῶν ἐναντίων πολλαχῶς λέγεται ὡς ἐδείχθη ἐν τῷ δευτέρῳ τῆς παρούσης πραγματείας βιβλίῳ

Paritate esse nō impa ritate nō esse · bo · d.

Nihil p se ipsum po test diffiniri ut animal est animal

μενός τις μὴ περιέλαβεν ἐν τῷ ὁρισμῷ τοῦτο οὗ τῇ στερήσει τὸ ὁριστὸν λέγεται, οὐχ ὁρίζεται ὀρθῶς. ἀλλὰ κἂν τοῦτο μὲν θῇ, μὴ προσθῇ δὲ τὸ ἐν ᾧ πέφυκε γίνεσθαι ἢ ἁπλῶς ἢ ἐν ᾧ πρώτως, οὐδ' οὕτως ὡρίσατο. οὐ γὰρ στέρησίς ἐστι τινός τε καὶ ἐν τινι. ἀλλὰ καὶ ποτέ. ὅτε γὰρ πέφυκεν εἰ τὴν κυρίως στέρησιν λαμβάνει. δεῖν γάρ φησι τὸν καλῶς ὁριζόμενον τὸ τί ἐστι, καὶ τὸ τίνος ἐστὶν ἡ στέρησις ἀποδοῦναι. καὶ ἐν τίνι μέρει γίνεται τοῦτο. καὶ τί ἐστι τὸ ἐστερημένον. ὑπὸ μὲν γὰρ τῆς ἀγνοίας, τὸ λογικὸν μέρος τῆς ψυχῆς ἐστι τὸ ἐστε-
» ρημένον. ὑπὸ δὲ τῆς τυφλότητος, ὁ ὀφθαλμός. Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ μὴ λεγομένου.
Ἔτι φησὶν ἁμαρτάνει, καὶ ὁ τὸ μὴ στερητικὸν, ὡς στερητικὸν ὁριζόμενος. διὸ διδάσκει μὴ ὀρθῶς ἀποδίδοσθαι τὸν τῆς ἀγνοίας ὁρισμὸν, εἴ τις αὐτὴν στέρησιν λέγοι ἐπιστήμης. ὅσοι γὰρ μὴ κατὰ ἀπόφασιν λέγουσιν ἀντικεῖσθαι τὴν ἄγνοιαν τῇ ἐπιστήμῃ, μὴ δὲ λέγουσιν ἁπλῶς τὸ ἀγνοεῖν μὴ γινώσκειν, ἁμαρτάνουσιν. οὔτε γὰρ ὁ τοῖχος ἀγνοεῖ. οὔτε τὰ παιδία. ἀλλὰ ταῦτα μὲν μὴ γινώσκειν. ἀγνοεῖν δὲ τοὺς διάθεσιν ἠπατημένην καὶ μοχθηρὰν ἔχοντας, τούτους φησὶ τὴν ἄγνοιαν ἕξιν τινὰ μοχθηρὰν καὶ ἠπατημένην ἔχειν, ἀλλ' οὐ γνώσεως στέρησιν. ὁμοίως ἁμαρτάνοι ἂν καὶ ὁ τὴν ἀθανασίαν ὁριζόμενος στέρησιν
» θανάτου. οὐ γὰρ στέρησις θανάτου ἡ ἀθανασία, ἀλλ' ἕξις καὶ διάθεσις. Ἔτι εἰ τῶν ὁ-
» μοίων τοῦ ὀνόματος πτώσεων. Οὗτος ὁ τόπος σχεδὸν ὁ αὐτός ἐστι τῷ τεσσαρικοστῷ ἐνάτῳ. καὶ γὰρ ἀξιοῖ νῦν ταῖς πτώσεσι τοῦ ὁριστοῦ, τὰς πτώσεις τοῦ ὁρισμοῦ ἐφαρμόζειν. εἰ γὰρ μὴ ἐφαρμόσουσιν, οὐκ ἂν εἴη καλῶς ἀποδεδομένος ὁ ὁρισμός. σαφὲς δὲ ποιεῖ
» τοῦτο διὰ τοῦ παραδείγματος. Σκοπεῖν δὲ καὶ ὑπὸ τὴν ἰδέαν. Οὗτος δὲ ὁ τόπος πρὸς τοὺς τὰς ἰδέας τιθεμένους καὶ λέγοντας ἐκείνων εἶναι τοὺς ὁρισμούς. ἐὰν γὰρ ὁ ἀποδεδομένος λόγος τινὸς, μὴ ἁρμόζει τῇ ἰδέᾳ τῇ κατ' ἐκεῖνο, οὐκ ἂν εἴη καλῶς ἀποδεδομένος. οἷον ἐὰν λέγῃ τὶς τὸν ἄνθρωπον ζῷον λογικὸν θνητὸν, οὐ καλῶς ὁρίζεται, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τοῦ αὐτοανθρώπου, ἤτοι τῆς ἰδέας τοῦ ἀνθρώπου τὸν αὐτὸν εἶναι ὅρον. οὐδὲ γὰρ ἐμπαθές. οὐδὲ θνητὸν ἐκεῖνο. καὶ καθόλου ἐν οἷς λόγοις πρόσκειταί τι ποιητικὸν ἢ παθητικὸν, οὗτοι οὐχ ἁρμόζουσιν ὑπὸ τῶν ἰδεῶν. ἀκίνητοι γὰρ αἱ ἰδέαι καὶ ἀΐδιοί εἰσι. τὸ πρὸς δὲ τούτοις δὲ καὶ οἱ τοιοῦτοι λόγοι χρήσιμοι, λέγοιτ' ἂν ἤτε περὶ τῶν ἐφεξῆς λεγομένων τόπων, ἢ περὶ τῶν πρὸς τὰς ἰδέας εἰρημένων. καὶ εἰ τοῦτο, εἴη μᾶλλον ἁρμοδιώτερον πρὸς τούτους γράφειν, ἢ πρὸς τούτοις. τὸ δὲ λέγειν τὸν αὐτοάνθρωπον θνητὸν εἶναι, οὐ τῷ ἀποθνήσκειν λέγεται, ἀλλὰ τῷ λόγῳ τοῦ θνητοῦ θνητὸν εἶναι. καθ' ὃν τὰ θνητὰ τοιαῦτά εἰσιν. οὐκ οὐσίας ἐστὶ ποιούντων τὰς ἰδέας αὐτὰς καθ' αὑτὰς πρώτας τε καὶ ἀϊδίους, ἀλλὰ τοὺς λόγους τε καὶ ὁρισμοὺς τῶν τὶ ποιούντων
» ἰδέας. Ἔτι εἰ τῶν καθ' ὁμωνυμίαν. Ἐάν τις φησὶ τῶν ὁμωνύμως λεγομένων τινῶν ἕνα κοινὸν λόγον ἀποδῷ, δῆλον ὡς ἁμαρτάνει. ποιεῖ γὰρ αὐτὰ συνώνυμα. οὐδενὸς γὰρ ἔσται τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα ὁ τοιοῦτος λόγος ὁρισμός. τῷ ἐκείνων μὲν διαφέροντας εἶναι τοὺς ὁρισμούς. ὑπὸ τούτων δὲ πᾶσιν αὐτοῖς δοκεῖν ὁμοίως ἐφαρμόζειν. ἐπιζητήσειε δ' ἄν τις πῶς οἷόν τε ἐφαρμόζειν πᾶσι τοῖς ὁμωνύμοις ἕνα λόγον κοινόν. οὐκέτι γὰρ μενοῦσιν ὁμώνυμα εἰ καὶ ὀνόματος καὶ κοινοῦ τινος κοινωνεῖ λόγου. ἢ, εἰ μὲν οὐσίαν τινὰ μίαν καὶ φύσιν πράγματος δηλῶν ὁ λόγος οὗτος, ἅπασιν ἐφαρμόζει, οὐκέτι ἂν ὁμώνυμα εἴη. εἰ δὲ κοινά τινα συμβεβηκότα αὐτοῖς ἔχει συγκείμενα, οὐκέτ' ἂν τούτων οὗτος οὔτε ὁρισμὸς εἴη, οὔτε ἀναιροίη μὲν ὁμωνυμίαν αὐτῶν. εἶπε δὲ ὅτι ἐνδέχεται μὴ οὖν καὶ κατὰ προαίρεσιν οὕτως ἀποδοῦναι. τουτέστιν, ὅτι εἴτε κατὰ προαίρεσιν ὡς συνωνύμων τῶν ὁμωνύμων ἕνα λόγον ἀποδοίη πᾶσιν ἐφαρμόζοντα. εἴτε συνορῶν τὴν ὁμωνυμίαν καὶ βουλόμενος ἑνός τινος τῶν ὑπὸ τὸ κοινὸν ὄνομα ὁρισμὸν ἀποδοῦναι λάθοι μὴ ἴδιον ἀλλὰ κοινὸν ἀποδιδοὺς ὡς πᾶσιν ἐφαρμόζειν ὁμοίως τοῖς ὑπὸ τὸ ὄνομα, καὶ οὕτως ἁμαρτάνει. ὁποτέρως γὰρ ἂν εἴη γινόμενον τοῦτο, ἁμάρτημά ἐστιν.
» Ἐπεὶ δ' ἐνία λανθάνει. Ἐπεὶ δέ φησι τινὰ τῶν ὁμωνύμων ἢ συνωνύμων οὐκ ἔστι γνώριμα, πότερόν ἐστιν ὁμώνυμον ἢ συνώνυμον, ὁρωτῶντας μέν φησι καὶ ἐλέγχειν βουλομένους δεῖ ὡς περὶ συνωνύμων αὐτῶν τὸν λόγον

ποιεῖσθαι. καὶ δεικνύναι ὅτι ἀποδιδόμενος λόγος οὐκ ἐφαρμόττει πᾶσιν αὐτοῖς, ὡς οὖσι μιᾶς φύσεως καὶ ὁμοειδέσιν, εἰ δηλονότι τοιοῦτος εἴη ὁ ἀποδιδόμενος λόγος. ἀποκρινομένους δὲ διαιρεῖσθαι χρὴ καὶ δεικνύναι τὴν τῶν σημαινομένων κοινωνίαν οὖσαν μόνον κατὰ τοὔνομα, διὸ οὐδ' ὁ ἀποδοθεὶς λόγος πάντων κοινὸς ἀπεδόθη. οἷον εἴ τις τὸν ὁρισμὸν κινήσεως εἴη ἀποδεδωκὼς ὅτι μεταβολή ἐστι κατὰ τόπον, ἐπεὶ κίνησίς ἐστι καὶ ἡ ἀλλοίωσις, δεικνύναι χρὴ ὅτι μὴ ἐφαρμόζει ταύτῃ ὁ ἀποδεδομένος λόγος τῆς κινήσεως μὴ οὔσης συνωνύμου, ἀλλ' ὁμωνύμου. τὸν γὰρ συνωνύμως λεγόμενον, δεῖ ἐπὶ πάντων καθ' ὧν λέγεται ἐφαρμόττειν κατὰ τὸν λόγον. αὐτὸν τὸν ἀποκρινόμενον χρὴ δεικνύναι ὅτι καὶ ἡ κίνησις ὁμώνυμος. καὶ αὐτὸς ὡρίσατο τὴν κατὰ τόπον κίνησιν ἥτις ἐστὶ προτίστη καὶ κυριωτάτη κίνησις. χρὴ δὲ τοῖς τοιούτοις πρὸς τοὺς ἐριστικωτέρους χρῆσθαι, σοφιστικὸς δὲ ὁ τόπος οὗτος ὁ πρὸς τὔνομα καὶ οὐ διαλεκτικός.

» Ἐπεὶ δ' ἔνιοι τῶν ἀποκρινομένων. Ἐπεὶ δέ φησί τινες τῶν ἀποκρινομένων δι' ἀνεπιστημοσύνην πολλάκις τὸν συνώνυμον ὁμώνυμον λέγουσιν. ὅταν μὴ ἐφαρμόττῃ ὁ ἀποδοθεὶς ὅρος πᾶσιν. οἷον ὅταν εἴπῃ τὶς ὅτι ζῷόν ἐστιν οὐσία ἔμψυχος ἄλογος. ἐπεὶ ὁ λόγος οὗτος ὃν ἀπέδωκεν οὐ προσαρμόζει πᾶσιν, ἀναγκαζόμενος φήσει ὅτι οὐ καινὸν εἰ οὐ προσαρμόζει πᾶσι. τὸν γὰρ ζῷον, ὁμώνυμον. ἐπὶ δὲ τῶν ὁμωνύμων οὐ δύναται εἷς λόγος ὅρος ἀποδίδοσθαι. ἢ πάλιν τὸν ὁμώνυμον, συνώνυμον. οἷον εἰ ἀποδοίη ἕνα κοινὸν ὁρισμὸν ἐπ' ἄμφω ἤγουν ἐπὶ πάντων τῶν ὑπὸ τοῦ ὀνόματος δηλουμένων. οἷον ὅτι κίνησίς ἐστιν ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ ὅτε κινητὸν, φήσει ὁ τοιοῦτος, ὅτι ἐπειδὴ ὁ ἀποδοθεὶς οὗτος ὁρισμὸς, πάσῃ κινήσει ἐφαρμόζει, ἡ κίνησις λοιπὸν συνώνυμός ἐστιν, ἐπὶ γὰρ τῶν συνωνύμων εἷς κοινὸν ὅρος. ἐπεὶ οὖν ὡς εἴπομεν, τινὲς τῶν ἀποκρινομένων δι' ἀμαθίαν λέγουσι τὰ ὁμώνυμα συνώνυμα. καὶ τὰ συνώνυμα ὁμώνυμα, καὶ διὰ τοῦτο ἐλέγχονται ὑπὸ τοῦ ἐρωτῶντος, ὡς μὴ καλῶς ἀποδιδόντες τὸν ὅρον, προδιομολογητέον ὑπὲρ τῶν τοιούτων. τουτέστι, δεῖ τὸν ἐρωτῶντα καταναγκάσαι τὸν ἀποκρινόμενον ὁμολογῆσαι, πότερον τὸ ὁριστὸν ὁμώνυμόν ἐστιν, ἢ συνώνυμον. μᾶλλον γάρ φησι συγχωροῦσι τοῖς ἀληθέσι μὴ προορῶντες τὸν ἐσόμενον ἐκ τῆς ὁμολογίας ἔλεγχον. εἰ γάρ τις εἴη ὁ ὁρισάμενος τὸν ἀγαθὸν φερὲ εἰπεῖν οὕτω, τὸ πεφυκὸς ἀγαθοὺς ποιεῖν, δέον πρῶτον ὁμολογίαν ποιῆσαι πρὸς τὸν ἐρωτῶντα, πότερον τὸν ἀγαθὸν ὁμώνυμον, ἢ συνώνυμόν ἐστι. καὶ εἰ μὲν λέγει ὅτι συνώνυμον, δεικνύντα τὸν ἐρωτῶντα ὅτι μὴ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς ὁ ἀποδεδομένος ἐφαρμόζει λόγος, ἐλέγχειν οὕτως ἐκεῖνον. εἰ δὲ ὁμώνυμον λέγει, εὐθυντέον ὡς πειρώμενον τοῦ ὁμωνύμως λεγομένου ἕνα ὁρισμὸν ἀποδιδόναι. τὸν δὲ ὁπότερον ἂν ᾖ, ἀντὶ τοῦ ἢ ἑτερώνυμον, ἢ πολυώνυμον. ἂν δὲ μὴ γενομένης ὁμολογίας φησίν, ὁ ἀποκρινόμενος φεύγων τὸν ἔλεγχον τοῦ μὴ ἐφαρμόζειν τὸν ἀποδοθέντα λόγον πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὔνομα φῇ τὸν συνώνυμον μὴ συνώνυμον ἀλλ' ὁμώνυμον εἶναι, δεῖ φησὶ χρήσασθαι καὶ τοιούτῳ τρόπῳ πρὸς ἔλεγχον τοῦ λεγομένου. ἐπισκοπεῖν εἰ ὁ λόγος οὗτος ἐφαρμόζει καὶ πρὸς τὰ λοιπά. καὶ οὕτως ἐλέγχειν αὐτὸν, ὡς τοῦ συνωνύμου ὅρον ὁμωνύμου ἀποδόντα. καὶ γὰρ ἐφαρμόζει καὶ τοῖς λοιποῖς, ἅπερ ἔλεγεν ὁμώνυμα εἶναι. ὧν γὰρ εἷς λόγος, ταῦτα συνώνυμα. εἰ δὲ μὴ εἴη συνώνυμα. ὁ δὲ παρ' ἐκείνου ἀποδοθεὶς λόγος ὡς συνωνύμους ἀποδίδοται, καὶ οὕτως ἐλεγχθήσεται, ὅτι πλείους εἰσὶν ὁρισμοὶ τῶν αὐτῶν εἰδῶν. ὃν τὲ ἀπέδωκεν ἐκεῖνος, εἰπὼν ζῷόν ἐστιν οὐσία ἔμψυχος ἄλογος. καὶ ὁ ἕτερος ὃν ὁ ἐρωτῶν ἐπάγει, ὅτι ζῷόν ἐστιν οὐσία ἔμψυχος αἰσθητικὴ καὶ

» ὃς κοινὸς εὕρηται ὢν αὐτῷ πρὸς ἐκεῖνο τὸν δοκοῦν αὐτῷ ὁμώνυμον εἶναι. Γάλιν εἴ τις ὁρισάμενος τῶν πολλαχῶς τι λεγομένων. Νῦν πολλαχῶς φησι τὰ ὁμώνυμα. καί τοιγε καὶ τῶν ἄλλων πολλαχῶς λεγομένων, οἷον συνωνύμων. καὶ φησὶν εἴ τις ὁρίσαιτό τι τῶν ὁμωνύμων, οἷον κίνησίς ἐστιν ἡ κατὰ τόπον μεταβολὴ, ἐπεὶ ὁ ὅρος οὗτος οὐκ ἐφαρμόττει πᾶσι τοῖς εἴδεσι τῆς κινήσεως. οὐ γὰρ οἰκεῖος οὔτε τῇ αὐξήσει, οὔτε τῇ ἀλλοιώσει, οὔτε ταῖς λοιπαῖς, δῆλον ὅτι ὁμώνυμόν ἐστιν. εἰ οὖν ὁ προσδιαλεγόμενος ἀπελεγχθείη ὁ καὶ τὸν ὅρον τῆς κινήσεως ἀποδοὺς, ἔτι δὲ διισχυριζόμενος, μὴ λέγοι μὲν αὐτὰ ὁμώνυμα

μα λέγεσθαι. λέγοι δὲ μὴ δὲ τὴν ἀρχὴν τὸν ὄνομα ἐφαρμόζειν τούτοις οἷς οὐδὲ ὁ ἀποδεδομένος ὑπ' αὐτοῦ ὁρισμὸς δεῖ φησι πρὸς τὸν τοιοῦτον οὕτω λέγειν ὅτι τοῖς μὲν ὀνόμασι δεῖ χρεῖσθαι ὡς οἱ πολλοὶ λέγουσι καὶ μὴ καινοτομεῖν. τοῖς δὲ πράγμασιν ἐφαρμόζειν τὰ ὀνόματα οὐχ ὡς οἱ πολλοὶ, ἀλλ' ὡς οἱ σοφοί. οὐ γὰρ χρὴ ὁμοίως τοῖς πολλοῖς, οὔτε τὸν εὐτυχῆ εὐδαίμονα καλεῖν, οὔτε οἰκονομικὸν τὸν ἀνελεύθερον. οὔτε τὸν δεινὸν, φρόνιμον. οὔτε τὸν τολμηρὸν, ἀνδρεῖον, ὡς εἰώθασιν οἱ πολλοί. διαφέρει δὲ ταῦτα τῶν οἷς κεῖται. ὅτι ἐκεῖνα μὲν οἱ σπουδαῖοι οὕτω καλοῦσι. ταῦτα δὲ οἱ ἰδιῶται ὀνομάζουσι. Ἐὰν δὲ τῶν

» συμπεπλεγμένων. ὅτι ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν τῶν συνθέτων, εἰ εἴη τὸν σύνθετον οὗ ὁ ὁρισμὸς ἀποδέδοται ἐκ δύο τινῶν συγκείμενος δεῖ ἀφελόντα ἀπὸ τοῦ ὅλου λόγου τὸν τοῦ ἑτέρου τῶν ἐν τῷ ὁρισμῷ λόγον, ἐπισκοπεῖν εἰ τὸν καταλειπόμενον μέρος τοῦ ἀποδεδομένου λόγου, τοῦ καταλειπομένου τῷ ὁριστῷ τῷ συνθέτῳ ὁρισμός ἐστιν. εἰ γὰρ μὴ, οὐδ' ὅλος ὁ λόγος εἴη ἂν ὁρισμὸς, ὅλου τῶν συνθέτου ὁριστοῦ. εἰς τὸν αὐτό. εἰ δέ τινος τῶν συμπεπλεγμένων φησὶν ἀποδοθείη ὅρος, οἷον ὅτι ἄνθρωπος λευκός ἐστι ζῷον λογικὸν θνητὸν δεκτὸν χρώματος διακριτικοῦ ὄψεως, δεῖ σκοπεῖν καὶ ἀφαιρεῖν τὸν λόγον τοῦ ἑτέρου, ἤτοι τοῦ ἑνὸς τῶν συμπεπλεγμένων. οἷον τὸν ζῷον λογικὸν θνητόν. εἰ οὖν καὶ ὁ λοιπὸς, ἔστι δὲ τὸν δεκτικὸν χρώματος διακριτικοῦ ὄψεως, ὅρος ἐστὶ τοῦ λοιποῦ ὃ συμπέπλεκται τῷ ἀνθρώπῳ, ἤγουν τοῦ λευκοῦ, δῆλον ὅτι καὶ ὁ ὁρισμὸς τοῦ ὅλου ἔσται ὁρισμός. εἰ δὲ τὸν ἀπολειφθὲν οὐκ ἔστι τοῦ ἀπολειφθέντος ὁρισμὸς, οὐδὲ ὁ ὅλος τοῦ ὅλου. οἷον γραμμὴ πεπερασμένη εὐθεῖα, ἐστὶ πέρας ἐπιπέδου ἔχοντος πέρατα. ἧς τὸν μέσον, ἐπιπροσθεῖ τοῖς ἄκροις. δίελε τὸν συμπεπλεγμένον καὶ εἰπὲ, εἰ τῆς πεπερασμένης γραμμῆς ὁρισμός ἐστι τὸν, πέρας ἐπιπέδου ἔχοντος πέρατα. καὶ ἔστι τῆς μὲν γραμμῆς τὸν πέρας ἐπιπέδου. πέρας γὰρ ἐπιφανείας, ἡ γραμμή. τὸν δὲ πεπερασμένη τὸν ἔχοντος πέρατα. δεῖ καὶ τῆς εὐθείας ὅρον εἶναι τὸν λοιπὸν, ἤγουν τὸν οὗ τὸν μέσον ἐπιπροσθεῖ τοῖς ἄκροις. ἀλλ' ἔστιν ἡ ἄπειρος γραμμὴ, οὔτε μέσα ἔχουσα οὔτε πέρατα. ἔστι δὲ εὐθεῖα. τουτέστι δὲ ἐπινοῆσαι εὐθεῖαν γραμμὴν ἀχθεῖσαν μήτε μέσον ἔχουσαν μήτε πέρατα, ἣ οὐ προσαρμόζειν τὸν ἀπολειφθέν. ἤτοι τὸν οὗ τὸν μέσον τοῖς ἄκροις ἐπιπροσθεῖ. ἐπεὶ οὔτε μέσα ἔχει, οὔτε πέρατα. ὥστε οὐκ ἔστιν ὁ λοιπὸς ὅρος τοῦ λοιποῦ, ἤγουν τὸν οὗ τὸν μέσον τοῖς ἄκροις

» ἐπιπροσθεῖ, τῆς εὐθείας, ἀλλ' οὐδὲ τὸν ὅλον τοῦ ὅλου. Ἔτι εἰ συνθέτου ὄντος τῶν ὁρι

» ζομένου ἰσόκωλος. Ἰσόκωλον μέν φησι τὸν ὁρισμὸν τὸν ἴσα μέρη ἔχοντα ᾧ ὁριστῷ. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ὅτι ἐὰν σύνθετος λόγος τινὸς ἀποδοθῇ τοσαῦτα μέρη ἔχων ὅσα καὶ τὸν σύνθετον ἔχει οὗ ὁ ὅρος ἀποδίδοται, οὐκ ἔστιν οὗτος ὁ λόγος ὁρισμὸς ἐκείνου. ἐν γὰρ τοῖς οὕτως ἀποδεδομένοις λόγοις, ἀναγκαῖον τῶν ὀνομάτων εἰς ὀνόματα τὴν μετάληψιν γεγονέναι, ἐπεὶ ἴσα ἐστὶ καὶ τὰ ἐν τῷ ὁριστῷ, καὶ τὰ ἐν τῷ λόγῳ. ἡ δὲ τοῦ ὀνόματος εἰς ὄνομα μετάληψις, οὐχ ὁρισμός. κεῖται γὰρ ὁ ὁρισμὸς λόγος εἶναι, ὥσπερ οὖν ὁ τὸν ἁπλοῦν εἰς ὄνομα μεταλαβὼν, οὐχ ὥρισται, οὕτως οὐδ' ὁ ἐκπλειόνων ἀποδιδόμενος λόγος τοιοῦτος ὡς ἕκαστον τῶν ἐν αὐτῷ ὀνομάτων εἰς ὄνομα μεταληφθῆναι δύνασθαι, ὁρισμός ἐστι. τὸν δὲ μάλιστα μὲν τῶν πάντων, εἰ δὲ μὴ τῶν πλείστων εἶπεν, ὡς μὴ πάντων ὀφειλόντων ἐξ ἀνάγκης τῶν ἐν συνθέσει ὀνομάτων ἐν τῷ ὁρισμῷ αὐτῶν μεταλαμβάνεσθαι εἰς λόγον. ἱκανὸν γὰρ ἔντισι τὸν τὰ πλεῖστα μεταληφθῆναι. λέγομεν γὰρ συλλογισμὸν ἀποδεικτικὸν λόγον εἶναι τὸν ἐξ ἀληθῶν καὶ πρώτων καὶ ἀμέσων καὶ αἰτίων τοῦ συμπεράσματος. καί τοι τὸν συλλογισμὸν οὐχ ὁρισάμενοι. γίνεται δὲ τοῦτο ἐν οἷς ἐστὶ τὸ λεγόμενον γένος τινὸς γνώριμον. καὶ γὰρ ὁ προειρημένος λόγος ὁρισμός ἐστιν. ὅτι γένος ὁ συλλογισμός, καὶ ὡς γένος εἴληπται ἐν τῷ λόγῳ. ἔστω δὲ σαφέστερον τὸν λεγόμενον διὰ παραδείγματος. οἷον ἄνθρωπος λευκός ἐστι, μέροψ ἀργός. ἐν ταῦθα ἰσόμετρος ὁ ὅρος τῷ ὁριστῷ. καὶ ἑκάτερον γὰρ ἐκ δύο ὀνομάτων σύγκειται. καὶ ἀμφότερα τὰ ὀνόματα τὰ ἐν τῷ ὁριστῷ, εἰς ἴσα ὀνόματα μετείληπται ἐν τῷ ὁρισμῷ, ἢ τινῶν ὡς ὅταν γένηται μεταλλαγὴ τοῦ ἑνός. οἷον ἄνθρωπος λευκός ἐστι, μέροψ λευκός. δῆλον οὖν ὅτι ἐναλλαγῆς γενομένης ἐν τῷ ὅρῳ, ἐπεὶ οὐ πλείω ὀνόματα εἴρητο

τῶν ἐν τῷ ὁριστῷ, οὐκ ἔστιν ὁρισμὸς ὁ ἀποδοθείς. δεῖ γὰρ τὸν ὁρισμὸν πλείονα τοῦ ὁριστοῦ
ὀνόματα ἔχειν, δηλοῦνται δὲ ἐν· ὡς ἔχει ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου. οἷον ἄνθρωπός ἐστι ζῷον λο-
γικὸν θνητὸν, νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. δεῖ δὲ τὸν ὁριζόμενον πάντα μὲν τὰ ὀνόματα
εἰς λόγον μεταλαβεῖν, ὡς ὅταν εἴπῃ ἄνθρωπος λευκός ἐστι, ζῷον λογικὸν θνητὸν, νοῦ καὶ
ἐπιστήμης δεκτικὸν, ἔχον χρῶμα λευκόν. ἢ μὴ πάντων ἀλλ' ὅμως τῶν πλείστων καὶ ἀσα-
φεστέρων. οἷον συλλογισμὸς ἀποδεικτικός ἐστι, συλλογισμὸς ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν, καὶ
τὰ ἑξῆς. ἐνταῦθα τὸ μὲν συλλογισμὸς, οὐ μετείληπται εἰς λόγον διὰ τὸ σαφές. τὸ δὲ ἀ-
ποδεικτικὸς, μετείληπται εἰς λόγον. εἰ δὲ μὴ οὕτω γένοιτο μετάληψις τῶν ὀνομάτων εἰς
λόγους, ἀλλ' ὄνομα ἀντὶ ὀνόματος ἀποδούς τις ἀξιοῖ ὅρον εἶναι, ἔσται καὶ πᾶν ὄνομα ἁ-
πλοῦν εἰς ἁπλοῦν μεταλαβεῖν, καὶ εἰπεῖν ὅρον εἶναι. οἷον ἱμάτιον, ἀντὶ λωπίου. ἔτι
δέ φησι μεῖζον ἁμάρτημα γίνεται, εἰ καὶ δι' ἀγνωστοτέρων ὀνομάτων τὴν μετάληψιν
ποιοῖτό τις. οἷον ὁ ἀντὶ τοῦ λευκοῦ ἀνθρώπου, βροτὸν ἀργὸν ἀποδούς. πρὸς γὰρ τῷ μὴ
» ὁρίσασθαι, καὶ ἀσυνετώτερον τὸν λόγον πεποίηκε. Σκοπεῖν δὲ καὶ ἐν τῇ μεταλ-
» λαγῇ τῶν ὀνομάτων. Δεῖ δέ φησιν ἐπισκοπεῖν καὶ τοῦτο, εἰ τὸ ἐν τῇ τῶν ὀνομάτων
μεταλλαγῇ ληφθὲν, ταὐτὸν σημαίνει τῷ ἐν τῷ ὁριστῷ ὀνόματι. ἤγουν ἰσοδυναμεῖ αὐ-
τῷ. εἰ γὰρ μὴ ταὐτόν ἐστι, δῆλον ὡς καὶ κατὰ τοῦτο μοχθηρά ἐστιν ἡ ἀπόδοσις. οἷον ἐπιστή-
μη θεωρητική ἐστιν, ὑπόληψις θεωρητική. ἐνταῦθα ἡ ὑπόληψις, οὐ ταὐτὸν σημαίνει τῇ ἐ-
πιστήμῃ. ἡ μὲν γὰρ τῶν ἀεὶ ὡσαύτως ἐχόντων καὶ ἀϊδίων καὶ ἀπταίστων. ἡ δὲ ὑπόληψις,
τῶν πεπλανημένων, καὶ μὴ ἀεὶ ὡσαύτως ἐχόντων. δεῖ δὲ ταὐτὸν σημαίνειν, εἴπερ μέλ-
» λει καὶ τὸ ὅλον, ἤγουν ὁ ὁρισμὸς ταὐτὸν εἶναι τῷ ὁριστῷ. Ἔτι εἰ θατέρου τῶν ὀνο-
» μάτων μετάληψις ποιούμενος. Καὶ τοῦτό φησι δεῖν ἐν ταῖς τῶν ὀνομάτων εἰς ὀνό-
ματα μεταλήψεσι σκοπεῖν. εἴ τις τοῦ ἑτέρου τῶν ὀνομάτων τὴν μετάληψιν ποιούμε-
νος, μὴ τῆς διαφορᾶς ὡς ἀσαφεστέρας, ἀλλὰ τοῦ γένους σαφοῦς ὄντος πεποιημένος εἴη.
δεῖ γὰρ τοῦ ἀγνωστοτέρου ποιεῖσθαι τὴν μετάληψιν. καὶ μετὰ τὸ ἐκθεῖναι τὸ ἄνωθεν
παράδειγμα τὸ τῆς θεωρητικῆς ἐπιστήμης δηλονότι, φησὶν ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἀνάγκη τὴν δι-
αφορὰν ἀεὶ τοῦ γένους ἀγνωστοτέραν εἶναι. διόπερ ἐν τισὶν εἰ συμβαίνῃ τὴν διαφορὰν
γνωριμωτέραν εἶναι τοῦ γένους, εἰς ὄνομα ποιήσασθαι μετάληψιν. εἰ δὲ μὴ εἰς ὄνομα
ἡ τοῦ ὀνόματος μετάληψις γίνοιτο, ἀλλ' εἰς λόγον τε καὶ ὁρισμὸν, τὴν διαφορὰν φησὶ
δεῖν μᾶλλον μεταλαμβάνειν ἢ τὸ γένος. οἰκειοτέρα γὰρ ἡ διαφορὰ τῷ πράγματι, ἢ τὸ
γένος. καὶ ὁ ὅρος τοῦ γνωρίσαι χάριν γίνεται. ὥστε διὰ μὲν τῆς διαφορᾶς τοῦτο. διὰ
δὲ τοῦ γένους οὐδὲν μᾶλλον τοῦτο ἢ ἄλλο τι τῶν ὁμοιογενῶν αὐτῷ. οἷον εἰ εἴη προκείμενον
συλλογισμὸν ἀποδεικτικὸν ὁρίσασθαι, οὐ τὸν συλλογισμὸν ἁπλῶς, ἀλλὰ τὸν ἀποδει-
κτικὸν συλλογισμὸν ὁριστέον. τοῦτο γὰρ ζητοῦμεν ὡς ἴδιον. καὶ τῶν παρὰ τὸν συλλογι-
σμὸν μᾶλλον διαφερόμενον. τὸ δὲ ἧττον γὰρ ἡ διαφορὰ τοῦ γένους γνώριμος, δοκεῖ μὴ
ὁμόλογον εἶναι τῷ μικρῷ πρόσθεν εἰρημένῳ. ἔλεγε γὰρ δυνατὸν εἶναι τὴν μὲν δια-
φορὰν γνωρίμως ὀνομάζεσθαι. τὸ δὲ γένος, μή. διὸ καὶ ἔφη δεῖν τὸ σαφέστερον μετα-
λαμβάνειν. ἢ εἰ καὶ τὸ ὄνομά ποτε τὸ τῆς διαφορᾶς γνωριμώτερον τοῦ γένους εἴη, ἀλλ'
αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ ὑπὸ τῆς διαφορᾶς δηλούμενον, ἧττον γνώριμον τοῦ ὑπὸ τοῦ γέ-
νους δηλουμένου. τὸν μὲν γὰρ τὴν διαφορὰν γνωρίζοντα, δεῖ καὶ τὸ γένος γνωρίζειν.
» οὐ μὴν ἐν τῇ τοῦ γένους γνώσει καὶ διαφορὰ περιέχεται. Εἰ δὲ τῆς διαφορᾶς.
Πάλιν δεῖν φησιν, ὅταν μεταληφθῇ ἡ διαφορὰ εἰς λόγον, σκοπεῖν εἰ ὁ ἀποδιδόμε-
νος λόγος τῆς διαφορᾶς, καὶ ἄλλῳ τινὶ ἐφαρμόζει. ἂν γὰρ ᾖ καὶ ἄλλῳ τινὶ ἐ-
φαρμόζων, οὐκ ἔστιν ὁ ὁρισμὸς τῆς μετειλημμένης διαφορᾶς. δεῖ γὰρ τὸν ὅρον
ἴδιον εἶναι τούτου οὗ ἐστι, καὶ πρὸς μηδὲν ἄλλο κοινόν. οὐ μόνον δὲ ἁμαρτάνει
ὁ ἀποδιδοὺς τοῦ ὡς διαφορᾶς κειμένου λόγον τὸν καὶ ἄλλοις ἐφαρμόζοντα, ἀλ-
λὰ κἂν μὴ παντὶ ἐφαρμόζῃ τῷ οὗ ἀποδέδοται, καὶ οὕτως ἡμάρτηται. ὁ γὰρ
γραμμῆς εὐθείας λέγων ὅρον, γραμμὴ ἧς τὰ μέσα ἐπιπροσθεῖ τοῖς πέρασιν. ἁμαρτά-
νει, ὅτι οὐκ ἐφαρμόζει ὁ λόγος οὗτος καὶ τῇ ἀπείρῳ γραμμῇ εὐθείᾳ. οὔτε γὰρ μέσον αὐ-

τὴ οὔτε

τὴ οὔτε πέρας ἔχει. ἀλλ' οὐδὲ ἐπιπροσθεῖται κατά τινα μέρη ὑπὸ τῶν μεταξύ. ἐ-
πεὶ δὲ τὸ μέσον ἔχον τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἐστὶν, ἐπί τε γὰρ ἀριθμῶν καὶ μεγεθῶν
ἐπὶ τῶν ἀποδόσεων τῶν πολλαχῶς λεγομένων δεῖ διορίζεσθαι, κατὰ τί τῶν σημαινο-
μένων τὴν ἀπόδοσιν ποιεῖταί τις, ἢ συλλογιστέον καὶ δεικτέον, ὅτι οὐχ ὡρίσατο ὁ οὕτως
ἀποδιδοὺς τῷ ἐφαρμόζειν καὶ ἄλλοις τὸν ἀποδοθέντα λόγον, ἢ ἐπιτιμητέον ὅτι μὴ κα-
λῶς ἔλαβεν. ἐπεὶ ἀδιορίστως τὴν ἀπόδοσιν ἐποιήσατο. οὐ γὰρ περιττόν ἐστι τὸ ἔχον μέ-
σον ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ μονάδα μέσην ἔχον. ὥσπερ ὁ πέντε. μεταξὺ γὰρ τῶν δύο καὶ δύο,
» ἐστὶ μονάς. Πάλιν εἰ οὗ μὲν τὸν λόγον. Ἐπεὶ ὁ ὅρος τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνει
ἑκάστου, δεῖ φησὶν ἐπιβλέπειν, εἰ ὁ μὲν ὁρισμὸς τῶν ὄντων ἐστί. τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ὁρισμοῦ
σημαινόμενον, τουτέστι τὸ ὁριστὸν, μὴ τῶν ὄντων. εἰ γὰρ τοῦτο δῆλον ὡς οὐκ ἂν εἴη ὁρισμὸς
τοῦ προκειμένου ὁ ἀποδεδομένος λόγος. οὐ γὰρ οἷόν τε τινος τῶν ὄντων τὸ τί ἦν εἶναι
οὗ ἐστιν ὁ ὅρος δηλωτικὸς, μὴ ὂν εἶναι. τὸ δ' ἐκκείμενον παράδειγμα σαφὲς ὂν, δείκνυ-
» σι τὴν τοῦ τόπου δύναμιν. Ἔτι ὅσοι μὴ διαιροῦσιν ἐν τοῖς πρός τι. Ἁμαρ-
τάνουσι δέ φησι καὶ οἱ ἐν τῷ ὁρίζεσθαί τι τῶν πρός τι, μὴ διαιροῦντες μὴ δὲ διορίζον-
τες πρὸς ὃ λέγεται τὸ ὑπὸ τὸ κοινὸν τοῦτο ὃ ὁρίζονται. ἐπεὶ γὰρ πᾶν πρός τι τὸ
εἶναι ἔχει ἐν τῇ πρὸς ἄλλο σχέσει. καὶ ἔστι τοῦτο πρὸς ὃ ἕκαστον τῶν πρός τι ἔχει τὸ
εἶναι ὡρισμένον, ὥσπερ καὶ αὐτὸ τὸ πρὸς ἐκεῖνο τὸ εἶναι ἔχον, εἰ ἀποδιδούς τις ὅ-
ρον τῶν πρός τι, πρὸς ὃ ἄλλο ἀποδοίη, ὃ κοινὸν ὂν περιέχει καὶ τὸ πρὸς ὃ ὡρισμέ-
νως λέγεται τοῦτο, οὗ τὸν ὁρισμὸν ἀποδίδωσιν, ἢ ἄλλο ἐστὶν αὐτοῦ, παντάπασιν ἁ-
μαρτάνει. καὶ ψεύδεται ἢ ἐπί τι ἢ ἁπλῶς καὶ καθόλου. ἐπί τι μὲν, ἂν ᾖ τὸ πρὸς ὃ ἀ-
ποδέδωκεν αὐτὸ κοινόν τε, καὶ ἐν τούτῳ περιέχον πρὸς ὃ ἰδίως τοῦτο λέγεται. ἁ-
πλῶς δὲ καὶ παντάπασιν ἁμαρτάνει ἢ ψεύδεται, ἐὰν ἄλλο. ὁ μὲν γὰρ ἰατρικὴν ὁ-
ρισάμενος ἐπιστήμην ὄντος, ἐπί τι ἁμαρτάνει τῷ ὑπὸ τὸ ὂν εἶναι καὶ ταῦτα ὧν ἐστιν ἡ
ἰατρικὴ ἐπιστήμη. οὐ γὰρ πάντα τὰ ὄντα, ἀλλά τινα ἐπίσταται ἡ ἰατρική. τὸ γὰρ ὂν ἀ-
ληθὲς καὶ κατὰ τῶν ὑγιεινῶν καὶ νοσωδῶν ὧν ἐστιν ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη. ἢ δύναται
τὸ κοινὸν καὶ μὴ ὁμώνυμον εἶναι ὡς τὸ ὂν ἀλλὰ συνώνυμον τῷ πρὸς ὃ τὸ προκείμενον
λέγεται. οἷον ἐὰν γεωμετρίαν τις ὁριζόμενος, εἴπῃ ἐπιστήμην ἐπιστητοῦ, ἢ ὑποληπτοῦ. ἐ-
πιστητὰ γὰρ καὶ ὑποληπτά. καὶ ὧν ἐστι καὶ ἡ γεωμετρία ἐπιστήμη. ἁπλῶς δὲ ἁμαρτά-
νει, ὁ τὴν ἰατρικὴν λέγων ἐπιστήμην ἀρτίου καὶ περιττοῦ. παντάπασι γὰρ ταῦτα ἕ-
τερα τῶν ἰατρικῶν. παραδείγματος δὲ χάριν ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι τίς μέν ἐστιν ὁ ψευδό-
μενος ἐπί τι. τίς δὲ ὁ ἁπλῶς, ἐπὶ τῆς ἰατρικῆς εἶπεν τὸ εἰ μὲν γὰρ μηδενὸς τῶν ὄντων
ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη, ἴσον λέγων τῷ εἰ μὲν γὰρ μὴ εἴη ὑπὸ τὸ ἀποδεδομένον ταῦτα ὧν
ἐστιν ἐπιστήμη ἡ ἰατρικὴ, ἁπλῶς ἔψευσται. εἰ δὲ εἴη ἐπί τι, ἐπεὶ πᾶσα ἐπιστήμη ὄντος ἐστί
δεῖ γὰρ παντὸς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην ὄντος εἶναι. εἴπερ καθ' αὑτὸ καὶ μὴ κατὰ
συμβεβηκὸς. εἰ εἴη ὀρθῶς ἀποδεδομένος ὁ ὅρος καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκός. κατὰ συμ-
βεβηκὸς γὰρ ὄντος. ἐπεὶ συμβέβηκε τοῖς ὑγιεινοῖς, οὖσιν εἶναι, οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ καθ' αὑ-
τά. δεῖ δὲ ἕκαστον τῶν πρός τι πρὸς ὃ λέγεται καθ' αὑτὸ ἀποδιδόναι. πάντα γὰρ
τὰ πρός τι πρὸς ἀντιστρέφοντα λέγεται. ὡς γὰρ ἡ ἐπιστήμη πρὸς τὸ ἐπιστητὸν, οὕ-
τω καὶ τὸ ἐπιστητὸν, πρὸς ἐπιστήμην. τὰ δὲ μὴ καθ' αὑτὰ ἀποδεδομένα, ἀλλὰ πρὸς κοι-
νότερον καὶ κατὰ συμβεβηκὸς, οὐκ ἀντιστρέφει. καὶ ἔτι δὲ σαφέστερον περὶ τούτου ἐροῦ-
μεν. εἰ μὲν γὰρ ἀπέδωκεν ὅτι οὐδενὸς τῶν ὄντων ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἰατρικὴ, παντελῶς
ἔψευσται. εἰ δέ τινος μέν ἐστιν οἷον τοῦ ὑγιεινοῦ, τινὸς δὲ μὴ, οἷον τοῦ νοσώδους, ἐπί τι. δεῖ
γὰρ παντὸς τοῦ ὑπ' αὐτὴν δηλονότι, ἤγουν καὶ ἀμφοῖν τοῦ τε νοσώδους καὶ ὑγιεινοῦ
τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην εἶναι, εἴπερ καθ' αὑτὸ ἀπεδόθη πρὸς τὸ ὂν καὶ μὴ κατὰ συμ-
βεβηκός. καὶ μὴ κατά τινος μὲν ἀληθεύειν, κατά τινος δὲ οὔ. οὐκ ὀφείλει οὖν καθολι-
κώτερον εἶναι τὸ πρὸς ὃ λέγεται. ὡς γὰρ ἡ ἐπιστήμη πρὸς τὸ ἐπιστητὸν λέγεται, καὶ
τὸ ἀνάπαλιν, ἔδει καὶ τὴν ἰατρικὴν ὡρισμένως πρός τι λέγεσθαι. εἰ γὰρ μὴ εἴη κα-
θολικώτερον ἀλλ' ἐξισάζον, εἴη ἂν καὶ ἀντιστρέφον. νῦν δὲ οὐ δυνατὸν ἀντιστρέψαι καὶ

εἰπεῖν, πᾶν ὂν, ἐπιστητὸν τῇ ἁπλῇ ἕξει. τὶ γὰρ ὂν ἐπιστητὸν αὐτῇ ἕξιν. οἷον ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες. ΔΙΟ ΟΥΔΕ ἕξις γὰρ εἴρηκεν ὅτι εἴπερ καθ' αὑτὸ καὶ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς ἀπίσω κε πρὸς ἐπιστήμην πρὸς τὸ ὄν. τὰ γὰρ καθ' αὑτὰ λεγόμενα πρός τι, μὴ αὐτοσχεφιάσει πρὸς ἄλληλα. τὰ δὲ μὴ καθ' αὐτὸ ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, οὐ τέσι πρός τι κοινότροπον ἀποδόσιμα, οὐκ αὐτοσχεφιεῖ. ὅτι δὲ οὐ λέγει κατὰ συμβεβηκὸς πῶς ἀφόδοσιν τῶν πρός τι ποιεῖσθαι λεικνύς προσετίθετο καὶ ἕξιν ἐν τόπον, λέγων ὅτι εἰ οὕτως ἀποδοθείη τὶ τῶν πρός τι, συμβήσεται ἕκαστον μὴ πρὸς ὃ λέγεσθαι, ἀλλὰ πρὸς πλείονα, κατὰ τόνδε τὸν λόγον. ὡς ΠΡΟ γὰρ τῷ ὑπνῳ συμβέβηκεν ὃν τι εἶναι, οὕπως οὐδὲν κωλύει. αὐτῷ συμβεβηκέναι, καὶ ἀγαθὸν καὶ ζῷ μέγα καὶ τὸ λευκὸν ἢ ἄλλα μυρία. καὶ ὁ πρὸς ἕκαστον οὖν τούτων ἀποδιδοὺς πῶς ἐπιστήμην καὶ πῶς ἁπλῶς ἕσται ἀποδεδωκὼς, εἴτε διώσομεν ὅτι ὁ κατὰ συμβεβηκὸς ἀποδιδοὺς, ὀρθῶς ἀποδίδωσιν. ΔΟΞΕΙΕ οὖν ἄν ζῴου. καὶ ἔτι δὲ μὴ γίνεσθαι αὐ τῇ τοιαύτῃ ἀποδόσει ἂν ἀποδιδόμενον ὅρον ἴδιον ἢ ἀποδίδοται. καίτοι δεῖ ἴδιον εἶναι ὃν ὁρισμὸν ἔχειν. ἴδιόν τε γὰρ δεῖ αὖ ἂν εἶναι μὴ ὅλως τὸ τὶ ἦν εἶναι οὖ ἕξι. ἔτι οὖν φησὶ καὶ ΟΥΔΕ ἀδύνατον, τὸ ΕΙΝ ἴδιον τοῦ ὁρισοῦ τὸν οὕτως ἀποδιδόντα λόγον. ἐ γὰρ μόνον ἡ ἁπλῆ ἕξις ἐπιστήμη τοῦ ὄντος λεχθήσεται, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ἑκάστων ἐπιστημῶν πρὸς τὸ ὂν ἀποδώσεται, εἴγε πᾶσα ἐπιστήμη ὄντος τινός ἕξις. εἰ δὲ πάσης ἁρμόζῃ, οὐδεμιᾶς αὖ ἔσῃ ἴδιος. ΟΥ γὰρ μόνον ἡ ἁπλῆ ἕξις ἐπιστήμη ἀλλὰ καὶ πᾶν αὐτῶν ἐπιστημῶν αἱ πολλαί. ΤΟΥΤΟ ἢ ἀπλούστερον εἴρηκεν, ἢ ὅτι δυνατὴ καὶ ἡ σοφιστικὴ ἐπιστήμη τις οὖσα ΕΙ τὸ ὂν μὴ ΕΣΤΙΝ. ὡς οὐ τῷ σοφιστῇ ΤΟΔΕ πάντως δείκνυται. ΕΝΙΟΤΕ δὲ ὁρίζονται. σφάλλονται δ' αἰνίστε καὶ οἱ μὴ ὁριζόμενοι καθ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οὗ ἔχον, ἢ τετελεσμένον. ἤγουν οἱ τὸ τέλος καὶ πῶς ἔξιν τοῦ πράγματος καὶ ἐ κατωρθώθη πινὶ ἀρὰ ἀσκήσεως ἢ μελέτης ὁριζόμενοι. οὐ γὰρ ἐνδὶ πάντων τῶν πραγμάτων ἡ οὐσία αὐ τῷ οὗ κεῖται. ἐφ' ὧν οὖν μὴ σύμφυτον τὸ οὗ, ἀλλ' ἔξωθεν παραγίνεται, ὡς καὶ πρὸς ΤΟ οὗ δύνασθαι τὸ πρᾶγμα εἶναι, ἐνδὶ πάντων οὐκ ὀρθῶς τὸ οὗ εἰς τὸν ὁρισμὸν παραλαμβάνεται. μόριος γὰρ αὐ τοῦ ἀλλ' οὐ τὸ ὅλον ὁρίζεται. οὐ γὰρ μόνος ἄνθρωπος ὁ σωφρονικός. οὐδ' οἰκία μόνη, ἢ σωφρονία. ἀλλ' οὐδὲ πόλις μόνη, ἢ εὐνομουμένη. οὐδὲ ἡ πρᾶξις δὲ ἢ διάθεσις ἢ ὑπόληψις μᾶλλ' ἢ εἶναι τὸ οὗ ἕνεκεν. διὸ ἐνδὶ πάντων τούτων, ἐ τρόπος ὁ τοῦ πράγματος ὅρος. καὶ ἄλλος ὁ τοῦ οὗ ἕνεκεν. ῥᾴτερον γὰρ οὐκ ὀ ἐν ἐνόησεν πιθανὸν, θεωρῶν καὶ μηδὲν παραλείπων, ἀλλὰ καὶ παραλείπων τινὰ τῶν ἐνδεχομένων πρὸς τὸ προκείμενον πιθανῶν. βάλλοντος δὲ πᾶν τὸ πιθανὸν διορίσκειν τε καὶ παρέχεσθαι. εἰσὶ γάρ τινες ἐν ταῖς ἐπιστήμαις καὶ ἐν ταῖς τέχναις ἀτελέστεραι. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν κακιῶν. καὶ ὁ μὲν ἐφ' ἑκάστου προστιθεὶς τῇ βουλήσει πῶς ἐνδέχεται. ὁ δὲ τῇ προαιρέσει ἀρκούμενος, τὸν πῶς ἔξιν ἐρήσεται. ἄδηλος ἢ ὅ, τε τέλειος ἐν ἀδικίᾳ, ὁ προαιρούμενός τε καὶ πράττων τὰ ἄδικα. καὶ ὁ μόνον προαιρούμενος. ΡΑΛΙΝ εἰ δ' ΔΙ αὐτὸ αἱρετόν. ΕΠΕΙ ὁ ὅρος πῶς οὐσίαν ἐνόησεν καὶ ἐν ᾧ ΤΟ ΕΣΤΙΝ αὐτῷ σημαίνει, ὁ τὸ δι' αὐτὸ αἱρετὸν ὁριζόμενος ὡς ποιητικὸν καὶ πρακτικὸν ἄλλου ἢ ὅλ ΔΟΞΕΙΕ αἱρετὸν, ἢ ὅλως δι' ἄλλο αἱρετὸν, δῆλον ὡς οὐχ ὁρίζεται. οὐ γὰρ πῶς οὐσίαν ΤΟ πράγματος δηλοῖ ΟΥΔΕ ΤΟ λόγου. εἰ δὲ καὶ ἔστι τινὰ δι' αὐτά τε αἱρετὰ καὶ δι' ἄλλα, οὐδὲν ἧττον φησὶν ἁμαρτάνει ὁ τὰ ζωϊκὰ ἀπὸ τοῦ χείρονος ὁριζόμενος. ἕκαστον γὰρ κατὰ τὸ βέλτιον τῶν αὐ αὐτῷ. ὁ δὲ ὁρισμὸς, τοῦ τὶ ἦν εἶναι ἑκάστου ΔΟΞΕΙ δηλωτικὸς. οὐ χρὴ δὲ ὑπολαμβάνειν μαχόμενα λέγειν αὐτὸν, πρὸ ὀλίγου μὲν ἐπόντα μὴ δεῖν τὸν ὁριζόμενον ἀπὸ ΤΟΥ ἐ χοντος τῶν αὐ αὐτῷ ὁρίσασθαι, νῦν δὲ λέγοντα ἑκάστου πῶς οὐσίαν κατὰ τὸ βέλτιον εἶναι τῶν αὐ αὐτῷ. αὐ δὶς μὲν γὰρ πᾶσιν ἄμφω ΔΟΞΕΙ καὶ τὸ βέλτιστον καὶ τὸ ἧττον τοιοῦτον ὡς πρὸ αὐ τοῖς προειρημένοις ὄδις τε δι' αὐτὰ αἱρετὰς οὖσι καὶ δι' ἕτερα, τούτων τὸ εἶναι δι' αὐτὰ βέλτιον τοῦ δι' ἕτερα. ὧν δὲ τὸ βέλτιον μὴ ἔστιν αὐ τῇ φύσει, ἀλλ' ἔξωθεν αὐτῶν ΔΟΞΕΙ προσγίνεται ἔκ τινος ἐπιμελείας, τούτων τὸ εἶναι οὐκέτι αὐ τῷ βελτίονι. ὅτε πῶς ἀρχὴν μὴ δι' αὐ πᾶσιν ὄδις, εἴτι καὶ ἡ ἐπιχείρησις κατὰ τὸ ὡδοξον γί-

νεται. Σκοπεῖν δὲ καὶ εἴ τινος ὁρισμὸν ἀποδιδοὺς. Σκοπεῖν δὲ δεῖ φησι καὶ εἴ τινος ὁρισοῦ δίου οἰκίαν ἀποδοὺς ὁρισμὸν, ἁρίσαιτο ἂν ὅτι οἰκία ὄδις τάδε, ἤγουν λίθοι καὶ ξύλα. ἢ ἐκ τούτων, ἤγουν ὅτι δικαιοσύνη ἐστὶν, ἧς αὐσρίαιτο καὶ σωφροσύνης. ἢ οἰκία, ἐκ λίθων καὶ ξύλων. ἢ τόδε μετὰ τόδε, ὅτι δικαιοσύνη ὄδις σωφροσύνη μετὰ αὐσρίαιτο. ἢ οἰκία, σκέπη μετὰ λίθων καὶ ξύλων. εἰ μὲν γὰρ τάδε, συμβήσεται ὅτι εἰ δύο τινὲς τύχοιεν καὶ ὁ μὲν σώφρων ὄδις ὁ δὲ αὐσρεῖος, καὶ κατὰ δυσὶ πῶς δικαιοσύνην ὑπάρχειν, καὶ μηδενὶ αὐτῶν αἰρὰ μόριος. ὁ γὰρ ἁπλῶς ὁ καὶ σώφρων οὐκ εἰκὸς εἶναι δίκαιος, δύο δὲ πῶς δικαιοσύνη σωφροσύνη καὶ αὐσρία. δύο γὰρ ὄντων αὐθρώπων ὁ μὲν ἔχει πῶς σωφροσύνην, ὁ δὲ πῶς αὐσρίαν. καὶ δῆλ ΔΟΞΕΙ καὶ ἀμφότεροι δίκαιοι ἔσονται καὶ οὐδέτεροι. καὶ οὐκ ὀ ἁπλῶς μόνον ὁ ἔχων πῶς αὐσρίαν δίκαιος κληθήσεται ποτὲ, ἐπεὶ ἀμφότεροι οἱ δύο ἔχοιεν πῶς δικαιοσύνην. ἕκαστος δὲ αἰρὰ μόριος πῶς δικαιοσύνης οὐκ ἔχει. ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἄθπον συμβαίνει φησὶν, ἀρὰ ΤΟ ἰδίᾳ μὲν οὐκ ἔνεστιν μὴ ἔχειν πῶς δικαιοσύνην μήτε καλεῖσθαι δίκαιον, ἀλλ' ὁμοῦ τοὺς δύο ἔχειν αὐτῶν καὶ ὁρίζεσθαι δικαίους, δῆλ ΤΟ ἐπ' ἄλλων συμβαίνειν ἐ διοῦτον. τεσῶν γάρ τινων ὁμοῦ ἐόντων νόμισμα ἐστὶν, τοῖς μὲν ἔστιν ὑπάρξει ὁμοῦ τὸ νόμισμα οὗ, ἰδίᾳ δὲ αἰρὰ μόριος οὐκ ἐνέσῃ ἔχ ὑπάρξει. ἀλλ' οὕτως ΔΟΞΕΙ ἐ ὑπάρχειν τοῖς δυσὶν ἐναντίως τό, τε δίκαιον καὶ ἄδικον, δύξειεν ἂν παντὰ παντὶ ἄτοπον εἶναι. αὐτίκειται γὰρ τῇ δικαιοσύνῃ ἡ ἀδικία. τῇ δὲ σωφροσύνῃ, ἡ ἀκολασία. τῇ δὲ λειλίᾳ ἡ αὐσρία. εἰ οὖν ἡ δικαιοσύνη ὄδις αὐσρία καὶ σωφροσύνη, εἴη ἂν ἡ ἀδικία λειλία καὶ ἀκολασία. διὸ καὶ συμβαίνει τοὐναντία ὑπάρχειν αὐτοῖς. εἰ ὁ μὲν αὐτῶν σώφρων ὄδις καὶ λειλός. οὐκ ἔστι γὰρ αὐσρεῖος. ὁ δὲ αὐσρεῖος ἧττον ἀκόλασος, οὐ γὰρ σώφρων. καὶ δῆλ ΔΟΞΕΙ καὶ ἀμφότεροι ἕξουσι δικαιοσύνην καὶ ἀδικίαν. εἰ ἔσῃ δικαιοσύνη ὄδις σωφροσύνη μετὰ αὐσρίαιτο. καὶ δῆλ ΔΟΞΕΙ ἀδικία, ἀκολασία μετὰ λειλίαιτο. καθόλου οὖν φησὶν ὅσα εἰσὶν ἐπιχειροῦντα λεικνύειν μὴ ταὐτὸν εἶναι ἁπλῶς ὅλου καὶ τὰ μόρια, πάντα χρήσιμά εἰσι πρὸς τὸ νῦν εἰρημένον. διον ὅτι δικαιοσύνη ὄδις, τάδε, ἤγουν σωφροσύνη καὶ αὐσρία. ὁ γὰρ οὕτως ὁριζόμενος φάσκει τὰ μόρια ταὐτὰ εἶναι τῷ ὅλῳ. μόρια γὰρ τῆς δικαιοσύνης ἡ αὐσρία καὶ ἡ σωφροσύνη. μάλιστα δὲ οἱ λόγοι οἱ λεικνύοντες μὴ ταὐτὸν εἶναι τὰ μόρια καὶ τὸ ὅλον, οἰκεῖοι ἤγουν αἰρμίδιοι εἰσὶν, ἐφ' ὅσων καὶ τάδηλος ὄδις ἡ σώσεις τῶν μορίων. δῆλον γὰρ ἐκ τῶνδε. ὅτι ἐλίπησι ἂν ξύλα εἶεν, οὐκ ἀνάγκη καὶ οἰκίαν εἶναι. ὥστε εἰ τῶν μορίων ὄντων, οὐδέπω ἐστὶ ὅλου μὴ εἶναι, οὐ ταὐτὸν ἂν εἴη τῷ ὅλῳ τὸ μόριον. ὄδος δὲ ὁ τόπος χρήσιμος ἐνδὶ μόνων τῶν ἀνομοιομόρων. εἰ δέ τις φησὶν ὁριζόμενος μὴ τὰ μόρια εἶπε τὸ ὅλου εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἐκ τῶν μορίων γινάμενον. διον πῶς οἰκίαν, οὐ λίθους καὶ πλίνθους, ἀλλ' ἐκ λίθων καὶ πλίνθων, πρῶτον, μὲν ἀξιοῖ δεῖν ἐπισκοπεῖν, εἰ ἐκ τούτων ὡρίσατό τις ἔστιν, ᾗς ὧν οὐκ οἴόντε συνιέμενόν σ' ὅτι γίνεσθαι. ἀνὸς ὄντος ΤΟ ὁρισοῦ. σῖαι γὰρ τοιαῦτά ὄδις, ὡς μὴ δύνασθαι ᾗς αὐτῶν γενέσθαι τί σ'. διον γραμμὴ καὶ ἀριθμὸς καὶ ὅλα τὰ συμβεβηκότα. ὁ γὰρ ἐκ τοιούτων τὸ εἶναι τινος λέγων καὶ ὁριζόμενος, δῆλον ὡς οὐχ ὁρίζεται. διον σῶμά ὄδις ἐκ γραμμῶν καὶ ἀριθμῶν συγκείμενος. διὸ οὐδὲ ὁ λέγων πῶς λευκότητα ἐκ πυρὸς καὶ χιόνος ὁρίζεται. Ετι εἰ τὸ μὲν ὁρισμόν. Ετι φησὶ δεῖν καὶ ΔΟΞΕΙ σκοπεῖν, εἰ τὸ μὲν ὁρισὸν οὗ τὸν ὁρισμὸν ἀποδίδωσιν, σ' σὶ τινί ὄδις σ' ᾧ πρώτῳ πέφυκε γίνεσθαι. τὸ δὲ ᾗς ὧν αὐτὸ ὡρίσατο ἔστιν, μὴ σ' τῷ αὐτῷ πρώτῳ εἰσὶν, ἀλλ' σ' ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ. διον φρόνησις ὄδις ᾗς αὐσρίαιτο καὶ σωφροσύνης. δῆλον καὶ ὅτι οὐχ ὁρίζεται πῶς φρόνησιν ὁ οὕτως ἀποδιδοὺς. σ' ᾧ γὰρ τὸ ἐκ ζούτων συγκείμενον, ἤγουν ἡ φρόνησις ὄδις, σ' ἐκείνῳ δεῖ ΕΣΤΙΝ καὶ τὸ ᾗς ὧν ἡ φρόνησις σύγκειται. ἀλλ' ἡ μὲν φρόνησις σ' πρώτῳ ὄδι ΔΟΞΕΙ λογιστικῷ, αὐσρία δὲ καὶ σωφροσύνη, ἡ μὲν σ' ᾧ θυμικῷ. ἡ δὲ, σ' ᾧ ἐπιθυμητικῷ. δῆλον οὖν ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἐκ τούτων ἡ φρόνησις. σ' οἷς γὰρ ἐμφαίνεται τὰ μέρη, σ' ἐκείνοις καὶ τὸ ὅλον ἐμφαίνεσθαι δεῖ. ὥστε ἐκ σ' σὶ πρώτῳ ᾧ λογιστικῷ συμβαίνῃ πῶς φρόνησιν ἐμφαίνεσθαι, ἀλλ' σ' ἄλλοις πλείοσι ᾧ τευμικῷ ἢ ᾧ ἐπιθυμητικῷ.

Εἰ δὲ καὶ τὰ μόρια καὶ τὸ ὅλον. Εἰ δὲ ἐνόησεν φησὶν ᾗς ὧν ἀποδίδωσι καὶ ΕΣΤΙ

τὸ προκείμενον ἐν ἑνὶ πρώτῳ εἰσὶν ἐκεῖνά τε καὶ τὸ ὅλον τὸ ἐκ τούτων ὅπερ ἐστὶ τὸ προκείμενον· οὗ τὸν ὁρισμὸν ἀκριβίδωσι μὴ μέν τοι ἐν τῷ αὐῷ μέρει, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐν ἄλλῳ, τὸ δὲ ἐν ἄλλῳ, οὐδ' οὕτως ἂν εἴη ὡρισμένος· ἐν ᾧ γὰρ τὸ ὅλον, ἐν ἐκείνῳ δεῖ καὶ τὰ μέρη εἶναι· οἷον εἴ τις ὁρίσαιτο τὴν ἀρετὴν ἐξ ἀνδρίας σωφροσύνης καὶ φρονήσεως· ἔνθα μὲν γὰρ τὸ ὅλον ἐμφαίνεται, ἤγουν ἡ ἀρετὴ, ἐμφαίνεται δὲ ἐν τῇ ψυχῇ, ἐν ταύτῃ καὶ τὰ μέρη ἐμφαίνεται· ἀλλ' ἕκαστον τῶν τοιούτων μερῶν τῆς ἀρετῆς, ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ μέρει τῆς ψυχῆς ἐμφαίνονται, καὶ οὐκ ἐν τῷ ὅλῳ ἕκαστον· μέρη γὰρ τῆς ψυχῆς, τὸ λογιστικὸν τὸ θυμικὸν καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν. Γάλιν εἰ τῷ ὅλῳ συμφθείρεται. Ἐπεὶ δὲ καὶ τῶν μερῶν φθειρομένων, ἀνάγκη συμφθείρεσθαι καὶ τὸ ὅλον· τοῦ δὲ ὅλου φθαρέντος, οὐκ ἀνάγκη καὶ τὰ μέρη συμφθείρεσθαι, εἴ τις φησὶν ὁρίσατό τι ἐκ τοιούτων μερῶν ἃ φθειρομένου τοῦ ὅλου ἀνάγκη καὶ ταῦτα συμφθείρεσθαι ἐξ ὧν ὥρισται τὸ ὅλον, δῆλον ὅτι οὐ καλῶς ὁρίσατο· οὕτως οὖν ἁμαρτάνοι ἄν, ὁ τὸ μὲν σῶμα ὁρισάμενος τὸ ἐξ ἐπιπέδων συνεστώς· συμφθείρεται γὰρ τῷ σώματι, τὰ ἐπίπεδα· ἢ τὸ ἐπίπεδον, ἐκ γραμμῶν· ἢ τὴν γραμμὴν, ἐκ στιγμῶν· οὔτε γὰρ τὸ σῶμα ἐξ ἐπιπέδων· διότι συμφθείρεται τῷ σώματι τὸ ἐπίπεδον· οὔτε τὸ ἐπίπεδον ἐκ γραμμῶν· οὔτε ἡ γραμμὴ, ἐκ στιγμῶν· διὰ τοῦτο οὐδ' ἐκ τῶν εἰδῶν οἷόν τε λέγειν τὸ γένος εἶναι· συναναιρεῖται γὰρ αὐῷ· οὐδ' ἐκ πολιτῶν καὶ ἀρτίων τὸν ἀριθμὸν· ἢ εἰ τὸ ὅλον ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἐστιν· τὰ δὲ μέρη, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν· ἔδει γὰρ καὶ ταῦτα ἢ ἀγαθὰ ἢ κακὰ εἶναι, εἴπερ μέρη τοῦ ὅλου ἐτύγχανον· ἀδύνατον γὰρ τῶν μερῶν μὴ ὄντων ἢ ἀγαθῶν ἢ κακῶν, τὶ ἐκ τούτων συγκείμενον, ἀγαθὸν ἢ κακὸν εἶναι· ἢ πάλιν εἰ τὰ μέρη ἀγαθὰ ἢ κακὰ, τὸ δὲ ὅλον οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν· δῆλον γὰρ ὅτι οὐκ ἐκ τοιούτων μερῶν τὸ τοιοῦτον σύγκειται· ἢ γὰρ ἂν καὶ αὐτὸ τὸ ὅλον ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἦν, εἴγε ἐκ τῶν τοιούτων μερῶν ἦν. Εἰ μᾶλλον μὲν θάτερον. Ἐπεὶ δοκεῖ τὸ συγκείμενον ἔκ τινων ὧν ἐστι τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ ἧττον, ᾧ μᾶλλον τοιούτῳ ἀκολουθεῖν, ἂν ὁριζόμενός τις ἀκριβῶ τὶ συγκείμενον ἐξ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ· ὧν τὸ ἀγαθὸν μᾶλλον ἐστὶν ἀγαθὸν ἢ τὸ κακὸν· κακὸν ὁ δὲ ὃ μὴ ἔστι μᾶλλον ἀγαθὸν ὁρίζεται, οὗτος οὐχ ὁρίζεται· ταῦτ' εἰπὼν, ἔνστασιν ἐνδὶ τοῖς εἰρημένοις φέρει· λέγων ὅτι μὴ ἀνάγκη τὸ ἐξ ἀγαθῶν συγκείμενον, πάντως ἀγαθὸν εἶναι· μήτε τὸ ἐκ κακῶν, κακὸν· ὃ ἠξίου ὁ πρὸ τούτου τόπος· ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἐκ τοῦ μᾶλλον ἀγαθοῦ, μᾶλλον ἀγαθὸν ἀνάγκη· ἢ τὸ ἐκ τοῦ μᾶλλον κακοῦ, μᾶλλον κακὸν τῶν μὴ τὸ τῶν καθ' αὑτὸ καὶ ἁπλῶς ὄντων, ἀκολουθείη ἂν τὰ εἰρημένα· εἰ δέ τινα ὡς ποιητικὰ ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ λαμβάνοιτο, οὐκέτι ἀκολουθεῖν ἀνάγκη τὰ εἰρημένα· πολλὰ γὰρ καθ' αὑτὰ μὴ ὄντα ποιητικὰ ἀγαθοῦ, ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα μίξει τοῦτο ποιεῖ· ἡ μέν τοι ἀρετὴ καθ' αὑτὴν οὖσα ἀγαθὴ, τοιαύτη μένει καὶ ἐν τῇ μετ' ἄλλου συνθέσει· τοῦ μὲν οὖν καθ' αὑτὸ ὄντος ἀγαθοῦ, ἀνάγκη καὶ τὰ μέρη ἀγαθὰ εἶναι· ὁμοίως καὶ ἐνδὶ τοῦ κακοῦ· τῶν δὲ ποιητικῶν, οὐκ ἀνάγκη ὄντων ἀγαθῶν ἢ κακῶν, εἶναι καὶ τὸ ἐκ τούτων ἢ ἀγαθὸν ἢ κακὸν· καὶ δείκνυσι τοῦτο οὕτως, ἔχον ἐνδὶ τῶν φαρμάκων τῶν τε ὑγιείας ποιητικῶν, καὶ μὴ τοιούτων· καὶ γὰρ οὐκ ὄντα καθ' αὑτὰ ὑγιεινά τινα, ἀλλὰ καὶ τοὐναντίον δηλητήρια, μιχθέντα ἀλλήλοις, ὑγιείας ποιητικὸν τὸ ἐξ αὐτῶν ποιεῖ· καὶ πάλιν τινὰ οὐκ ὄντα δηλητήρια κατ' ἰδίαν, ἀλλὰ καὶ ὠφέλιμα, μιχθέντα ἀλλήλοις, ποιεῖ τὸ ἐξ αὐτῶν δηλητήριον. Γάλιν εἰ ἐκ βελτίονος καὶ χείρονος. Γάλιν ἐάν τι φησὶ λεγόμενον ἐκ βελτίονος καὶ χείρονος μὴ ᾖ τοῦ μὲν βελτίονος χεῖρον· τοῦ δὲ χείρονος βέλτιον, οὐκ ἂν δέοντος ἐκ τούτων εἶναι λέγοιτο· τὸ γὰρ ἐκ τοιούτων συγκείμενον, μέσον γίνεται ἑκατέρου αὐτῶν ἀκράτου λαμβανομένου· διὰ τὴν μίξιν τῶν ἐναντίων, ἑκατέρου αὐτῶν φέρον τὰ δεύτερα· διὸ ἡ ἐγκράτεια συγκειμένη ἔκτε ὀρθοῦ λογισμοῦ καὶ φαύλης ἐπιθυμίας, τῆς μὲν φαύλης ἐπιθυμίας ἐστὶ βελτίων· χείρων δὲ τῶν ὀρθοῦ λογισμοῦ· καὶ πρὸς τοῦτο δὲ τὴν αὐτὴν ἔνστασιν φέρει, ἢ πρὸ καὶ πρὸς τὰ πρότερον· ἐνδὶ γὰρ τῶν καθ' αὑτὰ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ἀληθῆ λέγειν τὸν λόγον, οὐχ ἁπλῶς· εἰ γάρ τι εἴη συγκείμενον ἐξ ἁπλῶς ἀγαθοῦ καὶ ἁπλῶς κακοῦ, τὸ μεταξὺ τῶν συγκειμένων ἔσται· εἰ ἑκάτερον ἐκείνων ἐν τῇ συνθέσει σώζοιτο· ἐνδὶ δὲ

τῶν ὡς ποιητικῶν ἀγαθῶν, οὐκέτι τοῦτο ἀνάγκη· ταῦτα γὰρ ἐν τῇ πρὸς ἄλληλα συνθέσει ἀλλάσσεται· ὡς ἐνδὶ τῶν ἰατρικῶν φαρμάκων προεῖπεν, ὡς μηδὲν κωλύειν τὸ ἐξ ἀμφοῖν καὶ βέλτιον καὶ χεῖρον ἑκατέρου γίνεσθαι. Ἔτι εἰ συνώνυμον τὸ ὅλον θατέρῳ. Οὐδὲ τοῦτον φησὶν ὁρίζεσθαι τὸν λέγοντά τι ἔκ τινων εἶναι, ὧν ἔν τι τῷ ὅλῳ τῷ ἐκ πάντων συνώνυμόν ἐστιν· οἷον ἀρετὴ ἐστιν, ἀνδρία, δικαιοσύνη, καὶ φρόνησις· ἕκαστον γὰρ τούτων ἀρετὴ λέγεται συνωνύμως ᾧ ὅλῳ· ἐδεῖ οὖν τὸ ὅλον συνώνυμον εἶναι τοῖς μέρεσι, καθάπερ οὐδὲ ἐνδὶ τῶν συλλαβῶν· ἑκάστη γὰρ τῶν συλλαβῶν, οὐκ ἔστι συνώνυμος τοῖς συντιθεῖσιν αὐτὴν στοιχείοις. Ἔτι εἰ μὴ εἴρηκε τὸν τρόπον τῆς συνθέσεως. Ἀλλ' οὐδ' ἐκεῖνον φησὶν ὁρίζεσθαι, τὸν λέγοντα μὲν ἔκ τινων συγκεῖσθαι ὃ ὁρίζεται, μηκέτι δὲ καὶ τὸν τρόπον τῆς συνθέσεως ἐκτιθέμενον· οὐ γὰρ αὔταρκες πρὸς δήλωσιν τῆς οὐσίας τῶν ἔκ τινων συγκειμένων ἡ τῶν ἐξ ὧν σύγκειται ἀπόδοσις· ἂν μὴ καὶ ὁ τρόπος τῆς συνθέσεως αὐτῶν ᾖ ἐν τῷ λόγῳ προσκείμενος· τὸ γὰρ οὕτως ἐκ τούτων συγκείμενον, ἑκάστου τῶν συνθέτων οὐσία· δῆλον δὲ τὸ εἰρημένον ἐνδὶ οἰκίας καὶ συλλαβῆς· οὔτε γὰρ ἡ οἰκία ἁπλῶς λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα, ἀλλ' ἡ πάντ' ποιὰ τάξις, οὔτε ἡ συλλαβὴ στοιχεῖα, ἀλλ' ἡ τούτων ποιὰ σύνθεσις. Εἰ δὲ τόδε μετὰ τοῦδε. Καὶ εἴ τις δέ φησιν ὁρισμόν τινος εἴη ἀποδεδωκὼς τόδε μετὰ τοῦδε, οὐδὲν φησὶ τοῦτο διαφέρειν τοῦ λέγοντος τάδέ τινα εἶναι, ἢ τὸ ἐκ τούτων· ὁ γὰρ λέγων τὸ οἰνόμελι οἶνον μετὰ μέλιτος, ὅμοιον λέγει, ὡς εἰ ἔλεγε τὸ οἰνόμελι εἶναι οἶνον καὶ μέλι· ἢ τὸ ἐξ οἴνου καὶ μέλιτος· ὁπότερον δ' ἂν τούτων ᾖ, ταυτὸν τὸ λεγόμενον· διὸ καὶ τοῖς τόποις αὐτοῖς τῆς ἀνασκευῆς χρηστέον, οἷς καὶ τοὺς ἐκεῖ ὁριζομένους παραδέδωκε πρότερον· παραδίδωσι δὲ καὶ ἐνταῦθα ἰδίους τινὰς τόπους πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν ὅρων ἀπόδοσιν. Ἔτι διελόμεν. Γρῶτον οὖν ἀξιοῖ διελόμενον ὁ σαχῶς λέγεται τόδε μετὰ τοῦδε, σκοπεῖν εἰ κατὰ μηδὲν τῶν σημαινομένων ὑπ' αὐτῶν τὸ ἀποδοθὲν τόδε μετὰ τοῦδε ἐστίν· οὐ γὰρ ἂν εἴη ὡρισμένως ὁ οὕτως ἀποδεδωκώς· σημαίνει δὲ τὸ τόδε μετὰ τοῦδε, ἢ τὸ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ὑποκειμένου· ἢ τὸ ἐν τῷ αὐῷ τόπῳ· ἢ τὸ ἐν ᾧ αὐτῷ χρόνῳ εἶναι· προστίθησι δὲ, ὅτι καὶ τὰ ἀποδεδομένα δύνηται ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ εἶναι, μὴ πρὸς τὸ αὐτὸν δὲ ἑκάτερον λέγηται· ἢ εἰ καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ μὲν ἄμφω λέγεται, οὐ μέν τοι πρὸς τὸ τῶν προκειμένου ὁριστοῦ τέλος, οὐδὲ οὕτως ὑγιῶς ὥρισται· οὔτε γὰρ πρὸς ἕτερον δεῖ λέγεσθαι, οὔτε πρὸς ταυτὸν τὸ τυχὸν, ἀλλὰ πρὸς τὸ τέλος τοῦ ὁριστοῦ· ὑποδείγματα δὲ τοῦ μὲν ἐν τῷ αὐῷ δεκτικῷ εἶναι, ὡς ἡ ἀρετὴ δικαιοσύνη μετὰ ἀνδρίας· ἐν γὰρ ᾧ αὐτῷ δεκτικῷ τῇ ψυχῇ καὶ ἀμφότερα εἰσὶν ἥ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀνδρία· ἐν τῷ αὐτῷ δὲ τόπῳ, ὡς σῶμα τὸ τριχῇ διαστατὸν μετὰ ἐπιφανείας· ἐν ᾧ γὰρ τόπῳ ἐστὶ τὸ σῶμα, ἐν τούτῳ καὶ ἡ ἐπιφάνεια· ἐν ᾧ αὐῷ δὲ χρόνῳ ὡς ἀνδρία ἐστὶ, τόλμα μετὰ ὀρθῆς διανοίας· ἐν ᾧ γὰρ χρόνῳ ἐστὶν ἡ τόλμα, ἐν τῷ αὐῷ καὶ ἡ ὀρθὴ διάνοια· εἰ δὲ καὶ πρὸς ταυτὸ τέλος φησὶν ἥ τε τόλμα καὶ ἡ ὀρθὴ διάνοια λέγεται, οἷον πρὸς τὰ ἰατρικὰ τυχὸν, εἰκὸς γὰρ ἐν οἷς ἐπάγει τομὴν ὁ ἰατρὸς ᾧ τραύματι, τόλμαν ἅμα καὶ ὀρθὴν διάνοιαν ἔχειν, καὶ πρὸς ἓν τέλος ἀφορᾶν τὸ ὑγιάσαι τὸν κάμνοντα, ἀλλ' ὅμως οὐδὲ οὕτως λεχθήσεται ἀνδρεῖος ὁ ἰατρὸς· οὔτε γὰρ ἑκάτερον τῶν μερῶν πρὸς ἄλλο καὶ ἄλλο τέλος δεῖ λέγεσθαι καθάπερ ἐνδὶ τῆς φαύλης ἐπιθυμίας καὶ τῶν ὀρθοῦ λόγου, οὔτε πρὸς ταυτὸν μὲν καὶ ἓν τέλος, τὸ τυχὸν δὲ ὥς περ νῦν εἴπομεν ταυτὸν τέλος ἔχειν καὶ ἀμφότερα τὸ ὑγιάσαι, ἀλλὰ πρὸς ὃ λέγεται τὸ ὁριστὸν, οἷον ἐπεὶ ἡ ἀνδρία πρὸς τὸ κατορθῶσαι τὰ ἐν πολέμῳ, πρὸς τὸ αὐτὸ τέλος δεῖ καὶ τὰ μέρη αὐτῆς ἀφορᾶν τήν τε τόλμαν καὶ τὴν ὀρθὴν διάνοιαν. Ἔνια δὲ τῶν οὕτως ἀποδεδομένων. Δείκνησι καὶ ἄλλην ἁμαρτίαν δυναμένην εὑρίσκεσθαι ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀκριβόσει· ἔνια γὰρ οὕτως ἀποδιδόμενα κατὰ τὴν λέξιν, ὅτι τόδε μετὰ τοῦδε ἄλλό τι σημαίνει· καὶ οὐδὲν τῶν τοῦδε μετὰ τοῦδε σημαινομένων· οὐδὲ τῶν ὑπὸ τὴν εἰρημένην διαίρεσιν· οὔτε γὰρ σημαίνει τάδε, οὐδὲ τὰ ἐκ τούτων· οὔτε τόδε, μετὰ τοῦδε· ἀλλὰ τόδε, καὶ τόδε· ὁ γὰρ λέγων ὅτι ὀργή ἐστι λύπη μεθ' ὑπολήψεως τοῦ ὀλιγωρεῖσθαι, ἐκείνων μὲν οὐδὲν, σημαίνειν δὲ βούλεται, ὅτι διὰ τὴν

τοσαύτην ὑπόληψιν γινομένη ἡ λύπη ὀργή ἐστιν. εἰ δὲ βούλεται μὴ σημαίνειν, τὸ διὰ τούτου, λέγεσθαι μετὰ τοῦδε, δῆλον ὡς ἁμαρτάνοι ἂν καὶ οὐ καλῶς ἀποδιδοῖ τὸν ὅρον.

» Γάλιν εἰ τὴν τούτων σύνθεσιν. ἔτι ὁ τὸ ὅλον ὁριζόμενος εἶναι τὴν τῶνδε, τουτέστι μερῶν σύνθεσιν, ἁμαρτάνει. οὐ γὰρ ἡ τυχοῦσα σύνθεσις τὸ ὅλον ἐστιν, οὐδὲ ἀπὸ χρὴ τὸ σύνθετον εἰπεῖν τὸ ὅλον, ἀλλὰ καὶ ποία τις προσδιοριστέον. οἷον ὁ εἰπὼν ζῷον ἐστὶ σύνθεσις ψυχῆς καὶ σώματος. τὸ δὲ ζῷον ὡς ὅλον τί ἐστι. μέρη δὲ αὐτοῦ, ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα. δεῖ προσδιορίσασθαι καὶ ὅτι τοιάδε. ὅτι δὲ οὐδὲ συνθέσει ταυτὸν, οὐδέτερον τῶν εἰρημένων, ὅτι μή ἐστι τὸ ἔκ τινων συγκείμενον ἡ ἐκείνων σύνθεσις, δείκνυσιν οὕτω. πάσῃ μὲν γὰρ συνθέσει φησὶ διάλυσις τίς ἐστι ἐναντία, τῷ δὲ ὅλῳ οὐδέν ἐστιν ἐναντίον.

» Ετι εἰ ὁμοίως πιθανόν. Προστίθησι καὶ τοῦτο τοῖς εἰρημένοις, εἰ ὁμοίως εὔλογον καὶ πιθανὸν ἦ, πᾶν τὸ σύνθετον καὶ σύνθεσιν ἐκείνων εἶναι, ἢ μηδὲν, ἐὰν γὰρ ἐν τι δειχθῇ τῶν ἔκ τινων συγκειμένων μὴ ὂν ἐκείνων σύνθεσις, οὐκ ἂν ἄλλό τι τῶν συγκειμένων ἔκ τινων, σύνθεσις ἐκείνων εἴη. ἀλλὰ μὴ τὸ ζῷον συγκείμενόν ἐστιν ἔκ τινων, οὐκ ἔστιν ἄρα σύνθεσις ἐκείνων. οὐσία γὰρ ἔμψυχος αἰσθητικὴ τὸ ζῷον, ἀλλ' οὐ σύνθεσις ψυχῆς, καὶ σώματος ἐξ ὧν σύγκειται. οὐδ' ἄλλό τι ἄρα τῶν ἔκ τινων συγκειμένων ἐστὶ σύνθεσις. εἴη ἂν οὖν ἡ τοιαύτη δεῖξις δι' ὁμολογίας ἀπὸ τῶν ὁμοίων. εἰ δὲ μὴ σύνθεσις ὅλως, οὐδ' ὁποιονοῦν σύνθεσις εἴη ἂν.

» Γάλιν εἰ ὁμοίως ἐν τινι πέφυκεν. Εάν τι εἴη τῶν ἀλλήλοις ἐναντίων ὁμοίως δεκτικὸν, ὁ τοῦτο ὁριζόμενος διὰ τοῦ ἑτέρου τῶν ἐναντίων, οὐκ ἀποδίδωσι τὸν ὁρισμὸν αὐτοῦ. συμβήσεται γὰρ οὕτω τοῦ αὐτοῦ πλείους ὁρισμοὺς εἶναι. ἔσται γὰρ ὁρισμὸς τοῦ προκειμένου, καὶ ὁ διὰ τοῦ ἑτέρου τῶν ἐναντίων ἀποδοθεὶς λόγος. εἴγε ὁμοίως αὐτῶν τὸ ὁριστὸν ἐστι δεκτικόν. Δεῖ δὲ καὶ ἐὰν μὴ πρὸς ὅλον ἔχῃ τίς.

Δεῖ φησὶ τοὺς ἀσαφεῖς τῶν ὅρων μεταλαμβάνειν διορθοῦντα καὶ σχηματίζοντα αὐτούς. ὥστε δηλοῦν τὶ σαφὲς πρὸς ὃ ἐπιχειρεῖν δυνησόμεθα. ἢ γὰρ οὕτως ἔχειν συγχωρήσουσι τὸν λόγον οἱ ἐκεῖνον ὁριζόμενοι, ἢ εἰ μὴ συγχωρήσουσιν, αὐτοὶ σαφέστερον ὁριοῦνται. δεικνύντες κατὰ τῶν ὑφ' ἡμῶν λεγομένων, ὅτι μετάληψιν οὐ προσίεται. ὁπότερον δ' ἂν γίνηται, εὐεπιχείρητος ἡμῖν ὁ λόγος ἔσται. οἷον εἰ ἀποδοίη τὶς ὁρισμὸν τῆς ψυχῆς ὅτι ἀριθμός ἐστιν αὐτὸς ἑαυτὸν κινῶν, δεῖ σε μεταλαμβάνειν αὐτὸν διὰ τὸ ἀσαφὲς εἰς σαφῆ. καὶ τοιοῦτον, ἀφ' οὗ ἂν ἔχοις ἐπιχείρημα, ἤγουν τόπον ἀνασκευάσαι αὐτόν. ἢ γὰρ ἀπὸ κρινόμενος πρὸς σὲ, δείξεται τὴν τοῦ ὅρου μετάληψιν ὡς μετελήφθη ὑπὸ σοῦ, καὶ οὕτω ποιήσεις τὴν ἀνασκευὴν αὐτοῦ, ἢ εἰ μὴ δέχεται τὴν μετάληψιν, ἀνάγκην ἕξει ὑπὸ σοῦ, διασαφῆσαι τὸν ἀποδοθέντα ὅρον. ἡ δὲ μετάληψις τοῦ ὅρου, γίνεται οὕτως. ὡς ἐπὶ τοῦ τῆς ψυχῆς ὃ εἴρηται ἀνωτέρω. ἔστι δὲ ξενοκράτους. εἰπὲ οὖν εἰ ὁ ἀριθμὸς ὦ ξενόκρατες ἢ περιττός ἐστιν, ἢ ἄρτιος. ἡ ψυχὴ ἢ ἀρτιός ἐστιν, ἢ περιττός. καὶ εἰ ἄρτιος, ἢ τέσσαρες ἐστὶν, ἢ ε̄. εἰ δὲ περιττὸς, ἢ ε̄ ἢ ξ̄. ἡ οὖν ψυχὴ τί ἐστι, δ̄ ἢ ε̄. καὶ ἐπεὶ ἐκ παντὸς ἀριθμοῦ ἐκβαλλομένης μονάδος, ἕτερος ἀριθμὸς καταλείπεται. οἷον ἀπὸ τοῦ ε̄ ὁ ε̄. καὶ ἀπὸ τοῦ ξ̄ πάλιν ὁ ε̄, τίνα ἀριθμὸν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἐκβληθῆναι δεῖ καὶ ποιῆται ἕτερον. καὶ οὕτως ἀνασκευάσεις. καί τοι τοῦ ὁριζομένου τὴν ψυχὴν οὕτω, κατὰ τοὺς πυθαγορείους ὁριζομένου. οὗτοι γὰρ εἴδη ἐκάλουν τοὺς ἀριθμούς. καὶ ἔλεγον ὅτι ὥς περ ὁ ἀριθμὸς φέρε εἰπεῖν ὁ δέκα, ῥηθεὶς περιορίζει τὴν διάνοιαν, καὶ οὐκ ἐᾷ πλανᾶσθαι ταύτην περὶ τὸ ποσὸν, οὕτω καὶ ἡ ψυχὴ τὸ σῶμα περιορίζει, καὶ αὐτή ἐστιν ἡ διδοῦσα τῷ ζῴῳ τὰς ἀφορμὰς τῆς κινήσεως, καθ' ὃν τρόπον κινεῖται. τούτου χάριν γὰρ εἶπε, κινῶν αὐτὸς ἑαυτόν. αἱ γὰρ κινήσεις καθ' ἃς κινεῖται τὸ ζῷον, ἢ ψυχικαί εἰσιν, ἢ φυσικαί. καὶ φυσικαὶ μὲν, αἱ εἰς τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω κινήσεις. ὡς ἡ τοῦ πυρὸς ἢ τοῦ λίθου. ψυχικαὶ δὲ, αἱ ἀπὸ τόπου εἰς τόπον προαιρετικῶς.

» Ετι καθάπερ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις. Καθάπερ ἐν τοῖς συνεδρίοις φησὶν ἐὰν ἐπεισαχθῇ νόμος τὶς παρά τινος. δόξῃ δὲ βελτίων τοῦ κειμένου ἐκ παλαιοῦ, ἀναιρεῖται οὗτος δὲ ὁ κείμενος. τὸν αὐτὸν τρόπον γινέσθω καὶ ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν, ὁρισμοῦ γάρ τινος ἀποδοθέντος παρὰ τοῦ ἀπὸ κρινομένου, εἰ σαχθήτω παρὰ σοῦ ἕτερος βελτίων,

ὅς τις μᾶλλον δηλώσει τὴν οὐσίαν τοῦ ὁριστοῦ, ὃ δὴ καὶ ἀριστοτέλης ἐποίησε. κειμένου τὸ ὁρισμοῦ, ὅτι ψυχή ἐστι κίνησις αὐτοκίνητος, ἐπεισήγαγεν ἕτερον, ὅτι ἐν τελέχεια φυσικοῦ ὀργανικοῦ δυνάμει ζωὴν σώματος ἔχοντος. τούτου γὰρ δόξαντος βελτίονος, ἠκυρώθη ὁ κείμενος. ὅτι οὐ δύνανται τοῦ αὐτοῦ δύο εἶναι ὁρισμοί. Γρὸς ἅπαντας δὲ τοὺς ὅρους. Οὐ μικρὰν ἔφοδον καὶ ἀφορμὴν πρὸς ἐπιχείρησιν τὴν πρὸς τοὺς ὁρισμοὺς εἶναι φησὶ καὶ τὸ γεγυμνάσθαι πρὸς τὸ δύνασθαι πᾶν τὸ προτιθέμενον εὐκόλως ὁρίζεσθαι. ἢ καὶ τὰς καλῶς ἀποδεδομένους ἀναλαμβάνειν. καὶ ὥς περ κανόνι χρῆσθαι καὶ παραδείγματι τινὶ ἐκ τούτων πρὸς τὴν χρείαν. πρὸς τοῦτον γὰρ σκοποῦντες καὶ παραβάλοντες τὸν ἀποδιδόμενον, ῥᾳδίως συνορᾶν δυνησόμεθα τοῦ ἀποδοθέντος ὅρου τὰ ἁμαρτήματα, εἰ ἐλλιπῶς ἀποδέδοται, ἢ περιττῶς ἔχει τὶ προσκείμενον. οὕτω γὰρ ἂν καὶ ἐπιχειρημάτων μᾶλλον ἀπορήσαμεν. οἷον εἰ ἀποδοθείη ἄνθρωπος ἔστι ζῷον θνητὸν ἄλογον, παραχθείη δὲ καὶ ἕτερος βελτίων, τότε ἐλλεῖπον δεῖ προσθῆναι, τὸ λογικὸν καὶ τὸ νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικὸν, καὶ τὸ ματαίως προσκείμενον, ἤγουν τὸ ἄλογον ἐκβληθῆναι. ὥστε τούτου γινομένου, εὐπορία ἔσται ἐπιχειρημάτων, πρὸς τὸ ἀνασκευάσαι αὐτόν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ, ΑΦΡΟΔΙΣΙΕΩΣ, ΕΙΣ ΤΟ ΕΒΔΟΜΟΝ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ.

Ιπὼν ἐν ᾧ πρώτῳ τῶν τοπικῶν ὁρικὰ εἶναι τὰ προβλήματα, καὶ τὰ ἔχοντα ζήτησιν, περὶ τοῦ εἰ ταυτὸν τόδε τῷδε ἢ οὔ. καὶ κατὰ τὶ δείξας ἐκεῖ, εἰκότως τοῖς ὁρικοῖς προβλήμασι περὶ ὧν εἶπεν ἐν τῷ ἕκτῳ συντάσσει τὰ περὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ τοὺς ἁρμόζοντας τόπους πρὸς τὰ τοσαῦτα ἀνασκευαστικούς τε καὶ κατασκευαστικοὺς, ἐν τούτῳ ἑβδόμῳ ὄντι τῆς πραγματείας, παραδίδωσι τοὺς περὶ τοῦ ταυτοῦ, ἑπομένως τοῖς περὶ τοῦ ὁρισμῶν. χρησιμεύουσι δὲ οὗτοι οἱ περὶ τοῦ ταυτοῦ τόποι εἰς τὰ ὁρικὰ προβλήματα. δι' ὧν γὰρ τόπων δεικνύομεν ὅτι τόδε ταυτόν ἐστι τῷδε, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἀποδεῖξαι δυνάμεθα, ὅτι καὶ ὅδε ὁ ὁρισμὸς, ὁ αὐτός ἐστι τῷ ὁριστῷ. καὶ πάλιν δι' ὧν τόπων δεικνύομεν ὅτι τόδε ἕτερόν ἐστι τοῦδε, διὰ τῶν αὐτῶν πάλιν δεῖξαι δυνάμεθα, ὅτι ὅδε ὁ ὁρισμὸς, ἕτερός ἐστι τοῦ ὁριστοῦ. Ελέγετο δὲ κυριώτατα. Γολλῶν ὄντων τοῦ ταυτοῦ τρόπων, περὶ τοῦ κατὰ τὸν κυριώτατον τρόπον λεγομένου ταυτοῦ, δεῖ φησὶν εἰπεῖν. ἔστι δὲ κυριώτατος τῶν ἄλλων τρόπος, ὁ περὶ τοῦ ταυτοῦ καὶ ἑνὸς ᾧ ἀριθμῷ. ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι μετὰ προσθήκης λέγονται. οἷον ταυτὰ ᾧ γένει. ἢ τῷ εἴδει. ὁ δ' ἁπλῶς. ἤγουν καὶ χωρὶς προσθήκης τοῦ ἀριθμοῦ. καὶ ὅτι τὰ τῷ ἀριθμῷ ταυτὰ, καὶ κατὰ τὰ ἄλλα σημαινόμενα τοῦ ταυτοῦ, ταυτὰ ἀλλήλοις εἰσίν. οὐκέτι δὲ ἐκεῖνα καὶ κατὰ τοῦτο. ποιεῖται οὖν περὶ τῶν κατ' ἀριθμὸν ταυτῶν τὸν λόγον. καί τοι πλεοναχῶς λεγομένου τοῦ ταυτοῦ, ὅτι καὶ ὁ ὁρισμὸς τῷ ὁριστῷ οὕτω ταυτὸν. ἤγουν τῷ ἀριθμῷ. οὐ γὰρ γένει ἢ εἴδει ταυτὸν. μέρος δὲ τῶν ὁρικῶν προβλημάτων καὶ τὰ περὶ τοῦ ταυτοῦ, δηλονότι ταῦτα, ὅσα κοινωνίαν ἔχει πρὸς τοὺς ὁρισμούς. περὶ μὲν γὰρ τῶν ἐν γένει ταυτῶν, ἀπὸ τῶν πρὸς τὸ γένος τόπων ἐστὶν ἐπιχειρεῖν. δι' ὧν γὰρ ἀνασκευάζεται καὶ δείκνυται τόπων ἄλλο ἄλλου γένος ὄν, διὰ τούτων καὶ ἄλλο ἄλλῳ. ταυτὰ εἶναι τῷ γένει δείκνυται. ὅταν γάρ τι ἀμφοτέρων δειχθείη γένος κοινὸν, γίνεται δεδειγμένον ὅτι τὰ προκείμενα ταυτά ἐστι ἀλλήλοις κατὰ γένος. ὡς καὶ αὐτὸς εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ. ἀλλ' εἰ καὶ τὰ εἰδικὰ προβλήματα ὑπὸ τὰ γένη ἐστὶν ὥς περ καὶ τὰ ἀπὸ τῶν διαφορῶν, εἴη ἂν καὶ τὰ κατ' εἶδος ταυτὰ ἐκ τῶν πρὸς τὸ γένος τόπων δεικνύμενα καὶ αὐτά. διὸ εἰκότως περὶ τῶν κατ' ἀριθμὸν ταυτῶν ἐνταῦθα τὴν ζήτησιν ποιεῖται. καὶ πρῶτον τόπον ἐκτίθησιν ὅτι τὸ ταυτὸν τῷ ἀριθμῷ κατασκευάζεται

τε καὶ ἀνασκευάζεται, ἔκτε τῶν πλώσεων, καὶ τῶν συσσίχων, καὶ τῶν ἀντικειμένων· ὡς γὰρ ἔχει οὐ πρὸς σὺ κατὰ τὸν αὐτὸν ἢ ἕτερον, καὶ κατὰ τὰς πλώσεις καὶ τὰς συσιχίας, οὕτω καὶ τὰ ἄλλα πάντα πρὸς ἄλληλα ἕξει. ἀλλὰ καὶ τὰ ἀντικείμενα τοῖς αὐτοῖς τὰ αὐτά. καὶ τὰ τοῖς ἑτέροις ἕτερα κατὰ πιανοῦ τῶν ἀντιθέσεων.

Πάλιν ἐκ τῶν ποιητικῶν καὶ φθαρτικῶν. Πάλιν φησὶν ἐκ τῶν ποιητικῶν καὶ φθαρτικῶν. ὅσα γὰρ ἁπλῶς ταυτὰ, καὶ αἱ γενέσεις αὐτῶν ἢ αἱ φθοραὶ, αἱ αὐταί. δίον ἐβροῆς καὶ μόρῳ ταυτὰ, καὶ αἱ γενέσεις αὐτῶν αἱ αὐταί. ἔστι γὰρ γένησις μὲν αὐτῶν, ἡ ἐκ σπέρματος καὶ κατὰ μιωίων. φθορὰ δὲ, ἡ διάλυσις τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σώματος. πάλιν εἰ ὑγίεια καὶ νόσος ταυτὸν, εἴη ἂν καὶ ἡ γένεσις αὐτῶν ἡ αὐτή· ἀλλ' οὐκ ἔστι· τῆς μὲν γὰρ ὑγιείας, τὰ ὑπεναντία· σιτία, εἰσὶ ποιητικά· καὶ ἡ σύμμετρος δοφή· τῆς δὲ νόσου, τὰ ἐναντία· ὁμοίως δὲ καὶ τὰ φθαρτικὰ αὐτῶν ταυτά, εἴπερ ταυτά εἰσι· διαφθορεῖ δὲ φθορὰ καὶ φθαρτικόν. φθορὰ μὲν γὰρ, ἡ νόσος· φθαρτικὸν δὲ τὸ σιτίον, καὶ ἡ μοχθηρά. Σκοπεῖν δὲ καὶ ἐν θατέρῳ. Ετι τὰ κατ' ὑπερβολὴν λεγόμενα κατὰ τὸ αὐτὸ, οἷον τὸ βέλτιστον καὶ τὸ μέγιστον καὶ τὰ ἄλλα εἰ τὰ αὐτά ἐστι, πάντως οὐ δεῖ τῷ ἀριθμῷ. εἰ γὰρ μὴ εἴη τῷ ἀριθμῷ, οὐ ταυτά ἐστι· καὶ ἀνάγκη τὸ ἕτερον εἶναι τὸ ἕτερον εἶναι. εἰ γὰρ μὴ, ἔσται ἑνάτερον ἑνατέρου κατὰ τὸ αὐτὸ ὑπερβάλλον· διὸ ἔν φησὶν ἐπιβλέπειν δεῖν τῶν ζητουμένων, εἰ ταυτά ἐστιν ἀλλήλοις, εἰ ὂν ἕτερον αὐτὸ μάλιστα εἶναί τι λέγεται κατ' ὑπερβολὴν τῶν αὐτῶν τούτων, καὶ τὸ ἕτερον μάλιστα εἶναί τι λέγεται κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦ μάλιστα λαμβανομένου· οἷον· εἰ τοῦ ἑτέρου μεγίστου πάντων ἔν ἐστι, καὶ τὸ ἕτερον ὁμοίως μέγιστον πάντων εἴη· καὶ εἰ τοῦ ἑτέρου μεγίστου καὶ αἱρετωτάτου πάντων ὄντος, καὶ τὸ ἕτερον ὁμοίως μέγιστον καὶ αἱρετώτατον πάντων εἴη· οὐ γὰρ αὖ τὸ μὲν αἱρετώτατον ᾖ, καὶ κατὰ τοῦτο ἔχη τὸ μάλιστα· τὸ δὲ μέγιστον, καὶ κατὰ τοῦτο τῶν ἄλλων ὑπερβάλλον, ἔσται ταῦτα τὰ αὐτά· ἀλλ' ἐὰν ἀμφότερα κατὰ τὸ αὐτὸ πάντων ὑπερβάλλῃ ἀνάγκη γὰρ τὰ κατὰ ταυτὸν ἀπάντων ὑπερβάλλοντα, ταυτὰ κατ' ἀριθμὸν ἀλλήλοις εἶναι· οὐ γὰρ τὸ κατὰ ταυτὸν τῶν αὐτῶν ὑπερβάλλον· τοῦτο δέ ἐστιν ἑνάτερον αὐτῶν, οὐ καὶ ταυτὸν κατ' ἀριθμὸν εἴη, καὶ μὴ ἓν πολειόνων συγκείμενον· ὡς ἐ μὲν ὑπερέχει, ἐ δὲ ὑπερέχεται τῶν συγκειμένων· διεκνὺς δὲ πῶς δεῖ τὰ συγκείμενα λαβεῖν, φησὶν ὅτι οὐ δεῖ κατ' ἀριθμὸν εἶναι τὸ σημαινόμενον ὑφ' ἑνατέρου τοδὶ ὂν ἡ ζήτησις εἰ αὐτά. καὶ εἰ κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον ἡ λέξις, ὅτι τὰ αὐτὰ, καὶ μὴ ἓν πολειόνων συγκείμενα· εἰ γὰρ οὐ κατ' ἀριθμὸν ἑνάτερον εἴη, καθ' ὧν τὸ μᾶσσον ἢ ἄλλό τι τῶν καθ' ὑπερβολὴν λεγομένων κατηγορεῖται, ἀμφοτέρων τ' ἂν ἐ ταυτὰ ἐκεῖνα εἶναι ἀλλήλοις· εἰ δὲ μὴ εἴη ἑνάτερον αὐτῶν οὐ κατ' ἀριθμὸν, οὐκ ἂν ἀμφότερα δύναιτο τοῖ τῶν ἐλλίνων. ἐπεὶ οὐχ εἷς τῷ ἀριθμῷ πελοποννήσιος· καὶ λακεδαιμόνιος· ἀλλὰ καὶ πολλοὶ εἰσὶν οἱ πελοποννήσιοι τοὺς λακεδαιμονίους· ἀμφὶ ταῦτα οὖν προσέθηκεν ὅτι τὰ δύο καθ' ὧν κατηγορεῖταί τι καθ' ὑπεροχὴν ὀφείλουσιν οὐ σημαίνειν πρᾶγμα· οὕτω γὰρ ἂν εἴη ταυτὰ τῷ ἀριθμῷ καθ' ἕχωσί τι οὐ καθ' ὑπερβολὴν αὐτῶν λεγόμενον· ὡς οἱ πελοποννήσιοι καὶ οἱ λακεδαιμόνιοι· ἐπεὶ γὰρ οὐχ οὗ σημαίνουσι εἰ καὶ ἔχουσί τι καθ' ὑπεροχὴν αὐτῶν λεγόμενον, οὐ ῥηθήσονται ταυτὰ τῷ ἀριθμῷ· πολλοὶ διότι πολειόνων τὸ ἕτερον ἐστὶ τοῦ ἑτέρου, οὐδέν τι ἄτοπον συμβαίνει· οὗ δὴς γὰρ λέγει ὅτι οἱ πελοποννήσιοι αὐθρειόταροι, συμπεριέλαβε καὶ τοὺς λακεδαιμονίους ὅτι αὐθροφόταροι. εἰ γὰρ καὶ λέγονται οἱ πελοποννήσιοι πάντων τῶν ἑλλήνων αὐθρειόταροι, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῶν λακεδαιμονίων, ὅτι περιέχουσιν οἱ πελοποννήσιοι τοὺς λακεδαιμονίους· εἰ δὲ μὴ πολειέχονται οἱ ἕτεροι ὑπὸ τῶν ἑτέρων, συμβήσεται τοὺς αὐτοὺς εἶναι καὶ βελτίους καὶ χείρους ἀλλήλων.

Πάλιν σκοπεῖν εἰ ᾧ θατέρῳ ταυτόν. Οἷον εἴ τις εἴποι μόρος καὶ βροτὸν, τὸν αὐτὸν καὶ οἷα εἶναι ᾧ ἀριθμῷ· εἰ γὰρ αἰὰ μόρος ἑνάτερος ταυτὸν εἴη ᾧ ἀνθρώπῳ. Φανερὸν

φανερὸν ὅτι καὶ ἀλλήλοις ταυτά εἰσι τῷ ἀριθμῷ· εἰ δὲ μὴ οἷ ταυτὰ τῷ ἀνθρώπῳ, οὐδ' ἀλλήλοις. Ἔτι ἐκ τῶν Τύτοις συμβεβηκότων. Εἰ γὰρ ὁ βροτὸς καὶ ὁ μόροψ, ταυτὰ, ἀνδέχεται λοιπὸν καὶ ὅσα τῷ ἑτέρῳ συμβεβήκασι καὶ τῷ ἑτέρῳ συμβεβηκέναι. συμβέβηκε δὲ τῷ βροτῷ ὁ γραμματικὸν ὁ λδυκὺν· τὰ αὐτὰ καὶ τῷ μόροπι ἀνδέχεται συμβεβηκέναι· ἀλλ' καὶ ὁ ἀνάπαλιν φησὶν, δὶς συμβέβηκε ὁ ἕτερον Τύτοις καὶ ὁ ἕτερον ὀφείλειν συμβεβηκέναι. συμβέβηκε δὲ τῷ τε σωκράτει καὶ ξανθίππῃ καὶ τοῖς λοιποῖς κατὰ μέρος ἀνθρώποις, τότε βροτὸν καὶ μέροπα εἶναι. διὸ βροτὸς καὶ μόροψ ταυτὸν καὶ οὐ τῷ ἀριθμῷ. εἰ δέ τι κατὰ ταῦτα διαφωνεῖ, φανερὸν ὅτι οὐκ εἰσὶ ταυτὰ τὰ ἀποδοθέντα. Ὁρᾶν δὲ καὶ εἰ μὴ συνέβη τοῦτο. Εἰ γάρ τις εἴποι ὅτι ἐπιστήμη καὶ ἀρετὴ ταυτὸν, ὁρᾶν δεῖ εἰ καὶ ἀμφότερα ὑπὸ ὧν γένος κατηγορεῖσθαι ἀνάγουται. εἰ γὰρ μὴ ἓν εἴη, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπὸ τὸ ποσὸν, τὸ δ' ὑπὸ τὸ ποιὸν ἢ ὑπὸ τὸ πρός τι, ἢ ἄλλό τι, οὐκ ἂν εἶεν ταυτά. ὡς φθορεῖ ἐ πεῖν ἀρετὴν καὶ ἐπιστήμη, ὑπὸ ἄλλο καὶ ἄλλο γένος ἀνάγομενα· δόξειε δ' ἂν ὁ τόπος οὗτος ὁ αὐτὸς εἶναι τῷ πρὸ αὐτοῦ. οὐ μὴν οὕτως ἔχει. ἐπ' ἐκείνου μὲν γὰρ ἐζήτει, εἰ μὴ ὑπὸ τὼ αὐτὼ κατηγορίαν εἴη· νῦν δὲ τοῦ προσεχοῦς γένους τὸν λόγον ποιεῖται. καὶ γὰρ ὑπὸ τὼ αὐτὼ κατηγορίαν εἶη τινὰ ἀλλήλοις, μὴ ἔχοι δὲ τὸ προσεχὲς τὸ γένος τὸ αὐτὸ, δῆλον ὅτι ἂν καὶ εἴη κατ' ἀριθμὸν ταυτὰ ἀλλήλοις. εἰ γὰρ εἴη ἀμφότερα μὲν ὑπὸ τὼ αὐτὼ ποιότητα. εἴη δὲ τῷ μὲν ἀρετὴ, τοῦ δὲ ἐπιστήμη, δῆλον ὅτι ταῦτα ἕτερα. καὶ εἰ τὸ μὲν γένος. καὶ εἰ τὸ μὲν γένος αὐτῶν ταυτὸν εἴη. αἱ δὲ εἰδοποιοὶ διαφοραὶ, μὴ αἱ αὐταί, δῆλον ὅτι ταῦτα οὐ ταυτὰ ἅτε οὐ ταυτὸν ἐπιστήμη θεωρητικὴ καὶ ἐπιστήμη πρακτικὴ γένος μὲν γὰρ ἀμφοτέρων σὶ, ἡ ἐπιστήμη· διαφοραὶ δὲ τῷ μὲν, θεωρητικὴ. τοῦ δὲ πρακτικὴ. Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον. Ὥστε οὐ ταὐτὸν ἐγκράτεια καὶ σωφροσύνη· εἴγε ἐγκρατεύεσθαι δεῖ μᾶλλον καὶ ἧττον. Σωφρονεῖν δὲ οὐκ ἔτι. Σκοπεῖν δὲ μὴ μόνον· εἰ ἤδη ἀδιώατον. ὁ τόπος οὗτος οὐ ὑποθέσεως λαμβάνεται. ἀξιοῖ γὰρ μὴ μόνον σκοπεῖν εἰ ἤδη ἀδιώατον ἔπεται κειμένοις τισὶν εἶναι τοιούτοις, ὥσπερ τὸ θεοῖς τὸ πῶ ἀσωτίαν καὶ πῶ ἐλευθεριότητα ταυτὸν εἶναι· ᾧ δὴ καὶ προσήλωσε ἔπεται ἀδύνατον τὸ πῶ ἀρετὴν καὶ πῶ κακίαν τῶν αὐτῶν εἶναι. οἷς δὲ τὸ ἀδιώατον ἕπεται οἷς αὐτοῖς τισὶ θεμένοις, πρόδηλον ὅτι ταῦτα ἕτερα ἐστὶν οὐ μόνον ἀληθοῦς ἢ ψευδοῦς, καὶ δυνατοῦ ἢ ἀδυνάτου, ἀλλὰ καὶ εἰ ὑποτεθέντος τινὸς, ἢ ἀληθοῦς ἢ ψευδοῦς, καὶ δυνατοῦ ἢ ἀδυνάτου, οὐ γὰρ πάντα τὰ ἀδιώατα καὶ πρὸς ὑπόθεσιν ἀδιώατα ἕπεταί τι ἀδύνατον, ἐπεὶ ἔστι τῶν τὰ ἀλλήλοις τὰ προκείμενα· τὸ δὲ ἄλλα καὶ εἰ δυνατὸν ἦν ὑπόθεσιν ὑπάρξαι τὸ ἄτοπον, λέγει τὸ ἀδύνατον. ἡμιόνου γὰρ τοῦ τὸ κοινόν τε καὶ τελῆρες ἄερος ταυτὸν εἶναι ὑποτεθέντι τῷ ἀνῃρῆσθαι τὸν ἄερα ἕπεταί τι ἀδύνατον τὸ εἶναι ταυτὸν κοινόν τε καὶ τελῆρες ἄερος· ἀφαιρεθέντος δὲ ὑποθέσεως τοῦ ἄερος κοινὸν μὲν ἔσται τελῆρες δ' ἄερος οὐκ ἔσται. Καθόλου δ' εἰπεῖν. Δοκεῖ καὶ οὗτος ὁ τόπος ὁ αὐτὸς εἶναι τοῖς πρὸ ὀλίγου δύο τόποις τοῖς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος ἀποδεδομένοις· οὐ μὴν πάντως δεῖν οὕτως ἐκείνοις ὁ αὐτός· ἀλλ' οὗτος κατὰ τὸ ἁπλούστερον· ἐκ γὰρ τοῦ ὁπωσοῦν ὑπάρχειν τοῖς προκειμένοις οὐ τῶν ὡς συμβεβηκότων μόνον οὐ γὰρ πᾶν ἐ αὐτῷ πάρχον τινὶ, συμβεβηκὸς σκοπεῖν δὲ ἀξιοῖ καὶ ἐκ τῶν οἷς ταῦτα ὁπωσοῦν ὑπάρχει οὐ μόνον ὡς συμβεβηκότα. εἰ γὰρ εἴη μὴ ὑπάρχοντα ἑνατέρῳ αὐτῶν πάντα ταυτὰ, ἢ ἐμὴ τῆς αὐτῆς ὑπάρχοι καθ' οἷόν δή τινα χρόνον ὑπάρξεως, οὐκ εἰσὶ ταὐτά· δεῖ γοῦν κατὰ μηδὲν διαφωνεῖν τὰ κυρίως ταυτά. Ἔτι ἐπεὶ πολλαχῶς. Ἐπεὶ τοίνυν χῶς ἐ ταυτὸν ὡς οὐ τοῖς πρότερον εἴπεν, ἀξιοῖ νῦν ὅτι ἀεὶ τὰ λεγόμενα ταυτὸ κατ' ἄλλον τινὰ τρόπον, οὐκ ἂν εἴη ἡ κατ' ἀριθμόν. ἔσται δ' οὕτως ἔχοι, εἰ εἴη ταυτὰ τῷ γένει προσιχῶς, τῷ εἴδει διαφόρου τα ἀλλήλοις, ἀδύνατον αὐτὰ τῷ εἴδει ὄντα ἕτερα, ταυτὰ κατ' ἀριθμὸν εἶναι. πάλιν δὲ τὰ τῷ εἴδει προσιχῶς ταυτὸ τῷ ἀριθμῷ ἀλλήλων διαφορεῖ. διὸ οὐ ἀρχαῖς ἔπεται κυριώταρον εἶναι τὸν τρόπον τοῦ ταυτὸν τὸν τῷ ἀριθμῷ λεγόμενον. ὅτι δοκεῖ τὰ ᾧ ἀριθμῷ ταυτὰ, καὶ εἴδει καὶ γένει ταυτὰ εἶναι. διὸ καὶ δόξει δύνασθαί τινα τὸ καὶ

γένει ταὐτὸ καὶ εἶδει ταὐτὸ, μὴ κεκωλύσθαι καὶ ἀριθμῷ εἶναι ταὐτό· χωρὶς οἷον δεικνύοντα ὅτι κατ' ἄλλό τι ἔστι ταῦτα ταυτὰ ἃ φησὶ τὶς εἶναι ταυτὸ, ἀλλ' οὐ καθὸ ἡ ζήτησις ἦν, ἀνασκευάζων ἐπερημένου, οὐδὲ κινούμενον πᾶν τὸ λαιὸν τῆς περιστῆς ἀποδόσεως· ὅτι εἰ δυνατὸν τὸ ἕτερον χωρὶς τοῦ ἑτέρου εἶναι, οὐκ ἂν εἴη ταυτό· δῆλον δὲ φησὶν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι οἱ πρὸς τὰ ταυτὸν ἀνασκευαστικοί τόδε οὔσι, καὶ πρὸς ἀνασκευὴν τῶν ὅρων χρήσιμοί εἰσι· διὸ ὧν γὰρ ὅτι μὴ ταυτὸν ἄλλο ἄλλῳ δείκνυται, δῆλον τῶν αὐτῶν δέοντε ἀνασκευάζων καὶ τὸν ὁρισμόν· εἰ γὰρ μὴ ταυτὸν δηλοῖ τό, τε ὄνομα καὶ ὁ λόγος, οὐκ ἂν εἴη ὅρος· οὐκέτι μήν τοι οἱ κατασκευαστικοὶ τοῦ ταυτοῦ τόποι, καὶ πρὸς κατασκευὴν ὅρου χρήσιμοι· τῷ τὸν ὅρου μὴ μόνον ἓν αὐτὸν ὀφείλειν τῷ ὁρισῷ εἶναι, ἀλλὰ καὶ τί ἦν εἶναι δηλοῦν αὐτοῦ· ὃ οὐ παντὶ τῷ ταυτῷ τινὶ ὄντι παρακολουθεῖ· δεῖ γὰρ τὸν ὅρον καὶ τὸ γένος δηλοῦν τοῦ πράγματος, καὶ τὰς διαφορὰς αἷς τῶν ὁμογενῶν διαφέρει· καὶ μηδὲν περίεργον ἔχειν προσκείμενον· καὶ τὸ σαφὲς ἔχειν καὶ ἐκ προτέρων εἶναι· καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα τῶν ὅρων προδιώρισται. Ἀναιρεῖν μὲν οὖν ὅρον. Διὸ τούτων λέγει τῶν τε ὡς τῷ πρὸς τοῦτον βιβλίῳ περιμένων τόπων πρὸς ἀνασκευὴν ὅρου· καὶ δὴ τῶν ὡς τούτῳ ἀνασκευαστικῶν τοῦ ταυτοῦ· ἑξῆς δὲ παραδίδωσι τινὰς τόπους, δι' ὧν κατασκευάζειν οἷοί τε ἐσόμεθα ὅρον· καὶ πρῶτον ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς ὅτι οἱ συλλογισμοὶ τῶν ὁριζομένων τί, ἀρχὴν ἀναπόδεικτον τὸν ὅρον λαμβάνουσι ἀλλ' οὐ δι' ἀποδείξεως καὶ συλλογισμοῦ σωτὸς δεῖ· τοῦτων, ὅτι μὴ ῥᾴδιον κατασκευάσαι ἀποδεικτικῶς ὅρον· καὶ ὅτι οὐκ ἀνάγκη· οἱ γὰρ γεωμέτραι καὶ οἱ κατὰ τὰς ἄλλας ἐπιστήμας, ὡς ἀρχαῖς χρῶνται τοῖς ὅροις μὴ ἀποδεικνύντες· δεύτερον ὅτι ἡ ἀκριβὴς πρᾶγματείας, οὐ τῆς διαλεκτικῆς, ἀλλὰ τῆς πρώτης φιλοσοφίας ἐστί· ὥστε τοσοῦτον μόνον λεκτέον, ὅτι δυνατὸν γενέσθαι ὅρου καὶ τοῦ τί ἦν εἶναι συλλογισμὸν συντεθῆναι δι' οὗ συλλογισμοῦ δεῖχθῆναι ὅτι ὁρισμός· καί τοι μὴ εἶναι ἀποδεικτὸν ὅρου, οὐ τῷ δευτέρῳ τῶν ὑστέρων ἀναλυτικῶν ἔλεγεν· ἀλλὰ λέγομεν ὅτι τῇ μὲν ἀληθείᾳ τῆς ἀκριβείας οὐκ ἔστιν ἀποδεῖξαι· καθὸς μὴ ἐκεῖ ἔλεγε. διαλεκτικῶς δὲ καὶ πιθανῶς συλλογίζεσθαι τὸν ὅρον· διόντε ὡς οὐταῦθα λέγει· καὶ πῶς δεῖ τε δεῖ ποιεῖν, ὑπογράφει δηλῶν· εἰ γὰρ φησὶν ὁ ὅρος οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ λόγος δηλωτικὸς τοῦ τί ἦν εἶναι τὸ ὁριζόμενον, καὶ δεῖ δεῖ τὰ μὲν τῷ ὅρῳ κατηγορούμενα, μὲν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖσθαι τοῦ πράγματος, κατηγορεῖται δὲ μὲν τῷ τί ἐστι τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραί· καὶ γὰρ μὲν ᾧ ὁποῖον τί ἐστι κατηγοροῦνται αἱ διαφοραί, ἀλλ' οἷον μὲν τῷ ὅρῳ τὸ τί ἐστι σημαίνουσι τοῦ πράγματος φανερὸν ὡς εἴ τις σωθείη λόγον ἐκ γένους καὶ διαφορᾶς τὸ τί ἦν εἶναι δηλούντων τοῦ πράγματος, ὅρον ἐποίησεν. ὅτι δὲ κἀνδέχεται ἄλλον ὅρον γενέσθαι, μὴ ὄντος ἄλλου γένους μηδὲ διαφορῶν τὸ τί ἦν εἶναι τοῦ πράγματος δηλούντων· ἐπὰ φησιν ὅτι μὲν οἷόν ἐγχωρεῖ συλλογισμὸν ὅρου γενέσθαι δηλονότι διαλεκτικῶς ἀλλ' οὐκ ἀποδεικτικῶς, δείκνυται μὲν ἐπὶ ἑτέροις ἀκριβέστερον δὲ τε τῷ δευτέρῳ τῶν ὑστέρων ἀναλυτικῶν, καὶ ᾧ ᾗ ἑβδόμῳ τῶν μετὰ τὰ φυσικά. πρὸς δὲ τὴν προκειμένην μέθοδον οἱ τοιοῦτοι τόποι χρήσιμοι πρὸς κατασκευὴν τῶν ὅρων, κατὰ διαλεκτικὴν μέθοδον φησὶ τοὺς αὐτοὺς τόπους ἔστιν χρήσιμοι, ἤτοι τοὺς πρὸς ἀνασκευὴν τῶν ὅρων παραδοθέντας· ἐπεὶ γὰρ ὡς τῷ πρὸ τούτου βιβλίῳ παρέδοσαν ἀνασκευαστικοὺς τῶν ὅρων ἀπό τε τῶν αὐτικειμένων, καὶ ἀπὸ τῶν συζυγῶν, καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων ὧν καὶ νῦν μνημονεύει, εἶεν ἂν οἱ τόποι χρήσιμοι καὶ πρὸς τὴν τῶν προβλημάτων κατασκευήν· καὶ γὰρ καὶ ὁ συμβεβηκὼς ἀπὸ τῶν ἀντίων κατασκευάζηται οἷόντε καὶ τὸ γένος καὶ τὸ ἴδιον. εἰ γὰρ τὸ ἀντίον τῷ ἀντίῳ συμβέβηκε, καὶ τῷ προκειμένῳ ὡσαύτως· καὶ εἰ τοῦ ἀντίου τὸ ἀντίον γένος ἢ ἴδιον καὶ τοῦ προκειμένου ὁμοίως καὶ ὧδε τῶν συζυγῶν καὶ ὧδε τῶν ἄλλων, οὓς παρατίθεται. κοινοὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῶν αὐτικειμένων τόποι πᾶσι τοῖς γένεσι τῶν προβλημάτων, καὶ πρὸς ἀνασκευὴν καὶ πρὸς κατασκευήν. ὥσπερ καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πτώσεων· καὶ οἱ ἀπὸ τῶν συζυγῶν· καὶ ὧν ἄλλων μνημονεύει. Ἐπεὶ δὲ τῶν ἀντίων φησὶ πολέους εἶσι συμβλακεῖ λιπτέον τῶν ἀντίων, ὁποῖος αὖ μάλιστα φανερὸς ἔστιν ὁ ἀντίος ὅρος· δεῖ γὰρ φησὶν

ἀφ χομένου

ἀφ χόμενον ἀπὸ τοῦ γνωριμωτέρου, ποιεῖσθαι τὴν κατασκευήν. ὅλους μὲν οὖν τοὺς λόγους οὕτως ἀπὸ τῶν αὐτικειμένων χρὴ τὴν κατασκευὴν ποιεῖσθαι. ἑξῆς ᾗ διδάσκει, τίνα χρόπον δίοντε κατὰ μέρος τὴν κατασκευὴν ποιεῖσθαι. ὧδε τῆς τῶν ἀντίων συμπλοκῆς φησὶν, ἐναντίου τῶν ἀντίων δεῖ ὁμολογουμένου λιπτέον ἀπὸ τῶν δύο ὅρων τὸν μᾶλλον φανόμενον ἀντίον· οἷον ἔστω ὠφελίμου ὅρος τὸ ποιητικὸν ἀγαθοῦ· τοῦ δὲ βλαβεροῦ, τὸ ποιητικὸν κακοῦ· ἢ τὸ φθαρτικὸν ἀγαθοῦ· λιπτέον οὖν ἀπὸ τῶν δύο τούτων ὅρων τοῦ βλαβεροῦ, τὸν φανόμενον μάλιστα ἀντίον τῷ ὅρῳ τοῦ ὠφελίμου. καὶ πάλιν φιλία ἔστι τοιοῦτο ποιητικὴ τοῦ μὴ δι' ἔχθρα δὲ, περιποιητικὴ τοῦ μὴ δι', ἢ τοιοῦτο ποιητικὴ κακίας· λιπτέον οὖν καὶ ὧ τούτοις ὁ δοκῶν φανερώτερος. ἑξῆς δὲ διδάσκει τίνα χρόπον δίοντε κατὰ μέρος τὴν κατασκευὴν ποιεῖσθαι καὶ ἐπεὶ μέρη τοῦ ὅρου εἰσὶ τὸ, τε γένος καὶ ἡ διαφορὰ, δείκνυσι πῶς πρῶτον τὸ γένος κατασκευάσομεν· καὶ φησὶ, πρῶτον μὲν οὖν ὅτι ἀποδοθὲν γένος ὀρθῶς ἀποδέδοται, γνωρίσομέν τε καὶ δείξομεν ἀφ τοῦ ἀντίου τῷ οὗ ὁ ὅρος ἀποδεδόμενος ἔστιν. εἰ γὰρ τὸ ἀντίου ᾧ ᾧ ἀντίῳ ἔστι τούτου ᾧ ᾧ τὸ προκείμενον ἐτέθη, μὴ δεῖ δῆλον ὅτι τὸ προκείμενον ἀπὸ τὸ γένος εἶναι ἐκεῖνο ᾧ ᾧ τὸ ἀντίον ἔστι, δῆλον ὅτι ᾧ τούτῳ αὖ εἴη, ᾧ ᾧ ἀποδόθη· τὰ δ' ἀντία ἢ ᾧ τῷ αὐτῷ γένει, ἢ ᾧ τοῖς ἀντίοις γένεσιν εἶναι δείκνυται. διὸν εἰληφθείη ἀρετὴ γένος τῆς δικαιοσύνης, ῥητέον ὅτι καλῶς ἀποδέδοται. εἰ γὰρ τὸ ἀντίον αὐτῷ ἡ ἀδικία ὡς ᾧ γένει τῇ κακίᾳ ἀνάγκη εἶναι, τὸ δὲ προκείμενον ἡ δικαιοσύνη μὴ ἔστιν ὡς ᾧ γένει τῇ κακίᾳ, δῆλον ὅτι ᾧ τῷ ἀντίῳ ἀναχθήσει) ἤγουν τῇ αὐτῇ. τὰ δ' ἀντία ἢ ᾧ αὐτῷ γένει ἀνάγου) ὡς τὸ λευκὸν καὶ τὸ μέλαν ᾧ ᾧ χρώματι, ἢ ᾧ τοῖς ἀντίοις γένεσιν, ὡς ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀδικία, ᾧ τῇ αὐτῇ καὶ τῇ κακίᾳ· ἐπεὶ δὲ προσέθηκεν ἡ αὐτὰ γένη τί, ὡς ᾧ κατηγορίας εἶπεν, ὅτι μηδὲ χρήσιμον ἴσως πρὸς τὸ προκείμενον δεῖν προστεθῆναι· οὐ γὰρ ἔστιν ἡ ζήτησις ναῦν εἰ γένος ἔστι τὸ προκείμενον, ἀλλ' ὑγιὰ τί γένος· καὶ τῆς διαφορᾶς δὲ πῶν ἐπίκεισθαι φησὶν ἐκ τῶν ἀντίων ποιησόμεθα· εἰ γὰρ τοῦ ἀντίου ᾧ ᾧ ὁρισῷ αἱ ἀντίαι διαφοραὶ κατηγοροῦνται, καὶ τοῦ προκειμένου αἱ ἀποδοθεῖσαι αὖ ἔσονται κατηγορίαι τοῦτο. διὸν εἰ τῆς δικαιοσύνης ἀποδοθείη τὸ ἕξις διανεμητικὴ τοῦ ἴσου, σκεπτέον εἰ τοῦ ἀντίου τῆς ἀδικίας ἡ ἀντία διαφορὰ, ἤγουν τὸ διανεμητικὸν τὸ αὐτοῦ κατηγορεῖται· καὶ τοῦτο φανερὸν, οὐ λόγως ἀποδέδοται ἡ ἀντία διαφορὰ τῇ δικαιοσύνῃ. ὧδε τούτοις κομίζει σῶσαι. Ἢ οὐκ ἀνάγκη λέγειν τῶν ἀντίων τὰς ἀντίας διαφορὰς κατηγορεῖσθαι, ἐὰν μὴ ᾖ τὰ ἀντία ἀπὸ τὸ αὐτὸ γένος. τῶν μὲν γὰρ ἀπὸ τὸ αὐτὸ γένος ὄντων ἀναγκαῖον τὰς εἰδοποιοὺς διαφορὰς ἀντίας εἶναι, ἢ πάσας ἢ πινάς· πάσας μὲν, ὡς ὠδὶ βαρέος καὶ κούφου. γένος μὲν γὰρ τὸ σῶμα· διαφοραὶ δὲ τοῦ μὲν βαρέος, τὸ παχὺ καὶ κάτω φέρεσθαι· τοῦ δὲ κούφου, τὸ λεπτὸν καὶ ἄνω φέρεσθαι· τινὰς δὲ ἐλέγομεν πάλιν τὸ μὲν βαρὺ κατὰ φύσιν κάτω φέρεσθαι. τὸ δὲ κοῦφον, κατὰ φύσιν ἄνω φέρεσθαι· τὸ γὰρ κατὰ φύσιν οὐ ἀμφοῖν κοινὴ διαφορά· καὶ ἔστι προσὸν οὐ πάσας τὰς διαφορὰς αὐτῶν ἀντίας ἔσεσθαι ἐποίησε· τῶν δὲ ἀπὸ τὰ ἀντία γένη, οὐκ ἀνάγκη ἀντίας εἶναι τὰς διαφορὰς· δυνατὸν γὰρ κοινήν τινα ἔχειν διαφορὰν· καὶ ὅτι ἔστιν οὕτως ἔχει, δείκνυσιν ὧδε· δικαιοσύνης μὴ ἀδικίας, αὖ ται γὰρ ἀπὸ ἀντία οὖσαι γένη, ἡ μὲν γὰρ ἀπὸ τὴν ἀρετὴν, ἡ δὲ ἀπὸ τὴν κακίαν, τὴν αὐτὴν διαφορὰν ἔχουσι· τὸ γὰρ ψυχῆς ἀμφοτέρων κοινὴ διαφορὰ· καὶ γὰρ ἡ δικαιοσύνη ἀρετὴ ψυχῆς· καὶ ἡ ἀδικία ψυχῆς κακία· τὸ γὰρ ψυχῆς, χωρίζει αὐτὰς τὰ γένη ἀπὸ τὰ σωματικῶν· πρὸς μὲν γὰρ τὰ ἀπ' ἄλλων χωρισμὸν, ἤρκεσεν αὐτὰς τὰ γένη εἶναι ἐναντία· πρὸς δὲ τὰ ἐν τῷ σώματι γινόμενα, ἡ προφερομένη διαφορά· ἐνδέχεται μήν τοι καὶ ὑπὸ τὰ ἐναντία ὄντα τινὰ γένη καὶ διαφορὰς ἔχειν ἐναντίας· ὡς ὅταν λέγωμεν πῶν δικαιοσύνην, ἀρετὴν, ἰσότητος ποιητικὴν, καὶ πᾶν ἀδικίαν, κακίαν ἰσότητος φθαρτικήν. Ἀλλὰ τοῦτο γε ἀληθὲς ἔστιν, ὅτι τῶν ἐναντίων, ἢ ἐναντίαι, ἢ αἱ αὐταὶ διαφοραί εἰσι. Τοῦτο δ' ἐπάγαγε μικρὰ πῶν ἔνστασιν, ὡσανεὶ λέγων ὅτι τῶν ἐναντίων ἐπεὶ ἐναντίαι εἰσὶν αἱ διαφοραὶ ἢ αἱ αὐταὶ, ὁμοίως ἔσται καὶ τὰ γένη ἢ ἐναντία ἢ τὰ αὐτά·

καὶ γὰρ τὸ γένος ἢ ταὐτὸν ἢ ἐναντίον· ὥστε φανερὸν, ὡς εἰ μὲν τοῦ ἐναντίου ἡ ἐναντία κατηγορεῖται διαφορά· τοῦ δὲ προκειμένου, οὐ κατηγορεῖται ἡ αὐτὴ διαφορὰ, ἡ εἰρημένη ἤγουν ἡ ἐναντία κατηγορηθήσεται αὐτοῦ· διὰ τοῦτο καὶ τίθησι καθόλου μέθοδον· λέγων, ὡς ἐπεὶ ὁ ὁρισμὸς ἐκ γένους ἐστὶ καὶ διαφορῶν, ἐὰν ᾖ γνώριμος ὁ τοῦ ἐναντίου ᾧ προκειμένῳ ὅρος, γνώριμος ἔσται καὶ ὁ τούτου· ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐναντίον ἐν τοῖς αὐτοῖς γένεσιν ἢ ἐν τοῖς ἐναντίοις· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἐναντίων, ἢ αἱ αὐταὶ ἢ ἐναντίαι δῆλον ὅτι τὸ προκείμενον ἢ ὑπὸ τὸ αὐτὸ γένος ἐστὶ τῷ ἐναντίῳ, ἢ ὑπὸ τὸ ἐναντίον· καὶ εἰ ὑπὸ τὸ αὐτὸ, ἢ πάσας τὰς διαφορὰς ἐναντίας ἕξει, ἢ τινὰς μὲν ἐναντίας ταῖς ἐκείνου, τινὰς δὲ ταυτάς· εἰ δ' ὑπὸ τὸ ἐναντίον γένος, καὶ οὕτως ἐναντίας εἶναι τὰς διαφοράς· ἐνδέχεται καὶ τὰς αὐτὰς, οὐ πάσας ἀλλὰ τινὰς, ἢ καὶ ἄμφω ἐναντία τά τε γένη καὶ αἱ διαφοραί· οὐκέτι δὲ οἷόν τε καὶ ἄμφω τὰ αὐτὰ ἔχειν τό, τε γένος καὶ πάσας τὰς διαφοράς· οὕτω γὰρ ἂν εἴη οὐκέτι ἐναντία τὰ ὁριζόμενα, ἀλλὰ ταυτά· εἰδ' οὖν ἔσται τῶν ἐναντίων ὁ αὐτὸς ὁρισμὸς, ὅπερ ἄτοπον· ἔτι καὶ ἀπὸ τῶν πτώσεων καὶ τῶν συστοίχων οἷόν τε κατασκευάζειν τὸν ὅρον· ἀνάγκη γὰρ ἀκολουθεῖν ἐπὶ τούτων τὰ γένη τοῖς γένεσι καὶ τοὺς ὅρους τοῖς ὅροις· εἰ γάρ τινος τῶν συστοίχων ὅρον λάβοιμεν, εἴημεν ἂν εὑρηκότες καὶ τῶν ἄλλων· καὶ ὡς ἐπὶ τῆς γενέσεως λαβὼν τί ποτέ ἐστιν ἡ γένεσις, ἔδειξε καὶ τοὺς τῶν τῇ γενέσει συστοίχων ὅρους· καθ' οὗ γὰρ ἑνὸς τῶν συστοίχων εἰ ὅρος ὁμολογηθείη, εἴη ἂν δι' ἐκείνου καὶ τῶν ἄλλων ὡμολογημένος. Ἔτι ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ τοῦ ὁμοίως. Οὐ τὸ αὐτὸ τῷ προειρημένῳ νῦν λαμβάνει· ἐκεῖ μὲν γὰρ ἡ κατὰ ἀναλογίαν ὁμοιότης ἐλαμβάνετο· ἐνθάδε δὲ ἡ ἁπλῶς καὶ κυρίως λεγομένη· πλείους μὲν οὖν τόποι παρεδόθησαν ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τε μᾶλλον καὶ ἧττον· καὶ ἀπὸ τοῦ ὁμοίως κατασκευαστικοί τε καὶ ἀνασκευαστικοὶ, δ δὲ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον· γ δὲ ἀπὸ τοῦ ὁμοίως φησὶ δὲ δεῖν ἐκείνων τῶν τόπων χρῆσθαι πρὸς τὴν τοῦ ὅρου κατασκευὴν τούτοις δι' ὧν οἷόν τε τοῦτο ποιεῖν· ἔστι δὲ διὰ μόνου τοῦ ἐν ᾧ δύο ἦν πρὸς δύο λεγόμενα, καὶ ἐπὶ τῶν τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοίως· οὔτε γὰρ διὰ τοῦ ἐν ᾧ ἐν πρὸς δύο ἐλέγετο, ὃ σημαίνει τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον· μᾶλλον γὰρ ὁ αὐτὸς τοῦ αὐτοῦ ὅρος καὶ ἧττον· μᾶλλον γὰρ ὁ αὐτὸς τοῦ αὐτοῦ ὅρος καὶ ἧττον οὐ δύναται εἶναι· οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ εἷς ὅρος ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἀλλ' οὐδὲ διὰ τοῦτο ἐν ᾧ δύο πρὸς ἑνὸς, ὡς τὸ μὲν μᾶλλον τὸν δὲ ἧττον ὑπάρχειν αὐτῷ· ἀλλ' οὐδὲ εἰ ὅμοιον· τοιοῦτοι δ' ἦσαν τόποι ὅ, τε λέγων· τόδε τῷδε μᾶλλον ἢ τῷδε ὑπάρχει· καὶ ὁ λέγων τῷδε τόδε μᾶλλον ἢ τόδε ὑπάρχει ὁμοίως καὶ ἀπὸ τοῦ ἧττον καὶ ἀπὸ τοῦ ὁμοίως· τοῖς μὲν οὖν τοιούτοις οὐχ οἷόν τε χρῆσθαι ἐπὶ τῆς τοῦ ὅρου κατασκευῆς· ἀδύνατον γὰρ τὸν αὐτὸν πλειόνων ὅρων εἶναι, ἢ τὸν μὲν μᾶλλον· τοῦ δὲ ἧττον· ἢ ὁμοίως· ἀμφότεροι γὰρ ἦσαν λέγοντες εἰ τὸ μὲν μᾶλλον τὸ δὲ ἧττον ὑπάρχει· ἢ ἄμφω ὁμοίως· ἀδύνατον γὰρ διὰ τούτων τὸν ὅρον κατασκευάσαι, ἐπεὶ ἀδύνατον ἑνὸς πλείους εἶναι ὅρους, ἢ ὁμοίως· ἢ τοῦ μὲν μᾶλλον τοῦ δὲ ἧττον· λείπεται δὲ ὁ τόπος ἐν ᾧ δύο ἦν τὰ ὑποκείμενα, καὶ δύο τὰ πρὸς αὐτῶν λεγόμενα, εἰ τὸ μὲν μᾶλλον τῷ ἑτέρῳ ὑπάρχει· τὸ δὲ ἧττον τῷ ἑτέρῳ, ἢ ἑκάτερον ἑκατέρῳ ὁμοίως· κατὰ τοῦτον οὖν μόνον τὸν τρόπον ἔστι κοινὸν ἀπό τε τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁμοίως κατασκευάζειν ὅρον· ἡ δὲ συνάφεια τοῦ ῥητοῦ, ἔχει οὕτως· ἔτι φησὶ ποσαχῶς ἐνδέχεται κατασκευάσαι ἐκ τοῦ μᾶλλον· οἷον εἰ τῆς σωφροσύνης μᾶλλον ὁρισμός ἐστι τὸ, σῶα φρονεῖν ἢ τῆς δικαιοσύνης δ', ἕξις διανεμητικὴ τοῦ ἴσου, καὶ αὖθις, ἧττόν ἐστιν ὁρισμὸς τῆς δικαιοσύνης τὸ ἕξις διανεμητικὴ τοῦ ἴσου, ἢ τῆς σωφροσύνης τὸ σῶα φρονεῖν, οὐ δυνατὸν δὲ εἰπεῖν, εἰ ὁ μᾶλλον ὁρισμός· ἔσται καὶ ὁ ἧττον· καὶ εἰ ὁ μᾶλλον οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ὁ ἧττον, δύο ὅρους λαμβάνοντα· καὶ πρὸς δύο ὑποκείμενα συγκείνοντα· ὡσαύτως δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὁμοίως· εἰ γὰρ ὁμοίως ὅδε ὁρισμός ἐστι τῆς ἀνδρίας, τὸ ἕξις πρὸς τὰ φθαρτικὰ θαρσοῦς πρὸς ποιητικὴ, ὁμοίως ὁρισμὸς ἔσται τῆς δικαιοσύνης, τὸ ἕξις τοῦ ἴσου διανεμητικὴ εἰ δὲ ὁ ἕτερος οὐκ ἔστι τοῦ ἑτέρου, οὐδὲ ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου· εἰ δὲ λάβοις ἵνα ὅρον πρὸς δύο ὑποκείμενα, οὐ χρησιμεύσει σοι ἡ ἐκ τοῦ μᾶλλον ἐπισκέψις· οὐ γὰρ δυνατὸν εἰπεῖν,

εἰ ὅδε

εἰ ὅδε μᾶλλόν ἐστιν ὁρισμὸς τοῦδε ἢ τοῦδε· ἔστι δὲ τοῦδε ὁρισμὸς, καὶ τοῦδε ἔσται· οὐδὲ δὲ ἐνδέχεται λαβεῖν ἕνα ὅρον δυσὶν ὑποκειμένοις· ἐπεὶ οὐδὲ εἷς ὁρισμὸς δύο ὑποκειμένων μὴ ἀτόμων εὑρίσκεται· ἀλλ' οὐδὲ δύο ὁρισμοὶ πρὸς ἓν ὑποκείμενον· οὐ γὰρ δυνατὸν εἰπεῖν, εἰ ὅδε μᾶλλον ὁρισμός ἐστι τοῦδε, ἢ ὅδε· ἔστι δὲ ὁρισμὸς ὅδε τοῦδε καὶ ὅδε ἂν εἴη. Εἰσὶ δὲ ἐπικαιρότατοι. Ἔτι πρὸς τὸ κατασκευάζειν ὅρον χρησιμώτατοι τῶν τόπων, οἵτε ἐκ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ τοῦ ὁμοίως δεικνύντες, ὡς ἀνωτέρω εἴρηκεν· ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ ἐκ τῶν συστοίχων καὶ τῶν πτώσεων· διὸ καὶ προχείρους αὐτοὺς ἔχειν δεῖ· εἰσὶ γὰρ ἐπικαιρότατοι, καὶ διὰ τὴν σαφήνειαν καὶ τὴν ἐναργείαν· δεῖ δέ φησι καὶ ἀπὸ τῶν παραδεδομένων ἄλλων τόπων τοῖς μάλιστα κοινοῖς χρῆσθαι· τουτέστιν οἳ πρὸς πλείω γένη τῶν προβλημάτων ἐφαρμόζουσι· καὶ τούτους ἔχειν προχείρους· ἐναργέστατοι γὰρ οὗτοι οἱ τόποι καὶ χρησιμώτατοι· λέγει δὲ τοιοῦτον εἶναι τὸν παραδεδομένον ὑπ' αὐτοῦ ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματείας ταύτης, δι' οὗ ἠξίου ἐπιβλέπειν εἰ δὲ λεγόμενον τινὶ ὑπάρχειν, πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὸ ὑπάρχει· καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς τῶν ὅρων κατασκευῆς καὶ ἀνασκευῆς, χρήσιμον τοῦτο· εἰ πὼν δὲ τὸ ἐπιβλέπειν τῷ τὸ καθ' ἕκαστον προσέθηκε καὶ τὸ τῷ τῶν εἰδῶν σκοπεῖν· εἰ μὲν γὰρ εἴδη ἢ ἄτομα εἰσὶν ὧν ὁ ὅρος ἀποδέδοται, ἐπὶ τὰ καθέκαστα ἢ τοι τὰ ἄτομα μόνον ἐπιβλέπειν· εἰ δὲ γένη, καὶ ἐπὶ τὰ εἴδη τὰ ὑπ' αὐτά· λέγει δὲ χρήσιμον εἶναι τὸν τόπον τοῦτον καὶ τὴν τοιαύτην ἐπίσκεψιν ἢ πρὸς ἀνασκευὴν τῶν ἰδεῶν καὶ εἰδῶν ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος οὐκ ἐφαρμόζει τοῖς τε καθέκαστα καὶ τῇ ἰδέᾳ πρὸς ἣν ταῦτα· οὔτε γὰρ ὁ τῆς ἰδέας τούτοις· οὔτε ὁ τούτων ἐκείνη· δεῖ δὲ τοῖς εἴδεσι συνώνυμα εἶναι τὰ πρὸς αὐτὰ γινόμενά τε καὶ ὄντα. Ἔτι εἰ μεταφορῶν εἴρηκε τὄνομα. Εἰ πὼν τίνες εἰσὶ τῶν τόπων χρήσιμοι πρὸς τὴν τῶν ὅρων κατασκευὴν, μνημονεύσας δὲ καὶ τινῶν δι' ὧν οἷόν τε μὴ μόνον κατασκευάζειν ἀλλὰ καὶ ἀνασκευάζειν ὅρον, προστίθησι καὶ τοὺς τῶν ἀνασκευαστικῶν τόπων κοινούς· ἄξιον λέγων καὶ τούτους προχείρους ἔχειν, ὡς μάλιστα χρησίμους ὄντας· εἰσὶ δὲ, ὅτε ἀπὸ τοῦ μεταφορικῶς τῷ ὀνόματι χρῆσθαι, ἢ ὅλως τροπικῶς καὶ μὴ κυρίως· ὁ γὰρ οὕτως ὁριζόμενος, οὐ καλῶς ὁρίζεται καὶ ὁ αὐτὸ αὐτοῦ κατηγορήσας ὡς ὕστερον ἐν τῇ τοῦ ὅρου ἀποδόσει οὐχ ὁρίζεται· καὶ μεταφορικῷ μὲν ὀνόματι χρῆται, ὁ εἰπὼν σωφροσύνη ἐστὶ, συμφωνία ψυχῆς· τὸ γὰρ συμφωνία κυρίως ἐπὶ τῶν χορδῶν λέγεται· αὐτὸ δὲ αὐτοῦ κατηγορεῖ, ὁ εἰπὼν ἄνθρωπός ἐστι, ζῶον λογικὸν θνητὸν ἄνθρωπος· ὅτι δὲ χαλεπώτερον κατασκευάζειν ἢ ἀνασκευάζειν ὅρον, ἐκ τῶν ῥηθησομένων φανερόν φησιν ἔσται· καὶ γὰρ χαλεπὸν λαβεῖν ἀπὸ τοῦ ἀποκεινομένου τοιαύτας προτάσεις δι' ὧν δειχθήσεται ὁ εἰρημένος λόγος ὅρος ὤν· δεῖ γὰρ λαβεῖν εἰ μέλλει τὶς δείξειν ὅτι ὅρος τοῦτο, ὅτι τῶν ἐν τῷ λόγῳ ἀποδοθέντων τόδε μὲν γένος· τόδε δὲ διαφορά· καὶ ὅτι ἐν τῷ τί ἐστι μόνα κατηγορεῖται· ταῦτα δὲ οὐ ῥᾴδιον· οὐδὲ πάντος τὸ τοῖς τοιούτοις παρακολουθεῖν· χωρὶς δὲ τοῦ τὰ τοιαῦτα συγχωρηθῆναι, ἀδύνατον δειχθῆναι ὅτι ὅρος ὁ ἀποδεδομένος λόγος ἐστίν· εἰ γὰρ εἴη καὶ ἄλλα τινὰ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα τοῦ προκειμένου καὶ μὴ μόνα τό, τε γένος καὶ ἡ διαφορὰ, ἃ ἐν τῷ ἀποδεδομένῳ λόγῳ περιείληπται, οὐδέ πω γνώριμον, εἴτε οὗτος ὅρος ἐστὶ τοῦ προκειμένου, εἴτε καὶ ἄλλός τις· ἐπειδὴ ὅρος ἐστὶν, ὁ τὸ τί ἦν εἶναι σημαίνων· ὁ δὲ τοῦ προκειμένου λόγος ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶνδε· ῥᾷον γὰρ ἓν συμπεραίνεσθαι ἢ πολλὰ, ὅτι ῥᾷον ἀνασκευάζειν ἢ κατασκευάζειν ὅρον· πρὸς μὲν γὰρ τὸ κατασκευάσαι ὅρον, δεῖ πάντα συλλογίσασθαι καὶ δεῖξαι ὑπάρχοντα τῷ προκειμένῳ ἃ ἐν τῷ ὅρῳ παρείληπται· εἰ γὰρ μὴ πάντα ὑπάρχει, οὐχ ὅρος, πρὸς δὲ τὸ ἀνασκευάσαι καὶ δεῖξαι ὅτι μὴ ὅρος ὁ ἀποδεδομένος λόγος, ἀρκεῖ καὶ ἓν ἀποδεῖξαι τῶν ἐν τῷ λόγῳ μὴ ὑπάρχειν τῷ ὁριστῷ· ἑνὸς γὰρ διαβληθέντος, ὁ πᾶς ὅρος ἀνῄρηται· ῥᾷον γὰρ τὸ ἓν κατασκευάσαι ἢ πολλά· ἔτι τὸν κατασκευάζοντα ὅρον ἀνάγκη φησὶ καθόλου καὶ κατα φατικῶς συμπεραίνεσθαι· ὅτι τὰ ἐν τῷ ὅρῳ κατὰ πάντος τοῦ ὁριστοῦ κατηγορεῖται· καὶ ὅτι ἀντιστρέφει καθ' οὗ ὁ λόγος καὶ τοὔνομα, εἴπερ ἐστὶν ὁ ἀποδεδομένος λόγος ἴδιος τοῦ πράγματος· τὸν δὲ ἀνασκευάζοντα, οὐκ ἀνάγκη τὸ καθόλου συνάγειν· οὐ γὰρ

μόνον ἀναιρεῖται εἰ μηδενὶ τῶν ὑπὸ τὄνομα ὑπάρχει ὁ λόγος, ἀλλ' εἰ καί τινι δειχθείη μὴ ὑπάρχειν. ἀρκεῖν γὰρ ἔστι τὸν ἀνασκευάζοντα καθόλου τὸ δεῖξαι ὅτι μὴ δέ τινι ὑπάρχει ὁ ἀποδεδομένος λόγος τῶν ὑπὸ τὄνομα. ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἀντιστρέφειν τὸν ὅρον τῷ ὁριστῷ ὠθεῖ τοῦ ἀνασκευάζειν ἀναγκαῖον. ὥσπερ ἦν ἀναγκαῖον δηλονότι ὠθεῖ τοῦ κατασκευάζειν. οὐ γὰρ χρήσιμον πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ ὁρισμοῦ ἐστιν. ἱκανὸν γὰρ τὸ δεῖξαι, τὸ καθ' ὧν τὄνομα κατ' οὐδενὸς τούτων ἁρμόζειν τὸν λόγον, οὐμὴν καὶ τὸ ἀνάπαλιν κατὰ ἀντιστροφὴν, ὅτι καθ' ὧν ὁ λόγος, οὐκ ἐφαρμόζει, τὄνομα κατηγορεῖται. ἔστι μὲν γὰρ ἴσον τὸ καθ' οὗ τὄνομα κατηγορεῖται μὴ ἐφαρμόζειν τὸν λόγον, τῷ καθ' οὗ μὴ ἐφαρμόζει ὁ λόγος, τὄνομα κατηγορεῖσθαι, ἀλλ' ὡς μὴ συντελοῦν τῇ χρείᾳ τῆς ἀνασκευῆς, παραιτητέον φησὶ τὴν ἀντιστροφὴν ὠθεῖ τούτου. οὐ γὰρ ὅρος ὁ ἀποδεδομένος λόγος. ἔστιν οὖν χαλεπώτερον τὸ κατασκευάσαι ὅρον ἢ ἀνασκευάσαι. Εἰς τὸ αὐτό. Ἀπόχρη φησὶν ἀνασκευάζοντα καθόλου τὸ δεῖξαι ὅτι μηδενὶ ὑπάρχει ὁ ἀποδεδομένος λόγος τῶν ὑπὸ τὄνομα, οὐκ ἔτι αὐτὸ χρὴ κατ' ἀντιστροφὴν δεῖξαι. ἢ τις ἐστὶ τὸ καθ' ὧν ὁ λόγος κατηγορεῖται, κατ' οὐδενὸς τούτων τὄνομα κατηγορεῖται. οὐ γὰρ χρήσιμον πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ ὁριστοῦ ἐστιν. ἱκανὸν γὰρ τὸ δεῖξαι τὸ καθ' ὧν τὄνομα, κατ' οὐδενὸς τούτων ὁ λόγος. δοκεῖ μέν τοι αὐτὰ μὴ ἀποφαντικῶς ἐπενηνοχέναι τὸ ἀντιστρέφειν ᾧ πρώτῳ, ἀλλὰ τὸ αὐτό. ταυτὸν γὰρ τότε κατ' οὐδενὸς ὧν τὄνομα κατηγορεῖται καὶ ὁ λόγος κατηγορεῖται. καὶ τὸν καθ' ὧν ὁ λόγος μὴ κατηγορεῖται τὄνομα κατηγορεῖσθαι. ἔστι γὰρ τὸ ἀντιστρέφον τῷ προειρημένῳ. τὸ κατ' οὐδενὸς ὧν ὁ ὅρος κατηγορεῖται. τὸ ὅτι καθ' ὧν μὴ κατηγορεῖται ὁ λόγος, τοὔνομα. ἴσον μέν τοι καὶ τοῦτο ἐκείνω δύναται. ἢ ἀντιστρέφην εἶπε τοῦ ὅτι κατ' οὐδενὸς ὧν τὄνομα κατηγορεῖται καὶ ὁ λόγος κατηγορεῖται τὸ ὅτι καθ' ὧν ὁ λόγος κατηγορεῖται, τὄνομα κατηγορεῖται. ἀλλ' ἔστιν ἴσον τὸ εἰρημένα, τὸ οὐδὲν συντελεῖ πρὸς τὸ δεῖξαι ὅτι κατ' οὐδενὸς ὧν τὄνομα κατηγορεῖται, καὶ ὁ λόγος κατηγορεῖται, τῷ αὐτὴν τὴν πρότασιν ἀντιστρέψαι. ἴσως δὲ καὶ τὸ οὐκ ἀναγκαῖον ἀντιστρέφειν, δείκνυσι τὸ ἀνασκευάζειν καθόλου ὅτι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἀντιστρέφει καὶ οὐ δεῖται δείξεως. ὅσω οὖν χαλεπώτερον τοῦ πλείω δεῖξαι τὸ ἓν καὶ τὸ ἓν καθόλου καταφατικὸν τοῦ τὸ ἀντιστρέφον τουτέστι τὸ ὠθεῖ μέρους ἀποφατικὸν συναγαγεῖν, ἢ καὶ τὸ καθόλου ἀποφατικὸν, τοσοῦτον χαλεπώτερον ὅρον κατασκευάσαι ἢ ἀνασκευάσαι. Περὶ μὲν τοῦ ἰδίου. Ὡς ἐπιτοπολύ φησι τὸ ἴδιον ἐν συμπλοκῇ, τουτέστι μετὰ τοῦ γένους λέγεσθαι. εἶπε γὰρ ἐν τῷ περὶ ἰδίου λόγῳ. ὅτι δεῖ μετὰ τὸ γένος τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἰδίου ποιεῖσθαι. ὡς ἐπιτοπολὺ δὲ εἶπεν, ἐπειδὴ ἀποδέδοταί ποτε καὶ διὰ μόνου τοῦ ὀνόματος. ὡς ὅταν λέγωμεν ἴδιον εἶναι τοῦ καλοῦ, τὸ πρέπον. καὶ εὐδαιμονίας τὸ ἀνενδεές. μάλιστα δὲ οὕτως ἀποδέδοται τὰ ἴδια ὠθεῖ τῶν πρώτων γενῶν, τῷ μὴ δύνασθαι μετὰ τῶν γένους αὐτὰ συμπλέκεσθαι. οὕτως οὐσίας ἴδιον, τὸ μὴ ἐν ὑποκειμένῳ εἶναι. εἰ τοίνυν καὶ τὸ ἴδιον ἐν συμπλοκῇ λέγεται, δεῖ καὶ πάντα ὑπάρχοντα τῷ προκειμένῳ δειχθῆναι καὶ καθόλου καὶ ὅτι ἀντιστρέφει. μόνῳ γὰρ τῷ ἰδίῳ ἐν δεῖ παρὰ τὸν ὅρον τὸ τὶ ἦν εἶναι σημαίνειν. πρὸς δὲ τὸ ἀνασκευάσαι τὸ ἴδιον, αὐταρκεῖς καὶ τὸ ἔν τι δεῖξαι τῶν ἐν τῇ ἀποδόσει τοῦ ἰδίου μὴ ὑπάρχειν τῷ προκειμένῳ καὶ τὸ ἑνί τινι τῶν ὑπὸ τὸ προκείμενον, μὴ ὑπάρχειν τὸ ἀποδεδομένον ἴδιον. ἀλλὰ καὶ εἰ παντὶ μὲν ὑπάρχει μὴ μόνῳ δὲ, ἀνήρηται. δείκνυσι δὲ καὶ τοῦ γένους ὅτι τὸ ἀνασκευάζειν, ῥᾷον τῶν κατασκευάζειν. κατασκευάζεται μὲν γὰρ τὸ γένος, μοναχῶς. οἷον διὰ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ. ἀνασκευάζεται δὲ, διχῶς, διά τε τοῦ καθόλου καὶ τοῦ ὠθεῖ μέρους ἀποφατικοῦ. Ἐπὶ δὲ τοῦ συμβεβηκότος. Ἔτι τὸ συμβεβηκὸς, τὸ μὲν καθόλου ῥᾷον ἀνασκευάζειν ἢ κατασκευάζειν. τὸ δὲ μερικὸν, ἀνάπαλιν. ὁ μὲν γὰρ κατασκευάζων ὅτι τόδε τὸ συμβεβηκὸς, παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει, οὐκ ἔχει τοῦτο ῥᾷον ποιῆσαι. ἀδύνατον γὰρ ἀληθεῦσαι τὸ λευκὸν ὠθεῖ πάντων ἀνθρώπων λεγόμενον. ὁ δὲ ἀνασκευάζων, εὐχερῶς δείξει ὅτι τὸ λευκὸν ἐνὶ οὐχ ὑπάρχει, οἷον τῷ σωκράτει. καὶ οὕτως ἀναστρέπεται τὸ καθόλου

πρόβλημα.

πρόβλεμα. τόδ' ὠθεῖ μέρους, οἷον ὅτι τὸ λευκὸν τινὶ ὑπάρχει ῥᾷον κατασκευάσαι ἢ ἀνασκευάσαι. ἀρκεῖ γὰρ πρὸς κατασκευὴν τὸ δεῖξαι ὅτι τινὶ ὑπάρχει. ἀνασκευάσαι δὲ δυσχερὲς, καὶ δεῖξαι μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ λευκόν. ἀδύνατον γὰρ μηδένα ἄνθρωπον εἶναι λευκόν. τὴν γὰρ τὶς ἡ οὐδεὶς ἀναιρεῖ. ἐπεὶ ἡ οὐ πᾶς ἔντισι συναληθεύει. Φανερὸν δὲ καὶ διότι πάντων ῥᾷστον. Φανερὸν οὖν φησι, ὅτι τὸ ἀνασκευάσαι τὸν ὅρον, εὐχερέστερόν ἐστιν ἁπάντων τῶν προβλημάτων, τῶν τε ἰδικῶν καὶ τῶν γενικῶν καὶ τῶν κατὰ συμβεβηκός. πολλῶν γὰρ εἰρημένων παρατηρημάτων ἐν τῷ ὅρῳ, οἷον τοῦ ἀντιστρέφειν τὸν ὅρον τῷ ὁριστῷ, τοῦ οὐσιώδεις εἶναι τὰς διαφοράς. τοῦ μὴ ὁμωνύμους λαμβάνειν φωνὰς, μὴ δὲ μεταφορικάς. πολλά εἰσι καὶ τὰ παραδεδομένα ἐν αὐτοῖς πρὸς ἀνασκευήν. ἐκ γὰρ τῶν πλειόνων παρατηρημάτων, ῥᾷον γίνεται καὶ ὁ συλλογισμὸς ἀνασκευαστικός. ἔνθα γὰρ πολλὰ παρατηρήματα, πολλὰ συμβαίνει γίνεσθαι καὶ τὰ ἁμαρτήματα. ἔνθα δὲ ὀλίγα, φανερὸν ὅτι καὶ τὰ ἁμαρτήματα ὀλίγα. ὁ γὰρ μακροτέραν βαδίζων ὁδὸν, ἔτι δὲ καὶ ταχέως βαδίζειν πειρώμενος, πλείονα προσπταίει, ἢ πρὸς ὁ βραχυτέραν καὶ σχολαιοτέραν. καὶ ἐν οἰκίᾳ δὲ πολλὰς εἰσόδους ἐχούσῃ νύκτωρ ῥᾳδίως εἰσέλθοι τὶς ἄν, ἢ ἐν ἐχούσῃ μίαν ἔτι πρὸς μὴ τὸν ὅρον. ὁ ἐπιχειρῶν φησὶν ἀνασκευάζειν ὅρον, δύναται ἐπιχειρεῖν ὅτι οὐκ ἔλαβεν ὁ προσδιαλεγόμενος τὸ προσεχὲς γένος ἐν τῷ ὅρῳ. καὶ ὅτι ἀλλότριόν ἐστι τὸ ληφθὲν γένος, ἢ ὅτι οὐκ ἀντιστρέφει πρὸς τὸ ὁριστόν. ἢ ὅτι ὁμωνύμους ἢ μεταφορικὰς ἔλαβε φωνὰς, ἢ ἄλλα ὅσα παρεδόθησαν ἐν τοῖς ἀνασκευαστικοῖς τόποις. ἀνάγκη γὰρ πολλῶν παρατηρημάτων ὄντων, λανθάνειν κατά τι ἢ κατὰ πλείονα τὸν συντιθέντα τὸν ὅρον. ὁ οὖν ἀνασκευάζων τὸν ὅρον, ἐνδέχεται καὶ διὰ τῶν ἄλλων τόπων δι' ὧν ἀνασκευάζομεν τὰ ἰδικὰ τὰ γενικὰ καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς προβλήματα, ἀνασκευάζειν αὐτόν. δι' ὧν γὰρ τὸ ἴδιον δείκνυται μὴ ἀντιστρέφον πρὸς ὃ ἀφορίδοται, διὰ τούτων καὶ ὁ ὅρος ἀναστραπήσεται ὡς μὴ ἀντιστρέφων πρὸς τὸ ὁριστόν. πάλιν δι' ὧν τὸ ἀποδοθὲν γένος δείκνυται ἀλλότριον ἢ μὴ προσεχὲς ἢ οὐκ οὐσιωδῶς λεγόμενον, διὰ τῶν αὐτῶν δειχθήσεται καὶ τὸ ληφθὲν ἐν τῷ ὅρῳ γένος, ἢ μὴ ὑπάρχειν γένος, ἢ μὴ ὑπάρχειν τῷ ὁριστῷ. πάλιν ὠθεῖ τῶν ἀφ' τοῦ συμβεβηκότος προβλημάτων, ὥσπερ τυχὸν δείκνυται τὸ λευκὸν μὴ ὑπάρχειν τῷ σωκράτει, οὕτως εἰ ἀφορίδοιη τὶς ὅρον τοῦ ἀνθρώπου, τὸ οὐσία ἔμψυχος ἄλογος, ἢ θάλαττα ὑγρὸν ποτὸν, ἀνηρημένου τινὸς μέρους τῶν ἐν τῷ ὅλῳ ὅρῳ, καὶ ὅλος ἀναιρεθήσεται. δι' ὧν μὲν οὖν ἀνασκευάζεται τἄλλα καὶ ὁ ὅρος ἀνασκευασθήσεται. οὐμὴν δι' ὧν ὁ ὅρος, καὶ τὰ ἄλλα. οὐ γὰρ πάντα τὰ τοῦ ὅρου χρήσιμα πρὸς κατασκευὴν τῶν ἄλλων. οὐδὲ γὰρ εἰ δειχθείη ἐν τῷ ὅρῳ τὸ γελαστικὸν μὴ οὐσιωδῶς ὂν τῷ ἀνθρώπῳ, ἤδη ἀνήρεται καὶ μὴ ἴδιον ὂν τοῦ ἀνθρώπου. οὐδὲ εἰ τὸ μὴ προσεχὲς γένος, μὴ καλῶς ἀποδεδομένον, ἤδη ἀνήρηται καὶ μὴ γένος ὄν. ὁμοίως οὐδὲ εἰ τὸ λευκὸν οὐσιωδῶς λέγεται κατὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἤδη ἀνήρηται καὶ μὴ συμβεβηκὸς εἶναι. ἀλλ' οὐδὲ πάλιν δι' ὧν κατασκευάζεται ἢ ἀνασκευάζεται τόπων τὰ ἄλλα ἤγουν τὰ γενικὰ καὶ τὰ ἰδικὰ προβλήματα, δι' αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ ἄλλα πάντα τὰ κατὰ συμβεβηκὸς δηλονότι ἐπιχειρήσομεν. ἀλλὰ μᾶλλον διὰ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς, καὶ πρὸς τὰ ἄλλα. Μόνα γὰρ τὰ πρὸς τὸ συμβεβηκὸς κοινὰ πάντων τῶν εἰρημένων ἐστίν. Ἤγουν οὐ μόνου τοῦ συμβεβηκότος ἐστὶν ἀναιρετικὰ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων. καὶ γὰρ τὸ ὠθεῖ τοῦ κατὰ συμβεβηκὸς ζητούμενον εἰ ὑπάρχει μόνον, καὶ ὠθεῖ τῶν ἄλλων ὁμοίως ζητεῖται, εἰ δὲ ἴδιον καὶ τὸ γένος καὶ ὁ ὅρος ὑπάρχει τῷ πράγματι. εἰ δὲ μὴ ἀντιστρέφει τὸ ὡς γένος ἀποδοθὲν πρὸς τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἀνήρηται ἤδη ὡς μὴ ὂν γένος. καὶ τὸ ἴδιον εἰ μὴ ὡς γένος ἤγουν οὐσιωδῶς ἀποδέδοται, ἤδη καὶ μὴ εἶναι ἴδιον ἀποδέδεικται. ὁμοίως καὶ ὠθεῖ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκός. εἰ γὰρ μὴ ὡς γένος ἤγουν οὐσιωδῶς ὑπάρχει τῷ πράγματι. ἢ εἰ οὐκ ἀντιστρέφει ὡς ἴδιον, δείκνυται καὶ μὴ συμβεβηκὸς ὄν. καὶ τοῦτο καλῶς δεῖ πεπτηκέναι. Δεῖ δέ φησιν καὶ τοῦτο ἤγουν τὸ συλλογίζεσθαι καὶ δεικνύειν ὅτι ὁ ὅρος

τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος δηλοῖ, καλῶς ποιεῖν εἰ μὴ ἀσαφὴς μὴ δὲ περὶ τέτον τι ἔχει ὁ λόγος. πρὸς ἃ πλείους ἡμῖν παραδέδωκε τόπους. διά τε τοῦτο οὖν καὶ τὰ εἰρημένα πάντα, χαλεπώτατον κατασκευάζειν τὸν ὅρον. τῶν δ' ἄλλων προβλημάτων ἤγουν τῶν γενικῶν καὶ τῶν πρὸς τὸ συμβεβηκὸς, μᾶλλον χαλεπώτατον πρὸς κατασκευὴν τὸ ἴδιον. εὐκολώτερον μέν τοι παρὰ τὸν ὅρον. ἀνασκευάζειν δὲ τὸ ἴδιον ῥᾷον ἐστὶν, ἢ τὰ ἄλλα. διὰ τὸ ἐκ πολλῶν εἶναι. ἤ τοι μετὰ συμπλοκῆς ὡς ἐνθὶ τοπολὺ ἀποδίδοσθαι. οἷον ὅτι ζῷον γελαστικὸν, ὃ καὶ κυρίως ἴδιόν ἐστιν, ὡς μετὰ συμπλοκῆς ἀποδιδόμενον. ὡς ἐνθὶ τοπλεῖστον δὲ εἴπεν, ὅτι ποτὲ καὶ δι' ὀνόματος μόνου ἀποδίδοται. οἷον ἴδιον ἀνθρώπου ἐστὶ τὸ γελαστικόν. χαλεπὸν οὖν κατασκευάσαι τὸ μετὰ συμπλοκῆς, ὅτι πολλὰ δεῖ συμβιβάσαι καὶ συλλογίσασθαι. πρῶτον μὲν ὅτι τὸ προσεχὲς ἐλήφθη γένος. καὶ πρὸς τούτῳ ὅτι μόνῳ ὑπάρχει τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῷον γελαστικόν. καὶ ὅτι ἀντιστρέφει. εὐχερέστερον δὲ πάντων τῶν προβλημάτων εἰς τὸ κατασκευάζεσθαι τὸ συμβεβηκός. ἀρκεῖ γὰρ πρὸς κατασκευὴν τὸ δεῖξαι μόνον ὅτι τὸ λευκὸν ὑπάρχει τῷ σωκράτει. ὃ μόνον ἐν τοῖς ἄλλοις οὐκ αὐτάρκεις ἐστὶν. χαλεπώτατον δέ φησιν ἐστὶ καὶ τὸ συμβεβηκὸς πρὸς ἀνασκευήν. ὅτι ἀφ' ἑνὸς τόπου ὁρμώμεθα δεικνύειν, τὸ μὴ ὑπάρχον τῷ πράγματι τὸ συμβεβηκός. οὐ γὰρ πρὸς τὸ ζητεῖν εἰ μὴ ὑπάρχει ἢ ὑπάρχει τὸ συμβεβηκὸς ᾧ πράγματι, ἔτι δεῖ ζητεῖν. καὶ εἰ ὡς γένος ὑπάρχει, ἢ ὡς ἴδιον. διὰ τοῦτο τῶν ἄλλων προβλημάτων διχῶς ἀναιρουμένων καὶ διὰ τοῦτο ῥᾳδίας οὔσης τῆς αὐτῶν ἀναιρέσεως, τὰ πρὸς τὸ συμβεβηκὸς προβλήματα μοναχῶς ἀναιρούμενα, τῶν ἄλλων χαλεπώτατα τά εἰσι πρὸς ἀναίρεσιν.

Τέλος τοῦ ἑβδόμου.

ἈΛΕΞΆΝΔΡΟΥ ἈΦΡΟΔΙΣΙΈΩΣ ΕἸΣ ΤΟ Η̄ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ἈΡΙΣΤΟΤΈΛΟΥΣ, ΥΠΌΜΝΗΜΑ.

ὥσπερ ἐν ᾧ πρώτῳ προτεχνολογεῖται τινὰ χρήσιμα κατὰ τὴν πραγματείαν, οὕτως καὶ ἐν ᾧ ὀγδόῳ ἐπιτεχνολογεῖται τινά. πρόκειται τοίνυν αὐ ᾧ περὶ τριῶν εἰπεῖν κεφαλαίων. πρῶτον μὲν, περὶ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, πότε ὀρθὴ ἑκατέρα καὶ πότε ἡμαρτημένη. παράκειται δὲ ᾧ μὲν πρὸ τῆς ἐρωτήσεως, τά, τε πρὸς κρύψιν παραλαμβανόμενα, καὶ ὅλως δι' ὧν ἂν ὁ ἐρωτῶν ἐπάγοιτο τὸν ἀποκρινόμενον, τὴν καθόλου πρότασιν αὐ ᾧ τιθέναι. ἐπείπερ ἄνευ ταύτης, ἀδυνατόν ἐστι συλλογίσασθαι. τῷ δὲ περὶ ἀποκρίσεως λόγῳ παράκειται, ὁ περί τε διαιρέσεως λόγος προτάσεων. καὶ σημαινομένων ἀμφιβόλων. καὶ ὅλως ὁ περὶ ἐνστάσεως. διὸ καὶ πρὸ τοῦτο λέγει. ἐπεὶ δὲ τῶν προβλημάτων ὅσα εὐχερές ἐστι φυλάξαι, ταῦτα δυσχερές ἐστι τὸν θέμενον ἐλέγξαι, ἔστι δὲ τοῦ μὲν ἀποκρινομένου, τὸ ἣν ἔθετο θέσιν φυλάξαι, τοῦ δὲ ἐρωτῶντος τὴν θέσιν ἐλέγχειν, κοινὸς ἂν εἴη ᾧ ἐρωτῶντι καὶ ἀποκρινομένῳ ὁ περὶ τούτων λόγος. διόπερ καὶ περὶ τούτων, ὕστερον μὲν τῆς ἐρωτήσεως, πρότερον δὲ τῆς ἀποκρίσεως λέγει. τὸ δὴ πρῶτον κεφάλαιον, τοῦτο. τὸ δὲ δεύτερον, ποσαχῶς ἐστι λόγος ψεκτὸς καὶ ἐπαινετὸς, ὅτι τριχῶς. ἢ καθ' αὑτὸν, ἢ ὡς πρὸς τὸ πρόβλημα, ἢ παρὰ τῶν διαλεγομένων τὸν ἕτερον. ἐνδέχεται γὰρ καὶ τὸν λόγον αὐτὸν καθ' αὑτὸν ψεκτὸν εἶναι ἢ ἐπαινετόν. καὶ τούτων ὁποτερονοῦν ὄντα καθ' αὑτὸν πρὸς τὸ πρόβλημα τὰ ἐναντία εἶναι. ποτὲ δὲ καὶ δυνάμενος καλῶς ἐρωτηθῆναι. παρὰ τὴν θατέρου τῶν διαλεγομένων μοχθηρίαν, ψεκτὸς ἂν γένοιτο. τοῦτο δὲ, τὸ δεύτερον κεφάλαιον. Τρίτον δὲ, πῶς ἂν γυμνασθείημεν πρὶν εἰς λόγος ἐλθεῖν, καὶ τὶς ἡ προκατασκευή. ἈΛΛΩΣ. Ἐν ᾧ πρώτῳ τὴν

τὴν διαίρεσιν ποιησάμενος τῶν διαλεκτικῶν προβλημάτων, καὶ δείξας ὅτι τέσσαρα ἐστὶν, ἀποδοὺς δὲ καὶ τοῖς μετ' ἐκεῖνο βιβλίοις, καὶ τοὺς πρὸς ἕκαστον γένος τῶν προβλημάτων τόπους, δι' ὧν οἷοί τε ἐσόμεθα εὐπορεῖν ἐπιχειρημάτων, πρός τε τὰς ἀνασκευὰς τῶν προβλημάτων καὶ πρὸς τὰς κατασκευὰς, ἐν τούτῳ ὄντι τελευταίῳ τῆς πραγματείας, περὶ τῆς χρήσεως αὐτῶν ποιεῖται τὸν λόγον. οὐ γὰρ αὐτάρκης ἡ τῶν τόπων εὕρεσις τῷ διαλεκτικῷ, πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι δι' αὐτῶν τὸ προκείμενον. ἀλλὰ δεῖ αὐτῷ καὶ ποιᾶς τάξεως αὐτῶν καὶ χρήσεως. αἴτιον δὲ τούτου, ὅτι τῷ διαλεκτικῷ, πρὸς ἄλλον ὁ λόγους. καὶ ἐξ ἐρωτήσεως λαμβάνει τὰς προτάσεις, δι' ὧν τὸ προκείμενον συλλογίζεται. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἡ διαλεκτικὴ πρότασις ὡρίσθη ἐρώτησις ἀντιφάσεως εἶναι. δεῖ δὲ αὐτῷ καὶ ποιᾶς τάξεως τῶν ἐρωτωμένων. οὐ γὰρ τὰς αὐτὰς ἀποκρίσεις ἀποκρίνονται περὶ τῶν αὐτῶν, οἱ ὁ πωσοῦν ἐρωτώμενοι. ἀλλὰ πολλάκις ἃ οὐκ ἂν συγχωρήσειεν ἁπλῶς ἐρωτηθέντες, ταῦτα διδόασι διὰ τὸν τρόπον τῆς ἐρωτήσεως. δεῖ οὖν καὶ περὶ τὸ ἐρωτᾶν ἐμπειρίαν τινὰ καὶ τέχνην ἔχειν τὸν διαλεκτικόν. ὡς διὰ τοῦ τρόπου τῆς ἐρωτήσεως, δύνασθαι λαμβάνειν, τὰ πρὸς τὸν προκείμενον αὐτῷ συλλογισμὸν χρήσιμα. καὶ ἔστι κατὰ τοῦτο ὁμοιότης τῇ τε ῥητορικῇ καὶ τῇ διαλεκτικῇ. ὡς γὰρ ᾧ ῥήτορι καὶ αὐ ᾧ πρὸς ἄλλον ποιουμένῳ τοὺς λόγους ἢ γὰρ πρὸς δῆμον ἢ πρὸς θέατρον ἢ πρὸς δικαστὴν, δεῖ μετὰ τὴν εὕρεσιν τῶν ῥηθησομένων. οἰκονομίας τὲ τούτων, ἥτις ἐστὶ τάξις τῶν εὑρημένων, καὶ ποιᾶς ἑρμηνείας τὲ καὶ φράσεως, καὶ τῷ διαλεκτικῷ μετὰ τὴν τῶν τόπων ἀφ' ὧν αἱ δείξεις τῶν προκειμένων εὕρεσιν, δεῖ τῆς τῶν εὑρημένων ποιᾶς τάξεως καὶ παρασκευῆς πρὸς τὴν ἐρώτησιν. καὶ ἐνθὶ τούτοις, αὐτῆς τῆς ἐρωτήσεως. ἥτις ἐστὶν ἀνάλογος τῇ τοῦ ῥήτορος φράσει. ἐπεὶ δὲ οὐ μόνον ἐστὶ τῆς διαλεκτικοῦ τὸ ἐρωτᾶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀποκρίνεσθαι, ὡς εἴπε καὶ αὐτὸς ἀρχόμενος τῆς πραγματείας, εἶπε γὰρ καὶ αὐτοὶ λόγον ὑπέχοντες μηδὲν ἐροῦμεν ὑπεναντίον, διὰ τοῦτο οὐ περὶ ἐρωτήσεως μόνης, ἀλλὰ καὶ περὶ ἀποκρίσεως ποιήσεται τὸν λόγον. ὥσπερ γὰρ τοῦ ἐρωτῶντος ἐστὶ τὸ καλῶς ἐρωτᾶν, τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ λαβεῖν χρησίμως ὃ βούλεται, οὕτως καὶ τοῦ ἀποκρινομένου τὸ καλῶς ἀποκρίνεσθαι. ὅπερ ἐστὶν, ἐν τῷ μηδὲν ὑπεναντίον διδόναι οἷς ἔθετο τὴν ἀρχήν. διὰ τοῦτο δὴ καὶ ἀξιοῦσί τινες ἐπιγράφειν τὸ βιβλίον τοῦτο περὶ ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως, ἄλλοι δὲ περὶ τάξεως καὶ ἀποκρίσεως. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς περὶ τούτων εἰπεῖν ἀρχόμενος προτίθεται. ἈΛΛΩΣ. Ἑτέρου.

Διδάξας ἐν ἀρχαῖς τῆς παρούσης πραγματείας, ὅτι τέσσαρα γένη προβλημάτων εἰσὶ, τά τε κατὰ συμβεβηκὸς, τὰ γενικά. τὰ ἰδικὰ καὶ τὰ ὁρικὰ, καὶ ἐφεξῆς ἑκάστου τοὺς οἰκείους παραδοὺς τόπους τούς τε ἀνασκευαστικοὺς καὶ τοὺς κατασκευαστικοὺς, ὕστερον δὲ καὶ περὶ τοῦ ταυτοῦ μικρόν τι διαλυχθεὶς, ὡς πρὸς τὰ ὁρικὰ προβλήματα χρησιμεύοντος, παραδοὺς οὖν ἐν τούτοις πᾶσι πόθεν ὀφείλομεν λαμβάνειν τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ κατασκευάζειν ἢ ἀνασκευάζειν ἕκαστον αὐτῶν, νῦν προτίθεται διδάξαι καὶ περὶ τῆς τάξεως αὐτῶν, ὡς ἂν μὴ ἀτάκτως καὶ ὡς ἔτυχεν αὐτὰ προσφέρωμεν, ἀρίστη γὰρ οἰκονομία τὸ εἰδέναι τίνα πρῶτον δεῖ προφέρειν, τίνα δ' ὕστερον. καὶ μὴ ὥσπερ οἱ ῥήτορες, ἐκεῖνοι γὰρ οὐχ ὡς ἔχουσι φύσεως καὶ τάξεως τὰ κεφάλαια τιθέασιν, ἀλλ' ὡς ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ. διδάσκει οὖν ποῖα τῶν ἄλλων ὀφείλομεν προτάττειν. τὰ ἀπὸ τῶν πτώσεων καὶ τῶν συστοίχων, τῶν ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἢ ταῦτα ἐκείνων, εἴγε πολλῶν τοιούτων εὐποροῦμεν, ἀλλὰ δὴ καὶ περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἐρωτᾶν. ἤτοι κατὰ ἀντίφασιν. τοῦτο δὲ ἡ διαλεκτικὴ μέθοδος ἀπαιτεῖ. Δεῖ δὲ πρῶτον μὲν ἐρωτᾶν μέλλοντα. Δεῖ φησι τὸν μέλλοντα ἐρωτᾶν διαλεκτικῶς, πρῶτον μὲν ἐφευρίσκειν καθ' ἑαυτὸν σκοποῦντα τὸν τόπον ὅθεν ὀφείλει ἐνθιχειρεῖν καὶ διαλέγεσθαι. δεύτερον δὲ σχηματίζειν καθ' ἑαυτὸν τὴν ἐρώτησιν πῶς ἂν προτείνοι αὐτὴν διαλεκτικῶς, τουτέστιν ἀντιφατικῶς. οἷον ἄρα ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἐστὶν ἢ οὔ. καὶ μὴ τούτῳ τάξαι καθ' ἑαυτὸν τὰ καθ' ἕκαστον τῶν εὑρηθέντων ἐπιχειρημάτων, ποῖον δεῖ πρῶτον ἐπενεγκεῖν.

καὶ ποῖον μετὰ ταῦτα καὶ ἐφεξῆς· καὶ τρίτον προενεγκεῖν τὴν ἐρώτησιν.
Μέχρι μὲν οὖν τοῦ εὑρεῖν τὸν τόπον ἀπὸ τῶν αὐτῶν μέν φησι τόπων ἀφ' ὧν ἐπιχειρεῖ ὁ
διαλεκτικὸς κατασκευάζειν καὶ ἀνασκευάζειν, ἀπὸ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρεῖ καὶ ὁ ἀποδει-
κτικός· καὶ μέχρι τοῦ εὐπορῆσαι τῶν τοιούτων ἐπιχειρημάτων, καὶ ἀμφοτέροις ἡ αὐ-
τὴ σκέψις, ἴδιον δὲ τοῦ διαλεκτικοῦ, τὸ τοὺς εὑρηθέντας τόπους τάττειν καθ' ἑαυτὸν
καὶ ποιεῖν ὡς προείπομεν· ποιεῖ δὲ ταῦτα ὁ διαλεκτικὸς εἰκότως, διότι πρὸς ἕτερον
προτείνει τὰ εὑρεθέντα· ὁ δὲ ἀποδεικτικὸς καθ' ἑαυτὸν ζητῶν τὸ ἀληθὲς, οὐ φροντί-
ζει αὖ ἀληθῆ καὶ γνώριμον λάβη πρότασιν· οὐ γὰρ ἔχει ἀνάγκη ὁμολογηθῆναι ταύ-
την παρὰ τοῦ ἀποκρινομένου· οὐ γὰρ ἐρωτᾷ· ἀλλὰ λαμβάνει καθ' ἑαυτόν· ποιεῖ δὲ ταῦ-
τα ὁ ἀποδεικτικὸς διὰ τὸ συνέγγυς εἶναι τὰς ληφθείσας προτάσεις τῷ δὲ ἀρχῆς
τεθέντι προβλήματι· καὶ ὅτι εὐθὺς ἐκ τῶν συνεγγυς προτάσεων προορᾷ τὸ συμβη-
σόμενον συμπέρασμα· λαμβάνει γὰρ φέρε εἰπεῖν ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος· ἢ τις πρό-
τασις· ἀληθής ἐστι καὶ γνώριμος καὶ προσεχῶς συνακτικὴ τοῦ ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθάνατος·
καὶ γὰρ ὁ προσδιαλεγόμενος τῷ διαλεκτικῷ οὐ συγχωρήσει ταύτην, διὰ τὸ συνορᾷν
τὸ ἐκ τούτου συμπέρασμα, ἀλλ' οὖν ἐκεῖνος λαμβάνει ταύτην· καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα
σπουδάζει καθόσον πέφυκε γνωρίματα καὶ ἐγγύτατα εἶναι τοῦ συμπεράσματος·
καὶ πρῶτα καὶ ἄμεσα τὰ λαμβανόμενα ἀξιώματα, ἤγουν τὰς προτάσεις· ἐκ γὰρ
τούτων γίνοντες οἱ ἀποδεικτικοὶ συλλογισμοί· ὁ δὲ διαλεκτικὸς, οὐ λαμβάνει ταῦτα
οὕτως· οὐδὲ γὰρ συγχωρήσειεν ἂν ταῦτα ὁ προσδιαλεγόμενος τῷ διαλεκτικῷ, διὰ
τὸ προορᾷν ἐκ τῶν συνέγγυς τὸ συμβησόμενον· ἀλλὰ φροντίζει ὅπως ἂν λάθῃ τὸν
προσδιαλεγόμενον ὥστε ὁμολογῆσαι ὃ βούλεται· οἷον ἐρωτᾷ, ἕτερόν ἐστι τὸ κινοῦν
τὴν ψυχὴν, ἢ αὐτὴ ἑαυτὴν κινεῖ· τοῦ δὲ ὁμολογήσαντος ὅτι ἑαυτὴν κινεῖ· ἐπάγει· πᾶν
δὲ τὸ κινοῦν αὐτὸ ἑαυτὸ, αὐτοκίνητόν ἐστι· τοῦτο δὲ ἀθάνατον· καὶ ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνα-
τος· ἔλαβεν οὖν τὴν πόρρω, ἵνα λάθῃ τὸν ἀποκρινόμενον καὶ ὁμολογήσῃ ἐκ ταύτης
τὴν προσεχῆ· καὶ οὕτως συνάξῃ τὸ συμπέρασμα. Ὅσαι λῃπτέαι παρὰ τὰς
ἀναγκαίας διελεῖν δὲ δεῖ φεσὶ τὰς προτάσεις ὅσας ὀφείλομεν λαμβάνειν παρὰ τὰς
ἀναγκαίας· ἀναγκαίας δὲ λέγει ταύτας οὐχ ὅτι ἀναγκαίας εἰσὶν ὕλης, ἀλλ' ὅτι ἐκ
τούτων δύο οὐσῶν τὸ ἔλαττον, ἀναγκαίως συνάγηται τὸ συμπέρασμα· ἀλλ' οἱ δια-
λεκτικοὶ καὶ πλείονας τῶν δύο λαμβάνουσιν· αὗται δὲ αἱ πλείονες εἰσὶ τέσσαρες·
ἤγουν κατὰ τέσσαρας τρόπους λαμβάνονται· ἢ γάρ φησι χάριν ἐπαγωγῆς,
χρῶνται γὰρ τῇ ἐπαγωγῇ, ἵνα λάβωσιν ἐκ τοῦ μερικοῦ τὸ καθόλου· καὶ οὕτως ἐπάγουσι
τὴν προσεχῆ· ἢ δι' ὄγκον λόγου· τουτέστιν ἵνα δόξῃ τοῖς ἀκροαταῖς σοφὸς, παρενεί-
ρει τῷ λόγῳ περιττὰς προτάσεις· καὶ εὐμήκη τοῦτον ποιεῖ· οἷον ἆρά γε ἡ ἡδονὴ κα-
τὰ φύσιν; τί δαὶ, τὸ φύσει καὶ τὸ φύσις ταυτόν ἐστιν ἢ ἕτερον· τί δὲ τὸ κατὰ φύσιν
οὐχ αἱρετόν ἐστιν; τὸ δὲ αἱρετὸν οὐκ ἀγαθόν; ἡ ἡδονὴ ἄρα ἀγαθόν· αὗτε αἱ ληφθεῖσαι προ-
τάσεις, περιττάι εἰσι καὶ οὐ χρήσιμοι πρὸς τὸ συμπέρασμα· ἐλήφθησαν δὲ χάριν τοῦ
εὐμεγέθη ποιῆσαι τὸν λόγον· ἢ πρὸς κρύψιν τοῦ συμπεράσματος, ὅταν λαμβάνῃ καὶ
τοὺς προσυλλογισμοὺς τῶν ἐναντίων προτάσεων· οἷον ἀναγκαῖαι προτάσεις εἰσὶν, αἱ
προσεχῶς συνακτικαὶ τοῦ συμπεράσματος· καὶ ἔστω συμπέρασμα ὅτι τὸ ὑγιεινὸν καὶ
τὸ νοσῶδες ἀντικείμενα· ἀναγκαῖαι τοῦν προτάσεις, ὅτι τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ νοσῶδες ἐναντία·
τὰ ἐναντία ἀντικείμενα· τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ νοσῶδες ἄρα ἀντικείμενα· ὁ δὲ διαλεκτι-
κὸς βουλόμενος λαθεῖν τὸν προσδιαλεγόμενον, ἴσως διὰ τὸ μὴ τὴν ἐλάττονα πρότασιν
συγχωρεῖν, προσυλλογίζεται ταύτην οὕτως· τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ νοσῶδες φθαρτικὰ ἀλ-
λήλων· τὰ ἀλλήλων φθαρτικὰ, ἅμα εἶναι ἀδύνατον· ταῦτα δὲ ἐναντία εἰσί· τὰ φθαρ-
τικὰ ἄρα ἐναντία ἀλλήλων εἰσίν· ἢ πρὸς τὸ σαφέστερον ποιῆσαι τὸν λόγον· τίθεται γὰρ
παρ' αὐτῶν πολλάκις πρότασις, οὐδὲν πλέον παρὰ τὴν ἄλλην δηλοῦσα, ἀλλ' ἢ μό-
νον ταύτην σαφηνίζουσα· παρὰ δὲ ταύτας, ἀδύνατον φησὶ λαβεῖν ἑτέραν πρότασιν

περιττήν· ἀλλ' ἢ διὰ τούτων ἤγουν δι' ἑνὸς τῶν ῥηθέντων τεσσάρων τρόπων, αὔξειν ἅ-
μα τὸν λόγον καὶ ἐρωτᾷν διαλεκτικῶς· ἄλλοθεν μὲν γὰρ ἀδύνατον λαβεῖν προτάσεις
περιττάς· εἰσὶ δὲ αἱ πρὸς κρύψιν ἀτωνιστικώτεραι· ἤγουν σοφιστικώτεραι· κακουργεῖν
γὰρ ἐν τῷ λόγῳ τὸν ἐρωτώμενον καὶ φιλονεικότερον ἀνανεύειν ἐνδέχεται· καὶ μὴ ἕπε-
σθαι τῷ εὐλόγῳ τῶν ἐρωτωμένων τὸ καὶ τιθεμένων, χρήσιμον δὲ ἔσται τότε τῷ διαλε-
κτικῷ τὸ πρὸς τὸν καιρὸν χρήσασθαι τῇ κρύψει· καὶ πρὸς τὸ οὕτως ἐρωτᾷν· διὰ τοῦτο
δὲ ἐπήγαγεν· ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶσα ἡ τοιαύτη πραγματεία, πρὸς ἕτερόν ἐστι καὶ τὰ ἑξῆς.
Ἀλλὰ διὰ τούτων αὔξειν καὶ ἐρωτηματίζειν πειρατέον. Τουτέστιν, ἀλλὰ ταύτας
μόνας δεῖ ἔξωθεν προστιθέναι· τὸ γὰρ αὔξειν, τῆς προσθήκης τῶν παρὰ τὰς ἀναγ-
καίας ἐστὶ δηλωτικόν· τὰς μὲν τοῦν ἀναγκαίας, οὐκ εὐθὺς προτατέον· ἀλλ' ἀποστατέον,
ὅτι ἀνωτάτω· τουτέστιν, ὑπὲρ τὰ καθολικώτερα καὶ κοινότερα, ἐὰν διὰ συλλογισμοῦ τὴν
λῆψιν τῶν ἀναγκαίων ποιώμεθα· ἐὰν δὲ μὴ τιθῇ, δι' ἐπαγωγῆς ληπτέον· τουτέστιν, ἐὰν
τὸ καθόλου καὶ τὸ ἀνωτέρω τῆς ἀναγκαίας προτάσεως βουλώμεθα λαβεῖν, μὴ συγ-
χωρῇ δὲ ὁ ἀποκρινόμενος, πειρατέον δι' ἐπαγωγῆς λαβεῖν, οὐ τὴν καθόλου καὶ ἀνωτέ-
ραν, ἀλλὰ τὴν ἀναγκαίαν· ἐρωτοδέστερον γὰρ τὸ κοινότερον τῶν ἐλλαττόνων· ὃν δὲ ὑπ'
ἐκεῖνο, δι' ἐπαγωγῆς αὐτὸ δεῖ λαβεῖν τὸ προκείμενον καὶ ἀναγκαῖον ἢν δὲ τοῦτο, τῶν
ἐναντίων εἶναι μίαν ἐπιστήμην· ληψόμεθα ἀρτίου καὶ περιττοῦ ἐναντίων ὄντων, ἡ αὐ-
τή· ἀριθμητικὴ γάρ· καὶ εὐεκτικοῦ καὶ καχεκτικοῦ· γυμναστικὴ γάρ· καὶ ἀρετῆς καὶ
κακίας· ἠθικὴ γὰρ φιλοσοφία· καὶ πλούτου καὶ πενίας, ποριστικὴ γάρ· καὶ οὕτως
ἐπάγοντες ἀξιώσομεν τὸ, καὶ πάντων τῶν ἐναντίων τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην. Ἢ γὰρ
διὰ συλλογισμοῦ· ἢ δι' ἐπαγωγῆς τὰς ἀναγκαίας ληπτέον. Ἐπεὶ αἱ ἀναγκαῖαι καὶ
αἱ προσεχεῖς τῷ δεικνυμένῳ συμπεράσματι προτάσεις δύο εἰσὶν, ὡς ἐν τοῖς ἀναλυτι-
κοῖς δείκνυται, ἀξιοῖ ὅταν μὴ ὦσιν αὗται αὐτόθι γνώριμοι, ἢ ἀμφοτέρας διὰ συλ-
λογισμοῦ λαμβάνειν, ὡς εἶναι προσυλλογισμούς τινας γινομένους, ἢ ἀμφοτέρας
διεπαγωγῆς· ἢ τὴν μὲν, διὰ συλλογισμοῦ λαμβάνειν· τὴν δὲ, δι' ἐπαγωγῆς· ταῦτα δὲ
ποιητέον ὑπὲρ τῶν οὐ γνωρίμων· ὅσαι γάρ φησι λίαν προφανεῖς τῶν ἀναγκαίων, χρὴ
ταύτας προτείνειν· οὐ γὰρ ἀπαναιχυντοῦσιν ἀντιλέγειν πρὸς τὰ ἐναργῆ· οἷον, ὅτι
πᾶς ἀριθμὸς, ἢ ἄρτιος ἐστὶν ἢ περιττός· περιΐσταται γὰρ καὶ ἀτωνίζονται πρὸς τὰ
ἐναργῆ δοκεῖν ἐνίστασθαι· φυλαττόμενοι τὴν ἀπὸ τῶν ἀκουόντων ἐπιτίμησιν. Ἀδη-
λότερον γὰρ ἀεί. Εἰ πῶν πῶς δεῖ τὰς ἀναγκαίας λαμβάνειν προτάσεις ἂν μὴ λί-
αν ὦσι προφανεῖς, ὅτι διὰ συλλογισμοῦ τὰ ἀνώτερα λαμβάνοντας ἢ δι' ἐπαγωγῆς
γοῦν, τὴν αἰτίαν δι' ἣν οὕτω χρὴ λαμβάνειν, ἀποδίδωσιν· ἀδηλότερον γάρ φησι γίνεται
τὸ συμβησόμενόν τε καὶ ἀχθησόμενον, ἐν τῇ ἀποστάσει· τουτέστιν ἐν τῇ τοῦ καθολικω-
τέρου λήψει· καὶ ἐν τῇ ἐπαγωγῇ· διά τε τοῦν τὸ ἀδηλότερον τῇ τὸ συμβησόμενον, ἐκεῖνο λαμ-
βάνομεν τῶν ἀναγκαίων, καὶ διὰ τὸ μὴ κεκωλύσθαι εἰ μὴ ἐκείνῃ τῇ ὁδῷ χρωμένους τῇ πρὸς
τὴν τῶν ἀναγκαίων λῆψιν συγχωροίη τὶς τοιαύτας, τὰς ἀναγκαίας τε καὶ χρησίμους,
προτεινομένας ἀξιοῦν λαμβάνειν. Εἰς τὸ αὐτό. Τὸ ἀδηλότερον γὰρ ἀεὶ ἐν τῇ ἀ-
ποστάσει, κατασκευαστικόν ἐστι τοῦ ἐπάνω, ὅτι δεῖ πρὸς τὸ καθολικώτερον ἀνατρέχειν, ἢ
χρῆσθαι τῇ ἐπαγωγῇ· ὅσῳ γὰρ χρῆταί τις τοῖς καθολικωτέροις, καὶ ὅσον ἀφίστατε
ἀπὸ τῶν προσεχῶν προτάσεων ὑπὲρ τὰ πόρρω, οἷον εἰ ἀντὶ τῶν ἐναντίων λάβοι τὰ ἀν-
τικείμενα, ἢ ἐπαγωγῇ ὅτι τοῦ ἡρμοσμένου καὶ ἀναρμόστου ἡ μουσικὴ ἐπιστήμη, τοσοῦτον
ἀδηλότερον γίνεται τὸ συμβησόμενον συμπέρασμα· ληφθέντων δὲ τῶν καθολικωτέ-
ρων, ἢ ἐν τῇ ἐπαγωγῇ τῶν μερικῶν, οὐκ εὐθὺς ὁ προσδιαλεγόμενος νοεῖ ὃ μέλλει συνα-
χθήσεσθαι, ἐκ τῶν ληφθεισῶν προτάσεων συμπέρασμα, εἰ γοῦν συγχωρηθείη ὅτι τῶν
ἀντικειμένων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ἕτοιμον ἅμα ἐστὶ τὸ προτεῖναι εὐθὺς αὐτὰς τὰς χρησίμους
ἤγουν ὅτι τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη· καὶ τοι μὴ δυνάμενον ταύτας λαβεῖν, διὰ τὸ
μὴ δίδοσθαι ταύτας παρὰ τοῦ προσδιαλεγομένου ἐκείνως, ἤγουν εἰ οὐκ ἀνέδραμεν ὁ ἐρω-
τῶν εἰς τὸ καθολικώτερον, ἢ εἰ μὴ ἐχρήσατο τῇ ἐπαγωγῇ. Καὶ ἅμα τὸ αὐτὰς τὰς

χρησίμως προτεῖναι. χρησίμους φησὶ, τουτέστι τὰς ἀναγκαίας. τὰς δὲ παρὰ ταύτας ἐλλιμπάνεσθαι, λυπεῖσθαι μὲν τοῦτον χάειν. εἰ πῶν τοῦ τ' ἀναγκαίων, πῶς χρὴ ταύτας προτείνειν τὸ μὴ λαμβάνειν, λέγει π' τῶν οὐκ ἀναγκαίων. αἱ δὲ τὰς προφερομένας τέτταρας αἰτίας μὴ αὐταὶ ⟨τοῦ τῶν⟩ διαλεκτικῶν παραλαμβάνονται. μὴ φησὶ, κοινὸν μὲν καὶ καθόλ π' αὐτῶν, τὸ δεῖν αὐτὰς τῶν ἀναγκαίων παραλαμβάνειν χάειν· ἰδίᾳ δὲ, πῶς ἑκάστη χρήσεσθαι, ἐξῆς προστίθησιν. ἐπάγονται μὲν ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστα αὐτὸ τὰ καθόλου καὶ τὰ ἐξῆς. ἀφ' γὰρ τῶν καθέκαστα καὶ γνωρίμων, ἐπὶ τὰ καθόλου μὴ ἄγωσα δεῖ προϊέναι, βουτέστι χρῆσθαι τοῖς καθέκαστα μὴ γνωρίμοις, πρὸς πὸ δεῖξιν τῶν καθόλ τὸ καὶ ἀγνώστων. γνώριμα δὲ μᾶλλον, τὰ κατὰ πὸ αἴσθησιν, ἢ ἁπλῶς καὶ τὰ ἐξῆς. ἐνδέχεται γάρ τινα τοῖς σοφοῖς γνωρίμοτερα τῶν αἰσθητῶν εἶναι, τῷ δι' ἀποδείξεως αὐτὰ εὑρέναι. κρύπτοντα δὲ, προσυλλογίζεσθαι. πῶς δὲ χρεῖον ταῖς, κρύψεως χάειν καὶ τὸ λαθεῖν συμπεραινομένας ὁ βούλεταί τις λαμβανομένας προτάσεσι· κρύμμ δέ ὅστι μέθοδος, δι' ἧς δίοντε λανθάνειν συλλογιζόμενον τὸ προκείμενον. ἔτι τὰ συμπεράσματα μὴ λέγειν, ἀλλ' ὕσερον ἀθρόα συλλογίζεσθαι. λωΐτατα τὸ ἀθρόα συλλογίζεσθαι εἰρηκέναι, διὰ ἵνα πάντα τὰ τῶν συλλογισμῶν συμπεράσματα ἀθρόον τίς λέγῃ, ἀλλ' ἐπὶ πάσαις ταῖς τ' συλλογισμῶν προτάσεσιν, ἀθρόον τὸ τελευταῖον ἐπάγῃ συμπέρασμα. ὃ μᾶλλον ἔοικε λέγεσθαι ἐκ τῶν, ὕσερον ἐπαγωγῶν. λέξῃ τ' μόνα τῶν ἐχάτου ῥηθέντος συμπεράσματος· τῷ μὲν δ' ἄδηλον εἶναι τὸ λειπόμενον ὑπὸ τῶν ὕστερον ὁρωτωμένων, συγχωρῆσαι ταῖς προτάσεσι. τῷ δὲ συγχωρηθέσθαι, λέγεσθαι δι' ἧς ἀναλύσεως τῶν λόγου, ἑπόμενον ὅτι τὰ σωπώμενα τῶν προκειμένου, οὐκέτι ἀναδύειν ἐχρεῖον. τοῦτο δ' ἔσται μάλιστα δι' οὗ λεχθέντος ἐμπροσθεν. τοῦτο δὲ φησι μάλιστα γίνεσθαι, καθάπερ εἴρηται. ἐὰν χωρὶς τῶν οἰκείων συμπερασμάτων λαμβάνων τὰς τὰς προτάσεις πάσας δι' ὧν λέγεται τὸ προκείμενον, τὸ ἔχειν ἐπενέγκῃ συμπέρασμα μόνον· ποιεῖ δὲ αὐτὸ γνώριμον ἡ ἀναλύσις τῶν λόγου. ΕΤΕΡΟΥ. Οὕτω γὰρ ἂν· οὕτω γὰρ ποιῶν καὶ λαμβάνων τὰς προτάσεις τῶν προσυλλογισμῶν, καὶ τοὺς προσυλλογισμοὺς τ' προσυλλογισμῶν· καὶ μὴ ἐπάνων τὰ αὐτῶν συμπεράσματα διὰβύς, ἀλλ' ὕσερον, φέρε ἀποζήσεις ἂν ἀποκειμένου τῆς ἐξ ἀρχῆς θέσεως ἢ δι τῶν προσλήμματος, καθόλ δὲ φησὶν οὕτως δεῖ ἐρωτᾶν ἂν πυνθανόμενον ἤγουν κρυπτικῶς ὁρωτῶντα. ὥστε ὁρωτηθέντος τῶν ὅλου λόγου ἢ δι τῶν συλλογισμοῦ· καὶ σωαχθέντος καὶ τ' συμπεράσματος, ζητεῖν ἂν προσδιαλεγόμενον ὁ διατί· ἐπειδὴ οὐκ ἐνόησεν ὅθεν σωέχθη τὸ συμπέρασμα· δίον ἐκεῖται πρόβλημα τὸ, εἰ ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος ὐσία ὄστίν. ἐπὶ ἀρά γε οὐχ ἡ οὐσία κατὰ πάντων τῶν ὑπ' αὐτὸ λέγεται. ἐκείνου δὲ δεῖξαι συγχωρήσαντος· καὶ λοιπὸν ἀρ' ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος, οὐσία. εἶτα ἐκείνου ὁρωτήσαντος διὰ τί, ὡς μὴ νοήσαντος ὅθεν σωέχθη, ἐπὶ, ὅτι ὅτε σωεχώρησας ὡς ἡ οὐσία κατὰ πάντων τῶν ὑπ' αὐτὸ λέγεται, τότε ὁμολόγησας, ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ ἵππος, οὐσία ὄστ δεῖξαι δὲ, ἤγουν ἐν καὶ τῶν προτάσεων ὁμολογηθεισῶν, εἶτα ἐπαχθέντος τ' συμπεράσματος, ἔτι πάλιν ζητεῖν ἂν ἀποκειμένου τὸ διατὶ, μένεται δι' ὃ τ' ῥηθέντος ζόπου τῆς κρύψεως. ἔστι δὲ ὁ τρόπος οὗτος, τὸ λέγειν τὰς προτάσεις τῶν προσυλλογισμῶν, καὶ μὴ ἐπάγειν καὶ τὰ συμπεράσματα αὐτῶν. μόνον γὰρ φησὶ τ' τελευταίου συμπεράσματος ῥηθέντος, συμβαίνει αὐτοῦ θεν ἄδηλον εἶναι, μὴ διαρθρωθέντων τῶν προσυλλογισμῶν, ἐξ ὧν σωέχθη τὸ συμπέρασμα. τουτέστι μὴ καθ' ἕκαστον τῶν προσυλλογισμῶν τ' συμπεράσματος λεγομένου. ἥκιστα γὰρ αὖ φησι διαρθρωθέντων καὶ γνώριμος γένοιτο ὁ συλλογισμὸς, ποῖός ὄστ τ' σωαχθέντος συμπεράσματος, ἡμῶν μὴ εἰ δεόντων τὰ λήμματα, ἤγουν μὴ λαμβανόντων τὰς ἀναγκαίας προτάσεις, αἵ πνδ' εἰσὶ συμπεράσματα τῶν προσυλλογισμῶν, ἀλλὰ τὰς τῶν προσυλλογισμῶν προτάσεις. δι' ὧν γίνεται ὁ συλλογισμός. χρήσιμον δὲ καὶ τὸ μὴ σωεχθὲν τὰ ἀξιώματα λαμβάνειν. χρήσιμον εἶναι φησὶ πρὸς κρύψιν, καὶ τὸ μὴ τὰς ἐφεξῆς ἀλ

λήλαις προτάσεις αὖ τῇ τάξει λαμβάνειν· ἀλλ' ὑπερβαίνοντα καὶ ἀναλλάσσοντα, μὴ ἐφεξῆς ἀλλήλαις τιθέντα τὰς πρὸς ἕτερον μὴ ἕτερον συμπέρασμα συντελούσας, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὸ αὐτό. τῶν γὰρ οἰκείων καὶ πρὸς τὸ αὐτὸ συντελουσῶν συμπερασμάτων προτάσεων, ἐφεξῆς τιθεμένων, ῥᾷον συνορᾶσιν οἱ ἀποκρινόμενοι τὸ συβησόμενον. σημειωτέον δὲ ὅτι κοινῶς τοῖς ἀξιώμασιν αὐτὶ τῶν προτάσεων κέχρηται. χρὴ δὲ καὶ ὁρισμὸν λαμβάνειν ἐφ' ὧν ἀνδέχεται. Δεῖν φησι καὶ ὁρισμὸν πειρᾶσθαι λαμβάνειν, ἐφ' ὧν ἀνδέχεται δι' ὁρισμοῦ λαβεῖν πὸ καθόλου πρόταισιν· ὁρίζόμενον μέν τοι μὴ αὐτὸ τὸ προκείμενον ὁρίζεσθαι, ἀλλὰ, τι τῶν συστοίχων αὐτ'· λαμβάνοντες γὰρ ἔτ' ἐκεῖνον δι' ὁρισμοῦ ὃ βουλόμεθα, ῥᾴστου καὶ ἀδὶ τὸ προκείμενον σύστοιχον, ἐκείνῳ μεταφέρειν τὸ λεγόμενον· αἱ γὰρ ἐπ' αὐτῶν τῶν προκειμένων οὐ διδάσιν οἱ ἀποκρινόμενοι τῷ ὁρᾶν τὸ συμβησόμενον, ταῦτα ἀδὶ τῶν συστοίχων τῷ προκειμένῳ διδάσι· τοῦτο δὲ δοκεῖ, καὶ τὸ προκείμενον δοκεῖσται, ὅτι τὸ ἀληθὲς εἶναι τὸν τῶν συστοίχων τόδε. τὸ δ' ἐπ' αὐτῆς τῆς προκειμένου λαμβανόμενον ἔχει, οὕτασιν ἵνα οὐκ ἀληθὲς μὲν ἴσως πιθανὸν δὲ πρὸς τὸ μὴ δοκεῖν ἀλλόπως ἀναδύειν πρὸς τὸ προτεινόμενον· οὐκέτι δὲ ὁμοίως εὔπορον τὸ ἀδὶ τῆς συστοίχου ὁρίζόμενον ὡσεῖναι. Ἔτι τὸ προτείνειν ὡς δι' αὐτὸ, ἀλλ' ἄλλου χάειν. κρυπτικὸν μὴ τὸ τὰ χρήσιμα πρὸς πὸ τῆς προκειμένης δεῖξιν προτείνειν τὸ καὶ ἐρωτᾶν ὡς ἄλλου χάειν, ἀλλὰ μὴ τῆς προκειμένου λαβεῖν ἀξιοῦντας. ὑποπτεύουσι γὰρ τὰ τῆς θέσεως χάειν καὶ τῆς προκειμένου προβλήματος ἐρωτώμενα οἱ ἀποκρινόμενοι. μὴ δι' ὅσον οὐ ῥᾳδίως διδάσιν. ἁπλῶς δὲ εἰπεῖν ὅτι μάλιστα ποιεῖν ἄδηλον, γίνεται μὲν ὡς προείρηται, μὴ παρὰ τὸ ὁρωτώμενον ἄδηλον εἶναι, ἀγνοίᾳ, τ' ποτέρα τῶν ἀποκείσεων χρήσιμος ὅστ πρὸς τὸ προκείμενον· γίνεται δὲ ὅσον, μὴ παρὰ τὸν τῆς ἐρωτήσεως τρόπον, ὃν ναὶ ἀξιοῖ ποιεῖν· αὖ γὰρ ὧ τῇ ἐρωτήσει μὴ διασημαίνωμεν ὃ βουλόμεθα λαβεῖν· ἢ τὸ μάλιστα αὐτὸ τιθέναι, ἢ τὸ λείπειν ἅδηλον εἶναι τὸ προκείμενον λαβεῖν βουλόμενον ἑτέρῳ, ἄδηλον ποιοῦμεν ῥᾴστου, ὡς χρήσιμον ἡμῖν εἰς τὸ προκείμενον λαβεῖν βουλόμεθα. αὖ μὲν γ' ἑλόντες δεῖξαι ὅτι ἡ ψυχὴ ἀθανάτος, λαβεῖν βουλόμεθα, ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, ὑποσημαίνομεν δι' οὗ τρόπου τῆς ἐρωτήσεως. ὅτι ὅσον βουλόμεθα λαβεῖν. ἐὰν δὲ εἴπωμεν ὅτι αἰρά σοι δοκεῖ ἡ ψυχὴ ἣν κινεῖται κίνησιν ὑπ' ἄλλης κινεῖσθαι, ἢ οὔ, οὐκέτι ἀδήλου ποιούμεθα δι' τ' ἐρωτήσεως, ῥᾴτερον ὃ προτείναμεν βουλόμεθα λαβεῖν, ἢ πὸ ἀφῆσαι αὐτό. ἔτι δι' ὁμοιότητος πυνθανόμενος. κρυπτικὸν φησιν εἶναι τὸ τόπου, καὶ τὸ μὴ ἐπ' αὐτοῦ τούτου ὃ βουλόμεθα λαβεῖν, ἀλλ' ἐπ' ἄλλου τινὸς ὁμοίως αὐτῷ. λέγει δὲ ὅσον ὁμοίου εἶναι ἐπαγωγὴν οὐ μὴν ταυτόν· ἢ μὲν γὰρ ἐπαγωγὴ, δι' ὅλων τῶν καθ' ἕκαστα ὁμοιότητος τὸ καθόλου λαμβάνει, ἡ δὲ κατὰ πὸ τοῦ ὁμοίου μετάβασιν ποιουμένη, ἀπὸ τοῦ ὁμοίου τῷ προκειμένῳ τὸ προκείμενον λαμβάνει· ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς τῶν ὑπ' αὐτὸ τὸ προκείμενον. δι' ὅλων δὲ, τὸ προκείμενον ἐσήμανε. Δεῖν δὲ καὶ αὐτόν ποτε ἑαυτῷ οὕτασιν φθάνειν. κρυπτικὸν φησιν εἶναι πρὸς τὸ ῥᾷον ὁ βούλεταί τις συγχωρηθῆναι αὐτῷ ⟨τοῦ τὸ⟩ ἀποκείσθαι, τὸ, καὶ αὐτὸν ποτε ἑαυτῷ πρόσταί ὁρωτῶντα ὑπίστασθαι. δοκοῦσι γὰρ οἱ ὅσον ποιοῦντες, δικαίως καὶ φιλαλήθως ἐπιχειρεῖν πρὸς τὸ προκείμενον· πρὸς δὲ τοῦ οὕτω μεταχειριζομένους τοὺς λόγους, αὐτυπόπτως ἔχουσιν οἱ ἀποκρινόμενοι. μὴ ἐθισμότατα συγχωροῦσιν οἷς αὐτοὶ ἀξιοῦσιν, ὡς δὲ ἐκείνων ἀξιωσάντ' αὖ ταῦτα, εἰ μὴ οὕτως εἶχε· κρυπτὸν δὲ πᾶν, ὅπερ ἀπαιτοῦμ ἐν ἀποκρινόμενον τ' π' τὰς ἀποκείσεις ἐπισάσεως. χρήσιμον ὃ μὴ τὸ ἐπιλεῖφθαι ὅτι σωάνθες. χρήσιμον δὲ φησι πρὸς τὸ ἐναντιώτερον λαμβάνειν τοῖς ἐρωτῶσιν ἃ ὄβολον, μὴ κρυπτικὸν τὸ προσυπθέναι τὸ σωάνθες μὴ λεγόμενον· ὅσον, αἰρά γε δοκεῖσοι ἡ ὑγεία αἱρετὸν εἶ; ὡς πᾶσι δοκεῖ; αἰρα δοκεῖσοι ὁ ἀναθὸς κεκτῆσθαι ἄριστος εἶναι, ὡς πᾶσι σωάνθες λέγθη; οὕτως καὶ σωκράτης πρὸς καλλικλέα κέχρηται, ἐπόντος τοὺς σώφρονας ἀνθρώπους· οὐ γὰρ σωάνθης ἡ τοιαύτη τοδὶ σωφροσώνης ὑπόληψις. ὄσον ἂν δύνασθαι αὐτῇ ἀφέκεσις. ἢ ἆρ' ἐλεῖς ἀν ἀγνοίᾳ ὅτι ἐ ζητοῦσι λέγω. οὕτως καὶ εἴ φιλοσοφάτων τις εἴη, ῥᾷον λήψεσθαι παρ' αὐτῶν ὃ ὁρωτῶν ὃ βούλεται, ἂν τις προσθῇ, οὕτως σωκράτους δοκεῖ. Ἔτι ἐν μὲ

σπουδάζειν καὶ ὅλως χρήσιμον ἦ. Πρὸς τὴν θέσιν φησὶν, ὅτι τὸ προτεινόμενον εἰς τὴν τοῦ προκειμένου δεῖξιν, οὐ δεῖ φαίνεσθαι σπουδάζοντα περὶ τὸ δοθῆναι αὐτό· κρυπτικὸν γὰρ καὶ ἐστιν. πρὸς γὰρ ἃ σπουδάζουσι λαβεῖν οἱ ἐρωτῶντες, μᾶλλον ἀντιτείνουσιν οἱ ἀποκρινόμενοι· διὸ ζητοῦσιν ἔνστασιν φέρειν πρὸς αὐτά· γίνοιτο δ' ἂν ἐστιν, εἰ ὡς ἐνδοιάζοντες καὶ αὐτοὶ ἐρωτῷεν. καὶ ὡς οὐκ εἰδότες· ὁ πολλάκις ὁ σωκράτης ποιεῖ παρὰ πλάτωνι· ὡς γὰρ οὐκ εἰδὼς δὲ συμβησόμενον, καὶ ὡς ἐστιν ληψόμενος, ὁ ἂν ἐκ τοῦ λόγου φαίνεται ἄριστα ἔχειν, οὕτως ἐρωτᾷ. Καὶ τὸ ὡς ἐν παραβολῇ προτείνειν, κρυπτικόν ἐστιν. καὶ τὸ ὃ βούλεταί τις λαβεῖν, ὡς ἐν παραβολῇ ἐρωτᾷν, ἄλλου χάριν λαμβάνοντα. ἀλλὰ μὴ ὡς αὐτὸ βουλόμενον λαβεῖν. οἷον, εἰ βουλόμεθα λαβεῖν· ὅτι ἡ ἐγκράτεια ἀρετή ἐστιν, ἐρωτήσομεν, ὅτι ἆρά γε δοκεῖ σοι ὥσπερ ἡ ἐγκράτεια ἀρετὴ, οὕτως καὶ ἡ ἀνδρεία καὶ ἡ δικαιοσύνη εἶναι. Ἔτι μὴ αὐτὸ μὴ προτείνειν, ὃ δεῖ ληφθῆναι, ἀλλ' ᾧ ἐστιν ἕπεται ἐξ ἀνάγκης. Εἰσὶ τινὰ ἑπόμενα τισὶν ἐξ ἀνάγκης· ὡς τῷ τὴν ἀρετὴν ἐπιστήμην εἶναι, τὸ διδακτικὸν εἶναι τὴν ἀρετήν· κρυπτικὸν φησὶν εἶναι καὶ τὸ μὴ ἐρωτᾷν αὐτὸ ὃ λαβεῖν βουλόμεθα, ἀλλ' ᾧ ἐστιν ἕπεται ἐξ ἀνάγκης· ῥᾷον τε ἐν τοῖς τοιούτοις συγχωροῦσιν ὡς οὐκ ἔχουσι τί πρὸς τὸ προκείμενον γνώριμον. καὶ οὐδὲν ἧττον αὐτῶν δοθέντα περαίνεται τὸ προκείμενον διὰ τὴν ἀκολουθίαν. Καὶ τὸ ἐπεσχάτων ἐρωτᾷν ὁ μάλιστα βούλεται λαβεῖν· κρυπτικὸν καὶ ὃ βούλεταί τις μὴ πρῶτον ἐρωτᾷν· πρὸς γὰρ τὰ πρῶτα ὡς τὸ προκειμένου χάριν ἐρωτώμενα, καὶ ὄντα ἀναγκαῖα μάλιστα ἐνίστανται· ἐπεὶ καὶ σχεδὸν οἱ προσδιαλεγόμενοι ταῦτα πρῶτον ἐρωτῶσι· δεῖ οὖν φησιν ἄλλα τινὰ ἐρωτᾷν πρότερον· καὶ προεκλύσαντα δι' αὐτῶν δὲ ἐνστατικὸν τῶν ἀποκρινομένων, ἔσχατον ἐρωτᾷν τὰ χρήσιμα. οὐ πρὸς πάντας δέ φησι δεῖ χρῆσθαι τούτῳ τῷ τρόπῳ τῆς ἐρωτήσεως. εἰσὶ γάρ τινες οἱ τοῖς· πρώτοις συγχωρήσαντες ἂν μὴ σφόδρα φανερὰ ᾖ, ὡς εὐπροσίτους ἑαυτοὺς ἐν τῇ κοινολογίᾳ παρέχοντες, ὕστερον ἀνατρέχουσι πρὸς τὸ οἰκεῖον ἐλάττωμα. Ὁμοίως δὲ καὶ ὅσοι οἴονται σπιμεῖς εἶναι. Εἰσὶν οἱ διὰ οἴησιν σπιμύτητος ὡς οὐδὲν πεισόμενοι διὰ τοῦ διδόναι καὶ συγχωρεῖν τὰ ἐρωτώμενα, τοῖς πρώτοις οὐκ ἐνίστανται· εἶτα τῶν τέλει φλυαροῦσιν καὶ πειρῶνται, διαστρέφοντες τὰ δεδομένα δεικνύναι, ὅτι μὴ ἐκ τῶν συγχωρηθέντων τὸ ἐπιφερόμενον δείκνυται. ἢ τὴν λέξιν διαστρέφοντες, ἢ ἀμφιβολίας τινὰς ἐξηγούμενοι· τοῦ δὴ τοιούτους φησὶν, δεῖν πρῶτον τὰ ἀναγκαῖα ἐρωτᾷν· καὶ ὧν τις μάλιστα συγχωρουμένων δεῖται. Ἔτι τὸ μηκύνειν καὶ παρεμβάλειν τινὰ ἐρωτήματα. μηδὲν χρήσιμον ἔχοντα πρὸς τὰ προκείμενα. ὃ ποιεῖν φησι καὶ τοὺς ψευδογραφοῦντας ἐν γεωμετρίᾳ. πολλὰς γὰρ ἄγοντες γραμμὰς μηδὲν χρησίμους πρὸς τὸ ψευδογράφημα τὸ δεικνύμενον, καί τινα περὶ αὐτῶν λέγοντες, λεληθότως καὶ τὰς εἰς τὸ ψεῦδος φερούσας ἐγγράφουσιν· ἀδηλότερον γὰρ καὶ ἀφανέστερον τὸ ψεῦδος ἐν πλείοσι, καὶ ἐν παραβύστῳ τεθέν· ὡς ἐν ἀχρήστοις οὖσι τοῖς ἐρωτωμένοις πρὸς τὸ προκείμενον, συγχωροῦντες οἱ ἀποκρινόμενοι, λανθάνουσι καὶ τὰ χρήσιμα διδόντες τὴν αὐτοῖς· ἀλλὰ καὶ ἐπιταράττεσθαι συμβαίνει αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἐρωτήσεων, ὡς μὴ διορᾶν ἐκ τίνων συμβαίνει τὸ προκείμενον. Ἡ μὲν οὖν ἐπαγωγὴ ὁ ποῖον τί ἐστι, δῆλον. Ὅτι τὸ παράδειγμα τῆς ἐπαγωγῆς ἄλλο, καὶ ἐν τῇ ἀναλυτικῇ εἴρηται· ἡ μὲν ἐν ἐπαγωγὴ, ἐκ τῶν καθέκαστα ἐστὶν ὑπὸ τὰ καθόλου ὁδός· παράδειγμα δὲ γίνεται τὸ ὅμιον καὶ γνωριμώτερον τοῦ ὁμοίου καὶ ἧττον γνώριμον. διὸ ἐπαγωγὴ μὲν δι' ἑνὸς οὐ γίνεται· τὸ δὲ παράδειγμα, ἀρκεῖ καὶ δι' ἑνὸς εἶναι. καὶ ἔστιν ἡ μὲν ἐπαγωγὴ τῷ διαλεκτικῷ οἰκειοτέρα· τὸ δὲ παράδειγμα, τῷ ῥήτορι. κέχρηται μέντοι καὶ ὁ διαλεκτικὸς παραδείγμασιν ὑπὲρ σαφηνείας τοῦ λεγομένου εἰ μὴ εἴη γνώριμον, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐλέγετο, τὸ διὰ τῆς ὁμοιότητος πυνθάνεσθαι· παραδειγματικὸν ἐν τὸ οὕτως ἐρωτῆσαι. ἆρά γε τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, ὥσπερ καὶ αἴσθησις· παραδείγματος δὲ καὶ παραβολῆς διαφορά ἐστιν· ὅτι τὸ μὲν παράδειγμα, δοκεῖ γεγονός τι εἰς δεῖξιν τινὸς παρατίθεσθαι μηδέπω γεγονότος καὶ διὰ τοῦτο ἀδήλου· ἡ δὲ παραβολὴ, εἰκών ἐστιν ὁμοιότητα πρός τι γεγονὸς σημαίνουσα· ἔοικε μέντοι αὐτὸς νῦν τῶν τοῦ αὐτοῦ κεχρῆσθαι τῷ παραδείγματι καὶ τῇ παραβολῇ· δι' ὧν

λέγει· παραδείγματα δὲ οἰκεῖα ἐξ ὧν ἴσμεν· οἷα ὅμηρος, μὴ οἷα χοιρίλος· ἐναργεῖς ἐν· καὶ διὰ γνωρίμων αἱ παρ' ὁμήρῳ παραβολαί· οὐ τοιαῦτα δὲ αἱ χοιρίλου. Ἔστι δὲ ἐπ' ἐνίων μὲν ἐπάγοντα δυνατὸν ἐρωτῆσαι καθόλου. Λέγει πρῶτον περὶ τῶν ἐπακτικῶν λόγων, πῶς χρηστέον αὐτοῖς· καὶ πρῶτον μὲν δυσχέρειαν τινὰ πολλάκις ὑπὸ τῶν ἐπακτικῶν λόγων ἀπαντῶσαν μηνύει· ἣν ἀξιοῖ φυλάττεσθαι, ἐπανορθοῦσθαι πειρωμένους· ἔστι δὲ ἡ δυσχέρεια αὕτη· ἐπεὶ ἐπί τινων τὸ καθόλου τε καὶ κοινὸν οὐκ ὠνόμασται, οἷον, τινά ἐστι τῶν ζῴων τετράποδα· ᾧ μὲν γὰρ δίποδι πεζῷ ἄνθρωπος ὄνομα· τοῖς δὲ τετράποσι πεζοῖς, οὐκ ἔστιν ἐν ὄνομα, τὴν ὁμοιότητα περιέχον αὐτῶν, οἱ τὰς ἐπαγωγὰς τῶν τούτων ποιούμενοι, λαμβάνοντές τινα τῶν ἀπὸ τῶν καθόλου, ᾧ τὸ κοινὸν ἐπ' αὐτοῖς μὴ ὠνομάσθαι ἐπιφέρουσι, καὶ πᾶν ἄρα τὸ τοιοῦτον· διὰ δὴ τὴν τοιαύτην ἐπιφορὰν ἐν τοῖς ἐπακτικοῖς λόγοις πολλάκις ἀλλήλους παρακρούοντες· καὶ διαλεγόμενοι τὰ τοῖς εἰλημμένοις διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ἀνόμοια, ἐπάγοντες ὡς ὅμοια, καὶ περιεχόμενα ἐν ᾧ τοιαῦτα, δοκεῖν λ., διά τινα βραχεῖαν ὁμοιότητα· οἱ δὲ τὰ ὅμοια οὐκ ἀξιοῦντες λ. ὅμοια, οὐδὲ συγκεχωρῆσθαι ᾧ τὰ τοιαῦτα διά τινα κατά τι ἄλλο ἀνομοιότητα· παραινεῖ οὖν τὰ τοιαῦτα φυλάττεσθαι πειρωμένους, εἰ οἷόν τε ὀνόματο ποιεῖν αὐτοῦ καὶ κοινῷ ὀνόματι περιλαμβάνειν τὰ τοῖς εἰλημμένοις διὰ τῆς ἐπαγωγῆς ὅμοια· οἷον, ὡς πάντα τὰ κερασφόρα οὐκ ἀμφώδοντα· ἐπ' ἐνίων οὖν ῥᾴδιον εὐπορεῖν ὀνόματος, ὡς τῶν τῶν ἐρημένων ἐπ' ἐνίων δὲ οὐ ῥᾴδιον· οὐ μὴν ἄλλ' ἴσως χρὴ εἰ καὶ μὴ ὀνόματι ἐνὶ δυνατὸν αὐτὰ περιλαβεῖν, ἀλλὰ λόγῳ γε σαφῶς περιορίζοντα, ἐπιφέρειν· γνώριμον ἐν ἐστιν, καὶ ἧττον ἀφορμὰς παρέχον ἀμφισβητήσεως. Ὅταν δὲ ἐπάγοντος ὑπὸ πολλῶν, μὴ διδῶ τὸ καθόλου. Λέγει διὰ τούτων, πότε εὔλογον ἔνστασιν ἀπαιτεῖν τὸν ἐρωτῶντα παρὰ τῶν ἀποκρινομένου, καὶ πότε οὐκ εὔλογον· ὅταν μὲν ἐν τοῦ ἐρωτῶντος ἐπακτικῶς ὑπὸ πολλῶν λόγον ποιησαμένου, μὴ συγχωρῇ ὁ ἀποκρινόμενος τὸ καθόλου, τότε εὔλογον ἀπαιτεῖν αὐτὸν ἔνστασιν ὑπὸ τίνος οὐχ ὅτως· ἂν δέ τις χωρὶς τοῦ τὴν πίστιν διὰ τῶν καθ' ἕκαστα ποιήσασθαι τοῦ καθόλου, λαμβάνῃ τὸ καθόλου, ἀνανεύοντος δὲ ἔνστασιν ἀπαιτῇ, οὐκ εὔλογος ἡ ἔνστασις· δεῖ γὰρ ἐπάγοντα πρῶτον, οὕτω τὴν ἔνστασιν ἀπαιτεῖν. Ἀξιωτέον τε τὰς ἐνστάσεις μὴ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προτεινομένου. Καὶ ἐστιν περὶ τῶν ἐπακτικῶν λόγων λέγει· μὴ δεῖν συγχωρεῖν τοῖς ἀποκρινομένοις, ἐπ' αὐτοῦ τοῦ προτεινομένου καὶ δεικνυμένου ποιεῖσθαι τὰς ἐνστάσεις τοῦ χρωμένους πρὸς τὴν ἀναίρεσιν τοῦ καθόλου· ἐὰν μὴ ἐν μόνον ᾖ τοιοῦτον. Πρὸς δὲ τοῦ ἐνισταμένους τὸ καθόλου· μὴ ἐν αὐτῷ δὲ τὴν ἔνστασιν. Ἐπεὶ τινὲς πειρῶνται πρὸς τὸ καθόλου διὰ τῶν ἐπαγωγῶν λαμβανόμενον ἐνίστασθαι, ποιούμενοι τὰς ἐνστάσεις οὐκ τῶν τούτων περὶ ὧν ὁ λόγος καὶ ἡ ἐρώτησις, ἀλλ' τῶν ὁμωνύμων αὐτοῖς τινῶν· πρὸς τὴν προφυλακὴν τῶν τοιούτων ἐνστάσεων, μηδὲν φερουσῶν πρὸς τὸ προκείμενον· φαντασίαν δὲ ἀποτελεῖν δυναμένων ποτὲ, ὡς, οὐ σῶν ἐνστάσεων, διελόμενον τὴν ὁμωνυμίαν, ἐπὶ τοῦτο τὴν ἐρώτησιν ποιεῖσθαι· ἃ ἔξω πίπτει τῆς πρὸς τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα ὁμωνυμίας· ὡς ὑπὸ τοῦ ἔχειν ὅπερ πολλαχῶς λέγεται ἢ ὡς μέρος ἐν αὐτῷ, ἢ ὡς ἕξιν ἢ ὡς κτῆμα. Ἐὰν δὲ μὴ ἐν τῷ ὁμωνύμῳ. Εἰ πῶν πῶς φυλαξόμεθα τὰς ὑπὸ τῶν ὁμωνύμων ἐνστάσεις, ὅτι διαιρούμενοι, προστίθησι πῶς εἰ ἐπί τινος ἡ ἔνστασις μὴ ὁμωνύμου γένοιτο· ἀλλ' ἐπί τινος τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου ὃ λαβεῖν βουλόμεθα· διὰ τῆς ἐπαγωγῆς, φυλαξόμεθα καὶ τὴν τοιαύτην ἔνστασιν καὶ περανοῦμεν τὸ προκείμενον· τῶν τοῦτον ἀφαιροῦντας ἀξιοῖ ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ καθόλου καθ' ὃ ἡ ἔνστασις γίνεται, ἢ πρὸς διορίζοντας περὶ τοῦ καταλειπομένου, ἐρωτᾷν καθόλου, οἷον, εἰ δ' ἐπαγωγῆς ἡμῖν λαμβάνουσιν ὅτι λήθη ἐστὶν ἡ τῆς ἐπιστήμης ἀποβολὴ, ἐνίστατό τις λέγων, τοῦ ἔχοντας τινὸς πράγματος ἐπιστήμην μεταβάλλοντος τῶν πράγματος, ἀποβάλλειν μὲν τὴν ἐπιστήμην αὐτοῦ· μὴ μέντοι ἐπιλελῆσθαι, ἀφελόντα χρὴ ἐστιν καθ' ὃ ἡ ἔνστασις, τὸ λοιπὸν καθόλου λαβεῖν. ἀφαιροῖτο δ' ἂν εἰ προσθείημεν τὸ, τῆς ἐπιστήμης ἀποβολὴν, λήθην λ. σωζομένου τῶν πράγματος· ὁ τὸν τοιοῦτος διορισμὸς προστεθεὶς, τήν τε ἔνστασιν ἀναιρεῖ, καὶ τοῦ, τὸ προκείμενον λαβεῖν αἴτιον γίνεται. Ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τοῦ ἐνισταμένους διότι ᾧ μείζονι ἀγαθῷ· Ὅτι ὑπὸ τούτων ἀξιωτέον τῷ μείζονι ἀγαθῷ, τὸ μεῖζον κακὸν ἀντικεῖσθαι· ἐφ' ὧν οὐκ ἔστι τὸ

μεῖζον ἀγαθὸν, ἐπιφορὰν δὲ ἔτερον δὲ ἔλαττον. εἰ γὰρ εἴη τοιοῦτον, ὡς συνεπιφέρειν δὲ ἕτερον μὴ δεῖ μεῖζον εἶναι, τῷ αὐτὸ καθ' αὑτὸ χωρὶς ἐκείνου, μὴ λαμβάνεσθαι, οὐκέτι ἔσται καλὸν τὸ σωτήριον καὶ κακὸν, μεῖζον τὸ σωτήριον τῷ ἐλαττόνι ἀγαθῷ καὶ κακὸν, ὡς συνεπιφερόμενον τοῦτο τῷ μείζονος. δεῖ γὰρ σωτήριον καὶ, ἀκ ἔστι μεῖζον τῇ ὑγείᾳ σωτήριον καὶ οὖ. καί τοι μεῖζον ἡ εὐεξία τῆς ὑγείας. ἀλλὰ δεῖ μεῖζον, ὅτι συνεπιφέρει πὼ ὑγείαν. ἀδύνατον γὰρ ἵνα εὐεκτεῖν μή. μὴ ὑγιαίνειν δὲ. ὡς δὲ ἡ εὐεξία μεῖζον ἀγαθὸν τῆς ὑγείας, ὅτι συνεπιφέρει αὖπὼ, ὅπως πάλιν ἡ νόσος, ἥτις ἐστὶν ἐναντία τῇ ὑγείᾳ τῷ συνεπιφερομένῳ ἀγαθῷ τοῦτο τῆς εὐεξίας, μεῖζον κακὸν τῆς κακεξίας, ἥτις ἐστὶν ἐναντία τῇ εὐεξίᾳ. ὅτι καὶ αὐτὴ συνεπιφέρει πὼ κακεξίαν. πᾶς γὰρ ὁ νοσῶν οὐ κεκακεξίακεν. οὐ μόνον δὲ σκεπτέον ἐστὶν οὕτω. ὅτι καὶ μὴ σύστασιν τινὰ φέρει ἃ ἀποκείμενος. ἀρνεῖται μέν τοι ὁ καθόλου ὑφορώμενός τι ἐστὶ τοῦτον, ἀξιοῖ δὲ αὖ τοὺς προλαβόντας, διορίζειν τὰς ὁρωτήσεις μὴ ἀφαιρεῖν, καθ' ἃς οἰκεῖόν σοι χώραν ἔχουσι. τούτων γὰρ τοῖς προσθήκαις ἀφαιρουμένων, ἀναγκαῖον τοῖς ἀξιουμένοις συγχωρεῖν τῷ μηκέτι σωζεσθαι ὑπό τινος οὗτος ἔχει τὰ ὑποτιθεμένων. τινῶν δὲ τῶν προτάσεων τῶν καθόλου διορισμοῦ χρείαν δέοντας, ἐδήλωσε καθόλα. αἱ γὰρ ἐπί τι μὲν ἀληθεῖς. ἐπί τι δὲ ψευδεῖς. ποῖαι δὲ εἰσὶν αὖται, οἷς ἀναλυτικοῖς εἴρηται. ὑπὸ δὲ τῶν τοιούτων ἔστι διορισμῷ προστιθεμένῳ ἀφελόντας τὸ ψεῦδος ἔχειν τὸ καταλειφθὲν ἀληθές. ἡ γὰρ πρότασις ἡ λέγουσα πᾶσα ἀποβολὴ ἐπιστήμης λήθη ὅτι οὐκ ἀληθής ὅτι καθόλα. ἀλλὰ σωζομένου τοῦ πράγματος. ἐὰν δὲ ἐπὶ πολλῶν προτείνοντες μὴ φέρη σύστασιν. ἀξιοῖ ὑπὸ πολλῶν μὴ ἀπὸ πολλῶν τὸ καθόλα σωίστασθαι ἡμῶν δεῖ τὸ ἐπαγωγῆς. ὁ ἀποκείμενος σύστασιν μὴ φέρει τινός, ἀχ ὅπως, μόνον δ' ἀπλέγει πρὸς τὸ καθόλου, τιθέναι αὐτό. καὶ κεχρῆσθαι αὐτῷ ὡς ὁμολογουμένῳ καὶ ὑπόθεσι. διαλεκτικὴ γὰρ τοιοῦτόν ἐστιν ὑπόθεσις ὅτι πρὸς ἰὸν διεκνυμένου ὑπὸ πολλῶν ὅτι οὕτως ἔχει, μὴ φέρηται σύστασις. ὅταν ὑπόκηται τὸ αὐτὸ αὖθις τὸ ἅδωμάτου καὶ δεῖ τὸ ἅδωμάτου συλλογίσασθαι. ἐπεὶ συλλογισμὸς γίνεται μὲν ἡ διεκτικὸς, γίνεται δὲ καὶ δεῖ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, λέγει ὅτι πρὸς μὲν τὸ ἀποδεῖξαι κινῆσαι τὸ προκείμενον ἐν συλλογισμὸν ἐπ' αὐτὸ ποιούμενον ἡ τὸ ἀληθοῦς δυρέσεως χάριν, οὐδὲν διαφέρει οὕτως ἢ ἐκείνως συλλογίσασθαι. τοῖς γὰρ αὐτοῖς ὡς ἐπιχρῶσι καὶ ὁμολογουμένοις χρῆται. ἡ ὁ διεκτικῶς διεκνὺς, ἡ ὁ δεῖ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὡς ἐλέγχων ὁ δὲ διότερος τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν. ἐν δὲ ταῖς διαλέξεσι, χρησιμώτατοι αἱ διεκτικὴ διέξοδος. τοῦτ' αὐτὸ δύο τρόπων λέγεται τε ἡ συγχωρεῖται, μηδέπω ὄντος γνωρίμου τὸ δεικνυμένου. δι' αὐτὸ δὴ μὲν δὴ τῆς διεκτικῆς, μετὰ πὼ λῆψιν τῶν φανερῶν προτάσεων, ἐν συμπέρασμα. ὡδὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, φανερὸν ὅτι τὸ ὀφείλοντος δεῖχθαι ἐν μὲν αὐτικείμενον τῇ ὑποθέσει, δεῖξαι βούλεται ἡ τοιαύτη ἀποδείξεις. ὅταν δὲ προσληφθείσης τῆς ἐτέρας τῶν προτάσεων τῇ ὑποθέσει, δείκνυταί τι ὅτι ἐστὶν ἀδύνατον, οὗ τῇ ἀναιρέσει ὡς ἀδυνάτου, καταισκευάζεται ἐν αὐτικείμενον τῆς ὑποθέσεως οὗ φασὶν ἐν δεῖχθαι ἢ σωαχθεῖ, ἀλλ' ὡχρὸν εἶναι. ὁρῶντες ὅτι τοῦτου δεικχθῆς εἶναι ἀδύνατον, δείκνυται δὲ τὸ ὑποθέσεως αὐτικείμενον. ἢ ὁ ἔσωκαν αὖ ἀπλῶς αἰτούμενοι ὡς ἀληθές, δεῖ οὐ διδόασι τὸ τε ὁρῶντες ἐν συμβεβηκὸς μενον. δὲ ἦντος αὐτὸ εἶναι. καὶ καθόλου ὡδὶ μὲν τῆς διεκτικῆς διέξεως, οὐδὲν μία ἐστὶν σύστασις χώρα. μετὰ δὲ, δεῖ συλλογισμοῦ διεχθῆναι τὸ συμπέρασμα. ὡδὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, μετὰ δὲ σωαχθῆναι συλλογιστικῶς, ἔτι σύστασις ὅτι χώρα, τῷ μὴ διείκνυσθαι δεῖ τὸ συλλογισμὸν ἐν προκείμενον. ἀλλὰ τῷ ἐν συλλογισθὲν ἀδύνατον εἶναι, δεῖ καταισκευάζειν ἐν προκείμενον. ὁ ὧδ' ἐν τῇ ὑποθέσει αὐτικείμενον. δεῖ δὲ προτείνειν ὅσα ὡδὶ πολλῶν μὲν οὕτως ἔχει. δεῖ τοὺς ὁρωτῶν μὲν ἀξιοῦ προτάσεις εἶναι τῶν ὁρωτῶν τοιαύτας εἶναι, ὡς ὡδὶ πολλῶν μὴ φανερὰς καὶ ὁμολογουμένας οὕτως ἔχειν. σύστασιν δὲ ἢ ὅλως μὴ ἔχειν, ἢ μὴ πρόχειρον καὶ δύσθολον δύρεθῆναι ἔχειν. οὕτως γὰρ ἂν λαμβάνοι αὐτὰς παρὰ οὗ προσδιαλεγομένου. μὴ

μόνου. μὴ ἁπλῶς μόνος γὰρ συωρᾶν ὡδὶ τίνος οὐχ οὕτως ἔχει, συγχωρεῖ τοῖς καθόλου ἀξιουμένοις ἑτέρου. οὐ δεῖ δὲ συμπέρασμα. οὐ δεῖ δὲ φησὶ ὁρωτᾶν δὲ συμπέρασμα ὡς πρότασιν διαλεκτικήν. ὅτι ἔστω τὸ συμπέρασμα ἢ τοι τὸ πρόβλημα ὅτι ἡ ἡδονὴ κακὸν κατὰ φύσιν. οὐ δεῖ ὁρωτᾶν. τί δὲ τὸ κακὸν φύσιν οὐκ ἀγαθόν; τί δὲ ἡ ἡδονὴ οὐκ ἀγαθόν; εἰ οὕτως ὁρωτῶς, ἀναιρούσης τὸ προσδιαλεγομένου, καὶ μὴ συγχωρήσαντος ὅτι ἡ ἡδονὴ ἀγαθόν, οὐδόλως ἔσται συλλογισμός. εἰ γὰρ τὰς μ' ἄλλας προτάσεις χρεῖον τὸ συμπεράσματος ὁρωτᾶς, ἵν' ἐκ τούτων σωάξεις αὐτὸ, προσεγκλήσεται δὲ τὸ σωαχθησόμενον ὡς ὁρώτημα. ὁ δὲ ἀπαρνήσεται, οὐδ' ὅλως ποιεῖς συλλογισμόν. πολλάκις γὰρ ἀρνεῖται ὁ προσδιαλεγόμενος καὶ μὴ ὁρωτῶν τὸς σου τὸ συμπέρασμα. ἀλλ' ἐπιβρόντος καὶ σωάποντος αὐτὸ μὴ συμβαίνον ἐκ τῶν προκειμένων προτάσεων. καὶ δεῖ ἡγοῦμαι δὲ αὖ νεῖσθαι ποιοῦντες, οὐ δοκοῦσιν ἐλέγχεσθαι τοῖς μὴ ἀκριβέσι διαλεκτικοῖς. εἰ γὰρ μὴ εἴη ἀκριβὴς διαλεκτικὸς, οὐκ ἂν ἀπελέγξειεν αὐτὸν, μὴ λέγοντα καλῶς. ὅταν οὖν ὁ ὁρωτῶν ὁρωτήσῃ τὸ συμπέρασμα, καὶ μὴ προδιομολογήσῃ, ὃ ἐν σωήχθη ἐκ τῶν δοθεσῶν προτάσεων, ὁ δὲ ἀποκείμενος ἀρνήσηται, φανερὸν ὅτι οὐ καλῶς ἂν γένοιτο συλλογισμός. οὐ δοκεῖ δὲ πᾶν τὸ καθόλου διαλεκτικὴ πρότασις εἶναι. τὸ καθόλου ἢ τοι ὡδὶ τῶν προτάσεων λέγω, ὅτι μὴ πᾶσα πρότασις διαλεκτικὴ, ἢ αὖτι τὸ, οὐ δοκεῖ δὲ καθόλα πᾶν τὸ ὁπωσοῦν ὁρωτώμενον διαλεκτικὴ πρότασις εἶναι, ἢ πᾶν τὸ καθόλου. καὶ γὰρ ὅτι δεῖ τὸ τί ἐστὶν ὁρωτᾶν, καθόλου τινὰ ὁρώτησιν ὁρωτᾷ. τούτων γὰρ οἱ ὁρισμοὶ, καὶ ὁ ὁρωτῶν ὧδε. ἔστω δὲ τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ἀκόλουθος λέγεται. ἀκόλουθος γάρ, οὐ μόνον, οὐ διαλεκτικὴ πρότασις ἐστὶ τὸ τί ἐστὶν ἄνθρωπος, ἀλλ' οὐ δὲ πὼ ἀρχὴν πρότασις. τῶν δὲ εἰρημένων οὐ τῷ πρώτῳ, καὶ νῦν ἡμᾶς ὑπομιμνήσκει. καὶ γὰρ οὐ ἐκείνῳ εἶπεν μὴ εἶναι διαλεκτικὰς ὁρωτήσεις, τὰς τί ἐστὶ προκείμενον ἐξεταζούσας. ἀπύσματα ἔθος λέγειν τοῖς νεωτέροις. ἐπεὶ εἶπεν οὐ ἐκείνοις πὼ διαλεκτικὴ πρότασιν ἀνυφάσεως εἶναι. οὐ ποιοῦσι δὲ αἱ ὁρωτήσεις αὖται. ὁμοίως δὲ τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὁρώτημά ἐστιν εἰ ὁρωτῶν ἀξιοῖ πρὸς τὸ προσδιαλεγομένῳ μαθεῖν πὼ ἀνθρώπου οὐσίαν. οὕτως καὶ ὡδὶ τὸ διότρου πὼ διαίρεσιν. καὶ διατὶ αἱ τοιαῦται ὁρωτήσεις οὐκ εἰσὶ διαλεκτικαὶ, προσκείσθω. ἔστι γὰρ πρότασις διαλεκτική, πρὸς ἣν ἔστιν ἀποκείναθαι ναὶ ἢ οὔ. ὅτι δὲ πρὸς τὰς εἰρημένας ὁρωτήσεις οὐχ ὁ τί ἐστὶν οὕτως ἀποκείναθαι, προδήλως διδάσκει. αἱ γὰρ τοιαῦται ὁρωτήσεις, μαθεῖν εἰσὶ βουλομένων, οὐ διαλεγομένων. πῶς δὲ ἔστι μὴ τὰ διαῦτα τῶν ὁρωτημάτων εἰς ἃ ἐν διαλεκτικὸν μεταφέρειν χρόπον, ἐδήλωσεν ἐπάνω. αὖ μὴ αὐτὸς διελόμενος ἢ διορίσας εἴωθ. τοιοῦτος ὁρισάμενος. δ' ἢ διορίσας, τί ἐστὶν αὐτὸ σημαίνῃ αὐτὶ μὲν τῆς τί ἐστὶν ἄνθρωπος, λέξεως, ἀρά γε ἄνθρωπός ἐστι ζῷον λογικὸν θνητόν; αὐτὶ δὲ τῆς ποσαχῶς λέγεται ἀγαθόν πάλιν αὐτὸς διελόμενος εἴπη. ἀρά γε τετραχῶς λέγεται δ' ἀγαθόν; ἢ ἀρά γε τῶν ἀγαθῶν τὰ μὲν ἐν τῇ ψυχῇ ὄντα τὰ δὲ ἐν σώματι τὰ δὲ ἐκτός; ἆ γὰρ διείκειναν ἥξιον τῶν ὁρωτήσεων ἀποκεῖνεσθαι ἐν ὁρωτώμενον, ταῦτα αὐτὸ ἦν χρὴ ποιήσαντα ὁρωτᾶς, εἰ κἀκείνῳ οὕτως δοκεῖ. οὕτως γὰρ ὁρωτήσει ὁ διαλεκτικός. καὶ οὕτως ἀπωήσεται ὁ ὁρωτώμενος ἀποκεῖνεσθαι ναὶ ἢ οὔ. οὐ γὰρ ἀποκλείει ἡ εἰρημένη ὁρώτησις πὼ τοιαύτῳ ἀπόκεισιν. καὶ δίκαιον δή φησιν εἶναι τό τε παρὰ τὸ διαλεγομένου τί ἐστὶν ἢ δέ τι ὁρωτᾷν, ἢ ποσαχῶς δ' δέ, ὃ λέγεται, ὅταν τῶν ὁρωτῶντων ὡρισαμένων ἢ διελομένων μὴ συγκατάθηται ὁ ὁρωτώμενος, ἢ τῇ διαιρέσει, ἢ τῷ ὁρισμῷ τῷ ὁρωτηθέντι. ὅσα δὲ σὰ λόγου πολλοῦ χρόνου ὁρωτᾷ, καλῶς πυνθάνεται. εἰ γὰρ ἁπᾶς ὁ ἀπολοῦσα συλλογισμὸς ἐκ δύο προτάσεων ἐστίν. ὁ δὲ ἀπολοῦς, καὶ ἐξ, λόγου γὰρ ἦν συλλογισμὸν εἶπεν, ὅστις δὲ ἦν τοιοῦτον λόγου πολλοῦ χρόνου ὁρωτᾷ, τουτέστι, ὀφ' πολλῶν ὁρωτημάτων, καλῶς ὁρωτᾷ. σημαῖνον πάλιν ὅτι τῷ πυνθάνεσθαι, καὶ ὡδὶ τῆς διαλεκτικῆς ὁρωτήσεως ἐχρήσαντο. τὸ δὲ τοὺς σὰ διατείβοντας πολλῷ χρόνῳ ἦν σὰ ὁρωτᾶν λόγου κακῶς ὁρωτᾶν, πὼ αὐτίαν ἀποδέδωκεν. εἰ μὲν γὰρ ἀποκεινομένου τὸ ὁρωτωμένου πρὸς ἕκαστον τῶν ὁρωτημάτων, σπάνιόν ἐστι πολλὰ ὁρωτῶν καὶ μάτην, ἢ πολλάκις τὰ αὐτά. ἂν μὲν οὖν πολλά

κις τὰ αὐτὰ, ἀδολεσχεῖ. ἂν δὲ ἄλλό τι, ἀπορεῖ συλλογίσασθαι τὸ προκείμενον, καὶ ἐγχρονίζει ταῖς ἐρωτήσεσιν οὔσαις περιττάις. καὶ ὑπὲρ δὲ δοκοῦν τί ποιεῖ πρὸς τὸ κείμενον· εἰ δὲ μὴ ἀποκρινομένου πρὸς τὰ ἐρωτώμενα ἐν διατρίβει ταῖς ἐρωτήσεσιν, ἁμαρτάνει· ὅτι μὴ ἐπιτιμᾷ αὐτῷ, καὶ ἀφίσταται ἐπ' αὐτοῦ ὡς οὐ διαλεγομένου. ἕκαστον δὲ τούτων ἐστὶν εὑρεῖν παρὰ πλάτωνι. οὐ δεῖ δὲ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ἐναντιούμενα λέγειν τοῖς εἰρημένοις περὶ τῆς κρύψεως· ὅτι δεῖ πολλὰς ἐρωτᾶν προτάσεις· καὶ ἐναλλάσσοντα αὐτὰς τιθέναι. οὐ γὰρ ἦν ταῦτα ἐπὶ ἑνὸς λεγόμενα λόγου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐν ᾧ προσυλλογισμῶν ἔδει. ἔστι δὲ ἐπιχειρεῖν χαλεπὸν καὶ ὑπέχειν ῥᾴδιον τὰς αὐτὰς ὑποθέσεις. Ὑποθέσεις νῦν μὲν λέγει τὰ προβλήματα, ἃ καὶ θέσεις ἐστὶν ἔθος αὐτῷ λέγειν. ἐπιχειρεῖν δὲ λέγει τὸ ἐρωτᾶν τε καὶ συλλογίζεσθαι. δὲ γὰρ ἐπιχείρημα, διαλεκτικός ἐστι συλλογισμός. ὑπέχειν δὲ λέγει, τὸ ἀποκρίνεσθαι. φησὶν οὖν τὰ αὐτὰ τῶν προβλημάτων τοῖς μὲν ἐρωτῶσί τε καὶ βουλομένοις δεικνύναι, χαλεπὰ καὶ δύς δεικτα. τοῖς ἀποκρινομένοις δὲ ῥᾴδια πρὸς ἔνστασιν, οἷα, τὰ γενικὰ καὶ εἰδικά. ῥᾷον δὲ ἐμποδίσαι δὲ χαλεπὸν δειχθῆναι τοῦ δεῖξαι. διὰ γὰρ τοῦτο χαλεπόν; ὅτι μὴ ῥᾴδιον λη φθῆναι τὰ δι' ὧν δείκνυται. οὐ ῥᾴδιον δὲ, διὰ δὲ, πολλὰς ἔχειν ἐνστάσεις· εἰκότως ὃ χαλεπὸν τῷ ἐρωτῶντι, τοῦτο τῷ ἀποκρινομένῳ ῥᾴδιον. ὅτι ἔστιν αὐτοῖς ἡ πρὸς δὴ περὶ ἀντικειμένων. τῷ μὲν, συλλογίσασθαι, τὸ τοῦ τιθεμένου ἀντικείμενον. τῷ δὲ κωλύσαι τοῦτο. τίνα δέ ἐστι, τοῖς μὲν ἐπιχειροῦσι χαλεπὰ δειχθῆναι τῶν προβλημάτων. τοῖς δὲ ἀποκρινομένοις, ῥᾴδια, προστίθησι. φησὶ γὰρ τοιαῦτα. εἶναι τά, τε φύσει πρῶτα καὶ τὰ ἔσχατα. φύσει μὲν οὖν πρῶτα αἱ ἀρχαί. ἔσχατα δὲ, τὰ πολὺ τῶν ἀρχῶν διεστῶτα. οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ ἀμφοτέροις αἰτία τῆς χαλεπότητος, ἀλλ' ἀντικειμένη. τὰ μὲν γὰρ πρῶτα χαλεπὸν ἔχει, ὅτι μὴ οἷόν τε καὶ αὐτὰ δι' ἄλλων δεικνύναι τῷ τὰ μὲν δεικνύμενα δείκνυσθαι διὰ πρώτων, τῶν δὲ πρώτων γίνεται ἡ τῶν ἀρχῶν γνῶσις, οὐ δι' ἀποδείξεως, ἀλλὰ δι' ὅρου. ὡρίσθαι γὰρ δεῖ τὴν πρώτην ἀρχὴν τί ποτέ ἐστιν. καὶ τότ' αὐτὴν ὑποθέμενον εἶναι, χρῆσθαι αὐτῇ, εἰς τὴν δεῖξιν τῶν μετ' αὐτήν. ὁρίζεσθαι μὲν οὖν οὐκ ἀξιοῦσιν οἱ ἀποκρινόμενοι, οὔτε γὰρ τὴν ἀρχὴν διαλεκτικοῦ, τὸ ἐρωτᾶν καὶ ἀξιοῦν λαμβάνειν παρὰ τοῦ ἀποκρινομένου δὲ τί ἐστι τὸ ἀποκρινόμενον, οὔτε τοῖς ἐπιχειροῦσι συγχωροῦσιν ὁρίζεσθαι καλῶς. οὐδ' ἀπ' ἄλλου μέν τινος ἐγνοουμένου πράγματος, οἷόν τε περὶ αὐτοῦ δεικνύναι τὶ καὶ συλλογίζεσθαι. μάλιστα δ' ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τοῦτο συμβαίνει ᾧ διὰ τούτων μόνων, αὐτάς τε γνωρίμους γίνεσθαι, καὶ ἀπὸ τούτων γίνεσθαι τοὺς πρὸς τὰ ἄλλα συλλογισμούς. ἀδύνατον δὲ χρῆσθαι ταῖς ἀρχαῖς ἀγνοουμέναις. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τῇ φύσει, διὰ τοῦτο δυσεπιχείρητα καὶ οὐ ῥᾴδια δειχθῆναι. τὰ δ' ἔσχατα, ὅτι διὰ πολλῶν μέσων δείκνυται. δὲ γὰρ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τε καὶ πρώτων ἠρτῆσθαι, τὴν γνῶσιν τούτων, ἣν μὴ ἀπὸ τούτων ἡ πρόοδος ἐπ' αὐτὰ γίνητο, διὰ δέ τινων προσεχῶν, ἀσαφεῖς οἱ λόγοι. καὶ τὰ ἐρωτώμενα, αἰτίας δεόμενα· εἰ μὲν οὖν συνεχεῖς τις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν προτάσεις λαμβάνοι, χαλεπὸν διὰ δὲ πλῆθος τῶν λαμβανομένων. πολλῶν δὲ λαμβανομένων, πολλῶν καὶ ἐνστάσεων ἀφορμαί· εἰ δ' ὑπερβαίνων καὶ συνάπτων ταῖς ἀρχαῖς, ψευδεῖς καὶ σοφισματώδεις προτάσεις φαίνονται καὶ οὐ δεικνύουσαι τὸ προκείμενον. ῥᾴδιον δὲ πρὸς τὰς φαινομένας τοιαύτας ἐνίστασθαι. λέγει δὲ εἶναι δυσεπιχείρητα, καὶ τὰ σφόδρα ἐγγὺς τῆς ἀρχῆς. ἔστι δὲ ταῦτα χαλεπὰ δὲ ἐναντίον. ἡ τὰ πόρρω διὰ τὸ πλῆθος τῶν μέσων. τὰ δ' ἐγγὺς δι' ὀλιγότητα. διὰ γὰρ δὲ μὴ εἶναι αὐτῶν μέσα, ἢ εἶναι μὲν ὀλίγα δὲ, οὐ φανερὰ, ἀλλὰ δύσκολος ἡ δεῖξις αὐτῶν. ἔτι διὰ τὴν ἐγγύτητα φαντασίαν ἀποτελοῦσιν, οἱ περὶ τῶν τοιούτων λέγοντες ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτούμενοι. Τῶν δὲ ὅρων δυσεπιχειρότατοι πάντων μάλιστά εἰσι ὅσοι κέχρηται καὶ τὰ ἑξῆς δεδειγμένον ἐστὶ τὸ ῥᾷον εἶναι ἀνασκευάσαι ὅρον ἢ κατασκευάσαι. νῦν δείκνυσι τίνες αὐτῶν δυσχερεῖς εἰσὶν ἀνασκευασθῆναι. τῶν γὰρ ὅρων φησὶ, δυσεπιχειρότατοι, οἱ διὰ τούτων ἀποδεδομένοι. ἃ ἄδηλα ἐστὶ δι' ἀσάφειαν, εἴτε ὁμώνυμα εἰσὶ καὶ τῶν πολλαχῶς λεγομένων, εἴτε μὴ, ἢ διὰ τοιούτων, ἃ μὴ γνώριμά ἐστιν· εἴτε ὡς κύρια εἰλη-

πται

πται εἴτε ὡς κατὰ μεταφοράν. εἴρηκε γὰρ ἐν τῷ ἕκτῳ μὴ καλῶς ὁρίζεσθαι μή τε τοὺς δι' ὁμωνύμων ὁριζομένους, μή τε τοὺς μεταφορικῶς. ὅταν οὖν ἄδηλον ᾖ, εἴτε ὁμώνυμον ἐστὶ τὸ ὄνομα, εἴτε μὴ, δυσεπιχείρητος γίνεται. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ κυρίως τοῦ προκειμένου, ἢ κατὰ μεταφορὰν εἰρημένου. διό τι μὲν γάρ ἐστιν ἀσαφῆ, δυσεπιχείρητα. διό τι δὲ ἄδηλα, εἴτε ὁμωνύμως εἴτε κατὰ μεταφορὰν λέγεται, δυσεπιτίμητα. τοιοῦτόν ἐστιν ὁ λόγος. εἴτις ὁρίζει τὴν μονάδα τὸ ἐν ἀριθμοῖς ἄπειρον, κατὰ ἀμφότερα ἀσαφὲς, οὔτε γὰρ γνώριμον εἰ ἁπλοῦν ἐστιν ἢ ὁμώνυμον, οὔτε φανερόν ἐστιν εἴτε κυρίως ἢ μεταφορικῶς αὐτῷ κέχρηται. βούλεται γὰρ λέγειν δὲ πέρας μὴ ἔχον. ἄδηλον δὲ εἰ κυρίως ἄπειρον δὲ τοιοῦτον. Ὅλος δὲ πᾶν πρόβλημα ὅταν ᾖ δυσεπιχείρητον, ἢ ὅρου δεῖσθαι ὑπολήπτεον. Εἰπὼν δυσεπιχείρητα εἶναι τά, τε φύσει πρῶτα καὶ τὰ ἔσχατα, ἔτι τε τά τε λίαν ἐγγὺς τῆς ἀρχῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄδηλα. εἴτε ὁμώνυμόν τι ἔχει ἐν τῷ λόγῳ εἴτε μεταφορικῶς λεγόμενον, νῦν καθόλου περὶ αὐτῶν ἀντιστρέφει, λέγων δι' ἃς αἰτίας δυσεπιχείρητα τῶν προβλημάτων ἐστὶ τὰ τοιαῦτα. πᾶν γὰρ τὸ δυσεπιχείρητον, τοιοῦτον. ὅταν γὰρ ἄδηλον ᾖ κατά τι, ὡς αὐτῷ χρὴ τὴν ἐπιχείρησι ποιεῖσθαι, δυσεπιχείρητον τὸ τοιοῦτον ἐστὶν, ἢ διὰ δὲ ὅρου δεῖσθαι, ἢ δ' ὃ εἶπε τὰ πρῶτα τῇ φύσει δυσεπιχείρητα εἶναι, ἢ τῷ τῶν πολλαχῶς λεγομένων ἔχειν τί ἐν αὐτοῖς, ἢ διὰ τὸ ἐγγὺς τοῦ πρώτου εἶναι, ἢ τῶν κατὰ μεταφορὰν λεγομένων. λέγει δὲ τὰ τοιαῦτα ἀπορίαν ἐμποιεῖν μάλιστα. καὶ πρῶτον διὰ δὲ ἄδηλον εἶναι δὲ προκείμενον, κατὰ τί τούτων χρὴ τὴν ἐπιχείρησιν τὴν πρὸς αὐτὸ ποιεῖσθαι. καὶ κατὰ, τί ἡ ἐν αὐτῷ δυσχέρεια. πότερον, διὰ τὸ ὅρου δεῖσθαι, ἢ διὰ τὸ ὁμώνυμα τινὰ ἔχειν, ἢ μεταφορὰν, ἢ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι τῆς ἀρχῆς. δεῖ οὖν εἰδέναι ὅτι παρά τι τούτων τὸ δυσεπιχείρητόν ἐστιν. τούτου γὰρ ὄντος γνωρίμου ζητήσομεν κατὰ τί τούτων τὸ προκείμενον δυσεπιχείρητόν ἐστιν. εἰ μὲν παρὰ δὲ ὅρου τινὸς δεῖσθαι τὸ πρόβλημα φαίνεται, πειρασόμεθα ὁρίζειν. εἰ δὲ δι' ὁμωνυμίαν, διαιρεῖσθαι. εἰ δὲ μεταφορικῶς εἰρῆσθαι, τοῦτο δεικνύναι. εἰ δὲ παρὰ δὲ ἐγγὺς τῶν ἀρχῶν εἶναι, ζητεῖν τοὺς μεταξὺ ὅρους, δι' ὧν δειχθῆναι δυνήσεται. Ἐν πολλαῖς τε τῶν θέσεων μὴ καλῶς ἀποδιδομένου τοῦ ὁρισμοῦ. Δείξας ὅτι ἐν πολλοῖς τῶν προβλημάτων, ἀναγκαῖόν ἐστι πρῶτον ὡρίσθαι τὸ πρᾶγμα, προστίθησι τοῦ προειρημένου δεικτικὸν, καὶ δὲ πρὸς πολλὰ προβλήματα μὴ ῥᾴδιον εἶναι διαλέγεσθαι, ἢ δεικνύναι τὸ ἐν αὐτοῖς ἀληθὲς, εἰ μὴ καλῶς εἴη ὁ ὁρισμὸς ὁ τῶν ἐν αὐτῷ πραγμάτων ἀποδεδομένος. ὅτι γὰρ ἐν ἑνὶ ἐναντίον ἐστὶν, οὐχ οἷόν τε δεικνύναι, μὴ καλῶς ὁρισθέντων τῶν ἐναντίων. ἂν γάρ τις λέγῃ ἐναντία εἶναι τὰ πολὺ ἀλλήλων διεστῶτα, ἢ τὰ ἀλλήλων ἀναιρετικὰ, οὐχ οἷόν τε ἀπὸ τούτων δεῖξαι ἐν, ἑνὶ ἐναντίον. δύναται γὰρ καὶ πολὺ πολλὰ ἀφεστῶτα ἀλλήλων λαμβάνεσθαι. τοῦτο μὲν, ἐν τῷ αὐτῷ γένει. τὸ γὰρ ξανθὸν καὶ τὸ ὠχρὸν, πολὺ τοῦ λευκοῦ διεστάναι. ἀλλὰ καὶ ἀναιρετικά ἐστιν τοῦ λευκοῦ. κἀκεῖνο τούτων. ἔστι δὲ πολὺ διεστῶτα, καὶ ἐν διαφόροις γένεσι λαμβάνειν. ἀποδοθέντος ἐστὶ αὐτῶν τοῦ λόγου ὅτι τὰ πλεῖστον ἀλλήλων διεστῶτα ἐν τῷ αὐτῷ γένει, πλεῖστον δὲ ἀλλήλων διεστάναι οὐχ οἷόν τε πλείω τῶν δύο, ἐν γὰρ ἑνὶ τὸ πλεῖστον διεστὼς ἄλλως. ἀποδοθέντος δὲ αὐτῶν τοῦ λόγου κατὰ τρόπον ἤγουν καλῶς, ῥᾴδιόν ἐστι συμβιβάσαι καὶ ἀποδεῖξαι πότερον ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ πλεῖστα ἐναντία ἢ οὔ. εἰ γὰρ ἀποδοθείη ὁ λόγος ὅτι ἐναντία ἐστὶ τὰ κατὰ πολὺ ἀλλήλων διεστῶτα φθαρτικὰ ἀλλήλων ὄντα καὶ εἰς ἄλληλα πεφυκότα μὴ μεταβάλλεσθαι, ἐπεὶ τὰ ἄκρα δύο εἰσὶν ἃ καὶ πλεῖστον ἀλλήλων διέστηκε καὶ οὐ πλείω, δῆλον ὅτι ἐν ἑνὶ ἐναντίον ἐστί. ἔοικε δὲ καὶ τοῖς μαθήμασιν ἐνία δι' ὁρισμοῦ ἔλλειψιν οὐ ῥᾳδίως γράφεσθαι. Ὅτι οὐ μόνον ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἐν τῷ διαλέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς μαθήμασιν ἐνία δι' ὁρισμοῦ ἔλλειψιν, δυσαπολόγητά ἐστιν. τὸ γὰρ οὐ ῥᾴδιον ἀπογράφεσθαι εἶπεν, ἀντὶ τοῦ, οὐ ῥᾴδιον ἀποδείκνυσθαι. συνιστὰς ὅτι ἐν πολλοῖς τῶν ὄντων προβλήμασιν ὁρισμοῦ δεῖ. παραδείγμα-

τι δὲ τοῦδε ὡς δεικνυμένῳ καὶ ἀσαφεῖ κέχρηται τῷ ὅτι ἡ περὶ τὴν πλευρὰν τέμνουσα τὸ ἐπίπεδον, ὁμοίως διαιρεῖ τήν, τε γραμμὴν καὶ τὸ χωρίον. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον, ὅτι ἐὰν ἐπίπεδον παραλληλόγραμμον εἴη. ἀχθείη δ' ἐν αὐτῷ μία τῶν πλευρῶν παράλληλος, ἡ παράλληλος ὁμοίως διαιρεῖ τὴν γραμμὴν καὶ τὸ πᾶν χωρίον. τουτέστιν, ἐν τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ. τοῦτο γὰρ παραπλησίως μὲν λεγόμενον, οὐκ ἔστι γνώριμον. ῥηθέντος μέν τοι τοῦ ὁρισμοῦ, τοῦ, ἀνάλογον γνώριμον γίνεται τὸ εἰρημένον, ὅτι ἀνάλογον ἐπὸ τῆς ἀχθείσης παραλλήλου τέμνεται ἡ γραμμὴ καὶ τὸ χωρίον. ἔστι δὲ ὁρισμὸς τῶν ἀναλόγων, ᾧ οἱ ἀρχαῖοι ἐχρῶντο οὗτος ἀνάλογον ἔχει μεγέθη πρὸς ἄλληλα καὶ ὁμοίως ἔχει πρὸς ἄλληλα, ὧν ἡ αὐτὴ ἀνθυφαίρεσις. αὐτὸς δὲ τὴν ἀνθυφαίρεσιν ἀναίρεσιν εἴρηκε. τὰ δ' ἀνάλογον ἔχοντα πρὸς ἄλληλα, καὶ ὁμοίως ἔχειν πρὸς ἄλληλα λέγεται. διὸ εἶπεν. ἔστι δὲ ὁρισμὸς οὕτως. τοῦ αὐτοῦ λόγος πρῶτος οὗτος. ἀντὶ τοῦ, ἔστι δὲ ὁρισμὸς τοῦ ἀναλόγου. οὗ, ῥηθέντος τοῦ ὅρου, δῆλον γίνεται, ὅτι ἡ παραλλήλος ἀγομένη πλευρὰ, ἐν παραλληλογράμμῳ χωρίῳ, ὁμοίως τέμνει. καὶ ἀνάλογον τήν, τε γραμμὴν καὶ τὸ χωρίον ἄλλως. ἔοικέ φησιν ἐν τοῖς μαθηματικοῖς μὴ ῥᾳδίως καταγράφεσθαί τινα διὰ τὸ ἐλλιπῆ τὸν ὅρον ἀποδοθῆναι. οἷον ἡ γραμμὴ ἡ τέμνουσα τὸ ἐπίπεδον ἤτοι τὸ ἐμβαδὸν τοῦ χωρίου παρὰ τὴν πλευρὰν, ἐπεὶ τέμνει καὶ τὴν πλευρὰν, ὁμοίως διαιρεῖ τήν τε γραμμὴν ἤτοι τὴν πλευρὰν, καὶ τὸ ἐμβαδόν. γραμμὴν δὲ λέγει τήν, τε εὐθεῖαν, τὴν τέμνουσαν τὴν πλευρὰν τοῦ ἐπιπέδου, καὶ αὐτὴν τὴν τεμνομένην πλευρὰν. ἐλλιπεὶς οὖν ἐστιν οὗτος ὁ ὅρος. ὅτι γραμμὴν εἴρηκε καὶ τὴν ἀγομένην παρὰ τὴν πλευρὰν εὐθεῖαν, καὶ τὴν τεμνομένην πλευρὰν. εἴη δ' ἂν τέλειος ὁ ὅρος εἰ οὕτως ἐλέγετο. ἡ παρά τινα πλευρὰν τοῦ τετραγώνου ἢ τοῦ παραλληλογράμμου ἀγομένη εὐθεῖα, ὁμοίως τέμνει τό, τε ἐμβαδὸν τοῦ χωρίου καὶ τὴν πλευρὰν. Ἁπλῶς δὲ τὰ πρῶτα τῶν στοιχείων τιθεμένων. Εἰπὼν τὰ περὶ τῶν μαθημάτων καὶ χρησάμενος τῷ προειρημένῳ παραδείγματι, καὶ καθόλου φησὶ τὰ πρῶτα τῶν στοιχείων, ταῦτα δ' ἂν εἴη καὶ τὰ ἐγγὺς τῆς ἀρχῆς. καὶ τὰ δι' ἐκείνων μόνων δεικνύμενα. ὧν εἰ μὲν εἶεν οἱ ὁρισμοὶ τῶν ἀρχῶν γνώριμοι. οἷον, τί δημεῖον. τί γραμμή. τί κύκλος. τί τρίγωνον. διὼν δείκνυται τὰ πρῶτα θεωρήματα, ῥᾴδια δειχθῆναι. οὐ διὰ πολλῶν δέ. τῷ μὴ πολλῶν τῶν μέσων δι' ὧν ἡ δεῖξις, εὐπορίαν εἶναι ἐπ' αὐτῶν, διὰ τὸ πλησίον τῶν ἀρχῶν, ὡς ἤδη προείρηται εἶναι αὐτά. καὶ διὰ τούτων δείκνυσθαι μόνον. εἰ δὲ μὴ εἶεν ὡρισμέναι αἱ ἀρχαὶ, ἢ χαλεπὸν, ἢ καὶ ἀδύνατον περὶ τούτων ἀπόδειξιν γίνεσθαι, εἰπὼν δὲ περὶ τῶν κατὰ τὰ μαθήματα δείξεων, καὶ τὸ χρίσιμον τὸ πρὸς τὰς ἀποδείξεις τῶν ὅρων συστήσας, διὰ τοῦτο φησὶν ὁμοίως τούτοις καὶ ὑπὲρ τῶν λόγων ἔχειν. λόγους λέγων τὰς ἐπιχειρήσεις τὰς ἐν τῷ διαλέγεσθαι. δεῖ δέ φησιν μὴ λανθάνειν, ὅτι τὰ δυσεπιχείρητα τῶν προβλημάτων πέπονθέ τι τῶν εἰρημένων. Ὅταν δὲ ἡ πρὸς τὸ ἀξίωμα καὶ τὴν πρότασιν μεῖζον ἔργον εἶναι. Θέσιν μὲν τὸ πρόβλημα λέγει. ἀξίωμα δὲ καὶ πρότασιν ἐκ παραλλήλου εἶπεν. λέγει δὲ περὶ τῶν εἰς τὴν τοῦ προβλήματος δεῖξιν λαμβανομένων προτάσεων. ἔστι δὲ ὃ ζητεῖ, ἂν ἡ χαλεπώτατον, τουτέστι δυσκολώτατον, τὸ δεῖξαι τὴν λαμβανομένην εἰς τὸ προκείμενον πρόβλημα πρότασιν, ὅτι οὕτως ἔχει τοῦ προβλήματος αὐτοῦ, τὶ χρὴ ποιεῖν. πότερον ἐπιχειρητέον καὶ εἰς τὴν πρότασιν. καὶ πρόβλημα τὴν αὐτὴν ποιητέον, ἢ αὐτὴν μὲν θετέον χωρὶς δείξεως οὕτως ἔχουσαν. τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς προκείμενον μόνον δεικτέον ἔχον τὴν ἀπορίαν. ἂν μὲν γὰρ καὶ τὴν πρότασιν δεικνύῃ, δόξει μεῖζον ἔργον ἐπεισκυκλεῖν τῷ προκειμένῳ. ἂν δὲ μὴ δείξας οὕτως ἐχούσης ἀξιώσῃ χρῆσθαι, καὶ πρὸς τὸν τοῦ προβλήματος συλλογισμὸν δόξει, δεικνύναι τε καὶ συλλογίζεσθαι, καὶ ἀξιοῦν τὶ πιστεύειν τὸν ἀποκρινόμενον τῶν δεικνυμένων δι' ἧττον πιστῶν. θεὶς δὲ τὴν ἀπορίαν, αὐτὸς αὐτὴν διαιτᾶ καί φησιν. ὅτι εἰ μὲν δέον μὴ ποιεῖν χαλεπώτερον τὸ πρόβλημα, θετέον τὴν πρότασιν καὶ χρηστέον αὐτῇ χωρὶς δείξεως, οὕτως ἐχούσῃ πρὸς τὸ προκείμενον.

κείμενον. εἰ δὲ δεῖ τοὺς συλλογισμοὺς καὶ τὰς τῶν προβλημάτων προτάσεις ἄει διὰ γνωριμωτέρων ποιεῖσθαι, οὐ δεῖ χρῆσθαι ταῖς τοιαύταις προτάσεσιν ἄνευ δείξεως, διὸ ἐπιφέρει τὸ, δεῖν ἐν μὲν ταῖς διδασκαλίαις μηδὲν τιθέναι, ὃ μὴ γνώριμον καὶ πρῶτον ἐστὶν τοῦ δεικνυμένου δι' αὐτοῦ. αἱ γὰρ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις, διὰ τοιούτων. ἐν δὲ τοῖς διαλόγοις καὶ ταῖς γυμνασίας χάριν γινομέναις ἐπιχειρήσεσιν, χρηστέον καὶ τοιαύταις προτάσεσιν, ἂν μόνον ἀληθεῖς φαίνωνται. οὐ γὰρ μόνον διομοίων προτάσεων, χρὴ διδάσκειν τε καὶ συλλογίζεσθαι. οὐ δὲ γὰρ ἔλαττον ἔσται τὸ προκείμενον αὐτοῦ καὶ τούτων χωρὶς δείξεως συγχωρουμένων. ὁ μὲν γὰρ ἀποδεικνύς τε καὶ διδάσκων, διὰ πρῶτον τε καὶ γνωρίμων ποιεῖται τοὺς λόγους. ὁ δ' ἐπιχειρῶν, δι' ἐνδόξων. προκειμένου γὰρ δεῖξαι ὅτι πᾶσα ἡδονὴ ἀγαθὸν, ὁ μὲν διαλεκτικὸς χρήσαιτο ἂν τῷ πᾶσαν ἡδονὴν εἶναι κατὰ φύσιν, ὡς ἐνδόξῳ προτάσει, ἢ προσλαβὼν τὸ, πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθὸν εἶναι, ἔνδοξον καὶ αὐτὴν πρότασιν, δείξει τὸ προκείμενον. ὁ δ' ἀποδεικνὺς ζητήσει πῶς πᾶσα ἡδονὴ κατὰ φύσιν. καὶ δείξει ὅτι ἐνέργεια τῆς κατὰ φύσιν δυνάμεως ἀνεμπόδιστος. τίς δὲ ἡ κατὰ φύσιν δύναμις, καὶ πῶς ἐνέργεια, πλείονος λόγου δόξει δεῖσθαι τοῦ ἐξ ἀρχῆς προκειμένου. σημειωτέον δὲ ὅτι, ἀξιώματα λέγει καὶ τὰς δεομένας ἀποδείξεως προτάσεις. ἀλλ' οὐ μόνας τὰς ἀναποδείκτους, ὡς ἔθος αὐτῷ λέγειν ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς. δοκεῖ δέ, τι ἀκατάλληλον ἡ λέξις ἔχειν. ἡ ὅταν δὲ ἡ πρὸς τὸ ἀξίωμα τὴν πρότασιν μεῖζον εἶναι διαλεγῆναι. ὅτι προσθεὶς τὸ ἡ, τὸ εἶναι πάλιν ἐπήνεγκεν διὸ καὶ παρά τισι τῶν ἀντιγράφων ἐκ βέβληται. ἔστι δὲ ὁνοῦς, τῶν εἰρημένων. ὅταν δὲ ἡ πρὸς τὸ ἀξίωμα, μεῖζον ἔργον διαλεγῆναι, ἢ πρὸς τὴν θέσιν.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΚΡΙΣΕΩΣ.

ἔστι δὲ τοῦ μὲν ἐρωτῶντος, τὸ οὕτως ἐπάγειν τὸν λόγον. Τουτέστι τὰς ἐρωτήσεις οὕτω ποιεῖσθαι, ὥστε δι' αὐτῶν ποιεῖν τὸν ἀποκρινόμενον, τὰ ἀδοξότατα λέγειν τῶν διὰ τὴν θέσιν ἀναγκαίων. τουτέστι τῶν τῇ θέσει καὶ τῷ προβλήματι, ᾧ προΐσταται ὁ ἀποκρινόμενος ἀναγκαίως ἑπομένων. ἢ τῶν δυναμένων δειχθῆναι διὰ συλλογισμοῦ ὡς ἑπομένων αὐτῷ, ἢ τὸ ἀναγκαῖον, τῆς διὰ συλλογισμοῦ δείξεως δηλωτικόν ἐστιν. ἔστι δὲ ἀδοξότατα τὰ παράδοξα καὶ ἀδύνατα. ἔστι δὲ παράδοξα, τὰ τοῖς ἐνδόξοις ἐναντία. ἃ οὐ πάντως ἤδη καὶ ἀδύνατά ἐστιν. τοῦ δὲ καλῶς ἀποκρινομένου ἔργον ἐστὶ, πρῶτον μὲν, τὸ μὴ εἰς ταῦτα ἄγεσθαι, ὡς ἀναγκάζεσθαι ἀδύνατα ἢ παράδοξα τινὰ διὰ τῶν ἀποκρίσεων συγχωρεῖν. δεύτερον δὲ εἰ ἕποιτο αὐτῷ τοιαῦτα τινὰ τὸ μὴ δι' αὑτὸν φαίνεσθαι συμβαίνειν τοῦτο. ἀλλὰ διὰ τὸ πρόβλημα ὂν τοιοῦτον. τὸ μὲν οὖν προηγούμενον καὶ πρῶτον ἔργον τοῦ ἀποκρινομένου, οὐκ εἶπε νῦν. τὸ δὲ δεύτερον, δι' οὗ δῆλον ἐστὶ καὶ τὸ πρῶτον. τοῦ γὰρ εἰρημένου τὰ παρεπόμενα παράδοξα ἢ ἀδύνατα δεικνύναι. ὅτι διὰ τὸ οἰκεῖα εἶναι τοῦ προβλήματος καὶ ἕπεσθαι αὐτῷ, ἀλλ' οὐ δι' αὑτὸν, τούτου χάριν καὶ ἀρχὴν φυλάττεσθαι δεῖ τοιοῦτόν τι συγχωροῦντος. οὐ τὴν αὐτὴν δέ φησιν ἁμαρτίαν εἶναι. τό, τε τὴν ἀρχὴν οἱ τούτῳ προϊστάμενοι τῷ προβλήματι, ὡς ἕπεται τινὰ παράδοξα ἢ ἀδύνατα. καὶ τὸ διὰ τῶν ἀποκρίσεων περιάγεσθαι παράδοξα τινὰ ἢ ἀδύνατα καὶ ἀνομόλογα ᾧ κειμένῳ, ἀμφότεραι μὲν ἁμαρτίαι τοῦ ἀποκρινομένου. ἀλλὰ τὸ τοιούτοις παρίστασθαι οὐ κατὰ τὴν ἀπόκρισιν ἁμαρτάνοντος. Ἐπεὶ δ' ἔστιν ἀδιόριστα τοῖς γυμνασίας καὶ πείρας ἕνεκα. Ἐπεὶ μὴ διώρισται φησὶν ὑπότινων τῶν πρὸ ἡμῶν, οὗ χρὴ στοχάζεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον ἐν ταῖς πειραστικαῖς καὶ διαλεκτικαῖς συνουσίαις, οὐ γὰρ πᾶσι τοῖς ἀποκρινομένοις οἱ αὐτοὶ σκοποί. ἄλλος μὲν γὰρ τοῖς μαν-

θάνουσι σκοπὸς, ἄλλος δὲ τοῖς ἀπωνιζομένοις, εἰσὶ δὲ αἱ ἀπωνιστικαὶ καὶ σοφιστικαὶ συνουσίαι. ἄλλος δὲ τοῖς ζητήσεως καὶ γυμνασίας χάριν κοινολογουμένοις. οὗτοι δέ εἰσιν οἱ διαλεκτικὰς τὰς συνουσίας ποιούμενοι. τῷ μὲν τοῦ μαθεῖν χάριν ἀποκρινομένῳ, τιθέναι καὶ ἀποκρίνεσθαι τὰ δοκοῦντα αὐτῷ προσήκει, καὶ ἀληθῆ εἶναι, ἢ γὰρ βεβαιωθήσεται αὐτὰ ταῦτα διὰ τῆς διδασκαλίας εἰ ἀληθῆ εἴη, ἢ μεταθήσεται εἰ ἄλλα εἴη. οὐδεὶς γὰρ ἐπιχειρεῖ τὰ ψευδῆ διδάσκειν. τοῖς δ' ἀπῶνος χάριν κοινολογουμένοις, τοιοῦτοι δ' οἱ σοφισταὶ δὲ φαίνεσθαι σκοπὸς τῷ μὲν ἐρωτῶντι, τὸ φαίνεσθαι μὲν ἐλέγχειν τι διὰ τῶν ἐρωτήσεων. ὁ γὰρ σοφιστικὸς ἔλεγχος, φαινόμενός ἐστι. καὶ οὗτοι βούλεται ὁ σοφιστικῶς ἐρωτῶν, ἢ ψευδόμενον δεικνύναι τὸν ἀποκρινόμενον, ἢ παράδοξα λέγοντα, ἢ ἀδολεσχοῦντα, ἢ σολοικίζοντα. τῷ δ' ἀποκρινομένῳ σκοπὸς, τὸ μηδὲν τούτων φαίνεσθαι πάσχοντα. ἐν δὲ ταῖς διαλεκτικαῖς συνουσίαις, οὔτε ἀπῶνος χάριν γίνεται, οὔτε διδασκαλίας, ἀλλὰ πείρας καὶ γυμνασίας ἕνεκεν. ἐπεὶ οὖν οὐδέπω διήρθρωται ὑπό τινος ἄλλου, οὗ δεῖ στοχάζεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον καὶ ποῖα συγχωρεῖν δεῖ, ποῖα δὲ μή. εἰ μέλλοι διαλεκτικῶς ἀποκρίνεσθαι, τὴν οἰκείαν θέσιν, πειραθῶμεν ἡμεῖς εἰπεῖν τι περὶ αὐτῶν, καὶ διορίσαι. Ἀνάγκη δὴ τὸν ἀποκρινόμενον ὑπέχειν λόγον. Ἄνωθεν ἀρξάμενος τίνων δεῖ στοχάζεσθαι τὸν ἐν ταῖς διαλεκτικαῖς συνουσίαις ἀποκρινόμενον λέγει. ἐπεὶ τοίνυν πᾶς ὁ ἀποκρινόμενος καὶ ὑπέχων λόγον τινὶ θέμενος τινὰ θέσιν καὶ πρόβλημά, τι, περὶ τούτου ὑπέχει λόγον, οὗτοι δ' ἀνάγκη, ἢ ἔνδοξον, ἢ ἄδοξον εἶναι, ἢ μηδέτερον. τουτέστιν μή τ' ἔνδοξον, μή τ' ἄδοξον. καὶ ἔνδοξον καὶ ἄδοξον, ἢ ἁπλῶς, ἢ ὡρισμένως. ἔστι δ' ἁπλῶς μὲν ἔνδοξα, τὰ κατὰ τὴν πάντων δόξαν, ἢ τῶν πλείστων, ὡς δὲ τὴν ὑγίειαν αἱρετὸν εἶναι. ὡρισμένως δ' ἔνδοξα, τὰ τῷδε τινὶ τῶν ἐνδόξων ἑπόμενα. οἷον, πλάτωνι ἢ ἀριστοτέλει, ἢ γαλήνῳ καὶ αὐτῷ τῷ ἀποκρινομένῳ. ἄδοξα δ' ἁπλῶς μὲν, τὰ τοῖς ἐνδόξοις ἀντικείμενα. τοιαῦτα δ' ἂν εἴη, τὰ παρὰ τὰς τῶν, πάντων ἢ τῶν πλείστων δόξας λεγόμενα. ὡρισμένα δὲ, τὰ μαχόμενα τοῦ, τινὸς ὄντος ἐνδόξου τῇ δόξῃ, ὡς φέρε εἰπεῖν τὴν ψυχὴν μὴ εἶναι ἀθάνατον. ἐπεὶ μάχεται τῇ τοῦ πλάτωνος δόξῃ. οὔτ' ἔνδοξον δὲ οὔτ' ἄδοξόν ἐστι δὲ πρόβλημα περὶ οὗ ἤτοι οὐδετέρως δοξάζουσιν, οἷον, τὸ περιττοὺς ἢ ἀρτίους εἶναι τοὺς ἀστέρας, ἢ περὶ οὗ ἐπίσης ἀμφοτέρως. οἷον, περὶ τοῦ ἄπειρον εἶναι, ἢ μὴ εἶναι, ἢ δὲ εἶναι ἐπιστήμας τὰς ἀρετὰς, ἢ πάλιν μὴ εἶναι. διαφέρειν δ' οὐδὲν ἔφη ἂν τε ἁπλῶς τὸ πρόβλημα ἔνδοξον ἢ ἄδοξον. ὑπὲρ οὗ τὸν λόγον ὁ ἀποκρινόμενος ὑπέχει, ἂν τε ὡρισμένως, ἐπ' ἀμφοτέρων γὰρ ὁ αὐτὸς τρόπος, τοῦ καλῶς ἀποκρίνεσθαι. τί δέ ἐστιν, αὐτὸς ἑξῆς λέγει. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἐρωτῶν διαλεκτικῶς, εἰς ἀντίφρασιν περιάγειν τὸν ἀποκρινόμενον βούλεται τοῦ προβλήματος ᾧ παρίσταται. ἔστι δὲ τοῦ μὲν ἀδόξου προβλήματος, ἔνδοξον δ' ἀντικείμενον. τοῦ δὲ ἐνδόξου, ἄδοξον, ἂν μὲν ἄδοξον ἁπλῶς ᾖ δ' κείμενον πρόβλημα, ᾧ παρίσταται ὁ ἀποκρινόμενος, δῆλον μὲν ὅτι δεῖ ἁπλῶς ἔνδοξον εἶναι τὸ τούτῳ ἀντικείμενον. τοιοῦτον δὴ τοῦ ἐλέγχου τοῦ ἀδόξου προβλήματος δ' συμπέρασμα δεῖ γενέσθαι. Ἐπεὶ δὲ ὁ καλῶς τι δεικνὺς καὶ συλλογιζόμενος διαλεκτικῶς, ἐκ γνωριμωτέρων αὐτὸ καὶ ἐνδοξοτέρων δείκνυσι, δῆλον ὅτι καὶ ὁ τὸ ἁπλῶς ἔνδοξον δεικνὺς, διὰ ἐνδοξοτέρων αὐτὸ ἂν καλῶς δεικνύοι, δεῖ φησι τὸν ὑπὲρ τοιαύτης θέσεως ἀποκρινόμενον, μή τε τοῖς μὴ ἁπλῶς δοκοῦσι συγχωρεῖν, τουτέστι μηδὲν διδόναι, ὃ μὴ ἁπλῶς ἐστιν ἔνδοξον. κἂν ἁπλῶς δέ τι ἔνδοξον ᾖ, μὴ μέντοι τοῦ ὀφείλοντος γενέσθαι συμπεράσματος ἐνδοξότερον, μηδὲ οὗτοι συγχωρεῖν. οὐ γὰρ διαλεκτικοῦ δ' συγχωρεῖν τῷ ἐρωτῶντι, συλλογίζεσθαί τι ἔνδοξον, διὰ ἧττον ἐνδόξων. ταῦτα δὲ λέγων δοκεῖ ὑπεναντίως τῇ προθέσει τοῦ ἀποκρινομένου λέγειν. πρόκειται μὲν γὰρ αὐτῷ μὴ περιαχθῆναι εἰς τὴν ἀντίφασιν. ὁ δὲ ταῦτα ἀξιοῖ συγχωρεῖν αὐτῷ, ἐξ ὧν δ' ἀντικείμενον τῇ ἀδόξῳ θέσει συναχθήσεται, ἢ ἐκ πάντων μὲν ὧν ὁ ἐρωτώμενος

ρωτώμενος. οὐ συγχωρεῖ, οὐ συναχθήσεται ὑπὸ τοῦ ἐρωτῶντος. εἴ γε ἐρωτᾷ δι' ὧν ἂν λάβοι ὁ συνάξων δ' ἀντικείμενον τοῦ διαλεκτικῶς ἀποκρινομένου μὴ συγχωροῦντος, ἀλλὰ δι' ἐνδοξοτέρων τοῦ προκειμένου. μόνοις οὖν τοιούτοις συγχωρητέον, ὧν εἴπερ εὐπορεῖ ὁ ἐρωτῶν, συνάγοιτο ἂν τὸ προκείμενον. εἰ δὲ μὴ, εἴη ἂν διαλεκτικῶς κωλυόμενος ὑπὸ τοῦ ἀποκρινομένου. συνάγειν ἀξιοῦντος αὐτὸν, δι' ἐνδοξοτέρων αὐτὸ δεικνύναι, τῷ ἔνδοξον εἶναι τὸ δεῖν τὰ δεικνύμενα διὰ γνωριμωτέρων δείκνυσθαι. ὥστε ἐν οἷς λόγοις ἔνδοξον ἁπλῶς τὸ συμπέρασμα δεῖ γίνεσθαι, ἐν τούτοις δεῖ τὸν ἀποκρινόμενον μόνα ταῦτα τιθέναι, ἃ ἔνδοξα ἐστὶν ἁπλῶς. καὶ ἐνδοξότερα τοῦ δι' αὐτῶν συμπεράσματος. εἰ δ' εἴη πάλιν ἔνδοξος ἁπλῶς ἡθέσις, δῆλον μὲν ὅτι δ' ἀντικείμενον αὐτῇ ἄδοξον ἔσται. δεῖ δέ φησι τὸν ἀποκρινόμενον πάλιν ἄδοξα διδόναι. ἀλλὰ καὶ τῶν ἀδόξων, ὅσα ἧττον ἄδοξα ἐστὶ τοῦ ἐσομένου συμπεράσματος. οὕτως γὰρ πάλιν ἔσται τοιαῦτα συγχωρεῖν, δι' ὧν μὴ ἢ οἷόν τε καλῶς συλλογίζεσθαι τὸ προκείμενον τὸν ἐρωτῶντα διὰ γνωριμωτέρων καὶ ἐνδοξοτέρων. τοῦ γὰρ ἀδόξου, τὰ ἔνδοξα γνωριμώτερα καὶ τὰ ἧττον ἄδοξα. φανερὸν ὅτι ἀδόξου μὲν ὄντος ἁπλῶς τοῦ προκειμένου, οὐδοτέον ᾧ ἀποκρινομένῳ. ἀντὶ τοῦ οὐκ ὀφείλειο ὁ ἀποκρινόμενος συγχωρεῖν τῷ ἐρωτῶντι τὰ ἀδοξότερα τοῦ βουλομένου παρὰ τοῦ ἀποκρινομένου συναχθῆναι συμπεράσματος. τῶν μὴ δοκούντων ὅσα ἧττον ἐστὶν ἄδοξα τοῦ συμπεράσματος. ἱκανῶς γὰρ ἂν δόξειε διειλέχθαι. δ' ἱκανῶς γὰρ ἂν δόξειε διειλέχθαι, δηλωτικόν ἐστι τοῦ, οὐ γὰρ δόξει παραβαίνειν τὴν διαλεκτικὴν συνουσίαν ὁ ἀποκρινόμενος οὕτως. δεῖ γὰρ τοὺς γυμνασίας χάριν τὰς συνουσίας ποιουμένους συνεργεῖν ἀμφοτέρους πρὸς δ' διαλεκτικὸν γίνεσθαι τὸν συλλογισμόν. ὑπὲρ τῶν τοιούτων δὲ προβλημάτων ὁ τοῖς ἐνδόξοις μόνοις συγχωρῶν διαλεκτικὸς, ἐμποδίσει τὸ προκείμενον. οὐ γὰρ ῥᾴδιον διαλεκτικὰς ἐνδόξους προτάσεις εὑρεῖν. Ὁμοίως δὲ εἰ μή τ' ἄδοξος, μή τε ἔνδοξος ἐστὶν ἡθέσις.

Πάλιν δεῖ τὸν ἀποκρινόμενον, τά, τε ἁπλῶς ἔνδοξα τιθέναι, καὶ τὰ ἐνδοξότερα, τοῦ μή τε ἐνδόξου. μή τε ἀδόξου. διὰ γὰρ τῶν τοιούτων δεικνύοι τ' ἂν διαλεκτικῶς. τοιοῦτον γὰρ δεῖ δ' συμπέρασμα γίνεσθαι, τὸ ἀντικείμενον τῇ τοιαύτῃ θέσει, ὁποία καὶ ἡθέσις. Οὐδὲ πρὸς τοιαῦτα ῥᾴδιον εὐπορεῖν ἐνδόξων πρὸς δ' προκείμενον.

Ἐπεὶ τῶν προβλημάτων ὑπὲρ ὧν ὑπέχει ὁ ἀποκρινόμενος λόγον, τὰ μὲν, ἁπλῶς ἔνδοξα ἢ ἄδοξά ἐστιν. τὰ δὲ, ὡρισμένως. καὶ τῶν ὡρισμένως, ἢ τῷ, ἄλλῳ τινὶ ἐνδόξῳ δοκεῖν οὕτως, ἢ αὐτῷ τῷ ἀποκρινομένῳ, λέγοντι ἐμοὶ οὗτοι δοκεῖ ἔνδοξον. ἂν μὲν ἡ τὸ πρόβλημα δ' προκείμενον ἁπλῶς ἄδοξον, ἢ ἁπλῶς ἔνδοξον, δεῖ τὸν ἀποκρινόμενον πρὸς τὰ ἁπλῶς ἔνδοξα ὁρῶντα, τὴν σύγκρισιν τῶν ἐρωτωμένων τε καὶ συγχωρουμένων ποιεῖσθαι. οὔσης γὰρ τῆς θέσεως ἁπλῶς ἀδόξου, ἐπειδὴ τὸ συμπέρασμα ἁπλῶς ἔνδοξον γενέσθαι δεῖ, ἐκ τῶν ἁπλῶς ἐνδόξων, τοῖς ἐνδοξοτέροις χρὴ συγχωρεῖν. οὓς δὲ ἐνδόξου ἁπλῶς. ἐπειδὴ δ' συμπέρασμα ἁπλῶς ἔνδοξον γίνεσθαι δεῖ, πάλιν ἁπλῶς τοῖς, τε ἁπλῶς ἐνδόξοις χρὴ συγχωρεῖν, καὶ τοῖς ἧττον ἀδόξοις τῶν ἁπλῶς ἀδόξων. εἰ δὲ μὴ εἴη ἁπλῶς ἔνδοξον ἢ ἄδοξον ἀλλ' ὡρισμένως, ἐπεὶ τὸ ὡρισμένως ἔνδοξον ἢ ἄδοξον διττόν. τὸ μὲν αὐτῶν ἄλλῳ. δ' δὲ, τῷ ἀποκρινομένῳ, ἂν μὲν τῷ ἀποκρινομένῳ, δίκαιον τὰς ἀποκρίσεις ποιεῖσθαι πρὸς τὰ αὐτῷ δοκοῦντα. δεῖ γὰρ τὸν δεικνύντα δ' ἀντικείμενον, τοῦ δοκοῦντος αὐτῷ, συλλογισμὸν ἐκ τῶν τῷ θεμένῳ τὴν θέσιν δοκούντων ποιεῖσθαι. ἐὰν δὲ ᾖ τὸ πρόβλημα ἄλλῳ τινὶ δοκοῦν, ᾧ παρίσταται ὁ ἀποκρινόμενος, δεῖ φησιν αὐτὸν τῆς ἐκείνων δόξης στοχαζόμενον, καὶ διδόναι ἃ δίδωσι, καὶ ἀρνεῖσθαι, σκοπὸν ἔχοντι τοιαῦτα συγχωρεῖν, ἃ καὶ ἐνδοξότερα τοῦ δειχθησομένου. οἱ γὰρ παριστάμενοι τῇ ἡρακλείτου δόξῃ τῇ λεγούσῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ δ' κακὸν εἶναι ταυτὸν, οὐ συγχωροῦσι τῷ λέγοντι μὴ δύνασθαι τὰ ἐναντία συνυπάρχειν. οὐχ ὡς αὐτοῖς δοκοῦν, ἀλλ' ὡς ἡρακλείτῳ, οὕτως οὐκ ἐδόκει προτιθέντες, δηλονότι οὗτοι. τὸ αὐτὸ δὲ οὗτοι ποιοῦσι καὶ οἱ παρ' ἀλλήλων δεχόμενοι τὰς

θέσεις· σοχάζονται τῆς ἐκείνων δόξης· καὶ ὡς ἐκεῖνοι ἀπεκρίναντο, οὕτω καὶ αὐτοὶ πει
ρῶνται τοὺς ἀποκρίσεις ποιεῖσθαι· ὡς ποιεῖ ὁ τῷ πλάτωνος φιλήδῳ πρώταρχος·
διαδεξάμενος παρὰ φιλήβου τὸ πρόβλημα· φανερὸν οὖν φησι γίγνεσθαι τίνων δεῖ σο
χάζεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον· εἴτε ἁπλῶς εἴη ἔνδοξον ἢ κείμενον, εἴτε μή. Ἐπεὶ
δ' ἀνάγκη πᾶν τὸ ἐρωτώμενον ἢ ἔνδοξον εἶναι ἢ ἄδοξον· ἢ μηδέτερον. Εἰπὼν τὰς
τῶν προβλημάτων διαφορὰς καὶ διέξιὼν πῶς πρὸς ἕκαστον αὐτῶν χρὴ τὰς ἀποκρί
σεις ποιεῖσθαι, καὶ τίνος σοχάζεσθαι, νῦν περὶ αὐτῶν τῶν ἐρωτωμένων λέγει. καὶ
τούτων πλὴ διαίρεσιν ποιεῖται· καὶ διέκρυσι πρὸς τίνα χρὴ βλέποντα ἑκάστην τῶν ἐρω
τωμένων προτάσεων, ἢ διδόναι, ἢ μὴ διδόναι· οὕτω γὰρ ὀρθῶς ποιεῖν, διωκησό
μεθα τοῦ προκειμένου σκοποῦ τυγχάνειν· ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐρωτωμένων, τὰ μὲν ἔνδοξα
ἐρωτώμενα· ὡς φ, θεὸν σέβειν· γονεῖς τιμᾷν· νόμοις πείθεσθαι· πλὴ ἀρετὴν ἀγαθὸν εἶ
ναι· τὰ δὲ, ἄδοξα· τὰ δὲ, οὐδέτερα· καὶ αὕτη μὲν ἡ τῶν ἐρωτήσεων διαίρεσις, παρα
πλησία τῇ τῶν προβλημάτων· καὶ γὰρ ἐκείνα κατὰ ταὐτὰ διῄλθεν· προστίθησι δὲ
τῇ τῶν ἐρωτήσεων διαιρέσει, ἢ πρὸς τὸν λόγον αὐτὸν ᾖ, ἢ μὴ πρὸς τὸν λόγον· ἔ
στι δὲ πρὸς μὲν τὸν λόγον ταῦτα, ὅσα συμπεραίνεται ἐν τῷ προβλήματος συλλογισμῷ·
οὐ πρὸς τὸν λόγον δέ, ὅσα μηδὲν εἰς τὸ προκείμενον συμπεραίνει· ἀλλ' ἔστι μάτην ἐρωτώμε
να· οὗσης γοῦν τῆς τῶν ἐρωτωμένων διαφορᾶς ὑπὸ τοῦτο, ἀνάγκη πᾶσαν ἐρώτησιν ἢ
λογόν τε εἶναι καὶ πρὸς τὸν λόγον, ἢ ἄλογον μὲν, μὴ πρὸς τὸν λόγον δέ, ἢ ἄλογον μὲν,
πρὸς τὸν λόγον δέ, ἢ ἄλογον καὶ οὐ πρὸς τὸν λόγον, ἢ οὔτε ἄλογον, οὔτε ἄλογον οὖσαν
πρὸς τὸν λόγον εἶναι, ἢ οὐ πρὸς τὸν λόγον· πῶς οὖν χρὴ πάλιν καθ' ἑκάστην τῶν κατὰ
τοὺς τοιούτους ἐρωτήσεις διαφορῶν ποιεῖσθαι πλὴ ἀποκρισιν, λέγει· αὖ μὲν οὖν ἄλο
γος ᾖ ἡ ἐρώτησις, μὴ πρὸς τὸν λόγον δὲ, δεῖ φησι τὸν ἀποκρινόμενον διδόναι αὐτὴν λε
γοντα, ὅτι ἔστιν ἄλογος· οὕτως γὰρ αὐτὸς μὲν δύσκολος φαίνοιτο συγχωρῶν τοῖς ἀνθρώ
ποις ἀδολεσχεῖν δοκοῦσι· ἀπαλλάξει δὲ τοῦ ἐρωτῶν, μὴ διωκόμενος τῷ διαθεῖν χρῆσθαι πρὸς τὸ προκείμενον· καὶ τοῦ
το οὖν ἀδολέσχου, ἐὰν τε ἄλογος ᾖ τὸ ἐρωτώμενον καὶ μὴ πρὸς τὸν λόγον, δοτέον μὲν καὶ
τοῦτο, τῷ διαθεῖν αὐτῷ, μηδὲν ἔχειν χρῆσθαι τὸν ἐρωτῶντα· ἔνδοξα μέντοι τὰ μὲν δοκεῖν, τῷ διαθεῖν τῷ μὴ δο
κεῖν ἥλιόν ἐστιν συγχωροῦντα τοῖς ἀλόγοις, αὐτὸ δεῖν ἐπισημαντέον. ὅτι ἄλογον
μέν ὅστι, τίθησι δὲ αὐτὸ τῷ λόγου χάριν· καὶ τὸ μαθεῖν πῶς χρὴ αὐτῷ τὸ προκείμενον διέ
κνυται· καὶ γὰρ οὕτως πάλιν ἀδόξου γένεσθαι συγχωρηθὲν, φανεῖται ἐρώτημα. αὖ
δὲ ἡ καὶ ἔνδοξον τὸ ἐρωτηθὲν μὲν καὶ πρὸς τὸν λόγον, δεῖ φησὶ τὸν ἀποκρινόμενον, ὁμο
λογεῖν μὲν τὸ ἐρωτώμενον ἔνδοξον εἶναι λέγειν δὲ λίαν αὐτὸ εἰκότως εἶναι τῷ προκειμένῳ.
καὶ πρόπου τινὰ δεῖ τὸν ἐρωτωμένου δ' ἐν ἀρχῇ λαμβάνεσθαι· οὕτως γὰρ οὔτε ἐναν
θεῖσθαι τοῖς ἐνδόξοις δόξει, οὔτε, τι πάσχειν δεῖ τὸν ἐρωτωμένου, τῷ ὁμοιότητα αὐτὸν
δεικνύναι πρὸς τὸ δεικνύμενον· εἰ δὲ ἄδοξον εἴη τὸ ἐρωτώμενον, πρὸς τὸν λόγον δέ, δεῖ
φησι τὸν ἀποκρινόμενον λέγειν, ὅτι τεθνᾶτος μὲν αὐτοῦ, δείκνυται δ' προκείμενον· δυ
νᾶτες μέν τοι τὸ ἐρώτημα, καὶ δεῖ μηδενὸς νοῦν ἔχοντος τεθνᾶ· εἰ δὲ μὴ τὸ ἄδοξον μή τ'
ἄδοξον εἴη τὸ ἐρωτώμενον· εἰ μὲν μηδὲν εἴη πρὸς τὸν λόγον, δεῖν αὐτὸ δεῖ φησιν ἐπιση
μήνασθαι τὸν ἀποκρινόμενον· ὅτι συγχωρηθέντος αὐτῷ, ἀναιρεῖσθαι συμβαίνει δ' κεί
μενον· λέγει δὲ ὅτι ὁ διδοὺς τὰς διαύτας ἀποκρίσεις καὶ προορῶν τὸ συμβησόμενον,
οὐδὲν δόξει διαυτῶν πάσχειν· εἶπε γὰρ ὄρθιον εἶναι τὸ ἁπλῶς ἀποκείμενον, ὅτε ὁ ἐρω
τῶν διωνίσεται συλλογίζεσθαι διαλεκτικῶς· συγχωρουμένων αὐτῷ τῶν ἐνδόξων λό
γων τοῦ συμπεράσματος· ἔστι δὲ διαλεκτικὴ σωσουσία, ὅταν μηδέτερος τῶν ἀντιλό
γων τὰ παράνομα· ἀλλὰ τὸ αὐτῷ προσῆκον ποιῇ. Ὅσοι δὲ ἐξ ἀδοξοτέρων τὸ συμ
περάσματος ἐπιχειροῦσι. Ὅτι μὴ δεῖ ἐν διαλεκτικῶς ἀποκειμένοις τοῖς ἀδό
ξοις προτάσεσι συγχωρεῖν δείξας, ἐκ τούτων φησὶ δῆλον ὅτι μὴ δεῖ τοῦτα ἐρωτῶν
τας, καὶ οἱ διὰ δοξοτέρων τὰ ἐνδοξότερα πειρώμενοι συλλογίζεσθαι, διαλεκτικῶς ἐ
ρωτῶσιν· οἷς δ' ἂν μὴ δῶσι συγχωρεῖν· διαλεκτικῶς οὐκ ἐις βούλεσθαι χρῆσθαι, οὐ διαλεκτικοῦ.

λεκτικοῦ. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν τῶν ἀσαφῶς καὶ πλεοναχῶς λεγομένων ἀπαν
τητέον· πῶς ἐὰν τῶν ἀσαφῶς καὶ πλεοναχῶς λεγομένων, ἐρωτωμένων μὴ πῶς
ἐὰν τῶν ἀσαφῶς καὶ ἁπλῶς ἀποκριτέον, νῦν διδάσκει· ἐπεὶ γὰρ γίνονταί τινες ἐρω
τήσεις ἀσαφεῖς, καὶ διά τινων πλεοναχῶς λεγομένων, πῶς χρὴ τὸν ἀποκρινόμενον
πρὸς τὰς τοιαύτας ἐρωτήσεις σύνισταθαι, λέγει νῦν. Ὁμοίως δὲ εἰπὼν, οὐχ ὅτι ὡς
προείρηται παρείσησι πάλιν γὰρ ἄλλων προείρηκε· ἀλλὰ τὸ ὁμοίως λέγει αὖ αὐτὸ τῷ,
κατὰ τὸν προειρημένον χρόνον· ἐπεὶ γὰρ οὐ κεκώλυται ὁ ἀποκρινόμενος, αὖ μὴ νοῆ τὸ
λεγόμενον αὐτὸ ἁπλῶς ὁμολογεῖν· ἀλλ' οὐ διὰ ἀνάγκης ἔχει πολλαχῶς τινὸς λεγομένου
ἢ ἁπλῶς ὁμολογῆσαι, ἢ ἁπλῶς ἀρνήσασθαι· ἀλλὰ καὶ διελέσθαι καὶ διαλῦσαι τὴν
ἐρωτωμένην οὖσαν ἐλλειψιν· οὕτως οὖν ἀσαφοῦς ὄντος, οὐκ ἀκινητέον ὁμολογεῖν μὴ συ
νιέντα· τῶν γὰρ οὕτως ἐρωτώντων ἡ ἁμαρτία. οὐ τῶν ὁμολογούντων μὴ σωνιέναι. συμ
βαίνει γὰρ πολλάκις παρὰ δ' συγχωρεῖν τί οὐκ ἀσαφὲς ἐλέγχεσθαι· δεῖ δὲ ἐρωτῶντός
τινος· αὖ δ' πεπερασμένου πρός τι πρᾶγμα, μὴ νοήσας ὁ ἀποκρινόμενος συγχωρήσῃ· συμ
βήσεται ἀ αὐτῷ συγχωρεῖν τὸ παντὸς τ' πεπερασμένου ἐκεῖνό τι εἶναι· διὸ οὐκ αὖ συ
νεχώρησε νοήσας τί σημαίνει, δ', πρός τι πρᾶγμα, εἰ μὲν δι γνώριμον μὲν δ' λεγόμε
νον, εἴη πολλαχῶς δὲ λεγόμενον, αὖ μὲν ἐπὶ πάντων οὕτως ἔχειν φαίνηται τῶν σημαινο
μένων, διαιρούμενον συγχωρητέον ἁπλῶς. δ' γὰρ σωφρονεῖν, αἱρετόν ὅτι κατὰ πάντα
τὰ σημαινόμενα τοῦ αἱρεῖσθαι· καὶ γὰρ κατὰ πλοῦν μὴ ἡδυπάθειαν συμφέρον· αὖ δὲ μὴ ἐπὶ πάν
των, ἀρνητέον πάλιν ἁπλῶς. δ' γὰρ οὐ εἶναι τὸ ὄν, κατ' οὐδὲν τῶν ὑπ' αὐτὸ τοῦ ὄντος σημαινο
μένων ἀληθές, οὔτε γὰρ ψεῦδος, οὔτε ἐλλειψιν οὔτε ἀριθμῷ· αὖ δὲ ἐφ' ὧν μὲν ἀληθὲς ἢ τὸ λε
γόμενον, ἐφ' ὧν δὲ ψεῦδος, δεῖν αὐτὸ ἀποκριτέον, ὅτι πολλαχῶς λέγεται τῷ τὸ μὲν,
οὕτως ἔχειν τῶν σημαινομένων· τὸ δὲ οὔ· δ' γὰρ τὸν κύκλον ψυκτικὸν εἶναι, ἐπὶ μὲν τ' ζῴου
ψεῦδος ἀληθεύει· οὐκ ἀληθεύει δὲ ἐπὶ τοῦ θαλασσίου. ἀξιοῖ δὲ κατ' ἀρχὰς πῶς διαίρε
σιν ποιεῖσθαι, μὴ μιᾷ τὸ συμπέρασμα· τό τε γὰρ ἄδηλον γίνεται, εἰ καὶ πῶς ἀρχὴν
γνωρίζων ὅτι πολλαχῶς λέγεται, οὕτω σωνεχώρησεν, ὡς κατὰ δ' ἀληθὲς τῶν σημαι
νομένων ὑπ' αὐτοῦ διδοὺς· ἐὰν δέ φησι μὴ προσθῇ ὅτι ἀμφίβολον, τυγχάνει τ' πολλαχῶς
λεγόμενον, εἶδος γάρ τι τῶν πολλαχῶς λεγομένων τ' ἀμφίβολον ὡς εἴρηται· οὐ τοῖς σο
φιστικοῖς ἐλέγχοις, εἰ οὖν μὴ προσθῇ τὸ δηλοῦν τ' λεγόμενον, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀληθὲς ὡς
μόνον συγχωρήσας εἰς δ' ἑπερείδοις ὃν περιεδάσῃ, ὁμολογητέον μὴ ἑστέον, ὅτι μὴ πρὸς τ'
βλέπων σωνεχώρει, ἀλλὰ πρὸς ἐκεῖνο καθὸ ἦν ἀληθὲς δ' λεγόμενον· ὅταν τ', ἢ πλείω
τὰ σημαινόμενα μὴ διαφέροντα τ' τ' πλειόνων ὄντ' οὐδ' ἀριθμῷ λέγει, ἀλλὰ κατὰ πλὴ
φύσιν ἀφορῶν, ῥᾳδιάγνωστ ἢ ἀμφισβήτησις τοῖς λέγουσιν, ὅτι μὴ κατὰ ἁπλῶς σωνε
χώρησεν, διὰ ὅστ τὸ τ' τυφλὸν ὁρᾶν, ἢ τ' σιγῶντα λέγειν· εἰ μόν τοι σαφὲς ἦν μὴ ἁπλοῦν
τὸ ἐρωτώμενον ἀξιοῖ ἁπλῶς ἢ ναὶ ἢ οὐ λέγειν τοὺς καλῶς ἀποκρινομένους, διεκνυὶς πά
λιν ὅτι τούτων, ὅτι μὴ πρὸς αὐτὰ χρὴ τὰ ἐρωτώμενα ἀμφισβητεῖν ἐν διαλεκτικῶς
ἀποκρινόμενον. Ἐπεὶ δὲ πᾶσα πρότασις συλλογιστικὴ, ἢ τούτ' τίς ὅστιν ὄν, ὁ συλ
λογισμὸς, ἢ τινὸς τούτ' οἴκειος. Συλλογιστικὴν μὲν πρότασιν λέγει, πλὴ σωτελοῦσαν
εἰς τ' προκείμενον συλλογισμόν. ἦν εἴπε πρὸ ὀλίγου πρὸς τ' λόγου. λέγει δὲ τ' συλλογιστι
κῶν προτάσεων, τουτέστι τ' μὴ μάτην ἐρωτωμένων, τὰς μὲν ξ' ποιούτας, ἐξ ὧν ὁ συλ
λογισμὸς, τουτέστιν ἐφ' αἷς δ' συλλογιστικῶς διεκνυμένου συμπεραίνεται· ἃς καὶ κυρίως
τίς εἴποι προτάσεις συλλογιστικάς· τὰς δὲ τῶν συλλογιστικῶν, οἷονεὶ προτάσεων ἐρω
τᾶσθαι· τοιαύτη δέ ἐστι, αἱ εἰς σύστασιν τ' συλλογιστικῶν προτάσεων λαμβανόμεναι. αἳ
εἰσὶν οἱ ταῖς ἐπαγωγαῖς· εἰρηκὼς δὲ πῶς χρὴ πρὸς τὰς μὴ συλλογιστικὰς μὲν τ' συλλο
γιστικῶν δὲ χάριν ἐρωτωμένας, διδόναι φησὶν ξ', ὅταν ἐτέρου χάριν λαμβάνωνται τε
καὶ ἀποκείνωνται· ὡς μὴ τ' συμπεράσματος· ᾧ πλείω τὰ ὅμοια ἐρωτᾶν· ὁ διὰ πάντων
γὰρ ἡ ὁμοιότης δῆλος ὡς ξ' πολὺ πειρῶνται τὰς συλλογιστικὰς τε μὴ καθόλου προτά
σεις παραλαμβάνειν, ὅταν μὴ δῶσιν αὐτόθι πιθόμενοι, ἐξηγούμενος δὲ τίνα δεῖ τὰ

πλείω ὅμοια, ἐπήγαγε, δὲ ἢ δι' ἐπαγωγῆς ἢ ὁμοιότητος, ὡς ὑπὲρ τὸ πολὺ δὲ καθόλου λαμβάνει. ἐν γὰρ ταῖς ἐπαγωγαῖς, πλείω ὅμοια ἐρωτᾶται. εἰπὼν δὲ δὲ ἢ δι' ἐπαγωγῆς, προσέθηκε τὸ ἢ δι' ὁμοιότητος. τῷ γὰρ πολλὰ ὅμοια λαμβάνεσθαι, δείκνυσιν ἡ ἐπαγωγὴ τὸ καθόλου διὰ τῶν καθ' ἕκαστα, ἢ εἰπὼν τὴν ἐπαγωγὴν, ὡς κοινότερον τὴν ὁμοιότητα ἐπήνεγκε. δι' ὁμοιότητος γὰρ καὶ αἱ παραδειγματικαὶ προτάσεις δεικνύουσιν. οὐ μόνον αἱ ἐπακτικαὶ, ἀλλὰ καὶ αἱ διὰ παραβολῆς καὶ δι' ἀναλογίας. τὸ δὲ ὡς ὑπὲρ δὲ πολὺ προσέθηκεν, ὅτι πολλάκις καὶ διὰ προσυλλογισμοῦ κατασκευάζονται αἱ τοιαῦται προτάσεις. ἀλλὰ καὶ ὡς ἐναργεῖς τινὲς προτάσεις παραλαμβάνονται. πρὸς δὲ τὰς συντελούσας μὲν εἰς τὸν προκείμενον συλλογισμὸν προτάσεις, καὶ διὰ τοῦτο δοκούσας εἶναι συλλογιστικὰς, οὐ διὰ συλλογισμοῦ δεικνούσας, δεῖ φησιν οὕτως ἀποκρίνεσθαι. τὰ μὲν καθέκαστα πάντα θετέον φησὶν, ἂν ἀληθῆ ᾖ καὶ ἔνδοξα δι' ὧν ἡ ἐπαγωγή. πρὸς δὲ τὸ καθόλου πειρατέον, δὲ τοῖς καθ' ἕκαστα ἐπιφερόμενον ἐνίστασθαι. οὐ γὰρ ὥσπερ ὑπὲρ τοῦ συλλογισμοῦ ἐξ ἀνάγκης ἕπεται τοῖς τεθεῖσι τὸ ἐπ' αὐτοῖς συμπέρασμα, οὕτω καὶ τοῖς ἐπακτικῶς λαμβανομένοις, ἀναγκαίως ἕπεται τὸ καθόλου. οὐ γὰρ εἰ ἄνθρωπος καὶ κύων καὶ βοῦς, τὴν κάτω γένην κινεῖ, ἤδη καὶ πᾶν ζῷον. πρὸς δὴ τοῦτο φησὶ δεῖν πειρᾶσθαι φέρειν ἔνστασιν. οὐ γὰρ δὴ χωρὶς ἐνστάσεως τινὸς χρὴ πρὸς δὲ συμπέρασμα ἀνανεύειν. δὲ δὲ χωρὶς ἐνστάσεως, ἢ ὅσης ἢ δοκούσης κωλύειν τὸν λόγον περαίνεσθαι, δυσκολαίνειν ἐστὶ φησίν. οὖσαν μὲν ἔνστασιν λέγων τὴν ὡς ἀληθῶς κωλύουσαν τὸ συμπέρασμα. οἷον, πᾶν τὸ ἐκ τινων εἰς, τι μεταβάλλον κινεῖται. οὐ γὰρ εἰ ἡ κατὰ τὸ ποσὸν καὶ ἡ κατὰ τόπον καὶ ἡ κατὰ τὸ ποιὸν ἤδη καὶ πᾶσα. ἡ γὰρ γένησις καὶ ἡ φθορὰ, μεταβολαὶ μὲν ἐκ τινος εἰσίν. οὐ μὴν καὶ κινήσεις. τὸ μὲν γὰρ κινούμενον, εἶναι δεῖ καὶ σώζεσθαι δ' αὐτό. ὑπὲρ δὲ τούτων τῶν μεταβολῶν, οὐ σώζεται αὐτὸ δὲ μεταβάλλον. δοκοῦσαν δὲ ἔνστασιν λέγει. ὁ γὰρ πρὸς τὸν δεικνύντα ἴσα εἶναι δι' ἐπαγωγῆς τὰ μή τε ὑπερβάλλοντα μή τε ἐλλείποντα ἐνιστάμενος καὶ λέγων, τὴν κατὰ ἀνάλογον τι μὴν ἴσην μὲν εἶναι, εἴ γε ὁ δίκαιος καὶ τὸ δίκαιον ἴσον. οὐ μὴν τοιαύτην εἶναι ὥστε μή τε ὑπερβάλλειν μή τε ἐνδεῖν, ἐν γὰρ τῇ τοιαύτῃ νομῇ, τοῖς μὲν, πλέον τοῖς δὲ ἔλαττον νέμεται, φαινόμενον ἐνίσταται. οὐ γὰρ ταὐτὸν τὸ ἁπλῶς ἴσον, περὶ οὗ ὁ λόγος ἦν. καὶ τὸ μετὰ προσθήκης τῆς κατὰ ἀναλογίαν. εἰπὼν δὲ δυσκολαίνειν τοὺς χωρὶς ἐνστάσεως ἀνανεύοντας πρὸς τὸ συμπέρασμα τί ἐστι δυσκολαίνειν, ὕστερον λέγει φήσας. ἔστι γὰρ ἡ ἐν λόγοις δυσκολία ἀπόκρισις περὶ τοὺς εἰρημένους τρόπους συλλογισμοῦ φθαρτική. δυσκολαίνει γὰρ ὁ μὴ διὰ προσηκουσῶν ἀποκρίσεων φθείρων καὶ κωλύων γίνεσθαι συλλογισμόν. τίνες δὲ αἱ προσήκουσαι ἀποκρίσεις, εἴρηται. εἰπὼν δὲ δυσκολαίνειν τοὺς χωρὶς ἐνστάσεως ἀνανεύοντας πρὸς τὸ συμπέρασμα, λέγει, ἔτι μᾶλλον τοῦτο ποιεῖν, εἰ μὴ δ' ἀντεπιχειρεῖν πρὸς τὸ δεικνύμενον. ἔχων τὶς καὶ δεικνύναι αὐτὸ διά τινων ὅτι μὴ ἀληθὲς μὴ συγχωρείη αὐτῷ. ἔστι δὲ δ' ἀντεπιχειρεῖν τὸ πρὸς τὰ λεγόμενα μὲν μὴ φέρειν ἔνστασιν. ἐπιχειρεῖν δὲ δι' ἄλλων τινῶν, καὶ αὐτὸ πάλιν συλλογίζεσθαι, ὅτι μὴ ἀληθὲς τὸ δεικνύμενον. ὁ γὰρ πρὸς μὲν τὸν δεικνύντα λόγον ὅτι ἡ ψυχὴ οὐκ ἀθάνατος, διὰ τὸ εἶδος αὐτῆς ἔνυλον εἶναι, μηδὲν δὲ ἔνυλ) εἶδος χωριστὸν ϗ. τῆς ὕλης μὴ ἐνιστάμενος, δεικνύναι δὲ πειρώμενος δι' ἄλλων τινῶν πάλιν αὐτὸ, ὅτι ἔστιν ἄφθαρτος, ἤτοι διὰ τὸ λαμβάνειν, ὅτι αἱ μὲν μαθήσεις, ἀναμνήσεις, ἢ ὅτι αὐτοκίνητον, ἀντεπιχειρεῖ, οὐκ ἐνίσταται. εἰπὼν δ' ἔτι μᾶλλον δυσκολαίνειν τοὺς μὴ ἀντεπιχειροῦντας, οὐ γὰρ εἴ τις λόγος ἐναντίος ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις δύσλυτος ὤν, παρέχεταί, τις ἀντεπιχειρῶν πρὸς τὰ δεικνύμενα, ἤδη διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν οὐ χρὴ τιθέναι τὰ ἐναργῆ τὰ δεικνύντα. οὐ γὰρ εἰ δεικνύντος τινὸς δι' ἐπαγωγῆς ὅτι πᾶν ζῷον κινητόν ἐστι καὶ κινεῖται, ἀντεπιχειρῶν τις τὸν ζηνῶνος λόγον τὸν ἀναιροῦντα κίνησιν, διὰ δὲ δεῖν τὸν κινούμενον, τὶ διάστημα, πρῶτον αὐτοῦ τὸ ἥμισυ διελθεῖν, τοῦτο δὲ μὴ οἷόν τε τῷ κἀκείνου πάλιν ὀφείλειν αὐτὸν τὸ ἥμισυ διελθεῖν, κἀκείνου πάλιν ὁμοίως, ἀπείρων δὲ ὄντων τῶν ἡμίσεων, ἀδύνατον εἶναι πάντα αὐτὰ διεξελθεῖν, τὸ γὰρ μέγεθος ἐπ' ἄπειρον διαιρετόν. ἀδύνατον δὲ ἐν πεπερασμένῳ τὰ ἄπειρα διελθεῖν. οὐ δεῖ διὰ τοῦτο μὴ συγχωρεῖν μὴ εἶναι κίνησιν οὐ δὲ τῆς ἐπαγωγῆς συμπέρασμά, τι δι' ἐναργῶν γίνεται. εἰπὼν δὲ δὲ μὴ δὲ ἀντεπιχειρεῖν, ἱκανὸν εἶναι πρὸς τὸ κωλύσαι τὸ διὰ τῆς ἐπαγωγῆς, ἐπήνεγκεν, ὅτι μή τε ἐνίστασθαι ἐπίτινων οὐχ οὕτως, μή τε ἀντεπιχειρεῖν ἔχων, καὶ μὴ συγχωρῶν τῷ συμπεράσματι δυσκολαίνει. δυσκολία δέ ἐστιν ἀπόκρισις παρὰ τὰς διαλεκτικὰς ἀποκρίσεις συλλογισμοῦ φθαρτική, ὁ γὰρ δυσκολαίνων οὐκ ἐᾶ τὸν ἐρωτῶντα συλλογίσασθαι ὃ βούλεται. καὶ ἔστιν ὁ τρόπος οὗτος τῆς δυσκολίας, ἄλλος παρὰ τοὺς εἰρημένους. μή τε γὰρ ἀντιτιθεὶς ὁ ἀποκρινόμενος ὅτι ὁμώνυμόν ἐστι τὸ ἐρωτηθὲν, ἢ ὅτι μεταφορικὸν, ἢ ἀσαφὲς, ἀλλὰ μόνον ἀνανεύων, κωλύει τὸν συλλογισμὸν καὶ τὴν διάλεξιν. Ὑπέχειν δὲ καὶ θέσιν καὶ ὁρισμὸν αὐτὸν ἑαυτῷ. Δεῖ φησι τὸν μέλλοντα περὶ ἐπιχειρήσεως προβλήματος τινὸς ἢ ὁρισμοῦ παρίστασθαι, ὑπέχειν τινὰ λόγον καὶ ἀποκρίνεσθαι πρῶτον παρ' ἑαυτῷ προεπιχειρήσαντα εἰς αὐτὸ καὶ προδιαλαβόντα, δι' ὧν οἷόν τε αὐτὸν ἀναιρεῖν. καὶ ταξάμενον, πῶς χρὴ πρὸς αὐτὸ ἀποκρίνασθαι. ῥᾷον γὰρ τὰς ἀποκρίσεις ποιεῖται, προεπεσκεμμένος περὶ τούτων πῶς ἀποκρίνεσθαι χρή. πρὸς γὰρ ταῦτα ἀποκρίνεσθαί τε καὶ ἐνίστασθαι χρὴ, ἐξ ὧν ἐπιχειροῦσιν οἱ ἐρωτῶντες ἀναιρεῖν δὲ κείμενον. τὸ δ' αὐτὸ δεῖν ποιεῖν εἶπε καὶ περί τινος ἐρωτᾶν μέλλοντος.

Ἄδοξον δ' ὑπόθεσιν εὐλαβητέον ὑπέχειν. Παραινεῖ καὶ ἀδόξῳ ὑποθέσει μὴ παρεστάναι ὑπόθεσιν τὸ πρόβλημα καὶ τὴν θέσιν λέγων. ἄδοξος δὲ ὑπόθεσις ἐστὶ διχῶς. καὶ γὰρ δι' ἣν ἀνάγκη τινὰ λέγειν ἄτοπα καὶ παράδοξα. τῷ γὰρ πάντα κινεῖσθαι καθ' ἡράκλειτον λέγοντι, συμβήσεται τὸ αὐτὸ κινεῖσθαι ἀναιρεῖν. εἴ γε ἡ μὲν κίνησις τούτων, τινὸς μεταβάλλοντος, ἢ κατὰ τόπον, ἢ κατὰ ποσὸν, ἢ ποιόν. κατὰ δὲ τοὺς πάντα ῥεῖν λέγοντας, οὐδὲν οἷόν τε δ' αὐτὸ, οὐδὲ πρὸς ὀλίγον ὑπομεῖναι. ἔτι εἰ πάντα κινεῖται συνεχῶς, οὐ δ' αὐτὸ τοῦτο τὸ πάντα κινεῖσθαι μένει, καὶ ἔστι τὸ λέγει τὰ πάντα κεκινῆσθαι, ταὐτὸν τῷ λέγειν μηδὲν κεκινῆσθαι. ἔπειτα μὴ εἶναι κίνησιν παρὰ τὰ ἐναργὴ πῶς οὐκ ἄτοπον, μᾶλλον δὲ καὶ παράδοξον. τὰ μὲν οὖν τῶν προβλημάτων, διὰ τοῦτό ἐστιν ἄδοξα. τὰ δὲ τῷ εἶναι χείρονος ἤθους τὴν αἵρεσιν αὐτῶν, καὶ ὑπεναντίαν ταῖς τῶν ἀνθρώπων βουλήσεσιν. οὐ γὰρ ὡς γυμνασίας χάριν τοῖς μεταχειριζομένοις τὰ τοιαῦτα προσέχουσιν οἱ ἀκούοντες. ἀλλ' ὡς αἱρουμένους αὐτὰ, μισοῦσιν αὐτούς. Ὅσοι δὲ τῶν λόγων ψεῦδος συλλογίζονται, λυτέον. Ἐπεὶ ἀνάγκη εἰ τὸ συμπέρασμα ψεῦδος ἐστὶ, τούτου καὶ τῶν προτάσεων τινὰς ψευδεῖς εἶναι. δῆλον ὅτι εἰ μὲν εἴη ἡ πρότασις ψευδὴς, παρ' ἐκείνου καὶ τὸ συμπέρασμα ψευδές. ὡς ὑπὲρ τοῦ τὸ ποιὸν σῶμα. ἡ δὲ ποιότης, ποιὸν, ἡ ποιότης ἀρα σῶμα. τοῦ γὰρ ἐν τῷ συμπεράσματι ψεύδους, αἰτία ἡ πρότασις, ἡ τὸ ποιὸν σῶμα λαβοῦσα. ἡ γὰρ ἑτέρα ἀληθής. ἐπεὶ οὖν ἐνδέχεται καὶ πλείω τινὰ ψευδῆ εἰλῆφθαι, οὐ τὸν ὅτι οὖν τῶν κειμένων δείξαντα, ψεῦδος φησὶ λύειν τὸν λόγον. ἀλλ' ἐκεῖνο παρ' ὃ δὲ συμπέρασμα γέγονε τοιοῦτον. οὐ γὰρ πᾶσα ψευδὴς ληφθεῖσα πρότασις αἰτία ψευδοῦς συμπεράσματος. ἀποδέδεικται γὰρ ὅτι καὶ ἐκ ψευδῶν προτάσεων, ἀληθές τι συνάγεται. σαφὲς δὲ δὲ λεγόμενον διὰ τοῦ παραδείγματος πεποίηκεν. ὁ γὰρ συνάγων τὸν σωκράτη γράφειν διὰ προτάσεων ψευδῶν ἀμφοτέρων, ὁ σωκράτης κάθηται, πᾶς ὁ καθήμενος γράφει, οὐ παρὰ δὲ σωκράτη λαβεῖν καθήμενον δὲ ψεῦδος συνάγει. καὶ γὰρ εἰ εἴη ἀληθὴς, οὐδὲν ἧττον ἦν ψευδὲς δὲ συμπέρασμα. οὐκ ἔστιν οὖν αἰτία τῶν ψεύδους, οὐδ' ὁ ταύτην δεικνὺς ψευδῆ, λύει τὸν λόγον, ἀλλ' ὁ τὴν λέγουσαν πᾶς ὁ καθήμενος γράφει. αὕτη γὰρ ἀεὶ ψευδής. τούτου δὲ σημεῖον, ὅτι εἰ παρὰ τὴν σωκράτης κάθηται ἦν, μεταπεσόντος ἐκείνου, μετέπεσεν ἂν καὶ τὸ

συμπέρασμα. νῦν δὲ ὡς ἂν ἔχῃ αὐτὴ, τὸ συμπέρασμα ψεῦδος. λέλυκε μὲν οὖν πᾶς ὁ ἀνελὼν, παρ' ὃ γίνεται τὸ ψεῦδος. λύειν μὲν οὖν τὸν λόγον τοῦτον φησὶ τὸν ἀναιροῦντα τὴν πρότασιν παρ' ἣν τὸ τοιοῦτο συμπέρασμα. οὐ μὴν πάντως τὸν λύοντα ψευδῆ λόγον, τῷ ἀναιρεῖν τὴν πρότασιν ἤδη φησὶ καὶ εἰδέναι τὴν λύσιν. ἐνδέχεται γὰρ τινα οὕτως ἀναιρεῖν τὴν πρότασιν τὴν αἰτίαν τοῦ συμπεράσματος ὡς ψευδῆ μόνην. οὐχ ὡς ἐν αὐτῇ τὴν αἰτίαν ἔχουσαν τοῦ εἶναι τὸ συμπέρασμα τοιοῦτον. ὁ δὴ οὕτως ἀναιρῶν, λύει μὲν τὸν λόγον. οὐκ εἴσεται δὲ αὐτοῦ τὴν λύσιν. ἐν πᾶσι γὰρ ἡ τῆς αἰτίας γνῶσις ἡ ἐπιστήμη ἐστίν. ἰατρὸς γοῦν ἐπιστήμων, οὐχ ὁ ἰώμενος μόνον, ἀλλ' ὁ καὶ τὴν αἰτίαν καθ' ἣν ἰᾶται γνωρίζων. παρέθετο δὲ εἰς δεῖξιν τοῦ, τοὺς τὴν αἰτίαν εἰδότας δι' ἣν ψεῦδος τὸ συμπέρασμα, τούτους εἰδέναι καὶ τὴν λύσιν. ἀλλ' οὐ τοὺς δεικνύντας μόνον τὴν πρότασιν ψευδῆ, τοὺς τοῖς ψευδογραφοῦσι κατὰ γεωμετρίαν πειρωμένους ἐνίστασθαι. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων, οὐκ ἀπόχρη τὸ ἐνστῆναι τῇ λέξει πρὸς τὸ λῦσαι τὸ ψευδογράφημα, καὶ ψεῦδος ᾖ πρὸς ὃ ἐνίσταται. ἀλλὰ καὶ διατὶ ψεῦδος ἐστὶ τὸ συλλαμβανόμενον, καὶ πῶς παρὰ τούτῳ ἡ παραγωγὴ ἔχει δεικνύναι. οὕτως γὰρ γνώριμον γίνεται, ὅτι εἰδὼς καὶ ὁρῶν τὸ ἀπαντησόμενον, ἐκ τοῦ τοῦτο ληφθῆναι
» ποιεῖται τὴν ἔνστασιν, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τύχης. Ἔστι δὲ λόγον κωλῦσαι συμπεράνα-
» σθαι τετραχῶς. Εἰπὼν πῶς ἐστι λύειν τὸν ψευδῆ λόγον, νῦν λέγει πῶς καὶ κατὰ πόσους τρόπους ἐνιστάμενόν ἐστι τὴν ἀρχὴν κωλῦσαι συμπεραίνεσθαί τινα λόγον. οὐ γὰρ ταὐτὸν λῦσαί τε καὶ κωλῦσαι. λύεται μὲν γὰρ ὁ ἤδη συμπεπερασμένος. κωλύεται δὲ ὁ πρὸς τὸ συμπεραίνεσθαι. διὸ ἡ μὲν λύσις μοναχῶς. ἡ δὲ κώλυσις, τετραχῶς. ὁ γὰρ ἀνελὼν παρ' ὃ γίνεται τὸ ψεῦδος, κωλύει τὸν λόγον. διαφέρει δ' ἂν οὗτος τοῦ λύοντος. καί τοι τὴν αὐτὴν ἀναιρῶν πρότασιν, ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἤδη κεῖμένου τοῦ συμπεράσματος, τοῦτο ποιεῖ. οὗτος δὲ ἵνα μή τι ἐπενεχθῇ προσλαμβάνει. ἔστι δέ τις κώλυσις λόγου, καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν γινομένη τὸν ἐρωτῶντα ἔνστασις. ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν λόγον. ἔστι δὲ, ἥ τις αὐτὴ μὲν τὸν λεγόμενον λόγον οὐκ ἐμποδίζει. τῷ δὲ τὸν ἐρωτῶντα ἀπορεῖν τῆς πρὸς τὴν ἔνστασιν λύσεως, κωλύεται ὁ λόγος ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐλθεῖν συμπέρασμα. τρίτος τρόπος ἐνστάσεως, ὅταν ἀληθῆ μὲν ᾖ τὰ λαμβανόμενα. τῷ δὲ καλῶς ἠρωτῆσθαι ἢ ἐλλείπειν τι αὐτὰ, ἢ μὴ κατὰ σχέσιν συγκεῖσθαι συλλογιστικὴν, μηδὲν φαίνηται συνάγοντα. ὁ γὰρ πρὸς ταῦτα ἐνιστάμενος, καὶ δεικνὺς μὴ συναγόμενον ὑπ' αὐτῶν τὸ ὡς συμπέρασμα ἐπιφερόμενον πρὸς τὰ ἠρωτημένα τὸν λόγον ποιεῖται. ἐὰν μὲν οὖν τῆς ἐνστάσεως γινομένης πρὸς τὸν οὕτως ἠρωτημένον λόγον. ὑπὸ τοῦ ἀποκρινομένου, μηκέτι δύνηται προσάγειν αὐτὸν ὁ ἐρωτῶν ὄντα οὐ πρὸς τὸν λόγον, φανερὸν ὅτι κωλύεται ὁ λόγος. ὅταν γὰρ μὴ ἀναιρῆται μὲν ὁ λόγος ὑπὸ τῆς γινομένης ἐνστάσεως ἀληθὴς ὢν, μὴ δύνηται δὲ ὁ ἐρωτῶν λύειν τὴν ἔνστασιν, πρὸς τὸν ἐρωτῶντα λέγεται, ὡς εἴρηται πρὸ ὀλίγου. ἐὰν δὲ τῆς ἐνστάσεως γινομένης ἐκ τῶν εἰλημμένων οὐ συνάγεται τὸ ἐπενεχθὲν μεῖζον τῶν δεικνύντων τὸν λόγον, μεταλαμβάνει τὰ εἰλημμένα εἰς τὰ ἰσοδυναμοῦντα, ἢ ἀντιστροφαῖς τίσι προτάσεων χρώμενος, ἢ προστιθεὶς τινὰ πρότασιν καθόλου, οὕτως ἂν ἡ ἔνστασις πρὸς τὰ ἠρωτημένα εἴη γινομένη, οὕτω γὰρ τὰ ἠρωτημένα πρὸς τὴν ἀρχὴν ἐλαμβάνετο καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν συνῆγε τετάρτην δ' ἔνστασιν φησὶν εἶναι τὴν πρὸς τὸν χρόνον, ὅταν γένηται ἡ ἔνστασις πλείονος δεομένη χρόνου, ἢ κατὰ τὴν παροῦσαν συνουσίαν, κωλύεται τὸ προκείμενον ὁ ἐρωτῶν συμπεραίνεσθαι. δεῖ μὲν γὰρ πρῶτον λῦσαι τὴν ἔνστασιν. δεῖσθαι δὲ τὴν λύσιν μακροτέρου χρόνου ἢ καθ' ὃν ἡ συνουσία γίνεται. χειρίστην δὲ φησὶν εἶναι. τὴν τοιαύτην τῶν ἐνστάσεων. κακοτεχνούντων γὰρ τὸ, τὸν μὲν λόγον μηκύνειν. ἐκ κρούειν δὲ τὸ προκείμενον, κατὰ τὴν εἰς χαλεπώτερον πρόβλημα μετάθεσιν. εἰπὼν δὲ τέσσαρα εἴδη ἐνστάσεως εἶναι καθ' ἃ οἷόν τε κωλύεσθαι λόγον τινὰ συμπεραντικὸν, μόνην τὴν ἔνστασιν φησὶν λύσιν εἶναι τοῦ ἐρωτωμένου λόγου. τὴν πρώτην.

αὐτὴ δὲ ἣν ἀναίρησις τοῦ πῶς γίνεται τὸ ψεῦδος. τὰς λοιπὰς τρεῖς κωλύσεις τινὰς καὶ ἐμποδισμοὺς τοῦ συμπεράσματος. Ἐπιτίμησις δὲ τοῦ λόγου καθ' αὑτὸν τὸ τὸν λόγον, καὶ ὅταν ἐρωτᾶται οὐχ ἡ αὐτή. Ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ ἐπιτίμησις γίνεται ἐν λόγῳ καθ' αὑτόν τε ἐξεταζομένῳ, καὶ ὅταν ὡς ἐν ἐρωτήσει γινόμενος εὐθύνηται. καθ' αὑτὸν μὲν γὰρ ἐξεταζόμενος ὁ λόγος ἐπιτιμᾶται, ἂν ἀσυλλόγιστος ᾖ, ἄν τε διὰ ψευδῶν δεικνύη, ἄν τε διὰ γνωστοτέρων, ὡς μικρὸν προελθὼν δρεῖ. λέγει γὰρ πέντε ἐπιτιμήσεις εἶναι τῶν καθ' αὑτὸ ἐξεταζομένων λόγων. οὐκ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δὲ ἐπιτιμάτῃ καὶ ὁ ἐρωτῶν καὶ ὁ ἀποκρινόμενος. τοῦ γὰρ μὴ καλῶς ἐρωτᾶν, πολλάκις οὐχ ὁ ἐρωτῶν αἴτιος. ἀλλ' ὁ ἀποκρινόμενος, ὅταν μὴ συγχωρῇ τοῖς τοιούτοις ἐξ ὧν ἐστι καλῶς ἐπιχειρῆσαι, τουτέστι διαλεκτικῶς πρὸς τὴν θέσιν. τὸ γὰρ καλῶς καὶ διαλεκτικῶς τὴν ἐπιχείρησιν γίνεσθαι καὶ τὸν συλλογισμὸν, οὐκ ἐπὶ τῷ ἐρωτῶν τι ἐστὶ μόνον, ὥσπερ οὐδ' ἐπὶ τῷ ἀποκρινομένῳ, ἀλλ' ἐπ' ἀμφοτέροις. κοινὸς γὰρ ἱδιαλεκτικὸς συλλογισμὸς γίνεται. ἀμφότεροι γὰρ γυμνασίας χάριν. διὸ δεῖ συντελεῖν εἰς αὐτὸν ἑκάτερον τὰ παρ' αὑτοῦ. συντελοῖεν δ' ἂν ἐὰν ὁ μὲν ἐρωτῶν οὕτως ἐρωτᾷ ὥσπερ εἴρηται. ὁ δὲ ἀποκρινόμενος πάλιν οὕτως ἀποκρίνηται, ὡς ὑπέθετο. διὰ τοῦτο γὰρ εἶπε, δεῖ τὸν ἀποκρινόμενον συγχωρεῖν τοῖς ἐνδόξοις. ὅταν οὖν μὴ δεόντως ἀποκρίνηται, αὐτὸς παρέχει τὴν ἀνάγκην τοῦ μὴ διαλεκτικῶς ποιεῖσθαι τὰς ἐρωτήσεις πρὸς τὸ προκείμενον. ὡς τὰ ἀντικείμενα οἷς ἐρωτᾶται, καὶ βούλεται λαβεῖν διδόναι διὸ ἀναγκαῖόν ἐστι πρὸς τὸν λέγοντα τουτέστι πρὸς τὴν ἀπόκρισιν ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ἀλλὰ μὴ πρὸς τὴν θέσιν, αὐτὸς πάλιν ἐξήγησιν ἐπενεγκὼν, δυσκολαίνοντες οὖν φησὶν ἀγωνιστικὰς, καὶ οὐ διαλεκτικὰς ποιοῦνται τὰς διατριβάς. τὸ γὰρ ἀγωνιστικῶς διαλέγεσθαι καὶ ἐκ πάντος πειρᾶσθαι τρόπου καὶ διὰ τῶν τυχόντων περιτρέπειν τὸν ἀποκρινόμενον, οὐ πρὸς τὴν θέσιν ἐστὶν, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. οὐκ αὐτὸς οὖν ἐπιτιμήσεως ἄξιος. καί τοι κακῶς καὶ οὐ διαλεκτικῶς ἐρωτῶν, ἀλλ' ὁ τὴν αἰτίαν παρέχων τῆς τοιαύτης ἐκ τροτῆς. ὁ ποῖός ἐστιν ὁ ἐν τῷ πλάτωνος γοργίᾳ καλλικλῆς, μηδὲν μή τε τῶν ἀληθῶς, μή τε τῶν ἐνδόξων συγχωρῶν. μίαν μὲν οὖν αἰτίαν ταύτην εἶπε τοῦ μὴ τὴν αὐτὴν ἐπιτίμησιν γίνεσθαι λόγου καθ' αὑτόν τε, καὶ ἐρωτώμενον. προστίθησι δὲ τούτοις, ὅτι καθ' αὑτοὺς μὲν λόγοι ἐξεταζόμενοι ἂν ὦσι ψευδεῖς, οὐκ ἔτι ἐπιτιμῶνται. τῷ, γυμνασίας χάριν ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ἀλλ' οὐ διδασκαλίας. ἐνταῦθα δῆλον ὅτι, οὐ δεῖ τὰ ληθῆ μόνον συλλογίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ ψευδῆ. τούτου δ' αἴτιον ὅτι πειρᾶται μὲν ὁ διαλεκτικὸς τὸ τιθέμενον διὰ ἐνδόξων κατασκευάζειν. ὅταν οὖν ἀληθὲς ᾖ τὸ κείμενον, δῆλον ὅτι τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ πρόκειται δεῖξαι τῷ ἐπιχειροῦντι. ὃ ἀνάγκη ψεῦδος εἶναι. καὶ τὰς τοῦτο δεικνυούσας προτάσεις. οὐ γὰρ οἷόν τε ἐξ ἀληθῶν ψεῦδός τι δειχθῆναι. δεῖ οὖν τὰ ψευδῆ προτείνειν. ἐνίοτε δὲ καὶ ψευδὴς φησὶν ἡ θέσις ᾖ, διὰ ψευδῶν ἀναιρετέον αὐτήν. ἂν ᾖ τῷ ἀποκρινομένῳ μᾶλλον δοκοῦντα τὰ ψευδῆ τῶν ἀληθῶν. ἐκ γὰρ τῶν ἐκείνῳ δοκούντων καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνου τιθεμέ-
» νων καὶ συγχωρουμένων, προϊόντος τοῦ λόγου μᾶλλον ἔσται πεπεισμένος. Δεῖ
» δὲ τὸν καλῶς μεταβιβάζοντα, διαλεκτικῶς καὶ μὴ ἐριστικῶς. Ἢ ἐξ ἀληθῶν ἐπὶ ψεῦδος, ἢ ἀπὸ ψευδῶν εἰς ἀληθὲς μεταφέροντα τινὰ λόγον, ὡς τὸ ἀντικείμενον δεῖξαι, διὰ τοῦ ἀντικειμένου, δεῖ φησι, τὸν διαλεκτικῶς διὰ ἐνδόξων ἀλλὰ μὴ ἐριστικῶς παραλογιζόμενον δεῖξαι. μὴ δὲ διὰ ἐπιπολαίων τινῶν καὶ φαινομένων. ὡς γὰρ τὸν γεωμέτρην διὰ γεωμετρικῶν ἀρχῶν δεῖ τὰς δείξεις ποιεῖσθαι, οὕτω καὶ τὸν διαλεκτικὸν, διαλεκτικῶς. αὗται δέ εἰσιν αἱ ἔνδοξοι, ἄν τε ἀληθὲς ἄν τε ψευδὲς ᾖ τὸ δεικνύμενον. Ἐπεὶ δὲ φαῦλος κοινωνὸς ὁ ἐμποδίζων τὸ κοινὸν ἔργον, οὕτω καὶ ἐν τοῖς διαλεγομένοις οὗτοι δέ εἰσιν, οἱ τοῦ γυμνάζεσθαι χάριν, τῆς διὰ λόγων συνουσίας ποιούμενοι κοινὸν ἔργον, ἄν τε ὁ ἐρωτῶν, ἄν τε ὁ ἀπο-

κρινόμενος εὖτε ποιῇ, παραβαίνων τὸν τοῦ διαλεκτικοῦ σκοπὸν, ἐπιτιμήσεώς ἐστιν ἄξιος. εἰπὼν δὲ καὶ ἐν τῷ λόγῳ καὶ ἐν τοῖς διαλόγοις κοινόν τι ἔργον προκεῖσθαι, καὶ γὰρ ἐν τῷ διαλέγεσθαι, προσέθηκε πλὴν τῶν ἀγωνιζομένων. διό τι δὲ τούτοις κοινόν τι ἔργον οὐ πρόκειται, ἐδήλωσεν. ἀμφότεροι γὰρ οἱ ἀγωνιστικῶς διαλεγόμενοι ἐφίενται φαινομένης νίκης. ἀδύνατον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ ἅμα τοὺς ἀντιλέγοντας ἀλλήλους νικᾶν. πλείω γὰρ ἑνὸς ἀδύνατον. διαφέρει δὲ οὐδὲν τὸν ἐρωτῶντα ἢ τὸν ἀποκρινόμενον εἶναι τὸν ἐμποδίζοντα τὸ κοινὸν ἔργον. ἑκάτερος γὰρ αὐτῶν, ἐριστικῶς ποιεῖται τὴν συνουσίαν. καὶ γὰρ ὁ ἐρωτῶν, ἐριστικῶς ἐρωτᾷ. καὶ ὁ ἀποκρινόμενος οὐδίδωσι τὸ φαινόμενον ἔνδοξον. οὐ δὲ καθὸ ὁ ἐρωτῶν τὴν ἐρώτησιν ποιεῖ ἐκ λαμβάνει, ἀλλ' ἐπηρεάζει. καὶ μὴ διδῶ τὰ δοκοῦντα καὶ ἔνδοξα. καὶ μὴ ἐκδέχηται πυθέσθαι καὶ ἀκοῦσαι τί ποτε βούλεται ὁ ἐρωτῶν. ἀλλὰ πρὸ τοῦ πληρῶσαι τὴν ἐρώτησιν προαρπάζων τὸν λόγον καὶ ἀπαρνούμενος μὴ συγχωρῇ. δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι μὴ ὁμοία ἡ ἐπιτίμησις λόγου, καθ' αὑτόν, τε καὶ ἐν ἐρωτήσει. οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸν μὲν λόγον φαῦλον εἶναι ἐξεταζόμενον καθ' αὑτόν. τὸν μέν τοι ἐρωτῶντα αὐτὸν ὡς ἐνδέχεται βέλτιστα διειλέγχθαι πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον, εἰ εἴη δυσκολαίνων καὶ μὴ ποιούμενος κατὰ δόξαν τὰς ἀποκρίσεις. Ἄλλως. οὐδὲν γὰρ κωλύει τὸν μὲν συλλογισμὸν φαῦλον εἶναι αὐτὸν καθ' αὑτὸν, διὰ δὲ ἐξ ἀδόξων προτάσεων συλλογισθῆναι. τὸν δὲ ἐρωτῶντα καλῶς καὶ ἀμεταπτώτως πρὸς τὸν ἀποκρινόμενον διαλεχθῆναι. οὐ γὰρ συνεχώρει αὐτῷ ὁ ἀποκρινόμενος ἐνδόξους προτάσεις, ἀλλὰ ἀδόξους. ὥστε οὐ μεμπτέος, εἰ ἐξ ὧν συνεχωρεῖτο, ἐποιεῖτο καὶ τὸν συλλογισμόν. ἀδύνατον γὰρ ἦν ἄλλως συλλογίσασθαι πρὸς τοὺς δυσκολαίνοντας καὶ μὴ καλῶς ἀποκρινομένους. πρὸς γὰρ τοὺς τοιούτους οὐ δυνατὸν τὸν ἐρωτῶντα ποιεῖν συλλογισμοὺς οἵους βούλεται. ἀλλ' οἵους ἐνδέχεται. ἐκεῖνος μὲν γὰρ βούλοι τ' ἂν ἔνδοξον ποιῆσαι συλλογισμόν. τοῦ μὴ συγχωροῦντος τὰ ἔνδοξα, ἀνάγκη συλλογίσασθαι αὐτὸν ὡς ἐνδέχεται καὶ ἐξῶν κρατήσει. οὕτως γὰρ ποιῶν οὐ μεμπτέος ἂν εἴη. ἐπεὶ δέ ἐστιν ἀδιόριστον, πότε τἀναντία λαμβάνουσι. λέγει γίγνεσθαι καὶ ἐν τῷ διαλέγεσθαι καθ' αὑτὸ ἁμαρτίας ἐν λόγοις. καὶ παρὰ τὴν ἄγνοιαν. καὶ ὅτι οὐ διώρισται πότε τὰ ἀντικείμενα καὶ πότε τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνουσι. διὰ γὰρ δ' ἀγνοεῖν εὖτε πολλάκις ἐν τοῖς λόγοις ἁμαρτάνου. καὶ ταῦτα συμβαίνει καὶ ἐφ' ἑαυτῶν λέγοντας καὶ ἀποκρινομένους. ὁ γὰρ λέγων πάντα εἶναι καθ' εἱμαρμένην, καὶ εἶναι τινὰ ἐφ' ἡμῖν, τὰ ἀντικείμενα λέγων αὐτῷ, λανθάνει. ἀλλὰ καὶ ὁ ἄπειρον λέγων ἀπὸ ἀπείρου περιέχεσθαι, τὰ ἀντικείμενα ἑαυτῷ λέγων ἀγνοεῖ. δὲ γὰρ αὐτὸ ἄπειρον καὶ πεπερασμένον λέγει. ἀλλὰ καὶ ὁ ἀδιαφόρως περαίνων, ἀσυλλογίστως λέγων, τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνει. ἀξιοῖ γὰρ ὃ συνάγει, εὖτε λαμβάνειν. παρὰ δὴ τὴν ἄγνοιαν τούτων συμβαίνει καὶ ἐν τῷ διαλέγεσθαι τινὰ ἁμαρτίαν. θέμενος γὰρ ἀγαθὸν εἶναι δὲν πλοῦτον, ἂν οὕτω τύχῃ ἐρωτηθεὶς, εἰ ᾧ ἔστιν εὖ καὶ κακῶς χρῆσθαι, εὖτε οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν, συγχωρεῖ, ἢ εὖτε οὐ συγχωρεῖ. ἀλλ' ἀνανεύσας οὐ συνεχώρησε τὸ ἀγαθὸν, ἀγαθὸν ποιεῖν. ὃ ἔστιν ἐναντίον τῇ θέσει. φαῦλοι δὲ λόγοι παρὰ τὸ μὴ διωρίσθαι, τὰ τοιαῦτα γίνονται. πολλάκις δὲ καὶ τῆς τοιαύτης κατὰ τοὺς λόγους ἁμαρτίας αἴτιος ὁ ἀποκρινόμενος. τοῖς μὲν οὕτως ἐρωτωμένοις, οὐ συγχωρῶν. τοῖς δ' ἤτοι ἀντικείμενα τῷ κειμένῳ λαμβάνουσιν, ἢ τὸ ἐν ἀρχῇ εὐθὺς αἰτουμένοις συγχωρῶν. διὸ οὐκ ἂν αἰτίαν ἐν τοῖς τοιούτοις ἔχοι ὁ ἐρωτῶν, ὡς ἐρωτῶν τοιαῦτα. δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι μὴ ὁμοία ἡ ἐπιτίμησις, τοῖς τε λόγοις, καὶ τοῖς ἐρωτῶσι. καθ' αὑτὸν δὲ τῷ λόγῳ πέντε εἰσὶν ἐπιτιμήσεις. Δείξας ὅτι μὴ αἱ αὐταὶ ἐπιτιμήσεις καθ' αὑτόν, τε καὶ ἐξεταζομένῳ λόγῳ καὶ ἐρωτωμένῳ, νῦν πόσαι καὶ ἐπὶ τίσιν αἱ καθ' αὑτὸν ἐπιτιμήσεις τῷ λόγῳ γίνονται, λέγει. πέντε δέ φησιν εἶναι,

ὧν πρώτη, ὅταν ἐκ τῶν ἠρωτημένων μηδὲν συμπεραίνηται, μή τε δὲ προκείμενον, μή τε ἄλλό τι, ἂν ἀσυλλόγιστον ᾖ. καὶ ἔτι ψευδεῖς ὦσιν αἱ κείμεναι προτάσεις, ἢ ἄδοξοι πᾶσαι, ἢ τινὲς αὐτῶν, ἐφ' αἷς ἐπιφέρεται τὸ συμπέρασμα. πρὸς δὲ τούτοις, μή τε ἀφαιρεθέντων τινῶν, μή τε προστεθέντων, συνάγεται τὸ συμπέρασμα. τὸ γὰρ ψευδεῖς καὶ ἀδόξους λαμβάνοντα προτάσεις μηδὲν συνάγειν, παντάπασιν ἄτοπον. τοιοῦτον ἐν τῇ φυσικῇ ἀκροάσει ἔδειξε λόγον ὄντα καὶ τὸν μελίσσου. καὶ τὸν παρμενίδου. καὶ γὰρ ψευδῆ λαμβάνουσι, καὶ εἰσὶν ἀσυλλόγιστοι. τοιοῦτον γὰρ ὁ λέγων δὲ παρὰ τὸ ὄν. οὐκ ὄν. τὸ οὐκ ὂν οὐδὲν, ἓν ἄρα τὸ ὄν. οὐ γὰρ εὖτε συνάγεται. οὕτως μὲν οὐ δοκεῖ δὲ προκείμενον συνάγειν, ἀλλ' ἄλλό, τι συνάγει συλλογιστικῶς. τὸ γὰρ παρὰ τὸ ὄν, οὐδὲν συνάγει. ὃ δὲ λέγει τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, τὸ μὴ γενόμενον οὐκ ἔχει. ἀλλὰ μὴν δὲ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει, οὔτε τὸ προκείμενον, οὔτε ἄλλό τι συλλογίζεται, πρὸς τῷ καὶ τὰ λαμβανόμενα ψευδῆ τε καὶ ἄδοξα λαμβάνειν. διὸ εἶπεν ἐπ' αὐτοῦ ἐν τῇ φυσικῇ, μᾶλλον δὲ ὁ μελίσσου φορτικός. ὅταν οὖν φησι μή τε λαμβανομένων ἃ ἔστιν ἰσοδύναμα τοῖς κειμένοις μή τε προστιθεμένων τινῶν, μή τε ἀφαιρουμένων, μή τε τῶν μὲν ἀφαιρουμένων, τῶν δὲ προστεθέντων, δύναται συλλογιστικῶς συνάγεσθαι, ἀπὸ τὴν προειρημένην ἐπιτίμησιν, ὁ λόγος ἂν εἴη. ταύτην δὲ προστέθεικε τὴν κυρίως ἀσυλλόσιστον συμπλοκὴν λαμβάνων. καὶ μηδὲ βοηθείας τινὸς τυχεῖν δυναμένην, πρὸς τὸ δοκεῖν μὴ λ. ἀσυλλόγιστον. ὁ ποῖός ἐστιν ὁ τῶν μελίσσου λόγος ὁ προειρημένος. δευτέραν δὲ τίθησιν ἐπιτίμησιν. εἰ αἱ μὲν προτάσεις συλλογιστικῶς κείμεναι εἶεν, καὶ ὁ λόγος εἴη συλλογιζόμενός τι. μὴ μέν τοι δὲ προκείμενον. ἐκ τοιούτων τε καὶ οὕτως ὡς εἴρηται πρότερον. τουτέστιν, ἢ ψευδῶν ἢ ἀδόξων ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιτιμήσει. καὶ εἴη ἂν μετὰ τὴν πρώτην ἐπιτίμησιν ἥτις ἐγένετο ὠδὶ τῷ πάντα ἡμαρτημένως ἔχοντι λόγῳ, δευτέρα ἡ ὠδὶ συλλογιζομένῳ μὲν, οὔτε δὲ δὲ προκείμενον, οὔτε διαληθῶν τε καὶ ἐνδόξων. τοιοῦτος ἂν εἴη ὁ παρμενίδου λόγος, δεικνὺς μέν τι καὶ συνάγων, ἀλλ' οὐ τὸ προκείμενον. καὶ ἔτι διὰ ψευδῶν, τρίτη ἐπιτίμησις, εἰ προστιθέμενόν τι συνάγει τὸ προκείμενον συλλογιστικῶς. τὸ μέν τοι προστιθέμενον, χεῖρόν τε εἴη τῶν κειμένων καὶ ἠρωτημένων. καὶ ἧττον ἔνδοξον τοῦ συμπεράσματος. δοκεῖ δὲ τὰ γνωριμώτερα ἐν τοῖς λόγοις παραλείπεσθαι. ὅταν οὖν τὸ παραλειπόμενον, ἀγνωστότερόν τε τῶν κειμένων, καὶ ἀδοξότερον τοῦ συμπεράσματος, ἐπιτιμήσεως ὁ λόγος ἄξιος. τετάρτη ἐπιτίμησις, ἂν ἀφαιρουμένου ἀπὸ τοῦ λόγου, ἐκ τῶν λειπομένων συνάγηται, ἀλλ' οὐ συλλογιστικῶς ἔχουσιν οἱ παρέλκοντες λόγοι. εἰ γὰρ δεῖ τὸ συναγόμενον κατὰ συλλογισμὸν, ᾧ ταῦτα εἶναι συνάγεσθαι, ἐν οἷς λόγοις ἀφαιρεθέντων τινῶν, τὰ αὐτὰ συνάγεται, δῆλον ὅτι τὰ εἰλημμένα οὐ πρὸς δὲ εἶναι τὸ συμπέρασμα, πέμπτην ἐπιτίμησιν εἶναι, φησὶν εἰ ἐξ ἀδοξοτέρων καὶ ἧττον πιστῶν τοῦ συμπεράσματος ὁ λόγος εἴη, ἢ ἐξ ἀληθῶν μὲν χαλεπωτέρων δὲ δειχθῆναι τοῦ προβλήματος. ὑφ' ἕνα δὲ τρόπον ἐπιτιμήσεως ἀμφότερα τὰ προειρημένα ἔταξεν. ἐπειδὴ ἐν ἀμφοτέροις, τῷ τε ἀδοξότατα τὰ λαμβανόμενα εἶναι, καὶ τῷ χαλεπώτατα δειχθῆναι, ἓν ἐστι δὲ ἁμαρτανόμενον. τὸ ἧττον εἶναι πιστὰ τὰ λαμβανόμενα τοῦ συμπεράσματος. ἀδοξότερα μὲν οὖν λαμβανόμενα ἐν τῷ λόγῳ, εἰ βωμοί εἰσι θεός. πλείονος δὲ πραγμάτος δεόμενα, εἴτις δεικνύει τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, διὰ τὸ κίνησιν αὐτὴν αὐτοκίνητον εἶναι. τό, τε γὰρ τὴν ψυχὴν κίνησιν δεῖξαι. χαλεπόν. τό, τε κίνησιν οὖσαν κινεῖσθαι, χαλεπώτερον. ἑρμῖνος μέν τοι τὴν ἀπὸ τῆς θέσεως καὶ τῆς ἀφαιρέσεως, ἐπιτίμησιν μίαν φησὶν εἶναι. τὴν δ' ἀπὸ τοῦ διὰ ἀδοξοτέρων ἢ διαληθῶν πλείονος δεομένην λόγου, εἰς δύο ἐπιτιμήσεις διαιρεῖ. εὖτε δὲ ποιῶν, ποιεῖ καὶ τὴν δευτέραν ἐπιτίμησι, τὴν αὐτὴν τῇ τετάρτῃ, ἢ δὶς παραλαμβανόμενον δὲ, ἐξ ἀδοξοτέρων. καὶ γὰρ ἡ δευτέρα εὖτε εἶχεν, εἰ καὶ μὴ τὸ προκείμενον συλλογίζεται, ἀλλ' ἄλλό τι. οὐ δεῖ δὲ πάντων τῶν προβλημάτων ὁμοίως ἀξιοῦν τοὺς συλλογισμούς. τὸν διαλεκτικὸν συλλο-

γισμὸν διὰ δόξεων προτάσεων ἀξιῶν γίνεσθαι· νῦν φησὶν ὅτι οὐ πάντων ὧν προβλημάτων ἐμοίως ἀνάγκη δόξους εἶναι τὰς προτάσεις· οὐ γὰρ οἷόν τε ἔσται ὅτι μὴ δὲ τὰ προβλήματα πάντως ὅμοια· ἀλλ' ἔστιν αὐτῶν τὰ μὲν φύσει ἁπλᾶ καὶ δύσπιχείρητα· φύσει δὲ, οἷον πότερον, τὸ δι' ἡ ἀρτιοι οἱ ἀστέρες· τὰ δὲ χαλεπώτερα καὶ οὐκ εὔπορα πρὸς ἐπιχείρησιν· ἐχόντων δὲ ὧν προβλημάτων ταύτην πῶς διαφοράν, ἀδιώατον πάντα ὁμοίως διὰ δόξων διεκνυσθαι προτάσεων· ἀλλ' ἑκάστα προβλήματα ὁ τοιοῦτος διδάξει δόξαν ληφθῆναι, τοῦτο δὲ πορήσασι· οὐδὲν γὰρ ἧττον ἔσται διαλεκτικῶς διεγμένα, τῶν διὰ συμβόρων ἀνδρῶν διειλεγμένων, τὰ ἧττον τούτων διεκνύμενα. ὅταν μὴ
» οἷόν τε τὸ πρόβλημα διὰ δόξοτοδρων ληφθῆναι. Φανερὸν δὲ ὅτι οὐ δὲ λόγῳ ἡ αὐτὴ ἐπιτίμησις πρὸς τὸ πρόβλημα καὶ καθ' αὑτόν. Φανερὸν δὲ οὖν φησι καὶ διὰ τούτου γίνεσθαι δ' μὴ πῶς αὐτῶν ἐπιτίμησιν λόγω γίνεσθαι, καθ αὑτόν τε ἐζητασμένῳ καὶ εἰ πρὸς τὸ πρόβλημα ἐζητάζοιτο πρὸς ὁ γίνηται. ψεκτὸς γάρ τις δοκῶν εἶναι καθ' αὑτὸ ὡς πρὸς δ πρόβλημα ἐζητασμένος ὁ τοιοῦτος οὐ δόξει ψεκτὸς εἶναι· καὶ ἔμπαλιν ὀκ ὢν ψεκτὸς, εἰ πρὸς τὸ πρόβλημά τις αὐτὸν ἐζητάζοι, ψεκτὸς ἂν εἴη· καθ' αὐτὸν μὲ ψεκτὸς τις ὢν λόγος διὰ γνωσιμωτέρων, ἢ διὰ δοξοτοδρων συλλογιζόμενος, ἀδόξῳ πρὸς τὸ πρόβλημα ἐζητασμένος, ψεκτὸς ἔσται καὶ ἐπιτιμήσεως ἄξιος τῷ διὰ τῶν ἐνδόξων ἢ διὰ δοξοτοδρων διαφθεῖραι. ὁ γὰρ αἱρῶν, τὰ πάντα καθ' ἑαυτὰ μὴν ἐζητασμένην γίνεσθαι, καὶ μάτην λύει τε ἐπαίνους καὶ τοὺς λόγους, καθ' αὐτὴν μὲν ἐζητασμένος οὐκ ἂν ἄξιος ἐπιτιμήσεως φαίνοιτο· εἰδέ τις αὐτὴν ἐζητάζοι πρὸς τὸ πρόβλημα ἀδιαφόρως ἂν ἔχειν δόκοι, τῷ διὰ τῶν ἐνδόξων καὶ ἀδόξοτοδρων διαφθεῖραι τὸ προκείμενον διαφθεῖραι διὰ τῶν ἀναιρεῖσθαι πάντα τὸ συλλογιζόμενον, ἀλλὰ καὶ δ' ἐφ' ἡμῖν. οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ ἔστιν πῶς ἀναιρεῖσθαι πάντα τὸ συλλογιζόμενον, ἀλλὰ καὶ δ' ἐφ' ἡμῖν ἀναιρεῖται, ὡς μάτην ἔστιν καὶ τὸ βουλεύεσθαι. Εἰπὼν δ' ἂν ποτὲ λόγος καὶ συμπέρασμα μὴ περὶ δρασμόνου χέρων. Καὶ ὅσον διαπτὸν διὰ ποτὲ λόγος καὶ συμπέρασμα μὴ περὶ δρασμόνου χέρων. τῷ μὴ πῶς αὐτὸ ἐπιτίμησι ἢ καθ' αὐτόν τε τῷ λόγῳ καὶ πρὸς τὸ πρόβλημα ἐζητασμένῳ. καθ' αὐτὸν μ' χέρων ὅτι λόγος, ὁ μὴ διὰ τῶν κφμένων συμπεραινόμενος δ' προκείμενον, τῷ διὰ τῶν λαμβανομένων συλλογιστικῶς τι δεικνῦσθος· εἰ δὲ πρὸς τὸ πρόβλημα ἐζητάζοιτο, φανείη ἂν ποτε ὁ λόγος ὁ μὴ συμπεραινόμενος, τὸ συμπεραινόμενον καλλίων. ὅταν ὁ μὲν συμπεραινόμενος διαίτησεων τινῶν συμπεράνηται βέλτιον, τὸ προβλήματος μὴ ὄντος βέλτιους, ἀναιρεῖσθαι μὴ διὰ βέλτιον, δεῖκνυσθαι· ὁ δὲ μὴ συμπεραινόμενος προσδέηται μὲν προτάσεως τινος, ἀλλ' ἐζ ἀνάγκης τοῖς κφμένοις ἑπομένης καὶ ἀναιρούσης· ἡ δὲ ἰσχὺς τοῦ λόγου, οὐ τῇ ἐλλημμένῃ, ἀλλὰ μὴ οὐ τῇ λειπούσῃ. Τοῖς δ' διὰ ψευδῶν ἀληθὲς συμπεραινομένοις, οὐ δίκαιον ἐπιμαῶν· γράφεται καὶ δίκαιον καὶ οὐ δίκαιον· καὶ τὰ προσεθέντα ἔοικε μᾶλλον ἀκόλουθα εἶναι τῷ οὐ δίκαιον· ἐπεὶ γὰρ δέδεικται οὐ τοῖς ἀναλυτικοῖς ὡς ὅλως ἔστιν οὐ μόνον διὰ ἀληθῶν, ἀλλὰ καὶ διὰ ψευδῶν συλλογίζεσθαι, ὅταν τὰ ψευδῆ διὰ τῶν ἀληθῶν δεικνύῃ, οὕτω δὲ καὶ οὐ παρακολουθήματα ἢ μᾶλλον τῶν ἀληθῶν, οὐ δίκαιον ἐπιτιμᾶν καὶ τοῖς διαλεκτικῶς δεικνύουσι τὸ προκείμενον· ἐὰν δὲ ἢ δίκαιον ἐπιτιμᾶν, λέγοι ἂν ὅτι ἄξιον ἐπιτιμᾶν τούτοις, οἷς οὐ διὰ ἀληθῶν τὸ προκείμενον δεικνύειν, αἱροῦνται μᾶλλον διὰ ψευδῶν. ὅταν δὲ ἀφ' ὁμοίων ἢ λυσις, τοιοῦτος, ἐζ ἀληθῶν καὶ οἰκείων τὸ δεικνυμένου δεικνύῃ αὐτὸ, ἐλήφθαι ἄλλη τις πρότασις μὴ συντελοῦσα πρὸς τὸ συμπέρασμα, οὐκ ἔσται παρὰ ἐκείνου ἢ τοι ἀπ' ἐκείνης τῆς προτάσεως συλλογισμὸς ἀλλ' ἀρ' ἀπὸ τῶν ἄλλων· εἰ δὲ εἴη διὰ γινόμενον ἐπ' αὐτῷ συμπέρασμα συντελοῦν εἰς ἄλλου τινὸς ἀπόδειξιν, εἴη ἂν πρὸς διὰ τὸ συμπέρασμα τοῦ αὐτοῦ δεικνύμενον, συντελῶν καὶ ὁ λόγος ὃς ἦν ἀπόδειξις τῆς συντελούσης εἰς τὸν ἀδύτορον γινόμενον λόγον προτάσεως. Τοιοῦτοι γὰρ οἱ προσυλλογισμοί· ἐὰν δὲ φαίνηται καὶ συντελῶν, σόφισμα ἄρα καὶ ὁκ ἀπόδειξις· εἰ δέ τι εἴη μηδεμίαν οἰκειότητα ἔχον πρὸς διὰ τῆς ἀποδείξεως συμπέρασμα, οὐκ ἔσται πρὸς ἐκεῖνο συντελῶν ὁ προειρημένος συλλογισμός. Εἰ δὲ ἐζ ἀμφοτέρων τι δοκούντων δεικθῆ, μὴ ὁμοίως δὲ δοκούντων, ἐὰν μὲν μὴ ἦσαν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις δόξαι, τοῦτο ἦν, οὐδόξοι, ἀλλ' ἡ μᾶλλον· ἢ

λον· ἢ δὲ ἧττον, οὐδὲν κωλύει τὸ δι' αὐτῶν δεικνύμενον συμπέρασμα ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων εὐδοξότερον εἶναι· οὐ γὰρ κεκώλυται μὴ σφόδρα εὐδόξων οὐσῶν προτάσεων, τὸ συμπέρασμα σφόδρα εὔδοξον εἶναι· εἰ μὲν οὖν ἡ μὲν εὐδοξος ἦν τῶν προτάσεων, ἡ δὲ μήτε εὐδοξος· μήτε ἄδοξος ἦ, ἢ ἡ μὲν εὐδοξος ἡ δὲ ἄδοξος, τῷ τὸ μᾶλλον ἐχούσῃ καὶ τὸ συμπέρασμα ἀκολουθήσει. Ἔστι δέ τις καὶ αὐτῇ τοῦδε τοὺς λόγους ἁμαρτίαν. Ἁμαρτίαν φησὶν οὐ συλλογισμῷ γίνεσθαι, τοῦδε τὸ διὰ πλειόνων δεικνύσθαι· οὐδὲ διὰ ἐλαττόνων καὶ οὐ παρεχόντων τοῖς πλείοσι δεῖξιν ἐλλιμπάνοσι· δῆλον ὅτι τὰ τοῖς δεικνύουσι τὸ προκείμενον προσκείμενα ἐκποδὼν τοῦ πρόσκειται. ποιεῖ δὲ τὸ λεγόμενον φανερὸν διὰ παραδείγματος· ἔστω γὰρ συλλογίσασθαι ὅτι ἔστι δόξα μᾶλλον ἑτέρα ἑτέρας· προσεχῶς μὲν οὖν δεῖ συλλογίσασθαι λαβόντα οὐ πάσην οὐ οἷς ὅλη τὸ μὲν τι αὐτό· τὸ δὲ μὴ αὖ οὐ τούτοις τὸ μᾶλλόν ὅλη τὸ ἧττον· ἔστι δ' οὐ δόξη τὸ μὲν τι αὖ τὸ δὲ μὴ αὖ, καὶ ἐθήλεια ἂν ἄνθρωπον· λέγοντες· αὖ δέ τις οὐδὲ δι' ὀλίγων διεξαι τὸ προκείμενον, διὰ πολλῶν αὖ τὸ δεικνύῃ· λαμβάνων οὐ τοῖς πλείοσι καὶ αὐτὰ ταῦτα δι' ὧν μόνων οἷόν διεξαι τὸ προκείμενον, ἁμαρτάνοι ἄν· οἷον, εἰ πρῶτον μὲν αὐτήσαιτο οὐ οἷς τι αὖ τὸ καὶ μή, καὶ τὸ μάλιστα εἶναι· καὶ πρὸς τούτοις λαμβάνοι τὸ δόξαν εἶναι τί αὐτό· τὸ δ' ἀληθὲς τῷ αὐτοδοξαστῷ, προσθείη δῆλον τὸ κυρίως αὖ τὸ μᾶλλον· οὕτω γὰρ κυρίως αὖ τὸ μᾶλλον ὄν. ὅτι καὶ τὸ αὐτοδοξαστὸν, μᾶλλον δοξαστὸν τῶν τινῶν. ἀδῆλον ὅτι οὐκ ἔχει τὸ αὖ τὸ ἔχον δὲ κείμενον μᾶλλον, ἄλλο ἄλλου δοξαστὸν εἶναι, εἰ προσλάβοι πᾶν τὸ πρὸς τὸ μᾶλλον γινόμενον μᾶλλον εἶναι. ὁ ἴσον ὅλη τῷ τῶν πρὸς ἄλληλα λεγομένων, τὸ πρὸς τὸ μᾶλλον τοιοῦτον, λεγόμενον καὶ αὖ τὸ μᾶλλον τοιοῦτος. οἷον ἡ ἐπιστήμη πρὸς ἐπιστητὸν· καὶ ἡ τοῦ μᾶλλον ἐπιστῆσθαι, μᾶλλον ἐπιστήμη· οὕτω καὶ ἀληθήσεως· ἐπεὶ τοίνυν καὶ ἡ δόξα δοξαστοῦ ὅλη, καὶ τοῦ μᾶλλον δοξαστοῦ, ἔσται μᾶλλον ἡ δόξα· ἔσται ἆρα μᾶλλον δόξα αὐτὸ ἀληθής· ἡ ὅλη μᾶλλον ἀκριβὴς τῶν τινῶν· ὥσπερ καὶ ὧδε τῶν δοξαστῶν· ὁ δὴ ταῦτα εἰς πῶς τὸ προκειμένου διεξιεν λαμβάνων ἔχει οὐ αὐτοῖς ἡ τημόνον καὶ κείμενον· τὸ γὰρ εἶναι τινὰ δόξαν αὐτοαληθῆ· ἡ γὰρ ἧττηται δὲ καὶ αὐτὸ δόξαν ἀληθῆ εἶναι, ὅσον σημαίνει τὸ εἶναι τινὰ καὶ αὐτοδόξαν. ἀλλὰ καὶ ὅσον ἐληφθὲ τὸ μάλιστα εἶναι ἐκάστου ὃ λέγεται αὐτὸ, ἐξ ὧν τὸ προκείμενον συνάγεται τὸ εἶναι τινὰ δόξαν ἀκριβεστέραν. τοιοῦτοι μᾶλλον τῶν ἄλλων· ἡ γὰρ ἀκριβεστέρα δόξα, μᾶλλον τῶν ἄλλων δόξα· αὐτῷ γὰρ αὐτὸ, αὐ τούτῳ μάλιστα καὶ ἀκριβέστερον· αὖ δὲ δόξη τὸ αὐτό· αὖ δόξη αὖρα τὸ μάλιστα καὶ ἀκριβέστατον ἄλλως· ὅτι ἔστι τίς δόξα μᾶλλον ἑτέρας· ὅσον γοῦν ἔσται δι' ὀλίγων διεξαι οὕτως· ἔστι δόξα κυρίως καὶ οὐ κυρίως· πᾶν δὲ τὸ κυρίως καὶ οὐ κυρίως, ἔστι μᾶλλον καὶ ἧττον· εἰ δέ τις αἰτήσειε καὶ λάβοι πλείονα προτάσεις, εἶτα συλλογίσαιτο οὕτως· εἰ τὸ ἕνα σον δοξαστὸν ὅλη, τὸ αὐτὸ ἕνα σον μᾶλλον δοξαστὸν ὅλη καὶ αὐτοαληθῶς δοξαστόν· ἧττον αὐτὸ ἕνα σον δοξαστόν· ὥστε τῶν τινῶν ἑνάσων τὸ αὐτὸ ἕνα σον, αὐτοδοξαστὸν, ἧττον μᾶλλον δοξαστόν· ὥστε καὶ ἡ αὐτὸ δόξα μᾶλλον ἔσται ἀκριβὴς τῶν τινῶν δοξαστῶν· τίς δ' ἡ ἁμαρτία τῶν οὕτω διῃρημένων, καὶ τίς ἡ τῶν διὰ τῶν λόγων μοχθηρία, προστίθησι· ποιοῦσι γὰρ τὰ ἐξωθεν καὶ ἐκ τοδιόδου προστιθέντα λανθάνειν τὰ διὰ συμπεράσματος αἴτια ἢ τοι τὸ μέσον, παρ' ὃ καὶ δι' ὃ συλλογισμὸς γίνεται. Δῆλος δὲ ὅτι λόγος, οὗ μὲν φρόπον καὶ δημοσιώτατον, εἰ εἴη συμπεπερασμένος. Δῆλος λόγου λέγει, τὸν φανερόν τε, καὶ ἀληθῆ· λέγει δὲ τοιοῦτον γίνεσθαι τεῖχος· καθ' ἕνα μὲν δ' ὃ τὸν φανερώτατον καὶ πᾶσι γνώριμον, ἐὰν ἐκ τοιούτων προτάσεων συμπεραινόμενος ἢ τὸ προκείμενον· ὥστε μηδὲν ἐπερωτῆσαι τὸν προσδιαλεγόμενον· τοδὲ μηδενὸς τῶν ἐλλιμμένων, διὰ τὸ γνώριμον καὶ σαφὲς αὐτῶν· τοιοῦτος δ' ἂν εἴη, ὁ ἐκ τῶν γνωρίμων τε καὶ ἐνδόξων καὶ ἀμέσων καὶ μηδὲν δεομένων διεξεως, σωζόντων τὸ προκείμενον· δίον, πᾶς ἄνθρωπος ζῷον πεζόν· πᾶν ζῷον πεζὸν, ζῷον.

Κατὰ δύτορον δέ. Ὁ τρόπος σωζῆσθαι δοκεῖ· τὸ αὐτὸ γὰρ τῷ ὃς μάλιστα λέγει· ὀλίγοι γάρ εἰσιν οἱ ἐζ ἀναποδείκτων προτάσεων λαμβάνομενοι· πολλοὶ γὰρ καὶ συνήθεις, οἱ λαμβάνοντες μὲν προτάσεις τὰς προσεχῶς δεικνούσας τὸ προκείμενον·

ἔχοντες μὲν τοι τὰς προτάσεις ἄλλων λόγων συμπεράσματα. τουτέστι προσυλλελογισμένας καὶ διὰ τοῦτο φανερὰς. ὡς γὰρ ἐν ταῖς ἀποδείξεσι, πρώτη μὲν καὶ κυριωτάτη, ἡ ἐξ ἀμέσων καὶ πρώτων. δευτέρα δὲ ἡ διὰ τοιούτων, ἃ διὰ μέσων δείκνυται, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν φανερῶν λόγων. μάλιστα μὲν φανερὸς ὁ διὰ γνωρίμων καὶ μὴ δεομένων δείξεως. δεύτερος δὲ ὁ διὰ δεδειγμένων, καὶ διὰ τοιούτων γνώριμος. τρίτον δὲ τρόπον τοῦ δήλου λέγει, εἰ ἐλλείπει μὲν καὶ μὴ εἴη πάντα εἰλημμένα τὰ ἐφ' οἷς τὸ συμπέρασμα ἢ διὰ τὸ λεῖπον σφόδρα ἐνδοξόν τε καὶ γνώριμον. τοιοῦτος καὶ ὁ δοκῶν μονολήμματος, ἀναπνεῖς, ζῆς ἄρα. γνώριμον γὰρ τὸ παραλελειπόμενον τὸ πᾶν ἀναπνέον ζῆ. τοιαῦτά ἐστι καὶ τὰ ἐνθυμήματα οὗτοι κολάσεως ἄξιοι. ἱερόσυλοι γὰρ. παρεῖται γὰρ τοὺς ἱεροσύλους ἀξίους εἶναι κολάσεως. ψευδὴς δὲ λόγος καλεῖται τεταχῶς. ὅτι κατὰ τέσσαρας τρόπους ψευδὴς γίνεται λόγος. καθ' ἕνα μὲν καὶ πρῶτον, ἂν φαίνεται μὲν συνάγων τὸ προκείμενον, μὴ συνάγῃ δὲ ἀλλ' ᾖ ἀσυλλόγιστος, ὅν φησιν ἐριστικὸν εἶναι. ἔστι δὲ ἐκφαινομένων ἐνδόξων μὴ ὄντων δὲ, ἕνα δὲ τὸν μὴ συλλογιζόμενον ὅταν συλλογίζεται μέν τις ἐκ τῶν λαμβανομένων. οὐ μέν τοι τὸ προκείμενον. τοῦτο δὲ συμβαίνειν φαίνεται μάλιστα τοῖς δι' ἀδυνάτου δεικνύουσί τι. τοῦτο δ' ἂν λέγοι, ἤτοι ὅτι πάντες οἱ εἰς ἀδύνατον ἀπάγοντες συλλογίζονται μὲν, οὐ μὴν τὸ προκείμενον. ἀλλ' ἔστιν ὁ συλλογισμὸς ψευδής. οὕτω γὰρ δείκνυσι τὸ προκείμενον, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. οὐ τῷ τὰ αὐτὰ δεικνύναι διὰ συλλογισμοῦ. ἢ οὖν τοῦτο λέγει ὡς ἑρμίνῳ δοκεῖ. ἢ μᾶλλον ὡς ἅπασι λέγει συμβαίνειν μάλιστα τοῖς εἰς ἀδύνατον ἀπάγουσι, τὸ μηδὲν πρὸς τὸ προκείμενον συλλογίζεσθαι πολλάκις, ὅταν ἀλλοτρίας τῆς ὑποθέσεως προτάσεις λάβῃ, καὶ συμπεραινόμενος τί ἀδύνατον, ἀξιώσῃ ἐπεὶ τοῦτο ἀδύνατον, τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποθέσεως λαμβάνειν. τὸ γὰρ μὴ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν γεγονέναι τὸ ἀδύνατον, καὶ γὰρ χωρὶς ταύτης ἐκ τῶν καταλειπομένων τὸ αὐτὸ ἀδύνατον συνάγεται, οὐδὲν πρὸς τὸ προκείμενον. τοῦτο δ' ἦν τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποθέσεως κατασκευάσαι. εἶπε δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς, ὅτι τὸ μὴ παρὰ τοῦτο, ἐν τοῖς ἀδύνατον λέγουσι λόγοις. τρίτος τοῦ ψευδοῦς λόγου τρόπος, ὅταν τὸ λαμβανόμενον μὲν συνάγῃ τὸ προκείμενον μὴ ᾖ, δὲ οἰκεῖα τὰ λαμβανόμενα τῷ δεικνυμένῳ. οἷον εἰ γεωμετρικόν τι δεικνύει, μὴ διὰ γεωμετρικῶν, ἢ ἰατρικὸν, μὴ διὰ ἰατρικῶν. καὶ τοῦτο ὁμοίως, ἄν τε ἀληθὲς ἄν τε ψεῦδος ᾖ τὸ συναγόμενον. ἡ γὰρ αἰτία τοῦ λόγου, τὸ μὴ διὰ οἰκείων γίνεσθαι τῷ προκειμένῳ. ὁ γὰρ δεικνὺς ὅτι τὰ περιφερῆ ἕλκη βραδύτερον θεραπεύεται, καὶ διὰ τοῦτο λαμβάνων τὸ, τῶν ἰσοπεριμέτρων σχημάτων μέγιστον εἶναι τὸ τοῦ κύκλου ἐμβαδὸν, οὐ δι' ἰατρικῶν ἰατρικὸν συλλογίζεται. κατὰ δὲ τὸν τέταρτον τρόπον ψευδὴς γίνεται λόγος, ὅτε διὰ ψευδῶν προτάσεων καὶ ἀμέσων τι συνάγεται. ἀλλ' οὐ τοῦ διότι, ἀλλὰ τοῦ ὅτι ὁ τοιοῦτος γίνεται συλλογισμός. εἰπὼν δὲ περὶ τοῦ τελευταίου τοῦ διὰ ψευδῶν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος συνάγοντος, περὶ τοῦ πρώτου λέγει τοῦ διὰ ψευδῶν ψεῦδος συνάγοντος, τὸν ψευδῆ λόγον εἶναι τοῦ λέγοντος καὶ ἐρωτῶντος αὐτὸν, ἁμαρτημά φησι. λέγων ὡς εἰπεῖν ψευδῆ, τὸν διὰ ψευδῶν ψευδῶς συλλογιζόμενον. ὃ δὴ τοιοῦτος λόγος, καθ' αὑτὸν μὲν ἐπὶ τιμήσεως ἄξιος οὐκ ἔστιν. εἰ γὰρ ἐστὶ συλλογισμὸς, εἴη ἂν ἁμαρτία τοῦ λέγοντος. καὶ οὐδὲ τούτου ἀεί. ἀλλ' ὅταν ἀγνοήσῃ ὅτι ψεῦδός ἐστι. καὶ γὰρ οὐ πᾶς ὁ λόγος μεμπτός. ἔστι γὰρ τις λόγος διὰ ψευδῶν ψεῦδός τι δεικνὺς, ὃν πολλῶν ἀληθινῶν λόγων μᾶλλον ἀποδεχόμεθα ὡς μᾶλλον δεικνύντα, καὶ συνεστῶντα τὸ προκείμενον. ἔστι δὲ οὗτος, ὁ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς γινόμενος. εἰ γὰρ τῷ τοιούτῳ λόγῳ ὑπόθεσίν τινα λαμβάνοντες καὶ ἐπὶ ταύτῃ πρότασίν τινα, ὅ, τι μάλιστα δοκοῦσαν (περὶ γὰρ ταύτης εἶπε τὸ ἐξ ὅτι μάλιστα δοκούντων ἀναιρεῖν τὸ ἀληθὲς) ἡ δὲ ἀσάφεια ἐν τῇ λέξει ὅτι μιᾶς οὔσης τῆς τοιαύτης προτάσεως, περὶ πλειόνων εἶπεν, ἐκ ταύτης τῆς ὑποθέσεως συνάγομέν τι ψεῦδος, δι' οὗ ἀναιροῦμέν τι τῶν ἀληθῶν. ἀλλ' ὅμως πρὸ πολλῶν λόγων ἀληθῶν ἀποδεχόμεθα μᾶλλον τὸν ὄντα ψευδῆ, ἐπεὶ ἀληθῶν ἀπόδειξις ἐστί. καὶ γὰρ εἰ τὸ συμπέρασμα

ψεῦδος

ψεῦδος ἔχει, ἀλλ' ὅτι δι' αὐτοῦ δείκνυτο ἀληθές. τὸ δὲ ἀντικείμενον, τῇ ψευδεῖ ὑποθέσει τοῦτο γὰρ ἐδήλου, διὰ τοῦ, δεῖ γὰρ τῶν κειμένων τι μὴ ᾖ. παντελῶς, ἀλλὰ δηλονότι τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ, ὁ τοιοῦτος λόγος καί τοι ψευδὴς ὢν, ἀπόδειξίς ἐστιν. ὥστε οὐ πᾶς λόγος ψευδὴς, ψεκτὸς, ὁ μὲν τοιοῦτος λόγος καί τοι ψευδὴς ὢν, ψεῦδος σημαίνων ἀποδεικτικὸς ἄλλως εἰς τὸ δεῖ γὰρ τῶν κειμένων τι μὴ εἶναι παντελῶς. δεῖ μὴ εἶναί τι τῶν κειμένων καὶ ὁμολογουμένων παντελῶς, ὥστε εἶναι τοῦτον ἀπόδειξιν. ἀλλὰ τῶν ἀμφιβαλλομένων. τὰ γὰρ ἀμφιβαλλόμενα διὰ τῆς εἰς ἄτοπον ἀπαγωγῆς δείκνυντο. τὰ δὲ ὁμολογούμενα δέονται ἀποδείξεως ὡς ὄντα ἀποδεικτικά. ἑξῆς δέ φησι, περὶ τοῦ ἐκ ψευδῶν ἀληθές τι συνάγοντος. λέγει γὰρ ὅτι ἀληθὲς μέν τι συνάγων, διὰ ψευδῶν δὲ καὶ ἀληθῶν, ἤτοι εὐήθων. οὗ ἐμνημόνευσεν ἐν τοῖς ψευδέσι λόγοις τελευταίου, πολλῶ ἂν εἴη χείρων τῶν ψεῦδος συμπεραινόντων λόγων. εἰ ἐκεῖνοι δι' ἐνδόξων τοῦτο ποιοῦσιν. ἦν γὰρ καὶ ὁ εἰς ἀδύνατον ψεῦδός τι συνάγων. οὐ μὴν ἀδόκιμος. ἐνδέχεται δέ φησι καὶ ψεῦδος τι συνάγειν διὰ ψευδῶν καὶ ἠλιθίων προτάσεων. ὃς ἔτι φαυλότερος ἂν εἴη τοῦ προειρημένου. τούτοις προστίθεσιν ἐκ τῶν προειρημένων λόγου τοῦ ψευδοῦ γνωρίμου γεγονότος, πῶς δεῖ τὴν ἐξέτασιν ποιεῖσθαι τῶν λόγων. ὥστε δῆλον ὅτι πρώτη μὲν ἐπίσκεψις λόγου καθ' αὑτὸν εἰ συμπεραίνεται πρῶτον φησι δεῖ ἐπισκέπτεσθαι τὸν συλλογισμὸν εἰ συνεπεράνθη καθ' αὑτὸν ἤ τοι ἐκ τῶν κειμένων προτάσεων δεύτερον δὲ δεῖ θεωρεῖν πότερον ἀληθὲς ἢ ψευδές ἐστι τὸ ἐκ τῶν κειμένων προτάσεων συναχθὲν συμπέρασμα. τρίτον δὲ εἰ τὸ ἀληθὲς συναχθὲν, ἐκ ποίων προτάσεων συνήχθη. εἰ μὲν γὰρ ἐκ ψευδῶν ἢ ἐνδόξων συνήχθη δοκούντων δὲ τῷ προσδιαλεγομένῳ καλεῖται ὁ τοιοῦτος συλλογισμὸς λογικὸς ἤτοι διαλεκτικός. εἰ δὲ συνήχθη ἐξ ὄντων μὲν καὶ ἀληθῶν μὴ δοκούντων δὲ τῷ προσδιαλεγομένῳ καλεῖται φαῦλος, ἂν δὲ ψευδεῖς ὦσιν αἱ προτάσεις ἅμα καὶ λίαν ἄδοξοι, ἤτοι μὴ δοκοῦσαι τῷ προσδιαλεγομένῳ. δῆλον ὅτι καὶ οὗτος φαῦλος ἂν εἴη ἢ ἁπλῶς καὶ καθ' αὑτοῦ τοῦ πράγματος, τουτέστι, πρὸς τὸ πρᾶγμα. ὅταν δὲ τοῦ προβλήματος μὴ ὄντος ἀδόξου τὸ καὶ ψευδοῦς, διὰ τοιούτων τις αὐτὸ δεικνύη, φαῦλος ὁ πρὸς τὸ πρᾶγμα γίνεται λόγος. ὅταν δὲ τὸ πρόβλημα τοιοῦτον, ἢ ὁ διὰ τοιούτων αὐτὸ δεικνὺς λόγος, ἁπλῶς μὲν, φαῦλός ἐστι. οὐκέτι δὲ καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα εἰ ἐκεῖνο μὴ δύναται διὰ βελτιόνων δειχθῆναι. Αἰτεῖσθαι δὲ φαίνονται τὸ ἐν ἀρχῇ πεταχῶς. τὸ φαίνονται προσέθηκεν, ὅτι πρὸς ἀλήθειαν ἡ ἐν ἀρχῇ αἴτησις, τοσαυταχῶς λέγεται, ὡς ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς ἐδείχθη. φαντασίαν μέν τοι τοῦ τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν τινὰ, ἀποτελοῦσι κατὰ τοῦ πέντε τρόπους, οὓς ἐκτίθεται εἷς μὲν οὖν καὶ φανερότατος τρόπος, εἴτις αὐτὸ τὸ δεόμενον ἀποδείξεως αἰτήσας λάβοι, οἷον διατὶ ὁ ἄνθρωπος λογικὸν, διότι λογικός. οὗτος δὲ ὁ τρόπος τοῦ ἐν ἀρχῇ οὐ κατὰ δόξαν ἐστίν. ἀλλ' ὁ κυρίως καὶ κατ' ἀλήθειαν. τοῦτο δὲ ἤγουν τὸ ἐν ἀρχῇ, αἰτεῖσθαι οὐ ῥᾴδιον λανθάνειν ἐπὶ τοῦ τοιούτου τρόπου. οἷον εἴτις ἐρωτήσας διατὶ ὁ ἄνθρωπος λογικὸν, λάβοι αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐρωτηθὲν εἰς ἀπόδειξιν αὐτοῦ, οὐδένα ἂν λάθοι ὅτι τὸ ἐν ἀρχῇ ἠτήσατο. Ἐν δὲ τοῖς συνωνύμοις, καὶ ἐν ὅσοις τὸ ὄνομα καὶ ὁ λόγος τὸ αὐτὸ σημαίνει μᾶλλον. μᾶλλον γὰρ ἐπὶ τούτων ἢ εἰ αὐτό τις τὸ ζητούμενον ἐπὶ τῆς αὐτῆς λέξεως λαμβάνοι. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀντὶ λόγου, ὄνομα λαμβάνοι, τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται. καὶ εἰ λόγον ἀντὶ λόγου, ὅταν ἀμφότεροι τὸ αὐτὸ σημαίνωσιν. ὁ δὲ ὁρισμὸν ἀντὶ ὀνόματος λαμβάνων, φαινομένως αἰτεῖται. δείκνυσι γὰρ τινα διὰ τοῦ ὁρισμοῦ, ὅταν τὸ μὲν ὄνομα ἄδηλον ᾖ. ὁ δὲ ὁρισμὸς καὶ τὸ σημαινόμενον, γνώριμον. τὰ δ' ἄλλα εἴη ἂν τοῦ ἀληθῶς τὸ ἐν ἀρχῇ, λαμβάνειν παραδείμαγματα. καὶ καθόλου ὅταν δύο τινὰ ἀντιστρέφοντα ἀλλήλοις. ὁμοίως ἀσαφῆ, ὁ πρὸς τὴν ἑτέρου δεῖξιν τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν χρώμενος, αἰτεῖται τὸ ἐν ἀρχῇ. ὥσπερ πάλιν καὶ ὁ πρὸς τὴν δεῖξιν τινὸς χρώμενος τῷ δεικνυμένῳ δι' ἐκείνου. οὓς δύο τρόπους ἐν ἀρχῇ λήψεως εἴρηκεν ἐν ᾧ δευτέρῳ τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν ἄλλως. εἰς τὸ ἐν δὲ τοῖς συνωνύμοις. ἀντὶ τοῦ πολυωνύμοις καὶ ἐν ὅσοις τὸ ὄνομα καὶ ὁ λόγος τὸ αὐτὸ σημαίνει, ἤγουν τοῖς κυρίως συνωνύμοις, λανθάνει μᾶλλον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς πολυωνύμοις, οἷον διατὶ ὁ

ἄνθρωπος λογικὸς διότι ὁ ἄνθρωπος βροτὸς ἢ μέροψ. ὁ βροτὸς λογικός. ὁ ἄνθρωπος ἄρα λογικός. λανθάνει οὕτω διὰ τὸ λαβεῖν πολυώνυμον. ἐν δὲ τοῖς συνωνύμοις, οἷον διὰ τί ὁ ἄνθρωπος νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικός, διότι ὁ ἄνθρωπος ζῷον πεζὸν δίπουν, τοῦτο δὲ νοῦ καὶ ἐπιστήμης δεκτικόν. ἔλαβε γὰρ συνώνυμον ὄνομα ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν. τῷ δὲ μᾶλλον καὶ ἐπ᾽ ἀμφοτέρων ἐχρήσατο τῶν τε πολυωνύμων καὶ συνωνύμων. ἐπειδὴ καὶ ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τὸ ζητούμενον ὁμοίως λανθάνει. δεύτερον δὲ ὅταν κατὰ μέρος δέον ἀποδεῖξαι, καθόλου τις αἰτήσῃ. οἷον, εἰ ἐπιχειρῶν ὅτι τῶν ἐναντίων μία ἐστὶν ἐπιστήμη, ὅλως τῶν ἀντικειμένων ἀξιώσειε· φαινόμενον τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνει. ζητουμένου γὰρ τοῦ εἰ ἔστι τινὸς τῶν ἀντικειμένων, τὸ πάντων λαμβάνων, τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖται. οὐκέτι δ᾽ εἰ ζητουμένου εἰ τῶν ἐναντίων, λάβοι τις πότ᾽ ἂν τὸ ἀντικειμένων, τῷ μὴ αὐτόθεν κεῖσθαι τὸ τὰ ἐναντία ἀντικείμενα εἶναι. Τρίτον εἴ τις τὸ καθόλου δεῖξαι προκειμένου κατὰ μέρος αἰτήσειεν. οἷον, εἰ πάντων τῶν ἐναντίων προκειμένου, τῶν δέ τινων ἀξιώσειεν. Οὐκ αἰτεῖται μὲν οὐδὲ οὗτος τὸ προκείμενον τῷ ἕπεσθαι τῷ ἐν μέρει τὸ καθόλου. δοκεῖ δέ φησιν ὁ μετὰ πλειόνων ἔδει δεῖξαι καθ᾽ αὑτὸ χωρὶς αἰτεῖσθαι. καὶ εἰ πάντα λάβοι τὰ ὑπὸ τὸ καθόλου, οὐδ᾽ οὕτως πρὸς ἀλήθειαν αἰτεῖται τὸ ἐν ἀρχῇ. ἐπακτικὸς γὰρ ὁ τοιοῦτος τρόπος. ὥσπερ οὐδ᾽ ὁ πρὸ αὐτοῦ ἐκ τοῦ καθόλου τὸ ὑπ᾽ αὐτὸ συνιστάς, ἔστι γὰρ ἀποδεικτικὸν μάλιστα τὸ τοιοῦτον εἶδος. Πάλιν εἴ τις διελὼν αἰτεῖται τὸ προβληθέν. Οὐδ᾽ οὗτος τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνει. εἰ ἑκάτερον ἰδίᾳ λαμβανόμενον γνώριμον τοῦ συναμφοτέρου μᾶλλον ἦ. ἰσαχῶς δὲ καὶ τὰ ἐναντία αἰτοῦνται τῷ ἐξ ἀρχῆς. Καὶ ἡ τοῦ ἐναντίου αἴτησις, ἐν λόγοις ἐστὶ παραγωγή, τὸ λαμβάνειν τι παρὰ τοῦ ἀποκρινομένου. καὶ μετὰ ταῦτα πειρᾶσθαι τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ παρ᾽ αὐτοῦ λαμβάνειν, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου δεῖξαι τὴν ἐναντιολογίαν αὐτοῦ τῶν ἀποκρίσεων. γράφεται δὲ τῷ ἐξ ἀρχῆς, τουτέστι τῷ ἐν ἀρχῇ. πενταχῶς γὰρ ἡ τῶν ἐξ ἀρχῆς κειμένων. τοῖς γὰρ ἤδη κειμένοις τὰ ἐναντία αἰτοῦνται. ἐναντία δὲ λέγει τὰ ἀντικείμενα. ὡς δι᾽ ὧν ἐπιφέρει δηλοῖ. Δεύτερον δὲ τἀναντία κατ᾽ ἀντίθεσιν. Δεῖ εἰδέναι ὅτι ὥσπερ οἱ τὰ ἐν ἀρχῇ λαμβάνοντες, οὐκ αὐτὸ τὸ ζητούμενον ἐπὶ τῶν αὐτῶν λέξεων ᾐτοῦντο, οὐ γὰρ οἷόν τε οὕτως λαμβάνοντα λαθεῖν, οὕτως οὐδὲ οἱ τὰ ἀντικείμενα. προφανὲς γὰρ καὶ αὐτόθεν ἄτοπον. ἀλλὰ μεταφέροντες τὰς λέξεις λαμβάνουσιν ἐπὶ ἄλλων μὲν ὀνομάτων ἢ λόγων τὴν κατάφασιν. ἐπὶ ἄλλων δὲ ταὐτὸ σημαινόντων τὴν ἀπόφασιν. δύναται δὲ μὴ τὰς ἀντιφατικῶς κειμένας εἰρηκέναι προτάσεις, ἀλλὰ τὰς ὁπωσοῦν. καὶ γὰρ αἱ ἐναντίαι ἀντικείμεναι. ἄλλως εἰς τὸ δεύτερον δὲ τἀναντία. δεύτερος δὲ τρόπος τοῦ λαμβάνειν τὰ ἐναντία ἤτοι κατὰ τὴν θέσιν καὶ τὸν συλλογισμὸν τῶν ἐναντίων, ἢ κατὰ τὰ ἀντιθετικῶς ἀντικείμενα. οἷον ἄρα ἡ ὑγεία, οὐχ ᾧ ἂν παρείη, ὠφέλιμός ἐστιν, ἔσται ἄρα ἀγαθόν. τί δὲ καὶ ἡ νόσος εἰ ἐπ᾽ ὠφελείᾳ. εἴη τοῦ νενοσηκότος οὐκ ἀγαθόν ἐστι, τὰ δὲ ἐν τῷ αὐτῷ ὑποκειμένῳ ταὐτὰ καὶ ἀλλήλοις ἐστὶ ταὐτά, ἔσται ἄρα τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ταὐτόν. Τρίτον εἴ τις τὸ καθόλου ἀξιώσας καὶ λαβὼν δοκεῖ τοῦτο. Ὁ τόπος ὁ αὐτὸ εἶναι τῷ πρότερον εἰρημένῳ. τῷ εἴ τις τὰ ἀντικείμενα αἰτήσαιτο φάσιν καὶ ἀπόφασιν. διαφέρει δὲ οὗτος ὁ τόπος ἐκείνου. ὅτι ἐπὶ μὲν ἐκείνου δοκεῖ αὐτόθεν φανερῶς λαμβάνεσθαι. ἐνταῦθα δὲ, δυνάμει. οὐ γάρ ἐστιν ἀντίφασις πάντων τῶν ἐναντίων μία ἐπιστήμη ἐστί. διὸ ἐκεῖνος μὲν ὁ τόπος καταφορώτερος τῆς τῶν ἀντικειμένων λήψεως. οὗτος δὲ μᾶλλον λανθάνων. εἴη δ᾽ ἂν διαφορὰ τῶν εἰρημένων τρόπων καθόσον ἐκεῖνος μὲν, κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἐλάμβανε τὰς ὁπωσοῦν ἀντικειμένας. ἀντίκεινται δὲ καθόλου αἱ ἐναντίαι. διὸ οὐδὲ ἐμνημόνευσεν ἐπὶ τῆς τοιαύτης τῶν ἀντικειμένων λήψεως, ἐνταῦθα δὲ τὰς ἀντιφατικάς. οὕτω ποιεῖ καὶ ὁ πᾶσαν μὲν ἀρετὴν ὁμολογουμένην εἶναι διάθεσιν, τὴν δ᾽ ἐγκράτειαν ἀρετὴν τιθείς, εἴη γὰρ ἂν δυνάμει λέγων ὅτι μὴ πᾶσα ἀρετὴ ὁμολογουμένη διάθεσις. ἡ γὰρ ἐγκράτεια οὐχ ὁμολογία, ἀλλὰ μάχη. ἄλλως εἰς τὸ τρίτον εἴ τις τὸ καθόλου, ἀξιώσας, καὶ λαβὼν ἐπὶ μέρους αἰτοῖτο τὴν ἀντίφασιν. οἷον εἰ ἐρωτήσας ὅτι πάντων τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη,

ἑτέρου λάβοι τὴν ἀντίφασιν μερικῶς, τὸ μὴ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην εἶναι ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους. τοῦτο δ᾽ ἂν γίνοιτο εἰ ἐρωτηθείη οὕτως. ἆρά γε ὁ ἰατρὸς οὐ τέλος ἔχει τὸ ὑγιάσαι; καὶ τούτου στοχάζεται, τῆς δὲ νόσου οὔ; ἐπεὶ οὐδὲ τέλος ἔχει τὸ νοσοποιῆσαι. ὥστε ὁμολογήσας καθόλου ὅτι πάντων τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, μερικῶς ἔλαβεν ὡς οὐχ ἡ αὐτή. ὑπὸ γὰρ τὰ ἐναντία καὶ ἡ ὑγεία καὶ ἡ νόσος. Τέταρτος δὲ τρόπος ὅταν τὸ ἀνάπαλιν. ἐπὶ μέρους μὲν αἰτήσας τὸ τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ τοῦ νοσώδους, τὴν αὐτὴν εἶναι ἐπιστήμην, εἶτα ἐπὶ τοῦ καθόλου πειρᾶται λαβεῖν τὴν ἀντίφασιν. δείξας ὅτι οὐ πάντων τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. πάλιν εἴ τις αἰτήσαιτο τὸ ἐναντίον τῷ ἐξ ἀνάγκης συμβαίνοντι. Ἐάν τις αἰτήσῃ τὸ ἐναντίον τῷ ἐκ τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνοντι. οἷον εἰ εἴη τὰ κείμενα ἡδονὴ κατὰ φύσιν. πᾶν δὲ τὸ κατὰ φύσιν, ἀγαθόν. ἕπεται γὰρ ἐξ ἀνάγκης τούτοις τὸ πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι, εἴη δ᾽ ἂν τὸ ἐναντίον λαβὼν τῶν κειμένων, κἂν εἴ τις αὐτὰ μὲν μὴ λάβῃ τὰ ἀντικείμενα. Πέμπτον φησὶ τρόπον, εἴ τις αὐτὰ μὲν φησὶ μὴ λάβῃ τὰ ἀντικείμενα τοῦδε. τοιαῦτα δ᾽ αἰτήσαιτο δύο, ἐξ ὧν ἔσται ἡ ἀντικειμένη ἀντίφασις. ἔνεστι μὲν καὶ οὕτως ἀκοῦσαι. εἴ τις αἰτήσαιτο τοιαῦτά τινα δύο, οἷς ἀκολουθεῖ ἀντίφασις τὸ δ᾽ ἡ ἀντικειμένη ἀντίφασις, ἴσον ἐστὶ τῷ, κατάφασις καὶ ἀπόφασις αἱ ἀντικείμεναι. οὐ γὰρ πᾶσα κατάφασις πάσῃ ἀποφάσει ἀντίκειται. οὐδὲν γὰρ διαφέρει τοῦ τὴν ἀπόφασιν αἰτῆσαι, τὸ ταῦτα αἰτῆσαι οἷς ἀντίφασις ἕπεται. ἔνεστι δὲ ἀκοῦσαι τὸ τοιαῦτα δ᾽ αἰτήσαιτο δύο συμπλοκὰς προτάσεων ἐξ ὧν συναχθήσεται ἡ ἀντίφασις. διαφέρει δὲ τὸ τὰ ἐναντία λαμβάνειν τοῦ ἐν ἀρχῇ. διότι ἐν μὲν τῷ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖσθαι πρὸς τὸ συμπέρασμα σκοποῦσι, τὰ ἁμαρτήματα εὑρίσκεται. ὃ γὰρ δεῖξαι δεῖ, τοῦτο αἰτεῖται ὁ ἐν ἀρχῇ αἰτούμενος. ὁ δὲ τὰ ἀντικείμενα αἰτῶν, κατ᾽ αὐτὴν τὴν τοῦ λόγου λῆψιν τὴν ἁμαρτίαν ποιεῖται. ἁμαρτία γὰρ ἐν λήψει προτάσεων, τὸ τὰ ἐναντία ἀλλήλοις συγχωρεῖν τε καὶ λαμβάνειν. ἄλλως εἰς τὸ πάλιν εἴ τις αἰτήσαιτο. πέμπτος τρόπος ἐστὶν εἴ τις αἰτήσας λάβοι τὸ ἐναντίον, τῷ ἐξ ἀνάγκης συμβαίνοντι. ἤγουν τῷ συμπεράσματι. οἷον εἴ τις συλλογισάμενος ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, τὸ δ᾽ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον. τοῦτο δὲ ἀθάνατον, ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος. εἶτα λάβοι ὅτι καὶ θνητή. καὶ ἐάν τις δὲ μὴ λάβῃ τὰ ἀντικείμενα φανερῶς, ὡς ἐν τούτοις πᾶσιν εἴρηται, λάβῃ δὲ τοιαῦτα δύο, ἤτοι ποιητικὰ καὶ φθαρτικά τινων ἐξ ὧν ἔσται ἡ ἀντικειμένη ἀντίφασις, οἷον ἆρά γε τῷ μήκωνι, οὐχὶ τὸ βόειον κρέας ὑγιεινόν ἐστι, φθαρτικὸν δὲ νόσου, ὥσπερ τῷ κακεκτοῦντι τὸ ἀνάπαλιν. ὧν δὲ τὸ ποιητικὸν καὶ φθαρτικὸν ταὐτόν, καὶ αὐτὰ ταὐτά. ἔσται ἄρα ὑγεία καὶ νόσος ταὐτόν. ὁρᾷς ὅπως οὐ φανερῶς ἔλαβε τὰ ἀντικείμενα ἀλλὰ συνεσκιασμένως, τῷ λαβεῖν τοιαῦτα ἰσοδυναμα. Πρὸς δὲ γυμνασίαν καὶ μελέτην τῶν τοιούτων λόγων. Ἐκθέμενος τοὺς τόπους, ἀφ᾽ ὧν εὐπορήσομεν τῶν πρὸς ἕκαστον πρόβλημα οἰκείων συλλογισμῶν, ὑποθέμενος δὲ καὶ τὴν προσήκουσαν χρῆσιν αὐτῶν ἑκατέρῳ τῷ ἐρωτῶντι καὶ τῷ ἀποκρινομένῳ, ἐπὶ τούτοις ὀργανικά τινα πρὸς γυμνασίαν καὶ μελέτην τῶν διαλεκτικῶν λόγων παραδίδωσι. καὶ πρῶτον μὲν δεῖν φησιν ἐθίζεσθαι ἀντιστρέφειν τοὺς λόγους. τουτέστι τοὺς συλλογισμούς. τούτῳ γὰρ ἐγγεγυμνασμένοι πρός τε τὸ προκείμενον πρόβλημα εὔποροι ἐσόμεθα, καὶ ἐν ὀλίγοις πολλοὺς ἐξεπιστησόμεθα λόγους. καὶ ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς τῆς συλλογισμῶν ἀντιστροφῆς. περὶ ἧς ἐδίδαξεν ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν. ἔστι δὲ τὸ ἀντιστρέφειν συλλογισμόν, τὸ μεταλαβόντα τὸ συμπέρασμα, τουτέστι τὸ ἀντικείμενον τῇ λοιπῇ προτάσει συναγαγεῖν. Πρῶτον μὲν ἀντιστρέφειν ἐθίζεσθαι χρή. Δείξαντες γὰρ ὅτι ὁ ἀντιστρέφων λόγος ᾧ χρώμεθα, συλλογισμός ἐστι, δεδειχότες ἂν εἴημεν καὶ τοῦτο ᾧ χρώμεθα ὄντι συλλογισμῷ. ἔτι εἴη πρὸς αὐτὸν ὡς συλλογισμὸν ὄντα ἀμφισβητήσιμον. ἢ εἰ μὴ τοῦτό τις συγχωροίη, μεταβάντες ἐπ᾽ ἐκεῖνον ἂν δεικνύοιμεν. ἢ πρὸς πάντα τὰ δεικνύμενα εὐπορώτεροι ἐσόμεθα. πλείους ἀφορμὰς ἔχοντες πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι. καὶ ἐν ὀλίγοις πολλοὺς ἐξεπιστησόμεθα λόγους. ὅτι ἐν ἂν ἔχοντες συλ

λογισμὸν, ἕξομεν ἐξ αὐτοῦ συλλογισμοὺς τέσσαρας· ποτὲ μὲν τὸν ἐναντίον τοῦ συμπεράσματος λαμβάνοντες ἐν τῇ ἀντιστροφῇ· καὶ δύο συλλογισμοὺς ποιοῦντες, ἐν τῇ κατὰ τῶν προτάσεων προσλήψει. ποτὲ δὲ τὸ ἀντικείμενον· καὶ πάλιν ἄλλους ποιοῦντες δύο.

Τὸ γὰρ ἀντιστρέφειν ἐστὶ, τὸ μεταλαβόντα τὸ συμπέρασμα μετὰ τῶν λοιπῶν ἐρωτημάτων. Ἀντὶ τοῦ μετὰ τοῦ λοιποῦ ἐρωτήματος τουτέστι μετὰ μιᾶς τῶν κειμένων προτάσεων· ἐπεὶ δὲ καθ' ἑκάτερον προσληφθείσης τῶν κειμένων τῷ ἀντικειμένῳ τοῦ συμπεράσματος, ἡ λοιπὴ ἀναιρεῖται· διὰ τοῦτο μετὰ τῶν λοιπῶν εἶπε. Γαράλληλά τε ἐκλεκτέον τὰ πρὸς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπιχειρήματα. Γρος τίθησί τε τῷ προειρημένῳ, τὸ δεῖν ἐφ' ἑκάστου προβλήματος γυμναζόμενον, εἰς ἑκάτερον· ἐπιχειρεῖν· τὸ δεῖν παράλληλα τιθέναι ἐν ταῖς ἐκλογαῖς πρὸς τὴν αὐτὴν θέσιν ἐπιχειρεῖν τε παρατιθέντα τοῖς κατασκευαστικοῖς ἐπιχειρήμασι, τὰ ἀνασκευαστικά· τοῦτο γὰρ πρός τε τὸ βιάζεσθαι καὶ ἐλέγχειν, πολλὴν εὐπορίαν ἔχει τοῦ ἐπιχειρεῖν εὐπόρως εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη, ἀλλὰ καὶ μεγάλην ἔχει βοήθειαν πάλιν τοῖς ἀποκρινομένοις πρὸς τὸ μὴ ἐλέγχεσθαι· ὁ γὰρ εὐπορῶν πρὸς τὰ ἀντικείμενα, καὶ εἰς ἑκάτερα τῶν ἀντικειμένων φυλάττεται πρὸς τὴν τῶν ἀντικειμένων αὐτοῖς παράθεσιν· ἡ γὰρ εἰς τὸν ἀντικείμενον ἐπιχείρησις, φυλακὴ τοῦ δεικνυμένου, διὰ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἐπιχειρήσεως.

Γρός τε γνῶσιν καὶ τὴν κατὰ φιλοσοφίαν φρόνησιν· λέγει δὲ καὶ πρὸς τὴν τῆς ἀληθείας εὕρεσιν· καὶ τὴν κατὰ φιλοσοφίαν φρόνησιν, ἥ τίς ἐστιν ἡ τοῦ ἀληθοῦς ἐπιστημονικὴ γνῶσις, τὴν τοιαύτην παρασκευὴν τε καὶ πορὶ τὰ προβλήματα γυμνασίαν συντελεῖν· τοῦτο δὲ εἶπεν ἐν τῷ πρώτῳ τῆσδε τῆς πραγματείας· ἐκτιθέμενος πρός τινα καὶ πόσα χρήσιμος ἡ διαλεκτική· διὰ γὰρ τοῦ πρὸς ἀμφότερα εὐπορεῖν, ῥᾴδιον κατοψόμεθα τὸ ἀληθές τε καὶ ψεῦδος· ὄργανον γὰρ οὐ μικρὸν πρὸς τὴν τοῦ ἀληθοῦς εὕρεσιν, ἡ εἰς τὸ ἀντικείμενον ἐπιχείρησις· τῶν γὰρ ἐνδεχομένων εἰς ἑκάτερον μέρος ἐπιχειρηθῆναι γνωρίμων ὄντων, ῥᾳδία ἡ τῶν ἀληθῶν εὕρεσις· ἐν τούτοις γὰρ ἀνάγκη καὶ τὰ ληθὲς εἶναι· δεῖ δέ φησι καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀληθοῦς εὕρεσιν εὐφυΐας· καθ' ἣν ἐπιβλητικὸς ἔσται καὶ κριτικὸς τοῦ ἀληθοῦς· καὶ ταύτην λέγει εἶναι εὐφυΐαν· εὐφυοῦς γὰρ τὸ οἰκειοῦσθαι μὲν πρὸς τὰ ληθές· ἀποστρέφεσθαι δὲ τὸ ψεῦδος· ὁ δὲ τοῦτο ἔχων, ἔχει καὶ τὸ κρίνειν τὰ ληθὲς δύνασθαι καλῶς· οἱ δὲ ῥᾳδίως μέντισι παρακολουθοῦντες καὶ μανθάνοντες, ὁμοίως δ' ἔχοντες πρὸς πάντα τὰ μαθήματα, οὐκ ἂν κυρίως εὐφυεῖς λέγοιντ' ἂν τῷ μὴ ἔχειν τὸ κριτικὸν ἐν αὐτοῖς· ὅ ἐστιν ἡ πρώτη καὶ κυρίως εὐφυΐα.

Εὖ γὰρ φιλοῦντες καὶ μισοῦντες, τὸ προσφερόμενον εὖ κρινοῦσι. Τουτέστι τῶν προσφερομένων, εἴτε μαθήματά τινα εἴη, εἴτε καὶ ἄλλα τινὰ, τὰ μὲν ἐξ αὐτῶν εὐπορεῖσθαι καὶ φιλεῖν προαιρούμενοι· τὰ δὲ μὴ τοιαῦτα, ἀποστρεφόμενοι καὶ μισοῦντες, εὖ τε τοῦτο ποιοῦσι καὶ εἰσὶ κριταὶ ἀγαθοί. Γρός τε τὰ πλειστάκις ἐμπίπτοντα τῶν προβλημάτων. Ἐπεὶ τῶν προβλημάτων ἐστὶ τινὰ καὶ συνήθη αἰτούμενα καὶ ὑπὸ πολάζοντα καὶ πλειστάκις ὑπὸ τῶν πλείστων ζητούμενα, φησὶ δεῖν ἔχειν πρὸς τὰ τοιαῦτα τῶν προβλημάτων λόγους μεμελετημένους καὶ προχείρους· οὕτω γὰρ οὐκ ἀπορήσομεν ἐν ταῖς συνουσίαις ταῖς πορὶ αὐτῶν τῶν ὑπὸ χειρημάτων· πορὶ δὲ τῶν πρώτων θέσεων, λέγοι ἂν πορὶ τῶν ἀρχῶν· αὗται γὰρ πρῶται θέσεις καὶ πορὶ τῶν τοιούτων προβλημάτων ἐξεπίστασθαι λόγους· τοῦτο δ' ἐπεὶ χαλεπὸν εἰς τὰ τοιαῦτα ἐπιχειρημάτων εὐπορεῖν, δεῖ γὰρ ἢ διὰ πρώτων, ἢ δ' ἐνδόξων ταῦτα δείκνυσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀποκρίνεσθαι πορὶ τῶν τοιούτων, χαλεπὸν, ἤτοι οὖν λέγει διὰ τοῦτο δεῖ πρὸς τὰς τοιαύτας θέσεις παρασκευάζειν λόγους τινάς· ὅτι ἀπορήσουσι πρὸς ταῦτα, ἀποκρίσεων οἱ ἐρωτώμενοι, διὸ οἱ παρασκευασμένοι πρὸς ταῦτα λόγοι, ῥᾳδίως ἂν πορὶ γένοιντο τῶν ἀποκρινομένων, ἢ καθόλου ἀξιοῖ πρὸς τὰς τοιαύτας θέσεις ἔχειν τινὰς λόγους παρασκευασμένους· ἐπεὶ δύσκολος ἡ πορὶ αὐτῶν ἐπιχείρησίς τε καὶ ἀπόκρισις· ἵν' ἂν δέη ποτὲ ὑπέχειν ἡμᾶς πορὶ αὐτῶν λόγον

λόγον, μήτε ὑπὸ χειρήματος μήτε ἀποκρίσεως ἀπορῶμεν. Ἔτι τε ὅρων εὐπορεῖν δεῖ. Δεῖ φησι καὶ ὅρων εὐπορεῖν τὸν διαλεκτικὸν, καὶ ἔχειν προχείρους ὁρισμοὺς καὶ τῶν ἐνδόξων καὶ τῶν πρώτων· διὰ γὰρ τῶν ὁρισμῶν τῶν ἀρχῶν, οἱ τῶν μετὰ τὰς ἀρχὰς συλλογισμοί· τοῦτο δὲ, οὐ μόνον τῷ διαλεκτικῷ, ἀλλὰ καὶ τῷ ἀποδεικτικῷ, ἀναγκαῖον πρῶτον εἰδέναι· τὶ γραμμή· τὶ γωνία· διὰ γὰρ τούτων αἱ ἑξῆς ἀποδείξεις· ὁμοίως καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων. Γειρατέον δὲ καὶ εἰς ἃ πλειστάκις ἐμπίπτουσιν οἱ διάλογοι κατέχειν. Δεῖ φησι καὶ ταῦτα πρόχειρα ἔχειν, εἰς ἃ πλειστάκις ἐμπίπτουσιν οἱ λόγοι· λέγοι δ' ἂν τοῦτο, πορὶ τῶν κοινῶν τόπων· εἰσὶ γὰρ τινες κοινοὶ τόποι, οἳ πρὸς πάντα τὰ γένη τῶν προβλημάτων εἰσὶ χρήσιμοι· οἷον ἀπὸ τῶν συστοίχων καὶ πτώσεων καὶ γενέσεων καὶ φθορῶν, καὶ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον· τοὺς δὴ τοιούτους λόγους ἀξιοῖ προχείρως ἔχειν, ὡς πολλάκις χρησίμους. Ὥσπερ γὰρ ἐν γεωμετρίᾳ πρὸ ἔργου τὸν πορὶ τὰ στοιχεῖα προγεγυμνάσθαι πρὸς τὰς τῶν ἄλλων θεωρημάτων δείξεις. Κεφαλισμοὺς λέγει, τοὺς τῶν πρώτων ἀριθμῶν τῶν μέχρι δεκάδος πολλαπλασιασμός· διὰ γὰρ τῆς πορὶ τούτων γυμνασίας, καὶ οἱ τῶν ὑστέρων καὶ μειζόνων καὶ ὁμοίων αὐτοῖς πολλαπλασιασμοὶ, κατὰ μετάβασιν γνωρίζονται· ἀπὸ γὰρ τοῦ δὶς δύο, τέσσαρα, γνωρίζεται ὁ δὶς εἴκοσι, τεσσαράκοντα· καὶ ὁ εἰκοσάκις εἴκοσι, τετρακόσια· καὶ διακοσιοντάκις εἴκοσι, τετρακισχίλια· καὶ ἑξῆς ὁμοίως. Καθάπερ γὰρ ἐν τῷ μνημονικῷ μόνον οἱ τόποι τεθέντες. Τόπους τινὰς καὶ ἐν τῷ πορὶ μνήμης καὶ ὕπνου καὶ τῆς καθ' ὕπνους μαντικῆς παρέθετο· δι' ὧν ἐστιν ἀναμιμνήσκεσθαι καὶ ἀπὸ τῶν ἐναντίων καὶ ἀπὸ τῶν ὁμοίων· καὶ ἀπ' ἄλλων πολλῶν· ὡς οὖν ἐπ' ἐκείνων οἱ αὐτοὶ τόποι γνωριζόμενοι ἀφ' ὧν οἷόν τε ἀναμιμνήσκεσθαι, αἴτιοι τοῦ ἀναμιμνήσκεσθαι ἡμῖν γίνονται· εἰδότες γὰρ ὅτι δι' ἐναντίων φέρε εἰπεῖν, εὐθὺς εἰς τὸν ἐναντίον τῶν εἰρημένων μεταβάντες, ἀπομιμνησκόμεθα τούτου· ἀπὸ πικροῦ, γλυκέος· ἀπὸ λευκοῦ, μέλανος· ἀπὸ ψύχους, καύματος· ὃ οὖν ὑπὸ τοῦ ἀναμνηστικοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ διαλέγεσθαι συλλογιστικώτερον ποιεῖ ἡ τῶν κοινῶν τόπων γνώσις, ἅμα γὰρ τοῦτό που τῇ γνώσει, συνεισάγεται καὶ ὁ τοῦ δι' αὐτοῦ γινόμενος συλλογισμός· ἔτι τῷ ὡρισμένους εἶναι τοὺς τόπους ἀφ' ὧν ἐπιχειρήσομεν εὐπορήσομεν συλλογισμῶν, οὐ καθ' ἕκαστον πρόβλημα οἰκείας ἀφορμὰς ζητοῦντες, ἀλλὰ τοῖς κοινοῖς πρὸς πάντας χρώμενοι· ἔτι δὲ λέγων πορὶ αὐτῶν, φησὶ δεῖν προτάσεως κοινῆς μᾶλλον ἢ συλλογισμοῦ μνημονεύειν· πρότασιν κοινὴν τὸν τόπον λέγων· κοινὴ γὰρ πρότασις ὁ τόπος, διαιρουμένων τὲ τῶν πραγμάτων οἷς ἁρμόζεται διαμνημονεύειν τῶν οἰκείων ἑκάστῳ προβλήματι συλλογισμῶν· ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸν εἰδὼς, πρὸς ἐκεῖνο μόνον εὐπορεῖν, δύναμιν ἔχει τὸν πρόβλημα, οὗ τὸν συλλογισμὸν ἔχει· ὁ δὲ κοινὴν πρότασιν ἔχων καὶ πρὸς ἄλλα· οἷον ὁ μὲν εἰδὼς ὅτι εἰ τὸν ὑγιεινὸν ἀγαθὸν, τὸν νοσῶδες κακόν· ἀλλὰ μὴν τὸν πρῶτον, καὶ τὸν δεύτερον ἄρα· ἔχει γὰρ συλλογισμὸν, ἀλλὰ πορὶ τῶν εἰρημένων μόνον· ὁ δὲ τὸν τόπον εἰδὼς τοῦ εἰ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ, συλλογισμὸν μὲν οὐκ ἔχει· ἀρχὰς δὲ καὶ ἀφορμὴν συλλογισμῶν, οὐ μόνον τῶν προκειμένου· οὐ τὰ μόνα ταῦτα ἐναντία, τὰς δὲ ἀρχὰς ὑποθέσεις λέγει, ὅτι μὴ δι' ἀποδείξεως τίθεντο· ἐπεὶ δὲ χαλεπὸν, τὸν κατὰ μετρίας ἀρχῆς εὐπορῆσαι, δεῖ μνημονεύειν τῶν τοιούτων προτάσεων, αἵ εἰσιν ἀρχαὶ τῶν προβλημάτων. Ἔτι τὸν ἕνα λόγον πολλοὺς ποιεῖν ἐθιστέον. Καὶ τοῦτο ἀκόλουθον ᾧ προειρημένῳ· τὸν πορὶ τὸν τόπον ἐθίζειν αὐτὸν, ἀντὶ τῶν καθ' ἕκαστα προτάσεων· καὶ προσέχειν τινὶ καθόλου τὴν τὰ καθόλου πρότασιν πολλῶν ἀρχὴ γίνεσθαι συλλογισμῶν· πρὸς τὰ ἕκαστον τῶν ὑπὸ τὸν καθόλου, χρήσιμος ἡ τοιαύτη πρότασις· καὶ ἔστι τὸν νῦν λεγόμενον, ἴσον τῷ ἐν τῷ πρώτῳ εἰρημένῳ τόπῳ· ληπτέον δὲ ὅτι μάλιστα καθόλου πρότασιν καὶ τὴν μίαν πολλὰς ποιητέον ποιεῖσθαι δὲ ἀξιοῖ τὰς μεταβάσεις ἀπὸ τῶν κειμένων, ὑπὸ τὰ καθολικώτερα, ἀδήλως καὶ κεκρυμμένως· οὕτως γὰρ συγχωρηθήσεται, εἰ μὴ εἰς τὰ ἐγγὺς καὶ παρακείμενα καὶ

ὀλίγον ἀπέχοντα μεταλαμβάνοι τῆς, ἀλλ' ἐγγὺς τοῦ πλείστου ἀπέχοντα, τῶν οὐ τῇ συγγενείᾳ τούτων δοξεῖ ὧν ὁ λόγος εἶη. Ἔσονται δὲ διωκτικοὶ τῶν λόγων, οἱ μάλιστα καθόλου ἕξιν πάσχειν δύνανται. Ἕνα πολλοὺς ποιεῖν δύνασθαι φησί, γίνεται ἐκεῖνο τοῦ μάλιστα καθόλου. ὅσῳ γὰρ κοινοτέρα καὶ καθολικωτέρα ἡ πρότασις, τοσοῦτον ἐκεῖνο πλείονα διαιρεῖσθαι δύναται. ὁ γὰρ λαβὼν καθόλου ὅτι μὴ ἔστι μία πλείονας ἐπιστήμη. ὥστε καὶ ὅτι οὐκ ἔστι μία ἐπιστήμη οὐδὲ τῶν ἀντικειμένων. ἔτι δ' ἔχων, πάλιν ἔχει καὶ ὅτι τῶν πρός τι οὐκ ἔστι μία ἐπιστήμη οὐδὲ τῶν ἀντίων. ἀλλὰ καὶ ὅτι τῶν συζυγῶν, οὐκ ἔστι μία ἐπιστήμη. καὶ γὰρ τούτων ἕκαστον τῶν προκειμένων καθόλου. Δεῖ δὲ καὶ τὰς ἀπομνημονεύσεις καθόλου ποιεῖσθαι. Ἀξιοῖ, καθ' ὁ προσδιαλεγόμενος ἐκεῖ μάχεσθαι τίθησιν, οἷον, ὅτι ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους, οὐκ ἔστι μία ἐπιστήμη. καθόλου αὐτὸ μνημονεύειν λέγονται. οὐκοῦν τῶν ἀντικειμένων οὐ φησὶν εἶναι μίαν ἐπιστήμην. οὕτως γὰρ ἔοικέναι πρὸς πολλὰ κεχρῆσθαι τῷ λόγῳ, οὐ μόνον αὐτὰ τῶν ἀντίων. οὐδὲ τῶν πρός τι. ὅτι εἰ ἐπί τινων φανῇ τῶν ἀντικειμένων οὖσα μία ἐπιστήμη, αἱρεῖσθαι δόξει καὶ τεθρυλλημένον. ὁμοίως δὲ ἀξιοῖ ποιεῖν καὶ ἐν τῇ ῥητορικῇ. καὶ γὰρ ἐνθύμημα, συλλογισμός ῥητορικός ἐστι. δεῖ οὖν φησὶ καὶ ἐντεῦθεν τὸν λόγον καὶ καθόλου πειρᾶσθαι λαμβάνειν. ὡδὶ χειροῦσθαι μὲν οὖν χρὴ μεταφέρειν ὡδὶ τὰ καθόλου τοὺς ἀποκρίσεις. οὕτω γὰρ ῥᾴδιον ἡ τῶν τινὶ ἡμμένων ἀνασκευή. ἀποκρινόμενον δὲ καὶ ὑπέχοντα τὸν λόγον καὶ παρεισάμενον τινὶ συλλογιζομένῳ ὡδὶ αὐτὸ φεύγειν δεῖ τὸ καθόλου ποιεῖσθαι τοὺς συλλογισμούς. οὕτω γὰρ τὰς ἀφορμὰς πλείονας τῶν πρὸς τὸ λεγόμενα ἀφαιρεῖσθαι τοὺς ἀνασκευάζοντας ὑπ' αὐτῶν πειρωμένους. Δεῖ τε δεῖ σκοπεῖν τοὺς λόγους. εἰ ὡδὶ πλείονων κοινῶν διαλέγονται. Δεῖ φησὶ τοὺς γυμνασθησομένους συλλογισμοὺς ἐπισκοπεῖν, εἰ καθόλου προτάσεις ἔχουσι καὶ ὡδὶ τῶν καθόλου διαλέγονται. πᾶς γὰρ συλλογισμός, ἢ ἀμφοτέρας, ἢ πλὴν ἑτέραν καθόλου ἔχει πρότασιν. Τῶν ἐπακτικῶν πρὸς νέον. Ἐπειδὴ τὰ μὲν πρὸς μᾶλλον αὐτῷ γινώσκονται ἐξ ὧν ἡ ἐπαγωγή. Ὅλως δὲ ἐκ τοῦ γυμνάζεσθαι διαλεγόμενον. Καθόλου φησὶ δεῖν ἀπὸ τῶν σωματικῶν τῶν διαλεκτικῶν καὶ γυμναστικῶν πειρᾶσθαι ἀπομνημονεύειν. ἢ ὅτι συλλογισμὸν τινά. ἢ εἴ τις καθόλου λεγομένην πρὸς ὁρωτώμενον τινὰ λόγον λύσιν, ἢ πρότασιν τινὰ προτεινομένην καθόλου. ἢ ὅτασιν πρὸς πρότασιν ἔτυχεν ἀποδοῦς. πειρᾶφυλάττειν δὲ ἀξιοῖ καὶ τὰ γινόμενα ἁμαρτήματα ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν ἢ ἀπ' ἄλλων. καὶ παρά τί ἐγένετο. εἰ καλῶς ἠρώτησεν. ἢ εἰ μὴ καλῶς. ὅπως τὰ μὲν, μεμνῆσθαι. τὰ δὲ φυλάττεσθαι ἐθιζώμεθα. ἐκ γὰρ τῶν τοιούτων παραφυλάττῃ, ἡ διαλεκτικὴ δύναμις παραγίνεται. ἧς χάριν καὶ πλὴν ἀρχὴν γυμναζόμεθα. Καὶ μάλιστα ὡδὶ τὰς προτάσεις, ἢ καὶ τὰς ὁτάσεις. μάλιστα φησὶ ὡδὶ τὰς προτάσεις μνημονεύοντα καὶ ἀθροίζοντα. Προτάσεις μὲν, ἐπειδὴ ὅλῳ τούτων αἱ ἐρωτήσεις τὸ καὶ ἐπιχειρήσεις. ὁτάσεις δὲ, ἐπειδὴ ὅλῳ τούτων αἱ ἀποκρίσεις. τῶν δὲ διαλεκτικοῦ ὄργανον, ὁρώτησίς τε καὶ ἀπόκρισις. εἰ πῶν δὲ διαλεκτικὸν εἶναι τὸν προτατικὸν καὶ ὁτατικὸν, προστίθησι τὶ ὄργανον ὄντι τοῦ καλῶς προτείνοντος, καὶ τοῦ καλῶς ὁτιζομένου. Οὐχ ἅπαντι δὲ, οὐδὲ πρὸς τὸν τυχόντα γυμναστέον; εἰ πῶν πῶς δεῖ γυμνάζεσθαι καὶ τίνων χάριν, ὡδὶ τούτοις καὶ τὸ μέγεθος ὁ ποῖον χρὴ τὸν διαλεκτικὸν ἔχειν, δεήσει, ὅλῳ τὸ ἀξιοῦν αὐτὸν μὴ πρὸς πάντας διαλέγεσθαι. μὴ δὲ πρὸς τὸν τυχόντα γυμνάζεσθαι. καὶ πῶς αἰτίαν λέγει. συμβαίνει γὰρ πρὸς οἵους φαύλους γίνεσθαι τοὺς λόγους. ὅπου γὰρ ῥιστικῶς ἀποκρινόμενοι οἱ προσδιαλεγόμενοι παραβαίνοντες τὰ ἐνδοξα μὴ ἐκ παντὸς τρόπου πειρώμενοι τοῖς διαλεγομένοις ὁῖσταῦν, ἀκόλουθον μὲν ὅτι τοὺς ἐπιχειροῦντας ἐκ παντὸς τρόπου πειρᾶσθαι συλλογίζεσθαι. τὸ προκείμενον. ἐκφέρονται δὲ καὶ οἱ γυμναζόμενοι πρὸς τοὺς τοιούτους εἰς τὸ ἀγωνιστικὸς καὶ σοφισματώδης ποιεῖσθαι τὰς συνουσίας. ἔοικε δὲ, οὐκ ὀρθῶς ποιεῖν. τὸ μὲν ῥίζειν τε καὶ σοφίσμασι χρῆσθαι, οἰκεῖον τῷ διαλεγομένῳ. τὸ γὰρ διαλέγε-

σθαι, ἢ ὅλῳ τῶν ἐνδόξων γυμνάζεσθαι, πρὸς πλὴν τῆς ἀληθείας εὕρεσιν πλὴν ἀναφορὰν ἔχει διὰ ταῦτα φυλακτόμενον δεῖ, μὴ πρὸς πάντα κοινολογεῖσθαι. ἀλλὰ πάντα καὶ τὰ πλὴν ἀρχὴν κεῖνται εἰ ἄξιος κοινωνίας. ὅπως μὴ προπετῶς καθέντες ἑαυτοὺς ζώμεθα παραβαίνειν τὸ οἰκεῖον, ὄρθιον ἀμιλλώμενοι τοῖς χείροσι. Δεῖ δὲ καὶ πεποιημένους ἔχειν λόγους πρὸς τὰ διαῦτα. Φθάνει μὲν δή πως ὡδὶ τοῦτον ἐρηκέναι. λέγει δὲ καὶ νεῦ. ἀξιοῖ δὲ δεῖν ἑτοίμους, καὶ πεποιημένους λόγους ἔχειν καὶ διὰ μνήμης πρὸς τὰ τῶν προβλημάτων τοιαῦτα ἃ χρήσιμά ὅτι πρὸς πολλὰ διαῦτα δ' ἂν εἴη τὰ μάλιστα καθόλου. ἔχοντες γὰρ τοὺς ὡδὶ τούτων συλλογισμοὺς, χρῆσθαι αὐτοῖς πρὸς ἅπαντα τὰ τοῦ ὑπ' αὐτὰ διωρίσθαι. καὶ πρότερον δὲ εἶπεν, ἐλαχίστων δὲ δυνησαμένων ὧν ὁ τοῦ καθόλου προβλήματος συλλογισμὸς, πρὸς πλείστα χρήσιμους ἕξομεν. καὶ διότι οὐ ῥᾴδιον ὡδὶ τῶν καθόλου προτάσεων ἐκ τοῦ παραπόδισον εὑρεῖν λέγειν διὰ τὸ καθολικὸν γίνεσθαι τὸν ὡδὶ τοῦ καθόλου συλλογισμόν, μὴ εἶναι δὲ ῥᾴδιον τοιούτων δυνατὸν προτάσεων, ὅλῳ ὄντος ἀξιοῖ ὡδὶ τῶν τοιούτων ἔχειν πρὸ εσκευασμένους λόγους. οἷον, τὸ μίαν εἶναι τῶν ἀντικειμένων πλὴν ἐπιστήμην. οὐ ῥᾴδιον μὲν συλλογίζεσθαι. συλλογιζέσθω μέν τοι αὐτῶν ὅτι ἔστι χρῆσθαι καὶ ὅτι τῶν ἀντίων μία ἐπιστήμη. καὶ ὅτι τῶν πρός τι. καὶ ὅτι τῶν λοιπῶν. καὶ τἄλλα δὲ καθ' ἕκαστον τῶν ὑπ' αὐτά. διὸ χρὴ λέγει τινὰ ἔχειν ὡδὶ τὸ προβλήματος ὄντος καθόλου, παρεσκευασμένα. εἴη δ' ἂν τοιοῦτος. τὰ μὴ διωκομένων συμπάρχειν ἀλλήλοις ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. τὰ δ' αὐτικείμενα διαῦτα. ὅτι δὲ τῶν μὴ διωκομένων συμπάρχειν ἀλλήλοις ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη, οὕτω δείκνυσιν. ἐπιστήμης ἴδιον, τὸ εἰδέναι τὸ ὑπάρχον τινί. ταύτῃ ἢ μὴ τὸ μὴ ὑπάρχον [illegible] εἰδέναι. οὕτω δ' εἴσει πλὴν αὐτῷ τῷ ὑπάρχειν τινί.

Τῶν εἰς τὰ τοπικὰ Ἀριστοτέλους ὑπομνημάτων
Τέλος.
Ἐτυπώθη δ' ὡς ἐπίπαν παρὰ τοῖς ὡδὶ τὸν Ἄλδου χιλιοστῷ
πεντακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ἀπὸ τῆς θεοτόνου
ἀφ' ὧν ὁ μακρὸς βίος
ὧν καὶ διηκριβωμένος
ὢν ἐπανόρθωσιν
σὺν αὐτῷ
φῶν.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S.
Omnes quaterniones, præter S ternionem.

VENETIIS IN AEDIBVS ALDI, ET ANDREAE SOCERI.
MENSE SEPTEMBRI. M. D. XIII.

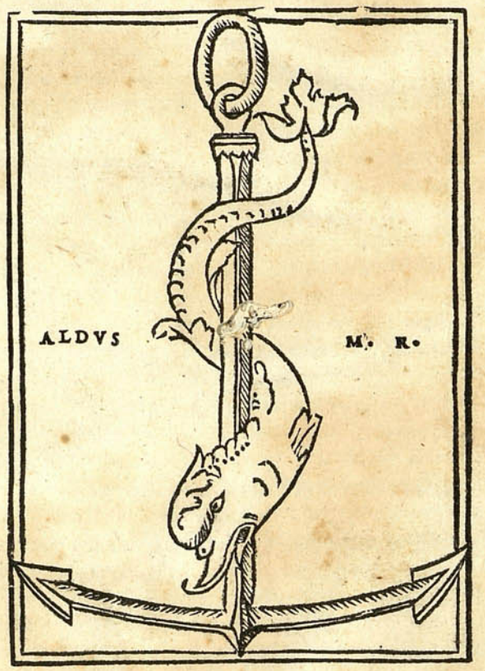

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA - SALAMANCA -

el methodo Estrieg Reynoso
el codice theodosiano caffera
~~el paulo Glatin de Gonza~~
~~el Catullo con q nuevo leon~~
~~el euripides de mano con el~~
el comento sobre hermo fonseca
genes leon
el suetonio con q leon.

Assento conmigo ~~[illegible]~~ Sintraigo a 15 de n.e

Aristo
Plutar. Mo
Demosthe. ora
Joannes grām
Strabo
Quintus calaber
Philostratus
Euripides
Didymus
Dion
Pausanias
Athenen

Campo
la muger de iusquin
Leon
Juº agostin
Durazno enqdernador
el otro enqdernador de enfrente de
el enqdernador de enfrente de iusquin

el methodo de galeno en mar
ca grande griego. Reynoso
el paulo latin ho sera
el ortiz
el ... de theodosio ...

mastre Corenço
compañero de ... el dio poder
muy cumplido por
ante anton ruiz
escriuano de medina
a thomas gier ...
... y abrir
y vender ... prestado &c

Rº de salamanca
procurador que ... be
merlo ... oyo dezir a ... gomez
... empeñar

Yte dize thomas que ...
... el ... el ... presente
... Corenço

Faso 2210
Resino 2345
azul 2470
7025

A los precios mas subidos que cuenta alexandre

24 libras
... noche

Juº gutierrez

Denunciatoria
de ...
participantes
de maldiciones

secundū naturā bonū
contra naturā malū

340
68
408

30
70
2100

~~Lo que falta es un pliego~~

yes

2100
3700
2870
430

408
78
50

70
700
770

ALL ABERODISEIN TOP